

DE KATHOLIEKE ENCYCLOPAEDIE

AANVULLINGS- EN REGISTERDEEL

WWW.STILUS.NL

N.V. UITGEVERSMIJ
JOOST V. D. VONDEL
A M S T E R D A M
1 9 3 9

Dit aanvullings- en registerdeel
bevat, gelijk de betiteling zelf
reeds aangeeft, twee afdeelingen:

1° Een aantal aanvullende tref-
woorden.

2° Een algemeen register.

Aan elk der beide afdeelingen
gaat een toelichting vooraf.

DE KATHOLIEKE
ENCYCLOPAEDIE

DE KATHOLIEKE
ENCYCLOPAEDIE
VOLUME 1
A - B

EVULGETUR
NOVIOMAGI DIE 1^A JULII 1939
PROF. DR. TITUS BRANDSMA O. CARM.
CENSOR AD HOC DEPUTATUS

AANVULLINGSGEDEELTE

TOELICHTING

In dit aanvullingsdeel is niet getracht de Katholieke Encyclopaedie door zooveel mogelijk aanvullingen „compleet” te maken. Immers geen enkele encyclopaedie, hoe uitvoerig ook, kan compleet zijn; elke heeft haar bepaald doel en haar bepaalden kring van gebruikers voor oogen, en aan hetgeen deze laatsten met recht kunnen verwachten, moet zij voldoen.

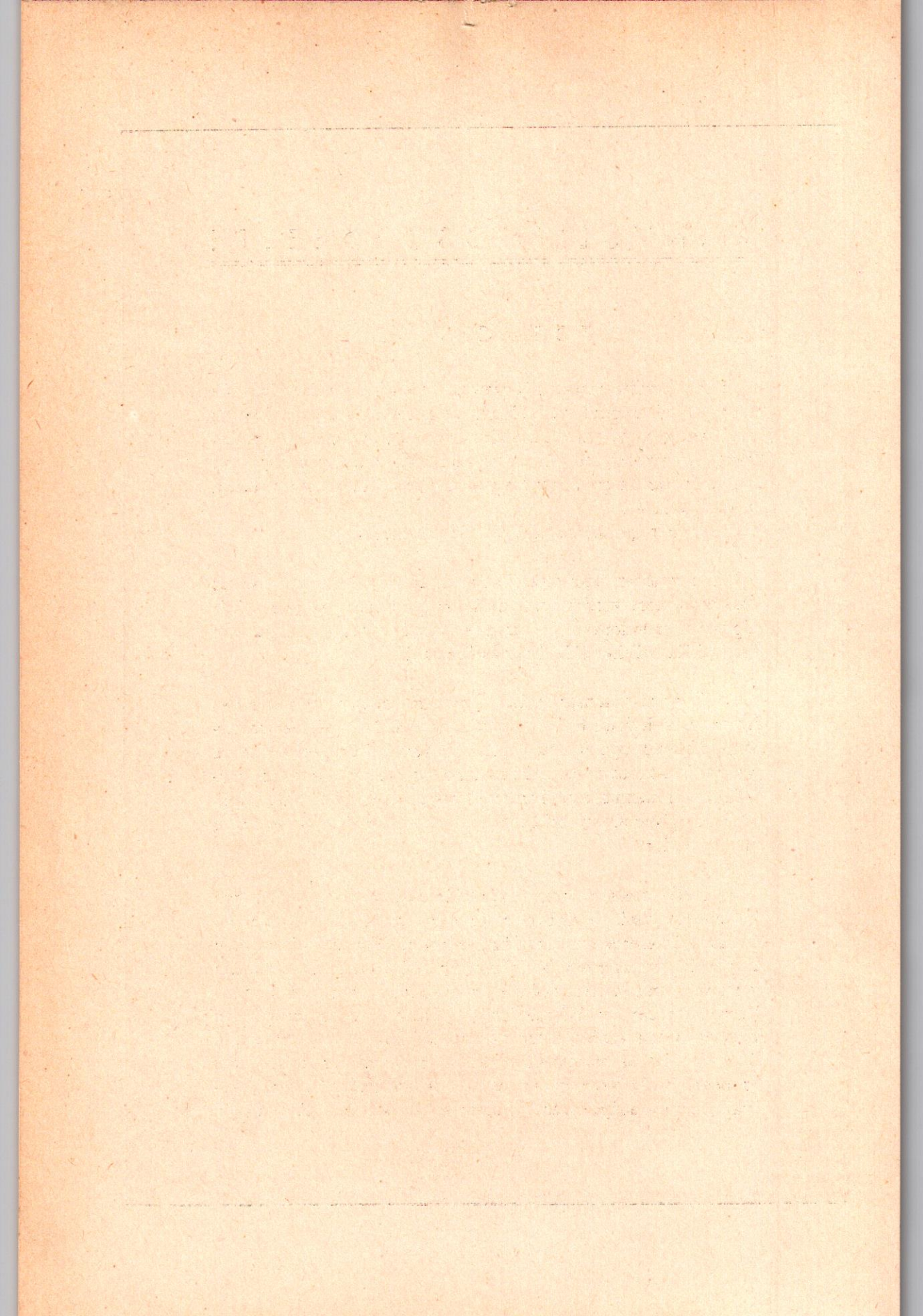
Onder de volgende aanvullingen zijn dus opgenomen:

1 Die woorden, wier ontbreken in de 24 voorafgaande deelen als een gemis moet worden beschouwd, hetzij omdat zij in geen enkele algemeene encyclopaedie behooren te ontbreken, hetzij omdat ze van speciaal Katholieken of Nederlandschen aard zijn.

2 Woorden, waarnaar in de vroegere deelen door een pijltje (→) is verwezen, doch die bij het voortschrijden van het werk toch achterwege gebleven zijn. Vooral omdat een eerste druk gegeven werd, was het haast niet mogelijk dit geheel te voorkomen. Door deze aanvullingen is hierin zoo goed mogelijk voorzien, terwijl ook het hierna volgend register dikwijls zal kunnen dienen om dergelijke onderwerpen toch te vinden.

3 Enkele reeds vroeger behandelde onderwerpen, vooral van historischen aard. Gewichtige recente gebeurtenissen maakten het noodzakelijk hierop een aanvulling te geven. Toch heeft de redactie zich in dit opzicht groote beperking opgelegd. Immers de toestanden veranderen den laatsten tijd zoo onophoudelijk (men neme bijv. de legersterkte der verschillende landen), dat veel van hetgeen heden geschreven zou worden, morgen reeds zal blijken verouderd te zijn. Doch doordat de hoofdtrekken van het gebeurde der laatste jaren en maanden zijn weergegeven zal toch de bruikbaarheid der Katholieke Encyclopaedie, naar wij meenen, aanzienlijk verhoogd zijn.

A

Ab, vijfde maand van het Joodsche jaar, met een voorbereidend vastenkarakter, dat reeds op den 17en Tammoez (daaraan voorafgaande) aanvangt. De eigenlijke vastendag op den 9en dag der maand Ab (Tisj'ah-be Ab) is ingesteld ter herdenking van den ondergang van Jerusalem en van den Joodschen staat en wordt gehouden met bijzondere synagogale lezingen en gezangen, vooral het meesterlijke Sionslied van Juda Halevi.

Abessinië (vgl. art. in dl. I kol. 244). In het grensincident te Oeal-Oeal op 5 Dec. 1934 vond Italië een gelegenheid om zonder oorlogsverklaring het land binnen te rukken, herfst 1935; 5 Mei 1936 veroverden de Italiaansche troepen, onder leiding eerst van De Bono, daarna van Badoglio, heel Abessinië door de bezetting van Addis-Abeba en de vlucht van den negus naar Engeland; Victor-Emmanuel werd tot keizer uitgeroepen. De woordbreuk en de militaire actie van Italië tegen een lid van den Volkenbond ontketende een algemeene verontwaardiging: 43 staten, leden van den Volkenbond, besloten, op initiatief van Engeland, en niettegenstaande de oppositie van den Franschen minister-president, de economische sancties voorzien in het pact, tegen den aanvallers te nemen, 18 Nov. 1935: Duitschland bleef afzijdig. Zie verder → Duitschland en → Italië in aanv. dl.

Achad Haam (= een uit het Volk), schuilnaam van Asjer Ginzberg, Hebr. schrijver. * 5 Aug. 1856 te Skwira (gouv. Kiev), † 2 Jan. 1927 te Tel-Aviv (Palestina). Hij stond een religieus, moreel → Zionisme voor tegenover het politiek Zionisme van Herzl en de kolonisatieplannen der Russische Sionsvrienden (Chowewe Zion). Hij verdedigde zijn standpunt in zijn werk Al Parasjat Derachim (= Op het kruispunt).

Ad catholici sacerdotii,encycliek over het priesterschap, 20 Dec. 1935 uitgevaardigd door paus Pius XI. Hierin behandelt deze den aard van het priesterschap van het Nieuw Verbond, de priesterlijke waardigheid, plichten en deugden, de keus en opleiding der toekomstige priesters, de bevordering der priesterroepingen door het Christelijk gezin en de Katholieke Actie, de taak der toekomstige priesters en de waarborgen voor de volharding der priesters (overweging en veelvuldige geestelijke afzondering), en ten slotte de instelling van een votiefmis ter eere van het opperste en eeuwig priesterschap van Christus.

Adelbertsvereniging, Sint. Na verschillende pogingen om te komen tot het oprichten van een standsorganisatie voor den hooger en leidenden stand der Katholieken in Nederland (mgr. Mutsaerts, prof. Steger), slaagde jhr. mr. Ch. Ruijs de Beerenbrouck er in een aantal heeren bereid te vinden om met hem de St. Adelbertsvereniging te vormen. De vereniging (in 1935 bisschoppelijk en koninklijk goedgekeurd) stelt zich ten doel: de behartiging van de godsdienstig-zedelijke, culturele en maatschappelijke belangen van personen, die, uit een oogpunt van cultuur, bij elkander hooren. De vereniging telde

1939 1 600 leden. Opbouw: plaatselijke afdelingen, diocesane centrale, landelijke centrale. Bureau te Den Haag.

Administrateur (N e d.), 1° bij vsch. departementen: titel van het hoofd eener afdeling.

2° Bij de griffiën van de Prov. Staten in vsch. provincies: hoofd van een afdeling dier griffie.

3° Bij cultuurondernemingen in Ned.-Indië degene, die onmiddellijk boven de employé's staat.

Advent (< Lat. adventus = komst), de voorbereidingstijd, die aan → Kerstmis voorafgaat. Eerst tusschen de 4e en 6e eeuw ontwikkelde deze zich tot een volledig liturgisch geheel, het spoedigst in Gallië, tegen het einde der 6e eeuw ook in Italië. Oudste getuigen zijn: het Concilie van Saragossa in 380 en de liturgische papierrol (rotulus) van Ravenna met 40 Adventsgebeden uit het midden der 5e eeuw. In de 6e eeuw spreekt de H. Gregorius van Tours over den A. als van een volledig geheel. Het Sacramentarium van Bobbio uit de 7e eeuw bevat drie Adventsmissen, de epistel lijst van Würzburg uit de 7e eeuw bevat vier, het Sacramentarium Gelasianum uit de 8e eeuw vijf, het Sacramentarium Gregorianum, einde 8e eeuw, eveneens; ons missaal heeft er vier.

Het kerkelijk jaar begint met den eersten Zondag van den A., welke dag het dichtst ligt bij het feest van den H. Andreas op 30 Nov., omdat aldus de vier missen alle aan de beurt kunnen komen. Vroegste datum is dus 27 Nov., laatste 3 Dec.

De A. is een boetetijd, nochtans vermengd met vreugde. Het Gloria blijft weg, het orgel wordt niet gespeeld, de gewaden zijn paars. Op den derden Zondag, → Gaudete, speelt het orgel en zijn de gewaden rose. In de liturgie van den A. wordt niet alleen de komst van den Verlosser overwogen, maar het geheele Verlossingswerk overzien, zoodat er sprake is van den zondeval, van de profetieën uit het Oud Verbond, vooral van Isaïas (zie ook art. → Rorate in aanv. dl.), van Joannes den Dooper als laatste der Profeten, en vanzelf ook van Maria; ten slotte ziet de Kerk als in een visioen de voltooiing ervan en teekent zij ons het beeld van den Verlosser in majesteit op de wolken op den laatsten dag.

Daarnaast is er ook sprake van de komst des Heeren in de zielen door de genade, en dit is de actueele betekenis van dien tijd.

De Quatertemper-Zaterdag in den A. was tot aan den H. Simplicius (paus 468-483) de eenige wijdingsdag; de → Statie werd daarom in de St. Pieter gehouden. Omdat de lange ceremoniën, in den avond begonnen, tot in den nacht voortduurden, was er op den vierden Zondag geen H. Mis. In de 8e eeuw werden de ceremoniën vervroegd en is voor dien dag een Mis samengesteld uit stukken van andere Missen. Op Quatertemper-Woensdag wordt de Missa aurea of → Gulden Mis opgedragen.

Zie ook → O-antiphonen.

Adventsgebruiken, hoewel verminderd, leven plaatselijk nog voort; van sommige is, evenals van andere

Nolet.

Cosemans.

p. Constantinus.

A. Beekman.

volksgebruiken, nieuwe opleving te bespeuren. Ze zijn voor een deel van vóór-Christelijken oorsprong (zie → Joelfeest, → Midwinterfeest), doch na de kerstening der Germanen verchristelijkt. Men zie bijv. de volksgebruiken, waarvan bij → Andreasgebed en St. Andriesnacht, → Nicolaas, Thomasdag (onder → Thomas) sprake is. Van Duitsch-Protestantschen oorsprong is de **A d v e n t s k r a n s**, een krans van dennengroen met vier kaarsen, waarvan de eerste op den eersten Zondag van den Advent, de andere bovendien op elk der volgende Zondagen worden ontstoken. Later heeft dit gebruik ook bij Katholieken ingang gevonden.

Ook de liturgie kent bijzondere Adventsgebruiken: paarse kleur, vervallen van Gloria en Te Deum, Adventshymnen, de → Gulden Mis enz.

Aeon, zie → Aioon (in aanv. dl.).

Agatha-klooster, **Sint**, klooster van de Kruisheeren te St. Agatha in de N. Br. gemeente → Cuyk, huidig generalaat, gesticht in 1371 bij een bestaande kapel van de H. Agatha aldaar onder den mag.-gen. Pincharius. In 1450 werd de kapel vervangen door de kloosterkerk, die nog bestaat. Verbouwingen hadden plaats in 1612 (raam met prins Maurits, sinds 1875 in Rijks Museum te Amsterdam), 1853 en 1907. Aan hun Latijnsche school (gesticht 1630) studeerde o.a. J. van → Neercassel, ook bekend als latinist. Verschillende malen verjaagd, konden de Kruisheeren hun eigendom sinds 1653 van de Oranjes pachten tegen een jaarlijksche „admodiatie”. Dit contract duurde tot 1886, toen hun door den Staat na een berucht proces bijna alles werd afgenomen. Maar intusschen had het A.-k. in den Napoleonischen tijd het voortbestaan der Kruisheeren gered. Ondanks vele plunderingen bezit het klooster nog kostbare boeken en handschriften (Joh. van Deventer verluchter). De meest bekende prioren zijn: Verheyen, Penecamp, Golt, Loverix, Gielen.

Lit.: C. Hermans, *Annales O.S.C.* (1858); S. Gielen, in: *De Godsdienstvriend* (jg. 1832); A. Commissaris, Van toen wij vrij werden (II, 247 vlg.); J. de Pater O.S.C., in: *De Orde der Kruisheeren in Nederland* (1936). *Beijersbergen v. Henegouwen*.

Aioon, ook: aeon, eon (Gr., = levenslot, levenstijd, loop der tijden, eeuw in den zin van bepaalden tijd met bepaald karakter; vgl. Lat.: aevum, Ned.: eeuw).

1° In navolging van het Perzische Zervanisme (Zervan Akarana = Oneindige Tijd) plaatste het → Mithracisme den oneindigen Tijd, A. of Saeculum, Krónos of Saturnus, als oerbeginsel aan het begin van alles. Het stelde hem voor onder de gedaante van een menschelijk monster met leeuwenkop, het lichaam omringeld met een slang, die de slingerende baan der zon door den keerkling voorstelde. De scepter, de bliksem, en de sleutel in iedere hand verzinnebeelden zijn opperheerschappij. A. brengt alles voort en verblindt het weer opnieuw. Hij is de heer en de leider der vier elementen en verenigt in zich de kracht van alle goden, die hij geheel alleen heeft voortgebracht. Hij werd geïdentificeerd met het Noodlot, met het Licht of Oervuur der Stoëcijnen, met de Heimarmene enz. Het bestaan van een Aiooncultus wordt ook bevestigd voor Eleusis en voor Alexandrië. Ook in de Hermetische geschriften speelt hij een rol. Op de Alexandrijnsche munten van Antoninus Pius staat hij afgebeeld als een phoenix, waardoor de regelmatige vernieuwing van den tijd wordt verbeeld. In de 4e ecloge van Virgilius hangt de verwachting van een nieuw tijdperk

door de geboorte van een knaap samen met de vernieuwing van het Saeculum.

2° Met dit alles houden de Aionen van het → Gnosticisme slechts een ver verwijderd verband. De Gnosis onderscheidde een reeks Aionen, waarvan de eerste onmiddellijk van God komt en de laatste in de materie verzinkt om ze te bezielen en te vormen. Hij lijdt echter onder die vereniging, totdat hij weer bevrijd wordt en terugkeert tot God, aldus den kringloop der ontwikkeling voltooiend. De Christelijke → Gnosis bracht die verlossing in verband met Christus. *Bellon*.

Lit.: C. Clemen, Aion (in: *Rel. in Gesch. und Gegenw.*, kol. 171-172); T. Cumont, *Textes et monuments figurés dans les mystères de Mithra* (2 dln. 1896-'99); id., *Les religions orientales dans le paganisme romain* (1929); R. Reitzenstein en H. H. Schröder, *Studien zum antiken Synkretismus* (1926); Lackeit, Aeon, Zeit und Ewigkeit (in: *Sprache und Religion der Griechen*, 1916).

Albanië (vgl. art. in dl. I kol. 664). In April 1939 wendde Italië enkele vijandige betoelingen voor om op 7 April het land te bezetten, om wille van het vitale belang dat Albanië strategisch zou kunnen opleveren in tijde van oorlog: koning Zogoe vluchtte naar Griekenland, en Victor-Emmanuel werd door een afvaardiging van Albaneezen tot koning uitgeroepen. *Cosemans*.

Albert I van België (vgl. art. in dl. I kol. 680) overleed op 17 Febr. 1934 te Marche les Dames ten gevolge van een tragisch ongeval bij het bestijgen der bergen.

Lit.: L. Breckx, *Het Heerlijk leven van Koning Albert* (1935); Alard de Broughelles, *Albert I*; L. De Pauw, *Albert, Derde koning der Belgen* (1934).

Albert, prins van Luik, tweede zoon van Leopold en Astrid van België. * 6 Juni 1934.

Algemeen Nederlandsch Persbureau „A.N.P.”, Ned. nieuwsagentschap, dat zich belast met het doorgeven van nieuws aan dagbladen, periodieke nieuwsbladen en omroepverenigingen in Nederland, benevens aan elders gevestigde nieuwsagentschappen. In 1934 gesticht op initiatief van de Vereniging „De Ned. Dagbladpers”, waarin ook „De Kath. Ned. Dagbladpers” officieel is vertegenwoordigd, ving het 1 Juli 1935 zijn werkzaamheden aan. Het is aangesloten bij den (internationalen) kring van Vereenigde Agentschappen. Van particuliere zijde uitgegeven mededeelingen, mits nieuws behelzende en geen reclamekarakter dragende, geeft het gratis door aan de aangesloten dagbladen. Het A.N.P. beschikt over een net van verreschrijvers (→ Telex) van de P.T.T., waarover de zenders te Amsterdam en Den Haag het nieuws aan ca. 80 dagbladen doorgeven. Aan de buitenlandsche persbureau's levert het A.N.P. telegraphisch berichten. Voor de omroepverenigingen verzorgt het de dagelijkse nieuwsuitzendingen. Het hoofdkantoor is gevestigd te Amsterdam; bijkantoor in Den Haag.

Allah, naam in den Islam voor den éénen God, waarschijnlijk afgeleid van Arab. ilah (= god) met het bepalende lidwoord.

Reeds de vóór-Islamietische Arabieren vereerden onder dezen naam een god, die als hooger dan de anderen en als de schepper werd beschouwd, doch wiens eeredienst in het dagelijksche leven van geringer beteekenis was dan die, aan mindere goden gebracht. Mohammed reageerde hierop door Allah's eenigheid (zie → Sjahada) op den voorgrond te plaatsen. A. is de absolute opperheer, die geen gelijken naast zich duldt; aan wien alles in volstrekte dienstbaarheid onderworpen is; die op den dag der opstanding de

wereld zal oordeelen. Vele namen in den → Koran wijzen op zijn transcendentie: de Eerste, de Laatste, de in zich Bestaande, de Allerhoogste, de Allesomvattende, de Machtige, de Grootste, de Eeuwige, de Werkelijke enz. Als Heer der schepping is van hem alles afhankelijk in ontstaan, leven en sterven; hij is de Barmhartige, de Vergevingsgezinde, doch leidt ook op dwaalwegen dien hij wil.

Aan de latere Mohammedaansche theologie was de taak weggelegd dit in den Koran uitgedrukte gods-begrip nader uit te werken en de werkelijke of schijnbare tegenstrijdigheden te verzoenen of te verdoezelen. Drie stroomingen zijn daarbij te onderscheiden: die, welke aanneemt, dat wij niets van Allah kunnen kennen, daar hij steeds anders is dan alles, wat wij van hem zeggen; een min of meer rationalistische, die beïnvloed door de Grieksche filosofie, haar dialectiek ook op het godsbegrip toepaste; een derde, welke de persoonlijke ervaring als bron van godskennis aanvaardde. Zie ook → El (in aanv.dl.).

Lit.: D. B. MacDonald, *Development of Muslim Theology* (Londen 1903).

Zoetmulder.

Allerheiligen, feest op 1 November, waarop alle Heiligen der Kerk te zamen worden gevierd. Oorspronkelijk werden alleen de martelaren gevierd. Een feest van alle martelaren vindt men te Antiochië al zeer vroeg op den eersten Zondag na Pinksteren. Op dien dag staat in de Epistellijst van Würzburg (7e eeuw) een feest van alle Heiligen, waarmede ongetwijfeld alleen martelaren werden bedoeld. Begin 7e eeuw ontving paus Bonifatius IV van keizer Phocas den tempel van Jupiter en alle goden, het Pantheon, ten geschenke. Op 13 Mei 610 wijdde hij dezen toe aan Maria en alle H. Martelaren. Gregorius III (paus 731-741) ontwikkelde dezen cultus tot een feest van alle Heiligen, Gregorius IV (827-844) verlegde het om wille der pelgrims naar 1 November en Sixtus IV (1471-'84) schonk het een octaaf. Alleluia, Offertorium en Communio uit de Mis wijzen er nog op, dat het oorspronkelijk een feest van alle martelaren is geweest. De Responsorijen uit de Metten vormen een prachtig geheel, het Gregoriaansch van de Mis is majestueus. *A. Beekman.*

Allocutie, toespraak van den paus; vooral: in het consistorie (zie → Consistorium, 1°) over actuele onderwerpen, waarbij godsdienst en Kerk betrokken zijn.

Anima naturaliter christiana, de van nature Christelijke ziel. Tertullianus schrijft in *Apologeticum*, cap. 17: „Wilt gij, dat wij uit zijn (nl. Gods) werken, of dat wij uit het getuigenis der ziel zelf zijn bestaan bewijzen? Zoodra zij... hare natuurlijke gezondheid herwint, spreekt zij slechts van „God” (niet van goden of van een god uit verschillende), wijl alleen de naam God den waren God toekomt. . . . O getuigenis der van nature Christelijke ziel”.

A.N.P., zie → Algemeen Nederlandsch Persbureau (in aanv. dl.).

Anschluss, de inlijving van Oostenrijk in het Duitse Rijk. Had plaats op 11 Maart 1938, toen Duitse troepen de Duitisch-Oostenrijksche grens overschreden. Zie verder → Deutschland (in aanv. dl.).

Armellini, Carlo, Italiaansch politicus en rechtsgeleerde. * 1777 te Rome, † 12 Juni 1863 te Sint-Joost-ten-Noode bij Brussel. Hij trad in de consistoriale magistratuur en werd onder paus Pius IX belast met de voorbereiding van de politieke hervormingen in de Pauselijke Staten (1846-'48). Na de vlucht van den paus werd hij minister van Binnenlandsche

Zaken (23 Dec. 1848), en vormde hij met Mazzini en Saffi het Triumviraat van de Republiek. Hij vluchtte naar Brussel na de inname van Rome door de Fransen (1849).

Bousse.

Astrid (vgl. dl. III kol. 206), koningin der Belgen, overleed ten gevolge van een tragisch auto-ongeval te Kussnacht (Zwitserland) op 29 Augustus 1935.

Lit.: J. Conrardy, *Astrid* (Ned. bewerking van Marie Koenen, Brugge 1936); Zuster H. Graf, *In Memoriam Hare Majesteit Koningin Astrid* (Antwerpen 1936); Stoffels: *Het zonnig leven van Koningin Astrid* (Brussel 1936).

Augustinessen van St. Monica, religieuze congregatie van vrouwelijke derde-ordelingen van de Orde der Eremiten van St. Augustinus. Haar levenswijze is gemengd (beschouwend-werkend). Het werkende leven is gericht op het verleen van hulp in de buitengewone parochieele zielzorg, hetgeen geschiedt onder leiding van den pastoor en zooveel mogelijk in samenwerking met lekenapostelen. In 1934 gesticht door pater A. van Nuenen O.E.S.A. Moederhuis Genazano te Utrecht.

Autobussen (zie ook art. in dl. XXIII kol. 355 vlg.). In N e d. is het vervoer van personen per autobus geregeld in de Wet op de openbare vervoermiddelen. Genoemde wet huldigt het vergunningsstelsel, m.a.w. vervoer zonder vergunning is strafbaar. Als machtigingswet laat zij de uitwerking van het onderwerp in bijzonderheden over aan de regeering. Deze uitwerking vindt men in een algemeen maatregel van bestuur, het Reglement Autovervoer Personen (R.A.P.). De toepassing van dit reglement heeft tot verscheidene moeilijkheden aanleiding gegeven. Zoo heeft de rechter uitgemaakt dat de vergunningseis, door de Kroon in het R.A.P. neergelegd, meer omvatte dan de machtigingswet toeliet. Ook bij de toepassing der sanctie op de overtreding van het R.A.P. deden zich moeilijkheden voor, o.a. deze, dat de overtreder veelal een naamloze vennootschap is (niet het vervoer kon strafbaar gesteld worden, maar slechts het exploiteeren, dus het doen vervoeren). In verband met deze moeilijkheden is in Februari 1939 zoowel de Wet op de openbare vervoermiddelen als het R.A.P. voorloopig gewijzigd. Ook onder vigeur van de nieuwe regelingen werden bepalingen van het R.A.P. onverbindend verklaard, maar de Hooge Raad besliste in Mei 1939, dat het omstreden art. 39 R.A.P., hetwelk de sanctie inhoudt, verbindend is. Intusschen heeft het in April 1939 door de Tweede Kamer aangenomen wetsontwerp tot wijziging der Wet op de openbare vervoermiddelen een nieuwen grondslag voor de bemoeiingen der overheid in dezen gelegd. Zij bepaalt, dat het vervoer van personen met een autobus (alsmede het als bedrijf of nevenbedrijf vervoeren van personen tegen vergoeding met een personenauto) slechts mag plaats hebben krachtens vergunning. De Kroon benoemt twee commissies: een gedeeltelijk uit vervoerondernemers samen te stellen adviescommissie, die in de gevallen, bij het nieuwe R.A.P. te bepalen, in de gelegenheid moet gesteld worden advies uit te brengen, en een commissie die de vergunningen verleent. De vergunning tot het uitoefenen van vervoer mag slechts geweigerd worden in het belang van een redelijke en duurzame voorziening in de verkeersbehoeften. Het nieuwe R.A.P. kan bepalen, dat de regeling van de rechten en verplichtingen van personen in dienst van een vergunninghouder, tenzij deze deel uitmaakt van een collectieve arbeidsovereenkomst, de goedkeuring van den minister

van Waterstaat behoeft. Tegen politiedwang, krachtens deze wet uitgeoefend, kan men opkomen bij den rechter op grond, dat er geen redelijk vermoeden van een overtreding aanwezig was of herhaling van de overtreding niet te verwachten is. De rechter beslist binnen 3 dagen bij met redenen omkleede beslissing. Het vervoer binnen een gemeente vereischt eveneens vergunning, maar volgens een hiervan eenigszins afwijkende regeling.

Azana, Manuel, Spaansch staatsman en letterkundige. * 10 Jan. 1880 te Alcalà de Henares. Aanvankelijk vooral literair werkzaam, nam hij na den val der monarchie (April 1931) de leiding der *Acción republicana*. Daarop was hij vsch. malen minister en minister-president. Tijdens den opstand van Catalonië in Oct. 1934 was hij één dag hoofd der Catalaansche regeering; na de onderdrukking van den opstand werd

hij gearresteerd, doch door het hoog gerechtshof vrijgesproken en in vrijheid gesteld. Van Febr. tot Mei 1936 was hij opnieuw minister-president. Samen met de socialisten voerde hij een radicaal-linksche politiek, bestreed de Kerk en was door zijn slappe houding tegenover de uitpattingen van communisten en anarchistten mede schuld aan het uitbreken van den burgeroorlog. Nadat → Zamora tot aftreden gedwongen was, werd A. in Mei 1936 president van het linksche Spanje; na de overwinning van Franco (zie aldaar in aanv. dl.) vluchtte hij Febr. 1939 naar Frankrijk, waarna hij aan de Cortes kennis gaf van zijn aftreden als president.

Werken: *Vida de don Juan Valera* (1926; nationale prijs voor letterk.); *Valera en Italia* (1930); *Cervantes y la invención del Quijote* (1930); *Plumas y Palabras* (1930); *Una política 1930-32* (1932); verder ook romans en drama's.

Gorris.

B

Badoglio, Pietro, Ital. maarschalk. * 28 Sept. 1871 te Grazzano Monferrato (prov. Alessandria). B. streed in 1912 mede in den Libyschen oorlog, werd in 1916 generaal. In Nov. 1918 leidde hij de onderhandelingen, die tot den wapenstilstand van Villa Giusti voerden. Na den Wereldoorlog vervulde hij diplomatieke zendingen in Roemenië, de Ver. Staten en Brazilië en werd in 1928 gouv.-generaal van Libye. In deze hoedanigheid in 1933 door Balbo vervangen, werd hij hoofd van den Generalen Staf. 16 Nov. 1935 verving hij De Bono als opperbevelhebber der Italiaansche troepen in Oost-Afrika en werd tevens oppercommissaris van Oost-Afrika; 9 Mei 1936 onderkoning van Abessinië; 14 Juni echter als onderkoning opgevolgd door Graziani.

Balai, een Syrisch dichter, waarschijnlijk landbischop (chorepiscopus) van Aleppo, omstreeks 432, geëerd bij Jacobieten en Maronieten en vooral bekend om meerdere Syrische leerdichten (Madhraschâ), opgebouwd op een vijfvoetig metrum. Overbeck, Bickell en vooral Landesdorfer kennen aan zijn dichtwerk hooge waarde toe.

Banktoezicht (vgl. art. in dl. III kol. 748). Belg. recht. Het b. is geregeld door Besluit-wet nr. 185 van 9 Juli 1935. Onder toepassing van dit besluit vallen: de Belgische en buitenlandsche ondernemingen die gewoonlijk op zicht of op termijnen van hoogstens 2 jaar terugbetaalbare gelddeposito's ontvangen ten einde ze voor eigen rekening tot bank-, crediet- of beleggingsoperatiën aan te wenden.

Bepaalde bankorganismen zijn nochtans aan de toepassing van dit besluit onttrokken, o.m. de Nationale Bank, het Herdisconterings- en Waarborginstituut, de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas, het gemeentecrediet enz. Eveneens vallen buiten de toepassing van dit besluit de ondernemingen die, zonder depositobanken te zijn, gelddeposito's ontvangen (art. 1).

Al de ondernemingen, die onder toepassing vallen van het Besluit van 9 Juli 1935, moeten zich bij de bankcommissie laten inschrijven (art. 2). Zij zijn aan zekere verplichtingen en verbodsbepalingen onderworpen (art. 11-18); tevens zijn zij onderworpen aan het toezicht van door de bankcommissie erkende revi-

sors, die alle onregelmatigheden en inbreuken moeten opsporen en ze onmiddellijk aan bedoelde commissie voorleggen (art. 19-25).

Rondou.

Banning, Emile, Belgisch diplomaat en schrijver. * 1836 te Luik (van Geldersche afkomst), † 1898 te Elsene. Sedert 1867 was hij in persoonlijke dienst van koning Leopold II, die hem vooral raadpleegde in koloniale aangelegenheden. De aanvallen der Engelsche bladen op Leopold's Kongo-politiek weerde hij af in *Le Mouvement géographique*.

Werken: o.a. *La Belgique au point de vue militaire et international* (1901); *Mémoires politiques et diplomatiques. Comment fut fondé le Congo belge* (1927).

Barbarossa, pseud. van Joh. Chr. → Schröder (zie aldaar in aanv. dl.).

Bar-Mitswa (Hebr., = Zoon der Wet), de kerkelijke meerderjarigheid van den Joodschen knaap op dertienjarigen leeftijd; daardoor komt hij tot de geestelijke mondigheid, en is de Joodsche vader ontslagen van de verantwoordelijkheid voor diens godsdienstigheid. Voor de eerste maal wordt de knaap in de synagoge opgeroepen om een deel uit de Thora, of (als Maftier) uit de Profeten (Haftara) te lezen. In sommige synagogen (bijv. van de Reform-Joden) spreekt de rabbijn de jongens toe, naar aanleiding van het gelezene; op den Sabbat dezer plechtigheid wordt het feest tevens in het huisgezin gevierd en overhandigt men den knaap geschenken (een gebedenboek e.d.).

p. Constantinus.

Bartmann, Bernard, Katholiek godgeleerde. * 16 Mei 1860 te Madfeld, † 1 Aug. 1938 te Paderborn, waar hij sinds 1898 de dogmatiek doceerde.

Voorn. werken: *Lehrbuch der Dogmatik* (2 dln. 71928); *Maria im Lichte des Glaubens und der Frömmigkeit* (41925).

Baunard, Louis, was vooral van betekenissen als paedagoog, geestelijk schrijver en rector van het Institut Cathol. te Rijsel, dat hij tot hoogen bloei bracht. * 1826 te Bellegarde (Loiret), † 1919 te Gruson (Nord). Hij schreef tal van uitstekende, veelgelezen biographiën, o.a. over de H. Madeleine Sophie Barat (*1876), Mgr. Pie (1886), L'Apôtre S. Jean (*1892), Mgr. Lavigerie (*1896), Le Général de Sonis (*1898), Les Petites Soeurs des Pauvres (*1907); verder

ascetische werken, o.a. *La Foi et ses Victoires* (1883), *Le doute et ses Victimes* (1891), *Le Vieillard* (1913) en over nieuwere Fransche kerkgeschiedenis, o.a. *Un siècle de l'Eglise de France* (1901).

Beatrix Wilhelmina Armgard, prinses van Oranje-Nassau, prinses van Lippe-Biesterfeld, dochter van Bernhard, prins der Nederlanden, prins van Lippe-Biesterfeld, en Juliana, prinses der Nederlanden. * 31 Januari 1938 te Soestdijk, 12 Mei 1938 gedoopt in de Groote of St. Jacobskerk te Den Haag. Een der peters was koning Leopold III van België.

Bedrijfsvergunningenwet (N e d.), wet van 20 Mei 1938 (Stbl. 619). Art. 3 dezer wet houdt in dat, op verzoek van een of meer ondernemers of een of meer verenigingen van ondernemers, in een tak van nijverheid, indien het algemeen belang zulks wenschelijk maakt, bij algemeenen maatregel van bestuur kan worden bepaald, dat een bedrijf, waarin die tak van nijverheid wordt of zal worden uitgeoefend, zonder daartoe verkregen vergunning niet zal mogen worden gevestigd of uitgebreid, dan wel uitgebreid boven een bij dien maatregel te bepalen grens. De vergunning wordt verleend door den minister.

Voor het klein-bedrijf geldt de wet van Maart 1937 (vgl. dl. XXIII kol. 427).

Belgisch Staatsblad. Het Staatsblad van het Koninkrijk België, dat sedert 1831 „*Moniteur Belge*” heette en voorheen als ondertitel droeg „*Journal officiel—Staatsblad*”, draagt sedert 29 Maart 1939 den gelijkwaardigen neventitel „*Belgisch Staatsblad*”.

Bellamy-beweging. Deze beweging is genaamd naar den Amerikaan Edward → Bellamy, die in zijn boeken *Looking Backward* en *Egality* propaganda maakt voor een samenleving naar socialistisch-communistische beginselen. Om zijn ideeën te verspreiden is opgericht de Internationale Vereniging Bellamy (I. V. B.), die in strikte politieke neutraliteit wil trachten de menschen voor Bellamy's beginselen te winnen. Ze telt secties in verschillende landen, o.w. Nederland en België. Haar doel is tweeledig: 1° het verbreiden en propageeren der staathuishoudkunde van Edward Bellamy, gebaseerd op gezamenlijke voortbrenging onder gemeenschapsleiding met gelijke distributie van het voortgebrachte (men wil dus de kapitaalswinst afschaffen en daardoor de klassentegenstellingen doen verdwijnen); 2° het rijp maken van het volk in geestelijk en moreel opzicht voor het aanvaarden der gedachten van Edward Bellamy (die zooals gezegd communistisch zijn).

Al is de bedoeling van de stichters der Bellamy-beweging sympathiek (wat ook van de Oxford-beweging gezegd kan worden), toch is het voor den Katholiek niet gewenscht en onjuist ze te steunen. Vooreerst vanwege de communistische zienswijze, waarmede de B. staat en valt. Vervolgens omdat de Katholiek een doel en middelen bezitten (o.a. geleerd in de sociale encyclieken *Rerum Novarum*, *Quadragesimo Anno* en *Divini Redemptoris*), die verre uitgaan boven doelstelling en middelen der Bellamy-beweging, welke bovendien uit economisch oogpunt bezien met den naam utopie aangeduid mogen worden.

Bellefroid, Joannes Henricus Paulus, rechtsgeleerde. * 1869 te Hasselt (Belg. Limburg). Van 1896 tot 1918 docent aan de Hoogeschool te Luik, sedert 1923 hoogleeraar aan de R.K. Universiteit te Nijmegen; treedt dit jaar af wegens het bereiken van den 70-jarigen leeftijd.

Werken: *Dict. français-néerl. des termes de droit* (1930); *Belgische burgerlijke rechtspleging* (1901); *Lodewijk Plessers* (1916); *Bronnen van het stellig recht* (1927); *Beschouwingen over de Nederlandsche rechtstaal in Vlaanderen* (1933); *Inleiding tot de rechtswetenschap in Nederland* (1937); *Præadvies over den Volkenbond*, in „*Kath. Wetensch. Vereniging*” (1939).

Belijdende Kerk (Bekennende Kirche, Bekenntniskirche). Sedert 1933 noemen zich aldus die groepen binnen de Duitsche Evangelische Kerk (D. E. K.), welke zich tegen de Rijkskerkregering der D. E. K. verzetten. De leden dezer groepen verzetten zich tegen den invloed der → Duitsche geloofs beweging (zie aldaar in aanv. dl.) en van de „Duitsche Christenen”. Met name geldt hun verzet de toepassing van het profane leidersbeginsel in kerkelijke zaken en het streven van de Duitsche Christenen naar bezetting van de voornaamste plaatsen in het bestuur der Kerk, waardoor zij het wezen der Kerk aangetast achten. Tot de B. K. behooren Lutheranen, Gereformeerden, Barthianen enz. Met de Belijdenissynode van Mei 1934 te Barmen trad de B. K. als geheel openlijk op. Voor het Rijk en de Landen wordt de B. K. geleid door Broederraden. De B. K. wil geen vrije Kerk zijn, maar beschouwt zich op grond van den afval van de Duitsche Christenen als de wettige Evangelische Kerk. In Oct. 1934 werd door de leden der B. K. een voorloopige leiding der D. E. K. ingesteld, met Marahrens, den bisschop van Hannover, aan het hoofd. Herhaaldelijk protesteerde de B. K. tegen maatregelen der nat.-socialistische partij en der regering (arrestaties, verbanning uit kerkelijke gemeente, preekverboden). Omstreeks Paschen 1937 werd een inval gedaan in de bureau's der B. K. te Dahlem. Ds. M. → Niemöller (zie aldaar in aanv. dl.) werd 1 Juli 1937 in hechtenis genomen, terwijl 2 Maart 1938, onmiddellijk na zijn vrijlating door het bijzonder Gerechtshof, de Gestapo hem opnieuw arresteerde.

Berchtold, Leopold von, Oostenrijksch-Hongaarsch staatsman. * 18 April 1863 te Weenen. Eerst was hij gezantschapsattaché te Parijs en te Londen en van 1906 tot '11 gezant te St. Petersburg; werd 19 Febr. 1912 minister van Buitenzaken en zond in deze kwaliteit in 1914 het ultimatum aan Servië na den aanslag te → Sarajevo. In Jan. 1915 werd hij opgevolgd door graaf Burian.

Bernheim, Ernst, geschiedkundige. * 19 Febr. 1850 te Hamburg. Geschiedenisprofessor te Greifswald tot 1921; daarna emeritus. B. is een der beste theoretici over historische methode, waarover hij een veel gebruikt leerboek schreef (zie onder Werken in dit art.). Als zelfstandig vorscher is hij een uitstekend mediaevist. Weinigen kennen de M. E. zooals hij, en ofschoon niet Katholiek heeft hij over het algemeen een onbevagen en juist kijk op den Katholiek geest, die zulk een voornaam bestanddeel van dit tijdperk uitmaakt.

Voorn. werken: *Lehrbuch der hist. Methode* (1914); *Einleitung in die Geschichtswissenschaft* (1925); *Mittelalterliche Zeitanschauungen* (1918). Verder vele kleinere werken en bronnenuitgaven. Tal van zijn leerlingen deden onder zijn leiding detail-onderzoeken naar middeleeuwsche problemen, vooral omtrent paus Gregorius VII en zijn tijd.

Beschaving, een betrekkelijk nieuw woord voor een oud begrip, de typische vernederlandsching van het niet geheel aequivalente internationale „cultuur”, van het Duitsche „*Bildung*” en het Fransche „*civilisation*”. In het midden der 18e eeuw komt het op

(Justus v. Effen), veelal nog in de beteekenis van polijsten, gladmaken, likken nl. van letterkundige producten. Sommigen (o.a. A. Kuyper: *Bilderdijs* in zijn nationale beteekenis, 1906, blz. 14 en 58 vlg.) herinnerde het te veel aan het Hollandsch burgerlijk woord schaaft, hoewel beschaving in den grond vrijwel hetzelfde begrip weergeeft als het hooger geschatte cultuur, een derivaat van het Lat. cultus: snoeimes. Beschaving en cultuur zijn in hun tegenwoordige beteekenis allebei als beeldspraak boven hun oorspronkelijken inhoud uitgegroeid, behalve dat cultuur in die oorspr. beteekenis geijkt blijft voor ontginning van gronden en aankweeking van bepaald gewas [koffiecultuur, de Indische cultures; zie verder deze Encycl. (dl. VIII kol. 340-352) en E. de Bruyne: Wat is cultuur? (1938)]. Daarentegen is beschaving vrijwel geheel van zijn werktuigkundigen zin (waarin Vondel bijv. het een enkele maal gebruikte: Eneas, rijmvert. V, 1044) losgeraakt. Beperkt van draagwijdte dan het algemeener en principieler cultuur, duidt het toch een innerlijke voltooiing aan, die zich in uiterlijke vormen openbaart. Het kan verlichting, ontwikkeling, goede opvoeding, beleefdheid, humaniteit van iemand afzonderlijk beteekenen, maar ook de algemeene vooruitgang, het voortgeschreden ontwikkelingspeil van een volk. Het sluit de factoren godsdienst, kunst, wetenschap, techniek, omgangsvormen in en wordt naar zijn oorzaken of bronnen, naar landaard en geschiedperioden onderscheiden bijv. in oud-Egyptische, Grieksche, Romeinsche beschaving, in Christelijke, middeleeuwsche, moderne, ook in Oostersche en Westersche beschaving. Men spreekt van een beschaafde natie, van een beschaafd mensch en bedoelt daarmee een zekere beantwoording aan de vorderingen en eischen van beheerschte levensuitingen en maatschappelijke vormen, die aan gegronde opvattingen van goede zeden en aannemelijke stijl geëvenredigd zijn. Vgl. ook → Wellevendheid (in aanv. dl.). *Molkenboer*.

Besson, Marius, bisschop (sinds 1920) van Lausanne-Genève-Freiburg (zetel Freiburg, Zwits.). * 28 Juni 1876 te Turijn. Secretaris en praktisch leider van de Unio Catholica, een internationale vereniging vooral tot bevordering van priester-roeping in en voor het Oosten. Het Apostolaat der → Hereeniging is erkend als Nederlandsche afdeling van deze Unio Catholica.

Werken: o.a. *Origines des évêchés de Lausanne, Sion et Genève* (1906); *Monasterium Agaunense* (1913); *Nos origines chrétiennes* (1921); *L'Eglise et la Bible* (1927); *St. Pierre et les origines de la Primauté Romaine* (1929); en (als antwoord op: *Le voile déchiré* van den Zwitserschen predikant A. Dubuis) *La route aplanie* (Ned. vertaling 1934).

Beth-Hakkeneseth (Hebr., = huis van verzameling) heeft dezelfde beteekenis als het (van het Grieks afgeleide) woord → synagoge.

Beth-Hammidrasj (Hebr., = leerzaal), een Joodsche openbare leerzaal, dag en nacht geopend; doorgaans treft men er in het Oosten op grootere plaatsen meerdere aan. Naast bestudeering van de Thora en Thoraverklaringen dienen ze ook voor Joodsche godsdienstoefeningen.

Béthune, Jean-Baptiste, bouwmeester en schilder van neo-Gotieke richting. * 1821 te Kortrijk, † 1894 te Marke (bij Kortrijk). Ontwierp o.a. het grafmonument van Gezelle, het kasteel van Loppem en de abdij van Maredsous. Als sierkunstenaar maakte hij glasramen en mozaïeken en hij restaureerde de H.

Bloedkapel te Brugge. B. bevorderde de bouw- en sierkunst door de stichting van het St. Lucasgilde (eenigszins te vergelijken met het Ned. St. Bernulphusgilde).

Beunhaas, oorspronkelijk een werkmans, die geen lid van het gilde was, en dus niet openlijk, maar op zijn beun (d.i. zolder) zijn vak uitoefende. Vandaar, in tegenstelling met een „gildebroeder”: iemand, die geen vakman is, en zich toch daarvoor uitgeeft; iemand, die onbevoegd een beroep uitoefent; knoeier. Tegenwoordig vooral gezegd van onbeëdigde → makelaars.

Beweging, De, Algemeen Maandschrift voor Letteren, Kunst, Wetenschap en Staatskunde. Verscheen van 1905 tot 1919. Redacteuren waren A. Verwey, H. P. Berlage, Is. de Vooy en T. de Boer. Door de oprichting van dit maandschrift verzette Verwey zich tegen een z.i. dreigende verstarring en verenging van de beweging der Tachtigers, zooals hij die belichaamd zag in de Nieuwe Gids.

Bialik, Chajim Nachman, de grootste dichter van de neo-Hebreeuwsche school. * 9 Jan. 1873 te Radi (Wolhynië), † 1934. B. benadert de dichters der Spaansche bloeiperiode in de 11e en 12e eeuw, vooral in Hamathmied, Beir ha-harégah en Achen Chatsir haam.

Bidprentje of **doodsprentje** noemt men het → devotieprentje, dat herinnert aan en het gebed vraagt voor een overledene. Dit gebruik is uitgesproken Katholiek (→ Vagevuur). Vanaf ong. 1700 komen de b. voor met een geschreven, vanaf ong. 1750 met een gedrukt tekst. De eerste gedrukte b. verschenen te Amsterdam, daarna te Antwerpen. Vanuit genoemde steden verspreidde het gebruik zich over de Nederlanden en daarbuiten.

De tekst zijde, spoedig omlijst met een symbolischen rand, draagt oorspronkelijk behalve een verzoek om gebed alleen naam, eventueel waardigheid, c.q. naam van echtgenoot(e) en sterfdatum, meestal gevolgd door → R.I.P. Nog vóór 1800 voegt men er gewoonlijk leeftijd, begraafplaats en een algemeen gehouden citaat uit de H. Schrift aan toe, later ook omstandigheden van het overlijden en een of meer citaten (ook uit Kerkelijke schrijvers) tot lof van de(n) overledene en troost of vermaning van de achtergeblevenen. Het toenemend gebruik van liturgische en aflaatgebeden verdient aanbeveling (R. J. Pierik S.J., *Verzameling van teksten voor Bidprentjes*, 1928). De citaten vervangt men soms door een gedicht. G. Gezelle schreef talrijke „zielgedichtjes”, gebundeld in *Kerkhofblommen*. De Duitse b. vermelden uitvoerige biographische bijzonderheden, wat in onze gewesten slechts t.a.v. belangrijke personen gebruikelijk is. In dat geval zijn de b. soms vierzijdig.

Wat de beeldzijde betreft, deelen de b. vanaf hun oorsprong tot nu toe in de artistieke en graphische kwaliteiten van het → devotieprentje. Sinds ong. 1820 ontwerpt men speciale „rouwprentjes”, dikwijls smakeeloos door heidensche en sentimenteel-Christelijke symboliek, sinds ong. 1850 ook door overdadig zwart. De moderne smaak heeft hierin veel verbeterd en geeft tevens de → gelegenheidsgraphiek een kans. Terwijl de oude b. zelden een (gegraveerd) portret dragen, heeft de cliché-druk dit bevorderd.

Verzamelingen en lit.: zie → Devotieprentje. Voorts: G. Gezelle, *Kerkhofblommen*, „Aanteekeningen”; Het Gildeboek [jg. XII (Gedenkboek), blz. 207 vlg.]. *Lautenschütz*.

Binnewiertz, Antonius Maria Josephus Ignatius, Ned. pastoor en letter-

kundige. * 31 Juli 1870 te Rotterdam, † 4 Mei 1915 te Heerlen. Met Eduard Brom onder de eerste Katholieken, die de vormvernieuwing der Tachtigers aanvaardden. Schreef opstellen en gedichten.

Werken: Gedichten (1898); Gedichten, Tweede Bundel (1912); Letterkundige opstellen (1905).

Bitterlich, Roswitha, schilderes. * 1920 te Bregenz, aan het Bodensee. Zij gold als een wonderkind. Reeds toen zij 2½ jaar was maakte zij opmerkelijke teekeningen, toen zij 6 jaar was een 16 meter lange muurschildering voor de kinderkamer, op 7-jarigen leeftijd haar eerste zelfportret in olieverf. Roswitha bleek zeer gemakkelijk beïnvloed te worden door allerlei stijlen. Zoo had zij een „Chineesch tijd”, een „Indiaansch tijd”, een „Sterren-tijd” enz. Deze veelzijdigheid hield verband met haar lectuur. Zij illustreerde sagen en sprookjes, het fel-realistische wisselde steeds af met het meest fantastische, godsdienstige verbeelding speelde een groote rol. Ook schreef zij gedichten, waarvan zij de uitgaven zelf illustreerde. Intusschen volgde zij gewoon de lessen op de Middelbare Meisjesschool. De familie was van Bregenz naar Schluckenau en vandaar naar Innsbruck verhuisd. Tentoonstellingen werden gehouden in 1934 te Innsbruck, in 1935 te Linz, in 1936 te Weenen en Salzburg, in 1937 te Amsterdam. *Engelman.*

Bonaventura, Sint, Katholieke Leerarenvereniging in Nederland, waarover zie dl. XVI kol. 225. Ze is gevestigd te Utrecht. Het orgaan der Vereniging heet thans: Weekblad van de Kath. Lerarenvereniging St. Bonaventura. Op 1 Jan. 1939 telde de vereniging 722 leden.

Bond is de Engelsche benaming van toonderobligaties, speciaal gebruikelijk bij de Amerikaanse spoorwegen. Onderscheiden worden: 1° *bonds* (zonder meer) zonder zakelijke zekerheid; 2° *mortgage bonds*, welke hypothecaire zekerheid hebben; 3° *land grant bonds*, waarvan de aflossing geschiedt uit de opbrengst van grondverkoop; 4° *convertible bonds*, welke op zekere voorwaarden in aandeelen der betrokken maatschappij kunnen worden omgezet.

Bond zonder Naam, beweging, ingezet 2 April 1938 op initiatief van den priester-redenaar H. de Greeve (zie aldaar in aanv. dl.). De Bond zonder Naam: wil meewerken aan het herstel der ontredderde maatschappij volgens het wachtwoord: „Verbeter de wereld, begin bij je zelf en begin met de liefde bij den ander”. De bond mobiliseert alle krachten, de natuurlijke zoowel als de bovennatuurlijke; deze laatste door op de eerste plaats te vragen de naastenliefde op bovennatuurlijken grondslag te beoefenen; de natuurlijke krachten door allen zonder onderscheid uit te noodigen, naar hun beste weten en gevoelen mee te werken aan het herstel van de wereld volgens bovengenoemd devies, hetwelk immers voor ieder weldenkend mensch aanvaardbaar moet geacht worden.

De organisatie van den Bond zonder Naam is tot een minimum beperkt: geen vergaderingen, geen president en bestuursleden, geen contributie tenzij vrijwillige; feitelijk kan iedereen zich zelf tot werker van den B. verklaren. Het voornaamste werkmiddel bestaat in de maandelijksche zgn. Heffboom-actie: de E.H. de Greeve geeft nl. iedere maand een leuze op, waarop de leden die maand bijzonder zullen letten en die ze zullen trachten in praktijk te brengen.

De oproep van den oprichter heeft buitengewoon weerklink gevonden, ook buiten Nederland, bij per-

sonen van allerlei richting. Alle bijzonderheden over den Bond zonder Naam zijn te vinden in de gratis-brochure „De Bond zonder Naam” (1938), en in het gratis maandblad van denzelfden naam. Verder bevat De Greeve's weekblad „Lichtflitsen” wekelijks nieuws over den Bond.

Boon, Arthur, kanunnik, philoloog. * 1883 te Blaasveld, † 4 Jan. 1938 te Sint-Pieters-Jette. Priester gewijd in 1905, promoveerde in 1911 te Leuven tot doctor in de Germ. philologie, werd leeraar aan het Sint-Romboutscollege te Mechelen, maakte als legeraalmoezenier den Wereldoorlog mee en werd in 1921 te Leuven tot professor benoemd in de Ned. taal- en letterkunde. Hij schreef een aantal losse artikelen, verspreid in tijdschriften als Boekengids, Dietsche Warande en Belfort, in gedenkboeken als het Album Verouillie (1927) en het Gedenkboek August Vermeylen (1932); gaf een brochure uit: Taal en Onderwijs (1924) en was voorzitter van den Vlaamschen redactieraad der Katholieke Encyclopaedie. In het na-oorlogse culturele leven in Vlaanderen nam hij een vooraanstaande plaats in, vooral als algemeen voorzitter van het Davidsfonds (sinds 1925) en als voorzitter van den Katholieken Vlaamschen Radio-Omroep (sinds 1927). Onder zijn bezielende leiding groeide het Davidsfonds uit tot de allereerste Vlaamsche culturele vereniging (omstreeks 70 000 aangesloten gezinnen); op het gebied van de Katholieke radio-actie verwezenlijkte hij het ideaal van Juliaan Van de Pitte: eigen radio-uitzendingen voor het Katholieke Vlaanderen. *Rombauts.*

Boonen, Jacob, aartsbisschop van Mechelen. * 11 Oct. 1573 te Antwerpen, † 30 Juni 1655 te Brussel. Hij vestigde zich eerst als rechtskundige te Mechelen, trad daarna in den dienst van de familie Van Aremberg, werd in 1607 priester gewijd te Mechelen, aangesteld als bisschop van Gent in 1617 en volgde vier jaar later Mathias Hovius op als aartsbisschop van Mechelen. Hij ijverde krachtadig voor de kerkelijke tucht en voor de zedelijke en intellectuele verheffing van het volk. Hij zorgde voor de uitgave van een nieuwen catechismus. Hij neigde echter al te veel over naar het Jansenisme, weigerde de pauselijke bulle In eminenti af te kondigen en werd door Innocentius X in 1653 gesuspenseerd. Hij onderwierp zich echter kort nadien en werd in zijn ambt hersteld.

Lit.: P. Claessens, Histoire des archevêques de Malines (2 dln. 1881). *De Schaepdrijver.*

Borstal-stelsel (gevangeniswezen), stelsel van behandeling van bepaalde jeugdige gevangenen (juvenile adults), aldus genoemd naar de jeugd-gevangenis te Borstal bij Rochester (Engeland). Het Borstal-stelsel is een vrije navolging van het Elmira-stelsel (zie dl. XI kol. 718). Het steunt thans op de Prevention of Crime Act van 1908. Leeftijdsgrenzen zijn 18 tot 23 jaar indien de rechter, en 16 tot 25 jaar ingeval de minister van Justitie plaatsing beveelt. De gevangenen worden verdeeld over verschillende huizen, elk met eigen personeel, dat aldus de gevangenen beter leert kennen en hun vrouwen kan winnen. Bovendien worden de gevangenen in klassen verdeeld: plaatsing in een hogere klasse geldt als belooning en bereidt gaandeweg voor op de invrijheidstelling. Gedurende een jaar na de invrijheidstelling houdt de Borstal Association toezicht; ze kan bij wangedrag den voorwaardelijk ontslagene opnieuw in de gevangenis doen opnemen.

Nederland. Op grond van de gunstige resul-

taten, met het Borstal-stelsel bereikt, besloot men in Ned. tot overname (wet van 25 Juni 1929 Stbl. nr. 361). Leeftijdsgrenzen zijn 18 tot 23 jaar indien de rechter, en 16 tot 25 jaar ingeval de minister van Justitie plaatsing beveelt. In 1937 werd te Zutphen de bijzondere gevangenis voor jonge mannen geopend. Jonge vrouwen worden, indien zij hiervoor in aanmerking komen, opgenomen in een bijzondere afdeling van de strafgevangenis te Rotterdam.

België. Voor de straflandbouw- en nijverheidsgevangenis te Hoogstraten, zie → Jeugdgevangenis.

Bosch Kemper, Jeltje de, een der pioniers van de vrouwenbeweging in Nederland, dochter van prof. Jeronimo de → Bosch Kemper. * 1816 te Amsterdam, † 1916 aldaar. Streefde naar verbetering van het lot der onvermogene beschaafde vrouw. Zij deed dit eerst op min of meer philanthropische wijze, maar zag spoedig in, dat vakkennis en vakopleiding voor goed werk noodzakelijk waren. Dit hield zij in het oog bij haar veelvuldige bemoeiingen als bestuurslid en vaak medeoprichtster van verenigingen als Tesselschade, de Vereniging voor Ziekenverpleging, later van den Nederlandschen Bond voor Ziekenverpleging, de Amsterdamse Huishoudschool en het Comité ter Verbetering van den maatschappelijken en rechtstoestand der Vrouw in Nederland. Zij behoorde niet tot de uiterst feministische richting, wier optreden haar te fel was, maar geleidelijk aan maakte zij, door de praktijk daartoe gedrongen, verschillende doelstellingen dier feministen tot de hare, zoodat zij in 1907 toetrad als lid van den Bond voor Vrouwenkiesrecht. O.m. in het Correspondentiebladje van Tesselschade, het Maandblad voor Ziekenverpleging, Belang en Recht, Vragen van den Dag, schreef zij verschillende artikelen en in het gedenkboek: Een halve Eeuw, 1848-1898, een bijdrage getiteld: De Vrouwenbeweging.

Lit.: Johanna W. A. Naber, Het Leven en Werken van Jeltje de Bosch Kemper (1918). *Theissing.*

Botrange, plaats in het O. van de prov. Luik, ten O. van Spa, in de omgeving van de Baraque Michel (zie krt. dl. XVI kol. 704 F2); ligt op 694 m boven het zeepiel en is derhalve het hoogst gelegen punt van België; een van de gedeelten van het land, waar nog een aanzienlijke uitgestrektheid door woesten grond wordt ingenomen; veengebied. Zie → Hooge Venen.

Bourne, Francis, kardinaal, primaat van Engeland. * 23 Maart 1861 te Clapham, † 1 Jan. 1935 te Londen. B. was 1897-1903 bisschop van Southwark en van 1903 tot 1935 aartsbisschop van Westminster, sinds 1911 als kardinaal. Onder en door zijn beleidvol bestuur zette de opleving van het Katholicisme in Engeland zich krachtig door, waarvan twee hoogtepunten waren het door zijn met tact gepaard gaande vastheid luisterrijk geslaagde Eucharistisch Congres van Londen in 1908, en de inwijding van de nieuwe Westminster-kathedraal in 1910. Veel heeft kard. B. geijverd voor sociale hervorming en voor de vrijheid en bestaansmogelijkheid van het Kath. onderwijs. Met betrekking tot de actie voor de hereeniging van de Anglicanen met de Katholieke Kerk nam kardinaal B. een uiterst voorzichtig en gereserveerd standpunt in.

Brabantia Nostra (= Brabant aan ons), 1° de naam van een tijdschrift, dat in 1935 zijn eersten jaargang begon en een uiting wilde zijn van wat al jaren te voren in Brabant groeiende was, door de ingewijden genoemd: Brabants bewustwording.

2° Sedert Oct. 1938 is het ook de naam van een Brabantsche Beweging, waarvan men persoonlijk lid

kan worden, als men met haar doel instemt. Dat doel is: de Brabantsche krachten te bundelen en ze te doen samenwerken, om Brabant volgens zijn eigen aard, zijn eigen traditiën, zijn Katholiek geloof te maken tot een luisterrijke gemeenschap in de Nederlandsche gewesten. De beweging stuwte tot fierheid, en ook tot verzet tegen al wat niet-Brabantsch is; tot het eischen van respect voor de Brabantsche waarden, tevens tot het afweren van de dreigende gevaren. De hoofdzetel en het secretariaat zijn gevestigd te Tilburg. De leiding berust bij een Centrale, met vele leden, de dagelijksche werkzaamheden worden afgedaan door een Dagelijksch Bestuur, uit en door de Centrale gekozen. *de Brouwer.*

Brahma, 1° godheid; 2° offerwoord. Voor beide zie → Brahmanisme.

Brakkenstein, Paters van. Aldus noemt men in Ned., naar hun klooster in B. bij Nijmegen, de → Paters van het H. Sacrament (zie dl. XIX kol. 529).

Brand(t), Marinus, geboren te Saeftingen, Watergeus, die deel had aan de inneming van Den Briel, daarna Gorcum veroverde en, ofschoon bij de overgave van den burcht lijfsbehoud was bedongen, tegen het gegeven woord in een 15-tal geestelijken gevangen naar Den Briel liet vervoeren, waar zij door Lumey werden ter dood gebracht (zie → Gorinchem, onder Martelaren van Gorcum). Nog 2 jaar nam hij aan de krijgsverrichtingen der Geuzen zonder veel roem deel; bij het beleg van Middelburg werd hij 24 Jan. 1574 gevangen genomen, doch kort daarop uitgewisseld. 23 Juni 1575 liep hij naar de partij van Requesens over; sedert hoort men niet meer van hem.

Lit.: Van Groningen, Gesch. der Watergeuzen (1840), en de gegevens bij Bor e.a. *Gorris.*

Breuck, De, zie → Dubroecq (in aanv. dl.).

Breve memoriale, → Mémorial abrégé (in aanv. dl.).

Britten, 1° bevolking der Romeinsche provincie Britannia vóór de komst der Angelsaksen. → Britanni.

2° Burgers van het → Britsche Rijk.

Brouwer, Theodorus, deken van Arnhem. * 27 Juni 1811 te Beekbergen, † 12 Maart 1873 te Arnhem. Priester in 1835; daarna kapelaan te Duiven, pastoor van Pannerden en in 1853 pastoor, weldra ook deken, van Arnhem. B. speelde een rol in de geschiedenis van de Katholieken-emancipatie der 19e eeuw. Vooral was hij gevierd als redenaar en als schrijver; tal van brochures en redevoeringen zijn door hem in het licht gegeven, alsmede vele artikelen in de Kerkel. Courant, in → Cathol. Ned. stemmen (waarvan hij na Le Sage's dood in 1847 de leider was) e.a. Bijna alle hebben de verdediging der Kerk of de handhaving van de rechten der Katholieken tot onderwerp.

Lit.: Nw. Ned. Biogr. Wbk. (VI, 216). *Gorris.*

Brunings, Christiaan, Ned. waterbouwkundige. * 3 Nov. 1736 te Neckarau, Baden, † 16 Mei 1805 te Den Haag. B. is de grondlegger van de rationeele verdeling van het Rijnwater tusschen Waal (2/3 deel), Neder-Rijn (2/9 deel) en IJssel (1/9 deel). Hij is voorts de exponent van het beginsel, dat een halve eeuw na zijn dood de algemeene verbetering van onze hoofdriolen zou beheerschen ter voorkoming van overstromingen en ter bevordering van de belangen van waterafvoer en van scheepvaart.

Naar hem is genoemd de groote **ijsbreker** Christiaan Brunings, een der twee die in Ned. waken op de benedenrivieren. *M. Bongaerts.*

Bruyère, Cécile. Hier volgt een nieuw artikel, daar het is gebleken, dat de afkeurende beoor-

deeling in het artikel van dl. VI kol. 414 op valsche gegevens berustte, te goeder trouw ontleend aan P. Pourrat, *La Spiritualité Chrétienne* [dl. IV (2), p. 632-633].

Cécile B. was abdis van Ste-Cécile-de-Solesmes. * 12 Oct. 1845 te Parijs, † 18 Maart 1909 te Ryde op het eiland Wight, waarheen de abdij van Ste-Cécile was uitgeweken. Zij was leerlinge van dom Guéranger en had een voornaam aandeel in de ontwikkeling der Congregatie van Solesmes. De meening van dom Guéranger over methodisch gebed deelde zij volkomen en zij verdedigde een zekere vrijheid van methode, aansluitend bij de liturgie. Haar boek: „*La Vie spirituelle et l'Oraison d'après la Sainte Ecriture et la tradition monastique*”, oorspronkelijk een bundel onderrichtingen aan haar geestelijke dochters, kwam later, eenigszins uitgebreid, in den handel, voorafgegaan door vertalingen naar den eersten (privaten) druk in het Engelsch en het Duitsch en gevolgd door een Nederlandsche („*Het Gebed in het geestelijk leven*” door C. Louwerse).

Lit.: J. de Puniet, *Dict. de Spiritualité ascét. et myst.* (s.v. Bruyère). *J. v. Rooij.*

Buber, Martinus, afstammeling van → Baalsjem, stichter van de neo-Chassidische beweging in het Jodendom en een der groote mannen der Joodsche Renaissance. * 8 Febr. 1878 te Weenen. Zijn werken, evenals die van Heinr. Cohen, L. Baeck, Fr. Rosenzweig en andere aanhangers dezer Renaissance-richting zijn gegrond op een idealistische wijsbegeerte. *p. Constantinus.*

Buchman, Frank Nathan Daniel, Lutherisch theoloog en stichter der Groepenbeweging of (nieuwe) Oxfordbeweging. * 4 Juni 1878 te Pennsylvania (Pennsylvania), van Zwitsersche afkomst. Uit Lutherse ouders geboren; studeerde te Philadelphia godgeleerdheid. Na zijn geestelijken ommekeer te Keswick (Engeland) keerde hij in 1909 terug naar de Ver. Staten, waar hij zijn opvattingen omtrent de beleving van het Christendom propageerde. Ook elders tracht hij sindsdien binnen de vsch. kerkgenootschappen groepen van zijn richting te vormen. Wegens haar

succes in Oxford wordt de beweging sinds 1921 Oxfordbeweging genoemd. In 1927 bezocht B. Nederland en ontstonden in dit land de eerste groepen.

Lit.: zie → Oxfordbeweging (2°).

B.U.M.A., bureau voor muzikauteursrecht, belast zich op verzoek van degenen, die zich daartoe opgegeven hebben, met het handhaven van de rechten die deze als componist, muzikuitgever of tekstdichter bezitten ten opzichte van werken op het gebied der toonkunst. Werd opgericht in 1913 en verkreeg in 1933 de op grond van art. 30a der gewijzigde Auteurswet vereischte toestemming van den minister van Justitie. Gevestigd te Amsterdam.

Buta-gas. Dit gas wordt gebruikt in kooktoestellen. Het bestaat uit butaan met weinig propaan, hetwelk in vloeibaren toestand in stalen keteltjes onder een druk van ca. 5 at in den handel komt. Deze geringe druk is uit een oogpunt van veiligheid een voordeel boven den veel hooger druk waaronder andere brandbare gassen (bijv. acetyleen) in stalen cylinders staan. Tegenover benzine bezit b. het voordeel, dat het als gas in de leidingen en branders komt. Deze laatste moeten van speciale constructie zijn, omdat buta-gas 22 volummen lucht voor verbranding noodig heeft, tegen gewoon gas 7 volummen. Buta-gas is een petroleum-product; het kan opgevat worden als een zeer lichte petroleum-aether. *Zernike.*

Butler, Edward Cuthbert, Benedictijn, kerkelijk geschiedschrijver. * 6 Mei 1858 te Dublin, † 1 April 1934 te Ealing (Londen). Onder den invloed van bisschop → Ullathorne en de geschriften van Fr. Aug. Baker voerde hij in de Engelsche Benedictijner Congregatie, waarvan hij 1914-'21 voorzitter was, een strengere kloostertucht in, bijzonder in de abdij Downside, die hij van 1906 tot '22 als abt bestuurde.

Werken: *Lausiac History of Palladius* (2 dln. 1898-1904); *S. Benedicti Regula, ed. criticopractica* (1927); *Benedictine Monachism* (1924; in vsch. talen overgezet); *Western Mysticism* (1926); *The Vatican Council* (2 dln. 1930); *Essays* (1930); *Ways of Christian Life* (1932, Ned. vertaling 1935). — Lit.: het art. Edw. Cuthbert B. in: *Downside Review* (1934, 347-473; met volledige bibliographie). *Lindeman.*

C

Callistus II, paus, tevoren geheeten Guido. Geboortejaar onbekend; paus gekroond 9 Febr. 1119; † 13 Dec. 1124 te Rome. Hij beëindigde den → Investituurstrijd, die 40 jaar tusschen paus en keizer had bestaan, door het Concordaat van → Worms in 1122, waarbij zoowel de rechten der Kerk als de belangen van het Duitse Rijk werden veilig gesteld. Ter bevestiging hiervan hield hij het 9e Alg. Concilie (van Lateranen I, 1123), herstelde vrede en orde in Italië en bestuurdte met wijsheid en kracht de Kerk.

Lit.: Cath. Eneycl. (III). Zijn bullarium werd uitgegeven door Robert in 1891.

Callistus III, Alphons Borgia, paus. * 31 Dec. 1378 bij Valencia, paus 8 April 1455, † 6 Aug. 1458 te Rome. Streng van leven en bekwaam in het behandelen van zaken. In 1453 was Konstantinopel in handen van de Turken gevallen, en het was C.'s voornaamste streven de Christenvorsten te vereenigen

tegen het steeds meer dreigende Turkengevaar. Grootendeels vergeefs; alleen → Hunyadi, aanvoerder der Hongaren, gaf gehoor en bracht den Turken bij Belgrado (1456) een geduchte nederlaag toe. Van C. ging ook het rehabilitatie-proces van de H. → Jeanne d'Arc uit. Ongelukkigerwijze was hij niet vrij van nepotisme; hij verhief twee van zijn neven tot kardinaal onder wie Rodrigo Borgia, de latere → Alexander VI. *Gorris.*

Lit.: Pastor, *Gesch. der Päpste* (I 8-9 1926).

Camper, Petrus, geneeskundige. * 11 Mei 1722 te Leiden, † 7 April 1789 te Den Haag. Zijn vader, met → Boerhaave bevriend, was emeritus-predikant. In 1734 werd hij als student ingeschreven aan de Universiteit te Leiden en volttooide ruim twaalf jaar later zijn studiën in de geneeskunde. Hij had zich tevens een ruime kennis van talen en allerlei practische vaardigheden eigen gemaakt; deze zouden hem later zeer te stade komen. Op 14 Oct. 1746 promoveerde hij op

één dag tot doctor in de wijsbegeerte én in de geneeskunde, onderscheidenlijk op een dissertatie over het zien (De visu) en over sommige deelen van het oog (De quibusdam oculi partibus).

Daarna vestigde hij zich als arts te Leiden, doch terwijl Boerhaave, voor zoover bekend is, in zijn leven geen andere reis heeft ondernomen dan den tocht naar Harderwijk voor zijn promotie, heeft C. de voornaamste centra van wetenschap in Europa herhaaldelijk bezocht, hoeveel bezwaren het verkeer per rijtuig ook meebracht. In 1749 werd hij benoemd tot hoogleeraar in de wijsbegeerte, de anatomie en chirurgie te Franeker, in 1755 in de beide laatstgenoemde vakken te Amsterdam, waar hij zijn volle werkzaamheid kon ontplooiën; in 1758 werd hij tevens professor medicinae. In 1756 was hij in den echt getreden met Johanna Bourboom, een Friezin, die in de hoofdstad niet kon wennen. Daarom vroeg en verkreeg C. in 1760 eervol ontslag als hoogleeraar „salvis titulis et honore” en vestigde zich metterwoon te Klein-Lankum, een landgoed bij Franeker. Hier beoefende hij met grooten ijver de wetenschap. In 1763 werd hij andermaal tot hoogleeraar benoemd en wel te Groningen, en verwierf als docent en als arts ook daar weldra een groote bekendheid. Op verzoek zijner echtgenoot legde hij in 1773 ook deze taak neer en keerde hij naar Klein-Lankum terug. In 1783 werd hij lid van de Vroedschap van Workum, in 1785 burgemeester. Twee jaar later kreeg hij zitting in den Raad van State en werd voorzitter van dat college; hij verhuisde naar Den Haag, alwaar hij overleed te midden van wetenschappelijke en politieke werkzaamheden.

C. heeft groote verdiensten voor de geneeskunde (verloskunde, chirurgie) gehad; hij bevorderde met kracht de inenting tegen pokken en heeft de beteekenis der vergelijkende ontleedkunde naar voren gebracht, alsmede de studie der menschenrassen (gelaatshoek). De menschenrassen zijn volgens hem terecht „geene onderscheiden soorten, maar veranderingen”. Den mensch acht hij door den Schepper „onmiddellijk gevormd”. Die zienswijze is in onzen tijd inconsequent genoemd; doch hij lette met reden niet alleen op vormeigenschappen; hij zag niet alleen de overeenkomst tusschen mensch en dier, maar ook het verschil.

Lit.: C. E. Daniels. Het leven en de verdiensten van Petrus Camper (1880); Camper-nummer van Nederl. Tijdschr. van Geneesk. (nr. 18, 1939) en van: Geneeskundige Gids (nr. 17 en 18, 1939). *Schulte.*

Capadose, Abraham, Ned. arts en letterkundige. * 22 Aug. 1795 te Amsterdam, † 16 Dec. 1874 te Den Haag. Van Portugeesch-Israëlietische afkomst. Studeerde medicijnen te Leiden; promoveerde 24 Juni 1818. Intiem vriend van Is. da Costa, onderging hij evenals deze den invloed van Bilderdijk. C. werd tegelijk met het echtpaar da Costa op 20 Oct. 1822 te Leiden door ds. Egeling gedoopt en in de Ned. Hervormde Kerk opgenomen. Aangrijpend is het verhaal zijner bekeering, dat onder den titel *Conversion de Dr. A. C. in Neuchâtel* (1836) het licht zag, in verscheidene talen werd overgezet en menigeen (niet onder de Israëlieten alleen) tot het Christendom leidde. C. bewoog zich al spoedig op kerkelijk terrein en was o.a. één van „De Zeven → Haagsche Heeren”, die bij de synode aandrongen op kerkherstel. Hij behoorde tot den kring van het → Réveil en wijdde zich aan Evangelisatie en Zondagsschoolwezen, stichtte de Vereeniging van de Vrienden Israëls en de Nederlandsche Protestantsche Vereeniging. Hij ijverde eveneens voor

de Evangelische Alliantie en bestreed fanatiek de vaccinatie.

Lit.: Vos, *Gesch. der Vad. Kerk* (II, 243 vlg.); E. Gewin, Dr. A. Capadose en het Réveil (in: *De Gids* 1920 II, 282-316). *Lammertse.*

Carbonia, stad op Sardinië nabij Cagliari, in het steenkoolgebied van Bacuabis, door Mussolini gesticht en 18 Dec. 1938 door hem ingewijd. Ca. 12 000 inwoners. Steenkoolontginning.

Carolien, een vroeger geldstuk, genaamd naar een of anderen vorst Karel. Men had o.a.

1° de *Zweedsche C.*, een onder Karel XI in 1664 voor het eerst geslagen twee-markstuk van 8 öre met 7,2 g gewicht en een zilvergehalte (sinds Karel XII) van slechts 4,6 g. In 1868 werd een gouden C. ingevoerd.

2° De *Beiersche C.*, gouden munt, in 1726 door keurvorst Karel Albert voor het eerst geslagen en nadien in andere Zuid-Duitsche staten nagevolgd.

Carpentier, Pieter de, gouverneur-generaal van Ned.-Indië. * Ca. 1588 te Antwerpen, † Sept. 1659 te Amsterdam. Na hooge posten bij de Vereenigde Oost-Ind. Compagnieën te hebben bekleed, werd hij, op voorstel van J. Pz. Coen zelf, tot diens opvolger als gouverneur-generaal benoemd (1623-'27). In de eerste maand van zijn bestuur (Febr. 1623) had de zgn. Ambonsche moord plaats: de terechtstelling van eenige Engelschen op Amboina wegens samenspanning tegen het Ned. gezag; dit werd in 1652 een der door Engeland opgegeven redenen voor den oorlog met de Republiek. Onder dezen gouverneur had ook de belangrijke ontdekkingstocht van Jan → Carstensz naar Nieuw-Guinea en Australië plaats; de → Carpentaria-golf in Australië is naar de C. genoemd. Hij was een krachtig en beleidvol regent. Na zijn aftreden werd hij nog tweemaal met een diplomatieke zending naar Engeland belast en trad in het college der Heeren XVII.

Lit.: Nw. Ned. Biogr. Wbk. (VI). *Gorris.*

Cebuco, zie → Centraal Bureau voor Courantenpubliciteit (in aanv. dl.).

Celsus, heidensch filosoof, eerste wetenschappelijke bestrijder van het Christendom in zijn werk „Het ware woord”, ca. 178. Het duurde 70 jaar eer het weerlegd werd, maar dan ook zeer grondig, door Origenes in zijn acht boeken tegen Celsus. Uit dit geweldige verveerschrift heeft men het oorspronkelijke werk van Celsus, dat verloren ging, bijna geheel kunnen reconstrueeren. C. was in hoofdzaak Platonist. Hij zette vooreerst uiteen, dat God alleen de onsterfelijke wezens geschapen had, maar zich verder niet met de wereld bemoeide. De stoffelijke wereld was het werk der lagere goden, die ook de lotgevallen der verschillende volkeren leidden. Reeds daarom veroordeelt hij een universeelen godsdienst en wil hij nationale godsdiensten. Verder ontkent hij, dat Christus de door de Profeten voorspelde Messias is, verwerpt hij de Menschwording als strijdig met het juiste godsbegrip, bestrijdt hij de oorspronkelijkheid van het Christendom, welks leer een samenvoegsel is van Grieksche (vooral Platoonische) wijsbegeerte en Oostersche mysteriën. Hij eindigt met een opwekking tot de Christenen om deel te nemen aan den goden- en keizercultus met de bedreiging, dat zij anders worden uitgeroeid. *Franses.*

Lit.: in *Lex. Theol. Kirche* (II 1931, 807).

Centraal Bureau voor Courantenpubliciteit, afgekort **Cebuco**, te Amsterdam, is een officiële instelling van de Ver. van Uitgevers van Dagbladen „De Ned. Dagbladpers” (in welke vereeniging

ook „De Katholieke Ned. Dagbladers” officieel is vertegenwoordigd), opgericht 1 September 1935 met het doel het adverteeren in de dagbladers te bevorderen. Het zoekt dit doel te bereiken door, behalve het propaganda-bureau, ook het centrale service- en informatie-bureau van de dagbladers te zijn, waartoe het een volledig archief van alle nationaal en districtsgewijs gevoerde advertentie-campagnes van eenige beteekenis bijhoudt en tal van uitgaven met inlichtingen omtrent verspreiding, verspreidingsgebied en advertentie-tarieven van de ca. 90 aangesloten Ned. kranten, gratis voor de bedrijfswereld beschikbaar stelt, naast andere publicaties, die erop gericht zijn beter en meer adverteeren door winkeliers en andere bedrijven te bevorderen. Op enkele uitzonderingen na zijn alle Ned. dagbladen bij het Cebuco aangesloten. *Slewe.*

Chamberlain, Arthur Neville, conservatief Britsch staatsman, zoon van Jos. en halfbroer van Jos. Austen (dl. VII kol. 283). * 18 Maart 1869 te Birmingham; 1915-'16 burgemeester dezer stad; 1918 lid van het Lagerhuis; 1922 minister van Posterijen, Maart 1923 minister van Volkswelvaart, Aug. 1923 kanselier der schatkist, einde 1924 tot 1929 in het tweede ministerie Baldwin minister van Volkswelvaart; reorganiseerde het plaatselijk bestuur en de soc. verzekering en bevorderde den woningbouw; 1931 in het kabinet Mac Donald aanvankelijk minister van Volkswelvaart, dan kanselier der schatkist; als zodanig begon hij een protectionistische politiek en herstelde het financieel evenwicht (conversie der oorlogsleeningen). In 1935 in het derde kabinet Baldwin wederom kanselier der schatkist. In Mei 1937 minister-president; 16 April 1938 sloot hij met Italië het Verdrag van Rome, dat 15 Nov. in werking trad. In Sept. 1938 bracht hij tweemaal een bezoek aan Hitler om met hem te spreken over een vreedzame oplossing van de kwestie der Sudeten-Duitschers. Namens het Britsche Rijk teekende hij 1 Oct. d.a.v. het Accoord van München (zie het art. → Duitschland in aanv. dl.).

Chancelade, La, naam van een vindplaats uit het Palaeolithicum, en wel uit de periode van het Magdalénien, bij Raymonden in het Fransche dept. Dordogne; bekend om de vondst van een menschelijk geraamte, dat beschouwd wordt als behoorend tot een bijzonder Diluviaal ras, het zgn. Chancelade-ras, en wellicht in betrekking staat tot het latere Noordsche ras. Herinnert in bouw aan het tegenwoordige, tamelijk klein gebouwde Eskimo-type.

Lit.: H. Obermaier, *Urgeschichte der Menschheit* (in Herder's Geschichte der Führenden Völker, 1931).

Charlotte, groot-hertogin van Luxemburg. * 23 Jan. 1896. Dochter van groot-hertog Willem, hertog van Nassau, en van Maria-Anna, prinses van Braganza. Volgde Jan. 1919 haar zuster Maria Adelheid op, toen deze afstand deed van den troon. Huwde 6 Nov. d.a.v. prins Felix van Bourbon-Parma. Uit het huwelijk werden geboren: prins Jan (5 Jan. 1921), prinses Elisabeth (22 Dec. 1922), prinses Maria-Adelheid (21 Mei 1924), prinses Maria-Gabrielle (2 Aug. 1925), prins Karel (7 Aug. 1927), prinses Alice (24 Aug. 1929).

Chibcha, zie → Tjiebtsja (in aanv. dl.).

Chust, ook H u s t e en H u s z t gespeld, van Sept. 1938 tot Maart 1939 hoofdstad van de Tsjechische Karpatische Oekraïne. Ca. 18 000 inw., meest Geïnniëerden, enkelen zijn Lat.-Kath. en Orthodox. Stad uit de 13e eeuw met versterkt kasteel (ruïne) uit de

11e eeuw op een heuvel (333 m) gelegen. Oude Gotische kerk. *v. Son.*

Cieszyn, sedert 2 Oct. 1938 Poolse stad, voordien behoorend tot Tsjecho-Slowakije. Duitse naam: → Teschen (zie aldaar in dl. XXII).

Climacterium of overgangstijd. Bij de vrouw valt de laatste menstruatie meestal tusschen de 46 en 51 jaar. Het c. is het tijdperk, dat hieraan voorafgaat en vaak gekenmerkt is door bijzondere klachten: zenuwachtigheid, hoofdpijnen, hartkloppingen. Ook de zgn. opvliegingen, die met plotseling warmtegevoel en roode gelaatskleur gepaard gaan, zijn typische verschijnselen van het c. Opmerkelijk is, dat sommige vrouwen in het c. nagenoeg geen klachten hebben, terwijl andere langdurig en heftig door deze moeilijkheden geplaagd worden.

De menstruaties zelf zijn tijdens het c. vaak afwijkend door toe- of afname van het bloedverlies en de tijd tusschen de bloedingen is soms verlengd, vóórdat de menstruaties geheel wegblijven. Versterkte, onregelmatige bloedingen behooren echter niet bij het normale c., hoezeer het publiek ook geneigd is, dit alles aan den „overgang” toe te schrijven. Integendeel berusten zij vaak op ziekelijke veranderingen, welke juist in dien tijd veelvuldiger voorkomen, zoodat geneeskundig onderzoek niet verzuimd mag worden.

Castelein.

Cockerill, John, groot-industrieel. * 3 Aug. 1790 te Haslington (Lancashire), † 19 Juni 1840 te Warschau. In 1807 nam hij met zijn broer James de leiding over van een door zijn vader William in Luik gestichte machinale wolspinnerij. In 1815 bouwde hij een verbeterd type stoommachine, richtte in 1817 eveneens met James te Seraing een ijzergieterij op en stichtte in de daaropvolgende jaren een reeks industriebedrijven in België, Suriname, Duitschland, Frankrijk, Spanje en Polen, zoodat hij de grootste fabrikant van het vasteland werd (in 1830 2 500 arbeiders in dienst). Hij had een groot aandeel in de totstandkoming van de Belgische Bank. Koning Willem I der Nederlanden ondersteunde op krachtige wijze zijn ondernemingen en werd in 1825 grootaandeelhouder. Na een kortstondige inzinking in 1830 in verband met den onzekerheden politieken toestand, volgde in 1833 een opleving der bedrijven ten gevolge van den aanleg der eerste spoorwegen. In 1838 volgde een nieuwe inzinking; alle bedrijven, behalve die te Luik en Seraing, werden geliquideerd. C. vertrok naar Rusland om daar mede te werken tot den aanleg van spoorwegen, maar overleed op de terugreis te Warschau.

Coli-bacillen, gramnegatieve (zie → Gram-kleuring), staafjesvormige bacteriën, die zeer verspreid voorkomen. Het zijn o.a. normale darmbacteriën; ze komen naast andere microorganismen in enorme hoeveelheden in den darm van mensch en dier voor. Zij zijn i. h. alg. voor den mensch niet ziekmakend, passen zich als het ware bij den gastheer aan en omgekeerd. Toch worden ze, onder niet altijd opgehelderde omstandigheden, pathogeen en zoo zijn er verschillende ziekten bij den mensch bekend, die door coli-bacillen veroorzaakt worden. Vooral nierbekken- en blaasontstekingen, nierabcessen, sepsis enz. worden nog al vaak door coli-bacillen verwekt.

Ook kunnen ze wel eens voedselvergiftigingen veroorzaken, wanneer ze kans zien (bijv. 's zomers) zich in groote quantiteiten te vermeerderen in voedingsstoffen die een geschikten voedingsbodem voor hen vormen, bijv. purée, gehakt en dergelijke. Er komen

dan plotseling groote massa's lichaamsvreemde colibacillen in het darmkanaal, die tot darmcatarrhen en vergiftigingstoestanden aanleiding kunnen geven.

Bij drinkwateronderzoek speelt het aantoonen van colibacillen een belangrijke rol: het voorkomen van deze microorganismen (die zich bij 46° C nog kunnen vermeerderen) wijst er op, dat het water hoogstwaarschijnlijk op een of andere wijze met faeces in contact is gekomen en dus onbruikbaar is.

Wyers.

Commies, in Ned. ambtenaar bij departement, provinciale griffie, administratie van grootere gemeenten, postgriffier e.d.; in rang hooger dan klerk. Veelal zijn er drie rangen: hoofdcommies, commies, adjunct-commies. Commies-griffier is een ambtenaar, die een griffier ter zijde staat. Zoo bij de Eerste en Tweede Kamer.

In België: ambtenaar van lageren rang in zekere openbare besturen. Speciaal te vermelden den commies-griffier bij de hoven en rechtbanken, die in zijn bevoegdheid heeft den griffier bij te staan en bij afwezigheid hem te vervangen in de uitoefening van zijn ambt. Het statuut van den commies-griffier is geregeld door de wet van 18 Juni 1869 op de rechterlijke inrichting, o.m. in de art. 10, 11, 65, 66, 190, 206.

Rondou.

Congestie (< Lat. congerere = bijeenbrengen), vermeerderde bloedvulling van orgaan, bloedsaandrang. Men spreekt van congestie gelaat bij sterke bloedvulling van de aangezichtshuid. Dit ziet men bij sommige ziekten waarbij de bloedshoeveelheid vermeerderd is, dikwijls ook ten gevolge van functioneele stoornis van bloedvaten, bijv. in het → climacterium (zie aldaar in aanv. dl.). Men spreekt ook van levercongestie.

L. Jansen.

Cremer, Jacob Theodoor, Ned. grootondernemer en staatsman. * 30 Juni 1847 te Zwolle, † 14 Aug. 1923 te Amsterdam. Trad in 1871 in dienst van de → Deli-maatschappij, werd in 1883 directeur der Deli-spoorwegmaatschappij, stichtte in 1884 de Ned.-Indische Landbouwmaatschappij en was stichter of promotor van de Ned. Scheepsbouwmaatschappij, de Koninklijke Paketvaartmaatschappij, van „Werk-

spoor" (Ned. Fabr. van Werktuigen en Spoorwegmaterieel) en van het → Koloniaal Instituut. Van 1897 tot 1901 was hij minister van Koloniën en in deze hoedanigheid bracht hij de Indische Mijnwet tot stand (zie → Mijnrecht in dl. XVIII kol. 188), bevorderde het verkeer (oprichting der Java-China-Japan-lijn) en versterkte de positie der Koninklijke Ned. Petroleummaatschappij (zie aldaar in dl. XV kol. 557). Van 1907 tot '12 was hij voorzitter der Ned. → Handelmaatschappij, van 1918 tot '20 gezant te Washington.

Lit.: H. Colenbrander, Koloniale geschiedenis (III 1926); F. Gerretson, Geschiedenis der Koninklijke (1936); H. van Kol, Mijnwetgeving en Mijnbouw in Ned.-Indië (1910); id., Ned.-Indië in de Staten-Generaal van 1897 tot 1909 (1911).

Cronycke van Hollandt Zeelandt ende Vrieslant, zie → Divisiekronek (in aanv. dl.).

Cunard line, thans officieel Cunard-White Star Ltd., Engelsche stoomvaartmaatschappij, in 1840 gesticht door Samuel Cunard. Zetel te Liverpool. Personen- en vrachtverkeer op de Ver. Staten en Canada. Tot ca. 1880 grootste stoomvaartmaatschappij der wereld. In 1934 samengesmolten met de → White Star Line.

Czartoryski, Adam Georg, vorst, Poolsch staatsman, uit een adellijk geslacht geboren. * 14 Jan. 1770 te Warschau, † 15 Juli 1861 op het slot Montfermeil bij Parijs. Wordt als gijzelaar na de derde deeling van Polen naar Sint-Petersburg gezonden (1795), waar hij de vriendschap verwierf van den latere tsaar Alexander I. Hij werd (1804-'05) minister van Buitenlandsche Zaken van Rusland. Hij streefde naar het herstel van Polen met den steun van Rusland. Bij den opstand van Polen in 1830 werd hij voorzitter van de Nationale Regeering en offerde hij de helft van zijn fortuin op voor de redding van zijn land. In Sept. 1831 vluchtte hij naar Parijs, waar hij zich aan het hoofd stelde van de Poolsche aristocratische partij.

Werken: Essai sur la diplomatie (Marseille 1830); Mémoires et Correspondance avec Alexandre I (uitg. d. C. de Mazade, 2 dln. 31887).

Bousse.

D

Dag van devotie. Tot aan de invoering van den Codex Juris Can. in 1918 bestonden er in de bisdommen Utrecht en Haarlem dagen van devotie, ook **k e r k d a g e n** genaamd, met verplichting van Mishooren; het waren: de feestdagen van Maria-Lichtmis (2 Febr.) en Maria-Geboorte (8 Sept.), later ook van Maria-Onbevlekt-Ontvangen (8 Dec.) en voor het bisdom Haarlem van den H. Willibrordus (7 Nov.). *A. Beckman.*

Damar-Woelan-roman, historische roman, behoorend tot de Midden-Javaansche letterkunde. De roman speelt in → Modjo-Pahit en bevat het verhaal van Damar Woelan, den zoon van den patih, die Ménak-Djinggo, den rooden ridder van Blambangan, belager van de jonge koningin van Modjo-Pahit, doodt, met de koningin huwt en zelf koning wordt van Modjo-Pahit. Er bestaan een 20-tal redacties van dit verhaal. Voor den tijd waarin ze geschreven zijn, en de plaats die ze innemen in de Javaansche letterkunde, zie → Java (V; dl. XIV kol. 502 en 506).

Dandolo, oud Venetiaansch patriciërs-geslacht.

1° Don **A n d r e a s**, doge van Venetië. * 1307 (?), † 1354. Regeerde van 1343 tot '54. Laatste doge uit het geslacht D.; hij overwon de Genuezen in 1349 en gaf opdracht tot het samenstellen van het Liber blancus en Liber albus, waarin de verdragen van Venetië met Europeesche en Oostersche mogendheden werden opgeteekend. Ook schreef hij de oudste geschiedenis van Venetië: Chronicon Venetorum, loopend tot 1280.

2° Don **H e n d r i k**, doge van Venetië. * 1119, † 1205 te Constantinopel. Als gezant van Venetië naar Byzantium gezonden, werd hij aldaar op last van keizer Manuel van zijn oogen beroofd, 1171. Desniettegenstaande werd hij 1192 tot doge verheven en bleek een buitengewoon krachtig, doch ook sluw regent. Hij dwong de deelnemers aan den vierden → Kruistocht, die hun overtocht op Venetiaansche schepen niet konden betalen, hem te vergezellen en te helpen bij het beleg van Zara (in Dalmatië) en daarna bij de verove-

ring van Byzantium, Venetië's ervrijand. Hierop stichtten de Kruisvaarders het Latijnsche keizerrijk, waardoor zij geheel van hun oorspronkelijk doel afweken. Ook voor Venetië wist D. een groot deel van den buit binnen te halen (Zwarte-Zee-kust, Creta, vsch. steden, handelsvoorrechten enz.).

Dapper, O l f e r t, schrijver op geschiedkundig en volkenkundig gebied. * 1636 te Amsterdam, † Dec. 1689 aldaar. Regelmatige studiën schijnt hij niet gedaan te hebben, doch hij was enorm belesen en heeft zijn eruditie in talrijke geschriften verwerkt. Zijn eerste boek Historische beschrijving der Stadt Amsterdam (1663) is voor zijn tijd zeer verdienstelijk. Verder vertaalde hij Herodotus, en gaf vooral „Nauwkeurige Beschrijvingen” uit van allerlei vreemde volken en gewesten: Afrika, Egypte, Ethiopië, Arabië, Indië, China, Japan enz. Vele zijner werken zijn herhaaldelijk herdrukt en in Fransch, Duitsch en Engelsch vertaald. Ofschoon hij zelf niet gereisd heeft en alles uit gedrukte of geschreven bronnen bijeen moest garen, was zijn werk niet zonder waarde.

Lit.: Nw. Ned. Biogr. Wbk. (VII). *Gorris.*

De cujus (hereditate agitur), degene van wiens nalatenschap sprake is, d.i.: de erfflater.

Delcours, J e a n, beeldhouwer. * 1627 te Hamoir, † 1707 te Luik. Leerling van Arnold Henrard en Bernini. Zijn voornaamste werken vindt men in de St. Baafs te Gent, de Lieve Vrouwekerk te Hasselt, de St. Paul, St. Jacques, St. Antoine, St. Martin te Luik en op drie pleinen te Luik. D. is een typisch vertegenwoordiger van de theatrale kunst van het einde der 17e eeuw.

Desclée (Société S. Jean l'Evangeliste), uitgeverij te Doornik vooral van liturgica en theologica. Sinds de Fransche regeering de muziekpersen der Solesmense Benedictijnen in beslag nam, verzorgt uitsluitend D. de rhythmische Gregoriaansche uitgaven van Solesmes.

Desclée, de Brouwer & Cie, gevestigd te Parijs en Brugge, uitgever van talrijke belangrijke series (Bibl. franç. de Philosophie, Questions disputées, Bibl. Augustinienne, Collection Pax, Collection „Les Iles”) en werken op het gebied van theologie, wijsbegeerte, ascese, mystiek, kerkmuziek en liturgie. Missaals in het Ned., Eng., Spaansch, Portugeesch, Braziliaansch en Poolsch. Sinds 1929 mede onder leiding van P. v. d. Meer de Walcheren. *P. Coebergh.*

Deservitor, volgens het hedendaagsch Kerkelijk recht een geestelijke, wien tijdelijk het bestuur van een (doorgaans) vacante parochie of ook al de waarneming van een ander kerkelijk ambt is opgedragen. Vroeger was d. in de landen waarvoor het concordaat van 1801 gold (Frankrijk, België, linker Rijnsoever) de gewone bestuurder van een op grond der organieke artikelen naast de hoofdparochies opgerichte hulpparochie.

Schweigman.

Desideri, H i p p o l y t u s, Jezufet, missionaris in Voor-Indië en Tibet. * 21 Dec. 1684 te Pistoia, † 14 April 1733 te Rome. Hij trad in 1700 in de Soc. van Jesus en werd in 1713 naar Voor-Indië gezonden. Hier kreeg hij opdracht tezamen met p. Manoel Freyre een onderzoek in te stellen naar de vroegere Jezufetenmissie te Tsaparang in West-Tibet. Vanuit Delhi in Hindoestan 24 Sept. 1714 vertrokken, drongen beide reizigers langs een grooten omweg via Kasjmir en Ladak in Tibet binnen en bereikten met voorbijgaan van hun eigenlijk reisdoel 18 Maart 1716 Lhasa, vanwaar p. Freyre onmiddellijk door Nepal naar Indië

terugging. D. bleef tot April 1721 in Lhasa en Sera en in de Oostelijk gelegen provincie Thakpo Khier. Zes jaar na zijn terugkeer in Voor-Indië vertrok hij in 1727 naar Rome. Hier schreef hij zijn „Notizie Istoriche del Tibet”, een der uitvoerigste en beste werken over Tibet, dat eerst in 1932 in een Engelsche vertaling het licht zag. Onder de oudere Tibet-reizigers is hij veruit de belangrijkste.

Lit.: C. Wessels, Early Jesuit Travellers in Central Asia (Den Haag 1924); F. de Filippi, Ipp. Desideri, an Account of Tibet (Londen 1937). *Wessels.*

Diaetetic (< Gr. diaita = levenswijze), leer der leef- en voedingswijze. D. is een onderdeel van de bijzondere gezondheidsleer. Zie → Dieet; Hygiëne.

Dierentuin is een parkachtig aangelegde tuin, waarin inheemsche en buitenlandse wilde dieren in min of meer ruime kooien gehouden worden. Oorspronkelijk diende de d. alleen voor het amusement van het publiek en als zoodanig waren d. reeds van de oudste tijden af in gebruik; gaandeweg werden bij het houden der wilde dieren ook wetenschappelijke doeleinden nagestreefd. Als oudste inrichting in dezen meer modernen zin kan gelden de menagerie van den Earl of Derby, die de kern werd van den huidige d. te Londen (Regent's park). Ofschoon nl. het wilde dier in gevangenschap vele karakteristieke trekken inboet, o.a. ten gevolge van de geregelde voedselvoorziening, het gewoon raken aan den omgang met den mensch, enz., blijft het een waardevol studieobject bijv. wat betreft de variabiliteit, voortplanting en bijzonder de dierenpsychologie. Meerdere d., zooals die van Amsterdam (Natura Artis Magistra), van Parijs (Jardin des Plantes) enz., staan dan ook in nauw verband met universitaire inrichtingen om deze studie op meer intensieve wijze te bevorderen. In den laatsten tijd tracht men het wilde dier zooveel mogelijk in zijn natuurlijke omgeving te verplaatsen en tevens hekken en tralies door breede grachten te vervangen, zoodat men niet meer het gevoel heeft voor gevangen gehouden dieren te staan. Het was Carl → Hagenbeck, die in Duitschland deze nieuwe methode invoerde; ook in Nederland bezitten wij in Burger's en Ouwehand's dierenpark twee voorbeelden daarvan. Er bestaan op het oogenblik meer dan 400 d. op de geheele wereld (→ aquaria niet medegerekend), waarvan in de Vereenigde Staten ca. 170. Bekende d. in Europa vindt men te: Weenen (opgericht 1752), Londen (1825), Amsterdam (1838), Berlijn (1841), Antwerpen (1843), Parijs (1854), Marseille (1854), Rotterdam (1857), Kopenhagen (1859), Keulen (1860).

Lit.: L. C. Everard, Zoological Parks, Aquariums and Botanical Gardens [in: Publ. Amer. Mus. (N.S.) nr. 12, Washington 1932]; H. Kummerlöwe en H. Graupner, Die Zoologischen Gärten, Tierparks und Schauaquarien der Welt [in: Der Zoolog. Garten (N.F.) 5, 1932]. *Hüffer.*

Dinter, W i l h e l m u s v a n, magister-generaal van de → Kruisheeren. * 4 Dec. 1869 te Gemert. Hij was novicenmeester te St. Agatha, stichtte de missie van Minnesota in N. Amerika (1910-'27), met college en hogere studies, werd generaal in 1927. Stichtte daarna de missie in Brazilië (Para), vele nieuwe staties en huizen, en stelde zich tot taak het koorgebed tot den ouden luister op te voeren.

Beijersbergen v. Henegouwen.

Diorama (< Gr. dia = door, horaamai = ik zie), voorstelling op een doorschijnend doek, dat aan beide zijden beschilderd is en zoowel aan de voor- als aan

de achterzijde op verschillende wijze kan belicht worden. In 1822 door Daguerre uitgevonden, later door Gropias verbeterd. Veelal op tentoonstellingen gebruikt. Later noemde men eveneens d. figuren die zoo geschilderd en opgesteld zijn, dat de toeschouwer ze plastisch ziet.

Directeur-generaal (Ned.), titel van een hoofdamtenaar bij bepaalde departementen. Zoo staat aan het hoofd van de directies van Handel en van Landbouw, ressorteerende onder het departement van Economische Zaken, een directeur-generaal; zoo ook aan het hoofd van den dienst voor Volksgezondheid, enz.

In België: hogere ambtenaar, die aan het hoofd staat van een algemeene directie van een ministerie. Werkt rechtstreeks met den minister. Is belast met de directie, de organisatie en de samenschakeling van de hem toevertrouwde gezamenlijke diensten. Voert het gezag over het personeel van deze diensten. Ziet toe op de naleving van de wetten, besluiten, reglementen en instructies en op de uitvoering van de reglementen van huishoudelijk bestuur. *Rondou.*

Divisiechroniek, gebruikelijke naam voor de **Cronyke van Hollandt Zeelandt ende Vrieslant**, geschreven door → Cornelius Aurelius (Goudanus), prior van het klooster Hemsdonk bij Schoonhoven. De eerste druk verscheen te Leiden in 1517. Het was de eerste vaderlandsche geschiedenis met een beginhoofdstuk over de Romeinen. In de bewerking van Gouthoeven (1636) deed zij dienst als schoolboek tot in het begin der 19e eeuw. *Boeren.*

Dolhain, voormalige heerlijkheid onder de gemeenten Balen, Limburg en Bilstain (prov. Luik). Onder de heeren van D. is het meest bekend **A d r i a n** van St. Winoxbergen, lid van het Compromis der Edelen en sinds 1569 admiraal der Watergeuzen. Om zijn baatzuchtigheid werd hij door Oranje in 1570 uit laatstgenoemde waardigheid ontzet, maar verzoening volgde spoedig. Hij sneuvelde 17 Juli 1572 bij Bergen in Henegouwen. *Boeren.*

Domine non sum dignus (Lat., = Heer, ik ben niet waardig), gebed (volgens Matthaeus 8.8), dat deel uitmaakt van den Romeinschen communie-ritus. Sedert de 13e eeuw in gebruik bij de Communie van den priester, sedert de 16e eeuw bij het uitreiken der H. Communie aan de geloovigen.

Doodsprentje, zie → Bidprentje (in aanv. dl.).

Dorlodot, Henry de, Belgisch geoloog. * 1855 te Marchienne-au-Pont, † 1929 te Leuven. Studeerde theologie en natuurwetenschappen, was eere-kanunnik van de kathedraal van Namen, directeur van het Geologisch Museum der Belgische kolonbekkens. Van zijn talrijke wetenschappelijke verslagen en mededeelingen zijn de voornaamste die over de stratigraphie en tectoniek van het Palaeozoicum en met name van het Devoon en Carboon in België.

Douglas, Donald W., Amer. vliegtuigbouwer. * 1892. Studeerde aanvankelijk voor zee-officier te Annapolis. Na verloop van eenigen tijd nam hij echter ontslag uit de Amer. Marine en ging zich toeleggen op den vliegtuigbouw. Zijn eerste betrekking kreeg hij bij Glenn Martin, die een fabriek bij Los Angeles had, welke gedurende de oorlogsjaren naar Cleveland verhuisde. In 1919 verliet hij Glenn Martin en bouwde voor eigen rekening een verkeersvliegtuig, dat echter een mislukking was. Het jaar daarop had hij meer geluk en won den wedstrijd voor een marinevliegtuig. Het directe gevolg hiervan was, dat hij grootte

opdrachten kreeg voor militaire en marine-vliegtuigen. Hij stichtte een fabriek te Santa Monica (Californië) en toen als gevolg van de economische depressie de regeeringsopdrachten sterk terugliepen, besteedde hij weer aandacht aan de verkeersvliegerij. Omstreeks 1932 bracht hij zijn DC 1, die, hoewel niet perfect, alle bestaande verkeersvliegtuigen in snelheid en comfort verre de baas was. Uit dit prototype werd de DC 2 ontwikkeld en het groote succes van de „Uiver” in de Melbourne Race in 1934 had tot gevolg, dat dit type over de geheele wereld werd erkend als het beste verkeersvliegtuig. De toenmalige routesnelheid van rond 200 km/h werd, hoofdzakelijk door toepassing van betere aërodynamische vormen, opgevoerd tot rond 300 km/h en alle bestaande verkeersvliegtuigen waren met één slag verouderd. Begin 1936 bracht D. een grootere editie van de DC 2, de DC 3; beide types zijn o.a. bij de K.L.M. in gebruik (zie afb. op de plaat t/o kol. 592 in dl. XV). Het steeds toenemende luchtverkeer was oorzaak, dat D. in opdracht der vijf grootste Amer. luchtverkeersmaatschappijen een viermotorige machine, de DC 4, ontwierp en bouwde, geschikt voor het vervoer van ong. 40 passagiers. Ongeveer tegelijkertijd ontwierp en bouwde hij zijn DC 5, een geheel metalen hoogdekker met twee motoren, die het midden houdt tusschen de DC 2 en DC 3 en is ingericht voor 16 passagiers. Zoowel de DC 4 als de DC 5 hebben een driewielig onderstel met neuswiel. *v. Steenderen.*

Driesch, H a n s, bioloog en filosoof. * 28 Oct. 1867 te Kreuznach. In 1909 prof. in de natuurphilosophie te Heidelberg, in 1911 in de philosophie te Keulen, sinds 1921 te Leipzig. Leerling van Haeckel, begon hij zijn loopbaan als mechaniciest, kwam door zijn experimenten (o.a. aan zeeëgeleieren) in 1891 tot het neovitalisme (zie → Vitalisme). Van daar uit bouwde hij een allesomvattende realistische filosofie op, die ook bovenzinlijke realiteiten erkent.

Werken: *Die Seele als elementarer Naturfaktor* (1903); *Philosophie des Organischen* (1930); *Wirklichkeitslehre* (1917); *Ordnungslehre* (1923). *Hüffer.*

Dubnow, S i m o n, Joodsch historicus. * 18 Sept. 1860 te Mstislavl (Wit-Rusland). D. was van 1917 tot '23 hoogleraar in de geschiedenis aan de Joodsche Hoogeschool te St. Petersburg; leeft sinds 1933 te Riga. Door zijn grootsch opgezet werk *Weltgeschichte des jüdischen Volkes* (10 dln. 1925-'29) is hij de grondlegger der moderne Joodsche geschiedschrijving. *p. Constantinus.*

Dubois, Jean Jacques, laatste mag.-generaal der → Kruisheeren van het moederhuis te → Hoei. * 1730, † 1796 te Luik. D. was professor te Luik en prior te Kolen-Kerniel, verder prior te Hoei en Ordesgeneraal (1778-'96). Bij zijn dood zag hij de kloosterkerk te Hoei geplunderd en de Orde met hare meeste huizen met ondergang bedreigd (Fr. Revolutie). Hij zou als generaal pas in 1853 worden opgevolgd door H. v. d. → Wijmelenberg, die het generaalat en moederhuis in Nederland vestigde te St.-Agatha bij Cuyk. *Beijersbergen v. Henegouwen.*

Lit.: J. Francino, *De Orde der Kruisheeren* (1936); L. Honhon, *Theod. de Celles* (1936); zie ook → Hoei.

Dubroecq (De Breuck), Jacob, genaamd de Oude, Waalsch bouwmeester en beeldhouwer, een der voornaamsten onder de beeldende kunstenaars der 16e eeuw. * Begin 16e eeuw te Bergen, † 1584 aldaar. Bouwde voor Maria van Hongarije, landvoogdes der Nederlanden, de kasteelen van Binche

en Mariemont (beide in 1554 door Hendrik II van Frankrijk in brand gestoken), ontwierp in Renaissance-stijl het jubee van de kerk van St. Waltrudis te Bergen, het Magdalena-altaar van deze kerk en het graf van Eustachius van Croy, bisschop van Atrecht, in de Onze-Lieve-Vrouwekerk te St. Omaars (Frankrijk). Van dit laatste zijn fragmenten bewaard. Van 1530 tot 1535 verbleef hij in Italië. De Italiaansche kunst beïnvloedde sindsdien zijn werk zeer sterk. Het jubee van de St. Waltrudiskerk was overvloedig versierd met beeldhouwwerk; het werd in 1797 door de Franschen verwoest, doch gedeelten ervan werden bewaard en het geheel is in 1926 zooveel mogelijk gereconstrueerd en tusschen het priesterkoor en het transept geplaatst. Een gedeelte van het jubee van de St. Waltrudiskerk is afgebeeld in dl. XX tegenover kol. 576.

Duikertoestellen maken het mogelijk onder water werkzaamheden te verrichten. Voor **duiker-klokken**, zie → Caisson.

Het **duikerpak** is een luchtdicht pak van rubber, dat alleen de handen onbedekt laat. De metalen helm, die het hoofd omsluit, is voorzien van kijkglazen. Door een pijp, die op den helm aansluit, wordt de lucht den helm binnengevoerd; door een klep, die aan den helm bevestigd is, wordt de verbruikte lucht afgevoerd. Looden platen op borst, rug en aan de voeten zorgen voor de noodige zwaarte. De communicatie met andere duikers of met het schip geschiedt door middel van een touw of van spreekbuizen. Zoo noodig wordt een elektrische lamp medegenomen. De bereikbare diepte is 60 meter. De luchttoevoer geschiedt van het schip uit door middel van een luchtdrukomp; per 10 m diepte is 1 at overdruk nodig. Is deze wijze van toevoer niet goed mogelijk, dan gebruikt men een zuurstofreservoir, dat zich op den rug van den duiker bevindt; het bevat samengeperste lucht, waarvan de uitstrooming door den duiker geregeld wordt. De inademing geschiedt niet door den neus, maar met behulp van een mondstuk; het koolzuur van de uitgedemde lucht wordt gezuiverd door kalium- en natriumhydraat. Met een dergelijk toestel kan men tot op een diepte van 90 m eenige uren arbeiden.

Voor werkzaamheden op grotere diepte gebruikt men een **duikerpantser**. Dit pantser bestaat uit stalen ringen, die door waterdichte verbindingsstukken aaneengevoegd zijn. Als handen dienen tangen, die de duiker van binnen uit in werking stelt. Bij het pantser wordt de druk van het water door het toestel zelf opgevangen. Aan den rug bevinden zich zuurstofflesschen. De zuivering der uitgedemde lucht geschiedt als bij het duikerpak zonder slurf. Het gewicht van het toestel bedraagt ca. 400 kg, wordt echter door den sterken opwaartschen drang van het water practisch geheel geneutraliseerd, op grotere diepte wordt zelfs water in ballasttanks meegenomen. Met dit toestel kan men tot op 200 m diepte eenige uren zwaren arbeid verrichten.

De d. doen dienst bij het inspecteren en herstellen van werken onder water, het vissen van sponzen, parels, koralen en barnsteen, het plaatsen van springstoffen, het bergen en herstellen van schepen.

Duitsche Geloofsbeweging, in 1933 gestichte godsdienstige beweging, die, toen de Duitse Evang. Kerk zich op den grondslag van het bijbelsche Evangelie van Jesus Christus en van de reformatische belijdenisgeschriften plaatste, in Eisenach Hauer tot leider koos en den eisch van een „arteigene” Indo-

germaanschen godsdienst stelde. De D. G. hangt den nationaal-socialistischen staat aan. Een belijdenis werd niet opgesteld. De leden mogen geen Joodsch of kleurlingenbloed hebben en geen lid zijn van de vrijmetselarij of van de Jezulietenorde. Orgaan: Deutscher Glaube.

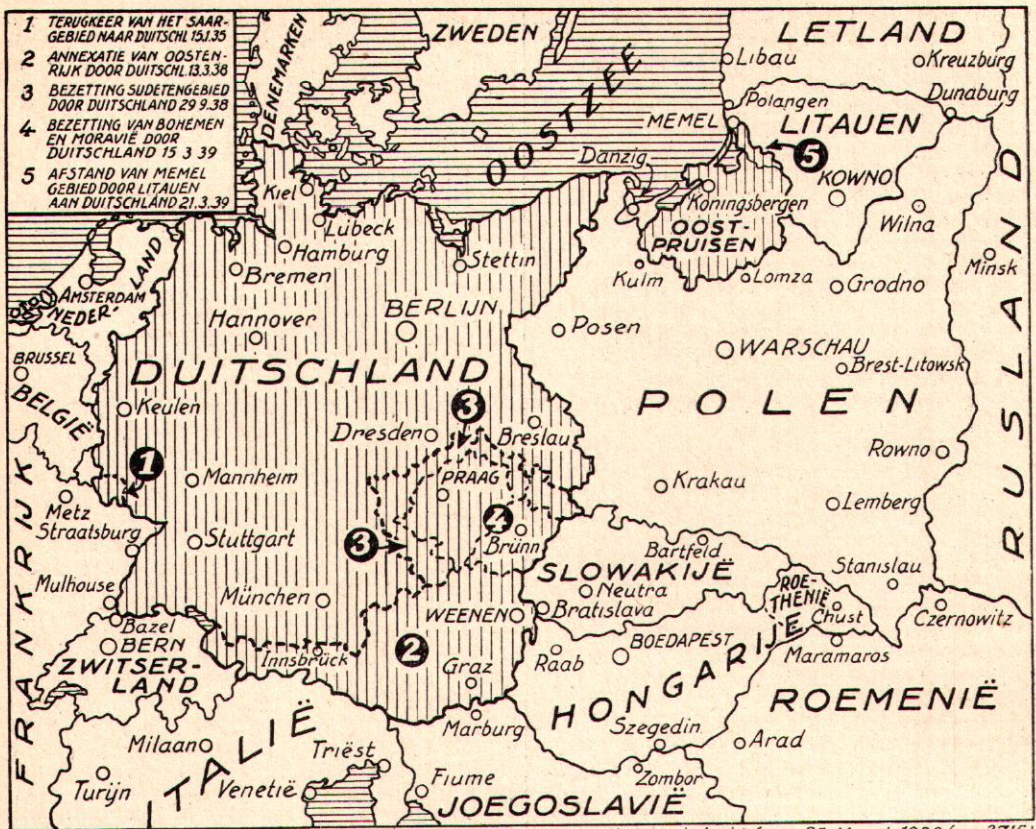
Duitschland. 1° Geschiedenis (aanvulling op dl. IX kol. 512 vlg.).

Binnenlandsche politiek. Onmiddellijk na de overwinning van het nationaal-socialisme stelde zich de vraag hoe en in welke mate Duitschland economisch en financieel onafhankelijk kon worden gemaakt van het buitenland. In den loop van 1933 werd het programma opgesteld van een eerste vierjaren-plan: onder leiding van Darré, minister van Landbouw, werden een aantal kordate maatregelen getroffen, die als voornaamste doel hadden den boerenstand economisch en sociaal te verheffen, de werkloosheid te bestrijden en de voedselvoorziening van het land te verhoogen; middelen daartoe waren een krachtadige politiek ten bate van de kinderrijke gezinnen en van de kleine landbouwexploitaties, het uitvoeren van reusachtige werken als autobanen, vestingen enz. In Sept. 1936 werd door minister H. Göring een nieuw vierjaren-plan aangekondigd, ditmaal met het doel het land op het gebied van grondstoffen onafhankelijk te maken van den vreemde; de middelen daartoe werden gezocht in de synthetische fabricatie van kledingstoffen, rubber en brandstoffen, in de zuinigheid bij het verbruik van eetwaren en metaal, in de intensieve uitbating van mijnen en bosschen, vooral in de nieuwe Ostmark. Het logische gevolg van die politiek van autarkie waren strenge maatregelen op het gebied van het financieel ruilverkeer, en het sluiten van talrijke clearing-accorden met het buitenland.

De strijd tegen den Christelijken godsdienst werd onverzwakt voortgezet. Vooral de jeugd wordt zooveel mogelijk aan allen godsdienstigen invloed onttrokken en staat onder tyrannieken geestesdwang. De barbaarsche vervolging en ontrechting der Joden heeft de verantwoordiging van de geheele wereld gaande gemaakt.

Buitenlandsche politiek. Het nationaal-socialisme had zijn succes vooral te danken gehad aan den strijd tegen de bepalingen van het verdrag van Versailles, die zwaar wogen op Duitschland. Na Hitler's benoeming tot rijkskanselier op 30 Jan. 1933 werd die strijd op diplomatisch en militair terrein overgebracht, waarbij nog kwamen de politiek van reïntegratie van de buiten en bij de grenzen levende Duitschers, de Drang nach Osten, vooral in de richting van de petroleumvelden van Roemenië en van het graanrijke Oekraïne. Het middel daartoe was een sterke bewapening van het land en de verstandhouding met Mussolini na den Abessinischen oorlog 1935-1936 (As Rome-Berlijn). Zie → Abessinië (in aanv. dl.). In het licht van de voorgaande verklaring moeten de volgende feiten beschouwd worden. De kordaat doorgevoerde herbewapening had de betekenis voor Duitschland de „Gleichberechtigung” te verkrijgen: op 16 Maart 1935 proclameerde de Führer de militaire soevereiniteit van zijn land; op 7 Maart 1936 werd het Locarno-verdrag opgezegd en de linker Rijnsoever bezet, en op 24 Aug. 1937 de algemeene dienstplicht ingevoerd. Ook werd de invloed van het marxisme en van Sowjet-Rusland in Europa bestreden, o.m. door deelname van Duitse technici aan den Spaanschen burgeroorlog aan de zijde van Franco sedert den zomer van 1936; Duitschland sloot

Overgenomen uit Keesings Historisch Archief van 25 Maart 1939 (pag. 37/5)

Kaart van Midden-Europa na de veranderingen van voorjaar 1939.

ook met Italië en Japan het Antikomintern-pact, 25 Nov. 1936; eindelijk in zijn Rijksdag-rede van 30 Jan. 1937 trok Hitler plechtig de handteekening van Duitschland terug van het Dictaat van Versailles en van de schuldbekentenis aan het uitbreken van den Wereldoorlog; daarbij verklaarde hij voortaan geen enkele territoriale aanspraak meer te maken te hebben in Europa, waarborgde de grenzen van België, Elzas-Lotharingen, Polen en Oostenrijk; doch de terugkeer van de vroegere koloniën werd van dien dag af geëist. Vroeger reeds werd een vlootovereenkomst gesloten met Engeland, en een niet-aanvalspact met Polen en Tsjecho-Slowakije. Op het ongedaan maken van het Verdrag van Versailles volgde de eigenlijke imperialistische politiek. Niettegenstaande de herhaalde belofte de integriteit van Oostenrijk te eerbiedigen, zond Hitler op 11 Maart 1938 een ultimatum aan den Oostenrijkschen kanselier Schuschnigg, waardoor deze verplicht werd den nat.-soc. Oostenrijker Seyss-Inquart in zijn kabinet op te nemen. Hierdoor waren echter de moeilijkheden niet opgelost: want Schuschnigg werd reeds op 12 Maart gedwongen af te treden; de Deutsche troepen bezetten Oostenrijk, de Führer deed zijn intrede te Weenen op 14 Maart en Oostenrijk werd onder den naam van Ostmark bij het Rijk geannexéerd. Deze politiek van recuperatie van in het buitenland levende volksgenooten leidde in September 1938 tot de annexatie van het onder Tsjecho-Slowaaksch staatsverband staande Sudetenland,

bewoond door een 4 miljoen Sudetendeutschers, langs de bergachtige grenzen van Bohemen: door den Sudetenleider Henlein was reeds enkele jaren, maar vooral sedert Maart 1938, onder belangstelling van Duitschland, een speciaal statuut opgeëischt geworden voor zijn landgenooten die in 1918 tegen hun wil onder Tsjechische souvereiniteit waren gebracht. Toen de regering van president Benes niet onmiddellijk op die eischen wilde ingaan, dreigde D. met geweld van wapenen de Sudeten te bevrijden, terwijl de informatieve zending van den Engelschen waarnemer Runciman zonder gevolg was gebleven; oorlogsgevaar en mobilisatie in vsch. landen dreven de internat. spanning ten top; dank zij de tusschenkomst van den Engelschen premier Chamberlain (onderhoud met Hitler te Berchtesgaden op 15 Sept. en te Godesberg op 22 Sept.) kon de vrede gered worden te München op 30 Sept.: hier werd een pact ondertekend door Chamberlain, Daladier, Mussolini en Hitler, waardoor trouwens al de eischen van Duitschland werden ingewilligd, en de annexatie van Sudetenland geregeld. De Drang nach Osten-politiek maakte gebruik van een oneenigheid tusschen de regering van Praag en de Slowaken om Tsjechië en Moravië bij het Deutsche Rijk te voegen (15 Maart 1939), waarop volgde de annexatie van het Memelgebied in dezelfde maand (22 Maart). In den loop van het jaar 1939 brak een conflict met Polen uit, over den status van Danzig en den corridor: in zijn Rijksdagrede van 28 April verklaarde Hitler het ver-

drag met Polen, gesloten in 1934, ongedaan, zooals hij trouwens het vlootverdrag met Engeland opzegde, onder voorwendsel dat dit land, om paal en perk te stellen aan de sedert enkele jaren door Duitschland gepleegde aanvallen op de soevereiniteit van de kleine buurstaten, een verstandhouding tusschen Frankrijk, Rusland, Polen, Roemenië en Turkije tegen iederen nieuwen aanval bewerkte, en dus volgens Duitsche opvatting een „omsingelingspolitiek” voerde. Zie ook Italië, Karpato-Rusland, Oostenrijk, Slowakije en Tsjecho-Slowakije in dit aanv. dl. *Cosemans.*

2° Deutsche muziek. Aan de ontwikkeling der Europeesche muziek nam Duitschland betrekkelijk laat deel. Wel mag men aannemen, dat in de kloosters van een intensieve muziekbeoefening sprake was, doch de vernieuwingen (→ tropen en → sequentiae) gingen uit van de naburige landen (Zwitserland en Frankrijk). Een aparten kunstvorm brachten de minnezangers, o.a. Reinmar von Zweter, → Walther von der Vogelweide, → Wolfram v. Eschenbach, wier muziek in het Kolmarer Liederhandschrift is bewaard gebleven, en de → Meistersinger, aan de tradities der minnezangers vasthoudende gildebroeders, o.a. Michael Behaim, Hans Rosenblüt, Hans Folz en Hans Sachs. De instrumentale kunst bloeide op met de organisten Konrad Paumann, Arnold Schlick en Seb. Virdung (ca. 1500), terwijl Paul Hofhaimer en Heinrich Finck voor het wereldlijke lied van belang zijn geweest. De Nederlandsche tradities volgde Heinrich → Isaak, terwijl Hasler en Froberger onder Italiaanschen invloed stonden. De Reformatie van Luther bracht een evolutie in de kerkmuziek: kerklied, passie en oratorium kwamen tot bloei: Joh. Walther, Sethus → Calvisius, Michael → Praetorius, J. H. Schein, Heinrich Schütz, en J. Ph. Krieger. De opera bloeide in Dresden (Hasse) en Hamburg (Reinhard Keiser, Telemann, Mattheson, Händel); terwijl in Noord-Duitschland en Zuid-Duitschland resp. Sweelinck en Frescobaldi hun invloed op de organistenscholen deden gelden [Lüne-

burg: Georg Böhm, Lübeck: D. Buxtehude, Hamburg: J. Reinken, Halle: Zachow, Leipzig: Kuhnau en J. S. Bach (Thomascantors), Neurenberg: Pachelbel]. Een nieuwe stijlrichting sloegen de → Mannheimers in (Cannabich Stamitz, Filtz, Richter); met Bach's zonen Johann Christian en Philip Emanuel gaven zij den stoot tot de ontwikkeling van den sonate-vorm en symphonie, die door de zgn. Weensche Klassieken (Haydn, Mozart, Beethoven) tot grootste volkomenheid werd gebracht. Het oratorium en de passie werden door Händel, J. S. Bach en Graun tot grooten bloei gebracht. Voor de ontwikkeling van opera en zangspel moeten Gluck, Mozart, J. Ad. Hiller, Dittersdorf en Schenk worden genoemd. Het tijdperk der Romantiek zette in met de ontwikkeling van het lied: Reichardt, Zelter, Zumsteeg, Schubert, Löwe, Mendelssohn, Schumann, Brahms en Wolf; verschillende van deze componisten schreven ook talrijke kamermuziekwerken. Liszt en Richard Strauss propageerden de „sinfonische Dichtung”, terwijl de ontwikkeling van de Deutsche romantische opera (C. M. von → Weber) tot muziekdrama door Richard Wagner tot stand kwam. Richard Strauss, d'Albert en Pfitzner drukten zijn voetsporen. Tot de belangrijkste componisten van den nieuweren tijd behooren Reger, Hindemith en v. Bork. De voornaamste der genoemde musici zijn ook afzonderlijk op eigen trefwoord behandeld.

L i t.: H. J. Moser, *Gesch. der deutschen Musik* (3 dln. 1920-'24); Müller Blattaü, *Gesch. der deutschen Musik* (1938). *Koole.*

Dzjiboeti (Fr. Djibouti), hoofdstad van Fransch Somaliland, aan den Zuidelijken oever der Tadzjoerabaai, eindpunt der spoorbaan Addis-Abeba—Dzjiboeti; ca. 8 400 inwoners; korenmolens, handel in ivoor, was en koffie. Sinds de verovering van Abessinië streeft Italië naar het bezit van deze haven, daar Abessinië zelf nergens de zee bereikt. De Apostolische praefectuur D. telt 800 Christenen en wordt bediend door de Fransche pp. Capucijnen.

E

Eden, Robert Anthony, Britsch staatsman. * 12 Juni 1897 te Windlestone (Durham), sedert 1923 Conservatief lid van het Lagerhuis, 1926-'29 secretaris van Austen Chamberlain en 1931-'33 onderstaatssecretaris van Buitenl. Zaken in het kabinet Macdonald; in Jan. 1934 werd hij Lord Privy Seal, Britsch afgevaardigde op de Ontwapeningsconferentie te Genève en naast Simon een soort tweede minister van Buitenl. Zaken; in Juni 1935 minister van Volkenbondszaken, 22 Dec. 1935 min. van Buitenlandsche Zaken in het 3e kabinet Baldwin. In deze functie werd hij in Mei 1937 opgenomen in het kab. Chamberlain, doch hij trad 21 Febr. 1938 uit het kabinet wegens meningsverschil inzake de Britsch-Italiaansche betrekkingen en de politiek in Oost-Azië.

Eduard, prins van Wales (* 1330, † 1376), zie → Zwarte Prins (in aanv. dl.).

Eerste Vrijdag der maand, dag toegewijd aan het H. Hart. Houdt verband met de devotie der **negen eerste Vrijdagen**, die haar oorsprong vindt in de zgn. Groote Belofte van het H. Hart aan de H. Margareta

Maria → Alacoque (1687-1689). De Heilige formuleert de Belofte in een brief aan Mère de Saumaise aldus: „Eens op een Vrijdag, bij de H. Communie, werden, als ik me niet vergis, de volgende woorden (door Jesus) gesproken tot zijn onwaardige slavin: „Ik beloof u in de overgrootste barmhartigheid van mijn Hart, dat zijn alvermogenende liefde aan allen, die op negen achtereenvolgende eerste Vrijdagen der maand communiceren, de genade der eindvolharding zal schenken. Zij zullen niet in zijn ongenade sterven noch zonder hun Sacramenten te hebben ontvangen, terwijl hun een veilig toevluchtsoord in dat laatste oogenblik verzekerd is”.

Het origineel is zoek geraakt en de Belofte is slechts te kennen uit een copie. Maar de getuigenis is authentiek en haar gezag zeker, wat om verschillende redenen blijkt, o.a. omdat de Belofte ingelascht is in de Bul van Heiligverklaring der H. Margareta Maria.

De Groote Belofte is een blijk van bijzondere liefde van het H. Hart jegens allen, die het H. Hart op de aangegeven wijze vereeren.

Doel van de negen eerste Vrijdagen: bijzondere vereering van het H. Hart.

Voorwaarden: 1° H. Communie op negen achtereenvolgende eerste Vrijdagen. Wordt de reeks onderbroken, dan is men verplicht weer opnieuw te beginnen. 2° De H. Communie moet zijn ter eere van het H. Hart, dus eerherstellend.

Gunst: de eindvolharding, moreele zekerheid van te sterven in Gods vriendschap. Alle vermetel vertrouwen moet natuurlijk uitgesloten worden. Houdt men de negen Eerste Vrijdagen in de vereischte gesteltenis, dan zal God helpen om te sterven in zijn vriendschap.

De praktijk der negen eerste Vrijdagen is algemeen verspreid door het Apostolaat des Gebeds. In Nederland is de praktijk zeer toegenomen sinds het begin der 20e eeuw. De H. Communie kan niet, wil men aan de Belofte deelachtig worden, van den eersten Vrijdag verplaatst worden naar den eersten Zondag.

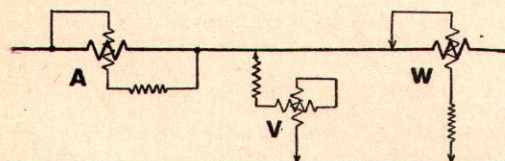
Lit.: Dict. Apol. d.l. Foi Catholique (I, 582-583); Hamon, Vie de Marg. Marie (452-453); A. Vermeersch S.J., Pratique et doctrine de la Dévotion au S. Coeur ('II 149-196).

Kea.

Egalisatiefonds, fonds ingesteld bij de wet 29 Sept. 1936, houdende eenige voorzieningen in verband met de buitengewone omstandigheden t.a.v. de wisselkoersen in het buitenland; het wordt gefinancierd door de uitgifte van schatkistpapier. Het doel van het fonds is invloed uit te oefenen op den loop der buitenlandsche wisselkoersen door het koopen en verkoopen van buitenlandsche valuta's en goud. Het fonds wordt beheerd door de Ned. Bank. Zoo noodig zal deze credit verleen (schatkistpapier in onderpand nemen).

El, Eloah, Elohim, namen van God in de H. Schrift. El is de oudste en meest verbreide Semietische naam van God. Wordt zoowel van den waren God gebruikt als van die der heidenen. Hiermee hangt samen Eloah en de meervoudsvorm Elohim, die eveneens zoowel van den waren als van de valsche goden gebruikt worden en den god aanduiden als de macht. Elohim wordt ook van engelen, vorsten en rechters gebruikt om aan te geven, dat God hun deel geeft in zijn macht. Met Eloah en Elohim hangt de Islamietische Godnaam Allah (al ilah = de God) samen.

Electrodynamometer, een meet-apparaat, waarin een elektrische grootheid (stroom, spanning of vermogen) wordt gemeten door de wederzijdsche reactie van twee stroomvoerende geleiders. In den electro-dynamischen ampèremeter A (zie fig.) wordt de wer-

Electrodynamometer.

king gebruikt van een vaste spoel, doorlopen door bijna heel den te meten stroom, op een beweegbare spoel, die een kleine fractie van dezen stroom doorlaat. In den voltmeter V zijn beide spoelen in serie geplaatst met een hoogen voorschakelweerstand. In den wattmeter W is de vaste spoel doorlopen door den stroom, terwijl de beweegbare spoel met een hoogen voorschakel-

weerstand op de lijnspanning is afgetakt. De kenmerken van dit systeem zijn, dat het bruikbaar is voor gelijk- en voor wisselstroom, en dat het heel nauwkeurig is indien men het tegen uitwendige invloeden beschermt. Het heeft echter een geringe gevoeligheid daar het koppel evenredig is met het kwadraat van de stroomsterkte.

Gillon.

Elisabethstad, hoofdplaats der gelijknamige prov. in Belg. Kongo (zie kaart dl. XV 512 F/G 5). Aantal inw. op 1 Jan. 1938: 2 925 Blanken, 14 000 Inlanders. Handels- en nijverheidscentrum. Voornaam spoorwegstation; vlieghaven der lijnen België—Frankrijk—Madagaskar, Stanleystad—Elisabethstad en Rhodesia—Elisabethstad. Radiostation. Zetel en algemeen bestuur van de voornaamste mijnontginningen (koper, tin) der provincie. Handelskamer. Verbrekingshof. Rechtbank van eersten aanleg, rechtbank van inlandsch centrum; weerkundig station; missieposten van Katholieke en Protestantsche zendingen met sociale werken; ziekenhuizen, scholen; verblijfplaats van den apost. vicaris van Katanga (Benedictijnen). Laboratoria; hospitalen voor Blanken en Inlanders.

Monheim.

Eloah, Elohim, zie → El.

Encaustiek (< Gr. en = in, kaein = branden), in de Oudheid gebruikelijke schildermanier, waarbij men was als bindmiddel gebruikte. De met was vermengde verf werd verwarmd aangebracht en daarna ofwel met een gloeiend ijzer bestreken of door het in de nabijheid brengen van een gloeiend ijzer verhard. Hiervoor gebruikte werktuigen zijn gevonden onder de asch van de bedolven steden bij den Vesuvius. Schilderingen zelf zijn in → Fajjoem gevonden. Ook bij gebouwen en schepen werd de e. toegepast.

Engelmundus, Heilige, apostel van Kennemerland, 8e eeuw. Behalve dit, is er weinig zekers omtrent hem bekend: men meent, dat hij van Friesche afkomst was, doch geboren is in Engeland, waar hij Benedictijn en abt werd. Hij kwam het bekeeringswerk van St. Willibrordus onder zijn stamgenooten deelen en schijnt Velsen, waar hij nog als patroon vereerd wordt, tot middelpunt van zijn werkzaamheid te hebben gekozen. Feestdag 21 Juni.

Lit.: Kronenburg, Neerl. Heiligen in vroeger Eeuwen (II 1898); Acta Sanct. (Junii V).

English, J o e, Vlaamsch teekenaar, schilder en graveur. * 1882 te Brugge, † 1918 te Vinkem. Van Iersche afkomst. Streed tot zijn dood in het Belgisch leger aan den IJzer. Hij ontwierp de kruisen der aan het front gesneuvelde Vlamingen (zie zijn IJzermonument in dl. IX kol. 85). Hij verluchtte o.a. Gudrun van Rodenbach en het Mis- en Gebedenboek van den Vlaamschen Soldaat, en teekende tafereelen uit den Wereldoorlog.

Eon, zie → Aioon (in aanw. dl.).

Estius, Willem, of W. Hessels van Est, zie → Est (2°).

Euwe, M a x, Ned. schaakspeler. * 20 Mei 1901 te Amsterdam. In 1921 kampioen van Nederland; sinds 1920 speelde hij geregeld mede in de groote buitenlandsche meesterscompetities. Op 15 Dec. 1935 overwon hij Aljechin en behaalde daarmee het wereldkampioenschap. 7 Dec. 1937 werd hij op zijn beurt door Aljechin overwonnen. Steinitz, Lasker en Réti hebben grooten invloed op zijn spel uitgeoefend. E. is doctor in de wiskunde.

Exclave, klein gebiedsdeel van een staat, dat niet ligt aangesloten bij het hoofdgebiet, maar geheel is

gelegen binnen de grenzen van een anderen staat. Zoo is Baarle-Hertog een exclave van België in Nederland; ten opzichte van Nederl. is het een Belgische enclave.

Exemplarisme is de wijsgeerige leer, volgens welke de zintuiglijk waarneembare dingen hun voorbeeld (Lat.: exemplum) vinden in een bovenzinnelijk, ideëel of gedacht zijn, naar hetwelk zij zijn gevormd, gemaakt, of geschapen, en tegenover hetwelk zij slechts een geringere werkelijkheid en waarde bezitten. Het e. dankt zijn oorsprong aan Plato, die het zintuiglijke beschouwt als afbeelding van „ideëen”, welke hij mythisch voorstelt als bovenzinnelijke zelfstandigheden in een door het denken kenbare wereld. Plotinus geeft aan het gedacht-zijn van deze ideëen een kosmische substantie, den Nous, tot subject. Augustinus maakt de ideëen tot gedachten Gods en schenkt aan

het e. den vorm, dien het in de traditie der Christelijke filosofie heeft behouden: God scheidt de tijdelijke en zintuiglijke dingen naar de eeuwige voorbeelden in Zijn denken, de ideëen. Onder den invloed van deze opvatting zijn de middeleeuwers in het algemeen geneigd de zintuiglijke dingen enkel als afbeeldingen van een hogere bovenzinnelijke werkelijkheid te beschouwen en te waardeeren, en hun als teekenen of symbolen bij uitstek de functie toe te kennen, den mensch naar het bovenzinnelijke te wijzen. Ook Thomas van Aquino heeft het Neoplatoonsch-Augustijnsche e. met zijn Aristotelische filosofie verbonden.

Lit.: F. Sassen, *Gesch. v. d. Wijsb. der Grieken en Romeinen* (²1932); id., *Gesch. der Patristische en Middeleeuwsche Wijsb.* (²1932). F. Sassen.

Ezra, i b n, zie → Ibn Ezra (in aanv. dl.).

F

Farman, Henri en Maurice, pioniers van de luchtvaart en vliegtuigbouwers in Frankrijk. **Henri** (* 1873 te Parijs) zoowel als zijn broer **Maurice** (* 1877 te Parijs) beoefenden aanvankelijk slechts de vliegsport, doch in 1908 begon Henri zelf vliegtuigen te bouwen, welk voorbeeld Maurice spoedig volgde. In 1912 werden hun fabrieken tot één bedrijf gecombineerd ook al bleef ieder zijn eigen types maken tot ong. 1915, toen hun oudste broer **Dick** zich bij hen voegde. In hun firma „Avions Henri, Maurice et Dick Farman” te Billancourt was Henri de technische man, had Maurice de commercieele leiding, terwijl Dick zich met de financiën bemoeide. Na den Wereldoorlog begonnen zij ook verkeersvliegtuigen te bouwen en zij exploiteerden zelfs luchtlijnen, de Lignes Farman, naar Amsterdam en Londen, welke later door Air France werden overgenomen. In 1938 werd hun fabriek genationaliseerd en opgenomen in de Sté. Nationale de Constructions Aéronautiques du Centre; hun vliegveld te Toussus le Noble en hun motorenfabriek, waar behalve vliegtuigmotoren ook compressors en vertragsmechanismen worden gemaakt, zijn hier echter buiten gebleven. Henri maakte op 30 Oct. 1908 de eerste overlandvlucht, nl. van Châlons naar Reims, een afstand van 27 km, welke hij in 20 minuten aflegde. De Farmans zijn van Engelse origine; hun ouders namen echter de Fransche nationaliteit aan toen de kinderen nog zeer jong waren en deze zijn dan ook geheel Fransch opgevoed.

v. Steenderen.

Ferdinand, hertog van Orleans, oudste zoon van den koning der Franschen Louis-Philippe. * 3 Sept. 1810 te Palermo, omgekomen bij een rijtuigongeluk te Neuilly bij Parijs 13 Juli 1842. Kolonel bij de huzaren (1824), sloot hij zich met zijn regiment aan bij de revolutie van 1830, nam deel aan de expeditie in België (1831-'32) en aan den strijd in Algerië (1835-'40). Hij huwde op 30 Mei 1837 met prinses → Helena van Mecklenburg-Schwerin en had twee zonen, Louis, graaf van → Parijs, en Robert, hertog van Chartres.

Bousse.

Fermi, Enrico, Italiaansch natuurkundige. * 29 Sept. 1901 te Rome. 1924-'26 hoogleraar aan de universiteit te Florence, sinds 1927 aan die te Rome. Houdt zich voornamelijk bezig met quantentheorie en

quantenmechanica. Ontdekte in 1935 element nr. 93 van het periodiek systeem. F. is sinds 1929 lid van de Ital. Acad. van Wetenschappen en ontving in 1938 den Nobelprijs voor natuurkunde.

Ferri, Enrico, Ital. criminalist en politicus. * 25 Febr. 1856 te San Benedetto-Po (prov. Mantua), † 12 April 1929 te Rome. Met Lombroso grondlegger van de positivistische richting in de wetenschap van het strafrecht. Hij legde den nadruk op den invloed, dien de omgeving op den misdadiger uitoefent, en ontdekte de vrijheid van den wil. 1886-1919 sociaaldemocratisch afgevaardigde, 1926 fascist; 1929 senator. Werken: o.a. *Teoria del imputabilità* (1878); *L'omicidio-suicidio* (⁵1925); *Socialismo e criminalità* (1883); *Socialismo e scienza positiva* (1894); *Studi sulla criminalità* (²1926); *Principii di diritto criminale* (1928).

Fey, Clara (in de wereld Maria Louisa Christina Clara), stichteres van de Zusters van het Arme Kind Jezus. * 11 April 1815 te Aken, † 8 Mei 1894 op Huize Loreto te Simpelveld. Reeds als meisje thuis muntte zij uit door degelijke vroomheid en Christelijke liefdadigheid. Op aansporing van haar priester-broeder André stichtte zij in 1837 met een aantal vriendinnen een school voor arme kinderen; in 1844 begon zij met drie gezellinnen te Aken een gemeenschappelijk leven, waaruit de bloeiende en over heel Midden- en West-Europa verbreide Congregatie der → Zusters van het Arme Kind Jezus is gegroeid, die in 1888 definitief pauselijk werd goedgekeurd. Tot haar dood bleef moeder Clara de Congregatie leiden; ten gevolge van de Kulturkampf was het moederhuis intusschen naar Simpelveld in Ned. Limburg verlegd. Moeder Clara was zwak van gezondheid, maar een buitengewoon energieke vrouw en een edele, Godminnende ziel. Haar eenvoudige en toch zoo innige instructies en meditaties voor haar zusters gehouden, zijn na haar dood geleidelijk gepubliceerd (ook gedeeltelijk in het Ned. vertaald). Het proces van haar zaligverklaring is in 1916 ingeleid.

Lit.: Pfülf S.J., *Mutter Clara vom armen Kinde Jesu* (²1913); een korte levensschets door P. Waterott (1917) is ook in het Ned. verschenen (1919). Gorris.

Finke, Heinrich, Duitsch historicus. * 13 Juni 1858 te Knechtling (Westf.), † 1 Jan. 1939. F. was

professor te Münster van 1891 tot '95, te Freiburg van 1895 tot zijn emeritaat in 1936. Hij heeft zich gespecialiseerd in de geschiedenis van het Concilie van → Konstanz: *Forschungen und Quellen* z. Gesch. des Konstanzer Konzils (1889); *Acta Concilii Constantiensis* (4 dln. 1896-1928). Ook heeft hij veel geijverd voor de versterking der Duitsch-Spaansche culturele betrekkingen. Met zijn leerlingen is hij de hoofd uitgever der *Gesammelte Aufsätze* z. Kulturgesch. Spaniens (*Spanische Forschungen der Goerres-Gesellschaft*, Reihe I, VI. Bnd in 1937). Sinds 1924 was F. voorzitter van de Goerres-Gesellschaft. *Gorris.*

Finno-Oegrische talen, zie → Oeral-Altajische talen (in aanv. dl.).

Fint (*Alosa finta* Cuv.) is een nauw aan den → elft verwante soort visch, heeft dezelfde kleur, is echter kleiner (hoogstens 45 cm lang en 1 kg zwaar) en bezit op de kieuwbogen maar weinige, afzonderlijk staande, korte en dikke doorns. Evenals de elft trekt de f. de rivieren op om kuit te schieten en wordt dan veel in de Ned. wateren gevangen. *Keer.*

Floralien, internationale bloemententoonstelling te G e n t, die als de voornaamste van de wereld kan gelden. In 1808 gesticht door de Gentsche maatschappij voor Landbouw en Plantkunde. Eerst zuiver lokaal karakter. In 1839 krijgt de tentoonstelling een internationale beteekenis. De Floralien hebben om de vijf jaren plaats, zij gaan gepaard met prijskampen waarvan de jury samengesteld is uit de meest vooraanstaande bloemen- en plantentelers en technici van gansch de wereld (in 1933 telde de jury 200 leden opgezocht in 22 vsch. landen). Ditzelfde jaar werden 800 prijskampen voor 26 verschillende categorieën planten uitgeschreven.

Foresters, Ancient Order of (afgekort: **A.O.F.**), vereniging in 1834 in Engeland gesticht in plaats van de Royal Order of Foresters, een vereniging die oorspr. geheim was en bijeenkomsten hield in bosschen. De leden moeten elkander zedelijk en materieel steunen. De orde is gevestigd in meer dan 30 landen, niet echter in die met dictatoriale regeeringsvorm. In Engeland geldt zij als onderlinge verzekeringsmaatschappij (*Friendly Society*). De leden vormen Courts en deze wederom Districts. Het hoogste bestuurslichaam is de High Court te Londen. Ned. en België vormen samen een der Subsidiary High Courts (zetel te Amsterdam). De Districts beschikken over Commissies van Maatsch. Werk. Daar deze vereniging verwant is met de Vrijmetselarij, is het lidmaatschap ervan op grond van Canon 2335 C.I.C. voor Katholiken verboden op straffe van excommunicatie.

Franco, 1° Francisco, staatshoofd van Spanje, *El Caudillo*. * 1892 te Ferrol (Galicië). Studeerde aan de milit. acad. van Toledo, onderscheidde zich bijz. als officier in den strijd in Marokko tegen de Rif-Kabylen, klom spoedig op in rang en was reeds in 1926 generaal. Onder Primo de Rivera leidde en hervormde hij (1927-'31) de krijgsschool te Saragossa, doch na den val van de monarchie (1931) werd hij gevangen genomen en naar Marokko verbannen. Toen evenwel in October 1934 de socialist en anarcho-syndicalisten, omdat rechtsche ministers in het radicale ministerie Lerroux waren opgenomen, een algemeene werkstaking begonnen, en er in Madrid, Catalonië, Asturië en elders hevige opstanden uitbraken, werd F. aan het hoofd der troepen gesteld, die de onlusten bedwongen. Daarna zond de Volksfront-

regeering hem echter, uit vrees voor zijn invloed, als gouverneur naar de Canarische Eilanden, een verkapt verbanning. Hier bereidde hij nu den opstand voor tegen de regeering van Quiroga, die na de verkiezingen van Febr. 1936 als minister-president was opgetreden en in zijn program openlijk verklaard had, dat hij niet alleen den steun noodig had van het parlement, maar ook van de straat. Inderdaad liet de regeering de uitspattingen van haar communistische en anarchistische aanhangers zonder repressie toe, en werden er honderden kerken verbrand, duizenden geestelijken en leeken vermoord. In Juli 1936 vloog daarop F. naar Melilla, van waar uit hij den veldtocht tegen het Volksfront begon. Zijn voornaamste helpers waren Queipo de Llano en Mola; F. zelf werd in Aug. 1936 tot opperbevelhebber der nationale troepen uitgeroepen. In April 1937 verenigde hij alle rechtsche partijen (die der → Phalanx, de → Requetes, de → Carlisten e.a.) in één Nationale Partij en slaagde er ten slotte in na driejarigen burgerstrijd in geheel Spanje zijn gezag te doen erkennen. Zie verder → Spanje (in aanv. dl. sub voce). F. is van godsdienst oprecht Katholiek; in de politiek staat hij een autoritair regeeringsvorm voor, al is de juiste nuance hiervan nog moeilijk aan te geven.

Lit.: Joaquín Arrarás, *Franco* (1938; Ned. vertaling is in voorbereiding). *Gorris.*

2° R a m o n, broer van Francisco. Vloog in 1926 als eerste over den Atlantischen Oceaan tusschen Spanje en Zuid-Amerika. Was politiek tegenstander van zijn broer, en werkte in 1931, als minister van luchtvaart der republikeinsche regeering, mee aan de gevangenneming en verbanning van Francisco. Tijdens den burgeroorlog heeft hij zich echter bij zijn broer aangesloten. *Gorris.*

Fratricelli. Eigenlijk is dit de naam voor die → Joachimieten en Spiritualen uit de orde der Minderbroeders, die hardnekkig volhielden, dat paus Joannes XXII in zijn bullen over den armoedestrijd tot ketterij was vervallen (zie → Minderbroeders, dl. XVII kol. 679). Zij scheidden zich van de Kerk af, propageerden een groote strengheid van leven, hadden zelfs eigen bisschoppen en pausen en breidden zich in de latere M.E. vrij sterk uit in Italië, Spanje, het Oosten; ook in Bohemen, waar zij Hussietische leerstellingen overnamen. Pas tegen het einde der 15e eeuw verdwenen zij uit de geschiedenis.

Ook de aanhangers van Fra Dolcino (→ Apostelbroeders) en van Michael van Cesena (welke laatste alleen schismatiek waren, zie dl. XVII kol. 680) komen onder den naam F. voor.

Frisia Catholica, vereniging, opgericht 29 Sept. 1937 te Leeuwarden, welke ten doel heeft de bevordering van de culturele verheffing van het Kath. Friesche volk door de verbreiding van de kennis van het Friesche verleden in den ruimsten zin. Midde-len daartoe: vergaderingen, excursies, publicaties van wetensch. en populair aard, enz. Orgaan: „Frisia Catholica”, bijblad van het dagblad „Ons Noorden”. *Aukes.*

Fryske Akademy, een op initiatief van den Prov. Onderwijsraad van Friesland in 1938 opgericht lichaam, dat bedoeld is als vaste werkgemeenschap voor de beoefening van de wetenschap, die verband houdt met Friesland en het Friesche volk in al zijn uitingen. Voertaal is het Friesch. De F. A. is gevestigd in het Coulonhous te Leeuwarden. *Aukes.*

Gallait, Louis. Belgisch schilder. * 1810 te Doornik, † 1887 te Schaarbeek. Bekend historie- en portretschilder, etsen en lithograaf.

Geefs, zeven gebroeders beeldhouwers. De voornaamste hunner is **Willem**, * 10 Sept. 1805 te Borgerhout, † 19 Febr. 1883 te Schaarbeek. Leerling van J. F. en J. L. van Geel te Antwerpen en van Ramey junior te Parijs en voorman van de historisch-realistische richting. Zijn broers ontvingen van hem hun opleiding, terwijl vooral **Karel** veel met hem samenwerkte. Van Willem G. is bekend zijn Rubens-standbeeld te Antwerpen. Tot de vooraanstaande tijdgenooten, waarvan hij een standbeeld of borstbeeld maakte, behoort o.a. Leopold I. Vsch. van zijn werken vindt men in het museum te Brussel.

Geest, Orde van den Heiligen, een der hospitaalorden; vóór 1198 te Montpellier als lekenbroederschap gesticht voor den dienst van armen en zieken, in 1204 pauselijk goedgekeurd, 1252 gereorganiseerd als priesterorde met Augustijnsch-Johannietischen regel. In 1847 opgeheven.

Een vrouwelijke tak, die eertijds de vrouwelijke zieken bediende, welke zich in de H. Geest-huizen bevonden, bestaat nog (6 huizen) en houdt zich bezig met onderwijs.

Voor de Ridderorde van den H. Geest, zie → *Esprit* in dl. X kol. 364; voor *Paters* van den H. Geest zie dl. XIX kol. 528.

Geestelijke Herbewapening. In de Times van 10 Sept. 1938, vijf dagen voor Chamberlain's bezoek aan Hitler (het hoogtepunt van de September-crisis, die Europa in een algemeenen oorlog dreigde te storten), verscheen een oproep van lord Baldwin c.s. om het dreigende oorlogsgevaar, dat in den diepsten grond een morele crisis was, af te wenden door een „morele herbewapening”, d.i. „door de muren neer te halen van vrees en hebzucht, van achterdocht en haat”. Deze oproep werd in Nederland door een aantal hoogstaande regeringspersonen op 27 Sept. overgenomen en tot hun volk gericht. Op 11 Oct. beval ook H.M. de Koningin in een boodschap aan Haar volk de G. H. met warmte aan en op 27 Jan. 1939 werkte zij dit nader uit in een radio-rede, waarin zij vooral op eenheid aandrong onder het parool: „Draagt elkanders lasten”. Op 10 Februari hield H.M. te Den Haag een bijeenkomst met de commissarissen der Koningin in de provincies ter bespreking van de mogelijkheden om de denkbeelden der G. H. tot praktische uitvoering te brengen. Sindsdien zijn er vsch. comité's gevormd om tot een daadwerkelijke toepassing der G. H. te komen.

Gemeenfond's (Belg. recht). In elke provincie opgericht door de wet van 27 Nov. 1891 op den openbaren onderstand (art. 17). Heeft tot doel voor een deel, nl. voor de helft, tegemoet te komen in de kosten: 1° van onderhoud en verpleging van behoeftige geesteskranken; 2° van onderhoud en opvoeding van behoeftige abnormale kinderen, die in bijzondere gestichten zijn opgenomen; 3° van onderhoud en opvoeding van behoeftige blinden en doofstommen of aan een zwaar ongeneeslijk gebrek lijdende verminkten, die in een bijzonder gesticht geplaatst zijn om er te worden onderzonden. De andere helft van die

kosten wordt gedragen voor één vierde door de provincie en voor drie vierden door den staat.

Het gemeenfonds wordt beheerd door de Bestendige Deputatie van den provincialen raad. Het wordt gestijfd door een verplichte bijdrage van al de gemeenten der provincie. *Rondou.*

Gent, bisdom (Gandavensis dioecesis). G. werd zetel van een suffragaan-bisdom van Mechelen bij de oprichting der nieuwe bisdommen in de Nederlanden onder paus Paulus IV (bulle van 12 Mei 1559). Van 1801 tot 1834 was het bisdom Brugge met dat van G. vereenigd. Sederdien omvat het diocees G. het gebied van de provincie Oost-Vlaanderen en de gemeenten Zwijndrecht en Burcht in de provincie Antwerpen. Te vermelden bisschoppen: Cornelius → Jansen (Jansenius senior), de eerste bisschop, Willem van der Lindt (→ Lindanus), Jacob → Boonen (zie aldaar in aanv. dl.), de latere aartsbisschop van Mechelen; Antoon → Stillemans (1889-1916). G. telt (1938) ca. 1 200 000 inwoners, 31 dekenijen, 386 parochies. Groot seminarie te Gent; klein seminarie te St.-Niklaas-Waas.

Lit.: Gallia Christiana (16 dln. 1715-1865); Hellin, Histoire chronologique des évêques et du chapitre exempt de l'église cathédrale de Saint-Bavon à Gand (1772-'77); P. Claessens, La Belgique chrétienne depuis la conquête française jusqu'à nos jours (1883). *De Schaepdrijver.*

George VI, koning van Groot-Brittannië, tweede zoon van George V. * 14 Dec. 1895 te Sandringham. Heette voor zijn troonsbestijging Albert Frederick Arthur. Diende 1909-'16 bij de zeemacht, daarna bij de luchtvaart, studeerde in Cambridge. In 1920 verkreeg hij den titel van hertog van York. 26 April 1923 huwde hij Elisabeth Bowes-Lyon, dochter van den 14en graaf van Strathmore en Kinghorne. Uit dit huwelijk werden geboren: 21 April 1926 Elisabeth Alexandra Mary, thans kroonprinses, en 21 Aug. 1930 Margaret Rose. G. werd 12 Dec. 1936 door den Raad van troonopvolging tot koning geproclameerd als opvolger van zijn afgetreden broer Edward VIII (zie → Windsor in dl. XXIV) en 12 Mei 1937 gekroond.

Getuigen van Jehova, andere naam voor de aanhangers van de beweging der → Russellisten of Rutherfordbeweging.

Gevaert, Frans August, componist en musicoloog, directeur van het Koninklijk Conservatorium van Brussel. * 31 Juli 1828 te Huise bij Oudenaarde, † 23 Dec. 1908 te Brussel. In 1847 werd zijn cantate „België” bekroond met den Prix de Rome. Hij was een van de eersten, die koren schreef op Ned. tekst (o.a. Jacob van Artevelde). 1857-'69 werkte hij te Parijs, sinds 1867 als leider van den zang en de muziek der opera; in 1871 volgde zijn benoeming tot directeur van het Brusselsch conservatorium als opvolger van Fétis. Sindsdien legde hij zich meer en meer op de muziekwetenschap toe. Hij gaf naar een handschrift van de Bibliothèque Nationale van Parijs 15e-eeuwsche volksliederen uit.

Werken: o.a. Leerboek van den Gregoriaanschen zang (1856); Histoire et théorie de la musique d'antiquité (1875-'81); Les gloires de l'Italie (muziekteksten uit de 17e en 18e eeuw, 1868); Recueil de chansons du 15e siècle

(1875); Les origines du chant liturgique (1890); La mélodie antique dans le chant de l'église latine (1895).

Gezelschap van Katholieke Medische Missionarissen, zie → Medische Missionarissen, Gezelschap van Katholieke (in aanv. dl.).

Gil Robles, eigenlijk: José Maria G. R. Quiñones, Spaansch staatsman. * 27 November 1898 te Salamanca. Werd in 1922 hoofdredacteur van het Kath. dagblad *El Debate*, in 1931 afgevaardigde van de nieuwe Spaansche republiek en leider van de (Kath.) *Acción Popular*, die samen met andere groepen vereenigd tot het Verbond voor autonomie, eind 1933 bij de verkiezingen een groote winst behaalde (120 zetels). Toch vormde hij geen kabinet, maar werd in 1934 minister in het kabinet Lerroux. Sinds den burgeroorlog van 1936 treedt hij niet meer op den voorgrond.

Ginzberg, Asjer, zie → Achad Haam (in aanv. dl.).

Godecharle, Egidius Lambertus, Belgisch beeldhouwer. * 30 Dec. 1751 te Brussel, † 24 Febr. 1835 aldaar. Leerling van L. Delvaux te Nijvel en van J. P. Tassaert te Parijs. Werkte achtereenvolgens voor koning Frederik den Grooten, aartshertogin Maria Christina, hertog Alb. v. Saksen-Teschen, Napoleon en koning Willem I der Nederlanden. Van zijn werken bevinden zich vele te Brussel (Museum, Park, St. Jaak-op-Koudenberg, St. Katharina, Kapellekerk, Parlements huis); in Haarlem maakte hij de beelden en borstbeelden van het Paviljoen.

Goës, Bento de, Jezuïet, ontdekkingsreiziger in Centraal-Azië. * 1562 te Villa Franca do Campo op S. Miguel (Azoren), † 11 April 1607 in Soetsjou (China). Na in Indië als soldaat te hebben gediend, trad hij in 1588 als broeder in de Soc. van Jesus en was sinds 1595 werkzaam te Agra. In 1601 werd hij uitgezonden om te onderzoeken, of het door Marco Polo bekend geworden legendarische land Cathay identiek kon zijn met China. Via Lahore en Kaboel reisde G. over den Hindoe Koesj en het Pamir-hoogland naar Jarkand in het Tarimbekken en vandaar langs den voet van het Tien-sjangebergte over Aksoe, Toerfan en Hami naar Soetsjou aan den Chineeschen muur, waar hij omstreeks Kerstmis 1605 aankwam. Reeds in Karasjar had hij bewijzen gekregen voor de identiteit van Cathay en China. Een bode door p. Ricci uit Peking gezonden trof hem in Soetsjou stervende aan. Uit zijn nalatenschap konden in hoofdzaak slechts een aantal bladzijden uit zijn dagboek gered worden. Met deze gegevens en mondelinge berichten van zijn dienaar Isaac heeft p. Ricci een reisverhaal samengesteld.

Lit.: C. Wessels, *Early Jesuit Travellers in Central Asia* (1924); H. Bernard, *Le Fr. Bento de Goes* (Tientsin 1934).

Goethals, George Washington, Amerikaansche ingenieur. * 1858 te Brooklyn, † 1928 te New York. Leeraar aan de Militaire Academie te Westpoint. Van 1907 tot '14 leidde hij den aanleg van het Panamakanaal; was 1914-'16 burgerlijk gouverneur der Kanaal-zone, stond in 1917-'18 aan het hoofd van de Emergency-fleet-organisatie der V.S. en werd in 1918 Quartermaster-general van het Amerikaansche leger. Na den Wereldoorlog verliet hij den militairen dienst.

Gorzen, Emberizidae, vogels van de familie der vinkachtigen (Fringillidae) met korten, puntigen snavel en vrij langen staart. Ze vliegen in langere of kortere bochten, voeden zich vooral met insecten, ook

wel met zaden. Het zijn nuttige vogels. Hun gezang is kort, maar welluidend. In onze streken zijn het meest bekend: grauwe g. (*Emberiza calandra*), → rietgors, → geelgors of haverkneu, → ortolaan.

Goubau d'Hovorst, Melchior Joseph François Ghislain, baron, Zuid-Ned. staatsman tijdens koning Willem I. * 14 Febr. 1757 te Mechelen, † 18 Jan. 1836 te Den Haag. Was aanvankelijk werkzaam in rechterlijke functies, vóór de verovering van de Z. Nederlanden door de Fransen (1794) te Mechelen, gedurende den Franschen tijd (1794-1814) te Weenen. Na den val van Napoleon keerde G. terug en bekleedde in het Vereenigd Koninkrijk van Willem I het ambt van directeur-generaal van het departement van R.C. Eeredienst (1815-'26). Daarna had hij zitting in de Eerste Kamer (tot Oct. 1830). Na de scheiding van 1830 bleef hij wonen in Den Haag. Als leider van het departement van R.C. Eeredienst heeft G. sterken invloed uitgeoefend op het regeringsbeleid in zake onderwijs en kloosterwezen (als is die invloed niet steeds beslissend geweest), met name bij de oprichting van het → Collegium Philosophicum. G. staat bekend als overtuigd aanhanger van het → „Josephisme”. In de waardeering van zijn persoon en intenties zijn de laatste jaren belangrijke nuanceeringen te bemerken.

Lit.: o.a. Witlox, *De Kath. Staatspartij* (I 1919); Stokman, *De religieuzen en de onderwijspolitiek der regering in het Vereenigd Koninkrijk der Nederlanden* (1935).

Verberne.

Grandi, Dino, Italiaansch staatsman. * 1895 te Mordano bij Bologna. G. werd advocaat en was aanvankelijk lid der socialistische partij, maar werd na den Wereldoorlog fascist. Na de vestiging van de fascistische regering werd hij in 1924 onderstaatssecretaris van Binnenl. Zaken en in 1925 van Buitenl. Zaken. In Sept. 1929 werd hij minister van Buitenl. Zaken. Als zoodanig heeft hij een voornaam rol gespeeld op vsch. volkenbondsvergaderingen. 22 Juli 1932 werd G. benoemd tot gezant in Londen. In Oct. 1932 kreeg hij zitting in den Grooten Fasc. Raad. 21 Febr. 1938 nam hij als Italiaansch afgevaardigde deel aan de besprekingen tusschen zijn land en het Britsche Rijk (vertegenw. door Halifax en Cadogan).

Greenwich-tijd. Vgl. dl. XII kol. 295, XXII kol. 72, XXIII kol. 39. De G. t. is ook een tijd lang in Ned. in gebruik geweest, nl. bij de Spoorwegen, waar hij is ingevoerd op 15 Oct. 1890. Toen echter bij de wet van 23 Juli 1908 de → middelbare zonnetijd van Amsterdam als wettelijke tijd werd vastgesteld, hieven ook de Ned. Spoorwegen den G. t. voor hun dienstregeling op en namen daarvoor op 1 Mei 1909 den Amsterdamschen tijd aan.

Greeve, Henri Th. M. de, Ned. priester-redenaar. * 25 Dec. 1892 te Amsterdam. Treedt met grooten bijval op als predikant en redenaar; bekend ook om zijn door den K.R.O. des Zaterdagavondszittings uitgezonden radio-toespraken, die ook door andersdenkenden veel beluisterd en gewaardeerd worden. Vele van zijn voordrachten zijn gebundeld. Zijn Zaterdagavondtoespraken publiceert hij sinds Sept. 1938 in het door hem geredigeerde weekblad *Lichtflitsen*, dat ook maandelijks een bijlage bevat omtrent den door hem gestichten → Bond zonder naam (zie aldaar in aanv. dl.).

Voorn. uitgaven: S.O.S. (1930); Vijfminutenpreekjes (1933); Meetsnoer (1935); Gods Kans (1936); Lichtbakken (1937); Zaterdagavond kwart over acht (1938).

Grimaldi, Francesco Maria, Italiaansch Jezuet; wis- en natuurkundige. * 2 April 1618 te Bologna, † 28 December 1663 aldaar. G. ontdekte de buiging van het licht en stelde daarvoor een

golven-theorie op (voorlooper van Huygens); hij gaf verder een maankaart uit.

Werk: *Physico-mathesis de lumine, coloribus etc.* (2 dln. 1666).

H

Haard. Hieronder verstaat men een kachel van zoodanigen vorm, dat hij in de schoorsteenmantelholte geplaatst kan worden, waardoor hij dus weinig kamerruimte in beslag neemt. De h. leent zich beter voor rookgas- en luchtcirculatie dan een kachel, aangezien de hiervoor benodigde buizenconstructie vanzelf door schoorsteenmantel en mantelplaat aan het oog onttrokken is.

Een h. bestaat uit een gietijzeren binnenwerk, omkleed met een plaatijzeren toog. Het vuur wordt aangelegd op het rooster, dat gemakshalve meestal als schut- en/of trekrooster wordt uitgevoerd. Daaronder bevindt zich de aschruimte met uitneembare aschlade. Op het vuur ligt de brandstofvoorraad en daarboven bevindt zich de aansluiting aan den schoorsteen. Met een klep kan de rookafvoer hierdoor geregeld worden. Soms kan ook de schoorsteentrek verminderd worden met een schuif, waardoor buiten het vuur om koude lucht in den schoorsteen gezogen wordt (valsche trek). Vaak is het mogelijk de rookgassen met een afzonderlijke klep door een buizensysteem te voeren, alvorens zij in de schoorsteen verdwijnen. De warmte-afgifte wordt door deze rookgascirculatie vergroot, maar de trek vermindert door den grooteren weerstand. Luchtcirculatie beoogt een snellere warmte-afgifte en wordt bereikt door de koude kamerlucht aan te zuigen, langs het vuur te leiden en verwarmd weer aan de kamer af te staan. Een h. met rookgas- zoowel als luchtcirculatie heeft „dubbele” circulatie.

Lit.: G. de Clercq, *Kachels en Haarden* (1936).

Hacquet, Carolus, musicus. * Ca. 1649, vermoedelijk te Brugge; † ca. 1730 te Den Haag, waar hij ruim 40 jaar gevestigd was, verbonden aan het huis van Oranje. Hij bespeelde de viola da gamba (zie → Viola) en schreef ook muziekstukken voor dit instrument.

Lit.: Keller en Kruseman, *Geïllustreerd Muzieklexicon* (1932).

Haecker, Theodor, Duitsch Kath. cultuurphilosoof uit de school van Newman. * 4 Juni 1879 te Eberbach. Van een door → Kierkegaard beïnvloed Lutheranisme bekeerde H. zich (1921) tot het Katholicisme.

Voorn. werken: *S. Kierkegaard und die Philosophie der Innerlichkeit* (1913); *Satire und Politik* (1922); *Christentum und Kultur* (1927); *Wahrheit und Leben* (1930); *Vergil Vater des Abendlandes* (1931); *Ueber den Begriff der Wahrheit bei Kierkegaard* (1932).

Hairion, Frédéric, Belg. oogheelkundige. * 1809, † 1888. Hoogleeraar in de oogheekunde te Leuven; stichter van het Oogheelkundig Instituut bij het Belgisch leger. Bekend om zijn studie over de militaire oogziekte, meestal beschouwd als → trachoom, die van 1817 tot '38 met groote heftigheid woedde onder de soldaten en later op de burgerlijke bevolking werd overgedragen.

Rubbrecht.

Handel, Katholieke Raad voor den, een Kath. vereeniging, opgericht 21 Jan. 1933, gevestigd te Nijmegen; doel: het bevorderen van kennis omtrent en toepassing van de handelsmoraal naar Kath. beginselen. De vereeniging streeft dit doel na o.m. door het geven van advies aan hen, die erom verzoeken; door het beslissen van geschillen tusschen hen, die deze daartoe voorleggen; door het publiceren van adviezen en beslissingen, voor zoover betrokkenen zich hiertegen niet verzetten. Twee groepen van leden: beslissende leden, kunnen zijn Kath. geestelijken, die bijzondere deskundigheid op moraal-theologisch gebied bezitten; raadgevende leden, kunnen zijn alle Katholieken, die bijzondere kennis bezitten aangaande eenige wetenschap betreffende den handel. Verzoeken om advies enz. te richten tot prof. J. B. Kors O.P., Albertinum, Nijmegen.

Schweigman.

Hardenberg, Karl August, Vorst von, Pruisisch staatsman. * 31 Mei 1750 te Essenrode (Hannover), † 26 Nov. 1822 te Genua. Trad achtereenvolgens in staatsdienst van Hannover, Brunswijk, Ansbach en Bayreuth, en ten slotte van Pruisen (sedert 1791). In 1795 sloot hij in naam van dit land den Vrede van Bazel met Frankrijk. Van 1798 tot 1804 samen met Haugwitz, daarna alleen, minister van Buitenlandsche Zaken, voerde hij een neutrale politiek, doch na de overwinning van Napoleon te Jena (1806) werd hij anti-Fransch gezind. Op bevel van Napoleon werd hij (1807) uit de Pruisische regering geweerd. In 1810 echter werd hij Staatskanselier. Hij bracht tal van hervormingen aan in het bestuur van zijn land: ordening van de financiën, invoering van grond- en bedrijfsbelasting, toekenning van burgerrechten aan de Joden, afschaffing der gilden, opheffing der heerendiensten van de boeren. Samen met von Humboldt vertegenwoordigde hij Pruisen op het Congres van Weenen (1814-'15). Later nam hij nog deel aan de congressen van Aken, Troppau, Laibach en Verona. L. von Ranke publiceerde zijn „Denkwürdigkeiten” (1877).

Lit.: Ernst von Meier, *Die Reform der Verwaltungsorganisation unter Stein u. Hardenberg* (21912); Schnabel, *Deutsche Geschichte im 19. Jahrh.* (11929). *Bousse.*

Hariulf, kroniekschrijver en hagiograaf, derde abt van Oudenburg. * Ca. 1060 in de streek Ponthieu, † 16 Aug. 1143; in 1075 monnik in de Benedictijnerabdij St. → Riquier (Centula) in Picardië, 1105 abt van Oudenburg (W.-VI.). Schreef een uitvoerige Vita van den stichter van Oudenburg, St. → Arnulf (of Arnoldus, Acta S.S. Aug. III), een gebrekkig leven van St. Madelgisil (Acta S.S. Maii VII) en een uitvoerige kroniek van Centula (Chronicon Centulense), een compilatorisch, echter voor vele bijzonderheden op documenten steunend werk, loopend tot 1088. Hij verdedigde tegen de monniken van St. Medard te

Soissons de zelfstandigheid van Oudenburg en werd door paus Innocentius II in het gelijk gesteld.

Werken: De bovengenoemde heiligenlevens, dat van Arnulf ook in Monumenta Germaniae Script. (XIV, 2, 872-904); Chronicum Centulense (Parijs 1894; uitg. door F. Lot). — Lit.: Biogr. Belge (VIII, 728 vlg.); Manitius, Gesch. der lat. Lit. des Mittelalters (III, 541-546); Migne, Patrol. latina (dl. 174).

Hartog, Arnold H. de, Protestantisch theoloog; * 11 April 1869 te Amsterdam, † 9 Dec. 1938 aldaar. Hij doceerde sinds 1902 als buitengewoon hoogleraar te Utrecht en vanaf 1930 als gewoon hoogleraar te Amsterdam. Hij nam een zeer eigen standpunt in, waarbij hij het Calvinisme zocht te verenigen met de nieuwere Deutsche wils-philosophie, en was zeer welwillend en toenaderend gestemd tegenover het Katholicisme.

Voorn. werken: Grootte Denkers (1908); Filosofie der Religie in grondlijnen (1913). *Pauwels.*

Haskala (Hebr., = Wijsheid), slaat op de in Rusland op het einde der 18e eeuw ontstane beweging in Joodsche kringen, om door contact met de niet-Joodsche cultuur zich te emanciperen. Via Duitschland (Mendelssohn e.a.) heeft zich deze beweging, ondanks tegenwerking van Joodsch-traditionele zijde, verspreid over de wereld.

Havezate, tijdens de middeleeuwen in Drente en Overijsel een hoeve, wier bezitter, de *h o v e m a n*, een bevoorrechte plaats innam temidden van de omwonende *h u i s l i e d e n* of gewone boeren. In later tijd maakte de edele bezitter van een h. rechtens deel uit van de gewestelijke Ridderschap en kon zoodoende zitting nemen in de Gewestelijke Staten. *Boeren.*

Heemstede, *Le o v a n*, > Tepe (in aanv. dl.).

Heidegger, M a r t i n, Duitsch wijsgeer, voorn. vertegenwoordiger der existentiële filosofie in Duitschland. * 1889; hoogleraar te Marburg 1923 en te Freiburg i. B. 1928. In zijn *S e i n u n d Z e i t*, waarvan slechts het eerste deel is verschenen (1926), stelt H. de vraag naar het zijn en zijn zin, waar het idealisme niet voldoende aandacht aan had kunnen schenken, en bedient zich daarbij van de fenomenologische methode. Hij meent, dat deze vraag alleen kan worden beantwoord, in zoover het zijnde zich aan zichzelf bekend maakt. Het eenige zijnde, dat daartoe in staat is, is de mensch. De ontologie van het menschelek zijn is derhalve de grondslag van alle zijnsleer. Het wezen van dit menschelek zijn noemt H. *E x i s t e n z*. Alle ware kennis heeft op deze „existentie” betrekking. Maar alleen door te bestaan kan de mensch zijn existentie verstaan. Bij dit uitgangspunt van zijn beschouwingen staat H. nog op realistische basis. Hij slaagt er echter niet in, den overgang naar een reële buitenwereld te vinden. Weliswaar is het zijn van het concrete Ik een in-de-wereld-zijn, maar dit beteekent slechts, dat het Ik zich met de dingen bemoeit, met hen handelt, hen gebruikt tot zijn verdere verwerkelijking. Zij bestaan slechts in betrekking tot het Ik. De mensch wordt zich nu bewust van een „geworpenheid” in de wereld, die hij als een last heeft te dragen. Dientengevolge is de grondstemming van het menschelek leven een allesbeheerschende angst, die den mensch den zin van zijn leven doet verstaan als: zijn ten doode. Het zijn des menschen is wezenlijk, nu en voortdurend, op het einde gericht; het is een overgang van den afgrond van het Niets tot den afgrond van den dood; de dood is de eenige meester van het bestaan. Met het menschelek zijn is ook alle zijn een „*Sein zum Tode*”. Iedere

aanwijzing naar een hogere bestemming of zelfs naar het bestaan eener hogere zijnswijze dan die der eindigheid wordt bij H. gemist. De existentiële filosofie eindigt bij hem in pessimisme.

De wijsbegeerte van H. is de voortzetting van de fenomenologie van E. > Husserl en M. > Scheler. Daarbij is zij vooral beïnvloed door S. > Kierkegaard en door de „levensphilosophie”, van Fr. > Nietzsche tot W. > Dilthey. Naast H. wordt de existentiële filosofie in Duitschland vooral vertegenwoordigd door K. Jaspers, in Frankrijk door G. Marcel.

Verdere werken: Vom Wesen des Grundes (1929); Was ist Metaphysik? (1928); Kant und das Problem der Metaphysik (1929). — Lit.: A. Fischer, Die Existenzphilosophie H.s (Leipzig 1935); A. Delp S.J., Tragische Existenz, zur Philosophie des M. H. (Freiburg 1935); R. F. Beerling, Crisis van den mensch, beschouwingen over existentiële filosofie (1938); F. Sassen, Wijsbegeerte van onzen tijd (1938). *F. Sassen.*

Helena van Mecklenburg-Schwerin, hertogin van Orleans, echtgenote van > Ferdinand van Orleans (zie aldaar in aanv. dl.), den oudsten zoon van den Franschen koning Louis-Philippe. * 1814 te Ludwigslust, † 1858 te Richmond. In 1848 onder de Februari-Revolutie te Parijs, na den troonafstand van Louis-Philippe, kwam zij met haar zoon, den graaf van Parijs, naar het Parlement, om hem als koning te doen erkennen. Dit gelukte echter niet en zij verliet Frankrijk, waarna zij afwisselend in Duitschland (Eisenach) en Engeland verbleef. *Bousse.*

Helium (> Edelgassen). In 1868 werd in het zonnespectrum een gele lijn waargenomen, welke aan geen enkel op aarde bekend element kon worden toegeschreven. Dit onbekende element werd toen naar de zon (Gr. helios) genoemd. In 1894 werd het in bepaalde radio-actieve gesteenten gevonden, het volgende jaar ook in lucht. Vervolgens bleek, dat de α -stralen der radio-actieve omzettingen uit dubbelpositief geladen helium-atomen bestaan. H. heeft van alle stoffen het laagste kookpunt, nl. —268,93° C of 4,27° abs. Dienovereenkomstig gelukte het eerst in 1908 aan Kamerlingh Onnes om het vloeibaar te maken. Het in vasten toestand te verkrijgen ging met nog grooter moeilijkheden gepaard, omdat deze slechts onder verhoogden druk bestaandbaar is. Het gelukte ten slotte aan Keesom in 1926. Bij 25,3 at ligt het smeltpunt bij 1,13° abs., bij 50 at bij 2,2° abs.

Evenals alle edele gassen kan h. niet in chemische reactie treden; het is dus ook onbrandbaar. Als gas is het twee maal zoo zwaar als waterstof, maar ca. 7,5 maal lichter dan lucht. Gebruik daarom als vulling van luchtschepen. Het wordt daartoe tegenwoordig op groote schaal gewonnen uit brongassen in de Westelijke Ver. Staten (Texas, Colorado). *Zernike.*

Hermus, A d r i a n u s, directeur van het Doofstommeninstituut te St. Michiels-Gestel. * 25 Febr. 1862 te Klundert. Priester gewijd 1887; sinds 1902 leeraar, sinds 1909 directeur van het Doofstommeninstituut te St. Michiels-Gestel, dat hij tot een model voor binnen- en buitenland wist te maken. Hij begon met de invoering van de spreekmethode en schafte het gebruik van de gebaren bij het onderwijs af. Bekend is zijn brochure „De methode-Malisch” (ook in het Duitsch vert.), waarin hij de beginselen dier methode duidelijk uiteenzet en verdedigt (1926). Enkele jaren later zond hij eenige van zijn bekwaamste onderwijzeressen naar het bekend instituut voor doofstomme meisjes te Brussel, aan de Papenvest gelegen,

om daar de zgn. Belgische methode te bestudeeren, die thans zeker algemeen als de beste geldt en door alle andere doofstommen-scholen in Nederland is overgenomen. In 1938 slaagde H. er in ook goedkeuring te verkrijgen voor een Kath. Doofstommenschool in Ned.-Indië, die in 1939 te Wonosobo is geopend. Ook door ascetische geschriften, alsmede voor den opbloei van de Missie-actie in Nederland maakte hij zich zeer verdienstelijk, o.a. door zijn rede op den diocesaanen Katholiekendag te Nijmegen in 1917.

Voorn. werken: ascetische: Handboek voor Directeuren van Maria-Congregaties (4 dln.); Het Goddelijk Hart... ter navolging aan de Jeugd voorgesteld; Handboekje der Congreganten van het H. Hart van Jezus. Verder talrijke werkjes over het Doofstommen-onderwijs en ten behoeve van doofstommen (o.a. een Catechismus, Onderrichtingen) en sinds meer dan 30 jaar een maandelijksche bijdrage in het maandschr. *De Vriend der Doofstommen* (thans in zijn 39en jg.).

Heymans, Cornelius Jan Frans, Kath. physioloog en pharmacoloog. * 28 Maart 1892 te Gent. Hoogleraar en opvolger van zijn vader als bestuurder van het beroemde J. F. Heymans-Instituut te Gent. Met zijn talloze publicaties over de physiologie en de pharmacologie van bloedsomloop, ademhaling en stofwisseling en zijn, in samenwerking met J. F. Heymans en J. J. Bouckaert gedane ontdekkingen over de functies van den Carotis sinus bij bloedsomloop en ademhalingsregulatie, verwierf hij internationale bekendheid. H. werd lid van talrijke buitenlandsche geleerde genootschappen; is o.m. doctor honoris causa van Utrecht en lid van de Pauselijke Academie, wier eerste laureaat hij werd (1938).

Voorn. werken: Handleiding tot de Pharmacotherapie (1932; in samenwerking met Bouckaert); uitgever van de *Archives internationales de Pharmacodynamie et de Thérapie* (1895 vlg.). *Baur.*

Hinsley, Arthur, kardinaal. * 25 Aug. 1865 te Selby (Yorkshire). 1917-'30 rector van het Engelsch College te Rome, 1928 Apostolisch Visitator der Afrikaansche missiën op Britsch grondgebied, 1930-'34 Apostolisch Delegaat in Afrika, 1 April 1935 aartsbisschop van Westminster, 13 Dec. 1937 kardinaal gecreëerd.

Holswilder, Jan Pieter, Ned. caricaturist. * 1850 te Leiden, † 1890 te Den Haag. Was aanvankelijk kantoorbediende, werd daarna lithograaf. Teekende voor het *Humoristisch Album*, *Haagsche Penkrassen*, *De Lantaarn* en *Uilenspiegel*. In zijn politieke prenten hekelde hij de politiek van Schaepman en Kuyper. Hij was de beste caricaturist uit de tweede helft der 19e eeuw. Zijn lithographiën in *De Lantaarn* bevinden zich in 's Rijks Prentenkabinet te Amsterdam.

Holy Name Society, broederschap van mannen in de Ver. Staten, ter eere van den Zoeten Naam Jezus. Doel: het belijden van het geloof en het vervullen der plichten van het Christ. leven. Houdt maandelijks een alg. Communie. Door Chr. Mc Kenna († 1917) en J. Mc Nicholas gemaakt tot de groote organisatie van Kath. mannen in de Ver. Staten. Op Malta bestaat een gelijknamige broederschap met afd. voor mannen en voor vrouwen.

Hoof, Jef Van, Vlaamsch musicus. * 1886 te Antwerpen. Leerling van P. Gilson; een der meest temperamentvolle figuren uit de Vlaamsche nationale muziekbeweging door de gulheid van de inspiratie, den rijkdom der harmonische vormen en de verscheidenheid van het talent.

Werken: een groot aantal liederen, waaronder vooral de strijdliederen populair geworden zijn; opera's: *Tycho-Brahé* en *Meivuur*; symphonische werken, een kwartet, koren, godsdienstige werken, waaronder een groote *Mis*, stukken voor klavier, enz. *V. d. Velde.*

Hoogtprijs, Lucie B. en C. W. van der. Ten gevolge van een letterkundigen prijs, ingesteld door de Haagsche Post ter aanmoediging van jeugdige auteurs en uitgereikt volgens advies eener commissie uit de leden van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden, stortte C. W. van der Hoogt in 1924 een bedrag, waarnit jaarlijks door genoemde Maatschappij een nominaal bedrag van 1 000 gld. aan een jong auteur wordt toegekend. Het advies hieromtrent wordt opgesteld door de Commissie voor Schoone Letteren en vervolgens door het Bestuur der Maatschappij voorgelegd aan de Alg. Vergadering, waar de prijs-toekenning vaak een onderwerp van hevig debat is. De Haagsche Post Prijs werd uitgereikt in 1921 tot en met 1923, de C. W. van der Hoogtprijs sedert 1925. Tot en met 1939 waren de prijswinnaars:

- 1921 Elisabeth Zernike, Het schamele deel.
- 1922 Carry van Bruggen, Het huisje aan de sloot.
- 1923 Jo de Wit, Open Zee.
- 1925 R. van Genderen Stort, Kleine Inez.
- 1926 Dirk Coster, Verzameld Proza.
- 1927 Herman de Man, Het wassende water.
- 1928 Aart van der Leeuw, Het aardsche Paradijs.
- 1929 Anthonie Donker, Grenzen.
- 1930 Antoon Coolen, Het donkere licht.
- 1931 Arthur v. Schendel, Het fregatschip Johanna Maria.
- 1932 Johan Fabricius, Komediante trokken voorbij.
- 1933 Anton v. Duinkerken, Dichters der Contra-reformatie.
- 1934 J. Slauerhoff, Soleares.
- 1936 H. Marsman, Porta Nigra.
- 1937 Henr. van Eyck, Gabriël.
- 1938 S. Vestdijk, Het Vijfde Zegel.
- 1939 Ed. Hoornik, Mattheus. *Asselbergs.*

Horde (in de verkennerbeweging), een groepeerings van jongens van 8 tot 11 jaar. De naam is gekozen van het Engelsche „Pack” en geeft nog scherper de fantasie weer, waarin de jongen wordt geplaatst als hij op 8-jarigen leeftijd wordt opgenomen. De gedachte is ontleend aan de *Jungle-Books* van R. Kipling, een reeks dierenverhalen uit de rimboe, waardoorheen de geschiedenis loopt van Mowgli, het bruine inlandertje, dat opgroeit onder leiding van den ouden grijzen wolf (Akela), het hoofd van den wolfenstam. In het wonderbare, rijke, avontuurlijke leven van Mowgli vindt de jongen zich zelf terug en vinden zijn drang naar activiteit, zijn zin voor groote dingen beleven en dramatiek, kortom heel zijn jongschaard, een gelegenheid tot ontplooiing. *Ramselaar.*

Horta, Victor, Vlaamsch bouwmeester. * 1861 te Gent. Zijn voornaamste werken zijn: H.'s woonhuis (1895), het Volkshuis (1900), de Innovationwinkels (1905), Pal. der schoone kunsten (1928), alle te Brussel.

Hoste, Julius, Vlaamsch dramaturg en dagbladschrijver. * 23 Jan. 1848 te Tiel, † 28 Maart 1933 te Brussel. Hij steunde den in de tachtiger jaren gestichtten Vlaamschen schouwburg te Brussel met stukken, die geen blijvende waarde hebben, maar een groot succes oogstten. Hij stichtte in 1869 het geillustreerd weekblad *De Zweep* en in 1887 het vrijzinnig dagblad *Het Laatste Nieuws*. Tijdens den Wereldoorlog verbleef hij in Nederland.

Hoveman, zie → Havezate (in aanv. dl.).

H-theorema, theorie, afkomstig van → Boltzmann, zoo genoemd naar de er in voorkomende formule $S = kH$. Hierin is S de → entropie van een gas, k de constante van Boltzmann en H een maat voor de waarschijnlijkheid van den toestand van het gas. Hij is hiertoe gekomen door toepassing van de waarschijnlijkheidstheorie op de kinetische gastheorie. De formule brengt tot uitdrukking, dat het streven van een gas naar een toestand van maximum-entropie niets anders is dan het streven van een gas van een minder naar een meer waarschijnlijken verdeelingsstoestand.

J. v. Santen.

Huf, P a u l, Ned. tooneelspeler en voordrachtskunstenaar. * 3 Febr. 1891 te Amsterdam. Speelde vnl. onder Royaards en Verkade. Leeraar aan de vocaal-dramatische afdeling van het Conservatorium te Amsterdam. Eenige zijner voordrachten zijn vastgelegd op Columbia-grammophonplaten als voorbeelden van Ned. zeggingskunst.

Huislieden, zie → Havezate (in aanv. dl.).

Huisprelaat van Zijne Heiligheid is een geestelijke, wien de paus dezen titel verleend heeft; louter een eertitel, krachtens welken de drager bijgevolg geen kerkelijke rechts- en bestuursmacht bezit. → Prelaat. Behalve de h. zijn er nog drie andere klassen van eere-prelaten: apostolische protonotarii [→ Protonotarius apostolicus (d)], pauselijke → kamerheeren, pauselijke kapelannen. Allen hebben den titel „monseigneur”.

Schweigman.

Huisvestingscomité, Ned. R.K., vereniging in de bisdommen Den Bosch, Breda, Roermond en Utrecht; verleent hulp bij groote rampen; bovendien

bevordert zij de uitzending van zwakke kinderen (in het bisdom Haarlem bestaat voor kinderuitzending een afzonderlijke vereniging).

Huste, Huszt, zie → Chust (in aanv. dl.).

Hynekkes, R a o u l, kunstschilder. * 1893 te Brussel. Kwam tijdens den Wereldoorlog naar Nederland. Werkte te Thorn (Limb.), te Amsterdam en thans te Blaricum. H. heeft langen tijd stillevens geschilderd, die onder invloed van het Cubisme stonden. Omstreeks 1933 verraste hij met werken, die, in hun klaar en pijnlijk-precies realisme, zeer overwogen en minutieus van stofuitdrukking, aan schilderijen van 17e-eeuwsche Hollanders herinnerden. Men ging hem, bij → Willink en → Koch, tot de zgn. Nieuwe Realisten rekenen. Ook bij hem echter is de inhoud van zijn werk romantisch. Hij schildert vooral de attributen van den dood, van het lijden en van vervallend leven: doods-koppen, spijkers, hamer, nijptang, snoeimes, kettingen, doode vogels, fragmenten van muren. Dit alles is gegeven als één doorlopend „memento mori”, fel en onvergetelijk van uitdrukking, somber van stemming, zeer knap van factuur.

Engelman.

Hypermnésie (p a r a p s y c h o l o g i e), verhoogde werking van het reproductievermogen. Dit verschijnsel ontstaat in den regel door verlaging van het bewustzijnsniveau, waardoor de psychische remming verzwakt wordt.

Lit.: P. A. Dietz en W. H. C. Tenhaeff, Parapsychologische Studien (1936, art. Cryptomnésie). *Tenhaeff.*

Hypocausticum (< Gr. hupo = onder, kaein = aansteken), stookinrichting in de Romeinsche thermen. Zie → Baden.

I

Ibn Ezra, A b r a h a m, dichter en wijsgeer uit de tweede periode van den bloeitijd der Joden in Spanje. * 1092 te Toledo, † 1167 te Rome (?). Hij is beroemd minder door dichterlijk gevoel dan door vloeiende expressie, klaarheid van gedachten en zuiverheid van vorm. Men ziet in hem een voorlooper van Heine's melancholie en sarcasme en door zijn bijbel-critiek een wegbereider voor Baruch de Spinoza. Zijn broeder **Mozes** (* 1070, † 1138) is de meester der boetgezangen (Hassalach).

p. Constantinus.

Indologie, 1° samenvattende benaming voor de verschillende gebieden van wetenschap, welke de cultuur van Indië, speciaal Voor-Indië, tot voorwerp hebben.

2° Studierichting aan de universiteiten van Leiden en Utrecht, vormende de verplichte opleiding voor de Ned.-Indische bestuursambtenaren. In de Verenigde Faculteiten der Rechtsgeleerdheid en der Letteren en Wijsbegeerte wordt na 2 jaar candidaatsexamen, 3 jaar daarna doctoraal-examen afgelegd, het eene taalkundig, het andere staathuishoudkundig, in de volgorde, welke de student kiest. Het doctoraal-examen indologie geeft toegang tot de promotie, hetzij in de rechtsgeleerdheid hetzij in de letteren en wijsbegeerte, naar keuze.

Zoetmulder.

Indoloog, 1° beoefenaar der indologie als wetenschap.

2° Student in de indologie genaamde studierichting. Zie voorgaand artikel.

Ingewanden, de organen, die in de borst- en buikholte gelegen zijn. Borstingewanden zijn hart en longen; buikingewanden: het darmkanaal met zijn aanhangsels, de nieren met hun afvoerbuizen en de inwendige geslachtsorganen voorzover deze in het kleine bekken gelegen zijn. Zie de plaat bij Mensch (dl. XVII tegenover kol. 480), en de afzonderlijke genoemde trefwoorden: hart, longen enz.

Innitzer, T h e o d o r, kardinaal-aartsbisschop van Weenen. * 25 Dec. 1875 te Weipert (Bohemen), 1913-'32 prof. in de exegese van het Nieuwe Testament in Weenen en alg. secr. der Leo-Gesellschaft, 1929-'30 minister van Soc. Zaken van den Bondsstaat Oostenrijk, 1932 aartsbisschop van Weenen, 1933 kardinaal. In Oct. 1938, na den „Anschluss”, nam hij eerst een houding aan van vertrouwen schenkende tegemoetkoming, welke hij echter spoedig moest opgeven, waarna twee maal voor het aartsbissch. paleis te Weenen betoogingen tegen kardinaal I. gehouden werden. De eerste maal kwam het tot een bestorming van het paleis.

Werken: o.a. voortzetting van de Evangeliecommentaren van Pözl (Matth. 1932; Marcus 1916; Lucas 1922; Johannes 1926, Lijdensgeschiedenis 1925).

Italië. Het in het begin van 1936 geschreven artikel over Italië (vgl. dl. XIV kol. 352) eindigde hiermee,

dat sedert 1935 de verhouding tot Frankrijk gunstig was, maar niet die met Duitschland, wegens de Anschluss-kwestie van Oostenrijk. Thans (Mei 1939) zijn die verhoudingen geheel omgekeerd. De oorzaak daarvan is waarschijnlijk gelegen in de Abessinische kwestie (zie → Abessinië in dit aanv. dl.). Terwijl bijna alle Volkenbondsleden zich aansloten bij de economische „sancties”, die tegen Italië werden genomen, hield Duitschland zich daarvan afzijdig: het nationaal-socialisme zag in de gewelddaad van het fascisme tegen Abessinië een erkenning en aanmoediging van zijn eigen methoden. Ten hoogste verbitterd over de actie der Volkenbondsleden sloot Mussolini zich thans nauwer bij Hitler aan, het begin van de zgn. „a s p o l i t i e k”, die ook door het imperialistische en vrijwel autoritair geregeerde Japan gesteund wordt. Italië gaf hiermee Oostenrijk, dat het nog in 1934 met geweld dreiging tegen Duitschland had verdedigd, prijs, zoodat in Maart 1938 de Anschluss van Oostenrijk bij Duitschland volgde. Door dit thans te dulden zag Italië af van zijn vroegere politiek: de leidende rol van

het vroegere Oostenrijk in het Donau-bekken over te nemen. Het richtte zich thans naar de Middell. Zee en den Balkan; Abessinië werd als keizerrijk bij het koninkrijk gevoegd, → Albanië (zie art. in dit aanv. dl.) bezet en tegen Frankrijk werden leuzen gelanceerd, die ofwel de overheersching in de Middellandsche Zee beoogen: Nice, Corsica, Tunis, ofwel de beveiliging van het nieuw gewonnen Oost-Afrikaansche gebied: Suez-kanaal, Djibouti (beste haven voor Abessinië, in Fransche handen). Officieel zijn deze eischen echter niet geformuleerd; zij hangen als een dreiging boven de betrekkingen tusschen Frankrijk en Italië. Met Engeland kwam Italië in April 1938 tot een accoord, dat echter niet zoo hecht lijkt; daarentegen werd met Duitschland op 22 Mei 1939 een nauw politiek en militair verbond gesloten, dat de „innerlijke gelijkheid van wezen” (Duitsche formule) of de „diepe verbondenheid van geest en werk” (Ital. formulering) van de beide autoritaire staten moet bevestigen en hun gemeenschappelijk belang moet dienen en beveiligen. *Gorris.* **I.V.B.**, zie → Bellamy-beweging (in aanv. dl.).

J

Jabotinskij, Wladimir, leider der Zionistische Revisionisten of Neo-Zionistische organisatie, welke de revisie van het Palestina-mandaat beoogt (het eerste congres dezer Nieuwe Zionistische Organisatie is in 1935 te Weenen gehouden). * 17 Oct. 1880 te Odessa. J. schreef meerdere werken, o.a. *Die Türken und der Krieg* (1916); ook in de Zionistische bladen verschenen geregeld bijdragen van zijn hand. In den oorlog van 1914 tot '18 vormde hij een korps Joodsche vrijwilligers, dat samen met de Engelsche troepen Palestina op de Turken hielp veroveren. *p. Constantinus.*

Jackson, Thomas Jonathan, Amer. generaal in den Seccesie-oorlog. * 21 Jan. 1824 te Clarksburg (Virginia), † 10 Mei 1863 te Guineas Station (Zuid-Carolina). Hij nam deel als artillerie-officier aan den Mexicaanschen oorlog (1846) en werd in 1852 professor aan de Militaire Academie van Lexington. In den burgeroorlog schaarde hij zich aan de zijde van de Zuidelijken, behaalde een eerste overwinning te Bull Runn (1861) en verwierf er door zijn moedige houding den bijnaam van Stonewall. In 1862 overwon hij een tweede maal te Bull Runn, en sloeg de Federalen te Fredericksburg (Dec. 1862) en te Chancellorsville (2 Mei 1863), maar werd hier doodelijk gekwetst.

Lit.: G. F. R. Henderson, *Stonewall Jackson and the American civil war* (2 dln. 1898). *Bousse.*

Janvier, Emile-Marie, Dominicaan, kloosternaam Marie-Albert, conférencier van de Parijsche Notre Dame. * 1860 te St. Méen (bij Rennes), † 28 April 1939. Van 1903 tot '24 hield hij geregeld de Vastenconferenties in de Notre Dame te Parijs; elk jaar verschenen zijn predikaties, die diepen indruk maakten, in boekvorm (*Exposition de la Morale Cath.*, 22 dln. 1904-'25). Hij was prior van vsch. huizen zijner Orde, aalmoezenier van de corporatie van Kath. schrijvers en journalisten, en trad ook in het buitenland, o.a. in Nederland, meermalen als gevierd rede-naar op. *Gorris.*

Java-zee, ondiepe zee tusschen Borneo en Java.

Westgrens: Sumatra, Banka, Billiton, Karimata; Oostgrens de 200 m lijn bij de Straat van Makassar. De Java-zee bevindt zich geheel op het Borneo-Java-plat, een gedeelte van het Soenda-plat. De diepte bedraagt 50 tot 70 m, bij de kust van Sumatra en Borneo is de dieptelijn van 20 m ver van de kust verwijderd. De bodem bestaat in de Z. helft vnl. uit klei en leem, in de N. helft uit zand en zanderig leem; overblijfselen van koraal vooral bij de Duizend Eilanden en in het Oostelijk deel. Het zoutgehalte is opvallend gering, gemiddeld ca. 32‰, op enkele punten 33‰, hetgeen toegeschreven wordt aan den zeer zwaren regenval en den toevoer van water uit den Stillen Oceaan, welke lager zoutgehalte dan de Indische Oceaan heeft. Gemiddelde temperatuur van het oppervlaktewater ca. 28° C. De stroomen zijn vnl. afhankelijk van de heerschende winden en de getijden. De getijden hebben een enkeldaagsch karakter. Drukke scheepvaart, niet alleen groote scheepvaart, maar vooral zeer levendige kustvaart der Inlanders. Ook de vischvangst is van zeer groot belang. *Wissmann.*

Joab, zoon van Sarvia, groot veldheer en raadsman van koning David. Om den dood van zijn broer Asahel te wreken doodde hij Abner, tegen den wil van David, die hem niet ter verantwoording durfde roepen. Als opperbevelhebber toonde hij zijn bekwaamheid in den strijd tegen de Edomieten en tegen de Ammonieten en Syriërs, en veroverde de vesting Rabboth Ammon. Hij bleef David trouw tegenover Absalom, dien hij evenwel tegen 's konings wil doodde. Amasa, die zijn plaats moest innemen, ruimde hij door sluipmoord uit den weg. Hij ried David de volkstelling af; koos in den strijd om de troonopvolging partij voor Adonias tegen Salomon; op grond hiervan liet Salomon hem in strijd met het asylrecht doodden (2 Reg. passim; 3 Reg. 1.7 en 2.34).

Job. Vgl. art. in dl. XIV kol. 601. **Vereering**. De H. Man Job werd niet zoozeer vereerd als voorspreker of bemiddelaar, maar, gelijk prof. Schrijnen opmerkt,

vooral als deelgenoot in het lijden in overeenstemming met het spreekwoord: Gedeelde smart is halve smart. Wel riep men hem aan om geduld te verkrijgen en werd hij ten voorbeeld gesteld als na de allerzwaarste beproeving weder door God gezegend. Aan hem zijn verschillende godshuizen en ziekenhuizen toegewijd geweest. In Utrecht bijv. had men het St. Jobs-gasthuis met een houten beeld van Job in den gevel, thans bewaard in het stadsarchief. Van Lennep maakt melding van verschillende gevelsteen met Job op den mesthoop als toonbeeld van geduld (een afbeelding in zijn werk *De Uithangteekens*, blz. 186). In verschillende kerken had men een Broederschap van den H. Job, dikwijls met eigen altaar. In de kathedraal van Sint Omaars hangt nog een schilderij van de Crayer, vroeger eigendom der naar hem genoemde Broederschap in die kerk. Deze broederschappen zijn in den loop der jaren verdwenen. Onder de thans in de Kerk erkende Broederschappen komt zij niet meer voor.

Brandsma.

Johanneswerk, Sint, zie → Zonnehuis (in aanv. dl.).

Jong, Adriaan Michiel de, Ned. letterkundige van socialistische richting. * 29 Maart 1888 te Nieuw-Vosmeer (N.Br.). Aanvankelijk onderwijzer; 1920-'25 kunstredacteur, later letterk. kroniekschrijver van „Het Volk”, criticus. Schreef veel romans, verhalen en reisbeschrijvingen voor oud en jong in den volkstrant. Over de eigenlijke socialistische problemen gaat het hierin nauwelijks; de Jong ziet de menscheid verdeeld in uitbuiters en uitgebuit en zijn hart staat wijd open voor de laatsten. Hij is op en top volksschrijver; zijn warme, gevoelige menscheid doet weldadig aan. Maar zijn uitzicht is zeer

eenzijdig. Zijn vertelkunst vermeit zich in het gevoelige, romaneske, ook in het platte, gewild leuke en in het pathetische. Zijn bekendste werk is het eindeloze „Merijntje”, welks aanvankelijke vier deelen door nog meerdere gevolgd zijn. Merijntje, vooral in de eerste deelen, bekoort door frissche natuurlijkheid, doch de gezapig sentimenteele verteltrant en schrijvers haat tegen bezit en godsdienst stooten velen af. Ook zijn grofheid en gebrek aan smaak doen hem afbreuk.

Werken: *Romans* o.a. *Het Evangelie van den haat* (1923); *Merijntje Gijzen's jeugd* (4 dln. 1925-28); *Frank van Wezel's roemruchte jaren* (1928); *De martelgang van kromme Lindert* (1930); *De Schotel* (1933); *Merijntje Gijzen's jonge jaren* (3 dln. 1935-37).

Jonkerbosch, een Kath. inrichting bij Nijmegen voor licht-zwakzinnige jongens; allengs zal er ook een groep moeilijke jongens kunnen opgenomen worden. De jongens blijven hier meerdere jaren, in tegenstelling met het → Paedologisch Instituut te Nijmegen, dat geheel los hiervan staat, waar alle soorten moeilijke kinderen slechts voor tijdelijke observatie komen (eenige maanden).

Juda Halevi of **Jehoda Halevi**, dichterkoning der Joodsche bloeiperiode in Spanje. * Ca. 1085, † ca. 1145. Behalve zijn wijsgeerig werk „Coezari” in dialoogvorm, en profane zangen, o.a. minnezangen, vriendschapsgedichten, heeft hij vooral pioet- of gebedsliederen geschreven. Zijn Sionszangen behooren tot het schoonste, dat in de Hebreeuwse taal is gedicht.

p. Constantinus.

Juvenaat, benaming voor de gymnasiale onderwijs-inrichting van sommige kloostergenootschappen, overeenkomende met het → klein-seminarie der wereldgeestelijken.

K

Kaarsegge of *Tenebrae-luchter* noemt men den driehoekigen kandelaar met vijftien kaarsen, in gebruik bij de → Donkere Metten.

Kalahari of *Karri-Karri*, bekkenvormig landschap in het binnenland van Z. Afrika tusschen de Oranje-rivier en de Okavango-Zambesi (Beetsjoeanaland; zie kaart dl. I kol. 520 F7); 800-1300 m hooge steppe met gras en struikgewas, hier en daar eenigen boomgroei, in het Z. zandvelden en duinen. Tegenwoordig zonder afvloeiing. Na den regentijd, die in den winter valt, is het N. en midden bedekt met uitgestrekte weiden. De rivierbeddingen liggen meestal droog en eindigen in zout- en kalkpannen (Makarikari); slechts in het N. komen altijd-stroomende rivieren en groote moerassen voor (Ngami-meer, Okavango-bekken). De bewoners zijn hoofdzakelijk Bakalahari, verder Beetsjoeanen, Hottentotten, Bosjesmannen, en in het N. de Herero en eenige Boeren. Bij Upington het Kalahari Nat. Gemsbok Park. Het gebied is in 1849 voor het eerst bezocht door Livingstone.

Kandeel, warme drank, een soort advocaat, bereid uit Rijnwijn, eierdooiers, suiker en kaneel, die op kraamvisites wordt geschonken.

Kantje, aan boord gepakt vat haring, naargelang de grootte van den haring 600 tot 1000 stuks inhoudend. 17 kantjes vormen een last. Aan den wal worden

de k. overgepakt en van 17 kantjes ongeveer 14 volle maten gemaakt.

Kardeck, Allan, zie → Rivail, Léon (in aanv. dl.).

Karpato-Rusland, *Karpatische Oekraïne* of *Roethenië* (vgl. dl. XV kol. 67) was bij de ontbinding van den Tsjecho-Slowaakschen Staat, ten gevolge van de Conferentie van München op 29 Sept. 1938 en de arbitrale uitspraak van Weenen op 2 Nov. 1938, onafhankelijk verklaard, onder Duitsche bescherming. Het schijnt, dat Duitschland aanvankelijk de Karpatische Oekraïne wilde gebruiken als springplank voor zijn steeds verder doordringen naar het Oosten, met name naar de Russische Oekraïne, terwijl Polen en Hongarije daarentegen wenschten, dat het land bij Hongarije zou worden ingelijfd ten einde een gemeenschappelijke grens tusschen hen beiden te verkrijgen. Bij de in dien tijd dagelijks wisselende plannen en inzichten is het moeielijk uit te maken, welke overwegingen Duitschland ertoe brachten van meening te veranderen. In alle geval, op denzelfden dag, 15 Maart 1939, dat de Hitlerstroepen Praag bezetten en aldus Bohemen-Moravië feitelijk bij het Duitsche Rijk inlijfden, trokken de Hongaarsche troepen de Karpatische Oekraïne van het Zuiden uit binnen; den 18en bereikten zij de Noordelijke grens met Polen, en zonder

tegenspraak van Duitschland werd het land bij Hongarije ingelijfd.

Voor nader inzicht in de snel opeenvolgende gebeurtenissen in het voorjaar van 1939 zie ook Duitschland, Italië, Slowakije, Tsjecho-Slowakije, in dit aanvullingsdeel.

Gorris.

Katholiek Comité van Actie voor God, zie → Voor-God-actie (in aanv. dl.).

Katholiek Democratische Partij (K.D.P.), staatkundige partij in Nederland. Ontstond in September 1933 door fusie van de R.K. Volkspartij, die zich eerder van de R.K. Staatspartij had afgescheiden, en den Katholiek Democratischen Bond. Bovendien verenigde zich in den loop van 1934 ook de R.K. Arbeiderspartij met de K.D.P. Bij de verkiezingen van 1937 ging de tweede-kamerzetel, door de R.K. Volkspartij in 1933 bezet, verloren. De K.D.P. werd op 19 Febr. 1939 ontbonden.

Verberne.

Katholieke Actie. Vgl. artikel in dl. XV kol. 100 vlg. **Organisatie in Nederland**. Voor de bisdommen Utrecht (schrijven van 14 November 1936), Haarlem (schrijven van 18 Maart 1939) en Den Bosch (schrijven van 25 Maart 1939) is thans een beslissing genomen omtrent de wijze, waarop de K. A. zal worden georganiseerd. De K. A. voor volwassenen wordt niet door ombouw of confederatie van bestaande verenigingen tot stand gebracht, maar er wordt een nieuwe zelfstandige organisatie gesticht, die zuiver parochiaal wordt opgebouwd. Uit alle standen en groepeerings der parochie kiest de pastoor een kerngroep van mannen en vrouwen, die het parochieele K. A.-comité vormen. Vóórdat aan hen de officiële zending tot deelname aan het hiërarchisch apostolaat der Kerk wordt verleend, zullen zij een vormingscursus moeten volgen, tenzij zij reeds voldoende zijn voorbereid bijv. in de kernvorming der standsorganisaties. Aan het hoofd staat de pastoor of een door hem aangewezen priester als directeur. Ook wordt een diocesaan K. A.-comité onder leiding van den bisschop of een door hem aangestelde geestelijke gevormd. De godsdienstige en sociale verenigingen behouden haar volledige zelfstandigheid, maar worden in de uitvoering van algemeene of parochieele acties ingeschakeld. In een beperkt aantal parochies van het aartsbisdom Utrecht is een K.A.-groep reeds samengesteld. De K.A. beschikt daar over een eigen orgaan, „Actio catholica”, waarin o.m. maandelijks lessen verschijnen voor den vormingscursus.

In de andere bisdommen is omtrent de organisatie der K. A. thans (15 Juni 1939) nog geen beslissing genomen. In Roermond is echter reeds een priester belast met de uitwerking van een organisatieplan.

Voor de jeugd is bij besluit van het gezamenlijk episcopaat (5 Juni 1934) de zending tot K. A. verleend aan de bisschoppelijk erkende organisaties voor de mannelijke en vrouwelijke jeugd. De leden der apostolaatsgroepen uit die verenigingen zijn de dragers dier zending. Uiteraard is in de jeugdverenigingen de vorming hoofdzaak en komt de actie, de uitoefening van apostolaat, op de tweede plaats.

W. Mulder.

Katholieke Filmactie (afgekort: K.F.A.), de op last der Ned. bisschoppen in 1937 tot stand gekomen organisatie van in Nederland werkzame Katholieke filminstanties. De K.F.A. is een der resultaten van de pauselijke breve „Vigilanti cura”. Doel der K.F.A. is bevordering van het werk voor de goede film o.m. door Katholieken invloed op de filmproductie en vertooning, door verruiming van het

filminzicht, door keuring, critiek en studie. Het officieel orgaan der K.F.A. is het halfmaandelijksche orgaan „Katholiek Filmfront”. Stichter der K.F.A. is mgr. F. N. J. Hendrikx, vic.-gen. van het bisdom Den Bosch.

v. Domburg.

In België bevat de K.F.A. (Middenbestuur der Katholieke filmactie, Centre catholique d'action cinématographique), met goedkeuring van het episcopaat in 1930 opgericht, eveneens instanties voor keuring, critiek, filmimport en distributie, alsmede een documentatie der cinematographische pers (Docip) en een periodiek „Filmiga”. Ook een smalfilm- en schoolfilm-organisatie is bij de K.F.A. aangesloten. Geestelijk adviseur is Z.E.H. kan. Brohé.

V. Mechelen.

Keetmanshoop, plaats in Namaland (in Zuid-West-Afrika; zie de kaart in deel I kolom 536 E7), op 1 027 m hoogte, in een bronnenrijke streek, door spoorwegen met Windhoek, Lüderitzbocht en het net van de Z. Afr. Unie verbonden. Bevolking ca. 1 150 blanken en 1 650 kleurlingen. Middelpunt van schapenteelt; spoorwegwerkplaatsen en vlieghaven. Het gelijknamige district telt ca. 2 700 Europeesche bewoners, verder Hottentotten en Bastaarden.

Kerkelijk behoren plaats en district tot het apost. vicariaat Groot-Namaqualand, bediend door Oblaten van St. Franciscus van Sales (zetel: Keetmanshoop).

Kerstboom. Allicht zou men meenen, dat de gewoonte van kerstboom-versiering een overoud volksgebruik moet zijn; toch is de eerste vermelding hiervan niet verder terug te voeren dan tot ca. 1520 en wel in het Z.W. van Duitschland (den Elzas). Wij vinden dan den k. alleen versierd met kunstbloemen en behangen met feestgaven; de verlichting met kaarsen komt pas in zwang in de 18e eeuw. Pas in de 19e eeuw verspreidt zich het gebruik van den k. sterk, eerst verder in de Germaansche landen, en aanvankelijk meer bij Protestanten dan bij Katholieken, dan ook naar Frankrijk en Engeland.

Het ontstaan en de oorspronkelijke bedoeling van dit gebruik liggen in het duister. Dat het de kerstening zou zijn van een oud-Germaansch winterfeest is onbewijsbaar en onaannemelijk. Eerder is te denken aan samenhang met den „boom des levens” uit het Paradijs; in de M.E. placht in den voorhof der kerken een boom te staan, die aldus genoemd werd en waarvan de nabootsing in den familiekring doordrong. De Kerstsymboliek is er dan pas in lateren tijd ingegeld.

Lit.: Tille, Deutsche Weihnacht (1893); Schneider, Der Weihnachtsbaum u. seine Heimat (1929). Gorris.

Keyser, Nicasijs de, Vlaamsch schilder. * 26 Aug. 1813 te Zandvliet, † 16 Juli 1887 te Antwerpen. In Antwerpen leerling van Jos. Jacobs en Van Bree. Het meest bekend van hem zijn historische-schilderingen: Guldensporenslag, slag van Woeringen, slag bij Nieuwpoort, slag van Seneffe. Hij behoort tot de romantische school.

K. F. A., → Katholieke Filmactie (in aanv. dl.). **Kleintjes**, Philip, rechtsgeleerde. * 26 Sept. 1867 te Tokio, † 24 Mei 1938 te Amsterdam. Studeerde te Leiden en Berlijn rechtsgeleerdheid; doctoroerde 1890 daarin te Leiden. Was achtereenvolgens ambtenaar in Ned.-Ind. dienst, lector aan de Ned.-Indische Bestuursacademie te Den Haag, lector aan de univ. te Leiden; 1912-'21 hoogleraar aan de univ. te Groningen; 1921-'38 hoogleraar aan de univ. te Amsterdam. Bewoog zich vooral op het gebied van het recht

der overzeesche gewesten van het Koninkrijk der Nederlanden, waarin hij gold als autoriteit.

Werken: o.a. Staatsinstellingen van Ned.-Indië (2 dln. 1932-'33); Institutions politiques et administratives des pays d'outre-mer néerlandais (1936); Inleiding tot het volkenrecht (V.U.-bibliotheek; 1936).

Kloosternaam. In vele kloostergenootschappen, zoowel mannelijke als vrouwelijke, ontvangen de kloosterlingen (doorgaans bij de → inkleeding) een nieuwen voornaam, den k., onder welken zij dan verder in hun genootschap officieel bekend staan.

Koempoelan (Maleisch), naam, gekozen in de Ned. verkennerbeweging voor een grootere leiders- en leidersbijeenkomst. In zijn Max Havelaar verhaalt Multatuli ons van de bijeenkomst van de hoofden van Lebak. Dergelijke bijeenkomsten beledigd ter oriëntering en voorlichting van de hoofden dragen in Indië den naam koempoelan.

Koets, Petrus Joannes, Ned. letterkundige. * 2 Juni 1818 te Groningen, † 11 Feb. 1868 te Katwijk a. d. Rijn. Trad. in de Sociëteit van Jesus en was 1847-'55 en 1859-'68 leeraar aan het St. Willibrorduscollege te Katwijk.

Werken: o.a. Profetische galmen van Vondel's lier (1866); Peter en Pauwels, Het treurspel van Vondel ... Studie op des dichters terugtot de Moederkerk (1869); De Moederbede (drama).

Koeverden, Wilhelmus G. J. van, Ned. priester. * 31 Oct. 1879 te Buren, † 9 Dec. 1932 te Utrecht. Twee jaar na zijn priesterwijding in 1903 doceerde hij te Jerusalem in de godgeleerdheid, was een jaar als kapelaan te Bussum werkzaam, werd in 1906 leeraar aan het Seminarie te Culemborg, volgde in 1926 pastoor Ariens te Maarssen op en verwisselde deze parochie in 1929 met Utrecht. Een veelzijdige geleerde, een stoere werker en een edel mensch als leeraar en priester. Zijn eerste liefde had de liturgie. Bij de oprichting van de Utrechtsche Liturg. Vereniging in 1913 werd v. K. secretaris. Hij gaf het Liturgisch Tijdschrift uit, stichtte een liturgische bibliotheek, organiseerde liturgische dagen, zocht contact met de verenigingen van andere bisdommen en schreef een groot aantal liturgische geschriften. Met Ariens richtte hij in 1921 het → Geert Groote Genootschap op, dat sedert 1932 een commissie van de → Canisiusvereniging vormt. Van 1924-'28 was hij voorzitter van deze Canisiusvereniging, die hij 1923-'24 reorganiseerde en waarvoor hij tevens het tijdschrift Apologetisch Leven stichtte. Ook de Kath. radiobeweging had zijn volle belangstelling. Hij had zitting in de Staatscommissie Ruys, was de leider van de oprichtingsvergadering der K.R.O.stichting in 1925 te Utrecht, en werd tot haar geestelijken adviseur aangesteld. Buiten zijn vele geschriften op liturgisch gebied schreef hij o.a. over de reien van Vondel en gaf een ook door niet-Katholieken geprezen vertaling van de psalmen uit het Hebreeuwsch in het licht.

Lit.: Artikelen bij zijn dood verschenen o.a. van Frank in: Ons Liturg. Tijdschr. (jg. 18); van Hoogveld in: Apologetisch Leven (jg. 9); van Perquin in: Kath. Radio Gids (1932).

Kogge, oudste Nederlandsche koopvaardijship, tot 1600 in gebruik, toen het verdrongen werd door de hulk. Heeft ronden voor- en achterstevan en is overboordig gebouwd. De bijdrage van dorpen en

kleine steden tot de uitrusting van een k. voor oorlogsdoeleinden heette **riemtaal**.

Kol Nidre (bij niet-Joden meer bekend om de muziek dan om den inhoud) zijn de twee aanvangswoorden van een driemaal uitgesproken formule vóór den aanvang van het synagogale avondgebed bij den ingang van den Grooten Verzoendag. De heele avonddienst is daarnaar genoemd. De eigenlijke inhoud is eigenlijk een verklaring, dat de in den loop van het jaar persoonlijk gedane beloften worden opgeheven. Bekend zijn de muzikale omlijstingen van Max Bruch, van Lewandowski en de melodieën der verschillende gemeenten, zooals deze verzameld zijn door Idelsohn in: Hebräisch-Orientalischer Melodienschatz (Leipzig 6 dln. 1914).

p. *Constantinus*.

Kooi, De, marineluchtvaartterrein voor landvliegtuigen in Noord-Holland nabij Den Helder.

Kort memoriaal, → Mémorial abrégé (in aanv. dl.).

Kraus, Jacob, waterbouwkundige. * 14 Oct. 1861 te Groningen. In 1890 hoogleeraar aan de univ. van Santiago (Chili) en hoofdingenieur-dir. der havenwerken van Talcahuano. In 1898 hoogleeraar, in 1905 eerste rector magnificus der Technische Hoogeschool te Delft; 1905-'08 minister van Waterstaat. In 1902 en 1906 bracht hij advies uit omtrent nieuwe havenwerken in Chili; in 1910 over den havenaanleg te Soerabaja, Makassar, Tandjong-Priok en Belawan. In 1914 voorzitter van den Raad van Beheer der Ned.-Indische Spoorwegen.

Krontjong, 1° naam van een muziekinstrument (smalle, ietwat „aamborstige”, vijf-snarige Inheemsche copie van de Portugeesche gitaar, met „achterstandige” schroeven), vooral vervaardigd te Toegoe, een nog immer sterke Portugeesche invloeden toonende kampong even ten Oosten van Batavia (Ned.-Indië).

2° Naam van een bepaalde l a g o e (melodie), welke men speelt op en zingt bij het hierboven omschreven instrument.

3° Algemeene naam van de m u z i e k, welke men op bovenbedoeld muziekinstrument en op andere speeltuigen (o.m. gewone gitaren, mandolines, violen, → ukelela's) pleegt uit te voeren ter begeleiding van schellen zang op Maleische, in vierregeligen → p a n t o e n-vorm vervatte, teksten.

De oorsprong is zonder twijfel oud-Portugeesch. Krontjong wordt in hoofdzaak beoefend door Indo-Europeanen en ook wel door jongelui van Inheemschen landaard in de groote steden van Java. Krontjong-concoursen tusschen gezelschappen met poëtische, hoogdravende namen, zooals „Ridders van den Nacht”, zijn zeer in trek.

Kunst.

Lit.: A. Th. Manusama, Krontjong als muziekinstrument, als melodie en als gezang (1919); J. S. Brandts Buys, Over de ontwikkelingsmogelijkheden van de muziek op Java („Djawa” I, Prae-adviezen II, 1921, blz. 5 en 53); J. Kunst, De toonkunst van Java (I, blz. 300).

Kuypers, Ger., predikant te Nijkerk. * 1721 te Mijnsheerenland (Beierland), † 1798 te Groningen. Onder hem ontstond de → Nijkerker beweging. Hij was predikant te Nijkerk (1749), Winschoten (1758) en Scheemda (1760), en sinds 1765 hoogleeraar te Groningen.

L

Ladino, afgeleid van „Latijn”, duidt den eigenaardigen uit het Spaansch en het Hebreeuwsch stammenden tongval aan, gesproken door de Joden van het → Sefardim in het Oosten.

Landré, 1° Guillaume Louis Frédéric, componist, zoon van 2°. * 24 Febr. 1905 te Den Haag. Na voltooid rechtsstudie wijdde hij zich geheel aan de muziek, hij was o.a. leerling van Zagwijn en Pijper.

Voorn. werken: een symphonie; een concert voor viool en klein orkest; een suite voor strijkorkest en piano; vier stukken voor orkest en een concertstuk voor orkest; een komische opera De Snoek; vsch. werken voor kamermuziek, o.a. een Trio; liederen; violonsonate.

2° Willelm (eig. Guillaume Louis Frédéric), componist, vader van 1°. * 12 Juni 1874 te Amsterdam. Leerling van Bernard Zweers. Vestigde zich te Rotterdam als muziekleeraar en kunstredacteur van de Nieuwe Rott. Courant.

Voorn. werken: liederen; Nocturne voor klein orkest; het mysteriespel Beatris; In memoriam Matris, voor orkest; vsch. werken voor zang en orkest en een Requiem voor soli, koor en orkest. Koole.

Latemsche school, groep Vlaamsche kunstenaars, die zich kort voor 1900 vestigden te St.-Martens-Latem aan de Leie. Tot deze groep behooren: V. De Saedeleer, G. en K. Van de Woestijne, G. Minne, A. Servaes, G. en L. De Smet, Fr. Van den Bergh, C. Permeke. Voor nadere bijzonderheden, zie art. → Vlaanderen en de art. over de afzonderlijke kunstenaars.

Laudy, Alphonse, journalist-redacteur. * 1875 te Peij-Echt. Kwam in 1898 aan het dagblad De Tijd, dat hij van 1913 tot 1938 als hoofdredacteur leidde. Trad, hoewel zelden, op als redenaar, en is schrijver van de beide bundels Jan Rap en Zwervers, en van het treurspel De Paradijvloed, dat, onder den indruk van den Wereldoorlog geschreven, meer dan 200 maal, met Jan → Musch in de hoofdrol, is opgevoerd.

Lazaret noemt men een militair veldhospitaal. Oorspronkelijk: ziekenhuis voor melaatschen. Genoemd naar den arme, die in de parabel van den hardvochtigen rijke (Lc.16.19-31) Lazarus genoemd wordt.

Leeuw, Gerard van der, theoloog. *18 Maart 1890 te Den Haag. Studeerde aan de universiteiten van Leiden, Berlijn en Göttingen; sinds 1918 is hij professor te Groningen in godsdienstgesch., phaenomenologie van den godsdienst en encyclopaedie. L. is bij uitstek deskundig in de godsdienstwetenschap en al verschilt hij in zijn opvattingen over waarheid en dogma vrij sterk van het Katholicisme, toch staat hij daar met sympathie en hoogachting tegenover. Hij is ijverig werkzaam voor den heropbloei van het geloofsleven in de Hervormde Kerk, is een van de leidende figuren in de vereniging „Kerkopbouw”, voorstander van de liturgische beweging en werkt mede aan de oecumenische beweging.

Voorn. werken: Godsvoorstellingen in de oud-Aegyptische pyramideteksten (diss. 1916); Inleiding tot de Godsdienstgeschiedenis (1924); Wegen en grenzen (de verhouding van religie en kunst, 1932); Phaenome-

nologie der Religion (1933); Inleiding tot de Theologie (1935); Onsterfelijkheid of Opstanding (1937).

Leonardi, Joannes, Heilige, stichter van de Clerici regulares Matris Dei, ook naar hem Leonardijnen genoemd. * 1543 te Diecimo bij Lucca, † 9 Oct. 1609 te Rome. Hij was eerst te Lucca apotheker, maar wijdde zich daar reeds aan de verpleging van zieken, waarvoor hij alwat hij verdiende afstond. Na tien jaar tot het priesterschap geroepen, werd hij in Dec. 1571 priester gewijd. Als kapelaan te Lucca alleen niet opgewassen voor het vele werk, dat hij ter onderrichting vooral der kinderen noodig zag, verbond hij zich met eenige personen, met wie hij een gemeenschappelijk leven leidde. De regel, dien hij hun op hun aanhouden gaf, was het eene woord „gehoorzaamheid”. In 1583 kreeg hij de beschikking over de kerk van Onze Lieve Vrouw de Cortelandini te Lucca, waarbij hij toen met nog eenige priesters en leken zijn Congregatie stichtte tot eigen volmaking en onderricht der kinderen. Paus Clemens VIII keurde de Congregatie goed en hielp hem ook den tegenstand daartegen overwinnen, gaf haar te Rome de kerk van de H. Galla en droeg haar het onderricht van de arme kinderen op. Kardinaal Baronius werd de eerste protector. L. had ook een werkzaam aandeel in het tot stand komen van de stichting der → Propaganda Fide en werd door den paus o.a. belast met de hervorming van de Congregatie de Monte Vergine en van de Vallombrosanen. Door Pius IX zalig verklaard, werd hij door Pius XI onder de Heiligen opgenomen. De Congregatie der Clerici Regulares Matris Dei heeft thans nog drie huizen in Italië (hoofdklooster en zetel van den rector generalis S. Maria in Portico te Rome) en drie in België, nl. Dendermonde, Oudenaarde en Eekloo. Het leven van L. werd beschreven door zijn Ordebroeder Aloysius Maracci († 1700). Brandsma.

Leopold III, koning van België. Vgl. art. in dl. XVI kol. 315. Gansch zijn regeering wordt gekenmerkt door zijn ijveren voor de volledige onafhankelijkheid van België op buitenlandsch gebied en zijn aansturen op een gewijzigde vrije wereldeconomie. Onder zijn regeering werden vsch. groote werken voltooid of aangevangen, zoo o.m. het Albertkanaal, de electricificatie van de spoorlijn Antwerpen—Brussel, de Noord—Zuidverbinding te Brussel. Uytterhoeven.

Levende Rozenkrans, genootschap van den bestaat uit groepen van 15 deelnemers. De groep, die aan de beurt is, bidt een maand lang dagelijks een tientje van den rozenkrans. In 1826 gesticht te Lyon door Pauline Jaricot; sedert 1887 onder de rechtsmacht der pp. Dominicanen. Zetel Parijs.

Levensgemeenschap (biologie), ook biocoenose (< Gr. bios = leven, koinos = gemeenschappelijk), het tezamen leven van een groep dierlijke en/of plantaardige organismen in een bepaald gebied (zgn. → biotoop). L. of biocoenose noemt men verder de groep in den biotoop samenlevende organismen zelf. Deze organismen zijn afhankelijk van elkaar en van de omgeving (bodem, klimaat enz.). Deze tweevoudige afhankelijkheid drukt haar stempel op de groep organismen.

Lion Cachet, Carel Adolph, Ned. sier-

en meubelkunstenaar. * 28 Nov. 1864 te Amsterdam. L. C. is een der uitzonderlijkste figuren in de Hollandse kunstnijverheid, toen deze omstreeks 1890 (voornamelijk onder den invloed van William → Morris) tot herleving kwam. Prachtlievendheid is het woord, dat zijn huis- en schepen-inrichtingen het beste kenschetst. Zijn vondsten zijn meer technisch dan stilistisch van aard; zijn ornamentiek is meer een variatie op oude en Oostersche stijlen dan een eigene, al heeft zij iets Oostersch-fantastisch. Palissander-, ebben-, coromandelhout, kostbare marmersoorten, goudleer, geperst kurk, met bladgoud bedekt, zijn materialen, die hij veel en gaarne gebruikt, maar dan nog liefst met inlegwerk van zilver, goud, brons, en met medewerking van den beeldhouwer Zijl en den nijverheidskunstenaar Nieuwenhuis. Kostbare boekbanden maakte hij verscheidene. Aanvankelijk was hij leerling van de Rijksnormaalschool; later leeraar aan de kweekschool voor onderwijzers en industrieschool. Het bekendst zijn zijne scheepsinrichtingen voor de Stoomvaart Mij. Nederland en de Kon. Paketvaart Mij. Vermeld moet nog worden zijn samenwerking met de firma Joh. Enschedé en Zonen voor ontwerpen en uitvoering van Nederlandsche en Ned.-Indische bankbiljetten.

Poortenaar.

Litauen. Vgl. art. in dl. XVI kol. 514. Den 18en Maart 1938 eischte Polen, in een ultimatum dat 24 Maart afliep, herstel van de normale betrekkingen tusschen beide landen. L. bewilligde op genoemden datum in dit voorstel, behield zich echter alle rechten voor ten opzichte van Wilna en het omstreken gebied in de nabijheid van deze stad (Suwalki).

Het Memelland, waar in hoofdzaak Duitschers wonen, werd 22 Maart 1939 door Duitschland geannexeerd.

Litvak (Jiddisj, = Jood in Litauen) beteekent veelal: list, schranderheid, naar aanleiding van de Talmoedkennis dezer Joden.

Lollarden, **Lollaarts**, eenigszins zwevende benaming voor volgelingen van vsch. mystiek-overspannen of anti-sociale stroomingen uit de latere M.E., bijv. → Begijnen en → Goliarden. Hoofdzakelijk echter is het de naam voor de „arme priesters”, geestelijken en leeken, die in Engeland de leer van → Wicief, terwijl zij al predikend rondtrokken, verspreidden (onkruidzaaiers, < Lat. lolium = onkruid), en zoowel tegen de kerkelijke hiërarchie en leer, als tegen de maatschappelijke en politieke orde heftig en mateloos ijverden. Toen het staatsgezag streng, en zelfs met de doodstraf, tegen hen optrad, verdwenen zij in den loop van de 15e eeuw. Maar hun prediking heeft het terrein voorbereid voor de latere Hervormers.

Lit.: Gairdner, Lollardy and the Reformation in England (4 dln. 1913).

Gorris.

Loo, **Petrus van de**, chirurg. * 2 Juli 1812 te huize Roepaen bij Ottersum, † door een val van zijn paard op weg naar zijn woonplaats Venlo, 2 Juli 1883. Hij verwierf zich een Europeesche vermaardheid wegens de verbetering, die hij wist aan te brengen op het door dr. Ant. → Mathijssen (zie aldaar in aanv. dl.) uitgevonden gipsverband; hij bepleitte namelijk het gipsverband met naad (amovo-inamovible d'emblée). Sedert 1839 was hij als chirurg gevestigd te Venlo. Ook vele geschriften over heilkunde heeft hij gepubliceerd.

Lit.: Publications de la Soc. Archéol. etc. dans le duché de Limbourg (t. XX).

Loots, **Philip**, musicus en componist voor-

namelijk van kerkmuziek. * 22 Aug. 1865 te Haarlem, † 31 Juli 1916 aldaar. L. schreef verschillende Missen, motetten, Te Deum en geestelijke liederen.

Lo-Pa-Hong, leekenapostel en weldoener der missie in China. * 1874, † 30 Dec. 1937 te Sjanghai (vermoord). Deze waarlijk heilige en edelmoedige Chineesche Katholiek was een der rijkste handelslieden van zijn land: bezitter van groote fabrieken, beheerder van drie scheepvaartlijnen, voornaamste aandeelhouder in de electriciteitsmij. van Sjanghai, directeur van waterleiding en tramwegen te Nankou, enz. Zijn reusachtig inkomen besteedde hij bijna geheel aan het bij tientallen stichten en onderhouden van kerken, scholen, hospitalen enz. in tal van Chineesche missiegebieden. Geheel de missie van Sjanghai dreef op zijn liefdadigheid; daar werden dagelijks ca. 2 000 arme Chineezers, van elke gezindte, kosteloos verpleegd in het door hem gestichte kinderspital, in het gesticht voor geesteskranken, de paviljoenen voor besmettelijke ziekten, het doofstommenhuis, het vondelingenhuis, het tehuis voor opiumslaven, enz. Zijn scholen zijn geheel modern ingericht met kapel, tooneelzaal, laboratoria, musea, turnzalen enz.

Daarnaast heeft hij nog in stilte en geheel persoonlijk ontzaglijk veel nood gelenigd en leed verzacht, kracht vindend in zijn diep geloof en mannelijke vroomheid. Elken morgen woonde hij de H. Mis bij, ging te Communie, diende ook zelf dikwijls de Mis en bezocht dagelijks des middags het H. Sacrament in de kapel der Zusters. Na de inneming van Sjanghai door de Japanners maakte hij zich als voorzitter van de Commissie tot burgerlijke aanpassing verdienstelijk door voor zijn landgenooten bij de veroveraars op te komen, onder erkenning van den feitelijken toestand. Hierin zagen vele Chineezers een verraad en hij werd door eenige fanatieken onder hen neergeschoten. † *Gorris.*
Lit.: Die Katholischen Missionen (Maart 1939)

Lovendaal, **Gijsbert Willem**, Ned. letterkundige. * 11 Febr. 1847 te Nijmegen, † Jan. 1939 te Grave. Wilde aanv. in den geestelijken stand treden, en studeerde aan het St. Dominicus-college te Nijmegen, maar werd daarna onderwijzer, en was als zoodanig van 1883 tot 1923 werkzaam aan de Rijksnormaal-lessen te Grave. Behalve een Ned. Spraakkunst schreef hij gedichten, waarin hij zich een zuiver volkstalent toonde en waarvan vsch. getoonzet zijn o.a. door Jos. de Klerk, J. P. Wierdsma en Arnold Spoel.

Werken: o.a. Lentedagen (1880): Aan moeders schoot (1882); de Over-Betuwsche stamsage „Magen en Hilda” (1885); Roode en witte rozen (1897); Licht geluid (1910). — Lit.: B. Molkenboer, in: Jaarboekje van Alberdingk Thym 1915 (over Magen en Hilda).

Lucasschool, **Sint**, school voor bouwkunde, omstreeks 1890 gesticht te Gent door Baron de Béthune en de Broeders van St. Jan Baptist de la Salle, uit reactie tegen de romantische richting en tot het vormen van een beter begrip der middeleeuwsche bouwkunst. Weldra ontstonden in tal van steden in België dergelijke scholen, die ijverden voor de neo-Gotiek en voor een gezonde Christelijke kunst. *Uytterhoeven.*

Lutkie, **Wouter**, Ned. priester-schrijver. * 23 Febr. 1887 te Den Bosch. Sedert 1922 vnl. als schrijver werkzaam te Nuland bij Den Bosch, sedert 1927 medewerker der Nieuwe Tilburgsche Courant; stichter en sinds 1930 redacteur van het algemeen cultureel en letterkundig maandblad *Aristo*.

Werken: Richard Kralik (1926); Hetzij koopman of kunstenaar (1926); De man 'n man (1927); Van

Toorop naar Mussolini (1928); Dwazen (1932); Vaderlandsliefde (1933; met prof. Gerretson en R. Groeninx van Zoelen); Van boven af (1934); Italië dat mijn hart

heeft (1934); Brood en woord (1937; vertaling met toevoegingen van B. Mussolini's: Uit het leven van Arnoldo Mussolini).

M

Maglione, Luigi, staatssecretaris van paus Pius XII. * 2 Maart 1877 te Casoria. Studeerde achtervolgens aan het Capranica-College, de Apollinaris-Universiteit en de Academie van kerkelijke Edelen; werd in 1908 verbonden aan het pauselijk staatssecretariaat, in 1918 zaakgelastigde te Bern, daarna van 1920 tot '26 nuntius aldaar; 1926-'36 nuntius te Parijs; 16 Dec. 1935 kardinaal; 11 Maart 1939 door Pius XII tot staatssecretaris benoemd.

Majordomus, 1° hofmeier, stond aan het hoofd van het hof der Frankische koningen, was leider van de daar verblijvende, weldra ook van de andere vazallen (antrustiones), administreerde de kroongooden en verving den koning bij diens afwezigheid. Austrasië, Neustrië en Bourgondië hadden afzonderlijke hofmeiers, maar Pepijn II (687-714) bemachtigde het ambt in het geheele rijk en verbond het voorgoed aan zijn familie; sindsdien was de hofmeier de feitelijke regeerder. Toen de hofmeier Pepijn III in 751 de koninklijke waardigheid verwierf, verdween het ambt, waarvan de taak ten deele door den drost werd overgenomen.

2° Palatijsche prelaat, nl. het hoofd van het geheele huispersoneel van den paus. *R. Post.*

Manasse ben Israël of Menasse ben Israël, Joodsch schrijver, afstammeling van in Holland geïmmigreerde Portugeesche Joden. * 1604 te Lissabon, † 1657 te Middelburg. Was sedert 1922 rabbijn der Portugeesche Gemeente te Amsterdam. In deze stad richtte hij een Hebreeuwsche drukkerij op, waardoor hij de grondslagen legde voor de Hebreeuwsche typographie aldaar. Hij schreef meerdere werken (o.a. *Esperança de Israel*, en een verhandeling over de ziel: *Misjnat Chaim*), verdedigde de Joden tegen beschuldigingen van ritueelen moord en bewerkte bij Cromwell in 1655 de toelating der Joden in Engeland. Met Rembrandt, Vossius, Barlaeus en andere vooraanstaande Nederlanders was hij zeer bevriend.

p. Constantinus.

Maranatha-beweging (letterlijk: De-Heer-komt-beweging), een Protestantsche, godsdienstige herlevingsbeweging, die vooral tijdens en na den Wereldoorlog sterk opkwam en geleid wordt door Johan de Heer (* 23 Mei 1866 te Rotterdam); het orgaan ervan is *Het Zoeklicht*. Deze, nogal anti-Katholieke beweging zoekt door tent- en auto-evangelisatie onder de Protestanten de verwachting van het komende heil door Christus te verlevendigen. Een voornaam hulpmiddel daartoe is het zingen van Christelijke liederen, waartoe de Heer dikwijls voor de radio optreedt.

Lit.: P. H. Ritter Jr., Johan de Heer (niet-Katholiek). *Pauwels.*

Marforio, zie → Pasquino (in aanv. dl.).

Maria, bijbelsche personen (vgl. ook art. in dl. XVII kol. 197).

1° Een Maria wordt bij Joh. 19.25 aangeduid als „Maria van Cleophas” en „zuster van Jesus’ Moeder”.

Volgens een historisch waardeeloze legende zou deze Maria de dochter zijn van → Cleophas, die dan de eerste man van de H. Moeder → Anna zou geweest zijn (vgl. → Maagschap). Welke verwantschap door „zuster van Jesus’ Moeder” wordt aangeduid is niet uit te maken, daar in het Hebreeuwsch „broeders en zusters” een collectieve aanduiding voor bloedverwanten is (zie → Broeders en Zusters van Jesus).

Waarschijnlijk is deze Maria de vrouw van Cleophas en dezelfde als Maria van Jacobus (Matthaeus hoofdstuk 27 vers 56). Zij is dan de moeder van den apostel → Jacobus den Mindere en van Joseph, over welken laatste verder niets bekend is (Mt. 27.56; Mc. 15.40; 16.1; Lc. 24.10). Indien → Alpheus (Mt. 10.3; Lc. 6.15; Act. 1.13) een nevenvorm is van Cleophas, zooals velen meenen, is zij ook de moeder van de apostelen → Judas Thaddaeus en Simon den IJveraar (→ Simon, Apostel). Zij was aanwezig bij Jesus’ dood en begrafenis, ging op den Paaschmorgen met Magdalena en Salome naar het graf, vernam van den engel de boodschap der Verrijzenis en ontmoette op weg naar de leerlingen Jesus zelf. Zie voor deze gebeurtenissen Mt. hfst. 27 en 28, Mc. hfst. 15 en 16, Lc. hfst. 23 en 24.

2° De moeder van den Evangelist Marcus, in wier huis de eerste Christenen te Jerusalem vergaderden (Act. 12.12).

3° Een Christin te Rome, die zich bijzondere verdiensten verwierf jegens de gemeente aldaar en daarom door Paulus afzonderlijk gegroet wordt (Rom. 16.6).

Marianhill, trappisten a b d ij in Natal (Z. Afrika), gesticht 1882 door abt Franciscus Pfanner (* 21 Sept. 1825 bij Bregenz, † 24 Mei 1909 te Emmaus in Z. Afrika). Het klooster, dat weldra enkele honderden leden telde, vooral Duitschers (priesters, studenten en broeders), legde zich vooral toe op de missie onder de Kaffers; talrijke kerken en scholen werden onder dezen gesticht. Aangezien deze werkzaamheid zich moeilijk verdroeg met het teruggetrokken Trappistenleven werd de abdij door paus Pius X omgezet in een Congregatie van Religieuzen Missionarissen van Marianhill (R.M.M.), die rechtstreeks onder de Propaganda ressorteert. Haar missiegebied is thans reeds gesplitst in de twee vicariaten Marianhill en Umtata, en de apost. praefectuur van Boelawayo. In Europa heeft zij op het oogenblik vsch. opleidingsinstituten: in Duitschland, Engeland [alwaar thans het hoofdbestuur zetelt te Hatfield Peveral (Essex)], Zwitserland, Nederland [juvenaat te Arcen (Limburg)], alsmede een in de Vereen. Staten (Detroit).

Abt Pfanner stichtte ook, als hulp voor zijn missionarissen, in 1885 de zustercongregatie → Missiezusters van het Kostbaar Bloed, die ook reeds in vele andere missiegebieden werkzaam is (zie Pius-almanak 1939, blz. 432 en 510).

Maria-vereenigingen (N e d.), de vijf diocesane vereenigingen van Kath. vrouwen, die de drankbestrijding beoefenen. Samen met de diocesane →

Kruisverbonden vormen zij de federatie → Sobriëtas.

Mathysen, Antonius, geneeskundige. * 4 Sept. 1805 te Budel (N. Br.), † 14 Jan. 1878 te Hamont (België). Hij werd te Utrecht tot arts opgeleid en was als officier van gezondheid in militairen dienst werkzaam. Tot ver buiten de landsgrenzen is hij bekend geworden door de uitvinding van het gipsverband. Dit werd door zijn leerling W. Krol en door P. van de → Loo (zie aldaar in aanv. dl.) gewijzigd en verbeterd. De regelen en voorschriften, die thans nog bij het aanleggen van gipsverbanden in acht zijn te nemen, werden reeds in hoofdzaak door M. en Krol aangegeven. Er worden thans pogingen aangewend om tot oprichting van een gedenksteen van M. te geraken in zijn geboorteplaats.

Werken: Nieuwe wijze van aanwending van het gipsverband bij beenbreuken (1852); Verhandeling over het gipsverband (1857). Zie ook W. Krol, Mathysen's gipsverband en zijn laatste wijzigingen (1863). — Lit.: Katholieke Illustratie (XII, 219; met portret). Schulte.

Mechelen (vgl. art. in dl. XVII kol. 372). **Aartsbisdom** (Mechliniensis diocesis). M. werd tot aartsbisdom en primatezetel der Nederlanden verheven bij de oprichting der nieuwe bisdommen in 1559-'61. De kerkprovincie M. omvatte de suffragaan-bisdommen Antwerpen, Gent, Brugge, Ieperen, Den Bosch en Roermond. Het Concordaat met Napoleon (1801) hief den primatezetel te M. op. Toch bleef M. zetel van een aartsbisdom met als suffragaan-bisdommen Doornik, Gent, Namen, Luik, Aken, Trier en Mainz. In 1830, bij de onafhankelijkheid van België, werd M. primatezetel van het land, terwijl de nieuwe kerkprovincie de bisdommen Doornik, Gent, Luik, Namen en, sedert 1834, Brugge omvat. De jurisdictie van den aartsbisschop strekt zich uit over de provinciën Brabant en Antwerpen. Ca. 3 000 000 inwoners, waarvan velen onverschilligen (in de steden): 55 dekenijen en 800 parochiën. Groot seminarie te M., klein-seminariën te Mechelen, Hoogstraeten en Basse-Wavre. Bekende bisschoppen waren: A. P. de → Granvelle, Mathias → Hovius; na het Concordaat: Deschamps (1867-'83), → Mercier. Katholieke universiteit te Leuven.

Lit.: C. Van Gestel, *Historia sacra et profana archiepiscop. Mechl.* (1725); P. Claessens, *La Belgique chrétienne depuis la conquête française jusqu'à nos jours* (1883); *La Vie diocésaine* (1907-'14); *Collectanea Mechliniensia*. De *Schaepdrijver*.

Medische missionarissen, *Gezelschap van Katholieke*, congregatie van vrouwelijke religieuzen, 30 Sept. 1925 gesticht door Anna Dengel, een Tirolsche doctor in de geneeskunde. Doel: uitzending van vrouwelijke missionarissen (artsen, verpleegsters, vroedvrouwen, apothekeressen), ten einde verloskundige, geneeskundige en geestelijke hulp te verlenen aan vrouwen en kinderen in die missiegebieden, waarin de man geen toegang tot haar heeft. De leden dezer congregatie hebben pauselijk verlorf chirurgie en geneeskunde te studeeren en te beoefenen. Zetel: Cath. Medical Mission House, Brookland, Washington, D.C. (Vereenigde Staten).

Binnenkort zal een huis dezer Congregatie in Heerlen gevestigd worden. In dit huis zal een postulaat gevestigd worden. Invloedrijke personen werken voor de stichting van een centraal opleidingshuis in Nederland in de naaste omgeving van Nijmegen in verband met de stichting van de medische faculteit aan de Kath. Universiteit aldaar.

Lit.: Het Schild (XIX 1938, blz. 57).

Meekel, Cornelis Wilhelmus, als letterk. Kees, Ned. letterkundige. * 7 Oct. 1884 te Amstelveen (bij Amsterdam). Uit een welgestelde boerenfamilie. Studeerde wijsbegeerte aan het Seminarie te Warmond en letteren in het buitenland o.a. te Kopenhagen. Medewerker van de Amsterdammer, de *Belaard* en de *Nieuwe Eeuw*. In 1907 debuteerde hij met den bundel schetsen *Volk van Holland*. Later gaf hij nog verscheidene bundels schetsen uit, terwijl hij ook romans en toneelstukken schreef. Boer in Noord-Amerika en thans in Frankrijk. Zijn werk is vol herinneringen aan uitgestrekte vlakten, oerkrachtige menschen en leven in nauw contact met de natuur.

Werken. *Romans*: *Adel* (1907); *Het slot op de mond* (1922); *De stad des levens* (1923); *De Melkoorlog* (1925); *De val van den dictator* (1927). *Schetsen en novellen*: *Jerusalem* (1924); *Van cowboys en pioniers* (1926); *Het brandend braambosch* (1926); *De laatste cowboy* (1928); *Toeters en bazuinen* (1936).

Mémorial abrégé, pamflet tegen het Jansenisme in de Hollandsche Zending, 1697 in het Fransch verschenen, kort daarop in het Latijn en eerst 1705 in het Nederlandsch gepubliceerd. Het is een uittreksel uit een lijvig dossier, het zgn. *Prolixum mémoriale*, welks bestaan wel betwijfeld is, maar dat door Gisbert Brom te Rome ontdekt werd in de Bibliotheca Vittorio Emanuele, waar het deel uitmaakt van het Fondo Gesuitico. Het *Prolixum Memoriale* bestaat uit 17 bundels met allerlei getuigenissen omtrent het Jansenisme in de Holl. Zending en de houding van den apostolischen vicaris → Codde daartegenover, afkomstig van reguliere, maar ook seculiere priesters en van vele leeken. Het *Breve Memoriale* is een parafrase van de voornaamste getuigenissen en is grotendeels het werk van enkele Jezuïeten (o.a. de paters Verbiest en Aerts). Het behelst, naast vrij onbeduidende, ook zeer ernstige aanklachten over intieme relaties van Codde en de voornaamsten van den Hollandschen clerus met verbannen Fransche Jansenisten, over veroordeelde leerstellingen, speciaal door te Leuven opgeleide priesters van den kansel verkondigd (Christus is niet voor alle menschen gestorven; niet iedereen krijgt voldoende genade om zalig te worden; de Kerk is niet onfeilbaar e.a.), en vooral over rigorisme bij de biecht, waardoor zelden absolutie gegeven werd en de geloovigen stelselmatig van de communiebank geweerd werden. Codde was over het pamflet zeer verontwaardigd en zond een Latijnsch exemplaar 24 Jan. 1698 naar Rome met verzoek om onderzoek en uitspraak. In 1699 zond hij te Rome zijn *Responsio ad Breve Memoriale* in. Ook andere verweerschriften verschenen: het bekendst is de door Quesnel onder het pseudoniem Dubois geschreven brochure: *La foy et l'innocence du clergé de Hollande défendues* (1700). Rogier.

Lit.: → Hollandsche Zending; → Oud-Katholiken.

Menasse ben Israël, zie → Manasse ben Israël (in aanv. dl.).

Merry del Val, Raphaël, kardinaal. * 10 Oct. 1865 te Londen, † 26 Febr. 1930 te Rome. Zijn vader was van Iersch-Spaansche afkomst en Spaansch gezant. M. studeerde te Namen, Brussel, Ushaw (seminarie van het Engelsche bisdom New-Castle) en Rome, trad na zijn priesterwijding (1888) in den pauselijken diplomatieken dienst, regelde in 1897 het Canadeesche schoolvraagstuk, 1898 voorz. der *Academia dei Nobili*, na het overlijden van Leo XIII secretaris van het conclaaf, door Pius X tot pro-staatssecretaris, in 1903

tot staatssecretaris benoemd. Als staatsman toonde hij uitgebreide talenkennis, breeden blik en bezonnen oordeel. In zijn persoonlijk leven muntte hij uit door vroomheid, zielenijver en weldadigheid.

Lit.: F. A. Forbes (1932).

Metaxas, Johannes, Grieksch generaal en staatsman. * 1871 op Itaca. Als genie-officier nam hij aan al de oorlogen deel waarbij zijn land betrokken was sedert 1897; als monarchist en bekamper van de politiek van Venizelos werd hij verbannen in 1916 en in 1923, maar werd minister in de kabinetten Zaimis en Tsaldaris; in Maart 1936 min. van Oorlog en op 13 April daarna minister-president. *Cosemans.*

Meuleman, Clemens Franciscus Theodorus Joseph, pionier op het gebied van moederschapszorg. * 13 Maart 1871 te Zwolle, † 10 Oct. 1932 te Heerlen. Ridder in de Orde van den H. Gregorius den Groeten, Officier in de Orde van Oranje Nassau. Stichtte in 1911 te Heerlen de R.K. Vereniging voor Moederschapszorg. Deze vereniging houdt de Wilhelmina-kweekschool te Heerlen in stand, aan welke vroedvrouwen, kraamverpleegsters en kraamverzorgsters worden opgeleid en met welke het R.K. Centraal Doorgangshuis voor ongehuwde moeders en haar kind verbonden is. Van deze inrichting was M. de eerste geneesheer-directeur. Hij was mede-oprichter van het Limburgsch Groene Kruis en hiervan eerste secretaris en hoofdbestuurslid; voorzitter van de Commissie van het Groene Kruis voor de Kindersterftebestrijding (later omgezet in de Commissie voor de Soc. Kinderhygiëne in Limburg); bestuurslid van de Ned. Fed. van Instellingen voor de ongehuwde moeder en haar kind (F.I.O.M.) Hij was oprichter en redacteur van het tijdschrift Moederschapszorg; eerste praeses van de studentenvereniging „Sanctus Thomas Aquinas” te Amsterdam.

Werken: De behandeling van placenta praevia (1903); Anatomie en Physiologie (leerboek); Het levensrecht van de ongeboren vrucht (1916); Van knop tot bloesem (1928).

Meijers, Eduard Maurits, Ned. rechts-historicus. * 10 Jan. 1880 te Den Helder (Noord-Holland). Sedert 1910 hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Leiden, sedert 1920 lid der Koninklijke Academie van Wetenschappen. Sinds zijn benoeming tot hoogleeraar keerde zijn belangstelling zich steeds meer naar de geschiedenis van het West-Europeesche erfrecht en internationaal privaatrecht. In 1928 verscheen het eerste deel van een grootsch opgezet werk: Le droit ligurien de succession en Europe occidentale, waarin hij de Alpenlanden behandelde. Sindsdien volgden van het tweede deel, dat het Ligurische erfrecht der Nederlanden zal behandelen: Het West-Brabantsche erfrecht (1929), Het West-Vlaamsche Erfrecht (1932), Het Oost-Vlaamsche erfrecht (1936) en daarnaast nog publicaties over het recht van Kamerijk en St. Amand. In het Weekblad van het Recht, in het Weekblad voor Privaatrecht, Notarisambt en Registratie (afgekort W.P.N.R.) en sinds 1926 in de Ned. Jurisprudentie schrijft hij annotaties over de betekenis van belangrijke uitspraken van den Hoogen Raad der Nederlanden. Verder talrijke losse opstellen over juridische onderwerpen, vooral in het W.P.N.R. en het Tijdschrift voor rechtsgeschiedenis.

Werken: Overzicht tot 1 Juli 1935 in door oud-leerl. aangeboden bundel Rechtskundige opstellen (1935-'36).

Mezzofanti Giuseppe, Italiaansch talenkenners. * 17 Sept. 1774 te Bologna, † 17 Maart 1849 te

Napels. Prof. in Bologna, kardinaal. Hij verstond 57 talen en sprak er 12.

Lit.: A. Bellesheim, Kard. M. (1880); C. W. Russell, Life of Cardinal M. (1858).

Micara, Clemens, nuntius. * 24 Dec. 1879 te Frascati. 17 Mei 1920 nuntius in het voormalig Tsjecho-Slowakije, 8 Aug. 1920 titulair bisschop van Apamea in Syrië (thans Kalaat-el-Moedzjik aan den Orontes); 30 Mei 1923 nuntius te België en internuntius te Luxemburg. Resideert te Brussel.

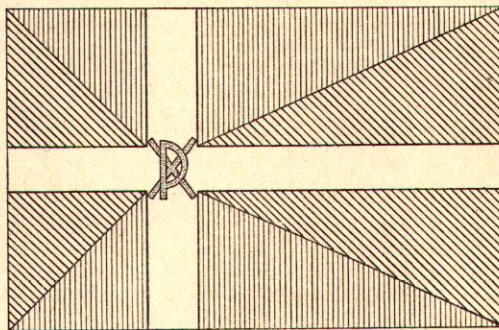
Michaud, Joseph, geschiedschrijver. * 1767 te Albens (Savoie), † 1839 te Passy. Tijdens de Revolutie als redacteur van het royalistische blad La Quotidienne gevangen genomen, wist hij te ontsnappen; hij hield zich buiten de politiek onder Napoleon en toonde zich na den terugkeer der Bourbons een vurig royalist. In 1811 begon hij met zijn broer Gabriel-Louis de omvangrijke Biographie Universelle (52 dln. 1811-'28), die van 1842 tot '65 door anderen is vernieuwd en nog steeds een uitstekend hulpmiddel voor de biographie is. Daarnaast gaf hij uit de belangrijke, hoewel kritisch te gebruiken, Histoire des Croisades (6 dln. 1840-'41), waarvoor hij de streken, door de kruisvaarders bezocht, zelf in 1830-'31 doorreisde. Behalve andere werken publiceerde hij bovendien nog met Poujoulat de rijk voorziene Collection de Mémoires pour servir à l'Histoire de France (32 dln.). *Gorris.*

Miry, Karel, Vlaamsch toondichter en orkest-leider. * 14 Aug. 1823 te Gent; † 5 Oct. 1889 aldaar. Leerling van → Gevaert (zie aldaar in aanv. dl.). Vooral bekend door de → Vlaamsche leeuw (op tekst van Hippoliet Van → Peene getoonzet in 1848).

Missa Dominicalis, centrum van voorlichting en propaganda voor Zondagsheligen, met name voor het vieren van de Zondagsmis. Verstreckt inlichtingen met het oog op het organiseren van landelijke of diocesane centra en verzamelt en verspreidt de door deze centra ingezonden gegevens. Leider: John P. Waterkeyn; secr. Paul Waterkeyn. Gevestigd te Rome. Gesticht 18 Dec. 1937.

Missa plenaria, meerstemmige compositie, welke al die Misgezangen van een bepaalden dag omvat, welke meerstemmig mogen gezongen worden. Voorbeelden: Requiem van Perosi, bepaalde Missen van H. Andriessen. Men spreekt in dit geval wel van een doorgecomponeerde Mis.

Missievlag. Op voorstel van het plaatselijk comité der Helmondse Missieweek richtte het Boscche Diocesaan Missie-Comité in 1925 het verzoek tot

Missievlag. Schuine harceering = groen; verticale harceering = rood. Het Christusmonogram in wit kruis is geel.

kard. Van → Rossum, toenmalig prefect van de Congregatie de Propaganda Fide, om een door genoemd comité ontworpen Missievlag tot officiële Ned. Missievlag te verklaren. De kardinaal stemde hierin toe. Het idee van de vlag schijnt te zijn uitgegaan van den bekenden missionaris en ijveraar voor de missies, den Scheutist pater Henricus Raymakers. De kleuren stellen symbolisch de drie pauselijke Missiegenootschappen voor: wit (onschuld) voor het → Genootschap der Kindsheid, groen (hoop, gebouwd op het aankweeken eener inheemsche geestelijkheid) voor St. → Petrus-Liefdewerk, en rood (kleur der martelaren) voor het → Genootschap tot Voortplanting des Geloofs. *Gorris.*

Misweek, moderne actie, die de geloovigen wil bijbrengen een dieper inzicht in en juist begrip van de H. Mis door een reeks conferenties en praktische oefeningen, waaronder ook liturgische volkszang. Voor het eerst gepraktiseerd ca. 1930 in België door A. van Clé, Norbertijn, daarna ook door de Benedictijnen van den Keizersberg; de naam Misweek stamt van pater P. Hase O.F.M. De actie is in Nederland overgenomen door de Franciscanen, daarna ook door Norbertijnen en paters van Brakkenstein. *Bruning.*

Mit brennender Sorge, zie → Pius XI (in aanv. dl.).

Miva, Missions-Verkehrs-Arbeitsgemeinschaft, internationaal missiewerk, dat tot doel heeft: de moderne techniek in dienst van het missiewerk te stellen. In 1927 te Aken gesticht door P. Schulte O.M.I. In 1932 erkend als internationaal werk van missiehulp. In 1935 werd een eigen zelfstandige Ned. vereeniging tot dit doel gesticht met den naam Missie-verkeers-middelenactie. Zetel te Amsterdam.

In België bestaat insgelijks de Miva, maar hier vormt het werk een onderafdeeling van den Missiebond der Vlaamsche studenten (afgekort: M.V.S.). Zetel te Leuven.

Moëisca, zie → Tsjiebsja (in aanv. dl.).

Montant (vliegwezen), vreemd woord voor stijl (vleugelstijl, onderstel-stijl).

Moutwijn, alcoholische drank, door gisting en distillatie uit granen gewonnen. Alcoholsterkte 46 %. Het graanbeslag, waaraan de aanzetgist wordt toegevoegd, bestaat uit gelijke deelen mout, rogge en maïs. Na beëindiging der vergistingsperiode wordt de gevormde gist afgeschept en het uitgegiste beslag aan een enkelvoudige distillatie onderworpen in koperen ketels, met open vuur of opgesloten stoom verhit. Het nu gewonnen alcoholproduct, ruwnat, met een alcoholsterkte van 10 à 11 %, wordt eveneens gedistilleerd (2e distillatie) en heet dan enkelnat; alcoholsterkte 22 %. Ten slotte wordt ook dit enkelnat aan een distillatie (3e distillatie) onderworpen met als eindproduct moutwijn. Het ketelresidu der eerste afstoking, spoeling genaamd, wordt als veevoeder verkocht.

De wijze van vergisten en distilleeren geven aan den moutwijn een speciaal aroma van bijzonder karakter. Door een enkelvoudige distillatie (4e distillatie) van moutwijn met aromatische ingrediënten wordt door den distillateur de Schiedamsche jenever bereid. Sedert eeuwen is Schiedam de stad, welke in hare branderijen den moutwijn stookt. In 1927 produceerde Schiedam 98 045 hl ad 50 %, in 1938 23 601 hl ad 50 %. Een door het gemeentebestuur gewaarmerkt etiket waarborgt de echtheid der Schiedamsche jenever (= moutwijnjenever). *Kramers.*

Lit.: Coen Kramers Thz., De Schiedamsche Branderij.

Munster, vrede van. Deze is een onderdeel van den zgn. → Westfaalschen vrede (zie ook dl. VIII kol. 726), die te Munster op 30 Jan. en te Osnabrück op 24 Oct. 1648 gesloten werd. Die te Munster maakte een einde aan den → Tachtigjarige oorlog tusschen de Ned. Republiek en Spanje. De voornaamste bepalingen hiervan waren:

De volledige onafhankelijkheid van de Vereenigde Nederlanden wordt erkend op den grondslag van het „Uti possidetis”. De Zuidelijke Nederlanden blijven dus onder de souvereiniteit van Spanje. Een commissie (Chambre mi-partie), wier leden in gelijken getale door den koning van Spanje en de Staten-Generaal zullen worden benoemd, zal in de landen van → Overmaas, waar de toestand zeer verward was, de grensregeling treffen (in 1661 door het → Partage-verdrag tot stand gekomen). Ook voor de koloniën geldt het Uti-possidetis en voor elk der landen is de vaart op hun eigen bezittingen vrij. De Schelde blijft gesloten (uitschakeling van Antwerpen als zeehandelsstad).

De vrede van M. werd door Holland in de Staten-Generaal, tegen de stem van Zeeland in, doorgedreven. Volgens het tractaat van 1635 met Frankrijk had de Republiek geen afzonderlijken vrede met Spanje mogen sluiten. Tusschen Frankrijk en Spanje bleef de oorlog voortduren tot den vrede der → Pyreneeën (1659). *Gorris.*

Munthe, Gerhard, Noorsch schilder en graphicus. * 19 Juli 1849 te Elverum (Österdalen), † 15 Jan. 1929 te Oslo. Studeerde te Düsseldorf en te München. Terug in Noorwegen (1883), schilderde hij landschappen, die aldaar baanbrekend zijn zoowel om de plein-airistische opvatting, als om de innige liefde voor de Noorsche natuur, die er uit spreekt.

Na 1893 ontstonden onder invloed van de boerenkunst van zijn land meer gestileerde voorstellingen uit sprookjes en sagen voor gobelins en voor grootere composities (muurschilderingen van de Haakonshallen te Bergen). Daarnaast maakte M. houtsneden voor illustraties, o.a. voor Heimskringla van den schrijver Snorre (1893-1900); schilderijen van M. vindt men in de musea te Oslo, Kopenhagen, Hamburg en Londen.

Lit.: J. Thiis, G. M. (1904). *Korevaar-Hesseling.*

N

N.C.R.V., → Nederlandsche Christelijke Radiovereeniging; zie volgend artikel.

Nederlandsche Christelijke Radiovereeniging (afgekort N.C.R.V.), een der vier groote radio-omroepen in Nederland. Doel: op grondslag

van de H. Schrift de radiovindingen in dienst te stellen, enerzijds van den Christelijken arbeid, anderzijds van ons volksleven en van landbouw, handel en nijverheid. De N.C.R.V. werd opgericht in 1924 te Utrecht. Secretariaat te Wageningen.

Nederlandsche Omroep-Zender Maatschappij, zie → Nozema (in aanv. dl.).

Nicolaas van Lyra, aldus genaamd naar zijn geboorteplaats in Normandië (bij Evreux), uitstekend kenner van het Hebreeuwsch en voornaamste schrijftuurverklaarder van de Franciscanerorde in de middeleeuwen. * ca. 1270, † Oct. 1349. Hij was professor te Parijs. Zijn hoofdwerk zijn de zgn. Postillae, d.i. commentaren op den geheelen Bijbel (beste uitgave Antwerpen 1634). Vsch. van zijn tractaten liggen nog ongedrukt.

Lit.: Uitvoerige opgave in Lex. f. Theol. u. Kirche (VII); en in Dict. Theol. Cath. (IX).

Nicolas, Joep, decoratief kunstenaar en glaszijder. * 6 Oct. 1897 te Roermond. Leider van glazeniersatelier aldaar. N. studeerde o.a. aan de Universiteit te Freiburg. Te Amsterdam volgde hij de lessen aan de Akademie, onder Derkinderen (Vigilius-prijs). Hij maakte zich naam door muurschilderingen (krypte Asselt, Nijmegen), maar vooral met zijn glasvensters. De glaszijderkunst was in zijn familie traditie, maar hij ging van nieuwe denkbeelden uit, niet van de erfenis der neo-Gotiek, evenmin van den modernen stijl van Roland Holst en Thorn Prikker. Na de invloeden van het expressionisme verwerkt te hebben kwam hij tot een glaskunst, die modern-Renaissancistisch en -Barok zou moeten heeten, levendig en vol teekening, met ruimtelijke illusie, verhalend van motief, beweeglijk in de loodverdeling, rijk en genuanceerd van kleur. Niets ligt hem verder dan gewild stileeren. Hij kent het vak door en door en heeft ook in vlotte tijdschriftartikelen voor zijn opvattingen, vooral voor een kunst die uit „geestelijken overvloed” ontstaat, gestreden. Men vindt zijn ramen in vele Katholieke kerken (belangrijke te Oud-Zevenaar) en in tal van andere gebouwen, o.a. in de Nieuwe Kerk te Delft, in de stadhuisen te Breda en Hilversum, in Philips' kantoorgebouw te Eindhoven, in de Amstelbrouwerij te Amsterdam. Ook met zijn nieuwe vinding, het vermurail, heeft hij vele muurvlakten gedecoreerd. Als schilder maakte hij vooral portretten en landschappen.

Lit.: Engelman, Tympanon (1934); Plasschaert, in de Groene Amsterdammer; Joep Nicolas, Wij Glazeniers (1938).

Nider, Joannes, Dominicaan, geestelijk schrijver en prediker. * 1380 te Isny (Wurtemberg), † 13 Aug. 1438 te Neurenberg. Eerst in de zielzorg; sinds 1423 prof. te Weenen. Hij voerde als generaalcavaris de hervorming der Dominicanerorde in Duitschland door, ijverde sterk voor de bekeering der Hussieten, en speelde een rol van betekenis op het Concilie van → Bazel. Zijn talrijke werken op het gebied van moraal en ascese werden veel gelezen; talrijke handschriften en vaak herdrukte boeken zijn van hem bekend. Zijn leer is gezond, doch zijn Formicarius (Mierenboek) is al te lichtgeloovig omtrent heksen en tooverij.

Lit.: Hurter, Nomenclator Literarius (8II 1906).

Niemöller, Martin, Duitsch Evangelisch predikant. * 14 Jan. 1892 te Lippstadt (Westf.). Nam in 1910 dienst bij de Keizerlijke Marine, was tijdens den Wereldoorlog officier op een onderzeër, studeerde na den oorlog theologie, werd in 1924 Geschäftsführer van het Westfaalsche Verbond van Inwendige Zending, 1931 predikant in Berlijn-Dahlem. N. was in 1933 een van de stichters en leider van den Pfarrernotbund en werd in 1935 beroepen tot lid van den Rijksbroederraad van de → Belijdende Kerk (zie aldaar in aanv. dl.).

1 Juli 1937 in hechtenis genomen wegens mededeelingen van den kansel omtrent gearresteerde predikanten. 2 Maart 1938 door een bijzonder gerechtshof te Berlijn veroordeeld wegens overtreding van § 130a W. v. Str. (dit artikel, de zgn. Kanzelparagraph, verbiedt aan geestelijken in de uitoefening van hun ambt in het openbaar staatsaangelegenheden te behandelen op zoodanige wijze, dat gevaar dreigt voor de openbare orde). Daar de straf reeds in voorarrest was voldaan, vrijgelaten, maar door de Gestapo aanstands opnieuw in hechtenis gesteld wegens het voor-nemen te zullen voortgaan met preeken.

Werk: Vom U-boot zur Kanzel (1934).

Nieuwe Gemeenschap. De Actie voor de Nieuwe Gemeenschap in Nederland dankt haar ontstaan aan een initiatief van het R.K. Werkliedenverbond, dat in 1938 besloot een bedrag van 150 000 gld. te besteden voor de propaganda van een Nieuwe Gemeenschap, gebaseerd op sociale rechtvaardigheid en sociale liefde. Dit initiatief werd door alle Katholieke organisaties overgenomen; zij vormden tezamen een Algemeen Comité en een Werkcomité, dat aan de actie leiding te geven heeft; van beide is oud-minister P. Aalberse voorzitter. In ieder bisdom en in iedere gemeente is bovendien een diocesaan of plaatselijk comité van propaganda gevormd uit de bestaande Katholieke organisaties.

De actie heeft een dubbel doel. Zij wil vooreerst invloed uitoefenen op de mentaliteit der menschen, die nog te zeer doortrokken is van den individualistischen geest der vorige eeuw. Zij wil op de tweede plaats bevorderen een hervorming van de maatschappelijke en staatkundige instellingen, waardoor het mogelijk wordt den geest van solidariteit, van sociale gerechtigheid en sociale liefde ook praktisch te beleven in de verhouding tusschen de individuen en de maatschappelijke groepen onderling. Deze doelstelling kunnen alle weldenkenden aanvaarden, vanuit welk standpunt zij de maatschappelijke samenleving ook beschouwen en waardeeren.

De voornaamste middelen ter bereiking van dit doel zijn: 1° de zedelijke vernieuwing der menschen; 2° de propaganda voor de gemeenschapsgedachte door het gesproken woord, de pers en de radio; 3° de uitbouw van sociale wetten en sociale instellingen ter overbrugging van de klasse-tegenstellingen; 4° de bestudeering van de sociaal-economische, culturele en staatsrechtelijke problemen, die een consequent doorgetrokken gemeenschapsgedachte stelt.

Het Comité geeft een officieel orgaan uit: Naar de Nieuwe Gemeenschap, dat alle inlichtingen over de actie bevat. Het secretariaat van de actie is gevestigd te Utrecht. *Stokman.*

Noort, Adam van, Zuid-Ned. historie- en portretschilder. * 1562 te Antwerpen, † 1641 aldaar. Zoon van Lambert van N. en leermeester van Rubens en Jordaens.

Nozema, Ned. Omroep-Zender Maatschappij, naamlooze vennootschap, semi-overheidsbedrijf, waarvan de aandelen voor 60 % in handen zijn van den Ned. Staat, voor 40 % gelijkelijk zijn verdeeld over de radio-omroepverenigingen A.V.R.O., N.C.R.V., K.R.O. en V.A.R.A. Het doel is: op de eerste plaats aanleg en exploitatie, met uitsluiting van ieder ander, van zendinrichtingen voor den Ned. omroep, ten behoeve van hen, die tot het doen van uitzendingen bevoegd zijn; tevens is de vennootschap bevoegd die taken te verrichten, welke niet liggende op het gebied der eigenlijke programmaverzorging, als voorwerp van

samenwerking tusschen de omroeporganisaties te beschouwen zijn. Het bestuur berust bij een Raad van Beheer, 9 à 10 personen, waarvan de grootste helft wordt benoemd door de Regeering, de overigen door de

vier omroepverenigingen. De Raad benoemt een directeur onder goedkeuring van den minister. De N. is opgericht krachtens de wet van 22 Juli 1935 (Stbl. nr. 403; Radio-Omroep-Zender-Wet).

Oeral-Altaïsche talen zijn te verdeelen in de Oeralische groep en de Altaïsche groep. De Oeralische groep valt uiteen in Finno-Oegrisch en Samojeedsch, het Finno-Oegrisch weer in Oegrisch, Permsch en Finsch. Tot het Oegrisch behooren het Hongaarsch (oudste overblijfselen zijn 11e-eeuwsche Hong. woorden in Lat. oorkonden; uitvoeriger hss. pas rond 1450), Wogulisch en Ostjakisch, tot het Finsch o.a. het Mordwinisch en de negen Oostzee-Finsche talen en het Lapsch. Tot de Altaïsche groep behooren de Turko-Tataarsche, Mongoolsche, Mantsjoe-Toengoesische, en misschien ook de Japansche en de Koreaansche talen. Sommige geleerden rekenen er ook de Drawida-talen, anderen de Aleoetische en de Eskimo-talen bij (als deze niet Oeralisch zijn). Weer anderen trekken de verwantschap tusschen Oeralisch en Altaïsch (die als eerste door Castrén werd opgesteld maar door hem niet kon bewezen worden) geheel in twijfel; zelfs wordt de verwantschap tusschen Turksch en Mongoolsch als onzeker beschouwd. Anderen weer (Holger Pedersen en J. van Ginneken) vatten al deze talen met de Indo-Germaansche en de Semito-Chamietische in één groote groep: Nostratisch, samen. De Oeral-Altaïsche talen worden gekenmerkt door vocaalharmonie en agglutinatie.

Weijnen.

Lit.: E. Kieckers, *Die Sprachstämme der Erde* (1931); Jos. Szinnyi, *Finnisch-Ugrische Sprachwissenschaft* (in: Samml. Götschen, 1922); H. Winkler, *Uralaltaïsche Völker und Sprachen* (1884); Dez., *Das Uralaltaïsche und seine Gruppen* (1885); Dez., *Die Altaïsche Völker- und Sprachenwelt* (1921); Budenz, *Uebereinstimmungen in der Formenlehre des Finnisch-Ugrischen und des Samojeedischen* (1891); Paasonen, *Beiträge zur finnisch-ugrisch-samojed. Lautgesch.* (Boedapest 1917); Setälä, *Der gemeinsame Wortschatz der finno-ugrischen und samojed. Sprachen* (Helsingfors 1915).

Onze Lieve Vrouw van Altijddurenden Bijstand, een kleine (ca. 50 × 30 cm), op hout geschilderde beeltenis, behorend tot een familie van > iconen, welke in de Oostersche Kerken zeer veelvuldig is (zie plaat in dl. XVII tegenover kol. 177, afb. 5 en 8), nl. tot de Strasdnaia- (lijdende Moeder Gods-) beeltenissen. Einde 15e eeuw uit Creta naar Rome gebracht, werd zij vereerd in de Augustijnerkerk S. Matteo, raakte na verwoesting dier kerk (1793) in vergetelheid en werd 1866 door beschikking van Pius IX geplaatst in de ongeveer te zelfder plaatse gebouwde Redemptoristenkerk. Sindsdien werd de devotie tot Maria van Altijdd. Bijstand, ook door hare Broederschap (1871), een ware werelddevotie: o.a. zijn honderden authenticke door den paus gezegende copieën, ook in Amerika, Azië, Australië, verspreid. In Nederland werden zeker 7 kerken (o.a. Hengelo, Woensel, Santpoort, Almelo) onder dezen titel gesteld. De Moeder van Altijdd. Bijstand, die ook voorkomt in het wapen van kard. van Rossum z.g. en mgr. Huibers, werd, als een hoopvol embleem, in Nederland tot patrones gekozen

van het Werk der > Hereeniging.

Mosmans.

Onze Lieve Vrouw van Goeden Raad. In 1467 vond men bij het verrichten van werkzaamheden in de Lieve-Vrouwekerk te Genazzano (Italië) in een der kerkmuren een middeleeuwsch fresco, dat Maria met het Goddelijk Kind voorstelde. Onder den titel van O. L. Vrouw van het Paradijs, later van O. L. Vrouw van Goeden Raad, werd deze beeltenis het voorwerp van veelvuldige vereering, bevorderd door de paters Augustijnen, die de kerk te Genazzano bedienden, en door verschillende pausen, o.a. Urbanus VIII, Innocentius XI, die de beeltenis kroonde, Benedictus XIV, die de Broederschap van O. L. Vrouw van Goeden Raad goedkeurde, en Pius VI, die aan alle Augustijnerkerken toestond het feest van O. L. Vrouw van Goeden Raad te vieren. Paus Leo XIII verhieft in 1903 de kerk te Genazzano tot basilica minor en nam de aanroeping van Maria onder den titel Moeder van Goeden Raad op in de litanie van Loreto. Het feest van O. L. Vrouw van Goeden Raad wordt op sommige plaatsen (o.a. in de kerken der paters Augustijnen) gevierd op 26 April.

Oogheelkunde, de leer der ziekten van het oog en zijn nevenorganen, en de behandeling ervan. De oudste bekende oogheekundige recepten zijn afkomstig uit Egypte en dateeren uit de 16e eeuw v. Chr. Bij de Grieken, Romeinen en Arabieren beperkte zich de kennis hoofdzakelijk tot het uitwendige van het oog, de brekingsafwijkingen en de staar. Chr. Huygens behandelde in zijn *Dioptrica* (1653) onder meer den bouw van het oog en het kiezen van een bril; Boerhaave behandelde nauwkeuriger dan voorheen geschied was de brekingsafwijkingen van het oog. Eerst in de 19e eeuw maakte de o. groote vorderingen. > Helmholtz vond in 1851 den oogspiegel uit, waardoor bestudeering van het netvlies mogelijk werd. De Utrechtsche hoogleeraar F. C. > Donders was de grondlegger van de physiologie van het oog; hij stichtte het Ooglijdersgasthuis te Utrecht. > Snellen, eveneens hoogl. te Utrecht, voerde het onderzoek van de gezichtscherpte door lettertypen van vsch. grootte in. Andere vooraanstaande oogheekundigen zijn: prof. Weve te Utrecht, A. von Graefe, Credé en Gonin. De onderzoekingen van G. Mayr hebben uitgewezen, dat het aantal blinden de laatste decennia gestadig vermindert.

Oostenrijk (vgl. art. in dl. XIX kol. 146), huidige officieele naam: Oostmark, werd, niettegenstaande de herhaalde verzekeringen van Hitler, sedert den moord op kanselier Dollfuss (25 Juli 1934) gegeven betreffende den wil van Duitschland de Oostenrijksche onafhankelijkheid te eerbiedigen, op 13 Maart 1938 door Duitschland geannexeerd; kanselier Schuschnigg had op 12 Febr. een onderhoud gehad met den Führer te Berchtesgaden; toen hij daarna onder dwang van Hitler den Oostenr. nat.-socialist Seyss Inquart in zijn regeering had opgenomen (11 Maart), vond deze niets

beter dan den kanselier te vervangen en de Duitsche troepen ter hulp te roepen. Oostenrijk is sedert 13 Maart 1938 volledig geïntegreerd in den Duitschen staat. De annexatie werd bekrachtigd door het plebisciet van 10 April daarna.

Cosemans.

Opzetten (van dieren). Hieronder verstaat men: doode dieren hun oorspronkelijk uiterlijk teruggeven door de huid, na alle aan bederf onderhevige deelen verwijderd te hebben, over een model van turf, werk e.d. te trekken en verder met watten, papier enz. zóó op te vullen, dat het geheel een zoo natuurlijk mogelijke houding krijgt. Voor de stevigheid brengt men inwendig ijzerdraden aan, vooral in hals en pooten. In de oogkassen plaatst men glazen oogen. Het opgezette dier wordt op een natuurgetrouwen ondergrond bevestigd. Herhaald gebruik van arseenhoudende middelen beschermt tegen insecten.

Vogels. Door het buikvel open te snijden, kan men de huid loswerken, de knieën inwendig doorsnijden, den grooten staartwervel van de ruggewervelscheiden en de huid over den rug stroopen. De vleugels snijdt men bij het kogelgewricht los en, nadat men de huid over den kopgetrokken heeft, deneersten halswervel bij het achterhoofdsgeat. Indien de kop veel dikker dan de hals is, snijdt men het vel bij de keel een paar cm open en haalt daardoor den kop naar buiten.

Kop en huid worden nu verder gereinigd en goed ingepenseeld met een oplossing van kalium arsenicosum.

Het model van den vogel wordt uit zachte turf gesneden (men noemt dit balg maken), de hals wordt van fijne houtwol gewonden. De ijzerdraden tot steun van pooten, hals en staart worden in de turf vastgemaakt.

Is de vogel opgevuld, dan wordt het buikvel dichtgenaaid, de vleugels bevestigt men ieder met twee spelden aan het lichaam en om het midden van het lichaam wordt zoolang een strook papier vastgestoken om het regelmatig opdrogen van de vleugels en borst- en buikveeren te bevorderen.

Bij zoogdieren past men in hoofdzaak dezelfde behandeling toe als bij vogels. De pooten worden echter bij de kogelgewrichten afgesneden. Den schedel kookt men uit in sodawater.

Eekhoorns, ratten, muizen, bunzings en hermelijnen kan men achter elkaar verder afwerken. Bij reeën, vossen en dassen moet de huid eerst drie dagen in een oplossing van 2 deelen zout en één deel aluin gelooeid worden. Het model wordt gemaakt door ijzerdraad met houtwol, hooi e.d. te omwinden.

Lit.: Bernink en Dingeldein, Hoe word ik preparateur.

Bernink.

Orleans, 1° Ferdinand, hertog van, zie → Ferdinand (in aanv. dl.).

2° Helena, hertogin van, zie → Helena van Mecklenburg Schwerin (in aanv. dl.).

Ostmark, zie → Oostenrijk (in aanv. dl.).

Otten, 1° Felix, Katholiek apologet. * 28 Mei 1879 te Maren (N.B.), 1900 Dominicaan, 1907 priester gewijd; verblijft te Huissen. Bekend vragenbus-redacteur in het tijdschrift Het → Schild en radio-spreker.

2° Johannes Franciscus, letterkundige. * 4 Mei 1901 te Rotterdam. Studeerde en doceerde aan de Ned. Handelshoogeschool te Rotterdam; beëdigd tolk in Fransch en Italiaansch. O. is schrijver van fantastische vertellingen, met een zucht naar onderzoek ten opzichte van hetgeen akelig, geheimzinnig of griezelig is in natuur en menschenziel; soms knap prozateur, soms ook handig sensatie-schrijver.

Voorn. werken: Het Fascisme (1928; diss.); Verloren vaderland (1929); Amerikaanse filmkunst (1931); De moderne biographie (1932); Portretten in zakformaat (1932); De Zwarte Vogel (1932); Bed en Wereld (1932); Mobiliteit en Revolutie (1932); Innerlijk noodlot (1933); Angst, dierbare vijandin (1935); Muizen en Demonen (1936); De Schat van de Lutine (1936); Kidnapping in Colorado (1938).

Asselbergs.

Otto, Rudolf, Protestantsch theoloog. * 25 Sept. 1869 te Peine, † 7 Maart 1937 te Marburg. O. was 1917-'37 prof. te Marburg, en een der leidende figuren in de godsdienstphilosophie, waar hij den nadruk legde op het irrationeele element in den godsdienst.

Voorn. werk: Das Heilige (1917). — Lit.: J. Geyser, Intellect oder Gemüt? (Katholiek).

Oubaas, 1° in Z. Afrika, naam van den Hollandschen eigenaar op een boerenhoeve aldaar. De oudste zoon van den o. droeg den naam van baas.

2° Bij de verkenneren wordt de naam o. gebruikt als titel voor den voortrekkersleider, de naam baas voor diens assistent. Deze benaming is ontstaan in combinatie met de benaming van voortrekker voor den padvinder boven de 17 jaar. Toen Baden-Powell den ouderen jongens een vervolg op het verkennen voor jongens wilde geven, gaf hij hun den naam roverscouts. Er is in Nederland gepleit dezen naam te vervallen met zwervers, een naam, die verschillende oudere voortrekkersgroepen nog dragen. Omdat de naam „zwerver” iets onzekers, doelloos, passiefs suggereerde, werd de naam „voortrekker” overgenomen van de Zuid-Afrikaansche Boeren, die de Oranjerivier overtrokken om hun onafhankelijk bestaan voort te zetten. Toen deze naam eenmaal gekozen was en de Zuid-Afrikaansche pionier als een voorbeeld van doelbewuste persoonlijkheid aan den Nederlandschen jongeman was voorgesteld, lag het voor de hand, dat voor het minder fraaie voortrekkersleider ook het Zuid-Afrikaansche o. werd gekozen, dat beter de taak van vertrouwelijken raadgever uitdrukt dan de naam voortrekkersleider.

Ramselaar.

Overgangstijd (bij de vrouw), zie → Climacterium (in aanv. dl.).

P

Paars. In de hiërarchie der Kath. Kerk komt deze kleur toe aan de bisschoppen en aan enkele andere prelaten (ook aan de beambten van het pauselijk paleis).

In de liturgie is het p. de kleur der para-

menten op boete- en rouwdagen. In de liturgie der Westersche Kerk is p. met → zwart de kleur van droefheid en boete (vgl. Zacharias 3.3). Omstreeks Innocentius III week op dergelijke dagen het zwart geleidelijk aan voor het paars. Sedert de invoering van

het Missaal van Pius V wordt het paars gebruikt op de Vastendagen (op Witten Donderdag echter in de H. Mis wit, op Goeden Vrijdag in de hoofdplechtigheid zwart); op de Vigiliedagen (op Paaschzaterdag afgewisseld met wit, op Pinksterzaterdag met rood); op de Zondagen van Advent, Voorvasten en Vastentijd; op de Quatertemperdagen (echter op die in de Pinksterweek rood), bij de Groote Litanie of Litaniae Majores (→ Litanie) en op de Kruisdagen; op het feest der Onnoozele Kinderen.

Lit.: J. Braun, Die liturg. Gewandung (1907); L. Eischenhofer, Handb. der Lit. (I).

Palatijsch, oorspr.: wat het palatium, paleis, betreft; wordt thans gewoonlijk beperkt tot de Palatijsche eerewach van den paus en de geestelijken, die tot den pauselijken hofstaat (Anticamera) behoren: nl. 1° → majordomus (Zie aldaar in aanv. dl.); 2° opperkamerheer, die de audiënties regelt; 3° auditeur, of rechtskundig adviseur, die tevens secretaris is van de → Signatuur; 4° → magister sacri palatii; 5° datarius of hoofd van de Datarie; 6° de aalmoezenier, die de particuliere weldadigheid van den paus administreert; 7° verschillende secretarissen (van de Brevien der vorsten, van de Lat. Brieven, van het geheime schrift); 8° enkele ambtenaren als hofmeester, koerier, opperkamener, sacristain, twee particuliere secretarissen.

Palatijsche School of Scola palatina was de naam voor de Palts-school aan het hof van Karel den Grooten. *R. Post.*

Panhuijsen, J. o. s., Ned. letterkundige. * 13 Mei 1900 te Tilburg; woont te Oldenzaal. Begaafd auteur, wiens werk zich onderscheidt door fijne psychologische ontleding; goed essayist van omvangrijke kennis, die recht op man en zaak afgaat. Debuteerde met verzen in De Gids (1922) en met proza in De Stem (1923), publiceerde een tooneelstuk De Dag (1929), een novellenbundel Het Geluk (1931) en de romans Het Afscheid (1932), De Ontmoeting (1937), Zee (1938). Schreef ook beschouwingen over Engelsche en Amerikaanse letteren en Nederlandsche dichtkunst in Boekenschouw, Critisch Bulletin, De Gemeenschap en Roeping. *Vermeeren.*

Paskwil, grove, dikwijls beleedigende, spot; schotschrift; aldus genoemd naar het te Rome staande standbeeld van → Pasquino (zie aldaar in aanv. dl.).

Pasquinade, satirisch geschrift of gedicht, dat men te Rome aanplakte aan het standbeeld van → Pasquino (zie volgend artikel).

Pasquino heet te Rome een geschonden klassiek beeld, een torso, waarvan moeilijk is uit te maken wat het voorstelde: Hercules, Ajax, Menelaus, een gladiator? Men had het gevonden bij de Piazza Navona in den grond van een kleermaker (anderen zeggen: schoolmeester, schoenlapper) Pasquino, bekend om de scherpte van zijn tong. Thans staat het op een voetstuk op de Piazza Pasquino, dicht bij de vindplaats. Sinds ca. 1500 werd het gewoonte dat aldaar door anonieme spotters bijtend-satirieke, ofschoon vaak geestige, epigrammen, zoogen. → Pasquinaden, werden aangeplakt. Deze hekelden de gebeurtenissen van den dag, of de daden van pausen en andere regeerders of op den voorgrond tredende personen. Vooral in den Renaissance-tijd was dit gebruik zeer in zwang.

Bij den Mamertijnschen kerker stond het beeld van Marforio (thans in het museum van het Capitool), waar dikwijls antwoorden op de Pasquinaden wer-

den aangebracht. Pasquino en Marforio zijn vandaar ook komische tooneeltypen geworden. *Gorris.*

Patroon- of Beschermheiligen. Vgl. art. in dl. XIX kol. 541.

A) Van de geheele H. Kerk: → Joseph, voedster-vader van Jesus.

B) Van België: Bij bulle Eximia pietas van Innocentius XI, 19 April 1679, is op verzoek van de toenmalige bisschoppen der Zuidelijke Nederlanden de H. Joseph tot patroon der Nederlanden verklaard. Ook Roermond, dat toentertijd Spaansch bezit was en met de overige Spaansche bezittingen in het tegenwoordige Nederlandsch Limburg een eigen bisdom vormde, nam deel aan dit verzoek. Vandaar dat in het bisdom Roermond thans nog St. Joseph als „patroon van Nederland” gevierd wordt op diens Beschermfeest (3e Woensdag na Paschen). In de andere Noord-Nederlandsche bisdommen is dit niet het geval.

C) Van de bisdommen.

Utrecht:	→ Willibrordus.
Haarlem:	→ Willibrordus.
Den Bosch:	→ Joannes de Evangelist.
Breda:	→ Maria - ten - hemel - op-neming.
Roermond:	→ Maria Onbevlekt Ont-vangen.
Mechelen:	Rombout (zie → Rumoldus).
Brugge:	→ Donatianus (van Reims).
Doornik:	→ Eleutherius (van Doornik)
Gent:	→ Bavo.
Luik:	→ Lambertus.
Namen:	→ Albanus van Mainz.

D) Van levensstaten, standen, beroepen e.d.

Aansprekers:	→ Joseph van Arimathea.
Alpinisten:	→ Bernardus van Menthon.
Ambachtslieden (arbeiders, werklieden):	→ Joseph, voedstervader van Jesus.
Architecten:	→ Barbara; → Thomas (ap.).
Armen en behoeftigen:	→ Alexius; → Elisabeth v. Thüringen; Benedictus → Labre.
Artilleristen:	→ Barbara.
Artsen, zie Geneesheeren.	
Automobilisten:	→ Christoffel, → Francisca Romana.
Bakkers:	→ Clemens Maria Hoffbauer; → Nicolaas v. Myra.
Bibliothecarissen:	→ Laurentius.
Biechtvaders:	→ Joannes Nepomucenus.
Boekhandelaars:	→ Joannes de Evangelist.
Boeren (landarbeiders):	→ Isidorus (van Madrid); → Notburga.
Boetelingen:	→ Maria Magdalena; → Maria van Egypte; → Margaretha van Cortona.
Brandweerlieden:	→ Laurentius.
Caritatieve verenigin-gen:	→ Vincentius a Paulo; → Elisabeth van Thüringen.
Diensthoden:	→ Martha; → Notburga; → Zita.
Eucharistische vereenigingen:	→ Paschalis Baylon.
Fraaie handwerken:	→ Elisabeth v. Thüringen.
Geneesheeren (artsen, chirurgen, apothekers):	→ Lucas; → Cosmas en Damianus; → Pantaleon.

Goudsmeden: → Eligius; → Bernward van Hildesheim.

Handel:

Kooplieden: → Homobonus; → Mennas.

Geldhandel: → Matthaeus.

Herders: → Wendelinus.

Huisvrouwen: → Anna (moeder v. d. H. Maagd); → Monica; → Francisca Romana.

Jagers (en voor alles wat op jacht betrekking heeft): → Hubertus; → Eustachius.

Jeugd (studeerende) → Aloysius v. Gonzaga. (verwaarloosde), zie Weezen.

Journalisten: → Franciscus van Sales.

Katholieke Actie: → Franciscus van Assisi.

Klokkengieters: → Agatha.

Kleermakers: → Clarus (abt); → Gerardus Majella.

Kosters: → Guido (van Anderlecht).

Landarbeiders, zie Boeren.

Leeraren: → Cassianus van Imola; → Arsenius de Grootte.

Leerbewerkers, zie Schoenmakers.

Luchtvaarders, zie Vliegeniers.

Maagden: → Agnes; → Blandina; → Catharina van Alexandrië.

Militairen: → Michaël (aartsengel); → Joris; → Mauritius; → Maarten.

Misdienaars: → Tarsicius.

Missionarissen: → Franciscus Xaverius; → Teresia v. h. Kind Jesus.

Moeders, zie Huisvrouwen.

Muziekbeoefenaars: → Caecilia; → Gregorius I de Grootte; → Benedict Biscop.

Mijnwerkers: → Anna (moeder v. d. H. Maagd); → Barbara.

Onderwijzers: → Cassianus van Imola; → Joannes Baptista de la Salle.

Pastors: Joannes → Vianney (pastoor v. Ars).

Philosophen: → Catharina van Alexandrië; → Justinus; → Thomas van Aquino.

Politiebeamten: → Michaël (aartsengel).

Predikanten: Joannes → Chrysostomus.

Rechtsgeleerden (advocaten, rechters): → Ivo (van Bretagne).

Reizigers: → Raphael; → Tobias; → Julianus Hospitator.

Retraitewerk: → Ignatius van Loyola.

Ridderstand: → Joris.

Schilders: → Lucas.

Schoenmakers (en in het alg. leerbewerkers): → Crispinus en Crispinianus.

Slagers: → Antonius (abt); → Bartholomaeus (apostel).

Smeden: → Hadrianus v. Nicomedië.

Soldaten, zie Militairen.

Spoorbeamten: → Raphael.

Studenten: → Hieronymus; → Thomas van Aquino; → Aloysius van Gonzaga; Joannes → Berchmans.

Textielarbeiders: → Paulus (apostel).

Theologen: → Thomas van Aquino.

Timmerlieden: → Joseph, voedsterv. v. Jesus.

Tooneelspelers: → Genesisius.

Toonkunstenaars, zie Muziekbeoefenaars.

Tuinders (warmoezeniers): → Fiacrius.

Tuiniers (tuinlieden, hoveniers): → Dorothea.

Verkenners: → Joris.

Visschers: → Petrus (apostel); → Benno van Meiszen.

Vliegeniers: → Elias (profeet); → Christoffel; O. L. Vr. van → Loreto.

Volksmissionarissen: → Leonardus a Porto Maurizio.

Weezen en Verwaarloosde jeugd: → Hieronymus Aemiliani.

Werklieden, zie Ambachtslieden.

Wevers, zie Textielarbeiders.

Zalige Dood: → Joseph, voedstervader van Jesus; → Barbara.

Zangers, zie Muziekbeoefenaars.

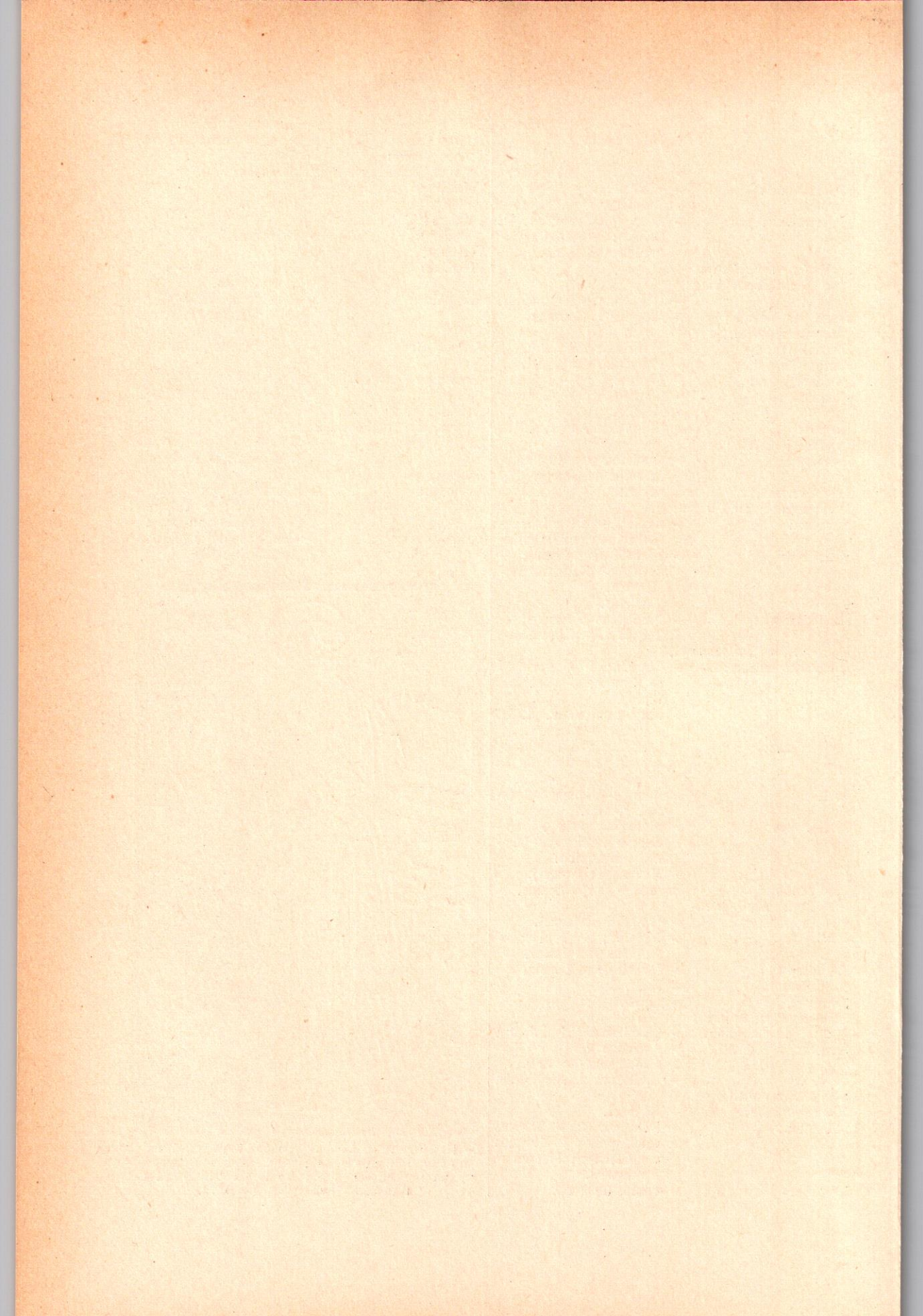
Zeelieden: → Clemens I van Rome; → Christoffel; → Erasmus; → Nicolaas van Myra.

Ziekenverzorgers: → Camillus de Lellis; → Joannes de Deo.

De H. Laurentius, patroon van de bibliothecarissen en van de brandweerlieden, afgebeeld met boek en het rooster, waarop hij gemarteld werd. Houtsnede uit een Italiaansch Psalterium van 1573.

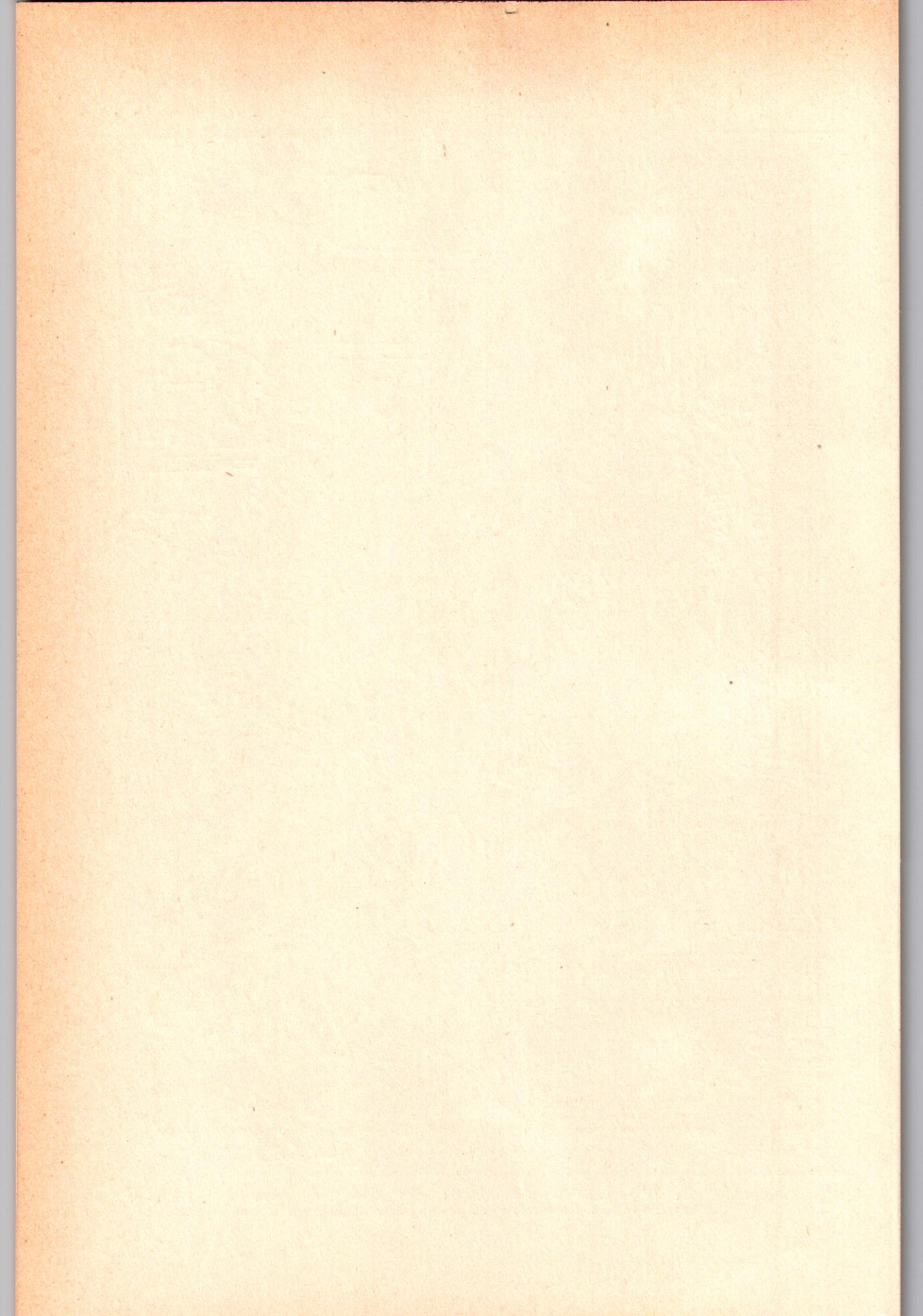

De heilige Joseph, patroon van de timmerlieden en ambachtslieden, als timmerman voorgesteld. Rechts de H. Maagd met Kind en drie engelen. Houtsnede van Albrecht Dürer uit „Marienleben” van ca. 1511.

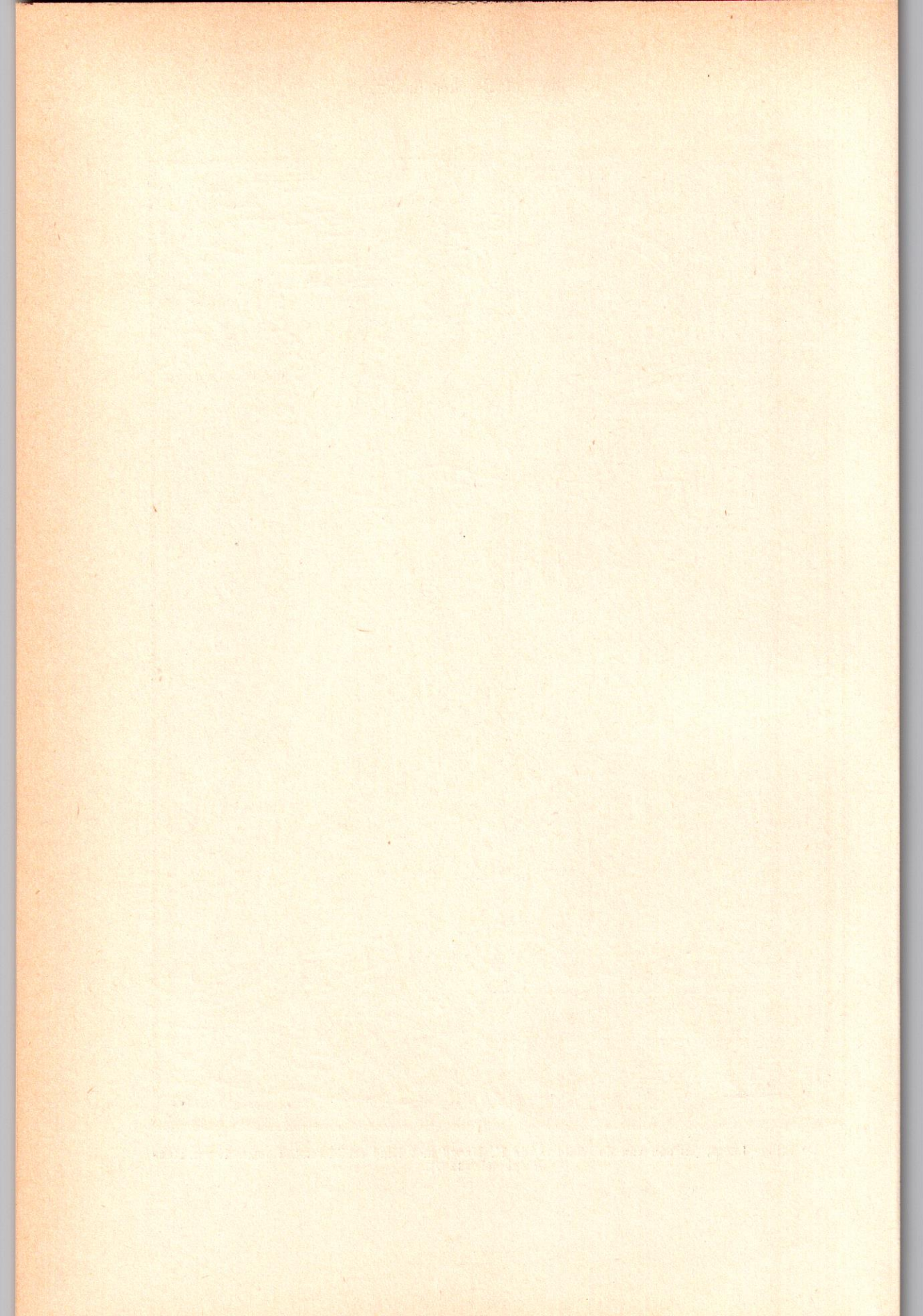

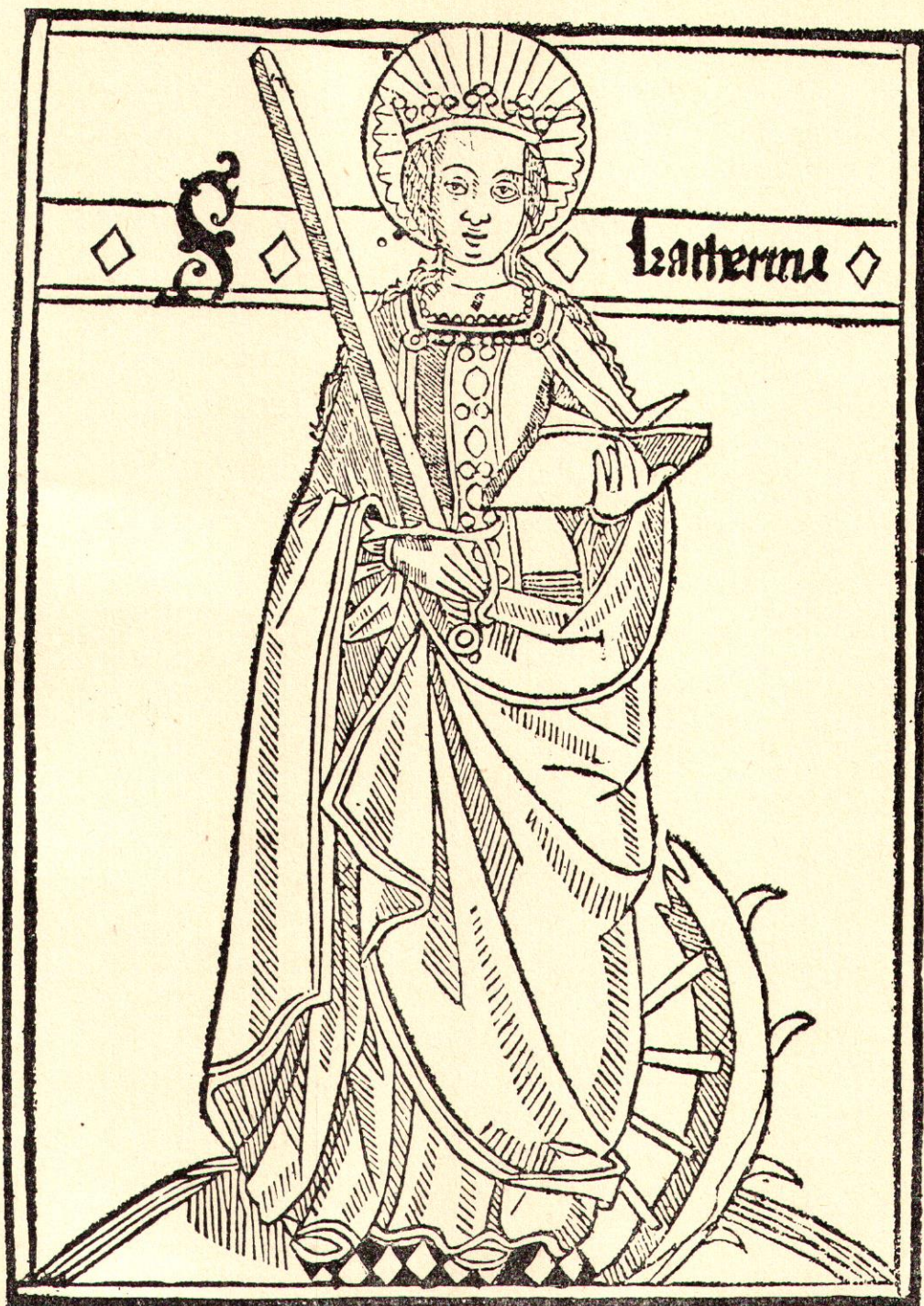

De heilige Lucas, patroon van de schilders, de H. Maagd met Kind schilderend. Houtsnede van Hans Burgkmair (1507).

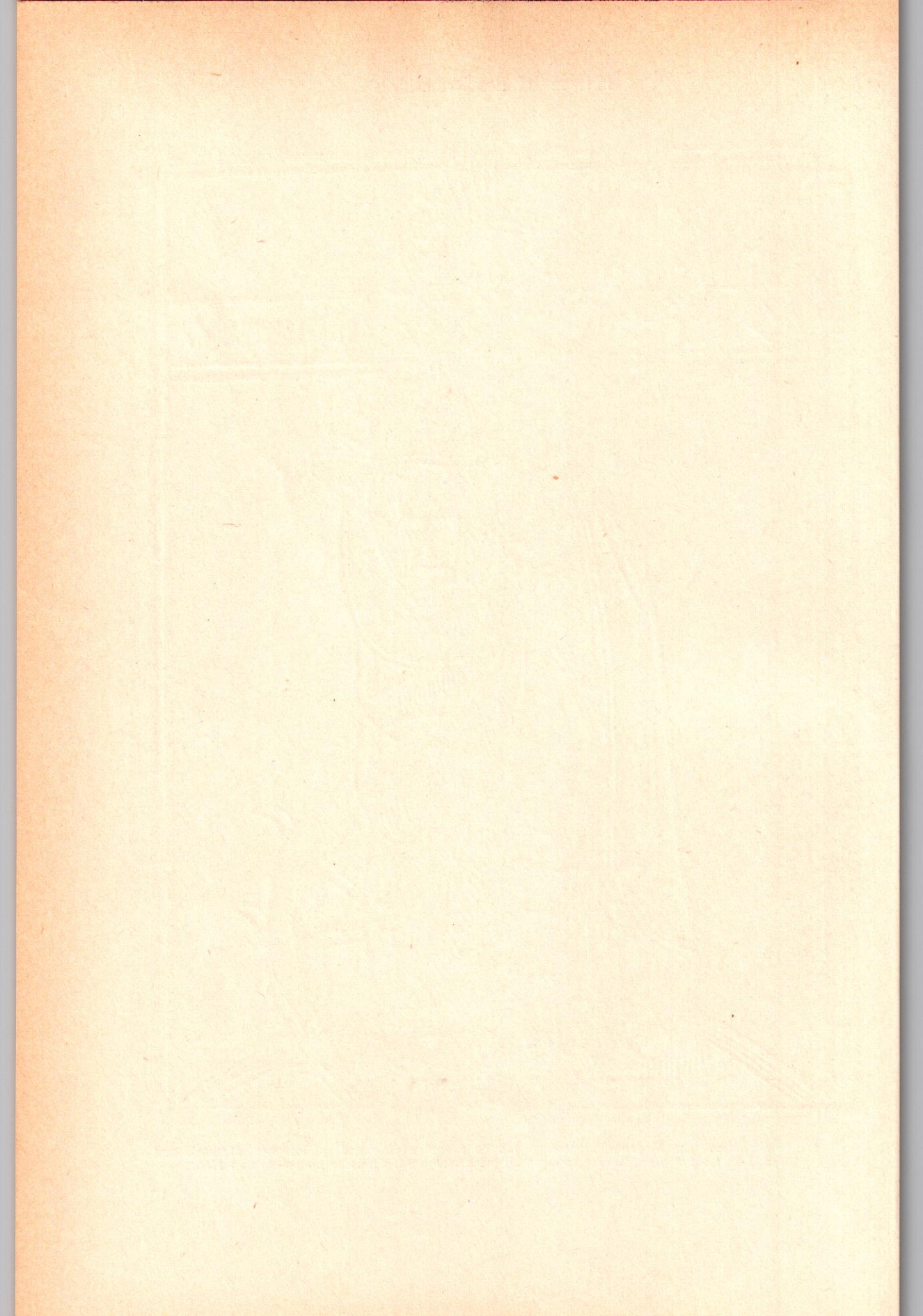

De heilige Catharina van Alexandrië, patrones van de maagden en van de filosofen, afgebeeld met zwaard, boek en het gebroken rad, waarop zij gemarteld werd. Fransche houtsnede van 1509.

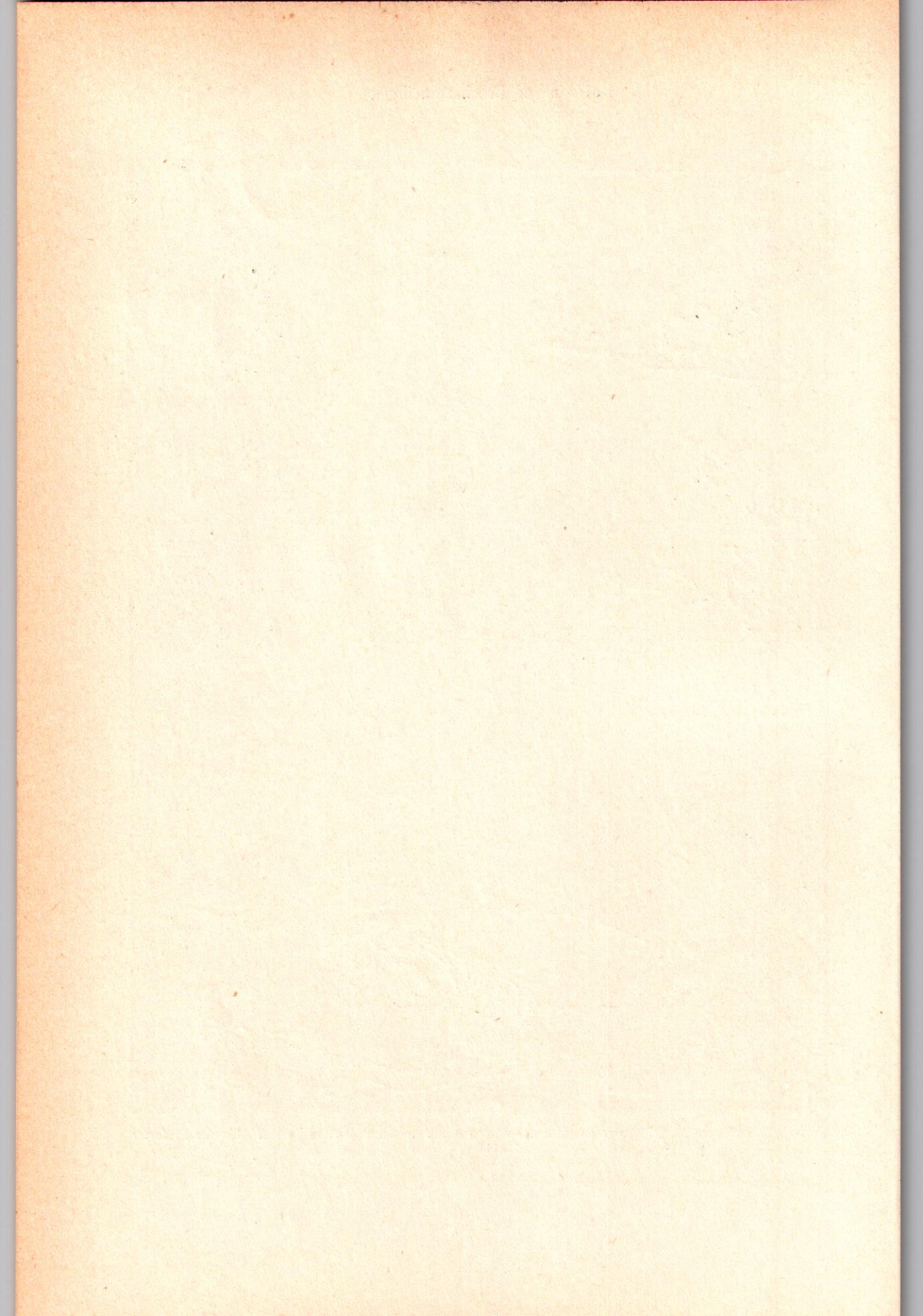

Patroon- of Beschermheiligen

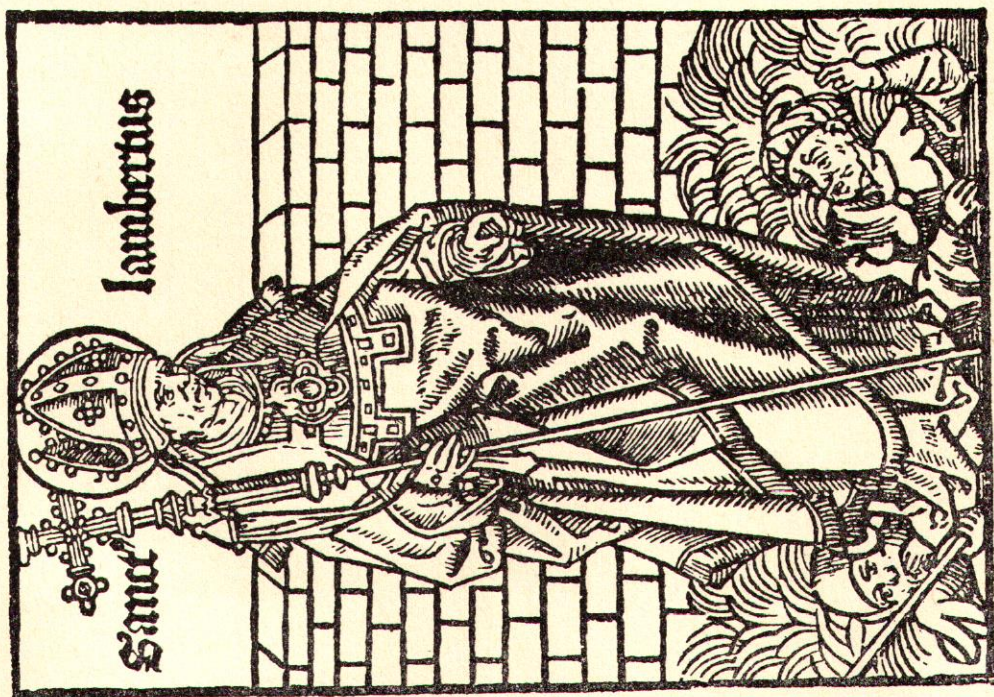

Sint Joris, patroon van de militairen en verkenners,¹ den draak doodend. Houtsnede van Albrecht Altdorfer (1511).

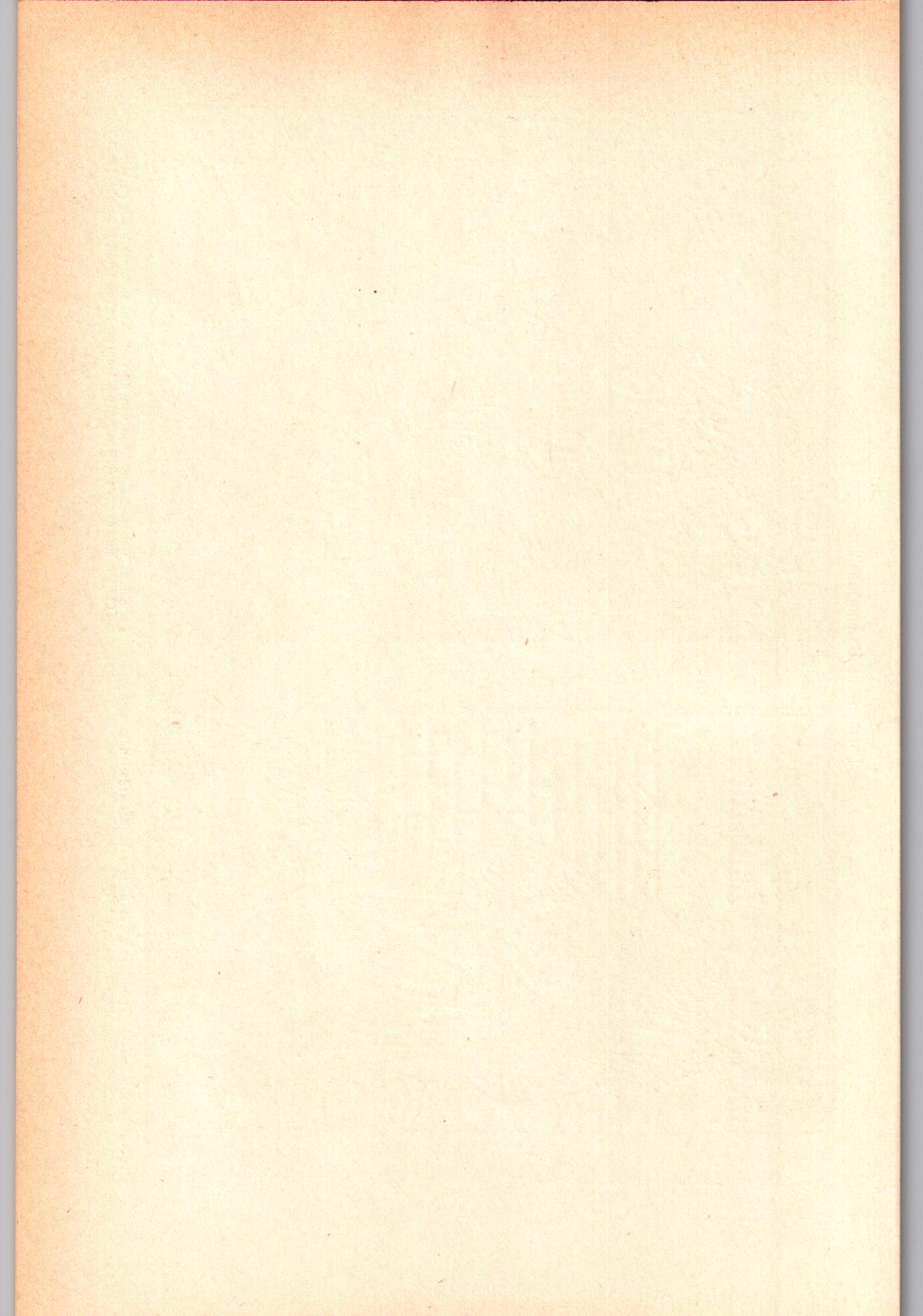

De heilige Lambertus, patroon van het bisdom Luik. Nederlandsche houtsnede van 1510.

De heilige Christoffel, patroon van de zeelieden, automobilisten en vliegeniers, het Christuskind over de rivier dragend. Houtsnede van Wolfgang Huber (ca. 1540).

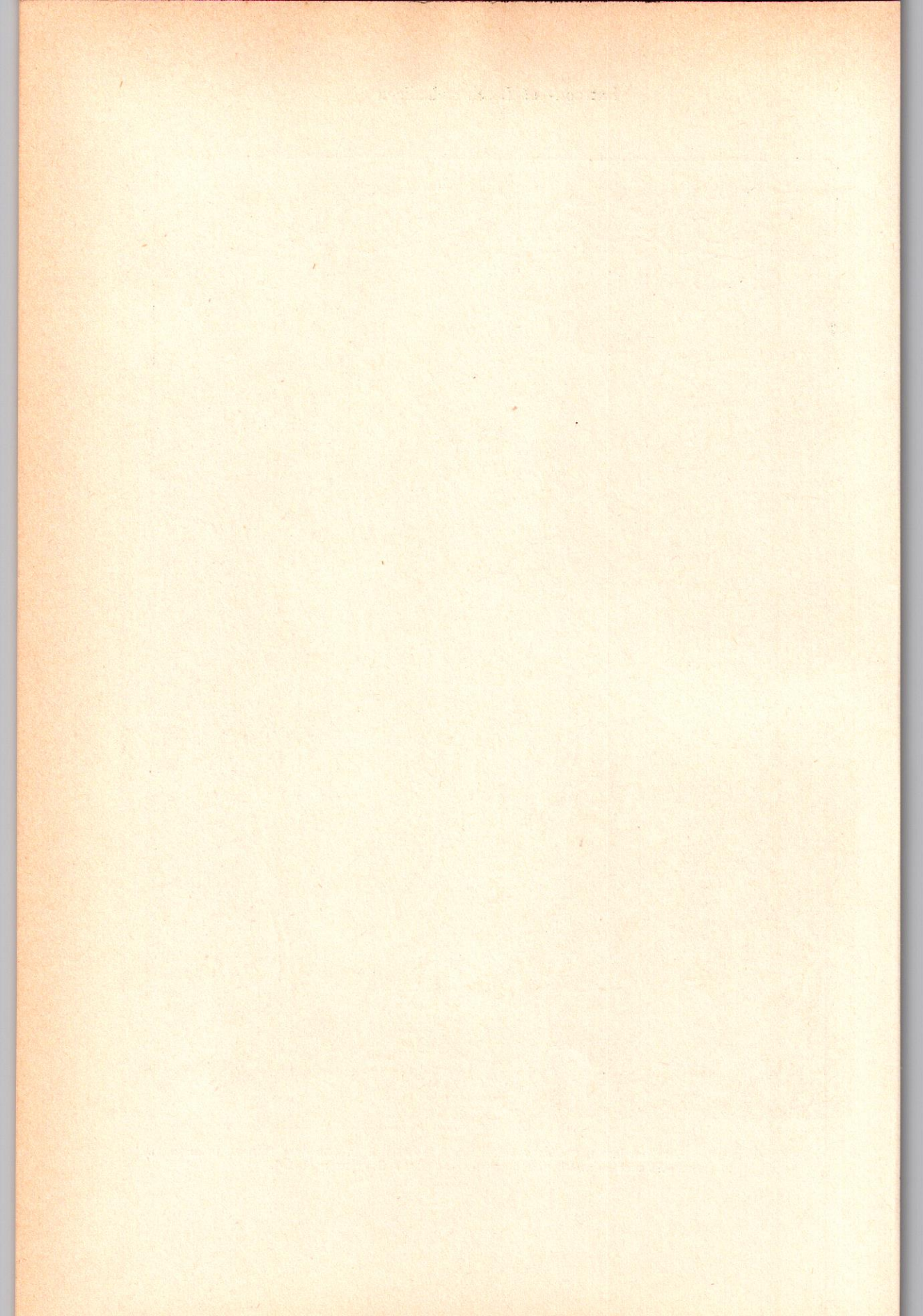

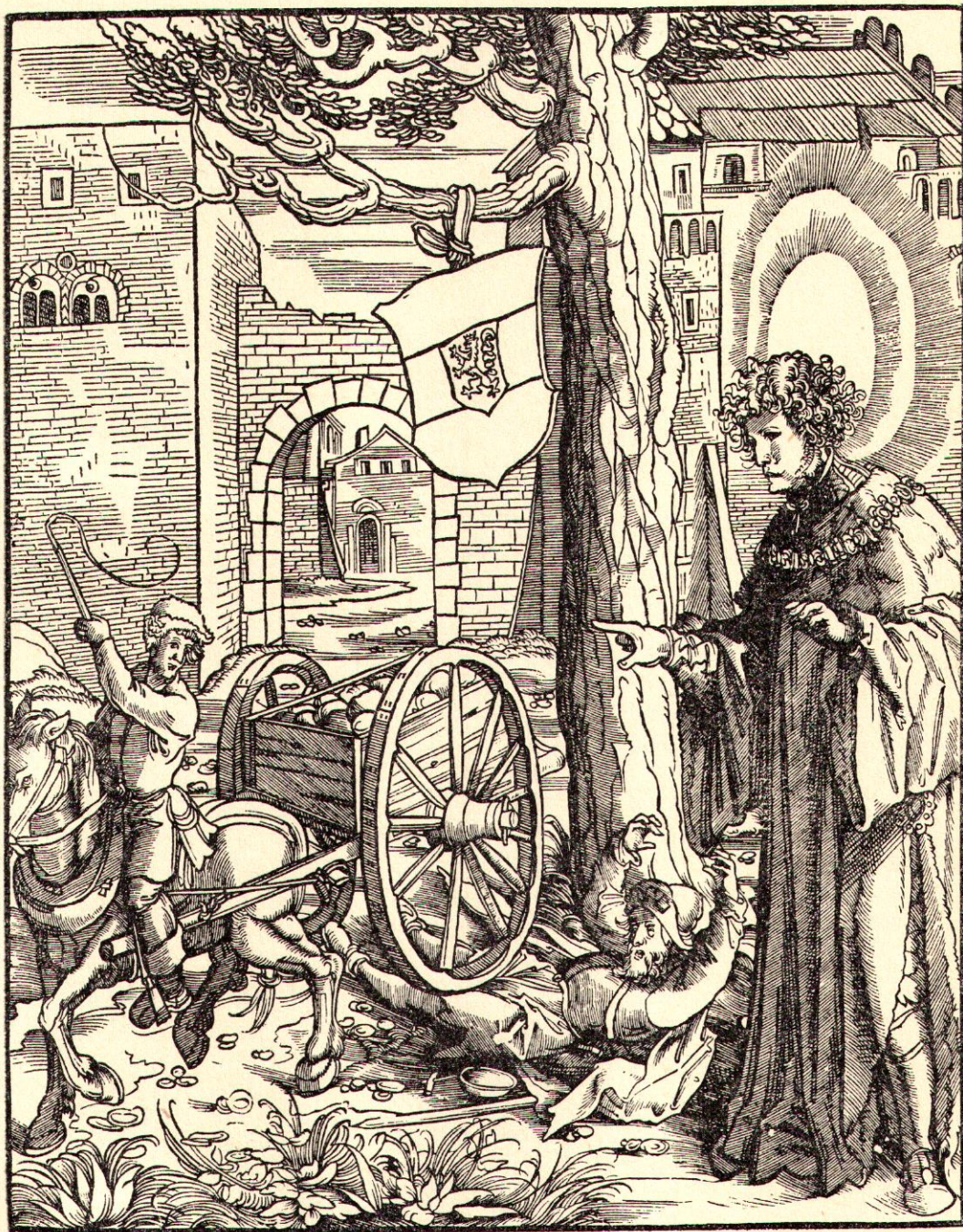
De heilige Elisabeth van Thüringen, patrones van fraaie handwerken en van de armen en behoeftigen, afgebeeld met spinrokken. Houtsnede van Hans Burgkmair (1510).

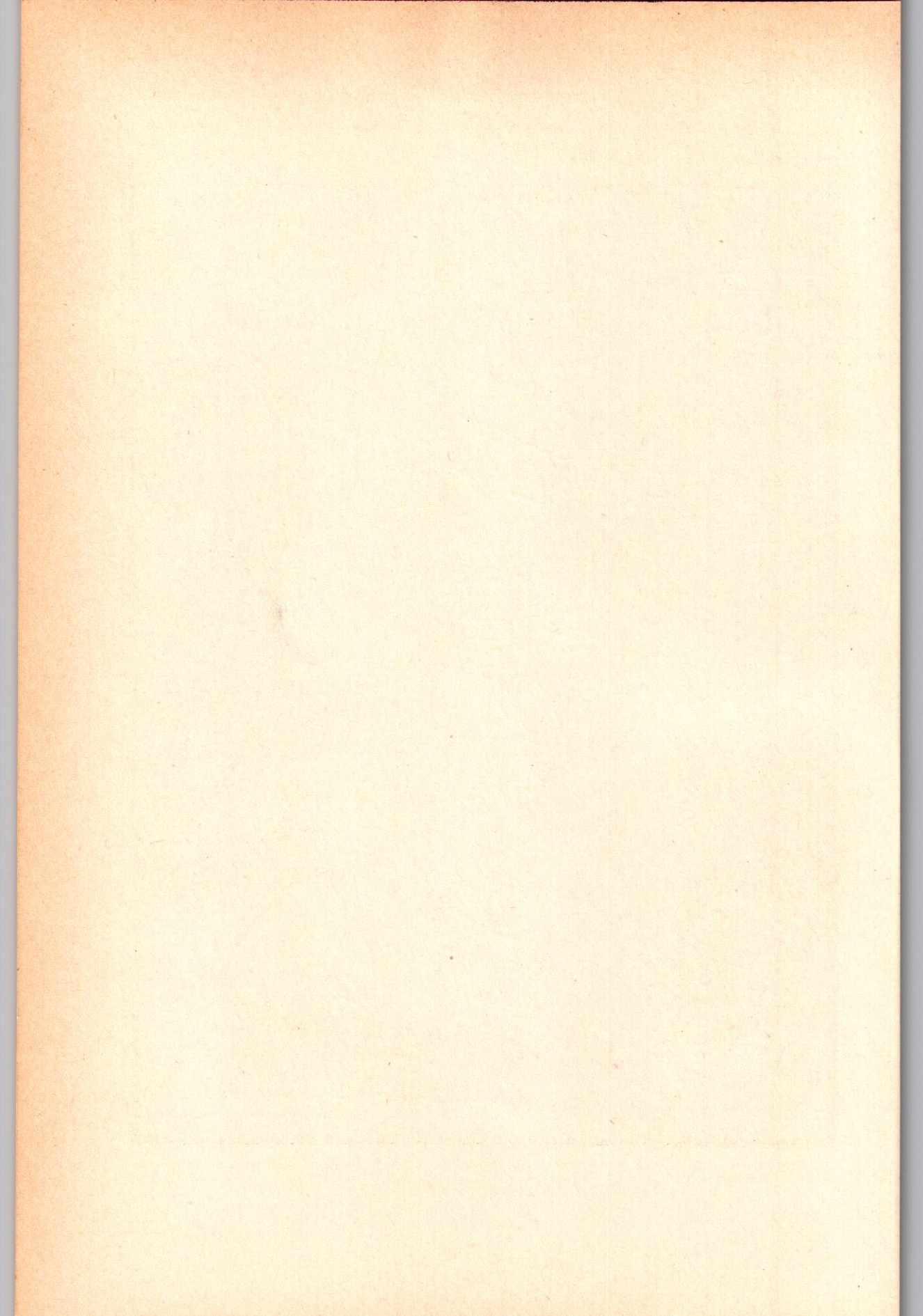

Patroon- of Beschermheiligen

De heilige Bavo, patroon van het bisdom Gent, een overredene genezend. Houtsnede van Leonhard Beck (ca. 1535).

De heilige Hieronymus, patroon van geleerden en studenten. De drie opengeslagen boeken vertoonnen het begin van het Bijbelsch scheppingsverhaal in Hebreuwsch, Grieksch en Latijn. Voor verklaring van den leeuw zie het art. → Hieronymus in dl XIII kol. 335. Houtsne de van Albrecht Dürer (1492).

no. 1. The first of these is the fact that the
the first of these is the fact that the
the first of these is the fact that the

Perquin, Lambertus H. (vgl. artikel in dl. XIX kol. 628), overleed 4 Aug. 1938 te Rotterdam.

Peso (< Lat. *pensum* = gewogen), een sinds 1497 in omloop gebracht Spaansch zilveren muntstuk, ook als *peso duro*, *duro*, *peso fuerte* of *piaster* aangeduid. Het werd ook de geldeenheid in de meeste Spaansch-Amerikaansche staten. In waarde moet de p. gelijk zijn aan een 5 franc-stuk of een Amerikaanschen dollar. In Mexico en enkele andere Amerikaansche staten is de p. gelijk aan $\frac{1}{2}$ Amer. dollar.

Phanarioten. Zoo werden de Grieken geheeten, die, na de verovering van Konstantinopel door de Turken, aldaar in de wijk Phanar woonden. Velen onder hen waren afstammelingen van oude edele Byzantijsche geslachten. In de 18e eeuw bekleedden zij talrijke hooge ambten in het Turksche staats-bestuur: Dragomannen van de Hooge Porte, Hospodaren van de Donau-vorstendommen: Walachije en Moldavië. Zij werden gedurende de Grieksche omwenteling van 1821 vervolgd en zij verdwenen uit Konstantinopel na het Grieksch-Turksch verdrag van 1823.

Lit.: Rangabe, *Livre d'or de la noblesse Phanariote en Grèce, en Roumanie, en Russie et en Turquie* (Athene 1897).

Bousse.

Philister, oorspr. Duitsche studententerm, beteekenend: Philistijn, d.i.: geen lid van het Uitverkoren Volk, dus: een niet-student. Vandaar in minachtenden zin: iemand, die geestelijke waarden niet op prijs weet te stellen; bekrompen, plat-burgerlijk persoon.

Phohi (Philips' Omroep Holland-Indië), radio-omroep in Ned. onder directie van de N.V. Philips te Eindhoven. De Phohi bezit een vijftal kortegolfzenders te Huizen (N. Holl.), nl. die met roepnaam PHI (golflengte 25,57 m, antenne-energie 36 kW), PH12 (golflengte 16,88 m, antenne-energie 36 kW), PH13 (golflengte 13,96 m, antenne-energie 12 kW), PCJ (golflengte 31,28 m, antenne-energie 10 of 60 kW) en PCJ2 (golflengte 19,71 m, antenne-energie 10 of 60 kW). De beide laatste zenders dragen een experimenteel karakter.

De uitzendingen worden door verschillende omroepverenigingen (Phohi, K.R.O., V.P.R.O., en A.M.V.J.) verzorgd en zijn ingesteld op ontvangst in gebieden buiten Europa.

Pieterspenning, Sint. 1° In de middeleeuwen was de P. een bijdrage, die in sommige landen ten behoeve van den paus werd geheven; ze bedroeg één penning per haardstede. Voor het eerst ingesteld door Ina, koning van Wessex (ca. 725), groeide ze in Engeland na verloop van tijd tot een groote jaarlijksche som, die meer dan om den financieelen druk, onpopulair was, wijl ze het nationale gevoel kwetste. Want slechts enkele landen der Christenheid kenden dezelfde belasting, nl. Schotland, Zweden, Denemarken en Bohemen. Tijdens en door de Reformatie is de P. overal komen te vervallen.

2° In den nieuweren tijd, na de overweldiging van den Kerkelijken Staat in 1860, waardoor de paus van het grootste gedeelte van zijn inkomsten beroofd werd, is door den Belgischen journalist G. Verspeyen het liefdewerk van den P. opgericht, dat geheel vrijwillige bijdragen van de geloovigen inzamelt en zich ras over alle landen verbreidde. Pius IX heeft in 1875 door de encycliek *Saepe Venerabiles* dit liefdewerk gesanctionneerd.

Gorris.

Piny, Alexandre, Dominicaan, belangrijk geestelijk schrijver. * 1639 te Barcelonnette (in de Pro-

vence), † 20 Jan. 1709 te Parijs, waar hij sinds 1675 werkzaam was geweest als schrijver, predikant en biechtvader. Met *Le Clef du pur Amour* (1680), *L'Oraison du cœur* (1683) e.a. neemt hij een bijzondere plaats in de toenmaals heerschende controversen over gebedsmethoden en mystiek in. Allengs is hij in vergetelheid geraakt, doch sinds 1918 zijn vsch. zijner werken weer herdrukt en is hij weer meer bekend geworden, vooral onder invloed van de bewondering voor Brémond, die hem bijzonder verheerlijkte.

Lit.: Brémond, *Hist. littéraire du Sentiment Religieux* (VIII 1929).

Pitte, Juliaan Van de, voorman van de Katholieke radio-beweging in Vlaanderen en de grondlegger van den Katholieken Vlaamschen Radio-Omroep. * 1894 te Zuinkerke, † 1928 te Uitkerke-Blankenberge. Tijdens den Wereldoorlog was hij werkzaam als instructeur van de legertelegraphisten; na 1918 bleef hij de ontwikkeling van de radiotelegraphie en vervolgens van den radio-omroep van dichtbij volgen. Door zijn radorubrieken in *De Standaard* en in het weekblad *Ons Volk* ontwaakt trachtte hij sinds Januari 1923 in breede kringen in Vlaanderen belangstelling op te wekken voor Katholieke radio-uitzendingen; datzelfde jaar stichtte hij ook het technische maandblad *Radio*. Op 17 Sept. 1933 werd op zijn graf te Uitkerke-Blankenberge een gedenksteen onthuld.

E. Rombauts.

Pius XI, paus. Vgl. art. in dl. XIX kol. 782. Aan de aldaar vermelde voorn. encyclieken kan nog worden toegevoegd die van 14 Maart 1937 „Mit brennender Sorge”, waarin de paus stelling neemt tegen de inbreuken van het Duitsche nationaal-socialisme op de rechten der Kerk. Nadien heeft Pius XI geen groote encyclieken meer uitgegeven; hij begon ernstig te lijden in zijn gezondheid, doch heeft desondanks tot bijna de laatste dagen voor zijn dood al de gewone werkzaamheden van zijn drukkende taak met zeldzame wilskracht waargenomen. Hij overleed 10 Febr. 1939 te Rome onder het verzuchten van het woord: *Vrede*.

Pius XII (Eugenio Pacelli), paus. Vgl. art. > Pacelli in dl. XIX kol. 366. Leidde na het overlijden van Pius XI als kardinaal-camerlengo het Conclaaf en werd 2 Maart 1939 tot paus gekozen, 12 Maart gekroond.

Poppo, bisschop van Utrecht (976-990); andere naam: > Volkmar.

Portaels, Jan, Vlaamsch historie- en portretschilder. * 1 Mei 1818 te Vilvoorde, † 8 Febr. 1895 te Schaarbeek. Leerling van François Navez te Brussel en van Paul Delaroche te Parijs. Was achtereenvolgens bestuurder van de Academie der Schoone Kunsten te Gent en te Brussel. Schilderde vooral Bijbelsche en Oostersche tafereelen. Zijn eigenlijke beteekenis ligt echter in zijn werk als bestuurder der Brusselsche Academie. Tot zijn leerlingen behooren Ed. > Agneessens en Leon > Fréderic.

Possibilia (Lat., = mogelijkheden), alles wat werkelijk mogelijk of bestaansbaar is, hetzij omdat het te eeniger tijd (in verleden, heden of toekomst) feitelijk bestaat, van welk bestaan dan > abstractie wordt gemaakt; hetzij omdat er geen enkel bezwaar is, dat het ooit feitelijk zou kunnen bestaan (> Act en potentie). In het eerste geval spreekt men echter doorgaans van „existentia” (= bestaande dingen).

Possibilia zijn met name de bestaansbare essentiëes. > Bestaan. Ze zijn extrinsiek mogelijk, voor zoover ze door een of andere oorzaak tot stand

gebracht kunnen worden: een tunnel bijv. kan gebouwd worden, als een daartoe bekwaam ingenieur aanwezig is; intrinsiek mogelijk, voor zoover hun wezen is opgebouwd uit reële en niet-tegenstrijdige elementen. Deze intrinsieke mogelijkheid is het fundament van alle extrinsieke mogelijkheid. Al wat intrinsiek mogelijk is, is met betrekking tot den almachtigen God ook extrinsiek mogelijk. Wat echter intrinsiek onmogelijk is (vierkante cirkel, scheppend schepsel, enz.), is onbestaanbaar en kan ook door Gods almacht niet worden geschapen (tegen Descartes).

Van deze intrinsieke mogelijkheid geldt hetzelfde als van de essenties, waarin ze wordt aangetroffen. Fundament daarvan is Gods wezen, waarvan immers alles uiteindelijk afhankelijk is. Het formeel onderscheid tusschen de verschillende intrinsieke mogelijkheden is echter afhankelijk van Gods intellect, dat door volmaakte kennis van het goddelijk wezen weet, op welke oneindig vele wijzen dit zich naar buiten zou kunnen openbaren. Zoo heeft God een oneindig aantal „ideeën”, die hij in de schepping zou kunnen uitwerken, en bestaan er voor hem dus een oneindig aantal mogelijkheden. Gods kennis dezer mogelijkheden noemen we een eenvoudig „weten” (scientia simplicis intelligentiae); zijn kennis der existentia heet daarentegen een „zien” (scientia visionis): de eeuwige en alomtegenwoordige God, voor wien geen onderscheid bestaat tusschen verleden, heden en toekomst, „ziet” alles, wat ooit of ergens bestaat. De zgn. „futuribilia” (van een voorwaarde afhankelijke vrije wilsdaden van den mensch) worden door de Thomisten tot de existentia, door de Molinisten tot de possibilita gerekend.

Lit.: Gredt, Elem. Philos. (II 1929, blz. 112); Van den Berg, Introd. in Ontologiam (1933, blz. 26); Boyer, Cursus Philos. (II 1937, blz. 388). v. d. Berg.

Potiorek, Oskar, Oostenrijksch-Hongaarsch artillerie-generaal. * 20 Nov. 1853 te Bleiberg. In 1911 werd hij gouverneur van Bosnië-Herzegowina, en voerde tijdens den Wereldoorlog het bevel over het leger tegen Servië; na zijn nederlaag in Dec. 1914 werd hij uit zijn ambt ontzet.

Poulet, Edmond, vader van Prosper → Poulet. * 1839 te Mechelen, † 1882 te Leuven. In 1865 werd hij benoemd tot hoogleraar te Leuven.

Hield zich vooral bezig met de geschiedenis van de staatsinstellingen en van het strafrecht der Zuidelijke Nederlanden.

Werken: Histoire de la Joyeuse-entrée de Brabant (1863); Histoire du droit pénal dans l'ancien duché de Brabant (1867); Essai sur l'histoire du droit criminel dans l'ancienne principauté de Liège (1874); Les constitutions nationales belges de l'ancien régime à l'époque de l'invasion française de 1794 (1875); Histoire politique nationale (1882).

Preconisatie (< Lat. praeco = omroeper), plechtige handeling, waarbij de paus iemand in een (geheim) Consistorie tot bisschop of kardinaal benoemt.

Probus, Marcus Aurelius, Romeinsch keizer. * 19 Aug. 232 te Sirmium, † 282 aldaar (vermoord). Werde door de Syrische legioenen in 276 tot keizer uitgeroepen. Hij verdedigde de grenzen van het Rijk tegen Alemannen, Vandalen, Goten en Perzen; bevorderde den wijnbouw in Gallië en Pannonië, en overwon de tegenkeizers Saturninus, Bonosus en Proculus. Zijn soldaten, ontevreden over de hun opgelegde verbeteringswerken aan de moerassen van Sirmium, vermoordden hem.

Protocollen van de Wijzen van Sion, een, vooral de laatste 30 jaren massaal verspreid, door niet-Joden, vooral Russische diplomaten (P. Ratchkowskij), opgesteld geschrift, dat weer een plagiaat is van het werk „Dialogue aux enfers entre Machiavel et Montesquieu” van den Parijschen advocaat Joly, waarin de politiek van keizer Napoleon III scherp becristiseerd werd. De Protocollen van de Wijzen van Sion zijn onder toezicht der tsaristische regeering voor het eerst in Rusland uitgegeven in 1905 (de eerste uitgave komt uit Parijs, omstreeks 1900) en vooral de laatste jaren in miljoenen exemplaren verspreid. De Protocollen wekken, oppervlakkig gezien, den indruk, als zouden ze door Joden zijn opgesteld met het doel, het Jodendom te mobiliseeren tot uitroeiing van het Christendom. Zoowel uitwendige als inwendige critiek toonen echter aan, dat ze door niet-Joodsche anti-Semieten zijn opgesteld om het Jodendom te belasteren en Joodsche programs te verdedigen, en ze zijn zoo misleidend, omdat er feiten in voorkomen, die inderdaad door afzonderlijke Joden zijn gepleegd.

p. Constantinus.

R

Rädecker, John, beeldhouwer. * 5 Sept. 1885 te Amsterdam. De beste, meest gevoelige en geschaarde kunstenaar van de moderne Amsterdamse beeldhouwersschool, die in en na den Wereldoorlog opkwam. Kwam als veertienjarige knaap in de werkplaats bij zijn vader, die modelleur en beeldhouwer van allerlei stijlversiering was. Als jongeman kende hij alle knepen van het vak en was hij met alle materialen vertrouwd. Op de Rijksacademie werkte hij maar één maand, onder leiding van Bart van Hove, verder bekwaamde hij zich zelf. Wel heeft hij vier jaar de avondteekenklas gevolgd, overdag ging hij buiten schilderen. Behalve in de hoofdstad, heeft hij gewoond te Blaricum, Apeldoorn en Groet. Bremmer was de eerste, die op het

belang van dit talent wees. Het sterke, mysterieuze expressionisme van zijn betonnen mannetjes (Nanderthal-type heeft men het genoemd) en zijn vrouwenfiguren met de duistere uitdrukking op de breede gelaten verwekte opzien en ook bij velen waardeering. Hij maakte talrijke vrouwenfiguren, zelfportretten in hout, paardjes, kop van St. Jan den Dooper, portret van Harm Smeenge. Rumor ontstond om zijn Toorop-monument te Den Haag. Omstreeks 1934 maakte R. zich langzaam los uit de deformaties van zijn eersten tijd, het werk wordt meer natureel en klassicistisch, de vormen zijn sterker in de ruimte gevoeld. R. is ook een goed schilder (portretten, clowns) en een bijzonder vinding teekenaar. Onbeslist is op dit oogenblik de vraag

of hij (dan wel Wezelaar) zal worden aangewezen voor het maken van het Scheepvaartmonument te Rotterdam.

Engelman.

Lit.: Bremmer, De beeldhouwer Rådecker (1926).
R.A.P. (Reglement Autovervoer Personen), zie → Autobussen (in aanv. dl.).

Riemtaal (belasting), zie → Kogge (in aanv. dl.).

Rivail, Léon Hippolyte Denizard, schuilnaam Allan Kardeck, spiritist. * 1804 te Lyon, † 1869 te Parijs. Uit Kath. ouders geboren, echter op Protestantsch college opgevoed, werd hij in 1856 spiritist. Hij werd a.h.w. de wetgever van het moderne spiritisme en beschouwde het als een zending dit als een soort godsdienst te verbreiden. R. leerde, dat er tusschen menschen en geesten een voortdurend verkeer tot wederzijdsche hulp en vooruitgang bestaat, met welke leer hij vooral in de Romaansche landen grooten invloed had. Ook nam hij meerdere wedergeboorten aan.

Voorn. werken: Le Livre des Esprits (21857); L'Evangile selon le Spiritisme (vsch. malen herdrukt); Le Livre des Médiams (1864); Spiritisme expérimental (vsch. malen herdrukt). *Gorris.*

R.K.O.D.V., Roomsche Katholieke Organisten en Directeuren Vereeniging, opgericht 12 April 1917; streeft na de behartiging der belangen van Kath. organisten en directeuren, wil medewerken aan de praktische uitvoering van het Motu proprio i.z. kerkmuziek van Pius X, houdt o.a. tweemaal 's jaars examens en geeft diploma's uit.

Roelofs, Willem, landschapschilder. * 10 Maart 1822 te Amsterdam, † 12 Mei 1897 te Berchem bij Antwerpen. Leerling van A. H. Winter en H. v. d. Sande Bakhuysen. Vestigde zich in 1846 te Brussel, van waaruit hij jaarlijks naar Ned. kwam. Aanvankelijk stond R. sterk onder invloed van de schilders der → Barbizonschool en schilderde hij bij voorkeur boschinterieurs, zwaar van faktuur, zwel en romantisch van stemming. In zijn latere werken deed hij zich als de directe voorlooper van het → Impressionisme in Nederland kennen. Hij voelde zich dan ook meer aange trokken tot de weiden en plassen met de fijne atmosfeer, die deze omgeeft. Een zijner beste werken „Aan het Gein” bezit het Stedelijk Museum te Amsterdam. Het Gemeente Museum in Den Haag bezit fraaie voorbeelden van R.'s kunst alsmede een collectie teekeningen en schetsboeken (in het Prentenkabinet aldaar).

Korevaar-Hesseling.

Roelofs, Charles F., kunstschilder. * 5 Maart 1899 te Nieuwer-Amstel. Was een paar weken op de Amsterdamsche Academie onder Derkinderen. Verder autodidact. Hij leidde een avontuurlijk bohemien-leven en verbleef o.a. in Ned.-Indië en Zuid-Amerika. Na 1930 maakte hij te Amsterdam naam met kleine schilderijen en teekeningen, die eenigen invloed van Carra, de Cubisten en de Surrealisten lieten zien, overigens zeer persoonlijk verwerkt. Roelofs' werk is niet te classificeeren, men vindt er een sterk beeldingsleven in, met fantastische droomtoestanden en een bijzonder gevoel voor ruimte (De Roode Vlaggen, Het hoepelende Jongetje, De Schietbanen). Voor de Groene Amsterdammer teekende hij „Tijdgenooten”, bijtende satires van algemeene strekking. Verder veel kleine naakten, met Griekschen geest. Belangrijke muurschilderingen in het Solarium van den Geneesk. Dienst te Amsterdam en in het Kath. sanatorium te Zevenaar. Zijn ontwerp voor een muurschildering in

het Concertgebouw te Amsterdam werd niet aangenomen. Decors voor vertooningen van Sophocles' Aias. R. is een opmerkelijk talent, met bijzondere intelligentie en fantasie.

Engelman.

Rogge, Hendrik Cornelis, kerkgeschiedschrijver. * 16 Febr. 1831 te Amsterdam, † 29 Aug. 1905 te Haarlem. Tot 1877 was hij Remonstrantsch predikant, laatstelijk te Leiden, waar hij doctor honoris causa werd. In dat jaar werd hij bibliothecaris van de univ.-bibliotheek van Amsterdam; van 1890-1901 was hij professor in de kerkgeschiedenis aan de universiteit aldaar.

Overtalrijk zijn de werken, boeken en artikelen op kerkhistorisch gebied van dezen vruchtbaren en verdienstelijken schrijver. Vooral zijn belangrijk: Brieven enz. van Joh. Wtenbogaert, en: Joh. Wtenbogaert en zijn tijd (elk in 3 dln. 1874-'76); en Pamflettenverzameling der Remonstr. Kerk te Amsterdam (3 dln. 1865).

Lit.: Nw. Ned. Biogr. Wbk. (X, 825). *Gorris.*

Romanow, Vladimir Kyrillovitsj, sedert 1938 (overlijden van zijn vader Kyrill) Russisch troonpretendent. * 1917.

Roomsche Katholieke Organisten en Directeuren Vereeniging, zie → R.K.O.D.V. (in aanv. dl.).

Rorate coeli desuper (Is. 45.8), beginwoorden 1° van vsch. Introitus in den Advent (Quatertemper Woensdag, vierde Zondag, Gulden Mis, Maria-votiefmis); 2° van een buiten-liturgisch responsoriaal adventsgezing, een → cento uit Isaias. De melodie hiervan is uit de 17e eeuw.

Rossitten, visschersdorp op de Kurische Nehrung in Oost-Pruisen, waar in 1901 door prof. Thienemann een vogeltrekstation werd opgericht met de waarnemingspost Ulmenhorst. Op gunstige dagen passeeren hier meer dan 1½ miljoen vogels. Het station behoort aan de Kaiser Wilhelm Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften te Berlijn. Vgl. → Vogeltrek.

Rijnvaartovereenkomst (vgl. art. → Rijnvaartcommissie in dl. XXI kol. 90). Op 3 April 1939 werd door de Ned., Belgische en Fransche regeeringen te Brussel een nieuwe overeenkomst geteekend tot regeling van verschillende Rijnvaartvraagstukken. Bij de onderhandelingen over de herziening der Rijnvaartacte (het zgn. Verdrag van Mannheim) in 1936 herhaalde de Ned. regeering haar bezwaren tegen de door Frankrijk ten aanzien van langs Ned. zeehavens ingevoerde goederen geheven surtaxes d'entrepot et d'origine (België is van dergelijke rechten vrijgesteld). De ten gevolge van de opzegging van het verdrag van Mannheim door Duitschland opgeschorte onderhandelingen werden op initiatief der Fransche regeering hervat met Ned. en België. De als resultaat hiervan gesloten overeenkomst houdt in dat de drie mogendheden zullen trachten de Rijngemeenschap te herstellen op den grondslag van volledige rechtsgelijkheid.

In den loop van 5 jaar na de inwerkingtreding der nieuwe overeenkomst zullen genoemde surtaxes geleidelijk opgeheven worden. Tevens zal België's aandeel in de Rijnvaart op het huidig peil vastgelegd worden. Een gemengde commissie zal een overeenkomst voorbereiden omtrent de kade- en havengelden in de havens van Amsterdam, Antwerpen, Gent en Rotterdam. Duitschland zal tot overleg omtrent een nieuw Rijnvaartverdrag uitgenoodigd worden.

Sabijnsche maagdenroof, Romeinsche legende, die deel uitmaakt van de Romulus-sage. Volgens de moderne opvatting dateert zij uit de 3e eeuw v. Chr., toen Romeinen en Sabijnen werkelijk tot één volk samensmolten. De legende zegt, dat de eerste Romeinen, die zonder vrouwen waren, bij gelegenheid van een groot feest de dochters der Sabijnen schaakten om hun voortbestaan als volk te verzekeren. Aldra verzoenden deze maagden zich met hun wederhelften; en dientengevolge kwam ook de vriendschap en daarna de eenheid der beide stammen tot stand. De Romeinen zouden toen den Palatijn en de Sabijnen den Quirinaal hebben bewoond.

Slijpen.

Saedeleer, Franciscus De, leekbroeder Jezufet. * 9 Dec. 1844 te Lede (Oost-Vlaanderen), † 2 Febr. 1922 te Aarlen (Belg. Luxemburg). Hij trad in 1869 in de Sociëteit van Jesus en verrichtte pionierswerk in de Zambesie-missie en later in die van Kwango in Belgisch Kongo.

Lit.: E. Vervimp, De Wreede Missie (1924).

Salazar, Antonio (de) Oliveira, Portugeesch staatsman. * 28 April 1899 te Vemirio Santa Comba Dao (prov. Beira Alta). Professor in de staathuishoudkunde te Coimbra in 1928, min. van Financiën in 1932. Hij slaagde er in de staathuishouding te ordenen en den grondslag te leggen van een nieuwe staatsorde in corporatieven geest door het tot stand brengen van een nieuwe grondwet in 1933. Krachtens deze werd in 1935 Ant. Carmona voor 7 jaar tot president gekozen, onder wien S. thans de regeering leidt als eerste minister, minister van Financiën, Oorlog en Buitenl. Zaken.

Geschriften: Discursos 1928-'34 (1935). — Lit.: A. Ferro, Le Portugal et son chef (1934); G. de Reynold, Le Portugal hier et aujourd'hui (1938).

Salée, Achille, geoloog. * 1883 te Spa, † 1932 ten gevolge van een ongeval in Astrida (Rocanda-Oeroendi). In 1913 hoogleraar in de palaeontologie te Leuven; 1922-'27 leider der werkzaamheden van de geologische zending naar Rocanda-Oeroendi, waar hij belangrijke tinlagen ontdekte. Wegens zijn talrijke publicaties ontving hij den driejaarlijkschen De Potterprijs.

Salvator van Horta, Heilige, Franciscaan. * 1520 te San Colomba bij Barcelona, † 18 Maart 1567 te Cagliari op Sardinië. In 1540 ingetreden als leekbroeder bij de Observanten van Barcelona. Hij ontleent zijn naam aan het klooster Horta bij Tortosa, waar hij den meesten tijd van zijn leven doorbracht en vereerd werd om zijn streng en verstorven leven en zijn wonderbare begenadiging in extasen, voorspellingen en genezing van zieken. Van heinde en verre kwamen de zieken tot hem. Om hem te beproeven zond de provinciaal hem van Horta weg om onder den naam van broeder Alphonsus een verder onbekend leven te leiden. De wonderen vermenigvuldigden zich echter. De beide laatste jaren bracht hij door in het klooster te Cagliari, waar zijn lichaam ongeschonden wordt bewaard. Hij wordt afgebeeld met Maria en het Kindje Jesus in gebed voor de zieken. Zijn leven en wonderen beschreven door P. Dimas Serp, provinciaal van Sardinië, zijn door de Bollandisten opgenomen op

18 Maart. Door paus Pius XI heiligverklaard. Feestdag 18 Maart.

Brandsma.

Santa Monica, badplaats aan den Stillen Oceaan, aan de gelijknamige baai nabij → Los Angeles gelegen (zie kaart in dl. XXIII kol. 320 C4). Ruim 37 000 inwoners, Bekend door de Douglas-vliegtuigfabrieken. Vgl. → Douglas (in aanv. dl.).

Santi, Angelo de, Jezufet. * 12 Juli 1847 te Triest, † 28 Jan. 1922 te Rome. Hij was tot 1887 leeraar aan het seminarie te Zara, werd toen door Leo XIII naar Rome geroepen vnl. voor de hervorming der kerkmuziek, schreef daartoe vsch. artikelen in de Civiltà Cattolica en onderwees jaren lang den Gregoriaanschen zang aan de pauselijke Romeinsche seminaries. Voor Pius X stelde hij het bekende Motu proprio over de kerkmuziek samen (22 Nov. 1903); in 1909 werd hij president der Ital. St. Caecilia-vereeniging en stichtte in 1910 de pauselijke kerkmuziekschool.

Bruning.

S.A.R.O.V., Socialistische Arbeiders Radio Omroep voor Vlaanderen, kwam in 1929 tot stand uit een federatie van socialistische radioclubs, waarvan alleen de Antwerpsche zich met radio-uitzendingen bezig hield. De eerste uitzending geschiedde, in Mei 1928, langs den zender van de V.A.R.A. te Hilversum, de volgende uitzendingen, tot in Febr. 1931, langs den zender van den Franschtaligen Brusselschen omroep Radio-Belgique.

Evenals de andere private omroepverenigingen maakt zij, sinds het N.I.R. (Nationaal Instituut voor Radio-Omroep) begon uit te zenden (Febr. 1931), gebruik van den zender van dit officieele organisme. Hierover beschikt ze eens per week, nl. op Dinsdag. Een vast secretariaat bestaat sinds Juni 1930 te Antwerpen. De vereniging wordt bestuurd door een hoofd- en een uitvoerend bestuur, beide aangesteld door het jaarlijksch congres; een cultureele raad geeft advies inzake programma-aangelegenheden.

E. Rombauts.

Schlesinger, zie → Walter, Bruno (in aanv. dl.).

Schmutzer, Jos. Ignaz, Julius Maria, groot ijveraar voor het Katholicisme op Java. *11 Nov. 1882 te Weenen. Volgde de H.B.S. te Soerabaja, studeerde te Delft, Parijs en Utrecht. In 1912 directeur eener suikeronderneming Gondang Lipoeroe (Jogja); 1918-'29 lid van den Volksraad in Ned.-Indië en de laatste jaren lid van het College van Gedelegeerden van dienzelfden Volksraad; 1927-'29 voorz. van de Indische Kath. Partij; 1929 hoogleraar te Utrecht in de kristallografie, mineralogie en petrologie, over welke vakken hij vsch. publicaties uitgaf. Groot zijn zijn verdiensten voor de Kath. missie op Java. Met zijn broer Jul. Schmutzer gaf hij den voornaamsten stoot tot de oprichting van het werk der gesloten retraites, behoorde tot de eerste promotors en bestuurders van het St. Melaniawerk op Java, en stichtte de Katholieke Sociale Bonden van Jogja, Magelang en Malang. Verder was hij een der eerste initiatiefnemers en stichters van de Indische Katholieke Partij, nam het initiatief en werd mede-oprichter van de Indische Katholieke Wetenschappelijke Vereeniging, waarvan hij eerste voorzitter was, stichtte met zijn familie ver-

schillende lagere scholen, een huishoudschool en een meisjes-internaat op zijn suiker-onderneming die ook met een ziekenhuis en zustersklooster, een H. Hartmonument in Oosterschen bouwstijl en een kerk verrijkt werd. S. was een ijverig bevorderaar van de ontwikkeling der Javaansche bouw- en beeldhouwkunst in Katholieken geest en onderhield daarvoor jaren lang een beeldhouwatelier; tallooze malen trad hij voor Katholieke bijeenkomsten op om de Katholieke idee meer ingang te doen vinden en vertegenwoordigde de Katholieken eenigen tijd in de Commissie, die het vraagstuk der scheiding van Kerk en Staat had te bestudeeren. Zijn heengaan uit Indië werd in alle kringen en lagen der samenleving als een zwaar verlies beschouwd.

Schnürer, Gustav, Kath. cultuurhistoricus. * 30 Juni 1860 te Jätzdorf (Silezië). Hij was van 1889 tot 1930 professor aan de universiteit van Freiburg in Zwitserland en schreef voortreffelijke synthesen vooral over middeleeuwsche onderwerpen.

Voorn. werken: Biographieën over St. Franciscus van Assisië (1905) en St. Bonifatius (1909); Die Anfänge der Abendlând. Völkergemeinschaft (1932, in: Gesch. der führenden Völker XI); St. Kümmeris u. Volto Santo (1934). Zijn hoofdwerk is: Kirche u. Kultur im M. A. (I ²1927, II ²1929, III 1929), in 1937 nog gevolgd door Kath. Kirche und Kultur in der Barokzeit.

Scholten, Paulus, Ned. rechtsgeleerde. * 26 Aug. 1875 te Amsterdam. Sedert 1907 hoogleeraar aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam. Sedert 1924 lid der Koninklijke Academie van Wetenschappen. Organiseerde in 1924 de Rechtshoogeschool te Batavia.

Werken: o.a. Schadevergoeding buiten overeenkomst en onrechtmatige daad (proefschrift, 1899); Algemeen deel, Personenrecht en Zakenrecht in Asser's Handleiding (resp. ²1934, ²1935, ²1933); Recht en gerechtigheid (1932); Beginselen van samenleving (1934); Rechtsbeginselen (1935).

Schotel, Gillis Dionysius Jacobus, geschiedkundige. * 9 April 1807 te Dordrecht, † 9 Dec. 1902 te Leiden. Was op vsch. plaatsen predikant, doch schreef intusschen vele verdienstelijke werken over oud-vaderlandsche historie, zeden en gebruiken.

Voorn. werken: Kerkelijk Dordrecht (2 dln. 1839-45); Letter- en Oudheidk. Avondstonden (1840); Gesch. der Rederijers in Ned. (³1871); Het Oud-Hollandsch huisgezin der 17e e. (uitg. door H. C. Rogge ²1904); Het maatschappelijk leven onzer Vaders (uitg. d. H. C. Rogge ²1905); De Academie te Leiden (2 dln. 1875). *Gorris.*

Schröder, Johan Christiaan, Nederlandsch journalist; pseud. Barbarossa. * 11 Sept. 1871 te Amsterdam, † 18 Dec. 1938 te Wassenaar. Was werkzaam bij de Amsterdamsche Courant en De Telegraaf (van 1902 tot 1922 als hoofd-redacteur) en medewerker van de Groene Amsterdammer en Het Leven.

Publicaties: Journalistieke rolmops (1913); Barbarosserie (tooneel-critieken, 1914); Een dag Poilu (1918).

Schröter, Carl Josef, Zwitsers botanicus. * 19 Dec. 1855 te Eszlingen, † Febr. 1939. Was hoogleeraar aan de Technische Hoogeschool te Zürich. Zijn grootste verdienste is de onderzoeking van de Zwitsersche flora. Hij onderhield geregelde betrekkingen met Nederland en steunde met name de pogingen tot het instandhouden van natuurschoon aldaar. Zijn beschrijving van het St. Antonien in Graubünden (1895) werd het voorbeeld voor talrijke proefschriften

en andere publicaties en leidde ten slotte in 1922 tot de stichting van de Züricher School voor Plantengeographie.

Werken: Versuch einer Uebersicht über die Wiesentypen der Schweiz (1893); Das Pflanzenleben der Alpen (²1926); Taschenflora des Alpenwanderers (geïllustreerd vulgarisatiewerk, ¹1926).

Sedisvacatie (Lat., = het onbezet zijn van den stoel) is de toestand en de tijdsduur, dat de H. Stoel of een bisschoppelijke stoel onbezet is.

S. van den H. Stoel ontstaat uitsluitend ten gevolge van overlijden of bedanken van den paus; dan gaat de pauselijke macht niet op het college der kardinalen over, doch zij „rust“ onderwijl. Met het beheer der tijdelijke goederen en rechten van den H. Stoel is dan de > camerlengo belast. De rechten der onderscheidene overheidspersonen en -organen der Romeinsche Curie tijdens de s. van den H. Stoel zijn nauwkeurig omschreven in de constitutie Vacante Sede Apostolica van 25 Dec. 1904 van Pius X.

Bij s. van een bisschoppelijken stoel is de > kapittel-vicaris onderwijl met het bestuur van het bisdom belast. *Schweigman.*

Semois, rechterzijrivier van de Maas (zie krt. dl. IV kol. 400 D3); ontspringt in de omgeving van Aarlen, op ruim 400 m hoogte; vloeit in de Westelijke richting door twee landschappen, nl.: de streek van Gaumais of La Gaume, opgebouwd uit Trias- en vooral Juralagen, en de Ardennen, samengesteld uit Cambrische en oud-Devoonformaties; te Laval-Dieu-Monthermé in Frankrijk mondt de S. in de Maas uit.

In haar bovenloop, die samenvalt met de secondaire ontsluitingen, heeft de S. een tamelijk breed dal, zonder steile oevers; de benedenloop echter, in de primaire Ardennen-sedimenten, ligt in een diep ingesneden dal, dat menigvuldige kronkels vertoont.

De S. heeft een kilometrisch verval van ongeveer 1,30 m. De S. vangt talrijke zijrivieren op in het Ardensch gedeelte, w.o. de Vierre en de Rulles; het getal der linkerzijrivieren is zeer klein, vooral in het land van Gaumais, waar zich trouwens ook de invloed der cuesta's doet gelden.

Het dal wordt druk bezocht door talrijke toeristen, dank zij het prachtige natuurschoon van de insnijdingsmeanders met hun vaak rotsachtige, steile wanden, de dichte bosschen, de rustige dorpjes, de ruïnes, vooral die van Bouillon, die, naast de tabakcultuur, de eigenaardige aantrekkelijkheid vormen van het kronkelige Semois-dal.

Lit.: talrijke brochures over het natuurschoon en over > Bouillon. *V. Asbroeck.*

Sheehan, Patrick Augustine, Iersch priester en romanschrijver. * 1852 te Mallow (Cork), † 1913 te Doneraile, waar hij sedert 1895 pastoor was. Behalve een bundel poëzie, Cithara Mea, gaf hij nog preeken uit, literaire essays en korte verhalen, doch hij dankt zijn bekendheid vooral aan zijn romans, die alle het Iersche volksleven (studenten, priesters, landvolk) afschilderen. Vooral zijn My New Curate (1899) maakte opgang en is in vele talen vertaald (Nederlandsch ²1919).

Siegenbeek, Mathijs, taalgeleerde en historicus. * 23 Juni 1774 te Amsterdam, † 26 Nov. 1854 te Leiden. Na een jaar Doopsgezind predikant te Dokkum te zijn geweest, werd hij reeds in 1796 professor te Leiden in de Ned. taal- en letterkunde, in de welsprekendheid, en later ook in de vaderl. geschiedenis. S. schreef een eindeloos aantal „Proeven“, „Ver-

handelingen" en „Betoogen" over de stoffen, die hij doceerde, was echter verward in de verouderde methoden van een vorig tijdvak en miste het contact met de toenmalige in het buitenland opbloeiende nieuwe taalwetenschap en historische kritiek. Hij stond echter bij zijn tijd- en landgenooten in bijzonder hoog aanzien; en, daar hij meer dan 50 jaar professor, 25 jaar voorzitter van de Mij. van Letterkunde en 25 jaar schoolopziener is geweest, oefende hij grooten invloed uit. In opdracht van de Regeering schreef hij een Verhandeling over de Nederduitsche Spelling (1804); zijn systeem werd officieel aanvaard en is pas in 1883 voor dat van De Vries en Te Winkel prijs gegeven. Als eenzijdig voorstander van staatsmonopolie in het onderwijs schreef hij zeer kleinere tegen de Kath. seminaries, waarop Broere, Van Bommel, Wenneken-donk en Van Vree hem waardig en vaardig van antwoord dienden.

Lit.: Nw. Ned. Biogr. Wbk. (V); Witlox, Kath. Staatspartij (II 1927, blz. 32 vlg.). *Gorris.*

Siegfried-linie, versterkte duurzame stelling langs de Duitse Westgrenzen. In 1936 werd een afsluitingsstelling gebouwd tegen Fransche invallen, van den Taunus ten N.O. van Frankfort (afsluiting Maindal) langs den Oostoever van den Rijn tot de Zwits. grens bij Bazel. In 1937 werd een offensieve bruggenhoofd-stelling aangelegd op den Westelijken Rijnsoever om Koblenz en Mainz, van Bonn over Zell a. d. Moezel, naar het Odenwoud ten N. van Mannheim, waar de stelling aan die van 1936 aansloot. In 1938 werd een derde stelling, thans weer defensief, langs de Ned., Belg. en Fr. grenzen aangelegd van Emmerik naar Karlsruhe, waar zij bij die van 1936 aansloot. Bovendien werd deze stelling verbonden met die van 1937 door een grendelstelling (tegen oprollen van het Noordelijk gedeelte na Fr. doorbreking) langs de Noordelijke hellingen van het Moezeldal. De stellingen kenmerken zich door zware hindernissen tegen tanks, prikkeldraadversperringen, beide bestreken vanuit kazematten en daarachter een lijn van ontlede forten. Vermoedelijk zijn de werken eenvoudiger dan die van de Fr. Maginotlinie. *H. Lohmeijer.*

Simson, lijn van, andere naam voor lijn van → Wallace.

Sint-Pieterspenning, zie → Pieterspenning, Sint (in aanv. dl.).

Sjintô en missionering (vgl. art. dl. XXI kol. 575). Om aan de richtlijnen voor de missionering in Japan, opgesteld door den Apost. Delegaat in Japan, Z.H. Exc. Mgr. Marella, bij schrijven van 8 Dec. 1935 aan de oversten van de religieuze instituten en congregaties van Nippon, nog hooger gezag te verlenen, vaardigde de H. Congregatie tot Voortplanting des Geloofs 26 Mei 1936 een instructie uit „over de plichten der Japansche Katholieken jegens hun vaderland". Deze instructie vermeldt in haar theoretisch gedeelte de voorschriften derzelfde Congregatie van 1659, waarin den missionarissen op het hart werd gedrukt, in de missielanden niet hun eigen gebruiken ten koste van de nationale gebruiken dier landen in te voeren, doch eerbied aan den dag te leggen voor al die gebruiken, welke niet klaarblijkelijk in strijd zijn met den Christelijken godsdienst en diens zedeleer. Zij past dit beginsel toe op Japan met te zeggen, dat het tot de taak der missionarissen behoort de toewijding en de liefde der Japannezen voor hun vaderland in eere te houden en de geloovigen er op te wijzen, dat zij niet mogen achter-

staan bij de liefde, welke anderen koesteren voor hun vaderland.

Daarna beschouwt de instructie den aard van de handelingen, waarin tegenwoordig de vaderlandsliefde der Japannezen zich uit, en constateert, dat zij openbare plechtigheden en handelingen betreffen, die weliswaar haar oorsprong hebben in heidensche godsdiensten, maar die niet in zich slecht, doch veeleer onverschillig zijn en ook niet als godsdienstig, doch als burgerlijke daden worden voorgeschreven om de vaderlandsliefde tot uiting en ontwikkeling te brengen. De Japansche regeering heeft geenszins de bedoeling, Katholieken of niet-Katholieken te dwingen, op eenigerlei wijze adhaesie te betuigen aan die godsdiensten, waarin deze gewoonten zijn ontstaan; meermalen heeft de Japansche regeering verklaard, dat er onderscheid bestaat tusschen het nationaal en het godsdienstig Sjintoïsme, wat ook hieruit blijkt, dat de nationale tempels of monumenten (Jinja) onder een ander ministerie ressorteeren dan de Sjintoïstische tempels. Toen dan ook de aartsbisschop van Tokio in Sept. 1932 een schrijven richtte aan den minister van onderwijs over het verplicht bezoek der Japansche scholieren aan de nationale tempels, antwoordde de minister, dat dit bezoek geen godsdienstig karakter droeg, maar uitsluitend verplichtend was gesteld vanwege de opvoedkundige waarde, die hieraan werd toegekend; hierdoor immers wilde men de trouw en de vaderlandsliefde van de jeugd bevorderen. Daaruit volgt, dat de plechtigheden bij de Jinja, waaraan de jeugd moet deelnemen van de overheid, geen godsdienstig karakter dragen.

Hetzelfde schijnt men te moeten aannemen van de openbare plechtigheden, die op bepaalde dagen, door bemiddeling of op initiatief van de autoriteiten, bij de nationale Jinja plaats hebben; herhaaldelijk hebben immers de autoriteiten hun opvatting hieromtrent te kennen gegeven, die gedeeld wordt door de ontwikkelden in Japan en door ter zake kundigen.

Van ongeveer gelijken aard zijn ook de particuliere plechtigheden, die bijv. bij begrafenissen en huwelijken plaats vinden volgens de oude Japansche gewoonten; zij hebben het godsdienstig karakter, dat zij misschien oorspronkelijk hebben gehad, verloren en bezitten voortaan louter burgerlijke beteekenis. Wanneer men zich van dergelijke gebruiken afzijdig zou houden, dan zou in de publieke opinie de opvatting post kunnen vatten, dat de Japansche Katholieken geen vaderlandsliefde en beschaving bezitten, hetgeen aan de Kerk en aan de zielen schade zou berokkenen.

In het praktisch gedeelte van haar instructie stelde de H. Congregatie tot Voortplanting des Geloofs de volgende richtlijnen vast, die door den H. Vader werden goedgekeurd en verplichtend gesteld: 1° de ordinarissen in Japan moeten de geloovigen onderrichten, dat de burgerlijke overheid blijkens herhaaldelijke verklaring, en ook de algemeene opvatting der ontwikkelden, aan de plechtigheden bij de Jinja uitsluitend de beteekenis toe kennen van vaderlandsliefde, nl. van eerbied jegens de keizerlijke familie en de weldoeners van het vaderland; en dat derhalve de Katholieken mogen deelnemen aan deze plechtigheden, die een zuiver burgerlijk karakter hebben gekregen; zoo noodig, moeten zij daarbij hun bedoeling verklaren, om verkeerden uitleg van hun handelwijze te voorkomen.

2° Dezelfde ordinarissen kunnen toestaan, dat de geloovigen, wanneer zij aan begrafenissen, huwelijks- en

andere particuliere plechtigheden deelnemen, die in het maatschappelijk leven van Japan gebruikelijk zijn, op dezelfde wijze als de anderen meedoen aan al die plechtigheden, die misschien wel van godsdienstigen oorsprong zijn, maar door de gewijzigde omstandigheden van plaats en tijd en volgens de publieke opinie tegenwoordig nog slechts de beteekenis hebben van beleefdheid en welwillendheid; zoo noodig, moeten zij ook hier van hun bedoeling doen blijken.

Lit.: A. Mulders, Richtlijnen voor de missionering in Japan (in: Het Missiewerk XIX 1937-'38, blz. 101 vlg.); Id., De Plichten der Japansche Katholieken jegens hun vaderland (in: Het Missiewerk XIX 1937-'38, blz. 163 vlg.).

A. Mulders.

Skopzen, geëxalteerde mystieke secte in Rusland, gesticht door Seliwanow, een boer uit de omgeving van Orel, ca. 1760. Zij noemen zich zelf „witte duiven” en passen → castratie toe (steunend op Mt.19.12: Sunt eunuchi, qui seipsos castraverunt propter regnum coelorum, en Lc.23,29: Beatae steriles); anderen predikten zelfmoord of den doop door het vuur. Met de → Chlysten behooren zij tot de zgn. „geestelijke Christenen”.

Lit.: Gehring, Die Sekten der Russischen Kirche (1898); De Jong, Handb. Kerkgesch. (3III, 389).

Slowakje (vgl. art. in dl. XXI kol. 626) is na den Wereldoorlog in 1918 losgemaakt van Hongarije en met Bohemen, Moravië en Karpaten-Rusland tot den staat → Tsjecho-Slowakije verenigd. Daarin overheerschten echter de Tsjechen, die door allerlei dwangmiddelen trachtten hun nationaliteit te doen overheerschen en daarin de eerste 15 jaren ook vrijwel slaagden. Vandaar was er gedurende al dien tijd, evenals tusschen Sudeten-Duitschers en Tsjechen, ook tusschen Slowaken en Tsjechen, voortdurend botsing en wrijving. Toen nu na de Conferentie te München (29 Sept. 1938; zie → Duitschland in aanv. dl.) de Duitschers aan de Tsjechische overheersching onttrokken werden, kon ook voldoening aan de Slowaaksche eischen niet lang uitblijven. In November 1938 kreeg S. autonomie binnen Tsjecho-Slowaaksch staatsverband. Doch dit was reeds niet meer voldoende. Begin Maart 1939 zette de regeering te Praag, die S. van separatistische bedoelingen en streven naar totale zelfstandigheid verdacht, den Slowaakschen minister-president mgr. Tiso af en bezette de strategische punten van het land (11 Maart). Intusschen was de Duitse agitatie tegen Tsjechië begonnen, die leidde tot de inlijving van dit land bij Duitschland (zie → Duitschland, als boven). Natuurlijkerwijze zocht dus S. steun bij den grooten Noordelijken buur: Tiso vloog 13 Maart naar Berlijn, keerde den dag daarna terug en liet door den landdag de onafhankelijkheid van S. uitroepen. Na wrijvingen met Hongarije, dat sommige grensstreken met gedeeltelijk Hongaarsche bewoners bezette en behield, werd de nieuwe staat als republiek geconstitueerd met Tiso als eerste president. Door het „Schutzverdrag” van 23 Maart stelde S. zich onder de bescherming van Duitschland, waardoor het in militair opzicht en wat zijn buitenlandsche politiek betreft geheel onder voogdij van Duitschland is gekomen.

Smokkelen. Dit woord heeft een dubbele beteekenis: a) het ontdruken van douanerechten, b) het uitvoeren van door de overheid verboden goederen. Voorzover de fiscale of andere bedoelingen der regeering niet worden bereikt is het economisch veroordeelenswaardig, en reeds daarom in strikten zin niet geoorloofd, tenzij het betreft den invoer van

kleine hoeveelheden, waartegenover de ambtenaren van den fiscus clement zijn.

Niet alle moralisten achten s. in den zin sub a) in geweten verboden; men is volgens hen slechts verplicht, bij ontdekking de boete te betalen (de verdedigers der zgn. leges mere poenales). Zij die het bestaan dezer wetten ontkennen, zien toch niet gauw groote zonde in zulk smokkelen, tenzij men er zijn beroep van maakt en zoo op groote schaal den fiscus benadeelt; en ook omdat de bonafide handel, die invoerrechten betaalt, er door getroffen wordt. Anders is het met s. in den zin sub b), vooral daar een uitvoerverbod, in het algemeen belang gemaakt, door de overheid met strenge waarborgen pleegt omgeven te worden (gevangenisstraf, schieten op smokkelaars), waaruit de hooge ernst van dit verbod blijkt. Daarom is hier al spoedig sprake van groote zonde; zoowel vanwege het lijfsgevaar voor den smokkelaar, als de ellende voor zich en zijn gezin. Bovendien gaan met dit s. doorgaans vele zedelijke excessen gepaard, zooals drankmisbruik en losbandigheid, welke het als verderfelijker en zondiger brandmerken. Zie voorts → Belasting.

Keulemans.

Solvay, Ernest, Belgisch grootindustrieel. * 16 April 1838 te Roosbeek (Waalsch-Brabant), † 26 Mei 1922 te Brussel. In 1863 stichtte hij met zijn broer Alfred te Couillet bij Charleroi een kleine fabriek, in 1864 te Dombasle bij Nancy een grotere. In deze fabrieken pasten zij met goed gevolg het ammoniak-sodaproces ter bereiding van soda toe, ten gevolge waarvan de Solvay-fabrieken zich snel konden uitbreiden, zoodat zij thans in de wereldproductie van soda een overheerschende plaats innemen. Van 1893 tot 1900 was Ernest lid van den Senaat. Hij stichtte talrijke wetenschappelijke instituten, o.a. de School voor Staatskundige en Maatschappelijke Wetenschappen, het Instituut voor Sociologie, beide verbonden aan de universiteit te Brussel. In 1911 gaf hij een milioen voor de stichting van een Centrale voor Arbeidersontwikkeling.

Soroptimisten (< Lat. soror = zuster, optimus = beste; nl. vrouwen, die trachten haar beroep op de beste wijze te vervullen), vrouwelijke Rotary-clubs, waarvan de eerste is opgericht in 1921 te Oakland in Californië. Uit nagenoeg ieder beroep of bedrijf worden leden gerecruteerd; het lidmaatschap is slechts te verkrijgen op uitnoodiging der club. Doel: besef opwekken der waarde van alle vrouwelijke beroepen, geest van dienstvaardigheid bevorderen, efficiency ontwikkelen, onderling van gedachten wisselen. Er zijn drie onderling verbonden federaties: Amerika, Groot-Brittannië en Ierland, Europa. Van de laatste woont thans de presidente te Amsterdam. Vgl. dl. XXIII, kol. 712.

Spaansche mat, volksnaam voor → peso (zie aldaar in aanv. dl.), een oude Spaansche munt. Vermoedelijk deed het daarop voorkomende ingewikkelde Spaansche wapen denken aan vlechtwerk. De naamsafleiding is echter onzeker. Voor de Spaansche maat in Ned.-Indië, zie art. in dl. XXI kol. 746.

Spalding, Albert, violist. * 15 Aug. 1888 te Chicago. Gaf reeds vroegtijdig blijken van bijzonder talent en treedt sedert 1905 met groot succes op, ook buiten Amerika. Hij componeerde ook stukken voor viool en piano.

Spanje. Vgl. art. dl. XXI, kol. 760. Sedert de aldaar verhaalde gebeurtenissen is de burgeroorlog geëindigd. De voornaamste feiten uit dezen bloedigen

strijd zijn de volgende: Terwijl → Franco (zie het art. over hem in dit aanv. dl.) zijn afweerplannen tegen de communistische en anarchistische gruwelen voorbereide, werd op 12 Juli 1936 de leider der monarchisten, Calvo Sotelo, door als opstandelingen verkleede militairen van de regeringstroepen, vermoord. Het schijnt wel, dat dit den opstand der nationalisten heeft verhaast; in alle geval brak 18 Juli een algemeene opstand uit, die in Marokko begon. Het Z.O. en het midden des lands sloten zich spoedig aan bij Franco en generaal Emilio Mola, het hoofd der → Requetés. De Basken in het Noorden en de Cataloniërs boden verbitterden tegenstand. Ook het geheele Westen met de belangrijke kuststeden, en het fel omstreden Madrid, bleven de Volksfrontregering steunen. Deze vestigde haar zetel te Valencia, terwijl Franco, op 30 Sept. 1936 tot leider der regering en opperbevelhebber der rechtsche troepen uitgeroepen, de nationale regering vestigde te Burgos. De hardnekkig en verwoed gevoerde strijd ging zeker om het behoud van godsdienst en Christelijke rechtsorde tegen een godsdienstvervolgend bolsjewisme of anarchisme; doch wederzijds werden deze motieven doorkruist door allerlei andere bedoelingen en strevingen: politieke (republikein, monarchist, Carlist, democraat, fascist), sociaal-economische (afschaffing groot-grondbezit, sociale voorzettingen), regionalistische (Basken, Cataloniërs, die de vorming van een zelfstandig volksbestaan, zij het in federatief verband met het overige Spanje, als einddoel op het oog hadden). Naarmate een van deze verlangens de overhand had, sloot men zich bij rechts of links aan; vandaar bijv. de samenwerking van vele vurig Katholieke Basken met de kerken verbrandende en priesters vermoordende Cataloniërs. Aanvankelijk verliep de oorlog in het algemeen gunstig voor Franco: in Aug. 1936 viel hem Badajoz in handen; 28 Sept. ontzette hij het met weergaloozen moed door enkele weinige rechtschen verdedigde Alcazar van Toledo. In 1937 bracht hij de onderwerping van het geheele Noorden tot stand, hoewel hem 3 Juni generaal Mola door een vliegongeluk ontviel en het reeds bijna genomen Madrid ten slotte onneembaar bleek.

Intusschen was onder Fransche en Engelsche leiding een niet-inmengingscommissie ingesteld, aan welke door beide partijen controleerende bevoegdheden werden toegestaan. Het doel was te voorkomen, dat door het partij-kiezen van andere mogendheden een algemeene oorlog zou ontstaan. Deze fictie heeft zulk een ramp waarschijnlijk ook wel voorkomen, maar een fictie was het: „vrijwilligers” bleven uit alle landen aan beide partijen toestroomden en de clandestiene wapenleverantie ging haar vollen gang.

Nadat in de tweede helft van 1937 eenige stilstand in de krijgsbedrijven was ingetreden, veroverde de Volksfrontregering op het eind van dat jaar het belangrijke Teruel. Doch begin '38 zetten de rechtsche troepen hun opmarsch naar Arragon en Catalonië voort. Zij heroverden Teruel en half April bereikten zij ten Z. van Tortosa de Middellandsche Zee. Het linksche front was hiermee in tweeën gesneden.

Scheen het alsof hiermee de republikeinsche macht zou ineenstorten, in Juli slaagde een gewaagde maar goed voorbereide aanval van de Cataloniërs over de Ebro en pas na maanden van moorddadigen strijd kon Franco hen in November terugwerpen. Doch toen naderde ook snel het einde. Op 26 Jan. 1939 viel Barcelona in handen der rechtschen; op 28 Maart ook Madrid. Door zoo goed als alle mogendheden werd Franco als

staatshoofd in Spanje erkend; 19 Mei 1939 werd de overwinningparade onder groote praal en bijval te Madrid gehouden.

Gorris.

Speybrouck, Jozef, Vlaamsch teekenaar en schilder. * 1891 te Kortrijk; docent aan de schilderschool St. Lucas te Doornik. Hij is vooral uitstekend en productief teekenaar van godsdienstige onderwerpen.

Werken: o.a. Gudrun-Album; Bijbel (1933); Volksmisboek; Bijbelsche Geschiedenis van prof. Keulers; Bijbelsche monographiën.

Stadsreiniging. Nog niet zoo lang geleden, en wel ca. 1870-'80, ging in vele gemeenten het vraagstuk der s. meer aandacht vragen. Een gewijzigd begrip van hygiëne begon baan te breken, en vele gemeenten gingen er toe over de reinigingswerkzaamheden in eigen beheer te nemen. Over het algemeen worden door een reinigingsdienst de volgende werkzaamheden uitgevoerd: het ophalen van huis- en fabrieksafval, vervoeren van verzameld vuil, reinigen en besproeien van straten, schoonhouden van riolen, ledigen van straatkolken, in verschillende plaatsen bovendien het schoonhouden van grachten en vaarten, het schoonhouden van urinoirs en toiletten, zandstrooien bij gladheid, sneeuwruimen, hulpverlening bij luchtbeschermingsdienst, enz.

Al deze werkzaamheden leidden tot het ontstaan van een reinigingstechniek. In den beginne waren deze technische hulpmiddelen wel zeer eenvoudig (men denke aan de paarden-vuilniswagens, de paarden-veegmachines en houten sneeuwplougen, paardensproeimachines e.d.); in het begin der 20e eeuw echter, toen de automobiel na een korte ontwikkelingsperiode als bedrijfsauto zijn intrede deed, werd deze in den ruimsten zin ook toegepast op het reinigingswezen. Hoewel de eerste toepassing experimenteel was, ging het spoedig met rassche schreden voorwaarts, en nu heeft de toepassing der autotractie op het reinigingsgebied op groote schaal tot zeer ingenieuze uitvoeringen geleid. Thans zijn bijv. voor het ophalen van huisvuil, industrie-vuil enz. moderne vuilnisauto's in gebruik met een inhoud van 11 à 14 m³ en grooter. Deze auto's zijn voorzien van stofvrije belading met daarbijbehorende uniforme vuilnisemmers, welke aan zeer hooge hygiënische eischen voldoen.

Voor straatreiniging wordt gebruik gemaakt van moderne motorcarriers, van zelfopnemende veegmachines, automobielsproeiwagens, de auto-waschine voor asfaltwegen, en de moderne drieliege veegwagentjes. Voor putlediging: de pneumatische putledigingsauto; de kolkenauto voor het leegzuigen van straatkolken; voor sneeuwruimen en zandstrooien: verschillende voorspan- of achter de auto gespannen sneeuwplougen en zandstrooiers. Voor het ledigen van beerputten: de beerzuigauto; voor schoonhouden van riolen: riooldoortrekmachines. Voor het schoonhouden van grachten: motorbooten voorzien van schepnetten. Alzoo machines op het gebied van elk onderdeel van den reinigingsdienst.

Het verrijden van het opgehaalde vuilnis geschiedt op verschillende manieren: door verbranding, de slakkensteenfabricage, de mechanische verwerking zonder verbranding, vuilstorting voor demping (grond-aanwas), ontginning van woeste gronden, compostbereiding, enz. Een goede maatregel, die van groot belang was voor de reinigingsdiensten, is wel geweest het invoeren van doelmatige kleding voor het personeel, hetwelk met alle weersgesteldheden buiten moet werken.

Het is gebleken, dat door de mechaniseering van de reinigingsdiensten en de ontwikkeling der hulpmiddelen deze diensten een geheel ander aspect hebben gekregen. Toch zullen er nog verschillende wenschen blijven vooral om verontreiniging der straten in de steden zooveel mogelijk door verordeningen te beperken. Thans worden wel veel papierkorven geplaatst, doch dit blijkt nog niet voldoende te zijn om verontreiniging te voorkomen.

Verzijlbergh.

Lit.: Behalve het „Technisch Maandblad voor Gemeentereiniging“, „Die Städtereinigung“, „Public Cleansing“ en overeenkomstige buitenlandse tijdschriften, bestaat er op dit gebied vrijwel geen literatuur.

Standrecht, buitengewone rechtstoestand, in verschillende landen afgekondigd in geval van oorlog, oproer of opstand. De burgerlijke gezaghebbers en rechtbanken worden vervangen door militaire. In Ned. heeft de staat van beleg (→ Beleg, staat van) eenige overeenkomst met het s., dat daar echter als zoodanig niet bekend is.

Steppe, landstreek, gekarakteriseerd door haar plantengroei. Het steppe-karakter wordt niet zoozeer door de geringheid van den neerslag veroorzaakt (deze bedraagt bijv. in de Noord-Amerikaansche prairies tot 700 mm), dan wel door de ongunstige regenverdeling over het jaar: groote zomerdroogte. Hierdoor zijn de s. in tegenstelling met de savannen arm aan boomen, maar bedekt met overblijvende heesters of kruiden, die door hun inwendigen bouw de zomerdroogte verdragen kunnen. De typische s. zijn de grassteppen. In Europa treffen wij groote steppenformaties aan in de Hongaarsche poesta en in de Pontisch-Kaspische s. van Zuid-Rusland, bekend door de Zwarte Aarde. Groote steppengebieden zijn voorts de Noord-Amerikaansche prairies en de Zuid-Amerikaansche pampa's.

Hol.

Stimmer, Tobias, Zwitsers schilder, houtsnijder en glazenier der laat-Renaissance. * 7 April 1539 te Schaffhausen, † 4 Jan. 1584 te Straatsburg. Was waarschijnlijk leerling van Hans → Asper te Zürich en medewerker van Zelotti in Venetië, werkte van 1560-'71 hoofdzakelijk in Schaffhausen en vestigde zich in 1571 voorgoed te Straatsburg. Leverde aan Bazelsche, Straatburger en Frankforter drukkers een groot aantal losse houtsneden en boekillustraties. Van zijn hand zijn de uitbundige gevelschilderingen aan het huis zum Ritter te Schaffhausen en de schilderijen aan het astronomisch uurwerk van het Straatsburger munster. Een zijner houtsneden is afgebeeld in dl. XXIV tegenover kol. 784.

Storm van Leeuwen, Willem, Ned. pharmacoloog. † 7 Dec. 1882 te Kampen, † 30 Juli 1933 te Leiden. Sedert 1920 gewoon hoogleraar te Leiden. Zijn werken over allergische ziekten zijn van bijzondere betekenis.

Werken: Leerboek der Pharmacologie (1919); Pharmakologie für Zahnärzte (I 1921); Allergische krankheiten (1926).

Strooperij (m o r a a l). Inzoverre dit een zonde is tegen de → rechtvaardigheid moet ze moreel als → diefstal worden beoordeeld. Verder kan s. gepaard gaan met soortgelijke gevaren als → smokkelen (zie aldaar in aanv. dl. sub b), waarom ze ook volgens de daar gegeven beginselen kan worden beschouwd.

Voor Ned. en Belg. recht, zie art. in dl. XXII kol. 265.

Stuadiën, tijdschrift, opgericht in 1868 door, en oorspronkelijk ook alleen geschreven door de Ned.

Jezuïeten. De eerste jaargangen zijn meer een verzameling van op ongeregelde tijden verschijnende wetenschappelijk apologetische vlugschriften, die filosofisch en theologisch geschoolede lezers veronderstellen; allengs gingen S. over in een geregeld per maand verschijnende periodiek, die voorlichting op algemeen cultureel gebied bedoelde te geven voor ontwikkelde Katholieken in het algemeen, over actueele onderwerpen van godsdienst, wetenschap en letteren. In de laatste decennia verschenen in S. ook meer en meer artikelen van niet-Jezuïeten.

Lit.: Register op het tijdschr. Studiën (op de eerste 100 deelen, 1924, Voorrede).

Stuwadoor, degene, die zijn bedrijf maakt van het doen laden en lossen van zeeschepen. Zie → Stuwage in volgend art. Zie ook → Stuwadoorswet (in dl. XXII).

Stuwage, het op de juiste wijze plaatsen van de lading in een zeeschip. De lading moet goed zeevast staan en beveiligd worden tegen beschadiging; open ruimten mogen er niet overblijven. De stabiliteit van het schip mag niet overmatig groot, noch te klein worden. Ballast moet meegenomen worden, zoowel wanneer de lading te gering is, alsook casu quo om de schroef voldoende onder te dompelen. Ballast of homogene lading in het ruim, die gemakkelijk overgaat, moet hiertegen beveiligd worden door langschotten of gevelingen. Het stuwen van stukgoed- en gemengde lading geschiedt volgens een stuwplan. Natte en droge lading moeten gescheiden geladen worden. Verder moet rekening gehouden worden met warmte-uitstraling in de nabijheid van ketels en stoomleidingen. Ontploffbare, aan zelfbranding onderhevige, lichtontvlambare e. d. ladingen eischen bijzondere behoedzaamheid.

Voor Nederland vindt men hieromtrent regelen in de art. 91-96 van het K.B. van 26 Nov. 1932 Stbl. 563 (laatstel. gew. 22 Oct. 1936 Stbl. 579) tot uitv. der Schepenwet. Voor de juiste stuwage is de vervoerder aansprakelijk (W.v.K.).

Belg. recht. De s. wordt behandeld in verschillende artikelen van de wet van 21 Aug. 1879 op de zeevaart en binnenscheepvaart. De kapitein is, evenals in Ned., verantwoordelijk voor de koopwaren, die hij vervoert (art. 13). De wijze waarop de s. moet geschieden, is jurisprudentieel vastgesteld. Volgens een vast gebruiksrecht moet de kapitein bij aankomst ter bestemming de s. doen nazien en vaststellen door deskundigen, door de rechtbank van koophandel benoemd. Deze maken een stuwage-rapport op.

Lit.: C. Smeesters en Winckelmolen, *Traité de droit maritime et droit fluvial* (in: Pand. Belges IX, s.v. Arrimage).

Rondou.

Stuyt, Jan, Ned. architect. * 21 Aug. 1868 te Purmerend, † 11 Juli 1934. Zijn werk is modern georiënteerd, ademt daarbij toch een min of meer historiserenden geest.

Voorn. werken: Heilig-Land-stichting bij Nijmegen; Vroedvrouwenschool te Heerlen; Seminarie Hageveld te Heemstede; St. Alphonsus-Seminarie bij Nijmegen; Klooster Nazareth te Oirschot; St. Elisabeth-ziekenhuis te Alkmaar; Philosophicum te Warmond; Bisschoppelijk Museum te Haarlem; verder vele kerken (St. Gerardus Majella te Amsterdam, St. Catharina te Den Bosch, St. Antonius te Utrecht, St. Bavo te Harmelen, O.L. Vrouwekerk te IJsselmuiden, St. Willibrordus te Heilo, St. Egbertus te Almelo).

Suisse, ordebewaker in sommige Kath. kerken, aldus genoemd wijl zijn uniform eenige overeenkomst

heeft met die van de leden der pausel. Zwits. Garde.

Sunyol, Greg. Maria, Benedictijn van Mont Serrat. * 7 Sept. 1879 te Barcelona. Bekend musicoloog en paleograaf, vooral op Gregoriaansch gebied; volgde in 1938 p. Ferretti op als 3e president der pauselijke kerkmuziekschool.

Voorn. werken: *Metodo completo di canto gregoriano* (vertaald in Fr. en Duitsch); *Introducción a la Paleografía musical gregoriana* (1925; ook in het Fr.); *Antiphonale Missarum van den Ambrosiaanse ritus* (1935).

Bruning.

Swetchine, Sophie, geboren Soymonow, Russische bekeerlinge. * 22 Nov. 1782 te Moskou, † 9 Sept. 1857 te Parijs. Hoog ontwikkeld, doch weinig godsdienstig opgevoed, kwam zij door haar huwelijk met generaal S. in verkeer met Fransche emigranten en met graaf Jos. de → Maistre; in 1815 nam pater → Rozaven S.J. haar in de Kath. Kerk op. Toen

→ Alexander I in 1816 de Jezuïeten uit Petersburg verbande, kwam zij met warmte voor de vervolgd op, doch ondanks dit verschil bleef zij met den tsaar in briefwisseling, ook nadat zij in 1818 naar Parijs was verhuisd wegens de vijandige gezindheid der Russisch-Orthodoxen. Te Parijs was haar huis jarenlang het middelpunt van al de Katholieke voormannen dier dagen: aartsbisschop Quélen, dom → Guéranger, graaf de → Montalembert, pater → Lacordaire, → Donoso Cortes e.a. Zij onttrok de Montalembert aan den invloed van → Lamennais, had groot aandeel aan de totstandkoming van Lacordaire's beroemde conferenties in de Notre Dame, en was een moederlijk weldoener der armen.

Lit.: Falloux, Mme S., sa vie et ses oeuvres (2 dln. 1860); id., *Lettres etc.* (2 dln. 1863); id., *Journal de sa conversion, méditations et prières* (1863); id., *Correspond. du P. Lacordaire et Mme S.* (1865); Rouët de Journal, Mme S. (1929).

Gorris.

T

Tafelen der wet. Gewichtige overeenkomsten, zooals verdragen, werden in de Oudheid op steenen of koperen platen vastgelegd. Aldus geschiedde ook naar Jahwe's wil door Moses met de „Tien Woorden” of tien geboden, die de bepalingen waren van Jahwe's verbond met het Jodenvolk (Ex.31-34). Nadat Moses de eerste tafelen had verbrijzeld wegens de afgoderij der Joden, gaf God op het gebed van den profeet opnieuw zijn geboden, eveneens op steenen tafelen (Ex.34). Deze moesten bewaard worden in een houten kist, de → Ark des Verbonds (Deut.10.2-5). De woorden van het Nieuw Verbond worden niet in steen gegrift, maar in de harten der menschen (Jer.31.33).

Voor den inhoud der „tien woorden”, zie → Decalogo.

Tak van Poortvliet, Joannes Pieter Roetert, Ned. liberaal staatsman. * 21 Juni 1839 te Engelen, † 26 Jan. 1904 te Den Haag. Heette tot 1874 Tak. Als minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid in het ministerie Kappeijne 1872-'79 verbeterde hij de verkeerswegen; de verwerping van zijn kanalenwet, die o.a. een kanaal door de Geldersche vallei ter verbetering van de verbinding Amsterdam—Rijn inhield, werd mede aanleiding tot het aftreden van het kabinet in 1879. Van 1891 tot '94 was hij minister van Binnenlandsche Zaken in het kabinet Van Tienhoven - Tak van Poortvliet. Het door Tak ingediende kieswetontwerp, dat een groote uitbreiding van het actief kiesrecht bevatte, werd na ingrijpende wijziging door het amendement De Meijer ingetrokken. Een hierop door T. uitgelokte kamerontbinding leidde tot een beslissende nederlaag der radicale liberalen of Takkianen; het ministerie trad af en T. was sindsdien werkzaam als kamerlid.

Tappoeni, Ignatius Gabriel, is de eenige kardinaal, die tot de Oostersche Kerk behoort. * 3 Nov. 1879 te Mosoel. 6 November gedoopt volgens den Syrischen ritus. 24 Juni 1929 gekozen tot Syrisch patriarch van Antiochië, 16 Dec. 1935 kardinaal gecreëerd.

Taverne, Bernardus Maria, Nederlandsch jurist. * 23 Oct. 1874 te Leiden. Was van

1894 tot 1909 werkzaam bij de Nederlandsche zeemacht, is sedert 1909 bij de rechterlijke macht; werd in 1917 hoogleeraar aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam, in 1921 raadsheer, in 1939 vice-voorzitter van den Hoogen Raad der Nederlanden. Hij is voorzitter van het Comité tot behoud der klassieke opvoeding en van de Nationale Vereniging voor orde en eenheid in de schrijftaal.

Publicaties: Grondslagen van het strafrecht (prae-advies voor de Kath. Wetensch. Vereniging, 1924); *Strafrechter en wet* (Juri Saerum-feestbundel, 1932); talrijke artikelen in het Tijdschrift voor Strafrecht, Ned. Juristenblad en Militairrechtelijk tijdschrift; annotaties van arresten in de Ned. Jurisprudentie, en eenige militante artikelen in Taal en Spelling tegen de spellinghervorming.

Tenebrae-luchter, zie → Kaarsegge (in aanv. dl.).

Tepe, Leo, pseud.: Leo van Heemstede, journalist en letterkundige. * 24 Juli 1842 te Heemstede, † 19 Febr. 1928 te Haarlem. Na gymnasiale studiën te Katwijk verbleef hij van 1859 tot '73 in Duitschland, waar hij o.a. de handelsschool van Osnabrück bezocht; was van 1873 tot '86 te Utrecht werkzaam als letterkundige en journalist, o.a. als redacteur van het familieblad *Die Katholische Welt*; van 1886 tot 1918 verbleef hij weer in Duitschland als correspondent van Ned. Kath. bladen en stichtte en redigeerde het tijdschrift *Sionsharfe*, dat van 1886 tot 1913 verscheen als *Dichterstimmen der Gegenwart*.

Zijn literaire werkzaamheid (behalve zijn dagblad-correspondentie geheel in het Duitsch) omvat als

Voorn. werken: oorspronkelijk: *Lauretanische Litanei* (1872; 48 sonnetten); de drama's *Methusala* (1910; opgevoerd te Berlijn), *Simon von Montfort* (1910), *Katharina von Siena* (1910); de tekst van Edgar Tinel's opera *Katharina van Alexandrië* (1908; opgevoerd te Brussel); „Lebensbilder” van Paul Alberdingk Thijm en Schaepman; vertalingen in het Duitsch van Vondel's Peter en Pauwels; Melati van Java's romans (1880 vlg.) en Schaepman's *Leo XIII* (1893).

— Lit.: Glitz, Liter. Beilage der Augsburger Postzeitung (1928); R.K. Wie is dat?

Ter-Apel; vgl. dl. XXII kol. 520. In Ter-Apel staat nog het Kruisheerenklooster Domus Novae Lucis, een van de weinige gebouwen der Orde, die na de Reformatie zijn overgebleven. Gebouwd in 1465, op de plaats waar van 1216 tot 1427 een klooster der Praemonstratensers had gestaan (Domus Lucis), onder den mag.-gen. Peregrinus Deschamps en den eersten prior Henricus van der Berghhe. De laatste prior Johannes Emmen ging in 1603 tot het Protestantisme over, huwde en bleef er als dominee wonen. De trouwgebleven priesters hadden reeds het klooster verlaten. In 1619 werd dit eigendom van de stad Groningen. Met zijn dubbele gracht en twee poortgebouwen geldt dit Groningsche klooster als type van de meeste Nederlandsche, vooral Drentsche kloosters der 15e eeuw. De staat heeft het overgebleven gedeelte onlangs gerestaureerd: de kerk staat in dienst der Protestanten, het gebouw is domineeswoning.

Lit.: Eezelmans en Boer, Het oude klooster Ter-Apel (z.j.); van Heussen, Historia Episcopatus Groningensis (1769); C. H. Peters, in: Nieuwe Drentsche Volksalmanak (jg. 16 1897); Hermans, Annales O.S.C. (I, 128 vlg.). *Beijersbergen v. Henegouwen.*

Teschen, zie art. in dl. XXII kol. 540 en art. → Cieszyn in aanv. dl.

Thanksgivings Day, een burgerlijke vacantiédag in de Vereen. Staten, op den laatsten Donderdag van November. Hij is ingevoerd in 1621 door den gouverneur van de Plymouth-kolonie, Bradford, een der → Pilgrim Fathers, als dankfeest voor den oogst. Door pres. Washington werden al de geünieerde staten uitgenoodigd dit voorbeeld te volgen, terwijl de intentie van het feest werd uitgebreid tot dankzegging voor Gods weldaden en smeekgebed om Zijn zegen. Geleidelijk werd door alle staten hieraan gehoor gegeven, aanvankelijk op vsch. data, sinds 1863 door een proclamatie van pres. Lincoln op den bovengenoemden dag. Canada kent een dergelijk feest op den laatsten Maandag van October.

Thissen, Franciscus Hubertus Josephus, priester en journalist. * 1838 te Amstenrade, † 31 Aug. 1907 te Heerlen. Achtereenvolgens leeraar in de klassieke talen te Rolduc, 24 jaar pastoor te Amstenrade, van 1885 af hoofdredacteur van het eerst te Heerlen, vervolgens te Maastricht verschijnende Katholieke dagblad De Limburger Koerier. Onder zijn leiding bereikte dit blad de voor dien tijd zéér groote oplage van 16 000 exemplaren. Pastoor T. werkte ook mede aan een in België verschijnend blad in de Fransche taal. Hij was een vurig man, die met grooten ijver, maar soms op te felle toon, de rechten van Kerk en godsdienst verdedigde. *Thewissen.*

Lit.: Limburger Koerier van 1 Sept. 1905.

Thijssen, Jacobus Pieter, Ned. plant- en dierkundige. * 25 Juli 1865 te Maastricht. In 1892 hoofd eener school te Amsterdam, 1902-'22 leeraar aan de gemeentelijke kweekschool voor onderwijzers te Amsterdam, 1922-'30 aan het Kennemer lyceum te Bloemendaal.

T. heeft door zijn werk en geschriften veel bijgedragen tot verspreiding van de kennis der natuur en de liefde voor planten en dieren. In 1896 richtte hij met E. Heimans en J. Jaspers Jr. het tijdschrift De levende Natuur op, in 1905 werd hij secretaris en de bezielende kracht van de Vereeniging tot behoud van natuurmonumenten. In 1923 doctor honoris causa van de universiteit van Amsterdam in de wis- en natuurkunde. Bij gelegenheid van zijn 60en verjaardag werd hem

„Thijssen's Hof" in Bloemendaal aangeboden, waar een groot deel der in Ned. in het wild groeiende planten zijn bijeengebracht. Zijn devies is: „Onbekommerd", een zingende vogel op kale takken in een Maartsche bui.

Voorn. werken. Met E. Heimans: Van Vlinders en bloemen (1894), In sloot en plas (1895), Door het rietland (1897), In de duinen (1898), Hei en dennen (1899), In het bosch (1902) en Geïllustreerde flora van Nederland (*1935). Verder: Het vogeljaar (*1939); Het intieme leven der vogels (1915); Het vogelboekje (*1925); De omgang met planten (1909); verschillende Verkade-albums (1908-'38). *Bernink.*

Tilborg, Gilis van, bijgenaamd de Jonge, Zuid-Ned. schilder. * Ca. 1625 te Brussel, † ca. 1678 aldaar. Was leerling van zijn vader Gilis den Ouden en van David Teniers den Jongen. Werd in 1654 lid van het St. Lucas-gilde zijner geboortestad. Schilderde vooral interieurs, portretten en genre-stukken.

Tischendorf, Constantijn, Bijbelsch philoloog. * 18 Jan. 1815 te Lengenfeld (Saksen), † 7 Dec. 1874 aldaar. Sedert 1845 hoogleeraar in de theologie te Leipzig (gaf evenwel zelden college). Zijn levenswerk was de critische uitgave van het Nieuwe Testament, waarvoor hij van 1840 tot '60 de bibliotheken van Europa en het nabije Oosten bezocht. Deels in 1844, deels in 1859 ontdekte hij in het Catharina-klooster op den Sinai den zgn. → Codex Sinaiticus. Van 1841 tot '69 verschenen van zijn hand 8 vsch. critische uitgaven van het Nieuwe Testament.

Werken: behalve de genoemde uitgaven van het Nieuwe Testament publiceerde hij o.a. vier bijbelhandschriften: → Codex Ephraemi (1843-'45); → Codex Claromontanus (1852); de Latijnsche Evangelien van den Codex Palatinus (1847) en van den → Codex Amiatinus (1850, *1854); verder: Acta Apost. apocrypha (1851); Evangelia apocrypha (1853); Apocalypses apocryphae (1866); Pastor Hermae (1856); brieven van Clemens van Rome (1873).

Tochtgenooten van Sint Frans, aaneensluiting van Franciscansche derde-ordelingen, die naar het voorbeeld en onder leiding van Sint Franciscus hun leven willen zien als en daadwerkelijk maken tot een pelgrimstocht naar het Vaderhuis. De t. leggen zich in het bijzonder toe op geest van armoede, eenvoud, blijmoedigheid, nederigheid en goedheid voor allen. Op bepaalde tijden van het jaar houden ze een pelgrimstocht, op welken tocht ze zich het tochtgenootideaal scherp voor den geest plaatsen; verder houdt elke groep, bij voorkeur tijdens een pelgrimstocht, een bespreking over den te volgen levensweg (klein-kapittel) en beraadslagen alle tochtgenooten tweemaal in het jaar op een groot-kapittel. Orgaan in Nederland: De Roep van de weg.

Totaliteitsgedachte, een reactie tegen de atomistische levensbeschouwing op tal van gebieden. Behalve in de natuurwetenschappen wordt deze gedachte vooral verdedigd op het terrein der mensche-lijke samenleving. Ze wil tot uiting brengen, dat deze, veel meer dan tot dusverre, gezien moet worden als een geheel (totum), waarin de deelen een bepaalde plaats en functie hebben. De oorsprong is te zoeken in Plato's staatsleer, die bewust wordt nagestreefd of althans in praktijk gebracht. Via Hegel is dan een eerste moderne opvatting die der Neo-Hegelianen (Gentile), die van grooten invloed zijn geweest op de fascistische leer van den „Stato totalitario", een zuiver staats-absolutisme, dat aan Machiavelli ontleent de idee der Staatsraison (de staat heeft recht op alles, omdat hij staat is) en verder den staat beziet als zelfdoel, waarvan alles onderworpen is als middel, ook de mensch.

Zoo wordt deze „ethische Staat-persoon” het principe, dat de natie verwekt, doordat hij het volk den wil geeft tot bewust eenblijven als natie. Hier gaat de mensch geheel op in de totaliteit, met verlies van zijn zelfstandigheid. In Duitschland is deze totalitaire opvatting in de handen der **nationaal-socialisten** grondig gewijzigd, in theorie althans; de praktijk is haast nog absolutistischer. Twee richtingen vragen de aandacht; 1° Hitler-Rosenberg. Bij hen ontleent eveneens het individu alle rechten aan het staatsverband, dat door hen gezien wordt als het orgaan tot doorvoering der rassische wereldbeschouwing op alle levensterreinen en van de totaliteit der volksche gedachte; daarbuiten heeft het individu van nature geen enkel recht, maar wordt gedegradeerd tot een wezen met biologisch-vegetatief leven, wiens kudde-karakter juist den opbouw eener gemeenschap onder één leider mogelijk maakt in den zin van ontplooiing der vitale volkskrachten, rein ras en gezond bloed, alles als middel tot bewaring der nationale idee en de nationale eer. 2° De school van K r i e c k die een nog strenger biologisme huldigt door aan te nemen, dat alles organisch leven is; echter volgt hiernit nog niet de volledige opbouw eener ideale gemeenschap, omdat de mensch lijdt aan het „radicaal slechte”, zelfs een mensch van edel ras; ter overwinning van dit radicaal slechte is een *ethische* levenshouding noodig, die bewerkt wordt door den staat als een „Zuchtgemeinschaft”, die den mensch in politiek-opvoedkundig opzicht geheel in beslag neemt. Van den kant van het individu is offerzin noodig om de gemeenschap in haar geestelijke waarde te realiseren; voorwaarde voor dezen offerzin is op zijn beurt het behooren tot een gemeenschap, wat geheel overeenkomstig de sociale natuur is van den mensch.

Buiten het nationaal-socialisme staat de leer van **Spann**, die evenmin voldoende rekening houdt met de zelfstandigheid van het individu (het „ausgegliedert” worden uit een hiërarchie van „Gezweigungen”), zoodat zijn op Plato en Hegel steunende maatschappij-opvatting in elk geval dicht naderd tot de totalitaire. Ten slotte wordt de meening verdedigd, dat de samenleving één groot geheel is, hiërarchisch geïncorporeerd in het Universum; dit geheel moet het bereiken van het algemeen welzijn nastreven, waardoor vanzelf het welzijn der deelen wordt bereikt. Wanneer in deze opvatting de zelfstandigheid van den mensch wordt bewaard, voornamelijk tot uiting komend in zijn bovenaardsche doelstelling, waaraan ook de samenleving ondergeschikt moet zijn, is ze voor ons te aanvaarden.

Keulemans.

Toties-quoties aflat (Lat., = zoo dikwijls als) is een bijzonder soort volle aflat, namelijk een volle aflat, welke men meerdere malen op eenzelfden dag kan verdienen, t.w. zoo dikwijls

men de voorgeschreven werken verricht; zulks in afwijking van den gewonen regel (C.I.C. can. 928 § 1), dat men eenzelfden vollen aflat slechts éénmaal per dag verdienen kan. Bekende toties-quoties aflaten zijn o.a.: de > Portiuncula-aflat, de toties-quoties aflat op Allerzielen en die op het Rozenkransfeest.

Voor zoover het bezoek van een kerk met het bidden aldaar tot intentie van Z.H. den paus is voorgeschreven, geldt tegenwoordig voor alle toties-quoties aflaten hetzelfde, t.w.: men moet t e l k e n s een kerkbezoek doen en tijdens e l k bezoek dan zes maal Onze Vader, Wees gegroet, Eer aan den Vader, bidden, zoo dikwijls men den vollen aflat wil verdienen (decreet van de S. > Poenitentiarie van 5 Juli 1930).

Lit.: zie > Aflat.

Schweigman.

Tsjecho-Slowakije. Vgl. art. in dl. XXII kol. 804. In uitvoering van het pact van München, 29 Sept. 1938, had de bezetting van het Sudetengebied plaats door de Duitse troepen; Tsjecho-Slowakije verloor meer dan 4 miljoen onderdanen, waarvan 3,5 miljoen aan Duitschland, 240 000 aan Polen en 860 000 aan Hongarije. Het verdrag met Hongarije werd ondertekend te Weenen op 2 Nov., onder de bemiddeling van Duitschland en Italië. Daarbij geraakte Tsjecho-Slowakije geheel onder den invloed van Duitschland. Op 30 Nov. werd Hasja president van de republiek, ter vervanging van Benes, die naar het buitenland was gevlucht. Toen in Maart 1939 onenigheid was ontstaan tusschen de regeering van Praag en de Slowaken, die onder leiding van mgr. Tiso volledige autonomie opeischten en de hulp van Hitler inriepen, nam deze de gelegenheid te baat om heel Tsjechië te bezetten en er een Duitsch protectoraat van te maken, met waarborg van de culturele autonomie; Slowakije en Karpatisch Oekraïne werden onafhankelijke staten, onder Duitse hoede. Zie over deze beide laatste landen de aanvullende artikelen in dit deel op Slowakije en Karpato-Rusland. *Cosemans.*

Tsjiebsja (Chibcha) of Moeïsea, Zuid-Amer. Indianengroep, die vóór de verovering van hun gebied door de Spanjaarden negen rijken vormden in het tegenwoordige Columbia en de daaraan grenzende deelen van Ecuador. Ca. 1538 woonden er ruim 1 000 000 Indianen. De rijken hadden een monarchalen bestuursvorm. De heilige stad Iraka (Sogamoso) stond onder een gekozen priesterkoning. De T. waren hoofdzakelijk landbouwers; beroemd was hun metaalbewerking; de veroveraars maakten rijke schatten goud buit (vandaar de legende van > El Dorado). Ze dreven een uitgebreiden handel in zout, edelsteen en gouden sieraden. Ze vereerden voorouders, zon en maan. Cultusheld was Botsjika. In 1538 werd het gebied veroverd door den Spaanschen veldheer Quesada, die het onder den naam vice-koninkrijk Nieuw Grenada tot een Spaansche kolonie maakte.

V

Velden, Martinus van, priester-martelaar. * 1603 te Leiden, † 6 April 1639 aldaar. Priester gewijd in 1627, werkte hij gedurende 12 jaar op het platteland van Holland (Zoetermeer en wijden omtrek) aan de instandhouding van het Katholiek geloof.

Nabij Gouda de H. Mis lezend werd hij door den landdrost betrapt en daarbij ernstig verwond. Men voerde hem gevankelijk naar Den Haag; zijn ouders kochten hem vrij, doch hij overleed bij hen aan huis ten gevolge van zijn verwonding.

Verbindendverklaring van overeenkomsten is een overheidshandeling, waardoor zij, die geen partij zijn bij het sluiten van een overeenkomst, toch door deze overeenkomst gebonden worden. **Onverbindendverklaring** is een overheidshandeling, waardoor de overeenkomst haar rechtsgeldigheid geheel verliest.

Ned. recht. V. is, evenals onverbindendverklaring, mogelijk t.o.v. collectieve arbeidsovereenkomsten en van ondernemersovereenkomsten. 1° T.o.v. collectieve arbeidsovereenkomsten is de stof geregeld in de Wet van 25 Mei 1937 (Stbl. 801), in werking getreden op 1 Oct. 1937. Bevoegd is ten deze de minister van Sociale Zaken. Voorwaarde is, dat de overeenkomst reeds in het land of in een gedeelte ervan geldt voor een belangrijke meerderheid van de in het bedrijf werkzame personen. De v. geschiedt voor hoogstens twee jaar. De minister is te allen tijde bevoegd bij met redenen omkleede beschikking de v. in te trekken. De minister kan op grond van het algemeen belang bepalingen van een collectieve arbeidsovereenkomst onverbindend verklaren. V. worden aangegevend in een openbaar register.

2° Voor ondernemersovereenkomsten is het onderwerp geregeld in de Wet van 24 Mei 1935 (Stbl. 310). Onder deze wet vallen afspraken op economisch gebied tusschen ondernemers onderling, ondernemers en organisaties van ondernemers alsook dergelijke besluiten van organisaties van ondernemers t.o.v. haar leden. Bevoegd is ten deze de minister van Economische Zaken. De v. geschiedt onder voorwaarden telkens door alg. maatregelen van bestuur te stellen. Op de naleving wordt toezicht gehouden door een commissie. Voor onverbindendverklaring gelden dezelfde regels.

Belg. recht. De collectieve arbeidscontracten hebben in beginsel geen rechtstreekse verbindende kracht; nochtans kunnen zij een soort gebruik vestigen en aldus onrechtstreeks als verbindend worden geacht, behoudens uitdrukkelijke afwijking door de partijen bedongen.

De beslissingen van de paritaire commissies zijn evenmin rechtsverbindend. Nochtans is deze laatste tijden een strekking ontstaan om daaraan bindende kracht te verlenen door eenvoudig koninklijk besluit (bijv. Wet van 8 Juli 1936 op de betaalde verlofdagen; Wet van 9 Juli 1936 op de veertigurenweek).

V. kan worden uitgesproken met het oog op de reglementeering van de voortbrenging en de verdeling (Besl. Wet nr. 62 van 13 Jan. 1935). Elke beroepsvereniging van voortbrengers of verdeelers, bekleed met rechtspersoonlijkheid, kan de uitbreiding vragen over al de andere voortbrengers of verdeelers van denzelfden tak, van een door haar vrijwillig aangegane verplichting terzake voortbrenging, verdeling, verkoop, uitvoer of invoer.

Verheij, Theodorus Henricus Hubertus, Ned. componist, broer van Anton (zie art. dl. XXIII kol. 349). * 10 Juni 1848 te Rotterdam, † 29 Jan. 1929 aldaar. V. was leeraar aan de koninkl. muziekschool te Rotterdam, afd. Toonkunst. Hij heeft veel gecomponeerd: liederen, pianostukken, kwartetten, concerten enz. voor instrumentale muziek, drie Missen (brevis, solemnus en Requiem) en drie opera's, waaronder *Imilda*. Zijn werken zijn grotendeels uitgegeven in Rotterdam, Londen, Brussel en Leipzig, want hij werd ook buiten Nederland zeer gewaardeerd.

Versluys, 1° J. a. n., Ned. zoöloog. * 1 Sept. 1873 te Groningen, † 1939 te Weenen. Studeerde te

Amsterdam en te Giessen. Van 1895 tot '96 nam hij deel aan de zoölogische onderzoekingsreis van graaf de Damas naar de Antillen. Van 1899 tot 1900 nam hij als eerste zoölogische assistent deel aan de Siboga-expeditie, was 1911-'16 hoogleraar in de dierkunde te Giessen, 1916-'18 te Gent, sedert 1925 te Weenen. Vertegenwoordigde de morphologische richting in de zoölogie. Op palaeobiologisch gebied onderscheidde hij zich door zijn onderzoek van Devonische fossielen in den Eifel.

2° J. a. n., Nederlandsch geoloog en hydroloog. * 4 Sept. 1880 te Groningen, † 28 Febr. 1935 te Amsterdam. Studeerde te Delft en te Parijs voor mijn-ingenieur, en was van 1905 tot '15 in Indië werkzaam bij het Mijnwezen, later ook als particulier geoloog, in 1920 bij het Rijksbureau voor Drinkwatervoorziening. In 1920 werd hij directeur der waterleiding te Soerabaja, in 1926 plaatsvervangend hoogleraar te Delft, trad in 1927 in dienst bij de Bataafsche Petroleum Mij., en werd in 1932 hoogleraar te Amsterdam. Sedert 1926 was hij lid van de Kon. Academie van wetenschappen, waar hij zijn meeste studies over de theorie der grondwaterbeweging, later ook over de beweging van olie en gas publiceerde. Reeds in zijn proefschrift: *De capillaire werkingen in den bodem* (1916) legde hij den grondslag voor de nieuwe opvattingen, die voor de praktijk der grondwater- en aardolie-winning van zoo uitnemend belang zijn.

Viermogendheden-verdrag, of **Zuidzee-verdrag**. Dit verdrag werd gesloten 13 Dec. 1921 op initiatief van president Harding, waardoor de vier buurstaten van den Stillen Oceaan: de Ver. Staten, Japan, Engeland en Frankrijk, overeenkwamen hun onderlinge rechten betreffende het koloniaal bezit gedurende tien jaren te eerbiedigen; tevens werd het koloniaal bezit van Nederland en Portugal gewaarborgd.

Vincent, Jacob, organist en klokkenist. * 4 Dec. 1868 te Amsterdam. In 1900 benoemd tot klokkenist van het Kon. Paleis te Amsterdam, in 1929 in dezelfde functie aan de Grootte Kerk te Weesp en in 1930 aan den Speeltoren te Monnikendam. De sinds het begin dezer eeuw vernieuwde belangstelling voor het klokkenspel in N. Nederland is grotendeels aan zijn artistieke werkzaamheid te danken. Ook heeft hij vsch. leerlingen in deze kunst opgeleid. Was jarenlang examinerator voor de piano-examens der Kon. Ned. Toonkunstenaars-Vereeniging te Den Haag, voor welk examen hij een groot aantal leerlingen heeft gevormd.

Vives, Juan Louis, Spaansch humanist en paedagoog. * 6 Maart 1492 te Valencia, † 6 Mei 1540 te Brugge. Hij studeerde te Parijs 1509-'12 en doceerde sinds 1519 de humaniora te Leuven. Zijn vriendschap met Thomas à More bracht hem in kennis met zijn landgenoot koningin Catharina van Aragon. Aan haar echtgenoot Hendrik VIII droeg hij in 1522 zijn commentaar op de „Stad Gods” van Augustinus op. Hij doceerde te Oxford en trad aan de universiteit als professor op, en gaf tevens onderricht aan Catharina's dochter, de latere Maria de Katholieke, doch viel als tegenstander van Hendrik VIII in diens echtscheidingskwestie in ongenade en sleet sedert 1528 zijn verder leven in armoede en ziekte hoofdzakelijk te Brugge. Hij streefde naar een zedelijke reformatie van Kerk, maatschappij en individu en oefende kritiek, maar wees ook tevens nieuwe banen op het gebied van theologie, filosofie en geschiedschrijving en ijverde

voor internationalen vrede en verbetering van armenzorg. Zijn grootste verdienste ligt echter op het gebied der paedagogie en van het onderwijs. Daarvoor stelde hij Latijnsche handboeken samen, toonde de waarde van het Grieks aan, propageerde een nieuwe methode van opvoeding voor jongens en meisjes, waarbij rekening gehouden werd met het karakter en de praktische eischen van het leven. Verder gaf hij nog geschriften uit tot verheffing van het godsdienstig en familieleven.

Uitg.: Zijn meer dan 60 werken werden in 1555 met uitzondering van den commentaar op Augustinus te Bazel in 2 deelen, te Valencia in 1782-'90 in 8 deelen uitgegeven. — Lit.: Allen, *Opus epistolarum Erasmi* (III 1906, 508); Pastor, *Gesch. der Päpste* (5/9 1926); *Lexikon für Theol. u. Kirche* (X 1938, 664). *Wachters*.

Vlaamsche Kruis, Het, vereeniging, opgericht in 1927, met doel: „op elke wijze de gezondheidsleer, de verband- en verpleegkunde, de sociale, geneeskundige, hygiënische en zedelijke belangen van het Vlaamsche Volk te behartigen en de begrippen daartoe te verspreiden”, buiten alle politieke en wijsgeerige of godsdienstige partijen of groepen om; is heden over heel het Vlaamsche Land verspreid. Overal zijn en worden kernen, afdelingen, voordrachten (over gezondheidszorg), cursussen (Eerste Hulp bij Ongevallen, Kraam- en Kinderzorg, Gezondheidsleer), tentoonstellingen, Groene Kruis Dienst en wedstrijden ingericht. Naast een maandschrift *Het Vlaamsche Kruis* worden er tientallen brochures uitgegeven en verspreid, met als eenige bedoeling de volksgezondheid te bevorderen. De vereeniging telt duizenden leden en wordt door een groot gedeelte van het geneeskundige korps gesteund. Voor deze vereeniging is een mooie toekomst weggelegd.

Vlaamsch leven, zelfstandig Vlaamsch geillustreerd weekblad (1915-'18), onder redactie van Octaaf Steghers (1915-'16) en van Willem Gijssels (1916-'18). Bijna al wie toen naam had of sinds naam kreeg in de Vlaamsche letteren, werkte aan dit weekblad mee of zond bijdragen in. Voornamelijk zijn te vermelden: René De Clercq, Pol De Mont, J. A. Goris (Marnix Gijzen), Raymond Herremans, Alice Nahon, Urbain Van de Voorde, Maurits Roelants, Paul Van Ostayen, Achilles Mussche, Lode Baekelmans, Cyriel Buysse, Em. De Bom, Stijn Streuvels, Herman Teirlinck en Felix Timmermans.

E. Rombauts.

Vonier, A n s c h a r i u s, Benedictijn, abt van de Benedictijner Buckfast-Abbey, Devonshire, Engeland. * 1875 in Württemberg, † 26 Dec. 1938. Kwam als jongeling naar het toenmaals Deutsche klooster te Buckfast, ging dan voor zijn theologische studies naar het Benedictijnsche College van San Anselmo te Rome, alwaar hij op 30-jarigen leeftijd professor in de filosofie werd. Met zijn abt, dom Bonifacius Natter, op reis naar Zuid-Amerika, leed hij schipbreuk bij de Spaansche kust, maar kwam behouden aan land, terwijl dom Natter verdronk. Nu werd hij, nog pas 32 jaar oud, door de monniken tot abt gekozen, maakte met zijn Deutsche kloosterlingen de moeilijke oorlogsjaren door, waarbij zijn tact en gezond oordeel, benevens uitstekende kennis der Engelsche taal, hem en zijn klooster het vertrouwen der militaire autoriteiten deden winnen. Hij begon toen met zijn monniken zelf den heropbouw van de middeleeuwsche Buckfast

Abbey op de oude fundamenteën en zag in 1932 de bekroning van zijn werk, toen kardinaal Bourne als pauselijk delegaat de herstelde abdij-kerk consacreerde. Zijn boeken, alle van geestelijken aard, zijn de uiting van een diep godsdienstig leven, dat zich vooral concentreerde op de persoonlijkheid van Christus.

V o o r n. werken: *The new and eternal Covenant* (1929, in het Nederlandsch vertaald: *Het nieuw en eeuwig Verbond*); *The victory of Christ* (1934); *Christianus* (1933, in het Nederlandsch vertaald); *A key of the doctrine of the Eucharist* (1931); *The Spirit and the Bride* (1936; Ned. vertaling: *De H. Geest en Christus' Mystiek Lichaam*, 1937).

A. Beekman.

Voor-God-actie. Het Katholiek Comité van actie „voor God” begon zijn werkzaamheden na den brief van het Nederlandsch Episcopaat van 10 Sept. 1936.

Het Comité heeft ten doel: voor alle Nederlanders het Godsgeloof te maken tot de allesbeheerschende werkelijkheid van hun dagelijksch leven in al zijn uitingen. De werkzaamheden kunnen dus worden samengevat in deze twee punten: de Godsonteering bestrijden, de Godsvereering bevorderen, ook in het openbaar leven.

Het Comité tracht dit doel te bereiken door: 1° het stichten en in stand houden van een secretariaat, dat belast is met het voeren van de landelijke actie en met de documentatie.

2° Het tot samenwerking brengen van alle Katholieke organisaties en dezen behulpzaam te zijn om de eer van God in het persoonlijk en maatschappelijk leven te bevorderen en alle vormen van Godsonteering te bestrijden.

3° Het bevorderen van het gesproken en geschreven woord in verband met zijn doel; vergaderingen en meetings worden gehouden; een lange serie brochures en strooibiljetten wordt uitgegeven. Onder een groot aantal niet-Katholieken werd een volledige geloofsleer verspreid.

Een der voornaamste acties is de gratis verspreiding, huis aan huis, der zgn. „Vliegende Bladen”, in een oplage van ca. 1 300 000 ex. telkens. Tot nu toe (Maart 1939) werden er 18 miljoen gratis verspreid.

4° Allerlei andere moderne middelen: aanplakbiljetten, platen, advertenties in de neutrale pers, lichtletters en -kruisen, filmstrooken, brochuren-automaten, kiosken, marktverkoop, conferenties over het Katholicisme, aula-lezingen in Universiteiten, vliegende winkels. Op ongeregelde tijden geeft het secretariaat „Mededeelingen” uit.

De Actie is georganiseerd in diocesane kringen met een eigen secretariaat en een aantal plaatselijke comité's. Het landelijk secretariaat is gevestigd in het Seminarie Hageveld te Heemstede. *A. Diepenbroek.*

Voorst tot Voorst, J a n J o s e p h G o d f r i e d, commandant van het Ned. veldleger. * 29 Dec. 1880 te Kampen. Studeerde aan de Kon. Mil. Academie te Breda en aan de Hoogere Krijgsschool te Den Haag. In 1937 luit.-generaal, commandant van het Veldleger en van de vesting Holland, gouverneur der Residentie; is adjudant in bijzonderen dienst van H.M. de Koningin.

Werken: *De manoeuvre om Limburg* (1919); *Studien over ontwapening* (1927).

W

Walter, Bruno, eigenl. naam **Schlesinger**, opera-dirigent. * 15 Sept. 1876 te Berlijn. Was werkzaam aan de hofopera te Weenen (1901-'12), algemeen muziekdirecteur te München (1913-'22), directeur der stedelijke opera van Berlijn-Charlottenburg (1925-'31) en dirigent der Gewandhaus Konzerte (zie > Leipzig) te Leipzig van 1931 tot '33. Sedertdien dirigeert hij vooral buiten het Duitsche Rijk, o.a. ook aan het Amsterdamsche Concertgebouw. Hij schreef symphonieën en vsch. kleinere werken.
Lit.: Geïllustreerd Muzieklexikon.

Waterstaatskerken, Katholieke kerken in Nederland gedurende de eerste helft der 19e eeuw in pseudo-klassicistische trant gebouwd, met veel schijn en pleisterwerk, houten kolommen, gipsen kapiteelen en ornamenten, nietsdragende zuilen, geschilderd marmer, enz. Het ministerie van Eeredienst, dat zoowel ambtelijk als geldelijk bij den bouw van nieuwe kerken betrokken was, wees ingenieurs van den Waterstaat, onder welk departement de Kunst destijds ressorteerde, voor het vervaardigen der bouwplannen aan: vandaar de benaming. De voornaamste architecten zijn de Belg T. F. Suys (St. Catharina, Amsterdam, 1820; Mozes en Aäron, id., 1838; St. Theresia, Den Haag, 1840; St. Antonius, Haarlem, 1844, enz.) en Th. Molkenboer (St. Willibrord binnen de Veste, A'dam, 1857, en vele andere; bouwde ook in Gotischen trant, o.a. de Amsterdamsche Redemptoristenkerk, 1854). Deze bouwtrant, als „klassiek” bewonderd, doch fel bestreden door Thijm, week in de tweede helft der 19e eeuw geleidelijk voor de neo-Gotische richting. Onze tijd, die meerdere dezer kerken zag sloopen (St. Catharina, Amsterdam) en andere restaureeren (St. Dominicus, Rotterdam), kwam tot grootere waardeering van dezen bouwtrant, die door de voorname, harmonische en praktische interieurs zijner beste producten soms gunstig afsteekt bij menig maakwerk der latere neo-Gotiek.

Lit.: Gerard Brom, Herleving van de kerkelijke kunst in Kath. Ned. (1933). J. J. M. Timmers.

Wehl, gemeente in Gelderland, zie dl. XXIV, kol. 98. De heerlijkheid Wehl behoorde tot 1816 tot Pruisen en had niet blootgestaan aan gedwongen protestantiseering, gelijk andere Kath. streken in Nederland. De vrijheid van godsdienst was er dus van oudsher blijven bestaan en zoo kon W. na 1816 zijn luisterrijke openbare Sacramentsprocessie blijven voortzetten, die ook nu nog jaarlijks wordt gehouden (op Drievaldigheidszondag).

Weizmann, Chaim, Engelsch scheikundige. * 27 Nov. 1874 te Motyli bij Pinsk. W. speelde een groote rol in de Balfour-declaration, was leider der orthodoxe Zionisten en wordt beschouwd als hun „ongekroonde” koning.

Wellevenheid. De woorden beleefdheid en beschaving roepen een tweeledig begrip bij ons op. Ten eerste: een louter uiterlijken vormendienst, welke zijn oorsprong vindt in de oude tijden. Reeds de cultuurvolkeren der Oudheid bezaten hun regels van uiterlijk fatsoen. Deze verzameling van voorschriften heeft zich in den loop der eeuwen en naar den aard der volkeren ontwikkeld en gewijzigd.

Ten tweede de innerlijke beschaving, bij den ongeloofige voortspruitende uit humaniteit, doch bij den Christen zich voltrekkend volgens de wetten van het Christendom. Hieruit vloeien dan uiterlijke goede manieren voort.

Het is mogelijk bij de gedachte aan beleefdheid en beschaving beide hierbovengenoemde begrippen te scheiden. Immers met een beleefd mensch kan iemand bedoeld worden, die zich enkel de uiterlijke goede omgangsvormen heeft eigen gemaakt, en deze correct onderhoudt, doch de innerlijke beschaving totaal mist. Zijn beleefdheid kan zelfs een masker zijn om grofheid te bedekken.

Het woord wellevendheid doet ons echter uitsluitend denken aan het enkelvoudige begrip der innerlijke beschaving; de zieleverfijning, gegrondvest op het Christendom, op Evangelische goedheid, naastenliefde en ootmoed. De conventie, de uiterlijke aesthetische omgangsvormen, zijn hier de begeleidende verschijnselen, welke bewijzen, wat er in zoo'n mensch aan innerlijke beschaving leeft.

De beoefening der wellevendheid vereischt dus de aanvaarding van een goede levensmoraal en houdt verband met de ascese. Als harmonieeler van het leven der menschen onderling ontleent ze aan de sociale verhoudingen de harde kanten. Ze is in staat hechte banden te weven tusschen personen en volkeren.

Lit.: mgr. A. F. Diepen, Wellevendheid (141937; Kath.; naar het Duitsche werkje van mgr. dr. J. B. Krier); Toos Post, Zoo hoort het. Wellevendheid als uiting van innerlijke beschaving en liefde tot den evenmensch (31939; Kath.); v. Zutphen v. Dedem, Goede manieren (1928; eth.); Zuster Reinholda, Zonnestraaltje. Beleefdheidsboek voor jonge meisjes (1933; Kath.); Johan Gerely, Het beschaafde meisje (vertaald uit het Duitsch door p. Crassaerts, Leuven 1937; Kath.); Toth Tihamér, De beschaafde jongen (vertaald door A. Cardijn, Leuven 1931; Kath.). Toos Post.

Welsummer hoen, een vrij jong hoenderras, in Nederland gefokt, vooral langs den IJssel. De fokcentra zijn de dorpen Welsum, Terwolde, Olst, Wijhe, Epe. Hoe het ras ontstaan is, is niet te zeggen. Oorspronkelijk is zeer veel gekruist. Omstreeks 1910 is meer in het ras verbeterd. Opvallend zijn de groote eieren met donkerbruine kleur. W. h. leggen in den winter te weinig. De vederkleur toont nog veel schakeeringen. Grondkleur is goudbruin. Weinig broedsch; enkelvoudige kam. In België is het W. h. onbekend. *Verheij*.

Wendelen, Godfriedus, veelzijdig priester-geleerde. * 6 Juni 1580 te Herk de Stad (Belg. Limburg), † 24 Oct. 1667 te Gent. Na studie aan de Leuvensche Hoogeschool, doceerde hij een tijd lang in Zuid-Frankrijk. Na priesterwijding was hij achtereenvolgens pastoor te > Geet-Bets (vanaf 1620), te > Herk (sinds 1633) en officiaal te > Doornik (sinds 1650). Hij gaf talrijke werken uit over sterrenkunde, geschiedenis en oudheidkunde (Loxias, Eclipses, De Diluvio, Leges Salicae), verdedigde o.a. reeds vóór > Galilei op wetenschappelijke gronden het heliocentrisch systeem, verbeterde door het waarnemen der maansverduisteringen de meridianen op de kaarten van Ortelius en Mercator, enz. Deze merkwaardige priester-geleerde stond in briefwisseling met vsch.

geleerden van zijn tijd; Puteanus schreef o.a. van hem: „Scit omnia, omnes exhaustit scientias” (= Hij weet alles, bezit alle wetenschappen grondig) en Constantijn Huyghens schreef hem naar aanleiding van zijn werk over de Salische wetten: „Tu Wendeline . . . maxime lector huius aevi” (Gij Wendelinus . . . grootste leer-aar van onzen tijd).

Lit.: Flor. Silverijser, G. W., sa vie, son ambiance et ses travaux (1936). *Silverijser.*

Westhoff, Plan van. De groote werkloosheid, welke ook Nederland sinds 1930 teistert en die, ofschoon afgenomen, in 1939 nog zeer belangrijk is, houdt de aandacht van velen gevestigd op grootscheep-sche maatregelen, waardoor een zeer groot getal der werklozen planmatig aan arbeid zal worden gezet. Zoo lang ons ontbreekt een Nationaal Economisch Plan, waardoor de geheele arbeidsgelegenheid van Nederland, onder leiding van de regeering (nieuw departement van Arbeid!), over het geheele volk wordt verdeeld, zijn er vooral twee richtingen te onderscheiden. De eene, die nog altijd hoopt op automatisch herstel — vooral door aanpassing van het binnenlandsch kostprijsniveau aan het buitenlandsch — en de andere, die naar planmatige werkzaamheid zoekt, die gedeelten der werkloze arbeiders opvangt.

Onder de ideeën door de laatste richting ontwikkeld, neemt het Plan van ir. J. Th. Westhoff een zeer belangrijke plaats in. Dit plan is verwerkt in het Rapport, dat in opdracht van den minister van Sociale Zaken, prof. mr. C. P. M. Romme, is opgesteld.

Het Plan behandelt achtereenvolgens: de subjecten der werkverschaffing, de objecten der werkverschaffing, den werkverruimenden invloed van de werkverschaffing, de kosten der werkverschaffing, de baten der werkverschaffing. Het is verder van een groot aantal bijlagen vergezeld, waarin zeer minutieuze berekeningen zijn opgenomen.

De groote gedachte van het Plan is, dat Nederland nog in zeer groote mate zich cultuurgrond kan verschaffen, waardoor de werkverschaffing blijvende werkgelegenheid gaat opleveren. De landbouwende bevolking zou belangrijk toenemen en uit een deel der werklozen een groote vermeerdering krijgen. Het wegvallen van een groot deel van den steun zou de kosten gering doen zijn.

De kritiek op het Plan is vooral van tweeërlei aard. Vooreerst wordt aan het Plan eenzijdigheid verweten. En daarom ziet men uit naar de publicatie van een plan van het Werkfonds, dat o.a. door groote werken in de steden en voor den woningbouw compensatie zal moeten geven. Vervolgens achten velen het gevaarlijk, wanneer Nederland in een tijd van zeer slechte zaken voor land- en tuinbouw zijn cultuurgronden in zoo belangrijke mate gaat uitbreiden. Men vreest óf wel een nieuwe economische débâcle, óf wel een verandering van handelspolitiek, teneinde aan den geheelen land- en tuinbouw bestaansmogelijkheid te geven, met alle gevolgen van dien voor onzen buitenlandschen handel. De argumentatie van ir. Westhoff „dat hij vooral gronden wil winnen voor graan en veevoeder” stelt de critici maar weinig gerust. Zij vreezen, dat het niet invoeren van deze producten een evengroot kwantum export zal doen verdwijnen.

Van de toepassing van het Plan-Westhoff was in het voorjaar 1939 nog zeer weinig te bemerken.

Lit.: ir. Th. Westhoff, De directe mogelijkheden der werkverschaffing bij de werkloosheidsbestrijding; Nieuwjaarsrede 1939 van den Voorzitter van den Nij-

verheidsraad, ir. C. J. P. Zaalberg; prof. dr. J. A. Veraart, De Nederlandsche werkloosheid, analyse en therapie, praeadvies 1939 voor de Kath. Wetensch. Vereeniging. *Veraart.*

Witlox, Joannes Henricus Josephus Maria, Ned. historicus. * 26 Febr. 1886 te Waalwijk. Priester gewijd 1911, studeerde aan de univ. te Amsterdam en promoveerde aldaar 1919. Was daarna leeraar aan het Kath. lyceum van Den Bosch (tot 1921) en van het seminarie te St. Michiels-Gestel. W. had zich intusschen als een uitstekend geschiedvorschcr en -schrijver doen kennen, toen in 1929 zijn reeds hoogst verdienstelijke en steeds meer belovende loopbaan als historicus werd afgebroken door zijn benoeming tot hoofdredacteur van De Maasbode, ofschoon hij ook in die hoedanigheid nog menig voortreffelijk historisch artikel schreef.

Voorn. werken: De Kath. Staatspartij in haar oorsprong en ontwikkeling geschetst (I dissertatie 1919; II 1927; niet verder voltooid); mgr. dr. Zwijsen (1927); Studies over het Herstel der Hiërarchie (bundel opstellen uit het „Historisch Tijdschrift”, door prof. dr. H. Huybers, prof. dr. Th. Goossens en W. opgericht); Een Zuid-Nederlander als emancipator van Nederlands Katholiek: Graaf Fortuné Duchastel (nr. 1 van de Serie Studies, door het „Historisch Tijdschrift” uitgegeven); Varia historica (bundel historische opstellen uit De Maasbode, 1936). *Gorrijs.*

Witz, Josuë, Kath. Nederlandsch publicist en uitgever. * 14 Maart 1815 te Cernay (Dsch.: Sennheim, in den Elzas), † 21 Jan. 1882 te Arnhem. Hij verloor vroeg zijn ouders en liep als jongen van 11 jaar van zijn oom weg om zich naar zijn ouderen broer in Engeland te begeven. Op de boot tusschen Straatsburg en Rotterdam merkte een aanzienlijk Ned. Katholiek, vermoedelijk mgr. van Wyckerslooth, hem op en beval hem aan Le Sage ten Broek aan, die hem als pleegzoon aannam. W. toonde een buitengewonen aanleg, dien hij veelzijdig ontwikkelde; hij kende vele talen, teekende verdienstelijk, dichtte, schreef vlot; door dit alles werd hij een uitstekende hulp voor den steeds meer blind-wordenden Le Sage, wiens Catholieke Nederlandsche Stemmen Witz reeds in 1835 tijdens een ziekte van Le Sage voortreffelijk zelfstandig redigeerde. Hij was ook hoofd van de door Le Sage opgerichte drukkerij en bleef tot den dood van den laatste (in 1849) met hem in innige samenwerking. Witz zette daarop zijn zaak als drukker-uitgever te Arnhem voort, aanvankelijk met succes. Hij vervolgde de uitgaven van Le Sage: Godsdienstvriend, Cath. Ned. Stemmen, Uitspannings-lectuur, en begon nieuwe series: Bibliotheek f. Deutsche Philosophie und Theologie, vertalingen enz. Door het opkomende nieuwe geslacht van Katholieke schrijvers, met wie hij geen contact meer schijnt gehad te hebben, werd hij overvleugeld en hij stierf verlaten en in armoedige omstandigheden.

Woestijne, Gustaaf Van de, kunst-schilder, broeder van den dichter Karel v. d. Woestijne. * 1881 te Gent. Werkte veel te Sint-Martens-Latem. Invloeden van Brueghel en de Saedeleer. Zijn streven is een streng, vergeestelijkt primitivisme, met groote, eenvoudige vormen. De stemming heeft vaak iets krampachtigs, een nerveus intellect kon niet worden uitgebannen. Heeft herhaaldelijk religieus werk gemaakt, als De Gekruisigde en Het Laatste Avondmaal. Over dit laatste werk ontstond een penne-strijd, toen het te Amsterdam geëxposeerd was geweest en een artikel in de Osservatore Romano het scherp veroordeelde. *Engelman.*

Woodbrookers, kring van oud-studenten en vrienden van het door Quakers geleide seminarium voor godsdienstig en maatschappelijk onderwijs te Woodbrook bij Birmingham; het Nederlandsche centrum is gevestigd te Barchem bij Zutphen; orgaan: De Barchem-bladen. Deze beweging is verwant met het Christelijk socialisme en mist iederen dogmatischen grondslag.

Lit.: C. van Gestel, Het Religieus-Socialisme (blz. 243 vlg.). *Pauwels.*

Wynaendts Francken, Cornelis Johannes, Ned. positivistisch wijsgeer en geschiedschrijver der wijsbegeerte. * 14 Nov. 1863 te Rotterdam. Promoveerde in 1890 te Leiden in de wis- en natuurkunde en studeerde daarna in het buitenland bij P. Janet, Ziehen, Dilthey en Paulsen. Na langdurige reizen door geheel Europa vestigde hij zich te Leiden om zich geheel aan zijn studie te wijden. Aan het wijsgeerig verenigingsleven nam hij een werkzaam aandeel. Met groote vrijgevigheid steunde hij de beoefening der wetenschap in den breedsten zin. Behalve een

Sociale ethiek (1897) schreef hij o.a.: Wereldbeschouwing en godsdienstig bewustzijn (1923), Wijsgeerige geschiedbeschouwing (1924), verder historische studies over: Het Boeddhisme (1897, 1932), De Fransche moralisten (1904), Schopenhauer (1905), David Hume (1907), Bayle en Voltaire (1933), Michel Servet (1937), en een Woordenboek van wijsgeerige kunsttermen (1925). *F. Sassen.*

Wynaendts Francken-Dyserinck, Esther Welmoet, Ned. sprekerster en schrijfster over onderwerpen van maatschappelijke aard. * 7 Febr. 1876 te Den Helder. Zij was redactrice van De Wig, orgaan van den vroegeren Bond voor Vrouwenkiesrecht, is vast medewerkster van De Vrijheid en presidente van het Internationale Perscomité van den Internationalen Vrouwenraad. Zij is vice-voorzitster van het Ned. Padvindstersgilde, richtte in 1927 de eerste Ned. Soroptimistenclub (zie → Soroptimisten in aanv. dl.) en in 1935 de Club voor Vrouwen, werkzaam in Bedrijf en Beroep in Den Haag op. *Theissing.*

Z

Zangmis. Hieronder verstaat men een reeks gezangen, die bij een stille H. Mis gezongen worden en daarvan de hoofdgedachte onderstrepen op een min of meer subjectieve wijze. Zij ontstond in Duitschland in de eerste helft der 18e eeuw, toen bij geloovigen en leiders het begrip van het gemeenschapskarakter, eigen aan de H. Mis, totaal vervaagd was, de Hoogmis een concertuitvoering was geworden en het Gregoriaanschen niet meer gekend en gewaardeerd werd. Er bestonden verschillende „Singmessen”; de meest bekende is: Hier liegt vor deiner Majestät, in dezen vorm van F. S. Kohlbrenner 1777, in meerdere muzikale zettingen; de meest verspreide is die van Mich. Haydn. In Duitschland bestaat de z. altijd nog, P. Parsch heeft ze ietwat gemoderniseerd; in Nederland kennen we iets dergelijks van Hamers, Wierts e.a.; den laatsten tijd tracht men ook een slechte vertaling van de z. van Haydn ingang te doen vinden.

Als men overweegt, dat de liturgische beweging door dieper begrip en juist inzicht den geloovigen wil bijbrengen een bewuster meeleven en directer deelname door mee te bidden en mee te zingen datgene wat volgens de bedoeling der Kerk voor het volk bestemd is, beteekent een wederinvoering van de z. liturgisch een grooten stap achteruit, al kan niet ontkend worden, dat de z. vaak een oogenblikkelijk succes is en een directe greep op de onontwikkelde massa. *Bruning.*

Zesde zintuig. Charles Richet (*1850, † 1935) verstond hieronder de helderziendheid: het uitzonderlijk vermogen, aan sommige mensen op bijzondere wijze eigen, om, zonder de gewone zintuigelijke bemiddeling, iemands gedachten en voorstellingen te kennen, en dingen waar te nemen, die elders of later gebeuren. → Telepathie. *v. d. Berg.*

Zohar (Hebr., = pracht, glans), het invloedrijkste kabbalistische geschrift, op naam van Mozes de Léon,

is veelal pantheïstisch opgevat, doch behelst volgens den Joodschen bekeerling P. L. B. Drach een zuivere leer over God, Engelen, wereld en kennis der dingen, vooral over de betrekking tusschen God en de wereld door middel der tien Sefiroth of kringen. De eigenlijke Zohar (Sefer ha-Zohar, boek van den lichtglans) is een breedvoerige → Midrasj op de vijf boeken van Mozes.

p. Constantinus.

Zonnehuis, Het, officieel geheeten: Het Sint Johanneswerk in het Zonnehuis te Bilthoven, werd opgericht 16 Aug. 1926 door Th. J. G. Trip, kerkelijk goedgekeurd 26 Aug. 1929, en als stichting erkend 23 Nov. 1929. Doel der Stichting is: aan niet-Katholieken de gelegenheid te geven, de leer en de gebruiken der Katholieke Kerk te leeren kennen.

Aan het hoofd staat de directeur, die priester is en tevens voorzitter van het bestuur. De directe leiding in het Huis zelf is toevertrouwd aan de leidster, die altijd aanwezig is en de gasten ontvangt. Dezen kunnen zich te allen tijde melden, liefst door tusschenkomst van een priester, en kunnen, zoo noodig, voor langeren tijd gastvrijheid genieten. In het Z. worden geregeld conferenties en voordrachten gehouden, er is voor de bezoekers een bibliotheek ter beschikking; maandelijks wordt in de huiskapel een recollectie gehouden en een H. Mis voor de weldoeners gelezen. In Nederland is het Z. nog eenig in zijn soort.

Lit.: H. Th. Mets, Het Sint Johanneswerk in het Zonnehuis te Bilthoven (*1939, uitgave Geert Groote Genootschap nr. 361). *H. Th. Mets.*

Zuidzee-Compagnie, South Sea Company, Engelsche handelsmaatschappij, opgericht in 1711, voortkomend uit de dwaze speculatiezucht, die in de eerste decennien der 18e eeuw de West-Europeesche landen had aangegrepen (vgl. o.a. → Law en zijn Compagnie des Indes in Frankrijk, en voor Nederland → Actiehandel). De Zuidzee-Compagnie verkreeg o.a.

octrooi voor den handel op Zuid-Amerika en de eilanden in de Stille Zuidzee, doch het bewind werd eerst op onbekwame wijze, ten slotte ook frauduleus gevoerd. In 1719 stelden de directeuren aan de Britsche regeering voor de geheele Staatsschuld over te nemen. Ondanks den tegenstand der Whigs werd het voorstel aanvaard door de Tory-regeering, waarvan verschillende leden zich bij de nu volgende transacties compromitteerden. In enkele weken brachten de directeuren der Compagnie ruim de helft van de houders der staatsschuld-aanuitelaten ertoe deze in te wisselen tegen aandelen in de Compagnie. De aandelen stegen van $128\frac{1}{2}$ tot 1 000. Verblind door het succes der Z. gingen ook anderen over tot het stichten van talrijke compagnieën (ca. 100). Deze verdwazing (the South Sea bubble) noopte het Parlement tot ingrijpen: 86 compagnieën werden onwettig verklaard. In Nov. 1720 waren de aandelen der Zuidzee-Compagnie gedaald tot 135.

Velen, ook in Nederland, waren geruïneerd. De Tory-regeering moest aftreden en met → Walpole, die in zijn langdurig bewind de financieele ontreddeering voor een groot deel wist te bezweren, kwamen voor lange jaren

de Whigs aan het bestuur. De Zuidzee-Compagnie heeft verder een onbeteekenend bestaan gerekt tot in de 19e eeuw.

Lit.: Erleigh, *The South Sea Bubble* (1933).

Zuidzee-verdrag, zie → Viermogendheden-verdrag (in aanv. dl.).

Zwarte Prins, bijnaam van Eduard, prins van Wales, zoon van den Engelschen koning Eduard III. * 1330 te Woodstock, † 1376 te Westminster. Hij dankt zijn bijnaam aan de kleur van zijn wapenrusting. Op 16-jarigen leeftijd had hij een groot aandeel in de overwinning der Engelschen op de Franschen bij Crécy (1346), trok onder barbaarsche verwoestingen door Frankrijk, versloeg een talrijke overmacht opnieuw bij Maupertuis (bij Poitiers) in 1356, doch werd door → Duguesclin, hoewel niet overwonnen, toch in toom gehouden. Na de inneming en verwoesting van Limoges in 1370 keerde de Z. P., die aan een slepende ziekte leed, naar Engeland terug, kwam daar nog in conflict met zijn broer John of Gaunt (* 1340 te Gent, stierf kort daarna. Een bekwaam veldheer, maar man van hard en hooghartig karakter. *Gorris.*

A L G E M E E N R E G I S T E R

TOELICHTING

Dit Algemeen Register bevat:

- a) Alle trefwoorden, die in het voorafgaande aanvullingsgedeelte zijn opgenomen.
- b) Alle aardrijkskundige namen, die op de kaarten der Kath. Encyclopaedie voorkomen. Door een sterretje (*) wordt aangegeven, dat men naar een kaart verwezen wordt. Daar de gekleurde kaarten en platen niet in de pagineering van de deelen der Encyclopaedie zijn opgenomen, wordt de plaats, waar de kaart te vinden is aangegeven door den kolom, waarop óf waartegenover ze te vinden is.
- c) Personen en zaken, waaromtrent in den loop van een of ander artikel iets meer belangrijks of kenmerkends wordt meegedeeld.

SAMENVATTENDE VERKLARING BIJ HET GEBRUIK VAN HET REGISTER

1. Het cijfer vóór de komma geeft het deel, achter de komma den kolom aan. Bijv. 16, 536 = dl 16, kolom 536.
2. **Vetgedrukt** beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor in een der 24 dln. of in het aanvullingsgedeelte.
3. „Aanv. dl” achter een woord geeft aan, dat het woord voorkomt in het eerste gedeelte (aanvullingsgedeelte) van dezen band.
4. Een sterretje (*) geeft aan: de naam komt voor op de aardrijkskundige kaart in aangegeven deel, kolom en ruit.
5. Bkrt beteekent: bijkaart.

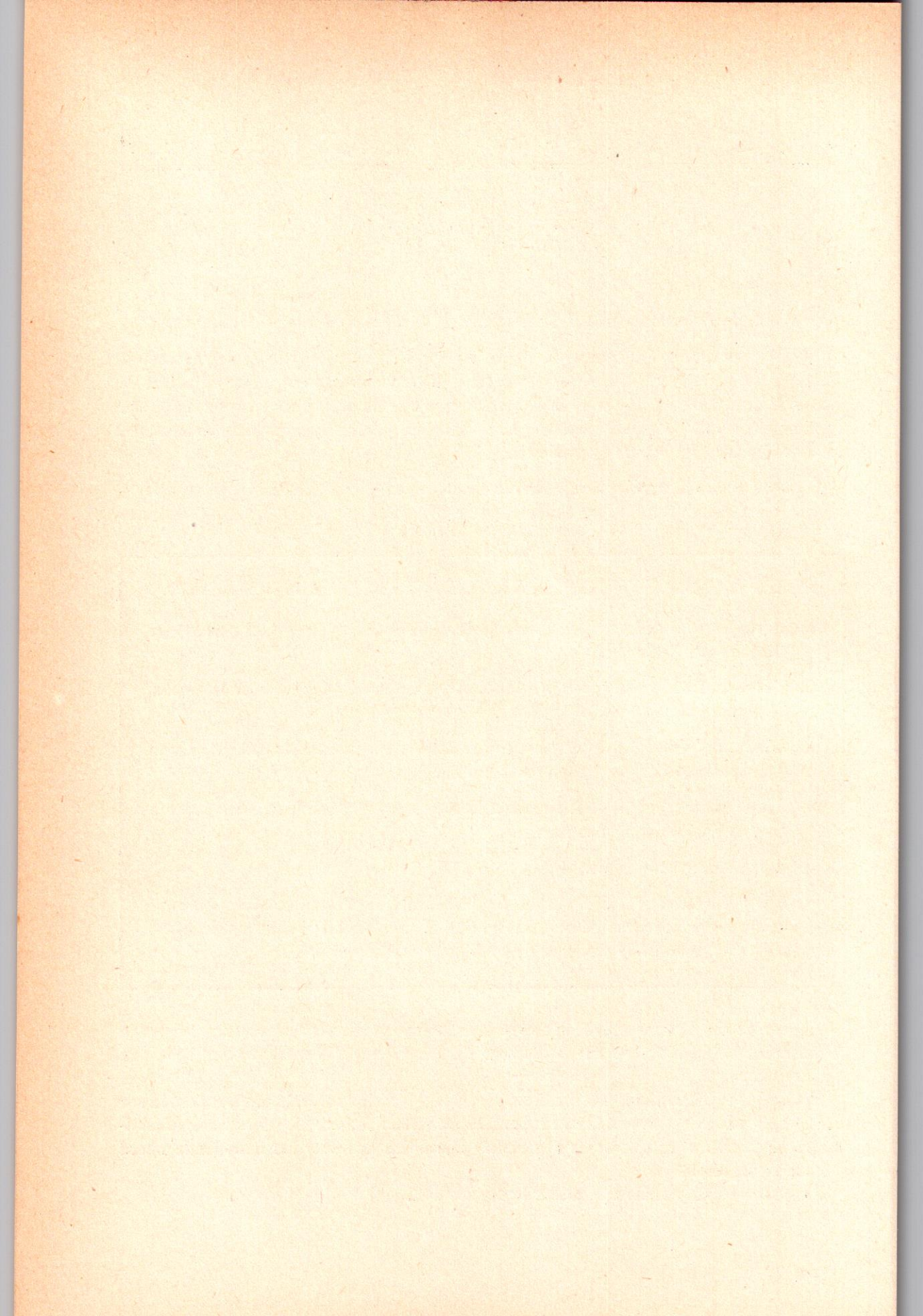
Bijv.: **Kartoem**; *1, 536 bkrt a B4 beteekent: Deze stad wordt beschreven op haar alphabetische plaats (dus in deel XV, kolom 77); ze ligt op de kaart tegenover kolom 536 van deel I, op bijkaart a, in ruit B4.

Vetgedrukt zijn de woorden, die in de vroegere 24 deelen of in het aanvullingsgedeelte van dezen band, als hoofdtrefwoord voorkomen. Komen ze niet als hoofdtrefwoord voor, dan zijn ze gewoon gedrukt.

Het is dus raadzaam om, ook wanneer men een gezocht woord als hoofdtrefwoord in een der 24 deelen of in het aanvullingsgedeelte heeft aangetroffen, ook dit register nog te raadplegen en te zien of er ook elders nog nadere bijzonderheden over het betreffende woord worden medegedeeld.

Een platen-register vindt men achter in het 24e deel.

A

- Å** (Angström-eenh.) 2, 378.
Aa (Antw.) *2, 512 D2.
Aa (Fr. Vl.); *11, 144 A2.
Aa (N. Brabant bij Zundert) = Weerijs; *18, 624 B2.
Aa (N. Brabant bij Goirle) *18, 624 C2.
Aa (N. Brabant bij Veghel) *18, 624 D1.
Aabenraa = Apenrade; *8, 688 C3.
Aabo = Toerkoe; *10, 720 B3.
Aaby *8, 688 C1.
Aagtekerke; *24, 512 B2.
Aaigem; *19, 176 C4.
Aaken, Jac. v. 11, 217.
Aakirkeby; *8, 688 bkrt F4.
Aal (dierk.); 21, 221.
Aal *8, 688 B3.
Aalandseilanden = Ahvenanmaa; *10, 720 A3.
Aalbach 11, 329.
Aalbäk Bocht *8, 688 D1.
Aalbeek (Ned. Limb.) 13, 691.
Aalbeke = Aelbeke; *24, 176 C5.
Aalherse, prof. mr. P. J. M.; 3, 618; 13, 541.
Aalborg; *8, 688 C1.
Aalborg Bocht *8, 688 D2.
Aalburg *18, 631 F1 nr. 10.
Aalden (dorp) 24, 759.
Aalen; *9, 576 D4.
Aalestrup *8, 688 C2.
Aalesund; *18, 704 A3.
Aalmoes; 6, 588.
Aalmoezenier; 16, 711; 24, 488.
Aalsmeer; *18, 672 A4.
Aalst (Gelderl. bij Lienden) *11, 512 C4.
Aalst (Gelderl. bij Poederroijen) *11, 512 A4; 20, 13.
Aalst (Belg. Limburg) = Aelst; *16, 480 A5.
Aalst (O. Vl.) *19, 176 D4.
Aalsum (Friesl.) = Aalzum; *11, 208 C1.
Aalsum (Groningen) *12, 448 B2.
Aalten; *11, 512 G4.
Aaltensche Beek = Slingerbeek = Slinge, Aaltensche; *11, 512 F4.
Aalter; *19, 176 A3.
Aaltjesziekte 23, 10.
Aaltonen, V. 10, 725.
Aalzeggen (visscherij) 1, 42.
Aalzum = **Aalsum** (Friesl.)
Aam *11, 512 D4.
Aambeiwortel 13, 122.
Aammeberg = Ammeberg; *18, 704 C4.
Aanaardploeg; 19, 824.
Aanblessen (merken) 17, 511.
Aanbodleer (Ned. recht) 8, 715.
Aangeboren (geneesk.) 8, 19.
Aangermanelf = Angermanelf; *18, 704 D3.
Aanhouding 1, 68.
Aanloopkleuren; 14, 238.
Aanlooppeiler 20, 373.
Aanneembare scholen; 16, 20.
Aanrecht; 15, 246.
Aanschouwing Gods, Zalige; 23, 494.
Aanverwantschap; 1, 493.
Aanvullend recht 20, 485.
Aanwervingskosten 1, 339.
Aanwijzingsborden (-teekens) 23, 360.
Aanzetpunten (gewelf) 11, 737 738.
Aanzetting (tot een misdaad of wanbedrijf) 23, 73.
Aa Plateau *10, 379 C2.
Aar (plantk.) 12, 210 vlg.
Aar (Z. Holl.); *24, 688 D2.
Aar (Zwitserl.) = Aare; *24, 720 C2.
Aar, De (Z.Afr.) *23, 94.
Aara *8, 688 C2.
Aarau; *24, 720 D2.
Aarberg *24, 720 C2.
Aarburg; *24, 720 C2.
Aardappel; 8, 76; (ziekte) 1, 129; (calorische waarde) 6, 689; (campagne) 6, 716; (a.-vlokken) 10, 548; (soorten) 10, 548.
Aardas; 20, 808.
Aardbeispinazie 11, 343.
Aardbij (dierk.) 24, 471.
Aarde; (omtrek) 1, 175; 10, 296; (oppervl.) 1, 176; (straal) 1, 194; (ouderdom) 1, 267; (afkoeling) 1, 502; (astronomisch lichaam) 8, 128; (wenteling) 19, 712; (planeet) 19, 795.
Aardebroek *11, 512 E3.
Aardeikel 12, 419.
Aardenburg; *24, 512 A3.
Aardezeggen (bezweringsformule) 5, 98.
Aardgas; 6, 147.
Aardolie; (in Indië) 5, 747.
Aardswoud = **Aartswoud**.
Aardworm = **Regenworm**; 22, 532.
Aardteer 5, 262.
Aare = **Aar** (Zwitserl.).
Aargau; *24, 720 D2.
Aarhus; *8, 688 D2.
Aarhus Baai *8, 688 D2.
Arlanderveen; *24, 688 D2.
Arlien = Arlon; * 16, 736 E4.
Arle-Rixtel; *18, 631 I2.
Aarö *8, 688 C3.
Aarösund *8, 688 C3.
Aars, tegennatuurlijke 2, 539.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Aarsballe *5, 748.
Aarschot; *6, 96 E2. Zie ook Aerschot.
Aarsdale *5, 748.
Aarsele = Arseele; *24, 176 D4.
Aartrijke = Aertrijcke; *24, 176 C3.
Aartsbroederschap tot bekeering van Israël 14, 608.
Aartsbroederschapen, van het H. Hart 12, 782; van Maria 12, 783.
Aartsdiaconaat 8, 621.
Aartsdiaken; 21, 455.
Aartselaar; *2, 512 B3.
Aartspriesters (Holl. Zending); 13, 452.
Aartspriesterschapen (kerkel. indeeling in Nederland) 1, 208; 18, 374.
Aartswoud = Aardswoud; *18, 672 A3.
Aasar (Finland) 10, 717.
Aasbloem (vetpl.) 24, 784.
Aasvaerfyr *18, 704 C2.
Aat = Ath; *13, 176 C2.
Ab (aanv. dl.).
Abaco *23, 320 K5.
Abad, Pedro 7, 528.
Abai (riv.) 1, 245; *1, 536 bkrt a C5.
Abai Meer *1, 536 bkrt a C6.
Abang, Goenoeng *3, 658 C1.
Abarim; *19, 384 D5.
Abarnahara 22, 378.
Abasango (volksstam) 3, 608.
Abasgo-kerket-talen 15, 123.
Abassa *1, 536 bkrt b C2.
Abauj *13, 512 G1.
Abbadia-sopr'Adda *7, 771.
Abbas Effendi 4, 313.
Abbazia; *14, 320 E2.
Abbe, E.; (camera van) 6, 707; (microcoop) 17, 608.
Abbega; *11, 208 B2.
Abbekerk; *18, 672 B3.
Abbenbroek; *24, 688 C3.
Abbengawier *11, 208 C2.
Abberley *12, 464 E5.
Abbeville (Alabama) *1, 649 D5.
Abbeville (Frkr.); *11, 96 D1; (vrede van) 11, 369.
Abboeb (muziekinstr.) 14, 616.
Abbot, C. G.; 20, 313 315.
Abbotsford; *12, 464 E4.
Abces; 23, 412.
Abchazië; 1, 221; *21, 48 E6 nr. 5.
Abd al-Aziz (emir) 2, 643.
Abdalljar *3, 462 D4.
Abd al-Malik (kalief) 19, 28.
Abd al-Wahhab (Moh. sekte-stichter) 2, 643.
Abd ar-Rahman (dichter) 1, 496.
Abd ar-Rahman Khan (emir Voor-Ind.) 1, 497.
Abd ar-Rahman, Ibn Chaldoen (geschiedschr.) 13, 812.
Abd ar-Rahman III (emir v. Cordova); 19, 28.
Abd ar-Rahman (aanvoerder slag bij Poitiers) 20, 29.
Abdas (martelaar) 19, 650.
Abd el-Koeri *2, 630 E5.
Abdera; 1, 428.
Abderrahman, zie Abd ar-Rahman.
Abdichipa (koning) 14, 529.
Abdoelhamid II; 14, 765.
Abdoerrahman Zahir; 12, 607.
Abéché = Abesj(e)r = Abechr.
Abechr = Abesj(e)r = Abéché.
Abée; *16, 704 C3.
Abeele *11, 144 C2.
Abel, Karl von (1788-1859) 4, 336.
Abel, O.; 13, 470.
Abélard, Pierre; 4, 679.
Abelia (plantk.) 16, 487.
Abelö *8, 688 D3.
Äbeltoft *8, 688 D2.
Abenaston *22, 320 C3.
Abendanon, E. C.; 17, 320.
Abeokoeta; *1, 536 D4.
Abercorn *1, 536 G5; 20, 614.
Abercromby, isobarenvormen v. 14, 318.
Aberdeen (Alabama) *1, 649 A3.
Aberdeen (Schotland); (naam) 1, 238; *12, 464 E3; (graafschap) *12, 512 nr. 80.
Aberdeen (Z. Dakota) *23, 320 G1.
Abertham = Abertamy; *5, 578 A1.
Aberystwyth; *12, 464 D5.
Abesjer = Abechr = Abéché; *1, 536 F3.
Abessinië; 1, 243; *1, 536 G4; aanv. dl; (oorlog 1894) 3, 772.
Abessinisch Hoogland *1, 520 G3.
Abhidhammapitaka (Boeddh. literatuur) 5, 457.
Abioe (Bijb. naam) 18, 238.
Abisko; *18, 704 D1.
Abkoude; *23, 128 A1.
Ablaï, Goenoeng (op Timor) *22, 637.
Abner (Oude Test.); aanv. dl i. v. Joab.
Abnoeb *1, 536 bkrt a B2.
Abnormale kinderen; 1, 327.
Aboba (paleizen) 6, 474.
Aboe Abdallah Mohammed (emir v. Granada) 5, 414.
Aboe Abdallah Mohammed, Ibn Batoeta (reiziger) 13, 812.
Aboe Arisj *3, 448 B7.
Aboe Bekr el-Razi 20, 606.
Aboe Hammed *1, 536 bkrt a B4.
Aboe Kebir *1, 536 bkrt b C2.
Aboekir (plaats, zeeslag); (ligging, golf van) *1, 536 bkrt b B1.
Aboel Abbas al-Saffah 1, 215 223.
Aboel Faradzj al-Isfahani 1, 589; 19, 293.
Aboel Fazl; 1, 634.
Aboel Kasim 10, 729.
Aboel Tadjib Ahmad 17, 783.
Aboena (hoofd der Abessinische Kerk) 1, 247.
Aboe Simbel; *1, 536 bkrt a B3.
Aboetig *1, 536 bkrt a B2.
Aboe Zaid van Saroedzj 12, 756.
Abolens; *16, 704 B2.
Abolitionisme (prostitutie) 20, 229.
Abome; *1, 536 D4.
Abongabong, Goenoeng * 3, 251 B2.
Aboro *2, 122 B2.
Aborre Bredning *8, 688 F4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Abortus** (provocatus, strafrecht); 24, 734; (doop na a.) 9, 279.
- Abraham**; (Godsverschijning) 21, 570; (zaad van) 24, 447.
- Abrantes**; *21, 752 B3.
- Abrantes**, hertog van; 14, 704.
- Abравanel**, J. 13, 15.
- Abrenuntiatio**; 1, 574.
- Abrine** (geneesk.) 1, 263.
- Abrud** = **Abrudbanya**; * 19, 112 H3.
- Abrudbanya** = **Abrud**.
- Abruzzen** = **Abruzzi**; *14, 320 D3.
- a. B. S. (ambtenaar v.d. Burgerl. Stand) 2, 133.
- Absis**; 10, 495.
- Absolute lichaam** (wiskunde) 8, 601.
- Absolutie**; (van den ban) 3, 706.
- Abstraheervermogen** 14, 231.
- Abtshoed** (op wapen) 13, 191.
- Abtswoude**; *24, 688 C3.
- Academia dei nuovi lincei** 20, 738.
- Academia Scientiarum, Pontificia** 20, 738.
- Academie voor Christelijke archaeologie** 20, 738.
- Academische raad** (Gent en Luik) 13, 554.
- Academische senaat** (Ned.) 13, 551.
- Academische senaat** (Leuven) 13, 555.
- Academisch Gevormde Christen Vrouwen**, Ver. van 23, 710.
- Acadië** 6, 736 746.
- Acajutla**; 17, 608 B3.
- Acanthicus-lagen** (geol.) 14, 708.
- Acapulco de Juarez**; * 18, 608 B3.
- Acatenango** *17, 608 A3.
- Acca** = **Akka** = **Akko** = **Accon** = **Acra**.
- Accaron** = **Ekron**; *19, 384 B5; (vereering Beëlzebub) 4, 259.
- Accent**; (muzikaal) 18, 175; (zinsaccent) 24, 605.
- Acceptant** 4, 815.
- Accessorische asch** (geolog.) 3, 137.
- Accius**, L.; 7, 736.
- Accoladeboog** 5, 690.
- Accommodatie-coëfficiënt** (warmteleer) 23, 830.
- Accon** = **Akka** = **Akko** = **Acra** = **Acca**.
- Accordeon** 12, 717.
- Acephali** 7, 607.
- Acerra**; *6, 718 B2.
- Acetobacter** (bacterie) 3, 480.
- Acetyleen**; 11, 371-373.
- Acetyleengas** 3, 389.
- Acetylsalicylzuur** 13, 673.
- Achab**; 18, 230.
- Achad Haam** (aanv. dl.).
- Achaea**; *12, 384 D4.
- Achalzieh**; *21, 48 E6.
- Achan** (Bijb. naam) 1, 316.
- Achar** (Bijb. naam) 1, 316.
- Achdar** *1, 536 bkrt a C2.
- Achel**; *16, 480 B1.
- Acheloiden** (nimfen) 19, 236.
- Acheloüs** (riv.); *12, 384 C4.
- Acheloüs** (Grieksche mythol.) 1, 713.
- Achêne**; *18, 240 D3.
- Achernar** (ster) 10, 316.
- Achet**; *18, 240 D3.
- Achiar** *21, 48 C6.
- Achill** *12, 464 A5.
- Achilles**; 16, 748.
- Achilleus**, Hl. 18, 478.
- Achimelech**; 18, 599.
- Achlum**; *11, 208 A2.
- Achmetha** 9, 650.
- Achmim**; *1, 536 bkrt a B2.
- Achraf** (sultan) 1, 639.
- Achromatisch zien** 15, 384.
- Achseten** *4, 686 B1.
- Achsib** *19, 384 C2.
- Acht** (N. Br.) *18, 631 H3 nr. 135.
- Acht-ender** (gewei) 11, 735.
- Achterberg** 20, 608.
- Achterbosch** *2, 512 E3.
- Achterbroek** *2, 512 C1.
- Achtere**, Franc. van 21, 545.
- Achter-Heurne** *11, 512 G4.
- Achterhoek** = **Graafschap** (Zutphen); *11, 512 F3.
- Achter-Indië**; *3, 448 G7.
- Achter-Indisch onderrijk** (diergeogr.) 19, 249.
- Achteroolen** *2, 512 D3.
- Achter Rijn** *24, 720 E3.
- Achterste stroom** *18, 624 C1.
- Achtervoegsel** 1, 511; 22, 312.
- Achterwehl** *11, 512 E4.
- Acht Graad Kanaal** *10, 224 C6.
- Achthoven** *23, 128 B2.
- Achtjar** = **Sebastopol** = **Sewastopol**; *21, 48 C6.
- Achtmaal** *18, 631 C3 nr. 123.
- Achtoeba**; *21, 48 F5.
- Achtien** (lofzangen) **gebed**; 19, 118.
- Achtienhoven**; *23, 128 B2.
- Achtyrka**; *21, 48 C4.
- Acidosis**; 1, 305.
- Acidum nitrosum** 21, 182.
- Acireale**; *14, 320 E6.
- Aci-vorm** (scheik.) 20, 271.
- A. C. J. B. F.** (jeugdvereniging) 14, 554.
- Ackere**, Maria Van 9, 273.
- Ackerman**, Frans 19, 298.
- Ackermann**, Lud. 7, 263.
- Acklin**; *23, 320 I6.
- Açoka**; 14, 101.
- Aconcagua**; *2, 808 C3; 8, 111.
- Acontius**; 8, 422.
- Acoon** (dierk.) 10, 555.
- Acosse**; *16, 704 B2.
- Acoustiek**; (bouw-a.) 6, 38; (ruimte-a.) 21, 37.
- Acoustische goniometer** 11, 532.
- Acoyapa** *17, 608 B3.
- Acoz**; *13, 176 F5.
- Acquacetosa** *6, 715 A2.
- Acquiry** (rivier) 1, 340.
- Acquoij** *4, 278; *11, 512 A4.
- Acra** = **Acre** = **Akka** = **Akko** = **Acca** = **Accon**.
- Acre** (Brazilië); *6, 160 B3.
- Acre** (Zwitserl.) *24, 720 B4.
- Acres**, Les Deux = **Akren**, Twee.
- Acrocorinthe**; *12, 384 D5.
- Acron** *23, 320 J2.
- Acrylaldehyd** (geneesk.) 1, 342.
- Acta diurna** 8, 231.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Actavine 7, 434.
Act en potentie; 23, 284.
 Acte respectueux 1, 646.
 Acte van Consulentschap 6, 389.
 Actie-bank 1, 350.
 Actieradius 23, 549.
Action française; 4, 674.
Actio pauliana; 4, 529.
 Activated sludge (waterzuivering) 1, 566.
 Act of navigation 8, 304.
 Actor secundarum partium 8, 760.
 Acul du Nord *12, 639.
Adad; 2, 196; 3, 516; 14, 309.
Adai Ghoch; *21, 48 E6.
 Adalardus, Hl. 13, 676.
 Adalbald, Hl. 20, 632.
 Adalbert van Bamberg 24, 116.
 Adalhard 8, 198; 23, 790.
 Adalia *10, 448 H5.
 Adalin (dichteres) 1, 644.
 Adalin (slaapmiddel) 6, 321.
Adam, Robert; 4, 125.
Adam en Eva; 18, 92.
Adam van St. Victor; 12, 298.
 Adamaoea *1, 536 E4.
Adamaoea (hoogland van); *1, 520 E4.
 Adamello Alpen *14, 320 C1.
 Adamklissi *3, 672 G2.
 Adams, Mt. 24, 15.
 Adams, F. 1, 149 vlg.
 Adamsappel (vrucht) 19, 455.
Adam's Brug; *10, 224 D6.
 Adamsiet (gas) 19, 693.
 Adam's Peak 7, 264.
Adana; *3, 448 A5.
 Adang, Teloeck *5, 752 C3.
Adacet; *17, 816 C3.
Adapa; 3, 516.
 Adarama *1, 536 bkrt a B4.
Adatrecht; 7, 656.
 A D B (Allgem. Deutsche Biogr.) 2, 15.
 Ad beatissimi 14, 231; 19, 107.
Ad catholici sacerdotii (aanv. dl.).
Adda; *14, 320 B2.
 Addai, handeligen van 1, 379.
 Adderkruid 20, 306.
Addens; 1, 247.
Addis-Abeba; *1, 536 G4; (vrede van) 14, 351.
 Addis Alam *1, 243 B2.
Adegem; *19, 176 A2.
Adel; 1, 386 388 389 vlg.
Adelaarsvaren; 1, 379.
Adelaide; *3, 288 F5.
 Adelaide River *3, 288 E1.
 Adelasia 10, 252.
Adelberts-vereeniging, Sint (aanv. dl.).
Adelboden; *4, 686 B2.
Adelborsten; 17, 660.
 Adelcrantz (arch.) 24, 757.
Adelheid, Hl.; 4, 603.
 Adelheid van Heinsberg 9, 128.
 Adelheid van Saksen-Meiningen 24, 229.
 Adeli, Henri d' 10, 544.
Adelsberg = Postumia; *14, 320 E2.
Ademhaling; 19, 352; (apparaten) 20, 464.
 Ademhalingspigmenten 19, 351.
Ademnood; 4, 531; 14, 68.
Ademwortels; 16, 692.
Aden; *1, 402; *3, 480 B7.
Aden, Golf van; *3, 480 B7.
Adenomen; 6, 826.
Adeodatus (zoon van Augustinus); 3, 327.
Adeodatus I; 8, 760.
 Adephaag 15, 255.
Ader; 12, 774; (aderlating) 16, 150; (adernet) 19, 122.
Adersbach; *5, 578 E1.
Adgil(d); 11, 23.
 Adherbal 14, 689.
 Adi *17, 816 C2.
 Adiabatische demagnetisatie 16, 506.
 Adiathermisch 3, 240.
Adige = Etsch; 3, 240; *14, 320 C1.
Adikarta = Brosot; *14, 496 F3.
 Adikawja (Ind. lit.) 14, 111.
Adinkerke = Oyenkerke; *24, 176 A3.
 Adinool-contact 8, 79.
 Adiophoon 11, 277.
 Adis (stad) 1, 406.
 Adiuratio 5, 96.
 Adiwinata, P. 18, 700.
 Adjatapparang *7, 160 A2.
 Adjudant-onderofficier 19, 51; (Marine) 8, 625; 19 196.
 Adlemsried *4, 686 A1.
 Adler *5, 578 D1.
 Adler, A.; 2, 13.
 Adler, Felix 10, 397.
Adler Gebergte; *9, 512 G3.
 Adloen *19, 384 C2.
Administrateur (aanv. dl.).
Admiraal; 23, 537 538.
 Admiraliteitseilanden (Afrika) = **Amiranten**; *1, 536 I5.
Admiraliteitsellanden (Oceanië); *18, 762.
 Ado, Hl. (van Vienne) 17, 291; 23, 451.
Adoea = Adowa; 1, 246; *1, 536 G3.
 Adolana, Hl. 1, 383.
Adolf, graaf van Berg; 16, 450.
 Adolf van Gulik 3, 69.
 Adolf van Zweden 16, 653.
Adonare = Adonara = Andonara; *18, 432 F7.
 Adonias (Oude Test.); aanv. dl i. v. Joab.
 Adornes, Jan en Peter 6, 356.
 Adorno, Giuliano 7, 143.
Adorp; *12, 448 C2.
Adour; *11, 96 C5.
 Adowa = **Adoea**.
Adra; *21, 752 E4.
 Adramyti, Golf van = Edremid, Golf van *3, 672 G5.
Adrar (Iforas); *1, 520 D2.
Adrar (Mauret.); *1, 536 B2.
Adrastus; 24, 563.
Adreskaart; 23, 679.
Adria (prov. Rovigo); 1, 433.
 Adria (prov. Teramo) 3, 283.
 Adriaan de Kartuizer (†1411) 15, 81.
 Adriaen Woutersz. 23, 188.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Adriana, Villa *6, 715 B2.
Adriani, dr. N.; 3, 795; 17, 676.
Adrianopol = Edirne; *3, 672 G4.
Adriatische Zee; *14, 320 D2.
Adriechem, Christiaan van; 15, 740.
Adrogatio; 8, 753.
 Ad Sacram (bulle) 14, 443.
 Adsjarië *21, 48 E6 (nr. 6).
Adsjmier = Ajmere; *10, 224 C2.
Aduard; *12, 448 B2.
Aduarderdiep; *12, 448 B3.
 Adula, Hl. 1, 383.
 Adula Groep *24, 720 D3.
 Adulis (plaats) 1, 246.
Advent (aanv. dl.).
Adventisten; 17, 665.
 Adventsgebruiken aanv. dl i. v. Advent.
 Adventure-bank *14, 320 D6.
Advocaat; (honorarium) 13, 517.
 Advocaatboom 19, 633.
 Adwaïta (pseud.) 8, 721; 23, 697.
Ady, E.; 22, 385.
 Adzjiki 14, 458.
 Adzjloen Gilead *19, 384 D4.
 A. E. (Angström-eenheid) 2, 378; 16, 291.
 Aed Damán 14, 193.
 Aedes 10, 595.
 Aedesius 1, 247.
Aedilis; 1, 598; 17, 52.
 A. E. F. (Afrique équatoriale Française) 11, 132.
 Aegadische eilanden = **Aegatische eil.** = Egadische eilanden.
 Aegaieos *12, 384 E5.
Aegatische eilanden = Aegadische eil. = Egadische eil.; *14, 320 D6.
Aegeïsche kunst; (bouwkunst) 6, 50; (ceramiek) 7, 244.
Aegeïsche Zee = Egeesche Zee; *3, 672 F5.
 Aegeri *24, 720 D2.
 Aegidische Constituties 1, 699.
 Aegidius (Egidius) 9, 787; (folklore) 15, 696; 21, 463.
Aegidius Cantor; 16, 237.
 Aegidius van Lessen, a Lescinia of a Letinis 11, 811.
Aegidius Romanus; 3, 326 335.
 Aegina (mythol.); 1, 445.
Aegina; *12, 384 E5.
 Aegina, Golf van *12, 384 E5.
Aegion; *12, 384 D4.
Aegopotamoi; 1, 409.
 Aegtenklooster 1, 580.
 Aegum *11, 208 C2.
 Aeken, Hieron. van 5, 768.
 Aelbeke = **Aalbeke**; *24, 176 C5.
 Aeldrith, Hl. 10, 392.
Aelfric; 6, 566.
 Aelst = **Aalst**; *16, 480 A5.
 Aemona = **Emona**.
 Aeneam reicite, Pium accipite 19, 779.
 Aeneloos *3, 672 D5.
 Aeoline (harmonium) 12, 762.
 Aeoline (orgelregister) 19, 245.
Aeolische dialecten; 12, 346.
 Aeolische eilanden 16, 497.
 Aeolische toonreeks 15, 219; 22, 695.
Aeon (aanv. dl.); 21, 230; (Aeon Sotèr) 23, 184.
 Aequatieprijs 1, 57.
 Aequatoriale stroom (Noordel. en Zuidel.) 3, 265; 14, 125; 22, 182 vlg.; 24, 520.
 Aequidistante planisfeer 1, 630.
 Aequifaciala (plantk.) 5, 281; 9, 328.
Aerdenhout; *18, 672 A4.
 Aerd *11, 512 E4.
 Aerenthal, Graaf von 19, 152.
 Aergeren *4, 686 A1.
 Aermighorn *4, 686 B1.
 Aërolith (ademhalingsapparaat) 20, 464.
 Aerope (myth.) 7, 151.
Aerophonen; 18, 173.
 Aeröskjöbing (plaats) 1, 466.
Aërotaxis; 7, 344.
 Aërotropie 7, 345.
Aertrijcke = **Aartrijke**.
 Aeschi Ried *4, 686 B1.
 Aeschlin *4, 686 B1.
Aeschylus; 7, 445; 10, 104; 13, 328.
Aesculaapslang; 7, 717.
Aesculapius; 3, 142.
 Aesopos *3, 672 G5.
Aesopus (persoon); 13, 320.
Aëta's; 3, 468.
 Aetheldritha, Hl. 10, 392.
Aether; (samengestelde) 10, 374.
 Aethergolf-orgel 10, 80.
Aethra; 8, 670.
 Aethylcarbaminaat 23, 122.
Aethyleen; 11, 371 372.
 Aetiophorphyrine 7, 440.
 Aetiophylline 7, 440.
Aetolië; *12, 384 C4.
 Aettasaga 11, 12.
Afdreiging; 9, 9.
Afdrijving (doop na); 9, 279.
 Afferden (Gelderl.) *11, 512 C4.
 Afferden (Ned. Limburg) *16, 448 D2.
 Affi *11, 348.
 Affiche 1, 80.
Afflighem; *6, 96 B2.
Afghanistan; *1, 498; 2, 107; *3, 448 D5.
 Afglanzen 8, 581.
Afgunst; (iconogr.) 13, 534.
Aflaat; (Portiuncula-aflaat) 20, 97; (Tetzel) 22, 548.
 Afladingscontract 24, 530.
 Aflossen (v. schuld) 2, 196 197.
Afpersing; 9, 9.
 Africa Occidental Portuguesa = **Portugeesch-West-Afrika** = Angola; *1, 536 E6.
 Africa Oriental Portuguesa = **Portugeesch-Oost-Afrika** = Mozambique; *1, 536 H6.
Afrika; (natuurkundig) *1, 520; (staatk.) *1, 536; (gesch.) 14, 725.
Afrikaansch; 5, 497.
 Afrique équatoriale française 11, 132.
 Afrique occidentale française 11, 140.
 Afscheiding (Ned. Prot.) 9, 192.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Afschuimen (bij vloeistoffen) 15, 334.
Afschuiwingen (geol.); 6, 218; 19, 332.
 Afsluitdijk *18, 320 C2.
 Afsluitingsstellingen (krijgsk.) 23, 401.
Afsnee; 2, 765; *19, 176 B3.
 Afstammingsverwantschap 11, 571.
 Afstandsassimilatie (philol.) 8, 77.
 Afstandsbepaling (sterrenk.) 10, 331.
 Afstandsdissimilatie (philologie) 8, 77.
 Aftreksel (koud bereid) 17, 13.
 Aftrekseldiertjes 1, 498.
 A-functie (psych.) 14, 261.
 Afvalsysteem (wedstrijd) 4, 347.
 Afwisselend rijm 2, 73.
Afzettingen (Mariene) 17, 231.
Agades; *1, 536 D3.
 Agades, Plateau van *1, 520 D3.
Agadir; *1, 536 C1.
 Agaforneus 15, 565.
 Aga Khan 21, 574.
 Agam *22, 288 D3 (nr. 3).
 Agama *22, 320 D2.
 Agamain *1, 536 bkrt b B3.
Agamemnon; 7, 510.
 Agana (stad) 12, 517.
 Aganippe (myth.) 1, 456.
 Agape, Hl. 7, 426.
 Agapitus, Hl. 10, 637.
 Agaren *4, 686 B2.
 Agaroed Fort *22, 311.
 Agassiz Cerro *2, 808 B6.
 Agastya 4, 109.
Agatha-klooster, Sint (aanv. dl).
 Agathangelus (Hl. Acasius) 1, 288.
Agau; 1, 246.
 Agave (myth.); 3, 522; 19, 603.
 Agave (plantk.); 5, 353.
 Agde, Cap d'; *11, 96 E5.
 Agedincum (Sens) 21, 459.
Agen; *11, 96 D4.
 Ageng (soesoehoenan) 17, 320.
 Agenieten-eilanden *14, 496 B1.
 Agensta *1, 221 B1.
Agentia Fides; 20, 805.
Agent-provocateur; 16, 586.
 Agernäs *8, 688 D3.
 Agersö *8, 688 E3.
Aggtelek; *13, 512 F1.
 Aghin *3, 35 D3.
 Aghione *8, 193 B2.
 Agiaden (Spartaansche koningen) 1, 586.
Agilofingen; 4, 334.
 Agilulf (aartsbisshop) 15, 250.
Agimont; *18, 240 C4.
 Aginnum (stad) 1, 583.
 Agistino da Firenze 1, 599.
 Aglabiden (vorstenhuis) 1, 252.
 Aglaophon 20, 60.
 Agletrudis 4, 159.
 Aglipay, schisma van 19, 702.
 Agly, L' *7, 126 C1.
 Agna *11, 348.
 Agnatha (visschen) 23, 497.
Agnosticisme; 14, 819.
 Agnus, Joh. 16, 459.
Agobardus; 16, 527.
 Agoeng (sultan) 14, 759.
Agoeng, Goenoeng = Piek van Bali; *3, 658 D1.
Agora (v. Athene); 3, 235 vlg.
 Agordat *1, 536 bkrt a C4; 10, 320.
Agoult, Marie d'; 1, 599; 16, 512.
 Agout *11, 96 E5.
Agra; *10, 224 D2.
Agram = Zagreb; (liturg.) 9, 213; (onderwijs) 14, 629; *19, 112 E4.
 Agrarisch socialisme 1, 641.
Agrarische wetgeving; (Ned. Indië) 18, 431.
 Agricola (Finsch Prot. biss.) 10, 723 724.
Agricola, Daniël; 4, 177.
Agrigento = Girgenti; *14, 320 D6.
Agrinion; *12, 384 C4.
 Agrinion Meer *12, 384 C4.
 Agrippeion (plaats) 2, 435.
Agrippina; 7, 707.
Agrogeologie; 5, 433.
 Agro Pontino (Pontijnsche landstreek) 5, 674; 20, 78.
 Agsiosfatra *1, 520 G3.
Agua; *17, 608 A3.
 Agua Fria *3, 18 D4.
 Agua Fria River *3, 18 D4.
 Aguan, Rio *17, 608 B2.
Aguascalientes; *23, 320 F6.
 Aguilar, Nic. 8, 214.
Aguilar de la Frontera; *21, 752 D4.
 Aguillar, Jeremio d' 8, 195.
 Aguiló, Marian 7, 129.
Agulhas, Kaap = Naaldenskaap; *1, 520 E8.
 Agusan *18, 432 G4.
 Agylla (stad) 6, 633.
 Ahaggar = Atakor -n Ahaggor = **Hoggar**; *1, 520 D2.
 Ahiram 14, 372.
 Ahlbrinck, W. 8, 136.
 Ahlgren, Ernst 4, 542.
 Ahmad 5, 469.
Ahmadabad; *10, 224 C3.
 Ahmad Khan, sir Sajjid 14, 107.
 Ahmadnagar *10, 224 C4.
 Ahmed (Achmed; kalief) 21, 189.
 Ahmed el Bedawi (Moh. Hl.) 22, 447.
 Ahmed Mirza (sjah) 19, 651.
Ahr; *9, 512 B3.
 Ahus *18, 704 C5.
 A. H. V. (Algemeene Handelsvoorwaarden) 1, 784.
 Ahvenanmaa = **Aalandseilanden**.
 A. H. V. Z. (Alg. Handelsvoorw. bij zaaizadenhandel) 1, 784.
 Ai (N. I.) = Waij *3, 710.
 Ai (China) *7, 384 E8.
 Ai (Rusl.) *21, 48 H3.
 Aiberton *3, 288 H6.
 Aide à L'Enfance Noire, L' 23, 717.
 Aide Médicale aux Missions, L' 23, 717.
Aidin; *3, 672 G6.
 Aidin Meer *3, 480 G4.
 Aiglon, l' 20, 506.
 Aigues Mortes, Golf v. *11, 96 F5.
 Aiguille d'Argentièrre *24, 720 B5.
 Aiguille Verte *24, 720 B5.
 Aigulf van Maguelone 4, 546.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Aimara-Indianen 22, 614.
 Aimaros, Serra dos *6, 160 G5.
Aimere (plaats); *22, 637.
 Aimere, piek van 14, 153.
 Ain (dep.) *11, 64 (nr 48).
 Ain Beïda * 17, 262 J3.
 Ain Dzjidi * 19, 384 C6.
Aineffe; *16, 704 C2.
 Ain-Galaka 5, 741.
 Ain Häbil *9, 260.
 Ain Mensjele *9, 260.
Aino's; 3, 468.
Ain-Sefra; *1, 536 C1.
 Ain Sinja 21, 453.
Aintab; *3, 35 C4.
 Ain Taiba *17, 262 I5.
 Ain Temoesjent *21, 752 F5.
Aioon (aanv. dl.).
Air = Azbin = Asben; *1, 520 D3.
 Air, Point of *12, 464 E5.
 Airconditioning 7, 827.
Aire; *12, 464 bkrt 1.
 Aire Point *12, 464 D4.
 Air France, Mij. 21, 144.
Alrolo = Eriels; *24, 720 D3.
 Air-varié 23, 206.
Airy, G. B.; 1, 516.
 Aisch *9, 512 D4.
Aische-en-Refail; *18, 240 C1.
Aisemont; *18, 240 B2.
Aisne (dep.); *11, 64 (nr 6).
Aisne (riv.); *11, 96 E2.
 Aisne-offensief 23, 649.
 Aithiopsis (gedicht) 8, 414.
 Aitionoom (plantk.) 5, 71.
 Aivaly *3, 672 G5.
Aix(-en-Provence); *11, 96 F5.
Aix-les-Bains; *11, 96 F4.
Ajaccio; *11, 96 bkrt Corsica.
 Ajaccio, Golf van *11, 96 bkrt Corsica.
 Ajam-Woeroek 14, 497.
 Ajan *3, 448 K3.
 Ajas (plaats) 1, 446.
 Ajekajek (berg) 16, 569.
Ajerbangis; *22, 288 C3.
 Ajerbara *3, 726 B2.
 Ajergegas *3, 726 B2.
 Ajermadidi *7, 161 A1.
 Ajer-teretep *3, 726 A1.
 Ajjalon (plaats) 1, 632.
 Ajjoebiden (Mohammedaansch vorstengeslacht) 10, 56.
 Ajmere = **Adsjmier**.
 Ajo *3, 18 D6.
 Ajodhja (stad) 14, 101.
 Ajoeng, Toekad *3, 658 C2.
Ajoethia; 3, 728; *10, 224 I5.
 Akaba *3, 448 A6.
Akaba, Golf van *1, 536 bkrt a B2.
 Akahito (Jap. dichter) 14, 468.
 Akarnanië *12, 384 C4.
 Akasje *1, 536 bkrt a B3.
 Akassa *1, 536 D4.
 Ak Dagh *3, 462 C3.
Aken; (bronnen) 6, 298; * 9, 576 B3.
Aken, Hein van; 20, 796.
 Aken-Maastrichtse Spoorweg Mij. 9, 203; 16, 453.
 Akermaniet 17, 441.
Akershus; *18, 704 B4.
Akersloot; *18, 672 A3.
Aketi; *15, 512 E2.
 Ak Hissar *3, 672 G5.
 Akiara *3, 462 D4.
Akineten; 12, 404.
 Akir *19, 384 B5.
 Akita *14, 464 D3.
Akka = Akko = Acca = Accon = Acra; *19, 384 C3.
 Akka, Baai van *19, 384 C3.
Akkadiërs; (spijkerschrift) 22, 29.
Akkadisch; 6, 748.
 Akkerleeuwerik 23, 257.
 Akkerman = **Cetatea Alba**; *21, 48 C5.
 Akkerweidebedrijf 16, 84.
Akkerwoude; *11, 208 C1.
 Akkerziekte 17, 430.
 Akko = **Akka** = Acca = Accon = Acra.
Akkoord; (liquidatieakkoord) 16, 506.
Akkra; *1, 536 C4.
Akkrum; *11, 208 C2.
Akmarijp; *11, 208 C3.
Ak-Metsjet = Simferopol; *21, 48 C5.
 Akobo *1, 536 bkrt a B6.
 Akoe *10, 224 E2.
 Akoon *2, 122 C2.
 Akra, Dzjebel el 9, 635.
Akren, Twee = Les Deux Acres; *13, 176 C2.
 Akrotiri Schiereiland *3, 672 bkrt c B1.
 Aksar Fjord *24, 426.
Aksoe; *3, 448 F4.
 Aksoro (Jav. letter) 18, 440.
 Aksumietische rijk 3, 451.
Akyab; *10, 224 G3.
 Ala, El *1, 536 bkrt a C2.
 Ala, Monti d' *14, 320 B4.
Alabama; *1, 649; *23, 320 14.
 Alabamine 12, 666.
Ala-Dagh; *10, 432 H4.
 Alagoa *1, 520 bkrt a.
Alagoas; *6, 160 H3.
 Alagon *21, 752 C3.
Alagös; *21, 48 F6.
 Ala-ibn-Moghir 1, 223.
 Alais 1, 737; *11, 96 F4.
Alajucla; *17, 608 C3.
 Alalakeiki Kanaal *12, 822.
 Al Amin (kalief) 2, 26.
 Alamoet (burcht) 3, 162.
 Alamos, Los *6, 670 B3.
 Alamoeth (muziekinstr.) 14, 616.
 Aland (riv.) *9, 512 D2.
 Alands Haf *18, 704 D3.
 Alang *2, 122 A2.
 Alanmyo *18, 432 A2.
 Alanus, William 1, 823.
 Alapajewsk *21, 48 I3.
Alardus van Amstelredamus; 2, 252.
Alarik II; 16, 377.
 Alaro *3, 650 C2.
 Alarodische ras 22, 377.
 Alarodische taalgroep 10, 403.
 Alas, Leopoldo 7, 577.
Alas, Straat *18, 432 E7.
Alasan; *21, 48 F6.
 Alasbatoe (berg) 15, 653.
Alasjan; *7, 384 D3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Alaska**; * 1, 658; *18, 608 C3.
Alaska, Schiereiland; *18, 608 C4.
Alaskagebergte; *18, 608 C3.
Alaska Golf *1, 658 D3.
Alaska-stroom 22, 183.
Alaslanden; 3, 249; *3, 251; *22, 288 B2 (nr b).
Alatau; *3, 480 E4.
Alatri (plaats) 1, 739.
Alatyr; *21, 48 F4.
Alava; *21, 752 E1.
Alawieten 18, 604; 22, 378 379.
Alayor *3, 650 E2.
Alayrac, Nicolas d' 8, 483.
Albacete; *21, 752 F3.
Alba Julia = Karlsburg = Gyula Fehérvár (Roemenië); *19, 112 H3.
Alballe, Port de l' *2, 315 A1.
Alba Longa; (verwoesting) 8, 391; (ligging) 16, 156.
Albaner bergen = Monti Albani; *6, 715 B2.
Albani, Franciscus 7, 597.
Albani, Monti = **Albaner bergen**.
Albanië = Shqipnija; * 1, 666; *3, 672 D4; (godsdienst) 3, 668; (gesch.) aanv. dl.
Albano (rivier) *7, 771.
Albano (stad); 1, 663; *14, 320 D4.
Albano, meer van = Lago di Castello Gandolfo; *1, 669.
Albano, Monte *7, 771.
Albany (Austr.); *3, 288 B5.
Albany (riv.); *18, 608 K4.
Albany (V. S.); *23, 320 L2.
Albara (rivier) 3, 197.
Albas (lied) 17, 701.
Albatros; 22, 220.
Albemarle (eil.) 11, 287.
Albemarle, hertog van; 18, 9.
Alber, Erasmus; 1, 725; 21, 425.
Alberdingk Thijm, Jos.; 6, 112; 10, 822; 18, 289.
Albères, Monts *7, 126 C1.
Alberich 19, 268.
Albericus, Hl.; 7, 552.
Albert, Eugen d'; 7, 63.
Albert, J. I., 691; 16, 406.
Albert (prins v. Luik) aanv. dl.
Albert I v. België (aanv. dl.); 17, 177.
Albert de Groote = **Albertus Magnus**.
Albert (koning) van Saksen 21, 166.
Albert-Edwardmeer = **Edward-meer** = Mwita-nzige; *15, 512 G3.
Alberta; *6, 734 F3.
Alberti, G. B.; 3, 823; 6, 378.
Alberti, L. B.; 6, 122; 14, 361.
Albertkanaal; *1, 689; *16, 480 B4.
Albert-Meer; *15, 512 G2; 15, 532.
Albertstad; *15, 512 G4.
Albertus, Hl. (patriarch van Jerusalem); 6, 269.
Albertus van Cuyck; 13, 216; 16, 708.
Albertus Magnus; 1, 711; 3, 15 430.
Albertus Manducinus 22, 595.
Albertus a Sarteano, Zal. 17, 680.
Albertijn (munt) 1, 693.
Albese *7, 771.
Albi; *11, 96 E5.
Albigenzen; 4, 309.
Albina; *22, 320 D2.
Albinen *4, 686 B2.
Albinium (plaats) 2, 54.
Albinus 5, 564.
Albireo (ster) 24, 720.
Albis (Elbe) 10, 64.
Alblas; *24, 688 E3.
Alblasserdam; *24, 688 D3.
Alblasserwaard; 8, 832; *24, 688 E3.
Alboide 6, 257.
Albrandswaard 20, 84.
Albrecht (de Ascaniër of „de Beer”); 6, 129.
Albrecht II (van Oostenrijk) 19, 151.
Albrecht van Beieren; 9, 789.
Albrecht Frederik (van Pruisen) 13, 431.
Albrechtsburg 3, 71.
Albret, Charlotte d' 5, 736.
Albristhorne *4, 686 A2.
Albula (riv.); *24, 720 E3.
Albula (pas); *24, 720 E3.
Albuminepapier; 8, 466.
Albuquerque; *23, 320 E3.
Albuquerque, A. de 20, 107.
Alburno, Monte *6, 718 C2.
Albury; *3, 288 H6.
Alcala de Guadaira; *21, 752 D4.
Alcala de Henares; *21, 752 E2.
Alcalde del Rio, H. 7, 107.
Alcamo; *14, 320 D6.
Alcanar *7, 126 A3.
Alcantara; *21, 752 C3.
Alcazar de San Juan; *21, 752 E3.
Alchvine = **Alcuinus**.
Alcimedon (myth.) 1, 445.
Alcira; *21, 752 F3.
Alceoniden; 3, 235.
Alcoforado, Marianna 20, 107.
Alcohol; (denatureeren) 8, 677; (misbruik) 1, 716; 15, 266.
Alcoholbestrijding bij het Snelverkeer, Ver. voor 23, 335.
Alcoy; *21, 752 F3.
Alcudia *3, 650 D2.
Alcudia, Baai van *3, 650 D2.
Alcuinus; 16, 527; 20, 353.
Aldabra-eilanden; *1, 536 H5.
Aldan; *3, 480 K3.
Aldansk *3, 448 K2.
Aldeburgh *12, 464 G5.
Alden *9, 352 B2.
Alderley Edge *12, 464 bkrt 1.
Aldermen 22, 723.
Alderney Island = **Aurigny**; *14, 802.
Aldershot; *12, 464 F6.
Aldrovanda; 14, 210.
Aldus Manutius; 16, 629.
Aleganza *1, 520 bkrt c.
Alem; *18, 631 H1.
Alemannen 3, 562.
Alemtejo; *21, 752 C3.
Alena van Dilbeek, Hl.; 9, 88; 23, 670.
Alençon; *11, 96 D2.
Alendoe (volksstam) 3, 653.
Alenuihala Kanaal *12, 822.
Aleoeten; *3, 480 O3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Aleotti 21, 365.
Aleppo = Haleb; *3, 448 A5; 4, 700; 22, 377.
 Alepponoten 19, 774.
 Aler, Paul 12, 222.
 Aléria *8, 193 B2.
 Alésia; 3, 420.
 Alessandri, A. 7, 379.
Alessandria; 11, 157; *14, 320 B2.
 Alessio *1, 666 B2.
Aletsch Gletsjer; *24, 720 D4.
Aletschhorn; *24, 720 D4.
 Aleurites cordata (Japansche boom) 10, 60.
 Aleuronaatbrood (tegen suikerziekte) 12, 51.
Alexander; Geestelijke personen: **A. VII** (paus); 7, 372; **A.** (patriarch van Alexandrië); 3, 16; **A.** (abt) 1, 336.
Vorsten in de Oudheid: **A. de Groot**; 3, 9; 6, 418; 13, 178; 14, 310; 18, 335; 21, 9; **A. I Balas** (v. Syrië); 8, 660; **A. II Zabinas** (v. Syrië); 8, 661; **A. Janneus** (Machabeeër) 16, 825; 19, 589.
Vorsten in nieuweren tijd: **A. v. Griekenl.**; 12, 368; **A. v. Hohenzollern** 13, 431; **A. I v. Joego-Slavië**; 14, 632; **A. III v. Rusland**; 17, 212; **A. III v. Schotland** 21, 359; **A. v. Servië**; 18, 756.
Alexander-Archipel; *18, 608 E4.
Alexanderkanaal = Frans-Jozefskanaal; *14, 626 D2.
 Alexanderland *1, 189 Zuidpool.
 Alexandra = **Cassandra**; 7, 86.
 Alexandra (Machabeeër) 16, 825.
Alexandrette = Iskenderoen; *3, 35 C4; 22, 378.
 Alexandria *6, 734 E3.
 Alexandria Station *3, 288 F2.
Alexandrië; *1, 536 bkrt b A1; (philologie) 13, 467.
 Alexandrine (prinses van Mecklenburg) 7, 476.
 Alexandropol = **Leninakan**; *21, 48 E6.
Alexandrowsk (N. Rusl.); *21, 48 C1.
 Alexandrowsk (Oekraïne) *21, 48 D5.
Alexandropolis = Dede Agatsj; *12, 384 G2.
 Alexandrijnsche Canon (lit.) 6, 762; (Hl. Schrift) 6, 764.
 Alexandrijnsche literatuur 1, 757.
Alexandrijnsche liturgie; 17, 715.
Alexandrijnsche school; 2, 473.
 Alexejew, Constantin Sergejewitsj 22, 77.
 Alexinac *19, 112 G5.
 Alexis, P.; 7, 175.
Alexisbad; *9, 576 D3.
 Alf (bisschop v. Groenland) 12, 398.
 Alfadir (Germ. myth.) 2, 89.
 Alfedena (plaats) 3, 313.
 Alfoeren Zee = **Arafoera Zee** = Harafoera Zee.
Alföld = Groote Hongaarsche Laagvlakte; *13, 512 E3.
Alfonsus VI (v. Castilië); 7, 530.
Alfonsus X (van Castilië); 2, 55; 21, 525.
Alfonsus IX (v. Leon); 21, 168.
 Alfonsus II (van Napels) 10, 650.
 Alfonsus VI (v. Portugal) 19, 575.
Alfonsus, Hl.; 3, 677.
 Alfragan (astronoom) 2, 636.
 Alfred van Edinburgh 17, 211.
 Alfvén, Hugo 24, 758.
 Algaida *3, 650 C2.
Algarvië; *21, 752 B4.
Algazel; 3, 426.
 Algebra (woordafleiding) 1, 812.
Algeciras; (conferentie te) 1, 225; *21, 752 D4.
 Algemeen Belgisch Onderwijzersverbond 19, 65.
Algemeen Christelijk Vakverbond (België); 21, 71.
 Algemeen Christen Onderwijzersverbond 19, 65.
Algemeen Christen Werkersverbond; 2, 672; 7, 681.
 Algemeene heffingen 4, 378.
 Algemeene Maatschappij ter beginstiging der Volksvlijt 21, 682.
 Algemeene Maatschappij voor Handel en Nijverheid 17, 465.
 Algemeene Nederlandsche Typografenbond 23, 175.
 Algemeene Nederlandsche Vrouwenvereniging 19, 622.
 Algemeene Nederlandsche Wielrijders Bond 2, 540.
 Algemeene Nederlandsche Zouavenbond 24, 253 656.
 Algemeene R.K. Werkgeversvereniging 24, 132.
 Algemeene Spaar- en Lijfrentekas 2, 696; 21, 748.
 Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur 15, 671.
 Algemeen Kath. Vlaamsch Studentenverbond 23, 522.
Algemeen Nederlandsch Persbureau (aanv. dl); 18, 574; 19, 633; 23, 224.
 Algemeen Nederlandsch Werkliedenverbond 13, 103; 23, 175.
 Algemeen Secretariaat voor Kath. Boekerijen 19, 180.
 Algemeen Verbond van Kath. Boekerijen 19, 180.
 Algemeen Vlaamsch Nationaal Jeugdverbond 14, 556.
Algen; 1, 777.
 Algentijdperk 1, 777.
Algerië; 6, 435; *17, 262.
 Al-Gezira-al-Khadra 1, 779.
Algiers; *1, 536 D1.
 Algiers, Baai van *17, 262 H2.
Algoabaai; *1, 536 F8.
 Algué S.J., José, 3, 820.
 Al-Hadzjdzjadzi 19, 28.
 Alhajuela *19, 418.
 Alhambrastijl 14, 316.
Alheide; *8, 688 C2.
 Alhucemas *21, 752 E5.
 Ali (zoon van Aboe Sodzjra Bolje) 1, 619.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Ali** (schoonzoon van Mohammed); 14, 311.
Alianora van Gelre 10, 101.
Aliat *3, 462 G3.
Ali Beu Su *3, 672 bkrt a.
Ali Bey 3, 567.
Alicante; *21, 752 F3.
Alice Springs Station *3, 288 F3.
Alice Well *3, 288 E3.
Ali-choez Dag *3, 462 E2.
Aligarh = Koil; *11, 334 B1.
Alighieri da Zevio 2, 74.
Al-Imam Aboe Abdoellah Moehammad as Sjafi 21, 570.
Alimentaire intoxicaties 23, 578.
Alimimupi *22, 320 C5.
Alimoniae 19, 425.
Alingsaas; *18, 704 C4.
Ali Osman 3, 567.
Aliospray 8, 740.
Aliphatische verbindingen; 3, 80.
Alise Ste Reine (plaats) 1, 738.
Alisjar-Hüyük (opgravingen) 13, 298.
Alisso (plaats) 10, 136.
Alitiene *1, 243 B1.
Aliwal South *1, 536 F8.
Alkaligraniet 12, 250.
Al Kamil (sultan) 10, 56.
Alkemade; *24, 688 D2.
Alken; *16, 480 B4.
Alkmaar (N. Holl.); *18, 672 A3.
Alkmaar (Surin.) *22, 320 C2 (nr 2).
Alkmaardermeer; *18, 672 A3.
Allah (aanv. dl).
Allahabad; *10, 224 E2.
Allaire *6, 214 D2.
Allassotonische bewegingen; 23, 207.
Allat (godin) 18, 227.
Allays, Hilaire 9, 726.
Alle (riv.) *9, 512 I1.
Alle; *18, 240 C7.
Alleghany Gebergte; *23, 320 J3.
Allegheny State Park 6, 109.
Allegri, Antonio 8, 177.
Allemaande (dans); 23, 805.
Allemannisten 1, 822; 20, 114.
Allen Meer *12, 464 C4.
Allen River *12, 464 D6.
Allenstein; *9, 576 I2.
Allentown; *23, 320 K2.
Aller; *9, 512 C2.
Allerheiligen (aanv. dl).
Allerheiligenbaai = Bahia de Todos os Santos; *6, 160 H4.
Ailerheiligenlitanie 16, 514; 19, 507.
Allerheiligenstraat 17, 44.
Allerheiligenvloed; 22, 220.
Allerheiligste Drievuldigheid, Priesters van de 8, 222.
Allerkinderen 19, 82.
Allerkostbaarst Bloed, Zusters van het 8, 222.
Allerzielen 5, 202; 23, 172.
Allerzuiverst Hart van Maria 12, 783.
Alleseters 19, 35.
Alleur; *16, 704 D2.
All-for-Ireland League 18, 756.
Allgäu *4, 330 E4.
Allgäuer Alpen *24, 720 E2.
Allgäuer Heinze-staken (landbouw) 21, 40.
Allgäuer rund(vee); 24, 778.
Alliance *22, 320 D2 (nr 7).
Alliance internationale pour le suffrage et pour l'action civique et politique des femmes 14, 250.
Allier *11, 96 E3.
Allier (dep.) *11, 64 (nr 45).
Alligatorpeer 19, 633.
Allihn, Max 2, 309.
Allingawier; *11, 208 A2.
Allinge *5, 748.
Allit *19, 384 B3.
Allocutie (aanv. dl).
Allographie 12, 648.
All Pines *17, 608 B2.
Alm; *18, 624 B1.
Almaden; *21, 752 D3.
Almagest; 20, 283 285.
Almago, Diego d'; 7, 379.
Almanak; (Enkhuizer) 10, 234.
Almansa *21, 752 F3.
Almanzor, Plaza de 7, 105.
Alma Redemptoris Mater; 17, 216.
Almas, Serra das *6, 160 G5.
Almata (stad) 2, 24.
Almato, Petrus 13, 228.
Almelo; *19, 336 D3.
Almelo-Nordhorn-kanaal; *19, 336 E3.
Almelosche A; *19, 336 D3.
Almen *11, 512 F3.
Almendingen *4, 686 B1.
Almenum; *11, 208 A2.
Almeria; *21, 752 E4.
Alminding *5, 748.
Almissa = Omis; *14, 626 C3.
Almkerk; *18, 631 E1.
Almonde, Philips van; 6, 238.
Almoravide; 4, 597.
Almuis 2, 32.
Alne = **Aulne** = Halna = Aune.
Alne (abdij) 3, 338.
Alnoet 16, 62.
Alnwick; *12, 464 bkrt 4.
Aloë; 18, 12.
Al Oebaid = El Obeid; *1, 536 bkrt a B5.
Aloeboa *2, 122 C2.
Aloema *15, 512 D4.
Aloeng Gangri *10, 224 E1.
Aloepka; *21, 48 C6.
Aloeta = Alt = Olt; *19, 112 I4.
Alok (plaats) 17, 168.
Alor; *17, 816 A3.
Alor, Straat *22, 637.
Alorbesar *17, 816 A3.
Alor Star; *10, 224 I6.
Alosa (dierk.) 10, 109.
Alostanus, Georgius 7, 728.
Alpaca (lustre) 16, 727.
Alpargata (sandaal) 8, 371.
Alpen; *2, 40; (bouw) 2, 40; 22, 525.
Alpes-Maritimes (dep); *11, 64 (nr 86).
Alphabet (Ionisch); 12, 371.
Alpha Boötis (ster) 2, 785.
Alpha Orionis (ster) 4, 797.
Alphen (Geld.) 2, 604; *11, 512 B4.
Alphen (N. Br.); *18, 631 E3.
Alphen aan den Rijn; *24, 688 D2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Alpheus** = Ruphias *12, 384 C5.
 Alpine Club 2, 517.
 Alpine ras 12, 457; 10, 453.
 Alpinus, P. 2, 56.
Alp-Tekin; 11, 381.
 Alpujarras, Las 2, 29.
 Alrö *8, 688 D3.
 Als *8, 688 D2.
 Alsace = **Elzas**; 10, 141; *10, 143; *11, 96.
 Alsace-Lorraine = **Elzas-Lotharingen**; *10, 143; 10, 146.
 Alsatia, Th. Ph. de 1, 205.
Alsem (Artemisia); 7, 535.
Alsemborg; *6, 96 C4.
 Alsemtoppen 5, 626.
Alsen; *8, 688 C4.
Alsten; *18, 704 C2.
 Alster (riv.) 12, 673.
 Alt = **Alocta** = Olt.
Alt (viool); 12, 689; 23, 483.
 Altaarschel 22, 646.
 Alta California 3, 603.
 Altaïsche volken 3, 474.
 Altamaha *23, 320 J4.
 Altbayerische Alpen *2, 40 D2 (sub G3g).
Altbunzlau = Stara Boleslav; *5, 578 C1.
 Alt del Grio *2, 315 B2.
Altdorf; *24, 720 D3.
 Alten = **Altengaard**.
Altena, Land van *18, 320 B3.
Altenburg; *9, 576 E3.
 Altenelv *10, 720 B2.
 Alten-Fjord *18, 704 E1.
Altengaard = Alten; *18, 704 E1.
 Altenkamp (abdij) 14, 794.
Altenkirchen; *9, 576 B3.
 Altforst *11, 512 C4.
 Althaemenes (myth.) 7, 151.
 Althaus, Johann 2, 73.
 Altissima, Monte *11, 348.
 Altkirch *10, 143 C3.
 Altmannsdorf *24, 79.
 Altmark *9, 576 D2.
Altmühl; *9, 512 D4.
 Alto, Monte 4, 644.
 Alto, Pico *1, 520 bkrt a.
- Altolka** *3, 288 G4.
Alton; *23, 320 H3.
Altona; *9, 576 C2.
 Altoona *23, 320 K2.
 Altos do Parana *6, 160 G4.
Altötting; *4, 330 G3.
 Altranstädt, verdrag van 14, 666.
 Altsohl *13, 512 E1.
 Altstatten *24, 720 E2.
 Altus *23, 320 G4.
Altvater; *19, 112 E1.
 Altweert (plaats) 24, 89.
 Altyn-tag *3, 480 F5.
Aluin; 18, 188.
Alva; 13, 278.
 Alvans *16, 704 C2.
 Alvarez de Mendana 5, 244.
 Alvar Garcia 3, 435.
Alvarado, Pedro de; 21, 185.
 Alvarus Pelagius 2, 89.
Alveringhem; *24, 176 A3.
 Alvermannekens (folkl.) 1, 163.
 Alverna (dorp) 24, 376.
 Alversa *6, 718 B2.
 Älvkarleby = **Elfkarleby**.
Alvleeschklier; 22, 31.
 Alvo, Monte *14, 320 B4.
 Alvsborg (stad) 12, 166.
 Alvsvaag (stad) 16, 114.
Alwar; *10, 224 D2.
 Alwat *1, 536 bkrt a B5.
 Alyattes (koning) 17, 388.
 Alz *9, 512 E4.
 Alzaharavius (Arab. arts) 1, 253.
Alzette; *4, 432 E3.
 Alzon, Emm. d'; 3, 194 195.
 Amadeusmeer *3, 288 E3.
 Amadis *15, 512 F2.
 Amadjuak-meer *6, 734 J2.
Amager; *8, 688 F3.
Amahai; *17, 816 B2.
Amajoeba, slag van; 22, 748.
 Amala, Jacques d' 4, 689.
 Amalaka-vrucht 5, 102.
Amalarius; 16, 527.
 Amalberga, Hl. 10, 164; 22, 350.
 Amaldus Amalryci 1, 695.
Amalfi; *6, 718 B2.
Amalia van Solms; 8, 745.
- Amalias** *12, 384 C5.
 Amalricani 2, 102.
 Amami *14, 464 B5.
 Aman, Golf van *3, 480 D6.
Amandelontsteking (angina); 16, 759.
 Amandelschubsteel 19, 717.
 Amandelsteen 17, 432.
Amandus, Hl.; 2, 532; 4, 159 554; 8, 759; 16, 95.
Amapala; *17, 608 B3.
 Amapala-baai = **Fonseca-baai**.
 Amaracao *6, 160 G2.
 Amarakosja (Skr. woordenb.) 2, 108.
 Amarante *6, 160 G3.
Amarawati = Amraoti; *10, 224 D3.
Amaril; (poeder) 3, 110.
Amarillo; *23, 320 F3.
 Amarillo 21, 526.
 Amarine 7, 343.
 Amaroe (Ind. dichter) 14, 111.
Amasa (Oude Test.); aanv. dl. i.v. Joab.
Amasia; *3, 35 B2.
Amasias; 19, 354.
 Amata 16, 155.
Amatitlan; *17, 608 A3.
 Amaturiani (sekte) 2, 102.
 Amaxiki (stad) 16, 345.
Amay; *16, 704 C2; (bedevaart) 18, 777.
Amazonas; (staat) *6, 160 B3; (rivier) 6, 160 B2.
Amazon = Amazonas (rivier); *6, 160 B2.
Amazonen-sage; 6, 71.
 Amazonepapegaaien 19, 438.
 Amazonië 6, 166.
 Amba (hoogvlakte) 1, 245.
 Ambaca *15, 512 C5.
 Ambachtsonderwijs 2, 116; 16, 229.
Ambachtsschool; 18, 740 vlg.
Ambala = Umballa *10, 224 D1.
 Ambalangoda *7, 265 A4.
 Ambara (taal) 1, 246.
Ambarawa; *14, 496 F3.
 Ambasa (plaats) 17, 365.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Ambassadeur**; 11, 758.
Ambelau = Boea Palaoe; *17, 816 B2.
Ambengan *3, 658 C1.
Ambeloup; *16, 736 D2.
Ambiorix; 22, 689.
Amblève = **Amel**.
Ambling, K. G. 2, 174.
Ambly; *18, 240 E4.
Amboeloe *14, 496 I4.
Amboem *15, 512 C5.
Amboenten *14, 496 I2.
Amboeroemboe, Goenoeng = Keo-Piek = Emboe Lobo; *22, 637.
Ambohiviny *1, 520 H6.
Amboland *1, 536 E6.
Ambon; *17, 816 B2; 2, 122.
Ambon, Teloeck *2, 122 B2.
Ambong *5, 752 C1.
Ambonsche moord, aanv. dl i.v. Carpentier.
Ambra = **St. Hubert**; 21, 115.
Ambra (dierk.) 2, 117.
Ambre, Kaap *1, 520 H6.
Ambresin; *16, 704 B2.
Ambriz *15, 512 C4.
Ambrizette *15, 512 C4.
Ambrogio, fra 2, 128.
Ambrosius, Hl.; 20, 338.
Ambrosius Sansedonius 2, 129.
Ambtman 9, 434.
Amburg *9, 512 D4.
Ambij; *16, 448 B5.
Ameide; *24, 688 E3.
Ameisenpater 24, 18.
Amel (riv.) = **Amblève**; *16, 704 F3.
Ameland; *11, 208 B1.
Amelander Gat; *18, 336 C1.
Ameling, K. G. 2, 174.
Amelius 2, 169.
Amelius = **Appelmans**, J.
Amen *9, 352 B2.
Amenemhet III; 10, 574.
Amengijs; *19, 176 B6.
Amenhotep III; 17, 459.
Ament, boterformule van 5, 805.
Amer; *18, 624 B1.
Amer (glas) 14, 519.
Amerbach, Elias Nic. 2, 176.
America (Ned.Limb.) 13, 605; *16, 448 C3.
American Journal of Education 3, 815.
American Missionary Union 3, 766.
Amerika, zie hiervoor Noord-Amerika *18, 608, Middel-Amerika *17, 608, en Zuid-Amerika *24, 656.
Amerikaansch zuur (groente) 20, 797.
Amerind (volksnaam) 14, 86.
Amerongen; *23, 128 C3.
Amersfoort; *23, 128 C2.
Amersfoort, Quirijn van 2, 139.
Amesbury, *12, 464 F6.
Amet *2, 122 C2.
Amethyst; 6, 165.
Amethystzwam 10, 814.
Amhara *1, 536 G3.
Amherst, W. P. 10, 224.
Amiata, Monte; *14, 320 C3.
A. M. I. C. (Apostolaat ter Zee) 24, 488.
Amicale des Officiers de la Campagne 19, 315.
Amict; 13, 700.
Amida-Boeddha; 14, 622.
Amiens; *11, 96 E2.
Amies de la Jeune Fille 23, 715.
Amigo (gevangenis in Brussel) 6, 403.
Amil (Islam) 9, 325.
Amilius van Assche = A. v. Buren = A. Steinvort 17, 442.
Aminadab; 3, 21; 7, 14.
Aminoplasten 15, 765.
Aminopolypeptidase 10, 302.
Aminozuren; 3, 174.
Amir Ali, Sajjid 14, 107.
Amiranten = Admiraliteitseilanden; *1, 536 I5.
Amis, Aphra 4, 319.
Amitabha (Boeddh.) 5, 455 457.
Amitose (amitotische kerndeeling); 7, 186.
A. M. M. (Association pour L'Aide Médicale aux Missions) 17, 391.
Ammania (stad) 20, 95.
Ammas (godin) 8, 411.
Ammeberg = **Aammeberg**; *18, 704 C4.
Ammer; *9, 512 D4.
Ammergau Alpen *2, 40 D2.
Ammermeer; *9, 576 D4.
Ammerstol; *24, 688 E3.
Ammertengraat *4, 686 B2.
Ammerzoden; *11, 512 A4.
Ammoniak; 7, 675; 11, 373; 22, 177 vlg.
Ammoniakwater; 7, 675.
Ammoniumsulfaat; 7, 675.
Ammonius, Caspar 2, 175.
Ammonius Saccas; 18, 469.
Amnesie; 11, 472; 20, 590.
Amnion; 17, 739.
Amoedarja; *3, 480 D4.
Amoen-Re; 15, 63; 18, 162.
Amoentai; *5, 752 C3.
Amoer; *3, 480 J3.
Amoerang; *7, 160 B1.
Amoerang, Teloeck *7, 160 B1.
Amoerroe (god) 2, 196.
Amonines; *16, 736 D1.
Amontillado (wijnsoort) 1, 612.
Amontons, Guill.; 22, 584.
Amore (Rozenkruisers) 21, 14.
Amorgos; *12, 384 G6.
Amorrheëen; 3, 511 515; 6, 748.
Amortisatie; 22, 45.
Amosis (Egypt. naam) 1, 620.
A-Mostasim (kalief) 1, 215.
Amouch, Kaap el *17, 262 H2.
Amoy = Hja-moen; *7, 384 G6.
Ampamam *7, 265 B1.
Ampato *24, 656 B4.
Ampenan; *3, 658 E2.
Amper *4, 330 F3.
Ampezzo, Cortina d' = Cortina d'Ampezzo; *14, 320 D1.
Amplifier, theorie van O.; 2, 327.
Amphictionie, Delphische; 13, 73.
Amphidromia (feest) 13, 288.
Amphissa; *12, 384 D4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Amphitrite Baai *22, 288 E4.
 Ampibabo *7, 160 B2.
Ampsin; *16, 704 C2.
 Ampulla (gehoororgaan) 11, 477.
 Amraoti = **Amarawati**.
Amritsar; *10, 224 C1; (gouden tempel) 12, 188.
 Amrum *8, 688 B4.
Amsdorf, N. von; 22, 372.
 Amsoldingen *4, 686 B1.
 Amsteg *24, 720 D3.
Amstel (riv.); *18, 672 A4.
Amstel, Gijsbrecht van; 2, 246; 10, 777.
Amstel, Jan van (schilder); 6, 344.
Amstel, Jan van (zeeheld) 21, 401.
 Amstelbode 23, 310.
Amsteldiep; *18, 672 A3.
Amstelkring, Museum; 2, 257; 15, 412.
Amstelland; *18, 672 A4.
Amstelmeer; *18, 672 A3.
Amstelodamum = **Amsterdam**.
 Amstelredam 2, 218.
Amstelveen; *18, 672 A4.
Amstenrade; *16, 448 C5.
Amsterdam (Nederl.); (plattegr.) 2, 219; *18, 672 A4; (dialecten) 2, 262; (Oude en Nieuwe kerk) 2, 250 255 258; (St. Nicolaaskerk) 5, 323; (Kartuizerklooster) 21, 104; (Paleis v. Volksvlijt) 21, 223.
Amsterdam (Vereen. St.); *18, 518.
 Amsterdam-eil. (Oceanië) *18, 704 bkrt.
Amsterdamsche Bank; 3, 734 737.
 Amsterdamsche tijd 23, 39.
 Amsweer (plaats) 8, 643.
Amulius; 20, 434 765.
 Amuyao (berg) 16, 745.
Amyloplasten; 7, 184.
 Amylo-procédé 6, 134.
 Ana, Wadi el *19, 163.
 Anacapri *6, 798.
Anacharsis; 24, 568.
Anaconda; *23, 320 D1.
 Anadoli-Hissar *3, 672 bkrt a.
 Anadoli-Kawak *3, 672 bkrt a.
Anadyr; *3, 480 O2.
 Anadyr Golf *3, 480 P2.
 Anaemie = **Bloedarmoede**.
Anaesthesie; 5, 157.
 Anaga, Punta de *1, 520 bkrt c.
Anagni; *6, 718 A1.
 Anaguroi 8, 202.
 Anak Krakatau (eil.) 15, 651.
 Analavelona *1, 520 H7.
 Anambas Eilanden *18, 432 C5.
 Anamorphose 17, 546.
 Anan ben David 14, 606.
 Ananieten 14, 606.
 Ananjew *21, 48 B5.
Anapa; *21, 48 D6.
Anaphi; *12, 384 G6.
Anaphoor; 6, 763.
 Anaplasmen, anaplasrose 11, 323.
 Anaptyxis (philol.) 22, 355.
Anastasius Bibliothecarius; 11, 640; 16, 391.
 Anasu *12, 384 I1.
 Anata (plaats) 2, 297.
 Anatinae (dierk.) 24, 762.
 Anatole le Braz 6, 212.
 Anatoxinen 22, 725.
 Anaxagoras (18e eeuw) 7, 334.
Anaxandridas (koning); 7, 601.
 Anaxilas 17, 534.
Anaximander van Milete; 1, 177; 14, 730.
 Anbijo (letterk.) 20, 209.
 Ancenis *6, 214 E2.
 A. N. C. F. (België) 19, 315.
 Anchiolo (stad) 2, 299.
 Ancient Mystic Order of Rosae Crucis 21, 14.
 Ancona *14, 320 D3.
 Ancre, markies d' 7, 808.
 Ancud *2, 808 B5.
 Ancyluszee 2, 23; 12, 174.
 Andage (abdij) 13, 650; (plaats en abdij) 21, 115.
 Andaginense, Chronicon 6, 772.
 Andai *17, 816 C2.
 Andalusia (Ver. Staten v. Am.) *1, 649 C5.
Andalusie; *21, 752 C4.
Andalusisch (ploomings)gebergte; *21, 752 D4.
Andamanen; 10, 216; *10, 224 G5.
Andamansche Zee; *10, 224 G5.
 Andana (Andanna) 2, 307.
 Andel (Gron.) *12, 448 C2.
Andel (N. Br.); *18, 631 F1.
 Andelst *11, 512 C4.
 Andenlichten 5, 325.
Andenne; *18, 240 D2.
 Anderen 2, 389; *9, 352 B1.
 Anderitum 11, 267.
Anderlecht; *6, 96 C3.
Anderlues; *13, 176 E4.
Andermatt; *24, 720 D3.
Andernach; *9, 576 B3.
 Andernes (abdij) 2, 328.
Anderson; *14, 39.
 Anderson, J. A. 1, 137.
 Andes = **Cordillera** (de los Andes); *2, 808 C1.
Andesiet; 20, 91.
 Andevorante *1, 536 H6.
Andhra; 14, 101.
 Andicoeri *3, 122 B2.
Andjasmara; *14, 496 H3.
 Andö; *18, 704 C1.
Andocides; 3, 293.
 Andohahelo *1, 520 H7.
 Andonara = **Adonare** = Adonara.
Andorra; 2, 315; *21, 752 G1.
 Andorra la Vieja *2, 315 B2.
 Andraitx *3, 650 C2.
André, abdij St.; 1, 231.
 Andrea, abdij S. 2, 328.
 Andreä, J. V. 6, 721.
 Andreae, T. G. L. 8, 435.
 Andreae, V. 24, 776.
 Andreafski *1, 658 B2.
Andreas (apostel); 2, 100; 2, 584.
Andreas van Creta; 6, 601.
Andreas v. Cuyek (biss. v. Utrecht); 13, 144.
 Andreas-loge 23, 736.
Andrews, Thomas; 8, 92.
Andrimont; *16, 704 E2.
 Androdioecie (plantk.) 2, 333.
 Androessow, vrede van 14, 638.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Andrómeda** (myth.); 7, 235.
Andronicus II 14, 583.
Andronicus Commenus 1, 764.
Andronicus van Rhodus; 17, 547.
Andros (Cycladen); *12, 384 G5.
Andros (Bahama eil.); *23, 320 K6.
Andijk; *18, 672 B3.
Ane *19, 336 D2.
Aneiseh *2, 630 D2.
Anelectrotonus (geneesk.) 10, 97.
Anema, prof. A. 22, 70.
Aneto(u), Pic d' 17, 92; *21, 752 G1.
Angara (Continent) 3, 466.
Angasija (eiland) 7, 771.
Angbandi (volksstam) 11, 412.
Angedair (plaats) 16, 87.
Angel *5, 578 B2.
Angel de los Guarda *23, 320 D5.
Angèle, Mont d' *11, 96 F4.
Angelica, Bibliotheca 2, 361.
Angelicum (universiteit) 20, 739.
Angélis, P. 9, 495.
Angelos, Los = **Los Angelos**; (Chili) *2, 808 B4; (Californië) 23, 320 C4.
Angelsaksisch Amerika 16, 158.
Angelsaksisch (taal) = oud-Engelsch; 12, 479 481.
Angera *16, 22.
Angerap *9, 512 I1.
Angeren *11, 512 D4.
Angerlo; *11, 512 E4.
Angermair, Chr. 14, 378.
Angermanelf = **Aangermanelf**; *18, 704 D3.
Angermund *9, 576 bkrt.
Angers; *11, 96 C3; (Inst. Cath.) 14, 218.
Angevin, Punte de l' *1, 520 bkrt. h.
Angina pectoris; 12, 793 vlg.
Angiolillo 6, 770.
Angiologie (geneesk.) 2, 293.
Angkor; *10, 224 I5.
Angle Pool *3, 288 F4.
Anglesey; *12, 464 D5.
Anglesey (grfschap) *12, 512 (nr. 65).
Anglesiet; 16, 612.
Angleur; *16, 704 D2.
Anglicaansche Artikelen; 8, 14.
Anglicaansche wijdingen 3, 810.
Anglo-catholics 2, 369.
Anglo-Egyptische Soedan *1, 536 F3.
Anglo-Saxon Petrol Co Ltd. 15, 557.
Angmag Salik *18, 608 P3.
Angol *2, 808 B4.
Angola = **Mossamedes**; *1, 536 E6; (bisdom) 20, 110.
Angola = **Portugeesch-West-Afrika** = **Africa Occidental Portuguesa**; *1, 536 E6.
Angolahout 20, 282.
Angora = **Engoerijë**; *3, 448 A5.
Angostura; (Congres) 7, 722.
Angosturabast 11, 298.
Angosturabitter 8, 399.
Angoulême; *11, 96 D4.
Angra *1, 520 bkrt. a.
Angra-Pequena = **Lüderitz**; *1, 536 E7.
Angre; *13, 176 B5.
Angreau; *13, 176 B5.
Angström, A. J.; 20, 315.
Anguilla = **Snake Island**; *6, 74 A1.
Anguilla, Kanaal van *21, 124.
Anguillara *6, 715 A1.
Angulaire vergrooting 1, 483.
Angus (graafschap) 10, 822.
Anhalt; *9, 576 E3.
Anhée; *18, 240 C3.
Anholt (Denemarken); *8, 688 E2.
Anholt (Geld.) *11, 512 F4.
Anhydrische periode 1, 152.
Ani-ani (rijstmesje) 21, 93.
Anicure (geneesk.) 1, 49.
Anido, Martinez 1, 773.
Aniello, Tommaso 17, 296.
Aniene (rivier) 2, 383.
Anima naturaliter christiana (aanv. dl.).
Animisme; 20, 143.
Anisomerie 8, 356; 20, 62.
Anita *3, 18 D3.
Anjar, Goenoeng 17, 500.
Anjer *14, 496 A2.
Anjou; 2, 307; *11, 96 C3.
Anjouana *1, 536 H6.
Anjum; *11, 208 D1.
Ankaratra Gebergte; *1, 520 H6.
Ankelaar *11, 512 E3.
Ankerformatie (krijgsk.) 10, 828.
Ankerkuil 23, 501.
Ankerstoel 4, 758.
Ankeveen; *18, 672 B4.
Ankober; *1, 536 G4.
Ankogel-groep *2, 40 E2 (sub E3e).
Ankoro; *15, 512 F4.
Anlier; *16, 736 D3.
Anloo; *9, 352 B1.
Anloy; *16, 736 B3.
Anna, Hl.; (Annauur) 10, 129; (maagschap) 16, 781.
Anna, Punt *3, 246 D3.
Annaberg; *9, 576 E3.
Anna Dere *3, 672 bkrt. a.
Anna van Hannover 24, 238.
Annam; *10, 224 J4.
Anna Matilda (pseud.) 8, 318.
Annan, River *8, 354 B1.
Annandale *12, 464 E4.
Anna Paulowna *18, 672 A3.
Anna-Paulowna-polder; *18, 672 A3.
Annape *11, 144 E3.
Annapolis; *23, 320 K3.
Anna's Hoeve (boschcomplex) 13, 349.
Annat S.J., F.; 20, 247.
Annecy; *11, 96 G4.
Annemasse *24, 720 B4.
Annen (Drente) *9, 352 B1.
Annen (Dtschland) *9, 576 bkrt.
Annerbach *9, 576 bkrt.
Annerveen *9, 352 B1.
Annerveensch kanaal; *9, 352 B1.
Annevoie-Rouillon; *18, 240 C3.
Annihilationisme 9, 275.
Anniston; *1, 649 D3.
Anno Bom *1, 536 D5.
Anno van Keulen, Hl.; 21, 518.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Annone *7, 771.
 Annone, Lago di *7, 771.
 Anoa (buffel) 6, 431.
Anoe; 3, 516.
 Anoecumene 18, 788.
 Anoeradhapoera *7, 265 B2; 7, 266.
Anomalielijnen; 1, 154.
 Anonymus 2, 418.
 Anoplura (dierk.) 14, 206.
Anorthoklaas; 23, 259.
 Anosmatisch 20, 592.
Anoxybiose; 19, 350.
A. N. P. (persbureau) aanv. dl.
 An-ping *7, 384 H7.
 Anrijp *9, 352 B2.
Ans; *16, 704 D2.
 Ans, Ruth d' 16, 337.
Ansbach; *9, 576 D4.
Anschluss (aanv. dl.); (een der drijfveeren) 24, 437.
Ansele, E.; 23, 659.
 Ansefra *17, 262 F6.
 Anseghem = **Anzegem**.
 Ansegisus (Ansegisel) 3, 77; 4, 294.
 Anselmianum (universiteit) 20, 739.
Anselmus van Canterbury, Hl.; 3, 323 325; 17, 328.
Anseburg; *16, 735.
 Ansen *9, 352 A2.
 Anseramus (van Trani) 3, 809.
Anseremme; *18, 240 C4.
Anseroeul; *13, 176 B2.
Ansfried (graaf van Hoei en Teis-terbant, bissch. van Utrecht); 22, 606.
 Ansi *7, 384 A2.
 Ansino, Monte *6, 715 A1.
 Ansoes *17, 816 D2.
 Anson, Telok *10, 224 I7.
Antakieh = **Antiochië**; *3, 35 C4.
 Antandroy 17, 27.
 Antartische Oceaan = **Zuidelijke IJzee** = Zuidpoolzee; *1, 189 Zuidpool.
 Anteguera *21, 752 D4.
 Anteia (myth.) 4, 502.
Antelami, Benedetto; 3, 808; 7, 731.
 Anteljas, *19, 384 D1.
Antenne; (spoel) 14, 145; (kring) 24, 549.
 Antepirrhema 10, 276.
Anthée; *18, 240 C4.
Antheit; *16, 704 B2.
 Anthès, George d' 20, 21.
 Anthimus (patriarch) 1, 578.
Anthises; *16, 704 D3.
 Anthonisraapje, Sint (volksnaam voor knolboterbloem) 5, 803.
 Anthophyten 10, 162; 24, 448.
Anthraceenolie; 22, 486.
Anthraciet; 6, 147.
 Anthracose (geneesk.) 16, 609.
Anthropologie; 10, 426; 20, 277.
Anthroponymie; 19, 640.
 Anthropotomie 2, 293.
 Anthus (dierk.) 5, 703.
Antibes; *11, 96 G5.
 Anticlinale 19, 826; 24, 458.
Anticosti; *18, 608 M5.
 Antier, Lacoste en Chapponier 20, 670.
 Antifer, Cap d' *11, 96 D2.
 Antigone (dochter v. Ptolemaeus) 20, 318.
Antigonus Gonatas; 3, 15; 7, 456.
 Antigriet (geol.) 21, 476.
 Antigua 2, 459; *17, 608 A3.
 Anti-Komintern-pact, aanv. dl i.v. Duitsland.
 Antikythira *3, 672 E7.
Anti-Libanon; *19, 384 E1.
 Antilla *17, 608 D1.
Antillen, Groote; *18, 608 L8.
Antillen, Kleine; *24, 656 C1.
Antilopen; 11, 276.
Antimachus; 17, 674.
 Antimarianieten (sekte) 2, 457.
 Antimenes 1, 745.
Antiocheense liturgie; 9, 109.
Antiochië = **Antakieh**; *3, 35 C4.
Antiochus IV; 19, 79.
 Antiochus a/d Chrysorrhoeas = **Gerasa**.
Antioquia; *24, 656 B2.
Antiparos; *12, 384 F5.
Antipater (veldheer); 8, 260.
 Antipater van Sidon (dichter) 10, 269.
 Antipater (zoon v. Herodes) 13, 231; 16, 825.
 Antiphates (myth.) 16, 9.
 Antiphilus 16, 55.
 Antirrhinum (plantk.) 16, 241.
 Antisana *24, 656 B3.
 Anti-Socialistische-Vrouwenbond 23, 714.
Anti-Taurus; *3, 480 A5.
Antivari = Bar; *3, 672 C3; 14, 626.
Antoeng = Ngantoeng = Sha-ho-tsoe *7, 384 I2.
Antofagasta; *2, 808 B1.
 Antoine, Georges 23, 762.
 Antoinette, v. d. H. Scholastica 2, 498.
Antoing; *13, 176 A3.
 Anton *17, 608 C4.
 Anton v. Lotharingen 16, 647.
 Antongil Baai *1, 520 I6.
Antonia, Pico da *1, 520 bkrt b.
 Antoniaburcht 14, 531.
 Antonianum (universiteit) 20, 739.
Antonie v. Bourgondië; 6, 100; 10, 117.
 Antonie van Ledersake 9, 501.
 Antonio, Mount *6, 670 C3.
 Antonio de Bruxelles 24, 391.
 Antonio da Messina 14, 366.
 Antonio de las Vinas 24, 391.
 Antonissen, Corn. 9, 176.
Antonius (triumvir); 3, 331.
Antonius, Hl. (abt); 2, 510; (de Groote, de Kluizenaar) 2, 504.
 Antonius van Brokwy 2, 506.
 Antonius Caballero 2, 505.
 Antonius de Heredia = Antonius van Jesus 14, 592.
 Antonius van Jesus, zie Antonius de Heredia.
 Antonius van Kijew, Hl. 3, 244.
 Antonius Lusitanus 2, 506.
Antonius van Padua, Hl.; 7, 815.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Antonius Zaccaria, Hl., zie Zaccaria.
- Antony *11, 96 bkrt Parijs.
- Antony-Lagoon Station *3, 288 F2.
- Antoon van Bourbon 6, 14; 14, 574; 18, 321.
- Antoon van Bourgondië = **Antonie v. Bourgondië**.
- Antrim (stad) *12, 464 C4.
- Antrim (graafschap) *12, 512 nr. 103.
- Antriol = **Deentéra**; *5, 646.
- Antrustiones, aanv. dl i.v. Major-domus.
- Antsirabe**; *1, 536 H7.
- Antsjoe *14, 464 B3.
- Antwerpen** (stad) = Anvers; *2, 512 B3; (plattegr.) 2, 522; (raad-huis) 10, 778; (geschiedenis) 12, 530; (tunnel) 23, 15.
- Antwerpen (markgraafschap) 6, 100.
- Antwerpen-Turnhout Kanaal *2, 512 C2.
- Antwoord, recht van 9, 447.
- Anus 1, 49 201.
- Anvaing**; *13, 176 B2.
- Anvers = **Antwerpen**.
- Anvik *1, 658 B2.
- A. N. Z. (Alg. Ned. Zuivelbond) 24, 693.
- Anzan, Anzanietisch 10, 60; (spijkerschrift) 22, 29.
- Anzegem = Anseghem; *24, 176 D5.
- Anzur (burcht) 1, 612.
- A. O. C. (bond) 19, 315.
- A. O. F. (Fr. West-Afr.) 11, 140.
- Aomori *14, 464 E2.
- Aorangi (berg) 8, 112.
- Aorta 12, 775; 13, 532.
- Aosta**; *14, 320 A2.
- Apa *6, 160 D6.
- Apalachicola**; *1, 649 D6; 7, 330.
- Apasa = **Tarsus**; 3, 129.
- Apastron**; 19 613.
- Apatiet**; 10, 786.
- Apeldoorn**; *11, 512 D3.
- Apeldoornsche kanaal**; *11, 512 E2-3.
- Apelles**; 17, 166.
- Apennijnen**; (Noordelijke) *14, 320 B2; (Centrale) *14, 320 D3; (Zuidelijke) *14, 320 E4.
- Apenrade = **Aabenra**.
- Aperlo *11, 512 D2.
- Apertuurblende 11, 767.
- Apex 1, 210.
- Apfelbaum, G. E. 24, 603.
- Apgabals (Lettische prov.) 16, 754.
- Aphelium**; 1, 147.
- Api, Goenoeng *17, 816 B3.
- Api, Oedjoeng *7, 160 B2.
- Apia**; *18, 762 bkrt.
- Apiol (geneesk.) 19, 664.
- Aplict**; 10, 463.
- Apodyterium 3, 556.
- Apollinaire**, Guillaume; 8, 331; 10, 595.
- Apollinaris** (de Jongere); 22, 374.
- Apollinaris, Hl. en Timotheus 22, 641.
- Apollinaris (universiteit) 20, 739.
- Apollinarisbron 18, 491.
- Apollo, Hl. 4, 160.
- Apollo** (Gr. god); 8, 651 653; 12, 336; 16, 715.
- Apollonia *19, 384 B4.
- Apollonikon (muziekinstr.) 19, 229.
- Apologetisch Leven (tschr.) 2, 579.
- Apologie**; 8, 295.
- Apostelbroeders**; 3, 815.
- Apostelbrokken (Witte Donderdag) 21, 48.
- Apostelbron 10, 240.
- Apostelsynode 2, 585.
- Apostolaat der Hereeniging 13, 204.
- Apostolaat ter Zee 24, 488.
- Apostoli, condensatorbed v. 10, 96.
- Apostolisch vicaris**; (instelling) 12, 60.
- Apostolus (epistel) 10, 280.
- Apotheker**; 3, 119; 19, 691.
- Appalachen**; 23, 312.
- Appalachisch gebied 6, 736.
- Apparatus Chemicus (sterrenbeeld) 11, 12.
- Appelbloesem (baksteen) 23, 226.
- Appeldoren, Adr. v. d. 2, 548.
- Appelgem = **Ebblinghem**; *11, 144 B3.
- Appelkeren, Adr. v. d. 2, 548.
- Appellanten 14, 444.
- Appellatio tamquam ab abusu 2, 600.
- Appelman**, Broeder Gheraert; 16, 467.
- Appels** (Oost. Vl.); *19, 176 D3.
- Appelscha** = Appelsga; *11, 208 E3.
- Appelsga = **Appelscha**.
- Appelteren, Adr. v. d. 2, 548.
- Appeltern**; *11, 512 C4.
- Appelterre-Eychem**; *19, 176 C5.
- Appelwijn 7, 530.
- Appen *11, 512 E3.
- Appendix (blinde darm) 5, 328.
- Appenini 2, 549.
- Appenzell**; *24, 720 E2.
- Appingedam**; *12, 448 D2.
- Appleby**; *12, 464 E4.
- Appleton-laag 22, 248 249.
- Apponyi**, A.; 13, 498; 19, 40.
- Appositie** (1°); 7, 185.
- Apra (oorlogshaven) 12, 517.
- Apriës**; 10, 264.
- Aprilbeweging**; 6, 286.
- Apriorische begrippen 1, 65.
- Apsiden (sterrenk.) 19, 613.
- Apsjeron**, Schiereiland; *21, 48 F6.
- Apsoe**; 3, 517.
- Apteria (dierk.) 23, 238.
- Apterygota 14, 206.
- Apulië**; *14, 320 E4.
- Apullagas Meer *6, 160 B5.
- Apure**; *24, 656 C2.
- Apurimac** (dep.); *24, 656 B4.
- Apurimac** (riv.); *6, 160 A4.
- Aqua Appia 9, 419.
- Aquacate (plantk.) 19, 633.
- Aquae Helvetiorum (Baden in Zwits.) 13, 128.
- Aquae Pannonicae 3, 565.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

Aquae Sextiae (Aix) 1, 631.
 Aqua fortis; 10, 406.
 Aquapendente 24, 477.
 Aquarelschilderkunst; 24, 49.
 Aquarico *24, 656 B3.
 Aqua Solis (plaats) 4, 125.
 Aqua Tosta *6, 715 A1.
 Aqua Veteri, J. de 19, 307.
 Aquaviva (Claudius); 8, 30.
 Aqueda *21, 752 C2.
 Aquila (degli Abruzzi); *14, 320 D3.
 Aquila, Serafino dell (dichter) 14, 355.
 Aquilas *21, 752 F4.
 Aquileia; 10, 747; *14, 320 D2.
 Aquin, Louis Claude d' 8, 531.
 Aquino; *6, 718 A1.
 Aquino, Marie d' 5, 418.
 Aquisgranum (Aken); 6, 298.
 Aquitaansche Poort *11, 96 E5.
 Aquitanië; 12, 560.
 Araba, Wadi el *19, 163.
 Arabia (Rom. prov.) 19, 165.
 Arabia Felix 2, 640.
 Arabië = Džazirat al Arab; 2, 630; *3, 448 B6.
 Arabinezuur; 12, 131.
 Arabische Woestijn; *1, 520 G2.
 Arabische Zee; *3, 480 D7.
 Arabisch Hoogland *3, 480 B6.
 Arabisch schrift 18, 440.
 Arabkir *3, 35 D3.
 Aracaju; *6, 160 H4.
 Aracena, Sierra de *21, 752 C4.
 Arachidic-bronchitis 2, 549.
 Arachtos *12, 384 C3.
 Arad (Hong.) *13, 512 F3.
 Arad (Roemenië); *19, 112 G3.
 Arad (Palestina); *19, 384 C6.
 Arafoera Zee = Alfoeren Zee = Harafœra Zee; *17, 816 C3.
 Aragon; *11, 96 C5.
 Aragua; *24, 656 C2.
 Araguaya, Rio; *6, 160 F3.
 Arasj, El *17, 262 C3.
 Arak; 6, 134.
 Arakan; *5, 231 B2.
 Arakanketen (gebergte) 1, 319.

Aralia; 21, 94.
 Aralmeer = Aralskoje More; *3, 480 C4.
 Aralskoje More = Aralmeer.
 Aramatau *22, 320 A5.
 Aran Eilanden; *12, 464 B5.
 Aranjuez; *21, 752 E3.
 Ararat (Armenië); *21, 48 E7.
 Ararat (Austr.); *3, 288 G6.
 Aras = Araxes; *3, 35 H3.
 Arassuahy *6, 160 G5.
 Aratus van Sicyum (Sicyone); 7, 602; 12, 334.
 Arauca; *24, 656 B2.
 Arausa *2, 315 B3.
 Arawane *1, 536 C3.
 Araxes = Aras.
 Arbain, El 13, 16.
 Arbaloe *17, 262 B5.
 Arbaud, Joseph d' 10, 637.
 Arbeid, dept. van (België) 8, 709.
 Arbeid, Hooze Raad van 13, 541.
 Arbeidende Jeugd 23, 714.
 Arbeider 24, 140.
 Arbeiderspers, N.V. Drukkerij en Uitgeversmaatschappij De 23, 596.
 Arbeidersvrouwengilden, Nat. Verbond der Kristelijke 23, 718.
 Arbeidscontract, collectief 7, 690; (verbindendverklaring) Aanv. dl. i. v. Verbindendverklaring.
 Arbeidsdienst, geneesk. (België) 11, 576.
 Arbeidsfactor 23, 383; 24, 291.
 Arbeidskracht (onvolwaardige); 11, 433.
 Arbeidsloon; 2, 666; 7, 13; 16, 724.
 Arbeidsovereenkomst (België); 2, 738.
 Arbeidsraad, Hoogere; 13, 542.
 Arbeidsslag 23, 294.
 Arbeidstoezicht, geneeskundig 11, 576.
 Arbeidswetgeving; (Arbeidswet 1919) 4, 713 vlg.
 Arbeid voor Onvolwaardigen (vereeniging) 3, 436.

Arbeitsschule 1, 352.
 Arbo van Freising 10, 180.
 Arber 5, 582; *9, 512 E4.
 Arbizzo *16, 22.
 Arboe *3, 686 C3.
 Arboga; *18, 704 C4.
 Arbon *24, 720 E1.
 Arbos *7, 126 B2.
 Arbore (Heneg.); *13, 176 C3.
 Arbore (Namen); *18, 240 C3.
 Arbrefontaine; *16, 736 E1.
 Arbrough; *12, 464 E3.
 Arcabell *2, 315 A3.
 Archon; *11, 96 C4.
 Arcadia (academie); 14, 356.
 Arcadië; 3, 102; 6, 680; *12, 384 D5.
 Arcadië, Golf van *3, 672 D6.
 Arcadisch (taal) 2, 753.
 Arcadius, Flavius; 20, 291.
 Arc-ainières *13, 176 B2.
 Arcanum divinae (encycl.) 10, 196.
 Areas; 6, 680.
 Arcatom (procédé) 16, 143.
 Archanaes *3, 672 bkrt c cl.
 Archangela Girilani (A. Girilamis of A. di Trino), Zl. 11, 827.
 Archangel(sk) = Stalinport; *21, 48 E2.
 Archena *21, 752 F3.
 Archennes = Eerken; *6, 96 D4.
 Archenteron (biol.) 11, 394.
 Archeologia Cristiana (Istituto Pontificio) 2, 767; 20, 738.
 Archermus van Chios 7, 427.
 Archief voor de Vrouwenbeweging, Intern. 23, 710.
 Archiluto (muziekinstr.) 16, 714.
 Archipenko, Al. (*1887) 1, 268; 21, 63.
 Archi Romani (stad) 16, 396.
 Archives néerl. des sciences exactes et naturelles 13, 449.
 Arciviolata (muziekinstr.) 8, 94.
 Arckel, Jan van (Capuc.) 11, 51.
 Aro; *14, 320 C2.
 Arcogen (procédé) 16, 143.
 Arcona, Kaap *9, 512 E1.
 Arconaturale *6, 798.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Arcos de la Frontera**; *21, 752 D4.
 Arcueil *11, 96 bkrt Parijs.
 Arculfus (bisschop) 14, 371.
 Arcy d' 1, 174.
Arda; *3, 672 F4.
 Ardabil *3, 462 F5.
Ardea; *6, 715 B2.
 Ardeal = Zevenburgen = Transylvania = Erdely.
Ardèche (dep.); *11, 64 (nr 53).
Ardèche (riv.); *11, 96 F4.
Ardennen; *4, 404 C3; 16, 705.
Ardennes (dep.); *11, 64 (nr. 7).
 Ardjasa *14, 496 bkrt J2.
 Ardjoena-tempels 9, 14.
Ardjoeno, Goenoeng *14, 496 H3.
 Ardon *21, 48 E6.
Ardooie = Ardoye; *24, 176 C4.
 Ardressan *12, 464 D4.
 Ardsjan Göl *12, 384 D1.
 Arduina 7, 23.
Ardzjisj-Dag = Argeus = Erdsjies = Erdzijas-Dag; 2, 802; *10, 432 H5.
 Are *18, 704 C3.
 Areca- (= Betel)noten 4, 797; 19, 761.
 Aredsje, Wadi el *9, 260.
 Areg *1, 520 D2.
 Areg-esj-Sjesj *1, 520 C2.
Areguipa; 3, 597; 12, 795.
Arelatisch koninkrijk; 24, 772.
Aremberggracht; *19, 336 B2.
 Arenales, Cerro *2, 808 B6.
Arenberg, Ph. Frans hertog v.; 12, 658.
Arenberg, prinsen van; 3, 776.
Arendal; *18, 704 B4.
Arendonk; *2, 512 E2.
 Arendskerke *24, 512 C3.
 Arentsburg 23, 569.
 Arenys de Mar *7, 126 C2.
Areometer; 1, 333; 4, 151.
 Areopolis = Chamos = Kamos.
Arequipa; *24, 656 B4.
Ares; 10, 319.
 Ares, Tandjoeng = Aroe (Tandjoeng) *5, 752 C3.
Arezzo; 3, 85; *14, 320 C3.
- Ariak-Gebergte**; *17, 816 C2.
 Argand, A. 2, 803; 16, 59.
 Arganier (plantk.) 17, 263.
 Arganum (muziekinstr.) 2, 635.
 Argegno *7, 771.
Argelander, F. W.; 5, 678.
 Argen *24, 720 E1.
 Argendab *3, 686 C2.
Argentario, Monte; *14, 320 C3.
Argenteau; *16, 704 D2.
Argenteuil; 3, 155; *11, 96 bkrt Parijs.
 Argentiera = Kimolos; *12, 384 F6. 20, 461.
Argentiet; 24, 595.
 Argentina = **Argentinië**; *2, 808.
 Argentine, Lago *2, 808 B7.
Argentinië = Argentina; *2, 808; (kartelwetgeving) 2, 494; (let-lerk.) 21, 745.
Argesu; *19, 112 I4.
 Argeus = Erdsjies = Erdzijas-Dag = **Ardzjisj-Dag**.
 Arghanstan Roed *3, 686 D2.
Argiven; 1, 307.
 Argoen *3, 480 I4.
 Argoeni Baai *17, 816 C2.
Argolis; *12, 384 D5.
Argonauten, tocht der; 3, 683.
 Argopoero, Goenoeng 4, 771; 5, 661; *14, 496 I3.
Argos = Planitza; *12, 384 D5.
Argostoli(on); *12, 384 B4.
 Argues, Girard des 8, 727.
Argyll (grfschap); *12, 512 (nr 90).
Argyrokastro = Gjinokastre; *3, 672 D4.
 Arhat (Boeddh.) 5, 454; 16, 581.
Ariana; 17, 387.
Arianisme; 16, 694.
Ariano (di Puglia); *6, 718 C1.
Aribert (bissch. v. Milaan); 6, 730.
Arica; *6, 160 A5.
Ariège (dep.); *11, 64 (nr 77).
Ariège (riv.); *2, 315 C2.
 Ariël (klipper) 15, 405.
 Ariën *11, 144 B3.
Ariënsvereniging; 2, 823; 14, 36; 20, 461.
- Ariërs** (Arisch, Arja) 2, 827; 3, 20 474.
Aries (sterrenbeeld); 16, 293; 20, 144.
 Ariha *1, 520 bkrt d.
 Ari Haïan *17, 262 D4.
 Arikok *3, 122 B3.
 Arinna (Hettietische godin) 7, 731.
 Arinos *6, 160 D4.
Arintero O. P., J. G.; 12, 780.
 Aripert (Longobardisch vorst) 16, 605.
 Arippoe *7, 265 A2.
 Aristarco Scannabue 3, 799.
 Aristobolus 16, 825.
Aristoteles; 3, 429; 7, 137 236; 13, 222; 16, 577.
 Arithmomomancie 11, 707.
Arius; 2, 820; 18, 528 529.
 Arizara, Salar de *2, 808 C2.
Arizona; 3, 18; *23, 320 D4.
Arja; 14, 100.
 Arjol = Orel (Rusland).
Arkausas (riv.); *23, 320 F3.
Arkansas (V. S.); *23, 320 H3.
Ark des Verbonds; 3, 20; 22, 407.
Arkel; *24, 688 F3.
 Arkel (erker) 10, 322.
Arkel, heeren van; 12, 152; Jan van 13, 76; Maria van 3, 69.
 Arken *11, 144 B3.
 Arki *12, 384 H5.
 Arklow *12, 464 C5.
 Arlanzon *21, 752 E1.
Arles; (gesch.) 2,792; (Conc.) 9, 229; *11, 96 F5.
 Arlon = **Aarlen**.
Armagh; *12, 464 C4.
Armagh (grfschap); *12, 512 (nr 100).
Armagnacs; 6, 24; 14, 430.
 Armatuur (beeldhouwk.) 12, 763.
 Armawir *21, 48 E5.
Armboets-Kappel; *11, 144 B2.
Arme Dienstmaagden van Jesus Christus; 15, 85.
 Arme Kerken, Liefdewerk voor 23, 710.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Armellini, C.** (aanv. dl).
Armellini, M.; 13, 224.
Armenî = Hanastan; 3, 35; *21, 48 E6; 22, 734.
Armenierstadt 11, 780.
Armenisch Hoogland *3, 480 B5.
Armenraad; 16, 813.
Armentiers = Armentières; *11, 144 D3.
Arme Schoolzusters van Maria, congregatie der 11, 658.
Armi, Kaap dell' *14, 320 E6.
Armida *3, 288 I5.
Armorica 13, 199.
Armorikaansch gebergte; 6, 820.
Armpje (folklore) 15, 451.
Armstrong-Mitchell, H. P. 17, 436.
Armucia (kleedingstuk) 2, 32.
Armverzorging, geneesk. 11, 576.
Arnager *5, 748.
Arnar Fjord *24, 426.
Arnau = Hostinné; *5, 578 D1.
Arnaud (patriarch) 15, 727.
Arnauld, Angélique; 14, 443.
Arnauld, Antoine; 14, 443 561.
Arne, Thomas A. 21, 42.
Arneke; *11, 144 B2.
Arnemuiden; *24, 512 B2.
Arnhem; *11, 512 D4; (plattegr.) 3, 66.
Arnhem, Dagblad voor 23, 310.
Arnhem, Kaap *3, 288 F1.
Arnhemia; *3, 251 D3.
Arnhemslând; *3, 288 E1.
Arni, Hl. 5, 239.
Arni (buffel) 6, 431.
Arno; *14, 320 C3.
Arnold, William D. 2, 373.
Arnold II (graaf v. Chiny) 19, 268.
Arnold de Maestricht 1, 470.
Arnoldus (van Tiegem, Hl.); 19, 299.
Arnold von Winkelried 24, 270.
Arnon; *19, 384 D6.
Arnoud van Isenburg 9, 128.
Arnside *8, 354 C3.
Arnum *8, 688 B3.
Arö *8, 688 D4.
Aroe, Tandjoeng = Ares (Tandjoeng) *5, 752 C3.
Aroe-baai; *22, 288 C1.
Aroe-eilanden = Jaroe = Jaar; *17, 816 C3.
Aroen *10, 224 F2.
Aroeng (titel) 17, 81.
Aroe Palakka; 7, 190 vlg.
Aroër; *19, 384 B6.
Aroeroe (godin) 17, 13.
Aroet, Soengai *5, 752 B3.
Aroewimi; *15, 512 F2.
Aroewimi District *15, 512 E2.
Arogn, Adam d' 22, 760.
Arollagroep *2, 40 B2 (sub A4b).
Aromatische verbindingen; 1, 166.
Arona; *16, 22.
Aronskelk; 14, 789.
Arosa; *24, 720 E3.
Arosbaja *14, 496 H2.
Aröskjöbing *8, 688 D4.
Arowakken; 6, 812.
Arpino, Il Cavaliere d' 7, 258.
Arquennes; *13, 176 E3.
Arraez, Amado 20, 107.
Arrah; *11, 334 D2.
Arran *12, 464 D4.
Arran-eilanden 7, 625.
Arras = Atrecht.
Arrecife *1, 520 bkrt c.
Arrée, Montagne l' *11, 96 B2.
Arre Meer *8, 688 F3.
Arreskov Meer *8, 688 D3.
Arrêt de règlement; 8, 47.
Arrhenius, Sv.; 1, 149.
Arrianus; 18, 331.
Arrondissementsrechtbank 7, 778 vlg.; 20, 440.
Arrone *6, 715 A2.
Ars *11, 96 F4.
Arseele = Aarsele.
Arseenijzer 16, 587.
Arsenopyriet 17, 726.
Arsen *21, 752 F5.
Arsimont; *18, 240 B2.
Arsinoia 10, 259.
Arsoef *19, 384 B4.
Arsonvalisatie 10, 96.
Arta (Griekenl.) *12, 384 C3.
Arta (Mallorca) *3, 650 D2.
Arta, Golf van *12, 384 B4.
Artabanus; 19, 258.
Artaphrenes; 13, 366.
Artemisium; 1, 409; 17, 55.
Artemowsk = Bachmoet; *21, 48 D5.
Art (Duitschland) *9, 576 E4.
Arth (Zwitserland); 24, 720 D2.
Artha (Ind. lit.) 14, 112; 22, 781.
Arthasjasta; 14, 112.
Arthurstown *12, 464 C5.
Artibonite; *12, 639.
Articulated-train 23, 783.
Artinskien; 3, 418.
Artiplex (plantk.) 3, 359.
Artois; *11, 96 E1.
Artois (Artesië); 3, 77.
Artois, graaf van; 16, 559.
Arts; (gerechtelijke werkzaamheid) 13, 517.
Artwin *3, 35 E2.
Aruba 3, 122; 4, 536; 6, 74; *24, 656 B1.
Arum *11, 208 A2; 24, 340.
Arvanitikovuno *3, 246 A1.
Arville; *16, 736 C2.
Arwidsson, A. 10, 645.
Arykraakbeentjes 4, 346.
Arz *6, 214 D2.
Arzachel (astronoom) 2, 636.
Arzen *1, 666 B2.
As = Asch (Bohemen).
Asaa *8, 688 D1.
Asa foetida; 10, 668.
Asahan; *22, 288 C2.
Asahel (Oude Test.); aanv. dl. i. v. Joab.
Asahi *14, 464 bkrt Tokio.
Asam, Goenoeng *3, 726 A2.
Asasonthamar 10, 204.
Asben = Air = Azbin.
Asben, Bergland v. *1, 520 D3.
Ascalon; *19, 384 B5.
Ascanische huis 6, 130.
Ascendenten; 7, 669.
Ascension (Curaçao) *8, 363.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Ascension** (eil.) = Hemelvaarts-
eiland; *1, 520 bkrt f.; *1, 536
B5.
- Ascension**, Boca *8, 363.
- Ascensius**, Judocus Badius 3, 163.
- Ascese** (en mystiek); 18, 201 204.
- Asceterium** 1, 229.
- Asch** (Belg. Limburg) *16, 480 C3.
- Asch** (Gelderl.) *11, 512 B4.
- Asch** (Bohemen) = As; *19, 112 C1.
- Aschaffenburg**; *9, 576 C4.
- Aschersleben**; *9, 576 D3.
- Äschi** *24, 720 C3.
- Asch van Wijk Gebergte**, Van
*22, 320 C3.
- Aschwoensdag** 3, 138.
- Asclepiaden** 12, 340.
- Asclepius**; 8, 168.
- Asco** *8, 193 B2.
- Ascoli** (Apulië) *6, 718 C1.
- Ascoli** (Marken) *14, 320 D3.
- Ascona** *16, 22.
- Ascorbes**, Pic d' *2, 315 C2.
- Ascrivium** (stad) 7, 153.
- Ascue**, A. 3, 150.
- Asem** (plaats) 10, 355.
- Asemour** *17, 262 B4.
- Asha** 3, 99.
- Ashanti** = **Asjanti**.
- Ashburton**; *3, 288 B3.
- Ashdown** 1, 775.
- Asheville**; *23, 320 J3.
- Ashford** *12, 464 G6.
- Ash Fork** *3, 18 D3.
- Ashland** *1, 649 D3.
- Ashley**, W. J. (*1860) 13, 382.
- Ashton**, Winifred 8, 510.
- Ashville** *1, 649 C3.
- Asianische taalgroep** 10, 403.
- Asianisme**; 12, 348 vlg.
- Asiatic Society of Bengal** 3, 464.
- Asiatic Society of Japan** 3, 464.
- Asike** *17, 816 E3.
- Asim** (plaats) 10, 355.
- Asinara**; *14, 320 B4.
- Asinara**, Golf van *14, 320 B4.
- Asir**; *3, 448 B7.
- Asjanti** = **Ashanti**; *1, 536 C4.
- Asjdod** = **Azotus**.
- Asjebo** *1, 243 B3.
- Asjerah** 3, 197.
- Asjikaga**; 14, 459.
- Asjikoeja Plateau**, *1, 520 E5.
- Asjmoenèn** (stad) 13, 228.
- Asjmoen Genes** *1, 536 bkrt b B2.
- Asjoka** (Açoka), Boeddh. vorst 1,
336; 2, 313.
- Asj-Sjaria** (riv.) 14, 660.
- Asjtisjat** *3, 35 E3.
- Asjwaghosja** (dichter) 5, 453.
- Askalan** *19, 384 B5.
- Askalon** 5, 832; (slag bij A.) 5,
821.
- A. S. K. B.** (Alg. Secretariaat voor
Katholieke Boekertijem) 19, 180.
- Askhabad** *33, 448 C5.
- Askham** *8, 354 C2.
- Askim**; *18, 704 B4.
- Asklepios**; 1, 473.
- Asmara**; *1, 536 bkrt a C4.
- Asneft** (petroleum-trust) 3, 463.
- Asnières**; *11, 96 bkrt Parijs.
- A-socialen** 19, 81.
- Asoe** 3, 464.
- Asoeka-periode** 14, 470.
- Asola**, Joannes Mattheus (†1609)
20, 571.
- A solis ortus cardine** (kersthymne)
21, 425.
- Aspatria** *8, 354 B2.
- Aspelaar**; *19, 176 C5.
- Asper**; *19, 176 B4.
- Asper**, Hans 24, 776.
- Asperen**; *24, 688 F3.
- Aspern**; *24, 79.
- Asphalt**; 1, 172; 22, 702; (bestra-
ting) 4, 786.
- Aspidistra**; 15, 791.
- Aspiet** 23, 742.
- Aspinwall** = **Colon**.
- Aspö** 1, 41.
- As-politiek**, aanv. dl. i. v. Italië.
- Aspromonte**; *14, 320 F5; 14, 350.
- Aspros** *12, 384 C3.
- Asquillies**; *13, 176 C4.
- Asroe** *17, 262 D4.
- Assab**; *1, 536 H3.
- Assam**; *10, 224 G2.
- Assarhaddon**; 3, 188.
- Assche**; *6, 96 B2.
- Assche-ter-heide** *6, 96 B2.
- Assebroek**; *24, 176 D2.
- Asselius**, W. 1, 263.
- Asselt**; (folkl.) 13, 90; *16, 448 D4.
- Asselijn**, Thomas; 20, 88.
- Assemblée constituante** 13, 39.
- Assen**; *9, 352 B2; (plattegr.) 9,
352 bkrt.
- Assendelft**; *18, 672 A4.
- Assenede**; *19, 176 C2.
- Assenois**; *16, 736 C3.
- Assens**; *8, 688 C3.
- Assent**; *6, 96 F2.
- Asser** *19, 384 C4.
- Assesse**; *18, 240 D3.
- Assessoren**, college van (Gent en
Luik) 13, 554.
- Assimilatie in contact** 8, 77.
- Assimilatie op afstand** 8, 77.
- Assimilatie-organen** 3, 175.
- Assiniboine**; *23, 320 F1.
- Assioet** = **Sloet**.
- Assisi**; *14, 320 D3.
- Assmann**, R.; 3, 159.
- Asso** *7, 771.
- Associatie (socialisme)** 11, 28.
- Associatiecentra (vertebraten)** 13,
247.
- Associatie-psychologie**; 3, 600.
- Association Cath. de la Jeunesse**
Belge Féminine 14, 554.
- Association constitutionnelle et**
conservatieve 4, 479.
- Association Internationale du Con-
go**; 7, 740; 15, 535.
- Association internationale pour**
le progrès social 14, 242.
- Association Nationale des Com-
battants du Front** 19, 315.
- Association pour l'Aide Médicale**
aux Missions 17, 391.
- Assoea** *1, 536 bkrt a B7.
- Assoean**; *1, 536 bkrt a B2.
- Assorbanipal**; 3, 188 517; 18, 586
vlg.
- Assonantie**; 12, 651.
- Assouad**, Nic. 20, 63.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart
aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Assyria 1, 408.
Assyrië; (spijkerschrift) 22, 29.
Astafot *19, 384 E3.
Asten; *18, 624 D2.
Astene; *19, 176 B4.
Asthenie; 18, 175.
Asthenisch type 8, 68.
Asti; *14, 320 B2.
Asto, Monte *8, 193 B2.
Aston, F. W.; 17, 312.
Astorga; *21, 752 C1.
Astoria; *23, 320 B1.
Astraallampen 16, 59.
Astrakan; *21, 48 F5.
Astrakan (bont); 19, 635.
Astrid; aanv. dl.
Astrocyten 24, 555.
Astronomische eenheid 16, 291.
Astropalia = Stampalia; *3, 672 G6.
Asturië; *21, 752 C1.
Asturisch-Cantabrisch gebergte = **Cantabrisch geb.**; *21, 752 C1.
Astysages; 12, 767.
Asuncion = Nuestra Sonora de Asuncion; *2, 808 E2.
Asuncion (riv.) 7, 277.
Asylrecht; 23, 689.
Asymmetrisch koolstofatoom; 19, 209.
Atacama; *24, 656 B5.
Atacama, Salar de *2, 808 C1.
Atairo *3, 672 H6.
Atakor-n Ahaggar = **Hoggar** = **Ahaggar**; *1, 520 D2.
Atalanti; *12, 384 D4.
Atalanti, Kanaal van *12, 384 E4.
Atalayasa *3, 650 B3.
Atamboea; *22, 637.
Atapoeopoe; *17, 816 A3.
Atar *1, 536 B2.
Atargatis; 3, 704.
Atatürk 15, 171.
Atbara (stad); *1, 536 bkrt a B4; 21, 689.
Atbara (riv.); *1, 536 bkrt a B4.
Atallana, fabula; 7, 736.
Aterrado *6, 160 F5.
Ateste (plaats) 10, 374.
Atfih *1, 536 bkrt b C3.
Ath = **Aat**.
Athabaska (meer); *18, 608 H4.
Athabaska (riv.); *18, 608 G4.
Athanasius, Hl.; 16, 391.
Athanasius III (tegenpaus) 4, 543.
Athanasius de Athoniet, St. 3, 243.
Athanasius Meteorites, Hl. 17, 551.
Athanodorus 12, 357; 16, 123.
Athaulf (Ataulphus) 8, 61; 11, 299.
Athelstan (koning) 2, 358.
Athere = **Athênai**; *12, 384 E5.
Athens *1, 649 C2.
Atheromateuze zweren 3, 104.
Athis; (vrede van) 6, 228; *13, 176 C5.
Athletisch type 8, 68.
Athlone; *12, 464 C5.
Athos (berg); *3, 246 D3.
Athos (schiereil.) 7, 276; *12, 384 F2.
Athos-kloosters; *3, 246.
Athus; *16, 736 E4.
Atina; *6, 718 A1.
Atingola *7, 160 B1.
Atitlan Meer *17, 608 A3.
Atjeh (riv.) *3, 251 A1.
Atjeh en Onderhoorigheden; 3, 251; *22, 288 B1 nr. I.
Atlanta; *23, 320 J4.
Atlanten (bouwk.) 3, 270.
Atlantic City; *18, 608 L6.
Atlantische Oceaan; *1, 188.
Atlas (satijn) 21, 231.
Atlas (België) = **legger** 16, 257.
Atlas, Groote = **Groote Atlas** = **Sahara-Atlas** *1, 520 D1; 1, 272.
Atlasbieze 5, 169.
Atlas-gebergte; *1, 520 D1; 17, 260.
Atlas Stellarum variabilium 10, 349.
Atlasvogel 19, 456.
Atman; 6, 116 242.
Atmospherische druk; 16, 674.
Atoom; 20, 429 430.
Atollen 15, 603; 18, 759.
Atomistische psychologie; 10, 100.
Atonaliteit; 1, 267.
Atoni (volksstam) 22, 636.
Atoom; 20, 324 325.
Atoomkern; 14, 326.
Ätra A *8, 688 F2.
Atrai *10, 224 F3.
Atramenteeren 19, 479.
Atrato; *24, 656 B2.
Atrecht = **Arras**; *11, 96 E1; (Unie v. A.) 21, 223; (tapijtkunst) 22, 455.
Atrium; 7, 786.
Atrophia (dystrophia) adiposogenitalis 9, 633.
Attalla *1, 649 C2.
Attemstetter, David 2, 71.
Attenhofer, K. 24, 776.
Attenhoven; *16, 704 B1.
Attenrode; *6, 96 E2.
Atterbury, Francis; 21, 409.
Atterdag (bijnaam van Waldemar III) 23, 793.
Atter Meer *19, 112 C3.
Attersee 21, 188.
Attert (riv.); *16, 735.
Attert; *16, 736 E3.
Attica; *12, 384 E4.
Atticisme 3, 147; 6, 597; *12, 349.
Attila (kleedingstuk) 9, 199.
Attir *19, 384 C6.
Attis; 7, 758.
Attische redenaars (de tien groote) 12, 348.
Attius Tullius 8, 150.
Attractie-sfeer (moleculaire) 17, 801.
Attire; *13, 176 C3.
Attribuutdrager (philologie) 8, 179.
Attribuutloos phoneem 8, 179.
Attritionisme 5, 767.
Atures *24, 656 C2.
Atys; 1, 428.
Atzgersdorf *24, 79.
Auau Kanaal *12, 822.
Aubange = **Ubingen**; *16, 736 E4.
Aube (dep.); *11, 64 nr. 15.
Aube (riv.); *11, 96 F2.
Aube (lied) 8, 466.
Aubechies; *13, 176 B3.
Aubel; *16, 704 E2.
Aubers; *11, 144 D3.

Vergedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Aubert, Mont *24, 720 B3.
 Aubert, Steph. 14, 195.
 Aubertin, J. P. 8, 576.
Aubervilliers; *11, 96 bkrt Parijs.
 Aubigné, Françoise d' 16, 557; 17, 74.
Aublain; *18, 240 A5.
Aubrac, Monts d'; *11, 96 E4.
 Aubray, M. M. d' 6, 253.
 Auburn *1, 649 D4.
Auby; *16, 736 B3.
 A. U. C. A. M. (Vrouwelijke Missie-actie) 23, 717.
 Aucaners (volksstam) 3, 301; 5, 781.
 Aucanquilha, Cerro *24, 656 C5.
Auch; *11, 96 D5.
 Aichel *11, 144 B4.
Auckland (Nw-Zeeland); *18, 762.
 Auckland (Zuidpool) *1, 189.
 Auckland, G. Eden, graaf van 10, 224.
Aucuba; 5, 684.
Aude (dep.); *11, 64 nr. 79.
 Audegem = **Oudegem**; *19, 176 D3.
 Audemez (plaats) 24, 19.
 Audenaarde = **Oudenaarde**; *19, 176 B5.
 Audiencier (secretaris van den Geheimen Raad) 11, 469.
 Audierne *6, 214 B1.
 Audierne, Baai d' *6, 214 B2.
Audincourt; 24, 720 B2.
Audomarus, Hl.; 21, 105.
Audregnies; *13, 176 B4.
 Audrey, Hl. 10, 392.
Audzjila; *1, 536 F2.
 Auersperg (lib. min.) 19, 152.
 Auerstedt, slag bij; 7, 633.
 Aufbauschule 4, 291.
Aufklärung; 18, 62.
 Angarelli (alchemist) 1, 711.
 Angeroet *17, 262 G6.
Augsburg; *9, 576 D4.
 Augsburgsche schilderschool 6, 512.
 Augsbuurt *11, 208 D1; 15, 491.
August II de Sterke (van Polen); 2, 78.
 Augusta (Z. Carolina) *23, 320 J4.
 Augusta (Georgië) 11, 638.
 Augusta (Maine) *23, 320 M2.
 Augusta Emerita 17, 508.
 Augusta Vindelicorum 23, 474.
 Augustin I (van Mexico) 14, 372.
Augustinessen v. St. Monica (aanv. dl).
Augustinus, Sint; 3, 69 342; 11, 394; (Regel) 15, 417.
Augustinus van Canterbury; 2, 346.
Augustinus Novellus; 7, 599.
Augustinus Triumphus; 3, 326.
Augustinusga; *11, 208 D2.
 Augustonemetum (stad) 7, 608.
Augustowo; *20, 64 E2.
Augustus (keizer); 3, 490; 20, 756.
Augustus, Caius Iulius; 5, 121.
 Augustus, Mount *3, 288 B3.
 Augustijn, dubbel (lettertype) 16, 339.
 Auletes (muz.) 3, 340.
 Aulin, Tor (componist) 24, 758.
 Aullagasmeer 5, 614.
 Aulnay *11, 96 bkrt Parijs.
Aulne = Aune = Halna = Alne; *11, 96 A2.
Aulnois; *13, 176 C5.
 Aulodie (muz.) 3, 340.
 Aune = **Aulne** = Halna = Alne.
Aupa = Upa; *5, 578 D1.
 Aura (lichtschijn) 16, 413.
 Aurangabad *10, 224 D4.
 Aurano *16, 22.
 Auratus, J. 9, 306.
Auray; *6, 214 D2.
 Aurelia Aquensis 3, 566.
Aurelius, keizer Marcus; 10, 619; 15, 220; 16, 259; 21, 221.
Aureool; 16, 413.
Aureool (i. d. dampkring); 15, 663.
 Aures *17, 262 J3.
 Aurny = **Alderney Island**.
Aurillac; *11, 96 E4.
 Aurillot, Barbara 17, 215.
Auripigment; 3, 92 95 96.
 Aurnonzo *22, 650.
Aurora; *14, 39.
 Auscha *5, 578 C1.
 Auspicium Melioris aevi 17, 593.
 Ausseer Alpen *2, 40 E2 sub G4 c.
 Ausser Rhoden *24, 720 E2.
Aussig = Usti nad Labem; *19, 112 D1.
 Austeniet 11, 800; 12, 745.
Austerlitz = Slavkow u Brna; *19, 112 E2.
 Austin (Nevada) *6, 670 C2.
 Austin, San Felipe de (Texas); *23, 320 G4.
 Austin Meer *3, 288 B4.
Australië; *3, 288.
 Australische Alpen *3, 288 H6.
 Austrolophitecus africanus 13, 470.
 Austruweel *2, 512 B3.
 Autcharius v. Denemarken 18, 817.
Autelbas; *16, 736 E4.
Auteursrecht; 8, 133; 10, 21; (internat. privaatr.) 14, 245.
Authentieke akte; 21, 370.
 Authigee (geol.) 2, 21.
Autobussen (Ned.) aanv. dl.; (België) 23, 356.
 Autofretage 11, 688.
 Autokampioen, De (orgaan A.N. W.B.) 2, 541.
Automatine; 13, 601.
Automobil (belasting); 18, 106.
 Autontogenese 19, 101.
 Autoplastische bewegingen 3, 87.
Autre-Eglise; *6, 96 E4.
Autreppe; *13, 176 B5.
 Autumnus, Joannes Andreas 13, 197.
Auvelais; *18, 240 B2.
Auvergne; *11, 96 E4.
Auxerre; *11, 96 E3.
 Auxiliair-bisschop 5, 251.
 Auxine (plantk.) 12, 391.
 Auxotonische beweging 12, 393.
 A. V. (Alg. Voorschr. Rijkswaterst.) 4, 780.
 Ava, *5, 231 B2.
Avakoebi; *15, 512 F2.
 Avallo (eiland) 3, 107.
 Avalos, Ferrante d' 7, 709.

- Avaskär (stadje) 7, 477.
 Avaucanië *24, 656 B7.
 A. V. C. (radiotechn.) 23, 633.
 Avebury, lord 16, 663.
 Vecapelle = **Avekapelle**.
Ave-et-Auffe; *18, 240 D5.
Aveiro; *21, 752 B2.
Avekapelle = Vecapelle; *24, 176 A3.
 Avela (stad) 3, 435.
Avelg(h)em; *24, 176 D5.
 Avella, Monte *6, 718 B2.
 Avellaneda 2, 810; 6, 249; *24, 656 D5.
Avellino; *14, 320 E4.
Avenhorn; *18, 672 A3.
Avennes; *16, 704 B2.
 Aventure (litteraire groep) 3, 24.
 Aventurijn (glas) 12, 19.
Averbode; *6, 96 E1.
Averest; *19, 336 C2.
Averkamp, Anton; 23, 481.
 Avernakö *8, 688 D3.
 Avernas (graafschap) 16, 623.
Avernas-le-Bauduin, *16, 704 B2.
Averroïsme (Averroïsten); 18, 19; 24, 584.
 Avest *11, 512 G3.
Aveyron; *11, 96 D4.
Aveyron (dep.); *11, 64 nr 67.
 Avgon *3, 672 bkrt c c1.
Avidius Cassius; 6, 425.
 Avigliano *6, 718 C2.
Avignon; *11, 96 F5.
Avila; *21, 752 D2.
 Avila, Gil Gonzalez d' 18, 527.
Avilès; *21, 752 D1.
Avin; *16, 704 B2.
 Avins, Les = **Les Avins**; *16, 704 C3.
 Avisavela *7, 265 B4.
 A. V. K. B. (Alg. Verb. Kath. Boekerijen) 19, 180.
 Avlaki, Kaap *3, 246 D3.
 Avlona = **Valona** = Vlora; *3, 672 C4.
 Avocatopeer (plantk.) 19, 633.
Avon; *12, 464 E6.
 Avondmaalsbulle 14, 75.
Avondrood; 18, 236; 20, 307.
 Avonmouth *12, 464 E6.
Avranches; *6, 214 E1.
 Awadhi (taal) 13, 359.
 Awadsj, Wadi el 19, 384 E2.
 Awalle *1, 243 C2.
 Awaloki-tesjwara (-Padmapani) 16, 38; 17, 66.
Awans (wapen); 13, 185 186.
 Awarana (vesting) 2, 544.
 Awarawar, Oedjoeng *14, 496 G2.
 Awatara (Lamafisme) 16, 38.
Awenne; *16, 736 C2.
 Awil-Mardoek (koning) 10, 483.
Awirs; *16, 704 C2.
 Ax *21, 752 G1.
 Axalphorn *4, 686 C1.
 Axe Edge *12, 464 bkrt 1.
Axel; *24, 512 C3.
 Axel, Fr. Ad. 16, 445.
 Axel Heiberg *18, 608 I2.
 Axoem *1, 536 bkrt a C5.
 Axoliet (geol.) 21, 797.
 Axpoele (plaats) 21, 39.
Ayacucho; *24, 656 B4.
 Ayamonte *21, 752 C4.
Aya Sophia; 6, 592.
Aye; *16, 736 C2.
Ayeneux; *16, 704 D2.
 Ayent *4, 686 A2.
 Aymer de la Chevalerie, Henriette 24, 703.
 Ayo *3, 122 B2.
 Ayolas, Juan de 19, 457.
Ayr; *12, 464 D4.
 Ayr (grfschap) *12, 512 nr 94.
 Ayre, Ilha *3, 650 E2.
Aytta van Zwichem, Viglius van; 8, 73.
Aywaille; *16, 704 D3.
 Azama *14, 464 D3.
 Azana, M. (aanv. dl.).
 Azarije, El 4, 797; *19, 384 C5.
 Azbin = **Air** = Asben; *1, 520 D3.
Azeglio, Taparelli d'; 18, 471.
 Azeotropische mengsels 9, 145.
Azerbeidzjan; 3, 462; 17, 388; *21, 48 F6.
 Azevedo, Pedro Enriquez de 11, 240.
 Azewijn *11, 512 F4.
 Azhar, El (hoogeschool) 9, 801.
Azië; (natuurk.) *3, 480; (staatk.) *3, 448; (woordafleiding) 10, 449.
Azimuth; 6, 32.
 Azimuthcirkel 2, 32.
 Azing (oud-Vad. recht) 1, 208.
 Aziz (kalief) 10, 614.
Azoren = Vlaamsche eilanden; 1, 518; *1, 520 bkrt a.
 Azotum (stikstof) 22, 175.
Azotus = Asjdod *19, 384 B5.
Azow; *21, 48 D5.
Azow, Zee van; *21, 48 D5.
 Aztec *3, 18 C6.
Azteken; 17, 613; 18, 610.
Azuay; *24, 656 B3.
Azuero, schiereiland; *17, 608 C4.
 Azul *2, 808 D4.
 Azy *1, 221 B1.
Azyme; 17, 364; 19, 73.

B

- Baāb-Oellah, sultan 18, 433.
 Baagö *8, 688 C3.
 Baalgem; *19, 176 B4.
 Baak *11, 512 E3.
 Baal; *6, 96 E2.
 Baalbek = Heliopolis (Syrië); *19, 384 E1; 22, 380.
 Baalsjem, Israël; 7, 324.
 Baälzebub 4, 259.
 Baambrugge *23, 128 A2.
 Baan (sterrenk.); 10, 491.
 Baar (zeewezen) 3, 733.
 Baar, die *4, 330 C4.
 Baard; *11, 208 B2.
 Baard (veer) 23, 238.
 Baard; (ziekte) 22, 361.
 Baardegem; *19, 176 D4.
 Baardmannetje; 5, 226.
 Baardwijk *18, 631 F1 nr 23.
 Baaring Vik *8, 688 C3.
 Baarland; *24, 512 C3.
 Baarle; *19, 176 B3.
 Baarle-Hertog; *18, 624 B2.
 Baarle-Nassau; *18, 631 E3.
 Baarlo (Ned. Limb.) *16, 448 D3.
 Baarlo (Vollenhove) 23, 626.
 Baarmoeder; (kanteling) 14, 822.
 Baarn; *23, 128 C2.
 Baars; 19, 608.
 Baars-eiland *7, 160 B3.
 Baasrode; *19, 176 D3.
 Baba *7, 384 C5.
 Baba-Haroek (zeeroover) 7, 272.
 Baba Konak Pas *3, 672 E3.
 Babangi (volksstam) 3, 604.
 Babar; *17, 816 B3.
 Babar-eilanden = Babber-eilanden; *17, 816 B3.
 Bab el Mandeb; *1, 520 G3.
 Babemba (volksstam) 23, 771.
 Babenbergers 13, 69.
 Baber (grootmogol) 1, 634.
 Babi, Poelau (bij Ceram) *2, 122 B1.
 Babi, Poelau (ten W. van Atjeh) = Simeuloeë = Simaloer; *18, 432 A5.
 Babia Gora 4, 608; *20, 64 C4.
 Babiloniënbroek *18, 631 F1 nr 6.
 Babinski; 1, 408.
 Babira (volksstam) 3, 619.
 Babo; *17, 816 C2.
 Baboejan (eilanden); *18, 432 F2.
 Baboejan *18, 432 E4.
 Babor *17, 262 I2.
 Babylonië; 12, 115; (spijkerschrift) 22, 29.
 Bac, Walterius 3, 543.
 Bacalar *17, 608 B2.
 Bacau *19, 112 K3.
 Baccalaureus; 9, 213.
 Baccano Martignano *6, 715 A1.
 Baccarat; *11, 96 G2.
 Bacchus-mysteriën 9, 107; 18, 196.
 Bacchylides; 13, 328.
 Baccio della Porta, Fra 4, 43.
 Bach, J. S.; 13, 174.
 Bach, Fondation J. S. 6, 36.
 Bachelier 3, 521.
 Bachelor 3, 521; (of Science), 6, 417.
 Bachem, Julius; 22, 476.
 Bächlen *4, 686 B1.
 Bachmann, A. Q. 20, 666.
 Bachmoet = Artemowsk; *21, 48 D5.
 Bachte-Maria-Leerne; *19, 176 B3.
 Bacillen; 3, 550.
 Bacillus botulinus 5, 816.
 Back, Martinus 3, 524.
 Backs River *6, 734 H2.
 Backwardation; 8, 710.
 Bac-ninh; *10, 224 J3.
 Bacoli *18, 258.
 Bacon; 24, 658.
 Bacon, Delia 3, 549.
 Bacon, Fr.; 22, 633.
 Bacon, Roger; 1, 711.
 Bacon van Verulam; 10, 197.
 Bacove (cultuur) 22, 336 339; 23, 723.
 Bács-Bodrog *13, 512 E3.
 Bács-Almas *13, 512 E3.
 Bacska *3, 672 C2.
 Bacteriën; 5, 429; 17, 603; (chromogene) 7, 501.
 Bad (zweminrichting) 24, 762.
 Badacsony; *13, 512 C3.
 Badajoz; *21, 752 C3.
 Badaksjan *1, 498 D1.
 Badalona; *21, 752 H2.
 Badano, Petrus 13, 336.
 Baddeleyiet (mineraal) 24, 608.
 Badegan *14, 496 G3.
 Baden (Duitschl.); *9, 576 C4.
 Baden (Oostenr.); *19, 112 E2.
 Baden (Zw.); 13, 128; *24, 720 D2.
 Baden Powell, R. S. S.; 19, 375.
 Baden Powell Belgian Scouts 19, 376.
 Badenweiler; *9, 576 B5.
 Badha (taal) 3, 653.
 Badia (volksstam) 23, 776.
 Badinguet (schuilnaam) 18, 266.
 Badjoa *7, 160 B2.
 Badjok (volksstam) 4, 136.
 Bad Lands; *18, 608 H5.
 Badley, dr. 16, 88.
 Badoella; *10, 224 E6.
 Badoeng; *3, 658 C2.
 Badoglio, P.; aanv. dl.
 Baeckelmans, L. 2, 536.
 Baekeland, L. H. 3, 609.
 Baelen = Balen (Luik).
 Baena; *21, 752 D4.
 Baer, pastoor van 16, 430.
 Baerle, Suzanna van (1622-1674) 6, 148.
 Baerle, Suzanna van (1599-1635) 13, 754.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Baers, Joris**; 16, 204.
Baertmaker, Jan de 18, 729; 21, 641.
Baeterrae (stad) 5, 88.
Baetulo (stad) 3, 555.
Baexemo *16, 448 C4.
Baëza *21, 752 E3.
Baffinsbaai; *18, 608 M2.
Baffinsland; *18, 608 L2.
Bafibati *5, 752 C3.
Bafing *1, 520 B3.
Baflo; *12, 448 C2.
Bafolabe; *1, 536 B3.
Bafwabaka; *15, 512 F2.
Bafwaboli *15, 512 F2.
Bafwasende; *15, 512 F2.
Bag Aa *5, 748.
Bagacum 18, 481.
Bagamajo = Bagamoyo; *1, 536 G5.
Baganda (volksstam) 18, 790.
Bagan Si Api Api; *22, 288 D2.
Bagdad; *3, 448 B5; (klimaat) 14, 288; (gesch.) 14, 311.
Bagdetten 20, 116.
Baggelhuizen *9, 352 B2.
Bagheria; *14, 320 D5.
Baghsen Gebergte *1, 520 D3.
Bagimont; *16, 736 A3.
Baginda, Tandjoeng *3, 726 B3.
Bagirmi; *1, 536 E3.
Bagnara Calabria; *14, 320 E5.
Bagnels, Port de *2, 315 B2.
Bagnères de Bigorre; *11, 96 D5.
Bagnères de Luchon; *11, 96 D5.
Bagneux *11, 96 bkrt Parijs.
Bagni *6, 715 B2.
Bagni di Stigliano *6, 715 A1.
Bagni di Tiberio *6, 798.
Bagni San Giuliano; *14, 320 C3.
Bagnkop *8, 688 D4.
Bagno a Ripoli; *14, 320 C3.
Bagno di Romagna; *14, 320 C3.
Bagoe *1, 520 C3.
Bagoëata, Teloeck *2, 122 B2.
Bagratiden 3, 37 40.
Baha *1, 243 B3.
Bahama, Groot = Groot Bahama *23, 320 K5.
Bahama eilanden = Lucayos-eil; *23, 320 K5.
Bahama Kanaal, Oude *23, 320 K6.
Baharijeh, Oase *1, 536 bkrt a A2.
Bahau, Soengai *5, 752 C2.
Bahia = San Salvador (Brazilië); *6, 160 H4.
Bahia, Islas de la *17, 608 B2.
Bahia Blanca; *2, 808 D4.
Bahia de Guanabara *6, 160 bkrt B2.
Bahia de Nipe *8, 327 F2.
Bahia de Todos os Santos = **Allerheiligenbaai**; *6, 160 H4.
Bahia Honda *17, 608 C1.
Bahias, Kaap Dos *24, 656 C7.
Bahin del Choco = **Buenaventura**.
Bahr *11, 512 E4.
Bahr, Hermann 17, 652.
Bahrat el Atebe *19, 384 F1.
Bahr el Abiad = Witte Nijl; *1, 536 bkrt a B5.
Bahr el Arab; *1, 520 F3.
Bahr el Azrek = Blauwe Nijl; *1, 536 bkrt a B5.
Bahr el Chet (meer) 14, 659.
Bahr el Dzjebel; *1, 536 bkrt a B6.
Bahr el Gaba *1, 536 bkrt a A6.
Bahr el Ghasal; *1, 536 bkrt a A6.
Bahr el Hidsjane *19, 384 F2.
Bahr Loet = **Doodde Zee**.
Bahut (meubel) 7, 97.
Baiama *1, 536 B4.
Baibars (sultan) 5, 104.
Baiboert *3, 35 E2.
Baidawi 22, 417.
Baikal Gebergte *3, 480 H3.
Baikal-meer; *3, 480 H3.
Baile Atha Cliath = **Dublin**.
Baile Erculane = **Hereulesbad**.
Bailleux; *13, 176 bkrt.
Baillevre; *13, 176 bkrt.
Baillamont; *18, 240 D6.
Bailleul (Fr. VI.) = Belle; * 11, 144 C3.
Bailleul (Heneg.) = Belle; *13, 176 A2.
Baillonville; *18, 240 E3.
Bailly de Surey, prof. 23, 471.
Bains *6, 214 D2.
Baioarii (volk) 4, 339.
Baird Mountains *1, 658 B1.
Bairnsdale *3, 288 H6.
Bairre, Hl. 10, 713.
Baise *11, 96 D5.
Baisieux; *13, 176 B4.
Baisse; 8, 98.
Baisseprenie 20, 162.
Baisy-Thy; *6, 96 C5.
Bait al-Koeds 14, 527.
Baja (Hong.) *13, 512 D3.
Baja (Italië) *18, 258.
Bajan (heilig boek) 3, 507.
Bajarie *1, 536 bkrt a A4.
Bajaset *3, 462 B4.
Bajeuën *3, 251 C2.
Bajosid *3, 462 B4.
Bajus, M.; 14, 443.
Bakal, Goenoeng 2, 790.
Bakau, Poelau *5, 184.
Bakel (Afrika); *1, 536 B3.
Bakel (N. Br.); *18, 631 J2.
Bakem *3, 726 A1.
Baken; (scheepvaart) 4, 813; (luchtvaart) 16, 691.
Bakengeld 12, 815.
Bakenrivier 1, 797.
Baker, Mount 7, 79.
Bakersfield; *6, 670 C3.
Bak-hevelbarometer 4, 10.
Bakhuis-gebergte; *22, 320 B3.
Bakhuizen; *11, 208 A3.
Bakin (Jap. schrijver) 14, 466.
Bäkke *8, 688 C3.
Bakker, Meeuwis Meindertz 14, 779.
Bakkum; *18, 672 A3.
Bako *1, 243 B3.
Bakoe; *21, 48 F6.
Bakongan *22, 288 B2.
Bakony (gebergte); *13, 512 C2.
Baksen (scheepsgeschut) 14, 811.
Baksteen; 6, 47.
Baktsjisaraj; *21, 48 C6.
Balabak *18, 432 E4.
Balabak, Straat *5, 752 C1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Balabalagan = Kleine Paternos-ter-eilanden *5, 752 D3.
 Balachani Sabantsji *3, 462 G3.
 Balagne *8, 193 A2.
 Balagner *7, 126 A2.
Balai; aanv. dl.
 Balai Poestaka 23, 614.
 Balakhissar = **Balikèsri**.
 Balambangan, Poelau *5, 752 C1.
 Balangnipa (landschap) 5, 211.
Balans (boekh.); 10, 750.
 Balantak *7, 160 B2.
 Balantak Gebergte *7, 160 B2.
 Balar, Soengai *3, 726 B2.
 Balard, A. J. 6, 320.
 Balashi *3, 122 B3.
 Balasoer *10, 224 F3.
 Balas-robijn 21, 807.
Balassa-gyarmat *13, 512 E1.
Balata; 22, 337.
Balaton (meer) = Platten-meer; *13, 512 C3.
Balaton-füred; *13, 512 C3.
 Balaton-hoogvlakte 3, 620.
Balâtre; *18, 240 B2.
Balboa; *17, 608 D4.
Balder; 11, 666.
 Balderik 1, 383.
 Baldesi, Aegidius 9, 788.
 Baldo, Monte *11, 348.
 Baldus, Pietje 15, 778.
Balearen = Islas Baleares; 3, 650; *21, 752 H3.
 Balearen-bekken 17, 622.
 Balé-balé (rustbank) 3, 651.
Balegem; *19, 176 C4.
Balein; 12, 399.
 Balemborg *11, 144 B2.
Balen (Luik) = Baelen; *2, 512 E3.
Balen (Antw.); *16, 704 E2.
 Bales, Peter 8, 324.
 Balesch (stad) 10, 139.
 Balestrand 3, 655; *18, 704 A3.
Balfour, A. J.; (Balfour-declaration) 3, 654; aanv. dl. i. v. Weizmann.
Balfour, F. M.; (wet van) 10, 10.
Balgerhoek; *19, 176 B2.
 Balg maken (bij opzetten van dieren) aanv. dl. i. v. Opzetten.
Balgoij; *11, 512 C4.
Balgzand; *18, 672 A3.
Balgzand-kanaal; *18, 672 A3.
Balholmen; *18, 704 A3.
 Bali (Afr.) *15, 512 D3.
Bali (N. I.); *3, 658; 15, 373; (godsdienst) 18, 428; *18, 432 E7.
Bali, Piek van = **Agoeng**, Goenoeng; *3, 658 D1.
 Bali, Straat *14, 496 J4.
 Balichoe (rivier) 4, 491.
 Balichon, Benoît 6, 16.
Baligé; *22, 288 C2.
Balikèsri = Balakhissar; *3, 672 G5.
Balikpapan; *5, 752 C3.
 Balikpapan, Goenoeng *5, 752 C3.
Balikpapan, Teloeck; *5, 752 C3.
Balilla; 14, 347.
 Balinge *9, 352 B2.
 Balintang Kanaal *18, 432 F2.
 Baliques, Agnes 24, 706.
 Balisson de Rougemont 16, 14.
Balk (Friesl.); *11, 208 B3.
 Balk (N. Br.) *18, 624 D1.
Balkan = Stara Planina; *19, 112 I5.
Balkan-Schiereiland; *3, 672.
Balkasj-meer; *3, 480 E4.
 Balkbrug *19, 336 C2.
 Balkdrager 21, 614.
 Balkh *3, 448 D5.
 Balla Balla *3, 288 B3.
Ballahmeren *22, 311.
Ballantyne, James; 12, 495.
Ballarat; *3, 288 G6.
 Ballard, John 3, 506.
Ballet; 17, 306; 20, 113.
 Ballet, Pierre 6, 19.
Ballin, Albert; 2, 407.
 Ballina *3, 288 I4.
 Ballo *9, 352 B1.
 Ballon d'Alsace *10, 143 B3.
 Ballon de Sultz *10, 143 B3.
 Ballonfok (zeilvaart) 22, 822.
 Ballons, Les *24, 176 C6.
Ballum; *11, 208 B1.
Balmer, J. J.; 10, 175.
 Balmhorn 4, 683; *24, 720 C4.
 Balmoral (N. I.) *5, 752 C1.
 Balmoral (Gr. Br.) *12, 464 E3.
 Balneologie 6, 295; 11, 574.
Baloedzjistan; 6, 118; 10, 225.
 Baloeckoe *3, 658 C1.
 Baloeng, Goenoeng *5, 752 B3.
 Balongan (Jav. letterk.) 16, 33.
Baloeran, Goenoeng; *14, 496 J3.
Baloetsjistan; *3, 448 D6; 3, 686.
Baloetsjistan, Britsch; *3, 686 D2.
 Balok, Teloeck *5, 184.
 Balor *3, 686 C5.
 Balordo 7, 743.
 Balsa Grande *1, 520 bkrt e.
 Balsamo, Guiseppe = Cagliostro 6, 642.
 Balsemkruid 4, 172.
 Balsem van Baai 4, 163.
 Balsemwormkruid 11, 342.
 Balta 20, 12; *21, 48 B5.
 Baltakaja *1, 221 D1.
 Balthasar 1, 53.
 Balthildis, Hl. 4, 125.
 Baltime (bevrachtingsformulier) 7, 316.
Baltimore; *23, 320 K3.
 Baltische Hoogten *21, 48 A3.
Baltische Landrug = Baltisch Merenplateau; *10, 432 F3.
Baltische Staten; *10, 379.
 Baltische Zee 19, 173.
 Baltische Zee = **Oostzee**; *10, 432 F3.
 Baltisch Merenplateau = **Baltische Landrug**.
 Baltschieder *4, 686 B2.
 Baltsvlucht (van vogel) 12, 262.
 Bálvány *13, 512 F1.
 Balvic, Charles Clement 4, 746.
Balzac, Honoré de; 7, 737.
 Balzak (scrotum) 11, 697.
 Bam (stad) 15, 317.
Bamako = Bammako; *1, 536 C3.
 Bamaroengoe 4, 105.
 Bamba *1, 536 C3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Bambeke**; *11, 144 C2.
Bambel *22, 288 B2.
Bamberg; *9, 576 D4; (bisdom) 13, 146.
Bambili; *15, 512 F2.
Bambola (stad) 5, 175.
Bambous *1, 520 bkrt h.
Bambrugge; *19, 176 C4.
Bammako = **Bamako**.
Ban; 1, 317.
Banaan 17, 612; 23, 723.
Banaat; *19, 112 G4.
Banan *7, 160 B2.
Banana; *15, 512 C4.
Bananal *6, 160 bkrt A2.
Bananal, Ilha *6, 160 E4.
Banas *10, 224 D2.
Banater-gebergte; *19, 112 G4.
Banbury; *12, 464 F5.
Banda = **Bandaneira**.
Banda di Dentro *8, 193 B3.
Banda di Fuori *8, 193 A2.
Banda-eilanden = **Wandan** = **Wadan**; 3, 710; 17, 816 B2.
Bandagaat 1, 574.
Bandahara, Goenoeng *3, 251 C3.
Bandama *1, 520 C4.
Bandanadoeken 3, 765.
Bandaneira = **Banda**; *3, 710.
Bandar *22, 288 E6.
Bandarawela *7, 265 B4.
Bandarpoelau *4, 107 C1.
Banda-zee; *17, 816 B3.
Bande; *16, 736 C1.
Bandeira, Pico da *6, 160 G6.
Bandera *6, 160 C7.
Banderillos 22, 174.
Banderots (edelman) 3, 730.
Bandholm *8, 688 E4.
Bandjar *14, 496 D3.
Bandjarmasin = **Bandjermasin**; *5, 752 C3.
Bandjarnegara; *14, 496 E3.
Bandjermasin = **Bandjarmasin**.
Bandoendoe = **Banningstad**; *15, 512 D3.
Bandoeng; *14, 496 C2.
Band zonder einde 16, 29.
Banff; *12, 464 E3.
Banff (grfschap); *12, 512 nr. 81.
Bangadoea *14, 496 D2.
Bangala; 16, 482.
Bangala District *15, 512 D2.
Bangalore; *10, 224 D5.
Banganga *11, 334 B1.
Bangassoe *1, 536 F4.
Banggai (Archipel, eiland, plaats en landschap); *7, 160 B2.
Banggaiba, Danau *7, 160 A2.
Banggala = **Bengalen**; 4, 566; *10, 224 F3.
Bangi *15, 512 D1.
Bangil; *14, 496 H3.
Bangka (bij Celebes) *7, 160 C1.
Bangka (bij Sumatra) = **Banka**; *3, 726; *22, 288 G5.
Bangka, Selat *7, 160 C1.
Bangka, Straat *3, 726 A2.
Bangkalan; 3, 804; *14, 496 H3.
Bangkalbalem *3, 726 B2.
Bangkinang *22, 288 D3.
Bangko *22, 288 E5.
Bangkoeloe, Poelau *7, 160 B2.
Bangkok; *10, 224 I5.
Bangli; *3, 658 C1.
Bangoeai, Poelau *5, 752 C1.
Bangor (Gr. Britt.); *12, 464 D5.
Bangor (N. Am.); *23, 320 M2.
Bangs, Mount *3, 18 C2.
Bangsri *14, 496 F2.
Bangweolo-meer; *15, 512 G5; 16, 531.
Bani; *1, 520 C3.
Bania *15, 512 D1.
Baniabongo (volksstam) 4, 79.
Banjaard *24, 512 B2.
Banjak Eilanden *22, 288 B2.
Banjaloeka = **Lucasbad**; *19, 112 E4.
Banjoebiroe *14, 496 F3.
Banjoemas; *14, 496 E3.
Banjoewangi; *14, 496 J4.
Banjolan (Jav. letterk.) 16, 32.
Banka = **Bangka**.
Bankbreuk, bedrieglijke; 9, 9.
Banken, Gerard 23, 448.
Bankgeheim; 4, 373.
Bank of England; 3, 735.
Banks, Joseph 6, 331; 17, 499.
Banks, R. R. 4, 26.
Banks Land *18, 608 F2.
Banktoezicht; (Belgisch recht) aanv. dl.
Bank van Brussel (Banque de Bruxelles) 3, 740 753.
Bann *12, 464 C4.
Bannalec *6, 214 C2.
Banning, Emile (aanv. dl); 2, 403.
Banning Cocq, Frans 18, 236.
Banningstad = **Bandoendo**.
Bannu *1, 498 D2.
Banolas *7, 126 C1.
Ban pao *5, 231 C3.
Banque de Bruxelles; 3, 740, 753.
Banse, Ewald 2, 407.
Banská-Bystrica (bisschopszetel) 21, 626.
Banská Stianvica *19, 112 F2.
Bantaeng *7, 160 A3.
Bantam = **Banten**; 14, 50; *14, 496 B2.
Bantam, Teloeck *14, 496 B1.
Bateemuokerah, Goenoeng; *3, 251 A1.
Banten = **Bantam**.
Bantenan, Tandjoeng = **Java's Zuidhoek** *14, 496 J4.
Bantoe; 1, 529; (taalstam) 22, 397.
Bantoel; *14, 496 F3.
Bantry *12, 464 B6.
Bantry Bay *12, 464 B6.
Banijas; *19, 384 D2.
Banzole, Ottone di 19, 248.
Banzystad; *15, 512 E1.
Baoe Baoe = **Boeton** (stad); *7, 160 B3.
Baoele *1, 520 C3.
Baptista van Crema 7, 23.
Baptista Spagnuoli (Baptista Mantuanus) 3, 765.
Bar = **Antivari**; *19, 112, F5.
Bar (ben) 4, 527.
Barabai *5, 752 C3.
Baraba-Steppe; *3, 480 E3.
Barachias 24, 457.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

Baracoa *17, 608 D1.
 Barada *19, 384 E1.
 Baradlagrot 1, 589.
Baraganoe; *19, 112 K4.
 Baraka *1, 536 bkrt a C4.
 Barakah (Barakat) 4, 646.
 Baram, Soengai *5, 752 C1.
 Baram, Tandjoeng *5, 752 B1.
 Baranow *18, 608 E4.
 Baranowicze *20, 64 G2.
 Barany, toestel van 16, 179.
Baranya; *13, 512 D4.
 Baraque Fraiture *4, 404 D2;
 13, 558.
 Baraque Michel; *16, 704 F2.
 Barazên (plaats) 5, 789.
Barbacole; 6, 675.
Barbados; *24, 656 D1.
 Barbara-proosdij, St. 4, 804.
 Barbara-vuur 10, 129.
 Barbarini, Maffeo 23, 121.
Barbarossa; aanv. dl.
Barbaroux, Ch.; 8, 138.
 Barbarijsch Hoogland *1, 520 C1;
 *17, 262.
Barbastro; *7, 126 A1.
 Barbati 6, 273.
Barbençon; *13, 176 E6.
Barber; *8, 363.
 Barberi, Domenico 9, 220.
 Barberini, Ant. 3, 781; 6, 802.
 Barberini-vaas 20, 98.
 Barbier, René 23, 762.
 Barbieri, G. F. 12, 525.
 Barbo, Pietro 19, 551.
Barbosa du Bocage, Manel Maria
 20, 107.
 Barbot, Marthe 20, 27.
 Barbouziekte 6, 431.
 Barcaldine *3, 288 H3.
Barcelona; *21, 752 H2.
 Barchem *11, 512 F3; (Wood-
 brookers-centrum) 16, 132;
 aanv. dl. i. v. Woodbrookers.
Barchon; *16, 704 D2.
 Bar Cochba (plaats) 12, 618.
 Barcoo-river = **Cooper Creek**; *3,
 288 F4.
 Bardaei (volksstam) 3, 795.

Bardai *1, 536 E2.
Bardera; *1, 536 H4.
 Bardes (zoon v. Cyrus II) 21, 643.
 Bardinelli, Orlando 1, 741.
 Bardolino *11, 348.
Bardonecchia; *14, 320 A2.
 Bardwan *11, 334 D2.
 Barèe (Indon. taal) 14, 138.
Barèli; *10, 224 D2.
Barendrecht; *24, 688 D3.
 Bärenhorn *24, 720 E3.
Barentsz-eiland; *18, 704 bkrt.
Barentsz-zee; *3, 480 A1.
Barentzburg; *18, 704 bkrt.
 Bareytes, Port de la *2, 315 A1.
 Bargerveen *18, 320 D2.
 Barghiem *11, 208 D2.
 Bargone, Frédéric-Charles 10, 604.
 Bari *1, 243 D3.
Bari delle Puglie; *14, 320 F4.
 Barillier, Berthe Corinne Le 4, 735.
 Barinas *24, 656 B2.
Baring; 1, 67 319; 10, 467 816;
 (vroegtijdige) 10, 51; (verdoo-
 ving) 23, 302.
 Barisan-gebergte = **Boekit Bari-
 san**; *18, 432 B6.
Barito; *5, 752 C3.
 Baritonoris, bisschop 3, 784.
 Bariumcyanuur 4, 52.
Barka; *1, 520 F1.
 Barkevikiët (mineraal) 13, 586.
 Barkhan *3, 686 E3.
Barkhausen, H.; (sprong) 17, 58.
Bar Koehba; 1, 210 457; 5, 261.
 Barkoel *3, 448 G4.
Bar Kokba; 1, 210 457; 5, 261.
 Barkosiba 3, 806.
Barlaam en Josaphat; 14, 596.
Barlad = Berlad; *19, 112 K3.
 Barlage *12, 448 E3.
Bar le Duc; *11, 96 F2.
 Barlee Meer *3, 288 B4.
Barletta; *14, 320 F4.
 Barlo *11, 512 G4.
 Barmekiden (dienaren van Haroen
 al Rasjid) 9, 635.
Barmen; *9, 576 bkrt.
Bar-Mitswa; aanv. dl.

Barnaba de Perugia 3, 749.
 Barnack, Oskar 16, 267.
 Barnahyba *6, 160 G2.
 Barnard, Theorie van 3, 211.
 Barnaud (alchemist) 1, 711.
Barnaul; *3, 448 F3.
Barneveld; *11, 512 C3.
Barneveldsche Beek; *11, 512 C3.
 Barni *7, 771.
Barnsley; *12, 464 bkrt 1.
Barnstaple; *12, 464 D6.
 Barnstaple Bay *12, 464 D6.
 Baro *1, 536 bkrt a B6.
Baroda; *10, 224 C3.
 Baroe *14, 464 D1.
 Baroek, Alex 17, 139.
 Baroemoen *22, 288 D3.
Baroes = Baros; *22, 288 C2.
Barok, neo; 18, 472.
Barometrische druk; 16, 674.
 Barometrische hoogtetrap 16, 675.
Baron; (kroon) 15, 704.
Baronius, Caes.; 13, 38; 17, 823.
 Baronnen-oorlog 10, 483.
Baronville; *18, 240 C4.
 Barop *9, 576 bkrt.
 Baros = **Baroes**.
 Baroskamfer 5, 747.
Barotse(land); *1, 536 F6.
 Barquisimeto 16, 130; *24, 656
 C2.
Barr; *10, 143 C2.
 Barr, afstandsmeter van 1, 560.
 Barra *12, 464 C3.
Barra do Pirahy; *6, 160 bkrt A1.
Barra do Rio Grande = Cidade
 da Barra; *6, 160 G4.
 Barrancas *24, 656 C2.
Barranquilla; *24, 656 B1.
 Barre (vloedgolf) 17, 298.
 Barre des Ecrins (berg) 19, 592.
Barrell, J.; 1, 149; 3, 198.
 Barrens, The (landstr.) 15, 183.
Barrevoeters, Augustijner; 3, 336.
 Barrièreerif = walrif 23, 804.
Barrière Rif, Groot; *3, 288 H2;
 23, 804.
 Barrique (wijnmaat) 5, 726.
 Barroero, familie 4, 17.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Barron (waterval) 6, 646.
Barrow; *12, 464 C5.
 Barrow, Kaap *18, 608 C2.
Barrow-In-Furness; *12, 464 bkr 2.
Barry; *13, 176 B3.
Barry (Doek); *12, 464 E6.
 Barsbeek (plaats) 23, 626.
Barsingerhorn; *18, 672 A3.
 Barthelsen, C. 4, 36.
 Bartholomaeus van Braga 4, 36.
 Bartholomaeus Ferrari 3, 815.
 Barticā Grove 10, 370.
 Bartles *6, 670 B1.
Bartmann B.; aanv. dl.
 Bartolisten 4, 45; 20, 118.
Bartolommeo, fra; 6, 436.
 Bartoolbaai *8, 363.
 Bartsch *9, 512 G3.
 Bartijov *19, 112 G2.
 Baruch, Lob 5, 743.
Barvaux; *16, 736 C1.
Barvaux-Condroz; *18, 240 E3.
 Barwon River *3, 288 H4.
Barwoutswaarder; *24, 688 E2.
Baryspheer; 4, 20.
 Barzaeus, C. 4, 731.
 Basa Indonesia (= taal van Indonesië) 17, 100.
 Basakata (volksstam) 3, 653.
 Basanga (volksstam) 6, 484.
Basankoesoe; *15, 512 D2.; 15, 532.
 Basapo *1, 520 bkr d.
 Basarabia = Bessarabië.
 Basardjoesa *21, 48 F6.
Basècles; *13, 176 B3.
Basedowsche ziekte; 12, 792.
 Bas-Heers = Nederheers; *16, 480 B6.
 Bashi-eilanden = **Batan-eilanden**.
 Basiano *7, 160 B2.
Basilan = Taguima; *18, 432 F4.
 Basile *1, 520 bkr d.
 Basilica Liberiana of Liberii 17, 224.
Basilicata; *14, 320 E4.
Basilides; 1, 258.
Basillek; 6, 52.
Basiliscus (tegenkeizer); 2, 458; 10, 196.
 Basiliscus, Hl. 10, 466.
 Basilius de Armeniër 11, 639.
 Basische reactie 1, 810.
Basismethoden; 8, 749.
 Basjek, Vladimir 5, 95.
 Basjkala *3, 462 B5.
Basjkieren; *21, 48 H4.
 Baskant (muz.) 9, 131.
 Basket-Makers 14, 87.
Baskische Provincieën *21, 752 E1.
Basikoentsjak-Meer; *21, 48 F5.
 Basoeto (taal) 21, 732.
Basoetoland; *23, 94.
Bas-Oha; *16, 704 B2.
Basoko; *15, 512 E2.
 Baso Matsoera 14, 468.
 Basora, Punt *3, 122 C4.
Basra; *3, 480 B5.
 Basra, Broeders van 6, 276.
Bas - Rhin (dep.); *11, 64 (nr 11).
 Bassac, *10, 224 J5.
 Bassali *3, 686 C5.
Bassano; *14, 320 C2.
Basse-Bodeux; *16, 704 E3.
 Basse chantante, Basse contra (zangstem) 4, 53.
 Bassée, La = **La Bassée**; *11, 144 D3.
Bassein; *10, 224 G4.
 Basse Kadjoear (vorstin) 7, 190.
 Basse noble (zangstem) 4, 53.
Basses-Alpes (dep.); *11, 64 nr 87.
Basses-Pyrénées (dep.); *11, 64 nr 72.
 Basse-taille (zangstem) 4, 53.
Basse Terre; *6, 74 B4.
Bassevelde; *19, 176 B2.
Bassi, Mattheus da; 6, 801.
 Bassianus, Varius Avitus 10, 60.
 Bassilly = **Zullik**; *13, 176 C2.
 Basso buffo (zangstem) 4, 53.
Basso continuo; 11, 581.
Bass-Straat; *3, 288 G6.
 Bast (Egypt. godin); 5, 444.
Bast (plantk.); 8, 195.
 Bastaardvorm (philol.) 8, 81.
 Bastad *8, 688 F2.
 Bastbundels 4, 91.
Bastenaken = Bastogne; *16, 736 D2.
 Basterd, N. 20, 24.
 Bastero, Antoni de 7, 128.
 Bastia *11, 96 bkr Corsica.
 Bastogne = **Bastenaken**.
 Bastparenchym 4, 91.
 Bastuträsk *18, 704 D2.
Bastvezels; 4, 91.
 Bata *1, 536 D4.
Bataafsche petroleummaatschappij; 18, 443.
Bataafsche Republiek; 20, 568.
 Batabano, Golf van *17, 608 C1.
Bataklanden; 4, 107; *22, 288 C2 nr. II 3.
Bataks; 21, 555.
 Batakspiegel (geschrift) 4, 107.
 Batalpasjinsk *21, 48 E6.
 Batam, Poeloe *22, 288 F3.
Batan Eilanden = Bashi-eil.; *18, 432 F1.
 Batang (Mal., = rivier). Samenstellingen hiermede zoeken men ook op het tweede woord.
 Batang (Celebes) 7, 189.
 Batang (China) *7, 384 B5.
Batang (Java); *14, 496 E2.
 Batang, Poelau (bij Billiton) *5, 184.
Batanghari = Djambi; *22, 288 E4.
 Batang Sorkam *4, 107 B2.
Batang Toroe = Batang Taro; *22, 288 C3.
Batanta; *17, 816 C2.
 Batan Wagé = **Waigeo**.
 Batasjow *21, 48 E4.
 Batatenzetmeel 3, 89.
Bataven; 4, 104.
Batavia; (plattegr.) 4, 119; *14, 496 B2; 24, 112.
 Batement (tooneelspel) 10, 346.
Batenburg; (verdrag van) 1, 422; *11, 512 C4.
 Bateson, W.; 10, 558; 16, 485.
 Batete *1, 520 bkr d.
Batetela; 3, 746.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkr. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Bath** (Eng.); *12, 464 E6.
Bath (Zeeland) *24, 512 D3.
Bathmen = **Batmen**.
Bathurst (Afr.); *1, 536 B3.
Bathurst (Austr.); *3, 288 H5.
Bathurst (N. Am.) *23, 320 M1.
Bathurst, Kaap (N. Am.) *18, 608 F2.
Bathurst Eiland (Austr.) *3, 288 E1.
Bathurst Eiland (N. Am.) *18, 608 H2.
Batjan; *17, 816 B2.
Batjan-eilanden; *17, 816 B2.
Batmen = **Bathmen**; *19, 336 C3.
Batna (plaats) *17, 262 J3.
Batna (berg) *17, 262 I3.
Batna (arrondissement) 8, 59.
Batoe (Java) *14, 496 H3.
Batoe, Tandjoeng (Billiton) *5, 184.
Batoe, Tandjoeng (Borneo) *5, 752 D2.
Batoeata, Poelau *7, 160 B3.
Batoe-dinding, Poelau *5, 184.
Batoe-Eilanden; *22, 288 C4.
Batoe Gendang Tandjoeng *3, 658 D2.
Batoei Gebergte *7, 160 B2.
Batoelajar, Kaap *3, 710.
Batoem; *21, 48 E6.
Batoemoenggoel *3, 658 D2.
Batoer, Goenoeng; *3, 658 C1.
Batoer, Danau *3, 658 C1.
Batoe-Radja; *22, 288 F6.
Batoereto *14, 496 F3.
Batoeroesa *3, 726 B2.
Batoeroesa, Soengai *3, 726 B2.
Batoetiban, Boekit *5, 752 C2.
Batoetoelis *14, 496 B2.
Bâton Rouge; *23, 320 H4.
Batoro Goeroe 12, 107.
Battam Archipel 4, 108.
Battambang *10, 224 I5.
Battel *2, 512 B4.
Battenberg, Alexander von (koning van Bulgarije) 1, 747.
Batticaloa *7, 265 C3.
Battice; *16, 704 E2.
Battle, president 23, 132.
Battle Creek; *14, 39.
Battleford *6, 734 G3.
Battle Harbour *18, 608 N4.
Battum *8, 688 B3.
Batz *6, 214 D2.
Baucan *17, 816 B3.
Baudeloo (ruïne) 5, 821.
Baudewijn van der Lore 5, 826.
Baudouin de Sebourg; 4, 96.
Baudour; *13, 176 C4.
Baudouyn, Natalis 4, 150.
Bauby, pr. 24, 709.
Bauffe; *13, 176 C3.
Baugh Fell *8, 354 D3.
Baugnies; *13, 176 B3.
Bauhaus (hoogeschool) 17, 644.
Bauhin, C.; 16, 487 488.
Bauland *4, 330 D2.
Baule, La *6, 214 D2.
Baulers; *6, 96 C5.
Baumgartner, Landamann 3, 565.
Baumstark; 6, 526.
Baunard, L.; aanv. dl.
Bauny, E. (1564-1649) 16, 184 185.
Baur, Erwin; 8, 546; 21, 724.
Bäurl, Paul 19, 682.
Baurscheidt, vader en zoon 2, 537.
Bauschleiden (plaats) 5, 832.
Bauta (kleedingstuk) 4, 155.
Bautain, L. 22, 732.
Bautasteen (præhist.) 17, 412.
Bautersem; *6, 96 E3.
Bautersem, Henric van (wapen) 13, 185 188.
Bautsji *1, 536 D3.
Bautzen; *9, 576 F3; 21, 165; (vrede van) 5, 610.
Bauxiet; 22, 337.
Bavai *13, 176 C5; 18, 482.
Bavegem; *19, 176 C4.
Bavegem, Petrus Van 8, 608.
Bavel *18, 631 D2 nr. 71.
Baveno; *16, 22.
Bavikhove = **Bavichove**; *24, 176 D5.
Bavinkhove; *11, 144 B2.
Bavnehøj (Jutland) *8, 688 D2.
Bavnehøj (Funen) *8, 688 D3.
Bavosi, Jacopino de 3, 422.
Bawal, Poelau *5, 752 B3.
Bawean, Poelau; *14, 496 bkrt; *18, 432 D7.
Bäwerl, Paul 19, 682.
Bawoei Gebergte *5, 752 C2.
Bayamo *17, 608 D1.
Bayard, P. du Terrail seigneur de; 7, 361.
Bayeke (volksstam) 6, 484.
Bayeux; (tapijt van) 5, 729; *11, 96 C2.
Bayle, P.; 10, 811.
Bay Minnette *1, 649 B6.
Bayonne; 11, 96 C5.
Bayreuth; *9, 576 D4.
Baza; *21, 752 E4.
Bazarlik *3, 672 bkrt b.
Bazel (België); *19, 176 E2.
Bazel (Zwits.); (Oudheid) 4, 61; (Tweede Confessie van) 8, 14; *24, 720 C1.
Bazel, K. P. C. De; 18, 385.
Bazelland 4, 168; *24, 720 C2.
Bazias; *19, 112 G4.
Bazuin; 6, 423.
B. B. (Belg. Boerenb.) 4, 471.
Bdellium (hars) 7, 745.
Beachport *3, 288 F6.
Beachy Head; *11, 96 D1.
Beagid 3, 389.
Beagle-Kanaal; *24, 656 B8.
Beardsley, Aubrey 1, 80.
Béarn; *11, 96 C5.
Beata *12, 639.
Beato, Kaap *12, 639.
Beatrix Wildgravin 9, 128.
Beatrix Wilhelmina Armgard (aanv. dl).
Beatty, admiraal 9, 183.
Beauce; *11, 96 D2.
Beauchamps *11, 144 D3.
Beauchamp, Kathleen 17, 157.
Beauduin, Dom 16, 528.
Beaufays; *16, 704 D2.
Beaufort (Austr.) *5, 752 C1.
Beaufort (Grh. Luxemburg); *16, 735.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Beaufort West *1, 536 F8.
 Beaufort Zee *18, 608 E2.
 Beauges-groep (Alpen) *2, 40 A3 (sub C3c).
 Beauharnais, Eugène de; 16, 342.
 Beaujoyeux, B. de 3, 678; 11, 120.
 Beaulgrant, G. de 4, 182.
 Beaulieu, vrede van 13, 658.
 Beaumanoir, Philippe de 10, 544.
 Beaumarchais, P. de; 3, 783.
 Beaumont (België); *13, 176 D6.
 Beaumont (N. Am.); *23, 320 H4.
 Beaumont, J. B.; 8, 96.
 Beaune; *11, 96 F3.
 Beaupréau *6, 214 F2.
 Beauraing; *18, 240 C5.
 Beaufort (abdij) 21, 549.
 Beausaint; *16, 736 D2.
 Beauvais; *11, 96 E2.
 Beauvais, J. B. de 16, 329.
 Beauvais, Pierre van 4, 784.
 Beauvechain = Bevekom.
 Beauvilliers, Hertog van 10, 643.
 Beauwelz; *13, 176 bkrt.
 Beba *1, 536 bkrt b B4.
 Bebakening (scheepv.) 4, 813.
 Bebeugeling (waterbouwk.) 15, 655.
 Bebra *9, 576 C3.
 Beccari-cellen 23, 741.
 Bec de Farruch *3, 650 D2.
 Becelaere = Beselare.
 Bechat, F. X. 11, 575.
 Bechterew, W.; 4, 317.
 Beck, J. 10, 358.
 Beckers, Fr. 8, 660.
 Becket, Thomas (Hl.); 10, 739; 12, 465.
 Beckx, Petrus; 8, 30.
 Beclers; *13, 176 B3.
 Béco, Marie 3, 752.
 Bécu, Marie Jeanne 4, 27.
 Beda; (chronologie) 23, 45.
 Beda, College 20, 743.
 Bedaux-stelsel 16, 627.
 Bede (1°); 4, 393.
 Bedenheim (plaats) 4, 241.
 Bedelaarsgesticht (Belg.) 4, 209.
 Bedelorden; 17, 471.
 Bede (belasting) 22, 73 vlg.
 Bederawalda (plaats) 4, 241.
 Bedero *16, 22.
 Bedford; *12, 464 F5.
 Bedfordshire *12, 512 nr. 11.
 Bediendenvereniging 23, 716.
 Bediening 4, 217; 24, 577.
 Bédier, J. 7, 295 vlg.
 Bedinggong *3, 726 B2.
 Bedlington; *12, 464 bkrt 4.
 Bedlis = Bitlis.
 Bednar, aphthen van (geneesk.) 2, 555.
 Bedr Honen *1, 536 bkrt a C3.
 Bedriacum; 19, 285.
 Bedrijfsboekhouding 13, 524.
 Bedrijfsconsulent (landbouw) 16, 85.
 Bedrijfsleer (landbouw) 16, 91.
 Bedrijfsleiding, wetensch.; 13, 646.
 Bedrijfsorganisatie; 8, 75.
 Bedrijfsschap; 12, 405; 22, 37 69.
 Bedrijfsvereniging; 21, 675.
 Bedrijfsvergunningenwet; aanv. dl.
 Bedsja's (negers) 18, 714.
 Bedum; *12, 448 C2.
 Bee *16, 22.
 Beek = Beek.
 Beefwood (houtsoort) 7, 114.
 Beegden; *16, 448 C4.
 Beek (Gelderl., gem. Ubbergen) *11, 512 D4.
 Beek (Gelderl., gem. Bergh) *11, 512 E4.
 Beek (Ned. Limb.); *16, 448 C5.
 Beek (Belg. Limb.) = Beeck; *16, 480 C2.
 Beek (N. Br., gem. Prinsenhage) *18, 631 D2 nr. 69.
 Beek, M. van (pr.) 9, 270.
 Beckbergen; *11, 512 D3.
 Beeke, R. van der 20, 382.
 Beek(-en-Donk) (N. Br.); *18, 631 I2.
 Beeld (optica) 19, 31.
 Beeldeke (devotieprentje) 8, 777.
 Beeldfouten (optica) 1, 484.
 Beeldhouwkunst; (Barokperiode) 3, 827; (vrije) 23, 728.
 Beeldruimte (optica) 1, 483.
 Beeldtelegraphie; 15, 614.
 Beemdboxbaard (plant) 5, 600.
 Beemster; *18, 672 A3.
 Beemte *11, 512 E2.
 Beenderaarde 4, 260 264.
 Beeneter; 7, 21.
 Beenmergontsteking; 19, 282.
 Beenvisschen; 9, 38.
 Beenvorming 4, 260.
 Beer *24, 688 B3.
 Beer, Dob 7, 324.
 Beer, De (beschermd gebied) 13, 401; 21, 12.
 Beer, Taco de; 3, 549.
 Beerberg *9, 512 D3.
 Beerengeld 13, 414.
 Beeringen *16, 448 C3.
 Beerangeroe 5, 700.
 Beerlegem; *19, 176 B4.
 Beernaert, Aug.; 4, 480.
 Beernem; *24, 176 D2.
 Beers (Friesl.); *11, 208 B2.
 Beers (N. Br.); *18, 631 J1.
 Beers, Jan van; 13, 310.
 Beersche Maas; *4, 275; 18, 630 639.
 Beersche Overlaat; *4, 275.
 Beerse, Groote en Kleine *18, 624 C2.
 Beerse (prov. Antw.); *2, 512 D2.
 Beerse (N. Br.) *18, 624 C1.
 Beersel; *2, 512 C4.
 Beerserveen *19, 336 D2.
 Beerst; *24, 176 B3.
 Beert = Brages; *6, 96 B4.
 Beerta; *12, 448 E3.
 Beervelde; *19, 176 C3.
 Beerzel *6, 96 C3.
 Beesd; *11, 512 A4.
 Beesel; *16, 448 D3.
 Beetgum; *11, 208 B2.
 Beethoven, Ludwig von; 1, 464; 6, 224 386; 10, 330; 20, 212.
 Beets (Friesl.); *11, 208 D2.
 Beets (N. Holl.); *18, 672 A3.
 Beetsjoeanaland; *1, 536 F7.
 Beetsterzwaag; *11, 208 D2.
 Beez; *18, 240 C2.
 Beffe; *16, 736 D2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Beffroy (belfort) 4, 404.
Bega; *3, 672 D2.
 Bega Kanaal *19, 112 G4.
 Begarden 4, 310; 19, 741.
Begga, Hl.; 2, 307; 4, 311.
 Begghini 4, 309.
 Beghardi 4, 310.
Beginsel van Doppler (Doppler-effect); 16, 764.
 Begna *18, 704 B3.
Begrafnis (begraven); 20; 148-150.
 Beguttæ 4, 309.
Begijnendijk; *6, 96 E1.
 Begjnera (scheepsmast) 15, 732.
 Begjnhof (A'dam) 2, 223 251 257.
 Beha-Allah (sekte-stichter) 4, 313.
 Behangersbij 5, 287.
 Behartiging van de Belangen der Jonge Meisjes, Ned. Ver. ter 23, 710.
Behaviorisme; 19, 241.
 Beheerders (van Naaml. Venn.) 7, 746.
 Behendigheidsoefening 23, 160.
Behistoen; (drietalige inschriften) 22, 29.
 Beho *16, 736 E2.
 Behoeftbevreddiging, collectieve 7, 693.
 Behoud-Passage *14, 496 A2.
Behoud van arbeidsvermogen, wet van het; 17, 359.
 Behourt, Petrus 7, 34.
 Behra *1, 536 bkrt b B2.
Behrens, P.; 5, 483.
 Behrs, Sofia 22, 684.
 Beichfirt *4, 686 B2.
 Beier (beiaard) 4, 325.
Beieren; *4, 330; *9, 576 D4; 22, 767.
Beierland = Hoeksche Waard; *24, 688 C3.
 Beiersche Hoogvlakte *9, 512 D4.
 Beiersche Woud *9, 512 E4.
Beigem; *6, 96 C2.
 Beikos *3, 672 bkrt a.
 Beilbylaag (polijsten) 20, 64.
Beilen; *9, 352 B2.
 Beilerdingspel 9, 99.
 Beileroord(stichting) 4, 339; 15, 660.
Beiler Stroom = Dwingeler Stroom = Oude Smildervaart; *9, 352 A2.
 Beiling, Albrecht 1, 815.
 Beira (Afr.) *1, 536 G6.
Beira (Portugal); *21, 752 B2.
 Beiramar (landstreek) 4, 340.
Beiroet = Berytus; *19, 384 D1; 22, 377.
 Beisan *19, 384 C3.
 Beisem *6, 96 D2.
Beit-Dzibrin = Bethgabis = Bethogabra = Eleutheropolis; *19, 384 B5.
 Beitem *24, 176 C4.
 Beitin *19, 384 C5.
 Beit Lahm 4, 801; *19, 384 C5.
Beitskleurstoffen; 15, 388; 23, 408.
 Beit Soer (plaats) 4, 807.
 Beja (Afr.) *17, 262 K2.
Béja (Portugal); *21, 752 C4.
 Béjart, Armande 17, 809.
 Beji *10, 224 B2.
 Bejucal *17, 608 C1.
 Bekasi *14, 496 C2.
Beke, Joost van der; 7, 611.
 Bekeering 11, 565.
Bekegem; *24, 176 C2.
 Bekel (Java) 9, 323.
Beken, Lieven van der (Torrentius) 2, 512.
Bekerkraakbeentjes; 15, 140.
 Bekeroog 19, 121.
 Bekervaren 8, 411.
 Bekes *13, 512 F3.
Bekescsaba; *13, 512 G3.
 Bekfluit 10, 784.
 Bekinkiniet (geol.) 14, 34.
 Bekjes-ijskruid 10, 615.
 Bekken (muziek) 19, 739.
 Bekker, Balthasar 13, 94.
 Bekker, Betje 24, 319.
Bekkerzeel; *6, 96 B2.
Bekkevoort; *6, 96 E2.
 Beklemming (geneesk.) 14, 177.
Beklemrecht; 12, 438.
Bekracting; 1, 505.
 Bekractingensveld (electr.) 2, 388.
 Bel *2, 512 E3.
Bel (Babyl. Assyr. god); 3, 486; 17, 13.
 Bela *3, 686 D4.
 Bela, Las, *3, 686 D4.
Bela IV; 4, 133.
 Bel Air *6, 214 D1.
 Belajan, Soengai *5, 752 C2.
 Belang (plaats) *7, 161 A2.
 Belang, Teloeck *7, 160 A2.
 Belang Belang (plaats) *7, 160 A2.
Belassitza (gebergte) = Belesj-gebergte; *12, 384 D1.
Belastingen; 1, 67; 5, 95; 14, 279.
 Belastingrecht 10, 731.
Belawan; *22, 288 C2.
 Belbes *1, 536 bkrt b C2.
 Belbuck (Norbertijner klooster) 21, 508.
 Belcrumpolder 6, 179.
 Beleefdheid, aanv. dl. i. v. Wellevendheid.
Belem (Portugal); *21, 752 B3.
 Belem (Z. Am.) *6, 160 bkrt A2.
Belem do (Gran) Para; *6, 160 F2.
 Belén *17, 608 C4.
 Belesj-gebergte = **Belassitza**(gebergte).
Beletsel; (kerkelijk recht) 14, 296.
Belfast; *12, 464 D4.
 Belfast (grfsch.); *12, 512 nr. 102.
Belfeld; *16, 448 D3.
Belfort; *11, 96 G3.
 Belfort (dep.) *11, 64 nr. 28.
Belga; 11, 507.
 Belga, Conr. 4, 731.
 Belgica (Prima en Secunda) 4, 406 424.
 Belgica (tijdschrift) 23, 25.
 Belgicisten 23, 523.
België; *4, 404 432; (econ. unie met Lux.) 12, 708; (kartelverordening) 15, 76; (neutraliteit) 18, 507.
 Belgiojoso (minister) 1, 682.
 Belgirte *16, 22.
Belgische Boerenbond; 1, 65; 16, 744.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Belgische Illustratie 21, 662.
 Belgische reus (konijn) 23, 526.
 Belgische Vrouwen, De Nationale Raad van de 23, 715.
Belgisch Staatsblad; aanv. dl.
 Belgisch trekpaard 4, 476.
 Belgodere *8, 193 B2.
 Belgrad *3, 672 bkrt a.
Belgrade; *18, 240 C2.
Belgrado = Beograd; (plattegr.) 4, 490; 10, 432; *19, 112 G4.
 Beli *3, 686 D5.
 Belice destro (riv.) 8, 288.
 Belinfante (persbureau) 18, 398 574; 23, 224.
 Belinfante, Ary 11, 356.
 Belinjo *22, 288 F4.
Belize; 6, 264; *17, 608 B2.
 Belka (landschap) 3, 75.
 Belkas *1, 536 bkrt b C1.
Bell, A. G.; 19, 718; 22, 500.
 Belladonna keten *11, 96 G4.
Bellagio; *14, 320 B2.
Bellaire; *16, 704 D2.
 Bellamy, Edward, aanv. dl. i. v. Bellamy-beweging.
Bellamy-beweging (aanv. dl.).
 Bellano *7, 771.
Bellarminus, Robertus; 7, 133; 8, 105.
Bellary; *10, 224 D4.
 Belle = **Bailloul**.
Bellecourt; *13, 176 E4.
 Bellefontaine (prov. Luxemb.) *16, 736 D4.
Bellefontaine (-lez-Gedinne); *18, 240 C6.
Bellefroid, J. H. P. (aanv. dl).
Bellegarde; *11, 96 F3.
Bellegem; *24, 176 D5.
Belle-Ile; *11, 96 B3.
Bellem; *19, 176 A3.
Bellerus; 5, 134.
 Belletrie 4, 503; 16, 516.
 Bellevaux *16, 736 B3.
Bellevaux-Ligneuville; *16, 704 F3.
Belleville; *14, 39.
Belliek = Bergilers; *16, 704 C2.
Bellingen; *6, 96 B4.
 Bellinghausen, expeditie v. 24, 685.
Bellingwolde; *12, 448 E3.
Bellini, Vincenzo; 9, 238; 20, 728.
Bellinzona; *24, 720 E4.
Bello Horizonte; *6, 160 G5.
Bellona (godin); 7, 731; 16, 774.
Bellot, Dom; 3, 627.
 Bellovacum (plaats) 4, 189.
 Bell Sund *18, 704 bkrt.
 Bell Telephone Co. 9, 148.
 Belluneser Alpen *2, 40 E2 sub H 4 a.
Belluno; *14, 320 C1.
 Bellwald *4, 686 C2.
Belmez; *21, 752 D3.
 Belmont *6, 670 C2.
 Belmonte *6, 160 G5.
 Belna O.P., Johannes de 17, 679.
 Beloe (Babyl. god) 4, 359.
Beloel; *13, 176 B3.
Beloit; *14, 39.
Belpaire, M. E.; 23, 41 522 714.
 Belroos 10, 344.
Belsele (gem. Evergem); *19, 176 B3.
Belsele (bij St. Niklaas); *19, 176 D2.
 Belsina (plaats) 5, 622.
Belt; (Groote) *8, 688 D3; (Kleine) *8, 688 C3.
Belterwijde; *19, 336 B2.
 Beltraffio, G. A. 5, 626.
 Beltrán *2, 808 C4.
 Beltrano, Antonio 1, 598.
 Beltrum *11, 512 F3.
 Beltsche lichaampjes (plantk.) 17, 643.
 Beluiken (omheinde hoven) 23, 592.
 Belyando-River *3, 288 H3.
Belijdende Kerk (aanv. dl).
Belijder; 8, 16.
 Bemarivo *1, 520 H6.
 Bembe *15, 512 C4.
Bemelen; *16, 448 C5.
Bemmel; *11, 512 D4.
 Bemmelen, R. W. van 1, 195; 12, 599.
 Benabarre *7, 126 A1.
 Benaco, Lago = **Gardameer** = Lago di Garda.
Ben-Ahin; *16, 704 B2.
Benares; *10, 224 E2; 12, 189.
 Ben Attow *12, 464 D3.
Benauwdheid; 14, 68.
 Benavides (president) 19, 646.
 Benckendorff, D. von 16, 436.
 Ben Cruachan *12, 464 D3.
 Benczur, Jules 13, 511.
 Benda, Jaroslav 5, 486.
 Bendara (Jav. titel) 3, 712.
 Bende *16, 736 C2.
 Bender = **Bendery** = Tighina.
Bender Abbas; *3, 448 C6.
 Bender Boesjir *3, 448 C6.
Bendery = Bender = Tighina; *19, 112 L3.
 Bendi *15, 512 E4.
Bendigo; *3, 288 G6.
 Bendoro (Jav. titel) 3, 712.
Bendzin; *20, 64 C3.
 Beneden-Franken *9, 576 D3.
Beneden-Knijpe; *11, 208 C3.
 Benedenrijnsche Laagvlakte *10, 432 E3.
 Beneden Toengoeska *3, 480 G2.
Benedenwindsche Eilanden = Eilanden beneden den Wind; *24, 656 C1.
 Benedicta, Hl. (= Hl. Beata) 4, 175.
 Benedicta, Hl. (dochter van Swen-tibold) 22, 350.
Benedict Biscop; 2, 355.
Benedictus VI; 8, 277.
Benedictus van Aniane, Hl.; 3, 334.
 Benedictus van Asten, pater 16, 45.
Benedictus van Nursia, Hl.; 11, 394; (kloosterregel) 6, 343; 15, 417.
Benedictijnen; (Consuetudines Hirsingenses) 13, 371.
Benediktbeuern; *4, 330 F4.
Beneficte; 2, 130; 7, 743.
 Benembangan, Poelau *5, 752 A3.
 Beneschau *5, 578 C2.
Benesj, E.; 22, 806.
 Beneventaansch schrift (scriptura beneventana) 7, 94; 16, 606; 18, 35.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Beneventum** (Benevento); *14, 320 E4; 16, 605.
- Benezet**, Hl.; 6, 354 363.
- Beng** (genotmiddel) 13, 170.
- Bengaalsch kino** (plantensap) 6, 537.
- Bengaalsche tijger** 15, 554.
- Bengalen** = Banggala; *10, 224 F3.
- Bengalen, Golf van** *10, 224 F4.
- Bengalen Passage** *3, 251 A1.
- Bengandon** *14, 496 F2.
- Bengawan Solo** = Solo.
- Benghasi** *1, 536 F1.
- Bengkajang** *5, 752 A2.
- Bengkalis**; *22, 288 D3.
- Bengkalis, Poeloe** *22, 288 E3.
- Benguella** *1, 536 E6; 20, 110.
- Bengue Viejo** *17, 608 B2.
- Bengy S.J., de** 19, 18.
- Benha es Asl** *1, 536 bkrt b C2.
- Beni**; *6, 160 B4.
- Beni** (dep.); *6, 160 B4.
- Beni Abbes** *17, 262 E5.
- Benicarlo**; *21, 752 G2.
- Beni Hasan** = Dzjebel Beni Hasan; *1, 536 bkrt a B2.
- Benin** *1, 536 D4.
- Benin, Baai van** *1, 520 D4.
- Bening, Alexander**; 6, 225.
- Bening, Simon**; 6, 225.
- Beninkust** (apost. vic.); 18, 579.
- Beni Suef** *1, 536 bkrt b C3.
- Benjamin van Tudela**; 3, 510.
- Benninge, Sicke** 4, 568.
- Benkoelen**; *22, 288 E5.
- Ben Lawers** *12, 464 D3.
- Ben Lomond** *3, 288 I5.
- Ben Mac Dhui**; *12, 464 E3.
- Ben More**; *12, 464 D2.
- Bennebroek**; *18, 672 A4.
- Benneveld** *9, 352 B2.
- Ben Nevis**; *12, 464 D3.
- Benningbroek**; *18, 672 B3.
- Benno van Meissen** 10, 188.
- Benoa**; *3, 658 C2.
- Benoit, A.** 7, 254.
- Benoit, Peter**; 22, 492.
- Benoni** (Bijb. naam) 4, 569.
- Benschop**; *23, 128 A2.
- Benson** *3, 18 F7.
- Bent, de** (schildersverein.) 4, 580.
- Bentanggading, Goenoeng** *14, 496 B2.
- Bente, De** *9, 352 B2.
- Bentenan** *7, 161 A1.
- Benteng** *7, 160 B3.
- Bentheim**; *9, 576 B2.
- Benthem, Hendrik van** 17, 753.
- Benthuisen**; *24, 688 D2.
- Bentinck, Lord W.** 10, 224.
- Bentjoeloek** *14, 496 J4.
- Bentoeni Baai** *17, 816 C2.
- Bentota** *7, 265 A4.
- Benz, Carl**; 3, 400.
- Benzeencarbonchloride** 4, 586.
- Benzeencarbonzuur** 4, 585.
- Benzine**; 2, 462; 22, 530; 23, 295.
- Benzine-gastoezel** 15, 566.
- Benzinemotor**; 10, 514.
- Benzol**; 7, 675 vlg.; 19, 270.
- Beo** *7, 160 bkrt.
- Beograd** = Belgrado.
- Berakaus** (Joodsche liturg.) 14, 615.
- Bérang** *3, 726 A1.
- Berang, Kali** *7, 160 A3.
- Berangin, Goenoeng** *5, 752 B3.
- Berar** *10, 224 D3.
- Berat**; *12, 384 A2.
- Beraun** = Beroun; *5, 578 C2.
- Beraun** (riv.) = Berounka; *19, 112 C2.
- Berbek** *14, 496 G3.
- Berber** *1, 536 bkrt a B4.
- Berbera** *1, 536 H3.
- Berberia, Kaap** *3, 650 B3.
- Berbroek**; *16, 480 A4.
- Berch, Jan van den** 4, 628.
- Berchem** (Antw.); *2, 512 B3.
- Berchem** (Belg. Br.) *6, 96 C3.
- Berchem** (O. Vl.) *19, 176 B5.
- Bercher** *24, 720 B3.
- Berchet, G.**; 14, 357.
- Berchmans, Johanna** 8, 239.
- Berchtesgaden**; *9, 576 E5; aanv. dl. i. v. Duitschland.
- Berchtesgadner Alpen** *2, 40 E2 sub G4b.
- Berchtold, L. v.** (aanv. dl).
- Berckenrode, Floris van** 3, 692.
- Berdenis van Berlekom, M.** 24, 195.
- Berditsjew**; *21, 48 B5.
- Berdjansk**; *21, 48 D5.
- Berdorf**; *16, 735.
- Bereg** *13, 512 H2.
- Bereïdah** *3, 448 B6.
- Berenberg** (Jan Mayen) 4, 610; 14, 440.
- Berendrecht**; *2, 512 B2.
- Beren-Eiland** = Björnöya; *3, 480 N1.
- Berenice** *1, 536 bkrt a C3.
- Berenmeer, Groot** 12, 289.
- Beresow**; *21, 48 K2.
- Berettyo** *13, 512 H2.
- Berettyó-Ujfalú** *13, 512 G2.
- Berezina**; 19, 308; *21, 48 B4.
- Berg** (Ned. Limb.) *16, 448 C5.
- Berg** (Belg. Brab.); *6, 96 D2; *16, 480 B5.
- Berg, Helena van den** 15, 420.
- Berg, Yngve** 5, 486.
- Berga** *7, 126 B1.
- Bergama** *3, 672 G5.
- Bergamasker Alpen**; *14, 320 B1.
- Bergambacht**; *24, 688 E3.
- Bergamo**; *14, 320 B2.
- Bergas** *3, 672 bkrt b.
- Bergblaasvaren** 5, 271.
- Bergdamara's** (Bantoestam) 3, 759.
- Bergen, Adriaan Jansz. van** 6, 181; 10, 408.
- Bergen, baron van** = Willem van Grimbergen 12, 382.
- Bergen** (Henegouwen) = Mons; *13, 176 C4.
- Bergen** (Ned. Limb.); *16, 448 D2.
- Bergen** (N. Holl.); *18, 672 A3.
- Bergen** (Noorw.); *18, 704 A3.
- Bergen aan Zee** (N. Holl.); *18, 672 A3.
- Bergen-Condé, Kanaal** *13, 176 C4.
- Bergendal**; *22, 320 C2.
- Bergen op Zoom**; *18, 624 A2.
- Bergerden** *11, 512 D4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Bergeschdoorn 10, 351.
 Bergevin, Antoinette de 24, 435.
 Bergeijk; *18, 631 H4.
 Berg(h); *11, 512 E4; (Aarts-priestersch.) 15, 361.
 Bergh van Eysinga, G. A. v. d. 17, 759.
 Bergharen; *11, 512 C4.
 Berghem; *18, 631 I1.
 Berghen, Guilielmus van 4, 630.
 Bergiep 14, 10.
 Bergilers = **Bellick**.
 Bergius-proces; 8, 250.
 Bergje, Het (N. Holl.) *18, 672 A2.
 Bergje, Het (St. Eustatius) *21, 111.
 Berg-Karabagh *3, 462 D3.
 Berglistock *4, 686 C1.
 Bergman *1, 658 C1.
 Bergmeel 1, 155.
 Bergoesjet *3, 462 D4.
 Bergomum (plaats) 4, 615.
 Bergrede; 24, 464.
 Berg River *6, 734 E2.
 Bergsche Maas = **Verlegde Maas** = Nieuwe Maasmond.
 Bergschenhoek; *24, 688 D3.
 Bergsche Veld = **Biesbosch**.
 Bergsma, Dini 10, 369.
 Bergteer; 3, 156.
 Bergues-Saint-Winoc = **Sint-Winoksbergen**; *11, 144 B2.
 Bergum; *11, 208 C2.
 Bergumer Meer; *11, 208 D2.
 Bergverkoopers 11, 456.
 Bergziekte 4, 14.
 Berhala, Straat *22, 288 F4.
 Berhampoer *10, 224 E4.
 Beri-beri; 14, 746.
 Beric, Monti *14, 320 C2.
 Berikat, Tandjoeng *3, 726 B2.
 Beringen; *16, 480 A3.
 Beringstraat; *18, 608 B3.
 Beringzee; *3, 480 O3.
 Bériot, C. A. de; 17, 106.
 Beris *1, 536 bkrt a B3.
 Berkdijk *18, 631 F2 nr. 80.
 Berkel (Geld.); *11, 512 E3.
 Berkel (N. Br.); *18, 631 F2.
 Berkel (Z. Holl.); *24, 688 C3.
 Berkeley, *6, 670 B2.
 Berkem (plaats) 16, 38.
 Berkenstokje (vlinder) 23, 820.
 Berkenwoude; *24, 688 D3.
 Berkhout; *18, 672 A3.
 Berkin = Nieuwe Berquin; *11, 144 C3.
 Berks = Berkshire; *12, 512 nr. 8.
 Berlaar; *2, 512 C4.
 Berlad = Berlat = **Barlad**.
 Berlage, dr. H. P.; 6, 43 56; 18, 385.
 Berlare; *19, 176 D3.
 Berlat = **Barlad**.
 Berlaymont, K.; 8, 73; 20, 349.
 Berlaymont, Noël de 7, 703.
 Berlicum (N. Brab.); 13, 263; *18, 631 H1.
 Berlikum (Friesl.); *11, 208 B2.
 Berlin (Vereen. St.); *18, 518.
 Berliner Jahrbuch 2, 27.
 Berliner Lokal Anzeiger 8, 234.
 Berlingen; *16, 480 B5.
 Berlinghera, Monte *7, 771.
 Berloz; *16, 704 B2.
 Berlijn; (Akte van) 3, 383; (plattegr.) 4, 658; *9, 576 E2; (univ.) 13, 699; (Congres 1878) 23, 22.
 Berlijnsch blauw; 5, 315; 10, 665.
 Bermejo; *2, 808 D1.
 Bermuda-eilanden; *1, 148 D2.
 Bermudez, Juan de 4, 665.
 Bern; (conventie-auteursrecht) 3, 383; 4, 684; 8, 133; (plattegr.) 4, 667; (besluiten 1906) 4, 669; (druifluis-conventie) 9, 439.
 Bern, abt 4, 693.
 Bernadet (M.E. dichter) 10, 745.
 Bernaerts, P. J.; 16, 205 vlg.
 Bernard, Jean Marc; 10, 594.
 Bernard, Juliette 20, 435.
 Bernard, St. (abdij); 13, 139.
 Bernardino *16, 22.
 Bernardinus de Rusti(s) 6, 536; 24, 616.
 Bernardinus van Asti; 6, 802.
 Bernardinus van Siena, Hl.; 18, 220; 24, 568.
 Bernardone, P. 11, 48.
 Bernardus, Hl.; (en Arn. v. Bonneval) 3, 74; (mystiek) 6, 367; 18, 201 205; (en H. Malachias) 17, 91; (Maria-devotie) 24, 567.
 Bernardus Morlanensis 4, 680.
 Bernardus van Menthon, Hl.; 22, 708.
 Bernardus van Tours 4, 680.
 Berne, abdij 13, 42; 18, 677 679.
 Berneau; *16, 704 D2.
 Berner Alpen; *24, 720 C4.
 Berner Oberland *4, 686; *24, 720 C4.
 Bernhard (kluizenaar) 24, 116.
 Bernhard, Groote St.; *24, 720 C5.
 Bernhard, Lucien 1, 80.
 Bernhardi, Friedr. von 2, 407.
 Bernhardt, Sarah; 8, 134.
 Bernhardsche sensibiliteitsstoring 17, 499.
 Bernheim, E. (aanv. dl).
 Bernheim, H.; 16, 421.
 Berni, markies van 16, 496.
 Bernier, Anna Maria 11, 677.
 Bernier, arts 3, 341.
 Bernina-Alpen; *24, 720 E4.
 Bernina-Pas; *24, 720 F4.
 Bernina, Piz 4, 690; *24, 720 E4.
 Bernini, G. L.; 7, 522.
 Bernink, J. B. 18, 298.
 Bernis, Kard.; 8, 70.
 Berniset *14, 464 E1.
 Bernissart; *13, 176 B4.
 Bernold, Hl. 4, 697.
 Bernoldus v. Constanstanz 17, 605.
 Bernoulli, Joh.; 6, 105; 7, 95.
 Berntsen, Arent 8, 693.
 Beroepskeuze; (hygiëne) 4, 705; (bureau) 6, 496.
 Beroepsstand; 4, 718; 8, 170; 12, 405 (alwaar voor „beroepsschapen” is te lezen: beroepsstanden); 22, 37 69.
 Beroeta (plaats) 4, 341.
 Beroma, of Beronia, Hl. 4, 175.
 Berounka = **Beraun** (riv.).

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Berovier = **Barovier**.
 Berquen, Lodewijk van 8, 802.
 Berra, La *4, 686 A1.
 Berre, Étang de; *11, 96 F5.
 Ber Resjid *17, 262 C4.
 Berretty, D. W. 1, 787.
 Berrio-Ochoa, Valentin de 13, 228.
 Berroia = Verria; *12, 384 D2.
 Berroviero, fam. 4, 17.
 Berry; *11, 96 D3.
 Bersabee = Bir es Seba; *19, 384 B6.
 Berseba *1, 536 E7.
 Bersiellies-l'Abbaye; *13, 176 D5.
 Bert, Pieter de 4, 740.
 Berta, Hl. 4, 734.
 Bertem; *6, 96 D3.
 Berten; *11, 144 C2.
 Bertha van Limburg 9, 129.
 Berthau, Martin 4, 733.
 Berthier (generaal) 20, 746.
 Berthier, Victorine-Anna 4, 798.
 Berthold, der Schwarze 6, 530.
 Berthold, heer van Gistel 12, 69.
 Bertholdus van Calabrië; 7, 31.
 Bertieri, Raffaello 5, 485.
 Bertini, Barna 3, 814.
 Bertius, Johannes; 6, 638.
 Bertogne; *16, 736 D2.
 Bertram (de Born); 11, 826.
 Bertrand de Got 7, 596.
 Bertree; *16, 704 B2.
 Bertremiel (kluizenaar) 11, 792; 20, 553.
 Bertrix; *16, 736 C3.
 Bertuinus, Hl.; 17, 112.
 Bérulle, kard. de 18, 202.
 Berwald, Franz 24, 757.
 Berwick (graafschap); *12, 512 nr. 69.
 Berwick (-on-Tweed); *12, 464 E4.
 Berwinne (riv. in België) *16, 704 E2.
 Berwyn (stad Vereen. St.); *14, 39.
 Beryll; 6, 243.
 Beryllaarde; 1, 164; 4, 747.
 Beryllium; 4, 174.
 Berytus = Beiroet.
 Berzé; *18, 240 A3.
 Berzelius, J. J.; 7, 338; 22, 485.
 Besançon; *11, 96 G3.
 Besant, Annie; 17, 35.
 Besar; 16, 191.
 Besar, Goenoeng (Bangka) *3, 726 B1.
 Besar, Goenoeng (P. Bawean) *14, 496 bkrt.
 Beschaving aanv. dl. i.v. Beschaving en Wellevendheid; 8, 341.
 Bescheidenheit (Middeleeuwsch werk) 11, 175.
 Bescheilberg *18, 320 C4.
 Beschermheer der Kerk 15, 153.
 Beschermheilige 19, 541.
 Bescherming van het Jonge Meisje 23, 715.
 Bescherming van Joodsche Meisjes, Vereen. ter 23, 710.
 Beschi S.J., J. 22, 432.
 Beschikkingsoorkonde 19, 132.
 Beselare = Becelaere; *24, 176 C5.
 Besikama *17, 816 A3.
 Besikara (plaats) 4, 778.
 Besik Gül; *12, 384 E2.
 Besitang; *22, 288 C1.
 Besjparmak-Dag (berg in W. Klein-Azië) 16, 156.
 Beskiden (West-Karpaten) 15, 66; (Oost-B.) *20, 64 D4; (West-B.) *20, 64 C4.
 Beslaan (van paarden); 4, 770.
 Besloten Paschen 4, 514.
 Besluit (prov., gemeente en waterschap) 23, 387.
 Besoeeki; *14, 496 I3.
 Besoijen = Bezooien.
 Bespopowzjij (Russische sekte) 20, 410.
 Bessa Para (plaats) 4, 778.
 Bessarabië = Basarabia; *19, 112 K2.
 Bessarion van Nicea; 10, 661.
 Bessel, Abt 12, 177.
 Bessemer; *1, 649 C3.
 Bessengers (Bessenjö), volksstam 13, 495.
 Besson, Mgr. Marius (aanv. dl); 16, 171.
 Besson-Hofbaken (radiobaken) 20, 371.
 Best; *18, 631 H2.
 Besteedster (paraplu) 5, 152.
 Bestek (gegist, waar); 24, 521.
 Bestevaer; 22, 788.
 Besthmen (plaats) 19, 35.
 Bestrating; 24, 95.
 Betaalmiddel, wettig 18, 400; 22, 71 483.
 Beta-methylindol 21, 582.
 Betcho *1, 243 B2.
 Beteekenisdifferentieering (philol.) 23, 34.
 Beteekenisverdichting (philol.) 10, 255.
 Betekom; *6, 96 E2.
 Betel-noten 19, 761.
 Bethanië; *19, 384 C5.
 Betharamphtha (plaats) 4, 798.
 Bethaus (voorm. Premonstratenser klooster) 4, 207.
 Bethbassi (plaats) 4, 799.
 Bethel (Palestina); 3, 581; 14, 332; *19, 384 C5.
 Bethel (N. Am.) *1, 658 B2.
 Bethennabris (plaats) 4, 805.
 Bethesda; *12, 464 D5.
 Bethgabis = Beit Dzjibrin = Bethogabra = Eleutheropolis.
 Beth Hagan = Dzenin; *19, 384 C4.
 Beth Hagla; *9, 260.
 Beth-Hakkeneseth (aanv. dl).
 Beth-Hammidrasj (aanv. dl).
 Bethjesimoth; *9, 260.
 Bethléem, abbé L. 16, 205 vlg.
 Bethlehem (in Galilea) 4, 801; 10, 263; 24, 455.
 Bethlehem (in Juda); 10, 263; *19, 384 C5.
 Bethlehem (Z. Afrika) *23, 94.
 Bethlen, Margaretha 4, 804.
 Bethmann-Hollweg, M. A. von; 13, 382.
 Bethogabra = Beit-Dzjibrin = Bethgabis = Eleutheropolis.
 Bethsaida-Julias; *19, 384 D3.
 Bethsan = Beth Sjean; *19, 384 C3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Bethulia (stad) 12, 805; 14, 687.
Béthune; *11, 144 C3.
 Bethune, David 4, 175.
 Bethune, J. De 4, 455.
Béthune, J. B. (aanv. dl).
 Betiri, Goenoeng *14, 496 I4.
 Betittelen 4, 817.
Beton; 4, 813; 6, 47; 11, 729.
 Betrekking (philos.) 20, 526.
 Betriacum (plaats) 4, 221.
 Betsileo (volksstam) 17, 27.
 Betsimisarak (volksstam) 17, 27.
 Bettelried, *4, 686 A1.
Bettemburg; *16, 735.
 Betten *4, 686 C2.
 Betten (scheik.) 9, 451.
Bettenhoven = Bettincourt; 4, 816; *16, 704 B2.
 Bettiah *10, 224 E2.
 Bettincourt = **Bettenhoven**.
 Bettlihorn *4, 686 C2.
 Bettmerhorn *4, 686 C2.
 Betulejus, S. 5, 228.
Betuwe; *18, 320 C3.
 Betwa *10, 224 D2.
 Beuerlin, Paul 19, 682.
 Beug (visscherij) 23, 500.
 Beugelhoorn (muziekinstrument) 2, 73.
Beugen; *18, 631 K1.
 Beughen, Louis van 5, 427.
 Beujuk Menderes = Menderez = **Macander**.
 Beukelszoon, Willem 12, 755.
 Beukhorst *12, 448 E4.
 Beulakerwijde 4, 517; *19, 336 B2.
 Beulemansch (Fransch-Vlaamsch dialect) 6, 392.
 Beult *12, 464 bkrt 3.
Beunhaas (aanv. dl).
 Beurden, A. Van 14, 378.
Beuron; *4, 330 C3.
 Beurs(handel) 18, 228 697; 23, 644.
 Beurscommissie 18, 697.
 Beurskrach 4, 825.
 Beurspolis 6, 149; 23, 419.
Beusichem = Beusekom; *11, 512 B4.
Beuthen; *9, 576 H3.
 Beuve, Hl. 6, 66.
Beuzet; *18, 240 B1.
Bevekom = Beauvechain; *6, 96 C3.
Bevel; *2, 512 C3.
 Bever *13, 176 C2.
Bevercé; *16, 704 F3.
Beverc; *19, 176 B5.
Beveren (O. Vl.); *19, 176 E2.
Beveren (W. Vl., arr. Roeselaere); *24, 176 C4.
Beveren (W. Vl., arrond. Veurne); *24, 176 A4.
Beveren (W. Vl., arr. Kortrijk); *24, 176 D5.
 Beveren, Willem van 5, 13.
Beverloo; *16, 480 A3; (kamp) *16, 480 B3.
 Bevermeer *11, 512 E4.
 Beverrat (Fiber zibethicus) 5, 235.
Beverst; *16, 480 B4.
Beverwijk; *18, 672 A4.
Beving, zie Tremor.
Bevruchting; (eileider) 10, 37; (kunstmatige b.) 15, 766.
 Bevrijdingsfeest (Joodsch liturg. hoogfeest) 14, 615.
 Bewakingsvoorschrift (vreemde-lingenrecht) 23, 688.
Beweging; (in de biol., autonome en paratonische b.) 14, 141; (bewegingscentra i. d. hersens) 13, 246; (van hemellichamen) 19, 796; (in de relativiteitstheorie) 20, 530 531.
Beweging, De (tijdschrift) aanv. dl.; 23, 413.
 Bewegingszenuwen 13, 250.
 Beweiding, recht van 10, 302.
 Bewick, Thomas (1753-1828) 13, 636; 22, 698.
Bewilliging (bij onbekwaamheid); 17, 18.
Bewust; 19, 44.
 Bewijsoorkonde 19, 132.
Bex; *24, 720 C4.
 Bexon, abbé 6, 433.
 Beijen *11, 208 B2.
 Beijer, S. D. 5, 485.
Beyne-Heusay; *16, 704 D2.
Beza, Th. = Bèze, Th. de; 16, 186.
Bezetenen; 10, 204.
 Bezetting (geneesk.) 17, 725.
Béziens; *11, 96 E5.
 Bezit van staat (recht) 14, 202.
 Bezoarstones (palaeont.) 8, 132.
 Bezons *11, 96 bkrt Parijs.
Bezooien = Besoyen; *18, 631 F1 nr. 22.
 Bezweringsolie 7, 137.
 Bhag *3, 686 D3.
Bhagalpoer; *10, 224 F2.
 Bhagiradhi (rivier) 11, 332.
 Bhairawa (Indische godheid) 8, 785.
Bhamo; *10, 224 H2.
 Bhang (genotmiddel) 13, 170.
Bhartpoer; *11, 334 B1.
 Bhatgaon *11, 334 D1.
 Bhavnagar *10, 224 C3.
 Bhima *10, 224 D4.
 Bhoedj (stad) 15, 120.
 Bhoetan = **Boetan**.
Bhopal; *10, 224 D3.
 Bhuj *10, 224 B3; 15, 120.
Biafra-Baai; *1, 520 D4.
Biak; *17, 816 D2.
Biala (bij Katowice); *20, 64 C4.
 Biala (bij Warschau) *20, 64 D3.
 Biala Podlaska *20, 64 E2.
Bialik, C. N. (aanv. dl).
Bialystok; *20, 64 E2.
 Biandronno *16, 22.
 Bianga *15, 512 E3.
Bian-rivier; *17, 816 E3.
 Biaoe *7, 160 B1.
 Biaro, Poelau *7, 160 C1 en bkrt.
Biarritz; *11, 96 C5.
 Bias v. Priène 24, 568.
 Biasca *24, 720 D4.
 B.I.B. (Bank voor Internationale Betalingen) 3, 750.
 Bibaan el Moeloek 15, 554.
 Bibbiena (kardinaal) 9, 341.
 Biber (weefsel) 5, 12.
 Biberach *4, 330 D3.
 Bible allégoriée 5, 107.
 Bible historiée 5, 107.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Bible in Duytsche 6, 567.
 Biblia scholastica 6, 567.
 Bibliotheca Corviniana 8, 198.
Bibliothek; (v. blinden) 5, 330.
Bibracte; 3, 418.
 Bichier des Ages, Elis. 11, 30.
 Bida *1, 536 D4.
Bidassoa; *21, 752 F1.
 Biddinchem (plaats) 18, 730.
 Biddianen (volgelingen van John Biddle) 5, 136.
 Bideford *8, 165 B1.
 Bidermann, J. 21, 345.
Bidprentje (aanv. dl).
 Bidsprinkhaan 20, 779.
Bidstoel; 15, 434.
 Biebrich *9, 576 C3.
Biecht; (jurisdictie) 14, 711;
 (biechten van omstandigheden) 19, 37.
Biechthriefje; 5, 144.
Biechtgeheim; (martelaar van het) 10, 616.
Biechtspiegel; 5, 144.
 Biedermann (dichter) 9, 315.
 Biedermannsdorf *24, 79.
Biedermeierstijl; 6, 56.
 Biegno *16, 22.
 Biekerf, De (tijdschr.) 24, 318.
Biel = Bienne; *24, 720 C2.
Biela; *5, 578 B1.
Bielefeld; *9, 576 C2.
Bielser Meer; *24, 720 C2.
 Bielhem (klooster) 4, 803.
 Bielitz = Bielsko.
Biella; *24, 720 D5.
Bielsko = Bielitz; 20, 39; *20, 64 C4.
 Biene, Jac. van 7, 458.
 Bien-être du Pays Wallon, Le (Belg. coöp. vereen.) 4, 471.
 Bienewitz, P. 2, 557.
 Bien-hoa *18, 432 C3.
 Bienne = **Biel**.
Bienne-lez-Happart; *13, 176 D5.
Bierbeek; *6, 96 E3.
Biercée; *13, 176 E5.
 Bière *24, 720 B3.
Bieren = Bierne; *11, 144 B2.
Bierges; *6, 96 D4.
 Bierghes = **Bierk**.
 Bierkeuren (folkl.) 13, 82.
 Biermans, mgr. J. 14, 672.
 Biermer, anaemie van 5, 360.
 Bierne = **Bieren**.
Bierset; *16, 704 C2.
Bierum; *12, 448 D2.
Biervliet; *24, 512 B3.
Bierwart; *18, 240 D1.
Biesbosch = Bergsche Veld; *5, 166; *18, 320 B3.
 Bieselingen (dorp) 15, 10.
Biesme (lez-Fosse); *18, 240 B3.
Biesmerée; *18, 240 B3.
Biesme-sous-Thuin; *13, 176 E5.
 Biest-Houtakker *18, 631 F2 nr 84.
 Biesum (plaats) 8, 643.
 Biesveld *19, 336 A2.
Bietenaaftje; 5, 169.
 Bietenbladwesp 5, 169.
 Bietencampagne 6, 717.
 Bietschhorn *24, 720 C4.
 Bietschtal *4, 686 B2.
Bièvre (België); *18, 240 D6.
 Bièvre (Frkr., riv.) *11, 96 bkrt. Parijs.
 Bièvres (Frkr., stad) *11, 96 bkrt. Parijs.
 Biewitszaad 20, 356.
 Biezenmortel *18, 631 F2 nr. 81a; 23, 61.
 Bifocale glazen 6, 245.
 Bigard, dames 19, 680.
 Big Ben 16, 596.
 Bige (zusterscongregatie) 16, 562.
Biggekerke; *24, 512 B2.
 Bigi (broederscongregatie) 16, 562.
 Bigitaline 23, 476.
 Big Mount *18, 608 E4.
 Bignan *6, 214 D2.
 Big River *18, 608 L4.
Bihac = Bihatsj; *14, 626 B2.
 Bihain *16, 736 E2.
 Bihan Gebergte *17, 262 I2.
Bihar (Azië); *11, 334 D2.
 Bihar (Hong.) *13, 512 G2.
Bihar (Roem.); (gebergte en berg-top) *19, 112 H3.
 Bihatsj = **Bihac**.
Bihé; (hoogland Afrika) *1, 520 E6; (stad = Silva Porto, Afr.) *15, 512 D6.
 Bikang *3, 726 B2.
Bikanir; *10, 224 C2.
Bikeroe; *7, 160 B3.
Bikoro; *15, 512 D3.
Bikschote = Bixschoote; *24, 176 B4.
 Bila (Celebes) *7, 160 A2.
Bila, district (Sumatra); *22, 288 C2.
 Bila, kali (Celebes) *7, 160 A2.
 Bilad as Soedan = **Soedan**.
 Bilalou *1, 243 C2.
 Bilaspoer *10, 224 E3.
 Bilatoe *7, 160 B1.
Bilbao = Ibaizabal; *21, 752 E1.
Bilderdijk, Willem; (spelling) 21, 790; (en Tijdsman) 23, 41.
 Bildt, De = **Bilt, De**.
 Bildudalur *24, 426.
 Bileca *8, 490 E3.
 Bilelepa *1, 520 bkrt. d.
 Bilgaard *11, 208 C2.
 Bilha (Palestina) 3, 486.
 Bili *15, 512 E1.
 Bilié-Calmette-Guérin-vaccin 4, 173.
 Bilirubine (galkleurstof) 11, 283; 23, 125.
 Biliverdine (galkleurstof) 11, 283.
 Bilkers (bewoners van Het Bilt) 5, 191.
 Bilkot *10, 224 E2.
 Billabongs (rivierbeddingen) 8, 536.
 Billebeek = Birrebeek 5, 234.
 Billings *23, 320 E1.
 Billings, Josh 21, 499.
Billiton; *5, 184; *18, 432 C6.
 Bill Williams *3, 18 D3.
 Bilma, Oase *1, 520 E3.
 Bilo Gebergte *19, 112 E4.
Bilstein; *16, 704 E2.
Bilt, De = Bildt, De; *23, 128 B2.
 Balthoven *23, 128 B2.
 Bilzen *16, 480 C4.
Bima, Teloeck; *22, 637.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Bimetalen thermometer 22, 583 584.
- Bimetallisme**; 11, 505.
- Binah *3, 462 D6.
- Bineche** = Bins; *13, 176 D4.
- Binderen (Cisterciënserabdij) 13, 124.
- Binderveld *16, 480 A5.
- Binding**, chemische; 7, 338.
- Bindjai**; *22, 288 C2.
- Bindo *7, 771.
- Bindsel (garen) 11, 352.
- Bindvliesontsteking**; 8, 262.
- Bindwoord 8, 132.
- Bingak, Tandjoeng *5, 184.
- Bingelrade**; *16, 448 C5.
- Bingen**; *9, 576 B4.
- Bingerden *11, 512 E4.
- Bingerville *1, 536 C4; 14, 379.
- Binghampton**; *23, 320 K2.
- Bingkoka Gebergte *7, 160 B2.
- Binh-Dinh**; *10, 224 J5.
- Binh-thoan *18, 432 C3.
- Binic *6, 214 D1.
- Bink, J. 9, 26.
- Binkom**; *6, 96 E3.
- Binna *4, 686 C2.
- Binnenaanvaringsreglement (Ned.) 1, 100 101.
- Binnen Ae, De *12, 448 E2.
- Binnengedijkte Maas *24, 688 D3.
- Binnen-Heurne *11, 512 F4.
- Binnenkruier (windmolen) 17, 803.
- Binnen-Mongolië *7, 384 D2.
- Binnenplaneten 19, 794.
- Binnenwijzend**; *18, 672 B3.
- Binnen-IJ 1, 495.
- Binnewiertz**, A. M. J. I. (aanv. dl).
- Binode (radiotechn.) 8, 750.
- Binoewe *1, 520 D4; 1, 522.
- Binongko**, Poelau; *7, 160 B3.
- Bins = **Bineche**.
- Bintam, Poeloe *22, 288 F3.
- Bintoehan *22, 288 E6.
- Bintoeloe, Soengai *5, 752 B2.
- Bintoro (plaats) 8, 657.
- Biochemie 13, 808.
- Bioëlectrodynamie 17, 60.
- Biographisches Jahrbuch und Deutscher Nekrolog 2, 15.
- Biologisch type 12, 416.
- Biometrie 2, 447.
- Bioul**; *18, 240 C3.
- Bira (Nw. Guinea) *17, 816 C2.
- Bira, Oedjoeng (Celebes) *7, 160 B3.
- Bir Arara 3, 80; *19, 384 B6.
- Birek, Sixt 5, 228.
- Birdaard**; *11, 208 C1.
- Bird-island (= Aves-eiland) 3, 431.
- Biremis (galei) 11, 289.
- Bir es Seba' = **Bersabee**.
- Bireuën**; *22, 288 B1.
- Birgitta van Kildare**, Hl.; 9, 468.
- Birgitta v. Zweden**; (Rozenkrans v. d. Hl.) 21, 13; 24, 568.
- Birka (stad) 17, 95.
- Birkenfeld *9, 576 B4; 18, 829.
- Birkenhead**; *12, 464 bkrt 1.
- Birket Karoen Meer *1, 536 bkrt b B3.
- Birma** = Burma; *3, 448 G6; *5, 231.
- Birmaboonen 15, 666.
- Birmingham** (N. Amer.); *23, 320 I4.
- Birmingham** (Eng.); *12, 464 F5.
- Birnbaum, H. v. d. 24, 534.
- Birndorfer, Joannes 8, 41.
- Biroeni**, Al.; 16, 292.
- Birra (plaats) 10, 66.
- Birretum (hoofdbedekking v. geestelijken) 5, 678.
- Birs *24, 720 C2.
- Birsch, Elisa 16, 43.
- Birsk *21, 48 H3.
- Birzoela *21, 48 B5.
- Bisa *17, 816 B2.
- Bisaccia *6, 718 C1.
- Bisamberg *24, 79.
- Bisamzwijn 18, 322.
- Bisbal, la *7, 126 D2.
- Bisbee**; *23, 320 E4.
- Bisbino, Monte *7, 771.
- Biscaya, Golf van = **Biskaje**, Golf v. = Vizcaya, Golf v. = Gascogne, Golf v.
- Bischofsheim**; *4, 330 E1.
- Bischofteinitz *5, 578 A2.
- Biscuit (ceramiek) = biskwie 7, 240.
- Bisdommen (van 1559 in N. en Z. Ned.) 18, 372.
- Bishop Auckland *12, 464 bkrt 4.
- Bishop Creek *6, 670 D1.
- Biskaje**, Golf van = Biscaya, Golf v. = Vizcaya, Golf v. = Gascogne, Golf v.; *10, 432 D4; *21, 752 E1.
- Biskra**; *1, 536 D1.
- Biskwie = Biscuit (ceramiek).
- Bisma (berg) 9, 14.
- Bismaja (plaats) 1, 361.
- Bismarck *23, 320 F1.
- Bismarck (stad in N. Amer.) *23, 320 F1.
- Bismarek Archipel**; *5, 243; *18, 762.
- Bismo, Goenoeng *14, 496 E3.
- Bismuthiniet 10, 336.
- Bispberg (plaats) 24, 747.
- Bisphenoid**; 21, 797.
- Bissagos-Eilanden**; *1, 520 B3.
- Bissao *1, 536 B3.
- Bisschop, Jan de 10, 279.
- Bisschopshoed (op wapen) 13, 191.
- Bisschopslijsten**; 13, 71.
- Bisschopsmuts (dierk.) 18, 208.
- Bisseg(h)em**; *24, 176 C5.
- Bisseltruck 16, 549.
- Bissen (plaats in Zwitserl.) *4, 686 A2.
- Bissezele**; *11, 144 B2.
- Bistra Gebergte *19, 112 G6.
- Bistritza** (riv.); *19, 112 I3.
- B.I.T. (Internat. Arbeidsbureau) 14, 242; 21, 684.
- Bitburg *16, 735.
- Bitche *10, 143 C1.
- Bitlis** = Bedlis; *3, 35 F3.
- Bitolia = Bitolj = **Monastir** (Joego-Slavië).
- Bitonaliteit (muziek) 19, 829.
- Bitru (duivel) 22, 476.
- Bitsch *4, 686 C2.
- Bitsingen *16, 480 C5.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Bittere Meren *1, 536 bkrt b D2.
Bitterfeld; *9, 576 E3.
 Bitterkers 15, 713; 22, 161.
Bitterlich, Rosw. (aanv. dl).
Bitterzout; 16, 183.
 Bituminose (verf) 3, 157.
 Bitzingen *4, 686 C2.
 Bivio *24, 720 E4.
 Bixschoote = **Bikschote**.
Bizerta; *1, 536 D1.
Bizet, A.; 3, 25.
 Bizet, Le 3, 43; *24, 176 B6.
 B.J.B. (jeugdorganisatie) 4, 475.
Bjelaja; *21, 48 G3.
 Bjelasnica *19, 112 F5.
 Bjelgorod *21, 48 D4.
Bjelli Kloetsj; *21, 48 F4.
 Bjelina = **Bijeljina**.
Bjelo-Meer = Bjelo Osero = Wit Meer; *21, 48 D2.
 Bjelosersk *21, 48 D3.
 Bjergelide *8, 688 C3.
 Bjergjer *8, 688 B1.
Bjerknes, V.; 3, 768.
 Björneborg = Pori *10, 720 B3.
 Björnöya = **Beren-eiland**.
 Blaa Berg *8, 688 B3.
 Blaadjeheide (plantk.) 16, 321.
 Blaarkop (rundvee) 12, 446.
 Blaasoog 19, 121.
 Blaaspooten (Thripssoorten) 8, 189; 12, 818; 19, 804.
 Blaasrob 24, 496.
 Blaasroer (wapen) 5, 270.
Blaasveld; *2, 512 B4.
Blaasworm; 7, 667.
 Blaadvocaal 5, 292.
Blaauw, A. H.; 16, 411.
 Blaauwhuis *11, 208 D2.
 Blaavands Hoek *8, 688 B3.
 Blackall *3, 288 H3.
 Black-and-Tan's 13, 465.
Blackburn (Eng.); *12, 464 bkrt 1.
 Blackburn, Mount (Alaska) *1, 658 D2.
 Black Dome = **Mitchell**, Mount.
 Black Down (Mendip Hills) 17, 471.
Blackdown Hills; *12, 464 E6.
 Black Fell *8, 354 C2.
Black Hills; *23, 320 F2.
 Black Mountains (N. Amer.) *3, 18 B3.
Black Mountains (Eng.); *12, 464 E6.
Blackpool; *12, 464 E5.
 Black River *17, 608 D2.
Black Rock Desert; *6, 670 C1.
Black Warrior (River); *1, 649 B3.
Black Water; *12, 464 B5.
 Bladbevingen (seismologie) 1, 142.
Bladel; *18, 631 G3.
 Bladercactus 19, 583.
 Bladluisleeuw 11, 266.
 Bladmetaal 5, 284.
 Blad van Descartes (Cartesisch blad) 7, 69.
 Bladvuur 3, 407.
 Bladvuurschimmel (komkommerparasiet) 15, 506.
Bladwesp; 17, 673.
Blaimont; *18, 240 C4.
 Blain *6, 214 E2.
 Blaise de Parme 5, 102.
Blambangan, Schiereiland; *14, 496 J4.
Blanc, J. J. Ch. L.; 16, 141 vlg.
 Blanc, Marie 5, 655.
 Blanc, Kaap (Marokko) *17, 262 B4; (Tunis) *17, 262 K2. Zie ook Blanco, Kaap.
 Blanca Baai *2, 808 D4.
 Blanca Peak 4, 610; *23, 320 E3.
 Blanchard, abbé 5, 296.
 Blanche, Point *21, 123.
 Blanche Marie, Val *22, 320 B3.
 Blanche Meer *3, 288 F4.
Blanco, Kaap (Fr. West-Afr.); *1, 520 B2.
 Blanco, Kaap (Mallorca) *3, 650 C2; (Costa-Rica) *17, 608 B4; (Oregon) *23, 320 B2; (Peru) *24, 656 A3. Zie ook Blanc, Kaap.
 Blanco, Pico *17, 608 C4.
 Blanco-endossement 10, 202.
 Blanco verkopen, In 1, 381.
Blandain; *13, 176 A2.
Blanden; *6, 96 D3.
 Blandorf *24, 79.
 Blanes *7, 126 C2.
 Blangkedjeren *22, 288 B1.
 Blanitz *5, 578 C2.
 Blankaert, J. M. 5, 297.
Blankenberge; *24, 176 C1.
 Blankenberge, Kanaal van *24, 176 C1.
Blankenburg (stad in Duitschl.); *9, 576 D3.
 Blankenburg (plaats in Z. Holl.) *24, 688 B3.
 Blankenburg (kreits in Duitschland) 6, 387.
 Blankenburg (polder in Z. Holl.) 21, 12.
Blankenham; *19, 336 A1.
 Blanke ras 15, 125.
Blantyre; *1, 536 G6.
Blaregnies; *13, 176 C5.
Blaricum; *18, 672 B4.
Blaringem; *11, 144 B3.
Blasius, Hl.; 24, 782.
 Blasquitas (republikeinsche beweging in Spanje) 5, 303.
 Blastoporus (biol.) 8, 761.
 Blatna *5, 578 B2.
Blaton; *13, 176 B4.
 Blaton-Aat, Kanaal, *13, 176 C3.
 Blatten *4, 686 B2.
 Blatti *4, 686 A2.
Blaugies; *13, 176 C4.
 Blauw *8, 363.
 Blauwbaai *8, 363.
 Blauwberg *2, 512 D4.
 Blauwbloemvlaszaad 22, 694.
 Blauwboek 11, 447.
 Blauwbrander (petroleumstel) 15, 565.
Blauwdruk; 8, 411; (b.-papier) 5, 356.
 Blauwe Bergen (Austr.) *3, 288 H5.
 Blauwe Bergen (Letl.) *10, 379 B2.
 Blauwe Bergen (Voor-Ind.) 18, 583.
 Blauwe Beul, de (naam voor het tijdschr. De Gids) 11, 791.
 Blauwe Godsgenade (plantk.) 12, 37.
Blauwe Grot = Grotta azura; *6, 798.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Blauwe klokjes (plantk.) 11, 613.
 Blauwe Kruis van België (Drankbestrijding) 2, 451.
 Blauwe Maandag 6, 316.
 Blauwe Nijl = **Bahr el Azrek**.
 Blauwe Pan *5, 646.
Blauwe Schuit; 18, 806.
Blauwe Slenk; *18, 672 B2.
 Blauwe Sluis *11, 512 C4.
 Blauwe Ster (drankbestrijding) 2, 451.
 Blauwhemden (Iersche fascisten) 18, 783.
 Blauwkapel (Fr. Vlaanderen) = **Wemaarskapel**.
 Blauwkapel (prov. Utrecht) 16, 799; *23, 128 B2.
 Blauwpeulen (erwtensoort) 23, 182.
 Blauwpitjes (aardapp.) 8, 76.
 Blauwput *6, 96 D2.
Blauwvieren; 19, 799.
Blauwzuur; 8, 739; 11, 373.
 Blavet *6, 214 C2.
 Bleda (broer van Attila) 3, 291.
Bleekpoeder (bleekkalk); 7, 435.
Bleharies; *13, 176 A3.
 Bleid *16, 736 D4.
Bleiswijk; *24, 688 D2.
Blekinge; *18, 704 C4.
 Blende (photogr.); 22, 236.
 Bleret *16, 704 C2.
 Blerik *16, 448 D3.
 Bleschamp, Alexandre 5, 653.
Blesdijke; *11, 208 D3.
Bleskensgraaf; *24, 688 E3.
 Blesse, De *11, 208 D3.
Blessum; *11, 208 B2.
 Bleu de France (= Monthiersblauw) 4, 663.
 Bleuten (landb.) 5, 406.
 Blevio *7, 771.
 Bleyben *6, 214 C1.
 Bleydon *12, 464 bkrt 4.
Bleiguy; *13, 176 B3.
Blida; *17, 262 H2.
 Blikken (waterbouwk.) 1, 104.
 Bliksemlegioen (Romeinsch legioen) zie **Legio fulminata**.
 Blinddruk (leder) 16, 213.
 Blindenbond 5, 335.
 Blindenhorn *4, 686 C2.
 Blindenschrift 6, 118.
 Blindental *4, 686 C2.
 Blinde visschen 13, 438.
Blindheid; aanv. dl. i. v. oogheelkunde.
Blitar; *14, 496 H4.
 Blitterswijk *16, 448 D2.
 Blitzingen *4, 686 C2.
 B.L.O. (onderw.) 16, 17.
 Bloccius, P. 5, 344.
 Bloch, Ernest 23, 331.
 Block mountains (type) 21, 340.
Bloed; 19, 352.
 Bloed des Heeren, Heilig of Kostbaar (Boksmeer) 5, 603; (Brugge) 6, 355 359; (Dochters v. h. H. Bloed) 9, 167; (Missiezusters v. h. H. Bloed) 17, 732; (feest) 16, 751; (Weingarten) 24, 104. Zie ook **Bloedwonderen**.
Bloeding; 5, 367.
 Bloedlichaampjes 5, 345 348 357; 10, 255 345 564; 12, 622.
Bloedloogzout (ferrocyaankalium); 7, 784.
 Bloedschande (dierenfokkerij) 10, 799.
Bloedsomloop (bloedstrooming door het lichaam); 10, 156.
Bloedstolling; 5, 349; 22, 201.
 Bloedvezelstof 5, 346.
 Bloedwei 5, 346.
Bloedwonderen; 10, 414. Zie ook Bloed des Heeren.
 Bloedzuiger 1, 285.
 Bloem 17, 396; (roggebloem) 20, 709; (rijstebloem) 21, 93.
 Bloem, Jan 5, 390.
 Bloemarts, Heilwich 5, 384.
 Bloemas 5, 376.
 Bloemberg *9, 352 A2.
 Bloembodem 5, 376.
 Bloembollencultuur (Alg. Vereen. voor) 15, 671.
Bloemendaal; (prov. ziekenh.) 15, 660; *18, 672 A4.
Bloemfontein; *1, 536 F7.
 Bloemistenmos 21, 440.
 Bloemistenvereeniging 15, 671.
 Bloemkolf 5, 375.
 Bloemkool 15, 569.
 Bloemmaand 5, 375.
 Bloemsteel 5, 376.
 Bloemstelsel 5, 375.
Blois; *11, 96 D3.
Blois, L. van; 16, 436.
 Blok (spoorwegwezen) 5, 400.
Blokcondensator; 7, 824.
Blokletter; 16, 341.
 Blokpakking (blokleem met keien) 5, 399.
 Blokpost (spoorwegwezen) 5, 400.
 Blokschrift 21, 375.
 Bloksein (spoorwegwezen) 5, 400.
 Bloksnij-ijzer 3, 747.
 Bloktrein (D-trein) 9, 460.
 Blokwachter 5, 400.
Blokszijl; *19, 336 A2.
 Blome der doechden 5, 388.
 Blommaert, Augustijn Alsten 5, 383.
Blommaert, Ph.; 23, 524.
 Blonde (kantsoort) 14, 817.
Blondeel, Lancelot; 6, 356 359.
 Blondel, Enrichetta 17, 167.
 Blönduos *24, 426.
Bloomington; *14, 39.
 Bloomsbury *3, 288 H3.
 Blootland (Fr. VI.) 11, 136.
Blora; *14, 496 G2.
 Blötberg (plaats) 24, 747.
 Blötkenstein *4, 330 H3.
Blücher, G. L.; 12, 56.
 Bludenz *24, 720 E2.
Bluefields; *17, 608 C3.
 Blue Grass Region, The (landstr.) 15, 183.
 Blue John *12, 464 bkrt 1.
Blue Mountains (Midd. Am.); *17, 608 D2.
 Blue Mountains (N.Am.) *23, 320 C2.
 Blue Nile *1, 536 bkrt a B4.
Blumenau; *6, 160 F7.
 Blumen(hirten)orden 7, 573; 19, 581.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Blumhardt, Johann Christoph 18, 107.
Blümlis-Alp = Frau; *24, 720 C3.
 Blümlisalphorn 5, 412.
Blija; *11, 208 C1.
 Blijdorp *20, 819.
 Blijham *12, 448 E3.
 Blykobbe Aa *5, 748.
Blyth; *12, 464 bkrt 4.
 B.N.A. (Bond Ned. Architecten) 6, 57.
 Boaco *17, 608 B3.
 Boades, Bernat 7, 128.
Boalemo; *7, 160 B2.
 Boalsert = **Bolsward**.
 Boano *17, 816 B2.
 Boa Vista (Azoren) *1, 520 bkrt a.
Boavista (Kaap Verdische eil.); *1, 520 bkrt b.
 Boa Vista (Amazonas) *6, 160 C1.
 Boa Vista (Pernambuco) *6, 160 H3.
 Boaz (Oude Test.) 5, 717.
 Boba (framboesiaziekte) 5, 817.
 Bobadilla, Nic. 14, 30.
 Bobangi (volksstam) 3, 604 724.
 Bobart, Jacob 5, 57; 6, 708; 19, 803.
 Bobbelmaatschappij (actiehandel) 1, 350.
Bobbio; 7, 718.
 Bobeis Meer *12, 384 D3.
 Bobento (framboesiaziekte) 5, 817.
 Bober *9, 512 F3.
 Bobigny *11, 96 bkrt Parijs.
 Bobillier, Marie 6, 204.
 Bobo, Hyacinth 7, 662.
 Bobrikow, gouverneur-generaal 10, 722.
Bobroefsk; *21, 48 B4.
 Boca = monding. Samenstellingen hiermede zoeke men ook op het tweede woord.
 Boca's (kustinhammen op Aruba) 3, 124.
 Bocas del Toro *17, 608 C4.
 Bocayna Straat *1, 520 bkrt c.
 Bocca di Navene *11, 348.
 Boccadoro, Domenico 4, 670.
 Boccasini, Nicolaas 4, 544.
 Boccea *6, 715 A2.
 Boehdan, J. 5, 573.
Bochnia; *20, 64 D4.
Boeholt (Belg. Limburg); *16, 480 C2.
Boeholt = Bockkolt (Duitschl.); *18, 336 D3.
Boeholtz (Ned. Limb.); *16, 448 D5.
 Bochum *9, 576 bkrt.
 Bochumer-Dortmunder bekken 21, 33.
 Bockholt = **Boeholt** (Duitschl.).
 Böckingen *4, 330 D2.
 Bockreiter = **Bokkenrijders**.
 Bockstein Käse 16, 466.
 Bocohout 14, 197.
 Bocq *18, 240 D3.
 Boeskai (vorst van Zevenburgen) 13, 503.
 Bodden *9, 576 E1.
Boddens S. J., Joan.; 22, 363.
 Bode *9, 512 D3.
Bode, dr. R.; 8, 523.
 Bodega Baai *6, 670 B2.
Bodegraven; *24, 688 D2.
 Bodele *1, 520 E3.
Bodem; 12, 410.
 Bodeminversie (meteorologie) 14, 270.
Bodemtemperatuur; 12, 429.
 Boden (Zwits.) *4, 686 B2.
 Boden (Zweden) *10, 720 B2.
Bodenbach = Podmokly; *19, 112 D1.
Bodenmeer = Konstanz, Meer van; *24, 720 E1.
 Bodenreform 12, 426.
 Bodhi (Boeddhisme) 5, 453 454.
Bodin, J.; 20, 326.
 Bodjo *14, 496 F3.
Bodjongegoro; *14, 496 G3.
 Bodjonglopang *14, 496 B3.
 Bodle *1, 243 C3.
 Bodleian (bibliotheek) 5, 441.
 Bodmin *8, 165 B2.
Bodminmoor; *8, 165 B2.
Bodö; *18, 704 C2.
Bodrog (riv.); *19, 112 G2.
 Bodza = **Busco** = Buzau.
 Boé, Jacques 14, 482.
 Boeake *1, 536 C4.
 Boea Palaoe = Ambelau *17, 816 B2.
Boëce, Hector; 3, 107.
Boechara; *3, 448 D5; (tapijten) 22, 454.
Boechout (prov. Antwerpen); *2, 512 B3.
Boechoute (prov. Oost-Vl.); *19, 176 B1.
 Boeck, Alf. De 11, 307.
 Boeck, mgr. De 8, 134.
 Boeckh, A. 8, 172.
 Boeda *17, 262 F6.
 Boedaoen *11, 334 B1.
Boedapest = Budapest; *5, 448; (plattegr.) 5, 450; *13, 512 E2.
Boeddha; 3, 71; 16, 38 vlg.
Boeddhisme; (heiligenvereering) 13, 72; (en Lamaïsme) 16, 38 vlg.; (en Mahajana) 17, 66.
 Boedeng (aap) 21, 598.
 Boeding (riv.) *5, 184.
 Boedoei *3, 122 B2.
 Boedoek *5, 752 A2.
 Boedroem 12, 652; *3, 672 G6.
 Boeëa (apost. pref.) *1, 536 D4; 18, 579.
Boeg (Polen); *20, 64 E2.
 Boeg (Rusl.) *21, 48 B5.
 Boegajew, Boris Nicolajewitsj 4, 520.
 Boegakoe (Japansch tooneel) 14, 474.
 Boegaroun, Kaap *17, 262 J2.
 Boeg-Dnjepr Kanaal *20, 64 F2.
 Boegel, Oedjoeng *14, 496 G2.
 Boeghem, Louis van 5, 427.
 Boegig (dierk.) 5, 464.
 Boegoelma *21, 48 G4.
 Boegoeroeslan *21, 48 G4.
 Boejat, Kali *7, 161 A2.
Boek; 5, 109 vlg.
 Boeka Boeka, Poelau *7, 160 B2.
 Boekama *15, 512 F5.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Boekarest** = Bucuresti; (vrede van) 6, 472; *19, 112 K4.
Boekavoe (plaats) 8, 218.
Boekband (versiering); 10, 667.
Boekbinderij; 18, 213.
Boekdrukunst 5, 277 396 470.
Boeke, Kees 19, 62.
Boekel; *18, 631 I2.
Boekelmethode (kaasbereiding) 5, 497.
Boekelo; 15, 248; *19, 336 E4; 19, 341.
Boekengids (tijdschr.) 16, 206; 19, 181.
Boekenkast 5, 207.
Boekenschouw (tijdschr.); 16, 206.
Boekenschouw, Jaarlijksche 16, 206.
Boekenwoede (bibliomanie) 5, 116.
Boekhorst *11, 208 E3.
Boekhoudbureau (landbouw) 16, 74.
Boekhouden; (akte M.O.) 12, 712 vlg.; (hoofdboekh.) 13, 524; (kameralistisch bkh.) 14, 784. Zie ook **Comptabiliteit**.
Boekhout *16, 480 A5.
Boekit (Mal., = berg). Samenstellingen hiermede zoeke men ook op het tweede woord.
Boekit, Tandjoeng *3, 658 C2.
Boekit Asem; *22, 288 E5.
Boekit Barisan (bergland); *18, 432 B6; 22, 325.
Boekoe Tsjela *15, 512 C4.
Boekowina = Bukovina; *19, 112 I3.
Boeksar, slag van 10, 223.
Boekzaal der geheele Wereld (tijdschrift); 16, 206.
Boela; *17, 816 C2.
Boelare, Steven van 18, 336.
Boelawayo; *1, 520 F7.
Boelèleng (landschap); *3, 658 B1.
Boelèleng; (stad en rivier = toekad) *3, 658 C1.
Boelghoerloe *3, 672 bkrt a.
Boelhe; *16, 704 B2.
Boeli (plaats en baai) *17, 816 B1.
Boellet, Nicolette 7, 684.
Boeloe *7, 160 bkrt.
Boeloelawang *14, 496 H4.
Boeloeneezen 22, 636.
Boeloengan (district); *5, 752 C2.
Boeloengan (rivier) = **Kajan**, Soengai.
Boemba; *15, 512 E2.
Boemboeli *15, 512 E3.
Boemerang; 3, 377.
Boemiajoe *14, 496 D3.
Boenai = **Mapia** = St. Davids-eilanden.
Boenakeng, Poelau *7, 161 A1.
Boendaal *6, 96 C3.
Boendale, Jan van; 6, 101.
Boënde; *15, 512 E3.
Boendji-Berg *1, 520 E5.
Boengana O. L. Vrouw (Kongo) 4, 630.
Boengkoe (Noord en Zuid); *7, 160 B2.
Boengo Baai *14, 464 C4.
Boengoel *1, 520 E4.
Boengoeloe *15, 512 G2.
Boenkonde 13, 141.
Boenoet *5, 752 B2.
Boenta *7, 160 B2.
Boentoek *5, 752 C3.
Boeo, Capo di 16, 447.
Boe Oerloe *17, 262 C5.
Boeol = Bwool; *7, 160 B1.
Boeol, Kali *7, 160 B1.
Boeotilë = Boëtilë; *12, 384 E4.
Boepoel *17, 816 E3.
Boer (dorp) 11, 63; *11, 208 B2.
Boer, Otto de; 11, 218.
Boerakker (plaats) 16, 218.
Boerangrang (berg) *14, 496 C2; 20, 169.
Boerboes, Meer *1, 536 bkrt b B1.
Boerdonk *18, 631 I2 nr. 98.
Boerenbalsem (plantk.) 18, 144.
Boerenbond (organisatie van de Boeren in Zuid-Afrika) 13, 422.
Boerenbond (Belg.) 4, 471; (Ned.) 5, 524 vlg.; 16, 71 vlg.; 18, 630 636.
Boer en Brit 23, 103.
Boerenkoning (= Jan Truijen) 22, 800.
Boerenkool 15, 569.
Boerenleenbank 5, 523 527; 16, 75.
Boerenlier (muziekinstr.) 23, 450.
Boerennachtgeaal 13, 53.
Boerenoorlog (van 1525) 9, 515; 13, 650.
Boerenteen (tuinbouw) 22, 826.
Boergas; *19, 112 K5.
Boergas-tsjai *3, 672 bkrt b.
Boerhaave-methode 3, 480.
Boerinnen en Plattelandsvrouwen, Ned. Bond van 23, 711.
Boerjet-Mongolen-Republiek *3, 448 I3.
Boernitelong = Boermoetelong; *22, 288 B1.
Boeroe (Eil.); *5, 558; *17, 816 B2.
Boeroe (Straat) *17, 816 B2.
Boeroen *3, 672 bkrt b.
Boeroeng, Poelau *3, 726 B2.
Boeroengmandi (berg = goenoeng en kaap = tandjoeng) *5, 184.
Boeroe Zee *17, 816 A2.
Boertange; *12, 448 E3.
Roesatsji, Schiereiland *21, 48 G5.
Boeschepe; *11, 144 C2.
Boeschepenberg *11, 144 C2.
Boesgoesj Dagh *3, 462 E6.
Boesinghe = **Boezinge**.
Boesio *16, 22.
Boesira *15, 512 E3.
Boesiris (plaats) 1, 254.
Boesj *1, 536 bkrt b C3.
Boesjimaie *15, 512 E4.
Boeso Boeso *17, 816 B1.
Boesoeloe *21, 48 G4.
Boessain *1, 536 D3.
Boeta; *15, 512 F2.
Boeta Goenoeng *14, 496 H3.
Boetan = Bhoetan; *10, 224 G2.
Boetare (plaats) 3, 206.
Boete; (en biecht) 5, 141.
Boetekruis; 18, 54.
Boëthius, A. M. S.; 21, 338.
Boeton (plaats) = Baeo Baeo; *7, 160 B3; (eil.) *7, 160 B3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Boeton (straat = selat en hoek = oedjoeng *7, 160 B2.
 Boetseeren 4, 255; 17, 754.
Boetvaardigheid; 19, 44.
 Boeuf, Jean-François 11, 43.
 Boewar *3, 726 B2.
 Boeyens (Adr. Florisz.) 1, 430.
 Boeza, Kaap *3, 672 bkrt c A1.
Boezebeke = Bousbecque; *11, 144 E2.
Boczegem; *11, 144 B3.
 Boezem (dierk.) 21, 559.
 Boezem (polder) 16, 785.
Boezinge = Boesinghe; *24, 176 B4.
 Boga *1, 666 B1.
 Bogador, Kaap *1, 520 B2.
 Bogaert, Q. van den 6, 276.
 Bogdane, Jacob 5, 573.
 Bögen *16, 735.
 Bogenfels *23, 94.
 Bogense *8, 688 D3.
 Bogey score (golfspel) 12, 124.
 Boggeragh Mounts *12, 464 B6.
 Boghaert, Lieven 4, 155.
 Boghaskoi (stad) 5, 572.
 Bogheadkool 6, 147.
 Bogie (draaistel v. locomotief) 9, 353.
 Bogislaus I en XIV 20, 67.
Bog of Allen; 14, 16.
Bogor = Buitenzorg; *14, 496 B2.
 Boris (vorst van Bulgarije) 5, 740.
Bogota (Sante Fé de B.); 7, 722; *24, 656 B2.
Bohan; *18, 240 C7.
 Boheemsch glas 14, 765.
 Boheemsch-Kamnitz *5, 578 C1.
Boheemsch-Leipa; *5, 578 C1.
Boheemsch-Massief; *5, 578 B2.
Boheemsch-Moravische Hoogten; *19, 112 D2.
 Boheirisch (dialect) 15, 600.
Bohemen = Cechy = Böhmen; 5, 578; *19, 112 C2; 22, 804.
Bohemer Woud = Sumava; *19, 112 C2.
 Bohémiens 24, 591.
 Böhm, Theobald 10, 784.
Böhm Bawerk, E. von; 2, 721; 7, 783; 20, 558 561.
 Böhmen = **Bohemen** = Cechy.
Bohol; *18, 432 F4.
Bohr, Niels; 3, 280; 10, 175.
Bohuslän; *18, 704 B4.
 Boiano (plaats) 6, 83.
 Boillet, Nicolette 7, 684.
 Boilly, L. 11, 139.
Boirs; *16, 704 D1.
 Bois, Caspar du (bissch.) 18, 464.
Bois de Boulogne; *11, 96 bkrt Parijs.
 Bois de Lessines = **Lessenbosch**; 16, 331; *13, 176 C2.
 Bois de Meudon *11, 96 bkrt Parijs.
 Bois de Verrières *11, 96 bkrt Parijs.
Bois-de-Villers; *18, 240 C2.
Bois-d'Haine; *13, 176 D4.
Boise; *23, 320 C2.
Bois-et-Borsu; *16, 704 C3.
Bois-Grenier; *11, 144 D3.
 Boisschot *2, 512 D4.
 Boissevain, mrs. Eugen Jan 17, 663.
Boïto, A.; 16, 395.
 Boitshoucke = **Booïtschoeke**.
 Bojarin (= bojaar) 5, 595.
 Bojohaemum (land) 4, 338.
Bojolali; *14, 496 F3.
 Bøjuk *3, 672 bkrt b.
 Bøjuk Dere *3, 672 bkrt a.
 Bokatola *15, 512 D3.
 Bokharaklaver 20, 597.
Bokhoven (kerkelijk); 13, 263; *18, 631 G1 nr. 27.
 Bokje (snip) 21, 664.
Bokkegat; *24, 688 A3.
 Bokken (van paarden) 6, 424.
 Bokkepooten (mechan.) 5, 605.
 Boksdooorn (plant) 16, 748.
 Bokskrulletjeskruid 5, 598.
Boksmeer = Boxmeer; (folkl.) 17, 567; *18, 624 D1.
Bokstel = Boxtel; *18, 624 C1.
 Bola, eiland 16, 481.
 Bolaang Itam *7, 160 B1.
 Bolaang Mongondo *7, 160 B1.
 Bolaang Oeki *7, 160 B1.
 Bolama *1, 536 B3.
 Bolan(-pas) *3, 686 D3; 3, 687; 10, 216.
Bolbeek = Bombaye; *16, 704 D2.
 Bolchow *21, 48 D4.
 Bolderberg *16, 480 B4.
 Boldrewood, Rolf 6, 333.
 Boleng, straat van 16, 40.
 Boleslav Mlada = **Junghunzlau**; *19, 112 D1.
Boleslaw I; 20, 42.
 Boletto, Monte *7, 771.
 Bolima (plaats) 8, 135.
Bolinne; *18, 240 C1.
Bolivar = Ciudad Bolivar; 2, 375; *24, 656 C2.
Bolivar, Simon J. A.; 7, 722.
Bolivia; *6, 160; (oorlog met Paraguay) 12, 245.
 Bolkalach *3, 448 J1.
 Bolknak (sigaren) 21, 526.
Bolksbeek; *19, 336 C4.
 Boll, F. 11, 766.
 Bolla *1, 243 B3.
Bolland; *16, 704 E2.
 Bollebeek *6, 96 B2.
 Boller, Dorothea 3, 313.
Bollezele; *11, 144 B2.
 Bollendorf *16, 735.
 Boll Weevil (kever) 15, 117.
Bolnes; *24, 688 D3.
 Bolobo *15, 512 D3.
Bologna; 5, 681; *14, 320 C2; (School van B.) 14, 354.
 Bologna, Adriano di 3, 708.
 Bologneezer steen 4, 51.
 Boloma (plaats) 5, 248.
 Bolschil (meetk.) 5, 606.
 Bolschiff (meetk.) 5, 605.
 Bolschiff (plantk.) 5, 606.
 Bolsegment 5, 605.
Bolsena, Lago di; *14, 320 C3.
 Bolster (veenlaag) 8, 486.
Bolsward = Boalsert; *11, 208 B2; (gesch.) 19, 763.
 Boltana *7, 126 A1.
 Boltigen *4, 686 A1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt. = bijkaart. Aanv. dl. = Aanvullings- en Registerdeel.

- Bolton**; *12, 464 bkrt 1.
Boltzmann, L. (wet van Maxwell-B.); 17, 358 368; aanv. dl. i. v. H-theorema.
Bolzano = **Bozen**.
Bom (vaartuig); 19, 764.
Boma; *15, 512 C4; 15, 532.
Bomal (Belg. Br.) *6, 96 E4.
Bomal (prov. Lux.); *16, 736 D1.
Bomarsund (ruïne) 1, 39.
Bombay; *10, 224 C4; 17, 782.
Bombaye = **Bolbeek**.
Bombayfoelie 10, 793.
Bombilla (buisje) 17, 322.
Bom Jesus da Gurgueia *6, 160 G3.
Bommel, Den; *24, 688 C4.
Bommelerwaard; 17, 417; 18, 320 C3.
Bommenberend (= C. B. van Galen) 11, 290.
Bommershoven; *16, 480 B5.
Bommert (muziekinstr.) 5, 635.
Bomoe *15, 512 F1; 17, 365.
Bomo-kandi *15, 512 F2.
Bon, Kaap = **Ras Adder** *1, 520 E1.
Bonaire; 4, 536; 5, 646; 6, 74; *24, 656 C1.
Bonald, L. G. A. de; 17, 80.
Bonannus, van Pisa; 3, 805.
Bonaria (plaats) 6, 641.
Bonaventura, Hl.; 3, 324 325; 22, 47; 24, 567.
Bonaventura, St. (vereniging); aanv. dl.
Bonaventura van Peraga 5, 657.
Bonavia, Giacomo 5, 658.
Bonavista *18, 608 N5.
Boncelles; *16, 704 D2.
Bond (effectenhandel); aanv. dl.
Bonderspitz *4, 686 B2.
Bondo; *15, 512 E2.
Bondowoso; *14, 496 I3.
Bondsambtenaar (secretaris) 23, 730.
Bondt, Ger. Jac. en Rein. de 5, 685.
Bondt, Nicolaas 1, 480.
Bond ter behartiging van de belangen van het kind 15, 287.
Bond van het H. Hart 12, 782.
Bond van Ned. Architecten (B. N.A.) 6, 57.
Bond van Ned. Onderwijzers 19, 64.
Bond van Vrije Liberalen 16, 386.
Bond van Ziekenverplegenden, Ned. R.K. 24, 576.
Bond voor Adverteerders; 3, 305.
Bond zonder naam (aanv. dl.).
Bondy *11, 96 bkrt Parijs.
Bône (Afr.); *1, 536 D1; 8, 59.
Bone (Ned.-Indië) *7, 160 B2.
Bône, Golf van *17, 262 J2.
Bone, Golf van (Teloeek Bone) *7, 160 B2; 7, 189.
Boneffe; *18, 240 C1.
Bonerate-eilanden; *18, 432 F7.
Bongaaisch Verdrag 5, 666; 17, 86.
Bonganganga *15, 512 E2.
Bongka *7, 160 B2.
Bongo *15, 512 D3.
Bon-godsdiens 16, 38.
Bongon *5, 752 C1.
Bonheiden; *2, 512 C4.
Boni; 7, 190 vlg.
Bonifacio; (plaats en straat) *11, 96 bkrt Corsica.
Bonifatius, Hl.; (bron) 9, 188; (boekbanden) 16, 215; (synoden) 16, 252; (Lioba) 16, 495; (raad-seldichter) 20, 353.
Bonifatius, Hl. (en Thyrsus) 22, 613.
Bonifatius VII; 4, 543.
Bonifatius VIII; 2, 294; 7, 709; 18, 605.
Bonifatius IX; (annaten van) 2, 400.
Bönigen *4, 686 B1.
Bonin Eiland *3, 480 L6.
Bonington, Rich.; 3, 786.
Bonini, Alexander 1, 750.
Boninne; *18, 240 C2.
Boniportus (plaats) 8, 281.
Bonito, Rio *6, 160 bkrt C2.
Bonivard, François 7, 381.
Bonk (veen) 20, 354.
Bonlez; *6, 96 D4.
Bonn; *9, 576 B3.
Bonna (buizen) 6, 456.
Bonne Espérance; *13, 176 D4.
Bonnen (dorp) 11, 798.
Bonne Presse, Oeuvre de la 3, 194.
Bonneret; *16, 736 E4.
Bonnerveen (plaats) 11, 798.
Bonnet, Pierre 6, 15.
Bonneville; *18, 240 D2.
Bonni-negers 5, 781.
Bonny; *1, 536 D4.
Bon-Secours; *13, 176 B3.
Bonsemblantes Baduarius 5, 657.
Bonset, I. K. 15, 771.
Bonsin; *18, 240 E3.
Bont; 15, 459.
Bontanybayhars 1, 287.
Bontbekplevier 19, 821.
Bontemps, Pierre (beeldh.) 13, 173.
Bontemps van Brescia 11, 398.
Bonte Piet (vogel) 21, 339.
Bontetsen 9, 443.
Bonthain, Piek van = **Goenoeng Lompo Batang**; *7, 160 B3.
Bontkopererts; 10, 337.
Bonto Batoe (Celebes) 7, 191.
Bontok (taal) 14, 138.
Bontok-Igorot (volksstam) 14, 32.
Bontreserven (drukkunst) 9, 443.
Bonvicino, Allessandro 18, 72.
Bonyvet (bevelhebber) 10, 42.
Boog (wapen) 5, 694; 12, 715; 20, 305.
Boogaarden *6, 96 B4.
Boogaardt, W. H. 7, 571.
Boogspectrum 21, 782; 23, 541.
Booi *2, 122 C2.
Booitshoeke = **Boitshoucke**; *24, 176 A3.
Bool (mineralogie) 5, 627.
Boom; *2, 512 B4.
Boom des Levens; 2, 749; 24, 120; aanv. dl. i. v. Kerstboom.
Boomkensdiep; *18, 672 B2.
Boompjes eilanden *14, 496 D1.
Boompjesmos 5, 697; 7, 615.
Boon, A. (aanv. dl.).
Boon, Frans 5, 641.
Boone, ds. 19, 308.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

Boschplaat *12, 448 B1.
 Boschspin 23, 591.
Boschwet; 22, 41.
 Boschzandkruid 9, 411.
Bosco, Hl. Don; 6, 640.
 Bosco Valtravaglia *16, 22.
Bos grunniens; 14, 422.
 Boshof *23, 94.
 Boshof, J. N. 19, 226.
 Bosjesmannen zie **Boschjesmannen**.
Boskoop; *24, 688 D2.
Bosna; *19, 112 F4.
Bosnië; *19, 112 E4.
Bosnik; 5, 102; *17, 816 D2.
Bosporus; *3, 672 bkrt a.
 Bosquet-Ville (Rom. vondsten) 13, 616.
 Bosquillons (boschgeuzen) 5, 776.
Bosra; 3, 197; *19, 384 F3.
 Bosschaerts O.S.B., dom Const. M. 18, 753; 21, 359.
 Bosscha-Sterrenwacht 16, 284.
 Bosschenhoofd *18, 631 C2 nr. 64.
Bossière; *18, 240 B1.
 Bossu, Max. de Hennin 13, 171; 21, 289.
Bossuit; *24, 176 D6.
 Bossuit, Kanaal van *24, 176 D5.
 Bossuit, Frans van 14, 378.
 Bossut, Nic. de 16, 348.
Bossut-Gottechain; *6, 96 D3.
 Bossyns, Alfons 13, 338.
Bost; *6, 96 C3.
 Bostan *3, 686 D2.
Bostius, Arnold; 5, 783.
Boston (Eng.); *12, 464 F5.
Boston (V. St. v. Am.); *23, 320 L2.
 Bostonbergen 3, 22.
 Bos-Vincent, Jo 23, 470.
 Bosworth, slag bij 13, 152.
 Bot (geraamte) 4, 260.
 Boten (vlasbewerking) 23, 541.
Boter (calorische waarde); 6, 688.
Boterdiep; *12, 448 C2.
 Boterkarn (plantk.) 19, 826.
 Boternoot (plantk.) 7, 76.
 Boterolie 19, 528; 20, 356.
 Boterzaad (plantk.) 20, 356.
Bothey; *18, 240 B1.

Bothol (plantk.) 22, 710.
Botlek; *24, 688 C3.
Botnische Golf; *18, 704 D3.
 Botoh, Oedjoeng *7, 160 B2.
Botokoeden; 6, 167; 14, 93; 16, 21.
Botosani = Botosjani; *19, 112 K3.
Botrange (aanv. dl.); *16, 704 F2.
 Botryllus (dierk.) 24, 518.
Botrytis; 13, 759; 23, 9.
 Botsjika (Indiaansche godheid) aanv. dl i. v. Tsjiebsja.
Bottelare; *19, 176 C4.
 Botten *18, 704 D1.
 Botten Hafvet, -Viken (Botnische Golf) 5, 810.
Böttger, J. F.; 7, 248.
 Böttiger, Johann Friedrich 5, 814.
 Bottiglioni, Gino 8, 194.
 Bottom, The *6, 74 A3.
Bottrop; *9, 576 bkrt.
 Botucatu *6, 160 F6.
 Bouba (huidziekte) 16, 277.
 Bouchaute, baron van 3, 193.
 Bouches de la Meuse (voormalig dep.) *18, 367.
 Bouches de l'Escaut (voormalig dep.) *18, 367.
 Bouches de l'Issel (voormalig dep.) *18, 367; 19, 344.
 Bouches du Rhin (voormalig dep.) *18, 367.
Bouches-du-Rhône (dep.); *11, 64 nr. 84.
 Bouckaert, J. J. (fysioloog), aanv. dl i. v. Heymans.
 Boues volants 5, 598.
 Boucxken van den ghonen die 't Ypre in de wet ghezijn hebben (1377-1415) 9, 156.
 Bouden van Boucke 5, 821.
 Boudesfort 24, 35.
 Boudet, J. P. 3, 690.
Boudewijn v. Bentheim; 10, 777.
 Boudewijn V van Henegouwen = **Boudewijn VIII** van Vlaanderen; 18, 711.
Boudewijn IX van Konstantinopel; 16, 164.

Boudewijn I (met den ijzeren arm) van Vlaanderen; 14, 393; 19, 173.
 Boudewijns, Adriaen Frans 4, 142.
Boudewijnstad = Kiroengoe; *15, 512 G4.
 Boudius (schrijver) 5, 826.
 Bouffe, Cécile 3, 802.
Boufflioulx; *13, 176 F4.
Bougainville; *18, 762.
 Bougainville Kaap *3, 288 D1.
Bouge; *18, 240 C2.
 Bougie 1, 794; 8, 59; *17, 262 I2.
 Bougie, Golf van *17, 262 I2.
 Bougival *11, 96 bkrt Parijs.
Bougnies; *13, 176 C4.
Bouguer, P.; 17, 323.
Bouillon; *16, 736 B3; aanv. dl i. v. Semois.
Boukranion; 6, 631.
 Boulay *10, 143 B1.
Boulder; *3, 288 C5.
 Boulia *3, 288 F3.
Boulogne(-Billancourt); *11, 96 bkrt Parijs.
Boulogne-sur-Mer; *11, 96 D1; 11, 702.
 Bouman, kapseltje van 18, 548 vlg.
 Bourbon = **Re'union**; *1, 520 bkrt h.
Bourbonnais; 6, 12; *11, 96 E3.
 Bourbourg-Campagne = **Burburg** (-Buiten).
 Bourbourg-Ville = **Burburg** (-Stad).
 Bouchier, John 4, 687.
 Bourclier, Eliz. 8, 303.
 Bourdilles, Pierre de 6, 157.
 Bourdon (barometer) 4, 12; (thermometer) 22, 583.
Bourdon-Wiersma-test; 19, 195.
 Bourg *11, 96 bkrt Parijs.
Bourg(-en-Bresse); *11, 96 F3.
Bourges; *11, 96 E3.
Bourget, Le; *11, 96 bkrt Parijs.
 Bourgneuf, Baai van *11, 96 B3.
 Bourgneuf-en-Retz *6, 214 E2.
 Bourgogne = **Bourgondië**.
 Bourgogne, Jean de 17, 133.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Bourgondië** = Bourgogne; 6, 514; *11, 96 F3.
Bourgondische daalder 1, 693.
Bourgondische Poort *11, 96 G3.
Bourgondisch Kanaal *11, 93 F3.
Bourguignons en Armagnacs 6, 24; 11, 88; 14, 430.
Bourguillon = **Bürglen**.
Bourillon, P. 12, 683.
Bourke; *3, 288 H5.
Bourla, P. B. 2, 537.
Boulers; *13, 176 bkrt.
Bourne, Fr. (aanv. dl).
Bournemouth; *12, 464 F6.
Bourre = **Borrebeek**.
Bourseigne-Neuve; *18, 240 C5.
Bourseigne-Vieille; *18, 240 C5.
Bourtange (plaats) 23, 537.
Bousbecque = **Boezebeke**; *11, 144 E2.
Bouse *3, 18 C5.
Boussen, mgr. F. R.; 17, 113.
Boussignault, J. B.; 1, 142.
Boussoit; *13, 176 D4.
Boussu-en-Fagne; *18, 240 A5.
Boussu(-lez-Mons); *13, 176 C4.
Boussu-lez-Walcourt; *13, 176 E6.
Bousval; *6, 96 D5.
Bout (klinknagel) 15, 401.
Bouta *1, 243 C3.
Boutelleau, Jacques 7, 304.
Bouts, Dir.; 3, 441.
Bouts, Jan 6, 36.
Bouverie, La = **La Bouvery**; *13, 176 C4.
Bouvet-Eiland; *1, 189 Zuidpool.
Bouvignes; *18, 240 C3.
Bouvignies; *13, 176 C2.
Bouw (volksdracht) 23, 606.
Bouwbeeldhouwkunst 18, 50.
Bouwel; *2, 512 D3.
Bouwland 12, 260.
Bouwrijpe grond 12, 417.
Bovalli-Kalessi = **Sestos**; *3, 672 bkrt b.
Bovekerke; *24, 176 B3.
Boven (N.Br.) *18, 631 E1 nr. 18.
Boven (St. Eust.) *21, 111.
Bovenburen *11, 208 A3.
Bovenistier; *16, 704 C2.
Boven-Kapoeas Gebergte *5, 752 B2.
Bovenkarspel; *18, 672 B3.
Boven-Kasai (Kongo) 15, 532.
Bovenkerk; *18, 672 A4.
Boven-Knijpe *11, 208 C3.
Boven-Kongo 15, 532.
Bovenkruier (molen) 17, 803.
Bovenlo *6, 96 D2.
Boven-Loeapoela (Kongo) 15, 533.
Boven Meer = **Superior**, Lake; *23, 320 I1.
Boven Nickerie *22, 320 B2.
Boven-Nijl = Upper Nile *1, 536 bkrt a B6.
Boven-Oeële *15, 512 F2.
Boven-Oostenrijksch heuvelland *2 40 E2 sub G 4f.
Bovenrijnsche laagvlakte; *9, 512 B4.
Boven Saramacca *22, 320 C3.
Bovensmilde *9, 352 A2.
Bovenstreek (Gelderl.) *11, 512 D2.
Bovenstreek, De (Gron.) *12, 448 E3.
Boven Tapanahoni *22, 320 C4.
Boven Toengoeska *3, 480 G3.
Bovenwindsche Eilanden = Eilanden boven den Wind *24, 656 C1; (Nederl.) *6, 74.
Bovenwijde; *19, 336 B2.
Bovesse; *18, 240 C1.
Bovigny; *16, 736 E2.
Bovo d'Antona (heldenepos) 6, 430.
Bowen; *3, 288 H3.
Bowie *3, 18 G6.
Bowlingreen *23, 320 I3.
Bowmore (plaats) 14, 316.
Bowness *8, 354 B2.
Boxmeer = **Boksmeer**.
Boxtel = **Bokstel**.
Boxum; *11, 208 B2.
Boydin van der Luere (Gentsch dichter) 5, 826.
Boyl; *11, 208 D3.
Boyle, R.; 4, 10.
Boyle-Gay-Lussac, wet v.; 22, 674.
Boyne (riv.); *12, 464 C5.
Boys Scouts de Belgique 19, 376.
Boz Dagh *3, 672 H5.
Bozen = Bolzano; *14, 320 C1.
Bozon, Nic.; 23, 404.
Bozum; *11, 208 B2.
B.P.B.S. (padv.) 19, 376.
B.P.M. (Bat. Petr. Mij) 4, 103.
Bra; *16, 704 D3.
Braadvischen 24, 304.
Braakgruun (plantk.) 14, 446.
Braakman = Brakman; *24, 512 B3.
Braaknotenboom; 6, 340.
Braamberg; *19, 336 E3.
Braamt *11, 512 F4.
Brabander (kanarie) 14, 804.
Brabant; *6, 96.
Brabant, Kaap *1, 520 bkrt h.
Brabantia Nostra (aanv. dl).
Brabantsche daalder 1, 693.
Brabantsche Kempen *4, 404 C1; 15, 173.
Brabantsch paard 4, 476; 19, 568.
Brac = **Brazza**.
Bracbant(um) = Brabant 6, 99 122.
Bracciano; (plaats en meer) *6, 715 A1.
Bradano *14, 320 F4.
Bradford (gouverneur) aanv. dl i. v. Thankgivings Day.
Bradford; *12, 464 bkrt 1.
Bradley, J.; 3, 419.
Bradley, Kath. Harris 10, 687.
Braffe; *13, 176 B3.
Braga; *21, 752 B2.
Bragado *2, 808 D4.
Bragança (Brazilië) *6, 160 F2.
Bragança (Portugal); *21, 752 C2.
Braganza (koningshuis) 18, 615.
Braganza Baai *18, 704 bkrt.
Brages = **Beert**.
Bragg, sir W. H.; 6, 163; 15, 688.
Braght, Tieleman Jansz. v. 17, 281.
Brahe; *20, 64 B2.
Brahestad = **Raahé**; *10, 720 B3.
Brahilov = **Braila**.
Brahma (aanv. dl); 13, 362.
Brahmani *10, 224 E3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Brahmapoetra**; *10, 224 G2.
Brahma-Samadzi (Hindoeïstische sekte) 4, 565; 21, 188.
Brahmapoetra's (aphorismen) 3, 555.
Brahms, J.; 20, 571.
Braibant; *18, 240 D3.
Braid, James 17, 60.
Braila = **Brahilov**; *3, 672 G2.
Brailleschrift; 5, 333.
Braine-l'Allend = **Eigenbrakel**; *6, 96 C4.
Braine-le-Château = **Kasteelbrakel**; *6, 96 C4.
Braine-le-Comte = **Gravenbrakel**, 's; *13, 176 D3.
Braithwarte, John 6, 144.
Braives; *16, 704 B2.
Brake Bank *11, 144 B1.
Brakel; *11, 512 A4.
Braken (vlas) 23, 541.
Brakkenstein, Paters van (aanv. dl).
Brakman = **Braakman**.
Bramminge *8, 688 B3.
Brancard; 9, 346.
Branchon; *18, 240 C1.
Branco *1, 520 bkrt b.
Branco, Kaap *6, 160 I3.
Branco, Camillo Castello 20, 107.
Brancovan, Constantijn 20, 696.
Brandaris (Ronaire); *5, 646.
Brandaris (Terschelling); *18, 672 B1; 22, 534.
Brandberg (Z.W. Afrika) 4, 610.
Brande *8, 688 C3.
Brandenberger groep *2, 40 D2 sub G 3 c.
Brandenbourg, Albert-Jacques 10, 323.
Brandenburg; *9, 576 E2.
Brandes, J. L. A.; 18, 700.
Brandewijn; 1, 131.
Brandharen; 6, 154.
Brandlijn; 3, 202.
Brandnetels; 6, 136.
Brandon *12, 464 bkrt 4.
Brandon (baai en berg) *12, 464 A5.
Brandpiket; 19, 755.
Brandschalie 6, 137.
Brandschildering 12, 26.
Brandt, Kaspar 24, 271.
Brand(t), Marinus (aanv. dl).
Brandvlak; 1, 483.
Brandweer; 6, 150.
Brandwijk; *24, 688 E3.
Brangwyn, Frank 1, 80.
Branly, Edouard (Fransch natuurk., geb. 1844), 7, 670; 20, 378.
Branst *2, 512 A4.
Brant, Seb.; 11, 175; 16, 540.
Brantas, Kali; *14, 496 H4.
Brantgum; *11, 208 C1.
Brantran (olie) 16, 369.
Braque, Georges; 8, 331.
Bras; *16, 736 C3.
Bras, Poelau = **Poelau Breuëh**; *22, 288 A1.
Braschi, Joannes Angelus 19, 780.
Brasemer Meer; *24, 688 D2.
Brasilia inferior 24, 685.
Brasiline (kleurstof) 6, 166.
Brasmenil; *13, 176 B3.
Brasov = **Kroonstad**; *19, 112 I4.
Brassac (bijbelgeleerde) 3, 553.
Brasschaat; *2, 512 C2; (Brasschaat-Polygoon) 3, 114; 17, 658.
Bratan, Danau *3, 658 C1.
Bratislava = **Pressburg** = **Possony**; *19, 112 E2.
Bratsberg *18, 704 B4.
Bratuspantium (plaats) 4, 510.
Braunau (Boh.); *19, 112 E1.
Braunau (Oostenr.) *19, 112 C2.
Braunerova, Zdenka 5, 486.
Braunsberg *9, 576 H1.
Braunvieh (rundvee) 24, 778.
Brava; *1, 520 bkrt b.
Brave Hendrik (plant) 11, 343.
Brave Westenwinden 3, 267 268; 24, 159.
Bray (Fr.); *11, 96 E2.
Bray (Heneg.); *13, 176 D4.
Bray, Guido de; 8, 14.
Bray, Pays de; *11, 96 D2.
Bray-Duinen = **Bray-Dunes**; *11, 144 C1.
Braziliaansche noten 4, 738.
Braziliaansch Guyana *6, 160 D1.
Brazilië; *6, 160.
Brazos; *23, 320 G4.
Brazza = **Brac**; *19, 112 E5.
Brazzaville; *15, 512 C4.
Breka; *14, 626 D2.
Brdy Woud; *19, 112 C2.
Breakspear, Nic. 12, 617.
Brebes; *14, 496 D2.
Brebes, Oedjoeng *14, 496 E2.
Bréhoenf, Hl. Joannes de; 7, 143.
Breecie; 10, 201.
Brechcokes 7, 673.
Brechou *14, 802.
Brecht; *2, 512 C2.
Brechtanus, J. de 8, 216.
Brechtius, J. de 8, 216.
Breckerfeld *9, 576 bkrt.
Brecknockshire *12, 512 nr. 57.
Breon Beacon *12, 464 E5.
Breda; *18, 624 B1; (beleg) 6, 580; (turschipper) 10, 408.
Bredasdorp *23, 94.
Brède Aa *8, 688 B3.
Bredebro *8, 688 B3.
Bredenbach, B. E. 16, 656.
Bredenbach, Matth. 10, 181.
Bredeney *9, 576 bkrt.
Bréderode; *18, 672 A4.
Bréderode, geslacht; (stamvader) 24, 610; (Hendrik van) 7, 792; (wapen) 13, 185 186.
Bredevoort; *11, 512 G4.
Bredstedt *8, 688 B4.
Bree; *16, 480 C2.
Brée Bank *11, 144 B1.
Breede *12, 448 C2.
Breedebroek *11, 512 F4.
Breedene; *24, 176 B2.
Breedhout *6, 96 B3.
Breedstaartlori's 19, 438.
Breefok; 10, 800.
Breehorn; *18, 672 A3.
Breekboon 20, 188.
Breendonk; *2, 512 B4.
Breeroo, Gerbr. Azn. 18, 380; 20, 683.
Breeveertien = **Veertien, Bree**; 18, 654.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Brewijld**; *18, 672 A3.
Breezand; *18, 672 B3; 24, 340.
Bref, Maria de 24, 706.
Bregagno, Monte *7, 771.
Bregenz *19, 112 A3.
Bregenzer Ach *24, 720 E2.
Bregenzer Woud; *24, 720 E2.
Breidavik *24, 426.
Breidi-Fjord; *24, 426.
Breisach; *9, 576 B4.
Breisgau; *9, 576 B5.
Breislack (vulcanoloog) 1, 142.
Breitenfeld, slag bij 12, 552; 19, 448.
Breithorn (berg en gletsjer) *4, 686 B2.
Breking (v. h. licht) 20, 481.
Breking (philol.) 23, 88.
Brem; 14, 773.
Bremen; *9, 576 C2.
Bremerhaven; *9, 576 C2.
Bremer-Presse 5, 484.
Bremersdorp (Z.-Afr.) 22, 356.
Bremersteen (zandsteen) 24, 191.
Bremmer, H. P.; 16, 199.
Brennabor (automobiël) 6, 132.
Brenne; *11, 96 D3.
Brenner (Pas); *19, 112 B3.
Breno *16, 22.
Brenta (hij Lago Maggiore) *16, 22.
Brenta (riv.); *14, 320 C2.
Brentagroep *2, 40 D2 sub H 2 b.
Brentano, Fr.; 11, 250.
Brentesium (plaats) 6, 206.
Brentford *12, 464 bkrt 3.
Brentius, A. 2, 73.
Brès, G. de 6, 164.
Brescia; *14, 320 C2.
Brescianer Alpen *2, 40 D3 sub H 2 a.
Bresce nad Bugiem = Brest-Litowsk.
Breskens; *24, 512 B3.
Breslau; *9, 576 G3.
Breslauer, Max 6, 210.
Bressanone = Brixen.
Bressoux; *16, 704 D2.
Brest; *11, 96 A2.
Brest-Litowsk = Bresce nad Bu-
giem; (slag bij) 14, 667; *20, 64 E2.
Brest—Nantes-Kanaal *6, 214 E2.
Bretagne; *6, 214; *11, 96 B2; (letterk.) 3, 793.
Brétigny, vrede van 14, 195 431.
Bretkunas (bijbelvertaler) 16, 515.
Breton, André; 22, 344.
Bretonvilliers, Alex. de 22, 324.
Breuck, Jacob De (aanv. dl).
Breuëh, Poelan = Poelan **Bras.**
Breugel *18, 631 12 nr 101.
Breuil, H.; 13, 471.
Breukelen; *23, 128 B2.
Breusch *10, 143 C2.
Breve; 16, 522.
Breve memoriale (aanv. dl).
Breviarium ab urbe condita 10, 465.
Brévine, La *24, 720 B3.
Brevis (muziek) 17, 495.
Brewster, D.; 14, 730.
Brewton *1, 649 B5.
Brez *6, 96 D4.
Brial, J. J. en M. 6, 13.
Briançon; *11, 96 G4.
Briand, A.; 15, 163.
Briand-Kellogg-pact 15, 163.
Briareus; 11, 802.
Briar wood (houtsoort) 5, 700.
Briccius-(Briectius)-nacht, Sint 1, 478.
Bride Cake (folkl.) 13, 733.
Brideferthus (monnik) 6, 585.
Bridgeport; *23, 320 L2.
Bridgewater *12, 464 E6.
Brie; *11, 96 E2.
Brie, Simon de 17, 289.
Brieç *6, 214 C1.
Brieg (Dtschland); *9, 576 G3.
Brieg (Zwitserl.) = Brigue; *24, 720 D4.
Briegden *1, 689.
Briel, Den = **Brielle.**
Brielen; *24, 176 B5.
Brielle = Den Briel; *24, 688 B3.
Brielsche Maas; *24, 688 B3.
Brienno *7, 771.
Brienz; *24, 720 D3.
Brienzer Meer; *24, 720 C3.
Brière, Yves de la 24, 436.
Briers, Henri 23, 488.
Brieven, apostolische 2, 589.
Briey; *11, 96 F2.
Briffueil (plaats) 24, 19.
Brigham Young 18, 80.
Brighella 7, 743.
Bright, Timotheus (1551-1615) 22, 144.
Brighton (Austr.) *3, 288 H6.
Brighton (Eng.); *12, 464 F6.
Brighton, W. 16, 605.
Brigida (godin) 8, 463.
Brignoni, Gebr. 6, 190.
Brigue = **Brieg** (Zwitserl.).
Brik (puin) 20, 290.
Brilessus = Pentelleon; *12, 384 E4.
Brilkaaiman 14, 723.
Brillat-Savarin, A. (1755-1826); 16, 787.
Brimeu, Maria van 8, 314.
Brindisi; 6, 376; *14, 320 F4.
Brink-en-Orden *11, 512 D3.
Brinkheurne *11, 512 H4.
Brinnum (plaats) 6, 375.
Brinzio *16, 22.
Brioessow, W. J. (1873-1924) 21, 61.
Briot, Fr. 22, 644.
Brisbane; *3, 288 I4.
Brissago *16, 22.
Brisson, Louis Alex. 7, 302; 18, 753.
Brissotins (Girondijnen) 11, 827.
Bristol; *12, 464 E6.
Bristol, Kanaal van = Verkeerde Kanaal; *12, 464 E6.
Bristol Baai *18, 608 C4.
Bristow, G. 23, 331.
Brito, Antonio de 18, 432.
Brito, Bernardo de; 6, 126.
Britsch Columbia; *6, 734 E3.
Britsche Rijk; *6, 266.
Britsch Guyana = Demerara *24, 656 D2.
Britsch Honduras; *17, 608 B2.
Britsch-Indië = Engelsch-Indië; *10, 224.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Britsch Noord-Borneo**; *5, 752 C1.
Britsch Somaliland *1, 536 H4.
British Association for the advancement of science 1, 192.
Britstown *23, 94.
Britsum; *11, 208 C1.
Britswerd; *11, 208 B2.
Britten (aanv. dl).
Britter, James 7, 148.
Britula, Hl. 23, 128.
Brive; *11, 96 D4.
Brixen = Bressanone; *14, 320 C1.
Brixworth (kerk) 2, 355.
Brjansk; *21, 48 C4.
Brno = **Brünn**.
Broad Law *12, 464 E4.
Broca, formule van 16, 402.
Brocardus, Hl.; 7, 31.
Broeken; *9, 512 D3.
Brockman, Mount *3, 288 B3.
Brocoli (kool) 15, 569.
Brod; *19, 112 E4.
Brodelhorn *4, 686 C2.
Brodhun, E. 16, 720.
Brody; *20, 64 F3.
Broechem; *2, 512 C3.
Broeck, Jan Van den (Paludanus) 19, 412.
Broeck, J. Van den (activist) 20, 351.
Broederschap der Katholieke armen 3, 56.
Broeders van Christus (sekte) 7, 460.
Broekast; 23, 826.
Broek, J. le-Sage-ten; 5, 331.
Broek (-in-Waterland); *18, 672 A4.
Broek, Keno ten 8, 131.
Broeke, Ten (geslacht) 13, 529.
Broekerhaven; *18, 672 B3.
Broekhuizen; *9, 352 A2.
Broekhuizen, Jan v.; 6, 327.
Broekhuizervorst *16, 448 D3.
Broekkerke; *11, 144 B2.
Broekland *11, 512 E2.
Broekom = Brouckom; *16, 480 B5.
Broek op Langendijk; *18, 672 A3.
Broeksittard; *16, 448 C4.
Broenai; 6, 319.
Broenei; (plaats en golf) *5, 752 C1.
Broere, C.; 15, 100.
Broessa; *3, 672 H4; (tapijten) 22, 454.
Brogel, Kleine (plaats) 15, 368.
Brogie, Louis De; 12, 125.
Brogie, mgr. Maurice de; 6, 31.
Brohfeldt, J. 1, 620.
Brohl-dal 6, 289; 22, 751.
Broken Hill (Afrika); *1, 536 F6; (vondst) 13, 472.
Broken Hill (Austr.) = Willyama; *3, 288 G5.
Brokzele; *11, 144 B2.
Brom, Gerard; 23, 41.
Bromberg = **Bydgoszcz**.
Brombergerkanaal *9, 512 G2.
Bromo, Goenoeng; *14, 496 I4.
Bromrund; 14, 422.
Brömsebro, vrede van 8, 691.
Bromsnip (vogel) 24, 45.
Bromus (arduennensis); 4, 423.
Bron; 24, 107.
Bronchopneumonie; 16, 608.
Bronchus (bronchi) 16, 602.
Brongas 6, 147.
Brongerga, Oud- en Nieuw 4, 536.
Bro(o)nk (Sacramentsprocessie) 16, 457; 21, 393.
Bronkhorst, heeren van; 22, 110 127.
Bronneger *9, 352 B2.
Bronnenhypothese (Bijbelk.) 3, 217; 10, 130; 14, 421; 19, 603.
Bronsbergen *11, 512 F3.
Bronsmetaal 16, 16.
Bronstein, Leo 22, 795.
Bronx 18, 519.
Brood; 3, 615; (calorische waarde); 6, 689.
Broodboom 3, 115.
Broodkorstbom (geol.) 5, 629.
Broodpalmvaren 10, 192.
Broodvermenigvuldiging; 22, 409.
Broodzusters (Alexianinnen) 1, 763.
Broombenzylcyanide 19, 112.
Broome; *3, 288 C2.
Broomverfdruk 6, 321.
Brosböll, J. C. 10, 399.
Brosot = **Adikarta**; *14, 496 F3.
Brosses, Ch. de; 10, 671.
Brothüsli *4, 686 B1.
Brou, prioraat van 6, 16.
Brouckaert, Virginie 23, 714.
Brouckhoven, Jan van 4, 626.
Brouckom = **Broekom**.
Broughton Golf *14, 464 B3.
Broussisten 6, 327; 20, 114.
Brouwer, Th. (aanv. dl).
Brouwer, Willem C.; 7, 248.
Brouwershaven; *24, 512 C2.
Brouwershavensche Gat *18, 320 A3.
Brouwhuis; *18, 631 J3 nr. 156.
Brovollo *16, 22.
Brow, G. D.; 14, 750.
Brown, Anna.
Brown, John B.; 6, 327.
Browne, Robert (dichter); 8, 31.
Browne, Robert (tooneelspeler) 10, 213.
Brownlow (familie) 3, 28.
Brownsweeg *22, 320 C2.
Brown Willy *8, 165 B2.
Broye *24, 720 B3.
Bruaidhedh, Tadh Mac 14, 24.
Bruay *11, 144 C4.
Bruce, Mount *3, 288 B3.
Bruceavvruchten 17, 84.
Bruchsal *4, 330 C2.
Bruck *19, 112 D3.
Bruckner, Anton; 3, 310.
Bruegel, Pieter; 18, 387.
Brugbalans; 24, 74.
Brugellette; *13, 176 C3.
Brugg *24, 720 D2.
Brugge; (blindeninr.) 5, 332; (plat-tegr.) *6, 358; (Kartuizers) 15, 80; *24, 176 C2.
Brüggen *16, 448 D4.
Bruggen, Jochem van 23, 105.
Bruggen, Staf; 18, 288.
Brugge-Oostende, Kanaal *24, 176 C2.
Brugge St. Donaat (Kongo) 21, 704.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Bruidsmystiek**; 16, 412.
Bruil *11, 512 F3.
Bruine beer (vlinder) 4, 278.
Bruinisse; *24, 512 D2.
Bruinkool; (lagen in Bohemen) 5, 579; (calorische waarde) 6, 687; (statistiek) 22, 118 119.
Bruinvisch 22, 437.
Bruinijzererts; 16, 472.
Bruin-ijzersteen 16, 472.
Brulocht, Chierheit der geesteliker; 16, 412.
Brûly; *18, 240 B6.
Brûly-de-Pesche; *18, 240 A6.
Bruiziekte 3, 714.
Brumath *10, 143 C2.
Brummeisen (muziekinstr.) 17, 341.
Brummen; *11, 512 E3.
Brun, Joh. 8, 694.
Brun, Charles le; 12, 63.
Brun, Le (verschillende) 16, 195.
Bruna, G. 7, 229.
Brunanburg; 1, 478.
Brunate *7, 771.
Brundby *8, 688 D3.
Brundisium; 6, 206.
Brune, W. H.; 7, 455.
Bruneau, M. 16, 559.
Brunelleschi, Fil.; 10, 769; 14, 361.
Brunetti, Therese 14, 775.
Brunheim (plaats) 6, 375.
Brunico *22, 650.
Brünigen *4, 686 C1.
Brüning, Heinrich; 13, 252.
Brunings, Chr. (aanv. dl).
Brunk, Gervasius 11, 680.
Brünn = Brno; *19, 112 E2.
Brunn am Gebirge *24, 79.
Brunnen; *24, 720 D3.
Brunnum (plaats) 6, 375.
Bruno van Keulen, Hl.; 15, 77.
Bruns, V. von 24, 52.
Brunsum = **Brunsum**.
Brunsting *9, 352 B2.
Brunsum = **Brunsum**; *16, 448 C5.
Brunswijk; *9, 576 D2.
Brunswijker Monogrammist; 2, 217 6, 344.
- Brunswijk-Luneburg** (huis) 21, 165.
Brunswijk-Wolfenbüttel, Chr. de Jongere 7, 474.
Bruntinge *9, 352 B2.
Brussegem; *6, 96 C2.
Brussel; (anti-slavernij-acte) 2, 490 *6, 96 C3; (plattegr.) 6, 394 398; (suikerconventie) 22, 316; (ta-pijtk.) 22, 455.
Brustem = **Brusthem**.
Brüster Ort *9, 512 H1.
Brusthem = **Brustem**; *16, 480 A5.
Brut, roman van; 11, 623; 16, 185.
Bruto-isomerie (chem.) 14, 322.
Bruun, L. 8, 695.
Bruun, Malte Konrad 8, 694.
Brüx = Most; *19, 112 C1.
Bruyelle; *13, 176 A3.
Bruyère, C. (aanv. dl).
Bruyn, Cornelis de 16, 196.
Bruz *6, 214 E1.
Bry *11, 96 bkrt Parijs.
Brijdorpe *24, 512 C2.
Brye; *13, 176 F3.
Bryennios (metropoliet) 8, 825.
Brythons (volksstam) 23, 797.
Brzesc *20, 64 E2.
B.S.B. (padv.) 19, 376.
B.S.M. (spoorw.) 21, 830.
Bsyb *1, 221 B1.
Buade, Louis de 11, 230.
Buber, M. (aanv. dl).
Bubonen, klimatische 16, 760.
Bubonenpest 19, 658.
Bucaramanga 21, 210; *24, 656 B2.
Buccobladeren; 10, 186.
Buchberger, Mich. 16, 376.
Bücherwelt, Die 16, 207.
Buchman, F. N. D. (aanv. dl).
Buchnerfilter 10, 710.
Buchs *24, 720 E2.
Buchten; *16, 448 C4.
Bückeberg; *9, 576 C2.
Buckfast-Abbey, aanv. dl i. v. Vonier.
Buckinghamshire (graafschap); *12, 512 nr. 10.
- Bucuresti** = **Boekarest**.
Buda (plaats) 5, 448.
Budapest = **Boedapest**.
Bude (plaats en baai) *8, 165 B2.
Budel; *18, 631 I4.
Budingen; *6, 96 F3.
Budir *24, 426.
Budweis = Ceske Budejovice; *19, 112 D2.
Buea (apost. prefectuur) 14, 788.
Buena, Cerro *17, 608 C4.
Buenaventura = Bahin del Choco; *24, 656 B2.
Buena Vista *8, 363.
Buena Vista, Lake *6, 670 C3.
Buenos Aires (prov.) *2, 808 D4.
Buenos Aires (stad); *2, 808 E3; (gesch.) 2, 809 vlg.; (plattegrond) 6, 427.
Buenos Aires, Lago *2, 808 B6.
Buer *9, 576 bkrt; 11, 530.
Buer, Albertus 4, 804.
Buffa (opera) 18, 260.
Buffalo; *23, 320 K2.
Bugeand; Th. R.; 14, 317.
Bugelhoorn; 7, 573.
Buggenhout; *19, 176 D3.
Buggenum; *16, 448 C4.
Buggiolo *7, 771 A1.
Bugiallo *7, 771 B1.
Bugsier, fa. 24, 519.
Bühlen *4, 686 C1.
Bühren, E. 5, 234.
Bui-chu *10, 224 J3.
Buiging, liturgische; 13, 524; 14, 75.
Buigingsvastheid (mech. weefsels) 17, 370.
Buikholte 6, 451; 16, 402.
Buiksloot; *18, 672 A4.
Buikzwammen; 19, 372.
Builenziekte 3, 780.
Buinen *9, 352 B2.
Buinerveen *9, 352 B2.
Buis (van Eustachius) 11, 474; (catarrh) 17, 628.
Buismossel 5, 711.
Buisseheure *11, 144 B2.
Buissenal; *13, 176 B2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Buissonville**; *18, 240 D4.
 Buitengewone Kerkelijke aangelegenheden, H. Congreg. voor 8, 28.
 Buitengewoon Lager Onderwijs 16, 18.
 Buitenkelk (plantk.) 5, 376.
 Buiten-Mongolië *3, 448 H4.
 Buitenplaneten 19, 794.
Buitenpost; *11, 208 D2.
 Buitenzorg = **Bogor**.
 Buizenoven 1, 172.
Buizenpost; 20, 9.
Buizingen; *6, 96 B4.
Buken; *6, 96 D2.
 Bukh, Niels 16, 293; 20, 525.
 Bukke Fjord *18, 704 A4.
Bükk-Gebergte; *13, 512 F1.
 Bukovina = **Boekowina**.
 Bulbillen (plantk.) 6, 278.
 Bulbjerg *8, 688 B1.
Bulgarije; (kerkelijk) 3, 668; *3, 672 E3; *19, 112 H5; (gesch.) 19, 167.
Bull, John (musicus); 12, 75.
 Bullange = **Bullingen**.
 Bulle *24, 720 C3.
 Bulle (bul) 6, 466.
 Bullenbaai *8, 363.
 Bullepees (plant) 16, 508.
 Bullerfoss (stroomversnelling) 8, 484.
 Bulles, Les = **Les Bulles**.
 Bulletin Commercial 12, 699.
Bulli; *3, 288 I5.
Bullingen = Bullange; *16, 704 G3.
Bullinger, Johann; 8, 14; 13, 277.
 Bullionisten 8, 394.
 Bullock-pers (rotatiepers) 9, 446.
 Bulloo River *3, 288 G4.
 Bülow-Liszt, Cosima 23, 786.
Bulskamp = **Bulscamp**; *24, 176 A3.
B.U.M.A. (Bureau voor muziek-auteursrecht) (aanv. dl).
 Buna (synthetische rubber) 21, 18 vlg.; 22, 345.
Bunbury; *3, 288 B5.
- Bundaberg**; *3, 288 I3.
Bunde; *16, 448 B5.
 Bunde Fjord *18, 704 B4; 19, 274.
 Bundelzwam 19, 717.
Bundere, Jan van den; 3, 544.
 Bunkershill, slag van (1775) 5, 798.
 Bunne *9, 352 B1.
Bunnik; *23, 128 B2.
Bunsbeek; *6, 96 C3.
Bunschoten; *23, 128 C2.
Bunsen, R. W. von; 6, 296; 21, 22.
 Buntelgabel *4, 686 A1.
Bunzing; (bandbunzing) 22, 186.
 Buonfornello (plaats) 13, 352.
 Buononcini, Giovanni Battista 5, 680.
 Buonporti, Francesco Antonio 5, 682.
Burburg (-Buiten) = Bourbourg-Campagne; *11, 144 A2.
Burburg (-Stad) = Bourbourg-Ville; *11, 144 A2.
 Burburg, Kanaal van *11, 144 A2.
 Burch, Nicolaas van de 7, 112.
 Burchard (bisschop van Hildesheim) 13, 345.
 Burchard (proost) 23, 127.
Burcht; *2, 512 B3.
Burdekin-river; *3, 288 H2.
Burdigallen; 5, 608.
Burdinne; *16, 704 B2.
 Burdsj, El *9, 260.
Bure; *18, 240 E5.
 Burea *10, 720 B3.
 Bureau international des Ecoles Nouvelles 19, 378.
 Bureau international d'Education 19, 378.
 Bureau voor Sociaal Onderzoek 9, 171.
Buren (Ameland); *11, 208 C1.
Buren (Gelderl.); *11, 512 B4.
 Buren, Idelette van 6, 696.
Burg (Dtschland); *9, 576 D2.
Burg, Den (Texel); *18, 672 A2.
Burg (Zeeland) = Burgh; *24, 512 B2.
Burgdorf (Dtschland); *9, 576 D2.
Burgdorf (Zwitserl.); *24, 720 C2.
- Burgenland *19, 112 E3.
Burgerbrug; *18, 672 A3.
 Burger-koning 16, 652.
 Burgerlijke moraal 6, 503.
 Burgers- en Middenstands-Jeugd (Belg. vereeniging) 23, 714.
Burggraaf; (kroon) 15, 704.
 Burgh = **Burg** (Zeeland).
 Burgharen (plaats) 4, 628.
 Burghers (op Ceylon) 7, 266.
 Burghsluis *24, 512 C2.
Burgkmair, Hans; 7, 573.
 Burglauenen *4, 686 B1.
Bürglen = Bourguillon; *24, 720 D3.
Burgos; *21, 752 E1.
Burg Reuland; *16, 704 F4.
Burgwerd; *11, 208 B2.
 Burhou *14, 802.
 Burica, Punta *17, 608 C4.
 Burke-act (Indianenwet) 18, 624.
 Burketown *3, 288 F2.
 Burkhardt, George 21, 750.
 Burlatz, Comtesse de 3, 60.
Burleske; 10, 598.
 Burlin, Natalie Curtis 23, 331.
Burlington (Iowa); *14, 39.
Burlington (Vermont); *18, 518.
 Burma = **Birma**.
 Burmania, G. A. 3, 81.
 Burnaburg, bisdom 13, 287.
 Burnett, W. 6, 521.
Burnley; *12, 464 bkrt 1.
Burns, Robert; 3, 455; 8, 194.
 Burnside *22, 320 B2.
 Burnum (stad in de Oudheid) 16, 396.
Burriana; *21, 752 F3.
 Bursaal (houder van studiebeurs) 22, 280.
 Bursa mucosa, Bursa synovialis (dierk.) 21, 634.
 Burschenschaft (studentenbew.) 21, 203.
Bursfeld, Unie van; 4, 556.
Burst; *19, 176 C4.
 Burton, Fr. Russel 23, 331.
 Burton, Richard Francis (1821-1890) 1, 542.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Burton(-upon-Trent);** *12, 464 F5.
Burum; *11, 208 D1.
 Bury (Eng.) *12, 464 bkrt 1.
Bury (Henegouwen); *13, 176 B3.
Burijs; 13, 636.
 Bus, César de 9, 170.
 Busbeke (Bousbecque), Ghiselin de 11, 783.
 Buschendorp, Nicolaus 6, 527.
 Buschmann, J. 5, 481.
 Busco, Joannes de 13, 319.
Bus de Ghisignies, L. P. J. Du; 4, 122.
Busenbaum S. J., H.; 13, 290.
Buseo = Buzau = Bodza; 8, 61; *19, 112 K4.
Buskruit; 20, 781.
 Busleiden, Frans 11, 130.
 Busmann, Auguste 6, 205.
 Bussche, Joris v. d. 24, 376.
 Busse-Buschke (huidziekte) 5, 305.
 Busselton *3, 288 B5.
 Bussone, Francesco 7, 30.
Bussum; (blindeninstituut) 5, 331; *18, 672 B4.
Busto-Arsizio; *24, 720 D5.
 Butaanecarbonzuur-1 23, 187.
Butagas (aanv. dl); 15, 566; 23, 295.
 Bute (graafschap) *12, 512 nr 95.
Bütgenbach; *16, 704 F3.
 Butler *1, 649 A4.
Butler, E. C. (aanv. dl).
 Butler, Josephine (1828-1906) 20, 229; 23, 704.
 Butsel *6, 96 E3.
 Butskop (dierk.) 22, 437.
 Butt, De *11, 208 E3.
Butte; *23, 320 D1.
Buttermere; *12, 464 bkrt 2.
 Buttinga *11, 208 E3.
 Büttlassen *4, 686 B1.
 Buurbestuiving 11, 485.
Buurmalsen; *11, 512 B4.
Buurse; *19, 336 E4; 19, 341.
Buurserbeek; *19, 336 D4.
 Buursteeg *23, 128 D2.
 Buurtspoorwegen, Nationale maatschappij der Belg. 21, 830; 23, 356.
 Buvingsen *16, 480 A5.
Buvrines; *13, 176 D4.
Buxton; *12, 464 bkrt 1.
Buxtorf; 19, 249.
 Buyle, Hubert 13, 101.
 Buyskes, A. A. (commissaris-gen. in Ned.-Indië) 18, 431.
Buytendijk, F. J. J.; 21, 792.
 Buzau = **Buseo** = Bodza.
 Buzeau, Marie Jeanne 5, 819.
 Buzecchi-Tassis, graaf 7, 253.
Buzenol; *16, 736 D4.
Buzet; *13, 176 E3.
 Buzeu *3, 672 G2.
 B.V.L. (landstorm) 16, 104.
 Bwool = **Bocool**.
Bijbelcommissie; (oorsprong v. d. mensch) 13, 473.
 Bijbelsche poëzie 20, 24.
Bijbelvertalingen; 6, 553; 14, 339.
Bydgoszez = Bromberg; *20, 64 B2.
Bijdragen voor de Geschiedenis van het Bisdom Haarlem; 12, 206; 23, 694.
Bijeljina = Bjelina; *14, 626 D2.
Byencorf; 17, 259.
 Bijenkorfjes (plantk.) 6, 376.
 Bygdea *18, 704 E2.
Bijgeloof; 17, 49.
 Bijland *11, 512 E4.
 Bijlerveld *23, 128 A2.
 Bijl Kanaal *11, 512 E4.
Bijlmermeer; *18, 672 A4.
 Bylot Eiland *6, 734 J1.
Bijnieren; 7, 500.
 Bijpigmentcellen 10, 555.
Byrd, R.; 24, 686.
 Byron, Kaap *3, 288 I4.
 Byrum *8, 688 E1; 16, 9.
Bijscherm; (gevorkt) 8, 818; (meertakkig) 19, 818; (veeltakkig) 8, 427.
 Bijstand, genade van 8, 455.
 Bijsteren *11, 512 C2.
 Bij-tegenmaan 19, 468.
 Bytoroniet (geol.) 23, 259.
Byzantijnsche liturgie; 17, 715.
Bijzon; 12, 665.
 Bijzonder onderwijs (aanneembare scholen) 1, 73; (lager onderwijs in België) 1, 98; 16, 20; (lager onderwijs in Ned.) 16, 18; (schoolstrijd) 21, 347.
 Bzommar (patriarchale zetel) 3, 39.
Bzura; *20, 64 C2.

C

- Caatinga (boschformatie in Brazilië) 6, 167.
 Cabanette, Pic de la *2, 315 C2.
 Cabarrus, Thérèse 22, 427.
 Cabauw *23, 128 A3.
 Cabedello *6, 160 I3.
 Caberg (plaats) 2, 764; 16, 804.
 Cabeza, Maria de la 14, 307.
Cabinda (Port. kol.); *15, 512 C4.
Cabiren; 3, 449.
 Caboche (aanvoerder in Bourgondischen Burgeroorlog, 1412) 6, 24.
 Cabo Frio *6, 160 G6.
 Cabombe, Pico *1, 520 bkrt e.
 Cabo Santa Ines *2, 808 C7.
Cabot, Sebastiaan; 2, 809.
 Cabot (toren) 6, 141.
 Cabo Verde = **Kaap Verde**.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Cabras, Punta de *1, 520 bkrt c.
Cabrera *21, 752 H3.
 Cabron, Kaap *12, 639.
 Cacatuinae (dierk.) 14, 755.
Caceres; *21, 752 C3.
 Cachelot (dierk.) 20, 134.
 Cachi, Nevado de 4, 610.
Cachoeira; *6, 160 H4.
Caetus; 22, 519 701.
 Cadaques *7, 126 D1.
 Cadbury, G. 8, 474.
Cadens; 21, 622; (groep) 12, 300.
Cadiz; *21, 752 C4.
 Cadiz, Golf van *21, 752 B4.
 Cadiz Lake *3, 18 A4.
 Cadman, Ch. 23, 331.
 Cadmia fornacum (zinkoxyde) 6, 627; 24, 600.
 Cadrigna, Monte *16, 22.
Cadzand; *24, 512 A3.
 Caecilia, Hl. (dochter van Swen-tibold) 22, 350.
 Caecilius 9, 154.
 Caeno *11, 96 C2.
 Caenogenese (biol.) 5, 214.
Caere; *6, 715 A1.
Caesar, Gaius Julius; 7, 603; 13, 373.
Caesarea (Palaestinae) = Kaisa-rije; *19, 384 B3.
Caesarea (Philippi) *19, 384 D2.
 Caesarea van den Libanon 3, 22.
Caesarius van Arles; 5, 144.
 Caesens, Andreas 11, 51.
 Caëstre = **Kaaster**.
Caesuur; 17, 629.
 Caetete *6, 160 G4.
 Cafayate *2, 808 C2.
 Caféland *6, 160 F6.
 Cagay *18, 432 F2.
Cagliari; (plaats en golf) *14, 320 B5.
Cahors; *11, 96 D4.
 Caibarien *8, 327 D1.
Caicos-Eilanden; *23, 320 L6.
Caillaux, J.; 6, 18.
 Caillié, René 1, 542.
 Caimanera *17, 608 D1.
 Cairngorm (rookkwarts) 20, 781.
Cairns; *3, 288 H2.
 Cairo (Egypte) = **Kairo** = Misr el Kahira.
 Caïro (V.S.) *23, 320 I3.
Caithness; *12, 512 nr. 86.
 Caiza *6, 160 C6.
Cajamarca; *24, 656 B3.
 Cajana *22, 320 C4.
 Cajanello, hertog van 16, 244.
 Cajazeiras *6, 160 H3.
 Cajazzo *6, 718 B1.
 Cajeta (plaats) 11, 276.
Cajus, paus; 22, 618.
 Cajutopeque (stad) 4, 24.
 Cala, Punta de *3, 650 B3.
Calabar; *1, 536 D4.
 Calabaza, Kaap *3, 650 D2.
 Calaboco *24, 656 C2.
Calabrië; 14, 320 F5.
 Calaem (zink) 24, 601.
Calafat; *19, 112 H5.
 Cala Figuera, Kaap de *3, 650 C2.
 Calahorra (plaats) 6, 652.
 Calahorra (Romeinsche burcht) 8, 141.
Calais; *11, 96 D1.
 Calais, Nauw van = Pas de Calais = **Dover, Straat van**.
 Calama (stad in Chili) *2, 808 C1; 7, 377.
 Calama (bisdom in Afrika) 12, 524; 20, 115.
 Calamahueberge = Sierra de S. Pedro Martir 3, 603.
 Calamianes Eilanden *18, 432 F3.
 Calaminaris (lapis) 11, 314.
 Calamine, La = **Kelmis** = Mo-resnet.
 Calapata (rotsschilderingen) 13, 438.
Calarasi; *19, 112 K4.
 Calatayud *21, 752 F2.
Calauera = Porosi; *12, 384 E5.
 Calbiga, Monte *7, 771.
Calcar; *11, 512 F4.
 Calcare (palaeontologie) 21, 824.
 Calcinoziekte (van zijderupsen) 5, 811.
Calcium; 14, 769.
Calciumchloride; 15, 461.
 Calciumnitraat 14, 773; 18, 683.
 Calciumwolframaat 24, 321.
Calcutta = Kalikata; *10, 224 F3; 17, 782.
Caldas-de-Malavella; *7, 126 C2.
Caldas-de-Montbuy; *7, 126 C2.
 Calder *12, 464 bkrt 1.
 Caldera de Santa Barbara *1, 520 bkrt a.
Caldéron de la Barca, Pedro; 3, 386; 8, 431.
Caldey, Benedictijnen van; 6, 711.
Caledon; *23, 94.
Caledonische plooiing; 1, 154; 12, 454.
Caledonisch Kanaal; *12, 464 D3.
 Calefactorium (kloosterzaal) 1, 229.
 Calema (zeestroom) 12, 537.
 Calendae 14, 760.
 Calenzana *8, 193 A2.
 Caletti-Bruni, Pier Francesco 7, 168.
Calistaf (en Noidekijn); 18, 377.
 Calgacus (hoofdman) 11, 293.
Calgary; *18, 608 G4.
 Calheta (Azoren) *1, 520 bkrt a.
 Calheta (Kaap Verdische Eil.) *1, 520 bkrt b.
 Calheta (Madeira) *1, 520 bkrt i.
 Cali *24, 656 B2.
 Caliari, Paolo 23, 386.
 Calibratie (v. thermometers) 24, 412.
 Calibreeren (van een glazen buis) 6, 498 645.
Calicut (Calicoet); *10, 224 D5.
 Caliente *6, 670 D2.
Californië; *6, 670; 8, 196; *23, 320 B2.
Californië, Golf v. *23, 320 D4.
 Californische Stroom 15, 471; 22, 183.
 Calimangebergte = **Kelemange-bergte**.
 Calino = **Kalymnos**.
 Calinro Range *3, 18 F6.
 Calitri *6, 718 C2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Calixberghe (kasteel) 21, 358.
 Calixtus (Prot. theol.) 22, 371.
 Calixtijnen 23, 136.
 Call (beursterm) 20, 162.
 Calla *6, 214 C1.
 Callabonna Meer *3, 288 G4.
Callantsoog; *18, 672 A3.
Callao; *24, 656 B4.
 Calle, La *17, 262 K2.
Callenelle; *13, 176 B3.
 Calles, Plut.; 18, 756.
Callias, vrede; 12, 331.
 Callidius, Cornelius 16, 631.
 Callington *8, 165 B2.
 Callinicus 8, 64.
Callirrhoë (plaats); *9, 260.
Callirrhoë (mythologie); 7, 308.
Callistus I; 13, 368; (edict van) 9, 714.
Callistus II, paus (aanv. dl).
Callistus III, paus (aanv. dl); 5, 735.
 Callistus III (tegenpaus) 11, 157.
 Calloc'h, Jean-Pierre 6, 212.
 Callonne *13, 176 A3.
 Calloo, overwinning te 10, 650.
 Callotypie (vlakdrukmethode) 16, 406.
 Callville *3, 18 B2.
 Calmasino *11, 348.
Calmette, A. L. C.; 8, 37; 19, 189.
 Calmette, Gaston 6, 644; 10, 690.
 Caloenga-Cameya *15, 512 E5.
 Calozio *7, 771.
 Calore (zijriv. Sele) *6, 718 B1.
 Calore (zijriv. Volturmo) *6, 718 C2.
Calorimetrie; 11, 368.
 Calovius (Prot. theol.) 22, 371.
 Calraet, Abraham van 14, 777.
 Calstock *8, 165 B2.
Caltanisetta; *14, 320 E6.
 Calva, Monte *8, 193 B3.
Calvados (dep.); *11, 64 nr. 20.
Calvi; *11, 96 bkrt Corsica.
 Calvia *3, 650 C2.
 Calvinia *23, 94.
Calvinisme; 11, 655; 18, 465; (i. d. Nederl.) 13, 277.
 Calvi Risorta 6, 667.
Calvijn; 13, 93; 19, 18.
 Calw *4, 330 C3.
 Calyptrogeen (plantk.) 12, 393.
 Camachancas (nevels in Chili) 7, 375.
 Camacho, Diogo 20, 107.
 Camaguey = **Puerto Principe**.
 Camaguey Eilanden *17, 608 D1.
Camaldoli; *18, 258.
Camaldulensen van Monte Corona; 12, 11.
 Camana *6, 160 A5.
Camargue, La *11, 96 F5.
 Camarines, Schiereiland 16, 745; *18, 432 F3.
 Camaron, Kaap *17, 608 B2.
 Camau, Kaap *10, 224 I6.
 Cambaloe (aartsbisdom) 19, 606.
 Cambarghe, Wendel 7, 658.
Cambay; (plaats en golf) *10, 224 C3.
 Cambelloti (affiche-kunstenaar) 1, 81.
 Cambio, Arnulfus da 7, 522.
Cambodja; *10, 224 I5.
 Cambodja (riv.) *10, 224 J4.
 Camborneo *8, 165 A2.
 Cambrai = **Kamerijk**.
 Cambric (weefsel) 4, 131.
Cambridge (Eng.); 5, 122; *12, 464 G5.
Cambridge (Ver. St.); 8, 114.
Cambridge (graafschap); *12, 512 nr 23.
 Cambrils *7, 126 B2.
 Cambrinus (patroon der bierdrinkers) 11, 326.
Cambron-Casteau; *13, 176 C3.
Cambronne, P. J. E., graaf; 16, 14.
Cambron-Saint-Vincent; *13, 176 C3.
 Cambuta (bisschopsstaf) 5, 254.
 Camden (Alabama) *1, 649 B4.
Camden (N. Jersey); *23, 320 L3.
 Camelaucum (hoofddekse) 14, 780.
 Camella *11, 348.
Camelots du roi; 1, 354.
 Camel-River *8, 165 B2.
 Camerata, graaf 3, 524.
 Cameron, Richard 6, 709.
 Camers (Ital. humanist) 12, 519.
 Cametá *6, 160 F2.
 Camini, Aldo (pseudon.) 15, 771.
 Camisia 20, 678.
Camming(h)a; 2, 138.
 Camoçim *6, 160 G2.
Camoses, L. V. de; 4, 675.
 Camorim, Lago do; *6, 160 bkrt B2.
 Camors *6, 214 D2.
 Camorta *10, 224 G6.
 Camp à Cayaux (Spiennes) 21, 802.
 Campagna *6, 718 C2.
Campagna di Roma; *6, 715.
 Campagna Felice *6, 718 B2.
 Campagnano di Roma *6, 715 A1.
Campagnola, Giulio; 22, 189.
 Campagus (liturg.schoeisel) 21, 204.
 Campana, Pedro 15, 175.
 Campana Eiland *24, 656 B7.
 Campanario *1, 520 bkrt I.
 Campanella, Punta *6, 718 B2.
Campanië; *6, 718.
 Campanna *6, 160 F6.
 Campbell (Austr.) *3, 288 G6.
 Campbell (Tasmanië) *3, 288 bkrt.
Campbell, Thomas; 7, 739.
 Campbell-Stokes, sunshine-recorder 24, 643.
 Camp Bowie *3, 18 G6.
Campêche; *17, 608 A2.
 Campêche Baai *18, 608 I7.
Camper, Petrus (aanv. dl); 2, 445; 11, 487.
Campidano; *14, 320 B5.
Campignien (voorhist. periode); 16, 521.
Campin, Robert; 24, 188.
Campina; *19, 112 I4.
 Campinas *6, 160 F6.
 Campione *11, 348.
 Campione, Giacomo da 7, 256.
 Campione, Marco di 17, 649.
 Campo *7, 771.
 Campo, Monte *16, 22.
 Campo, Philippus de 18, 580.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Campoamor, Llanes 14, 580.
Campobasso; *14, 320 E4.
Campoeloeng = Kimpulung; *19, 122 I4.
 Campo Raso, José de 3, 521.
 Camporeale, Maria di 6, 480.
Campos (stad); *6, 160 G6.
 Campo's (steppen in Brazilië) 6, 167 vlg.
 Campo Santo Teutonico, Collegio 20, 743.
 Campo Tencia *24, 720 D4.
 Camprodon *7, 126 C1.
 Campsores (geldwisselaars) 3, 749.
Camptoniet; 16, 62.
Campus Martius; 17, 271.
 Campvere (plaats) 23, 237.
 Camulodunum (plaats) 8, 360.
 Camus, Le (bijbelgeleerde) 16, 196.
 Canab Creek *3, 18 D2.
Canada; 2, 145; *6, 734; *18, 608 F4; (kartelverordening) 2, 494.
 Canadian Northern (spoorweg-maatschappij) 6, 744.
 Canadian Pacific Railway 6, 744.
Canadian River; *23, 320 F3.
 Canal de Brest à Nantes *11, 96 B2.
 Canal d'Orléans *11, 96 E2.
 Canal du Berry *11, 96 E3.
 Canal du Centre; *11, 96 F3.
Canarische eilanden = Islas Canarias; 1, 518; *1, 520 bkrt c.
 Canashito *3, 122 B3.
Canberra; *3, 288 H6; (plattegr.) 6, 750.
 Cancale *14, 802.
 Cancani (seismoloog) 1, 141.
 Candace 10, 396.
 Candeerfabriek 22, 305.
 Candelaria (Azoren) 1 520 bkrt a.
 Candelaria (Nevada) *6, 670 C2.
 Candelaro *6, 718 C1.
 Candia (eiland) = **Kreta**.
 Candia (stad) = **Megalokastron** = Heraklion = Iraklion.
 Candidus, Hl. 17, 344.
 Canea (plaats en baai) = **Chania** = Kanea.
 Canevari, Demetrie 10, 501.
 Cangaerdt, Quintinus v. d. 23, 185.
Canigou; *11, 96 E5.
 Canillo *2, 315 B2.
 Canini (dierk.) 11, 426.
Canis aureus; 14, 423.
Canisius, Hl. Petrus; 6, 163; 7, 133; 11, 421; 18, 202; 22, 474.
 Canisiusbond 24, 576.
 Cann *12, 464 bkrt 3.
Canna; 5, 391.
 Cannazetmeel 3, 89; 6, 759.
 Cannebière (Marseille) 17, 274.
 Cannelkool (steenkool) 6, 147; 21, 214; 22, 118.
 Cannenburgh, kasteel de 23, 161.
 Cannero *16, 22.
Cannes; *11, 96 G5.
Canning, Ch. J.; 10, 224.
 Cannius, Nicolaas 2, 252.
 Cannobino *16, 22.
 Cannobio *24, 720 D4.
 Cano O.P., Melchior; 16, 541.
 Canolago *16, 22.
Canon (beeld. kunst) 2, 296.
 Canon (laars) 15, 354.
 Canonici (muziek) 3, 16.
Canopus, decreet van; 16, 322.
Canossa; *14, 320 C2; 18, 320.
Canova, Ant.; 22, 606.
 Canstatt *9, 576 C4.
Cantabrisch gebergte = Asturisch-Cantabrisch gebergte; *21, 752 C1.
Cantal; *11, 96 E4.
Cantal (dep.); *11, 64 nr. 65.
 Cantecroy, Thomas Perrenot, graaf van 7, 299.
Canterbury; *12, 464 G6.
 Canterbury Tales, The 7, 332.
 Canterburyvlakte 3, 146.
 Cantere, Aegidius de 1, 453.
 Cantico del Sole, delle Creature 24, 642.
Canticum; 7, 736.
Cantilene; 7, 295.
 Cantilever-bruggen 6, 348 351; 11, 651.
 Canto, Diego de 4, 25.
Canton (V. St. v. Am.); *23, 320 J2.
 Canton (China) = **Kanton**.
 Cantor, Aegidius 1, 453.
Cantor, G.; 6, 490; 23, 417.
Cantus planus; 4, 559.
 Cantyre = **Kintyre**.
 Canzo *7, 771.
 Canzos (gedichten) 17, 701.
 C.A.O. (Collectieve Arbeidsovereenkomst) 7, 690.
 Capaciteitskosten = **Constance kosten**.
Capadose, Abraham (aanv. dl); 12, 578.
 Capeador (stierengevecht) 22, 173.
Cape Breton (eiland); *18, 608 M5.
Cape Coast (Castle); *1, 536 C4.
 Capella = **Kapella**.
 Capella Giulia (pauselijke zangkapel) 21, 569.
 Capellen *16, 735.
Capellen, G. A. G. P. van der; 7, 747; 18, 431.
Capellen, Joan van der; 19, 343.
 Capello *6, 798.
 Capendu, Ernest 4, 22.
 Cape Ray-stroom 6, 616.
Capetingers; 11, 87 88; 13, 660.
Capharnaum; *19, 384 C3.
 Capinghem *11, 144 D3.
 Capitalis elegans (palaeogr.) 10, 270.
 Capitalis quadrata (palaeogr.) 6, 789.
 Capitano 7, 743.
 Capite Fontium, Christoph. a. (Minderbroeder) 7, 336.
 Capitonidae (dierk.) 3, 495.
Capitularia; 22, 370.
 Capitulum (bloeiwijze) 13, 530.
 Capiz *18, 432 F3.
 Capmany, Antonio de 7, 128.
 Capo, Punta *6, 798.
 Capocchia, Punta *6, 798.
Capo d'Istria (graaf); 17, 347.
 Cappadociërs, drie groote 4, 71; 12, 310 311.
 Cappellania vicarii 23, 439.
 Cappellanus 23, 439.
 Capraja *11, 96 bkrt Corsica.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Capraro, Monte *6, 718 B1.
Caprera; *14, 320 B4.
Capri; *6, 798; *14, 320 E4
 Caprile *6, 798.
 Caprino *11, 348.
 Capronno *16, 22.
Capsicum annuum; 7, 173.
Capsien; 17, 46.
Capua; 7, 83; 14, 320 E4.
 Caput obstipum (afwijking) 21, 273.
Caquetios; 8, 362 376.
 Carabobo, slag bij 5, 613.
 Caraca *6, 160 G5.
Caracas; *24, 656 C1.
 Caracasbaai *8, 363.
 Caraco (kleedingstuk) 15, 354.
 Caralio (Carthaagsche vesting) 6, 641.
 Caramanië 6, 795.
 Carambolebiljart 5, 179.
 Caramoean, Schiereiland *18, 432 F3.
 Caramuel y Lobkowitz, J. (1606-1682) 16, 184.
 Carapella *6, 718 C1.
 Caratasca, Laguna de *17, 608 C2.
 Carate (geneesk.) 17, 97.
 Carate-Lario *7, 771 A2.
 Caratinga *6, 160 G5.
Carauui montes = Kimara-gebergte; *12, 384 B3.
 Caravellas *6, 160 G5.
Carbid; 3, 389.
 Carbidid (soort carbid) 3, 389.
Carboeyelische verbindingen; 3, 80.
 Carbolglycerine 13, 673.
Carbolineum; 8, 78.
Carbololie; 22, 486.
 Carbon, Kaap, *17, 262 I2.
 Carbonara, Kaap *14, 320 B5.
 Carbonblack (kleurstof) 11, 387.
 Carbonell, Pere Miquel 7, 128.
Carbonia (aanv. dl).
Carbonzuren; heptaan-c. 6, 799; nonaan-c. 6, 798; pentaan-c. 6, 799.
Carburator; 3, 404.
Carcassonne; *11, 96 E5.
Carco, Francis; 10, 594.
 Carda (godin) 7, 45.
Cardamon-Gebergte; *10, 224 D6.
 Carde, Kaap de *17, 262 J2.
 Cardea (godin) 7, 45.
 Cardenas *17, 608 C1.
 Cárdenas, Pedro de 10, 382.
Cardia (maag); 16, 775.
Cardiff; *12, 464 E6.
Cardigan; (plaats en baai) *12, 464 D5.
Cardigan (graafschap); *12, 512 nr 59.
 Cardinello, Monte *7, 771.
 Cardona *7, 126 B2.
 Cardonnel, Louis le 16, 197.
 Carducho, B. 7, 10.
Cardwell; *3, 288 H2.
 Câreii Mari *13, 512 H2.
 Carembault (streek in N. Frankrijk) 7, 12.
 Carena, Punta di *6, 798.
 Caretschildpad 24, 518.
 Carey, William 24, 546.
 Cargiogo *16, 22.
Cargill, Donald; 6, 710.
Cargillieten; 6, 709.
Caribische Zee; *24, 656 B1.
 Cariboe Berg *18, 608 F4.
 Caricab *10, 224 D5.
 Carical = **Karikal**.
 Cariès, Jean 7, 64.
 Carigliano *6, 718 A1.
 Carina sterni (dierk.) 8, 294.
 Cariola, Monte *7, 771.
 Carisborg, Mij tot expl. van Bruin-kolenvelden 6, 372 373.
 Caritas catholica 16, 427.
 Cariteo (dichter) 14, 355.
 Carlin, M. 14, 227.
Carlisle; *12, 464 E4.
 Carlismo (Carlisten-beweging) 7, 26.
Carlistenoorlog; 10, 652.
Carlistenpartij; 7, 27.
Carlitte, Pic; *11, 96 D5.
Carloman (3^e); 16, 553 554.
 Carlos, Fray 20, 109.
 Carlotta, villa 6, 625.
Carlow (graafschap) = Ceithiarloch; *12, 512 nr. 114.
Carlsbourg; *16, 736 B3.
 Carlsen, Elling 18, 708.
 Carlu, Jean 1, 81.
 Carlyle, Dom A. 6, 665.
Carmarthen Bay; *12, 464 D6.
Carmathan (graafschap); *12, 512 nr. 55.
Carmel; *19, 384 C6.
Carmel (Gebergte); *19, 384 C3.
 Carmen (Bolivia) 6, 160 B4.
Carmen (Mexico); *17, 608 A2.
 Carmina Figurata 10, 691.
 Carmona, Ant. (pres. v. Portugal), aanv. dl i. v. Salazar.
Carnac; *6, 214 C2.
 Carnago *16, 22.
 Carnamah *3, 288 B4.
Carnarvon (Wales); (stad) *12, 464 D5; (graafschap) *12, 512 nr 64.
 Carnarvon (Unie v. Z. Afr.) *23, 94.
 Carnaval, Kaap *23, 320 J5.
 Carnegie-Heldenfonds 20, 463.
 Carnegie Meer *3, 288 C4.
 Carneios (Grieksche maand) 7, 47.
 Carner, Josep 7, 129.
 Car Nicobar *10, 224 G6.
Carnières; *13, 176 D4.
 Carnische Alpen = **Karnische Alpen** = Karnische Hauptkette.
 Carnutum (plaats) 7, 320.
Caroliën (oud-Zweedsch en oud-Beiersch geldstuk) aanv. dl.
Caroliëneilanden; 5, 242.
Carolina; *22, 320 D2.
 Carolina (Bonaparte) 5, 649; 18, 149.
 Carolina van Ansbach 11, 632.
 Carolina van Brunswijk 11, 633.
 Carolinaparkiet 19, 438.
Carolinen; *3, 480 L8; (Carolinen-geschil) 16, 306.
 Carolis, Adolfo de 5, 485.
Carolus Borromaeus; 7, 133 520; 8, 13.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Carolusgulden 12, 542.
 Caron, Pierre Augustin 4, 185.
Carotine; 7, 184.
 Carouge *24, 720 B4.
 Carp *3, 18 B1.
 Carpenesilo 10, 241.
Carpentaria-Golf; *3, 288 F1.
 Carpenter (diepzee-onderzoeker) 9, 40.
 Carpenter, John Alden (componist) 23, 331.
Carpentier, P. de; aanv. dl.
Carracci, Annibale; 7, 16.
Carrara; *14, 320 C2.
 Carré de Malberg, C. B. 7, 335 679.
 Carréformatie (krijgsk.) 10, 827.
 Carrera (dictator van Guatemala) 12, 521.
 Carriacou (eil.) 12, 317.
 Carrie, p. 5, 630.
 Carrières *11, 96 bkrt Parijs.
 Carriers (wratduiven) 24, 365.
 Carril *21, 752 B1.
 Carrillo, Braulio 8, 214.
 Carrogis, Louis 7, 45.
 Carrontuohill (Ierland) 14, 15.
 Carrosserie (van automobiel) 3, 403 408.
 Carson, lord 14, 19.
 Carson City 18, 508; *23, 320 C3.
Carson Sink = Carson, Lake; *6, 670 C2.
Carstensz-toppen; *17, 816 D2.
Cartagena (Spanje); *21, 752 F4.
Cartagena (Columbia); *24, 656 B1.
Cartago (Costarica); *17, 608 C4.
Cartago (Columbia); *24, 656 B2.
 Cartas Espanolas (pseudoniem) 10, 374.
Carter; 3, 405.
 Carteret *14, 802.
 Carteròmaco, Niccolò 11, 16.
 Carthacus, Hl. 7, 67.
Carthage; 6, 826; 18, 717; 20, 293; *20, 768 C6; (synode van) 19, 586.
Cartimandua; 23, 283.
 Cartmel *12, 464 bkrt 2.
 Cartujano, El 19, 374.
 Cartwright *18, 608 N4.
 Carucci, Jacopo 20, 77.
Carvajal, Micoel de; 6, 752.
 Carvalho, Seb. Joz. de 20, 65.
 Carvin *11, 144 D4.
 Carvoeira, Kaap *21, 752 B3.
 Cary, Jacob 18, 521.
Casablanca; *1, 536 C1.
 Casa Dei (Benedictijner abdij) 7, 272.
 Casale Capobianco *6, 715 B2.
 Casale Maccarese *6, 715 A2.
 Casale Magliana *6, 715 A2.
 Casale Marcigliana *6, 715 B1.
 Casale Tragliata *6, 715 A2.
 Casamanya, Pics de *2, 315 B2.
 Casamozza *8, 193 B2.
 Casanate, Gir. 7, 77.
 Casas, Las (stad) 7, 365.
 Casca *6, 160 bkrt B1.
 Cascadas, Las *19, 418.
Cascade-gebergte; *23, 320 B2.
 Cascademethode (natuurk.) 16, 505.
Cascaes; *21, 752 B3.
 Casciorolus, V. 4, 51.
 Caserio (Ital. anarchist) 7, 50.
Caserta; 6, 718 B1.
Casimir III de Groote; 16, 559; 20, 42.
Casimir, R.; 16, 747.
 Casiquière *24, 656 C2.
 Caslau *5, 578 D2.
 Caso = **Kasos**.
 Casoria *6, 718 B2.
 Caspar (een der Drie koningen) 1, 53.
Caspar-Roblesdiep = Kolonelsdiep; *11, 208 D2.
 Casquets *14, 802.
 Cassandreia (op Chalcidice) 19, 27.
 Cassandreia (op Pallene) 20, 130.
 Cassano *16, 22.
 Cassel (Duitschland) = **Kassel**.
 Cassel (Fr. Vlaanderen) = Kassel *11, 144 B2; (slag bij C.) 14, 405; 18, 376.
 Cassel, Mont = **Kasselberg**.
 Casserius (schrijver) 24, 477.
 Cassewinica *22, 320 D2.
 Cassianum (paedagogie) 3, 310.
Cassianus, Joannes; 7, 109; 14, 590.
 Cassiar Mountains *6, 734 D2.
 Cassino *14, 320 D4.
Cassiodorus; 13, 375; 15, 339; 23, 516.
 Cassipora *22, 320 D2.
Cassirer, P.; 5, 484.
 Cassis (helm) 11, 289.
 Cassopo (plaats) 7, 96.
 Cassovië (bisschopszetel) 21, 626.
 Castagna, Joannes 23, 120.
 Castagniza, Juan de 7, 731.
 Castaldi, Panfilio 10, 640.
 Castalides (= muzen) 7, 99.
 Castalio (theol. schrijver) 22, 576.
 Castaneda, Hyacinth 13, 228.
 Castanheiro *6, 160 B2.
Casteau; *13, 176 D3.
 Casteel (munt) 17, 318.
 Casteggio (plaats) 7, 584.
 Castel di Guido *6, 715 A2.
 Castel di Leva *6, 715 A2.
Castellidardo, overwinning v. 14, 349.
Castel Gandolfo = Castel Galdolfo; *6, 715 B2.
 Castel Guiliano *6, 715 A1.
 Castellabate *6, 718 B2.
 Castellammare *14, 320 E4.
Castellani; 8, 132; 11, 36.
 Castellano (dialect) 7, 106.
 Castelletto *11, 348.
 Castellfulfit *7, 126 B2.
 Castello *16, 22.
 Castello, Francesco 5, 755.
 Castello Barbarossa *6, 798.
Castello Branco; *21, 752 C3.
 Castello Gandolfo, Lago di = **Albano**, meer van.
Castellon de la Plana; *21, 752 F3.
 Castelmarte *7, 771.
Castelnau, E. de; 10, 627.
Castelnuovo = Ercegnovi; *19, 112 F5.
 Castelnuovo di Porto *6, 715 B1.
 Castelnuovo di Verona *11, 348.
 Castel Porziano *6, 715 A2.
 Castel Romano *6, 715 A2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Castenraij *16, 448 D3.
 Casteren *18, 631 G3 nr 131.
 Casti connubii (encycliek) 10, 196; 13, 734; 19, 782.
 Castigliano *7, 771 A2.
 Castiglione, F. X. 19, 780.
 Castiglione, G. B.; 18, 23.
 Castiglione, J. 16, 116.
 Castiliaansch Scheidingsgebergte; *21, 752 D2.
 Castilië; 17, 526; (Oud Castilië) *21, 752 D2; (Nieuw Castilië) *21, 752 D3.
 Castilië, Kanaal van *21, 752 D1.
 Castilla (plantk.) 7, 107.
 Castilla, Ramon 19, 646.
 Castillo, Joh. del 12, 141.
 Castillon; *18, 240 A4.
 Castione *11, 348.
 Castle Rock Point *1, 520 bkrt g.
 Castor en Pollux 9, 115; 16, 208.
 Castorin (laken) 7, 109.
 Castra sustentatoria (legerplaats) 16, 253.
 Castra Trajana (vesting) 24, 400.
 Castra Ulpia (vesting) 24, 400.
 Castres *11, 96 E5.
 Castricum; 5, 18; *18, 672 A3.
 Castrioti, George 21, 581.
 Castro, Eleonora de 11, 51.
 Castro, Gulielmus a 5, 723.
 Castro, Jacobus a; 5, 734.
 Castro, Matth. De 7, 326.
 Castro, pater de 12, 665.
 Castro Giovanni = Enna.
 Casualty Assurance 16, 360.
 Casuarinen Kust *17, 816 D3.
 Cat *23, 320 K6.
 Catacomben; (afbeeldingen) 6, 558.
 Catala *3, 650 B3.
 Catalao *6, 160 F5.
 Catalonië; 3, 789; 7, 126; *21, 752 G1.
 Catalanisch kustgebergte; *21, 752 G2.
 Catalogo der Keurboekkerij (leetuurgids) 16, 204.
 Catamarca = San Fernando de C.; *2, 808 C2.
 Catandoeanes *18, 432 F3.
 Catania; (plaats en golf) *14, 320 E6.
 Catanzaro; *14, 320 F5.
 Cataracta (onderdeel van een confessio) 8, 15.
 Catarrhini (dierk.) 1, 106.
 Catastrophentheorie (nat. hist.) 8, 403.
 Catechese (Prot.); 12, 81.
 Catechesen, mystagogische 8, 440.
 Catechetisch Congres te München 6, 564.
 Catechisten (Reinilda-huizen) 23, 706.
 Catechumenaat; 9, 651.
 Catel *14, 802.
 Catez, M. Josepha Elisabeth 10, 118.
 Catham (eil.) 11, 287.
 Catharina, Hl. (klooster op den Sinai); 6, 133.
 Catharina van Wurttemberg 5, 650.
 Catharina-dal, St.; 18, 120 674 677.
 Cathedra massimiana (ivoren bisschopszetel) 17, 352.
 Cathérinettes (ateliermeisjes) 7, 142.
 Cathkin Piek *1, 520 F7; 4, 609.
 Catholic Guardian (periodiek) 21, 750.
 Catholic Relief Bill 10, 152.
 Catholieke Apostolische Kerk, Heilige 14, 299.
 Catholieke Nederl. Stemmen; aanv. dl i. v. Brouwer, Th., en Witz, Josuë.
 Catilina; 3, 417.
 Catiri (geneesk.) 17, 97.
 Catoche, Kaap *18, 608 K7.
 Cator (leider v. expeditie in Nieuw-Guinea) 24, 289.
 Catria, Monte *14, 320 D3.
 Cats, Elisabeth 18, 154.
 Cattaro = Kotor; *3, 672 C3.
 Cattaro, Bocche di *19, 112 F5.
 Cattuig (zeilvaart) 22, 821.
 Caubert, pater 19, 18.
 Cauca; *24, 656 B2.
 Cauchy, A. L.; 8, 108.
 Caudescore = Koudeschure; *11, 144 C3.
 Caulincourt, Armand Augustin 7, 157.
 Caumont, A. de; 20, 723.
 Caumont La Force, markies van 3, 636.
 Cauquènes *2, 808 B4.
 Causes, Les *11, 96 F4.
 Cauterets; *11, 96 D5.
 Cauto, Rio *17, 608 D1.
 Cauveroy *10, 224 D5.
 Cauvery (riv.) 15, 129.
 Cauwelaert, Frans Van; 22, 69.
 Caux; *11, 96 E5.
 Caux, Salomon de 7, 159.
 Cavallé Coll, A.; 19, 242.
 Cavajon *11, 348.
 Cavaleria, Kaap *3, 650 E1.
 Cavaliere, E. del 7, 168.
 Cavalli, Giov. 11, 687.
 Cavallo, Niccolò del 4, 16.
 Cavally *1, 520 C4.
 Cavan (graafschap) *12, 512 nr 129.
 Cavandone *16, 22.
 Caveliers (Eng. partij) 12, 470.
 Cavellus, Hugh 16, 821.
 Cavendish, H.; 1, 148; 12, 285.
 Caviana *24, 656 E2.
 Cavona *16, 22.
 Cavour, C. B. van; 7, 371.
 Cawdor Castle (kasteel in Schotland) 18, 246.
 Cawnpore; *10, 224 E2; (uitmoording) 18, 253.
 Caxias (Maranhao) *6, 160 G2.
 Caxias (Rio Grande do Sul) *24, 656 D5.
 Caxton, William 1, 80.
 Cayambe *24, 656 B2.
 Cayapo, Serra *6, 160 E5.
 Cayenne; *24, 656 D2.
 Cayes, Les = Aux Cayes; *12, 639.
 Cayman-eilanden; *17, 608 C2.
 Cayo del Rosario *8, 327 C2.
 Cayo Grande *8, 327 D2.
 Cayo Largo *8, 327 C2.

- Cayo Romano *8, 327 E1.
 Cayo Sabinal *8, 327 E1.
 Cayos de St. Felipe *8, 327 B2.
 Cazlon *3, 18 D6.
 Cazlona (riv.) 7, 113.
 Cazines, Golf van *8, 327 C2.
 C.C.I. 7, 739.
 C.C.P. 7, 256.
 C  a *21, 752 D1.
Ceará; *6, 160 G3.
 Cebaco *17, 608 C4.
 Cebenna, Mons 7, 264.
 Ceboe *18, 432 F3.
Cebuco (Centr. Bureau voor Courantenpubliciteit) aanv. dl.
 Cechy = **Bohemen** = Böhmen.
 Cecidi  n, phyto- en zo  cecidii  n (plantk.) 11, 301.
 Cecilia van Mecklenburg-Schwerin 24, 228.
 C.E.D.A. (Spaansche boerenbond) 21, 760.
 Cedar *3, 18 C4.
 Cedar (riv.) *14, 39.
Cedar Rapids; *14, 39.
 Cedarville *6, 670 B1.
 Cedel 7, 179; 24, 10.
Ceder; 5, 696.
 Cedrata odorata 7, 178.
 Cedrondal 14, 532.
 Cedros 1, 520 bkrt a.
 Cedulaire lasten 17, 748.
Ceel; 24, 10.
Cefalonia = Kephallenia = Kephallinia; *12, 384 B4.
 Ceiba *17, 608 B2.
 Ceithiarloch = **Carlow**; *12, 512 nr 114.
 Ceitinn, Seathrun (Iersch schrijver) 15, 135.
 Cel (Communisme) 7, 763.
Celastrus; 5, 706.
 Celdeeling (biol.) 7, 186; 12, 392.
 Cele, J.; 16, 396.
Celebes; *7, 160.
Celebes-Zee; *18, 432 F5.
 Celestino (Vichywater) 23, 442.
 Celje = **Cilli**.
 Cellarius-tourills (condensatie-vaten) 5, 635.
Celle; *9, 576 D2.
 Celle, La *11, 96 bkrt Parijs.
 Celle, Dorothea van 11, 154.
 Celleer (Cellulairtheorie) 7, 198.
Celles (Henegouwen); *13, 176 A2.
Celles (Luik); *16, 704 B2.
Celles (lez-Dinant) (Namen); *18, 240 D4.
 Celles-sur-le-Piéton (plaats) 20, 73.
 Cellieten (cellebroeders) 1, 763.
 Cellietinnen (cellezusters) 1, 763.
 Cello (muziekinstr.) 23, 482.
 Cellobiose 7, 198 200.
 Celman, J. 2, 810.
 Celone *6, 718 C1.
 Celplasma 10, 10.
 Celsa, Hl. 4, 652.
 Celstrekking (plantk.) 12, 391.
Celsus (aanv. dl); 19, 104.
 Cement-betonweg 24, 96.
 Cementtegelbestrating 4, 786.
 Cencio Savelli (paus) 13, 520.
 C  ne, Mich. Charles le 20, 708.
 C  nis, Mont = **Mont C  nis**.
 Cenko (Belg. koopkantoor v. koloniale waren) 16, 99.
 Cenomani (plaats) 17, 156.
 Cenon, slag bij 20, 30.
 Censius, J. 8, 276.
 Centel *1, 658 D2.
 Centenaro *11, 348.
 Center *1, 649 D2.
 Centerpunt (metaalbew.) 7, 214.
 Centerville *1, 649 C4.
 Centi.... (maten en gewichten) 17, 323.
 Cento Celle *6, 715 B2.
 Centraal-Atlantische rug 3, 262.
Centraal-Australië; *3, 288 E3.
Centraal-Azië; 17, 626.
 Centraal bestuur 4, 789.
Centraal Bureau voor Courantenpubliciteit (aanv. dl).
 Centraal Bureel (Communisme) 7, 763.
 Centraal Fransch Plateau *10, 432 E4.
Centraal Gebergte = Sneeuwgebergte; *3, 251 B2.
 Centraal-Indië, Staten van *11, 334 B2.
 Centraal Katholiek Koloniaal Bureau 15, 114.
 Centraal Nijverheidscomiteit van België 5, 739; 24, 133.
Centraal-Plateau; *21, 48 C3.
 Centraal Russisch Bekken *21, 48 D3.
 Centraal-Spoorweg Maatschappij, Nederlandsche 18, 400.
 Centrale Beleggingsraad 21, 674.
 Centrale Kas voor Landbouwerediet 17, 627.
 Centrale Meseta (hoogvlakte in Mexico) 17, 576.
Centrale Provincies; *10, 224 E3.
Centrale Raad van Bedrijven, R.K.; 4, 232; 8, 75.
 Centrale Raad van Beroep (ongevallen- en invaliditeitswet) 13, 543.
 Centrale van Bouwverenigingen 6, 64; 23, 41.
 Centrale Volksbank 24, 136.
 Centrale Volksverzekering 4, 471.
Centrale voor Arbeidersopvoeding; 7, 681.
 Central Lowlands (Schotland) 12, 454.
 Centrifugaalmaschine 7, 227.
Centrifuge-melk; 19, 51.
 Centrolecithale eieren 10, 11.
 Centrosma (biol.) 7, 182.
Centrosomen; 6, 82.
 Centrospheer (aardkern) 1, 149; 3, 198.
 Centrum, Het (Kath. dagblad v. Enschede) 23, 310.
 Centrum (Duitsche politieke partij); 3, 537.
 Centrum-Kanaal *13, 176 D3.
 Centrum tendineum (dierk.) 17, 629.
 Cent-Suisses (lijfwacht) 24, 777.
 Cepha  line 14, 286.
Cephalotus; 14, 210.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

Cepheus; 7, 96.

Cephisódotus (Gr. beeldhouwer) 10, 47.

Cephis(s)us = **Kiphissos** = Kephisos = Macropotamos.

Ceprano (plaats) 11, 173.

Ceram = Seram = Serang; 7, 238; *17, 816 B2.

Ceram, Straat *2, 122 B1.

Ceramiek; 1, 156.

Ceram-Laoet-eilanden = Seran-Laoet-eil. *17, 816 C2.

Ceram Zee = Pitt-passag; *17, 816 B2.

Céran, Hl. 15, 269.

Cerano, Il (Ital. bouwmeester) 8, 278.

Ceraso, Mont *6, 715 B2.

Cerbère, Kaap *7, 126 D1.

Cerceau, Androuet du 22, 822.

Cerceau, Jacques du 2, 317.

Cerdana *7, 126 B1.

Cerealia (Romeinsch feest) 7, 252.

Ceremonies, H. Congreg. der 8, 28.

Cereo *7, 771.

Ceres (Demeter); 7, 758.

Ceres (sterrenk.); 17, 307.

Cerexhe-Heuseux; *16, 704 D2.

Cerf (eiland); *1, 536 I5.

Cerfontaine; *18, 240 A4.

Ceri *6, 715 A2.

Cerietaarde; 1, 164.

Cerigo = **Cythéra** = Kythira.

Cerigotto *3, 672 E7.

Cerinthus; 6, 651.

Cernauti = **Czernowitz.**

Cernavoda; *19, 112 L4.

Cernobbio; *7, 771.

Cérroux-Mousty; *6, 96 D4.

Cerreto *6, 718 B1.

Cerro *16, 22.

Cerros *23, 320 C5.

Certosa, La *6, 798.

Certosastijl 10, 405.

Certosa van Farneta 15, 79.

Cerussiet; 16, 612 614 615.

Cervantes; 3, 424.

Cervati, Monte *6, 718 C2.

Cervelas 10, 563.

Cerveny 4, 18.

Cervera *7, 126 B2.

Cerveteri; *6, 715 A2.

Cervialto, Monte *6, 718 C2.

Cervin, Mont = **Matterhorn** =

Cervino, Monte; *24, 720 C5.

Cervini, Marcello 2, 766.

Cervino, Monte = **Matterhorn.**

Cervione *8, 193 B2.

Cesano *6, 715 A1.

Cesi, Federico 20, 738.

Ceska Lipa 5, 576; *19, 112 D1.

Ceské Budejovice = **Budweis; *19, 112 D2.**

Ceské Velenice = **Gmünd** (Gostenr.); *19, 112 D2.

Cesko-Lipan 16, 497.

Cesko Slovenská Republika = **Tsjecho-Slowakije; *19, 112 D2.**

Cesky Krumlov = **Krumau; *5, 578 C3.**

Cesky Les (Bohemer Woud) 5, 582.

Cesky Tecin *19, 112 F2.

Cetatea Alba = Akkerman; *21, 48 C5.

Cetewayo (Zoeloehoofdman) 24, 613.

Cetina; *8, 490 C2.

Cetinje; *3, 672 C3.

Cetische Alpen *2, 40 F2 sub E6.

Cette = **Sète** *11, 96 E5.

Ceusters, J. de 8, 216.

Centa; *1, 536 C1.

Ceve, Monte *16, 22.

Cevennes; *11, 96 E4.

Ceylon; 6, 509; 7, 265; *10, 224 E6.

Cezme *3, 672 G5.

C.F.T.C. (Fransche Kath. arbeiders-syndicaten) 7, 831.

C.G.T. (Fransche arbeiderssyndicaten) 7, 831.

Chaam; *18, 631 E2.

Chabarowa (havenplaats) 14, 623.

Chabarowski *14, 464 C1.

Chabas, F. J.; 13, 327.

Chablais *24, 720 B4.

Chaboras (riv.) 12, 609.

Chabra, Wadi-el *9, 260.

Chachapoyas (stad) 2, 112.

Chaco (Gobernacion del); *2, 808 D2.

Chadbourne-plan; 22, 316.

Chadir, al (figuur uit den Koran) 7, 370.

Chaereas en Calirrhoë (roman) 7, 308.

Chafarinas Eiland *21, 752 E5.

Chafid (Mohammedaansche besnidenis) 4, 771.

Chafre (pharaon) 7, 336.

Chagas (beeldhouwer) 6, 173.

Chagres 19, 418; *19, 418.

Chaiber Piek *10, 224 C1.

Chaillot (tapijtk.) 22, 454.

Chaineux; *16, 704 E2.

Chairière *18, 240 C7.

Chaise, Fr. d'Aix de la 7, 274.

Chalatenang *17, 608 B3.

Chalaza; 10, 12; 12, 630; 24, 447.

Chalcedon; (concilie van 451) 7, 490; (Eikensybode bij C.) 7, 513.

Chalcidice; 1, 144.

Chalcidisch Schiereiland *12, 384 E2.

Chalcion (plaats) 14, 370.

Chalcis; *12, 384 E4.

Chalcopyriet 10, 337.

Chaldani (sekte) 19, 167.

Chaldeeuwsche Christenen; 18, 484.

Chalden (volksstam) 3, 37.

Chalicosis; 16, 609.

Chalil (Arabische schrijver) 2, 631 635.

Chalil, El = **El Chalil** = **Hebron; *19, 384 C5.**

Challah (Joodsche liturg.) 11, 299.

Challoner (bisschop) 11, 422.

Chalmers, James 20, 124.

Châlons-sur-Marne; *11, 96 F2.

Chalon-sur-Saône; *11, 96 F3.

Chaltin, L. N.; 4, 124.

Chalupe, Appolonia 18, 458.

Cham *4, 330 G2.

Cham (Chamieten); 12, 679.

Chamberlain, A. N. (aanv. dl).

Chamberlain, Sam 12, 829.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Chamberlin (geol.) 1, 152.
Chambéry; *11, 96 F4.
 Chamelecon, Rio *17, 608 B2.
 Chameleon (dierk.) 14, 780.
 Chamérat, Marcelline de 24, 705.
Chami = Hami = Kami; *3, 448 G4.
Chamonix; *11, 96 G4.
Champagne; *11, 96 F2.
 Champaign *14, 39.
Champagne, Philippe de; 3, 59.
 Champerico *17, 608 A3.
 Champfleury (pseud.) 13, 713.
 Champigny *11, 96 bkrt Parijs.
 Champion *18, 240 C2.
 Championnet, generaal 19, 491.
Champlon; *16, 736 D2.
 Champmol (Kartuizerklooster) 21, 632.
Champollion, J. F.; 6, 768; 20, 799.
 Chanaral *2, 808 B2.
 Chanca Meer *14, 464 C2.
Chancelade, La (plaats) aanv. dl.
 Chaney *24, 720 A4.
 Chandos *3, 288 F2.
Changai-Gebergte; *3, 480 G4.
 Changement (phonétique) combinatoire 23, 660.
Chania = Canea = Kanea; *3, 672 F 7 en bkrt C.
 Chanigalbat (volksstam) 7, 279.
 Chanka (Peru) 7, 384.
 Chanka Meer (China) *3, 480 K4.
 Chanly *16, 736 B2.
 Channel = **Kanaal**, Het = Manche, La; *12, 464 F6.
 Channel, The (bij St. Eustatius) *21, 111.
 Channel Islands (graafschap) *12, 512 nr 53.
 Chanoekkah (Joodsch feest) 10, 191.
Chan Santa Crux; *17, 608 B2.
Chanson de Roland; 19, 18.
 Chantemelle *16, 736 D4.
Chan-Tengri; *3, 480 F4.
Chantepie de la Saussaye, Daniël; 10, 398.
Chantilly (kasteel); 3, 340.
 Chaoeias *17, 262 K3.
Chaonen; 10, 276.
Chapdelaine, A.; 7, 402.
Chapelain, Jean; 3, 298.
Chapelle-à-Oie; *13, 176 B3.
 Chapelle d'Armentières, La = **La Chapelle d'Armentières**.
Chapelles-à-Wattines; *13, 176 B3.
Chapman, J. H. P. (aanv. dl).
Chapon-Seraing; *16, 704 C2.
 Chappa *1, 243 B3.
 Chappotin de Neuville, H. de 11, 45.
 Charan *1, 498 C3.
 Charani, ruïnen van 3, 573.
Charbin = Harbin; *14, 464 B1.
 Charbon, Claude 6, 16.
Chareamis; 13, 295.
Chareot, J. M. (medicus); 9, 634.
 Charcot (Noordpoolreiziger) 18, 653.
Charente (dep.); *11, 64 nr 62.
Charente; *11, 96 C4.
Charente-Inférieure (dep.); *11, 64 nr 61.
 Charenton *11, 96 bkrt Parijs.
Chares van Rhodos; 7, 716.
Charge(h), Oase = Kharga; *1, 536 bkrt a B2.
Charidzjieten; 14, 313.
 Charivari, The London (weekblad) 20, 293.
 Charkiv = Kharkow = **Charkow**.
Charkow = Kharkow = Charkiv; *21, 48 D5.
 Charlemagne 15, 46.
Charleroi; *13, 176 E4.
 Charleroi, Kanaal v. *4, 432 C2; 6, 97.
 Charles, Kaap *23, 320 K3.
 Charles, Mme 16, 42.
Charles-Louis-Gebergte; *17, 816 D2.
 Charleston (Austr.) *3, 288 G2.
Charleston (W. Virginië); *23, 320 J3.
Charleston (Z. Carolina); *23, 320 K4.
 Charlestown 18, 510.
 Charleville (Austr.) *3, 288 H4.
 Charleville (Fr.) *11, 96 F2.
 Charlier de Gerson, Jean le 11, 674.
Charlois; 20, 819; *24, 688 C3.
Charlotte v. Luxemburg (aanv. dl); 16, 738.
Charlotte, keizerin v. Mexico; 17, 422.
 Charlotte Augusta (Eng. kroonprinses) 16, 315.
 Charlotte Sophie v. Mecklenburg-Strelitz 11, 633.
Charlottenburg; *9, 576 E2.
 Charlottetown (Canada) 20, 184; *23, 320 N1.
 Charlottetown (Dominica) 9, 210.
 Charlton *8, 354 D1.
 Charmotte (vuurvaste leem) 7, 288.
 Charmouthien (geol.) 14, 708.
Charneux; *16, 704 E2.
 Charolais, Monts du *11, 96 F3.
 Charpoet *3, 35 D3.
Charrière; 24, 717.
Charron, Pierre; 22, 579.
 Charte d'Oléron 19, 9.
 Charter 12, 503 722.
 Charter van Cortenberg (1312) 18, 359.
 Charters-Towers *3, 288 H3.
 Chartoom = **Kartoem** = Khar-toem; *1, 536 bkrt a B4.
Chartres; 3, 417; *11, 96 D2.
Chartreuse (gebergte) *2, 40 A3 sub C 3 b.
Chartreuse, Grande; *11, 96 F4; 15, 78.
 Chartularium 7, 73.
 Chartum (plaats) 7, 319.
 Charvin, Mont *24, 720 B5.
Charybdis; 17, 622.
 Chascomús *2, 808 E4.
 Chasj-roed *1, 498 B3.
 Chaskovo *19, 112 I6.
 Chasor (plaats) 3, 152.
Chassepierre; *16, 736 C4.
 Chassepot (geweertype) 17, 496.
 Chasseral *24, 720 C2.
 Chasseral, Mont *24, 720 B3.
Chastrès; *18, 240 A3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Chastre-Villeroux-Blanmont**; *6, 96 D5.
 Chatanga Baai *3, 480 I1.
 Chatawhatche *1, 649 D6.
 Châteaubriant *6, 214 E2.
 Châteaubriant, Charlotte de 8, 316.
 Chateaulin *6, 214 B1.
 Chateau Rochefort *11, 96 F3.
 Chateauroux *11, 96 D3.
 Châteauroux, Mme de 16, 558.
 Château Salins *10, 143 B2.
Château-Thierry; *11, 96 E2.
Chatelet; *13, 176 F4.
Chatelineau; *13, 176 F4.
 Chatenay *11, 96 bkrt Parijs.
 Chat-Gontier *6, 214 F2.
 Chatham (Canada) *18, 608 M5.
Chatham (Eng.); *12, 464 bkrt 3; (tocht naar C.) 11, 569.
Chatham-Eilanden = Warekauri; *18, 762.
Châtillon (prov. Luxemburg); *16, 736 D4.
Châtillon, Groot (Suriname); *22, 320 C2.
 Chatillon, Jacob van 6, 228.
 Chat noir (cabaret) 6, 612.
 Chatom *1, 649 A5.
 Chatou *11, 96 bkrt Parijs.
 Chatrânez, Nicolas 7, 539.
 Chatrian, Alexandre 10, 297.
 Chats (trappen te Benares) 4, 530.
Chattabochee; *23, 320 I4.
Chattanooga; *23, 320 I3.
 Chatterjee, B. C. 18, 569.
 Chatzotzerah (muziekinstr.) 14, 616.
 Chaubisi *10, 224 E2.
 Chaucius (bijnaam v. Publ. Gabinius Secundus) 7, 331.
Chaudfontaine; *16, 704 D2.
 Chauffage flamand (broeikastverwarming) 16, 629.
 Chauken (volksstam) 8, 137.
Chaumont (-en-Bassigny); (verdrag van) 7, 801; *11, 96 F2.
Chaumont-Gistoux; *6, 96 D4.
 Chausey Eilanden *14, 802.
Chaussée-Notre-Dame-Louvignies; *13, 176 D3.
 Chauvenel, Emmanuel 24, 705.
 Chauvin 7, 335.
Chaux de Fonds, La; *24, 720 B2.
 Chavagnes, Pères de 4, 144.
 Chavagnes, Ursulinen van 4, 144.
 Chavante, Serra *6, 160 F4.
 Chavée (droogdal) 7, 829.
 Chaves *21, 752 C2.
 Chaville *11, 96 bkrt Parijs.
 Chawan (Chin. aardewerk) 14, 473.
 Chazze, Wadi *19, 384 A6.
 Cheb = Eger (Duitschl.); *19, 112 C1.
 Chebar (N.-Babylonië) 7, 442.
 Chechia (hoofddekse) 10, 675.
Cheddar; *12, 464 E6.
 Cheddiet (springstof) 7, 437; 22, 22.
 Chedi (tempel) 22, 808.
 Chedoeba-eiland *5, 231 B3.
 Cheiber *1, 536 bkrt a C2.
 Cheilvocht (dierk.) 16, 759.
 Cheironomia, -sophia 12, 688.
Chelcicky, Petrus; 5, 575.
 Chélif *17, 262 H2.
 Chélif-vlakte *17, 262 G3.
 Chelino, Boccaccio di 5, 417.
Cheliod(h)romia = Halonesos; *12, 384 E3.
 Chelly, River de *3, 18 G2.
Chelm (Pomorze) = Kulm = Cholm = Chelmino; *20, 64 C2.
 Chelm (Lublin) *20, 64 E3.
 Chelmino = Chelm (Pomorze) = Kulm = Cholm.
 Chelmonski, J. 20, 47.
Chelmos; *12, 384 D4.
Chelmsford; *12, 464 bkrt 3.
Cheltenham; *12, 464 E6.
 Chelura (dierk.) 5, 732.
 Chemiatrie (geneesk.) 13, 808; 21, 749.
 Chemin-Dupontès (sekte-stichter) 22, 577.
Chemische verbinding; 23, 290.
 Chemisch reinigen (v. kleeding) 24, 20.
 Chemise-enveloppe 19, 48.
Chemnitz; *9, 576 E3.
 Chemoskan (Chemosnadab) Moa-bietische koning 7, 288.
Chenab; *10, 224 C1.
Chenée; *16, 704 D2.
Chenille; 22, 452.
 Chennevière, Georges 1, 215.
 Chensoe (Egyptische god) 7, 448.
 Chepat (godin) 17, 740.
 Chepping Wycombe = **High Wycombe**; *12, 464 bkrt 3.
 Cheprer = Chepri (Egypt. god) 20, 429.
 Chèqueboekje 7, 350.
 Chèquerekening 7, 350.
 Cher (dep.) *11, 64 nr 33.
Chersain; *16, 736 E2.
Cherbourg; *11, 96 C2.
 Cherchel *17, 262 H2.
Chercq; *13, 176 A3; 15, 80.
 Chéret (affiche-kunstenaar) 1, 80.
 Chergui; *17, 262 L3.
Cheribon = Tjerebon = Tjerebon; *14, 496 D2.
Cherokeezen; 12, 291.
 Cheroubikon (liturg. zang) 6, 604.
Cherso; *19, 112 D4.
Cherson; *21, 48 C5.
Cherubijnen; 8, 84.
Cheshire (grfschap); *12, 512 nr 44.
Chester; *12, 464 bkrt 1.
 Chesterbellocs (humoristische verzen) 4, 508.
 Chesterfield Inlet *18, 608 I3.
 Chetumal Baai *17, 608 B2.
 Chevalier, Hippolyte 11, 404.
Chevalier, Jules; 9, 168.
 Chevalier, Maria Françoise Cathérine 21, 358.
 Chevalier au lion, Le (roman) 14, 376.
 Chevalier-Jackson, bronchoscoop van 6, 303.
Chevetogne; *18, 240 D4.
 Chevgeli *19, 112 H6.
Cheviot Hills; 4, 609; *12, 464 E4.
 Chèvre, Kaap de la *6, 214 B1.
Chevron; *16, 704 D3.
 Cheyelon, Mount *3, 18 F4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Cheyenne *23, 320 F2.
Chézy, formule van; 4, 172.
Chianti; *14, 320 C3.
Chiapas; *17, 608 A2.
Chiararamonti, Barnabo 19, 780.
Chiasco *24, 720 D5.
Chiateggio (plaats) 7, 584.
Chiavenna; *14, 320 B1.
Chibcha (aanv. dl); 2, 155.
Chibokwe (volksstam) 4, 136.
Chicago; 7, 367; *23, 320 I2.
Chicago Heights; *14, 39.
Chichagow *18, 608 E4.
Chiclayo 16, 44; *24, 656 B3.
Chico (Argentinië, bij Manzana) *2, 808 C6.
Chico (Argentinië, bij Rawson) *2, 808 C5.
Chico (Californië) *6, 670 B2.
Chiem See; *9, 512 E5.
Chien-caillou (bijnaam van R. Bresdin) 6, 208.
Chiento *14, 320 D3.
Chiesa, Jacobus della 4, 545.
Chiese *11, 348.
Chieti; *14, 320 E3.
Chièvres; *13, 176 C3.
Chiewitz, G. Th. 10, 724.
Chiffa *16, 22.
Chifonie (muziekinstr.) 23, 450.
Chigi, familie 7, 808.
Chignolo *16, 22.
Chihuahua; *18, 608 H7.
Chilaw *7, 265 A3.
Childerik I (graf) 9, 294 707.
Childerik III; 17, 518.
Chili 2, 808; *24, 656 B6; (letterk.) 21, 745.
Chilia Noua = **Kilia**.
Chillán; *2, 808 B4.
Chillingworth, William 16, 155.
Chillon; *24, 720 B4.
Chiloë; *2, 808 B5.
Chilon (wijsgeer) 24, 568.
Chilonis (Spartaansche vrouw) 7, 601.
Chilperik I; 11, 151.
Chiltern Hills; *12, 464 F6.
Chilus = cheilvocht (dierk.) 16, 759.
Chimay; *13, 176 bkrt.
Chimborazo; *24, 656 B3.
Chimbote *24, 656 B3.
Chimes Pas *19, 112 K3.
China; *7, 384; (lakwerk) 16, 33; (China en Ned.-Indië) 18, 430; (burgeroorlog 1852-1867) 22, 420.
Chinandega; *17, 608 B3.
China nova (geneesmiddel) 22, 368.
Chincha-eilanden 12, 517; *24, 656 B4.
Chinde *1, 536 G6.
Chineesche Laagvlakte *7, 384 G3.
Chineesche Muur; *7, 384 E3.
Chineesche taal 7, 404; 22, 390.
Chineesche vlier 17, 440.
Chinetum 20, 341.
Chingan-Gebergte; *3, 480 I4; *7, 384 G1.
Chinguetti = **Sjingetti**.
Chinhydron (scheik.) 7, 426.
Chin Lee *3, 18 G2.
Chino *3, 18 D4.
Chinookwind; 1, 684.
Chiny; *16, 736 C4.
Chioggia; *14, 320 D2.
Chionides; 7, 734.
Chionieten (Hunnen) 13, 707.
Chios; *12, 384 H4; 15, 91.
Chiquimula *17, 608 B3.
Chirbet *19, 384 D4.
Chirbet es-Sjech Madkoer (ruïnen-heuvel) 18, 782.
Chirbet Izbik (plaats) 5, 86.
Chirbet Kana (plaats) 6, 732.
Chirbet Kerazeh (plaats) 8, 169.
Chirbet oemm Dzjima (plaats) 10, 205.
Chiricahua *3, 18 G7.
Chirico, De (schilder) 14, 367.
Chiriqui; (gebergte en lagune) *17, 608 C4.
Chirripo, Cerro *17, 608 C4.
Chirurgie; 18, 302.
Chisimaio = **Kismajoe** = Kisi-majo.
Chisinau = **Kiesjenew**.
Chisonaccia *8, 193 B2.
Chitân (Mohammedaansche besnidenis) 4, 771.
Chitral *1, 498 E2.
Chiura (eilandje) 12, 562.
Chiusa *22, 650.
Chivilco *24, 656 C6.
Chleuh (dialect) 21, 612.
Chlodomer, Koning 7, 432.
Chlodovech = **Clovis I**.
Chlodwig = **Clovis I**.
Chloor; 8, 572.
Chloordioxyde 7, 435.
Chloorheptoxyde 7, 435.
Chloorkalk; 11, 383.
Chloorknalgas-actinometer 1, 353.
Chloormonoxxyde 7, 435.
Chloorzilver-actinometer 1, 353.
Chloratiet (springstof) 7, 437.
Chlorcruorine 5, 349.
Chloride-zuur, complex 7, 784.
Chloriet; 15, 404.
Chlotilde, Hl.; 7, 432.
Chmara, Grigori (acteur) 18, 546.
Chnoem; 1, 582.
Chocolade; 6, 619.
Chodorlahomor; 1, 259.
Choeberidsjala *1, 221 D2.
Choës (Grieksch feest) 7, 442.
Choi *3, 462 B5.
Choiseul *18, 762.
Choiseul, hertog van 22, 57.
Choisy-le-Roi; *11, 96 bkrt Parijs.
Chojnice = **Konitz**.
Choke (van automobiël) 3, 408.
Chokier; *16, 704 C2.
Cholera (asiatica) 14, 156; 15, 507.
Cholera-vibrio 23, 438.
Cholerici (psychol.) 8, 67; 22, 509.
Cholesterine; 11, 283; 19, 737.
Cholet *11, 96 C3.
Cholm (Polen) = Kulm = **Chelm** (Pomorze) = Chelmno.
Cholm (Rusland) *21, 48 C3.
Cholon *10, 224 J5.
Choluteca *17, 608 B3.
Chomutov = **Komotau**.
Chondriosomen; 7, 182.
Chondrologie (geneesk.) 2, 293.
Chonos Archipel; *2, 808 B6.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Chopinél van Meung 14, 514.
 Chora (stad) 2, 193.
 Choraalboek 2, 478.
 Chorale Caecilia (zangkorps) 23, 573.
 Chorasnia (plaats) 7, 430.
 Chorda-bindweefsel 5, 201.
 Chordophoon (muziek) 18, 173.
 Chor el Gasj *1, 520 G3.
 Choreuten (mystische sekte) 17, 531.
 Chorieten (bijbel) 13, 598.
 Choriön (ei-omhulling) 10, 11.
 Chor-Kos *1, 536 bkrt a B6.
 Choroïditis (geneesk.) 23, 163.
 Chorologie (aardrijkskunde) 1, 188.
 Chorotegen-cultuur (Peru) 2, 155.
 Chorraei (bijbel) 13, 598.
 Chorre ra Penonomé *17, 608 C4.
Chorsabad (Choersabad); 3, 185 186.
 Chortenzie Tsjorten (bouwk. Tibet).
 Chosdar *3, 686 D4.
 Chosrau Anoesjarwan (Perzisch vorst) 14, 766.
 Chosroës II 7, 454; 15, 261. Zie ook Khosroës.
 Chotan = **Khotan**.
 Chotek von Chotkowa und Vognin, Sophie 13, 429.
Chotin = Hotin; *20, 64 G4.
 Chowbent (stad) 3, 240.
 Chrestiani 7, 456.
Chretien de Troyes; 12, 209.
Chrisma; 3, 688; 18, 194.
Christchurch; *18, 762.
 Christelijke leering, Broeders der 6, 278.
 Christelijke liefde van de Allerheiligste Maagd Maria en der Onbevleete Ontvangenis, Congregatie der Zusters van 17, 109.
 Christelijke Vereeniging 17, 632.
 Christelijk-Historische Vrouwen-groepen, Centr. v. 23, 711.
Christen-democraten; 12, 284; (Oostenr. school) 19, 154.
 Christ en majesté (iconograph.) 17, 81.
 Christen-Studenten Vereeniging 18, 786.
 Christen-Vrouwenbond, Ned. 23, 711.
 Christi, Monte *12, 639.
Christiaan II (van Denemarken); 8, 690; **Chr. III**; 8, 690; **Chr. IV**; 8, 690 725; **Chr. VIII**; 8, 691; **Chr. IX**; 8, 692.
Christiaansand = Kristiansand; *18, 704 B4.
 Christiaansö *5, 748.
Christiaanstad = Kristianstad; *18, 704 C4.
Christiaansund = Kristiansund; *18, 704 A3.
 Christiania = **Oslo**.
 Christianisme (direct en indirect, taalk.) 16, 162.
 Christiansen-filter 16, 409.
 Christiansfeld *8, 688 C3.
 Christina de Keulsche 7, 480.
 Christinaeus, Paulus 7, 499.
 Christlich-soziale Partei 22, 192.
Christmas Eiland (bij Java); *18, 432 C8.
 Christmas-Eiland (Polynesië) = Sporaden, Centraal Polynesische *18, 762.
 Christocentrisme (mystiek) 7, 497.
 Christoffel van Beieren 8, 690; 10, 317.
Christologie; 7, 490.
 Christologische dwalingen 7, 484.
 Christophe en Motigny (krijgsk.) 17, 743.
Christophori, Carlo; 17, 183.
Christophorus Hl.; 6, 363 Zie ook Christoffel.
Christus; (ambten v.) 2, 133; (monogram) 7, 483; (iconographie) 9, 60; 17, 123; (aan het Kruis) 14, 444; (lijden van) 16, 750; (wonden van) 24, 332.
 Chromaatoranje 7, 507.
Chromatine; 7, 183.
 Chromatius, Hl. 22, 618.
 Chromium 7, 506.
 Chromivervindingen 7, 506.
 Chromonika (muziek) 17, 825.
 Chromophileweefsels (dierk.) 7, 500.
 Chromoproteïnen (scheik.) 10, 53.
Chromosomen; 6, 82; 7, 186; 11, 562 600 695.
 Chromosoomgarnituur 11, 600 693 e.v.
 Chronicon forestariorum Flandriae 7, 504.
 Chronike ende genealogie van den prinsen ende graven van den Forest van Buc 9, 156.
 Chronos = Kronos = **Cronus**.
 Chronos (muziek) 8, 586.
 Chroomgeel 7, 499.
 Chroomkaliumsulfaat 7, 507.
 Chrudim (plaats) *5, 578 D2.
 Chrudimka (rivier) *5, 578 D2.
Chrysostomus, H. Joannes; 16, 523.
Chrzanow; *20, 64 C3.
 Chthonische goden 1, 157 vlg.; 12, 336.
 Chubascos (Mexico) 17, 578.
Chubut; *2, 808 C5.
 Chucker (polo-spel) 20, 56.
 Chuco (gipshoudend zand) 7, 380.
 Chudleigh, Thomas 7, 614.
 Chugual (gom) 20, 137.
 Chunegundis, Zalige (v. Hongarije) 4, 360.
 Chunigundis, Hl. (van Polen) 5, 610.
 Chuquisaca *6, 160 C6.
Chur; *24, 720 E3.
 Churchill (riv.) 6, 738.
 Churchill (stad) *18, 608 I4.
Churchill, W.; 3, 160.
Churruigerisme; 3, 824.
 Churwelsch (dialect) 20, 385.
 Chus (landstreek) 8, 399.
 Chusal Chan (Afghaansche dichter) 1, 496.
 Chusan Rasathaim (koning) 9, 181.
Chust (stad) = Huste = Huszt (aanv. dl).
 Chuy *2, 808 F3.
 Chwadjali *1, 498 B3.
 Chwalynsk *21, 48 F4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Chwarizm, gebied van de 7, 455.
 Ciaha *1, 243 B3.
 Ciampino *6, 715 B2.
 Ciaran, Hl. 15, 269.
 Ciarraighe = **Kerry**; *12, 512 nr 106.
 Cibisten 20, 88.
 Cibo, Joh. Bapt. 14, 195.
Cicaden; 16, 121.
Cicero (stad in Illinois) *14, 39.
Cicero (Marc. Tull.); 3, 291; 8, 706; 13, 607; 23, 27.
 Cicero, Vlaamsche 8, 114.
 Cichorieae 21, 193.
 Cidade da Barra = **Barra do Rio Grande**; *6, 160 G4.
 Cidina *5, 578 D1.
 Ciecina = **Teschen** = Tesin = **Cieszyn** (aanv. dl).
Cienfuegos; *17, 608 C1.
Ciergnon; *18, 240 D4.
 Cierva, Juan de la 3, 395.
Cieszyn (aanv. dl) = **Teschen**.
 Cieza *21, 752 F3.
 Cigarillos 21, 526.
 Cilicium 5, 142.
Ciliën; 22, 773.
Cilli = Celje; *19, 112 D3.
 Cima d'Asta groep *2, 40 D2 sub H 3 a.
 Cima del Castello *24, 720 E4.
 Cimarron *23, 320 G3.
 Cimbriana (plaats) 19, 429.
 Cimone, Monte *14, 320 C2.
 Cinaed ua Hartacáin (Iersch schrijver) 10, 694.
 Cinaethon v. Lacedaemonië 10, 277.
 Cinca *21, 752 G2.
Cincinnati; *23, 320 J3.
 Cinéast 10, 702.
 Cineraria (plantk.) 3, 140; 14, 789.
Ciney; *18, 240 D3.
 Cingla *11, 348.
Cinnaber; 10, 337.
Cinnamomum Camphora; 14, 791.
Cinquecento; 20, 551.
 Cinterboor 7, 214.
 Cinto, Mont *11, 96 bkrt Corsica.
Cintra; *21, 752 B3.
 Cione, Andrea di 19, 229.
Ciplet; *16, 704 B2.
Ciply; *13, 176 C4.
 Cirage 6, 699.
 Circarie 16, 581.
 Circeo, Monte *14, 320 D4.
 Circle City *18, 608 D3.
 Circuitor 19, 617.
 Circulatie-epilepsie 10, 272.
 Circumzenithaalboog (meteorol.) 12, 665.
Circus; 13, 557.
 Cireperdue-methode (bronsgieten) 4, 569; 17, 540.
Cirkel, kleine, groote, 5, 605.
 Cirkel van Feuerbach 10, 672.
 Cirkseña (Friesch geslacht) 13, 529.
 Cirkvenica = **Crkvenica** = Crkvenica = Cirquenizza.
 Cirpan *19, 112 I5.
 Cirquenizza = **Crkvenica** = Cirkvenica = Crkvenica.
 Cirrha (plaats) 8, 294.
Cirrus (nothus); 23, 195.
Cirta; 1, 406.
 C.I.S.A. (Intern. land- en tuinbouw syndicaat) 8, 13.
 Cisjinski, Jak. 4, 29.
Cison; 10, 355.
 Cis-Padaansche Republiek 7, 549.
 Cisplatina (provincie) 23, 132.
 Cis-trans-isomerie (chemie) 14, 322.
 C.I.T. (Ital. toerisme) 14, 345.
 Citania (plaats) 6, 111.
Cîteaux; 1, 230.
 Citium, zeeslag bij 10, 410.
 Citlaltépetl (vulkaan) 17, 577.
 Citrien (bergkristal) 4, 632.
 Citroenklokje (paddenstoel) 18, 607.
Citrus (cultuur); 22, 336.
 Città del Vaticano = **Vaticaanse Stad**.
 City of York (graafschap) *12, 512 nr 38.
 Ciudad Bolivar = **Bolivar**.
 Ciudad de los Reyes 16, 447.
 Ciudad de Victoria = **Durango**.
 Ciudadela *3, 650 D2.
 Ciudad Garcia *23, 320 F6.
 Ciudad Oropesa 7, 641.
Ciudad Real; *21, 752 E3.
 Ciudad Rodrigo *21, 752 C2.
Ciudad Victoria; *23, 320 G6.
 Civet-hyaena 1, 199.
Civetkatten; 16, 571 572.
 Civetta (schilder) 5, 321.
 Civita Lavinia *6, 715 B2; 16, 122.
 Civitas solis (Zonnestaad) 6, 720.
Civita Vecchia; *14, 320 C3.
 Civus *2, 315 A3.
 C.J.V.B. (Prot. vrouwenbond) 7, 474.
 Clabecq = **Klabbeek**.
 Clackmannan (graafschap) *12, 512 nr 74.
 Cladodium (plantk.) 19, 733.
 Claghen (wapendichten) 13, 192.
 Clair, René 10, 704.
 Clamart *11, 96 bkrt Parijs.
 Clanton *1, 649 C4.
Claparède, Ed.; 21, 343 792.
Clara, Hl.; 3, 177.
 Clarabella (orgelregister) 20, 110.
Claraville; *3, 288 E3.
Clare; *12, 464 G5.
Clare (graafschap) *12, 512 nr 110.
 Clare, Jan de 7, 570.
 Clarence, hertog van 9, 723.
 Clarence, riv. *11, 144 C3.
 Clarence, Baai *1, 520 bkrt f.
 Clarence Eiland *24, 656 B8.
Clarendon, Artikelen van; 4, 200.
 Clareni 2, 361.
Clarens; *24 720 B4.
Claret y Clara, A. M.; 7, 620.
 Claretijnen 7, 577.
Clarisse, prof. J.; 12, 447.
Clarissen; 2, 393; 6, 801.
 Clarius, J. 7, 570.
Clark, J. B.; 2, 721.
 Claro 21, 526.
 Clarté (pacifistische vereen.) 3, 788.
 Clary, Julie Marie 5, 650.
 Clason (arch.) 24, 757.
 Claude, Georges 2, 180.
 Claudetown *5, 752 C1.
 Claude v. Lotharingen 16, 647.
 Claudia, Moeder 3, 540.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Claudius** (keizer); 3, 424; 8, 59.
Claus, Broeder = **H. Nicolaas** van Flüe.
Clausen, Michael 18, 541.
Clausen-linie (krijgsk.) 21, 611.
Clausthaliet (mineraal) 21, 443.
Claverbond, Petrus 16, 215.
Clavicylinder 10, 441.
Clavier *16, 704 C3.
Claxon (electr. hoorn) 10, 79.
Clayton *1, 649 D5.
Clayton-proces (desinsectie) 8, 739.
Clé, A. van (Norbertijn), aanv. dl i. v. Misweek.
Clear, Kaap *12, 464 B6.
Clearlake 5, 720; *6, 670 B2.
Cleator Moor *12, 464 bkrt 2.
Cléder *6, 214 B1.
Clemens VI; 16, 554.
Clemens VII; 17, 597.
Clemens VIII; (Holl. Zending) 13, 451.
Clemens, Flavius 9, 223.
Clemens van Alexandrië; 13, 326 329.
Clement, Jacobus 7, 598.
Clement en Desormes, aërostatistische paradox van 1, 467.
Clementia van Gleiberg 11, 646.
Clementiewet (Belg. wetg.) 2, 188.
Clementijnsche vrede 7, 597.
Clementijnsche vulgaat; 16, 350.
Clementijnsch gebed 23, 240.
Cleomenes III (Sparta) 21, 775.
Cleophas (echtgen. v. H. Anna) 16, 781.
Cleophas (Emmausganger) 10, 178.
Clerc, Alice le 22, 523.
Clerc, Guillaume le 4, 784.
Clerc, Jean le; 5, 133; 20, 22.
Clerck, Gilles de 6, 228.
Clerck, Pieter De 3, 497.
Clercq, R. De; 20, 351.
Clerf; *4, 432 E2.
Clerici apostolici S. Hieronymi (congregatie) 14, 536.
Clericus, Jean 7, 604.
Clermont, J. A. v. 23, 159.
Clermont (Austr.) *3, 288 H3.
Clermont (België t. N. v. Hoei); *16, 704 C2.
Clermont (België, t. N. v. Verviers); *16, 704 E2.
Chermont-Ferrand (Frkr.); *11, 96 E4.
Clermont-lez-Walcourt (België, prov. Namen); *18, 240 A3.
Clervaux (plaats) 7, 606.
Cletus (Anacletus), Hl. 2, 273.
Cletus van Bologna 15, 726.
Cleveland (Eng.); *12, 464 F4.
Cleveland (Ohio); *23, 320 J2.
Cleveland-Hills; *12, 464 F4.
Clew Bay *12, 464 B5.
Clichy *11, 96 bkrt Parijs.
Click-talen 22, 390.
Cliff-Dwellers; 14, 87.
Clifton (V.S.); *3, 18 G5.
Clifton (Austr.) *3, 288 H4.
Climacterium (aanv. dl); (c. virile) 14, 279.
Clinge *24, 512 D3.
Clinopodium vulgare (plantk.) 5, 759.
Clinton *14, 39.
Cliona (dierk.) 5, 713.
Clip, Alanus van der 1, 654.
Clipeus zie **Concha** (ornament).
Clithenes; 3, 236; 7, 601.
Clitias (Attisch schilder) 11, 60.
Clitunno (riviertje) 7, 616.
Clive, R.; 10, 223.
Clvis; 16, 439; 18, 495.
Clock, Cornelis 12, 194.
Clodia (dochter van Publ. Clodius) 7, 585.
Clodius, P.; 6, 288.
Clodius Vestalis, C. 7, 617.
Clodwig = **Clovis**.
Cloej 7, 622; *19, 112 H3.
Clommeres *11, 144 B2.
Cloncurry *3, 288 G3.
Close-up (film) 10, 701; 12, 377.
Clotarius van Neustrië 6, 380.
Clothachar (koning) 23, 149.
Clotilde van Italië 5, 650.
Cloud, Hl. 7, 432.
Cloud Peak 5, 171.
Cloverdale *6, 670 C2.
Cloverhuller (dorschmachine) 15, 348.
Clovis I (Clodovech); 23, 227.
Clovis II (Clodwig) 4, 125.
Cluny; (abdijkerk) 6, 27 vlg; (Orde van C.) 18, 781.
Clusius, C.; 23, 9.
Clusivius, Ianus 7, 624.
Clutsam, Frederick 15, 350.
Clutsamklavier 15, 350.
Clyde (rivier en baai); 11, 16; *12, 464 D4.
Clymene (myth.) 7, 151.
Clijte, Ph. Van den 7, 739.
C. M. (Lazaristen) 16, 187.
Cnestis (plantk.) 8, 39.
Cnidische richting (geneesk.) 12, 340.
Cnidocil (dierk.) 18, 486.
C. N. Ki (Nat. comiteit van Kivoe, Kongo) 15, 322.
C. O. (Oratorianen) 19, 227.
Coach (sport); 22, 734.
Coach (automob.) 3, 408.
Coast Ranges = **Kustgebergte**.
Coats Land *1, 189 (Zuidpool).
Coba (leemlaag) 7, 380.
Cobalt *23, 320 K1.
Cobalt; 3, 95.
Coban = **Verapaz**; *17, 608 A2.
Coban, Rio *17, 608 B2.
Cobar *3, 288 H5.
Cobargio, Wendel 7, 658.
Cobbo en Landsfrid (gedicht) 3, 241.
Cobden, Richard; 17, 129.
Cobergher, Wendel (Wenceslas) 7, 658.
Cobh = **Queenstown**.
Coblenz = **Koblenz**.
Cobra (dierk.) 6, 248.
Cobre, Cerro del *2, 808 C2.
Coburg *9, 576 D3.
Cobija *6, 160 B4.
Cocanada *10, 224 E4.
Coccajo, Merlini 16, 823.
Coccejanen (volgelingen van J. Coccejus) 7, 641.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Cocceji, S. von 11, 166.
 Coccen (bacteriën) 3, 550; 22, 256.
Coccolieten; 24, 760.
Cochabamba; *6, 160 B5.
 Cochilha Grande *6, 160 E7.
 Cochín (lettertype) 5, 486.
 Cochín *10, 224 D5.
Cochin-China; *10, 224 J6.
 Cochise *3, 18 G6.
 Cochom (Nederl. stedenbouwkundige) 17, 152.
 Cock, Alfons De 23, 613.
Cock, Hendr. de; 1, 495; 7, 467.
 Cock, Theod. de = **Kock** (provincaris); 7, 649.
 Cockatoo-farmers (Australische landbouwers) 3, 363.
 Cockburn Land *18, 608 K2.
Cockerill, J. (aanv. dl).
 Cocks, Gonzales 8, 134.
Cocksdoorp, de; *18, 672 A2.
 Cock van Neerijnen 5, 394.
 Coco = Segovia (riv. Midd. Amer.) *17, 608 B3.
Cocq d'Armandville, C. J. F. Le 18, 567; 19, 79; 21, 533.
 Cocq d'Armandville-rivier, Pater Le 7, 218; 16, 200.
Cocteau, Jean; 10, 595.
 Cocui, Nevado de (berg) 4, 610.
 Cocx (Coques), Gonzales 2, 538; 8, 134.
 Cod, Kaap *23, 320 L2.
Coda; 7, 156.
Codde, Petr.; 15, 448; 18, 449; aanv. dl i. v. *Mémorial Abrégé*.
 Codex Aureus (van Trier) 1, 362.
 Codex cenannensis 15, 163.
 Codomannus (Darius III) 8, 536.
 Codrington (familie-enplaatsnaam) 3, 788.
 Codronchius (schrijver) 24, 477.
Codrus; 3, 235.
Coecke van Aelst, Pieter; 22, 456.
 Coeddalore *10, 224 D5; 15, 450.
Coëducatie; 17, 424.
Coehoorn, Baron Menno van; 9, 181; 23, 428.
 Coelant (eiland) 13, 23.
Coelde, Dirk; 7, 133.
 Coeleste Palmetum (kerkboek) 11, 421; 18, 247.
 Coelestinus II (abt) 11, 305.
 Coelestinus IV (paus) 11, 159.
 Coello, Alonso 14, 31.
Coelostaat; 16, 504.
 Coen, Jan Pieterszoon; 8, 735.
 Coëndidae (dierk.) 5, 704.
Coenen, Frans (componist); 16, 108.
 Coenobium 1, 229.
 Coenopteridinae (palaeont.) 10, 696.
 Coen-stichting, Jan Pieterszoon 14 441.
Coërcitiefkracht; 10, 666.
Coeroeni; *22, 320 A5.
Coesewijne; *22, 320 C2.
 Coetchy, ridder van 7, 325.
 Coeur, Jacques 6, 19.
 Coevorden = **Koevorden**.
 Cofferdam 7, 647.
 Cogge (opzichter a. d. IJzer) 24, 438.
Cognac; *11, 96 C4; (liga van C.) 15, 43.
Cognelée; *18, 240 C1.
 Cogniard, Th. en H. 7, 335.
 Cohærente stralen 14, 237.
 Cohen, Herman 13, 217.
 Cohinsville *1, 649 D2.
 Cohn, Ludw. 16, 700.
 Coiba *17, 608 C4.
 Coimbatoe *10, 224 D5.
Coimbra; *21, 752 B2.
 Coïncidence-afstandsmeter 1, 560.
 Coïnstructie 7, 660; 9, 753.
 Coira = Coire = Cuera = **Chur**.
 Coïsche richting (geneesk.) 12, 340.
 Cojutepeque *17, 608.
Cokes; (calorische waarde) 6, 687.
 Colà *11, 348.
Colbert, J. B.; 12, 62.
 Colbert (kleedingstuk) 23, 813.
 Colbertisme 7, 678 e.v.
Colchester; *12, 464 G6.
Colchis; 1, 445; 14, 50.
 Colcothar (ijzermenie) 9, 250.
 Coldcream 8, 272.
 Col de Jable *4, 686 A2.
 Col de la Perche *7, 126 C1.
 Col de la Schlucht 23, 593.
 Coldenhave *11, 512 E3.
 Col du Perthus *7, 126 C1.
 Col du Sanetsch *4, 686 A2.
Cold Wall; 3, 266.
 Cole, G. D. H.; 11, 809.
Colenbrander, Theod. A. C.; 7, 248.
 Colenso (slag bij) 5, 809; 6, 479.
Coleoptera; 15, 255.
Coleridge, Hartley; 16, 30.
 Colesberg *1, 536 F8.
Coleta, Hl.; 7, 578 579; 8, 108; 13, 159; 16, 781.
Coletanen; 8, 108; 17, 680.
 Colettien, Zusters 7, 579 684.
Coleus (plantk.); 5, 684.
 Colfax *6, 670 B2.
Coli-bacillen (aanv. dl).
 Colico *7, 771.
Colima; (stad) *18, 608 H8; (vulkaan) *23, 320 F7.
 Colin, Alexander 7, 728.
 Colin, Paul 1, 81.
Colitis; 8, 538.
 Coll *12, 464 C3.
 Collatio cleri (kerk. recht) 8, 13.
 Collator 23, 439.
 Colle *6, 718 B1.
 Collectieflens 17, 607; 23, 258.
 Colleges, Romeinsche 20, 743.
Collegia funeraticia; 4, 304.
 Collegium dei Nobili ecclesiastici 20, 739.
Collegium Philosophicum; 11, 780.
 Collegium Trilingue 6, 532; 16, 348.
 Collegium Urbanum 20, 223 739; 23, 119.
 Col legno (muziek) 16, 262.
 Collet, J. 15, 695.
 Collett, Camilla 18, 667.
 Collier Baai *3, 288 C2.
Collin, H. J.; 8, 763.
 Collingwood *3, 288 G3.
 Collodiumzijde zie → **Kollodium-zijde**.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Colloïddisperse phase (scheik.) 8, 801.
 Collonno *7, 771.
Colloquia (2°); zie ook Gesprek-boekjes.
 Colluthus (Ananisme) 3, 16.
 Collyer, Edwaert 7, 699.
Colman, George; 14, 641.
Colmar (Fr.); *11, 96 G2.
Colmar (groothertogd. Luxemb.) *16, 735.
 Colme *11, 144 B2.
 Colne (bij Manchester) *12, 464 bkrt 1.
 Colne (bij Londen) *12, 464 bkrt 3.
 Colnett Straat *14, 464 C5.
 Cologan, Fr. W. H. 7, 148.
 Cololo *24, 656 C4.
 Coloma (kasteel) 21, 130.
Colomb-Bechar; *1, 536 C1; 1, 794.
 Colombeau, J. 1, 402.
 Colombes *11, 96 bkrt Parijs.
Colombo; *10, 224 D6.
 Colomby de Gex *24, 720 B4.
Colon (Cuba); *17, 608 C1.
Colon = Aspinwall (Panama); *17, 608 D4.
 Colon (territorium) 11, 287.
 Colon, Cristobal = **Columbus**.
 Colona * 3, 288 E5.
 Colonel (lettertype) 16, 339.
Colonia (Agrippina); 23, 59.
 Colonia Latina 16, 156.
 Colonial style (Amerik. bouwkunst) 23, 330.
 Colonia Pacensis 3, 554.
 Colonna *6, 715 B2.
 Colonna = **Aegidius Romanus**.
Colonna (familie); 3, 179.
 Colonna, Oddo 17, 289.
Colonne, Kaap *14, 320 F5.
 Colonsay *12, 464 C3.
 Colonus, Ludolph 7, 263.
 Colorado (riv. in Argentinië) *2, 808 D4.
Colorado (riv. in Arizona); *23, 320 D4.
Colorado (staat); *23, 320 E3.
Colorado (riv. in Texas); *23, 320 G4.
 Colorado (sigarenindustrie) 21, 526.
 Colorado, Seroe *3, 122 C3.
 Colorado Desert *6, 670 D3.
Colorado-Plateau; *3, 18 C2; *23, 320 D3.
Colorado Springs; *23, 320 F3.
 Colorimeter 7, 713.
 Colquhoun, A. R. 7, 317.
 Coluguapi, Lago *2, 808 C6.
 Columba, Hl. 7, 717.
Columbanus, Hl. (van Bobbio); 14, 757.
Columbia (staat in Zuid-Amer.); (letterk.) 21, 745; *24, 656 B2.
Columbia (stad Vereen. St.); *23, 320 J4; 24, 668.
 Columbia, Mount 4, 610; *18, 608 G4.
 Columbiana *1, 649 C3.
Columbia Plateau; *23, 320 C1.
Columbia River; *23, 320 B1.
 Columbia-Universiteit 3, 818; 18, 519 vlg.
Columbiet; 10, 336; 18, 588.
 Columbrete *21, 752 G3.
Columbus (Georgië); *23, 320 J4.
Columbus (Ohio); *23, 320 J2.
Columbus, Chr.; 8, 783.
 Columbusridders 15, 434.
 Columelle, Hl. 7, 717.
 Colonna, Pico *24, 656 B2.
 Colijn Keyaart 7, 730; 18, 270 379.
Colijnsplaat; *24, 512 C2.
 Comabbio, Lago di *16, 22.
 Comacchio *14, 320 D2.
 Comaskers (bouwk.) 7, 731.
 Coma-Virgo-Wolk 10, 525.
Comayagua; *17, 608 B3.
 Combat spirituel (Il Combattimento Spirituale) (door Carioni) 7, 23; (door Scupoli) 21, 412.
 Combinatieteelt 19, 802.
Combine (landb.); 16, 784.
 Combingroep *2, 40 B3 sub A 4 a.
Comblain-au-Pont; *16, 704 D3.
Comblain-Fairon; *16, 704 D3.
 Combours *6, 214 E1.
Comedie; 10, 598.
Comenius, J. A.; 22, 807.
 Comera *1, 520 bkrt c.
Comgall, Hl.; 14, 14.
 Comillah * 10, 224 G3.
 Comillas (plaats) 21, 210.
 Comines = **Komen**.
 Comino (eiland) 17, 115.
 Comité de Politique Nationale 2, 403.
 Comité d'Hygiène de la Société des Nations 14, 243.
 Comité van Katanga, Speciaal 15, 94.
 Comité mondial des Femmes contre la guerre et le fascisme 14, 251; 23, 717.
 Comité syndical international des travailleuses 14, 252.
Comitia; 20, 752.
 Comitin (stad) 7, 365.
 Commanditaris (commandite) 7, 741.
 Commemoratie v. h. H. Kruis (liturg.) 22, 313.
 Commemoratio omnium fidelium defunctorum 23, 172.
Commendatio animae; 22, 164; 24, 577.
 Commensalisme 22, 363.
 Commensurabel 17, 408.
Commewijne (riv.); *22, 320 D2.
Commies (aanv. dl).
 Commissariaat (kerkelijk recht) 8, 621.
 Commissieloon 7, 747.
 Commissie van Openbaren Onderstand 3, 45 51.
 Commissie van toezicht (bijz. leerstoelen en bijz. universiteiten) 13, 553.
 Commissie voor vrouwenvraagstukken 14, 251.
 Commission for Relief in Belgium 9, 148.
Commissionnaire; 8, 50; 17, 87; (bij faillissement) 21, 461.
 Commissionnaire-expéditeur 10, 508.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Committimus (gesch. Zeeland) 24, 505.
Commodaat; 6, 369.
 Communards 6, 9; 19, 499.
Commune, Parijsche; 6, 9; 11, 98.
 Communieschaaltje 23, 215.
Communisme; 6, 613.
Communistisch Manifest; 17, 293.
 Gemeente 14, 59.
 Commijnes, Ph. de, zie → Comi-
 nes, Ph. de.
 Comnenen (Byz. dynastie) 6, 606;
 14, 299.
Como; *14, 320 B2.
 Comoé *1, 520 C4.
Comomeer = Lago di Como;
 *7, 771; *14, 320 B2.
Comoren = Komoren; *1, 536 H6.
Comorin; *10, 224 D6.
 Comoro, Groot *1, 536 H6.
 Compacta (dierk.) 4, 262.
 Compactum-mutatie (plantk.) 7,
 772.
 Compagnia dei servi dei poveri
 13, 336.
 Compagnia Italiana del Turismo
 14, 345.
 Compagnie des Indes 16, 179.
 Compagnie d'Occident 16, 179.
 Compagnie du Katanga 15, 94.
 Compagnie du Soleil 7, 772.
 Compascuum *9, 352 C2.
 Compassio van O. L. Vrouw 17,
 219 230.
 Compatri, Monte *6, 715 B2.
 Compensatiekas (België) 11, 772
 773; 23, 389.
 Compensatie-systeem (moraal-
 theol.) 18, 58.
 Compensator (potentiometer) 7,
 775.
Compiègne; *11, 96 E2.
 Compigniano, gravin van 5, 649.
Complaisancepapier; 11, 443.
 Complementaire vennoot 4, 318.
 Complexe ionen 14, 283.
 Complicatae (varens) 10, 696.
 Composeeren (gesch.) 20, 458.
 Compoundage 7, 790.
 Compounddynamo 7, 789.
 Compoundgenerator 7, 789.
 Compres (genesk.) 13, 771.
 Compressiekoelmachines 1, 505.
 Compressieslag 23, 294.
 Compromisvorm (taalk.) 8, 81.
Comptabiliteitswet; 12, 568.
 Computum (tijdrekening) 23, 449.
Comte, Aug.; 18, 20.
 Comte S.J., Louis le 8, 319.
 Conbakonum *10, 224 D5.
 Conca *8, 193 B3.
 Concaaf-convex (lens) 16, 299.
Conca d'Oro; *14, 320 D5.
 Concarneau *6, 214 C2.
Concentratie (handelsecon.); 7, 801.
 Concentratie (ruimteacoustiek) 21,
 38.
 Concentratie-programma (krijgs-
 kunde) 23, 428.
 Concepcion (Fernando Póo) *1,
 520, bkrt d.
Concepción = Yaguareté Corá
 (Paraguay); *2, 808 E1.
 Concepcion, Bahia de la *1, 520
 bkrt d.
 Concepcion, eil. 12, 317.
 Concepcion, Kaap *23, 320 B4.
Concepción, La (Chili); *2, 808 B4.
Concepcion del Uruguay; *2, 808
 E3.
 Conceptacula (plantk.) 11, 239.
 Concessionen Ephesinae 22, 712.
 Concha, Pic 4, 610; *24, 656 B2.
 Conchiet (mineraal) 2, 649.
 Conchos, Rio de los *23, 320 E5.
 Conciliarisme = **Conciliaire theo-
 rie**; 18, 771.
 Concilie, H. Congreg. van het H.
 8, 28.
 Concilium (Rom. recht) 7, 805.
Conclusie (wijsbeg.); 8, 48.
Concord; *23, 320 L2.
 Concordantie (muziek) 22, 287.
 Concord-groep (N. Amer. letterk.)
 23, 328.
 Concordia *2, 808 E3.
 Concordia, Baai *21, 111.
 Concordia (Holl. Zending) 13, 453.
Concordia, N.V. Levensverzeke-
 ringmaatschappij; 2, 700.
 Concours-hippique 21, 41.
 Condamine *3, 288 I4.
 Condé *13, 176 B4.
Condé (familie); 16, 607.
 Condé, Jean de (fabeldichter) 10,
 544.
 Condensatiepomp (luchtpomp v.
 Langmuir) 16, 681.
 Condensatievat 5, 635.
 Condensator (telegraphie) 7, 824.
 Condensator-electrometer 10, 90.
 Condobolin *3, 288 H5.
 Condor, Poelau *10, 224 J6.
Condorcet, M. J. N. C., markies
 van; 7, 300.
 Condren, Ch. de 19, 228.
Condroz; *16, 704 C3; 16, 704 705;
 *18, 240 D2; 18, 249.
 Condroz (paard) 4, 476.
 Condulmaro, Gabriel 10, 431.
 Conejera *21, 752 H3.
 Confédération Internationale des
 Syndicats Chrétiens 14, 243.
 Confédération Suisse 24, 768.
Confessio; 5, 138.
Confessor; 4, 520.
 Confiscatie 23, 289.
 Conflans *11, 96 bkrt Parijs.
Confucius; 7, 415; 22, 448 810.
 Confutatie 20, 482.
 Congall, Hl. 3, 729.
 Congelo (salpeter) 7, 380.
Congestie (aanv. dl).
Conglomeraat; 4, 54.
 Congnet, Gillis 7, 672.
 Congo (thee) 22, 564.
 Congoster *15, 512 F5.
Congregatie des Allerh. Verlossers;
 16, 443.
 Congregatie van Jesus en Maria
 10, 424.
Congregatie van Maria; (devotie-
 prentjes) 8, 778.
 Congregatie van het Onbevleete
 Hart van Maria 19, 528.
 Congregatie van O. L. Vrouw van
 Montreal 6, 19.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart
 aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Congregatio Missionis 16, 187.
 Congregatio Monachorum Antonianorum 17, 375.
Congregationalisten; 6, 332; 19, 757; 20, 675.
 Congregatio pro Ecclesia Orientali (Congregatie van den Ooster-schen Ritus) 8, 28; 19, 157.
 Congrehoy (bergtop) 13; 489.
 Congress *3, 18 D4.
Congreve, William; 21, 409.
 Congruent modulo (wisk.) 17, 762.
 Conguel, Pointe de *6, 214 C2.
Conidiën (plantk.); 24, 730.
 Coniferen-hars 7, 710.
 Conjeevaram (stad in Voor-Indië) *10, 224 D5; 14, 826.
 Conjunctuurstatistiek (econ.) 9, 683.
Connaught = Connacht; *12, 464 B5.
Connecticut; *23, 320 L2 nr. 5.
Connecticut River; *23, 320 L2.
Connemara; *12, 464 B5.
Connétable (de France); 6, 13.
Conneux; *18, 240 D4.
 Conon van Tarsus 8, 40.
 Conotheca (palaeontologie) 4, 402.
 Conraad van Cleve 7, 667.
 Conrad, V. 1, 134 vlg.
 Conrad van Würzburg 1, 765.
 Conradijn = **Konradijn**; 15, 54.
 Conry, Florence 14, 24.
 Conscrée's (kloosterwezen) 24, 705.
Consalvi, E.; 16, 49.
 Conscientiaisme 5, 77.
Consdorf; *16, 735.
Consecratie (in de H. Mis); 17, 713; (gebed na de C.) 2, 285.
 Conseil privé 11, 469.
Conservatorium (muziek); 1, 281; (Kon. Vlaamsch C.) 18, 174.
Conservieren (inmaken); 14, 191.
 Conserven 5, 816.
Consignatorium (kerkbouw); 3, 766.
 Consistentvet 24, 13.
 Consistorialis, H. Congreg. 8, 28.
Consistorie; 13, 277.
 Consolation internele, La 18, 323.
Constable, J.; 3, 786.
 Constance van Bourgondië 1, 772.
Constans II (Bijz. Keizer); 22, 377.
 Constant, Pierre 8, 81.
 Constanta = **Constantia** = Kus-tendsje.
 Constantaan (nikkelgeering) 18, 582.
 Constante samenstelling (scheik.) 21, 195.
 Constantia, van Sicilië 11, 158; 13, 149; 18, 259.
Constantine; *1, 536 D1; 7, 548.
Constantius II (Rom. keizer); 10, 619.
Constantius III (Rom. keizer); 11, 299.
 Constant Rebecque, generaal De 11, 162.
Constantia = Constanta = Kus-tendsje; *19, 112 L4.
 Constantijn de Berge 13, 34.
Constantijn de Groote; 10, 619; 13, 610; 14, 172.
Constantijn; kon. v. Griekenland; 12, 368.
 Constanz, Georg van 15, 729.
 Constapel (personeel v. oorlogs-schip) 15, 559.
Constituante (Frankr.); 11, 92.
 Constitucion *2, 808 B4.
Constituties, Apostolische; 2, 589.
 Constitutio de Feudis 9, 512.
 Constitutio Romana 15, 153.
 Constitutum Constantini 8, 63.
 Consualia (Rom. godenleer) 8, 77.
 Consumers-rent 8, 75.
 Consumptie, In (handelsterm) 14, 76.
 Contactcommissie (mijnwezen) 18, 191.
 Contactglazen 6, 245.
Contactinfectie; 4, 767.
 Contactmineralen 8, 79.
 Contact-proces (scheik.) 24, 743.
 Container (spoorwegwezen) 12, 97.
 Contas, Rio de *6, 160 G4.
 Content, Pierre 8, 81.
 Conti, Michelangelo dei 14, 196.
 Contigern, Hl. = **Centigern**.
 Contiguiteits-associatie (zielk.) 4, 305.
Contingenteering (handelspolitiek); 12, 707.
 Continuatierecht (pachtwezen) 19, 368.
 Contractie (econ.) 14, 159.
 Contractie-ring (biolog.) 3, 717.
 Contradictie-beginsel 14, 28.
 Contraire begrippen 8, 37.
Contrapunt; 9, 93.
Contra-Reformatie (kunst); 3, 832.
 Contra-Remonstranten 9, 309.
 Contratenor 22, 516.
 Conus-luidsprekers 3, 582.
 Convection-oververhitter 19, 334.
Convection-stroomingen; 19, 54.
 Conventikelen 11, 764.
Convers (kloosterwezen); 4, 345; 6, 273.
Conversie (geldwezen); 22, 44.
 Convertiet = **Bekeerling**.
 Convex-conclaaflens 16, 299.
 Conveyors (industrie) 16, 629.
Convict; 21, 449.
Conway; *12, 464 E5.
 C. O. O. (Belg. commissie van onderstand) 19, 296.
Cook, James; 3, 351; 13, 271.
 Cook, father (rechtswezen) 14, 280.
Cook, Mount 4, 610; *18, 762.
 Cook, Straat *18, 762.
Cook-Eilanden = **Hervey-eilan-den** = Cooks Archipel = Man-gaia-Archipel.
 Cook Inlet *18, 608 C4.
Cooktown; *3, 288 H2; 17, 782.
Coolen, Antoon; 19, 576.
 Cooley *3, 18 G4.
Coolgardie (stad in West-Austr.); *3, 288, C 4-5; 24, 157.
 Cooltuyn, C. = **Kooltuin**.
 Cooma *3, 288 H6.
 Coomans, M. de 12, 62.
 Coonamble *3, 288 H5.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Coon Butte (meteoorkrater) 17, 551.
- Coopal**, W.; 15, 23.
- Cooper, Edith Emma 10, 687.
- Cooper, Thomas 7, 318.
- Cooper Creek** = Barcoo-river; *3, 288 F4.
- Cocplandt, A. 20, 186.
- Coopman, H. 7, 572.
- Coops, B. 3, 719.
- Coördinaten** (stelsel); 20, 527.
- Coördinatenmethoden**; 8, 749.
- Coördinatie v. h. verkeer 23, 357.
- Coorg = **Koerg**.
- Coornhert**, Dirk V.; 22, 400.
- Cootamundra *3, 288 H5.
- Copacabara *6, 160 bkrt B2.
- Copafsmeer**; *12, 384 E4.
- Copallius, Willem = **Coopal**.
- Copiaco *2, 808 C2.
- Copiapó**; *2, 808 B2.
- Copland, Aaron 23, 331.
- Coppename**; *22, 320 B2.
- Coppens, J. 4, 455.
- Coppens, W. A. 6, 277.
- Copra = **Kopra**.
- Copulatie-organen 11, 697.
- Coquilhatstad**; *15, 512 D3.
- Coquimbo**; *24, 656 B6.
- Corabia *19, 112 I5.
- Coracles (booten) 7, 30.
- Corallian** (geolog.); 14, 708.
- Corantijn**; *22, 320 A2.
- Corantijnpolder *22, 320 A2.
- Corato *14, 320 F4.
- Coray, A. = **Koraes**.
- Corbais *6, 96 D4.
- Corbeen, Philips 11, 139.
- Corbeil, verdrag van 16, 555.
- Corbette, A. 22, 698.
- Corbichon, Jean 4, 36.
- Corbie**; 17, 798.
- Corbière, La *14, 802.
- Corbières, Mont *11, 96 E5.
- Corbinianus, HL 11, 176 177.
- Corbion**; *16, 736 B3.
- Corbulo** (fossa Corbulonis); 23, 562.
- Cor Caroli (sterrenk.) 14, 396.
- Corciago *16, 22.
- Corcovado, Golf van *24, 656 B7.
- Coreyra = **Corfu** = Kerkyra.
- Cordeiros *6, 160 bkrt C2.
- Cordes**; *13, 176 B2.
- Cordieriet**; 8, 79.
- Cordillera** de los Andes; 2, 313; *2, 808 C1.
- Cordillera de Chepo *17, 608 D4.
- Cordillera de Cibao *12, 639.
- Cordillera de Guanacaste *17, 608 B3.
- Cordillera de Merida *24, 656 B2.
- Cordillera de Veragua *17, 608 C4.
- Cordilleragebied (Canada) 6, 737.
- Cordilleren *2, 808 C1.
- Cordoba (stad) = **Cordova**.
- Cordoba (munt) 18, 527.
- Cordoba, Serra de *24, 656 C6.
- Cordona *4, 686 B2.
- Cordonnier, L. M. 12, 275.
- Cordouan *11, 96 C4.
- Cordova** = Cordoba; (Argentinië) *2, 808 D3; (Spanje) *21, 752 D4.
- Cordova (Alaska) *1, 658 D2.
- Corduroy (weefsel) 17, 129.
- Corebaai *21, 138.
- Corella, Joan Roiç de 7, 128.
- Coremans**, wet van E. (België); 11, 57.
- Corenne** *18, 240 B3.
- Corfu** = Kerkyra = Coreyra; *12, 384 A3.
- Corfu, Kanaal van *1, 666 C4.
- Corianus = **Ambrosius van Cori**.
- Corinthe** = Korinthus; *12, 384 D5.
- Corinthe, Golf van *12, 384 D4.
- Corinthe**, Kanaal van; 14, 338.
- Corinthe**, Nieuw; *12, 384 D5.
- Corinthisch (dial.) 9, 315.
- Corinthische bouwstijl 12, 353.
- Corinti-negers 5, 781.
- Corinto**; *17, 608 B3.
- Coriolanus = **Ambrosius van Cori**.
- Corion (biolog.) 16, 215.
- Corisco, Berg *1, 520 D4.
- Cori spezzati (muziek) 9, 468.
- Cork**; *12, 464 B6.
- Cork** (graafschap); *12, 512 nr 107.
- Cork, Richard van 6, 87.
- Cork Harbour *12, 464 B6.
- Corle *11, 512 G4.
- Cormacán éces mac Maelbrigte (Iersche letterk.) 10, 694.
- Cormac Guilennán (Iersche letterk.) 10, 694.
- Cormac mac Airt (Iersche letterk.) 10, 726.
- Corneilles *11, 96 bkrt Parijs.
- Cormier**, p. H.; 9, 212.
- Cormophyta** (plantk.) 10, 162.
- Cornaggia, Monte *16, 22.
- Cornagiera, Piz *7, 771.
- Cornamusa (muziek) 9, 175.
- Cornea (biol.) 10, 555; 13, 588.
- Corneliskondre *22, 320 B2.
- Cornelisz.**, Jac.; 14, 411.
- Cornemuse (muziekinstr.) 9, 175.
- Corneool (halfedelsteen) 8, 152.
- Corner** (beurs); 20, 648.
- Cornet**, Jules; 11, 626.
- Cornetum (stad in Ital.) 8, 163.
- Cornimont *18, 240 D7.
- Cornizzolo, Monte *7, 771.
- Cornjum *11, 208 C2; 16, 240.
- Corno, Monte 1, 263.
- Cornwall** (graafschap); *8, 165; *12, 512 nr. 1.
- Cornwall, Bergland v. *12, 464 D6.
- Cornwallis, Lord 10, 224.
- Corocóro *6, 160 B5.
- Corominas, Pere (Catalaansche letterk.) 7, 129.
- Coron *24, 656 C1.
- Corona (bouwsk.) 11, 483.
- Corona, Monte *8, 193 A2.
- Coronada, Baai *17, 608 C4.
- Coronie**; *22, 320 B2.
- Coropuna (berg) 4, 610; *24, 656 B4.
- Corosa *17, 608 B2.
- Corot**, Jean Bapt. Camille; 7, 613.
- Corporatie 8, 170; 12, 405.
- Corporatieve staat**; 22, 73.
- Corpus Christi**; *23, 320 G5.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Corpusculaire theorie (natuurr.) 16, 403.
- Corral** *2, 808 B4.
- Correns, Karl Erich 10, 304.
- Corrèze (dep.) *11, 64 nr. 64.
- Corrib Meer *12, 464 B5.
- Corridor, Danziger 8, 529.
- Corrientes** (prov. en stad); *2, 808 E2.
- Corrientes, Kaap (Argentinië) *2, 808 E4.
- Corrientes, Kaap (Cuba) *8, 327 A2
- Corrientes**, Kaap (Mexico); *23, 320 E6.
- Corrientes, Kaap (Columbia) *24, 656 B2.
- Corrosie**; 10, 331.
- Corroy-le-Chateau**; *18, 240 B1.
- Corroy-le-Grand**; *6, 96 D4.
- Corruptelis Ecclesiae, De (geschrift) 12, 503.
- Corse (dep.) *11, 64 nr. 89.
- Corse, Kaap *11, 96 bkrt Corsica.
- Corsica** = Corse, La; 8, 193; *11, 96 bkrt.
- Corte *11, 96 bkrt Corsica.
- Corte, Cornelis de 8, 397.
- Corte, Petrus de = **Curtius**, Petrus.
- Cortenbergh, Charter van 14, 431.
- Cortenoever *11, 512 E3.
- Cortanova *7, 771; (slag bij) 11, 159.
- Cortereal, gebroeders 19, 90.
- Cortil-Noirmont**; *6, 96 D5.
- Cortil-Wodon**; *18, 240 C1.
- Cortina (d'Ampezzo) = **Ampezzo** (Cortina d'); *14, 320 D1.
- Cortijo (Spaansche boerderij) 5, 540.
- Corumba *6, 160 D5.
- Coruna**, La; *21, 752 B1.
- Corus (N.W. wind) 7, 159.
- Corus (Hebr. maat) 7, 447.
- Corvey**; 17, 422.
- Corvinus, Jakob 20, 348.
- Corwin en Thetis Coal Mines *1, 658 B1.
- Corynepteris (fossiel varen) 2, 20.
- Cos** = Kos; *3, 672 G6; 9, 172.
- Cosawatee (riv. N. Amer.) 8, 124.
- Coscia, kardinaal 4, 544.
- Cosenza**; *14, 320 F5.
- Cosgrave, William 14, 20.
- Coslettiseeren (metaalindustrie) 8, 191.
- Cosmische snelheden 21, 660.
- Cossa, Balthasar 14, 578.
- Cossé *6, 214 F2.
- Costa**, C. M. da (Brazil. dichter) 6, 174.
- Costa de Levante *7, 126 C2.
- Costa de Poniente *7, 126 A3.
- Costa do Sol (Portugal) 20, 102.
- Cost and freight 15, 630.
- Costa Rica**; *17, 608 C3.
- Coster**, Frans; 8, 29.
- Coster**, Laurens Jansz.; 14, 703.
- Costermann *11, 348.
- Costermansstad**; *15, 512 G3.
- Costone, Monte *7, 771.
- Costra (bodemiaag) 7, 380.
- Côte, La *24, 720 B4.
- Côte-d'Or** (dep.); 3, 420; *11, 64 nr. 26.
- Cotentin**; *11, 96 C2.
- Côtes-du-Nord** (dep.); *11, 64 nr. 38.
- Cothen**; *23, 128 C3.
- Cotomoe *1, 536 D4.
- Cotopaxi**; *24, 656 B3.
- Cotrone**; *14, 320 F5; 19, 289.
- Cottbus *9, 576 F3.
- Cotte, Robert de (1656-1735) 16, 564; 22, 765.
- Cottereau, gebr. 7, 455.
- Cottica** (riv. in Suriname) 17, 773; *22, 320 D2.
- Cottische Alpen**; *14, 320 A2.
- Cottonopolis (plaats) 17, 128.
- Cottos (gigant) 11, 802.
- Coubertin**, baron P. de; 3, 242; 19, 26.
- Coubre, Pointe de la *11, 96 C4.
- Coudekerque-Branche = **Koudekerke-Vork**.
- Coudenbergh, Jan van 24, 567.
- Couëron *6, 214 E2.
- Couillet**; *13, 176 E4.
- Coujoun, Jean (beeldhouwer) 13, 173.
- Coulomb**, Ch.; 6, 222 vlg.; (wet van C.) 10, 71 75.
- Council *1, 658 B2.
- Council Bluffs**; *23, 320 G2.
- Counties (Eng. bestuursindeeling) 12, tegenover kol. 513.
- Couponboekje (spoorwegen) 21, 825.
- Cour**, Didier de la; 4, 552.
- Courante** (muziek); 17, 497.
- Courbet**, adm. A.; 22, 690.
- Courbevoie *11, 96 bkrt Parijs.
- Courcelles**; *13, 176 E4.
- Couronnement Renart (roman) 9, 50.
- Courrier des Pays-Bas, Le (courant) 9, 482.
- Courrière**; *18, 240 C2.
- Cours d'amour (dichtsoort) 19, 493.
- Cour-sur-Heure**; *13, 176 E5.
- Courtenay, Robert de 6, 239.
- Courtitz de Sandraz (schrijver) 3, 99.
- Courtland *3, 18 G7.
- Courtois, Jacques 5, 737.
- Courtrai = **Kortrijk**.
- Court-Saint-Etienne**; *6, 96 D4.
- Courvoisier, W. 24, 776.
- Cousin**, Victor; 16, 138.
- Couthuin**; *16, 704 B2.
- Coutigno, Franciscus 7, 75.
- Coutisse**; *18, 240 D2.
- Couture-Saint-Germain**; *6, 96 C4.
- Couvin**; *18, 240 A5.
- Covalentie (scheik.) 18, 510.
- Coventry**; *12, 464 F5.
- Covington**; *14, 39.
- Cowan *3, 288 C2.
- Cowan Meer *3, 288 C5.
- Cowell, J. C. 3, 549.
- Cowes**; *12, 464 F6.
- Cowley, Hannah 8, 318.
- Coxinga**; 18, 52.
- Coxitis** (geneesk.); 23, 403.
- Coygem = **Kooigem**.
- Cozumel**, eil. *17, 608 B1.
- C.P. (Passionist) 19, 520.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- C.P.N. (Fransch annexionistisch comité) 2, 403.
 C.R. (Resurrectionist) 20, 583.
 Cradock *23, 94.
 Cradock (Eng. admiraal) 8, 168.
Craillo; *18, 672 B4.
 Crailsheim *4, 330 E2.
Craiova; *19, 112 H4.
Cramer, J. W.; 11, 510; 20, 589.
 Cramm, Armgard von 16, 500.
Cranach, Lucas; 7, 573.
 Cranach Presse 5, 485.
 Cranen, Sara 23, 634.
Cranmer, Th.; 4, 46.
 Craon, Maria van 8, 312.
Craquelures; 7, 240.
Crass-Avernas; *16, 704 B2.
 Crates van Mallus 1, 179.
 Crati *14, 320 F5.
Cratinus; 7, 601.
 Crato *6, 160 H3.
Crau; *11, 96 G5.
 Crawley Boevey, Mateo 17, 324.
Cray, Gaspar de; 9, 88.
 Crayson *3, 18 G1.
 Crécy, slag bij 14, 429 430; 16, 561; 19, 288; aanv. dl i. v. Zwarte Prins.
Credé, K. S.; 8, 38.
Crediet; 1, 513; 5, 54; 7, 259; 17, 635; 20, 601 602.
 Crédit Mobilier, Foncier, Mutuel 3, 735; 8, 754.
Credo, der H. Mis; 18, 529.
 Crehen *16, 704 B2.
 Cremasco-silo 10, 241.
 Crème (likeur) 16, 445.
Cremer, J. Th. (aanv. dl); 8, 646.
Cremona *14, 320 B2.
Creoline; 8, 743.
 Creosoot 8, 274; 12, 516.
Creosootolie; 22, 486.
 Crépy, vrede van 9, 516; 11, 126.
 Crescendo-wals 19, 243.
 Crescentia, Hl. 23, 515.
Crespontes; 17, 517.
 Crespin, Franciscus 11, 51.
 Cresta (krans van rozen) 5, 664.
- Creta** = Kreta = Candia = Kriti; *3, 672 F7 en bkrt c; (beschaving) 7, 244; (hiërogllyphen) 13, 332.
 Crêt de la Neige *24, 720 A4.
 Creteil *11, 96 bkrt Parijs.
 Cretisch (dial.) 9, 315.
 Cretone *6, 715 B1.
 Creus, Kaap de *21, 752 H1.
 Creuse (dep.) *11, 64 nr. 56.
 Creuse (riv.) *11, 96 D3.
Creusot, Le; *11, 96 F3.
 Creutz-Lechleitner S.J. 17, 434.
 Crévier, père 10, 418.
Crewe; *12, 464 bkrt 1.
Cricket; 4, 137; 6, 84 176.
 Cri des Flandres, Le (krant) 16, 285.
Crikvenica = Cirkvenica = Crkvenica = Cirquenizza; *14, 626 B2.
 Crimau *2, 315 C3.
 Criollo (cacao) 6, 618.
 Crisana *19, 112 H3.
 Crisis-accountantsdienst 8, 103.
Crisnée; *16, 704 C2.
Crispi, F.; 14, 350.
 Crista (gehoororgaan) 11, 477.
 Cristino's (Spaansche gesch.) 7, 26.
 Cristobal *17, 608 C4.
 Cristobal (stad in Panama) 7, 707.
 Cristobal, Hl. 7, 485.
 Cristofano, Francesco di 11, 42.
 Critica (kenleer) 15, 180.
 Crivelli, Umberto 23, 119.
 Crkvenica = **Crikvenica** = Cirkvenica = Cirquenizza.
 Crkvice 8, 489; *14, 626 D3.
 Crna Gora = **Montenegro**; *19, 112 F5.
 Croce, Monte *7, 771 B2.
 Croce, Monte del *16, 22.
 Crocus, Cornelius 2, 252.
Croesus; 1, 428.
Crotesima (aardkern); 1, 149.
Croisé; 23, 37.
 Croiset, pater 1, 651.
 Croisic, Le *11, 96 B3.
 Croisic, Pointe du *6, 214 D2.
Croix; *11, 144 E3.
- Croix, Ile de *11, 96 B3.
 Croix-de-Feu 19, 315.
Croix-lez-Rouveroy; *13, 176 D5.
 Croix Scaille *4, 404 C3.
 Croker Eiland *3, 288 E1.
 Croll, theorie van (ijstijd) 3, 211.
Cromarty; *12, 464 D3.
Crombach; *16, 704 F3.
 Crombach, A. J. 20, 699.
Cromer; *12, 464 G5.
 Cromorne (orgelregister) 13, 583.
Cromwell, Olivier; 1, 348.
Cronaca; 14, 361.
Cronos; 3, 581; 22, 652.
Cronycke van Hollandt, Zeelandt ende Vrieslant (aanv. dl).
Crookes, W.; 10, 91.
 Croon *6, 214 F2.
 Crooswijk *20, 819.
 Crosse, La *23, 320 H2.
 Croton Eluteria (plantk.) 7, 80.
 Croud *11, 96 bkrt Parijs.
 Crouin, Pointe du *6, 214 E1.
 Crowford *3, 288 E5.
 Croy, Anna van 8, 315.
 Croydon (Austr.) *3, 288 G2.
Croydon (Eng.); *12, 464 bkrt 3.
 Crozet, eil. (Zuidpool) *1, 189.
 Crozier *3, 18 H2.
 Crozier, Francis 24, 685.
 Crozon *6, 214 B1.
 Cruchten *16, 735.
 Crudelis Herodes Deum (Epiphania-hymne) 21, 425.
Crupet; *18, 240 C3.
 Cruquius *18, 672 A4.
Cruquius, Nic.; 12, 598.
 Crureiro do Sul *6, 160 A3.
Crusoe, Robinson; 8, 505.
 Crüwell, Fr. Marie 8, 321.
 Cruyssen, Andreas van der 15, 744.
 Cruz, Kaap *17, 608 D2.
 Cruz-Grande (havenplaats) 7, 377.
 Csanad *13, 512 F3.
 Csepel *13, 512 D2.
Cserhát (gebergte); *13, 512 E2.
 C.S.K. (Speciaal comiteit van Kanga, Kongo) 15, 94.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Csongrád**; *13, 512 F3.
C.S.Sp. (pater v. d. H. Geest) 19, 528.
C.ss.R. (Redemptorist) 8, 21.
Ctenoidschubben 14, 799.
Ctesibius v. Alexandrië; 24, 37.
Ctesiphon; 7, 74 454; 21, 444.
Cuba; 8, 327; *17, 608 C1; (letterk.) 21, 744.
Cuccio; *7, 771.
Cucujo-kever 16, 409; 23, 750.
Cucuta; *24, 656 B2.
Cudahy *1, 658 E2.
Cuddalore (stad) 15, 450.
Cudworth, Ralph; 16, 155.
Cue; *3, 288 B4.
Cueba, Seroe di *8, 363.
Cuenca; *21, 752 E2.
Cuenza *24, 656 B3.
Cuera = Chur.
Cuevo *6, 160 C6.
Cugnon; *16, 736 B3.
Cugnot (stoomwagen van) 3, 400; 16, 546.
Cuhem *11, 144 B3.
Cuicuina *17, 608 C3.
Cuisien (geol.); 1, 583.
Cuius regio, illius et religio; 13, 274; 22, 532.
Cuiy (Z. Amerik. stekelvarken) 5, 704.
Cul des-Sarts *18, 240 A6.
Culebra, Golf de la *17, 608 B3.
Culemborg = Kuilenburg; *11, 512 A4; (seminaries) 21, 450.
Culgaith *8, 354 C2.
Culgoa River *3, 288 H4.
Culiacan; *23, 320 E6.
Cullera *21, 752 F3.
Cullmann *1, 649 C2.
Culloden, slag bij; 14, 402 409.
Culloden-Moor 8, 354.
Culm; *5, 578 B1.
Culmerland *9, 576 H2.
Cultuur; 22, 479 480; aanv. dl i. v. Beschaving.
Cultuurbank; 12, 697 vlg.
Cultuurepos 10, 285.
Cultuur-historische (methode) 10, 485; (school) 12, 78. Zie ook **cult.-historische trappen, cultuur-kringen**.
Cultuurlandschap 16, 99.
Cultuursprookje 15, 768.
Cultuurtaal; 16, 519.
Cumae (Cymè), slag bij; 13, 328.
Cumana *24, 656 C1.
Cumberland (Eng. graafsch.); 8, 354; *12, 512 nr. 41.
Cumberland (V.S.); *23, 320 K3.
Cumberland River *23, 320 I3.
Cumbrian, Mounts *12, 464 bkrt 2.
Cum Occasione (bulle) 14, 443.
Cunaeus (Ned. natuurkundige) 7, 824; 16, 273.
Cunard line (aanv. dl); 3, 269.
Cunardo *16, 22.
Cunegondakruid 16, 367.
Cuneiformen zie Spijkerschrift.
Cuneo *14, 320 A2.
Cunera; 15, 182; 18, 591.
Cunillera *3, 650 B2.
Cunnamulla *3, 288 H4.
Cuppa (deel v. ciborie) 7, 520.
Cupula (gehoororgaan) 11, 477.
Cura *24, 656 C2.
Curaçao; 4, 536; 6, 74; 8, 363; (missie) 18, 569; *24, 656 C1.
Curage = Kuringen.
Curci, Amelita 11, 307.
Curcumazetmeel; 3, 89.
Curfirsten *24, 720 E2.
Curia (Rom. legerafd.) 7, 192.
Curiaalschrift, Pauselijk 19, 561.
Curico; *24, 656 B6.
Curie (eenheid voor radium-emanatie) 17, 15.
Curiën (kloosterwezen) 23, 156.
Curiepunt (magnetisme); 17, 58.
Curityba; *6, 160 F7.
Curlew Mounts *12, 464 B4.
Curral Velho *1, 520 bkrt b.
Curringehorn *12, 448 B3.
Cursief (lettersoort); 16, 340 629.
Curtiss-Wright Corp. (vliegtuig-fabriek) 24, 366.
Curtius, Georg; 4, 592.
Curtius, I. C. 8, 238.
Curtius, Petrus = P. de Corte 16, 350.
Curwen, John; 22, 691.
Curzola *19, 112 E5.
Cusa, Cusanus, zie Nicolaas v. Cusa.
Cushing (biol.) 13, 242.
Cusino *7, 771.
Cuspidati (dierk.) 11, 426.
Custinne; *18, 240 D4.
Custode (typographie) 5, 289.
Custos, J. de 8, 216.
Cutch (looi-extract) 7, 135.
Cutch, Rann of Run of Cutch = Katsj, Golf van.
Cuthbert (van Lindisfarne); 2, 356; 10, 601.
Cut Hill *8, 165 B2.
Cuttack *10, 224 F3; 19, 255.
Cuvier, G.; 6, 611; 11, 623; 24, 651.
Cuxhaven; *9, 576 C2.
Cuyk = Kuik; 7, 263; *18, 631 K1.
Cuypers, Jos. Th. J.; 7, 699; 23, 481.
Cuyppers, Martinus 8, 360.
Cuyppers, dr. P.; 6, 43 56; 18, 385.
Cuzco; 2, 161; *24, 656 B4.
Cuzco, Nevado de (berg) 4, 610.
C.V.R. (Centr. Vakverein.-Raad) 7, 220.
C.V.V. (Arbeiders-coöp. België) 4, 471.
Cyanide-proces (goudwinning) 12, 179.
Cybele; (Magna Mater) 7, 585; 8, 200; (mysteriën) 18, 196.
Cycladen = Kykladen; *12, 384 F5.
Cyclamen 2, 48; 14, 789.
Cycloïde vertanding (tandwiel) 22, 438.
Cylinderepitheel 10, 282.
Cynaxa, slag bij; 22, 651.
Cynosarges (gymnasium) 9, 106.
Cynoscephalae, slag bij 19, 590.
Cypres; 5, 696.
Cyprianus van Carthago, Hl. 10, 637; 16, 130.
Cyprisch (taal) 2, 753.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Cyprus**; *3, 448 A5.
Cypselus (tyran van Corinthe) 19, 613.
Cyrenaica; *1, 536 F1: 16, 396.
 Cyriacopolis (plaats) 15, 187.
 Cyriacus van Ancona 2, 762.
 Cyrillisch Schrift 12, 15; 8, 438.
Cyrellus, Hl.; 9, 110; 12, 15.
Cyrinus; 20, 343.
 Cyrrhus, zie **Theodoretus van Cyrus**.
 Cyrstnica *19, 112 E5.
- Cyrus II 9, 650.
Cyrus de Groote; 12, 767.
 Cyrus van Alexandrië 13, 519.
 Cysoing *11, 144 E3.
Cyste; 14, 176.
 Cytase (biol.) 7, 198.
Cythéra = Cerigo = Kythira; *12, 384 E6.
Cytisus; 7, 383.
 Cytomorphose van Schaxel (erfelijkh.) 10, 305.
- Cytoplasma 7, 182; 10, 10; 13, 761; 20, 241.
 Czaczkes, Sam. Jos. 1, 595.
 Czarnecky, mgr. 8, 22.
Czartoryski, A. G. (aanv. dl).
 Czepléd *13, 512 E2.
 Czenstochowa = Tsjenstochowa (O. L. Vr. van) 13, 518; 20, 39; *20, 64 C3.
Czernowitz = Cernauti; *19, 112 12.

D

- Daaibooibaai *8, 363.
 Daalberg, Bruno 23, 774.
Daalder (thaler); 14, 573.
 Daalen, E. C. van 3, 256.
 Daalen Gebergte, Van *3, 251 C2.
 Daalen Rivier, Van *17, 816 D2.
 Daarle *19, 336 D3.
Daas; 22, 103.
 Dabrowa *20, 64 C3.
Dacea; *10, 224 G3.
 Dach, Ugolin 20, 659.
 Dacha (genotmiddel) 13, 170.
 Dachau *4, 330 F3.
 Dachauer Moos *4, 330 F3.
 Dachel, Oase *1, 520 F2.
 Dachstein *4, 330 H4; 21, 188.
Daciet; 20, 91.
Dactyloscopie; 2, 448.
Dadaisme; 8, 306.
 Dadeville *1, 649 D4.
 Dadhar *3, 686 D3.
Dadizele; 17, 113; *24, 176 C5.
Daedalus; 12, 353.
 Daelhem = **Dalhem**.
Daens, A.; 7, 469.
 Daets, Petrus 8, 551.
 Dafni Baai *3, 246 D2.
Dag; (namen) 24, 74.
Dagan; 3, 516.
 Dagbloeiërs 18, 728.
 Dagbouw (bruinkool) 6, 372 373.
- Dagestan *21, 48 F6.
 Dagget (berkenteer) 4, 648.
 Daglichtlamp 24, 636.
 Daglicht-quotiënt 23, 368.
 Dagmar, prinses = **Maria Feodorowna** van Rusland.
 Dagnente *16, 22.
Dagö = Hiiumaa; *10, 379 B1.
Dagob(a); 19, 382; 22, 592.
 Dagofficie 8, 465.
 Dagsburg, Bruno, graaf v. 16, 304.
 Dagvaart (rechtsterm) 8, 451.
Dag van devotie (aanv. dl).
Dahlak-Eilanden; *1, 536 H3.
Dahomey (Afrika); *1, 536 D4.
 Dahomey (Suriname) *22, 320 C3.
 Dahr el Kotib (Chodib) 4, 609; 16, 383.
Dahsjoer; *1, 536 bkrt b C3.
Dailly; *18, 240 A5.
Daimler, Gottlieb; 3, 400.
 Daimler-Benz (automobielfabriek) 22, 290.
 Daimyô 14, 458.
Dairen = **Ta-lien-wan**; *7, 384 H3.
 Daisenberger, Joseph Aloys 18, 749.
 Daja, Toekad *3, 658 B1.
Dajak-landen; *5, 752 B3.
Dajak-rivier, Groote = Kahajan *5, 752 B3.
- Dajak-rivier**, Kleine = Kapotas; *5, 752 C3.
 Dajeuh Kolot (plaats) 3, 718.
Dak (bedekking); 19, 427.
 Dak, Johannes van 8, 244.
 Dakahlie *1, 536 bkrt b C2.
Dakar; *1, 536 B3.
 Dakhma (lijkentoren) 24, 654.
 Dakke *1, 536 bkrt a B3.
Daknam; *19, 176 C2.
 Dal, dale (klooster) 4, 634.
 Dala *4, 686 B2.
 Dala Gebergte *17, 262 F3.
Dalarna = Dalekarlië; *18, 704 C3.
 Dalbandin *3, 686 C3.
 Dalberg, Sir John Emerich Edward (lord Acton) 1, 358.
Dalberg, K. Th.; 21, 86.
Daleroze, Jacques; 8, 523.
 Dale *11, 512 G4.
Dale, Jos. Van; 6, 276.
 Dalekarlië = **Dalarna**.
Dalelf; *18, 704 D3.
 Dalem *11, 512 A4; 23, 744.
Dalen (Drente); *9, 352 B2.
 Dalen (Friesl.) *11, 208 D2.
 Dalennoort, pastoor F. W. v. 12, 280.
 Dalerveen *9, 352 B2.
Dalfsen; *19, 336 C2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Dalga** *1, 536 bkrt a B2.
Dalga *1, 536 bkrt a B3.
Dalheim *16, 448 D4.
Dalhem = Daelhem; *16, 704 D2.
Dalhousie Springs Station *3, 288 F4.
Dali, Salvador 22, 344.
Dalin, O. v. 24, 754.
Dalkaar (geol.) 14, 727.
Dall *1, 658 D2.
Dallas; *23, 320 G4.
Dalloel-Bosso *1, 520 D3.
Dalmanutha; 17, 46.
Dalmatië; *8, 490; *19, 112 D5.
Dalni *7, 384 H3.
Dalton *12, 464 bkrt 2.
Dalton, John; 18, 133; (chemisch teekenschrift) 22, 484.
Dalton, wet van; 16, 670.
Dalwind; 23, 192.
Daly, R. A.; (assimilatie-hypothese) 3, 174; (glacial control-theorie) 10, 463.
Daly-River; *3, 288 E1.
Daly-Waters; *3, 288 E2.
Dam; *22, 320 D3.
Dam; (afsluitdam) 1, 554.
Dam (afkorting: decameter) 16, 291.
Damanhoer *1, 536 bkrt b B1.
Damao (Portug. kol.) *10, 224 C3; 12, 60.
Damaoe *7, 160 bkrt.
Damar (bij Halmaheira) *17, 816 B2.
Damar (Sumatra) *4, 107 A1.
Damar (Zuid-Wester-eil.); *17, 816 B3.
Damaraland; *1, 536 E7.
Damarátus (koning van Sparta) 8, 657.
Damar-Woelan-roman (aanv. dl); 14, 502; 17, 462.
Damas, graaf de, aanv. dl i. v. Versluys, Jan.
Damaschke, A.; 12, 426.
Damascus; 2, 630; 22, 377.
Damasus, Hl.; 7, 122; 16, 391.
Dambezie (plantk.) 14, 519.
Damboella *7, 265 B3.
Dambovita = **Dimbovitsa**.
Damen (Daemen), Adam 8, 457.
Damescord (weefsel) 17, 129.
Dames de Charité 23, 716.
Dames de Roubaud (begijnen) 9, 335.
Dameshaar (plantje) 14, 322.
Dames van Barmhartigheid, Ver. der 23, 716.
Dameszee (gedeelte van den Atlantischen Oceaan) 3, 267.
Damiate = **Damiette**.
Damien 12, 717.
Damiette = Damiate; *1, 536 bkrt b C1; 6, 239; 9, 188.
Damiette, Nijlmond van *1, 536 bkrt b C1.
Dammaat (oppervlaktemaat) 8, 466.
Dammagroep (Alpen) *2, 40 C2 sub B 4 c.
Dammastock (Alpen) 2, 38; *24, 720 D3.
Damme; *24, 176 D1.
Damodar *11, 334 D2.
Dampelas *7, 160 A1.
Dampicourt; *16, 736 D4.
Dampier, William; 3, 351.
Dampier Eiland = Karkar Eiland *5, 243.
Dampier Straat (Bismarck-Archipel) *5, 243.
Dampit *14, 496 H4.
Damsterdiep; *12, 448 C2.
Dan; *19, 384 D2.
Dana (eil.) 3, 593.
Danakilland; 10, 319.
Danakilwoestijn 1, 245.
Danau (Mal., = meer). Samenstellingen hiermede zoeken op het tweede woord.
Danby Lake *3, 18 B4.
Danckerts, Ghiselinus 8, 515.
Dandolo (aanv. dl).
Dandyisme; 3, 128.
Dane *12, 464 bkrt 1.
Daneau, Nicolas 23, 762.
Danehof (charter van 1282) 8, 690.
Danei, Paulus Franciscus 19, 553.
Danelaw (oud-Engelsch gebied) 19, 313.
Danfapoe *22, 320 D2.
Dänholm (eiland) 22, 239.
Danican, familie (componisten) 19, 696.
Daniël (bijbelsch persoon); 3, 691.
Daniël (theophorische naam) 19, 640.
Daniel, Ch. 11, 278.
Daniël, Nic. 3, 337.
Danielson, mrs. Jacques S. 13, 711.
Daniël van Belvedere, Hl. 17, 266.
Danilo I en II, van Montenegro 18, 37.
Dannemora; *18, 704 D3.
Dans; (absolute) 1, 265.
Dansatores (sekte) 7, 453.
Danse macabre 9, 252.
Dansköya = **Deneneiland**.
Dantsjenko, Nemirowitsj 18, 95; 22, 77.
Dantumawoude; *11, 208 D1.
Danville; *14, 39.
Danvou *6, 214 F1.
Danzig; *20, 64 C1.
Danziger Bocht *9, 512 H1.
Daphne; 16, 343.
Daphnephoria (Grieksche astronomische dansen) 3, 210.
Dapper, Hélène De 4, 745.
Dapper, O. (aanv. dl).
Darbhanga *10, 224 F2.
Darby, John Nelson 8, 531.
Dardanellen = Hellespont; *3, 672 G4.
Dardanellia = Kale Sultanie *3, 672 G4.
Dardzjiling; *10, 224 F2.
Dareium (oude stad) 8, 531.
Dar el Beida *17, 262 B4.
Dar es Salam; *1, 536 G5.
Darfoer; 1, 520; *1, 536 F3.
Darga *3, 686 C4.
Daria (tooneelspeler) 4, 689.
Dariën, Golf van *24, 656 B2.
Daries, Joachim G. 20, 343.
Darion; *16, 704 B2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Darius I**; 1, 310.
 Darjal Piek *21, 48 E6.
 Därligen *4, 686 B1.
Darling; *3, 288 G5.
Darlington; *12, 464 bkrt 4.
Darmstadt; *9, 576 C4.
 Darsser Ort *9, 512 E1.
 Darthé (revolutionnair) 3, 504.
 Darthuizen *23, 128 C2.
 Darthuizerberg *23, 128 C2; 23, 141.
Dartmoor; *12, 464 D6.
Dartmouth; *12, 464 E6.
 Dartuch, Kaap *3, 650 D2.
 Darvel Baai *5, 752 D1.
Darwin, Ch. R.; 11, 564; 15 434 603.
 Darwin, G. H. (zoon van Ch. R.) 1, 148 vlg.
 Darwin, Monte 4, 610.
Darwinisme; 22, 485 677.
Darwintulp; 15, 671.
 Dashboard (van automobiel) 3, 408.
 Dasjakoemaratsjarita (Indisch verhaal) 8, 510.
 Dasjt *3, 686 B5.
 Dasjt i Margo *1, 498 B3.
 Datia *11, 334 B2.
 Datoe (cactussoort) 4; 538.
 Datoek, Bocht van (Borneo) *5, 752 B2.
 Datoek, Tandjoeng (Borneo) *5, 752 A2.
 Datoek, Tandjoeng (Sumatra) *22, 288 E3.
 Dauba *5, 578 C1.
 Dauber Meer *4, 686 B2.
 Daubresse, Felix 7, 663.
 Daugava = **Duna** (Rusland).
 Daugavpils = **Dwinsk** = Duna-burg.
 Daukantas (schrijver) 16, 515.
 Daulia (plaats) 8, 556.
Daun; *9, 576 B3.
Dauphiné; *11, 96 F4.
 Dauphiné-Alpen *2, 40 B3 sub B 2 a-c.
Daussois; *18, 240 A4.
Daussoulx; *18, 240 C1.
Dauwtrappen; 14, 446.
 Davalikia Ruïne *3, 246 B1.
Davanzati, B.; 20, 326.
 Davao (plaats en baai) *18, 432 G4.
Dave; *18, 240 C2.
Davenport; 12, 830; *14, 39.
Daventry; *12, 464 F5.
Daverdisse; *16, 736 B2.
 Daverio *16, 22.
David, koning; 13, 370; 21, 222; aanv. dl i.v. Joab.
 David (stad) 7, 428; *17, 608 C4.
 David, Baai *17, 608 C4.
David, J. B.; 16, 349.
 Davida *6, 160 C3.
 Davidt S.J. 6, 577.
 Davis, Dwight F. 16, 182.
Davis, W. M.; 10, 332.
Davisstreet; *18, 608 N3.
 Davisville *6, 670 B2.
Davos; *24, 720 E3.
Davos Platz; *24, 720 E3.
Davy, sir H.; 5, 692; 17, 55; (afkoeling der aarde) 1, 502; (veiligheidslamp) 11, 372.
 Davy, John (broer van H.) 19, 719.
 Davijn (geol.) 18, 452.
 Dawa *1, 520 G4.
 Dawanmenschen 22, 636.
 Dawes-act (Indianenwet) 18, 624.
Dawes-plan; 3, 750.
Dawson-City; *18, 608 E3; 24, 435.
Dax; *11, 96 C5.
Dayton; *23, 320 J3.
 Daytona Beach (Florida) 10, 774.
 db (decibel) 14, 320.
 Dealer (effectenhandel) 14, 602.
 Dean, Forest of; *12, 464 E6.
Death Valley; *6, 670 C2.
Deauville; *11, 96 D2.
 Debâa *19, 384 E5.
 Debba *1, 536 G3.
 Debetrente 20, 559.
 Debielen 8, 576; 19, 17; 24, 728.
 Debondolf, Jan van 3, 721.
 Debra Tabor = Samara (Afrika) 1, 246; *1, 536 G3.
 Débrayage 3, 405.
Debreezen; *13, 512 G2.
Debruyne, H. A.; 16, 501.
Debussy, C. A.; 16, 395.
Debye en Hückel, Theorie van P.; 10, 85.
 Deca... (maten en gewichten) 17, 323.
 Decanal (scheik.) 8, 598.
 Decathlon (wedstrijd) 22, 624.
 Decatur (Alabama); *1, 649 C2.
Decatur (Illinois); *14, 39.
 Deccan Traps (geol. Voor-Indië) 8, 619.
 Decem (muziek) 8, 587.
Dechamps, V. A. kard.; 6, 274; 18, 252.
 Deci... (maten en gewichten) 17, 323.
Decibel; 14, 320.
Decimaal (stelsel); 8, 579.
 Decin = **Tetschen**.
Decius, keizer; 1, 347.
 Declaration of Independence 14, 514.
 Declinatie (landmeetk.) 6, 31; (krijgsk.) 10, 106.
 Decoene, dr. Alb. (*1881) 13, 644.
 Decolle, R. 7, 689.
 Decoster, pr. 24, 709.
Deeroly, O.; 4, 361.
De cujus (erfrecht) aanv. dl.
 Decussaat (bladstand) 5, 288.
 Dede Agatsj = **Alexandropolis**.
Dedemsvaart; *19, 336 C2.
 Dedgum *11, 208 A2.
 Dedjoechin *21, 48 H3.
 Dedoeroe *7, 265 A3.
 Dedsjidsji *1, 536 F5.
 Dee (rivier in Eng.) *12, 464 E5.
 Dee (rivier in N. Schotland) *12, 464 E3.
 Dee (rivier in Z. Schotland) *12, 464 D4.
Deeg (v. brood); 3, 615.
 Deelbad (geneesk.) 13, 770.
 Deelen *11, 512 D3.
 Deelen, Wouter 2, 252.
 Deemt (oppervlaktemaat) 8, 466.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Deense Archipel *10, 432 F3.
 Deense Straat *10, 432 B2.
Deentéra = Antriol; *5, 646.
Deerlijk; *24, 176 D5.
 Deersum *11, 208 B2.
 Deest *11, 512 C4.
 Deferens (meteorol.) 20, 284.
Deflagratie; 8, 753.
 Defresne, Aug. 15, 481.
Deftinge; *19, 176 C5.
 Dega (klimaatstreek in Abessinië) 1, 245.
 Degel 5, 479.
 Degelenkamp, Jan II Aug. 3, 323.
 Degelpers 5, 479; 9, 445; 12, 720.
 Degenereeren 23, 283.
 Degrelle, Léon 20, 602.
 Dehna, Woestijn *3, 480 B6.
 Deidameia (Gr. myth.) 16, 748.
Deil; *11, 512 A4.
 Deimann (Nederl. scheikundige) 1, 480.
 Deimat = deimt (oppervlaktemaat) 8, 466.
Deinze; *19, 176 B4.
Delotarus; 7, 109; 11, 288.
 Dei Providentis (bulle) 8, 27.
 Deir Dosi *9, 260.
 Deïrmen Deresi *3, 672 bkrt b.
 Dejados (relig. strooming) 2, 82.
 D. E. K. (Deutsch Evangelische Kirche) aanv. dl i.v. Belijdende Kerk.
Dekbeenderen; 2, 21; 4, 265.
 Dekblad (plantk.) 18, 825.
 Dekese (missiegebied) 15, 533.
De(k)kan; *10, 224 D5; (aarde van) 20, 502.
 Dekker, systeem (molen) 17, 804.
Delagoa baai; *7, 520 G7; 1, 797.
 Delaharpe, Jean François 16, 24.
Delambre, J.; (afplatting der aarde) 1, 516.
 Delamere *3, 288 E2.
 Delang, J. 13, 421.
 Delano *6, 670 C3.
 Delano Peak *23, 320 D3.
 Delaware *23, 320 K3 nr 9.
 Delbinisjti *1, 666 B2.
Delcassé, Th.; 11, 99; 17, 266.
 Delcommune vallen *15, 512 F5.
Delcour, J. (aanv. dl).
 Delden (Geld.) *11, 512 F3.
 Delden (Overijssel) *19, 336 D3.
Delden, Amt *19, 336 D4.
Delebecque, mgr. L. J.; 6, 276.
 Delebio *7, 771.
 Delémont *24, 720 C2.
Delfland; *24, 688 B3.
Delfshaven; 8, 640; *20, 819.
Delfstrahuizen; *11, 208 C3.
Delft; (Zoen van) 19, 703; (Kar-tuizerkl.) 21, 105; (Stille Om-gang) 22, 184; *24, 688 C3.
 Delftsche Vliet = Vliet.
Delfzijl; *12, 448 D2.
 Delgado, Kaap *1, 520 H6.
 Delgado, Matias 8, 214.
 Del Gesù (viool) 12, 519.
Delhi; (plattegr.) 8, 644; *10, 224 D2.
 Deli, Poelau *14, 496 A3.
 Delibáb (Hongaarsch voor Fata Morgana) 1, 768.
 Delict, Collectief 7, 690.
 Delidje Irmak *3, 35 B3.
 Deli en Serdang *22, 288 C2 nr IX 1.
 Delila (Bijb. naam) 8, 487.
Delille, Jacques; 7, 346.
 Deli Orman *3, 672 G3.
 Deli Plantersvereniging 8, 646.
Delitzsch, Friedr.; 8, 761.
 Delle (België) *6, 96 D2.
 Delle (Frankrijk) *24, 720 B1.
 Dellen *11, 208 D1.
 Dellenbaugh, Mount *3, 18 C2.
 Delo *1, 520 G4.
 Deloenus, Walter 8, 633.
 Delorme, Philibert 7, 347.
Delos; 3, 199; *12, 384 G5; 16, 337.
Delphi; *12, 384 E4; (Pythische spelen) 20, 319.
 Delphina, Hl. 10, 146.
Delrio, Martinus; 13, 94.
 Delruelle, Ludovic Pascal 16, 467.
 Delsberg *24, 720 C2.
 Delubrum (offerplaats) 10, 595.
 Delune, Louis 23, 762.
Demak; *14, 496 F2.
 Demareteion (Grieksche munt) 8, 579.
 Demartean, Gilles 8, 261.
Demawend; *3, 480 C5.
 Demba *17, 816 D2.
Demblin = Iwangorod; *20, 64 D3.
 Demen *18, 631 I1 nr 42.
Dementia praecox; 8, 45.
Demer; *4, 404 D2.
 Demerara = Britsch Guyana.
Demeter; 3, 449; 7, 252 432; (mysteriën) 18, 196.
 Demetrius, Adriaan 17, 406.
Demetrius, Valsche; 5, 740.
 Demir Dagh *3, 462 D6.
Demiurg (Demiourgos); 13, 329.
 Demjan Bjednij (pseud.) 20, 170.
 Demmerik (plaats) 23, 478.
Democratie (Katholieke) 15, 104; (bij Aristoteles) 18, 769.
Democratische partij (Ver. Staten v. Amer.) 23, 327.
Democritus; 3, 277.
 Demodexschurft 1, 287.
Demolder, Eug.; 4, 451.
 Demospongiae (palaeontologie) 21, 824.
Demosthenes (generaal); 7, 602.
Demosthenes (redenaar); 12, 767; 18, 482.
 Demotikon (Gr. burgernaam) 8, 671.
Dempo, Goenoeng *22, 288 E6.
Den; 14 773; (Corsicaansche en Oostenrijksche) 5, 771.
 Denain *11, 96 E1.
 Denarius (munt) 3, 130.
 Denbigh (graafschap) *12, 512 nr 62.
 Dendang *5, 184.
Dender; *19, 176 D4.
Denderbelle; *19, 176 D3.
Denderhoutem; *19, 176 D5.
Denderleeuw; *19, 176 D4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Dendermonde**; *19, 176 D3.
Denderwindeke; *19, 176 D5.
Dendrocopus; 5, 685.
Dendrolagus (dierk.) 5, 700.
Dendrophis (dierk.) 5, 704.
Denée; *18, 240 B3.
Denekamp; *19, 336 F3.
Denemarken; *8, 688; (taal) 8, 692 en 24, 753.
Denemarkenstraat; *18, 608 Q3.
Deneneiland = Dansköya; *18, 704 bkrt.
Denerva, Monte *11, 348.
Denesjkin Kamen *21, 48 H2.
Denfergem *24, 176 D4.
Dengel, Anna, aanv. dl i.v. Medische missionarissen.
Dengi (munt) 20, 687.
Denham Range *3, 288 H4.
Denia *21, 752 G3.
Denifle O.P., H.; 17, 521.
Denikin, A. A.; 16, 294.
Denir-Kapoe = **Derbent**.
Denis, Michel 14, 79.
Denis Pyramus (schrijver) 19, 494.
Denizot, P. 14, 227.
Denk-orde (logische orde) 19, 230.
Denmark *3, 288 B5.
Dennebroek *11, 144 A3.
Dennenbundelzwam 19, 717.
Dennenburg *18, 631 I1 nr 44.
Dennenknoprups 5, 286; 20, 585.
Dennenlotrups 5, 286; 20, 585.
Dennenzwam 20, 63.
Dennery, A. P. 10, 234.
Den-Pasar *18, 432 E7.
Dens, P. 18, 452.
Densimeter; 2, 798.
Dent *8, 354 D3.
Dent Blanche *24, 720 C4.
Dent de Morcles *24, 720 C4.
Dent de Ruth *4, 686 A1.
Dent du Midi *24, 720 B4.
Dent Haven *5, 752 D1.
Dentine (dierk.) 14, 377.
Denusa *12, 384 G5.
Denver; *23, 320 E3.
Denijn, Jef; 4, 327.
- Denza*, p. (Barnabiet) 23, 218.
Deoband *11, 334 B1.
Dépêche de Toulouse (dagblad) 21, 223.
Depok; *14, 496 B2.
Depositio Martyrum (martelaarsboek) 8, 168.
Deposito- en consignatiekas 8, 51.
Deprez, Firmin 24, 439.
Der'a(t) 9, 719.
Dera Boegti *3, 686 E3.
Dera Ghazi Khan *10, 224 C1.
Deralsmael Khan *10, 224 C1.
Derat *19, 384 E3.
Der Baramus *1, 536 bkrt b B2.
Derbent = *Denir-Kapoe*; *21, 48 F6.
Derby (Austr.) *3, 288 C2.
Derby (Eng.); *12, 464 F5.
Derby (graafschap); *12, 512 nr 30.
Derby, Edw. G. Stanley Earl of 9, 139.
Derceto; 3, 222 704.
Derdedaagsche koorts 17, 95.
Derde Punt *3, 726 A2.
Derdriu (Iersche myth.) 8, 616.
Dereidsje, Wadi ed *9, 260.
Der el-Bahari; 9, 811 822; 12, 804.
Der el Kamr *19, 384 D1.
Derent *12, 464 bkrt 3.
Derg Meer *12, 464 B5.
Dergneau; *13, 176 B2.
Derkinderen, A.; 12, 29.
Der Macarius *1, 536 bkrt b B2.
Dernbach, Balth. von 11, 245.
Deroet (midden-Egypte) *1, 536 bkrt a B2.
Deroet (Nijldelta) *1, 536 bkrt b B1.
Déroute, Passage de la *14, 802.
Derp *9, 352 A2.
Derr *1, 536 bkrt a B3.
Derris (wortel); 10, 764.
Dertigjarige Oorlog (aanleiding); 10, 646.
Dervenaki (rivier) 7, 236.
Dervio *7, 771.
- Derwent* (Lake District) *12, 464 bkrt 2.
Derwent (Riding); *12, 464 F4.
Desa = **Dessa**.
Desbassayns de Richemond 16, 613.
Descamps, J. B. 9, 495; 11, 139.
Descartes, René; 22, 66.
Descendenten (bloedverwanten) 3, 135; 7, 669.
Deschamps, Eustache; 7, 332.
Desclée (aanv. dl).
Desclée, de Brouwer en Cie (aanv. dl).
Descloiziet (scheik.) 23, 197.
Desclot, Bernat 7, 128.
Deseado *2, 808 C6.
Desenzano sul Lago *11, 348.
Deservitor (aanv. dl).
Deshayes, Gabriël 6, 278.
Desiderata (echtgen. van Karel den Grooten) 8, 737.
Desideri S. J., Hipp. (aanv. dl).
Desinsectie; 19, 100.
Desjardins, Mart. 5, 572.
Desjnew, Kaap *3, 480 P2.
Deskundigen (honorarium) 13, 517.
Desmaisières; (heiligverkl.) 17, 594.
Des Moines (stad); *23, 320 H2.
Des Moines (riv.); *14, 39.
Desna *21, 48 C4.
Desolation Eiland *24, 656 B8.
Despoto Dag = **Rhodope-gebergte**.
Desprez d'Arsonvalgalvanometer 9, 353.
Desprez, Jean; 24, 757.
Despruets, J., 16, 581; 18, 680.
Desquamatie (geneesk.) 1, 551.
Desrousseaux, A. 11, 139.
Des(s)a-hoofd 15, 184.
Dessalines, J. J. (1760-1806) 12, 641.
Des(s)a-school 23, 619.
Dessau; 4, 148; *9, 576 E3.
Desschel; *2, 512 E3.
Desselgem; *24, 176 D4.
Dessus (muz.) 9, 130.
Destelbergen; *19, 176 C3.
Desteldonk; *19, 176 C3.
Destouches, A. C.; 7, 803.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Détanger, Emile 18, 609.
 Determinatief (philol.) 4, 590.
 Detjap Moeloe *3, 251 C2.
 Detlef, Kl. 4, 146.
Detmold; *9, 576 C3.
Détournement de pouvoir; 8, 48.
Detroit; *23, 320 J2.
 Detroit, Karl 17, 415.
 Dett, Nath. 23, 331.
 Dettin, Clara 11, 163.
 Dettonville, Amos 19, 504.
Deulemonde = Deulémont; *11, 144 D3.
 Deulich, Filips 9, 564.
 Deum time (valsche bulle) 19, 748.
Deurle; *19, 176 B3.
 Deurloo *24, 512 A3.
Deurne (Antw.); *2, 512 B3.
Deurne (Belg. Brabant) = Tourinnes-la-Grosse; *6, 96 E3.
 Deurne (Belg. Brabant ten N. van Diest) *6, 96 F1.
Deurne (N. Br.); (gemeente en kanaal) *18, 624 D2.
 Deursen *18, 631 I1 nr 45; 20, 425.
Deurwaarder; (bij executie) 10, 494; (honorarium) 13, 517.
 Deurze *9, 352 B2.
 Deus scientiarum (encycliek) 19, 783.
 Deuteren *18, 631 G1 nr 32.
 Deuterocanonische boeken 6, 764 767.
 Deutoplasma (biol.) 10, 10.
Deutch Brod = Nemecky Brod; *19, 112 D2.
 Deutsche Industrie Normen 9, 98.
Deutsche Orient-Gesellschaft; 13, 298.
 Deutscher Geographentag 1, 192.
 Deutsches Biographisches Jahrbuch 2, 15.
 Deutsches Nachrichten Büro 9, 163.
 Deutsche Zeitschrift (München) 15, 769.
 Deutschland-expeditie (1911-1913) 6, 204.
 Deux Acres, Les = **Akren**, Twee.
 Deux-Sèvres (dep.) *11, 64 nr 59.
 Deuzeld *2, 512 B3.
 Deva *21, 752 E1.
Deventer; *19, 336 B3.
De viris illustribus; 19, 539.
 Devitrificeeren 19, 93.
 Devol *3, 672 C4; (vrede van) 5, 582.
Devonport; *12, 464 D6.
Devonshire; 8, 774; *12, 512 nr 2.
 Devonshire (hertog van) 12, 786.
 Dewadasjis (dansmeisjes) 3, 604.
 Dewarglas 23, 167.
 Dewey, J.; 2, 733.
Dewsbury; *12, 464 bkrt 1.
 Dextrarum iunctio (iconogr.) 13, 727.
 Deijl, Den *24, 688 C2.
 Dezem (muziek) 8, 587.
 D-glucose 7, 199.
Dhanis, Fr.; 4, 124; 18, 728.
 Dharma (Ind. lit.) 14, 112; 22, 781.
 Dharmawangsa (Javaansch vorst) 14, 496.
Dharwar; *10, 224 D4.
 Dhasan *10, 224 D2.
 Dhawalagiri (top) *11, 334 C1.
 Dhia *3, 672 bkrt c C1.
Dhuy; *18, 240 C1.
 Diabetes = **Suikerziekte**.
 Diablerets 4, 683; 23, 756; *24, 720 C4.
 Diaconissa 10, 278.
Diaetetiek (aanv. dl).
 Diaethylaether 1, 478.
Diagenese; 7, 817.
Diagonaalkapiteel; 23, 633.
 Diakonie (Kath.) 22, 654.
Dialecten; 18, 405.
Diamant (gesteente); 9, 702.
 Diamant (lettertype) 16, 339.
 Diamantina (Austr.) *3, 288 G3.
Diamantina (Z. Am.); *6, 160 G5.
 Diamantino *6, 160 D4.
Diamantpunt = Djambo Ajé, Oedjoeng; *22, 288 B1.
 Diamantrots *21, 138.
 Diamantstock *4, 686 C1.
 Diametaan 8, 739.
Diana (godin); 8, 647.
 Diana, A. (1585-1663) 16, 184.
Diana van Poitiers; 7, 335 347.
 Diapason (violin- of crisp toned), orgelregister 11, 481.
 Diaphoretica (geneesk.) 24, 760.
Diaphragma (optica); 11, 767.
 Diapyre plooien (geol.) 24, 657.
Diarbekr; *3, 35 E4.
 Diaria (Romeinsche senaatsverslagen) 8, 231.
Dias, Bartholomeus; 1, 519.
 Diaspoor (mineraal) 2, 86.
Diastase; 18, 112 vlg.; 20, 285.
 Diatomeeënslik 8, 813; 9, 36.
 Diatomiet 8, 416.
Diatrema (vulkanogr.); 18, 334.
 Diaz, Balthazar 20, 106.
Diaz, Porfirio; 17, 579; 18, 756.
 Diaz de Solis, Juan 23, 132.
 Diban = **Dibon**.
 Dibenzoylperoxyde 4, 587.
Dibon = Diban; *19, 384 D5.
 Dibothriocephalus (lintworm) 5, 810; 16, 494.
Dibra; *19, 112 G6.
 Dibrar Dagħ *3, 462 F3.
 Dibrar Pas *3, 462 G3.
 Dibroegarh *10, 224 G2.
 Dice = **Dikè**.
 Diceras (palaeontologie) 21, 24.
Dichtheid; (photogr.) 24, 740.
 Dichtkunst 20, 23.
Dickens, Ch.; 7, 358.
 Dictionarium (dictionariolum) 7, 704; 16, 375.
 Didactisch formalisme, materialisme 19, 56.
Didam; *11, 512 E4.
 Didelphisch (plantk.) 17, 395.
 Didhaw *1, 243 C1.
 Didot, Franç. Ambr. 16, 339.
 Didot, Pierre 11, 122.
Didymaion 6, 125.
 Dieden *18, 631 I1 nr 41.
 Diedenberg = **Thiaumont**.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Diedenhofen = Thionville *10, 143 B1.
 Diederichts, Eugen 5, 483.
 Diefmier, Kleine 15, 368.
Diefstal; 6, 90.
Diegem; *6, 96 C2.
 Diëgésis (rhetorica) 18, 273.
 Diego Cao (Portugeesch zeevaarder) 1, 519.
 Diego de Borba (Minderbroeder) 1, 707.
Diego-Suarez; *1, 536 H6; 17, 27.
Diekirch; *4, 432 E3.
 Diëlectrische polarisatie 20, 33.
Diemen; *18, 672 A4.
 Diemen Straat, Van *14, 464 C4.
 Diemerbrug *18, 672 A4.
 Diemermeer 24, 29.
 Diemtigen *4, 686 B1.
 Diemtigtal *4, 686 B1.
 Dienaar des Woords 10, 471.
 Dienaressen van Maria, Congregatie van de 7, 260.
Diëng, Goenoeng; *14, 496 E3.
Dienstplicht; (België) 17, 662.
Dienstweigering; 19, 74.
 Dientener Bergen *2, 40 E2 sub F2c.
Diepen, Armand. L. A.; 4, 185.
Diepenbeek; *16, 480 B4.
Diepenheim; *19, 336 D4.
Diepenveen; *19, 336 B3; (klooster) 22, 172.
Dieppe; *11, 96 D2.
 Diepte (schilderk.) 19, 642.
 Diepte-exploratie (mijnbouw) 10, 511.
 Dieptescherppte (photogr.) 19, 725.
 Dieren *11, 512 E3.
 Dieren, J. P. van 12, 699.
Dierenfabel; 10, 360.
Dierentuin (aanv. dl).
Dierkunde; 24, 651.
 Diermen *11, 512 C3.
 Dieseelectrische drijwagentrein der N.S. 23, 783.
Dieselmotor; 10, 514.
 Dies nefasti (Romeinsche feestdagen) 10, 610.
 Dies parentales (Romeinsche feesten) 10, 629.
Diessen; *18, 631 G3.
Diest; *6, 96 F2.
 Diest, Cornelius van 1, 814.
 Dietfurt *4, 330 F2.
 Dietrich, Marlene 22, 159.
 Dietrichson, L. 24, 755.
Dietsch-Heur; *16, 480 B6.
Dietsch Studentenverbond; 3, 432.
 Dieu de majesté (iconogr.) 17, 81.
 Dieuze *10, 143 B2.
 Dieven *9, 352 A2.
 Dieverderdingspel 9, 99.
 Dieze, Nieuwe 10, 211.
Differdingen = Differdange; *4, 432 D3.
 Differentiaal (automobiel) 1, 318.
 Diffusiecondensatiepomp 16, 681.
 Digambara (sekte) 14, 421.
 Digamma (Grieksche letter) 10, 279.
 Digermulen (berg) 13, 359.
 Diggelen, Mr. P. I. G. van 6, 482; 24, 675.
 Digifoline 23, 477.
 Digipan 23, 477.
 Digipuratine 23, 477.
 Digisol 23, 477.
 Digitalysatum 23, 477.
Digne; *11, 96 G4.
Digoel-Rivier; *17, 816 D3.
 Dihong (riv.) 6, 116.
Dijon; *11, 96 F3.
Dikblad; 20, 677.
Dikè (Dice); 3, 205.
 Dikke Bertha (kanon) 13, 643.
Dikkebusch; *24, 176 B5.
Dikkele; *19, 176 B4.
Dikkelvenne; *19, 176 B4.
 Dikninge (abdij) 21, 38.
Dikoa; *1, 536 E3.
Diksmuide; *24, 176 B3.
 Dikte (schilderk.) 19, 642.
Dilbeek; *6, 96 C3.
 Dilgt, De *12, 448 C3.
 Dilis, Jan 4, 277.
Dillenburg; *9, 576 C3.
Dillens, J.; 14, 378.
Dilli = Timor-Dilli; *17, 816 B3.
 Dillingen *4, 330 E3.
 Dilln *13, 512 D1.
 Dilman *3, 462 B5.
Dilsen; *16, 480 C3.
Diluvium (Noordelijk); 18, 642.
 Dima *15, 512 D3.
Dimbovitsa = Dambovita; *19, 112 I4.
 Diminutio (muziek) 7, 710.
 Dimotika *12, 384 H1.
 Dina (bijbelsch persoon); 16, 370.
 Dinagat *18, 432 G3.
 Dinan *6, 214 D1.
 Dinanderie 6, 36; 17, 541.
Dinant; *18, 240 C3.
 Dinara *19, 112 E4.
Dinard; *6, 214 D1.
 Dinarische Alpen *19, 112 E4.
 Dinder *1, 536 bkrt a B5.
 Dindings *18, 432 B5.
 Dingaan 9, 49; 24, 613.
 Dingle Bay *12, 464 A5.
 Dingo (dierk.) 3, 360 365; 13, 481.
 Dingsperloo = **Dinxperlo**.
 Dingstede *19, 336 B2.
 Dingvrede (gerechtsvrede) 13, 52.
 Dinizoeloe (Zoeloehoofdman) 24, 614.
Dinkel; *19, 336 E3.
 Dinocrates van Rhodus 1, 756.
 Dinojo *14, 496 H3.
 Dinotherium (palaeontologie) 20, 194.
 Dinslaken *9, 576 bkrt.
Dintel; *18, 624 A1.
Dinteloord; *18, 631 B2.
Dinter, W. v. (aanv. dl).
Dinther; *18, 631 H2.
Dinxperlo = Dingsperloo; *11, 512 F4.
 Diocletianus (jaartelling van) 23, 42.
Diodorus Siculus; 10, 262.
 Dioe (Portug. kol.) *10, 224 C3; 12, 60.
Dion; *18, 240 C5.
 Dionen (scheik.) 9, 83.
Dion-le-Mont; *6, 96 D4.
Dion-le-Val; *6, 96 D4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Dionysisch 2, 571.
Dionysius v. Alexandrië; 21, 143.
Dionysius de Arcopagiet (Pseudo-); 9, 498 550 669; 16, 413.
Dionysius Exiguus; 13, 600.
Dionysius van Fournia 21, 308.
Dionysius a Nativitate, Zl.; 18, 434.
Dionysius Philokalus 7, 505.
Dionysius van Portugal 7, 497; 10, 119.
Dionysius I en II, tyrannen van Syracuse; 12, 332 vlg.
Dionysius, Henricus 8, 705.
Dionysus; (mysteriën en andere feesten) 3, 439; 7, 734 758; 9, 107; 16, 289; 18, 196; 19, 262; (iconogr.) 22, 613.
Diophantische vergelijkingen, onbepaalde; 19, 42.
Diorama (aanv. dl.).
Dioscorus (tegenpaus) 5, 667.
Diósgyör; *13, 512 F1.
Dioxydiaminoarsenobenzol 21, 186.
Dipeptidase (biol.) 10, 302.
Diphenylchlorarsine 5, 311.
Diphenylureum 7, 225.
Diphoorn *9, 352 B2.
Diphthera (Grieksch schrift) 12, 372.
Diphtherie; 3, 542; 6, 215; (bij vogels) 23, 587.
Diphyalagen (geol.) 14, 708.
Dipilto, Sierra de *17, 608 B3.
Diploidion (kleederdr.) 15, 351.
Dipnitza *19, 112 H5.
Dipodie; 14, 284.
Diponegoro; 14, 507.
Dippelse olie; 6, 137.
Diptychon; 20, 63.
Dipylon (vazen); 3, 293.
Dirac, P. 12, 126; 21, 372.
Dirceu, Marília de 6, 174.
Dircksz., Hendrick 3, 578.
Dirckx, M. V. (pseud.) 4, 576.
Directeurentijdschrift (der Maria-Congr.) 8, 30.
Directeur-generaal (aanv. dl.).
Directie v. d. landbouw; 16, 70.
Dire Daoea 1, 246; *1, 536 H4.
Dirk van Delf 11, 779.
Dirk (Diederik) v. d. Elzas; 1, 47.
Dirk van Kleef 15, 736.
Dirk Hartog-Eiland; *3, 288 A4.
Dirkshorn *18, 672 A3.
Dirksland; *24, 688 B4.
Diro-vaccin 14, 153.
Dirschau = **Tezew**.
Disacchariden 5, 223.
Disappointment Meer *3, 288 C3.
Discalceaten; 6, 658.
Discantus; 22, 516.
Discipelensoep (folkl.) 2, 585.
Discontopolitiek; 3, 741.
Discriminatie (banktechnisch) 9, 133.
Disentis = Mustèr; *24, 720 D3.
Disgracia, Monte *24, 720 E4.
Disko (Eiland); *18, 608 N3.
Dislocatie-aardbevingen 1, 142.
Disney, Walt; 17, 601.
Dison; *16, 704 E2.
Dispersie; 16, 404.
Dispholidus (dierk.) 5, 703.
Dispositie (wijsbeg.) 13, 393.
Dispositief recht 20, 485.
Dispositio Achillea 1, 701.
Disputatie 23, 38.
Disseldorp (N. Holl.) 16, 470.
Dissepementen (dierk.) 17, 544.
Dissimilatie in contact, op afstand (philol.) 8, 77.
Dissna *20, 64 G1.
Distel, De (ceramiekfabriek) 7, 248.
Distelkruid, gezegend; 5, 260.
Districto Federal *6, 160 F5.
Di-tsjoë *7, 384 B5.
Dittersbächel *5, 578 D1.
Dittus, Gottlieb 18, 107.
Ditzen, Rudolf 10, 583.
Diuturna (nimf) 14, 719.
Diverbium (Lat. comédie) 7, 736.
Dividend- en tantième-belasting; 18, 325.
Dividiviboomen 6, 79.
Divini illius (encycliek); 19, 782.
Divini Redemptoris (encycliek) 19, 782.
Diviser pour régner 9, 151.
Divisiegroep (leger) 16, 251.
Divisiechroniek (aanv. dl.).
Divortium imperfectum (huwelijk) 21, 282.
Diwan (troonzaal) 1, 709.
Dixmuide, Jacques baron v. 14, 416.
Dixon Straat *6, 734 D3.
Diz *3, 686 B4.
Dj.... Arabische woorden, met Dj beginnende, zoekte men ook onder Dzj....
Djaboeng (Java) *14, 496 13.
Djabong, Tandjoeng (Sumatra) *22, 288 F4.
Djafar (Dzjafar); 1, 212.
Djafir *1, 498 C2.
Djadadjaga *4, 107 B2.
Djai, Goenoeng *22, 637.
Dja-ga-toe *3, 462 D7.
Djailolo = **Halmahera** = Djilolo = Dsjilolo = Gilolo.
Djailolo, Straat *17, 816 B1.
Djababhaja (Javaansch vorst) 14, 496.
Djakakarta = Djajakerta (negorij) 4, 113; 9, 157.
Djaja-katong (Javaansch vorst) 14, 497.
Djanagara (Javaansch vorst) 14, 497.
Djakat; 7, 423.
Djakova *19, 112 G5.
Djaloeran-gronden (Deli) 8, 346.
Djamba *15, 512 E2.
Djambangangebergte 1, 632.
Djambi = **Batanghari**.
Djambo Ajé *22, 288 B1.
Djambo Ajé, Oedjoeng = **Diamantpunt**.
Djampit (berg) 13, 827.
Djanet *1, 536 D2.
Djantoeran (Javaansch tooneel) 16, 32.
Djaporo *14, 496 F2.
Djarak (heester) 24, 333.

- Djasinga *14, 496 B2.
Djatiboom; 18, 414; 22, 478.
 Djatirogo *14, 496 G2.
 Djatiroto *14, 496 I4.
Djatiwangi; *14, 496 D2.
 Djawa 17, 429.
 Djeboes *22, 288 F4.
Djelai, Soengai; *5, 752 B3.
 Djeloem = **Jhelum** = Jhelam.
 Djeloetoeng *3, 726 B2.
Djember; *14, 496 I4.
Djembrana; *3, 658 B1.
 Djemoeki *5, 752 B2.
 Djempang Meer *5, 752 C3.
 Djenepono *7, 160 A3.
Djenggala; 19, 421.
 Djengkol *14, 496 H3.
 Djenoe *14, 496 G2.
 Djerba *17, 262 L4.
 Djering, Soengai *3, 726 A1.
 Djeroek, Soengai *3, 726 A2.
Djetskoje Selo; *10, 720 D4.
 Djewat *3, 462 F3.
 Djhalawan *3, 686 D4.
 Djiboeti = **Dzjiboeti**.
 Djigdjiga *1, 243 C2.
 Djiko *7, 160 B1.
 Djilolo = Djailolo = **Halmaheira**
 = Dsjilolo = Gilolo.
 Djimma *1, 243 B3.
 Djimme *1, 243 B2.
 Djingendalem *3, 658 C1.
 Djoegasjwili, Josef 22, 59.
 Djoelfa *3, 462 C4.
 Djoelty *3, 462 D2.
Djoema; *15, 512 D3.
 Djoeng (Jav. maat) 6, 36.
 Djoerong *3, 726 B1.
 Djoetongo (taal) 5, 781.
 Djoewono = Joanna *14, 496 G2.
 Djogobojo (dessa-politie) 15, 184.
 Djogoegoe (districtshoofd) 9, 149.
Djohor; 3, 253; *18, 432 B5.
 Djojoadingrat (radèn adipati ar-
 jo) 15, 77.
 Djojobojo (koning) 14, 188; 15,
 139; (voorspellingen) 20, 149.
 Djokopoenda (plaats) 7, 311.
Djombang; *14, 496 H3.
 Djoroeri-tooneel 18, 52.
 Djowodipo-beweging 18, 523.
 Dloewang (boomschors) 9, 160.
 Dlugosz, J. 20, 45.
 dm 16, 291.
 Dmitrij Donskoj (1363-1389) 21,
 54.
 Dmowski, R. 20, 44.
Dnjepr = Dnipro; (in de Oudh.)
 5, 763; *21, 48 C5.
Dnjepropetrowsk = Jekaterino-
 slaw; *21, 48 D5.
Dnjestr; *19, 112 L3.
 Dobeneck, Johannes 7, 643.
 Döbling (plaats) 24, 80.
 Dobo *17, 816 C3.
 Doboessjinskij, M. W. (*1875) 21,
 63.
 Döbraberg 11, 67.
Dobroedsja = Dobrogea; 3, 668;
 *19, 112 L5.
Dobschau = Dobsina; *19, 112 G2.
 Dochow, Adolf 16, 513.
 Dochterkerk 10, 695.
Doelers van den H. Franciscus
van Sales; 7, 335.
 Dochters van het Lijden O.H.J.
 Chr. 19, 521.
 Dochters van Maria van Agen 7,
 287.
 Docip (Belgische Filmactie), aanv.
 dl. i.v. Kath. Filmactie.
 Doctor christianissimus 11, 674.
 Doctor eximius 22, 298.
 Doctor juris utriusque 8, 448.
 Doctor mellifluus 4, 678; 13, 161.
 Doctor mirabilis 3, 547.
 Doctor modernus 9, 586.
 Doctor profundus 6, 110.
 Doctor resolutus 3, 547.
 Doctor seraphicus 5, 655; 13, 161.
 Doctor solemnus 13, 161.
 Doctor subtilis 9, 575.
 Döda Fallet (riv.) 14, 79.
Dodecanesus; *3, 672 G6.
Dodewaard; *11, 512 C4.
 Dodman Point *8, 165 B2.
Dodo; 23, 797.
 Doea (rivier) *15, 512 E2.
 Doeala *1, 536 D4; 14, 788.
 Doealo *7, 160 B2.
 Doeasoedara, Goenoeng *7, 161 B1;
 17, 676.
 Doebowka *21, 48 E5.
 Doedat, Goenoeng *5, 184.
 Doeefm, El *1, 536 bkrt a B5.
 Doegga (plaats) 1, 518.
 Doekboom 12, 725.
Doel; *19, 176 E1.
 Doel heiligt de middelen, Het 13,
 290.
 Doelverdediger 23, 580.
 Doema 11, 290; *17, 816 B1.
 Doembi *15, 512 E3.
 Doemerrak (eilandje) 10, 320.
Doemoezi; 8, 503.
 Doen *1, 520 H4.
 Doen, Pietersz. (bijbel) 6, 567.
 Doengabadra *10, 224 D4.
 Doergâ (Indische mythologie) 14,
 763.
 Doeri *7, 160 A2.
 Doer-Koerigaloe (vestingstad) 15,
 629.
 Doesares (zonnegod) 18, 227.
 Doesburg, Theo van 1, 268.
 Doesburg (bij Ede) *11, 512 C3.
Doesburg (a. d. IJsel) *11, 512 E3.
 Doesji *1, 666 C1.
 Doesoen (dorp) 9, 322.
Doesoenlanden; *5, 752 C3.
 Doeson (rivier) *5, 752 C3.
 Doest, Ter (abdi) 9, 494; 16, 511.
Doetinchem; *11, 512 F4.
 Doetthagamani (koning) 7, 266.
 Doezum *12, 448 A3.
 Dog eiland *6, 74 A1.
 Dôgen (Boeddh.) 5, 456.
 Doggersbank 6, 137; *12, 464 H4.
 Doghaai 7, 261.
Dohan; *16, 736 B3.
 Dohem *11, 144 A3.
Dolsche; *18, 240 B4.
 Dojran *12, 384 D1.
 Dojran Göl *12, 384 D1.
 Dokken (clavecimbel) 7, 589.
Dokkum; *11, 208 C1.
 Dokkumer diep *11, 208 D1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Dokterstuin *8, 363.
Dol (arglist) 2, 812.
Dolak = **Frederik-Hendrik-eiland**.
Dolce *11, 348.
Dolce stil nuovo (Italiaansche letterk.) 14, 355.
Doldenhorn *4, 686 B2.
Doldersum *9, 352 A2.
Dole (Frankrijk) *11, 96 F3.
Dôle, La (Zwitserland) 23, 756; *24, 720 B4.
Dolembreux; *16, 704 D2.
Dolende (muz.) 23, 171.
Dolfers, A. 5, 321.
Dolfijnen 22, 437.
Dolhain (plaats) 16, 448.
Dolhain (geslacht) aanv. dl; 24, 28.
Dollart; *12, 448 E2.
Dollart-Polders *12, 448 E3.
Döllinger, Ign.: (Hippolytus-vraagstuk) 13, 368.
Dolmen; 12, 227.
Dolnja Tuzla *19, 112 F4.
Dolok (Bataksch, = berg). Samenstellingen hiermede zoeke men ook op het tweede woord.
Dolomieten; *14, 320 D1.
Dolon-nor *7, 384 G2.
Dolores *3, 18 H1.
Dom (Friesl.) *11, 208 A3.
Dom' (Zwitserland) *24, 720 C4.
Dom (v. Utrecht); 19, 318.
Dombes; *11, 96 F4.
Dombrowa (plaats) 20, 39.
Dombrowski, J. H. 18, 606.
Domburg (Suriname); *22, 320 C2.
Domburg (Zeeland); *24, 512 B2.
Domela Nieuwenhuis, F.; 7, 761.
Domesday Book (Eng. kadaster) 24, 229.
Domesnes, Kaap *10, 379 B2.
Dominaat (Rom. Rijk) 9, 104; 20, 185.
Domine non sum dignus (aanv. dl).
Dominicus, Hl; 21, 144.
Domino-papier 4, 314.
Domisil *7, 160 B1.
Domitia, Lex 3, 320.
Domitianus, keizer Titus Flavius; 15, 220; 21, 221 (kerkvervolging) 15, 220; (Sarmaten) 21, 221.
Domitilla, Flavia 9, 223.
Dommekracht 13, 49.
Dommel; *16, 480 B1; 18, 624 C1.
Dommel, Kleine = Rul; *18, 624 D2.
Dommelingen *16, 735.
Dommelen *18, 631 H3 nr 143.
Domodossola; *24, 720 D4.
Dompae *22, 637.
Dompelaers (Baptisten) 23, 14.
Domper (verdorde bloesem) 2, 600.
Domra (Russisch muziekinstr.) 3, 629.
Domrémy (-la-Pucelle); *11, 96 F2.
Domus Hollandiae (Kartuizerklooster) 13, 448.
Domwier *11, 208 C2.
Don (Eng.); *12, 464 bkrt 1.
Don (Frankr.) *6, 214 E2.
Don (Rusland); *21, 48 E5.
Don (Schotland); *12, 464 E3.
Donatio Constantini (geschrift) 7, 643; 8, 63; 23, 191.
Donatisme; 17, 495.
Donatus, Hl. (bisschop van Besançon); 4, 551.
Donau = Duna; 14, 337; *19, 112 F3.
Donaueschingen; *9, 576 C5.
Donaufeld *24, 79.
Donaukreis *4, 330 D3.
Donaulanden (bronzen tijdvak) 6, 312; *19, 112.
Donau-Mainkanaal = **Ludwigs-kanaal**; *9, 512 D4; 16, 701.
Donauwörth; *9, 576 D4.
Don Benito *21, 752 D3.
Doncaster; *12, 464 F5.
Donceel; *16, 704 C2.
Donck, De (meer in O.Vlaanderen) 4, 650.
Donderdamp *22, 320 B2.
Donderen *9, 352 B1.
Donderkeilen (palaeont.) 4, 401.
Donderkoppen (dierk.) 15, 278.
Donders, Eerbiedw. Petrus; 3, 82; 6, 812.
Dondo *15, 512 C5.
Dondo, Oedjoeng *7, 160 B1.
Dondo, Teloeck *7, 160 B1.
Dondra, Kaap *10, 224 E6.
Donegal; *12, 464 B4.
Donegal (graafschap) *12, 512 nr 131.
Donegal Bay *12, 464 B4.
Donets *21, 48 D5.
Donetz Plateau *21, 48 D5.
Donfried, J. 20, 222.
Dongara *3, 288 A4.
Donge; *18, 624 B1.
Dongelberg; *6, 96 E4.
Dongen; *18, 624 B1.
Dongen, Den *18, 631 H1.
Donggala (landschap en onderafdeeling) 3, 708; *7, 160 A2.
Dongjum *11, 208 B2.
Dongo *7, 771.
Dongola; *1, 536 bkrt a B4.
Doni, Paolo 23, 60.
Doniaga *11, 208 B3.
Donizetti, G.; 20, 728; 21, 27.
Donk (Antw.) *2, 512 B2.
Donk (Belg. Limb.); *16, 480 A4.
Donk (N.Br.) *18, 631 I2 nr 100.
Donk (O. Vl.) *19, 176 A2.
Donkerbroek *11, 208 D2.
Donkia *10, 224 F2.
Donkin, Rufane 20, 97.
Donnai *10, 224 J5.
Donner Pas 22, 797.
Donnersberg (Boh. Middelgeb.); 5, 576; *9, 512 E3.
Donnersberg (Palts) *4, 330 B2.
Donostia = **San Sebastian** (Spanje).
Dons manuels (Belg. verbintenisrecht) 11, 800.
Donstiennes; *13, 176 E5.
Donus (paus) 9, 225.
Dood; (in het volksgeloof) 17, 593.
Doodblomme (plantk. en folkl.) 5, 192.
Doode Baai *21, 48 G5.
Doodebed (stopping) 22, 217.
Doode hand; 23, 789.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Doodenboek (Egypte) 9, 814 817.
Doodenlantaarns (op kerkhof) 16, 121.
Doodenmei (begrafenisgebruik) 4, 302.
Doodenrit (Totenritt) van gen. A. v. Bredow 6, 185.
Doodenvereering; (Egypte) 9, 814.
Doode punt; 23, 561.
Doode ruimte (krijgsk.) 15, 147.
Doode Zee (Palestina) = Bahr Loet; *9, 260; 10, 298; *19, 384 C6.
Doode Zee (Rusland) = Karkanische Zee *21, 48 C5.
Doodkorte, J. J. 11, 684.
Doodshoofdvliender; 18, 236.
Doodskop (verdorpe bloesem) 2, 600.
Doodsprentje (aanv. dl.).
Doodvriezen (van planten) 23, 78.
Doofstommeninstituut; (van St. Michelsgestel) 13, 215; aanv. dl. i. v. Hermus.
Dooierplasma 10, 10.
Doomkerke *24, 176 D3.
Doônweg (bij begrafenis) 4, 302.
Doopexorcismen 10, 505.
Doopnaam; 23, 651.
Doopsel; 19, 507; (uit de Isis-mysteriën) 14, 309; (bij mis-kraam) 17, 725.
Doorbreking (krijgsk.) 1, 96.
Doormaal *6, 96 F3.
Doormantop *17, 816 D2.
Doorn (gem.); *23, 128 C2.
Doorn (plant) 23, 227.
Doornenberg *11, 512 D4.
Doornik = Tournai; *13, 176 A3; (tapijtk.) 22, 455.
Doornspijk; *11, 512 D2.
Doorseelendries *19, 176 C2.
Doorselare *19, 176 C3.
Doorslagspanning (electr.) 23, 639.
Doorziigen (pharm.) 7, 681.
Dooslibel (doosniveau) 16, 383; 24, 38.
Doperwten; 10, 342.
Dor; *19, 384 B3.
Dora Baltea; *14, 320 A2.
Dorado 10, 69.
Dora Meer *3, 288 C3.
Dora Riparia; *14, 320 A2.
Dordogne (dep.) *11, 64 nr 63.
Dordogne (riv.); *11, 96 D4.
Dordrecht; *24, 688 D3.
Dordrecht, Eiland van *24, 688.
Dordtsche Kil; *24, 688 D4.
Dordtsche Schild 12, 542.
Dorenwerd (plaats) 9, 299.
Dori (rivier) *1, 498 C3.
Dori (kikvorsch) 4, 537.
Dorings (oud Nederl. volk) 22, 605.
Dorinne; *18, 240 C3.
Dorio *7, 771.
Dorische dialecten; 12, 346.
Dorische toonreeks 12, 301; 22, 695.
Dorjan *14, 626 F4.
Dorkwerd *12, 448 C2.
Dorlodot, H. de (aanv. dl.).
Dormitor *19, 112 F5.
Dorn *16, 480 C3.
Dornach (plaats) 12, 114; 22, 130.
Dornbach *24, 79.
Dornbirn *24, 720 E2.
Dornoch Bay *12, 464 E3.
Doroeme *17, 816 B1.
Dorowati (top) 24, 225.
Dorpat = Joerjew = **Tartoe**.
Dorplein *18, 631 I4 nr 155.
Dorsch (visch) 14, 739.
Dorset Hills *12, 464 E6.
Dorsetshire *12, 512 nr 4.
Dorst (bij Oosterhout) 17, 418; *18, 631 E2 nr 75; 19, 156.
Dorsten *18, 336 D3.
Dorterbeek; *11, 512 F3.
Dorth *11, 512 F3.
Dortmund; *9, 576 B3.
Dortmund-Eemskanaal; *9, 512 B3.
Dortmunder Trio 6, 484.
Dossa del Liro *7, 771.
Dos Santos (missionaris) 18, 18.
Dossenhorn *4, 686 C1.
Dossioli, Monte *11, 348.
Dost Mohammed (emir) 1, 497.
Dothain = Dothan (Palestina); *19, 384 C4.
Dothan (N. Amer.) *1, 649 D5.
Do-tsjoë *7, 384 B4.
Dotted prints (prentsoort) 21, 374.
Dottenijs = Dottignies; *24, 176 D6.
Dotterbloem; 6, 690.
Dottignies = **Dottenijs**.
Dou, Ghiselbertus 2, 251.
Douai = Dowaaï; *11, 96 E1.
Douanier, Le (schilder) 20, 827.
Douarnenez *11, 96 A2.
Douarnenez, Baai de *6, 214 B1.
Double face (weefsel) 9, 473.
Double Springs *1, 649 B2.
Doubrawa *5, 578 D2.
Doubs (dep.); *11, 64 nr 29.
Doubs (riv.); *11, 96 F3.
Doude van Troostwijk, fam. 18, 562.
Douglas (N. Am.) *3, 18 G7.
Douglas (Eng.); *12, 464 D4.
Douglas (Eng. rivier) *12, 464 bkrt 1.
Douglas, D. W. (aanv. dl.).
Doulieu, Le = **Zoetestede**.
Doulon *6, 214 E2.
Dour; *13, 176 C4.
Dourbes; *18, 240 B5.
Douro = **Duero**.
Douwes Dekker, E. (Multatuli); 20, 287.
Douza, Janus 9, 180.
Dove *12, 464 bkrt 1.
Dover (Eng.); *12, 464 G6; (verdrag v. D.) 13, 174; 18, 366.
Dover (N. Am.) *23, 320 K3.
Dover, Straat van = Nauw van Calais = Pas de Calais; *12, 464 F6.
Dovrefeld; *18, 704 B3.
Dowaai = **Douai**.
Down (Iersch graafschap) *12, 512 nr 101.
Downs (Reede van Duins) 12, 143.
Downs (Eng. heuvels); 12, 455; *12, 464 F6.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Dowsjenko (filmregisseur) 21, 66.
 Doxa *12, 384 C2.
 Doyle S.J., W.; 21, 306.
 Dozdab *3, 686 A3.
 Dra, Kaap *17, 262 A6.
 Draa (riv.) *1, 520 C2.
 Draadjukwieren 14, 690.
 Draadzammen 19, 372.
 Draagbaar spoor 15, 377; 24, 141.
Draag golf (radiotechn.); 17, 761.
 Draagkleppen (bij vliegtuig) 23, 556.
Draagpot (techn.); 16, 14.
Draagsteen (bouwk.); 8, 54.
 Draagstoel 4, 97.
 Draagstroomtelephonie 13, 560.
 Draaibrug *24, 512 A3.
Draaiend veld (draaiveld); 3, 220.
Draaijer; 10, 281.
 Draailier 22, 275; 23, 450.
Draaischakelaar; 23, 73.
 Draakballon 16, 672.
 Drac *11, 96 F4.
 Dracaena (plantk.) 8, 143.
Drachenfels; *9, 576 B3.
 Drachenloch (grot in Zwitserland) 23, 220.
Drachten; *11, 208 D2.
 Drachtstercompagnie *11, 208 D2.
Drachtster Compagnionsvaart; *11, 208 D2.
Draco; 3, 235.
 Draden-afstandsmeter 1, 559.
 Draeplinger (oud-Noorsche litt.) 9, 377.
Draga; 17, 17.
 Drage *9, 512 F2.
 Dragoman Pas *3, 672 E3.
 Dragomir (moeder van Hl. Wen-ceslaus) 24, 114.
Dragon; (wilde) 22, 123.
Dragonders; 7, 166.
 Dragonera *3, 650 C2.
 Dragör 2, 99; *8, 688 F3.
 Draguignan *11, 96 G5.
 Drais, baron K. von 21, 97.
 Draisine (voorlooper van het rij-wiel) 21, 97.
 Draitschbrunne (Godesberg) 12, 70.
 Drakenoog (plant) 10, 442.
Drakensbergen = Kathlamba; *1, 520 F8.
Drama; *12, 384 F1.
Drammen; *18, 704 B4.
 Drance *24, 720 C4.
 Drancy *11, 96 bkrt Parijs.
Dranga Jökull; *24, 426.
Drankbestrijding; 14, 251.
 Dranoe *24, 720 B4.
Dranouter; *24, 176 B5.
 Draper, J. W.; 22, 423.
 Dratsj = Durazzo = Dürres.
Drava = Drau; *19, 112 E4.
Dravska; *19, 112 D3.
Drawida's; 3, 20 468 474.
 Dräxl, Jeremias 9, 395.
 Draya *7, 384 B5.
Dreadnought; 3, 113; 10, 736.
 Drechsel, Thomas 24, 767.
Drecht; *18, 672 A4.
Drechterland; *18, 672 B3.
Drehance; *18, 240 C4.
 Dreieckhorn *4, 686 C2.
 Dreiherrn Spitze *22, 650.
Dreischor; *24, 512 C2.
 Dreispitz *4, 686 B1.
 Drejō *8, 688 D4.
 Dreksteen (in blinde darm) 5, 329.
 Drempt *11, 512 E3.
Drente; *9, 352.
 Drenters 9, 388.
Drentsche Aa; *9, 352 B1.
Drentsche Diep = Oostermoersche vaart = Hunze; *9, 352 B1.
Drentsche Hoofdvaart = Smilder-vaart; *9, 352 A2.
 Drentsche Reesten *9, 352 A2.
 Drentsche rollen (keien) 15, 150.
 Drepanophycus (fossiel) 3, 106.
Dresden; *9, 576 E3.
Dressuur (v. paarden) 21, 41.
 Dre-tsjoë *7, 384 B5.
 Drettenhorn *4, 686 B1.
Dreumel; *11, 512 B4.
 Drewenz *9, 512 H2.
 Dreyer, Carl 10, 704.
 Dreyse, J. N. von 11, 733.
 Drie *11, 512 C2.
Driebergen; *23, 128 C2.
 Drieborg *12, 448 E3.
 Driebruggen *24, 688 E2.
 Drie-componententheorie (kleuren-theorie) 15, 386.
 Drieduitskorsjes (folkl.) 16, 711.
Drieëenheid; 22, 301.
 Driehoek (van Pascal) 3, 15.
 Driehoekschakeling (electr.) 9, 411.
Driehoeksmeting (triangulatie); 21, 661.
 Driehoeksvaart, -verkeer 20, 587.
 Driehuis-Westerveld *18, 672 A4.
 Driekantjes (munten) 18, 719; (afb.) 18, 752.
Drie-Kapittelstrijd; 2, 625.
 Driekeizerslag (bij Austerlitz) 3, 348.
Driekleurendruk; 10, 708 709.
Driekoningen; 10, 274.
Driekoningenverbond; 23, 107.
 Driekusman (dans) 5, 549.
 Driekwartzijde (geslacht varken) 3, 546.
Driel (Bommelerwaard); *11, 512 B4.
 Driel (gem. Heteren) *11, 512 D4; 13, 291.
 Drielandenpunt *18, 320 D4.
 Drielen Gimberg, L. Th. v. 11, 814.
Drielichamenprobleem; 22, 785.
 Drieling (baksteen) 23, 226.
 Drielt = IJlst.
Driemanschap; 6, 636.
 Driemolens (dorp) 24, 207.
 Driepasboog (bouwk.) 5, 690.
 Dries, H. van den 16, 45.
Driesch, Hans (aanv. dl).
 Driesch, J. Van den 9, 452.
 Driescharus, Zov. 24, 661.
Drieslinter; *6, 96 F3.
 Driesum *11, 208 D1.
Drietabbetje; *22, 320 D3.
Drietredentheorie; 12, 635.
 Drieux, Michiel 22, 451.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Drieux, Remigius 9, 425.
 Drievuldigheid 9, 399; 22, 301.
Driewegen; *24, 512 C3.
 Drigg *8, 354 B3.
 Drimmelen *18, 631 D1 nr 14.
 Drimmelpolder, van *22, 320 A2.
Drin = Drini; *3, 672 D3.
Drina; *19, 112 F4.
 Drini = **Drin**.
 Drinkgeld 10, 813.
Drink(h)am; *11, 144 B2.
Drinkwater; 24, 33.
Drinska; *19, 112 F4.
Dröbak; *18, 704 B4.
 Drocea Berg *3, 672 E1.
 Droeshout *6, 96 B2.
 Droegham *11, 208 D2.
Drogenbosch; *6, 96 C3.
 Droge Zoutmeren *3, 288 E4.
Drogheda = Droichead Atha; *12, 464 C5.
 Drogth *9, 352 A2.
Drohobyecz; *20, 64 E4.
 Droichead Atha = **Drogheda**.
Drôme (dep.); *11, 64 nr 52.
 Drôme Alpen *2, 40 A3 sub C 2.
 Drongelen *18, 631 F1 nr 9.
Drongen; *19, 176 B3.
 Dronne *11, 96 D4.
 Dronninglund *8, 688 D1.
Dronrijp; *11, 208 B2.
 Drontheim = Trondheim = **Trondhjem**.
 Droogmiddelen, chemische 10, 519.
 Droogrot (bietenziekte) 12, 789.
Droom; (wekdroom) 24, 106.
Drosophila-vlieg; 3, 707.
Drosophyllum (plant); 14, 210.
Drost; 10, 408.
Drostendiep; *9, 352 B2.
Droste zu Vischering, K. A.; 13, 225; 16, 167.
 Drouet 23, 204.
 Drouwen *9, 352 B2.
 Drouwenermond *9, 352 B2.
 Drouwenerveen *9, 352 B2.
 Droz, Numa (Zwitsersche staatsman) 10, 391.
Druiper; 22, 259.
Druipsteengrotten; 14, 809.
 Druivenmola (geneesk.) 17, 798.
 Druk, inwendige (natuurk.) 7, 671; 22, 674.
 Drukconus (bij injecteur) 14, 175.
 Drukker 9, 447.
 Drukproef 8, 175; 20, 206.
 Drukpunt (natuurk.) 3, 422.
 Drukslangapparaat 20, 464.
 Drumceat, synode van 3, 792.
 Drumt *11, 512 B4.
Drunen; *18, 631 F1.
 Druo (bisschop) 9, 427.
 Druple Gebergte *1, 520 C4.
 Druppel Melk (Ver. voor zuigelingen) 21, 673.
Drususgracht; 11, 21.
Druten; *11, 512 C4.
 Druys, Jan 19, 478.
 Druys, Remigius 9, 425.
Dryaden; 18, 585.
 Dryas (Gr. myth.) 16, 748.
 Drijber *9, 352 B2.
 Dryfarming (landbouwk.) 9, 431.
 Drijfjacht 14, 395.
 Drijfkunst (edelsmeedkunst) 9, 704.
 Dryflant, Barent v. 23, 489.
 Drynos *1, 666 C3.
 Drysdale, missie 3, 379; 24, 157.
 Dsjahangiz (grootmogol) 1, 635.
 Dsjeroenda (oude stad) 11, 672.
 Dsjj, El *19, 384 C1.
 Dsjilolo = **Halmahera** = Djailolo = Djilolo = Gilolo.
 Dsjoemna = **Dzjamoena** = Jamoena.
Dualisme; 16, 355; 19, 812.
 Dubarry, gravin 4, 27.
 Dubawnt Meer *18, 608 H3.
 Dubbel (riv.) 9, 308.
 Dubbel (duplicaat) 9, 581.
Dubbeldam; *24, 688 D3.
 Dubbele bloemen 11, 726.
 Dubbele stroomgenerator 9, 629.
 Dubbelpyramiden 5, 225.
Dubbelersterren; 1, 95.
 Dubbo *3, 288 H5.
Dublin = Baile Atha Cliath; *9, 473; 9, 474; *12, 464 C5.
Dublin (graafschap); *12, 512 nr 116.
Dubnaw, S. (aanv. dl).
Dubno; *20, 64 F3.
 Dubois (geoloog) 3, 211; 24, 433.
Dubois, J. J. (aanv. dl).
 Dubois-Rubens, pantsergalvanometer van 18, 218.
 Dubray, Charlotte 4, 769.
Dubroeck, J. (aanv. dl).
Dubrovnik = Ragusa (Joego-Slavië); *19, 112 F5.
 Dubthach moccu Lugir (Iersche letterk.) 10, 676.
Dubuque; *23, 320 H2.
 Duchenne, type (geneesk.) 16, 95.
 Ducoudray (Jezuïet) 19, 18.
Ducpétiaux, A. Ed.; 17, 374.
 Ductus Botalli (dierk.) 5, 800.
 Duc van Tholl (tulp) 23, 9.
 Duddon *12, 464 bkrt 2.
 Duddon River *8, 354 B3.
 Du Deffand, madame 14, 47.
Dudelingen = Dudelange; *16, 735.
 Dudley, Robert 16, 267.
 Dudley-Hardey (affiche-teekenaar) 1, 80.
Dudok, W. M.; 6, 56.
Dudzele; *24, 176 C1.
 Duecento 14, 354.
 Due Odde *8, 688 bkrt F4.
Duero = Douro; *21, 752 D2.
 Duèze, Jac. 14, 578.
Duffel (gem.); *2, 512 C4.
 Duffel, De (gouw) 9, 474.
 Dufour-Spitze *24, 720 C5; 24, 768.
 Dufrenoy'siet (mineraal) 5, 211.
 Dufresny, Ch. R. 20, 501.
 Dugi-Rat, watervallen van 7, 262.
Duhamel du Monceau; 11, 236.
Duif; 22, 269 714.
Duifhuis, H.; 23, 149.
Duikertoestellen (aanv. dl).
 Duinbergen (West-Vl.) 13, 91.
Duinen; 18, 644.
Duinkerken, A. van; 23, 41.
Duinkerken = Dunkerque; *11, 144 B1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Duinkerken-Nieuwpoort, Kanaal *24, 176 A3.
- Duisburg** (Duitschl.); *9, 576 B3.
- Duisburg (Suriname) *22, 320 C2.
- Duitsch 9, 67.
- Duitsche Geloofsbeweging** (aanv. dl).
- Duitsche Middelgebergte *10, 432 F3.
- Duitsche muziek, aanv. dl i. v. Duitschland.
- Duitsche Orde**; (in N. Ned.) 3, 698; (slot te Marienburg) 17, 230.
- Duitsche Wolga *21, 48 F4 nr 2.
- Duitsch-Katholieke Kerk (schisma) 20, 767.
- Duitschland**; (anti-semietisme) 2, 486; (kartelwetgeving) 2, 492; 15, 76; (drang naar Azië) 3, 470; (natuurr. kaart) *9, 512; (staatk. kaart) *9, 576; (nieuwste gesch.) aanv. dl; (muziek) aanv. dl.
- Duitsch-nationale volkspartij**; 13, 657.
- Duivel (verbond met) 13, 92.
- Duiveland**; *24, 512 C2.
- Duivelen (van wol) 24, 316.
- Duivelsbloem 17, 673.
- Duivels-cataract (Victoria-water-val) 23, 447.
- Duivelsdrek**; 10, 668.
- Duivels hout (plantk.) 19, 274.
- Duivels huis van Maarten van Rossum 3, 63.
- Duivels meer (gesch. Groningen) 21, 213.
- Duiven** (gem.); *11, 512 E4.
- Duiven** (vogels); 22, 787.
- Duivendrecht *18, 672 A4.
- Duiveneiland *3, 658 A1.
- Duivenerwt 22, 270.
- Duivenheuvel (berg in Z.-Afr.) 2, 99.
- Duiwekop (berg in Z.-Afr.) 2, 99.
- Duizel *18, 631 G3 nr 133.
- Duizelingen**; 10, 271.
- Duizend Eilanden *22, 288 G6.
- Dujarra *3, 288 F3.
- Dujarrié, pastoor 24, 706.
- Dukes-Filatow, ziekte v. 23, 452.
- Duki *3, 686 E2.
- Dukla**; *20, 64 D4.
- Dulce, Golfo (Guatemala) *17, 608 B2.
- Dulce, Golfo (Costa Rica) *17, 608 C4.
- Dulcian (muziekinstr.) 10, 563.
- Duleigno** = Oelcinj; *19, 112 F6.
- Dulong**, P. L. (wet van D. en Petit) 3, 281; (ontdekking van chloorstikstof) 7, 436.
- Dulsberg *6, 96 D3.
- Duluth**; *23, 320 H1.
- Dumarchey, Pierre 17, 24.
- Dumas Père**, Alexandre; 7, 352.
- Dumbar, slag bij (1650) 8, 303.
- Dumbarton**; *12, 464 D4.
- Dumbarton** (graafschap); *12, 512 nr 91.
- Dumbellnevel 11, 285.
- Dumery, Jacq. 6, 359.
- Dumfries** (stad); 11, 312; *12, 464 E4.
- Dumfries** (graafschap); *12, 512 nr 98.
- Dumont**, A.; 16, 463.
- Duna = **Donau**.
- Duna** (Rusland) = Daugava; *21, 48 B3.
- Dunaburg = **Dwinsk** = Daugavpils.
- Duna Földvar *13, 512 D3.
- Dunalec *20, 64 D4.
- Dunawska**; *19, 112 F4.
- Duncan**, Isadora; (haar beginsel) 8, 523; (echtgenoot) 14, 534.
- Duncansby Head**; *12, 464 E2.
- Dunckers (sekte) 23, 14.
- Dundalk** = Dun Dealgan; *12, 464 C5.
- Dundalk Bay *12, 464 C5.
- Dundas Goudveld *3, 288 C5.
- Dundas Hills *3, 288 C5.
- Dun Dealgan = **Dundalk**.
- Dundee**; *12, 464 E3.
- Dundee-jam 21, 552.
- Düdenhorn *4, 686 B1.
- Dunderland *18, 704 C2.
- Dunedin**; *18, 762.
- Dunfermline**; *12, 464 E3.
- Dungeness** (kaap); *12, 464 G6.
- Duniet (gesteente) 10, 231; 19, 810.
- Dunkerque = **Duinkerken**.
- Dun Laoghaire = **Kingstown**.
- Dunlop, John B. 3, 403; 21, 99.
- Dunplaatzwam 19, 784.
- Dunsborg *11, 512 F3.
- Duns Scotus**, Zal. Joannes; 3, 324.
- Dunstan**; 2, 358.
- Dunum (oude stad) 9, 342.
- Duometallisme 19, 460.
- Duonelaïtis (dichter) 16, 515.
- Duphot (generaal) 20, 746.
- Dupleix** (gebergte); *3, 480 F5.
- Dupleix**, J. F.; 10, 223.
- Duplex, Elisabeth 24, 706.
- Duplo-lamp 3, 409.
- Dupon, J. 14, 378.
- Dupont, generaal 3, 597.
- Duppau**; *5, 578 B1.
- Duppel *8, 688 C4.
- Duprene (synthetische rubber) 21, 18 19.
- Duquesnoy**, Jeroom en Frans; 14, 378.
- Dura (plaats) 1, 427.
- Duran (glassoort) 14, 519.
- Durance**; *11, 96 F5.
- Durand (sektetichter in M.E.) 6, 800.
- Durand-Fleury, Alice 12, 326.
- Durandus, W. 20, 416; 22, 364.
- Durango** = Ciudad de Victoria; *18, 608 H7.
- Durani (vorstengeslacht) 1, 620.
- Duras *16, 480 A5.
- Durazzo** = Dürres = Dratsj; *3, 672 C4.
- Durban** = Port Natal; *1, 536 G7.
- Durbuy**; 10, 586; *16, 736 C1.
- Durchbruchmüller, G. 6, 340.
- Düren**; *9, 576 B3.
- Dürer**, Albrecht; 11, 35; 12, 287.
- Dürerbund 3, 426.
- Durgerdam**; *18, 672 A4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Durham**; *12, 464 bkrt 4.
Durham (graafschap); *12, 512 nr 39.
 Duriet (geol.) 3, 296.
 Durio, Monte *7, 771.
Dürkheim; *9, 576 C4.
Dürlach; *9, 576 C4.
 Durme *19, 176 D3.
Durme (riv.); *19, 176 D3.
Durnal; *18, 240 C3.
 Durocortorum Remorum (plaats) 20, 510.
 Duro verum (stad in Oudheid) 6, 773.
 Dürres = **Durazzo** = Dratsj; *3, 672 C4.
Durtain, Luc; 1, 215.
 Durvendans *11, 512 D2.
Dusart, Corn.; 24, 737.
 Dusollier, J. B. (1669-1740) 13, 283.
 Dussaud (Oriëntalist) 12, 49.
 Düssel *9, 576 bkrt.
Dusseldorf; *9, 576 B3; (praehist. vondst) 13, 472.
Dussen *18, 624 B1.
 Dust-jacket (boekomslog) 14, 400.
 Dutt, Torulata 2, 373.
 Dutton, C. E. 1, 140 629; 5, 134.
Duurswold; *12, 448 D3.
 Duurswoude *11, 208 D2.
Duurzame versterkingskunst; 23, 401.
 Duval, Jeanne 4, 140.
 Duvenvoorde, Hendr. v. 20, 830.
 Duverneyische klieren 4, 32.
 Dux *5, 578 B1.
 Dux (tijdschrift) 16, 53.
 Duijckers, P. (stenogr.) 22, 146.
 Duyse, Prudens van 11, 307.
 Duyts, C. E. 12, 533.
 Duzdab *3, 448 D6.
 Dvur Kralové = **Königinhof**.
 Dwaal-baai *7, 160 B2.
 Dwaalleer 19, 75.
 Dwaaltuin (doolhof) 9, 273.
 Dwarskuil (kustvisserij) 23, 501.
 Dwarsligging (ongeboren vrucht) 21, 363.
 Dwarsstabiliteit (techn.) 24, 788.
 Dwarsstuur (lucht v.) 24, 788.
 Dwarsuitsteeksel (wervelkolom) 24, 150.
 Dwerger (dwergersterren) 1, 94; 13, 269.
 Dwergpapegaaien 19, 438.
 Dwergetoortscaetus 9, 653.
Dwina; *21, 48 E2.
 Dwingeler Stroom = **Beiler Stroom** = Oude Smildervaart.
Dwingelo; *9, 352 A2.
Dwingend recht; 20, 438.
Dwinsk = Daugavpils = Dunaburg; *20, 64 G1.
Dworp = Tourneppe; *6, 96 C4.
 Dwurf Well *3, 288 D3.
Dwyka-conglomeraat; 22, 631.
Dyarchie; 20, 748 752.
 Dyas (geol. formatie) 19, 624.
 Dybaki *3, 672 bkrt c b1.
 Dych Tau *21, 48 E6.
Dyck, Anton van; 18, 388.
 Dijk, F. v. 2, 536.
 Dijke, J. Van 3, 337.
 Dijklonus (geneesk.) 19, 527.
 Dyke *19, 112 E2.
 Dijk *11, 512 E4.
Dijk; 1, 554; (rivierdijk) 20, 664; (zeedijk) 24, 492.
 Dyke, Walter van 5, 204.
 Dijkgraaf 24, 41.
 Dijkhuizen *9, 352 A2; 21, 39.
 Dijksterburen *11, 208 A2.
 Dijkum *12, 448 C2.
Dijle; *4, 432 C2.
 Dyme (Archaeïsche stad) 1, 308.
 Dynamica 17, 366.
Dynamiet; 22, 22; (detonatiesnelheid en -temperatuur) 8, 753.
Dyne; 2, 660.
 Dyra Fjord *24, 426.
 Dyrsland *8, 688 D2.
 Dzidaï-mono (Jap. tooneelk.) 22, 810.
 Dzja *1, 520 E4.
 Dzjab, Wadi ed *19, 163.
 Dzjabrieten (Mohamm. sekte) 14, 741.
 Dzjachar Berg *7, 384 C4.
 Dzjagannath (stad) 14, 418.
 Dzjaina = **Jaina**.
 Dzjainisme (sekte) 14, 421.
 Dzjaipoer (staat en stad) 14, 422.
 Dzjaismalmer (staat) 20, 384.
 Dzjalál oed Din (vorst) 7, 455.
 Dzjalalabad *1, 498 D2.
 Dzjalitsja *1, 666 C2.
 Dzjalo *1, 536 F2.
Dzjamoena = Dsjoemna Jamoena; *11, 334 E2.
 Dzjaenpoer (stad) 14, 451.
 Dzjaraboeb *1, 536 F2.
 Dzjarf el Akdar, slag bij 14, 317.
 Dzjazirat al Arab = **Arabië**.
 Dzjebel Achal *17, 262 G7.
Dzjebel Achdar (Azië); *3, 480 C6.
 Dzjebel Achdar (Afr.) *17, 262 E4.
 Dzjebel Adzjoen *19, 384 D4.
 Dzjebel Ahmar *1, 520 H4.
 Dzjebel Aissa *17, 262 F4.
 Dzjebel Akkar 16, 383.
 Dzjebel-al-Tarik 11, 787.
 Dzjebel Amour *17, 262 G4.
 Dzjebel Ari-Ajasj *1, 520 C1.
 Dzjebel Bani *17, 262 B6.
 Dzjebel Baroek 16, 383.
 Dzjebel Beni Hasan = **Beni Hasan**.
 Dzjebel boe Keltoen *17, 262 E3.
 Dzjebel Chelia *1, 520 D1.
 Dzjebel ed Droez (gebergte) 12, 809; (staat) 12, 809 vlg.; 22, 377 vlg.
 Dzjebel el Achdar *1, 520 F1.
 Dzjebel el Libnan = **Libanon**.
 Dzjebel e Sjech *19, 384 D2.
 Dzjebel esj Sjeik (berg) 13, 228.
 Dzjebel esj Sjerki *19, 384 E1.
 Dzjebel es Slemije 12, 830.
 Dzjebel es Soda *1, 520 E2.
 Dzjebel Fidoest *17, 262 B5.
 Dzjebel Goefi *17, 262 J2.
 Dzjebel Ilfig *17, 262 B5.
 Dzjebel Katherin *1, 536 bkrt a B2.
 Dzjebel Mar Elias 7, 30; *19, 384 C3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

Dzjebel Marrah *1, 520 F3.
 Dzjebel Mekte *17, 262 F4.
 Dzjebel Moesa 21, 552.
 Dzjebel Morrad *17, 262 F4.
 Dzjebel Nabat *1, 520 E2.
 Dzjebel Oesdoem *9, 260.
 Dzjebel Ogdimt *17, 262 B5.
 Dzjebel Sabor *1, 520 H3.
 Dzjebel Sarro *17, 262 C5.
 Dzjebel Serbal 21, 552.
 Dzjebel Seroet *1, 520 H4.
 Dzjebel Siroea *17, 262 C5.
 Dzjebel Tamedda *17, 262 G4.
 Dzjebel Tasaran *17, 262 D3.
 Dzjebel Tazeka *17, 262 D3.
 Dzjebiat *17, 262 B5.
 Dzjeddah = **Dzjiddah**.

Dzjefara (kustvlakte) 16, 396.
 Dzjehan (sjah) 22, 414.
 Dzjehanggir (grootmogol) 14, 514.
 Dzjem, El = **El Dzjem**.
 Dzjenin = **Beth Hagan**.
 Dzjerasj = **Gerasa**.
 Dzjessin *19, 384 D1.
Dzjiboeti = Djiboeti (aanv. dl);
 *1, 536 H3; 18, 755; 22, 415.
Dzjidda(h) = Dzjeddah; *3, 448
 A6.
 Dzjifna (plaats) 12, 146.
 Dzjiggetai (dierk.) 10, 536.
 Dzjildessa *1, 243 C2.
 Dzjinriksja (vervoermiddel) 20, 643.
 Dzjiroeft (plaats) 15, 317.
 Dzjizj, El *19, 384 C2.

Dzjobe *1, 520 E3.
 Dzjôdo (Boeddh. sekte) 5, 456.
 Dzjoeby, Kaap *1, 520 bkrt c.
 Dzjoef (Sahara) *3, 480 B5.
 Dzjoef, El (Arabië) *1, 520 C2.
Dzjoengarije; *3, 448 F4.
 Dzjoeni *19, 384 D1.
 Dzjoewain *10, 224 A1.
 Dzjolan = **Gaulon**.
 Dzjoza *9, 260.
 Dzjumna *10, 224 D2.
 Dzjurdjewo = **Giurgewo** = Georgiu.
 Dzoema Dagh *3, 672 G5.
 Dzombolj = **Hatzfeld** = Zombolje = Jimbolea.
 Dzôroeri (Jap. tooneelk.) 22, 810.

E

Ea; 3, 516.
 Eadfrith (bisschop) 2, 356.
 Eagle (asphalt) 3, 156.
 Eagle *1, 658 D2.
 Eagle, Solomon 22, 32.
 Eagle Pass *23, 320 F5.
 Eala *15, 512 D3.
East, E.; 13, 293.
 East Anglian Heights *12, 464 G5.
Eastbourne; *12, 464 G6.
 East End (Londen) 16, 599.
 Easterling (munt) 20, 71.
Eastleigh; *12, 464 F6.
 East London (Z. Afr.) *1, 536 F8.
 East-Love *8, 165 B2.
 Eastmain *23, 320 K1.
 Eastman, George 15, 449.
 East-Murch-Goudveld *3, 288 C4.
East St. Louis; *23, 320 H3.
 Eau *4, 404 C2.
 Eaubonne *11, 96 bkrt Parijs.
Eau de Javelle; 5, 317.
Eau des Carmes; 17, 443.
 Ebano (asphalt) 3, 156.
 Ebbing, Elisabeth 9, 167.

Ebblinghem = Appelgem; *11,
 144 B3.
Eben-Emaal; *16, 480 C5.
 Ebenezer *3, 288 G6.
 Ebergist, br. 1, 328.
Eberswalde; *9, 576 E2.
 Eber-Zandsteengebergte *9, 512
 E3.
Ebly; *16, 736 D3.
 Ebnat *24, 720 E2.
 Ebne Fluh *4, 686 B2.
 Ebner, Christina 10, 227; 16, 113.
 Ebner, Margaretha 8, 778; 17, 193.
 Ebola *15, 512 E2.
Eboli, prinses; 19, 708.
Ebro; *21, 752 F2.
 Ebros = **Maritza**.
Eburonen; 16, 458.
Eça de Queiroz, J. M. de; 20, 395.
Ecaussines-d'Enghien; *13, 176 D3.
Ecaussines-Lalaing; *13, 176 D3.
 Echappement (v. uurwerk) 23, 154.
Echarpeervuur; 10, 204.
 Echepare, Bernard d' 4, 80.
 Echeverria, Esteban 21, 745.

Echnoem (god) 14, 332.
Echo; (in omsloten ruimte) 21, 38.
Echt; *16, 448 C4.
Echteld; *11, 512 C4.
 Echten (Drente) *9, 352 A2.
 Echten (Friesl.) *11, 208 C3.
 Echteren stroom = **Oude diep**.
Echternach; *4, 432 E3; (abdij)
 22, 591.
Echtscheiding; 19, 75.
 Echuca *3, 288 G6.
 Eck *11, 512 B4; 17, 344.
Eck, J.; 3, 565; 16, 729.
 Eck, S. 1, 700.
Eckehart; 6, 367; 16, 413; 18, 205;
 22, 348.
 Eckeren, Gerard van 10, 371.
 Eckersall, Herriet 17, 116.
 Eckersberg, Christoffer Wilhelm
 8, 696.
 Ecluse, Charles de l' 7, 624.
 Ecole Catholique de Service Social
 23, 721.
 Economische Zaken, dept. van
 (Nederland) 8, 708; (België) 8, 709.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Ecrenou *14, 802.
 Ecriture italique (palaeogr.) 8, 394.
Ecuador; (letterk.) 21, 745; *24, 656 B3.
 Ecija *21, 752 D4.
 Eczema seborrhoicum (geneesk.) 21, 416.
Edam; *18, 672 B3.
Edda; 2, 93.
 Ed Damer *1, 536 bkrt a B4.
Edington, A. S.; 6, 661; 7, 235.
Eddy-Baker, Mary; 7, 478.
Eddystone; *12, 464 D6.
Ede; *11, 512 C3.
Edegem; *2, 512 B3.
Edelare; *19, 176 B5.
Edele metalen; 17, 800.
 Edelen, Smeekschrift der, Verbond der 9, 732.
 Edelen zonder titel (kroon) 15, 704.
 Edelfelt, A. 10, 724.
 Edelgarde (pauselijke) 23, 218.
Edelgassen; 17, 800; 20, 399.
 Eden (Austr.) *3, 288 H6.
 Eden (Eng., graafschap Carlisle) *12, 464 E4.
 Eden (Eng., graafschap Kent) *12, 464 bkrt 3.
Eden, R. A. (aanv. dl).
 Edens *11, 208 B2.
 Eder *9, 512 C3.
 Ederveen *11, 512 C3.
Edessa = Wodena; 1, 446; *12, 384 C2.
 Edessenum (iconogr.) 7, 493.
 Edewalle *24, 176 C3.
 Edfoe (Horustempel) 9, 822.
Edge Elland; *18, 704 bkrt.
Edge Hill; *12, 464 F5.
 Edidit 9, 637.
 Ediltrudis, Hl. 10, 392.
Edinburgh (stad); (plattegr.) 9, 714; *12, 464 E4.
Edinburgh (graafschap); *12, 512 nr 71.
Edingen = Enghien (Henegouwen); *13, 176 D2.
 Edirne = Adrianopol.
- Edison**, Th.; 10, 703.
 Editio typica (muziek) 23, 220.
 Editio Vaticana (muziek) 23, 220.
Edmont, E.; 3, 271; 8, 794.
Edmonton; *18, 608 G4.
 Edmund v. Engeland (koning) 8, 353.
 Edmundus, Hl. 6, 525.
Edom; 10, 346.
Edrai = Edrei; *19, 384 E3.
 Edremid *3, 672 G5.
 Edremid, Golf van = Adramyti, Golf van *3, 672 G5.
Eduard, prins v. Wales (1330-1376) aanv. dl.
 Eduard II van Engeland (halfbroer van Aethelred II) 1, 477.
Eduard II van Engeland (1307-1327); 23, 797.
Eduard VII; 16, 120.
 Eduard VIII (thans hertog van Windsor) 24, 265.
 Eduskunta (Landdag v. Finland) 10, 723.
Edward meer = Albert-Edward-meer = Mwita-nzige; *15, 512 G3.
 Edward Pellew Eiland, Sir; *3, 288 F2.
 Edwig van Engeland 10, 392.
Ee (Friesland); *11, 208 C1.
 Ee = Jje (gesch. N. Holl.) 9, 696.
 Eebrecht 9, 647.
 Eeckhout, Gerard van den 3, 831.
 Eekhout, kan. 16, 99.
 Eed *19, 176 C3.
Eede; *24, 512 A4.
Eeden, Fr. v.; 12, 533; 19, 455.
 Eefde (plantk.) 10, 476.
 Eefde *11, 512 E3.
Eegem; *24, 176 D3.
 Eeke (Pas de Calais) *11, 144 B3.
 Eeke (Fr. VI.) *11, 144 C2.
Eeke (O. VI.); *19, 176 B4.
 Eekeren *2, 512 B2; 10, 57.
Eekhoorn; 22, 319.
Eekloo; *19, 176 B2.
 Eel *2, 512 E1.
Eelde; *9, 352 B1.
- Eelderdiep**; *9, 352 B1.
Eelem; *16, 480 D3.
 Eel River *6, 670 B1.
Eem; *23, 128 C2.
Eemnes (binnen en buiten); *23, 128 C2.
 Eemont, Adriaen van 10, 183.
Eems = Ems; *9, 512 B2.
Eemskanaal; *12, 448 C2.
 Eemster *9, 352 A2.
Eename; *19, 176 B5.
 Eenbloemparelgras 19, 471.
 Eenbroederig (plantk.) 17, 395.
Eendachtigen; (eenden) 22, 416 704.
Eendracht; *18, 624 A1.
 Eendracht, De (blad) 21, 660.
 Eenduidigheidsprincipe 19, 545.
 Eénggezinswoning 2, 686.
Eenheid; (van arbeid) 2, 660.
 Eenheidsbeweging (Protestantisme) 5, 15.
Eenheidsschool; 1, 88.
 Eenheidstaal 24, 121.
 Eenhokkig (plantk.) 23, 725.
 Eenigenburg (N.Holl.) 21, 120.
 Eenknoop (plantk.) 4, 577.
 Eenknopsafstemming (radiotechn.) 9, 414.
Eenrum; *12, 448 B2.
 Eenum (dorp) 24, 475.
 Eerbeek *11, 512 E3.
Eerbied; (voor ouders) 15, 294.
 Eerbied, akte van 1, 646.
 Eerbiedwaardig 24, 465.
 Eerde *18, 631 I2 nr 95.
 Eeredienst, dept. van (Nederl.) 8, 708.
Eerken = Archennes; *6, 96 D4.
Eernegem; *24, 176 C2.
 Eernewoude *11, 208 C2.
Eersel; *18, 631 G3.
 Eerste minister 17, 697.
 Eerste Nederduytsche Academie (letterk.) 1, 283.
 Eerste Nederlandsche Vrije Studio (schilderkunst) 10, 298.
 Eerste punt *3, 726 B2.
Eerste Vrijdag (aanv. dl).

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Ees *9, 352 B2.
Eesen; *24, 176 B3.
 Eest, De *12, 448 A3.
 Eesten (moutbereiding) 18, 112.
 Eesterga (dorp) 16, 288.
 Eestii = **Eestland**.
 Eestrum *11, 208 D2.
 Eetcellen 5, 345.
Eethen; *18, 631 F1.
 Eext 2, 389; *9, 352 B1.
 Eexta *12, 448 D3.
 Efe (taal) 10, 487.
 Efendi, Roestam 7, 765.
 Effatha (doofstommeninternaat) 9, 270.
Effectenhandel, Vereeniging voor den; 18, 697.
 Effectenrekening 20, 521.
Effen, Justus van; 8, 319; 22, 400.
 Effilochée (kunstkatoen) 15, 765.
 Effluent 1, 565.
 Effluvien (electrotherapie) 10, 96.
 Effusie (van een gas) 9, 77.
Effusie-gesteente; 22, 201.
 E-fumi 14, 514.
 Egadische Eilanden = **Aegatische Eilanden**.
Egalisatiefonds (aanv. dl).
 Egalité 23, 715.
 Egan, Tandjoeng *5, 752 B2.
 Egede, Hans 10, 358; 12, 398.
 Egeesche Zee = **Aegelsche Zee**.
 Egei *1, 520 E3.
Eger (Hong.) = Erlau; *13, 512 F2.
Eger (stad) = Cheb; *19, 112 C1.
Eger (rivier); *19, 112 C1.
Egersund; *18, 704 A4.
 Egeshøj *5, 748.
 Eggard, Hartgardszoon 2, 251.
 Eggart van Kyren 7, 145.
 Eggarts, Jan 2, 251.
 Eggeberge *9, 512 C3.
 Eggert, W. 2, 250.
 Eggstein, Heinz 5, 471.
Eggewaartskapelle; *24, 176 A3.
 Eggishorn *4, 686 C2.
 Eggstersteenen 10, 524.
 Eghezée; *18, 240 C1.
Egidius; (folklore) 15, 696.
 Egilbold 18, 780.
 Eginental *4, 686 C2.
 Egistersteenen 10, 524.
 Eglise catholique française (schisma) 7, 328.
 Eglise catholique gnostique, van Lyon 12, 60.
Egmond, Jan II van; 3, 69.
 Egmond (staf der abten) 9, 707; (abdij) 9, 796.
Egmond aan den Hoef; *18, 672 A3.
Egmond aan Zee; *18, 672 A3.
Egmond-binnen; *18, 672 A3.
Egon; 17, 168.
 Egrinus, Scalindus 19, 268.
 Egri Palanka *19, 112 H5.
 Egtved *8, 688 C3.
Egypte; (naamsafleiding) 1, 456; *1, 536 F2; (ceramiek) 7, 244; (Nijldelta) 8, 655; (fresco-schilderingen) 11, 184; (wapen) 12, 670; (hiëroglyphen) 13, 329; (Hebreeuwsche naam) 17, 530 726.
 Egyptisch-Syrisch conflict 19, 157.
 Ehebrecht, Aegidius 9, 647.
Ehein; *16, 704 C2.
 Ehingen *4, 330 D3.
 Ehmke, F. H. 5, 483.
Ehrenbreitstein; *9, 576 B3.
 Ehrencron, Astrid 15, 263.
Ehrlich, Paul; 7, 344.
Ei; (calorische waarde) 6, 688; (stolling) 22, 201.
Eibergen; *11, 512 G3.
 Eiberia *17, 608 B3.
 Eibertburen *12, 448 B3.
 Eichrodt, Ludwig 5, 151.
 Eichsfeld *9, 512 D3.
 Eichstadt, prins van 4, 182.
Eichstätt; *9, 576 D4.
 Eickel *9, 576 bkrt.
 Eid *18, 704 A3; (plaats en fjord) 12, 744.
Eider; *9, 512 C1.
Eidetiek (eidetische verschijnselen); 17, 172.
Eidsvold; *18, 704 B3.
 Eierbesluit, Ned. 13, 403.
 Eierhandel 13, 403.
Eierkolen; 6, 243.
 Eierkunde 19, 129.
Eierland; *18, 672 A2.
Eierlandsche Gat; *18, 672 A2.
 Eiermijn 13, 403.
 Eierproductie 13, 402.
 Eierrollen (folkl.) 10, 19.
Effel; *9, 512 B3.
Eigenbilsen; *16, 480 C4.
 Eigenbrakel = **Braine-L'Alleud**.
 Eigenheimer (aardappel) 8, 76.
 Eigenliefde (ongeregelde) 24, 543.
Eigenrichting; 12, 91.
 Eigenschapsepitheton 10, 283.
Eiger; *24, 720 C3.
 Eigg *12, 464 C3.
 Eigtved, Nicolai 8, 696.
 Eiholz *4, 686 B2.
Eik; 7, 114.
 Eikel (glans) 11, 698.
 Eikelkoffie 15, 478.
 Eikelmuis 20, 537.
 Eiken mot (houtafval) 5, 599.
 Eikern 10, 10.
 Eikevliet *2, 512 B4; 23, 563.
 Eilanden beneden den Wind = **Benedenwindse Eilanden**.
 Eilanden boven den Wind = **Bovenwindse Eilanden**.
 Eilanden-Friesch (taal) 22, 362.
Eilanden-Rivier; *17, 816 D3.
 Eilandje, Het (Haagsche club) 8, 49.
 Eilandstation (spoorwegw.) 21, 826.
Eilerts-de-Haan-Gebergte; *22, 320 A5.
 Eimbeck (bokbier) 5, 597.
 Eimoederzellen 10, 9.
 Einar Sigurdhsson (IJslandsche litt.) 24, 430.
 Eind *18, 631 J3 nr 167.
Eindhout; *2, 512 E4.
Eindhoven; 10, 39; *18, 624 C2.
 Eindhovens Kanaal *18, 624 D2.
 Eindprotocol (v. oorkonde) 19, 132.
Eine; *19, 176 B5.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Einsiedeln**; 17, 421; *24, 720 D2.
Einstein, Albert; 16, 404.
Eipel (plaats) *5, 578 D1.
Eipel (riv.) = Iply = Ipel; *13, 512 D2.
Eisack *14, 320 C1.
Eisch; *16, 735.
Eischol *4, 686 B2.
Eisden; *16, 480 C4.
Eisden op den Berg 21, 112.
Eisenach; *9, 576 D3.
Eisenerz *19, 112 D3; (mijnen) 24, 437.
Eisenerzer Alpen *2, 40 F2 sub F3.
Eisenmarkt (stad) 13, 706.
Eisenstadt *19, 112 E3.
Eiserheide *16, 448 C5.
Eisleben; *9, 576 D3.
Eisner, Kurt; 4, 337.
Eitje (plantk.) 24, 447.
Eitner, Rob. de; 7, 744.
Eiwatloe *3, 462 E4.
Eiwit; (overgevoeligheid voor eiwit) 2, 287; (gebruik van kippeneiwit) 15, 313; (aantoonen van e.) 17, 667; (percentage in wei) 24, 99.
Ejer Bavnehøj; *8, 688 C3.
Ekchondroma (geneesk.) 10, 193.
Ekhaar *9, 352 B2.
Ekelsbeke; *11, 144 B2.
Ekenäs = Tammisaari; *10, 720 B4.
Ekonda (volkstem) 15, 462.
Ekor *17, 816 B1.
Ekphonetische notatie (Byzant. muziek) 6, 602.
Ekron = Accaron.
Eksaarde; *19, 176 C2.
Eksel; *16, 480 B2.
Ekstereend 17, 65.
Ektag *3, 480 G4.
El *16, 448 C4.
El (aanv. dl).
El Abra (havenplaats) 5, 174.
Elahuizen *11, 208 B3; 13, 136.
Elaphonisi *12, 384 D6.
Elasmobranchii; 23, 497.
El 'Asoer 3, 487.
Elat *17, 816 C3.
Elatea *12, 384 E4.
Elba (V. St. v. Amer.) *1, 649 C5.
Elba (Ital.); *14, 320 C3.
Elba, Kaap (Roode Zee) *1, 536 bkrt a C3.
Elbazan = Elbasan = Elbasani; *3, 672 D4.
Elbe = Labe; *9, 512 D2.
Elbe-commissie 10, 65.
Elberfeld; *9, 576 bkrt.
Elberfelder stelsel (armenzorg) 3, 49.
Elbert Peak *23, 320 E3.
Elbeuf; *11, 96 D2.
Elbing; *9, 576 H1.
Elboers *3, 462 F5.
Elboersgebergte; *3, 480 C5.
Elbogen; *5, 578 A1.
El Bonium (spreukenboek) 5, 416.
Elbroes; *21, 48 E6.
Elbschwanenorden 19, 407.
Elburg; *11, 512 D2.
Elch = Othée; *16, 704 C2.
El Chalil = **Hebron**; *19, 384 C5.
Elchasaï (sektetichter) 10, 122.
Elchasaïeten = **Elkesaïeten**.
Elche; *21, 752 F3.
Elcho Eilanden *3, 288 F1.
Elde *9, 512 D2.
Eldebaran (sterrenk.) 1, 727.
Elden *11, 512 D4.
Elderen = **Odeur**.
Elders *9, 352 B2.
El Djem = **El Dzjem**.
Eldorado Canon *6, 670 D3.
Eldrik *11, 512 E4.
El Dzjem = **El Djem**; *14, 320 C7.
Eleaten; 10, 183.
Eleazar (hoogepriester) 12, 618.
Eleazar van Sabran 10, 146.
Electoraalschaap 17, 510.
Electra (myth.); 7, 513; 14, 370; 16, 123.
Electricien 14, 216.
Electriciteit; (isolatie) 14, 321.
Electrische centrale; 24, 31.
Electrische driebagentrein der N. S. 23, 783.
Electrische tractie; 6, 71; 16, 549; 22, 728.
Electriseermachine van Wimshurst; 13, 529.
Electrobiologie 17, 60.
Electrocardiograaf 12, 792.
Electrocardiogram; 7, 10.
Electroden, omkeerbare 19, 32.
Electrodynamometer (aanv. dl).
Electro-katadyneprocess (desinfectie) 19, 17.
Electrolux-koelkast 15, 458.
Electrolyten; (sterke en zwakke) 10, 85.
Electron; 1, 274; 9, 717.
Electrophoon; 10, 80.
Electrothermie 10, 82.
Eleeërs (Gr. volkstem) 10, 115.
Eleemosynarium (abdijzaal) 1, 230.
Elegast 7, 12.
Elektron 10, 71.
Elementen (aarde, water, lucht en vuur) 10, 183.
Elena (stad) 11, 276.
Elena, Kaap *17, 608 B3.
Elende Heiligen 18, 618.
Elene; *19, 176 C4.
Eleonora Charlotte de Bourbon 19, 707.
Eleonora van Poitou (van Aquitanië); 1, 803; 3, 108; 11, 369.
El Escorial; *21, 752 D2.
Eleuthera; *23, 320 K5.
Eleutherius; 9, 293.
Eleutheropolis = **Beit Dzjibrin** = **Bethgabis** = **Bethogabra**; *19; 384 B5.
Elevator 22, 746.
Eleveld *9, 352 B2.
Elwijt; *6, 96 D2.
Elfdal *18, 704 C3.
Eltkarleby = **Älvkarleby**; *18, 704 D3.
Elflaet 2, 358.
Elfride (Eng. vorstin) 1, 477.
Elger (visscherij) 1, 41.
Elgin (Schotl.); *12, 464 E3.
Elgin (V. St. van Amerika) *14, 39.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Elgin** (graafschap) = Moray; *12, 512 nr 82.
Elgin, Lord; 3, 238; 6, 264.
Elgiva (Eng. vorstin) 10, 392.
Elgon *1, 520 G4; 1, 520; 15, 179.
El Gor (Palestina) 14, 659.
Elhafen (ivoorsnijder) 14, 378.
Elias, Mount *18, 608 D3.
Elias; (wederkomst van) 24, 67.
Eliesen, Paulus 13, 105.
Eligius, Hl.; 6, 355.
Eliksem = Elixem; *16, 704 B1.
El Inca (geschiedschrijver) 16, 144.
Elingen; *6, 96 B3.
Elioxe (roman) 24, 720.
Elis; 3, 15; *12, 384 C5.
Elisabeth (voorstad van New York) 18, 519; *23, 320 L2.
Elisabeth (nicht van H. Maagd); 1, 627.
Elisabeth (koningin van Engeland); 6, 518; 12, 309.
Elisabeth (keizerin van Rusland); 14, 381.
Elisabeth van Beieren 11, 168.
Elisabeth van Görlitz 16, 738.
Elisabeth van Thüringen, Hl.; 21, 222; 24, 12.
Elisabethstad (prov.) = **Katanga**.
Elisabethstad (stad) aanv. dl.
Elisabethsvloed, St.; 22, 220.
Eliste (plaats) 10, 136.
Elitebeer (veeteelt) 21, 442.
Elixem = **Eliksem**.
Eljaso *21, 752 C3.
El Kab; *1, 536 bkrt a B4.
Elkerzee; *24, 512 C2.
Elkhart *14, 39.
Elko *6, 670 D1.
El Koewit *3, 448 B6.
Elkrivier (riv.) 3, 225.
Ellar *2, 315 C3.
Elleboog; (gewricht) 16, 209.
Ellecom *11, 512 E3.
Ellekoek (Deventerkoek) 8, 769.
Ellemelle; *16, 704 C3.
Ellen (beslagen hout) 4, 766.
Ellen (rivier) *8, 354 B2.
Ellerianen (sekte) 10, 123.
Ellersinghuizen *12, 448 E3.
Ellertsveld; *9, 352 B2.
Ellesmere *18, 608 K2.
Ellewoutsdijk; *24, 512 C3.
Ellezelles = **Elzele**.
Ellice-eilanden = Lagunen-eilanden; *18, 762.
Elaignies-lez-Frasnes; *13, 176 B2.
Elaignies-Sainte-Anne; *13, 176 B3.
Ellikom; *16, 480 C2.
Elliston *3, 288 E5.
Ellora; *10, 224 D3.
Ellore *10, 224 E4.
Ellwangen; *4, 330 E3.
Elm (Duitschl.) *9, 512 D2.
Elm (Zwitserl.) *24, 720 E3.
El Mahdija (stad) 10, 614.
El Membidzj (ruïnes) 3, 704.
Elmina; *1, 536 C4.
Elmira; *18, 518.
Elmo, Hl. (bisschop van Antiochië) 10, 129 292.
Elmo, Hl. (Dominicaan) 19, 677.
Eloah (aanv. dl).
El Obeid = **Al Oebaid**.
Elohim (aanv. dl); 10, 130.
Eloth (plaats) 10, 64.
Elouges; *13, 176 B4.
Elout, C. Th.; 7, 747.
Elout von Soeterwoude 12, 578; 20, 598.
Elp *9, 352 B2; 24, 160.
Elpapoetih, Teloeck *7, 238.
El Paso (del Norte); 7, 565; *23, 320 E4.
Elphenor (Gr. myth.) 10, 103.
Elsegem *19, 176 B5.
Elsele (plaats) 10, 133.
Elsenborn; 3, 114; *16, 704 F3.
Elsendorp *18, 631 J2 nr 104.
Elsene = Ixelles; *6, 96 C3.
Elsene = **Nieuwstad**.
Elseneur = **Helsingör**.
Elshout (Z. Holl.) *24, 688 D3.
Elshout (N. Br.) *18, 631 F1 nr 24.
Elsighorn *4, 686 B1.
Elsloo (Friesl.) *11, 208 D3.
Elsloo (Ned. Limburg); 12, 73; *16, 448 C5.
Elslooër lagen (geol.) 5, 608.
Elsner, Jos. 21, 600.
Elspeet *11, 512 D2.
Elst (Utrecht) 2, 163; *23, 128 D3.
Elst (Gld.); 2, 764; *11, 512 D4.
Elst (O. Vl.); *19, 176 B5.
Elster; *9, 512 E3.
Elster, Kr. 10, 138.
Elsterberg *23, 128 D3.
El-Tih, Woestijn *1, 536 bkrt a B2.
Elton-Meer; *21, 48 F5.
Elucidarium (boek) 16, 695.
Eluviale horizon 14, 45.
Elvas; *21, 752 C3.
Elverdinge; *24, 176 B4.
Elversele; *19, 176 D3.
Elverum; *18, 704 B3.
Ely, Isle of; *12, 512 nr 24.
Elija *7, 265 B4.
Elysard, Jules 3, 619.
Elyseesche velden; 11, 17.
Elzas = Alsace; *10, 143; *11, 96 G2.
Elze, Elzeboom 10, 131.
Elzele = Ellezelles; *13, 176 B2.
Ema = **Embach**.
Eman (maat) 17, 15.
Emanatie; 9, 701.
Emancipation Bill; 24, 111.
Emba *21, 48 H5.
Embach = Ema; 10, 379 D1.
Emblehem; *2, 512 C3.
Emboe lobo = **Amboeroemboc**, Goenoeng = Keo piek.
Embourg; *16, 704 D2.
Embro = **Imbros**.
Embryozak; 24, 448.
Emden; *9, 576 B2.
Emebertus; 1, 250.
Emelgem; *24, 176 C4.
Emerald *3, 288 H3.
Emerson, R. W.; 6, 337.
Emerson *23, 320 G1.
Emerson-efficiency-systeem 16, 627.
Emery, S. (componist) 23, 331.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Emil, Kaap *7, 265 C3.
Emilia; *14, 320 C2.
 Emiliana de Cerchi, Zalige 13, 701.
Eminé, Kaap; *3, 672 G3.
Emines; *18, 240 C1.
Emissie; (syndicaat) 4, 360.
 Emissiespectrum 10, 175; 21, 782.
 Emma Gebergte, *17, 816 D2.
Emmahaven; *22, 288 D4.
Emmaketen; *22, 320 B4.
 Emmanuel, p. 5, 767.
 Emmanuel de Groote = **Manuel I de Groote**; 17, 165; 20, 104.
Emmanuelstijl; 20, 108.
 Emmastad *8, 363; (plattegr.) *8, 377.
Emmaus; *19, 384 C5.
 Emme, Ubbo 10, 182.
 Emmechoven, Johannes van 10, 167.
Emmeleia; 12, 359 vlg.
 Emmen, Ds. Joh., aanv. dl i.v. Ter Apel.
Emmen; *9, 352 B2.
 Emmen Alpen *24, 720 C3.
 Emmenas, Hl. 10, 508.
 Emmendingen *10, 143 C2.
Emmental; *24, 720 C2.
Emmeram, Hl.; 3, 75.
Emmeram, St. (abdij); 3, 71.
 Emmeran, Eus. (pseud.) 8, 556.
Emmerick, A. Katharina van; 19, 416.
Emmerik; *9, 576 B3.
 Emmerik (aartspriesterschap) 15, 361.
 Emmerzeilen 16, 576.
 Emmet, Daniel 23, 331.
 Emmichoven, Johannes van 10, 167.
 Emmikhüizerberg *23, 128 D2.
 Emmons Peak *23, 320 D2.
Emoe; 3, 360.
Empel; *18, 631 G1.
 Empen *11, 512 E3.
Empire-stijl; (bouw.) 6, 55.
 Empirische school (geneeskunde) 13, 182 234.
Empirisme (Neo-Platoonsch); 13, 566.
Emptinne; *18, 240 D3.
 Ems (riv.) = **Eems**.
Ems; *9, 576 B3.
 Emscher *9, 576 bkrt.
 Emscher bekken 21, 33.
 Emser dépêche 10, 189.
 Ems Occidental, Département de l' *18, 367.
 Ems Oriental, Département de l' *18, 367.
 Emst 10, 256; *11, 512 D2.
 Emungalen (plaats) 3, 67.
 Enare-meer = **Inarijärvi** = Inari-meer.
 Encamp *2, 315 B2.
 Encarnacion *2, 808 E2.
Encaustiek (aanv. dl).
Encephalithis (epidemia); 21, 587.
Enclisis (enclitica); 3, 278.
 Encomendero (gesch. Indianen) 17, 613; 24, 664.
 Encomiasticon Augustinianum (boek) 10, 135.
 Encomienda 17, 613; 24, 664.
Encyclion; 1, 281.
Ende; *18, 432 F7.
 Endelave *8, 688 D3.
 Endeldarm 20, 460.
Endemie; 10, 267.
 Endemisme 3, 358 360.
 Enderby Land *1, 189 (Zuidpool).
 Endikott Ra *1, 658 C1.
Endor = Endoer; *19, 384 C3.
 Enèchemata (Byz. muziek) 6, 603.
Energie, chemische; 7, 339.
Enfantin, B. P.; 4, 167 vlg.
 Enfants hercules (pathologie) 13, 787.
 Enfoess (praehist.) 13, 439.
 Eng (bouwland) 10, 348.
Engaddi; *19, 384 C6.
Engadin; *24, 720 F3.
 Engano, Kaap *18, 432 F2.
 Engano, Punta *12, 639.
 Engbrechtsen, Cornelis 10, 208.
 Engel (gewicht) 1, 208.
 Engel, C. (bouwmeester) 10, 724.
 Engel, C. (muziektheoreticus) 23, 331.
 Engeland (Gelderl.) *11, 512 D3.
 Engeland = **Groot-Brittannië**.
Engelberg; *24, 720 D3.
 Engelbert *12, 448 C3.
 Engelbert (Angilbert) 2, 363.
 Engelbrecht I van Nassau 18, 277.
 Engelbrecht II van Nassau 6, 179; 18, 277.
 Engelbrechtsen, Cornelis, Pieter en Lucas 10, 209.
Engelen; *18, 631 G1.
 Engelenzang 12, 44.
 Engelholm *8, 688 F2.
 Engelhorn *4, 686 C1.
Engelmanshoven; *16, 480 B5.
Engelmundus, Hl. (aanv. dl.); 15, 695.
 Engelramnus (abt) 14, 165.
 Engels 20, 31; *21, 48 F4.
 Engelsche prent 24, 737.
 Engelsche Stad *11, 512 C3.
 Engelsche Vaarwater *24, 512 C2.
Engelsche ziekte; 5, 801; 23, 513.
Engelsch-Indië = Britsch-Indië; *10, 224.
Engelschmanplaat; *11, 208 D1.
 Engelsch rood 9, 250.
 Engelum *11, 208 B2.
 Engert, Erasmus 5, 152.
 Enggano, Poeloe *22, 288 E6.
Enghien (Fr.); *11, 96 bkrt Parijs.
 Enghien (Henegouwen) = **Edingen**.
 Enghien, hertog van 7, 822.
 Enghuizen *11, 512 E3.
 Engiadina (dal) 10, 204.
 Engilramnus (graaf) 14, 164.
Engis; *16, 704 C2.
Engler; 1, 166.
Englische Fräulein; 14, 568.
English, J. (aanv. dl); 24, 439.
Englos; *11, 144 D3.
 Engobe (klei) 17, 590.
 Engoerijë = **Angora**.
 Engram (psychol.) 11, 472; 20, 567.
 Engsbergen *16, 480 A3.
 Engstlen Meer *4, 686 C1.
 Engstligenbach *4, 686 B1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Engstligental *4, 686 B2.
 Enguinegatte (plaats) 12, 539.
 Engwier *11, 208 A2; 24, 340.
 Engwierum *11, 208 D1.
 Enid (legendarische held) 10, 299.
Enines; *6, 96 E4.
 Enipeus *12, 384 D3.
 E.N.I.T. (Italiaansch toerisme) 14, 345.
 Enk (bouwland) 10, 348.
 Enkeldoorn (plaats in Rhodesia) 20, 614.
Enkhuizen; *18, 672 B3.
Enkhuizerzand; *18, 672 B3.
Enköping; *18, 704 D4.
 Enkrateia (drankbestrijdersvereniging) 9, 375.
 Enlil (Babylonische god) 3, 185 516; 8, 462.
Enna = Castro Giovanni; *14, 320 E6.
 En Nahr el Kebir (rivier) 10, 105.
 En Nasira = Nazareth (Palestina).
 Enneaden (philos. boek) 19, 827.
 Enneakrounos (Atheense bron) 6, 298.
 Ennepe *9, 576 bkrt.
Ennetiers-in-Wepe = Ennetières-en-Weppes; *11, 144 D3.
 Ennis (stad) 7, 576.
Enniskillen; *12, 464 C4.
 En Noekra (vlakte) 4, 108.
 Enns *19, 112 D3.
 Ennstaler Alpen *2, 40 F2 sub G 5 a.
 Enoekei (Babylonische goden) 14, 28.
 Enontekis *10, 720 B2.
 Enos *3, 672 G4.
 Enrekang *7, 160 A2.
 Enriquez de Paz, Enrique 10, 238.
 Enriquillo Meer *12, 639.
 Ens, Franciscus v. 23, 489.
Enschede; *19, 336 E4.
 Enschoot *18, 631 F2 nr 82.
 Ensweiler *16, 448 E5.
 Enseli *3, 462 G6.
 Ensenada (Argentinië) 6, 429.
 Ensenada de Todos Santos (Californië) *6, 670 C4.
 Ensenhamens (Provençaalsche letterk.) 3, 60.
 Ens in actu, in potentia (Aristotelische wijsbegeerte) 1, 348.
 Ensinger, Mattheus (Zwits. bouwmeester) 4, 667.
Ensival; *16, 704 E2.
 Enso *10, 720 C3.
 Enspik *11, 512 A4.
 Entamoeba (biol.) 2, 190.
 Entarabus (Gallische god) 18, 710.
 Entebbe *1, 536 bkrt a B7.
 Ente Nazionale delle Industrie Turistiche 14, 345.
Entente cordiale; 6, 481.
 Enter *19, 336 D3.
 Entlebuch *24, 720 D3.
 Entoderm (dierk.) 17, 398.
Entre Douro E Minho; *21, 752 B2.
 Entre-positaris (handelsterm) 10, 231.
Entre Rios; *2, 808 D3.
 Enum *12, 448 D2.
 Enumatil *12, 448 B3.
 ENZ (Wurttemberg) *9, 512 C4.
 ENZ (Rijnprov.) *16, 735.
 Enzo, koning v. Sardinië 21, 219.
Enzymen; 22, 31; 24, 786.
 Eochaid ua Flainn (Iersche letterk.) 10, 694.
 Eolische Eilanden = Isole Eolie = **Liparische Eilanden**.
Eolithen; (probleem) 22, 566.
Eon (godsdienstgesch.) aanv. dl.
Eos; 7, 616.
Eosine; 10, 786.
 Epaphras (Bijb. naam) 7, 714.
 Epaphus (Gr. mythologie) 14, 282.
Epe; *11, 512 D2.
 Epeeërs (Gr. volksstam) 10, 115.
 Epeios (myth.) 10, 257.
 Epeirogenetische bewegingen (geol.) 1, 153.
 Epen *16, 448 C5.
 Ependymcellen (dierk.) 24, 555.
 Eperheide *16, 448 C5.
Eperies = Presov; 21, 626.
 Eperleke *11, 144 A2.
Épernay; *11, 96 E2.
Ephese = Ephesus; *3, 672 G6.
 Ephialtes (Gr. myth.) 18, 79.
 Ephoros (gesch. Sparta) 7, 382.
 Ephraim Gebergte *19, 384 C5.
 Epi (eilandengroep) 2, 556.
Epicaste; 14, 602.
 Epicotyle as (plantk.) 3, 131.
Epicurus; 3, 277.
Epicycloïde; 6, 138.
Epidaurus; 3, 142.
Epidemie; 19, 421; (psychische) 1, 91; (explosieve) 19, 102.
Epidoot; 24, 621.
 Epi-gesteenten 17, 544.
Epi-glottis; 15, 140.
Epigonos; 20, 157.
Epilepsie; 8, 45.
Epinal; *11, 96 G2.
 Epinay, prins en prinses van 16, 35.
Epinois; *13, 176 D4.
Epiphanie; 12, 197; 13, 60.
Epiphanius van Salamis; 10, 105.
Epiphonous; 16, 506.
Epirus; *3, 672 D5.
 Epische cyclus (Gr. letterk.) 10, 277.
 Episcopa 10, 278.
 Episkopi *3, 672 bkrt c d1.
Epistaten; 3, 246.
 Epistel-les (liturg.) 10, 280.
 Epistoleus (Gr. krijgsk.) 18, 316.
Epitheel (cellen); 6, 826.
 Epitropie (bestuur Athos-klooster) 3, 246.
 EPK (paardekracht) 19, 361.
 Epomes (vulkaan) 14, 304.
Epopten; 18, 196.
Eppegem; *6, 96 C2.
 Eppenhuizen *12, 448 C2.
 Eppingen *4, 330 C2.
 Eppink 11, 422 463.
Éprave; *18, 240 D4.
 Epse *11, 512 E3.
Epsom; *12, 464 bkrt 3.
Epstein, P. S.; 16, 165.
 Epijatulische plooiing (geol.) 1, 154.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Era fascista (fascistische tijdrekening) 23, 46.
- Era-imitti (Soemerisch koning) 10, 124.
- Erard mac Coisse (Iersche letterk.) 10, 694.
- Eras, mgr. B.; 20, 743.
- Erasmus, Desiderius; 7, 178 684; 13, 715.
- Erasmus van Veurne 15, 537.
- Erastianisme; 3, 288.
- Eratiden (Gr. geslacht) 9, 314.
- Eratosthenes; 1, 179; 3, 11; 11, 624; 17, 528; (zeef van E.) 19, 45.
- Erb, ziekte van 18, 175 194.
- Erba *7, 771.
- Erbaut; *13, 176 C3.
- Erbisoeul; *13, 176 C3.
- Ercegnovi = **Castelnuovo**.
- Ercolano = **Herculaneum**.
- Erdely = **Zevenburgen** = Transsylvania = Ardeal.
- Erding *4, 330 F3.
- Erdinger Moos *4, 330 F3.
- Erdre *6, 214 E2.
- Erdsjies = Erdzjijas-Dag = Argeus = **Ardzjisj-Dag**.
- Ere; *13, 176 A3.
- Ereb (Avondland) 3, 464.
- Erebus *1, 189 (Zuidpool).
- Erech (stad in Oudheid) 18, 802; 23, 828.
- Erembodegem; *19, 176 D4.
- Erembouden (gesch. Vlaanderen) 10, 300.
- Erenea (Australië) 3, 359.
- Erenkiöj *3, 672 bkrt b.
- Eresus (plaats) 16, 328.
- Erethizon (dierk.) 5, 704.
- Eretz Jitzraël 19, 394.
- Erezée; *16, 736 D1.
- Erfan Ahmad Dahlan (Mohammedaansche godsd.) 8, 471.
- Erfelijke zuiverheid (biologie) 13, 480.
- Erfelijkheid 1, 70; (enquête) 13, 316 675.
- Erfelijkheidsleer; 4, 92; 10, 304.
- Erfelijk patrimonium (biologie) 10, 303.
- Erfeis; 1, 95.
- Erffactor; 17, 467.
- Erfgenaam; 16, 246.
- Erflater; 16, 246 260.
- Erfst *9, 512 B3.
- Erfurt; *9, 576 D3.
- Erfzonde; 20, 232.
- Erg (woestijn) 24, 312.
- Erg (eenheid van arbeid); 2, 660.
- Erg, El *1, 520 C1.
- Ergasteria = **Laurion** = Lavrion.
- Erg Edejen (woestijn) 12, 681.
- Ergene; *3, 672 G4.
- Ergeni-heuvels; *21, 48 E5.
- Ergeri *1, 666 C3.
- Erg er-Rauï *17, 262 E6.
- Ergisch *4, 686 B2.
- Ergograaf; 18, 100.
- Erica *9, 352 B2.
- Erica arborea (plantk.) 5, 700.
- Erichem *11, 512 B4.
- Erichsen, Mylius 20, 410.
- Erich van Friaul 3, 423.
- Ericson (architect) 24, 757.
- Erie *23, 320 J2.
- Eriels = **Airolo**.
- Eriemeer; *23, 320 J2.
- Erik V 8, 690.
- Erik de Roode 12, 398.
- Erineumvormingen (plantk.) 11, 303.
- Eringem; *11, 144 B2.
- Eris *7, 161 A1.
- Eritrea; *1, 536 G3; 3, 503.
- Erlwan; *21, 48 E6; (bekken van E.) 3, 37 38.
- Erkel (bouwk.) 10, 322.
- Erkensator (papierfabricage) 19, 441.
- Erkingem = Erquinghem-le-Sec; *11, 144 D3.
- Erkingem aan de Leie; *11, 144 D3.
- Erkrath *9, 576 bkrt.
- Erlangen; *9, 576 D4.
- Erlanger School (theol.) 12, 82.
- Erlangga (koning van Bali) 3, 659; 14, 496.
- Erlau = **Eger** (Hong.).
- Erlekom *11, 512 D4.
- Erlenbach *4, 686 B1.
- Erlint, zuster 16, 113.
- Erm *9, 352 B2.
- Erman, Adolf; 13, 331.
- Ermasoe (plaats) 17, 500.
- Ermeland *9, 512 I1.
- Ermelo; *11, 512 C2.
- Ermengem, Franz van 13, 114.
- Erment *1, 536 bkrt a B2.
- Ermentrudis van Keulen 7, 578.
- Ermera (berg) 4, 609.
- Ermeton-sur-Biert; *18, 240 B3.
- Ermgard, Hl. 14, 293.
- Ermgard, Ermengard (Irmingard) van Limburg 14, 292.
- Erminus, Hl. 16, 536.
- Ermont *11, 96 bkrt Parijs.
- Ernage; *18, 240 B1.
- Ernakulam *10, 224 D5; (kerk-provincie) 14, 103.
- Ernault, Emile 6, 212.
- Ernè, graaf 6, 86.
- Ernemeer *12, 464 C4.
- Ernen *4, 686 C2.
- Erneuville; *16, 736 D2.
- Erni von Winkelried 24, 270.
- Erno *16, 22.
- Ernonheid; *16, 704 D3.
- Ernst, A. 22, 159.
- Ernz (Witte en Zwarte); *16, 735.
- Eroetjokro (gesch. Java) 9, 122.
- Erondegem; *19, 176 C4.
- Erotematische leervorm (onderwijs) 17, 557.
- Erp; *18, 631 I2.
- Erp, pastoor Van 24, 706.
- Erpe; *19, 176 C4.
- Erpeldingen *16, 735.
- Erpent; *18, 240 C2.
- Erpion; *13, 176 E6.
- Erps-Kwerps *6, 96 D2.
- Erquellines; *13, 176 D5.
- Erquennes; *13, 176 C5.
- Erquinghem-le-Sec = **Erkingem**.
- Erquy *6, 214 D1.
- Err, Piz d' *24, 720 E3.
- Er Ramle *19, 384 B5.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Er Ramta *19, 384 E3.
 Er Rasjid (plaats) 5, 608.
 Erratische blokken (geol.) 10, 334.
 Er Riha (plaats) 10, 317.
 Er Ri(j)ad *3, 480 B6.
 Er Rif *21, 752 D5.
 Errigal *12, 464 C4; 14, 15.
 Er Riha *19, 384 C5.
 Errikoesa *1, 666 B4.
 Errington, mgr. 24, 283.
 Ersa *8, 193 B2.
 Ersekuyvár *19, 112 F3.
 Erserum *21, 48 E7.
Ersingjan; *3, 35 D3.
 Erstein *10, 143 C2.
 Erthrand *2, 512 B2.
 Erthal, F. K. v. 17, 76.
 Ertsberg *18, 704 D2.
Ertsgebergte; *9, 512 E3.
 Ertskunde 17, 691.
 Ertsrijke Oeral *21, 48 H3.
Ertvelde; *19, 176 C2.
 Erucus mons 10, 345.
 Ervaringscriticisme 10, 185.
 Erwan Berthou (Bretonsche letterk.) 6, 212.
Erwetegem; *19, 176 C5.
 Erwig, graaf 23, 813.
 Erwtlenbladroller 5, 286; 10, 343.
 Erwtlenknopmaden 10, 343.
 Erycus (plaats) 10, 345.
 Erymanthos (Afghanistan) 13, 347.
 Erzog *1, 221 C1.
 Es (psycho-analyse) 20, 274.
 Esbeek *18, 631 F3 nr 126.
Esbjerg; *8, 688 B3.
 Escaillère, L' = **L'Escaillère**.
 Escaldas *2, 315 B2.
 Escanaffles = **Schalafie**.
 Escarpada *18, 432 F2.
 Escaut, département de l' *18, 367.
 Esch (boom); 10, 367.
 Esch (N. Br.); *18, 631 G2.
 Esch (aan de Alzette); *4, 432 D3.
 Esch (aan de Sauer); *4, 432 D3.
Escharen; *18, 631 J1.
Eschdoorn; 1, 303.
 Eschdorf *16, 735.
 Escher, B. G. 3, 87; 6, 664.
 Eschwege, baron van 7, 539.
 Eschweiler *18, 336 D4.
 Escobar, Gerardo de 20, 107.
 Escobeques = **Schoobeke**.
 Escoffion (vrouwelijke hoofddekking) 6, 26.
 Escomb (plaats) 2, 355.
 Escondido *6, 670 C3.
 Escorial, El = **El Escorial**.
 Esra *7, 126 A1.
 Escuriaalschaap 17, 510.
 Esdoed 3, 478; *19, 384 B5.
Esdras; 17, 90; 18, 459.
Esdrelon, vlakke van; 12, 758.
 Estigmenu, Kaap *3, 246 C1.
 Esino (plaats) *7, 771 B2.
 Esino (riv.) *14, 320 D3.
 Esio *16, 22.
 Esjacharen (Mongolenstam) 7, 395.
 Esj Sjam 8, 496.
 Esk (bij Carlisle) *8, 354 B2.
 Esk (Cumbrian Mounts) *12, 464 bkrt 2.
 E.S.K.A.F. (ceramiekfabriek) 7, 249.
 Eski Dzumaja *19, 112 K5.
 Eski-Hissar (stad) 16, 123.
Eskilstuna; *18, 704 D4.
 Esla *21, 752 D1.
Esmeraldas; *24, 656 B2.
 Esne(h) *1, 536 bkrt a B2; 16, 156.
Esneux; *16, 704 D2.
Esopet; 1, 474.
 Espada (bij stierengevecht) 22, 174.
 Espada, Punta *12, 639.
 Espalmar, Ilha del *3, 650 B3.
 Espardell, Ilha del *3, 650 B3.
Espartero, don B.; 18, 274.
Espen, Z. B. van; 4, 438.
 Esperance *3, 288 C5.
Esperanto; 18, 398.
 Esperanza *17, 608 B2.
 Espigac *1, 520 bkrt b.
 Espinhaco, Serra do (Bahia) *6, 160 G4.
 Espinhaco, Serra do (Minas Geraes) *6, 160 G6.
Espirito Santo; *6, 160 G6.
Esplechin; *13, 176 A3.
 Esprit, Julien 19, 700.
 Espundia (geneesk.) 13, 668.
 Esquelbecq = **Ekelsbeke**.
Esquermes; *13, 176 A2.
 Esrak *19, 163.
 Esrax (genotmiddel) 13, 170.
 Es Safijfe *19, 384 C6.
 Essailoon 12, 185.
 Es-Salihije (a. d. Euphraat) 9, 585.
 Es Salihijeh (Egypte) *1, 536 bkrt b C2.
Es Salt; *19, 384 D4.
Esche (Esch, Esschius) Nicolaas van 6, 754; 10, 367; 18, 202.
Esschen; *2, 512 B1.
 Esschenbeek *6, 96 C4.
Esschene; *6, 96 B2.
 Essche stroom *18, 624 C1.
 Es-Sebcha *9, 260.
Essegg = Eszek = Osijek; *19, 112 F4.
Essen (Dtschl.); *9, 576 B3; (beken van E.) 21, 33.
 Essen (Gelderl.) *11, 512 C3.
Essequibo; *24, 656 D2.
Essex (graafschap); 10, 713; *12, 512 nr 19.
 Es-Sib *19, 384 C2.
 Es Soeweda *19, 384 F3.
 Est *11, 512 B4.
Estaimbourg; *13, 176 A2.
 Estaimpuis = **Steenput**.
 Estaires = Stegers *11, 144 C3.
 Estats, Pic de *2, 315.
 Este, villa d' (Tivoli) 22, 656 657.
 Esteli *17, 608 B3.
 Esterga *11, 208 B3.
 Esthema (plaats) 10, 375.
Esther; 17, 184.
Estienne, Robert; 6, 552; 7, 816.
 Estigarribia, generaal 12, 246.
Estinnes-au-Mont; *13, 176 D4; 16, 322.
Estinnes-au-Val; *13, 176 D4.
 Estius, Adriaan 10, 372.
Estius, Willem; 10, 372.
Estland = Eestii; 10, 379; *21, 48 A3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Estola (rivier) 3, 217.
Estrées, admiraal d'; 3, 431; 10, 382.
 Estrella, Serra da 7, 105; *21, 752 C2.
Estremadura (Port.); *21, 752 B3.
Estremadura (Spanje); *21, 752 C3.
 Estremoz *21, 752 C3.
 Estrondo, Serra do *6, 160 F3.
 Eszek = **Essegg** = Osijek.
 Eszlingen *9, 576 C4.
Esztergom = Graw; *13, 512 D2.
 Et (rechter) 10, 408.
 Etables *6, 214 D1.
 Etablissements Français dans l'Inde 11, 140.
Etalage (vitrine); 24, 267.
Etalle; *16, 736 D4.
 Etalon (natuurk.) 14, 238.
 Etaples (plaats) 20, 333.
 Etaples, Jacques Lefèvre d' 10, 542.
Eterniet; 3, 133; (buizen) 6, 456.
 Ethan (Bijb. naam) 3, 132.
 Ethanim (Joodsche maand) 22, 651.
Ethe; *16, 736 D4.
 Ethelbert (koning) 2, 346.
 Ethelburga, Hl. 9, 715 725.
Ethelred; 1, 775.
 Ethicisme 14, 820.
Ethiopië; 18, 257.
 Ethische politiek (Ned. Ind.) 13, 412.
 E.T.I. (Econom.-Technologisch Instituut) 9, 689.
 Etienne, J. B. 16, 187.
Etikhove; *19, 176 B5.
 E.T.I.L. (Econ. Technol. Instituut in Limburg) 9, 689.
Etiement; 7, 441.
 Etioles, Lenormand d' 20, 68.
Etna; 4, 14; *14, 320 E6.
 Etna Baai *17, 816 C2.
 Etoja Zoutmoeras *1, 536 E6.
Eton; *12, 464 bkrt 3.
 Etoncrop (kapsel) 12, 588.
 Etre Suprême 13, 567.
Etretat; *11, 96 D2.
 Etsch = **Adige**.
 Etschbucht-gebergte *2, 40 D2 sub H2 a-f.
 Etsjmiadsin *3, 35 G2; *3, 39 41.
 Etsra *19, 163.
 Etswater 10, 406.
 Et Tajjibeh = Et Tejibe 10, 263; *19, 384 C5.
Ettelbrück; *4, 432 E3.
Ettelgem; *24, 176 C2.
 Etten (Gelderl.) *11, 512 F4; 11, 569.
Etten (N. Br.); *18, 624 B1.
Etterbeek; *6, 96 C3.
 Ettingshausen-effect 11, 319.
 Ettlingen *4, 330 C3.
 Ettlinger, Jos. 16, 515.
 Etxepare, Bernard d' 4, 80.
Euboea = Negroponte; *12, 384 E4.
Eucalyptus; 14, 481.
 Eucérine 24, 463.
Eucharistie; 1, 577; 6, 314.
Eucharistische Kruistocht; 3, 428; 17, 313.
 Eucharistisch Gebed 17, 714.
 Eucharius, Hl. 23, 188.
 Eucla *3, 288 D5.
Euclides; (axioma van E.) 3, 499.
 Eucoon (dierk.) 10, 555.
Eudes, Hl. Johannes; 12, 779 781 783; 24, 704.
 Eudoxia (keizerin) 10, 425.
 Eudoxius (bisschop) 10, 425.
 Eugenietiek 10, 426.
Eugénie, keizerin; 10, 601.
 Eugenius (priester) 3, 103.
 Eugenius, prins 24, 757.
 Eugenius II (paus) 15, 153.
Eugies; *13, 176 C4.
 Eugitalis (digitalis-preparaat) 23, 477.
 Eugmo *10, 720 B3.
 Eugubio (plaats) 14, 33.
 Eul (Lao-Tze) 16, 125.
Eulalie van Merida, H.; 3, 790; 16, 701.
 Eulalius (tegenpaus), 5, 667.
 Eulan (motwerend-preparaat) 10, 434.
 Eule, de *11, 144 D3.
 Eulen Gebergte *9, 512 G3.
Euler, L.; 6, 105; 15, 435; 16, 292 574; 17, 359.
 Eul-ja (boek) 15, 307.
Eumenes II; 5, 121.
 Eumolphas (stad) 19, 697.
Eunuchen; 1, 583; (stem) 10, 585.
Eupatoria = Jewpatoria; *21, 48 C5.
Eupen; *16, 704 F2.
Euphraat = Poerate; *3, 480 H5.
 Euphrates (bisschop v. Keulen) 15, 250.
 Euphuïsme 10, 444; 16, 757.
 Euploïdie 11, 600.
Eure (dep.); *11, 64 nr 19.
 Eure (riv.) *11, 96 D2.
 Eure-et-Loir (dep.) *11, 64 nr 23.
Eureka (Arizona); *3, 18 B5.
Eureka (Californië); *6, 670 A1.
 Eureka (Nevada) *23, 320 C3.
 Eureka Springs (Arkansas) 3, 23.
 Euretas *12, 384 D6.
Euridicè; 19, 262.
Euripides; 19, 486.
Euripus; *12, 384 E4.
Europa; (natuurk.) *10, 432; (staatk.) *10, 448; (handel en verkeer) *10, 464.
 Europa, Punta *1, 520 bkrt d.
 Europeesch democratisch comité 17, 364.
Europus; 9, 585.
Eurotas = Iri; *12, 384 D6.
 Eursinge (gem. Havelte) *9, 352 A2.
 Eursinge (gem. Westerbork) *9, 352 B2.
 Euryale (Gr. myth.) 12, 151.
 Eurydice (vrouw van Arrhidaeus) 3, 87.
 Eurydice (vrouw van Orpheus) 9, 454.
 Eurysthenes (legendarische koning) 3, 10.
 Eusebio, El (schrijver) 18, 548.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Eusebius van Caesarea**; 12, 633.
Eusebius van Nicomedië; 3, 16.
 Eusideroxylon (houtsoort) 24, 443.
 Eustachius, Buis van 11, 474; (catarrh) 17, 628.
 Eustachius Janssen van Lille 9, 621.
Eustathius v. Antiochië; 17, 439.
 Eutaw *1, 649 B4.
Eutecticum; (quinaire) 14, 127.
 Euten (Germ. stam) 14, 717.
 Euthallophyten (plantk.) 22, 383.
 Euthynen (Atheensch rechtscollege) 16, 579.
Eutyches; 7, 490 511.
 Eutychia (moeder van de Hl. Lucia) 16, 693.
 Euwe, M. (aanv. dl.).
Eva; 1, 364 vlg.
 Evangelicals (Anglicaansche Kerk) 2, 369.
Evangelie; (pericopen) 10, 469; (oer-e.) 18, 801.
Evangelien, synoptische; 22, 374.
Evangelienharmonie; 6, 566 567.
 Evangelie van Maria's Geboorte 14, 413; 17, 216.
 Evangelische Landeskirche 10, 472.
 Evangelistarium 10, 469.
Evans, A.; 13, 332.
 Evans, Mount 4, 610.
Evanston; *14, 39.
Evansville; *23, 320 B3.
Evegnée; *16, 704 D2.
Evelette; *18, 240 D2.
 Evenaar District *15, 512 E3.
 Evenredigheidsgrens 6, 221 222.
 Eventius, Hl. 22, 574.
Evenwichtsorgaan (-zintuig); 11, 477 478.
 Evenwichtsprijs 1, 57.
Everbeek = Everbecq; *13, 176 C1.
Everberg; *6, 96 D2.
Everdingen; *24, 688 F3.
 Everdingen, E. van 5, 191.
Evere; *6, 96 C2.
 Everest, sir George 10, 480.
Everest, Mount = Tsjamoloengma; *10, 224 F2.
 Everett *23, 320 B1.
Evergem (Heneg.) = Evregnies; *13, 176 A2.
Evergem (O. Vl.); *19, 176 B3.
 Evergreen *1, 649 C5.
 Everhardi (Everhardus) van Eindhoven 10, 43.
 Ever-lied (Kerstgezag) 7, 481.
Evermarus, St.; 21, 71.
 Eversel *16, 480 A3.
 Evertsberg *8, 363.
Evertsen, Johan en Cornelis; 23, 351.
Evesham (Worcestershire); *12, 464 F5.
 Evesham (Berkshire) *12, 464 F6; (slag bij E.) 18, 44.
 Evia, Jacinto de 21, 745.
Evian (-les-Bains); *24, 720 B4.
 Evie (plantk.) 10, 476.
Evodia; 22, 375.
Evolutie; (mensch) 13, 470 vlg.; (overzicht der beteekenissen) 19, 109.
 Evolvente vertanding (van tand-wiel) 22, 438.
Evora; (capitulatie te E.) 19, 574; *21, 752 B3.
 Evrard van Bethune 9, 643.
 Evregnies (Heneg.) = **Evergem**.
Evrehailles; *18, 240 C3.
Evreux; *11, 96 D2.
Ewab-eilanden = Ewaav-eilanden = **Kei-eilanden**; *17, 816 C3.
Ewe; 14, 559.
 Ewiger Sneehorn *4, 686 C1.
 Ewig-Weibliche zieht uns hinan, Das 8, 548.
 Ewssum, familie 16, 219.
Ewijksluis, Van; *18, 672 A3.
Ewijk; *11, 512 C4.
 Exaltatie (scheik.) 20, 481.
Examens; (handelswetenschappelijke) 12, 713.
 Exapterugon (liturg. instrument) 23, 758.
 Excerpta Constantiniana (geschiedeniswerk) 8, 65.
 Exchequer (Eng. ministerie van financiën) 22, 753.
Excitatie; 4, 356.
Exelave (aanv. dl.).
 Excommunicati vitandi (kerkelijke ban) 3, 705 706; 7, 751 752.
 Exe *12, 464 E6.
Executie, parate; 19, 469.
 Exel *11, 512 F3.
Exemplarisme (aanv. dl.).
 Exequatur 19, 788.
Exercitiegenootschappen; 6, 510.
Exeter; *12, 464 E6.
 Exhaust-injecteur 14, 175.
 Eximènis, Francesc 7, 128.
 Existentie- (existentiële) philosophie 16, 358; aanv. dl. i.v. Heidegger.
Exlibris; 11, 514.
 Exlo *9, 352 B2.
 Exloërmond *9, 352 B2.
 Exloërveen *9, 352 B2.
Exmoor; *12, 464 E6.
 Exmorra *11, 208 A2.
 Exmouth *12, 464 E6.
 Exogamie (Ned.-Indisch huwelijksrecht) 13, 734.
 Expansiemethode (natuurk.) 16, 505.
 Expresgoed 22, 10.
 Exspecters (sekte) 21, 426.
 Exspiratie 23, 66.
Exsultet; 19, 507.
 Exsuperius, Hl. 17, 344.
Extase; 8, 86.
 Extra-extra-rabat 10, 526.
 Extravonk (electr.) 10, 526.
Extrusie; 14, 263.
Eybeek; *11, 144 C2.
Eyck, Jan Van; 18, 386.
 Eyde, proces van (stikstofoxydebereiding) 5, 229.
Eijgelshoven; *16, 448 D5.
 Eyja Fjord *24, 426.
 Eylau, slag bij 7, 633.
Eymard, père; 10, 418.
Eynatten; *16, 704 F2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

Eyre (stad) *3, 288 D5.

Eyremeer; *3, 288 F4.

Eyreschiereiland *3, 288 F5.

Eijs *16, 448 C5.

Eijdsen; *16, 448 B5.

Ezbider *3, 35 D2.

Ezechias (koning); 21, 540.

Ezechiël; 13, 297.

Ezel (van Buridan) 6, 515.

Ezelsrugboog (bouw.) 5, 690.

Ezemaal; *6, 96 F3.

Ezing; *12, 448 B2.

Ezla (rivier) 3, 217.

Eznik van Kolb; 3, 40.

Ezra, ibn (aanv. dl.).

Ezumasluis = Ezumazijl; *11, 208 D1.

Ez Zôr (Jordaankloof) 14, 659.

F

Faaborg *8, 688 D3.

Faan *12, 448 B3.

Faas (hoofddekse) 23, 608.

Fabel (Hong. litt.); 10, 622.

Faber, Tanaquil 16, 244.

Fabian Society; 24, 57.

Fabius, Augustus 5, 708.

Fabius, Willem 5, 707.

Fabre d'Eglantine, P. F. N.; 23, 46.

Fabriekskern (fabrieksraad) 7, 763.

Fabrizio, Girolamo 10, 546.

Fabry, Ch.; (interferometer van F. en Pérot) 14, 238.

Fabula (Atellana) 9, 370; (palliata) 7, 736; (praetexta) 9, 370; (togata) 7, 736; 9, 370; (trabeata) 9, 371.

Faccio, Rina 1, 737.

Facies leontina (geneesk.) 17, 430.

Facio-scapulo-humerale type 16, 95.

Facon, Pierre 10, 113.

Faddydans 21, 617.

Fadrusz, Joannes 13, 511.

Faeces; 10, 625; 19, 98.

Faenza; *14, 320 C2.

Faes, Pieter van der 16, 282.

Faete, Monte *6, 715 B2.

Fagibin Meer *1, 520 C3.

Fagnano, Jos. 23, 747.

Fagne *18, 240 B4.

Fagnolle; *18, 240 B5.

Fagotviool; 12, 689; 23, 483.

Fahak (visch) 15, 479.

Fa-hien (Chineesch Boeddhist) 5, 455.

Fahil 19, 589; *19, 384 D4.

Fahoena *7, 160 bkrt.

Fahrquhar Eilanden *1, 536 I6.

Faiet, mgr. J. J.; 11, 760.

Faience; 17, 82.

Faillet, Georges 10, 564.

Failly, generaal de 17, 495.

Fairbanks *18, 608 D3.

Fairchild, Blair 23, 331.

Faisabad (Afghan.) *1, 498 D1.

Faisal (emir v. Irak); 14, 289; 22, 379.

Faizabad (Br. Indië); *10, 224 E2.

Faizi (Perzisch dichter) 10, 633.

Fajeron, Monte *16, 22.

Fajid *22, 311.

Fajjoem; *1, 536 bkrt b B3.

Fajjoemportretten 20, 100.

Fäjo *8, 688 E4.

Fakfak *17, 816 C2.

Faksa Fjord (IJsland) *24, 426.

Fakse (plaats en bocht) *8, 688 F3.

Fal, River *8, 165 B2.

Falaën; *18, 240 C3.

Falaise; *11, 96 C2.

Falaises (rotskusten); *11, 96 D2.

Falb, methode van (seismologie) 1, 140.

Falca, Pietro 16, 604.

Faleon; *24, 656 C1.

Faleon, Kaap *3, 650 D2.

Falcone, Kaap *14, 320 B4.

Falcone, Luca Antonio 2, 362.

Falie (Vlaamsche kleeding) 23, 608.

Falieri, Marino 23, 272.

Falissolle; *18, 240 B2.

Falkenau; *5, 578 A1.

Falkenberg; *18, 704 C4.

Falkengebergte; *5, 578 E1.

Falkenhayn, E. v.; 24, 124.

Falkirk; *12, 464 E4.

Falkland Dependentie *1, 189 (Zuidpool).

Falkland-Eilanden; *2, 808 D7.

Falknov (stad) 10, 581.

Fallais; *16, 704 B2.

Fallize, mgr. J. 24, 706.

Fällö *8, 688 F3.

Fall River; *23, 320 I2.

Falmagne; *18, 240 C4.

Falmenta *16, 22.

Falmignoul; *18, 240 C4.

Falmouth (Eng.); *12, 464 D6.

Falmouth (Jamaica) *17, 608 D2.

Falmouth Baai *8, 165 A2.

Faloscha's (volksstam Abessinië) 1, 246.

Falset *7, 126 A2.

Falso, Kaap *12, 639.

Falster; *8, 688 E4.

Falsterbo *8, 688 F3.

Falte, Camille 20, 469.

Falun; *18, 704 C3.

Fama (Romeinsche mythologie) 10, 540.

Famaka *1, 536 bkrt a B5.

Famatina, Nevada de; *24, 656 C5.

Famenne; *18, 240 D4; 18, 250.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Familie (biol.) 20, 409.
Familiennaam; 18, 219.
Familietelt; 10, 799; 14, 228.
Familievennootschap (in België) 19, 637.
 Familistère (productie-coöperatie) 12, 540.
Familleureux; *13, 176 D3.
 Famulus (schuilnaam v. Th. Bensdorp) 4, 576.
 Fandi *1, 666 B2.
 Fan-ngu = **Kanton**.
 Fannius (Caius) 10, 594; (Strabo) 10, 593.
 Fano (eiland) *1, 666 B4.
 Fano (stad in Italië) 10, 595.
 Fanō Bad *8, 688 B3.
 Fanone (pauselijk schouderkleed) 10, 594.
 Fantasie (in de muziek) 10, 595; 14, 67.
 Fantasterij 19, 689.
 Fan-tsjeng *7, 384 F4.
 Fara, Hl. 6, 643.
 Faraday-gebergte 3, 262.
Faradje; *15, 512 G2.
 Farafangana *1, 536 H7.
Farafrah; *1, 536 F2.
 Faraglioni *6, 798.
 Farah *1, 498 B2.
Farciennes; *13, 176 F4.
 Farciturae (liturg.) 22, 791.
Farel, Willem; 6, 695.
Farewell, Kaap; *18, 608 O4.
Fargo; *23, 320 G1.
 Farigoule, Louis 20, 726.
 Farina, Kaap *17, 262 L2.
Farizeeërs; 3, 171.
Farman (aanv. dl); 23, 555.
 Faro, Hl. 6, 643.
 Farö (Zweden) *18, 704 D4.
 Faro (Portugal) *21, 752 C4.
Färör; *10, 448 D2.
 Farsan Eilanden *1, 536 H3.
 Farsas (Spaansche klucht) 10, 598.
 Farsjoet *1, 536 bkrt a B2.
 Fas *9, 260.
 Fasjer, El *1, 536 F3.
- Fasjoda** = Kodok; *1, 536 bkrt a B6; (F.-incident) 17, 175.
 Fasogli *1, 536 bkrt a B5.
 Fasta A (Aalandseil.) 1, 39.
 Fastidium (ciborium, liturgie) 7, 521.
 Fata, Tria (noodlotsgodinnen) 10, 614.
Fatalisme; 8, 752.
 Fata Morgana 1, 768; 6, 198.
 Fatan *1, 520 H4.
 Fataritx, Kaap *3, 650 E1.
 Fatihoer *11, 334 C2.
 Fatinelli, fam. 24, 608.
 Fa-tsjan *7, 384 F7.
 Fatum *11, 208 B2.
 Fatwa (Koran-interpretatie) 17, 769.
 Fauchard, Pierre 22, 435.
 Faucilles, Monts 21, 212.
Faujas de Saint-Fond, B.; 6, 433.
 Faulensee *4, 686 B1.
 Faulhorn *24, 720 C3.
Faulx; *18, 240 D2.
 Fauna (determineeren van) 8, 751.
Faunus; 10, 615.
Faure, Felix; 11, 99.
 Faure (natuurk.) 1, 299.
 Fauresmith *23, 94.
Fauriel, C. C.; 10, 636.
Fauroeulx; *13, 176 D5.
 Fauser (Ital. scheikundige) 2, 180.
Faustina (keizerin); 3, 434.
 Faustinus, Hl. 4, 175.
 Fauvell, Arthur 23, 331.
Fauvillers; *16, 736 D3.
Faux-bourdon; 19, 242.
 Fava, La *4, 686 A2.
 Favorinus (Ital. humanist) 12, 519.
 Favre, Louis 12, 162.
Fawkes, Guy; 6, 532.
 Fay, Jan Noach du 3, 431.
 Fay, W. G. en F. J. 1, 217.
Fayal; *1, 520 bkrt a.
Fayd'herbe, Lucas; 14, 378.
 Fayette *1, 649 B3.
Faymonville; *16, 704 F3.
Fays-les-Veneurs; *16, 736 B3.
Fayt-le-Franc; *13, 176 C5.
- Fayt-lez-Manage**; *13, 176 D4.
 Fazanteneiland (vrede van 1659) 5, 136.
Feather River; *6, 670 B2.
 Febrine (biol.) 5, 346.
 Febris typhoidea 23, 52.
 Februalia (Romeinsch reinigingsfeest) 20, 515.
Februari; 10, 61.
Fécamp; *11, 96 D2.
 Feces, zie Faeces.
 Fechenbach, Karl v. 24, 375.
Fectio = Vechten; 6, 485; *23, 128 B2; 23, 569.
 Feder, A. L. (1872-1927) 15, 211.
 Feder, El *19, 384 E4.
 Federated Shan States 21, 572.
 Federatie (communisme) 7, 763.
 Federatie van Instellingen voor de Ongehuwde Moeder en haar kind 19, 74.
 Federatie van Instellingen voor Kinderbescherming Amsterdam 15, 290.
 Fédération des Femmes Catholiques 23, 714.
 Fédération du Scoutisme Cath. 19, 376.
 Fédération Internationale des femmes dans les carrières libérales et commerciales 14, 251.
 Federich, Franc. Gil de 13, 228.
 Federmann, Nicolaus 10, 70.
 Fefe, El *9, 260.
 Fehmarn *9, 512 D1.
 Fehmarn Belt *8, 688 E4.
 Feith, Jan 14, 127.
 Fejrö *8, 688 E3.
 Felanix *3, 650 D2.
 Feldberg (Zwarte Woud) *10, 143 C3; 24, 738.
 Feldberg (Taunusgebergte) *9, 512 C3.
 Felderwolde *9, 352 B1.
Feldkirch; *24, 720 E2.
 Feldmann, A. 1, 334.
 Feldwirth, klooster 12, 803.
Felenne; *18, 240 C5.
 Felicianerinnen 13, 518.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Felicitas Julia (Romeinsche stad) 16, 510.
 Féligny, Charles de 7, 686.
 Felix (reactie van Weil-Felix, geneesk.) 24, 101.
 Felix Libertate (Joodsche club) 3, 169.
 Felix Meritis (dichtgenootsch.) 8, 819.
 Felix van Mercia 12, 554.
 Fell, Margaretha 11, 32.
 Fellache (Fellah) 10, 639.
 Felland *12, 448 C3.
 Fellenberg, Philip E. von (1771-1844) 16, 79 80.
Felsiet; 12, 19.
 Felten (voor St. Felten lopen, folkl.) 23, 186.
 Feltre, Vittorino da 10, 640.
Feluy; *13, 176 D3.
 Felvidék (hoogland in Slowakije) 21, 624.
 Femine van Hoya (Benedictines) 11, 453.
Feminisme; 23, 709.
 Féminisme Chrétien de Belgique 23, 714.
 Femmes Belges, Conseil National des 23, 715.
 Femmes chrétiennes, Ligue des 23, 714.
 Femmes Coloniales, Union des 23, 717.
 Femmes socialistes, Comité National des 23, 715.
 Femö *8, 688 E4.
 Fenchon (bestanddeel v. venkelolie) 23, 276.
 Fendall, John 20, 388.
 Feneraki *3, 672 bkrt a.
 Fenerator (geldschiet) = **Feneratorator**.
Feneur; *16, 704 D2.
 Fenghwangtsjenn *7, 384 I2.
 Feng-jang *7, 384 G4.
 Feng Kwo-tsjang (Chin. staatsman) 7, 402.
 Feng-tien (provincie) *7, 384 H1-2.
 Feng-tien (stad) = **Moekden**.
 Fengtsiang *7, 384 D4.
Fenians (vroeg-Iersche Strijders); 6, 779; 10, 726.
 Feni-eilanden *5, 243.
 Fennek = **Woestijnvos**.
 Fennema Gebergte *7, 160 B2.
 Fenntsjou *7, 384 E3.
Feodosia = Kefe; *21, 48 D5.
 Fer, Kaap de *17, 262 J2.
 Ferak-Din (plaats in Kl.-Azië) = **Fraktin**.
 Ferber, Nic. 13, 195.
 Fercados *1, 536 D4.
 Ferdane, El *22, 311.
 Ferden *4, 686 B2.
Ferdinand III van Castilië H1.; 6, 513.
Ferdinand I van Duitschland; 19, 151.
Ferdinand I van Oostenrijk; 21, 397.
Ferdinand van Orleans (aanv. dl).
Ferdinand I van Roemenië; 20, 696.
Ferdinand I van Saksen-Coburg, koning van Bulgarije; 6, 472.
Ferdinand VII van Spanje; 17, 213; 21, 746.
Ferdomnach; 3, 28.
 Feredsjik *3, 672 G4.
 Feretrum (draagbaar) 10, 654.
 Fergus (Finn-sagencyclus) 10, 726.
 Ferguson Eilanden *3, 288 I1.
 Fermanagh (graafschap) *12, 512 nr 99.
Fermat, principe van; 16, 417.
 Fermelberg *4, 686 A1.
Fermi, E. (aanv. dl).
 Fermosa *2, 808 E2.
 Fernandez, Bartholomeus, O.P. 4, 36.
 Fernandina, eil. 11, 287.
 Fernando *21, 752 C4.
 Fernando de Rojas 7, 192.
Fernando Po = Fernaodo Poo; *1, 520 D4 en bkrt d.
 Ferney (patriarch v.) 23, 631.
 Ferozpoer *10, 224 C1.
 Ferrand van Portugal 10, 653.
Ferrara; *14, 320 C2.
 Ferrari, Bernardino 5, 558.
 Ferreira de Vasconcellos, Jorge 20, 106.
 Ferreira Figueiroa, Diogo 20, 107.
Ferrell, W.; 3, 577.
 Ferrer *3, 650 A2.
 Ferrer, Felix 10, 708.
 Ferrette *10, 143 C3.
 Ferretti, Joannes Maria Mastai 19, 780.
Ferri, E. (aanv. dl).
 Ferrière, Ad. 1, 351; 16, 88.
Ferro; *1, 520 bkrt c.
Ferrol; *21, 752 B1.
 Ferromangaan 17, 137.
 Ferro-verbindingen 10, 665.
 Ferru, Monte *14, 320 B4.
Ferry, Jules; 16, 797.
 Fersala = **Pharsalus**.
Fertö = Neusiedler Meer; *19, 112 E3.
Ferula; 22, 55.
 Ferwerd *11, 208 C1.
 Ferwoude *11, 208 A2.
Feschau; *18, 240 C4.
 Feschel *4, 686 B2.
 Feshe-le-haut-Clocher *16, 704 C2.
 Fessan *1, 536 E2.
Feston = Festoen; 3, 709.
 Festonneersteek 10, 694.
 Festugière, dom 16, 528.
 Feuerbach *4, 330 D3.
 Feuillantinnen (congreg.) 10, 673.
 Feuillants (Boschgeuzen) 5, 776.
 Feutersoei *4, 686 A2.
Fexhe-Slins; *16, 704 D2.
Fey, Clara (aanv. dl); 16, 167; 24, 703.
 Feyder, Jacques 10, 704.
 Feyenoord *20, 819.
 Feylbrief, J. K. = **Oudshoorn**, J.
Fez; *1, 536 C1; 9, 720.
 ffz (muziek) 11, 262.
Fiammingo, Arnoldo; 3, 71.
 Fianarantsoa *1, 536 H7.
 Fianna Fail (Iersche politieke partij) 10, 726; 14, 20.
Fibonacci, reeks van; 16, 667.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Fibrillen (biol.) 7, 200.
 Fibroïne (dierk.) 17, 777; 24, 783.
Fibromyoma; 16, 275.
 Fichtelberg 4, 609; *9, 512 D4.
 10, 339.
 F.I.D.E. (schaak-federatie) 21, 249.
Fidenae = Fidena; *6, 715 B2.
 Fides, bona (Rom. recht) 5, 642.
Fidji-Eilanden = Fidschi-eilanden = Fiji-eilanden = Viti-eilanden; *18, 762.
 Fiedel (muziek) 23, 227.
 Fiedeldans (Vitusdansen) 7, 450.
Fielding, H.; 19, 109.
 Fielding, sir Henry 8, 822.
 Fieldwood (havenstad) 16, 63.
 Fiemel *12, 448 E2.
 Fieno-silo (conserveeren van veevoeder) 10, 241.
 Fiertel (broodje, folklore) 10, 689.
 Fiesch *4, 686 C2.
 Fiescherhorn *24, 720 D3.
 Fieschi, fam. 7, 143; 14, 195.
Fiesole; *14, 320 C3.
 Fiesole, Mino da 14, 364.
 Fietel (broodje, folklore) 10, 689.
 F.I.F.A. (sport-federatie) 22, 14.
 Fife (graafschap) *12, 512 nr 75.
 Fife Ness *12, 464 E3.
 Figari, Kaap *14, 320 B4.
Figig (Ghardaja); *1, 536 D1.
 Fignale *11, 348.
 Figueira *1, 520 bkrt b.
 Figueiredo e Mello, Pedro Americo de 6, 174.
 Figueras *21, 752 H1.
 Figueroa y Torres, Alvaro de 20, 729.
 Figurist (beeldhouwk.) 19, 260.
 Fiji-eilanden = **Fidji-eilanden**.
 F.I.K.A. (Federatie Kinderbescherming) 15, 290; 16, 813.
 Fikken van Eksterleen (pseudoniem) 8, 648.
 Filadelfia (Midd.-Amer.) *17, 608 B3.
Filariasis; 17, 604.
 Filchius (van Canfield) 4, 547.
 Filchner (ontdekkingsreiziger) 3, 465.
Fili (Iersche lettk.); 3, 793.
Filiaalbedrijf; 12, 501.
 Filiflos (zijde) 7, 302.
 Filinto Elysio (Portugeesch dichter) 18, 276.
Filioque; 14, 583.
 Filippini (Italiaansch schilder) 3, 538.
 Philipsberg *11, 512 E2.
Filipstad; *18, 704 B4.
Film; (absolute) 1, 265; (Amerik.) 2, 146; (Duitsche) 9, 549; (Fransche) 11, 123; (geluidsfilm) 11, 532; (Italiaansche) 14, 369; (in Nederl.) 18, 396; (Russische) 21, 65.
 Fil Meer *8, 688 B3.
 Filmstoff (katoenstof voor luchtschepen) 11, 368.
 Filopodiën (biol.) 20, 271.
 Filosel (zijde) 7, 302.
Filot; *16, 704 D3.
 Filser, Maria 7, 85.
Filter; (lichtfilter) 16, 409.
 Fimi *15, 512 D3.
 F.I.N.A. (sport-federatie) 22, 14.
 Finaliteitsprincipe (psych.) 13, 600.
 Finan (Iersch bisschop) 1, 624.
Financiën; (departement van, België) 7, 793; 8, 709; (Nederl.) 8, 708.
 Finck, Hendrik 10, 639.
 Finero *16, 22.
 Fineus, Orontius 10, 714.
 Finfinni = **Addis Abeba**.
Fingalsgrot; 3, 746.
 Finger-Berg *7, 384 E8.
 Fini, Tommaso di Christoforo 17, 305.
 Finian, Hl. 7, 177.
Finistère (dep.); *11, 64 nr. 39.
Finisterre, Kaap *21, 752 B1.
Finke, H. aanv. dl.
 Finkelstein, Maxim = **Litwinow**, Maxim.
 Finkum *11, 208 B1.
Finland = Suomi; *10, 720.
Finmarken; *18, 704 F1.
 Finn *12, 464 C4.
Finnevaux; *18, 240 C4.
 Finn mac Cumbail (Iersche lettk.) 10, 726.
Finno-Oegrische talen (aanv. dl); 13, 507.
Finsch, dr. Otto; 6, 190.
Finsche Golf; *10, 720 C3.
 Finsche Merenvlakte *10, 432 G2.
 Finsonius (Ned. schilder) 3, 26.
 Finspang *18, 704 C4.
 Finsteraarhorn *24, 720 D3.
Finsterwolde; *12, 448 E3.
Fint (visch) aanv. dl.
 F.I.O.M. (bescherming ongehuwde moeders) 19, 74; 23, 711; aanv. dl i. v. Meuleman.
 Fiorituren (muziek) 18, 277; 23, 397.
Flote (Afrik. taal) 3, 620.
 Figueiredo (Port. schilder) 20, 109.
 Firdawsi = **Firdoesi**.
 Firdgum *11, 208 B2.
 Firenze = **Florence**.
 Firozpur *1, 498 E3.
 First *4, 686 B2.
 Firth of Forth = **Forth Bay**.
 Fischeln *9, 576 bkrt.
 Fischer, K. 20, 337.
Fischer von Erlach Sr.; 19, 149.
Fisher, J. A.; 2, 374.
Fishguard; *12, 464 D5.
 Fisistock *4, 686 B2.
 Fistelstem 22, 141.
 Fitz-Clarence, familie 24, 229.
 Fitzjames, James 4, 746.
 Fitzroy (plaats) *3, 288 D2.
Fitzroy (riv.); *3, 288 C2.
 Fitzroy, Charles 7, 612.
 Fitz Roy, Cerro *2, 808 B6.
Fiume; *14, 320 E2.
 Fiumicino *6, 715 A2.
Fivelingo; *12, 448 D2.
Fixeren (teekenk.); 22, 483.
Fixe-le-Marsal; *16, 704 C2.
 Flacianen (aanhangers van M. Flacius) 2, 70.
Flacius (Illyricus), Mathias; 1, 409; 22, 372.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Flageoletspel 10, 752.
Flagstaf; *3, 18 E3.
 Flagstaff Baai *1, 520 bkrt g.
 Flahault, graaf 18, 80.
Flamborough Head; *12, 464 F4.
Flamierge; *16, 736 D2.
 Flåming *9, 512 E2.
 Flamingo (Oost) Baai *17, 816 D3.
 Flamingo Pond *21, 123.
Flamsteed, projectie van; 17, 503.
 Flandria (Kongo) 8, 135.
 Flannacán Mac Cellaig (Iersche letterk.) 10, 694.
 Flann Mac Lonáin (Iersche lettk.) 10, 694.
 Flann Mac Máil-Maedóc (Iersche letterk.) 10, 694.
 Flardinc = Flardinga = Flere-thinga = **Vlaardingen**.
 Flattery, Kaap *23, 320 B1.
 Flat-type (woningbouw) 17, 636.
Flaubert, Gustave; 16, 138.
Flavii (Rom. geslacht); 9, 223; 22, 655.
Flavion; *18, 240 B4.
 Flavius Basilius Junior 8, 73.
 Flavius Claudius Constantinus 8, 64.
Flawinne; *18, 240 C2.
 Flecteerende talen 10, 762; 23, 668.
Fleetwood; *12, 464 E5.
 Flegenheimer, E. 10, 754.
 Flegmatici 8, 67; 22, 509.
Fleischmann, boterformule van; 5, 805.
 Fleix, vrede van Le 13, 658.
 Flémalle, Meester van (schilder) 6, 728; 24, 188.
Flémalle-Grande; *16, 704 C2.
Flémalle-Haute; *16, 704 C2.
Flens; (blinde flens) 5, 330.
Flensburg; *9, 576 C1.
 Flensburger Förde *8, 688 C4.
Flénu; *13, 174 C4.
 Flerethinga = **Vlaardingen**.
Fléron; *16, 704 D2.
 Flers = **Vleers**.
 Fles, Anna 10, 69.
 Flesch, getubuleerde 10, 771.
 Fleschkalebas 16, 14.
 Flesko, Kaap *7, 160 B1.
 Flêtre = **Vleteren** (Fr. Vlaand.).
 Fletschhorn *24, 720 D4.
 Fleur, Joachim 24, 705.
 Fleurbaix *11, 144 D3.
 Fleur de lis 16, 281.
Fleuron (bouwk.); 15, 724.
Fleurus; (slag bij) 7, 631; *13, 176 F4.
Flevo; 23, 548.
 Flexie-ligging (verlosk.) 8, 605.
 Fliedner, Theodoor 8, 792.
 Flieren *11, 512 D4.
 Fliert, De *11, 512 C3.
 Fliesteden, Peter 7, 576.
 Flikkerlicht (vuurtoren) 23, 750.
Flims; *24, 720 E3.
 Flinders-eiland 4, 90.
 Flinders Range *3, 288 F5.
 Flinders River *3, 288 G2.
 Fling (dansvorm) 21, 381.
 Flint (graafschap Wales) *12, 512 nr 63.
 Flint (Oceanië) *18, 762.
 Flint (V.S.) *23, 320 J2.
 Flint (rivier) 2, 545.
 Flint Cliff *3, 288 A4.
Flintglas; 12, 23.
 Flisci, familie 7, 143.
 Flobecq = **Vloesberg**.
 Flokk (Oud-Noorsche letterk.) 9, 377.
Flône; *16, 704 C2.
 Floodlight = **Voedlicht**.
 Floor (textielnijverheid) 23, 562.
 Flora (determineeren van) 8, 751.
Floralien (aanv. dl); 3, 458.
 Florbertus = **Floribertus**.
Florée; *18, 240 D3.
Floreffe; *18, 240 C2.
 Florence (Alabama) *1, 649 B2.
 Florence (Arizona) *3, 18 E5.
Florence (Ital.) = Firenze; *14, 320 C3.
 Florencium (metaal) 1, 164.
Florennes; *18, 240 B3.
 Florentia, Francesco de 16, 92.
 Flores (Azoren) *1, 520 bkrt a.
 Flores (Guatemala) *17, 608 B2.
Flores (Ned.-Indië); 15, 373; *18, 432 F7; 19, 159.
 Flores, Caspar 20, 795.
 Flores, Lodewijk 16, 562.
Flores-zee; *18, 432 E7.
 Flores zinci = **Zink**.
 Floriacum = Fleury.
 Floriani, Bernardina 14, 575.
 Floriannet = **Florian**.
Florianopolis; *6, 160 F7.
Florianus, Hl.; 10, 773.
Florida; *23, 320 J5.
 Florida Bank *23, 320 J5.
 Florida Keys *23, 320 J6.
 Florida Straat *23, 320 J6.
 Floridsdorf *24, 79.
Floriffoux; *18, 240 C2.
Florina; *12, 384 C2.
 Floringem *11, 144 B4.
Floris V; 2, 217 246.
Floris (Cornelis) of C. de Vriendt; 21, 154.
Floris, Frans; 7, 611.
 Florisstijl 23, 683.
Flostoy; *18, 240 D2.
 Flourens, Levensknoop van (physiol.) 1, 392.
 Floyris (Limb. gedicht) 18, 376.
 Fluchthorn *24, 720 F3.
 Fluctuatietextuur (geol.) 10, 783.
Flüelen; *24, 720 D3.
 Fluessen, de *11, 208 B3.
Fluit; 19, 414.
 Fluitenberg *9, 352 A2.
 Fluitert (kaas) 10, 785.
 Flumendosa *14, 320 B5.
Fluorescentie; 19, 720.
 Fluoriet (geol.) 8, 78.
 Flutkanaal (in Breslau) 6, 208.
 Fluxphalte (asphalt) 3, 156.
 Fly *8, 688 C2.
 Flynn, Jeremias 3, 379.
 Fly-rivier *17, 816 E3.
 Flyschfacies (petrographie) 10, 557.
 F.N.C. (Féd. Nat. Cath. in Fr.) 10, 627.
Focant; *18, 240 D4.
Foch, F.; 24, 127.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Fockel, Herman 10, 616.
 Fockema, Daan 11, 211.
 Fodja *1, 536 bkrt a A5.
 Foea *1, 536 bkrt b B1.
 Foeadin (geneesmiddel) 5, 178.
 Foederaaltheologie (Prot. theol.) 23, 293.
 Foedji *14, 464 D3.
Foedzjiwara (Japan); 14, 459 470 471.
 Foeji-San = **Foedsijjama** (vulkaan Japan).
 Foe-Ju (gesch. Mantsjoekwo) 17, 162.
 Foekel, Herman 10, 616.
 Foe-kiang *7, 384 D5.
Foekoeoka; *14, 464 C4.
 Foelbe (volksstam) 14, 787; 18, 579.
 Foemi-je (kruisvertrapping) 14, 514.
Foenabasji; *14, 464 bkrt Tokio.
 Foenchi zie Foensji.
 Foenda Biabo *15, 512 F5.
 Foe-ning *7, 384 H6.
 Foensji (volksvoedsel op Curaçao en de Antillen) 4, 538; 8, 369.
Foesan; *14, 464 B3.
 Foesani *19, 112 K4.
 Foestat (oude stad in Egypte) 14, 752; 17, 461.
 Foeta Dzjallon *1, 520 B3; 12, 537.
Foe-tsjon (stad China, prov. Fo-kien) *7, 384 G6; (stad China, prov. Kiang-si) *7, 384 G5.
Foezelolie; 6, 134 540; 20, 226.
 Foezoeli (Turksche dichter) 23, 23.
Foggia; *14, 320 E4.
Fogo; *1, 520 bkrt b.
Föhr; *9, 512 C1.
 Foirx *11, 96 D5.
 Foja Gebergte *17, 816 D2.
Fo-kien; *7, 384 G6.
 Fo-kien, Straat *7, 384 G6.
 Fokvereniging (rundvee) 22, 174.
 Folemar = **Volkmar**.
 Folcuin = **Folquinus**.
 Folden Fjord *18, 704 B2.
 Folden Fjord, Noord *18, 704 C2.
Folengo, Teofilo; 16, 823; 17, 513.
 Foley, Carolina A. 20, 618.
Folgefond; *18, 704 A3.
 Folgeren, De *11, 208 D2.
 Folies d'Espagne (dans) 10, 802.
Foligno; *14, 320 D3.
 Folkertsma, E. B. 15, 690.
Folkestone; *12, 464 G6.
 Folklore-Fellows (internat. folklore-vereeniging) 19, 22.
 Folkwin = **Folquinus**.
 Follega *11, 208 B3.
 Follikelcellen 10, 9.
 Follikelepitheel 10, 9.
 Follikelhormoon 19, 239.
 Fologne = **Veulen** (Belg. Limb.).
 Folsbare *11, 208 B2.
Folx-les-Caves; *6, 96 E4.
 Fomulac (Fondation Médicale de l'Université de Louvain au Congo) 17, 391.
 Fondi *6, 718 A1.
 Fondrome *18, 240 D5.
 Fonds der Gemeenten (België) 11, 553.
 Fondsenpositie (bankwezen) 10, 804.
 Foniargenta, Port de la *2, 315 C2.
 Fonsaga, Cosimo 18, 258.
 Fons Ebraldi = **Fontevrault**.
 Fonseca, Deodoro da 6, 171 vlg.
Fonseca-baai = Amapala-baai; *17, 608 B3.
 Fonseca e Silva, Mestre Valentim de 6, 173.
 Fontaine, Jules 8, 271.
Fontainebleau; *11, 96 E2.
Fontaine-l'Évêque; *13, 176 E4.
 Fontaines, Godefroid de 14, 791.
Fontaine-Valmont; *13, 176 D5.
 Fontana, Domenico (1543-1607) 14, 363.
 Fontein (Aruba) *3, 122 C3.
 Fontein (Bonaire) *5, 646.
 Fontejntje (waschbak) 24, 14.
 Fontenay *11, 96 bkrt Parijs.
Fontenelle; *18, 240 A4.
 Fontenoid (bron van Emmaus, Palestina) 10, 178.
Fontenoille; *16, 736 B4.
Fontenoy; *13, 176 A3.
Fontejne, H.; 14, 567.
 Fontinalia (Rom. bronfeesten) 6, 299.
 Foore, Annie 14, 127.
Fooz; *16, 704 C2.
 Foppinga *11, 208 B2.
 Foraker, Mount *1, 658 C2.
 Forastero (cacao) 6, 618.
Forbach; *10, 143 B1.
 Forbes *3, 288 H5.
 Forrest van Buc = Vlaanderland 9, 156.
 Forchheim *4, 330 F2.
Forchies-la-Marche; *13, 176 E4.
Ford, Henry; 3, 403.
 Foreest, Pieter van 10, 822.
 Forel, Mont 4, 610.
 Forellensteen (geol.) 22, 782.
 Forenholte (plaats) 23, 647.
 Forest (voorstad Brussel) = **Vorst**.
 Forest (Henegouwen) *13, 176 B2.
 Forest, Lee de (radio-technicus) 3, 305; 20, 378.
Forest a. d. Mark (Fransch Vlaand.) *11, 144 E3.
Foresters, Ancient Order of (aanv. dl).
 Forest-oak (plantk.) 7, 114.
 Forêt, La (Frkr.) *6, 214 C2.
 Forêt (Luik) *16, 704 D2.
 Fôret de Bondy *11, 96 bkrt Parijs.
 Fôret de St. Germain *11, 96 bkrt Parijs.
 Fôret d'Othe (Frkr.) *11, 96 E2.
Forfar (stad); *12, 464 E3; (graafschap) *12, 512 nr 78.
 Forge-Philippe *13, 176 bkrt.
Forges; *13, 176 bkrt.
 Fori *1, 520 bkrt d.
 Forjit My Net (periodiek) 21, 446.
Forli; *14, 320 D2.
 Formakosin (desinsectiemiddel) 8, 739.
 Formeeren (electr.) 10, 85.
 Formello *6, 715 A1.
Formentera; *21, 752 G3.
 Formentor, Kaap *21, 752 H3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Formgeschiedtliche Schule (Bijbelk.) 12, 547.
- Formisten** (lettk. richting); 1, 199.
- Formosa** (Argentinië); *2, 808 D1.
- Formosa** (Japan) = Taiwan; *7, 384 H7; 18, 430.
- Formosabanken *7, 384 G7.
- Formosa Straat *7, 384 G7.
- Formosastroom (oceanstroom) 15, 471.
- Formosus (paus) 22, 147.
- Formula internationalis (geneesk.) 10, 676.
- Fornaldarsaga**; 21, 158.
- Fornäs *8, 688 D2.
- Fornells, Puerto de *3, 650 E1.
- Forrières**; *16, 736 C2.
- Forschate = **Voorschoten**.
- Forseti (Germaansche god) 11, 666.
- Forst *9, 576 F3.
- Forster, Pancratius 11, 305.
- Forsyte saga (roman) 11, 317.
- Fort-Albany *18, 608 K4.
- Fortaleza *6, 160 H2; 7, 175.
- Fortbaai *21, 138.
- Fort-Chimo *18, 608 M4.
- Fort-Dauphin *1, 536 H7.
- Fort-de-Cock**; *22, 288 D4.
- Fortelpot (=rommelpot) 7, 47; 10, 792.
- Fortescue (plaats en rivier) *3, 288 B3.
- Fort-Franklin *6, 734 E2.
- Fort-George *18, 608 L4.
- Fort-Good-Hope *6, 734 D2.
- Fort-Hamlin *1, 658 D2.
- Forth Bay** = Firth of Forth; 12, 464 E3.
- Forthill *21, 123.
- Fortissimo (muz.) 11, 15.
- Fort-Jameson *1, 536 G6; 20, 614.
- Fort-Lamy**; *1, 536 E3.
- Fort-Liard *6, 734 E2.
- Fort-Mardijk**; *11, 144 B1.
- Fort-Mc-Pherson *6, 734 D2.
- Fort-Murray *18, 608 G4.
- Fort-Norman**; *18, 608 F3.
- Fortore *6, 718 C1.
- Fort-Payne *1, 649 D2.
- Fort-Rae *6, 734 F2.
- Fort-Reliance *18, 608 G3.
- Fort-Resolution *18, 608 G3.
- Fort-Royal 11, 15.
- Fort-Sandeman *3, 686 E2.
- Fort-Selkirk *18, 608 E3.
- Fort-Simpson *6, 734 E2.
- Fort-St.-James *6, 734 E3.
- Fort-Wayne**; *23, 320 I2.
- Fort-William**; *23, 320 I1.
- Fort-Worth**; *23, 320 G4.
- Fort-Wrigley *6, 734 E2.
- Fort-Yukon**; *18, 608 D3.
- Forum (maandblad) 6, 91.
- Forum Iulii = **Fréjus**.
- Forville**; *18, 240 D1.
- Forzato (muziek) 11, 262; 21, 494.
- Foscini (Italiaansch architect) 14, 363.
- Foscolo**, Ugo; 14, 357.
- Fosete (Germaansche god) 11, 666.
- Fossano, Ambrogio de 4, 634.
- Fosse *16, 704 E3.
- Fosseno *16, 22.
- Fosses *18, 240 B2.
- Fossiel** (2°); 23, 584.
- Fossilisatie**; 1, 489.
- Fossombrone, Lodewijk van 6, 801.
- Foster, St. Collins 23, 331.
- Fotoe Piek *10, 224 E2.
- Fou *7, 384 D5.
- Foucault**, J. B.; 12, 569 vlg.
- Fouché**, Jos.; 7, 352.
- Foucher v. Chartres 11, 243.
- Foudgum *11, 208 C1.
- Fougeray *6, 214 E2.
- Fougères *11, 96 C2.
- Fouleng**; *13, 176 C3.
- Foumban (apost. vic.) 14, 788.
- Fouqué (seismoloog) 1, 139.
- Fouquet, Charles Louis Auguste 4, 500.
- Fouquet**, N.; 16, 12.
- Four, Kanaal du *6, 214 B1.
- Four, Cornelis du 8, 161.
- Fourbechies**; *13, 176 E6.
- Fourche-eilanden *6, 74 B2.
- Four hundred (hoogste sociale stand) 23, 117.
- Fourmies *4, 432 C2.
- Fourneer (inlegwerk) 14, 227.
- Fournes-en-Weppes = **Voeren-in-Wepe**.
- Fournier, Jacques 4, 544.
- Fournival, Richard van 4, 784.
- Fouren-le-Comte = **Gravenvoeren**, 's.
- Foursome (golfspel) 12, 124.
- Fou-tsjou = **Foe-tsjou**.
- Foux, Kaap à *12, 639.
- Fowey**; (plaats en rivier) *8, 165 B2.
- Fowersche oplossing (geneesk.) 3, 96.
- Fox**, Ch. J.; 19, 777.
- Fox Bekken *6, 734 J2.
- Foxhol *12, 448 C3.
- Foxkanaal**; *18, 608 L3.
- Foxland *6, 734 J2.
- Foxwolde *9, 352 A1.
- Foyer de la Femme, Le (meisjesbescherming) 23, 716.
- Foyle *12, 464 C4.
- Foyne-eilanden *18, 704 bkrt.
- Foy-Notre-Dame**; *18, 240 C4.
- Foz de Iguassu *6, 160 E7.
- fp (muziek) 11, 16.
- Fracmont (berg) 19, 756.
- Fradin, E. 12, 49.
- Frahat (Perzisch kon.) 19, 731.
- Fraikin, Aug. 13, 207.
- Fraineux (plaats) 24, 411.
- Fraipont**; *16, 704 D2.
- Fraire**; *18, 240 B3.
- Fraiture**; *16, 704 C3.
- Fraktur (schrift) 21, 396.
- Fram (poolschip) 2, 267; 18, 255; 22, 353.
- Framboesia**; (f. Brazilian) 5, 817; (f. tropica) 18, 603.
- Frambozenbloesemkever 1, 133.
- Frameries**; *13, 176 C4.
- Framont**; *16, 736 B3.
- Franca, José de 19, 457.
- Francart, Jacques 11, 61.
- France (hertogdom) 11, 43.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Francesco Caecus** = Francesco, **Magister** = Francesco de Florentia = **Landino**, Francesco. **Frances Viejo**, Kaap *12, 639. **Franceville** *1, 536 E5. **Franch Comté** *11, 96 F3. **Francheville**, Cath. de; 9, 168; 20, 588. **Franchimont** (prov. Namen); *18, 240 B4. **Franchimont**, markiezaat (prov. Luik) 22, 588. **Francia** (hertogdom) 11, 43. **Franciscaansche rozenkrans** 21, 13; 24, 568. **Franciscus van Assisi**, Hl.; (geboorteplaats) 3, 177; (en Gregorius IX) 12, 308; (en kloosterwezen) 15, 418; (koordje van) 15, 586; (wondteekenen) 24, 334. **Franciscus-Liefdewerk**, St.; 16, 656. **Franciscus van Paula**, Hl.; 17, 695. **Franciscus van Sales**, Hl.; 6, 731; (Werk van Fr. v. Sales) 21, 430. **Franciscus de Silvestris** 10, 663. **Franciscus Xaverius**, Hl.; 17, 90; 18, 432. **Franck**, Sebastian 1, 184. **Francken S.J.**, Godefried 15, 537. **Franco**, B. (Italië) 5, 668. **Franco**, Francisco (Spanje) aanv. dl. **Franco**, Ramon (Spanje) aanv. dl. **Franco**, kolonel (Paraguay) 19, 457. **Franco van Parijs** 11, 60. **François**, Louis, Zalige 16, 187. **François**, Wilhelm Ange 4, 98. **François-vaas**; 7, 212 308. **Franconville** *11, 96 bkrt Parijs. **Francorchamps**; *16, 704 E3. **Franco wal** 10, 595. **Francqui**, Em.; 18, 282. **Franquifonds** (Belg. studiebeurs) 22, 282. **Francqui-haven**; *15, 512 E4. **Frane-Waret**; *18, 240 C1. **Franecker**; *11, 208 B2. **Frangipani**, familie; 14, 408. **Franière**; *18, 240 B2. **Franjepoot** (dierk.) 19, 821; 22, 242. **Franjestaarten** (dierk.) 22, 614. **Franjethorie** (scheik.) 7, 200. **Frank**, M. C. 14, 127. **Franke Klint** *8, 688 D3. **Franken** *9, 576 D4. **Franken** (volksstam); 3, 562. **Frankenberg**, Joannes Henricus de 1, 205. **Frankenhausen**; *9, 576 D3. **Franken Höhe** *9, 512 D4. **Frankenstein** *9, 576 G3. **Frankenthal** *4, 330 C2. **Frankenwein** (Beiersche wijn) 4, 332. **Frankenwoud**; *9, 512 D3. **Frankfort** (a. d. Main); *9, 576 C3; 17, 250. **Frankfort** (a. d. Oder); *9, 576 F2. **Frankfort** (Kentucky); *23, 320 J3. **Frankisch** (dialect); 3, 388. **Frankisch concilie** 16, 322. **Frankische Jura**; *9, 512 D4. **Franklin** *6, 734 G1. **Franklin**, Benj.; 22, 633; 23, 328; (electriciteit) 10, 75; (vlieger) 23, 553. **Franklin**, John; 16, 827 828. **Franklin glazen** (bril) 6, 245. **Frankrijk** (Geld.) *11, 512 C2. **Frankrijk**; (kolonisatie in Amerika) 2, 143; (anti-semietisme) 2, 487. **Frank van Borselen**; 10, 778. **Frankinet**, G. D.; 16, 468. **Fransche keuken** 16, 787. **Fransche Middelgebergte** *10, 432 E4. **Fransch-Equatoriaal-Afrika**; *1, 536 E5. **Fransche Revolutie** 11, 91 vlg. **Fransche titel** (titelpagina) 23, 645. **Fransch Guinea** *1, 536 B3. **Fransch Guyana**; *24, 656 D2. **Fransch Indo-China** (Indië); *10, 224. **Fransch Laagland** *10, 432 E4. **Fransch Soedan** *1, 536 C3. **Fransch Somaliland** *1, 536 H3. **Fransch-Vlaanderen**; *11, 144. **Fransch-West-Afrika**; *1, 536 B3. **Frans-Jozefland** = Fridtjof-Nansenland; *3, 480 B1. **Frans-Jozefskanaal** = **Alexander-kanaal**. **Franson**, Nic. 4, 556. **Franssen Herderschee Piek** *22, 320 B4. **Fransum** *12, 448 B2. **Frantiskovy Lázně** = **Franzensbad**. **Franzensbad**; *5, 578 A1. **Franz-kanaal** = **Peterkanaal**, Koning. **Fransos**, Karl Emil; 16, 66. **Frarijn**, Lodewijk 16, 562. **Frascati**; *14, 320 D4. **Fraserburgh** (Schotland); *12, 464 E3. **Fraserburg** (Z. Afr.) *23, 94. **Fraser Eiland** *3, 288 I4. **Fraser River**; *18, 608 F4. **Fraserville** *23, 320 M1. **Frasnes** (bij Buissenal) *13, 176 B2; (bij Couvin) *18, 240 B5; (bij Gosselies) *13, 176 E3. **Frasseto** *8, 193 B3. **Fraternellen** (Belg. oudstrijders-vereen.) 19, 315. **Fraters intelligentiae** (volgelingen v. Aegidius Cantor) 1, 453. **Fratielli** (aanv. dl); 21, 813. **Fratres gaudentes privilegiis** (Minderbroeders) 17, 679. **Frau** = **Blümlis-Alp**. **Fraudet**, René 11, 227. **Frauenfeld** *24, 720 D1. **Fraunhofer**; (buigingsverschijnselen van) 6, 448 450; (lijnen van) 14, 698. **Frawartis** (koning der Meden) 19, 731. **Fray Bentos** = **Independencia**; *2, 808 E3. **Frayse**, Roger 11, 178. **Frech**, Fritz (palaeontoloog) 3, 86.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Fredegonde**; 6, 380.
Fredensborg *8, 688 F3.
Fredericia; *8, 688 C3.
Fredericton 18, 511; *18, 608 M5.
Frederik, keizerin = **Victoria**, keizerin v. Duitschland.
Frederik de Oude van Ansbach 13, 431.
Frederik I v. Baden; 3, 564.
Frederik van Büren 13, 430.
Frederik I v. Denemarken; 18, 664.
Frederik VII van Denemarken; 8, 691.
Frederik I Barbarossa v. Dtschl.; (en Adrianus IV) 12, 617; (keizerschap) 15, 154.
Frederik II keizer v. Dtschl., (keizersage) 15, 155; (en Spirituelen) 21, 814.
Frederik III, keizer v. Dtschl. (1888) 23, 446.
Frederik van Havel 13, 216.
Frederik IV v. Hohenzollern 13, 431.
Frederik van Luxemburg 11, 161; 16, 449.
Frederik III van Napels 10, 650.
Frederik II v. Oostenrijk (de strijd-lustige); 3, 504.
Frederik de Schoone van Oostenrijk 19, 151.
Frederik III v. Oostenrijk 19, 151.
Frederik V van Oostenrijk 19, 151.
Frederik III van de Palts 13, 57.
Frederik V van de Palts; 14, 401; 21, 412.
Frederik Paludan 8, 694.
Frederik II de Groote (van Pruisen) 17, 502.
Frederik-Hendrik-eiland = **Dolak**; *17, 816 D3.
Frederiksborg (Denem.) *8, 688 F3; (vrede van) 8, 691.
Frederiksborg (Suriname) *22, 320 D2 nr 10.
Frederiksdal *18, 608 O3.
Frederikshaab; *18, 608 N3.
Frederikshald = **Halden**.
Frederikshamn (Finland) = **Hamina**.
Frederikshavn (Denemarken); *8, 688 D1.
Frederiksoord *9, 352 A2.
Frederikssund *8, 688 F3.
Frederikstad; *18, 704 B4.
Frederiksten; *18, 704 B4.
Frederik III v. Brandenburg (= **Frederik I** v. Pruisen) 16, 265.
Frederik Willem v. Brandenburg (de Groote Keurvorst); 6, 131.
Frederik Victor v. Hohenzollern 13, 431.
Frederik-Willem-vallen; *22, 320 A4.
Frediano, Hl. 11, 220.
Free along side (handelsterm) 10, 604.
Free at quai (handelsterm) 10, 595.
Free Church; 12, 477.
Free-lances (journalistiek) 17, 384.
Freeen (sage) 13, 456.
Free on board (handelsterm) 5, 710; 10, 788.
Freeport; *14, 39.
Freeren = **Vreeren**.
Freetown; *1, 536 B4; 21, 524.
Frégaut, Hl. 11, 150.
Fréhel, Kaap *6, 214 D1.
Freiberg; *9, 576 E3.
Freiberger Mulde *9, 512 E3.
Freibezirk (vrijhaven) 23, 731.
Freibourg = **Fribourg** (Zwitserl., kanton en stad); *24 720 C3.
Freiburg (Baden); *9, 576 B5.
Freiburg (Silezië) *9, 576 G3.
Freiburger Alpen *2, 40 B2 sub D 2.
Freikirche (Protestantisme in Fransch-Zwitserl.) 9, 789.
Freising; *9, 576 D4.
Frelingen = **Frelinghien**; *11, 144 D3.
Frelox; *16, 704 C2.
Fremantle; *3, 288 B5.
Fremont, J. 6, 673.
Fremont-Peak *23, 320 E2.
Frente Popular (Spaansche politieke gesch.) 23, 608.
Frequentie; (radiotechniek) 3, 713 715; 24, 549 783.
Frère-Orban, H. J. W.; 4, 479 vlg.; 8, 31.
Fresco-schilderingen; 20, 69 70.
Frese, J. 24, 754.
Fresno; *6, 670 C2.
Fret (dierk.) 6, 488.
Frets (muziek) 6, 482.
Fretteeren (jacht) 14, 395.
Frend, Sigmund; 22, 369.
Freunde des Neuen Lichtes (theosophie) 16, 635.
Freux; *16, 736 C3.
Freyr (Germaansche god) 11, 188 666.
Freyre, Manoel, aanv. dl in voce Desideri.
Frezne, Marion du 24, 685.
Friars Hood *7, 265 C3.
Friaul = **Friuli**; *14, 320 D1.
Friaulana (Italiaansche volksdans) 10, 823.
Fribourg = **Freiburg** (Zwitserl.).
Fricatief (taalk.); 8, 56.
Fricke (sage) 13, 456.
Fricke, Ludw. 23, 452.
Frida, Emil Bohusj 23, 681.
Fridianus, Hl. 11, 220.
Fridtjof-Nansenland = **Frans-Jozefland**.
Frie (sage) 13, 456.
Friedland (Bohemen) *5, 578 D1.
Friedland (O. Pruisen); *9, 576 I1.
Friedland, Valentin 22, 796.
Friedländer, M. J.; 24, 188.
Friedrichroda *9, 576 D3.
Friedrichshafen; *9, 576 C5.
Friedrichsruh; *9, 576 D2.
Friedrich Wilhelm-Universität (Berlijn) 23, 114.
Friens *11, 208 C2.
Fries, Hans; 24, 776.
Friesch (dialect, zie Friesland V); 3, 388.
Friesche Beweging 6, 13; 11, 213.
Friesche Gat *18, 320 D1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

Friesche Wad; *11, 208 C1.
Friesche Zeelanden (Zeven Vrije) 24, 568.
Friesland, Hof van 13, 413.
Friezenberg *19, 336 D3.
Fr(ig)e danc (M.E. lettk.) 11, 175.
Frigg (Germaansche godenleer) 11, 188 666.
Frigidarium; 3, 556.
Frio, kaap (Afrika); *1, 520 E6.
Frio, kaap (Brazilië); *24, 656 E5.
Frio, riv. 7, 277.
Frische Haff *9, 512 H1.
Frische Nehrung *9, 512 H1.
Frise, Département de *18, 367.
Frisia Catholica (aanv. dl).
Frisingen *16, 735.
Frison, p. Ed. 3, 337.
Fristel, Marie 24, 703.
Frithestan (Eng. bisschop) 2, 358.
Fritigern (koning der West-Goten) 3, 226.
Friulaner Alpen *2, 40 E2 sub H 4 b.
Friuli = **Friaul**.
Fröbes, J.; 8, 752.
Froc S.J., L. 23, 51.
Froense *3, 448 E4.
Fröhlich, Katharina 12, 380.
Frohmattgrat *4, 686 A1.
Froid-Chapelle; *13, 176 E6.
Froidfontaine; *18, 240 D5.
Froidmont; *13, 176 A3.
Froissart, Jean, kroniek van; 18, 27.
Fromberg *4, 686 B1.
Fromelles = **Vromelle**.
Frome Meer *3, 288 F5.
Fromond (Jansen, theoloog) 6, 632.
Frontera *17, 608 A2.
Frontformatie (krijgsk.) 10, 827.
Front-inversie (meteorol.) 14, 270.
Frontlinie (krijgsk.) 10, 827.
Front Ridge *23, 320 E3.
Fronville; *18, 240 E3.
Frosinone; *14, 320 D4.
Frosterus, Theodor Oscar 19, 385.

Froyen *18, 704 B3.
Froyennes; *13, 176 A3.
Fruchtbringende Gesellschaft (letterk. genootschap) 19, 407.
Fructidor, staatsgreep van; 3, 314.
Fructivoren (dierk.) 19, 801.
Fruges *11, 144 A3.
Frugoni (It. dichter) 14, 356.
Frühwirth, p. A.; 9, 212.
Fruin, Rob.; 12, 499.
Fruementius (geloofsverkondiger) 1, 247.
Fruska Gora; *19, 112 F4.
Frutigen *24, 720 C3.
Frutigendal *4, 686 B1.
Fry, William 23, 331.
Frijda, H. 11, 509.
Fryske Akademy (aanv. dl).
Fryslân (Friesland) 11, 197; 21, 446.
F.S.C. (padvinderij) 19, 376.
Fuentia (stad in de Oudheid) 1, 663.
Fuchs (prelaat) 24, 261.
Fuchs, prof. A. 3, 565.
Fuchs, Neidhart, zie **Neidhart von Reuental**.
Fucino, Lago; *14, 320 D4.
Fuenterrabia *21, 752 F1.
Fuerte, Rio del *23, 320 E5.
Fuerteventura; *1, 520 bkrt c.
Fueterer, Ulrich (ca. 1490) 16, 581.
Fugger (familie); 3, 316 317.
Fuglasker *24, 426.
Fuik *8, 363.
Fuikbaai *8, 363.
Fulbert van Chartres 7, 320.
Fulco van Anjou 4, 741.
Fuleo v. Neuilly; 17, 290.
Fulconius = **Folquinus**.
Fulda (riv.) *9, 512 C3.
Fulda (stad); *9, 576 C3.
Fulgentius van Ruspe, St.; 3, 333.
Fulienser (Cisterciënser congreg.) 10, 673.
Fulquet v. Toulouse 11, 244.
Fulton (Arizona) *3, 18 E4.
Fulton (Pennsylvania) 11, 247.

Fulvia; 8, 393.
Fumal; *16, 704 B2.
Fumarolen (heete bronnen); 5, 714; 18, 409.
Fumée, Martin 7, 363.
Funchal; *1, 520 bkrt i; 1, 544.
Functie (wisk.); (complexe) 7, 784; (even) 10, 476; (expliciete) 10, 509; (exponentiaal) 10, 516.
Fundamentele dogmata (Prot. theologie) 9, 184.
Funday Bay (Canada) 11, 713.
Fundusgedeelte (maag) 16, 775.
Funen = **Fyn**; *8, 688 D3.
Fünfkirchen = **Pées**.
Fungibiliteit (beurs) 4, 825.
Fungus melitensis (plantk.) 8, 430.
Funk, Johan 19, 272.
Fur; *8, 688 C2.
Fur, L. E. le = **Le Fur**, L. E.
Fural = **Furfurol**.
Furfooz; *18, 240 C4.
Furfuraan = **Furaan**.
Furiën; 10, 318.
Furka (pas); *24, 720 D3.
Furkahorn *4, 686 C1.
Furnaax; *18, 240 B3.
Furneaux Eilanden *3, 288 H6.
Furness-abdij 4, 26.
Furol = **Furfurol**.
Furry (dans) 8, 255; 21, 617.
Furth (Opper-Palts) *4, 330 G2.
Fürth (bij Neurenberg); *9, 576 D4.
Fuscianus (zendingsbissch.) 4, 436.
Fusées (automob.) 3, 407.
Fusiet (mineraal) 11, 257.
Füssen; *9, 576 D5.
Füssli, Math. 24, 776.
Fust, Johann 9, 443; 12, 553.
Fusulinakalk; 6, 821.
Fijeliwinge Berg *1, 520 D4.
Fijfer (muziekinstr.) 10, 689.
Fyn = **Funen**.
Fijnaart; *18, 631 B2.
Fijnaerts, p. Rupertus 6, 384; 21, 48.

G

- G.A. (bij Coöp. Ver.) 8, 119.
Gaanderen; *11, 512 F4.
 Gaarbeek *11, 144 B3.
 Gaarkeuken *12, 448 B2.
Gaasbeek; *6, 96 B3.
 Gaasp *18, 672 A4; 24, 92.
 Gaast *11, 208 A2; 12, 799; 21, 359; 24, 340.
 Gaast (zandgrond) 11, 465.
 Gaasterland *18, 320 C2.
 Gaastmeer *11, 208 B3; 24, 385.
 Gabars (sekte) 19, 488.
Gabathon = Gebbethon = Gibbethon; 3, 499; 11, 267.
Gabes; *1, 536 E1.
Gabes, Golf van = Kleine Syrte; *1, 520 E1.
Gabii = Paulano; *6, 715 B2.
 Gabinius, Publius 7, 331.
Gablonz = Jablonec nad Nisou; *19, 112 D1.
Gaboën; *1, 536 E5.
Gabriël, St.; (feest) 10, 211.
 Gabriël, Broeders van St. 6, 278.
 Gabriel, Jacques-Ange (architectuur te Compiègne) 7, 782; (te Trianon) 22, 765.
 Gabriël Maria O.F.M. 18, 541.
Gabrovo = Gabrowo; *19, 112 I5.
Gadara; *19, 384 D3.
 Gadinine (lijkgengift) 16, 756.
Gadjah-Mada; 3, 659.
Gadjatsj; *21, 48 C4.
 Gadmén (plaats) *4, 686 C1.
 Gadmérwasser (riv.) *4, 686 C1.
 Gadoeng *3, 726 B2.
 Gador (stad) 11, 444.
Gaea (Gaia); 8, 208; 22, 652.
Gael; 6, 417.
Gaelic League; 14, 22.
 Gaeltacht (Iersche taalk.) 14, 23.
 Gaeta *14, 320 D4.
 Gaetano, Benedictus 5, 668.
 Gaffelstaart(-eend) 20, 307.
 Gaffelzeil 5, 85.
 Gafsa *17, 262 K3.
 Gag *17, 816 B2.
 Gages *13, 176 C3.
 Gagida *1, 221 C2.
 Gagliardi, Achille 7, 731.
 Gagny *11, 96 bkrt Parijs.
 Gagry *1, 221 B1.
 Gaidaro Nisi *3, 672 bkrt c c2.
 Gail *19, 112 C3.
 Gaillaix *13, 176 B3.
 Gailtaler Alpen *2, 40 E2 sub H 5 a.
Gainsborough; *12, 464 F5.
 Gairdner Meer *3, 288 F5.
 Gaising *10, 379 C2.
 Gaiso (Rom. gesch.) 8, 57.
Gaissin = Haissin; *21, 48 B5.
Gaius; (lex citandi) 16, 375.
 Gaja, Poelau *5, 752 C1.
 Gajam *14, 496 J3.
 Gajanus, Gajanieten 22, 573.
Gajolanden; 3, 249; *3, 251; *22, 288 B1.
Galaäd; (balsem) 3, 688.
 Galaäd (Graalkoning) 19, 470.
 Galactische breedte 6, 186.
 Galactisch vlak 17, 450.
 Galadi *1, 243 D3.
 Galadista *3, 246 bkrt B1.
 Galali *19, 112 L4.
 Galam, Poelau *5, 752 B3.
Galapagos-eilanden; *1, 148 C3.
Galashiels; *12, 464 E4.
Galatz = Galati; *19, 112 L4.
 Galblaas 11, 283; 16, 363.
 Galdhöpig *18, 704 A3.
 Galdry, Hl. 11, 398.
Galea; *17, 816 B1.
Galeniet; 16, 614 615.
 Galenstock *24, 720 D3.
 Galenus, M. 11, 291.
 Galera *6, 715 A1.
 Galeria (plaats en golf) *8, 193 A2.
 Galesburg *14, 39.
 Galesong *7, 160 A3.
 Galeswintha (echtgen. v. Chilperik I v. Neustrië) 6, 380; 11, 151.
 Galets, Punte des *1, 520 bkrt h.
 Galgenberg *11, 512 D3.
 Galgkruis 11, 655.
Galibi; *22, 320 D2.
Galicië (Polen); *20, 64 E4.
Galicië (Spanje); *21, 752 B1.
 Galigai, Eleonora 7, 808.
 Galilaea-Major (prioraat) 21, 508.
Galilea; *19, 384 C3.
Galilei, A.; 16, 789 790.
Galilei, G.; (Ganymedes) 11, 340; (thermometer) 22, 584; (Venus) 23, 282.
 Galilo *12, 384 D2.
 Galimafré (Fransch tooneelspeler) 5, 416.
 Galita *14, 320 B6.
 Galitzin, B. 1, 136 vlg.
 Galla (volksstam) 1, 246.
Gallait, L. (aanv. dl).
 Gallarate *24, 720 D5.
 Gallego 11, 294; *21, 752 F1.
 Gallen, galletjes (Joodsche liturg.) 11, 299.
Gallen, Sankt; *24, 720 E2.
 Gallia Belgica enz. 11, 307 vlg.
Gallicaansche liturgie; 18, 466.
Gallicanisme; 3, 166.
 Gallicano nel Lazio *6, 715 B2.
Gallifet, Jos. de; 12, 779.
 Gallinas, Kaap *24, 656 B1.
Gallipoli (Italië); *14, 320 F4.
Gallipoli (Turkije); *3, 672 G4.
 Gallische Zee *14, 320 A3.
 Gallo, Kaap *12, 384 C6.
Galloway; *12, 464 D4.
 Gallup *3, 18 H3.
 Gallus (caesar) 8, 59.
Gallus (Rom. priester); 8, 412.
 Gallus, Gerard 11, 311.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Gally Mounts *12, 464 B5.
Galmaarden = Gammerages; *6, 96 A3.
 Galmihorn *4, 686 C2.
Galmug; 10, 343.
 Galpe (plaats) 11, 787.
 Galsteen (galsteenziekte) 7, 445; 11, 289.
 Galswintha zie Galeswintha.
 Galt *6, 670 B2.
 Galtonkromme (biol.) 11, 182.
 Galván, Ign. Rodr. 21, 744.
Galvanometer; (ballistische) 3, 680.
Galvanoplastiek; (in de typogr.) 11, 318; (uitvinder) 14, 408.
Galveston; *23, 320 H5.
Galway; *12, 464 B5.
Galway (graafschap); *12, 512 nr 124.
 Galway Bay *12, 464 B5.
 Galzuren 11, 283.
Gama S.J., Basilio da; 6, 174.
Gama, Vasco da; 17, 107.
Gama-lama = Gam-Lamo = Gamlaba; *17, 816 B1.
Gamaliel; 22, 446.
 Gamanten (volksstam) 1, 246.
 Gambalero, Innoc. 2, 345.
 Gambarogno, Monte *16, 22.
 Gambela *1, 536 G4.
Gambetta, Léon; 11, 98.
Gambia; *1, 520 B3.
Gambier-eilanden; 17, 138.
 Gambierton *3, 288 G6; 11, 326.
 Gambiet (schaakspel) 21, 248.
 Gamboe *7, 384 B5.
 Gamboenah *7, 160 A2.
 Gambringan *14, 496 F3.
 Gamelion (maand) 9, 107; 16, 289.
Gameren; *11, 512 A4.
 Gameten (biol.) 5, 56.
Gametophyt; 18, 100.
 Gamlaba = Gam-Lamo = **Gama-lama**.
 Gamlastaden (plaats) 12, 166.
 Gamma Orionis (sterrenkunde) 4, 499.
 Gammels *18, 672 B3.
 Gammerages = **Galmaarden**.
 Gamoeed *1, 520 G4.
 Gampel *4, 686 B2.
 Gamsen *4, 686 B2.
 Gandak *10, 224 E2.
 Gandava *3, 686 D3.
Gandersheim; 6, 387.
 Gandeses *7, 126 A2.
 Gandja (genotmiddel) 13, 170.
Gando = Gandoe; *1, 536 D3.
 Gandolfo = **Castel Gandolfo**.
 Gandolfo, Lago di Castello = **Albano**, meer van.
 Gandsja *21, 48 F6.
 Ganer (rivier) 11, 329.
 Gangan *1, 520 B3.
 Ganganelli, Laurentius 7, 597.
Ganges = Gangga; (bedev.) 4, 214; *10, 224 E2; *11, 334.
 Gangga (godin) 11, 335.
 Ganggesteente (geol.) 11, 705; 22, 201.
 Ganguas *2, 808 E1.
 Gani *17, 816 B2.
 Ganna *16, 22.
Ganse; *22, 320 C3.
 Ganshoren *6, 96 C3.
 Gantoeng *5, 184.
 Gantrisch *4, 686 A1.
 Gantt-Bonus-systeem (loonstelsel) 16, 627.
Ganymedes (sterrenk.); 17, 307.
 Ganzedijk *12, 448 E3.
Ganzendiep; *19, 336 A2.
 Ganzerik (dier) 11, 607.
 Ganzheitslehre (sociol.) 23, 110.
 Gao *1, 536 D3.
 Gap *11, 96 G4.
 Gapinge (dorp) 23, 720.
 Gapp, A. 24, 708.
 Gara *1, 536 bkrt a A2.
 Garain le Lorrain (sage) 11, 354; 16, 581.
 Gara Moelata *1, 520 H4.
Garcia, Manuel; 17, 106.
 Garcia, Vincent 7, 128.
Gard (dep.); *11, 64 nr 82.
 Garda *11, 348.
Gardaja = Ghardaja; 1, 794; *17, 262 H4; (ap. vic.) 18, 579.
Gardameer = Lago di Benaco = Lago di Garda; (in de Oudheid) 4, 527; *11, 348; *14, 320 C2.
 Garden City Pioneer Company (Letchworth) 16, 335.
 Garderbroek *11, 512 C3.
 Garderen *11, 512 C3.
Gardiner, biss. Steph.; 3, 817.
Gardone-Riviera; *11, 348.
 Garebeg (Mohammedaansche feesten) 12, 292.
 Gargaliani *12, 384 C5.
Gargano, Monte; *14, 320 E4; (feest der verschijning van den aartsengel Michaël) 17, 592.
 Gargnano *11, 348.
 Gargues *1, 520 G4.
 Garibald, Hl. 13, 345.
Garibaldi; 14, 350.
 Garigliano, slag aan de 14, 577.
 Garigues (plantk.) 11, 360.
Garizim = Gerizzim; *19, 384 C4.
 Garland, Mathilde de 20, 100.
 Garmerwolde *12, 448 C3.
 Garminge *9, 352 B2.
Garmisch; *4, 330 F4.
 Garnier, Dom Louis 7, 323.
Garnier, Robert; 11, 106.
 Garnier de Pont-Saint-Maxence 11, 103.
Garoeda (Indische mythol.); 18, 240.
Garoot; *14, 496 C3.
 Garoga *4, 107 C1.
Garonne; *11, 96 C4.
Garrelsweer; *12, 448 D2.
 Garret, Almeida 20, 107.
 Garry Meer *6, 734 G2.
 Garst (zandgrond) 11, 465.
 Gars(t)huizen *12, 448 C2.
 Garvenpacht 8, 601; 12, 649.
Gary; *23, 320 I2.
 Garijp *11, 208 C2.
 Garzirola, Monte *7, 771.
Gas (lichtgas); 23, 295; (zeer verdund) 24, 517.
 Gasalarm 1, 656.
 Gasbalans 16, 734.
 Gasbommenwerpen 11, 365.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Gasborstel (koolzuurbad) 11, 366.
Gascogne; *11, 96 C5.
 Gascogne, Golf van = **Biskaje**,
Golf van = Biscaya, Golf van
 = Vizcaya, Golf van; *10, 432
 D4.
 Gascoyne *3, 288 A3.
 Gasdrukaders (krijgsk.) 17, 743.
Gasfabriek; (zuiveringstoestel) 24,
 696.
 Gasflesschen (gasprojectielen) 11,
 386.
Gasfornuis; 15, 566.
 Gasjoen-nor *7, 384 C2.
Gaskomfoor; 15, 566.
 Gasleiding 16, 272.
 Gaslift (aardolie) 1, 172.
 Gasni (stad) 14, 102.
Gasparstraten; *18, 432 C6.
 Gaspe, Kaap *23, 320 N1.
 Gasscherfprojectiel 11, 386.
 Gasschieten 11, 364. ..
Gassel; *18, 631 J1.
Gasselte; *9, 352 B2.
 Gasselter-Boerveen *9, 352 B1.
 Gasselter-Nijeveen *9, 352 B2.
 Gast (zandgrond) 11, 465; 12, 493.
 Gastaldi, Jacopo 1, 141.
Gastein; *19, 112 C3.
 Gasteren 2, 389; *9, 352 B1.
 Gasthuuszusters van Sint Augusti-
 nus 3, 322.
 Gastoeni *12, 384 C5.
 Gastrine (klierproduct) 13, 600;
 16, 775.
 Gastro-enteritis (geneesk.) 8, 538.
Gastro-enterostomie; 5, 186; 16,
 782.
 Gastroscoop (geneesk.) 16, 780.
 Gaswerpers (krijgsk.) 11, 365 386.
 Gaswolk (-aanval) 11, 365.
 Gata, Kaap *21, 752 E4.
 Gata, Sierra de *21, 752 C2.
 Gates (Bermuda-eiland) 4, 665.
 Gatesby, Robert 10, 621.
 Gateshead; *12, 464 bkrt 4.
 Gath = **Geth**.
 Gatha-dagen (tijdrekt.) 23, 44.
 Gatlingkanon 17, 743.
- Gatroen**; *1, 536 E2.
 Gatsjina = **Krasnogwardejsk**.
 Gattico *16, 22.
 Gatti de Gamond, mej. 10, 642.
 Gatti di Vivario *8, 193 B2.
 Gattilusio, fam. 16, 328.
 Gatun *17, 608 D4.
 Gatunmeer *19, 418.
Gaudig, H.; 2, 734.
 Gaudos *3, 672 F7.
 Gaudry, Hl. 11, 398.
 Gauffreerkalander (textiel) 17, 795.
Gaugericus, Hl.; 6, 410.
Gauguin, P.; 6, 340.
Gauja = Lijflandsche Aa; *10,
 379 C2.
 Gaulane (plaats) 11, 400.
 Gauli Gletsjer *4, 686 C1.
Gaulon = Dzjolan; *19, 384 D3.
 Gaumais (dialect) 23, 795.
 Gaume (Pays Gaumais) 16, 646.
Gaurain-Ramecroix; *13, 176 A3.
Gaurisankar; *11, 334 D1.
 Gauss (eenheid der magn. inductie)
 14, 142.
Gauss, Carl F.; (afbeeldingstheorie)
 1, 483; (baan v. Ceres) 7, 252;
 (formule van) 19, 508; (getal
 van) 7, 784; (kromme van) 11,
 182.
Gausta; *18, 704 B4.
 Gauten (Germ. volksstam) 4, 590.
 Gauthier-Villars, Henry 7, 684.
 Gautrelet S.J. 2, 586.
 Gauttier Gebergte *17, 816 D2.
 Gauw *11, 208 B2.
Gavarnie, Cirque de; *21, 752 F1.
Gave de Pau; *11, 96 C5.
 Gave d'Ossau *11, 96 C5.
Gavere; *19, 176 B4.
 Gävle = **Gefle**.
Gaya; *10, 224 E3.
Gaza = Ghazze; *19, 384 A5;
 19, 395.
 Gazette de Hollande (Nederl.
 weekblad) 11, 411.
 Gazette officielle (Fransche perio-
 diek) 18, 9.
 Gazúles, Sierra de las *21, 752 D4.
- Gazzada *16, 22.
 Gdansk = **Danzig**.
Gdynia = Gdingen; *20, 64 C1.
 Ge (element) 11, 669.
 Ge (godin) 11, 274.
 Geagregeerde (hooger onderw.) 9,
 170.
 Geaten (Germ. volksstam) 4, 589
 vlg.
 Gebbethon = Gibbethon = **Gaba-
 thon**.
 Gebe; *17, 816 B2.
 Gebedshoudingen 11, 414.
Gebedsmantel; 14, 615.
 Gebedsriem 19, 732.
 Gebend (hoofddekse) 13, 525.
 Geber (alchemie) 1, 711.
 Gebhard, bisschop van Eichstätt
 23, 443.
 Gebiedend recht 20, 438.
 Gebodsborden (verkeer) 23, 359.
Geboorte; (aangifte) 1, 67; (ach-
 terhoofdsligging) 1, 319.
 Gebrandschilderd glas 12, 26.
 Geburen (erfrecht) 1, 208.
 Geconsolideerde schulden 8, 54;
 12, 453; 22, 44.
 Gedächtnishalluzination 7, 830.
 Gede, Goenoeng (Bantam) *14,
 496 B1.
Gede, Goenoeg (Buitenzorg); *14,
 496 B2.
 Gedenkzuil 24, 692.
Gedeon; 12, 740.
Gedinne; *18, 240 C6.
 Gedis *3, 672 G5.
 Gedoeng-Tataän (plaats) 16, 60.
 Gedymin (grootvorst van Litauen)
 11, 443.
Geefs, gebr. (aanv. dl).
 Geefswear (plaats) 8, 643.
Geel; *2, 512 D3; (staatskolonie
 voor familiale krankzinnigenver-
 pleging) 15, 661.
 Geelkerken, dr. J. G. 11, 657.
Geelong; *3, 288 G6.
 Geelvink-Baai *17, 816 D2.
 Geelvink-Baai, Kleine *17, 816 C2.
Geelzucht (bij honden); 22, 11.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Boonen**, Jac. (aanv. dl.); 1, 205.
Boonenkruid 21, 230.
Boonenschans *12, 448 E3.
Boorn = Koningsdiep; *11, 208 C2.
Boornbergum; *11, 208 D2.
Boorndiep 17, 625.
Boorpasta 5, 712.
Boorseem; *16, 480 C4.
Boort; 8, 802.
Boortmeerbeek; *6, 96 D2.
Boorzalf; 6, 154.
Bootger, Johann Friedrich 5, 814.
Booth, Evangeline 16, 249.
Booth, J. 16, 475.
Boothia = Boothia Felix; (schier-eil. en golf) *18, 608 I2.
Boötiden (sterrenk.) 9, 361.
Boötië = **Boeotië**.
Bootle (cum Linacre); *12, 464 bkrt 1.
Boot van Wesel, Dom. 20, 698.
Bor (Germ. God) 3, 144 309.
Bor, Livinus 23, 540.
Bora, Catharina van 16, 729.
Boraas; *18, 704 C4.
Boraccio (wind) 5, 719.
Borassus; 16, 610.
Borch, Nicolaas van de 7, 112.
Borchardt, Georg 13, 218.
Borcht *6, 96 C2.
Borchtlombeek; *6, 96 B3.
Boreulo; *11, 512 G3.
Börde *9, 512 D2.
Bordeaux; *11, 96 C4.
Bordelais (Girondijnen) 11, 827.
Borden Eiland *18, 608 G2.
Bordertown *3, 288 G6.
Bordes *2, 315 C2.
Bordeyri *24, 426.
Bordigala (stad) 5, 723.
Bordine, slag op de 11, 219.
Bording, Andres 8, 694.
Bordley (stenogr.) 22, 145.
Bordijzer (steenbeitel) 22, 107 116.
Borelli, G. A.; 23, 555.
Borgaa = Porvoo; *10, 720 C3.
Borger (aardappel) 1, 127.
Borgercompagnie *12, 448 D3.
Borgerhout; *2, 512 B3.
Borggrave-Lombeek (plaats) 5, 723.
Borgharea; *16, 448 B5.
Borgholm; *18, 704 D4.
Borgia, Cesare; 3, 382.
Borgloon = Looz; *16, 480 B5.
Borgman (paedagoog) 3, 425.
Borgna, Monte *16, 22.
Borgo *8, 193 B2.
Borgo Pas *19, 122 I3.
Borgund; *18, 704 A3.
Borgworm = Waremmes; *16, 704 C2.
Bori *3, 686 E2.
Borinage; *4, 404 B2.
Borino (wind) 5, 719.
Borisogljebsk *21, 48 E4.
Borisow *21, 48 B4.
Borkel; *18, 631 H4 nr. 145.
Borken *18, 336 D3.
Borkoe; *1, 536 F3.
Borkum; *12, 448 C1.
Borlez; *16, 704 C2.
Borlon; *16, 736 C1.
Borloo *16, 480 A6.
Borluut, familie 18, 317.
Borma *19, 163.
Bormann (buis) 6, 456.
Born; *16, 448 C4.
Borne; *19, 336 E3.
Borne, Fernand Le 23, 762.
Bornefontaine *4, 686 A1.
Bornem; *2, 512 A4.
Borneo; *5, 752; 6, 319.
Bornholm; 5, 748; *9, 512 F1.
Bornisse; 4, 693.
Bornival; *6, 96 C5.
Bornoe; *1, 536 E3.
Bornwird; *11, 208 C1.
Boroboedoer; 8, 161.
Borohuco, Sierra de *12, 639.
Borowitsji; *21, 48 C3.
Borralloola *3, 288 F2.
Borre; *11, 144 C3.
Borrebeek = Bourre; *11, 144 C3.
Borrelia (biol.) 21, 815.
Borrevaart *11, 144 C3.
Borri, Teresa 17, 167.
Borromefische eilanden = Isole Borromee; *16, 22.
Borromeo, Carlo (Hl.) 7, 52.
Borromeo, kard. Federico 2, 125.
Borromini, F.; 16, 151.
Borrowdale; *12, 464 bkrt 2.
Borsbeek; *2, 512 B3.
Borsbeke; *19, 176 C4.
Borsele = Borselen; *24, 512 B3.
Borsod; *13, 512 F1.
Borselen = **Borsele**.
Borsseler, Pieter 5, 756.
Borstal-stelsel (aanv. dl.).
Borstbeeld 6, 535.
Borstbuis 7, 517.
Borstelbril, -brug, -ring, -ster (electrotechn.) 5, 759.
Borstholte; 5, 761; 16, 402; 19, 820.
Borstklieren 17, 446.
Bort *4, 686 B1.
Bortelhorn *4, 686 C2.
Boryslaw; *20, 64 E4.
Borysthenes (stad en rivier) 18, 826.
Borziwoi (Boheemsch hertog) 5, 579.
Börzsönyer Gebergte; *13, 512 D2.
Bos, J. 16, 800.
Bos, abbé J. B. du (1670-1742) 11, 109.
Boscastle *8, 165 B2.
Bosch, C. 2, 179.
Bosch, Caspar v. d. (bissch.) 18, 464.
Bosch, G. K. van den 6, 773.
Bosch, Jer.; 13, 260.
Bosch, Johannes van den; 8, 379.
Bosch, W. 16, 817.
Bosch, Den = **Hertogenbosch**, 's; *18, 624 C1; (plattegr.) 13, 259.
Bosch, Het *11, 208 D2.
Bosch, Kaap van den; *17, 816 C2.
Boschbeek (prov. Antwerpen) 5, 234.
Boschbouw (voorlichtingsdienst); 22, 41.
Boschcactussen 21, 596.
Boschjesmannen; 1, 527; 3, 756.
Boschkapelle; *24, 512 B3.
Bosch Kemper, Jeltje de (aanv. dl.).
Boschland *22, 320 C3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Geen, Jos. Jac., baron van 7, 190.
 Geen, familie van (wapen) 13, 185 186.
 Geenweide *11, 512 B4.
 Geer (dorp); *16, 704 B2.
 Geer (riv.) = **Jeker** = Jaar; *4, 432 D2.
 Geer, Lod. de; 7, 738; 18, 689; 24, 746.
 Geeraard, graven van Loon 16, 623.
 Geeraardsbergen = Grammont; *19, 176 C5.
 Geeraert (sluiswachter) 24, 438.
 Geerden Minne (St.) 11, 456.
 Geert Groote; 18, 201.
 Geertruidenberg; *18, 624 B1.
 Geertrydtsbronne, Sinte (te Bergen op Zoom) 4, 623 vlg.
 Geervliet; *24, 688 C3.
 Geeslbeweging (bij dieren) 5, 66.
 Geeselsbroeders 11, 457.
 Geeselschorpionen 19, 574.
 Geest (zandgrond) 11, 465.
 Geest, Hl.; (appropriatie) 2, 611; (gaven) 11, 405; (zichtbare nederdaling op Pinksteren) 19, 764; (vruchten) 23, 724.
 Geest, Orde v. d. Hl. (hospitaal-orde) aanv. dl.
 Geestdrijvers 1, 453.
 Geeste (middeleeuwsche letterk.) 24, 410.
 Geestelijke afzondering 20, 587.
 Geestelijke Herbewapening (aanv. dl).
 Geestelijke zaak; (simonie) 21, 548.
 Geestelijke ziekte 24, 587.
 Geestemünde (plaats) 6, 200.
 Geesteren 5, 723; *11, 512 G3.
 Geesteswetenschappelijke psychologie; 20, 277.
 Geestesziekte 20, 280; 24, 587.
 Geest-Gerompont-Petit-Rosière; *6, 96 E4.
 Geestmerambacht; *18, 672 A3.
 Geesttafels, Hl. (liefdadigheidswezen) 16, 427.
 Geet-Bets; *6, 96 F2.
 Geewhonger; 6, 476.
 Ge'ez (Zuid-Semietische taal) 1, 246 vlg.; 10, 395.
 Geffen; *18, 631 H1.
 Geffrei Gaimar (Anglo-Norm. dichter); 3, 107.
 Gelle = Gävle; *18, 704 D3.
 Gegenschein (sterrenk.) 19, 201.
 Gegenstandstheorie (wijsbeg.) 17, 421.
 Gegrondeerd papier (behangselpapier) 4, 316.
 Geheelonthouding; (vrouwen-org.) 14, 251.
 Geheime Genootschappen; (Grieksche) 13, 290.
 Gehenna; 17, 491.
 Geheugenkunst 17, 746.
 Geheugentoestel; 17, 746.
 Geheugenverlies 2, 187.
 Gehleniet (mineral.) 17, 441.
 Gehoorlijn (oor) 11, 478.
 Gehoorzaamheid; (aan ouders) 15, 294.
 Gehrke, E. 16, 720.
 Gehuwde vrouw; (huish. schulden) 13, 677.
 Geigenklavecimbel 12, 637.
 Geilenkirchen *16, 448 D5.
 Geislingen *4, 330 D3.
 Geissel, von (1796-1864) 13, 225.
 Geisteren = Geijsteren *16, 448 D2.
 Geiszhüsler, Oswald 18, 179.
 Geitouwen (zeilen) 11, 481.
 Geiza (Géza) van Hongarije 3, 83; 13, 502.
 Gekantrecht (van hout) 8, 600.
 Gekruiste gelaagdheid (van duinen) 8, 789.
 Gel; 14, 319.
 Gelaarsde Kat 6, 810.
 Gelam, Tandjoeng *3, 726 B2.
 Gelanden (waterschap) 14, 164.
 Gelasius (Gelasinus), Hl. 11, 588.
 Gelatinevorm (voor model-afgietsel) 16, 761.
 Gelboë = Gilboa; *19, 384 C4.
 Gelbressée; *18, 240 C1.
 Geldenaken = Jodoigne; *6, 96 E4.
 Gelder, Titia van 16, 633.
Gelderland; *11, 512.
Geldermalsen; *11, 512 B4.
 Geldern *18, 336 D3.
 Gelderschedijk *11, 512 E2.
Geldersche Vallei; *23, 128 C2; 23, 141.
 Geldersche IJssel 24, 421.
 Geldersch museum van oudheden (Doorwerth) 9, 300.
 Geldhandel (beurs) 4, 827; 11, 504.
 Geld-inkomen 14, 177 179.
 Geldrente 11, 504.
Geldrop; *18, 624 D2.
 Geldrop, Hendr. 24, 706.
 Geldschietterswet 23, 603; 24, 308.
Geldtheorie; (Nic. van Oresme) 18, 539; (quantiteitstheorie) 20, 326.
 Geleen (plaats) *16, 448 C5.
 Geleen (riv.) *16, 448 C4.
 Geleidehond (belastingrecht) 13, 484.
Geleider, elektrische; 7, 830.
Gele koorts; 18, 207; 22, 103.
 Gelen, Jan van 18, 827.
Gele Zee = Hoeang Haai; *7, 384 H3.
 Gelgèl *3, 658 C2.
 Geli Bara (vulkaan) 15, 158.
 Gelid, opsluitend (krijgsk.) 19, 203.
 Gelidium (bindmiddel) 1, 578.
 Gelidsindeeling (gymnastiek) 23, 658.
Gelinden; *16, 480 B5.
 Geliting, Teloek *22, 637.
 Gellért, Hl. = **Gerardus van Czanad**.
Gellert, C. F.; 6, 200.
 Gelli, G. B. 14, 356.
 Gellicanus, Gerard 11, 311.
 Gellicum *11, 512 A4.
Gellik; *16, 480 C4.
Gellingen = Ghislenghien; *13, 176 C2.
Gellivara; *18, 704 E2.
 Gelo *1, 536 bkrt a B6.
 Geloës, fam. de (wapen) 13, 189-190.
 Gelon (tyran) 21, 513.
 Geloofs zekerheid 24, 533.
 Geloplegie (geneesk.) 15, 824.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Gelrode; *6, 96 E2.
 Gelselaar *11, 512 G3.
Gelsenkirchen; *9, 576 bkrt.
Geluid; 1, 338.
 Geluiddempende middelen 1, 271.
Geluidsspiegel; 24, 452.
 Geluysklaver 15, 349.
Geluveld; *24, 176 B5.
Geluwe; *24, 176 C5.
 Gelijkenis-associatie 4, 304.
 Gelijkheidswet (Vlaamsche bew.) 23, 521.
 Gelijkstandig (meetk.) 11, 536 540.
 Gemaalrendement 24, 37.
 Gemah, Baai van *14, 496 G4.
Gemara; 14, 605.
Gemaskerde dansen; 17, 303.
Gembes; *16, 736 B3.
Gembloers = Gembloux; *18, 240 B1.
 Gemeene rekening, handeling voor (recht) 12, 695.
Gemeenfonds (aanv. dl).
Gemeentebestuur; 4, 789.
 Gemeentelijke belastingen 4, 369 vlg.
 Gemenalphorn *4, 686 B1.
 Gemengde leven (spiritualiteit) 24, 132.
 Gemengd register (muz.) 23, 595.
 Gemera (Hebreeuwisch geschrift) 17, 725.
Gemert; (kerkelijk) 13, 263; *18, 624 D1; (rijksheerlijkheid) 18, 635 638.
 Gemiddelde, stelling van het (wisk.) 17, 625.
 Gemiddelde straal (waterbouwk.) 13, 764.
 Gémier, Firmin 4, 139.
Gemmenich; *16, 704 E1.
 Gemmi (pas) *4, 686 B2.
 Gemonde *18, 631 H2 nr 88.
 Gempolsoerat *14, 496 H3.
 Gems 2, 467; (migratie) 17, 647.
 Gen (erfelijkheidsleer) 10, 306.
 Genadeverbond (Prot. theol.) 23, 293.
 Genappe = **Genepiën**.
Genazzano (aanv. dl i. v. O. L. Vrouw v. Goeden Raad).
 Gencon (bevrachtingsform.) 7, 316.
 Gendarmerie nationale, impériale 17, 185.
 Gender *18, 624 C2.
 Genderen *18, 631 F1 nr 8.
 Gendero *1, 520 E4.
 Gendjé (genotmiddel) 13, 170.
Gendringen; *11, 512 F4.
 Gendt = **Gent** (Gld.).
Geneeskunde; (experim.) 10, 509.
 Geneffe *22, 311.
Genemuiden; *19, 336 B2.
 Genendijk *16, 480 A3.
Genepiën = Genappe; *6, 96 C5.
Generaal; 23, 537 538.
 Generaal-crescendo (orgel) 19, 243.
Generaal-majoor; 23, 537 538.
Generale verklaring (belastingrecht); 14, 176.
 General Police (verzekering) 8, 96.
 Generatorgas 11, 377; 24, 691.
Genesareth, Meer van; *19, 384 D3.
 Genesis, Kleine (apocr.) 16, 323.
Genesis, Oud-Saksische; 19, 314.
 Genet, Eleazar 7, 59.
 Genetkat 7, 566.
 Geneva (V.S. v. Amer.) *1, 649 D5.
Genève = Genf = Ginevra; (plattegr.) 11, 594; (disputatie) 23, 38; *24, 720 B4.
Genève, Meer van = Lac Léman, = Genfer See; *24, 720 B4.
 Genf = **Genève** = Ginevra.
 Genfer See = **Genève**, Meer van = Lac Léman.
 Genga, Hannibal della 16, 305.
 Geniem *17, 816 E2.
Genil; *21, 752 D4.
Genk; *16, 480 C4.
 Genlis, Mme de 10, 171.
Genly; *13, 176 C4.
 Gennargentu, Monti del *14, 320 B4.
Gennep; *16, 448 C2.
Genoegdoening (theol.); 7, 492 493.
Genoelselderen; *16, 480 C5.
Genootschap der H. Kindsheid; 17, 729.
Genootschap tot Voortplanting des Geloofs; 17, 729.
 Genootschap v. d. Levenden Rozenkrans 14, 480.
 Genootschap van Regte Afrikaners 23, 104.
 Genootschapseilanden (Gezelschapseilanden) 11, 764.
 Genotsbewijs (Naaml. Venootschap) 1, 61.
 Genouillac, H. de 15, 319.
 Genova = **Genua**.
 Genovese, Il (schilder) 7, 27.
Gensan; *14, 464 B3.
 Gensimond (Gensimund) 9, 66; 13, 342.
 Genst (plantk.) 6, 198.
Gent (Gld.) = Gendt; *11, 512 D4.
Gent (O. Vl.); (bisdom) aanv. dl; (plattegr.) 11, 606; (nijverheid) 19, 170; *19, 176 B3; (Vilain XIII) 23, 461.
 Gentel *4, 686 C1.
Gentbrugge; *19, 176 C3.
 Gent—Brugge, Kanaal *19, 176 A3; *24, 176 D2.
 Genteng, Oedjoeng (Java) *14, 496 B3.
 Genteng, Poelau (bij Madoera) *14, 496 I3.
 Genthios (koning der Illyriërs) 11, 615.
 Gentiaanwortel 5, 261.
Gentile, Giov.; aanv. dl i. v. Totaliteitsgedachte.
 Gentilly *11, 96 bkrt Parijs.
 Genting, Oedjoeng (Bangka) *3, 726 A1.
 Genting, Tandjoeng (Billiton) *5, 184.
Gentines; *6, 96 D5.
Gentsche stelsel; 23, 209.
Genua = Genova; (Dogen) 9, 182; (plattegr.) 11, 618; *14, 320 B2.
 Genua, Golf van *14, 320 B3.
 Genuflexorium (liturg.) 5, 137.
Genum; *11, 208 C1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Genval**; *6, 96 C4.
 Genzano *6, 715 B2.
 Geobotanie 19, 801.
 Geocentrisch stelsel (sterrenk.) 8, 127; 20, 284.
 Geohydrologie 13, 767.
 Geophagie 1, 155.
 George (Georgius), Hl. 14, 664.
George I van Engeland; 1, 615.
George VI van Engeland (aanv. dl).
George I van Griekenland; 12, 368.
George II van Griekenland; 12, 369.
George van Saksen (hertog); (Arnoldi) 3, 73; (Hof van Friesland) 13, 413.
 George van Saksen (koning) 21, 166.
George, Henry; 1, 642.
 George River *6, 734 K3.
Georgetown (Ascension); *1, 520 bkrt f; 3, 135.
Georgetown (Br. Guyana); *24, 656 D2.
 Georgetown (Cayman-eil.) 7, 174.
 Georgetown (Malaka) *10, 224 I6; 19, 761.
 Georgetown (Tasmanië) *3, 288 H7.
 Georgia = **Georgië** (Ver. St. van Amer.).
Georgian Poets; 12, 484.
Georgica; 23, 486.
Georgië (Ver. St. van Amer.) = Georgia; *23, 320 J4.
Georgië (Rusland); *21, 48 E6.
 Georgiu = **Giurgewo** = Dzjurdjevo; *19, 112 I5.
 Georgius van Trapezunt (Georgius van Trebizonde) 11, 641.
 Geostrophisch (wind) 1, 571; 12, 221.
Geo-synclinalen (geomorph.); 8, 90.
 Geotectonische theorie 1, 151; 12, 599.
 Geotumoren (oscillatie-theorie) 19, 271.
 Gega (abdis te Neuss) 20, 343.
 Geprivilegieerd altaar 2, 66.
 Gera (Comomeer) *7, 771.
 Gera (Duitschland) *9, 576 E3.
 Gera (Lago Maggiore) *16, 22.
Gerade (leenstelsel); 16, 223.
 Geral, Sierra *24, 656 D5.
 Geraldine Mine *3, 288 A4.
 Geraldton (Queensland) *3, 288 H2.
 Geraldton (W. Australië) *3, 288 A4.
 Geranos (Grieksche reidans) 12, 359.
Gerar(a); *19, 384 A6.
Gerard van Cremona; 3, 433.
 Gerard van Haarlem 5, 471.
 Gerard (Gerhard) van Lippe (biss.) 16, 500; 22, 101.
 Gerardi (Drunaeus) 9, 450.
 Gerard Segarelli 2, 126 584; 3, 815.
 Gerardus, bisschop van Atrecht 3, 282.
Gerardus van Brogne O.S.B.; 4, 554.
Gerardus van Czanád; 5, 448; 10, 166.
 Gerardus Magnus (Geert Groote) 11, 454.
Gerasa = Dzjerasj; *19, 384 D4.
 Gerasdorf *24, 79.
 Gérault, Charles 19, 644.
 Gerbert (van Aurillac of van Reims) 15, 340; 21, 541.
 Gerdil, S. 19, 102.
Gerdingen; *16, 480 C2.
 Gerebern, pr. 9, 624.
 Gereformeerde gemeenten in Nederland 19, 308.
Gereformeerde Kerken; 22, 373.
 Gerfkamer 21, 155.
 Gerhardt, Dagobert von 2, 270.
 Gericke van Herwijnen 5, 753.
Gerin; *18, 240 C4.
 Gérines, Jac. de; 18, 386.
 Gerizzim = **Garizim**.
 Gerkesklooster *11, 208 D2.
Gerlache, S. C. de; 4, 432.
Gerlache de Gomery, A.; 4, 406.
 Gerlachoska Stit (top) 21, 624.
 Gerland, George 1, 188.
 Gerlhorn *4, 686 B1.
 Gerlo, Ada (pseud.) 21, 179.
 Gerlogoebi *1, 243 D3.
Gerlsdorfer Spitze; *19, 112 F2
 Germainthee, Sint (laxeermiddel) 16, 183.
 German-Baptists 23, 14.
 Germanenorde 3, 29.
 Germania-staal 10, 646.
Germanus van Auxerre, Hl.; 7, 662.
Germanus van Konstantinopel; (akathistos) 1, 634.
 Germignaga *16, 22.
 Gerolf (Gerulf), graaf in Kennemerland 11, 678; 12, 594.
Gerolstein; *9, 576 B3.
Gerona; *21, 752 H2.
Gerona (prov.); *7, 126 C1.
 Gerontoxon (geneesk.) 2, 785.
 Gêrouville; *16, 736 C4.
Gerpinnes; *13, 176 F5.
Gerresheim; *9, 576 bkrt.
 Gerrit de Nijs-eilanden 5, 244.
 Gerrits, Lubbert 20, 638.
 Gerritsen, dr. 16, 528.
 Gerritsflesch (natuurmonument) 3, 817; 15, 589.
 Gerrits van Medemblik, Vrou 11, 674.
 Gerrit van Schiedam (†1442) 15, 81.
 Gers *11, 96 D5.
 Gers (dep.) *11, 64 nr 74.
 Gersloot *11, 208 C2.
Gerson, Jean le Charlier de; (catechese) 7, 133.
Gerst; 12, 210 vlg.
 Gerstemeel 11, 676.
 Gersthoof *24, 79.
 Gertruda (koningin van Hongarije) 2, 320.
Gertrudis van Nijvel, Hl.; (Bovekerke) 6, 66; (Geertruidenberg) 11, 456; (moeder) 13, 820; (Kakubabilla) 14, 757; (Nijmegen) 18, 738; (Nijvel) 18, 739 vlg.
 Geruischconsonanten 17, 379.
Gerulf, graaf; 12, 594.
 Gerunda (oude stad) 11, 672.
 Gerundio, Fray 16, 13.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Gerusalemme liberata (gedicht) 22, 470.
- Gerven *11, 512 C3.
- Gervinus**, G. G.; 7, 509.
- Gerward (priester) 16, 396.
- Gerwen *18, 631 I3 nr 148.
- Gesamtunterricht**; 7, 798.
- Gesatineerd papier (behangselpapier) 4, 316.
- Geschinen *4, 686 C2.
- Geschut**; 3, 112.
- Gesellschaft für Erdkunde 1, 193.
- Gesenke *9, 512 G4.
- Geser 7, 249; *17, 816 C2.
- Geslachtenstrijd (vrouwenbew.) 23, 709.
- Geslachtsbastaarden (biologie) 14, 239.
- Geslachtsnaam**; 18, 219.
- Geslachtsomkeer (biologie) 11, 691.
- Geslachtsorganen**; 1, 583.
- Geslachtsziekten**; 23, 268.
- Gesloten hoeve (boerderij-type) 5, 539; 13, 411.
- Gesner**, Conrad; 23, 9; 10, 691.
- Gesprekboekjes**; 16, 375.
- Gessius Florus (Romeinsche landvoogd) 14, 330.
- Gestel** (bij Lier); *2, 512 C3.
- Gestel** (bij Vorst) *2, 512 E4.
- Gestel** (bij Eindhoven) *10, 39.
- Gestrenge Heeren, Drie (heiligen) 24, 424.
- Gesves**; *18, 240 D2.
- Getal van Gauss 7, 784.
- Gete**; *16, 480 A4; (Groote en Kleine Gete) *6, 96 F3; 11, 708.
- Geteina, El *1, 536 bkrt a B5.
- Geten**; *6, 96 E4.
- Geth** = Gath; *19, 384 B5.
- Getuige**; (verhoor van) 10, 237.
- Getuigen van Jehova** (aanv. dl).
- Getulius, Hl. 22, 368.
- Getijden-broederschappen (Amsterdam) 2, 251.
- Getijkromme, -lijn, -meter 11, 713.
- Geul**; *16, 448 C5.
- Geulle**; *16, 448 B5.
- Geumpang *3, 251 B2.
- Geureudong *3, 251 B2.
- Geus** (vlag); 19, 138.
- Gevaarlijk spel (voetbal) 23, 247.
- Gevaarsborden 23, 359.
- Gevaert**, Fr. A. (aanv. dl).
- Gevaert**, Lieven; 23, 524.
- Gevangenis**; (secundaire) 13, 684.
- Gevechtsformatie 10, 827.
- Geveling (houten schot) aanv. dl. i.v. Stuwage.
- Gevelsberg *9, 576 bkrt.
- Gevoelsmeter (aesthesiometer) 1, 475.
- Gevolmachtigd minister (diplomatie) 11, 758.
- Gewaarwording, zinnelijke 24, 602.
- Gewapende lintworm**; 16, 494.
- Gewapende neutraliteit 8, 93.
- Geweer**; 12, 724.
- Geweld (nietigverklaring wegens) 9, 609.
- Gewelf (oog) 5, 200.
- Gewelfzwik (bouwk.) 19, 594.
- Geweten** (perplex); 19, 628.
- Gewichtstooten 11, 744.
- Gewrichtskom 4, 348; 11, 749.
- Gewrichtsuitsteeksel (wervelkolom) 24, 150.
- Gex *24, 720 B4.
- Geyser *10, 224 F1.
- Geyseriet (geol.) 15, 276.
- Geijsteren = Geisteren *16, 448 D2.
- Geza (Geiza) van Hongarije 3, 83; 13, 502.
- Gezagszekerheid 24, 533.
- Gezantschapsrecht 9, 121.
- Gezelle**, Caes.; (Loquela) 16, 635.
- Gezelle**, Guido; (Zonnelied van St. Franciscus) 24, 642.
- Gezellen (universiteit) 23, 112.
- Gezelschap der Afrikaansche Missionen van Lyon 21, 682.
- Gezelschapseilanden** = Tahiti-eil.; *18, 762.
- Gezelschap v. Kath. Medische Missionarissen** (aanv. dl.)
- Gezichteinder 13, 599.
- Gezichtsbedrog (zinsbedrog) 14, 42.
- Gezichtsperper**; 22, 33.
- Gezichtsveld**; 19, 616.
- Gezinsopvoeding 13, 676.
- Gezwooren Maandag**; 15, 596.
- G. G. G. (Geert Groote Genootschap) 11, 455.
- Ghadames *1, 536 D1.
- Ghar, Wadi el *9, 260.
- Gharb (streek in Marokko) 17, 263.
- Gharbie *1, 536 bkrt b B1.
- Ghardaja = **Gardaja**.
- Ghasi I (Irak) 14, 289.
- Ghasni *1, 498 D2.
- Ghat = **Rhat**.
- Ghats**; (Oost-Ghats) *10, 224 D5; (West-Ghats) *10, 224 C4.
- Ghazal Sjambeh *1, 536 bkrt a B6.
- Ghazir *19, 384 D1.
- Ghazze = **Gaza**.
- Gheel Gildemeester, dr. Van 16, 528.
- Gheeraert, broeder (leven der Zl. Christina) 7, 479.
- Gheraert v. Lienhout (Natuurkunde des Geheel-als) 18, 305.
- Gherardo del Fora 11, 647.
- Gheriri *1, 243 C3.
- Ghezzi, Pierleone 7, 16.
- Ghiberti**, Lorenzo; 6, 377.
- Ghilsau *1, 498 C2.
- Ghir, Kaap *1, 520 C1.
- Ghislanzoni, A. (1824-1893) 16, 395.
- Ghislenghien = **Gellingen**.
- Ghislieri, Michael 19, 779.
- Ghistelles = **Gistel**.
- Ghlin**; (blindeninr.) 5, 332; *13, 176 C4.
- Ghor**, El; *19, 384 D4.
- Ghoy *13, 176 C2.
- Ghuka *1, 536 bkrt a A1.
- Giachet zie **Jachet**.
- Giambellini = **Bellini**, Giovanni.
- Gianjar**; *3, 658 C2.
- Giant's Castle (Z. Afr. bergtop) 9, 368.
- Giardia intestinalis (dierk.) 16, 47.
- Gibber plains (puinvelden in Australië) 3, 359.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Gibbethon = Gebbethon = **Ga-bathon**.
 Gibbon *1, 658 C2.
Gibbons, kardinaal J.; 3, 693.
Gibbs, J. W.; 17, 368.
Gibbecq; *13, 176 C2.
 Gibeon (plaats) 11, 267.
Gibraltar; *21, 752 D4.
Gibraltar, Straat van; 11, 788; *21, 752 D5.
 Gibsons Woestijn *3, 288 C3.
 Gidajoe (Japans componist) 18, 52.
 Gidsfossielen 11, 22; 19, 389.
 Gids op Maatschappelijk Gebied 9, 171.
 Gids van den Middenstand 16, 98.
 Gids van den Onderlingen Bijstand 16, 99.
 Gids voor Luchtvaardigen 23, 559.
 Giebel (karpersoort) 15, 68; 22, 117.
Giekerk; *11, 208 C2.
 Gielen S.J., A. 16, 204 206.
 Gierbootjes, -kabel, -ketting 11, 793.
 Gieren (v. vliegtuig) 8, 105.
 Gierkelder, -wagen 11, 792.
Gierle; *2, 512 D2.
 Gieryski, M. en A. 20, 47.
 Giesmes *13, 176 C4.
Giessen (N. Br.); *18, 631 F1.
Giessen (Z. Holl.); *24, 688 E3.
Giessendam; *24, 688 E3.
Giessen-Nieuwkerk; *24, 688 E3.
 Giesshübl *5, 578 B1.
Giesen; *9, 576 C3.
 Gietel *11, 512 E3.
 Gietelingen (staal) 22, 34.
Gieten; *9, 352 B1.
 Gieterveen *9, 352 B1.
Giethoorn; *19, 336 B2.
Giethoornsche Meer; *19, 336 B2.
 Gietpenning 19, 598.
Gietstaal; 10, 557.
 Giffard (Fransch uitvinder) 14, 174; 16, 683.
 Gifferhorn *4, 686 A2.
 Giffers *4, 686 A1.
 Gifford, William 8, 318.
 Giga (muziekinstr.) 23, 227.
 Gigakoe (dansvorm) 14, 474.
 Giglio *14, 320 C3.
 Giglistock *4, 686 C1.
 Giguella (riv.) 12, 516.
 Gil, Castro 5, 486.
 Gila Desert *3, 18 C5.
 Gilan *3, 462 G6.
Gila-river; 3, 19; *23, 320 D4.
 Gilbert, Henry 23, 331.
Gilbert de la Porrée; 4, 679.
 Gilbert-Eilanden *18, 762.
 Gilberti, Nic. 18, 541.
 Gilbertinen, Orde der 11, 805.
 Gilberton *3, 288 G2.
 Gilbert Peak *23, 320 D2.
 Gilbert River *3, 288 G2.
 Gilboa = **Gelboë**.
 Gilboa Hill (St. Eustatius) *21, 111.
 Gilchrist (huidziekte) 5, 305.
Gilde; 16, 230.
Gillepe; *16, 704 F2.
Gillepedam; *16, 704 F2.
 Giles, E. 2, 98.
 Gilge *9, 512 I1.
 Gilli, mgr. 23, 218.
 Gilirang *7, 160 B2.
 Gill, Eric 5, 482.
 Gilla-Coemáin (Iersche letterk.) 10, 694.
 Gilla-mo-Dutu (Iersche letterk.) 10, 694.
 Gilla-na-naomh ua Duinn (Iersche letterk.) 10, 694.
 Gilleleje *8, 688 F2.
 Gilles O. Carth., Dom 3, 344.
 Gilles, Maurice 11, 398.
 Gilles de Rais 5, 307.
Gillet O.P., M.; 9, 212.
Gilliéron, J. L.; 3, 271; 8, 794.
 Gillis-Lessines (Dominicaan) 11, 810.
Gilly; *13, 176 E4.
 Gilolo = Djailolo = **Halmahera** = Dsjilolo = Djilolo.
Gil Robles (aanv. dl).
Gilze; *18, 631 E2.
 Gimbi *1, 243 A2.
 Gimmelwald *4, 686 B1.
Gimnée; *18, 240 B4.
 Gimpoe *7, 160 B2.
 Ginci Pas *3, 672 E3.
 Gindjé (genotmiddel) 13, 170.
 Ginea *19, 384 C4.
 Ginevra = **Genève** = Genf.
 Gin Ganga *7, 265 B4.
 Gingellikruid (Guizotia abyssinica) 12, 541.
Gingelom; *16, 480 A5.
 Ginir *1, 243 C3.
 Ginkel, De *11, 512 C3.
 Ginneken *18, 631 D2.
 Gino, Piz di *7, 771.
 Ginskey, W. 8, 339.
 Gintoe *7, 160 B2.
Ginzberg, A. (aanv. dl).
Globerti, V.; 3, 637; 17, 120; 20, 658.
 Giök-Su *3, 672 bkrt a.
Giolitti, G.; 14, 351.
 Giona (Griekenl.) = Kiona *12, 384 D4.
 Giona (Italië) *16, 22.
 Giong, Teloeck *5, 752 D1.
 Giotto di Maestro Stefano (schilder) 11, 818.
 Giovanni *16, 22.
 Giovanni in Laterano, S. (basiliek) 16, 151.
 Giovannini, Girolamo 10, 729.
 Giove, Monte *16, 22.
 Giovinezza (lied) 23, 616.
 Gipsies (zigeuners) 24, 591.
Giraffen; 18, 824.
 Giralda (klokketoren) 21, 764.
 Giraldez, Alfonso 20, 106.
Giraldi, G. B.; 14, 356.
 Girardin, Marc 21, 121.
 Girdwood *1, 658 D2.
 Girga *1, 536 bkrt a B2.
 Girgenti = **Agrigento**.
 Girisonta (retraitehuis) 18, 797.
 Girl guides (padvinderij) 19, 376.
Giro; 20, 116.
 Girolata *8, 193 A2.
Gironde (dep.); *11, 64 nr 70.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Gironde** (riv.); *11, 96 C4.
Gisao *1, 498 C2.
Gisela (Oostenr. prinses) 16, 315.
Gislar, Hl. 7, 514.
Gislebertus Hanoniensis 11, 797.
Gistel = Ghistelles; *24, 176 B2.
Gistel, Godelieve van 11, 829; 12, 69.
Gistingsboterzuur 5, 808.
Gitaar; 10, 364.
Gitaline 23, 476.
Gitaloside 23, 476.
Gitanos (zigeuners) 24, 591.
Gite Delé *4, 686 A2.
Gitega *15, 512 G3.
Gitgit *3, 658 C1.
Gitoxine 23, 476.
Gits; *24, 176 C4.
Gitschau = **Jicin**.
Giuliani, Ursula 23, 387.
Giura *12, 384 F3.
Giurgewo = Georgiu = Dzjurdje-
 wo; *19, 112 I5.
Giusti, Giuseppe; 17, 167.
Give *8, 688 C3.
Givet *11, 96 F1.
Givry; *13, 176 D4.
Gizeh; *1, 536 bkrt b C2.
Gjalski, X. S. 3, 505.
Gjan-tse (plaats in Tibet) 12, 189.
Gjedser; *8, 688 E4.
Gjedser Odde *8, 688 E4.
Gjels Aa *8, 688 C3.
Gjer Aa *8, 688 D1.
Gjerrild *8, 688 D2.
Gjinokastre = **Argyrokastro**.
Gjoani *1, 666 B1.
Gjogur *24, 426.
Gjöl *8, 688 C1.
Glaaien = Glons; *16, 704 D2.
Glabais; *6, 96 C4.
Glabbeek, Hendr. 3, 222.
Glabbeek-Zuurbemde; *6, 96 C3.
Glabella (geol.) 22, 774.
Glabach-Rheydt; *9, 576 B3.
Gladbeck; *9, 576 bkrt.
Gladdak, gladdakker, gladdekker
 12, 13.
Gladiatoren; 6, 536.
Gladstone *3, 288 I3.
Gladstone, W.; 12, 474.
Gladys Meredith, Mary 24, 57.
Glagolitisch (taal); 22, 807.
Glain; *16, 704 D2.
Glamorganshire (graafschap); *12,
 512 nr 56.
Glamu Jökull; *24, 426.
Glan *4, 330 B2.
Glandula thyreoidea (dierlijk li-
 chaam) 21, 311.
Glanerbrug *19, 336 E4.
Glanerie, La *13, 176 A3.
Glänö *8, 688 E3.
Glans (menschel. lichaam) 11, 698.
Glanskool (koolstof) 15, 573.
Glansijzer (strijkijzer) 22, 275.
Glanum Salluviorum (oude stad)
 21, 130.
Glarnen Alpen *24, 720 D3.
Glärnisch *24, 720 D3.
Glarus; *24, 720 E2.
Glas; (onsplinterbaar) 19, 87.
Glasbatist (weefsel) 4, 131.
Glasbom (geol.) 5, 629.
Glasfilter 10, 710.
Glasgow; *12, 464 E4.
Glasharmonica 23, 390.
Glaskop, bruine; 16, 472.
Glatz; *9, 576 G3.
Glauchau; *9, 576 E3.
Glazenmaker (dier); 16, 383.
Glebe (stad) 22, 361.
Gleiwitz; *9, 576 H3.
Gleixhe; *16, 704 C2.
Gleize, La = **La Gleize**.
Glen *12, 464 F5.
Glenans, Iles de *6, 214 B2.
Glenelg (plaats) 1, 385.
Glen-Innes *3, 288 I4.
Gletsch *4, 686 C1.
Gletsjer; (grootste van Europa) 14,
 673; (tongbekken) 22, 688.
Glia; 24, 555.
Gliede (veen) 21, 640.
Glimes; *6, 96 E4.
Glimmen *12, 448 C3.
Glimmerinktwam, Kleine 14, 184.
Glimmers; 17, 592.
Glinde *6, 160 I3.
Glinde *11, 512 C3.
Glisson, Francis 10, 214.
Glittertind 14, 674; *18, 704 B3.
G.L.O. (onderwijs) 16, 17.
Globe *23, 320 D4.
Globigerinenslik (diepzee-fauna) 9,
 36; 10, 814.
Glochidiën (dierk.) 5, 261.
Gloeikousje; 12, 268.
Glogau; *9, 576 G3.
Gloimmen; *18, 704 B3.
Glons = **Glaaien**.
Glorenza *22, 650.
Glorieux, Etienne Modeste 3, 813.
Glossa, Kaap *3, 672 C4.
Glossarium; 16, 375.
Gloucester; *12, 464 E6.
Gloucester (graafschap); *12, 512
 nr 50.
Gloux, Olivier 1, 626.
Glucinium (chemie) 4, 747.
Glücksburg *8, 688 C4.
Glucose (druivensuiker); 11, 243.
Glycera; 17, 462.
Glycerine; (alcohol) 1, 715; (chloor-
 hydrinen) 7, 434.
Glyco (metaal) 3, 272.
Glijdgoot (transportinr.) 22, 745.
Glijdingsmodulus (mechanica) 24,
 367.
Glijlager 9, 349; 16, 14.
Glymes, markiezen van 4, 621 625.
Glyngöre *8, 688 B2.
Glyptogenese (geol.) 8, 421.
Glijvlucht; 24, 531.
Gmünd (Ostmark) = Ceské Vele-
 nice *19, 112 D2.
Gmünd (Wurtemberg); *9, 576 C4.
Gmunden; *19, 112 C3.
Gnesen = **Gniezno**.
Gniben *8, 688 E2.
Gniezno = Gnesen; *20, 64 B2.
Gnomon; 24, 647.
Gnoseologie (wijsbeg.) 15, 180.
Gnosis; 18, 196.
Goa, rijk van (Makassar) 7, 190
 vlg.; 17, 86.
Goa (Port. kolonie); *10, 224 C4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Goa**, Villa Nova de = Pansjim; *10, 224 C4.
Gobée, Emilie 23, 804.
Gobelins; 22, 453 455.
Gobertange *6, 96 E4.
Gobi (woestijn); *3, 480 H4; (Kleine Gobi) *7, 384 C2.
Gobryas, gen.; 8, 441.
Gobulez (Russische dans) 21, 66.
Goch; *16, 448 D2.
Gochenée; *18, 240 C4.
Go-Daigo (Japansch keizer) 14, 460.
Godalands Jökull *24, 426.
Godarville; *13, 176 E4.
Godawari *10, 224 D4.
Goddard, Maurice 12, 829.
Gode (sage) 13, 456.
Godeanu *3, 672 E2.
Godebold; 14, 272.
Godecharle, E. L. (aanv. dl).
Godée Molsbergen, E. C. 17, 816.
Godefroid de Claire 9, 707.
Godëgisel (koning) 7, 441.
Godégrand, HL 7, 499.
Godeline de Ghistelles 12, 69.
Godesberg; *9, 576 B3; aanv. dl i.v. Deutschland.
Godet, Phil. 24, 774.
Godewaarsvelde; *11, 144 C2.
Godfrey, Th. 23, 328.
Godfried van Bouillon; 6, 100.
Godfried I (graaf van Leuven en hertog van Brabant); 6, 100; 19, 478.
Godfried (Galfred) van Monmouth (sage) 3, 107; 11, 466.
Godfried van Rhenen (bissch.); 18, 43.
Godfried van Verdun 12, 71.
Godhavn; *18, 608 N3.
Göding; 13, 393.
Godinne; *18, 240 C3.
Godlinze *12, 448 D2.
Godo *22, 320 C4.
Gododrai *22, 320 D2.
Godolias (leviet); 17, 306.
Gödöllö; *13, 512 E2.
Godschalxoord (plaats) 13, 87.
Godsdienstgesprek 23, 38.
Godsdienstonderwijs 7, 132; 22, 172.
Godsdienstwetenschap; 13, 66; (vergelijkende) 12, 78; 18, 129.
Godskennis, negatieve 9, 498 550 669.
Gods wil, overgeving aan 19, 327.
Godthaab; *18, 608 N3.
Godveerdegem; *19, 176 C5.
Godwin, W.; 17, 116.
Godwin Austen, Mount *10, 224 D1.
Godzjam *1, 536 G3.
Goé = Gulke.
Goeam (eiland) *3, 480 L7; 17, 225.
Goeam, Diep van 7, 279.
Goearini (Indianen) 6, 167.
Goëbl 11, 415.
Goëboeg *14, 496 F3.
Goedawi *1, 221 C2.
Goede Hoop, Kaap de (Nieuw Guinee) = Jamoersba *17, 816 C2.
Goede Hoop, Kaap de (Afrika); *1, 520 E8.
Goederen, complementaire (econ.) 7, 783.
Goederenhandel (ter beurze) 4, 827.
Goederenkapitaal 15, 13.
Goederenvervoer per spoor (Berliner Conv.) 4, 684; (tarieven) 22, 10.
Goede werken; (Protestantisme) 20, 233.
Goedoe, Poeloe *22, 320 D3.
Goedout *1, 221 B1.
Goedzjarat = Goedsjerat; *10, 224 C3; (Gasnaviden) 11, 381.
Goeferdinge *19, 176 C5.
Goegnies-Chaussée; *13, 176 C5.
Goejaba *22, 320 C3.
Goejanverwellesluis; *24, 688 E2.
Goeje Berg, De *22, 320 D4.
Goelam Ahmad van Kadian (Ahmadyah-beweging) 1, 617.
Goele *15, 512 F5.
Goeling (Ind. sloop) 23, 79.
Goemti *10, 224 E2.
Goena *1, 520 G3.
Goendik *14, 496 F3.
Goendo (volksstam) 15, 462.
Goënga *11, 208 B2.
Goenoeng (Mal., = berg). Samenstellingen hiermede zoeken men ook op het tweede woord.
Goenoeng-API, Poelau *3, 710.
Goenoeng Djati, Soenan (vorst van Cheribon) 7, 353.
Goenoengsahilan *22, 288 D3.
Goenoengsitolli = Omositolli *22, 288 B3.
Goenoengsoegih *22, 288 F6.
Goenoengtoea *22, 288 C3.
Goerara, Oase = Gourara, Oase; *1, 520 D2.
Goeree; *24, 688 A3.
Goereesche Gat *18, 320 A3.
Goerjew *21, 48 G5.
Goes; *24, 512 C2.
Goes, B. de (aanv. dl).
Goes, J. Fr. (kard.) 23, 813.
Goesnes *18, 240 D2.
Goeta, Golf van *6, 718 A1.
Goethals, G. W. (aanv. dl).
Goethe; (Aubry de Montdidier) 3, 300; (Brion) 6, 254; (Horen) 13, 598; (Farbenlehre) 21, 425; (Ch. v. Stein) 22, 127.
Goethem, mgr. E. Van 8, 135.
Goetsenhoven; *6, 96 E3.
Goewaert, HL 3, 62.
Goffic, Ch. le 16, 262.
Goffs *3, 18 A4.
Gog, koninkrijk van 17, 65.
Gogh, Vincent van; 18, 721.
Gogje *1, 666 B1.
Gogo (tooneeltype) 6, 675.
Gogra *10, 224 E2.
Goidelsch (Keltische taal) 15, 169.
Goilberdingen *11, 512 A4.
Goingarip *11, 208 C2.
Goirle; (archeol.) 2, 764; *18, 624 C1; (werkkamp) 24, 135.
Gojim (niet-Israëlitische volkeren) 13, 58.
Göktsja Meer *21, 48 F6.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Golconda**; (diamant) 8, 802; *10, 224 D4.
Goldau *24, 720 D2.
Goldbach, Chr; (Vermoeden van G.), 19, 46.
Goldberger Groep *2, 40 E2 sub E 3 d.
Goldbonds (geldwezen) 12, 192.
Gold Coast Colony = **Goudkust**.
Goldene Aue; *9, 512 D3.
Golden Gate *6, 670 B2.
Golden Mile (mijngebied in Australië) 6, 10.
Golden Vale, The (Ierland) 14, 16.
Goldflam, ziekte van 18, 175.
Goldoni, C.; 14, 357.
Goldschmidt, Elena 9, 316.
Goldschmidt, V. M.; 1, 149 vlg.
Goldschmied, Georg 10, 546.
Goldswil *4, 686 B1.
Goldwil *4, 686 B1.
Golea, El *1, 536 D1.
Golf, -lengte (radiotechn.) 24, 550.
Golgi, Camillo (1844-1926), Golgi-apparaat, -lichaam 7, 182.
Goliás (bissch. der Goliarden) 12, 128.
Goliath *17, 816 D2.
Goliathfitting (electr.) 10, 738.
Golius, J. 16, 273.
Göllheim, slag bij 9, 514.
Golo *8, 193 B2.
Goloebinje Gebergte *19, 112 G4.
Goltro *7, 771.
Goltz, C. v. d. 1, 225.
Golija *3, 672 D3.
Gom, Arabische; 2, 645.
Gomarus; 3, 54.
Gombong *14, 496 E3.
Gomel = Homel; *21, 48 C4.
Gomez, Ludovicus 16, 667.
Gomhars 17, 765.
Gömor *13, 512 F1.
Gomy *16, 736 E2.
Gomzé-Andoumont; *16, 704 D2.
Gonaïves 3, 109; *12, 639.
Gonave, de la *12, 639.
Gonçalves, Nuno 20, 108.
Goncourt, Académie de; 13, 172.
Gond, Mont *4, 686 A2.
Gondanglegi *14, 496 H4.
Gondar; *1, 536 G3.
Gondokoro *1, 536 bkrt a B7.
Gondregnies; *13, 176 C3.
Gondwana-land; 3, 446; 14, 709.
Goneoclinie (biol.) 17, 333.
Gongala *7, 265 B4.
Gongola *1, 520 E3.
Gongo Loetete; 16, 570.
Gonidiën (wieren) 7, 698.
Gonnehem *11, 144 C3.
Gonoduct (menschel. lichaam) 10, 36.
Gononi *22, 320 D4.
Gonorrhoe (pathol.) 6, 550; 9, 439.
Gonrieux; *18, 240 A5.
Gonsalvi (kard.) 19, 780.
Gontard, Sus. 9, 117.
Gontrode; *19, 176 C4.
Gontsjarowa, Natalija Nikolajew-na 20, 21.
Gonzales, José 12, 388.
Gonzalo de Cordova (generaal) 18, 260.
Goodenough, Mount *1, 658 D1.
Goodwin, Ch. W.; 13, 327.
Gooi, Het (N. Holl.) = Gooiland; *18, 672 B4.
Gooi, Het (Gld.); *11, 512 F3.
Gooier Wetering *23, 128 C2.
Gooik *6, 96 B3.
Gooiland = **Gooi**, Het (N. Holl.).
Gool, Jacob 16, 273.
Goole; *12, 464 F5.
Goomalling *3, 288 B5.
Goondiwindi *3, 288 I4.
Goor (Antw.) *2, 512 C4.
Goor (Overijssel); *19, 336 D4.
Goor, W. B. van 11, 503.
Goorecht; *12, 488 C3.
Gooreind *2, 512 C2.
Goorn, De *18, 672 A3.
Goose, Lake *6, 670 B1.
Goossens, J. Fr. (kard.) 23, 813.
Goot; *19, 336 A2.
Gootsteen 15, 246.
Gootijzer (ijzeren balk) 14, 803.
Gooyen, H. v. 12, 533.
Gooijum *11, 208 A2.
Gopoera (Ind. poorttoren) 14, 114.
Göppingen; *9, 576 C4.
Goppisberg *4, 686 C2.
Gora Gebergte *1, 520 D3.
Gorakhpoer *10, 224 E2.
Goram, Oedjoeng *7, 160 B2.
Goram-eilanden = Gorong-eil.; *17 816 C2.
Gorcum = **Gorinchem**.
Gordellijnen (gewelf) 11, 737 738.
Gordellijst (bouwk.) 8, 139.
Gordelplacenta (dierk.) 19, 788.
Gordelroos; 11, 335.
Gordium (plaats) 11, 288.
Gordo, Monte *1, 520 bkrt b.
Gordola *24, 720 D4.
Gordon-Bennett luchtballonwedstrijd 4, 572.
Gordon Downs Station *3, 288 D2.
Goré (Abessinië) *1, 243 A2.
Gorée (W. Afr.); *1, 536 B3.
Gorey *14, 802.
Gorge = **La Gorgue** = Ten Gorgele.
Gorgi *10, 224 H1.
Gorgo (Medusa); 7, 509; 18, 79.
Gorgora *1, 243 C3.
Gorinchem = Gorcum; *24, 688 E3; (martelaren van G.) 12, 153; 21, 29; aanv. dl i. v. Estius.
Gorini (soort verzuurde melk) 11, 818.
Goritsa *1, 666 C2.
Gorizia (-Gradisca) = **Görz**.
Gorkhali (Indische taal) 18, 474.
Gorkij = **Nizjnij Nowgorod**.
Gorlice (Polen); *20, 64 D4.
Görlitz (Duitschland); *9, 576 F3.
Gornate *16, 22.
Gorneren *4, 686 B1.
Gorong-eilanden = **Goram-eilanden**.
Gorontalo; (stad) *7, 160 B1; (afd.) *7, 160 B1 nr 10; (golf) *7, 160 B1; 7, 188.
Gorredijk *11, 208 D2.
Görres, J. J. von; 16, 372.
Görres-Gesellschaft; 3, 537.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Gorsem**; *16, 480 A5.
 Gors-Opleeuw *16, 480 B5.
Gorsse; *11, 512 E3.
 Gortel *11, 512 D2.
 Gorum *11, 208 C2.
 Goryn *20, 64 G3.
Görz = Gorizia; *14, 320 D2.
Gorzen (aanv. dl).
 Gosbertus, abt 11, 304.
Göschenen; *24, 720 D3.
 Gose (riv.) 12, 163.
 Gosen *1, 536 bkrt b C2; 11, 702; 14, 327.
Goslar; *9, 576 D3.
 Gos Regeb *1, 536 bkrt a C4.
Gossee, F. J.; 7, 803.
Gosselies; *13, 176 E4.
 Gosselin, Louis 16, 299.
Gossen, H. H.; 17, 476.
 Gossin (Fransch rechter) 11, 52.
 Gossuin van Metz 11, 403.
 Gostingen *16, 735.
 Gostivar *1, 666 C2.
 Goszbert, abt van Tegernsee 12, 28.
Goszezynski, S.; 11, 171.
Göta-elf; *18, 704 C4.
 Götaland *18, 704 C4.
 Gotama (Voor-Indische naam) 11, 403.
Göteborg = Gotenburg; *18, 704 B4.
 Gotem *16, 480 B5.
 Gotenburg = **Göteborg**.
Gotha; *9, 576 D3.
 Göthe, Joh. Friedr. Freiherr von 10, 254.
Gotiek; (neo-Gotiek) 18, 472.
 Gotisch (lettersoort) 16, 340.
 Gotische bijbelvertaling 6, 565; 7, 651; 12, 168.
Gotland; 12, 167; *18, 704 D4.
 Gotman, Hl. 13, 475.
 Goto *14, 464 B4.
 Goto (muziekinstrument) 15, 635.
 Gotomeer *5, 646.
Gottem; *19, 176 A4.
 Gott erhalte Franz den Kaiser (volkslied) 23, 615.
 Gotteshausbund (eedenootschap) 12, 269.
 Gotthard-groep *2, 40 C2 sub B6.
Gottignies; *13, 176 D4.
Göttingen; *9, 576 C3.
 Göttinger Sieben (gesch. koninkrijk Hannover) 12, 732.
 Gottlund, K. 10, 645.
 Gottschee = **Kocevje**.
Goubau d'Hovorst, M. J. F. G., baron (aanv. dl).
 Goubet (Fr. duikbootbouwer) 19, 65.
Goud; (berggoud) 4, 627; (in Suri-name) 22, 337.
Gouda; *24, 688 D2.
 Gouda, Adrianus van 1, 814.
 Gouda, Cornelius Aurelius van 8, 160; aanv. dl i.v. Divisie-kroniek.
 Gouda en Woerden, Land van 24, 682.
 Gouda, H. van = **Goudanus**.
 Goud-baardvogel 3, 495.
 Goudberg *22, 288 A1.
 Gouddruk (leder) 16, 213.
Gouden Bul (1213); 15, 201.
Gouden Horde; 4, 133.
Gouden regen; 8, 443.
 Gouderak *24, 688 D3.
 Goud-esch 10, 348.
 Goud-Gebergte *18, 608 G5.
Goudhaantjes; 1, 196.
 Goudhoedje (plantk.) 19, 830.
 Goud-inflatie 14, 158.
 Goudkievit 19, 821.
Goudkust = Gold Coast Colony; *1, 536 C4.
 Goudlariks (-lork) 16, 134.
Goudleder; 16, 214.
 Goudobligatiën 12, 192.
 Goudplevier (dierk.) 19, 821.
 Goudrenet 20, 554.
Goudriaan; *24, 688 E3.
Goudrobijnglas; 12, 194.
Goudswaard; *24, 688 C3.
Gougnes; *13, 176 F5.
Goulburn; *3, 288 H5.
 Goulburn Eilanden *3, 288 E1.
 Goulette, La *14, 320 C6; 23, 13.
 Gourara, Oase = **Goerara**, Oase.
 Gourde (munt) 12, 640.
Gourdinne; *18, 240 A3.
Goutroux; *13, 176 E4.
 Goutum *11, 208 C2.
 Gouvernementslandsch. (bestuursinrichting Ned. Indië) 16, 100.
Gouwe; *24, 688 D2.
 Gouwhoofden 13, 258.
 Gouwspraak 8, 792.
Gouwzee; *18, 672 B4.
Gouy-lez-Piéton; *13, 176 E4.
 Gouzay, le *6, 214 D1.
 Gove, Joh. 24, 557.
 Goven *6, 214 E1.
 Governador, Ilha do *6, 160 bkrt B2.
 Goya *2, 808 E2.
Goyaz; *6, 160 E5.
Goyaz (staat); *6, 160 F4.
 Goyer = **Jeuk**.
Gozé; *13, 176 E5.
 Gozewijn, graaf van Heinsberg 11, 646.
Go(z)o; *14, 320 E6; 17, 115.
 G. P. Oe. (politie in Sowjet-Rusland) 11, 643; 21, 741.
Graaf; (kroon) 15, 704.
 Graaf, J. J.; 12, 314.
Graaf, Reynier de; 16, 242.
Graaff-Reinet; *1, 536 F8.
Graafschap (Zutphen) = Achterhoek; 11, 512 F3.
 Graafschappen (Engeland) = Counties.
 Graafvoetigen (dierk.) 22, 436.
Graal; 17, 313.
Graan; 20, 709.
 Graanrechten 22, 695.
 Graanverzamelaars (mieren) 17, 640.
 Graanwet (Engeland) 2, 455; 12, 473.
Graauw (en Langendam); *24, 512 D3.
 Graauwedijk *12, 448 D2.
 Grabar (Oud-Armeensch) 3, 39.
Gracchus, Tiberius Sempronius; 8, 154.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Grace-Berleur**; *16, 704 D2.
Gracia *21, 752 H2.
Gracián, Jeronimo 19, 612.
Gracias á Dios, Kaap *17, 608 C2.
Graciosa (Azoren) *1, 520 bkrt a.
Graciosa (Kanarische eil.) *1, 520 bkrt c.
Gracioso, El (tooneelfiguur) 19, 401.
Gradaschtza *16, 534.
Gradeering (handelsterm); 22, 71.
Gradiska; *14, 320 D2.
Gradus minutus primus, secundus (wisk.) 17, 707.
Graecomelkiten (Oostersch schisma) 17, 438.
Graf, Urs; 10, 407.
Grafenau *4, 330 H3.
Graffiti; 7, 122; 21, 310.
Grafhorst; *19, 336 A2.
Grafiet; 6, 147.
Grafkapellen; (Egyptische) 3, 584.
Grafmei (folkl.) 4, 302.
Grafmonument; 1, 239.
Gräfrath *9, 576 bkrt; 21, 709.
Graft; *18, 672 A3.
Grafton *3, 288 I4.
Grafwegen *11, 512 D4.
Gragé (plaats) 7, 353.
Gragnano *18, 258.
Graham, John 12, 236.
Graham Bank *14, 320 D6.
Graham Land *1, 189 Zuidpool.
Graide; *18, 240 D6.
Grainger, Percy 23, 331.
Graisivaudan; *11, 96 F4.
Grajahú (plaats en rivier) *6, 160 F3.
Graijische Alpen = **Grauwe Alpen**; *14, 320 A2.
Gram-calorie (eenheid v. arbeid) 2, 660 662.
Gram-centimeter (eenheid v. arbeid) 2, 660 661.
Gramm Aa *8, 688 C3.
Grammby *8, 688 C3.
Grammene; *19, 176 A4.
Grammont = **Geeraardsbergen**.
Gramnegatieve bacteriën 12, 237.
Grampian-gebergte; *12, 464 D3.
Grampositieve bacteriën 12, 237.
Gramsbergen; *19, 336 D2.
Gramschap; 13, 534; 24, 458.
Gran (riv.) = **Hron** *13, 512 D1.
Gran = **Esztergom**.
Granaatster (sterrenk.) 7, 235.
Granada (Nicaragua); *17, 608 B3.
Granada (provincie in Spanje); *21, 752 D4.
Granada (stad in Spanje); *21, 752 E4.
Gran Canaria *1, 520 bkrt c.
Grand-Axhe; *16, 704 B2.
Grand Bassa; *1, 536 B4.
Grand Bassam; *1, 536 C4.
Grand-Bigard = **Groot-Bijgaarden**.
Grand-Cañon (v. Colorado riv.); 3, 18 C2.
Grand Canyon (stad) *3, 18 D2.
Grand Combin *24, 720 C5.
Grand Dieu, Lac de *11, 96 C3.
Grande Case (op St. Martin); *21, 124.
Grande Casse (top in Savoie) 21, 237.
Grande Eau = **Hermeton**.
Grande Grille (Vichywater) 23, 442.
Grandes Jorasses *24, 720 B5.
Grandes Rousses-groep *2, 40 B3 sub B2 c.
Grand Falls = **Great Falls**.
Grand Forks; *23, 320 G1.
Grandglise; *13, 176 B3.
Grand-Halet; *16, 704 B2.
Grand-Halleux; *16, 736 E1.
Grandhan; *16, 736 C1.
Grandi, D. (aanv. dl).
Grandieu *13, 176 D6.
Grand Kanaal *12, 464 C5.
Grand Lahou *1, 536 C4.
Grand-Leez; *18, 240 C1.
Grand mal (epilepsie) 10, 271.
Grand-Manil; *18, 240 B1.
Grandmenil; *16, 736 D1.
Grandmetz; *13, 176 B3.
Grand Rapids; *23, 320 I2.
Grand-Rechain; *16, 704 E2.
Grand-Reng; *13, 176 D5.
Grand River *1, 520 bkrt h.
Grand-Rosière-Hottomont *6, 96 E4.
Grand Trunk Pacific (spoorweg-maatsch.) 6, 744.
Grandville; *16, 704 C2.
Grandvoir; *16, 736 C3.
Grängesberg; *18, 704 C4.
Granicus = **Granikos**; *3, 672 G4.
Granite City *14, 39.
Granitotegels 7, 207.
Grankreek *22, 320 D3.
Gran Para *6, 160 E2.
Gran Paradiso; *14, 320 A2.
Granpré Molière, prof. M. J.; 18, 385.
Gran Rio; *22, 320 C4.
Gran Sasso d'Italia; *14, 320 D3.
Gran Slee *22, 320 C3.
Grant, mad. 22, 427.
Grant, Mount 4, 610.
Grant(landverkaveling Ned.-Indië) 13, 797.
Grant, U. S.; 18, 624; 23, 442.
Grantham; *12, 464 F5.
Grantland; *18, 608 K1.
Grantola *16, 22.
Grants Peak *6, 670 C2.
Granulocyten (geneesk.) 1, 739.
Granville, A. P. de (kard.); 1, 205; 8, 73; 18, 77.
Granville *6, 214 E1.
Grao Vasco (Portugeesch schilder) 20, 109.
Grape-fruit 20, 70.
Grapfontaine; *16, 736 C3.
Gras, madame Le 17, 233.
Grasak, Tandjoeng *22, 288 F4.
Grasboompje 14, 322.
Grasheide *2, 512 C4.
Graslitz *5, 578 A1.
Grasnerf (wortelweefsel) 12, 262.
Graspreeken (Calvinisme) 12, 632.
Grasse; *11, 96 G5.
Grassen; 12, 261.
Grasset (affiche-kunstenaar) 1, 80.
Grastreegum (harssoort) 1, 287.
Grasvellen (huiden) 17, 316.
Grathem; *16, 448 C4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Gratheus *24, 656 E3.
 Gratianopolis (plaats) 12, 318.
 Gratidia (Rom. toovenares) 6, 754.
 Gratjeh *3, 251 A1.
 Graty; *13, 176 D2.
 Graubünden (Alpen) = Grigioni = Grischuns; *24, 720 E3.
 Graudenz = Grudziadz.
 Grauen Bund¹(eedgeenoodschap) 12, 269.
 Graumann, Mathilde 17, 177.
 Grauw (wilg) 24, 221.
 Grauwe Alpen = Grajische Alpen.
 Grauwe gans 24, 217.
 Graux; *18, 240 B3.
 Grave; *18, 624 D1.
 Grave, Pointe de *11, 96 C4.
 Gravedona *7, 771.
 Graveland, 's; *18, 672 B4.
 Gravelines = Grevelingen.
 Gravelotte; *10, 143 B1.
 Graven = Grez-Doiceau; *6, 96 D4.
 Gravenbrakel, 's = Braine-le-Comte.
 Gravendeel, 's; *24, 688 D3.
 Gravenhage, 's = Den Haag; (vrede 1661) 6, 170; (plattegr.) 12, 278; (vredesconferenties 1907, 1922) 16, 677 678; *24, 688 C2.
 Gravenmoer, 's; *18, 631 E2.
 Gravenpolder, 's; *24, 512 C3.
 Gravensdijk, 's *19, 176 B2.
 Gravenstein *8, 688 C4.
 Gravenvoeren, 's = Fouron-le-Comte; *16 704 E1.
 Gravenwezel, 's *2, 512 C2.
 Gravenzande, 's; *24, 688 B3.
 Graves de communi re; 8, 665.
 Gravesend; *12, 464 bkrt 3.
 Gravimetrische analyse 16, 810.
 Gravitatie; 24, 724 725.
 Gravois, Punta *12, 639.
 Gravone *8, 193 A3.
 Gravosa = Gruz.
 Gray, S. 10, 71.
 Graz; *19, 112 D3.
 Grazen; *6, 96 F3.
 Grazer, Govert 20, 732.
 Great Basses *7, 265 C4.
 Greatbay = Philipsburg.
 Great Dividing Range *3, 288 H3.
 Great Island *18, 704 bkrt.
 Greater Kansas City = Kansas City.
 Greater-ville *3, 18 F7.
 Great Falls = Grand Falls; *23, 320 D1.
 Great Junction *23, 320 E3.
 Great Malvern (Eng. badplaats) 17, 117.
 Great Salt Lake = Groot Zoutmeer; *23, 320 D2.
 Great Yarmouth = Yarmouth (O.-kust van Engeland); *12, 464 G5.
 Grebbe = Grift; *23, 128 D3.
 Grebbeberg 20, 608; 23, 141.
 Greco, Monte *6, 718 B1.
 Grécourt, J. B. de 20, 722.
 Gredetschtal *4, 686 B2.
 Gredos, Sierra de 7, 105; *21, 752 D2.
 Green Bay; *23, 320 I2.
 Greene (musicus) 6, 86.
 Greene, Robert (dichter); 22, 596.
 Green Harbour = Grönfjorden; *18, 704 bkrt; 21, 816.
 Green Island *17, 608 D2.
 Green Key *21, 124.
 Greenock; *12, 464 D4.
 Greenokiet (mineraal) 6, 627.
 Greenough, Mount *1, 658 D1.
 Green river; *14, 39.
 Greenville (Liberia) *1, 536 C4.
 Greenville (Alabama) *1, 649 C5.
 Greenville (Californië) *6, 670 B1.
 Greenwich (Californië) *6, 670 C3.
 Greenwich (Eng.); *12, 464 bkrt 3.
 Greenwich-tijd (aanv. dl.)
 Greenwood, sir George 3, 549.
 Greetsiel *12, 448 E2.
 Greeve, H. Th. M. de (aanv. dl.)
 Grèze (zijde) 11, 352; 17, 177; 19, 242; 24, 783.
 Grégoire, H.; 23, 199.
 Gregoriaansche kalender; 22, 295.
 Gregoriaansche zang; (herstel door Benedictijnen) 4, 559; (andere namen) 6, 777 778; (oud-Fransche begeleiding) 21, 475.
 Gregorius I de Groote, Hl. (paus); 11, 394.
 Gregorius VII (paus); 17, 328; (graf) 21, 172.
 Gregorius IX (paus); 11, 158 159; 17, 678.
 Gregorius XI (paus); 21, 166.
 Gregorius XVI (paus); 16, 49.
 Gregorius, broeder 5, 575.
 Gregorius de Cappadociër 3, 226.
 Gregorius van Nazianze, Hl.; 7, 498.
 Gregorius van Rimini; 3, 326.
 Gregorius-orde; 8, 771.
 Gregory, F. 3, 146.
 Gregory Meer *3, 288 F4.
 Greifen Meer *24, 720 D2.
 Greifswald; *9, 576 E1.
 Grembergen; *19, 176 D3.
 Grenaa *8, 688 D2.
 Grênenchen *24, 720 C2.
 Grendelwet (België) 17, 634.
 Grengiols *4, 686 C2.
 Grenoble; *11, 96 F4.
 Grensbewaking, Dienst der 23, 688.
 Grensvlakspanning (bij vloeistof) 17, 481; 19, 200.
 Gresik = Grisee; *14, 496 H3.
 Gresnich O.S.B., dom Adelb. 17, 730.
 Gressent, Alfred Georges 23, 194.
 Gretissage (IJslandsche letterk.) 4, 590.
 Gretna Green; *12, 464 E4.
 Grevelduin-Capelle, 's *18, 631 E1 nr 19.
 Grevelingen (Fr. Vlaanderen) = Gravelines; 9, 792; *11, 144 A2.
 Grevelingen (Zeeland) *24, 512 C1.
 Grevelingen, J. Bapt. v. 18, 651.
 Grevelinkkanaal 2, 402.
 Grevenbicht; *16, 448 C4.
 Grevenmacher; *4, 432 E3.
 Grew, Nehemiah; 7, 198; 17, 114.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Greyhound, Straat *7, 160 B2.
 Grey-River, De *3, 288 B3.
 Greyton *17, 608 C3.
 Greytown *23, 94.
 Grez-Doiceau = **Graven**.
 Griante *7, 771.
 Gribeauval, gen. J. B. de 11, 686.
 Grickel (scheldnaam) 1, 606.
 Gridone *16, 22.
 Griechenmüller (bijnaam van Wilhelm Müller) 18, 131.
Griekenland; (Bronzen tijdvak) 6, 311; (ceramiek) 7, 246; *12, 384; (onafhankelijkheidsoorlog) 12, 367; 19, 157.
Grieksche Schisma; 19, 158.
Griencultuur; 24, 221.
 Griendsveen *16, 448 C3.
 Griendt, Jan en Nicolaas v. d. 8, 758; 19, 576.
 Griera, A. 7, 127.
 Griesbach, J. 22, 374.
 Griesel (tuingereedschap) 12, 757.
 Griesheim-proces (chloorbereiding) 8, 808.
 Grieth, Het *11, 512 E4.
 Griffel (ent) 10, 243.
 Griffes, Charles T. 23, 331.
Griffith, D. W.; 10, 703.
 Griffith ap Cynan (koning van Noord-Wales) 10, 51.
 Grift = **Grebbe**.
 Grigioni = **Graubünden** = Grischuns.
 Grigna Meridionale *7, 771.
 Grignan, Mme de 21, 488.
 Grigna Settentrionale *7, 771.
Grignon de Montfort, L. M.; 3, 674.
 Grigorij (Russ. diaken) 19, 283.
Grimaldi, Fr. M. (aanv. dl).
 Grimaldi-schedel (palaeontologie) 13, 473.
 Grimani, Domenico (kard.) 6, 225.
Grimbergen; *6, 96 C2.
 Grimbergsche Oorlog 12, 71 381 382.
 Grimde *6, 96 C3; 22, 623.
Grimm, gebr.; 22, 24.
Grimminge; *19, 176 C5.
 Grimoard, Wilh. 23, 120.
Grimsby; *12, 464 F5.
Grimsel (pas); *4, 686 C1.
Grimstad; *18, 704 B4.
 Grimsvätn (vulkaan) 23, 220.
Grind; *18, 672 B2.
Grindelwald; *24, 720 D3.
 Grindelwald Gletsjer *4, 686 C1.
 Grinderwaard *18, 672 B2.
 Grindkist (spoorwegwezen) 3, 487.
 Grindsted *8, 688 B3.
 Grindsted Aa *8, 688 B3.
 Grindweg 24, 95.
 Grinzing *24, 79; 24, 80.
 Gris, Kaap *12, 464 G6.
Grisaille; 6, 699.
 Grischuns = **Graubünden** = Grigioni.
 Grisee = **Gresik**.
 Gris Nez *11, 96 D1.
Grivegnée; *16, 704 D2.
Grobendonk; *2, 512 C3.
Grobendonk (geslacht); 22, 630.
Grobogan; *14, 496 F3; 20, 20.
 Grocheo, Johannes de 11, 120.
 Grodeck, Melchior 8, 290.
 Grodek *20, 64 E4.
Grodno; *20, 64 E2.
Groede; *24, 512 B3.
Groei; 16, 360.
 Groenbergen (kasteel) 21, 135.
 Groene-eilanden (Bismarck-archipel) *5, 243.
 Groenehoek *2, 512 B3.
 Groen Eiland (bij Saba) *21, 138.
Groenendaal; *6, 96 C3.
 Groenendijk (dorp) 13, 521.
 Groenenscheldt, Anna 24, 703.
 Groeneveld *9, 352 A2.
 Groeneweg, L. 19, 639.
Groengronden; 4, 244.
Groenland; *18, 608 O2.
 Groenland Zee *18, 608 R2.
Groenlo; *11, 512 G3.
 Groenrijpheid (graan) 17, 448.
 Groensteen (geol.) 10, 268.
Groen van Prinsterer, Mr. G.; (Duitsch annexionisme) 2, 406; (Antirevolution. partij) 2, 482; (Christelijke pers), 7, 465; (Zeven Haagsche Heeren) 12, 578; 20, 598; (schoolstrijd) 21, 348.
 Groepenbeweging (Buchmanbeweging) 19, 349.
Groesbeek; *11, 512 D4.
 Groet (dorp) 21, 352.
 Groet (polder) *18, 672 A3.
 Groeve, De (dorp in Drente) *9, 352 B1; 24, 684.
 Groeve, De (dorp in Gron.) *12, 448 C2.
 Groeve, De (vaart in Groningen) 9, 737.
 Groevbieren (folkl.) 9, 246.
 Grol (plaats) 12, 400.
Grolier, Jean; 22, 330.
 Grollo *9, 352 B2.
 Gromalca (metaal) 7, 500.
 Grommelsteen (folkl.) 9, 234.
 Gromoskin *3, 246 C2.
Gronau; *19, 336 F4.
Gronde; (watercapaciteit) 24, 26.
 Gronden (zeewezen) 3, 733.
 Grondprofiel (bodemkunde) 12, 410.
Grondsoort; 12, 410.
Grondstemmen (bij orgel); 19, 244.
 Grondstopper (scheepv.) 8, 625.
 Grondthema (muziek) 16, 272.
 Grondtype (bodemkunde) 12, 410.
 Grondvormen (biologie) 13, 478.
Grondwater; 6, 786; 9, 420; 24, 32.
Grondwet (gesch.); 13, 462.
 Grönfjorden = **Green Harbour**.
Groningen (Ned. prov.); 12, 448.
Groningen (Ned. stad); (geslacht Gockinga) 12, 65; *12, 448 C3; (plattegr.) 12, 448; (Kapteyn-laboratorium) 15, 31.
 Groningen (Suriname) *22, 320 C2.
 Groningen, Jan van 22, 355.
 Groninger Wad *12, 448 B2.
Gronsveld; *16, 448 B5.
Groot, Hugo de; (apologie) 2, 580; (H. de Groot-poortje) 12, 152; (vervolg op „inleiding”) 15, 145; (taalzuivering) 22, 400.

- Groot Altai *3, 480 G4.
Groot Ammeis; *24, 688 E3.
 Groot Atjeh *22, 288 A1 nr 1.
 Groot Baai *21, 123.
 Groot Bahama *23, 320 K5.
 Groot Bahama Bank *23, 320 K6.
 Groot Barrière Rif *3, 288 H2.
 Groot-Bassam (havenstad) 14, 379.
 Groot-Berenmeer *18, 608 G3.
Groot-Brittannië; 3, 470 473; *12, 464; (graafschappen) *12, 512.
 Groot Brogel *16, 480 C2.
 Groot-Brusselsche Identificatiedienst 13, 824.
Groot-Bijgaarden = Grand-Bigard; *6, 96 C3.
 Groot-Cayman *17, 608 C2.
 Groot-Châtillon *22, 320 C2; 22, 343.
 Groot Comoro *1, 536 H6; 7, 771.
 Grootdadigheid (moraaltheol.) 21, 80; 23, 731.
 Groote, A. W. (stenogr.) 22, 145.
 Groote Aletschfirn *4, 686 B2.
 Groote Antillen = **Antillen**, Groote.
 Groote Atlas = Sahara-Atlas *1, 520 D1; 3, 272.
 Groote Australische Golf *3, 288 D5.
 Groote Beek *6, 96 F1.
 Groote Berg *8, 363.
 Groote boon (tuinboon) 22, 826.
Grootebroek; *18, 672 B3.
 Groote Dajakrivier = Kahajan = **Dajakrivier**, Groote.
 Groote Eiland *3, 288 F1; 7, 58.
 Groote Emme *24, 720 C2.
 Groote Erg, Oostelijke *17, 262 J5.
 Groote Exuma Eilanden *8, 327 E1.
Grootegast; *12, 448 B3.
 Groote getallen, wet der (wisk.) 24, 179.
 Groote Hongaarsche Laagvlakte = **Alföld**.
 Groote Keurvorst, de 11, 153.
 Groote Kokel *19, 112 I3.
 Groote Laek *16, 480 A3.
 Groote Mythen *24, 720 D2.
Grootenberge; *19, 176 C4.
 Groote Nete = **Nete**, Groote.
 Groote Oase *1, 520 F2.
 Groote Oceaan = **Stille Oceaan** = Stille Zuidzee = Pacific.
 Groote Oesen *10, 432 I3.
 Groote Raad van Mechelen 13, 540.
 Groote Schreckhorn *24, 720 D3.
 Groote Schijn *2, 512 C3.
 Groote Sint Bernhard *24, 720 C5.
 Groote Sjt *17, 262 J3.
 Groote Steppe *1, 520 E3.
Groote Syrte = Sydra, Golf van; 1, 520 E1.
 Groote Viktoria-Woestijn *3, 288 D4.
 Groote Visch Baai *1, 520 E6.
 Groote Wannehorn *4, 686 C2.
 Groote Wetering *11, 512 E2.
 Groote Windgälle *24, 720 D3.
 Groote Winter Bergen *1, 520 F8.
 Groote Woestijn = **Sahara**.
 Groote Zandwoestijn *3, 288 C3.
 Groote Zoutpan *21, 123.
 Groote Zoutwoestijnen *3, 480 C5.
 Grootfontein *1, 536 E6.
Groot Fort Filips; 11, 144 A1.
Groot-Gelmen; *16, 480 B5.
Groothandel; 12, 694.
 Groot Idi (Sumatra) 13, 827.
 Groot Jedlersdorf *24, 79.
 Groot Kabylië *17, 262 I2.
 Groot-Kanischa *13, 512 B3.
Groot-Kei = Noehoe Joet; 15, 151; *17, 816 C3.
Groot-Kwartier; *8, 363.
 Grootland Kust *21, 48 H1.
 Grootlandsrug *21, 48 H1.
 Grootland Toendra *21, 48 H1.
 Grootlinden *4, 275.
 Grootlo *2, 512 C4.
 Grootloge (vrijmetselarij) 23, 736.
Groot-Loon; *16, 480 B5.
 Groot Medhuizen *11, 208 D1.
 Grootmeester (vrijmetselarij) 23, 736.
 Groot Millebrugge *11, 144 B2.
 Groot Namaland *1, 536 E7.
 Groot Natoena *18, 432 C5.
 Groot Nederland (letterk. tijdschr.) 6, 548.
 Groot-Nicobar *10, 224 G6.
 Groot-Oosten (vrijmetselarij) 23, 734.
 Groot Raffel (krankzinnigengesticht) 24, 10.
 Groot Rusland *10, 448 H3.
 Groot Scheepvaartkanaal *9, 512 E2.
Groot Sehermer; *18, 672 A3.
 Groot Schisma (1378-1417) 24, 162.
Groot-Spauwen; *16, 480 C5.
 Groot speenkruid 13, 122.
Groot Synthe; *11, 144 B1.
 Groot Tawali = **Kasiroeta** = Sigara.
 Grootvizier 23, 520.
 Groot Zoutmeer = **Salt Lake**, Great.
 Grosa, Punta *3, 650 B2.
Grosage; *13, 176 C3.
Gros-Fays; *18, 240 C7.
 Gros Nez, Kaap *14, 802.
 Grosny *21, 48 F6.
 Gross *22, 320 C2.
 Gross, Hans 11, 653.
 Grossa *14, 626 B2.
 Grossbetschkerek = **Velika Beekerek** = Nagy-Becskekerek.
 Grosse Priel (berg) 21, 188.
 Grosser Altvater (berg) 4, 609.
 Grosser Belchen (berg) 4, 609.
 Grosse Schneeberg *9, 512 G3.
 Grosse Schütt *13, 512 C1.
Grosseto; *14, 320 C3.
Grossglockner; *19, 112 C3.
 Grossholtz, Marie 23, 27.
 Grosshorn *4, 686 B2.
 Grosskikinda = **Velika Kikinda** = Nagy-Kikinda.
 Gross Rachel *5, 578 B3.
Grosswardein = Oradea Mare = Nagy Varad; *19, 112 G3.
 Groszcomburg, abdij 12, 653.
 Groszschiffahrt-kanaal 6, 208.
 Groszstrubel *4, 686 B2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Grosz Venediger *14, 320 D1.
 Grosz Wossek *5, 578 D1.
Grot; 13, 437.
Grotelend, G.; 3, 196.
 Grotesk (lettertype); 16, 341; 21, 368.
 Grotta azura = **Blauwe Grot.**
 Grottabianca *6, 798.
 Grotta Campana (Etruskische schilder.) 10, 405.
 Grotta del Bovemario *6, 798.
 Grotta del cane (bij Napels) 13, 488.
 Grotta di Matromania *6, 798.
 Grotta Marmolara *6, 798.
 Grotta verde *6, 798.
 Grotte de la Porte-Aïve (prov. Luxemburg) 13, 615.
 Grottenolm (Grotsalamander) 13, 438; 19, 20.
 Grottger, Artur 20, 47.
Grouchy, E., markies van; 24, 34 35.
 Group, Monte *16, 22.
Grouw; *11, 208 C2.
Grubbenvorst; *16, 448 D3.
 Grubenwald *4, 686 A1.
Gruber S.J., H.; 22, 476.
Grudziadz = Graudenz; *20, 64 C2.
 Grufenberg, Michail 5, 751.
Gruitrode; *16, 480 C3.
 Grumant City *18, 704 bkrt.
 Grünauer Alpen *2, 40 E2 sub G4e.
Grünberg; *9, 576 F3.
 Grünberger handschrift 15, 548.
 Gründ *4, 686 A2.
 Gründecker Bergen *2, 40 E2 sub F2d.
 Grundhof *16, 735.
 Grundy, Mrs. 18, 88.
Grune; *16, 736 C2.
 Grünenberg *4, 686 B1.
Grünwald, Matthias; 7, 705.
 Grünfeld, Paul 22, 125.
 Grünhorn *4, 686 C1.
 Grünsberg, Louis 23, 331.
 Grünsteinfacies (geol.) 1, 153.
Grupont; *16, 736 C2.
Grutto; 20, 802.
 Gruuthuse, Heeren van 6, 359.
 Gruyer, Henri 16, 187.
Gruyère; *24, 720 C3.
 Gruyters, Maria Elisabeth 16, 430.
Gruz = Gravosa; *8, 490 E3.
 Grylli (caricatuur-teekeningen) 7, 15.
Grijpskerk (Gron.); *12, 448 B2.
Grijpskerke (Zeeland); *24, 512 B2.
 Grijpvoegel (myth.) 2, 824; 12, 376.
 Gspaltenhorn *4, 686 B2.
Gstaad; *4, 686 A2.
 Gsteig (bij Diablerets) *4, 686 A2.
 Gsteig (bij Interlaken) *4, 686 B1.
 Gsteigwiler *4, 686 B1.
 Gsür *4, 686 B2.
 Guacanayabo, Golf van *17, 608 D1.
Guadalajara (Mexico); *18, 608 H7.
Guadalajara (Spanje); *21, 752 E2.
Guadalaviar = Turia; *21, 752 F3.
 Guadalhorce *21, 752 D4.
Guadalquivir; *21, 752 D4.
 Guadalupe (São Thomé) *1, 520 bkrt e.
 Guadalupe (Ver. St. v. Amer.) *23, 320 C5.
 Guadalupe, Sierra de (Ver. St. v. Amer.) *23, 320 E4.
 Guadarrama, Sierra de *21, 752 E2.
Guadeloupe; 12, 247; *24, 656 C1.
 Guadalupe, Sierra de (Spanje) = **Sierra de Guadalupe.**
Guadiana; 2, 289; *21, 752 C3.
Guadix; *21, 752 E4.
 Guainia *6, 160 B1.
Guaira, La; *24, 656 C1.
 Guajaramirim *6, 160 B4.
 Gualandi, Anselmo 12, 528.
Guanajuato; *18, 608 H7.
 Guana Key *21, 123.
 Guancha, La *1, 520 bkrt e.
 Guanchen (volksstam) 6, 749.
 Guandacol *2, 808 C2.
 Guandu, Rio *6, 160 bkrt A2.
 Guane *17, 608 C1.
 Guantanamo *17, 608 D1.
 Guap = **Jap.**
 Guapay = **Mamoré.**
 Guapore *6, 160 C4.
 Guapy *6, 160 bkrt C2.
 Guapy Assu, Rio *6, 160 bkrt C2.
 Guaranda (plaats) 5, 612.
 Guaratiba *6, 160 bkrt A3.
 Guarda *21, 752 C2.
Guardafui, Kaap; *1, 520 G3.
Guardati, Tommaso; 17, 318.
 Guardia, president 8, 214.
Guardini, Romano; 20, 338.
 Guastallienen (congregatie) 2, 344.
Guatemala (stad) = Guatemala la Nueva = Santiago de Guatemala; *17, 608 A3.
Guatemala (republiek); *17, 608 A3; 21, 744.
 Guaviare *24, 656 B2.
 Guayaquil *24, 656 A3.
 Guayaquil, Golf van *24, 656 A3.
 Guaymas *18, 608 G7.
Gubbio; 14, 33.
Guben; *9, 576 F3.
Gudbrandsdal; *18, 704 B3.
Guden Aa; *8, 688 C2.
 Gudmund, Hl. 5, 239.
 Gud-i-Sirreh *1, 498 B3.
 Gudjem *8, 688 bkrt F4.
Gudula, Hl.; 10, 164.
 Guebwiller *10, 143 C3.
Guelma; 8, 59; *17, 262 J2.
 Guéméné-Penfao *6, 214 E2.
 Gueneau de Montbeillard (Fr. natuurhistoricus) 6, 433.
 Guer *6, 214 D2.
 Guérande *6, 214 D2.
Guéranger, dom Prosper L. P.; 4, 559; 12, 299; 16, 527 528; 18, 466.
 Guéret *11, 96 D3.
Guericke, Otto von; 4, 10; 16, 680.
 Guerino il Meschino (Italiaansche letterk.) 14, 355.
Guernsey; *14, 802.
 Guerre d'amis (gesch. België) 3, 447.

Guesde, Jules 6, 327; 21, 679.
 Güferhorn *24, 720 E3.
 Gugging *24, 79.
 Guggisburg *4, 686 A1.
 Guia *1, 520 bkrt c.
 Guidi, Tommaso di Giovanni di Simone 17, 296.
Guido (Guidon), St.; 2, 308.
 Guido (wijbisschop van Luik) 22, 567.
Guido van Arezzo; 1, 220.
 Guido van Columna 22, 785.
 Guido (Guidolino) di Pietro 2, 342.
 Guido van Spoleto 21, 822.
 Guignard, Jean 7, 325.
Guignies; *13, 176 A3.
Guigoven; *16, 480 B5.
Guillaume de Machel; 3, 671.
 Guillaume li Clers (schrijver) 10, 654.
 Guillemeau, J. 22, 435.
 Guilleragues, Girardin de 1, 714.
 Guillouard (Fr. rechtsgeleerde) 8, 668.
 Guimèra, Angel 7, 129.
Guinea; (Opper-Guinea) *1, 520 C4; (Neder-Guinea) *1, 520 E5.
 Guinea, Golf van *1, 520 C4.
 Guineesch biggetje 7, 170; 15, 429.
Guinegate, slag bij; 16, 556.
 Guines *17, 608 C1.
 Guingamp *6, 214 C1.
 Guipavas *6, 214 B1.
 Guipry *6, 214 E2.
Guipure; 22, 831; (Guipure d'Irlande) 14, 14.
Guipuzcoa; *21, 752 E1.
Guirsch; *16, 736 E4.
 Guiscard, Robert 4, 564.
Guise, Frans; 4, 39.
 Guise, Karel 4, 40 vlg.
 Gul, Gerardus 19, 311.
 Gula Elf *18, 704 B3.
 Guldenhasius (Zned. krijgsman) 12, 625.
 Gulden Legende 19, 519.
Gulden Snede; 23, 350.
Gulden vlies, legende; 12, 177.

Gulden Vlies, Orde van het; 19, 702.
 Gulden Wierooksvat (kerkboek) 11, 422.
Gulick, van; (wapen) 13, 185 186.
 Gulielmus de San Vico (Carmeliet) 7, 32.
 Gulielmus Durantis (rechtskundige) 11, 12.
 Gulik = **Jülich**.
Gulke = Goë; *16, 704 E2.
Gullegem; *24, 176 C5.
Gulp; *16, 448 C5.
Gulpen; *16, 448 C5.
 Gulpenberg *16, 448 C5.
 Gulpen op den Berg (thans Magraten) 17, 196.
Gulzigheid; 13, 534.
 Gumälius (Zweedsch schrijver) 24, 755.
Gumbertus, Hl.; 4, 734.
 Gümmelen *4, 686 B1.
 Gummfluh *4, 686 A2.
 Gummiboom 10, 414.
 Gümülsjina = **Komotini**.
 Gumusjehane *3, 35 D2.
 Guna (berg) 1, 245.
 Gunaikon (vrouwengalerij in basieliek) 17, 333.
 Gundelfinger, Friedr. 12, 547.
 Gundelfingius, Andreas 2, 73.
 Gundobad, koning 10, 274.
 Guniperus virginiana (plantk.) 7, 178.
 Güns *13, 512 B2.
 Gunsight *3, 18 D6.
 Gunthamund (koning) 10, 433.
 Günther, Siegmund (1848-1923) 1, 148.
 Gunther (Burgundenkoning) 18, 524.
 Gunther van Bamberg (bisschop) 10, 538.
 Günz *9, 512 D4.
 Gurnay, Elisabeth 11, 238.
 Gurnigel *4, 686 A1.
 Gurro *16, 22.
 Gurupa *6, 160 E2.
 Gurupy *6, 160 F2.

Gusane *11, 348.
Gustaaf I Wasa; 7, 474.
 Gustaffson, Greta 11, 345.
Gutberlet, K.; 18, 471.
 Gutenberg, B. 1, 138 140 150.
 Gutenbrunnen *4, 686 A2.
 Gutermann, Sophie 16, 135.
 Gutha (genotmiddel) 5, 102.
 Guthrie *23, 320 G3.
Gutland; *4, 432 E3.
 Guts (houtbeitel) 13, 626; 22, 134.
Gutschoven = Gutsenhoven; *16, 480 B5.
 Guttannen *4, 686 C1.
 Gutturale (taalk.) 17, 379.
Gutzmann, H.; 3, 175.
 Guyaba *6, 160 D5.
Guyana; (plaats) *22, 320 C2; (landschap) *24, 656 D2; (bergland van) *24, 656 C2; (oude naam) 24, 217.
 Guyana, Nederlandsch = **Suriname**.
 Guyart Desmoulinns (kanunnik) 11, 683.
 Guy de Lusignan (koning van Jerusalem) 5, 822.
 Guye, pollepel van (gehoorappaaraat) 11, 474.
Guyenne; *11, 96 C4.
 Guyton de Morveau (natuurhistoricus) 6, 433.
 Guzman Blanco (dictator) 23, 274.
 Gwächtenhorn *4, 686 C1.
 Gwadoer *3, 448 D6.
Gwailior; *10, 224 D2.
 Gwatt *4, 686 B1.
 Gwelo (plaats) 20, 614.
 Gwerbeth (zalige maagd) 10, 38.
 Gwerziou (Bretonsche letterk.) 6, 212.
 Gwynedd, Maelgwn (vorst van Wales) 10, 50.
Gwynn, Dr. John; 3, 28.
Gyarus = Gyaros = Gyara; *12, 384 F5.
 Gydefiske (kabeljauwvangst) 16, 368.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

Gyges (koning van Lydië) 1, 591;
6, 752.
Gyges (gigant) 11, 802.
Gyldenlöves Høj *8, 688 E3.
Gylles, Pierre 2, 762.
Gijlswijk O.P., mgr. B. A. 23,
102.
Gymnasium; 17, 614.
Gymnopediën (oud-Grieksche feesten) 10, 629.
Gymnosophisten (sekte) 14, 421.
Gympie *3, 288 I4.

Gijn (takel) 14, 722.
Gynaecocratie 11, 769.
Gynocardia (plantk.) 7, 334.
Gijon *21, 752 D1.
Gyöngyös; *13, 512 E2.
Györ = Raab; *13, 512 C2.
Gijpen (zeilen) 24, 530.
Gyroëder (kristalvorm) 19, 601.
Gyrocoop; 5, 422.
Gijsen, Marnix (J. A. Goris); 8, 704.
Gijsels, Willem; aanv. dl i.v. Vlaamsch Leven.

Gytheum = Gythion = Gythium; *12, 384 D6.
Gythion, Golf van *12, 384 D6.
Gyula (Hongarije) *13, 512 G3.
Gyula Fehérvár (Roemenië) = **Alba Julia** = Karlsburg.
Gyvelde; *11, 144 C1.
Gijverinkhoeve; *24, 176 A4.
Gijzegem; *19, 176 D4.
Gijzelbrechtegem *24, 176 D5.
Gijzen, Marnix; 18, 564.
Gijzenzele; *19, 176 C4.

H

Haacht; *6, 96 D2.
Haften; *11, 512 A4.
Haag, Den = **Gravenhage**, 's.
Haagdoorn 17, 417.
Haagdoornkoude (folkl.) 24, 424.
Haagsche Kunstkring 22, 700.
Haagsch Verdrag (1795) 21, 525.
Haaien; 10, 11; 22, 698.
Haak (maaien) 24, 569.
Haakbus (geweer) 11, 732; 23, 791.
Haakon VII Land *18, 704 bkrt.
Haakon de Goede (v. Noorwegen) 18, 663.
Haakon van Zweden en Noorw. 10, 802.
Haaks (lichtschip) *18, 320 B2; 18, 644.
Haaksbergen; *19, 336 E4.
Haaltert; *19, 176 D4.
Haamstede; *24, 512 B2.
Haan, Carry de = **Bruggen**, Carry van.
Haan, De *24, 176 C1.
Haan, Gerard de 11, 311.
Haan, Jac. Israël de; 6, 360.
Haan Manifarges, de (zangeres) 18, 643.
Haapajärvi *10, 720 C3.
Haar, De (Drente) *9, 352 B2.
Haar, De (Gron.) *12, 448 A3.

Haar, De (gem. Amerongen) *23, 128 C2.
Haar, De = Haarzuilen (prov. Utrecht); *23, 128 A2.
Haarboskever 17, 642.
Haard (aanv. dl).
Haardplaat 23, 748.
Haardracht; (China) 7, 393.
Haaren; *18, 631 G2.
Haarle *19, 336 C3.
Haarlem; (nieuwe St. Bavo) 5, 814; *18, 672 A4.
Haarlemmerliede en Spaarnwoude; *18, 672 A4.
Haarlemmermeer(polder) *18, 672 A4.
Haarlemse Dingsdaaghse Courant 8, 233.
Haarlerberg; *19, 336 C3.
Haarlo *11, 512 G3.
Haarscheuren (ceramiek) 7, 240.
Haarsteeg *18, 631 G1 nr 29.
Haarstrang *9, 512 B3.
Haart *11, 512 G4.
Haartaailing (plantk.) 17, 170.
Haarzuilen = **Haar**, De.
Haas, Hermann 15, 729.
Haas, R. 5, 485.
Haasdonk; *19, 176 E2.
Haasrode *6, 96 D3.

Haastrecht; *24, 688 E3.
Haatzaaiartikelen (Ned.-Indië) 9, 446.
Habana = **Havana** = San Christobal de la Habana.
Habarane *7, 265 B2.
Habay-la-Neuve; *16, 736 D4.
Habay-la-Vieille; *16, 736 D4.
Habeas-corpus-act; 21, 495.
Habergy = Heverding; *16, 736 E4.
Haberl, F. X.; 20, 490.
Haberlandt, G.; 6, 136.
Habets, Willem (ordestichter) 9, 168.
Habichtsburg = **Habsburg**.
Habkern *4, 686 B1.
Habkerntal *4, 686 B1.
Hab Roed *3, 686 D5.
Habsburg (dynastie Bohemen); 22, 806.
Habsburg = Habichtsburg; *24, 720 D2.
Haccourt; *16, 704 D2.
Hachette, Jeanne 4, 189.
Hachy; *16, 736 D4.
Hack, Alexander 23, 14.
Hackfortsche Beek (Gelderl.) 23, 665.
Hacking *24, 79.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Hacquart**, Ch. (aanv. dl); 6, 547.
Hacquegnies; *13, 176 B2.
Hadda *1, 536 bkrt a C3.
Haddington (graafschap) *12, 512 nr 70.
Haddington (stad) *12, 464 E4.
Hadele-Goebou *1, 243 C2.
Haderslev = **Hadersleben**; *8, 688 C3.
Hades; 1, 311 624; 7, 626.
Hadjin *3, 35 C4.
Hadley, G.; 21, 801.
Hadramaut; *3, 448 B7.
Hadria (plaats) 3, 283.
Hadrianus (keizer); (colonaat) 1, 517; (baarddracht) 3, 490; (edictum perpetuum) 9, 715.
Hadrianus I, paus; 8, 737.
Hadroom (plantk.) 23, 161.
Hadzjipoer *11, 334 D2.
Hádzjrat Maktoebat (praehist.) 13, 439.
Haebler, J. 14, 79.
Haecker, Th. (aanv. dl).
Haelen; *16, 448 C4.
Haematemesis (geneesk.) 16, 782.
Haematiet (mineraal); 10, 337.
Haematinon (glas) 12, 19.
Haematoom (geneesk.) 5, 354.
Haemine (scheik.) 12, 621.
Haemoleucocyten (biol.) 5, 345; 16, 760.
Hagar; 14, 299.
Hage, J. van den 19, 23.
Hagedis-eiland *7, 160 B3.
Hagel; 19, 333.
Hageland *4, 404 C2; 6, 95.
Hagelberg *9, 512 E2.
Hagelschotziekte (plantk.) 15, 229.
Hagelzakje (dodaars, kleine fuut) 9, 492.
Hagen; *9, 576 B3.
Hagen Berg *8, 688 D2.
Hagenbrunn *24, 79.
Hagen Gebergte *3, 480 L9.
Hagestein; *24, 688 F3.
Hageveld; 5, 636.
Haghespelen (rederijkerswedstrijd) 16, 92.
Haghespelers, De (tooneelgezelschap) 23, 354.
Hagi (landstreek Korea) 15, 610.
Hagion, Golf van *12, 384 F2.
Hagion Myron *3, 672 bkrt c c1.
Hagios Elias (berg) 7, 427.
Hagios Eustratios = **Hagiostrati**; *12, 384 G3.
Hagios Georgios *12, 384 E5.
Hagiostrati = **Hagios Eustratios**.
Hague, Kaap de la *11, 96 C2; *14, 802.
Hagnenac *10, 143 C2.
Hahnenmoos *4, 686 A2.
Hahuat (Azteken-stam) 3, 479.
Haida *5, 578 C1.
Haidarabad (Dekan) *10, 224 D4.
Haidarabad (Sind) *10, 224 B2.
Haidertesen (econ.) 19, 154.
Haidinger (instrumentmaker) 15, 350.
Haifa; *19, 384 B3; 19, 395.
Hafl *3, 448 B6.
Hail Columbia (Amerik. volkslied) 23, 615.
Haillet; *18, 240 D2.
Haimhram, Hl. 10, 180.
Hain, Ludwig 14, 79.
Hainan; *7, 384 E8.
Hainaut = **Henegouwen**.
Haine (Henegouwen) = **Hene**.
Haine (Brabant) *6, 96 C4.
Haine Aimeres *13, 176 D4.
Haine-Saint-Paul; *13, 176 D4.
Haine-Saint-Pierre; *13, 176 D4.
Hainin; *13, 176 C4.
Haiphong; *7, 384 D7.
Hairion, Fr. (aanv. dl).
Haissin = **Gaissin**.
Halti; 12, 639; *18, 608 L8.
Haïtien, Cap *12, 639.
Hai-tsjeng *7, 384 D3.
Hai-tsjou *7, 384 G4.
Hajdú *13, 512 G2.
Hajdú-Böszörmény *13, 512 G2.
Hajdú-Dorog *13, 512 G2.
Hajdú-Szoboszló *13, 512 G2.
Hajjardên = **Jordaan**, de.
Haka (handelsvereniging) 12, 497.
Hakalau *12, 822.
Hakama (Jap. kleedingstuk) 14, 476.
Hakannson Gebergte *15, 512 F5.
Hakendover; *6, 96 C3.
Hakenkruis; 22, 356.
Hakodate; *14, 464 E2.
Hakoreins *1, 658 C2.
Hal = **Halle** (Brabant).
Halan Gebergte *3, 686 D4.
Halanzy = **Helsingen**.
Halar *3, 672 bkrt b.
Halaten (mineraal) 12, 652.
Halawa *12, 822.
Halawan *3, 686 D3.
Halberstadt; *9, 576 D3.
Halbfranzband (boekbinderij) 12, 651.
Halcyoniformes (dierk.) 24, 609.
Halden = **Frederikshald**; *18, 704 B4.
Halditschokko = **Haltia**.
Hale, G. E.; 17, 59.
Haleakala *12, 822.
Haleb = **Aleppo**.
Halen (stad Belg. Limb.); *16, 480 A4.
Halen (bij Harbodem; Fransch Vlaand.) = **Hallennes-lez-Haubourdin**; *11, 144 D3.
Halévy, Lud. (1834-1908) 16, 395.
Halewijn = **Halluin**; *11, 144 E2.
Halfa *1, 536 bkrt a A3.
Halfepiphyten (plantk.) 10, 275.
Halfsteensverband (bouwsk.) 17, 565.
Halfvasten = **Midvasten** 16, 10; 21, 449.
Halfweg *18, 672 A4.
Halfwinder (zeilvaart) 22, 822.
Halicarnassus (mausoleum); 22, 641.
Halicz *19, 112 H2.
Haliet = **Steenzout**.
Halifax, C. W.; 6, 125.
Halifax (Eng.) *12, 464 bkrt 1.
Halifax (Canada) *18, 608 M5.
Halifax (kunstschaats) 1, 335.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Halil (Joodsch muziekinstrument) 14, 616.
Halimoen (berg) 20, 169.
Haliplankton (biol.) 19, 798.
Hall (Gelderl.) *11, 512 E3.
Hall (Tirol) *22, 650.
Hallaar; *2, 512 C4.
Hallam, Arthur 22, 516.
Halland; *18, 704 A4.
Hallands Väderö *8, 688 F2.
Halle (prov. Antwerpen) *2, 512 C3.
Halle = Hal (Belg. Brabant); *6, 96 B4.
Halle (Duitschl.); *9, 576 E3.
Halle (Gelderl.) *11, 512 F 4; 24, 543.
Halle-Booienhoven; *6, 96 F3.
Hallehuis 5, 532.
Hallein *19, 112 C3.
Hallel-psalmen 14, 615.
Hallen, Andreas 24, 757.
Hallennes-lez-Haubourdin = **Halen** (bij Harbodem).
Haller, A. v.; 19, 736
Halletoren 4, 404.
Halleux; *16, 736 D2.
Halley, Edm.; 1, 267; 10, 21; 17, 782.
Halligen; *9, 512 C1.
Hallingdal; *18, 704 B3.
Hallonen, Pekka (Finsch schilder) 10, 725.
Halls Creek *3, 288 D2.
Hallstatt; *19, 112 C3.
Hallström, Ivan 24, 757.
Halluin = **Halewyn**.
Hallum *11, 208 C1.
Hallwachs, W. 20, 642.
Hallwiler Meer *24, 720 D2.
Halm 12, 210.
Halma; *16, 736 B2.
Halmaal; *16, 480 A5.
Halmahera = Djailolo = D(s)jilolo = Gilolo; *17, 816 B1.
Halmstad; *18, 704 C4.
Halmvliegen 19, 804.
Halmyros *12, 384 D3.
Halna = Aulne = Alne = Aune.
- Halo**; 16, 661.
Halogenen; 1, 71.
Halonen, E. 10, 725.
Haloneses = **Cheliod(h)romia**.
Hals *24, 688 B4.
Hals, Frans; 18, 389.
Halsbandpekari (dierk.) 19, 584.
Halsey en Rowan, premiestelsels van 16, 627.
Halssnoeren (uniform) 11, 27.
Halsteren; *18, 624 A1.
Haltia = Halditschokko; *10, 720 B2.
Haltinne; *18, 240 D2.
Halveering (wiskunde) 17, 385.
Halvemaan Eiland *18, 704 bkrt.
Halvinkhuizen *11, 512 C3.
Haly Abbas (Perzisch geneesheer) 1, 801.
Halys; 15, 318; *15, 368 B2.
Ham (Frkr.) *11, 144 B3.
Ham, Den (Groningen) *12, 448 B2.
Ham, Den (Overijssel); *19, 336 D3.
Ham, Den (Utrecht) *23, 128 C2.
Ham, P. P. H. van 16, 591.
Hamada zie Hammeda.
Hamadan; *3, 448 B5.
Hamar; *18, 704 B3.
Hamblin *3, 18 C1.
Hamborn; *9, 576 bkrt.
Hambroek, Ant. 8, 248.
Hamburg; *9, 576 C2.
Hamburger, S. H. 17, 124.
Hamdâni, Al (Arabisch geograaf) 2, 631.
Hämeenlinna = Tavastehus; *10, 720 B3.
Hamel (dierk.) 10, 164.
Hamel, G. A. Van; 20, 217.
Hamelin; *9, 576 C2.
Hamersveld 16, 346; *23, 128 C2.
Hamerteen (geneesk.) 11, 194.
Ham-heung *14, 464 B3.
Hami = Chami = Kami.
Hamilton (Alabama) *1, 649 B2.
Hamilton (Nevada) *6, 670 D2.
Hamilton (Schotland); *12, 464 D4.
- Hamilton** (Ohio); *14, 39.
Hamilton (Ontario); *18, 608 L5.
Hamilton, Henry (pseud.) 21, 750.
Hamilton Inlet *6, 734 L3.
Hamilton River *6, 734 K3.
Hamina = Frederikshamn; *10, 720 C3.
Hamipré; *16, 736 C3.
Hamito-Semitische talen 1, 539; 2, 539; 21, 452; 22, 397 662.
Hamm; *9, 576 B3.
Hammada (Marokko) *17, 262 E5.
Hammada (Algerië) *17, 262 F5.
Hammada-Ain Berka *17, 262 B7.
Hamam = **Callirrhoë** (stad aan de Doode Zee).
Hammâm Darradzj = **Bulla Regia** (stad in N. Afrika).
Hammamet (stad) *14, 320 C6.
Hammamet, Golf van *17, 262 L2.
Hamme (Belg. Brabant); *6, 96 C2.
Hamme (O. Vl.); *19, 176 D3.
Hammeda (rotswoestijn) 1, 520; 21, 160.
Hamme-Mille; *6, 96 D3.
Hammen *24, 512 C2.
Hammerfest; 16, 128; *18, 704 E1.
Hammer Odde *8, 688 bkrt F4.
Hammersfors (waterval in Zweden) 14, 79.
Hammershøj, Vilhelm 8, 697.
Ham Mispa = **Maspha** (Palestina).
Hammoerabi; 3, 490 515 517.
Hammond (Vereen. St.); *14, 39.
Hammont (Henegouwen) 21, 191.
Hamoen *1, 498 B3.
Hamoen-i-Lora *3, 686 C3.
Hamoeni Masjkel *10, 224 A2.
Hamoeni Sawaran *10, 224 A1.
Hamoir; *16, 704 D3.
Hamois; *18, 240 D3.
Hamont (Belg. Limburg); *16, 480 C2.
Hampshire = Hants (graafschap in Eng.); *12, 512 nr 6.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Hampteau**; *16, 736 C1.
Hamsun, Knut; 2, 309.
Ham-sur-Heure; *13, 176 E5.
Ham-sur-Sambre; *18, 240 B2.
 Hamweg *12, 448 C3.
 Hamza (broer van Abbas I van Perzië) 1, 214.
 Hamzeering (taalk.) 22, 137.
 Han (Chineesche staat) 7, 400.
 Han (vorstenhuis in China) 7, 399 401.
 Han = **Han-sur-Lesse**.
 Hana *12, 822.
 Hanastan = **Armenië**.
 Hanathon (stad Palestina) 24, 455.
Hanau; *9, 576 C3.
Hand; (lichaamsdeel) 16, 209; (symboliek) 17, 166; 22, 364.
 Handbus (geweer) 11, 732.
 Handdeelig (plantk.) 5, 280.
 Handegg Fall *4, 686 C1.
 Handel *18, 631 J2 nr 105.
Handel, Kath. Raad v. d. (aanv. dl).
Handelmaatschappij, Nederlandsche; 3, 738; (filialen) 10, 695; (maatschappijconditie) 16, 819.
 Handelsaardrijkskunde 9, 683.
 Handelsinlichtingen, bureau voor 6, 497.
Handelskamer; 14, 784.
 Handelskamer, Coöperatieve Groot-handelsvereniging De 8, 117.
Handelsrecht; 6, 506.
 Handengebarentaal 8, 452.
 Hand- en spandienst 8, 198; 24, 41.
 Handentaal 7, 428.
Handgeld; 3, 86.
 Handgeschept papier 11, 682; 19, 442.
 Handgift 3, 86.
 Handjesbloem 22, 72.
 Handlobbig (plantk.) 5, 280.
 Handpikersel (typographie) 22, 675.
 Handspletig (plantk.) 5, 280.
Handzame; *24, 176 B3.
Haneffe; *16, 704 C2.
 Hanevoet (plantk.) 5, 803.
- Hanford *6, 670 C2.
 Hangendgletscher Horn *4, 686 C1.
 Hanggeranium 19, 587.
 Hangkast 5, 207.
Hangö = Hanko; *10, 720 B4.
 Hangoorschaap 4, 615.
 Hangspoor 22, 745.
Hangtsjou; *7, 384 H5.
Hanhai; *3, 480 G4.
 Hanhereder *8, 688 C1.
 Hanifen (Islam) 17, 786.
 Hanish, O. 17, 362.
 Haniwa (Jap. graffiguren) 14, 469.
 Han-Jang *7, 384 F5.
 Han Ju (Chin. schrijver) 7, 410.
 Hank *18, 631 E1 nr. 5.
 Hank (garen) 11, 352.
 Hankate *19, 336 C3.
 Han-kiang (bij Hankou) *7, 384 E4.
 Hankiang (bij Swatou) *7, 384 G6.
 Hanko = **Hangö**.
 Hankou = Woehan *7, 384 F5.
Hanna (landstreek Moravië); 18, 65.
Hanneche; *16, 704 B2.
Hannibal (stad Vereen. St.); *14, 39.
Hannibal (4°); 16, 613.
 Hannibalianus (neef van Constantijn den Grooten) 8, 59.
Hannover (stad); *9, 576 C2; 17, 658.
 Hannover (eil.) *24, 656 B8.
 Hannover (Eng. koningshuis) 12, 472 732.
Hannuit = Hannut; *4, 432 D2.
Hanoi; *10, 224 J3.
Hanret; *18, 240 C1.
 Hans, P. 15, 350.
Hansbeke; *19, 176 B3.
 Hansen, Timothy 22, 640.
 Hanska, Eve de 3, 698.
 Hansklavier (muziekinstr.) 15, 350.
 Hanssens, K. L. J. 4, 457.
 Hansted *8, 688 B1.
 Hansteen, C. 1, 234.
- Hansthalm *8, 688 B1.
Han-sur-Lesse; *18, 240 D4.
 Hans van Keulen 7, 708.
 Hansweerd *24, 512 D3.
Hantay; *11, 144 D3.
 Hants = **Hampshire**.
 Han-tsoeng *7, 384 D4.
 Hantum *11, 208 C1.
 Hantumhuizen *11, 208 C1.
Hanzinelle; *18, 240 B3.
Hanzinne; *18, 240 B3.
 Haoma (aan de goden gewijde drank) 7, 757; 21, 713.
 Haori (Jap. kleding) 14, 476.
Haparanda; *18, 704 E2.
 Hapert *18, 631 G3 nr 132.
 Haplochlamydeën (plantk.) 18, 12.
Haplogie (taalk.); 22, 362.
Haps; *18, 631 K1.
 Harafoera Zee = Alfoeren Zee = **Arafoera Zee**.
Harakiri; 17, 489.
Harald Blauwtand; 8, 689.
 Haranggaol *4, 107 B1.
 Harappa (in de Pandzjab, Voor-Indië) 14, 100.
Harar; *1, 536 H4.
 Harbin = **Charblm**.
Harbodem = Haubourdin; *11, 144 D3.
 Harboi Gebergte *3, 686 D3.
 Harbo(u)r Grace *18, 608 N5.
Harburg (Wilhelmsburg); *9, 576 C2.
Harchies; *13, 176 B4.
 Harcourt, Jan van 7, 363.
 Harda *10, 224 D3.
Hardanger Fjeld; *18, 704 A3.
Hardangerfjord; *18, 704 A3.
Hardbert; bisschop; 12, 445.
 Hardegarijp *11, 208 C2.
Harden; (van oliën) 1, 71; (van staal) 1, 72.
Hardenberg, K. A. (aanv. dl).
Hardenberg, Ambt; *19, 336 D2.
 Hardersgranaat 6, 127.
Harderwijk; *11, 512 C2.
 Harderwijker Veen *11, 512 B3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Hardheid** (van water); 9, 421; 19, 626.
- Hardheidschaal**; 6, 251.
- Hardifort** = **Harrevoort**.
- Hardinxveld**; *24, 688 E3
- Hardoen** (plantk.) 9, 292.
- Hardouin-Mansart**, Jules 17, 156; 23, 393.
- Hardt** *9, 512 B4.
- Harduyn**, Justus De; 18, 380.
- Hardwar**; *10, 224 D2.
- Hardy** S.J., P. 12, 782.
- Hardy**, Rio *3, 18 A6.
- Harel**, Marie 6, 706.
- Harelbeke**; *24, 176 D5.
- Haren** (Gron.); *12, 448 C3.
- Haren** (N. Br.) *18, 631 I1 nr 40.
- Harendermolen** *12, 448 C3.
- Harenkarspel**; *18, 672 A3.
- Hargimont**; *16, 736 C2.
- Hargreaves**, James 14, 520.
- Harich** *11, 208 B3.
- Hariger** = **Heriger** (abt te Lobbes).
- Haringbloempje** 5, 720.
- Haringhuizen** (dorp) 4, 28.
- Haringvisserij**; 23, 500.
- Haringvliet**; *24, 683 B3.
- Hariulf** (aanv. dl).
- Harju** (landruggen in Finland) 10, 717.
- Harke** (sage) 13, 456.
- Harkema** *11, 208 D2.
- Harlesbosch** *18, 320 C4.
- Harleyan-style** (soort boekband) 19, 349.
- Harlingen** = **Harns** (Friesl.); *11, 208 A2.
- Harlingen** (Luxemburg) *16, 735.
- Harm**, A. J. 20, 153.
- Harmageddon**; 17, 414 415.
- Harmel**, Léon 17, 682.
- Harmelen**; *23, 128 A2.
- Harmignies**; *13, 176 D4.
- Harnas**; 10, 256.
- Harnoncourt**; *16, 736 D4.
- Harns** = **Harlingen**.
- Harood** *1, 498 B2.
- Haroeke** = **Oma** (eiland); *2, 122 B2.
- Haroeke**, Straat *2, 122 B2.
- Haroen al Rasjid**; 17, 527.
- Harp**; 10, 291.
- Harperink**, Bern. Arn. Franc. 21, 480.
- Harpolyre** (muziekinstrument) 16, 768.
- Harre**; *16, 736 D1.
- Harreveld** *11, 512 G4.
- Harrevoort** = **Hardifort**; *11, 144 C2.
- Harris**, P. (Rotary) 20, 808.
- Harrisburg** *23, 320 K2.
- Harrismith** *1, 536 F7.
- Harrison**, John, 1693-1776 (klokkenmaker) 7, 506; 16, 292; 17, 359.
- Harrison**, Robert (medestichter der Brownisten) 6, 332.
- Harrogate**; *12, 464 F5.
- Harrow on the Hill**; *12, 464 bkrt 3.
- Hars**; 4, 585; 6, 523 684 814; 12, 134 516 557; 15, 764; 22, 298 530.
- Harsdorff**, Kaspar Fredrik 8, 696.
- Harsdörffer**, G. Ph.; 7, 573.
- Harselaar** *11, 512 C3.
- Harsin**; *16, 736 C2.
- Harskamp**; *11, 512 D3.
- Harspraang**; *18, 704 D2.
- Harstad** (Noorw.) 13, 359.
- Hart**, Abraham van der 2, 261.
- Hart** (biol.); 10, 526.
- Hart** van Jesus, Heilig; (litanie) 16, 514; (H. Pirotti O.P.) 19, 771; (Aartsbroederschap) 24, 624.
- Hart van Maria** en St. Eliana, Zusters van het H. 8, 222.
- Hartasthma** 16, 609.
- Hartblok** (geneesk.) 12, 792.
- Hartembolie** 10, 156.
- Harten**, de *11, 512 C4.
- Hartenfaust** (geslacht) 6, 382.
- Hart Fell** *12, 464 E4.
- Hartford**; *23, 320 L2.
- Hartklep** (pomp) 24, 690.
- Hartland Point** *8, 165 B1.
- Hartlepool**; *12, 464 bkrt 4.
- Hartley**, D.; 8, 59.
- Hartmann von Baldegg** (pseudoniem) 1, 614.
- Hartog**, A. H. de (aanv. dl.)
- Hartschelp**; 18, 97 99.
- Hartsen** *11, 512 F3.
- Harttonen** (bij zwangerschap) 10, 794; 12, 778.
- Hartwerd** *11, 208 B2; 24, 341.
- Hartzer**, Louise 9, 168.
- Harvard**, Mount *23, 320 E3.
- Harvard sterrenwacht**; 3, 597.
- Harvard University** 6, 704; 23, 114.
- Harveng**; *13, 176 C4.
- Harwich**; *12, 464 G6.
- Harz**; 3, 525; *9, 512 D3.
- Harzburg**; *9, 576 D3.
- Harzburgerfront** (gesch. nationaal-socialisme) 13, 657.
- Harzé**; *16, 704 D3.
- Hasa** (plaats in Transjordanië) *19, 163.
- Hasa**, El (landstreek in Arabië); *2, 630 D2.
- Hasan** (sekte-stichter) 3, 162.
- Hasan-Hoesainfeest** (Islam); 17, 789.
- Hasbeja** *19, 384 D2.
- Haseldonck**, Claus van 21, 119.
- Hasil** *17, 816 B2.
- Hasjisj**; 3, 162; 13, 170.
- Haskala** (aanv. dl); 14, 617.
- Haskerhorne** *11, 208 C3.
- Haskerland**; 13, 36.
- Hasler** *8, 688 bkrt F4.
- Haslital**; *24, 720 D3.
- Hasmoneërs** (Maccabeërs) 16, 825.
- Hasor** *19, 384 C3.
- Haspe** *9, 576 bkrt.
- Haspel** (lederbereiding) 16, 211.
- Haspengouw** = **Hesbaye**; *4, 404 D2; (in Brabant) 6, 95; 16, 462 705; (in Limburg) 16, 462 705 706; (in Namen) 18, 249.
- Hassan** (sultan) 1, 619.

Vetgedrukt betekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Hassani, Eiland *1, 536 bkrt a C2.
 Hassankale *3, 35 E3.
 Hassayampa *3, 18 D5.
 Hasselaar, C. 6, 528.
Hasselt (Belg. Limburg); *16, 480 B4.
Hasselt (Overijsel); *19, 336 B2.
 Hasselt, F. J. F. v. 18, 567.
 Hassi Inifel, Fort *17, 262 H6.
 Hasslinger (geneesheer) 6, 303.
 Hastens-Grund *8, 688 E2.
Hastière-Lavaux; *18, 240 C4.
Hastière-par-delà; *18, 240 C4.
Hastings; *12, 464 G6.
 Häszlich eingerichtet, Das ist im Leben 8, 549.
 Hateg *3, 672 E2.
Hateri; *11, 512 D4.
 Hatfield, slag bij (633) 19, 547.
Hathor; 3, 198.
 Ha-tinh *18, 432 C2.
 Hato, kust van *8, 363.
 Hatoe *2, 122 B2.
 Hatoesoea *2, 122 B1.
Hatrival; *16, 736 C2.
 Hatszeg *19, 112 H4.
Hattem; *11, 512 E2.
Hatteras, Kaap; *23, 320 K3.
 Hattingen *9, 576 bkrt.
Hatvan; *13, 512 E2.
Hatzfeld = Zombolje = Dzombolj = Jimbolea; *14, 626 E2.
Haubourdin = Harbodem; *11, 144 D3.
 Hauch, Carsten 8, 694.
 Hauer, aanv. dl i.v. Deutsche ge-loofsbeweging.
 Haufendorf (dorpsvorm) 9, 506.
Haug, E.; 24, 433.
Haugesund; *18, 704 A4.
 Haukal (Arabisch geograaf) 1, 181.
 Hauki Vesi *10, 720 C3.
 Haulchin *13, 176 D4.
 Hauptbundsandstein (geol.) 5, 687.
 Haus, prof. 22, 234.
Hauset; *16, 704 F2.
 Hauslehrerschule 4, 736.
 Hausruck *19, 112 C2.
 Haussepremie 20, 162.
 Häusser, Elias David 8, 696.
Hautecombe, abdij; 6, 20.
Hautecroix=Heikruis.
 Haute-Garonne (dep.) *11, 64 nr 76.
 Haute-Loire (dep.) *11, 64 nr 54.
 Haute-Marne (dep.) *11, 64 nr 14.
 Hautes-Alpes (dep.) *11, 64 nr 88.
 Haute-Saône (dep.) *11, 64 nr 27.
 Haute-Savoie (dep.) *11, 64 nr 49.
 Hautes Fagnes = **Hooge Venen** = Hohes Venn.
 Hautes-Pyrénées (dep.) *11, 64 nr 73.
 Hauteurs de la Gatine *11, 96 C3.
 Haute-Vienne (dep.) *11, 64 nr 57.
 Hauteville, heer van 3, 193.
Haut-Fays; *16, 736 B2.
Haut-Ittre; *6, 96 C4.
Haut-le-Wastia; *18, 240 C3.
Hautrage; *13, 176 C4.
 Haut-Rhin (dep.) *11, 64 nr 12.
 Hautvilliers (klooster) 18, 595.
 Hauwaart *6, 96 E2.
 Haüy, Valentin 5, 333.
Havana = Habana = San Christobal de la Habana; *17, 608 C1; (universiteit) 21, 744.
Havay; *13, 176 C5.
Havel; *9, 512 E2.
Havelange; *18, 240 D2.
 Havelkanaal *9, 512 E2.
 Havenaalmoezenier 24, 488.
 Havenarbeider 22, 293.
 Havenhoofd 12, 815.
 Haven Plati *3, 246 C1.
Haver; 12, 210 vlg.
 Havergras 11, 136; 12, 817.
 Havernigg *8, 354 B3.
Haverskerke; *11, 144 C3.
Havezate (aanv. dl).
Havik; 23, 191.
Havannes; *13, 176 A3.
Havré; *13, 176 D4.
Havre, Le; *11, 96 D2.
 Havrvig *8, 688 B3.
Hawaiï-eilanden = Sandwich-eilanden; 8, 112; *12, 822.
 Hawasi *1, 520 G4.
 Hawi *12, 822.
 Hawkesbury, lord 16, 530.
 Hay, Ian (pseudoniem J. H. Beith) 4, 342.
 Hayange *10, 143 B1.
 Hayden (landschap Italië) 2, 200.
 Haye, Jean de la 5, 108.
 Hayem, Harlette 12, 296.
 Hayes, Mount *1, 658 C2.
 Hayford (geograaf) 1, 194.
 Hayneville *1, 649 C4.
 Hayons, Les = **Les Hayons**.
 Hayton *8, 354 C2.
Hazardspel; 14, 816.
Hazart, Corn.; 16, 753.
 Haze, Jean 9, 168.
Hazebroek; *11, 144 C3; (keure van H.) 15, 253.
 Hazegras (plaats) 6, 355.
 Hazelmuis 20, 537.
 Hazengerwe (hazengras, hazen-kervel) 9, 559.
 Hazenklaver 15, 349.
Hazenlip; 7, 382; 17, 739.
Hazerswoude; *24, 688 D2.
 H. C. S. (Holl. Chin. School) 7, 422.
 Healy, Cecil 24, 763.
 Heaviside-laag 12, 830; 22, 248 249.
Hebbel, Fr.; 4, 682.
 Hebbelijkheid (wijsb.) 13, 393.
 Hebelermeer *9, 352 C2.
 Heber *3, 18 F4.
Hébert, J. R.; 8, 138.
 Hebrecht, Het (ontginningsgebied Groningen) 4, 505.
Hebriden = Wester-eilanden; *12, 464 C3.
Hebron = El Chalil; *19, 384 C5.
Hebzucht; (iconogr.) 13, 534.
 Hecate Straat *6, 734 D3.
 Hechingen *9, 576 C4.
Hechtel; *16, 480 B3.
 Hecht en Sterk *22, 320 D2 nr 9.
 Hechtwortels 16, 692.
 Heck, Joh. 20, 738.
 Hectine (arsenikverbinding) 3, 97.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Hecto... (maten en gewichten) 17, 323.
Hedberg, Olle (Zweedsch schrijver) 24, 755.
Heddal (rivierdal) 13, 386.
Heddernheim (plaats) 18, 544.
Hédelin, François 3, 298.
Hedemarken = **Hedmark**.
Hedemora *18, 704 C3.
Hedgehog (pseudoniem W. Cobbett) 7, 636.
Hedikhuizen *18, 631 G1 nr 28.
Hedin, Sven; 8, 658.
Hedin-gebergte = **Trans-Himalaja**.
Hedland, Point *3, 288 B3.
Hedmark = Hedemarken; *18, 704 B3.
Hedonisme; 19, 81.
Hedsjas = **Hidzjaz**.
Hedylus (Grieksch dichter) 10, 269.
Heeg; *11, 208 B3.
Heegermeer; *11, 208 B3.
Heel (en Panheel); *16, 448 C4.
Heel- en vroedmeesters 3, 117.
Heelken (bij Hoorn) 4, 648.
Heelweg ten Oosten *11, 512 G4.
Heembeek (bij Brussel) 16, 29.
Heemse *19, 336 D2.
Heemskerck; *18, 672 A3.
Heemstede, Leo van = **Tepe**, Leo in aanv. dl.
Heemstede; *18, 672 A4.
Heen, De *18, 631 A2 nr 55.
Heenvliet; *24, 688 C3.
Heer, Johan de, aanv. dl i.v. Maranatha-beweging.
Heer (Ned. Limburg) *16, 448 B5.
Heer (Namen) *18, 240 C4.
Heer-Abtskerke, 's; *24, 512 C3.
Heerde; *11, 512 E2.
Heerdt *9, 576 bkrt.
Heeren, Jacobus 9, 168.
Heerenberg, 's; 10, 210; *18, 336 D3.
Heerenelderen, 's; *16, 480 C5.
Heerenhoek, 's; *24, 512 C3.
Heerentoneel, Ons (lectuur-gids) 16, 206.
Heerenveen; *11, 208 C3.
Heerewaarden; *11, 512 B4.
Heergewaad (rechtsterm) 11, 644; 16, 223.
Heer-Hendrikskinderen, 's *24, 512 C2.
Heer-Hugowaard; *18, 672 A3.
Heerjansdam; *24, 688 D3.
Heer Jansland (polder) 19, 300.
Heerle *18, 631 B2 nr 60.
Heerlen; *16, 448 C5; (vroed-vrouwenschool) aanv. dl i. v. Meuleman.
Heerlerheide *16, 448 C5.
Heers; *16, 480 B5.
Hees (Drente) *9, 352 A2.
Hees (Gelderl.) *11, 512 D4.
Hees (Belg. Limburg) *16, 480 C5.
Hees, Anna C. 9, 168.
Heesbeen *18, 631 F1 nr 20.
Heesch; *18, 631 I1.
Heesselt (dorp) 23, 207.
Heestert; *24, 176 D5.
Heeswijk; *18, 631 H2.
Heetegaal (plantk.) 22, 60.
Heetelucht-kamer 7, 221.
Heeteluchtverwarming 7, 221.
Heeten (bij Raalte) 20, 354.
Heeten-Bosch *6, 96 F3.
Heetveld (bij Vollenhove) 23, 626.
Heetwaterverwarming 7, 223.
Heever, C. M. van den 23, 105.
Heeze; *18, 631 I3.
Heefboombeweging (dierk.) 5, 69.
Heffen; *2, 512 B4.
Hefner-kaars; 16, 718.
Hegar, Fr. 24, 776.
Hegau; *9, 576 C5.
Hegeling, W. 20, 300.
Hegesias, van Magnesia; 3, 147.
Hegge *11, 512 D2.
Heggebladroller (dierk.) 5, 286.
Heggerank (Clematis) 7, 594.
Hegyalja *13, 512 G1.
Hegyeshalom *13, 512 C2.
Heian-periode (Japan); 14, 459 466.
Hei-bag *1, 498 D1.
Heiberg, J. L.; 12, 562.
Heibloem (gesticht); 6, 277; 11, 179.
Heide *18, 631 J3 nr 166.
Heidegger, M. (aanv. dl); 16, 358.
Heidelberg; *4, 330 C2.
Heidemaatschappij, Ned.; 23, 505.
Heidenheim; *9, 576 D4.
Heidenhoek *11, 512 F4.
Heiëmbeek *6, 96 C2.
Heien *16, 448 C2; 16, 586.
Heiende *19, 176 C3.
Heikant *19, 176 C3.
Heikant (Zuid-Holland); *24, 688 F3.
Heikop, De (vaart in prov. Utrecht) *23, 128 A2.
Heikruis = HauteCroix; *6, 96 B4.
Heiland *11, 512 D4.
Heilborn, Ernst 16, 515.
Heilbronn; *9, 576 C4.
Heileeuwerik 5, 702.
Heilig-Bloed-processie (Brugge) 6, 355 359.
Heilige der heiligen 13, 68; 22, 406 505.
Heilige Land 13, 78; 19, 394.
Heiligerlee; *12, 448 D3.
Heilige Trap 21, 243.
Heilige ziekte (epilepsie) 10, 271.
Heille (dorp) 21, 629.
Heilo; *18, 672 A3.
Heim, Albert 8, 96.
Heimans, E.; aanv. dl i.v. Thijssse.
Heimarmenè (noodlot) 23, 374; aanv. dl i.v. Aioon.
Heimatbeweging (Elzas-Lotharingen) 3, 413.
Heimatkunst; 11, 546.
Heimbürg, W. 4, 323.
Heimenberg (= Grebbeberg) 20, 608.
Hein, Piet = **Heyn**, P.
Heine, Frank 23, 152.
Heine, Th. Th.; 5, 483.
Heinenoord; *24, 688 C3.
Heiningbessen (plantk.) 11, 37.
Heinkenszand; *24, 512 C3.
Heino; *19, 336 B3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Heinola *10, 720 C3.
 Heinrich von Meissen 11, 148.
 Heinrich van Nördlingen 17, 193.
 Heinsberg *16, 448 D4.
 Heinsberg, Wilh. 15, 729.
Heinsch; *16, 736 E4.
 Heiplaat *20, 819.
 Heirbrug (bij Lokeren) 16, 586.
Heirmos-melodieën; 6, 601 603.
 Heiroosje 21, 14.
 Heisdorf *16, 735.
Heisenberg, W.; 12, 126; 21, 372.
 Heiskanen (geograaf) 1, 194.
Heist-aan-Zee; *24, 176 C1.
Heisterbach; (uithof bij Dordrecht) 1, 230.
Heist-op-den-Berg; *2, 512 C4.
 Heizel *6, 96 C2.
Hekelgem; *6, 96 B2.
Hekelingen; *24, 688 C3.
Hekendorp; *24, 688 E2.
 Hekkensluter (folkl.) 4, 302.
Hekla; *10, 432 C2.
Heks; *16, 480 B5.
Heks; 6, 517.
 Heksenmast (boomsoort) 8, 675.
 Heksenmeel (plantk.) 24, 323.
 Heksensteekspreek 5, 98.
 Hekwieler (raderboot) 20, 366.
Hel; (hellevuur) 23, 745.
Hela; *20, 64 C1.
 Helbak (typographie) 16, 340.
Helchteren; *16, 480 B3.
 Helcias (Oud-Test. naam) 18, 459.
Helden; *16, 448 D3.
 Helden der Zee-fonds „Dorus Rijkers” 21, 81.
 Helden-der-zee-fonds „Prins der Nederlanden” 20, 463.
 Heldenhulde (Vlaamsche vereen.) 24, 439.
Helder, Den; *18, 672 A3; 24, 244.
Heldergem; *19, 176 C4.
 Helderheidsverschil (lichttechniek) 8, 100.
Helderziendheid; 17, 60.
Helena; *23, 320 D1.
 Helena, Hl.; (en H. Kruis) 15, 719.
- Helena, Hl. = **Olga**, Hl.
 Helena (schilderes) 1, 760.
 Helena van Hongarije, Zalige 4, 360.
 Helena (echtgenoot van Juliaan den Afvalligen) 1, 593.
Helena van Mecklenburg (aanv. dl).
 Helenavaart *16, 448 C3.
 Helenaveen *16, 448 C3.
 Helfeld *11, 144 A3.
 Helgeandsholm (eiland) 22, 193.
 Helgeland *18, 704 C2.
 Helgenäs *8, 688 D2.
Helgoland; *9, 512 B1; 9, 519.
 Helgolander Bocht *9, 512 B1.
 Helhoek-Heide (urnenveld) 21, 81.
Heliant (Oud-Saksisch gedicht) 19, 314.
 Helias (zwaanridder) 24, 720.
Helicon; *12, 384 D4.
 Heliocentrisch stelsel 8, 127; 20, 284.
 Heliodoor (beryll-gesteente) 4, 747.
 Heliogabalus (Romeinsch keizer) 10, 60 619.
 Heliographie (photographie) 18, 547.
Helimeter; 5, 829.
Heliopolis (Egypte); *1, 536 bkrt b C2.
 Heliopolis (Syrië) = **Baalbek**.
Helios (Gr. godheid); 7, 626.
Heliostaat; 5, 731.
 Heliotroop (siersteen) 9, 702.
Helium; 1, 156; 15, 144; 19, 325; aanv. dl.
Helkijn; *24, 176 D6.
 Hell *11, 512 C3.
Hellebecq; *13, 176 C2.
 Hellegat *2, 512 B4.
 Helleken, slag bij Ten (1334) 21, 119.
Hellem = Hellemmes; *11, 144 E3.
Hellendoorn; *19, 336 C3.
 Hellendoornsche Berg *19, 336 C3.
Hellenisme; 1, 178.
 Hellepoort *15, 512 F4.
Helleputte, Joris; 7, 469; 8, 566.
Hellerau (tuinstad); 22, 830.
- Hellespont = **Dardanellen**.
 Hellestraat *19, 176 D2.
Hellevoetsluis; *24, 688 B3.
Hellingplaat; 19, 49.
 Hellow *11, 512 A4.
Hellriegel, H.; 16, 69.
 Hell's Gate *21, 138.
 Helling *12, 448 D3.
 Helm, boterformule van 5, 805.
 Helmbasilisk 4, 71.
 Helme *9, 512 D3.
Helmers, J. F.; 16, 632.
 Helmet *6, 96 C2.
Helmholtz, H. L. F.; (duinvorming) 9, 494; (klankkleur) 15, 327; (kleurentheorie) 15, 385; (ophthalmometer) 19, 188.
Helmond; *18, 624 D2.
Helmont, J. B.; 19, 736.
 Helmstedt (Brunswijksch district) 6, 387.
 Helmtrudis (kluizenares) 8, 142.
 Helnäs *8, 688 C3.
 Helophyten (plantk.) 17, 775.
 Helouan = **Helwan** (Egypte).
 Helpman *12, 448 C3.
 Helpterberg (Mecklenburg) 17, 376.
Helsdeur; *18, 672 A3.
Helsingborg; *18, 704 C4.
Helsingen = Halanzy; *16, 736 E4.
 Helsingfors = **Helsinki**.
Helsingör = Elseneur; *8, 688 F2.
Helsinki = Helsingfors; *10, 720 C3.
 Helston *8, 165 A2.
 Helvellyn *12, 464 bkrt 2.
 Helvetia *3, 18 F7.
Helvoirt; *18, 631 G2.
Helwan (badplaats in Egypte); *1, 536 bkrt b C3.
Hem; *11, 144 E3.
Heman (Isr. tempelzanger); 3, 132.
Hembrug; 3, 113; *18, 672 A4.
Hemd, Engelsch; 19, 327.
 Hemburen *12, 448 B3.
Hemel (2°); Loon des Hemels 16, 622.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Hemelaequator of -evenaar 10, 476.
 Hemelsche Rijk, het (China) 7, 384.
 Hemelsch Gebergte *3, 480 E4.
 Hemelsdale, adbij 9, 771.
 Hemelum *11, 208 A3.
Hemelvaartsdag (folkl.); 13, 167.
 Hemelvaartseiland = **Ascension**.
Hemelveerdegem; *19, 176 C5.
 Hemessen, Jan van; 6, 344.
Hemicellulosen; 19, 572.
 Hemicranie (geneesk.) 17, 646.
Hemiksem; *2, 512 B3.
 Hemimorphiet (zinkerts) 6, 653.
 Heminges, J. 7, 823.
 Hemisa (in Syrië) = **Homs**.
 Hemmeer (polder) 24, 678.
Hemmen; *11, 512 C4.
 Hempens (dorp) 16, 240.
 Hemptinne (-lez-Florennes) *18, 240 B4.
 Hemptinne (-lez-Eghezée) *18, 240 C1.
 Hemrik *11, 208 D2.
 Henares *21, 752 E2.
 Henc (Frankische gouw) 13, 166.
 Hendrick de Keyser (vereniging) 15, 257.
 Hendrick Dirckisten 3, 578.
Hendrieken; *16, 480 B5.
Hendrik, de Leeuw (Beieren); 3, 795; 11, 156 157.
 Hendrik van Trastamare (Castilië en Leon) 19, 575.
Hendrik I de Vogelaar (Duitschland); 17, 328.
Hendrik III (van Duitschl.); 15, 154.
Hendrik I (van Engeland); 17, 328.
Hendrik III (van Engeland); 18, 44.
Hendrik VI (v. Engeland); 17, 190.
Hendrik VIII (v. Engeland); 20, 37.
 Hendrik I het Kind (Hessen) 13, 298.
Hendrik van Gelder (prins-bischof van Luik); 18, 44.
Hendrik van Verdun (prins-bischof van Luik); 14, 272.
 Hendrik van Nassau 13, 301.
Hendrik Jasomirgott (Oostenrijk); 3, 504; 19, 151.
 Hendrik (kardinaal-koning van Portugal) 20, 105.
 Hendrik I (van Silezië) 15, 25.
 Hendrik de Piro (†1473, Karthuis) 15, 81.
Hendrik van Segusia (decretalist); 8, 596.
Hendrik-Ido-Ambacht; *24, 688 D3.
Hendrikkapelle = Henri-Chapelle; *16, 704 E2.
 Hendrikken, oorlog der drie 13, 658.
 Hendriks, Cornelius 8, 161.
 Hendriktop *22, 320 B3.
 Hendrikx, mgr. K. F. A., aanv. dl i.v. Kath. Filmactie.
Hene = Haine; *13, 176 C4.
Henegouwen = Hainaut; *13, 176.
 Hengelen (sport) 23, 508.
Hengelo (Gelderl.); *11, 512 F3.
Hengelo (Overijssel); *19, 336 E3.
Hengst (wadgrond); *18, 672 B2.
Hengstdijk; *24, 512 D3.
 Heng-tsjoen *7, 384 H7.
 Heng-tsjou *7, 384 F6.
 Hen Heem *12, 448 E4.
Henis; *16, 480 B5.
 Henkenshage (kasteel) 21, 127.
 Henle, Richard 5, 601.
 Henlein, Konrad 22, 309; aanv. dl i.v. Deutschland.
 Hennequin van Brugge 3, 721.
 Hennersdorf *24, 79.
Hennin (kleedingstuk); 6, 26.
Hennique, Léon; 7, 175.
Hennuyères; *13, 176 D2.
 Henrica-Dominica, Moeder 4, 798.
 Henri-Chapelle = **Hendrikkapelle**.
 Henrici, Cornelius 8, 161.
Henricianen; 4, 679.
 Henricus Hl. 10, 166.
 Henriette d'Oultremont 24, 233.
Henripont; *13, 176 D3.
 Henri-Quatre (baardje) 3, 492.
 Henry, dr. A. 10, 141.
 Henry (eenheid van zelfinductie) 7, 661; 9, 749; 13, 175.
Hensbroek; *18, 672 A3.
Hensel, Luise; 6, 205.
Hensies; *13, 176 B4.
 Henskens, Godefridus = **Henschenius**.
 Hensler, Elise 10, 651.
 Henxthoven, pater Van 3, 709; 15, 10.
 Henzada *5, 231 B3.
Hephthalieten (Hunnen); 13, 707.
Heppen; *16, 480 A3.
Heppenbach; *16, 704 F3.
Heppignies; *13, 176 E4.
Heptarchie; 13, 204.
Heracles (Hercules); 1, 445; 3, 270; 6, 489; (Zuilen van) 6, 689; 16, 124; 20, 220.
Heraclitus; 16, 580.
 Heraklia *12, 384 G6.
 Heraklion = **Megalokastron** = Iraklion = Candia.
 Heras S.J., E. 22, 507.
Herat; *3, 448 D5.
 Héraugière, Karel van 6, 181.
 Hérault (dep.) *11, 64 nr 81.
 Heraut, De (weekblad) 7, 466.
 Herba Abrotanum (plantk.) 5, 549.
Herhart, J. F.; 2, 606; 7, 798.
 Herbaijum 11, 63; *11, 208 A2.
 Herberton *3, 288 H2.
 Herbesthal *16, 704 E2.
Herbeumont; *16, 736 B3.
 Herblay *11, 96 bkrt Parijs.
Heregovina = Herzegowina; *19, 112 E5.
Herchies; *13, 176 C3.
 Hercogamie (biol.) 4, 788.
Herculaneum = Ercolano; 3, 596; 17, 81; *18, 258.
 Herculano, Alexandre 20, 107.
 Hercules = **Heracles**.
Herculesbad = Baile Erculane; *3, 672 E2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. [Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Hereynische plooiing**; 12, 454.
Herdecke *9, 576 bkrt.
Herder, Joh. Gotfr.; 1, 187; 6, 423.
Herderen; *16, 480 C5.
Herdersem; *19, 176 D4.
Herdershoed (liturg.) 11, 292.
Herdrardus, br. 18, 827.
Herdtgangen (wijken v. Tilburg) 22, 627.
Heredia; *17, 608 C3.
Heredia, Marie Louise Ant. de 13, 642.
Herediteits-enquête 13, 316.
Hereeniging; 18, 86.
Hereford; *12, 464 E5.
Hereford (Eng. graafschap); *12, 512 nr 49.
Herent; *6, 96 D2.
Herentals; *2, 512 D3.
Herenthout; *2, 512 D3.
Herero- en Bondelzwart-opstand (geschiedenis Zuid-West-Afrika) 24, 688.
Herfelingen; *6, 96 B4.
Herford; *9, 576 C2.
Herfst 14, 388.
Herfstbitterling (plantk.) 5, 260.
Herfstpunt 9, 675; 24, 72.
Hergenraat(h); *16, 704 F2.
Herhalingsonderwijs 16, 17.
Héricart, Marie 16, 12.
Hering, E.; (figuur van) 14, 42 43; 21, 69.
Herinnering; 2, 285.
Herinneringsbeeld 20, 567.
Hérinnes-lez-Enghien = **Herne**.
Hérinnes (-lez-Pecq); *13, 176 A2.
Heri-Roed *1, 498 B2.
Herisau *24, 720 E2.
Herk (stad); *16, 480 A4.
Herk (riv.); *16, 480 A4.
Herkenrode, abdij (H. Sacrament van Mirakel) 12, 801.
Herkingen; *24, 688 B4.
Herleidingsdeeling (biologie) 20, 471.
Herlembald (leider Ital. volks-partij) 19, 527.
Herlie(s); *11, 144 D3.
Herm *14, 802.
Hermalle-sous-Argenteau; *16, 704 D2.
Hermalle-sous-Huy; *16, 704 C2.
Herman van Luxemburg 13, 148.
Herman van Salm 9, 513.
Herman I v. Thüringen 10, 119.
Hermandad; 10, 648.
Hermann, formule van (lichaams-groei) 16, 401.
Hermann, Nicolaus 16, 169.
Hermannstadt = Sibiu; *19, 112 I4.
Hermannus Contractus; 4, 738.
Hermans, Godfried 9, 330.
Hermans, Ward; 23, 152.
Hermanus *8, 363.
Hermée; *16, 704 D2.
Hermelijnbekje (plantk.) 10, 615.
Hermeton (riv.) *18, 240 B4.
Hermeton-sur-Meuse (stad in prov. Namen) *18, 240 C4.
Hermiet-eiland 5, 244.
Herminadorp *22, 320 D2.
Hermine von Schönaich-Carolath 24, 228.
Hermingarde van Ivrea 14, 292.
Hermionen (Germanenstam) 11, 663; 14, 170.
Hermocopidenproces (Griekse gesch.) 3, 144.
Hermogenes; 10, 463.
Hermold Nigellus (dichter) 10, 326; 18, 577.
Hermon, Gebergte; *19, 384 D2.
Hermopolis = **Hermupolis** = Nieuw-Syra.
Hermosa, Villa *17, 608 A2.
Hermosillo; *18, 608 G7.
Hermupolis = **Hermopolis** = Nieuw-Syra; 8, 413; *12, 384 F5.
Hermus, A. (aanv. dl).
Hernad *20, 64 D4.
Hernandarias (vice-koning van Argentinië) 2, 809.
Herne (Brabant) = **Hérinnes-lez-Enghien**; *6, 96 B4.
Herne (Duitsland) *9, 512 B3.
Hernen *11, 512 C4.
Hernhutters; 24, 547.
Herning *8, 688 B2.
Hernösand; *18, 704 D3.
Hero van Alexandrië; 22, 211; 24, 419.
Herodes de Groot; 14, 687.
Herodikos van Selembria 1, 806.
Héron; *16, 704 B2.
Heroult-oven 10, 89.
Herp, Henr.; 6, 15; 21, 306.
Herpen; *18, 631 I1.
Herpt *18, 631 F1 nr 21.
Herquegies; *13, 176 B2.
Herrenalb; *9, 576 C4.
Herrera, Olaya 7, 723.
Herrnhuttergemeenten (in Suri-name); 22, 342; 24, 547.
Herrnskretschen *5, 578 C1.
Hersart de la Villemarque 6, 212.
Herschel, F. W.; 17, 673.
Herse (Griekse mythol.) 1, 591; 7, 177.
Herselt; *2, 512 D4; 20, 400.
Hersenlets-el-epilepsie 10, 272.
Hersenvlies; 13, 532; (ontsteking) 19, 370.
Herstal; *16, 704 D2.
Herstappe; *16, 480 B6.
Hertain; *13, 176 A3.
Herten (Dtschland); *9, 576 bkrt.
Herten (Ned. Limburg) *16, 448 C4.
Herten (Belg. Limburg); *16, 480 B5.
Hertensbeest-eiland *3, 658 B1.
Hertenzwam, witte 19, 830.
Hertford (graafschap) *12, 512 nr 12.
Herthas Flach *8, 688 E1.
Herthus = **Nerthus**.
Hertog; (kroon) 15, 704.
Hertogenbosch, 's (St. Jan) 4, 69; (plattegrond) 13, 259; *18, 624 C1; (Stille omgang) 22, 184.
Hertogs Wetering *18, 624 C1.
Herts (Engeland) 13, 257.
Hertsberge; *24, 176 D3.
Hertshooi (St. Janskruid) 17, 797.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Hertsmunt (plantk.) 18, 144.
Hertwig, Oscar; 5, 214 215.
Hertz, G. (*1887) 11, 56.
Hertz, H. (Deensch literator) 8, 694.
Hertz, H. R. (radio-techniek); 10, 87; 20, 377.
Hertzberg, Ludwig 8, 779.
Hertzfeld (suiker) 22, 318.
Hervagault, Jean M. 16, 559.
Hervararsaga (Noorsche letterk.) 13, 707.
Herve; (kaas) 16, 466; *16, 704 E2; 16, 705 706.
Herveld *11, 512 D4.
Hervénien (geologie) 23, 159.
Hervet, G. 6, 577.
Hervey-eilanden = Cooks Archipel = Mangaia Archipel; 13, 271; *18, 762.
Herwen; *11, 512 E4.
Herwonnen Levenskracht; 24, 136.
Herwijnen; *11, 512 A4.
Herzeele; *11, 144 C2.
Herzeelebeek *11, 144 C2.
Herzeeuw; *24, 176 C6.
Herzegowina = **Hercegovina**.
Herzele; *19, 176 C4.
Herzkämper bekken (steenkolenbekken) 21, 33.
Herzl, Theod.; aanv. dl i.v. Achad Haam.
Herzog, André 17, 347.
Herzog, E.; 7, 481.
Herzogenrath *16, 448 D5.
Hesa, Wadi el *9, 260.
Hesban = **Hes(e)bon**.
Hesbaye = **Haspengouw**.
Hes(e)bon = Hesban; *19, 384 D5.
Hesepertwist *9, 352 C2.
Hesiodus; 8, 208; 12, 347; 24, 128.
Hesjam (kaliefen) 13, 373.
Hesket Newmarket *8, 354 B2.
Hesperia (Gr. myth.) 1, 472.
Hesperiden, tuin der; 3, 270.
Hess, Lawrence 8, 401.
Hessel van Maestricht (custenaer) 21, 479.
Hesselberg (Frankische Jura) 11, 71.
Hesselin, Denis 7, 505.
Hesselö *8, 688 E2.
Hesselt *11, 512 B4.
Hessen; *9, 576 C4.
Hessen-Nassau; *9, 576 C3.
Hesseveldt, P. J. 3, 52; 6, 277.
Hessoniet (edelgesteente) 9, 702.
Hestehoved *8, 688 F4.
Hestre, La = **La Hestre**.
Hesychasten (strooming in de Grieksche Kerk) 3, 807.
Heteren; *11, 512 D4.
Heterocyclische bloem 14, 319.
Heterogameten (biologie) 5, 57.
Heterogamie; 18, 798.
Heterogene reactie (scheik.) 20, 431.
Heteromorphe insecten 17, 541.
Heteropetisch (geologie) 14, 324.
Heteroplastiek (geneesk.) 19, 807.
Hetherington, Henri 7, 318.
Hettangien (geologie) 14, 708.
Hettenheuvel 18, 43; *18, 320 D3.
Hettieten; (hiëroglyphen) 13, 331; (spijkerschrift) 22, 29.
Hetzendorf *24, 79.
Heuglin, Mount *3, 288 E3.
Heugten S. J., J. van; 16, 204 206.
Heukelom (Zuid-Holland) *24, 688 F3.
Heukelom (Ned. Limburg) 4, 619.
Heukelum, mgr. G. W. van; 6, 290.
Heul (boogschutterij) 5, 694.
Heul (sluis) 23, 141.
Heulbol (plantk.) 15, 333.
Heule; *24, 176 C5.
Heule(n) (folklore) 6, 353.
Heultje *2, 512 D4.
Heumen; *11, 512 D4.
Heun, Karl 7, 587.
Heupziekte 8, 248.
Heure (stad); *18, 240 E3.
Heure (riv.) *18, 240 A3.
Heure-le-Romain; *16, 704 D2.
Heuristische leervorm (onderwijs) 17, 557.
Heurne (bij Borculo) *11, 512 G3.
Heurne (bij Aalten) *11, 512 G4.
Heurne (O. Vl.); *19, 176 B4.
Heurnius, Justus 24, 546.
Heuscheuer (gebergte); *9, 512 G3.
Heusde, W. v.; 12, 446.
Heusden (Belg. Limburg); *16, 480 B3.
Heusden (N. Br., bij Waalwijk); *18, 624 C1.
Heusden (N. Br., bij Asten) *18 631 J3 nr 164.
Heusden (O. Vl.); *19, 176 C3.
Heussen, H. F. van; 20, 125.
Heusy; *16, 704 E2.
Heuven *11, 512 E3.
Hevea; 16, 153.
Heveadorp 20, 555.
Hevellyn *8, 354 C2.
Hever; *6, 96 D2.
Heverding = **Habergy**.
Heverlee; *6, 96 D3.
Heves *13, 512 F2.
Heveskes (plaats) 8, 643.
Héviliers; *6, 96 D5.
Héviz; *13, 512 C3.
Hewitt, C. H. 6, 322.
Hexactinellidae (palaeontologie) 21, 824.
Hexadactylie (biol.) 20, 59.
Hexahydrophenol (scheik.) 8, 415.
Hexapla (van Origines); 13, 12.
Hexham; 2, 355.
Hey, Joh. v. d. 16, 632.
Heyden, Jan van der; 6, 144 vlg.
Heymans, A. J. 2, 538.
Heymans, C. J. F. (aanv. dl).
Heymans, G.; 20, 279.
Heyn, Piet; 8, 640; 24, 597.
Heyndricksz, Magnus 5, 488.
Heynsdale (sanatorium) 15, 789.
Heijo *14, 464 B3.
Heijthuisen; *16, 448 C3.
Heyting (ass.-resident) 16, 60.
Heywood, John; 14, 240.
Hezius, Theodorus = **Heeze**.
Hia (vorstenhuis in China) 7, 399.
Hiberisch-Saksische school (miniatuur) 17, 693.
Hiberus (rivier) = **Iberus**.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Hiboel *3, 726 A1.
Hickey O.F.M., Antony 6, 610.
Hidaard *11, 208 B2.
Hidejosji; 15, 610.
Hidzjaz = Hedsjas; *3, 448 A6.
Hiëmpsal (kon. v. Numidië) 1, 406; 14, 689.
Hien *11, 512 C4.
Hierapetra; *3, 672 bkrt c c1.
Hiërarchie, herstel der (in Ned.); 18, 375.
Hierden *11, 512 C2.
Hierendse Beek *11, 512 C2.
Hierges, baronnen van 4, 650.
Hiëronymieten (congregatie) 6, 276.
Hieronymus, Hl.; 13, 605; 14, 308; 19, 544; 21, 815.
Hieronymus v. Praag (1365-1416) 13, 275.
Hierosoluma (plaats) 14, 527.
Hieslum *11, 208 A2; 24, 341.
Hiethkel (plantk.) 13, 56.
Hietzing *24, 79.
Highlands = **Schotsche Hooglanden**.
High Pike *12, 464 bkrt 2.
High Wycombe = Chepping Wycombe; *12, 464 bkrt 3.
Higoumenos (abt) 3, 246.
Hiiumaa = **Dagö**.
Hikajat (Maleische litteratuur) 9, 51; 17, 102.
Hikziekte 10, 192.
Hila *2, 122 B2.
Hilarotragodia (Grieksche litt.) 20, 611.
Hilbert, D.; 8, 728; 16, 580.
Hildebert (bisschop) 10, 164.
Hildebrand (held der Nibelungen) 18, 525.
Hildebrand van Canstein 6, 562.
Hildebrandt, J. L. von; 13, 510.
Hildegardis, Hl.; 22, 708.
Hildemar, Zalige 13, 97.
Hilden *9, 576 bkrt.
Hildernisse, Willem van 24, 241.
Hildesheim; (kunschool v. d. Hl. Bernward) 4, 699; *9, 576 C2.
Hilduardus, Hl.; 7, 477.
Hill, Rowland 20, 121 124.
Hillegem; *19, 176 C4.
Hillegersberg; *24, 688 D3.
Hillegersbergsche plassen 4, 635.
Hillegom; *24, 688 D1.
Hillel Hanassi (rabbi) 23, 42.
Hiller, Joh. Adam; 16, 425.
Hilleröd *8, 688 F3.
Hillesluis *20, 819.
Hilmend (riv.); *10, 224 A1.
Hilo *12, 822.
Hilonius, Hl. 14, 382.
Hils (gebied) 6, 386.
Hilsondis, gravin van Strijen 22, 606.
Hilvarenbeek; *18, 631 F3.
Hilversum; 5, 18; *18, 672 B4; 24, 551.
Hilversumsche Draadloze Omroep (H.D.O.) 3, 446.
Hilwan (badplaats) 13, 129.
Himation (Grieksche kleedingstuk) 15, 351.
Himberg *24, 79.
Himmelberg; *8, 688 C2.
Himmerland *8, 688 C2.
Hin, Jan; 18, 396.
Hindelopen; *11, 208 A3.
Hindenburg; *9, 576 H3.
Hindenburg, P. v.; 24, 124.
Hindenburgdam 22, 362.
Hinder; *24, 688 A3.
Hinderwet; 4, 228.
Hinde-vallen *15, 512 F4.
Hindö = Hinnöy; *18, 704 D1.
Hindoebagh *3, 686 E2.
Hindoe-Islamietische stijl (bouw.) 14, 315.
Hindoelsme; 6, 249; (heiligenverering) 13, 72; (in Ned. Indië) 3, 660; 18, 427.
Hindoe-Koesj; 3, 552; *3, 480 D5.
Hindoestan; *10, 224 C3.
Hindsholm *8, 688 D3.
Hingene; *2, 512 B4.
Hingeon; *18, 240 D1.
Hing-ngan *7, 384 E4.
Hingol *3, 686 C5.
Hinkjambe (klassieke metrie) 7, 447.
Hinkstapsprong; 22, 20.
Hinloopen Straat *18, 704 bkrt.
Hinnekleed (folkl.) 9, 264.
Hinnomdal; 17, 491.
Hinnöy = **Hindö**.
Hins (Nederl. astronoom) 3, 477.
Hinsley, A. (aanv. dl).
Hinter Brühl *24, 79.
Hintham *18, 631 H1 nr 36.
Hiob = **Job**.
Hiorthamn *18, 704 bkrt.
Hippalus, Zee van 2, 646.
Hipparchus van Athene 12, 759; 13, 366.
Hipparchus van Nicaea; 1, 179; 16, 292.
Hipper, admiraal 9, 183.
Hippias van Elis; 20, 321.
Hippisch feest 21, 41.
Hippocrates (tyran) 11, 486 520.
Hippocrates (corpus Hippocraticum); 11, 574.
Hippokrene bronnen 6, 298.
Hippolytus, Hl.; 20, 75.
Hippolytus (myth.); 19, 685.
Hippolytushoef; *18, 672 A3.
Hippomedon (Grieksche held) 24, 563.
Hippo Regius; 18, 717.
Hippurites (palaeontologie) 21, 24.
Hiragana (Japansch schrift) 14, 465.
Hirosaki *14, 464 E2.
Hirosjige; 10, 792.
Hirosjima; *14, 464 C4.
Hirschberg; *9, 576 F3.
Hirschhorn *4, 686 A1.
Hirschstetten *24, 79.
Hirth, mgr. 15, 540.
Hirtshals; *8, 688 C1.
H. I. S. (Hollandsch-Inlandsche School) 13, 455.
Hisingen *18, 704 B4.
Hisjam; 19, 28.
Hisjam II; 4, 597.
Hisjam III; 8, 142.
Hissar Meroet *10, 224 D2.
Hister (rivier) 14, 337.
Historia scholastica (boek) 19, 676.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Historisch-politische Blätter 12, 157.
- Hitler**, Adolf; aanv. dl i.v. Totaliteitsgedachte.
- Hitler-Jugend 14, 556.
- Hitoe**; *2, 122 B2.
- Hitoelama *2, 122 B2.
- Hitoemeseng *2, 122 B2.
- Hitomaro (Japansch dichter) 14, 468.
- Hitteren *18, 704 B3.
- Hitze**, Fr.; 12, 636.
- Hitzum 11, 63; *11, 208 B2.
- Hives *16, 736 D2.
- Hiwaoa (eiland) 17, 270.
- Hja-moen = **Amoy**.
- Hjarnö *8, 688 D3.
- Hjelm (eiland) *8, 688 D2.
- Hjelm (plaats) *8, 688 F4.
- Hjelmar-meer**; *18, 704 C4.
- Hjerting *8, 688 B3.
- Hjörning**; *8, 688 C1.
- Hjört (diepzee-onderzoeker) 9, 40.
- Hlidskjalf (Germaansche mythol.) 3, 145.
- Ho (China) *7, 384 D5.
- Ho (Denemarken) *8, 688 B3.
- Hoamoal (schiereiland) 3, 771; 7, 237.
- Hoang-ho**; *7, 384 E3.
- Hobart**; *3, 288 bkrt.
- Hobbes, John Oliver 8, 252.
- Hobbes**, Thomas; 4, 511; 17, 326.
- Hobbs, W. H. 1, 149.
- Hoboken**; *2, 512 B3.
- Hobro *8, 688 C2.
- Hochfeiler (berg) 24, 593.
- Hochkalter 4, 328; *4, 330 G4.
- Hochkirche, Die (tijdschr.) 13, 64.
- Hochkönig (top) 21, 187.
- Hochmatt *4, 686 A1.
- Hochobir (berg) 15, 37.
- Hochschwabgroep *2, 40 F2 sub G5b.
- Hochsprache (Duitsche taalkunde) 6, 437.
- Höchstädt, overwinning bij (1704) 10, 432.
- Hochstuhl (berg) 15, 37.
- Hochvogel *4, 330 E4.
- Hochwart, von 11, 72.
- Hockey**; 22, 230.
- Hockley, William B. 2, 373.
- Hodeida = **Hoedaida**.
- Hodeige**; *16, 704 C2.
- Hodgson, Frances Eliza 6, 520.
- Hodister**; *16, 736 C2.
- Hódmező-Vásárhely**; *13, 512 F3.
- Hodonin**; 12, 73.
- Hodsja * 14, 464 bkrt Tokio.
- Hody**; *16, 704 D3.
- Hoelalalai *12, 822.
- Hoeang Hai = **Gele Zee**.
- Hoek**, De 15, 420.
- Hoecken, J. A. (broeder Bernardus) 6, 277.
- Hoedaida** = Hodeida; *3, 448 B7.
- Hoedekenskerke**; *24, 512 C3.
- Hoëdic *6, 214 D2.
- Hoë** = Hué; 17, 782; *18, 432 C2.
- Hoef *11, 512 C2.
- Hoefijzer 4, 760 vlg.
- Hoegaarden**; *6, 96 C3.
- Hoeghen Scouwen, Dat boesken van 23, 777.
- Hoegli** = Hoogli; *10, 224 F3.
- Hoegne**; *16, 704 E2.
- Hoei** = Huy; *16, 704 B2.
- Hoelaart**; *6, 96 C3.
- Hoei-Tsoeng, keizer 7, 408.
- Hoek (Leeuwarden) 16, 240.
- Hoek** (Zeeland); *24, 512 C3.
- Hoek, De *11, 208 C2.
- Hoek**; *24, 176 D1.
- Hoeker, W. 7, 248.
- Hoekerrot *11, 512 E2.
- Hoekgewricht (dierk.) 11, 750.
- Hoek Keerweer *5, 752 C2.
- Hoekman**; 4, 827.
- Hoekoem besar (Inlandsch ambtenaar) 9, 149.
- Hoekoerila *2, 122 B2.
- Hoe-kou *7, 384 G5.
- Hoeksche Waard = **Beerland**.
- Hoek van Holland**; *24, 688 B3.
- Hoelalioe *2, 122 C2.
- Hoelbeek**; *16, 480 C5.
- Hoële** = Hoeleh-meer; 14, 659; 17, 517; *19, 384 D2.
- Hoeleden**; *6, 96 C3.
- Hoeleh-meer = **Hoële**.
- Hoeloe (Borneo) *5, 752 C3.
- Hoeloe (Sangi-eilanden) *7, 160 bkrt.
- Hoemabouw (soort rijstbouw) 22, 468.
- Hoemajoen (grootmogol) 3, 508.
- Hoemen (riviermonding) 5, 419.
- Hoempata *1, 536 E6.
- Hoen *18, 704 C3.
- Hoen**, Corn.; 3, 443.
- Hoen** (dierk.); aanv. dl i.v. Welsummer hoen.
- Hoen van den Broeck, ridder Herman 13, 406.
- Hoenan**; *7, 384 E5.
- Hoenderlo *11, 512 D3.
- Hoendiep**; *12, 448 B3.
- Hoeng-hien (gesch. China) 14, 623.
- Hoeng Sioe-ts'uan (gesch. China) 7, 402.
- Hoeng-tse-meer *7, 384 G4.
- Hoenin (berg) *19, 384 D2.
- Hoenkoop**; *23, 128 A3.
- Hoensbroek**; *16, 448 C5.
- Hoenza Driel *11, 512 B4.
- Hoepen**; *7, 384 E5.
- Hoepertingen**; *16, 480 B5.
- Hoe Sje (Chineesch schrijver) 7, 411.
- Hoesjra, El *9, 260.
- Hoesselt**; *16, 480 B5.
- Hoetoemoeri *2, 122 B2.
- Hoe-tsjou *7, 384 H5.
- Hoeve**; (Friesl.) 13, 603.
- Hoeve en Waterhoek *11, 512 G3.
- Hoevelaken**; *11, 512 B3.
- Hoevelakensche Beek *11, 512 C3.
- Hoeven (Gelderl.) *11, 512 D4.
- Hoeven (Belg. Limburg) *16, 480 B2.
- Hoeven** (N. Brabant); *18, 631 C2.
- Hoevenen**; *2, 512 B2.
- Hoex, Goswinus 13, 308.
- Hof**; *4, 330 F1.
- Hof, 't; *18, 631 H4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Hofbauerliefdewerk 24, 369.
Ho-feng *7, 384 E5.
 Hoffbauer, Clemens Maria 7, 598.
 Hoffman, J. H. 19, 226.
Hoffmannsthal, H. v.; 16, 395.
Hoffmann von Fallersleben; 8, 198; 17, 509.
 Hofjesbloem 23, 481.
 Hofman, Johannes 15, 707.
 Hofra (pharao) 2, 612; 10, 264.
Hofs Jökull; *24, 426.
Hofstade (Belg. Brabant); *6, 96 C2.
Hofstade (O. Vlaanderen); 19, 171; *19, 176 D4.
 Hofstadtooneel 16, 703.
 Hofstetten *4 686 C1.
 Hofvaart (stadsrecht) 22, 53.
 Hof van Verbreking 7, 89 vlg. 780.
Hofzanger, groote gele; 22, 15.
Höganäs; *18 704 C4.
Hogendorp, Gijsbert Karel van; 16, 385.
 Hogendorp, Willem van 12, 578; 20, 598.
 Högg, Gustaf 24, 758.
Hoggar = Atakor-n Ahaggor = Ahaggar; *1, 520 D2.
 Hog-heads (tabak-verpakking) 22, 402.
 Hogland *10, 720 C3.
Hogne; *18, 240 E3.
Hognoul; *16, 704 C2.
 Hohe Acht (berg) 4, 609; 10, 19.
 Hohe Ifen *4, 330 E4.
 Hohemut, Georg 10, 70.
 Hohenbaum v. d. Meer, P. M. 20, 607.
 Hohenberg, Martin 2, 76.
 Hohenberger Alpen *2, 40 F2 sub G5g.
 Hohenelbe *5, 578 D1.
 Hohenfurth *5, 578 C3.
 Hohenheim, Theophrast (Bom-bast) van 19, 452.
 Hohenlimburg *9, 576 bkrt.
 Hohenlo, generaal (in 80 j. oorlog) 19, 342.
 Hohenlohe, generaal (in 3e Coalitie-oorlog) 14, 519.
 Hohenmauth *5, 578 E2.
 Hohensalza = **Inowraclaw**.
Hohenschwangau; *9, 576 D5.
 Hohenstaufen (berg) 4, 609.
Hohenzollern; *9, 576 C4.
Hohenzollern, huis; 6, 130.
Hohenzollern-Sigmaringen, Frans van; 13, 35.
 Hohes Licht (top) 4, 328.
 Hohes Venn = **Hooge Venen** = Hautes Fagnes.
 Hohgant *24, 720 C3.
 Hoh Honegg *24, 720 C3.
 Hohlwein, Ludwig 1, 80.
 Hohneck *10, 143 C2.
 Hohniesen *4, 686 B1.
 Hoh-Peissenberg *4, 330 F4.
 Höhscheid (plaats) 21, 709.
 Hokien *7, 384 G3.
Hokkaido = Yezo = Jesso; 14, 536; *14, 464 E2.
 Hokkoe-gedicht (Japansche letterk.) 14, 467.
 Hoksem *6, 96 C3.
 Holarectisch gebied 19, 801.
 Holbäk (Jutland) *8, 688 D2.
Holbäk (Seeland); *8, 688 E3.
 Holbewoner 13, 473; 22, 784.
 Holbrook *3, 18 F4.
 Holda (sage) 13, 456.
Holderness; *12, 464 F5.
 Hole *8, 688 C2.
 Holenmensch 13, 473; 22, 784.
Holentempels; 8, 784.
 Holguin *17, 608 D1.
Holk (Fr. Vlaanderen); *11, 144 A2.
 Holk (Gelderland) *11, 512 B3.
 Hólke bólke (aftefrijmpje) 1, 563.
Hollain; *13, 176 A3.
 Holland (Engeland) *12, 464 G5.
 Holland (V.S.) *23, 320 I2.
 Holland, Hof van 13, 413.
 Holland, Jan Joost van 6, 658.
 Holland, John P. 19, 65.
Hollandia; *17, 816 E2.
Hollandsch Diep; *18, 624 B1.
 Hollandsche Lelie, De (tijdschrift) 16, 583.
 Hollandsche Molen, Vereeniging De 17, 804.
 Hollandsche Revue, De (maandblad) 18, 488.
Hollandsche Veld; *9, 352 B2.
Hollandsche IJsel; *24, 688 D3.
Hollange; *16, 736 D3.
 Holle, Eberhard van 23, 300.
Hollebeke; *24, 176 B5.
 Holleberg *11, 512 D2.
 Hollensteiner Alpen *2, 40 F2 sub G5f.
Hollogne-aux-Pierres; *16, 704 C2.
Hollogne-sur-Geer; *16, 704 B2.
Hollum; *11, 208 B1.
Hollywood; *23, 320 C4.
 Holm Aa *8, 688 B3.
 Holman, William 13, 708.
Holme = Lomme; *11, 144 D3.
Holmes, A.; 1, 149.
 Holmestrand *18, 704 B4.
 Holmsa *24, 426.
 Holmsland Klit *8, 688 B3.
 Holocaustum (brandoffer) 6, 140.
Holoengkiang; *7, 384 H1.
 Holophrasme, holophrastische talen 14, 77; 17, 331.
Holosterie; 4, 12.
 Holotype (biol.) 23, 51.
Holsbeek; *6, 96 E2.
 Holstebro *8, 688 B2.
 Holstein-Gottorp (Zweedsche dynastie) 24, 751.
Holswilder, J. P. (aanv. dl.)
Holten; *19, 336 C3.
Holterberg; *19, 336 C3; 21, 92.
 Holthe *9, 352 B2.
 Holthuizen *11, 512 E4.
 Holtinge *9, 352 A2.
Holwerd; *11, 208 C1.
 Holwierde *12, 448 D2.
 Holwortel (plantk.) 13, 120; 20, 310.
 Holy Cross *1, 658 C2.
Holyhead; *12, 464 D5.
 Holy Island (Lindisfarne) 2, 347.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Holy Name Society** (aanv. dl).
Hölzel, Hieronymus 11, 35.
Holzmann, Wilhelm 24, 406.
Holzminden (Brunswijksch district) 6, 387.
Hombeek; *2, 512 B4.
Homberg, V. 10, 724.
Hombori; *1, 520 C3.
Hombourg = **Homburg** (Luik).
Homburg (Hessen-Nassau); *9, 576 C3.
Homburg (Rijnpalts) *10, 143 C1.
Homburg (Luik) = Hombourg; *16, 704 E2.
Hommel = **Gemel**.
Homemda Capa, Punte do *1, 520 bkrt e.
Homer *6, 670 D3.
Homerische vergelijking 23, 341.
Home Rule; 3, 160.
Homerus; 3, 298; 12, 347; 18, 595; 19, 486.
Homery, Guy 24, 703.
Homines pilosi (pathologie) 13, 788.
Homme, L' *18, 240 D4.
Hommelvinder 24, 155.
Hommerts *11, 208 B3.
Homo; 10, 254.
Homocentrisch (denkwijze) 2, 443.
Homodont; 14, 319.
Homoeopathie; 3, 119 619; 14, 323.
Homoet *11, 512 D4; 23, 180.
Homogene reactie (scheik.) 20, 431.
Homohaliniteit (zoutgehalte v. d. zee) 3, 479.
Homoïoplastiek (geneesk.) 19, 807.
Homomerie (biol.) 20, 62.
Homoöpolaire binding (scheik.) 7, 339.
Homophonie (muz.) 13, 479; 18, 169; 20, 62.
Homoptera (dierk.) 11, 701.
Homosexualiteit; 23, 118.
Homozygotie; 24, 448.
Hompelvoet *24, 688 A3.
Hompesch, Ferd. van 14, 640.
Hompré; *16, 736 D3.
Homs Plateau (Afrika) *1, 520 E7.
Homs (Syrië); *3, 448 A5; 22, 377.
Honan; (provincie en stad) *7, 384 F4.
Honan (damesstof) 21, 498.
Honda; *24, 656 B2.
Hondachtigen 1, 411.
Hondegem; *11, 144 C2.
Hondeklaar (plantk.) 9, 559.
Hondelange; *16, 736 E4.
Honderdoog (bijnaam v. Emmanuel v. Savoye) 10, 177.
Hondmensen (haarmensen) 12, 599; 13, 788.
Hondo = Honsjioe; *14, 464 D3.
Hondrich *4, 686 B1.
Hondsbes 5, 772; 18, 233.
Hondsbloem 19, 361.
Hondsbosche en Pettemer Zee-wering; *18, 672 A3.
Hondschoote; *11, 144 C2.
Hondsdagen; 12, 494; 21, 291.
Hondsrug; *9, 352 B1.
Hondsworger (plantk.) 10, 206.
Hondt, Jac. De 22, 59.
Honduras; *17, 608 B3.
Honduras (golf en kaap) *17, 608 B2.
Hone, Lake *6, 670 B1.
Hönefoss; *18, 704 B3.
Honfleur; *11, 96 D2.
Hongarije = Magyarország; 2, 320; (anti-semietisme) 2, 487; *13, 512.
Hongersteppe *3, 480 E4; 15, 316.
Hongkong = Victoria; *7, 384 F7.
Honig, zure; 19, 352.
Honigpaddenstoel (-zwam); 16, 410.
Honingzoet (besluitbereiding) 4, 759.
Honius, Cornelis 13, 404.
Honnay; *18, 240 D5.
Honneur et Patrie (devies) 16, 258.
Honnius, Cornelis 13, 404.
Honoloeloe; *12, 822 823.
Honorius, Bartholomeus 9, 768.
Honorius Augustudinensis (Elucidarium); 21, 518.
Honsjioe = **Hondo**.
Honswijk (prov. Utrecht) 22, 832.
Hont (Hongarije) *13, 512 E2.
Hont (Zeeland) = **Wester-Schelde**.
Hoobroeck, Const. van 3, 154.
Hoof, Jef van (aanv. dl).
Hoofd; (symbolisch) 22, 364.
Hoofddorp; *18, 672 A4.
Hoofdindex (schedelindex); 2, 445 828.
Hoofdkwartier 16, 251; 22, 56.
Hoofdplaat; *24, 512 B3.
Hoofdroos (geneesk.) 19, 778.
Hoofdstemregister (kopstem) 15, 599.
Hoofdraagheidsassen (aardas) 1, 131.
Hoofdvaart *18, 672 A4.
Hoofsche minne 10, 333.
Hoof, P. C.; 18, 123 380; 22, 400.
Hooftman Pz., O. en J. 19, 292.
Hoog-Azië 7, 217; 17, 626.
Hoog-Barel *11, 512 D3.
Hoogblokland; *24, 688 E3.
Hoogboom *2, 512 B2.
Hoog-Buurlo *11, 512 D3.
Hoogdrukregister (orgel) 19, 245.
Hoogdrukwarmwaterverwarming 7, 223.
Hoog-Duurswoude *11, 208 E3.
Hooge *8, 688 B4.
Hooge Anti Atlas *1, 520 C1.
Hooge-Bijssel *11, 512 C2.
Hooge Dijk (Eemnes) 9, 737.
Hooge Klifsberg *16, 448 D4.
Hooge Lieve-Vrouwendag 17, 218.
Hoogeloon; *18, 631 G3.
Hooge Mierde *18, 631 F3 nr 129.
Hoogendijk (plaats) 4, 648.
Hooge Platen *24, 512 B3.
Hooge Raad der Nederlanden; 7, 778 vlg.
Hooge Raad van Adel 1, 382 390.
Hooge Raad van Arbeid; 4, 232.
Hooge Raam *18, 624 D1.
Hoogere burgerscholen; 17, 614.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Hoogere Raad der Zeevisscherij 23, 508.
- Hoogerheide**; *18, 631 A3 nr 120.
- Hooger onderwijs**; 1, 87.
- Hoogersmilde *9, 352 A2.
- Hoogeschool voor Economische en Sociale Wetenschappen 12, 704.
- Hoogeschool voor Vrouwen**; 3, 579.
- Hooge Springer *24, 512 B3.
- Hoogeveen**; *9, 352 A2.
- Hoogeveense Vaart**; *9, 352 A2.
- Hooge Venen** = Hautes Fagnes = Hohes Venn; 4, 424; 13, 558; *16, 704 F2.
- Hooge Wierden *12, 448 C2.
- Hoogezand**; *12, 448 D3.
- Hooge Zwaluwe *18, 631 D1.
- Hoogh, Jos. v. d. 6, 380.
- Hooghalen**; *9, 352 B2.
- Hooghullen (herstellingsoord) 9, 736.
- Hoogkarspel**; *18, 672 B3.
- Hoog-Keppel *11, 512 E3; 13, 702.
- Hoogkerk**; *12, 448 C3.
- Hoogland**; *23, 128 C2.
- Hooglede**; *24, 176 C4.
- Hoogleeraar (bijzonder en kerkelijk) 13, 552.
- Hoogli = Hoegli.
- Hoogmalerij (meelfabricatie) 17, 395.
- Hoogmoed** (hoovaardigheid; iconogr.); 13, 534.
- Hoogplateau *17, 262 E4.
- Hoog-Soeren 2, 546 764; *11, 512 D3.
- Hoogstade**; *24, 176 A4.
- Hoogstraten**; *2, 512 D1.
- Hoogstraten**, David van; 20, 22.
- Hoogstraten**, Jacob van; 10, 281.
- Hoogstraten**, Sam. v.; 20, 727.
- Hoogstudentinnen (Belgische vrouwenvereniging) 23, 714.
- Hoogtemeter**; 22, 92.
- Hoogtprijs**, van den (aanv. dl.)
- Hoogt van 't Kruis, 't (bosch-complex Hilversum) 13, 349.
- Hoogveen**; 23, 233.
- Hoogvlakte 23, 538.
- Hoogvliet**; *24, 688 C3.
- Hoogwerff, Barend 13, 559.
- Hoogwoud**; *18, 672 A3.
- Hoogwouder Ambacht (West-Friesland) 24, 166.
- Hooiberg *3, 122 B2.
- Hooibergen *11, 208 B3.
- Hooimille**; *11, 144 B2.
- Hooke**, Robert; 7, 198; 23, 155; (wet v. H.) 6, 221; 10, 62.
- Hookena *12, 822.
- Hool, Den *9, 352 B2.
- Hoonte *11, 512 G3.
- Hoop Eiland *18, 704 bkrt.
- Hoop Scheffer, Jacob Gijsbert de 21, 281.
- Hoopuloo *12, 822.
- Hoorbaarheidsgebied 11, 478.
- Hooren**; 5, 195.
- Hoorgevoeligheidskromme 19, 131.
- Hoorigheid**; 13, 687; 16, 753.
- Hoorn (Gelderland) *11, 512 E2.
- Hoorn (Texel) *18, 672 A2.
- Hoorn (Terschelling) *18, 672 B1.
- Hoorn** (W. Friesland); *18, 672 B3.
- Hoorn, Den *12, 448 B2; 16, 222; 19, 176.
- Hoorn**, Kaap; *2, 808 C8.
- Hoorn, N.V. De (Belg. arbeiders coöperatie) 4, 471.
- Hoornaar**; *24, 688 E3.
- Hoorn-eilanden *14, 496 B1.
- Hoornerts (chloorzilver) 7, 437.
- Hoornrots (geol.) 14, 772.
- Hoornsche Hop**; *18, 672 B3.
- Hoornsterzwaag**; *11, 208 D3.
- Hoorspel 16, 713.
- Hoover Dam 6, 10.
- Hooydonk**, mgr. J. van; 6, 277.
- Hopbeuk 19, 283.
- Hope *1, 658 D2.
- Hope, Point *1, 658 B1.
- Hopel**; *7, 384 F3.
- Hopetown (Z. Afrika) *1, 536 F7.
- Hopetown (Australië) *3, 288 G6.
- Hopfer, Daniël 10, 407.
- Hopital (Vichy-water) 23, 442.
- Hôpital, Michel de l' 16, 381.
- Hopkins, F. 23, 331.
- Hopperupsklaver 16, 745.
- Hopser (dans) 9, 550.
- Hoquet (groepsspel) 13, 391.
- Hora Siccama 16, 79.
- Horatius**; 3, 417; 10, 280.
- Horben *4, 686 B1.
- Hörde *9, 576 bkrt.
- Horde** (aanv. dl.)
- Hordum *8, 688 B2.
- Horendonk *2, 512 C1.
- Hori, Boekit *2, 122 B2.
- Horion-Hozémont**; *16, 704 C2.
- Horizon**, eluviale en illuviale; 14, 45.
- Horizontaalcamera (v. Zeiss) 21, 471.
- Horloge (zak-uurwerk) 23, 155; (horloge-industrie) 18, 491.
- Hormica *3, 246 C2.
- Horn** (Ned. Limburg); *16, 448 C4.
- Horn (IJsland) *24, 426.
- Horn, Petrus 13, 585.
- Horn, Den *12, 448 B3.
- Horna Fjord *24, 426.
- Horn Afvan *18, 704 D2.
- Hornemann, F. 1, 542; 19, 91.
- Hornhuizen**; *12, 448 B2.
- Horniman, Miss H. E. 1, 217.
- Horninck (oude naam voor Februari) 10, 61.
- Horning (motor) 18, 773.
- Hörnli *4, 686 C1.
- Hornsgrinde *4, 330 C3.
- Horn Tauben *4, 686 A2.
- Hornu**; *13, 176 C4.
- Hörnum *8, 688 B4.
- Höroldt, J. G. 17, 425.
- Horpmaal**; *16, 480 B5.
- Horrelveen *9, 352 A2.
- Horrues**; *13, 176 D3.
- Hors, De = West-Vlieland *18, 672 A2.
- Horse-latitudes**; 3, 267.
- Horsens**; *8, 688 C3.
- Horsens Fjord *8, 688 D3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Horse-shoe Fall (Niagara-water-val) 18, 523.
 Hörsholm *8, 688 F3.
 Horsik *11, 512 B4.
Horssen; *11, 512 C4.
 Horst (Duitschland) *9, 576 bkrt.
 Horst (Gelderland) *11, 512 C2.
Horst (Ned. Limburg); *16, 448 D3.
 Horst (Gelsenkirchen) 11, 530.
 Horst (dierk.) 12, 820.
Horst (geologie); 21, 612.
 Horst, De *11, 512 D2.
 Horst, De (kasteel) 21, 358.
Horst, A. van der; 7, 459.
 Horst, Van der (missionaris in Suriname) 22, 341.
 Horsten *12, 448 E4.
Horstermeer; *18, 672 B4.
 Horsthoek *11, 512 E2.
 Horstius, Merlo 17, 514.
 Horst Wessellied 23, 616.
Horta, V. (aanv. dl); 3, 635; 6, 400.
Horten; *18, 704 B4.
 Horticulture, Institut Royal d' (Gent) 13, 638.
 Horti Sallustiani (Rome) 21, 176.
 Hortobágy *13, 512 F2.
Horus; 13, 322; 16, 650; 18, 333; (tempel) 9, 822.
 Hörve *8, 688 E3.
 Horyn *20, 64 G3.
Hoseid; *16, 735.
 Hosea (profeet) 19, 272.
Hosingen; *16, 735.
Hosius van Cordova; 3, 16.
 Ho-sjan *7, 384 E3.
 Hospenthal *24, 720 D3.
 Hospitalité de N. D. de Lourdes 6, 125.
 Hospiz *4, 686 C1.
Hoste, J. (aanv. dl).
 Hoste Eiland *24, 656 B8.
 Hostinné = **Arnau**.
 Hostis Herodes impie (Epiphania-hymne) 21, 425.
 Hostrup Meer *8, 688 C4.
Hotel; 22, 671.
Hôtel des Invalides; 6, 338.
 Hotfot (rommelpot) 7, 47; 10, 792.
 Hoti *7, 238.
 Hotin = **Chotin**.
 Höting *18, 704 D2.
 Hot-jazz 14, 509.
 Ho-tsji *7, 384 D6.
 Hottefot (rommelpot) 7, 47; 10, 792.
Hottentotten; 3, 756.
 Hottentottenbrood (plantk.) 9, 115.
Hotteterre, Louis; 10, 784.
Hotton; *16, 736 C1.
 Hotzes, Jelle 21, 654.
 Houat *6, 214 D2.
 Houdar de la Motte, A. 16, 58.
Houdemont; *16, 736 D4.
Houdeng-Goegnies; *13, 176 D4.
Houdremont; *18, 240 C6.
 Houdret, Charles 23, 762.
Houffalize; *16, 736 E2.
 Houille *18, 240 C5.
 Houilles *11, 96 bkrt Parijs.
 Houkes *18, 672 A3.
Houplines; *11, 144 D3.
Hour; *18, 240 D4.
 House of Commons, of Lords 13, 549.
Housse; *16, 704 D2.
Houston; *23, 320 G5.
Hout; 5, 85; 6, 147; (calorische waarde) 6, 687; 23, 295.
 Hout, Den (gem. Mierlo) *18, 631 I3 nr 149.
 Hout, Den (gem. Oosterhout) *18, 631 D2 nr 68.
 Hout, Den (gem. Westwoud) 24, 177.
Houtaing; *13, 176 B2.
Houtain-le-Val; *6, 96 C5.
 Houtain-l'Evêque = **Walshoutem**.
Houtain-Saint-Siméon; *16, 704 D2.
 Houtasch 3, 136.
Houtave; *24, 176 C2.
 Houtbestrating 4, 786; 24, 96.
 Houtdorp *11, 512 C3.
 Houtem (Belg. Brabant) *6, 96 C2.
Houtem (W. Vlaanderen bij Veurne); *24, 176 A3.
Houtem (W. Vlaanderen bij Ieperen); *24, 176 B5.
Houten; *23, 128 B2.
 Houten, S. van (kinderwet) 15, 288.
Houthalen; *16, 480 B3.
Houthem; *16, 448 C5.
Houthulst; *24, 176 B4.
Houtkerke; *11, 144 C2.
 Houtland (Fr. Vl.) 11, 136.
 Houtland (O. Vl.) 19, 169 170.
 Houtlijm 19, 791.
Houtman, Frederik de; 2, 122; 18, 433.
 Houtmanrotsen *3, 288 A4.
 Houtolie 9, 123.
 Hout-opaal 19, 175.
Houtrakpolder; *18, 672 A4.
Houtsnede; 3, 648; 16, 115.
 Houtvaten 23, 162.
Houtvenne; *2, 512 D4.
Houtwesp; 17, 673.
 Houtworm 13, 627; 24, 352.
 Houtzwam 19, 784.
Houwaert, Jan Bapt.; 14, 705.
 Houweningen, Egidia van 6, 754.
Houwerzijl; *12, 448 B2.
Houx; *18, 240 C3.
 Houx, Goswinus 13, 308.
 Houx, Jean le 3, 537.
Houyet; *18, 240 D4.
 Hov *8, 688 D3.
 Hova's (Maleiers) 17, 27.
Hove (Antwerpen); *2, 512 B3.
Hove (Henegouwen) = Hoves-lez-Enghien; *13, 176 D2.
 Hove, Laurentius van 2, 14.
 Hövell tot Westerflie, Van (wapen) 13, 185 186.
 Hoveman (aanv. dl).
 Höver, Philippus 3, 31.
 Hoves-lez-Enghien = **Hove** (Henegouwen).
Hovre, Fr. De; 13, 548.
 Howard, Ebenezer 16, 335; 22, 830.
 Howard, geslacht 18, 683.
 Howardgranaten 6, 127.
Howardries; *13, 176 A3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Höwisch, Nikolaus 8, 589.
 Howland *18, 762.
Howrah; *10, 224 F3.
 Hoy *12, 464 E2.
 Hoydonk (klooster) 18, 721.
 Hoyer *8, 688 B4.
 Hoyer, A. von 20, 362.
Hoyoux; *16, 704 C3.
 Höytiäinen *10, 720 C3.
 Hozémont (heerlijkheid) 13, 599.
Hrabanus Maurus; 3, 442; 16, 527.
 Hradec Králové = **Koniggrätz**.
 Hromkla *3, 35 C4.
 Hron = **Gran**.
Hrozny, Fr.; 13, 298 331.
 Hruodlandus = **Roeland**.
 Hsi *7, 384 E3.
 Hsiangtan = **Siangtan**.
 Hsiao-king (Chineesch boek) 15, 307.
 Hsingan = **Si-ngan**.
 Hsi-ning *7, 384 C3.
 Hsinking = **Sinking**.
 Hsu Sjen (Chineesch schrijver) 7, 410.
H-theorema (aanv. dl).
Huallaga; *24, 656 B3.
 Hualpai, Mount *3, 18 C4.
Huancavelica; *24, 656 B4.
 Huancayo *24, 656 B4.
 Huang-Phong *10, 224 J4.
 Huan-tsang (Chineesche bonze) 5, 455.
Huanuco; *24, 656 B3.
 Huascan, Nevado de (berg) 4, 610.
 Huascarán *24, 656 B3.
 Hubbard, Mount *18, 608 E3.
 Huber, H. 24, 776.
Hubertus, Hl.; 10, 462.
 Hubertuskruid 3, 778.
 Hubli *10, 224 D4.
 Huby S. J., Vincentius 20, 588.
 Huc, Philippe 8, 718.
Huebald (monnik); 12, 760.
Hueccorgne; 2, 765; *16, 704 B2.
 Hückstädt, Friedr. 23, 59.
Huddersfield; *12, 464 bkrt 1.
Hudikval; *18, 704 D3.
Hudson, H.; 6, 540.
Hudson-Baai; *18, 608 K4.
 Hudsonbaai Eilanden *18, 608 K3.
Hudson-River; *23, 320 L2.
 Hudson Straat *18, 608 L3.
 Hué = **Hoeé**.
 Huelgas, klooster de las 6, 514.
Huelva; *21, 752 C4.
Huesca; *21, 752 F1.
 Huet, Paul 3, 786.
Huf, P. (aanv. dl).
 Hufnagel, Georg 13, 395.
 Hugeligat *4, 686 A1.
 Hughenden *3, 288 G3.
 Hugin en Munin (Germaansche myth.) 18, 781.
Hugo S.J., Herman; 22, 308.
 Hugo, Richard 13, 652.
Hugo, Victor; 8, 48; 24, 346.
Hugo van Fosses; 18, 674 678 vlg.
Hugo de Groot; 21, 41.
 Hugo van Keulen 7, 816.
 Hugo van Lucca 11, 574.
 Hugo van Payns 22, 508.
Hugo van Provence; 3, 295.
 Hugo van St. Cher 7, 816.
Hugo Capet (de Groote); 6, 783.
 Hugolinus (= Ugolino), kard. 11, 49; 12, 308.
 Hühnerthälhorn *4, 686 C1.
Huid; 16, 215; 23, 74; (oedeem) 2, 289; 18, 787; (schrift) 8, 721; (emphyseem) 10, 184; (epitheel) 10, 282.
 Huigens O.F.M., dr. C. 12, 314.
 Huillier, S. A. J. P. 16, 382.
 Huinen *11, 512 C3.
 Huins *11, 208 B2.
 Huisbrecht, V. 2, 36.
Huisdieren; 23, 242.
Huisduinen; *18, 672 A3.
Huise; *19, 176 B4.
 Huisgeld (belasting) 4, 393.
 Huislieden (aanv. dl).
 Huismans, S. 15, 690.
 Huismoeder (vlinder) 18, 234; 23, 65.
Huisprelaat van Zijne Heiligheid (aanv. dl).
Huisseling; *18, 631 I1 nr 46.
Huisen; *11, 512 D4.
Huissignies = Hussignies = Huisseignies; *13, 176 C3; 13, 683.
 Huis ter Heide (Friesl.) *11, 208 C3.
 Huis ter Heide (Utrecht) 5, 332; *23, 128 C2.
Huisvestingsecomité (aanv. dl).
 Huisvrouwen, Ned. Ver. v. 23, 711.
 Huisweren *12, 448 D2.
 Huiteburen *11, 208 B3.
 Huitzilopochtli (god der Azteken) 7, 758.
Huizen; *18, 672 B4; 24, 551.
Huizinge; *12, 448 C2.
Huizingen; *6, 96 C4.
Huizum; *11, 208 C2.
Huldenberg; *6, 96 D3.
Hull (Engeland) = Kingston-on-Hill; *12, 464 F5.
Hull (Canada); *18, 608 L5.
Hullebroeck, Emiel; 18, 174.
 Hüller, Johann Adam 13, 347.
 Hull-incident 9, 183.
 Hulpbisschop 5, 251.
 Hulpe, La = **Terhulpen**.
 Hulp in de Missies, Kath. Hoogeschool Vereniging voor 23, 717.
 Hulpkas van den Staat (Belg. sociale wetgeving) 23, 389.
 Hulp voor Onbehuisden, Ver. 23, 336.
Hulsberg; *16, 448 C5.
Hulsel; *18, 631 G3 nr 130.
Hulsen; *2, 512 E3.
Hulshout; *2, 512 D4.
 Hülskamp, Franz 16, 207.
Hulsonniaux; *18, 240 C4.
 Hulst (Belg. Limburg) *16, 480 A3.
Hulst (Zeeland); *24, 512 D3.
Hulst, F. van der; 16, 167.
Hulste; *24, 176 D4.
Hulten; *18, 631 E2 nr 77.
 Hulten, Van (bankier) 22, 340.
Humain; *16, 736 C2.
 Humanité, l' (Communistische krant) 7, 766.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Humbeek**; *6, 96 C2.
Humber; *12, 464 G5.
Humbert I van Italië = Umberto I.
Humboldt, Alexander von; 1, 187; 16, 312.
Humboldt-Baai *17, 816 E2.
Humboldt-Keten; *7, 384 B3.
Humboldt-River; *23, 320 C2.
Humboldtstroom 19, 648.
Hume, D.; 2, 615; 20, 113.
Humfred; 7, 568.
Humilis, G. N. 18, 704.
Humlum *8, 688 B2.
Hummelo; *11, 512 E3.
Humusgesteenten 6, 147.
Hunafloi *24, 426.
Hundelgem; *19, 176 C4.
Hundrück *4, 686 A1.
Hundshorn *4, 686 B1.
Hunebed; 12, 227.
Hungrvaka (IJslandsche kerk-gesch.) 5, 239.
Hungry Forties (gesch. Engeland) 8, 165.
Hünibach *4, 686 B1.
Hunnebessen (plantk.) 11, 37.
Hunnen; (Witte) 13, 178.
Hunsel; *16, 448 C4.
Hunsingo; *12, 448 B2.
Hunsrück *9, 512 B4.
Hunte *9, 512 C2.
Hunter, Mount 7, 153.
Huntingdonshire *12, 512 nr 26.
Huntsville *1, 649 C2.
Hunucma *17, 608 A1.
Hunyadi; 13, 706.
Hunze = Drentsche Diep = Oos-termoersche vaart.
Hupfer (galop) 11, 316.
Hupp, Otto 5, 480.
Huppae; *6, 96 E4.
Huppel *11, 512 H4.
Hupsel *11, 512 G3.
Hurd Deep *12, 464 E7.
Hurley (groepsspel) 13, 391.
Huronische plooiing (geol.) 1, 154; 12, 454.
Huronmeer; *23, 320 J1.
Hurtado de Mendoza (Spaansche kolonisator) 7, 379.
Hurwenen; *11, 512 B4
Hus, Jan; 22, 807.
Husar *1, 498 C1.
Husavik *24, 426.
Hüseren *4, 686 A2.
Hushoven (plaats) 24, 89.
Husinetz = Husinec; *5, 578 B2.
Huso (dierk.) 22, 166.
Husquarna (plaats) 14, 656.
Husseignies = Huissignies = Hus-signies.
Husson, Mlle Andrée 8, 196.
Huste = Huszt *19, 112 H2; aanv. dl. i. v. Chust.
Hutchinson (stad) 14, 812.
Hutspotclubs (Ned. vrouwenbew.) 23, 711.
Hütteldorf *24, 79.
Hutten, Philipp von 10, 70.
Huttenstreek *12, 448 E3.
Hutton, John; 18, 476.
Hutzler, Sara 14, 751.
Huurkazerne 14, 225.
Huvelin, abbé 11, 23.
Huwelijk; (aangifte) 1, 67; (woord-verklaring) 1, 329; (geneesk. onderzoek vóór het h.) 11, 577; (Ned. Indië) 18, 412; (ongeldig-verklaring) 19, 75; (stuiting) 22, 285.
Huwelijksontbinding; 19, 75; 22, 422.
Huwelijksproces; 19, 75.
Huwelijkszorg *22, 320 C2.
Huy = Hoei.
Huijbergen; *18, 631 B3; (Broeders van H.) 6, 277.
Huybrechts, Johannes 6, 276.
Huygens, Chr.; 16, 403; (streek van H.) 19, 254.
Huygens, Const.; 13, 424.
Huyn (wapen) 13, 185 186.
Huys, mgr. 15, 540.
Huysmans, J. K.; 7, 175; 22, 353.
Huyssens, Pieter; 6, 359.
Huzard, Mme. 24, 435.
Hvamms Fjord *24, 426.
Hvammur *24, 426.
Hvannadalshnukur (berg) 4, 608.
Hvar = Lesina.
Hven; *8, 688 F3.
Hvita *24, 426.
Hvitfeld, Arild 8, 693.
Hwai-ho *7, 384 G4.
Hwai-king *7, 384 F4.
Hwang-hai *7, 384 H4.
Hwang-jen *7, 384 H5.
Hwang T'ai-ki (Chineesch keizer) 17, 162.
Hwang-tsjou *7, 384 F5.
Hwan-ho *7, 384 D4.
Hwei-tsjou *7, 384 F7.
Hy (Iona); 12, 457.
Hyacinth (edelgesteente) 12, 241; 14, 480.
Hyacinthe, père 9, 789; 16, 662.
Hyacinthiën (Spartaansch feest) 10, 629.
Hyalophaan (geol.) 7, 202.
Hyde *12, 464 bkrt 1.
Hyde, Douglas; 14, 22.
Hydnocarpus; 7, 334.
Hydra; *12, 384 E5.
Hydrastis; 4, 596.
Hydraulische kalk 24, 30.
Hydrazine (scheik.) 10, 732.
Hydroextractor (centrifugaal-machine) 7, 227.
Hydrogenium (scheik.) 24, 47.
Hydroliet (scheik.) 13, 765.
Hydronastische bewegingen (plantk.) 18, 278.
Hydronium-perchloraat 19, 321.
Hydrophiel (plantk.) 1, 469.
Hydrosfeer; 24, 23.
Hydroxyzuren 19, 353.
Hyères, Ile de *11, 96 G5.
Hyetometer 20, 488.
Hygelac (vorst der Denen) 7, 443.
Hygiëne; (tropische) 22, 793.
Hijken *9, 352 B2.
Hijkersmilde; *9, 352 A2.
Hijlaard *11, 208 B2.
Hymans, Paul; 2, 403.
Hynckes, Raoul (aanv. dl).

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Hyon**; *13, 176 C4.
Hyperamnesie (geheugenstoornis) 11, 472.
Hyperboreërs; 12, 376.
Hypereides (Attisch redenaar) 10, 282.
Hyperfunctie (geheugenstoornis) 11, 472; 14, 261.
Hypermastie (dierk.) 17, 446.
Hypermnésie (aanv. dl).
Hyper-panchromatische plaat (photographie) 19, 419.
Hyperparasitisme 22, 363.
Hyperphragmus, P. 24, 713.
Hypertelie (dierk.) 17, 446.
Hypertrichosis; 12, 601.
Hyphalmomyroplankton 19, 798.
Hyphasis (rivier) 1, 745.
Hyphen; 24, 730.
Hypo; 10, 741.
Hypocausticum (aanv. dl); 3, 555.
Hypocotyle as (plantk.) 3, 131.
Hypofunctie (geheugenstoornis) 11, 472.
Hypogenitalisme (geneesk.) 1, 533.
Hypostatische vereeniging; 7, 490.
Hypotheek; (handlichting van) 12, 718.
Hyrceanus II (hoogepriester) 2, 832; 16, 825.
Hyrnetho (Grieksche myth.) 8, 615.
Hysterie; 18, 500.
Hijum (Friesland) *11, 208 B1; 16, 240.
Hyvinkää *10, 720 B3.

I

- I** (Chineesche schaal) 7, 405.
Iaęy = **Jassy** = **Jasi** = **Jaci**; *19, 112 K3.
Iader (stad) 16, 396.
Ianus (god der deuren); 7, 592 624.
Ibadan; *1, 536 D4.
Ibagué; *24, 656 B2.
Ibaizabal = **Bilbao**.
Ibanez, Carlos 7, 379.
Ibar; *19, 112 G5.
Ibarra *24, 656 B2.
Ibas; 9, 711.
Iberisch Bronnenland = **Iberisch Randgebergte**; *21, 752 E1.
Ibijara (hagedis) 20, 650.
Ibiza; *21, 752 G3.
Ibn (Arab., = zoon) 4, 527.
Ibn Ezra, Abraham (aanv. dl).
Ibn Ishak (Mohammedaansche litt.) 5, 217.
Ibn Koetaiba (Mohammedaansche litt.) 5, 217.
Ibn Masarra (Arabisch wijsgeer) 2, 634.
Ibn Tofail (Arabisch wijsgeer) 1, 252.
Ibo *1, 536 H6.
Iboe *17, 816 B1.
Iboe, Goenoeng *18, 432 G5.
Ibrahim I 1, 589.
Ica (stad); *24, 656 B4.
Ica = **Putumayo** (rivier) *24, 656 B3.
Ice-Patrol 18, 513.
Ich Dien; 10, 528.
Ichtegem; *24, 176 C3.
Ichteman *19, 112 H5.
Ichtyol; 16, 277.
Ichwan (Islam) 23, 788.
Icolmill (abdij) 14, 284.
I.C.V. (Internationaal Christel. Vakverbond) 14, 243.
Id (erfelijkheidsleer) 10, 306.
Ida (Creta); *3, 672 F7.
Ida (Kl. Azië) *3, 672 G5.
Ida (Itta) v. Nijvel, Hl.; 18, 740.
Idaard *11, 208 C2.
Idafeld (Germaansche mythologie) 3, 145.
Idaho; *23, 320 D2.
Idar-Oberstein (plaats) 18, 750.
I.D.B.-wet (diamanthandel-wet in Z.-Afrika) 15, 282.
Iddergem; *19, 176 D4.
Iddi *1, 243 C3.
Idée fixe 17, 487.
Idegem; *19, 176 C5.
Ideles; *1, 536 D2.
Idenburg-Rivier; 17, 118; *17, 816 D2.
Idenburgtop 7, 218; *17, 816 D2.
Identiteitskaart (voor vreemdelingen in België) 23, 690.
Ideoblastische mineralen 17, 545.
Ideogram 22, 28.
Ideographische cultuurwetenschappen 14, 128.
Ideographische teekens 4, 256.
Ideologische talen 16, 375.
Idi; *22, 288 B1.
Idiom neutral (wereldhulptaal) 24, 121.
Idiophon (muziek) 18, 173.
Idiorrytmische kloosters (Athos-kloosters) 3, 244.
Idiotae (leekebroeders) 6, 273.
Idioten 19, 17; 24, 728.
Idisi (Germ. strijdgodinnen) 17, 520.
Idisi-spreuk (bezwering) 5, 98.
Idjen-Plateau; *14, 496 J3.
Idkerberg (plaats) 24, 747.
Idoembe (Belg. Kongo) 9, 719.
Idokraas (geol.) 23, 429.
Idolatrie 1, 499.
Idria; *14, 320 D1.
Idris (kalief) 2, 26.
Idro, Lago d' *11, 348.
Idseghuizen (dorp) 24, 341.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Idsjzim** *19, 384 B3.
Idskenhuisen; *11, 208 B3.
Idumea; *19, 384 B6.
Iduna (Zweedsch tijdschr.) 12, 173.
Idunaspeiling; 22, 384.
Idus (5e of 7e dag der maand) 14, 705 760.
Idzega *11, 208 B3.
Idzoe *14, 464 D3.
 Ieder land heeft de regeering, die het verdient 16, 66.
Ielgoes (aalscholver) 1, 45.
Ieperen; *24, 176 B5.
 Ieperiaansche klei 19, 168.
 Ieperlee *24, 176 B5; 24, 438.
 Ierland (oud-Iersch recht) 6, 191; (emancipatie) 10, 152; (ligging) *12, 464; (graafschappen) *12, 512. Zie ook **Iersche Vrijstaat**.
Iersche letterkunde; 3, 72.
Iersche Zee; *12, 464 D5.
 Iersch schrift 14, 225; 21, 241; 22, 693.
 I.E.V. (Indo-Europ. Verbond) 14, 131.
 Ifetessen *1, 520 D2.
 Iffigenhorn *4, 686 A2.
Ifni; *1, 536 B2.
 Ifte (plantk.) 15, 398.
Igel (stad in hertogd. Luxemburg); *16, 735.
 Igel (rivier in voormalig Tsjecho-Slowakije) 14, 28.
 Igharghar (rivier in Algerië) 1, 521.
Igidi, Woestijn; *1, 520 C2.
Iglau = Jihlava (stad); *19, 112 D2.
 Iglawa (riv.) *9, 512 C4.
Iglesias; *14, 320 B5.
Igli; *1, 536 C1.
Ignatius, patriarch v. Constantinopel; 12, 370; 18, 530.
Ignatius van Loyola; (collegium germanicum-hungaricum) 7, 697; (en Laynez) 16, 186; (en Theatijnen) 22, 559.
 Ignisatie (geneesk.) 24, 643.
 Ignorantia (en moraliteit) 9, 609.
 Igoumen (kloosterwezen in de Oostersche Kerk) 13, 54.
 Igualada *7, 126 B2.
Iguassu = Iguazu (Parana); *6, 160 E7.
Iguassu (Rio de Janeiro); *6, 160 bkrt B2.
 Iguassu, Rio; *6, 160 bkrt B2.
 Iha *2, 122 B1.
 I-heu-ku'an, I-heu-t'wan (gesch. China) 5, 601.
 Ihi (Egypt. god) 12, 803.
 Ihna *9, 512 F2.
 Ihram (Mohammedaansche ceremonie) 12, 619.
 Iijoki *10, 720 C2.
 Iisahni *10, 720 C3.
 Ijang-gebergte *14, 496 I3.
 I.J.C. (jeugdwerk) 14, 545.
 Ijojoki *10, 720 C2.
 I.K.A. (Kath. Esperantistenbond) 14, 242.
 Ikalis *10, 720 B3.
Ikaria = Nikaria; *12, 384 H5.
 Iketemba *15, 512 D2.
 I.K.I. (Intern. Kath. Informatiebureau) 14, 243.
 I-king (Chineesch boek) 15, 306.
 Ikkoe, Jippensja (Japanssch schrijver) 14, 467.
 Ikopa *1, 520 H6.
 I.K.R.O.S. = Ind. Kath. Radio Omroep Stichting 18, 422.
 I.K.U.E. (Kath. Esperantistenbond) 14, 241.
 I.K.V. (anti-alcoholische vereen.) 14, 248.
 Iaman *1, 520 D2; 1, 521.
 Ilanz *24, 720 E3.
 Ilat *5, 558.
 Ilebo (Belg. Kongo) = **Franequihaven**.
 Ile de Batz *6, 214 B1.
Ile de France; *11, 96 E2; 19, 500.
 Ile de la Conférence (in de Bidassoa) 5, 136.
 Ile Rousse *8, 193 A2.
 Ilhas do Cabo Verde = **Kaapverdische eilanden**.
 Ilheos *6, 160 H4.
 Ilheu das Rolas *1, 520 bkrt e.
Ilh; *3, 480 E4.
 I-li (Chineesch rituale) 15, 307.
Ilhas; 13, 328.
 Ilhas Mikra (Grieksch gedicht) 8, 414.
 Ili Mandiri (vulkaan) 16, 131.
 Ilioka *14, 464 bkrt Tokio.
 Ilios (stad) 14, 38.
 Iliou Persis (Grieksch gedicht) 8, 414.
 Ill (rivier in Frankrijk) *24, 720 C1.
 Ill (rivier in Oostenrijk) *24, 720 E2.
 Illampu *6, 160 B5.
 Illana Baai *18, 432 F4.
 Illapel *2, 808 B3.
Ille-et-Villaine (dep.); *11, 64 nr 37.
Iller; *9, 512 D5.
 Illicit Diamond Buying-wet (wet op diamanthandel in Z.-Afrika) 15, 282.
Illie; *11, 144 D3.
 Illigan *18, 432 F4.
 Illimani (berg) 4, 610; *6, 160 B5.
 Illinium (aardmetaal) 1, 164.
Illinois; *14, 39; *23, 320 I2.
 Illuria 14, 45.
Illusie; 11, 727.
Illustre Lieve Vrouwen Broederschap; 24, 732.
 Ilmenau (riv.) *9, 512 D2.
Ilmenau (stad); *9, 576 D3.
Ilmenmeer; *21, 48 C3.
 Ilo *1, 536 D3.
 Iloilo (stad) 5, 234; 19, 416.
 Ilollo *18, 432 F3.
 Iloloi, Danau *7, 161 A2.
 Ilori *1, 221 C2.
 Ilorin *1, 536 D4.
Ilpendam; *18, 672 A4.
 Iluminados (religieuze strooming) 2, 82; 14, 42.
Ilwaki; *17, 816 B3.
 Images clipeatae (beeldhouwk.) 6, 536; 7, 616 804.
Imagisme; 14, 534.
 Imago (biol.) 12, 626; 14, 206; 17, 545.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Imamieten**; 21, 574.
Imamura, A. 1, 134.
Imandra-Meer; *21, 48 C1.
Iman-schapenras 5, 769.
Imari-porselein 3, 15.
Imbecillen 19, 17; 24, 728.
Imberti, Hl. 10, 164.
Imbosch; *11, 512 E3.
Imbros = Embro; *3, 672 F4.
Imbyze, Willem 13, 130.
Imeretie; *21, 48 E6.
Imhoff, systeem (zuivering van afvalwater) 1, 566.
Imi *1, 243 C3.
I.M.M. (Ind. Militaire Marine) 14, 123.
Immenstadt *4, 330 E4.
Immo, abt 4, 693.
Impanatio; 8, 72.
Impde *6, 96 C2.
Impe; *19, 176 C4.
Impedantie (bij wisselstroom); 24, 291.
Imperia; *14, 320 B3.
Imperial Valley; *6, 670 D3.
Impetus (philos.); 6, 515.
Impfar *10, 224 G3.
Imprada, Monte *16, 22.
Impregneeren (v. hout) 13, 624.
Imrama (Iersche verhalen) 6, 203.
Imroe'l-Kais (Arabisch dichter) 19, 294.
Imst *22, 650.
I.N.A. (pseudoniem) 21, 549.
Inagua *23, 320 L6.
Inanwatan *17, 816 C2.
Inari (plaats, meer, rivier) *10, 720 C2.
Inarijarvi = Inari-meer = Enare-meer; *10, 720 C2.
Inarticulata (palaeontologie) 3, 109.
Inbeslagneming; (van schepen) 2, 339.
Inburgering = Naturalisatie 18, 293.
Inca *3, 650 C2.
Incarceratie (geneesk.) 14, 177.
Incassobank 3, 738.
Incest, Incesteelt 8, 44; 10, 799.
Inch, klooster 9, 343.
Incisio (besnijdenis) 4, 770.
Incisivi (dierk.) 11, 426.
Inclussen (kluizenaars) 15, 426.
Incompatibiliteit (biol.) 22, 157.
Incourt; *6, 96 E4.
Incrustatiestijl (schilderk.) 20, 70.
Incudine, Mont l' *8, 193 B3.
Ineunabel (studie); 6, 723.
Incus (gehoorbeentje) 1, 50.
Incysteering (dierk.) 14, 176.
Indalself; *18, 704 C3.
Inden *4, 686 B2.
Independencia = **Fray Bentos**.
Inderagiri (rivier) = **Indragiri-rivier** = Koeantan.
India Act (gesch. Engelsch-Indië) 10, 224.
Indiana; *14, 39; *23, 320 I3.
Indianapolis; *23, 320 I3.
Indianen; (gesch.) 17, 613; 18, 623; 24, 664.
India proper 10, 216.
Indicaan (geneesk.) 14, 97.
Indië (tooneel); 22, 697.
Indifferent (evenwicht) 10, 478.
Indigirka; *3, 480 L2.
Indigo; 1, 304.
Indische Bond, De 14, 131.
Indische Gids, De; 15, 236.
Indische Oceaan; *1, 188 Oostel. Halfrond.
Indische Woestijn = **Thar-woestijn**; *10, 224 C2.
Individual-psychologie 1, 412; 14, 130.
Indo-Europeaan 14, 130 137.
Indo-Europeesche taalstam 22, 397.
Indo-Germaansch; 22, 662.
Indo-Germaansche taalstam 14, 134; 22, 397.
Indolazijnzuur 14, 97.
Indologie (aanv. dl); 13, 552.
Indoloog (aanv. dl).
Indolpropionzuur 14, 97.
Indo-Maleische onderrijk 19, 249.
Indonesië = **Nederlandsch-Indië** = Insulinde; *18, 432.
Indonesiërs 18, 411.
Indor(e); *10, 224 D3.
Indo-Scythen; 14, 132.
Indoxyl; 14, 97.
Indragiri-rivier = Inderagiri = Koeantan; 4, 109; 14, 139; *22, 288 E4.
Indramajoe; stad en oedjoeng = hoek *14, 496 D2.
Indrapoera; *22, 288 D4.
Indrapoeri *22, 288 A1.
Indravati *10, 224 E4.
Indre (dep.) 11, 64 nr 44.
Indre (riv.) *11, 96 D3.
Indre-et-Loire (dep.) 11, 64 nr 43.
Inductie-motor; 3, 220.
Inductie-oven 10, 89.
Inductietijd (biol.) 14, 141.
Indus; *10, 224 B2.
Industrie-aardappel 8, 76.
Industrieschool; 18, 741.
Industriestelsel (landbouw) 16, 84.
Indutimárus 7, 537.
In Eminent (bulle) 14, 443.
Inenting; 14, 520.
Inez de Castro 1, 770; 6, 713.
Infantados (schaap) 17, 510.
Infantilisme (psycho-sexueel); 13, 801.
Ingaevoones (Germ. stammen) 14, 170.
Ingelanden; 13, 395.
Ingelmunster; *24, 176 D4.
Ingen (Frankrijk) *11, 144 A3.
Ingen (Gelderland) *11, 512 B4; 16, 431.
Ingenheim, Luciano von 24, 662.
Ingenieur (diploma); 22, 480.
Ingenieur, De (weekblad) 15, 557.
Ingermanland; *21, 48 B3.
Ingewanden (aanv. dl); 22, 30 vlg.
Ingham, Alice 11, 46.
Ingoeletz *21, 48 C5.
Ingøer *1, 221 D2.
Ingoldsby Legends (Eng. letterk.) 3, 801.
Ingolfshöfti *24, 426.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Ingolstadt**; *9, 576 D4.
Ingooigem; *24, 176 D5.
 Ingrain-papier 4, 316.
 Ingundis, prinses 13, 222.
 Ingweiler *10, 143 C2.
 Inhambane *1, 536 G7.
 Inheemsche Kleine Broeders van Maria 17, 240.
 Inheemsche Kleine Zusters van Maria 17, 240.
 Inhomirim *6, 160 bkrt B2.
 Inirida *6, 160 B1.
 Inis-Cathaig (klooster) 21, 454.
 Inis-Faithlinn (eiland) 14, 193.
 Injanga Berg *1, 520 G6.
Inkoling; 19, 389.
Inkomstenbelasting; 4, 367 vlg.; 18, 325 vlg.
 Inkose (Bantoekeoning) 3, 762.
Inkt; 14, 620.
 Inktvisch 7, 232; 24, 75.
 Inlaatslag (motor) 23, 294.
 Inlaid (linoleum) 16, 491.
Inlegwerk; 6, 11.
 Inleidingsprotocol 19, 132.
Inn; *19, 112 C2.
 Inner Farne (eiland) 10, 601.
 Inner Rhoden *24, 720 E2.
 Innertkirchen *4, 686 C1.
 Innitzer, Th. (aanv. dl).
Innocentius II; 13, 702.
Innocentius III; 15, 154.
Innsbruck; 11, 33; *19, 112 B3.
 In(n)uit (Eskimo) 10, 357; 18, 623.
 Inoculatie (geneesk.) 14, 520.
Inongo; *15, 512 D3.
Inowracław = Hohensalza; *20, 64 C2.
 Inpakking (hydrotherapie) 13, 771.
 Inpersing (geol.) 14, 263.
Inquisitie; 8, 27; 13, 92 277.
In Salah; *1, 536 D2.
Inschot; *18, 672 B1.
 Inschrijving (veiling) 23, 249.
 Insectenorchis 19, 188.
 Inseke *15, 512 E5.
Insermentés; 3, 170.
Inslag; 24, 71.
 Inslagfluweel 10, 787.
 In Sokki Wadi *17, 262 H6.
Inspiratie; 19, 689.
 Insten *9, 512 I1.
Instenburg; 9, 576 I1.
 Institoris, Heinrich (inquisiteur) 13, 93.
 Institut International de Coöperation intellectuelle 14, 243.
 Institut International des Classes Moyennes 14, 248.
 Institutioneele School 14, 220.
 Institutiones van Justinianus 7, 657.
 Instituut Kern 15, 225.
 Instituut voor Nationale Oudheidkunde 2, 766.
 Instortingsaardbeving 1, 133.
 Instrumentale oorzaak (philosophie) 24, 142.
 Insula Herculis 3, 148.
 Insularii 14, 225.
 Insulinde = **Nederlandsch-Indië** = Indonesië.
 Insulinde (vereniging) 14, 131.
 Insulis, Alanus ab 1, 655.
 Intaglio 6, 705; 11, 563.
 Intanding (bouw.) 14, 176.
Inteelt; 10, 591 799.
 Intef (Thebaansche koning) 2, 430.
 Integratietafels (geol.) 20, 799.
 Integument (plantk.) 10, 52.
 Interbrabant (electriciteitsbedrijf) 6, 406.
Inter-comptabel; 10, 525.
Interlaken; *24, 720 C3.
Intermezzo; 14, 789.
Internationaal Arbeidsbureau; 22, 598.
 Internationaal Comité der Scholen voor Maatschappelijk Werk 14, 252.
Internationaal Privaatrecht; 6, 535.
 Internationaal Studiecomité der Vereenigingen van Katholieke Verpleegsters 14, 251.
 Internationale criminalistische vereniging 12, 676; 16, 513; 20, 186.
 Internationale Federatie der Vrouwelijke afgestudeerden 14, 251.
 Internationale Mathematische Unterrichts Kommission 15, 365.
 Internationale raad der verpleegsters 14, 251.
 Internationale Unie der R.K. Vrouwenbonden 14, 250.
 Internationale Unie der Vriendinnen van het jonge meisje 14, 251.
 Internationale van de goede Tempeliers, De (drankbestrijding) 2, 451.
 Internationale vereniging van Christelijke meisjesverenigingen 14, 250.
 Internationale Vereeniging van Kongo 3, 184; 15, 535.
 Internationale Vereinigung für sozialen Fortschritt 14, 242.
 Internationale Vrouwenraad 14, 250; aanv. dl i.v. Wynaendts.
 International Student Service (I.S.S.) 22, 278 280.
 Interneeringskamp (Boven-Di-gel) 6, 68; 14, 253.
 Interpolatieformule van Lagrange 16, 23.
Interpunctie; 9, 147.
 Interstellare lijnen = **Stationnaire lijnen**.
 Intervallerkenning (gehoor) 1, 270.
 Intonatio (muz.) 14, 174; 20, 267.
 Intra *24, 720 D5.
 Intragna (a. d. Giovanni) *16, 22.
 Intragna (a. d. Melezza) *16, 22.
 Intrekingsmaal (folkl.) 6, 542.
 Introbio *7, 771.
Introspectie; 24, 542.
 Introzzo *7, 771.
 Intsia (houtsoort) 3, 79.
 Intsjaro *3, 462 D1.
 Intumescens-stufe (geologie) 11, 147.
 Intuscrustatie (palaeontologie) 19, 389.
Intussusceptie; 7, 185.
Invalshoek; 3, 422.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Invalslijn (meteorologie) 11, 228.
Invar; 4, 76; 12, 535.
Inveraray; *12, 464 D3.
Inverness; *12, 464 D3.
Inverness (graafschap) *12, 512 nr 89.
Invert (suiker) 14, 271.
Invert-afstandsmeter 1, 560.
Inverway Station *3, 288 D2.
Invoerrechten; 12, 706.
Inzersdorf *24, 79.
Inzia *15, 512 D4.
Iona (scheik.); 11, 378.
Ionenproduct 14, 283.
Ionisch (dialect) 12, 346; 14, 654.
Ionische toonreeks 15, 219; 22, 695.
Ios (eiland en plaats) *12, 384 G6.
Ios = Vathy (Ithaca) 14, 370; *12, 384 B4.
Iota; 13, 805.
Iowa; *23, 320 H2.
Ipek = Pec; *14, 626 E3.
Ipel = Eipel (riv.) = Iply.
Iperius, J. 16, 112.
IPK (paardekracht) 19, 361.
Iply = Eipel (riv.) = Ipel.
Ipoh; *18, 432 B5.
Ipoly *13, 512 D2.
Ipswich (Australië) 20, 332.
Ipswich (Eng.); *12, 464 G5.
Ipu *6, 160 G2.
Iquique; *2, 808 B1.
Quitos; *24, 656 B3.
Irak; *3, 448 B5.
Iraka (heilige stad der Tsjebtsja-Indianen), aanv. dl i.v. Tsjebtsja.
Iraklion = Megalokastron = Candia = Heraklion.
Irala, Martinez de 2, 809.
Irampaikkoelam *7, 265 B2.
Iran, Hoogland van *3, 480 D5; 17, 387.
Iran Gebergte *5, 752 C2.
Irawadi (riv.); *10, 224 H3; (delta) 5, 231.
Irazu; *17, 608 C3.
Irbid; *10, 448 K3.
Irchonwelz; *13, 176 C3.
Ireboe *15, 512 D3.
Ireland (eiland) 4, 665.
Iremel; *21, 48 H4.
Irene *3, 18 F6.
Irene (martelares) 7, 426.
Irgai = Ningsia *7, 384 D3.
Iri = Eurotas.
Iria (martelares) 14, 291.
Iria (plaats) 7, 789.
Irish Archaeological Society 22, 663.
Irish Free State 14, 15.
Irish Sisters of Charity 1, 625.
Irish Tenant League 9, 486.
Irkata (oude Syrische stad) 3, 22.
Irkoetsk; *3, 448 H3.
Irmgard 14, 293.
Irmingard v. Limburg (Ermingard); 16, 449; 20, 516.
Irsum; *11, 208 C2.
Iroemoe *15, 512 G2.
Irois, Kaap de *12, 639.
Iron duke, the 24, 110.
Ironsides; (ook roundheads, rondkoppen) 8, 303/4; 12, 470.
Iropie *3, 18 D1.
Irrigatie (Ned.-Indië); 24, 47.
Irsen *16, 735.
Irtsj; *3, 480 E3.
Irun *21, 752 F1.
Iruna = Pamplona = Pampeluna.
Irving, Henry; 22, 533.
Isa, Kaap *14, 464 C4.
Isaac, H.; 21, 598.
Isaïe de Groote; 3, 39.
Isabeau van Beieren 15, 52 552.
Isabela, Kaap *12, 639.
Isabela (eil.) 11, 287.
Isabella II v. Spanje; 16, 561.
Isabellen (paarden) 10, 752.
Isalfjord; *24, 426.
Isaias; 12, 91.
Isala (rivier) 11, 66.
Isar; *9, 512 E4.
Isarco *22, 650.
Isarol (geneesmiddel) 13, 817.
Isarwald 13, 708.
Isarwinkel Gebergte *4, 330 F4.
Isauriërs, dynastie der (Byzantijnsche rijk) 6, 606.
Isavi (Roeanda-Oeroendi) 21, 236.
Isbrücker, Julia 8, 326.
I.S.C. (vakverbond) 14, 243.
Ischa, Arnoldus ab; 2, 256.
Ischia; *14, 320 D4.
Ischko *16, 534.
Ise Fjord *8, 688 E3.
Isel *22, 650.
Iselle *24, 720 D4.
Isèn (batikwerk) 4, 129.
Isenfluh *4, 686 B1.
Isentroop (natuurk.) 1, 408.
Iseo; (plaats en meer) *14, 320 C2.
Iser; *9, 512 F3.
Isère (dep.); *11, 64 nr 51.
Isère (riv.); *11, 96 F4.
Isergebergte; *9, 512 F3.
Iserlohn; *9, 576 B3.
Isernia; *6, 718 B1.
Isfahan = Ispahan; 1, 214; *3, 448 C5; 19, 649.
Isidorus v. Sevilla, Hl.; 14, 36; 16, 527; 21, 564.
Isières; *13, 176 C2.
Isin (Babylonische dynastie) 3, 515.
Isinglass (vischlijm) 23, 503.
Isis; 18, 196, 475.
Isjana Wikramadharmaottoenggadewa (Javaansch koning) 14, 496.
Isjewsk; *21, 48 G3.
Isjide *14, 464 bkrt Tokio.
Isjikari *14, 464 E2.
Isjim (stad) *10, 448 K3.
Isjim (rivier) = Isjoen *3, 480 D3.
Isjmi *1, 666 B2.
Isjoem *21, 48 D5.
Isjoen = Isjim (rivier) *3, 480 D3.
Ishtar; 1, 622; 3, 197 516; 18, 587.
Isjtöevogoe (koning van Medië) 3, 217.
Isjtyemogoe (koning van Medië) 3, 217.
Isjwara (Joga-god) 14, 634.
Iskandar Moeda (vorst v. Atjeh) 3, 250 251 252.
Iskander (pseudoniem) 13, 283.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Iskenderoen = **Alexandrette**.
Isker = Iskra; *19, 112 15.
 Iskra (Marxistisch tijdschrift) 16, 294.
Islam; 13, 72; 18, 428; 21, 603.
 Island = **IJsland**.
 Islas Baleares = **Balearen**.
 Islas Canarias = **Canarische Eilanden**.
Islay; *12, 464 C4.
 Isle *11, 96 D4.
 Isle de France = **Mauritius**.
 Isleifur Gissurarson (bisschop) 24, 429.
 Isle of Man (graafschap) *12, 512 nr 52.
 Isle of Wight (graafschap) *12, 512 nr 5.
 Isluga *6, 160 B5.
 Isly, slag bij (1844) 1, 224.
 Ismaël (kalief) 21, 189.
Ismaïl; *19, 112 L4.
 Ismaïl (kedief) 9, 139.
Ismaïlia; *1, 536 bkrt b D2.
 Ismeniden (bergnimfen) 19, 236.
 Isnad (Arab. letterk.) 5, 444.
Isnes; *18, 240 B1.
 Isobronten (meteorologie) 19, 116.
Isocarbonitrilen; 8, 410.
 Isodimorph (kristallographie) 14, 324.
 Isoemeb *1, 536 E6.
 Isogaam (biol.) 18, 798.
 Isogameten (biol.) 11, 327.
 Isogamie (biol.) 5, 57.
 Isogene eenheid (biol.) 16, 489.
 Isohyeten (meteorol.) 18, 451.
 Isola Bella 5, 755; *16, 22.
 Isola dei Pescatori 5, 755.
 Isola Madre 5, 755; *16, 22.
 Isola Superiore *16, 22.
 Isolateraal (plantk.) 9, 328.
 Isole Borromee = **Borromeïsche Eilanden**.
 Isole Eolie = **Liparische Eilanden**.
 Isolino San Giovanni 5, 755.
 Isomerie (biol.) 8, 356; 17, 544; 20, 62.
Isomorphie (wisk.); 3, 450.
 Isonephen (meteorol.) 5, 75.
Isonzo; *14, 320 D1.
 Isopedine (dierk.) 11, 337.
 Isorhythmie (muz.) 14, 322.
 Isosmotische oplossing 19, 275.
Isostasie; 10, 463; 24, 726.
 Isostatische bewegingen (geol.) 3, 87.
Isotherme laag (meteorologie); 22, 249.
 Isotinische oplossing 19, 275.
 Ispahan = **Isfahan**.
 Ispir *3, 35 E2.
 Ispra *16, 22.
Israëlieten, uittocht der; 14, 336.
 I.S.S. (studentenorganisatie) 22, 278 280.
 Issachar (vader van de H. Anna) 10, 166.
 Isselburg *18, 336 D3.
 Issel Supérieur, Dép. de l' *18, 367.
 Istállókő (berg) 6, 466.
 Istanboel = **Konstantinopel** = **Stamboel**.
 Istapa *17, 608 A3.
 Istemo (Bijbelsche stad) 10, 375.
Isthmus; *12, 384 D5.
 Istip *19, 112 H6.
 Istrandza Dagh *3, 672 G4.
Istrië; *14, 320 D2.
 Istrus van Cyrene 3, 289.
 Itabasji *14, 464 bkrt Tokio.
 Itaborahy *6, 160 bkrt C2.
 Itaguahy *6, 160 bkrt A2.
 Itaipu Posadas *6, 160 bkrt B2.
Itala (bijbelk.); 6, 553.
 Italiaansch Somaliland *1, 536 H4.
Italië; (bronzen tijdvak) 6, 311; *14, 320; (kartelwetgeving) 15, 75; (oorlog met Abessinië) 21, 202; aanv. dl.
 Italo-Saksische school (miniatuur) 17, 693.
 Itambe, Pico de *6, 160 G5.
 Itamby *6, 160 bkrt C2.
 Itani = **Litani**.
 Itaparica *6, 160 H4.
 Itapariva (eiland) 1, 824.
 Itapicurú *6, 160 G3.
 Itaraca, Serra da *6, 160 G4.
 Itatiaya, Punta *6, 160 F6.
Itegem; *2, 512 C4.
 Itens *11, 208 B2.
Ithaca = Ithaki (Griekenl.); *12, 384 B4.
Ithaca (New York); *18, 518.
 Ithaki = **Ithaca** (Griekenl.).
 Itimbiri *15, 512 E2.
 Itobaäl (Ithobal) 10, 392.
 Itoeri 3, 80; *15, 512 F2.
 Itoko *15, 512 E3.
 Itri *6, 718 A1.
 I-tsing (Chin. bonze) 5, 455.
Itsjang; *7, 384 F5.
Itter = Ittre; *6, 96 C4.
Itterbeek; *6, 96 B3.
Itteren; *16, 448 B5.
Ittervoort; *16, 448 C4.
 Ittre = **Itter**.
 Itzehoe, M. v. 18, 131.
 Itzig *16, 735.
 Ius canonicum 15, 206.
 Ius evocandi 10, 483.
 Ius Latii 16, 156.
 Ivahy *6, 160 E6.
 Ivalo Joki *10, 720 C2.
 Ivanpah *6, 670 D3.
I.V.B. (Bellamy-beweging); aanv. dl.
Ivens, Joris; 18, 396.
 Ivindo *1, 520 E4.
Ivoorkust; *1, 536 C4.
Ivrea; *14, 320 A2.
 Ivry *11, 96 bkrt Parijs.
 Iwan de Verschrikkelijke 22, 255.
 Iwangorod = **Demblin**.
Iwanowo-Wosnessensk; *21, 48 E3.
 Ixelles = **Elsene**.
Ixodes; 16, 655.
 Izabal *17, 608 B2.
Izegem; *24, 176 C4.
Izel; *16, 736 C4.
Izenberge; *24, 176 A4.
Izier; *16, 736 D1.
 Izjorskaja Zemlja (Russ. landstreek) 14, 167.
 Iztaccihuatl (berg in Mexico) 7, 277; 17, 577.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

J

- Jaak van Brussel 2, 363.
 Jaak van Edingen 2, 363.
 Jaar (riv.) = **Jeker** = Geer.
 Jaar (eil.) = **Aroe-eilanden** = Jaroe.
Jaar; (Gouden jaar) 14, 683; (Heilig jaar) 14, 683; (rechtsterm) 14, 388.
Jaarbeurs (Utrecht); 23, 147 151.
 Jaarboekje van Jos. Alb. Alberdingk Thijm 23, 600.
Jaargetijden; 14, 384.
Jaarmarkt; 12, 690.
Jaarringen; 10, 283.
 Jaarsnacht (folkl.) 14, 392.
Jaarsveld; *23, 128 A3; 24, 551.
 Jaarvogel 18, 504.
Jabalpoer = Joeboelpoer; *10, 224 E3.
Jabbeke; *24, 176 C2.
Jabeek; *16, 448 C5.
 Jabel (Bijb. naam) 16, 50.
 Jablanitsa *1, 666 C2.
 Jablonec nad Nisou = **Gablonz**.
Jablonoi-Gebergte; *3, 480 H4.
Jabne = Jamnia = Jebna; *19, 384 B5.
Jaboc = Nahr az Zarka; *19, 384 D4.
Jabotinskij, W. (aanv. dl).
 Jabulcuz (badplaats) 14, 417.
 Jacarlet, Jeanne 24, 707.
 Jachtakte 14, 397.
 Jachtkruiser (vliegtuig) 23, 558.
Jachtrecht (jachtwet); 24, 215.
 Jachtrente 14, 397.
 Jachtrit (ruitersport) 21, 41.
 Jachtwet 14, 397.
 Jachymov = **Joachimstal**.
 Jaci = **Jassy** = Iacy = Jasi.
 Jack Evertsberg *8, 363.
Jackson (Michigan); *14, 39.
Jackson (Mississippi); *23, 320 H4.
Jackson, Th. J. (aanv. dl).
Jacksonsche aanval (geneesk.) 10, 271.
Jacksonville; *23, 320 J4.
 Jacktree (plantk.) 3, 116.
 Jackijst (wadgrond) = **Hengst**.
 Jacob IV (Schotland) 21, 359.
 Jacob V (Schotland) 21, 359.
Jacob, Max; 10, 595.
Jacob van Artevelde; 7, 142.
 Jacob van Gulik 24, 186.
 Jacobabad *3, 686 E3.
 Jacobina *6, 160 G4.
 Jacobs, Aletta 10, 641.
 Jacobs, Gijsbert 14, 479.
 Jacobsstaf (sterrenk.) 19, 253.
 Jacobus Morigia 3, 815.
 Jacobus Papa 7, 598.
 Jacobus Savelli (paus) 13, 520.
 Jacobus de Bononia 14, 414.
 Jacquemart Gelée 9, 50.
 Jacques de Gérines 9, 707.
 Jadeiet (mineral.) 14, 416.
 Jadwiga (dochter v. Lodewijk den Grooten) 24, 306.
Jaën; *21, 752 E4.
Jaensch, E.; 17, 172.
Jaffa = Joppe; *19, 384 B4.
Jaffna; *10, 224 D6.
 Jaffrennou (Bretonsch schrijver) 6, 212.
 Jäger, Johannes 8, 310.
Jager (scheepv.); 14, 383.
 Jagers te paard (cavalerie) 7, 166.
 Jaggernaut (Ind. afgodsbeeld) 14, 418.
 Jagst *9, 512 D4.
 Jagstkreis *4, 330 D2.
 Jaguaribe *6, 160 H3.
 Jahia (Arabisch heerscher) 14, 518.
Jaila-Gebergte = Taurisch Gebergte; *21, 48 C6.
 Jaimismo (Spaansche partij) 7, 26.
Jaipoer; *10, 224 D2.
 Jaisalmer *10, 224 C2.
Jajce; *19, 112 E4.
 Jakobovitz *16, 534.
Jakobstad = Pietarsaari; *10, 720 B3.
 Jakoe *14, 464 C4.
 Jakoeten Republiek *3, 448 I2.
Jakoetsk; *3, 448 J2.
 Jal *7, 384 H1.
 Jala *15, 512 E2.
 Jalandhar *10, 224 D1.
Jalapa (Enriquez); *18, 608 I8.
Jalhay; *16, 704 E2.
Jallet; *18, 240 D2.
 Jaloe *14, 464 B2; (slag) 14, 478; 22, 679.
 Ja-loeng *7, 384 C5.
 Jalomita *19, 112 K4.
Jalta; *21, 48 C6.
 Jam 17, 253.
 Jamada *14, 464 D4.
Jamagne; *18, 240 B4.
Jamaica; *17, 608 D2.
 Jamaicaquassiahout 19, 744.
 Jamal = **Samojeden-schiereiland**.
 Jamana (Vuurlanders) 23, 747.
 Jamann (volksstam) 14, 506.
 Jamanota *3, 122 B3.
Jaman Tau; *21, 48 H4.
 Jamato (Japansche volksstam) 14, 458.
 Jamato-e (Japansche schilderk.) 14, 472.
Jambes; *18, 240 C2.
 Jamboeya (Belg. Kongo) 3, 80.
Jambol(i); *3, 672 G3.
Jamdena = Jamrena; *17, 816 C3.
James, W.; 8, 59.
 James Baai *18, 608 K4.
 Jamesjedji Tata (Perz. industrieel) 22, 472.
Jameson, L. S.; 7, 317; 14, 675.
 Jamestown *1, 520 bkt g.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Jamî (Indische mythologie) 14, 426.
Jamin, J. C.; 14, 239.
Jamiolle; *18, 240 A4.
Jamioulx; *13, 176 E5.
 Jammer Baai *8, 688 C1.
 Jammu *1, 498 E2.
 Jamnatri *10, 224 D1.
 Jamnia = **Jabne** = Jebna.
 Jamoena = **Dzjamoena** = Dsjoemna.
 Jamoersba = Goede Hoop, Kaap de (Nw. Guinee) *17, 816 C2.
Jamoigne; *16, 736 C4.
 Jamrena = **Jamdena**.
 Jamsjedpoer (Voor-Indië) 5, 172.
Jan zonder Vrees, hertog van Bourgondië; 6, 24; 10, 68.
Jan I van Brabant; 11, 326; 16, 450; 24, 311.
 Jan van Braganza 20, 105.
 Jan I van Castilië 10, 651.
Jan I zonder Land, koning van Engeland; 14, 194; 16, 116; 17, 53.
 Jan Willem Friso 22, 274; 24, 238.
 Jan van Gent (John of Gaunt) 7, 331 vlg.; 9, 722.
Jan van Avesnes, graaf van Hene-gouwen; 14, 432.
 Jan I van Portugal 10, 651.
Jan van Renesse; 12, 544.
 Jan van Saksen 21, 166.
 Jan III v. Zweden 24, 750 752.
 Jan de Baertmaker 21, 641.
Jan van Hoorn; 16, 407.
 Jan Klaassen (poppenkast) 20, 88.
 Jan Klaasz. (blijspelfiguur) 3, 165.
 Jan van Lateranen, Sint 16, 151.
Jan van Naaldwijk; 12, 195.
 Jan van Roosendaal 15, 81.
Jan van Schaffelaar; 3, 817.
 Jan van Steinbach 10, 341.
 Jan van Zyrick 14, 436.
 Jan Yoens 14, 435.
 Jana *3, 480 K2.
 Jana Baai *3, 480 K1.
 Janbo *3, 448 A6.
 Janbo el-Bahr *2, 630 B2.
 Jandel, V. 9, 212.
 Jandia, Punta *1, 520 bkrt c.
Jan Doret; *8, 363.
Jandrain-Jandrenouille; *6, 96 E4.
 Jang (Chineesche filosofie) 22, 449 810.
 Janggebergte (Java) 4, 771; 5, 661; 15, 653.
 Jang-Kiang *7, 384 E7.
Jang-tse-Kiang; *7, 384 E5; 11, 713.
 Jang Tsjoë (Chineesch wijsgeer) 7, 415.
 Jang-tsjou *7, 384 G4.
 Jänis järvi *10, 720 D3.
Jan Mayen; *10, 432 D1.
 Janoa = Janoeb *19, 384 C2.
 Jan Pieterszoon Coen Gebergte *17, 816 D2.
 Jan Salie 14, 440.
 Janse, Klaas 12, 194.
Jansenisme; 3, 166; (in Ned.) 13, 452; 18, 374.
 Jansenius, Cornelius 14, 448.
 Jansenius, Dominicus 14, 448.
 Jansenius, Leonardus 14, 449.
 Jansenius, Nicolaas 14, 449.
 Janské Lázně (Johannisbad) 14, 639.
 Janski, Bogdan 20, 583.
 Janssen, J. 21, 780.
 Janssenius Insulensis 9, 621.
 Janssens, J. W. (gouverneur v. Ned. Ind.) 18, 431.
 Janszoon, Barth. 11, 217.
Jantra = Jetar; *3, 672 F3.
 Jan-tsjou *7, 384 G5.
 Januario *6, 160 G5.
 Janus Damascenus (Syrische arts) 17, 538.
 Janus-Presse (boekdrukkunst) 5, 484.
Janvier, E. M. (aanv. dl).
Janwé; *8, 363.
Jaoende; *1, 536 E4; (vicariaat) 14, 788.
Jap = Guap; *3, 480 K8.
Japan; (geo-politiek) 3, 470; (mis-siegeschiedenis) 14, 34; *14, 464; (en Ned. Indië) 18, 430.
 Japansche aarde (kleurstof) 1, 155.
 Japansche Binnensee *14, 464 C4.
 Japansche mispel 10, 318.
 Japansche stroom 15, 471.
 Japansche Zee *14, 464 C3.
 Japanzijde 20, 72.
Japen = Jobi; *17, 816 D2.
 Japen, Straat *17, 816 D2.
 Japhetische taalgroep-theorie 4, 80; 10, 403.
Japlexs, Gijsbert; 24, 21.
 Japuhya *6, 160 bkrt C2.
 Japura (rivier) 2, 112.
 Japyges (volksstam) 14, 340.
 Jaquette (kleedingstuk) 15, 352.
Jarama; *21, 752 E2.
 Jarava, Martinez de 18, 333.
 Jardin, Thomas du 16, 377.
 Jardines, Los *17, 608 C1.
 Jardines de la Reina, Archipel *17, 608 D1.
 Jaricot, Pauline, aanv. dl i.v. Le-vende Rozenkrans.
Jarkand; *3, 448 E5.
Jarmoeck; 14, 659; *19, 384 D3.
 Jaroe = **Aroe-eilanden** = Jaar (eil.).
Jaroslav; *20, 64 E3.
 Jaroslawl *21, 48 D3.
 Jasi = Jaçi = **Jassy** = Iaçy.
 Jasina (plaats) 14, 393.
 Jask *3, 448 C6.
 Jaslo (Polen) 20, 39.
Jasnaja Poljana; *21, 48 D4.
Jason van Cyrene; 16, 825.
 Jaspas, Edm. 16, 468.
Jaspar, H.; 21, 32.
 Jasper *1, 649 B3.
 Jaspers Jr., J. aanv. dl i.v. Thijsse.
 Jaspers, K. (philosoof), aanv. dl i.v. Heidegger.
 Jassiolda *20, 64 F2.
Jassy = Iaçy = Jasi = Jaçi; *19, 112 K3.
 Jász (volksstam) 13, 495.
 Jász *13, 512 E2.
 Jász-Berény *13, 512 F2.
Jat, Oase; *1, 520 E2.
 Jativa *21, 752 F3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Ja-tsjou *7, 384 C5.
 Jau *3, 686 C4.
Jauchette; *6, 96 E4.
 Jaun *4, 686 A1.
 Jaundal *4, 686 A1.
 Jaunpoer *11, 334 C2.
 Jau-tsjou *7, 384 G5.
Java; (archaeologie) 6, 135; *14, 496; (niet-Christelijke godsdiensten) 18, 428; 22, 657.
Javaansch; 13, 447.
 Javaansche godsdienst 13, 363; 18, 427 vlg.
 Javaansch schrift 18, 440.
 Java-Australië-lijn 18, 416.
 Java-Bengalen-lijn 18, 416.
Java-China-Japan-lijn; 18, 416.
 Java-diep 14, 124; 21, 694.
 Java-jute 14, 717.
 Javakapok 15, 27.
 Javal, astigmometer van 3, 203.
 Java-New-York-lijn 18, 416.
 Javari *6, 160 A3.
 Java's 1e, 2e, 3e en 4e poort *14, 496 A2.
 Java's Oosthoek = Tandjoeng Slokah *3, 658 B2.
 Javasuiker 21, 74.
 Java's Zuidhoek = Tandjoeng Bantenan *14, 496 J4.
Java Zee (aanv. dl); *18, 432 C6.
Javingue; *18, 240 C5.
 Jawata (bij Tokio) *14, 464 E3.
 Jawata (bij Moji) = Yawata.
Jaworzno; *20, 64 C3.
 Jaxartes (rivier) 1, 745; 22, 377.
 Jazid, kalief 12, 797.
 Jazygen (volksstam) 13, 495.
 J.C.G.O.B. (geheelonth. bond) 14, 651.
 Jean Bodel 9, 372.
 Jean de Meung 7, 481; 20, 796.
 Jean du Moulin 14, 599.
Jeanne d'Arc, Hl.; 13, 151; 22, 595.
 Jeanne de Valois 24, 231.
 Jeanneret, Edouard 8, 137.
Jeans, James H.; (Cepheiden) 7, 235; (vloed-theorie) 10, 484.
 Jebna = **Jabne** = Jamnia.
 Jebri *3, 686 C4.
Jechonias; 14, 523; 18, 478.
 Jederen (kustgebied in Noorwegen) 14, 418.
 Jedleseë *24, 79.
 Jedo (Japansche stad) 14, 461.
Jefferson (City); *23, 320 H3.
Jefferson, Mount; *23, 320 B2.
Jefferson, Thomas; 7, 313; 23, 330.
 Jeffreys, H. 1, 134 149 vlg. 502; 9, 40.
Jehay-Bodegnée; *16, 704 C2.
 Jehoe v. Israël (842-814) 21, 176.
 Jehol = Tsjeng-te (stad) *7, 384 G2.
 Jehol (district) *7, 384 G2.
Jehonville; *16, 736 B3.
 Jehosua (Bijb. naam) 14, 674.
 Jehudije *19, 384 B4.
 Jei *1, 536 bkrt a B6.
Jeisk; *21, 48 D5.
 Jeizenen *4, 686 B2.
Jekaterinenburg = Swerdlowsk; *21, 48 I3.
 Jekaterinodar = **Krasnodar**.
 Jekaterinograd = **Marxstadt**.
 Jakaterinoslaw = **Dnjepropetrowsk**.
Jeker = **Geer** = Jaar (riv.); *4, 432 D2.
 Jelensky, S. 11, 517.
Jelets; *21, 48 D4.
Jelgawa = Mitau; *10, 379 B2.
 Jelisawetpol *3, 35 H2.
 Jellum *11, 208 B2.
Jelsum; *11, 208 C2.
Jeltesloot; *11, 208 B3.
Jemappes; *13, 176 C4.
Jemelle; *18, 240 E4.
Jemen; 2, 643; *3, 448 B7.
Jemeppe (-sur-Meuse); *16, 704 D2.
Jemeppe (-sur-Sambre); *18, 240 B2.
 Jemgum = **Jemmingen**.
 Jemme, Reinier 21, 661.
Jemtland; *18, 704 C3.
Jena; *9, 576 D3.
 Jende *17, 816 C2.
Jeneffe (Luik); *16, 704 C2.
Jeneffe (Namen); *18, 240 E3.
 Jenica, meer (= göl) en plaats *12, 384 D2.
 Jenikale, Straat van 5, 789.
 Jenikiöj *3, 672 bkrt b.
 Jeniköi *3, 672 bkrt a.
 Jeni-seher *3, 672 bkrt b.
Jenissei; *3, 480 F2.
 Jenisseisk *3, 448 G3.
 Jenkins, Sarah 17, 252.
 Jenkinson, Robert Banks 16, 530.
 Jenko, Davorin 21, 600.
 Jenngan *7, 384 E3.
 Jen-ping *7, 384 G6.
 Jen-tsjou *7, 384 G4.
 Jequirity-zaden 1, 263.
Jequitinhonha; *6, 160 G5.
Jeremias; 12, 91.
 Jérémie *12, 639.
Jerez de la Frontera; *21, 752 C4.
 Jericho (Austr.) *3, 288 H3.
Jericho (Palestina); *19, 384 C5.
 Jerimo, Kaap *14, 464 E2.
 Jerisos, Baai van *3, 246 B1.
Jersey (Kanaal eil.); *14, 802.
Jersey City; *23, 320 L2.
 Jersin (Japansche arts) 14, 477.
Jerusalem; *19, 384 C5.
Jeschken; *9, 512 F3.
 Jeschkengebergte *5, 578 C1.
 Jesd *3, 448 C5.
 Jesjilkeuj = **San Stefano**.
 Jesjoea (Hebreeuwsche naam) 14, 536.
 Jesselton *5, 752 C1.
Jesserens; *16, 480 B5.
 Jesso = Yezo = **Hokkaido**.
 Jesumi (Jefoemi) 14, 514.
 Jesuseik *6, 96 C3.
 Jesuskind (Bambino) 3, 702.
Jesuwider; 10, 731.
 Jetar = **Jantra**.
 Jethou *14, 802.
 Jethro (Joodsch priester) 18, 91; 21, 462.
 Jeu du roi qui ne ment 8, 35.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Jeugdafdeeling van de Internationale Unie der R.K. Vrouwenbonden 14, 250.
- Jeugdbeweging** (arbeidersjeugdbeweging); 2, 669.
- Jeugd-Internationale, Communistische 7, 766.
- Jeugdleeszaal 14, 544.
- Jeugdverbond voor Kath. Actie 14, 553.
- Jeuk** = Goyer; *16, 480 A6.
- Jeukkruid 5, 269 803.
- Jeumont (plaats) 21, 191.
- Jeux, Lac de *24, 720 B3.
- Jeux partis (letterk.) 9, 138; 19, 493.
- Jewpatoria = **Eupatoria**.
- Jezabel**; 10, 110; 18, 230.
- Jezi *19, 384 E1.
- Jezrahel** (stad) = Esdraëlon = Zerim; *19, 384 C3.
- Jezrahel** (vlakte) = Vallei van Megiddo; *19, 384 C3.
- Jezuletendorde**; (opheffing) 2, 652; 10, 776; (kloosterwezen) 15, 418.
- Jezuletendorstijl**; 3, 824.
- Jezuletentoonel 3, 642; 21, 345.
- Jgdyr *3, 462 B4.
- J.G.O.B. (geheelonth. bond) 14, 651.
- Jhansi *10, 224 D2.
- Jhelum** = Jhelam = Djeloem; *10, 224 C1.
- Jibara *17, 608 D1.
- Jicin** = Gitschau; *5, 578 D1.
- Jiddisch**; 14, 480.
- Jie (Chineesche kruik) 7, 405.
- Jihlava = **Iglau**.
- Jiloca (rivier) 5, 175.
- Jimbolea = **Hatzfeld** = Dzombolj = Zombolje.
- Jimenes de Cisneros 24, 405.
- Jin (Chineesche filosofie) 22, 449 810.
- Jin (Chineesch vorstenhuis) 7, 399.
- Jing *7, 384 F3.
- Jingkou** = Nioetsjwang; *7, 384 H2.
- Jing-tsjou *7, 384 F4.
- Jin-hien = **Ning-po**.
- Jinja**; *1, 536 bkrt a B7.
- Jinotega *17, 608 B3.
- Jipsinghuizen**; *12, 448 E4.
- Jislum *11, 208 C1.
- Jisp *18, 672 A3.
- Gitjen (geneeskragtige modder) 10, 593.
- Ji-tsjou *7, 384 G4.
- Jiul** = Jiu = Schyl; *19, 112 H4.
- Jivaros**; 21, 244.
- Joab** (aanv. dl); 1, 251 265 425.
- Joachaz**; 14, 574.
- Joachim**; 16, 781.
- Joachim, Edouard 8, 136.
- Joachimieten 2, 565.
- Joachimsthal** = Jachymov; *19, 112 C1.
- Joachin (Bijb. naam) 14, 523.
- Joakim**, koning; 3, 519.
- Joanna = Djoewono *14, 496 G2.
- Joanna v. Artois 3, 116.
- Joanna de l'Erneur 10, 327.
- Joanna Springs *3, 288 C3.
- Joanna van de Leck 18, 277.
- Joannes XIV (paus) 5, 668.
- Joannes XXII** (paus); 16, 554; 17, 679.
- Joannes II (negus) 1, 246.
- Joannes (= evangelist Marcus) 17, 181.
- Joannes de Apostel**; (Boanerges) 5, 414; (sterfplaats) 10, 259.
- Joannes van Avila**; 14, 587.
- Joannes Baptist de la Salle**; 14, 598.
- Joannes van Capestrano**, Hl.; 24, 568.
- Joannes de Caulibus**; 14, 96; 17, 392.
- Joannes Climacus**; 15, 828.
- Joannes de Deo**, Broeders v. d. Hl.; 6, 275.
- Joannes de Dooper**; (geboorteplaats) 1, 627; (hymne) 21, 709.
- Joannes Gove (kloosterstichter) 24, 557.
- Joannes Hyrcanus (Maccabeër) 13, 828; 16, 825; 21, 155 190 512.
- Joannes van Komen (belijder) 14, 600.
- Joannes van het Kruis**; 16, 413; 18, 200 201.
- Joannes de Mantua (monnik) 14, 590.
- Joannes Marcus (evangelist) 17, 181.
- Joannes v. St. Matthias 14, 592.
- Joannes a S. Michael 19, 520.
- Joannes van Monte Corvino**; 7, 401; 19, 89.
- Joannes Nepomucenus**, Hl.; 6, 363.
- Joannes Nescio (Vos van Heusden) 23, 674.
- Joannes van St. Omaars (belijder) 14, 600.
- Joannes de S. Pedro y Ustarroz 14, 591.
- Joannes van Raithu (abt) 14, 585.
- Joannes Regiomontanus 20, 413 495.
- Joannes van S. Samson**; 21, 306.
- Joannes Scholasticus (Joannes Climacus) 14, 585; 15, 828.
- Joannes Sinaïta (Joannes Climacus) 14, 585; 15, 828.
- Joannes Soreth**, Zalige; 7, 34.
- Joannina *12, 384 B3.
- João VI (van Portugal) 14, 433; 19, 574.
- João Pessôa (stad) 19, 458.
- Joas** (van Juda); 17, 667.
- Joasaph (geestelijke roman) 3, 807.
- Joatham**; 14, 303.
- Joathas (de goede moordenaar) 9, 136.
- Joazeiro *6, 160 G3.
- Job**; (vereering) aanv. dl.
- Job, F. S. 11, 658.
- Jobi = **Japen**.
- Jod (Semietisch) 13, 805.
- Joden-Arameesch 13, 12.
- Joden-Duitsch 14, 612.
- Jodentaal (Suriname) 9, 162.
- Jodenvlecht (galla) 11, 299.

- Jodhpoer** = Marwar; *10, 224 C2.
Jodium; 4, 58; 15, 708.
 Jodoigne = **Geldenaken**.
Jodo-Shoe; 2, 170.
 Joeboelpoer = **Jabalpoer**.
 Joeda han-Nasi (rabbi) 17, 724.
Joegor-Straat; *21, 48 H1.
Joego-Slavië = Kraljevina Jugoslavija; *14, 626; *19, 112 E4.
 Johannâ ibn Mâsawaihi (arts) 17, 538.
 Joein-Koeri's (volksstam) 3, 376.
 Joe-jang *7, 384 E5.
 Joe-jau *7, 384 H5.
 Joekon (rivier) = **Yukon** = Jukon.
Joelfeest; 17, 637.
 Joemen = **Jumen** = Jumönn.
 Joënga *11, 208 B2.
 Joeng-ngan *7, 384 E7.
 Joeng-ning (Kiang-si) *7, 384 F6.
 Joeng-ning (Kwang-si) *7, 384 E6.
 Joeng-ning (Sz-tsjwan) *7, 384 D5.
 Joeng-pei *7, 384 C6.
 Joeng-ping *7, 384 G3.
 Joeng-sjoen *7, 384 E5.
 Joeng-tsjang *7, 384 B6.
 Joeng-tsjeng (Chineesch keizer) 16, 116.
 Joeng-tsjoen *7, 384 G6.
 Joeng-tsjou *7, 384 E6.
 Joensuu *10, 720 C3.
 Joerjew = **Tartoe** = Dorpat.
 Joerjewskaja (Russisch vorstin) 1, 749.
 Joerte (tent) 7, 396.
 Joesowka = **Stalin(o)**.
 Joessel, formule van 3, 422.
 Joessoepow, Felix 20, 411.
 Joeste (tweekamp) 22, 721.
Joesuu = Narwa = Narva; *10, 380 E1.
 Joezô, Tsoeboetsji (Jap. schrijver) 14, 467.
Joffre, J.; 17, 257.
 Jogand-Pagès, Gabriel 22, 476.
Jogjakarta; *14, 496 F3.
 Johan Cicero v. Brandenburg (1486-1499) 13, 430.
 Johan en Margaretha *22, 320 C2 nr 12.
 Johan I, II, VI v. Portugal 20, 104 105.
 Johan van Ravenna (bissch.) 18, 532.
 Johan van Saksen (keurvorst) 21, 328.
 Johan Zapolya 24, 565.
 Johanna (eiland v. d. Comoren) 7, 771.
 Johanna, Hl. (v. Portugal) 3, 424.
 Johanna van Navarra 16, 556.
 Johanna zie ook Joanna.
 Johannes Longus 21, 105.
 Johannes van Paderborn 17, 282; 24, 166.
 Johannes V Paleologus 2, 96.
 Johannes de Westfalia 17, 282.
 Johannes zie ook Joannes.
Johannesburg; *1, 536 F7.
 Johannespassie 19, 517.
Johanneswerk, Sint (aanv. dl).
 Johannet, Mme. René 7, 303.
 Johannieten (Russ. sekte) 14, 591.
Johannieters; 16, 188 vlg.; 17, 115.
 Johannsen, W. L. (1857-1927) 16, 484.
 Johansson, Lars 24, 754.
 John, Eugenie 17, 252.
 John Balliol (van Schotland) 9, 721.
 John of Gaunt, aanv. dl i.v. Zwarte Prins.
 Johnson, Esther 22, 359.
 Johnston *1, 536 G6.
Johnstown; *23, 320 K2.
 Joigny de Pamèle, Jacq. de 19, 412.
 Joinville (Sta Catharina) *6, 160 F7.
 Joinville (Frankrijk) *11, 96 bkrt Parijs.
 Jojada (Bijb. naam) 24, 457.
Jokohama; *14, 464 D3.
 Jokosoeka *14, 464 bkrt Tokio.
 Jökulsa *24, 426.
Jola = Yola; *1, 536 E4.
 Jolante van Gelre 5, 822.
 Jolenta, Zalige 4, 360.
Joliet; *14, 39.
 Joliet, Louis 17, 270.
Jollain-Merlin; *13, 176 A3.
 Jolly, balans van 1, 148; 9, 628.
 Jolo Eilanden = Soeloe-eilanden *18, 432 F4.
 Jolo Zee = **Soeloe-Zee** = Mindoro-Zee.
 Joly, J. 1, 268; (calorimeter van) 6, 687; 24, 433.
 Jomelli, Niccolo 14, 646.
 Jom-hak-kippoorim (verzoendag) 23, 421.
 Jon, François Du 14, 702.
 Jon, Hl. 5, 239.
Jonas; 18, 587.
Jonas, Justus; 3, 318.
 Jonathan (Maccabeër) 13, 540; 16, 824.
Joncret; *13, 176 F5.
Jones, William; 6, 647.
 Jonesville *14, 39.
Jong, A. M. de (aanv. dl).
 Jong, De *22, 320 C2.
 Jong, Pieter Jansz. 24, 655.
 Jong Dietschland (tijdschrift) 9, 330.
 Jonge *4, 686 A1.
Jongen, Léon 23, 762.
 Jongert, Jac. 1, 81.
 Jonge Wacht, De (periodiek) 14, 651.
Jongleur; 7, 296.
 Jong Noord, De *22, 320 C2.
 Jong-Socialisten (Ned.) 21, 670.
 Jong's Punt, de *17, 816 D3.
Jongstudentenorganisatie; 22, 279.
 Jong van Beek en Donk, Cecile 12, 102.
 Jong Zuid, De *22, 320 C2.
Jonische eilanden; *3, 672 C5.
Jonische Zee; *14, 320 F6.
Jonker, J. C. G.; 20, 813.
Jonkerbosch (aanv. dl); 24, 728.
 Jonkershove *24, 176 B4.
Jönköping; *18, 704 C4.
 Jon Ogmundsson (IJslandsche heilige) 24, 429.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Jonson**, Ben; 6, 293.
Joodmonochloride 7, 434.
Joodsche Vrouwenraad in Nederland 23, 711.
Joodstiksof 14, 620.
Joodtinctuur 14, 621.
Joodtrichloride 7, 435.
Joostens, Abel 1, 672.
Joppe = **Jaffa**.
Jora *3, 462 C2.
Jordaan = Nahr Asj-Sjariat al Kabir; *19, 384 D3.
Jordaanbron 18, 809.
Jordan, C.; 14, 230.
Jordan, Joh. Bapt. 21, 185.
Jordan, Mount *6, 670 C2.
Jordans, Dora 24, 229.
Jörg, ridder 16, 729.
Jorgensen, A. 5, 483.
Joritomo (Japansch heerscher) 14, 459; 21, 579.
Jorjos, Kaap *3, 246 E3.
Jörn *18, 704 E2.
Jorna S.J., J. 16, 430.
Jorritsma-Vonk de Both, Dominica 9, 217.
Jorwerd; *11, 208 B2.
Josefstadt *5, 578 D1.
Joseph II (keizer v. Duitschland); 4, 431.
Joseph („broeder” van Jesus) 6, 275.
Joseph, Hl. (voedstervader) 6, 275; 13, 728.
Joseph van Arimathea; 3, 108; 12, 208.
Joseph Barnabas (leviet) 3, 814.
Joseph van Christus (broeder) 14, 592.
Joseph, litanie van den Hl. 16, 514.
Josephsgezellen, St. 11, 761.
Josephszusters, St. 14, 508.
Josephus, Flavius; 3, 25.
Josgad *3, 35 B3.
Josjinsitsoe (Japansch heerscher) 3, 149.
Joso (inlandsch recht) 14, 186.
Jossélin *6, 214 D2.
- Josua** 14, 536.
Josuë; 24, 644.
Jo-tsjou *7, 384 F5.
Jotun Fjeld *18, 704 B3.
Jotunheimer; 11, 667.
Joule, J. P.; (eenheid van arbeid) 2, 660; 6, 684; 10, 814; 22, 582; (Joule-Kelvin-effect) 16, 505.
Joure; *11, 208 C3.
Joustra, M. 4, 107.
Jouswier *11, 208 D1.
Jouvancy, Joseph de 14, 720.
Jouy en Josas *11, 96 bkrt Parijs.
Jovel *2, 315 B2.
Jovita, Heilige 10, 619.
Joyce, James 22, 353.
Jozipovici, Alb. 1, 406.
Jring nor *10, 224 H1.
Ju *7, 384 F3.
Juan-dynastie (China) 7, 401; 22, 803.
Juan-Fernandez (eilanden) 7, 375; *24, 656 B6.
Juan Juan (Chin. schrijver) 7, 411.
Juan Sje-k'ai (Chin. staatsman) 7, 402.
Jubbega; *11, 208 D3.
Jübek *8, 688 C4.
Jubilé-aflaten 4, 215; 14, 684.
Jucar; *21, 752 F3.
Jucaro *17, 608 D1.
Jud, Leo 14, 685.
Juda (gebergte) *19, 384 C5.
Juda (rijk); 14, 328.
Juda (woestijn) *19, 384 C6.
Juda (zoon v. Jacob); 22, 556.
Juda Halevi (aanv. dl).
Judas Aristobolus 16, 825.
Judasbroodje (folkl.) 14, 685.
Judas de Maccabeër; 16, 824.
Judea; *19, 384 B5.
Judith; 18, 532.
Judith v. Luxemburg 23, 803.
Juel, Jens (Deensch schilder) 8, 696.
Juen-kiang *7, 384 E5.
Juen-tsjou (Hoe-nan) *7, 384 E6.
Juen-tsjou (Kiang-si) *7, 384 F6.
- Jue-tsji** (volksstam) 14, 139.
Juffer; 4, 766.
Juffertje (libel) 16, 383.
Jugan, Johanna 24, 706.
Jugendstil 23, 380.
Jugurtha; 4, 784.
Jühlke, K. 22, 440.
Juici = **Wishi**.
Juist; *9, 512 B2.
Juiz de Fora; *6, 160 G6.
Jujuy; *2, 808 C1.
Ju-kiang *7, 384 D7.
Jukon (rivier) = **Yukon** = Joekon.
Jukwerd 2, 607; *12, 448 D2.
Julapium; 24, 744.
Julémont; *16, 704 E2.
Julia (roman door Guido) 12, 163 533.
Juliaanse kalender; 22, 295.
Juliaantjes (Vrouwen van de H. Juliana) 14, 692.
Juliana van Mont-Cornillon, Hl.; 10, 467.
Julianadorp (Curaçao) *8, 363.
Julianadorp (N. Holland) *18, 672 A3.
Julianagebergte; *17, 816 E2.
Julianakanaal; *16, 448 C4.
Julianehaab; *18, 608 O3.
Juliani, Petrus 14, 578.
Julianus van Spiers O.F.M.; 12, 298.
Jülich = Gulik; *9, 576 B3.
Julin (Sjen-si) *7, 384 E3.
Julin (Kwang-si) *7, 384 E7.
Juliobriga (plaats) 6, 112.
Juliomagus (plaats) 2, 363.
Julische Alpen *14, 320 D1.
Julisch Venetië *14, 320 D1.
Julius (pseudoniem) 23, 751.
Julius Tutor 14, 697.
Jumen = Joemen = Jumönn; *7, 384 B2.
Jûmet; *13, 176 E4.
Jumönn = **Jumen** = Joemen.
Juneau; *18, 608 E4.
Jung, K. G.; 14, 266.
Jungbunzlau = Boleslav Mlada; *19, 112 D1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Jungfrau**; *24, 720 C3.
Jungfrau Firn *4, 686 B1.
Junghuhn, Fr. Wilh.; 18, 410.
Junglinster *16, 735.
Junimea (Roemeensche cultuur) 14, 483; 20, 698.
Junior republic (opvoeding) 14, 549.
Juniper *3, 18 D4.
Junius, Hadrianus; 18, 611.
Jun-jang *7, 384 E4.
Jün-liang-ho = Keizerskanaal *7, 384 G4.
Junnan (provincie en stad) = Yun-nan; *7, 384 C6.
Junta, La *23, 320 F3.
Jupille; *16, 704 D2.
Jupiter (planeet); 1, 516; 3, 275; 16, 353; 19, 795.
Juppiter (Latiaris); 16, 155.
Juprelle; *16, 704 D2.
- Jura** (dep.) *11, 64 nr 30.
Jura (Schotland) *12, 464 D3.
Jura Alpen *2, 40 A3 sub C3 a-d.
Jura Gebergte *11, 96 G3.
Juramento, Rio del *6, 160 C7.
Jurbeke = Jurbise; *13, 176 C3.
Jurgens, H. 21, 809.
Jurin, wet van 6, 788.
Jurua *6, 160 A3.
Juruena *6, 160 D4.
Jury; (van aanklacht) 1, 70.
Juseret; *16, 736 D3.
Juslenius, D. 10, 645.
Justice sociale, La (Belg. politieke partij) 4, 480.
Justina, Congreg. van S. 3, 786; 18, 35; 22, 300.
Justinianus (keizer); 21, 541.
Justistal *4, 686 B1.
Justo (Argentijnsch generaal) 2, 810.
- Juteini**, J.; 10, 645.
Jutigalpa *17, 608 B3.
Jutland = Jylland; *8, 688 C2.
Jutphaas; *23, 128 B2.
Jutrijp; *11, 208 B3.
Juttemis, St.; 1, 378.
Juvenaat (aanv. dl).
Juvenalis, Lucius Pisaeus 16, 287.
Juvenalis van Jerusalem; 14, 533.
Juveniel water; 6, 296.
Juventa (godin) 14, 719.
Juweelen 9, 702.
J. V. G. (Jonge Vrouwen-gilde) 14, 652.
J. V. K. A. (Jeugdverbond) 14, 553 755.
J. V. O. (Jonge Vrouwenorg.) 14, 652.
Jydske Aas *8, 688 D1.
Jylland = **Jutland**.
Jyväskylä *10, 720 B3.

K

- Kaaden** *5, 578 B1.
Kaag; *24, 688 D2.
Kaaimanston *22, 320 B2.
Kaakholte 6, 69.
Kaaktasters (dierk.) 19, 573.
Kaalhoofdigheid; 12, 601.
Kaalualu *12, 822.
Kaan (dierk.) 12, 374.
Kaap-Hoornstroom 22, 183.
Kaapprovincie; *23, 94.
Kaapsch varken 1, 195.
Kaapstad; *1, 536 E8.
Kaap Verde = Cabo Verde; *1, 520 B3.
Kaapverdisehe Eilanden = Ilhas do Cabo Verde; *1, 520 bkrt b.
Kaarde (plant) 21, 280.
Kaardmachine 21, 808.
Kaarsegge, aanv. dl i.v. Tenebrae-luchter.
Kaarsjesbloem 19, 361.
- Kaartpassen** (zeevaartkunde) 24, 521.
Kaartprojectie; 19, 643.
Kaas; (contrôle) 6, 540.
Kaasjeskruiden 17, 117.
Kaaster = Caestre; *11, 144 C2.
Kaasvlieg 14, 735.
Kaatsheuvel; *18, 631 F2 nr 79.
Kab, El = **El Kab**.
Kaba, Goenoeng *22, 288 E5.
Kabaëna, Poelau; *7, 160 B3.
Kabalo *15, 512 F4.
Kabandjahé; *22, 288 C2.
Kabaoe *2, 122 B2.
Kaba-Tepé *3, 672 bkrt b.
Kabel *22, 320 C3.
Kabelballon; (luchtversperring) 16, 689.
Kabeljauw; 16, 368.
Kabeltransportbaan 22, 745.
Kabelvaag *18, 704 C1.
- Kabia**, Poelau *7, 160 B3.
Kabinda *15, 512 F4.
Kabinet (ministerie) 17, 698.
Kabirpanthi's (Hindoeïstische sek-te) 14, 740.
Kaboeki-drama (Japansch tooneel) 14, 474; 18, 52.
Kaboel; *3, 448 D5.
Kaboeroeang, Poelau *7, 160 bkrt.
Kabompo (rivier) 24, 468.
Kabong *5, 752 B2.
Kabylië, Groot en Klein *17, 262 I2.
Kachetië; *21, 48 E6.
Kachtem; *24, 176 C4.
Kadat *1, 520 E4.
Kadatoeang, Poelau *7, 160 B3.
Kaderleger 16, 255.
Kadero *1, 536 bkrt a B5.
Kaderroman 20, 355.
Kades (plaats) 18, 92.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Kadiak *18, 608 C4.
 Kadiak-eilanden 15, 449.
 Kadian-sekte (Islam) 1, 618.
 Kadiköi *3, 672 bkrt a.
 Kadipatèn *14, 496 D2.
 Kadjang *7, 160 B3.
 Kadoelen (plaats) 23, 626.
 Kador *1, 221 C2.
 Kadosj (vrijmetselaarsgraad) 23, 736.
Kadzjaren; 1, 576.
 Kaf *19, 163.
Kaffa; *1, 536 G4.
 Kafferbrood 10, 192.
 Kafferhennep 12, 327.
 Kaffermeloen 7, 564.
 Kafferpokken 1, 661.
 Kaffia (Egyptische hoofdbedekking) 9, 816.
 Kafirnigan *1, 498 D1.
 Kaflan Koeh *3, 462 E7.
 Kafoee *520 F6.
 Kafr Kenna (plaats) 6, 732.
 Kafr Saba *19, 384 B4.
 Kagajansoeloe, Poelau *5, 752 D1.
Kagera; *1, 520 G5.
Kaggevinne; *6, 96 F2.
Kagosjima; *14, 464 C4.
 Kagan *24, 79.
 Kahajan, Soengai = **Dajakrivier**, Groote.
 Kahlenberg, slag op den (1683) 14, 638.
Kahler (medicus); 22, 380.
 Kahler Astenberg (Rothaargebergte) 4, 609; 20, 810.
 Kahoolawe *12, 822.
 Kahpe Vaara *10, 720 B2.
Kahr, G. von; 4, 338.
 Kahuku *12, 822.
 Kahun (gynaecologische en veterinaire papyrus van) 9, 819.
 Kai *7, 384 F4.
 Kaiaotoa *22, 637.
Kaibab-Plateau; *3, 18 D2.
Kaiber-pas; 10, 216.
Kai-feng; *7, 384 F4.
Kaili = Kajeli; *17, 816 B2.
 Kailolo *2, 122 B2.
 Kailua *12, 822.
Kaimaktsjalan = Kaimakcalan; *12, 384 C2.
Kaimana; *17, 816 C2.
 Kaimeri *12, 384 E6.
Kain (gem.); *13, 176 A2.
Kain (geweven stof); 4, 129 130.
 Kairatoe *17, 816 B2.
Kairo = Cairo = Misr el Kahira; *1, 536 bkrt b C2.
Kairwan; *1, 536 E1.
 Kaisarghar (top) 21, 706.
 Kaisarie *3, 35 B3.
 Kaisarije = **Caesarea (Palaestinae)**.
 Kaiser-Ebersdorf *24, 79.
 Kaiseregg *4, 686 A1.
 Kaisergebergte 2, 39; *22, 650.
Kaiserslautern; *9, 576 B4.
Kaiserstuhl (Duitschland); *9, 512 B4.
 Kaiserstuhl (Zwitserl.) *24, 720 D1.
Kaiserswerth; *9, 576 bkrt.
 Kaiser Wilhelmsland *1, 189 Zuidpool.
 Kai-wa *7, 384 D7.
 Kaiwi Kanaal *12, 822.
 Kajak (vaartuig) 10, 357; 14, 810.
Kajan, Soengai = Boeloengan (riv.); *5, 752 C2.
 Kajana *10, 720 C3.
 Kajeli = **Kaili**.
 Kajoa *17, 816 B1.
 Kajoeadi, Poelau *7, 160 B3.
Kajoeagoeng; *22, 288 F5.
 Kajoearang *3, 726 A1.
 Kajoe Garoe (plantk.) 2, 624.
 K. A. J. V. (jeugdvereniging) 14, 553.
 Kaka *1, 536 bkrt a B5.
 Kakang (Indische bestuurder) 16, 130.
 Kakapo (uilpegeaai) 23, 65.
 Kakas *7, 161 A1.
 Kakawin (Javaansche letterk.) 14, 504.
 Kakert (Schaesberg) 21, 258.
 Kaki koeda (plantk.) 13, 766.
 Kakoen *19, 384 B4.
 Kalaa Djerda *17, 262 K3.
 Kalaat *19, 163.
 Kalabaka *12, 384 C3.
 Kala'at el-Hosn (ruïnes) 13, 369.
 Kalach = **Kalchoe** (Assyr. stad).
 Kaladan *5, 231 B2.
 Kalaëna, Soengai *7, 160 B2.
Kalahari (aanv. dl); *1, 520 F7; 1, 520 522 524.
 Kalai Chum *1, 498 D1.
 Kalajoki *10, 720 B3.
 Kala-kop (Hindoe-Javaansche kunst) 3, 707.
 Kalala-Kafoemba (plaats) 17, 516.
 Kalam (Moh. dogmatiek) 3, 149; 14, 313; 18, 804.
 Kalamai = **Kalamata**.
Kalamas; *12, 384 B3.
Kalamata = Kalamai; *12, 384 D5.
Kalamazoo; *14, 39.
 Kalamos *1, 666 C4.
 Kalani *7, 265 B4.
 Kalansawe *19, 384 B4.
 Kalao, Poelau *7, 160 B3.
 Kalaotoa, Poelau *7, 160 B3.
 Kala Oya *7, 265 B2.
 Kalapan, Poelau *3, 726 B2.
 Kalapana *12, 822.
 Kalatez Zarka *19, 384 E4.
 Kalatsj *21, 48 E4.
 Kalawao *12, 822.
 Kalawara Napoeti *7, 160 B2.
Kalchoe = Kalach (Assyr. stad); 3, 185 186 188 193.
 Kaldachwara *1, 221 B1.
Kaldenkirchen; *16, 448 D3.
 Kaldrananes *24, 426.
 Kale (plaats) *9, 352 A2.
 Kale, Oude (oude riv.) 9, 593.
 Kalebas (plantk.) 8, 276; 16, 14; 20, 70.
 Kalebas kreek *22, 320 C2.
 Kaledoepe, Poelau *7, 160 B3.
 Kale jonker (plant) 23, 227.
Kalender; (hervorming) 12, 297; (Juliaansche en Romeinsche) 14, 691.
 Kaleroean (eil.) 21, 167.
 Kale Sultanie = Dardanellia *3, 672 G4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Kalevoet *6, 96 C3.
 Kalfaten (scheepsbouw) 6, 189.
Kalff, Jan; 23, 481.
 Kalfort *2, 512 B4.
 Kalgan *7, 384 F2.
 Kalgoorlie *3, 288 C5; 6, 10; 24, 157.
 Kali = rivier. Samenstellingen hiermede zoeke men ook op het tweede woord.
 Kali (chemisch element) 14, 767.
 Kali Akra *3, 672 H3.
 Kalianda *14, 496 A1.
 Kaliandak *22, 288 F6.
Kali-anget; *14, 496 I3.
 Kali Djati *14, 496 C2.
 Kalikata = Calcutta.
Kalila en Dimna (fabels); 5, 137; 9, 51.
 Kalindar *3, 246 C2.
 Kalingapatam *10, 224 E4.
 Kalinikus (Kallinikus) 6, 530; 12, 372.
 Kalinin = Twerj.
Kalininsk = Petrozawodsk; *21, 48 C2.
 Kalioeb *1, 536 bkrt b C2.
 Kalioebie *1, 536 bkrt b C2.
 Kaliologie (dierk.) 18, 484.
 Kalisat *14, 496 I4.
 Kali-Sindh *11, 334 E1.
 Kalisoesoeh, Teloeck *7, 160 B2.
Kalisz; *20, 64 C3.
Kalium; 8, 570.
 Kaliumcarbonaat 20, 125.
 Kaliumchloride 14, 768.
 Kalium-ferricyanide (rood bloed-loozout) 5, 355.
 Kalium-ferrocyanide (geel bloed-loozout) 5, 355.
 Kalivia Iznoru *3, 246 B1.
Kaliwoengoe; *14, 496 F2.
 Kalix Elf *18, 704 E2.
Kalk; (kalkblusschen) 5, 413.
 Kalkbrij 14, 774.
Kalken; *19, 176 C3.
 Kalkfontein *1, 536 E7.
 Kalkmelk 14, 774.
 Kalkmergelfacies 10, 557.
 Kalkoöliet 19, 129.
 Kalksburg *24, 79.
 Kalkwijk *12, 448 D3.
 Kalkzwammen 6, 660.
 Kallenbroek *11, 512 C3.
 Kallinikos (Kalinikus) 6, 530; 12, 372.
 Kalloni Baai *12, 384 H3.
Kalloo; *19, 176 E1.
 Kalls Meer *18, 704 C3.
 Kallwitz, Seth (componist) 6, 694.
Kalmar; (Unie van 1397) 8, 690; 10, 802; *18, 704 D4.
 Kalmar Sont *18, 704 D4.
 Kalmetti *1, 666 B2.
 Kalmis *16, 704 E2.
Kalmthout; *2, 512 B1.
 Kalmthoutsche hoek *2, 512 B1.
 Kalmuk (weefsel) 5, 12.
 Kalmukken Gebied *21, 48 E5.
Kaloesa; *13, 512 D3.
 Kalodai *7, 265 C3.
Kaloega; *21, 48 D4.
 Kaloekoek (Beloeneesche radja) 14, 757.
 Kaloelong, Goenoeng *5, 752 C2.
 Kaloettara *7, 265 A4.
 Kalohi Kanaal *12, 822.
 Kaloma (golfdeining bij Guinee) 8, 615.
 Kalomo *1, 536 F6.
 Kalong (dierk.) 3, 711.
 Kalorama (sanatorium) 18, 737.
 Kalotypie (photographie) 22, 424.
 Kalpitiya *7, 265 A2.
 Kaltag *1, 658 C2.
 Kalummachion (hoofdbedekking) 14, 780.
 Kalundborg *8, 688 E3.
 Kalverschets (Nederl. landbouw-crisismaatregel) 21, 45.
 Kalvö Vig *8, 688 D2.
 Kalwij, J. G. 13, 255.
Kalymnos = Calino; *12, 384 H6.
Kama; *21, 48 F3.
 Kama (Ind. lit.) 14, 112; 22, 781.
Kamakoera; *14, 464 bkrt Tokio; 14, 466 471.
 Kamal *14, 496 H3.
 Kamalo *12, 822.
 Kamar *7, 238.
 Kamaran Baai *17, 816 C2.
 Kamarian *2, 122 B1.
 Kamaroe *22, 320 C3.
 Kamasjalti (Moabietische koning) 17, 748.
Kamasjastra; 14, 112.
 Kambalahout 14, 793.
Kambing; *17, 816 B3.
 Kamboeankale *1, 520 F5.
 Kamboeno (berg) 7, 189.
 Kamduiker (eend) 9, 491.
Kamenez-Podolsk; 20, 12; *21, 48 B5.
Kamenz; *9, 576 F3.
 Kamerdoek (weefsel) 4, 131.
Kamerik; *23, 128 A2.
 Kamerlingh Onnes, H.; 15, 144; 16, 505; 19, 325.
Kameroen; *1, 536 E4.
 Kameroen Gebergte *1, 520 D4.
Kamerijk = Cambrai; *11, 96 E1; (liga van 1508) 14, 696.
 Kamerijk, Jan van 6, 19.
 Kames (geol.) 18, 70.
 Kameija *19, 112 K5.
Kamfer; 5, 747.
Kamgaren; 22, 704.
 Kami = Chami = Hami.
 Kamiena *9, 512 I3.
 Kamina *3, 246 C2.
 Kamitoewa (plaatsvervangend dessahoofd) 15, 184.
 Kamlin *1, 536 bkrt a B4.
 Kammuri (Japansch hoofddeksel) 14, 476.
 Kamoendan Rivier *17, 816 C2.
 Kamosoenadbi (Moabietische koning) 17, 748.
Kamoester; 18, 97 vlg.
 Kamogawa *14, 464 bkrt Tokio.
 Kamp *16, 704 F3.
 Kampak (Javaansche roovers) 15, 238.
Kampar; *22, 288 E3.
Kampen; *19, 336 A2.
Kampen, Jacob van; 21, 366.
Kampenhout; *6, 96 D2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

Kamperduin; *18, 672 A3.
Kampereiland; *19, 336 A2.
 Kamperland 24, 285; *24, 512 B2.
 Kamper Nieuwstad *11, 512 D1.
Kamperveen; *19, 336 A3.
Kamperzand; *19, 336 A2.
 Kämpfer, E. 3, 465.
 Kamphut (Groesbeek) 12, 408.
 Kampioen, De (orgaan A.N.W.B.) 2, 541.
 Kampmann, Hack 8, 696.
 Kampo *1, 520 E4.
 Kampo *22, 320 C4.
Kampo(e)ng; 9, 322.
 Kampong Baroe *7, 160 B1.
 Kampot *18, 432 B3.
 Kams Bank *11, 144 C1.
Kamtsjatka; *3, 480 M3.
Kamysjin; *21, 48 E5.
 Kana = **Cana**.
Kanaal, Het = Channel = La Manche; *12, 464 F6.
 Kanaaldijk 15, 451.
Kanaal-eilanden = Normandische Eilanden; *12, 464 E7; *14, 802.
 Kanagawa *14, 464 bkrt Tokio.
Kanazawa; *14, 464 D3.
Kandahar; *3, 448 D5.
 Kanda-Kanda *15, 512 E4.
 Kandalaksja (plaats en baai) *21, 48 C1.
Kandangan (Borneo); *5, 752 C3.
 Kandangan (Java) *14, 496 H3.
Kandanghaoer; *14, 496 D2.
 Kandar *7, 160 bkrt.
 Kandavu *18, 762 bkrt.
Kandeel (aanv. dl).
 Kander *4, 686 B1.
 Kanderfirn *4, 686 B2.
 Kandergrund *4, 686 B1.
 Kanderhorn (berg) 5, 412.
 Kandersteg *24, 720 C4.
 Kandi, Oedjoeng *7, 160 B1.
 Kandillu *3, 672 bkrt a.
Kandy; *10, 224 E6.
Kandzjoer; 16, 40.
 Kanea = Canea = **Chania**.
 Kane Bekken *18, 608 L2.

Kanegem; *24, 176 D3.
 Kängäma Elf *10, 720 B2.
 Kangaraba *1, 243 C2.
Kangaroo Eilanden; *3, 288 F6.
Kangean Eilanden; *14, 496 bkrt J2; *18, 432 E7.
 K'ang-hi (Chineesch keizer) 7, 402.
 Kaniapiskau River *6, 734 K3.
Kanin; (schiereiland en kaap) *21, 48 E1.
Kankakee; *14, 39.
 Kankar *1, 536 C3.
 Kankerbloem (Nuphar luteum) 19, 826.
 Kankerbloempje (Ranunculus sceleratus) 5, 269 803.
 Kankesandurai *7, 265 B1.
Kanne; *16, 480 C5.
Kano; *1, 536 D3.
Kanoen (Arab. muziekinstrument); 2, 635.
Kanoet II de Groote; 1, 36; 8, 690.
 Kanon (lettertype) 16, 339.
 Kanon, Punt = Oostpunt (Curaçao) *8, 363.
 Kanowit *5, 752 B2.
 Kans, wiskundige 24, 285.
 Kansa-Indianen 14, 813.
 Kans a posteriori, a priori (wiskunde) 23, 769.
Kansas (staat); *23, 320 F3.
 Kansas (riv.) *23, 320 G3.
Kansas City = Greater Kansas City; *23, 320 H3.
 Kan-soe *7, 384 B3.
 Kansrekening 23, 769.
Kant (kloskant); 15, 422.
Kant, Immanuel; (apperceptie) 2, 606; (autonome moraal) 3, 412; (vier-temperamentenleer) 8, 67; (neo-Kantianisme) 18, 466.
 Kantara, El *1, 536 bkrt b D2.
 Kantara, Piek El *17, 262 I3.
Kanteel; 22, 645.
Kantens; *12, 448 C2.
 Kant-Gesellschaft 14, 822.
 Kantienen voor zwakke kinderen (Belg. kinderzorg) 21, 673.

Kantin, Kaap *17, 262 B4.
Kantje (vat haring) aanv. dl.
 Kantjil (dierk.) 9, 617.
Kanton = Canton; *7, 384 F7.
 Kantongerecht 7, 778 vlg.; 14, 823.
Kantonrechter; (huwelijksstoestemming) 13, 744.
Kantsjintsjinga; *3, 480 F6.
 Kan-tsjou (Ningsia) *7, 384 C3.
 Kan-tsjou (Kiang-si) *7, 384 F6.
 Kan-tsjou (Kwang-toeng) *7, 384 F7.
 Kantteekening 17, 196.
Kanunnik; 7, 696 vlg.
Kanunnikessen v. d. H. Augustinus te Vught; 23, 740.
 Kanwa *15, 512 F2.
 Kaoc (plaats en baai) *17, 816 B1.
 Kaoca *1, 520 G4.
 Kaocar, Oase; *1, 520 E3.
 Kao-Kouli (oud rijk in Mantsjoe-kwo) 17, 162.
 Kaoko-veld *1, 536 E6.
 Kapal, Poelau *3, 710.
 Kapala Madang, Goenoeng *18, 432 G6.
Kapanga; *15, 512 D4.
 Kapbeenen (bouwkunde) 14, 830.
 Kapel *11, 512 D4.
 Kapelaan (visch) 24, 467.
 Kapel-Avezaath *11, 512 B4.
Kapella = Capella; *19, 112 D4.
Kapelle (Fr. Vlaanderen); *11, 144 B2.
Kapelle (Z. Beveland); *24, 512 C3.
Kapelle (Z. Holland) *24, 688 D3.
Kapellebroek; *11, 144 A2.
 Kapellen (bij vlasogst) 23, 541.
Kapellen (Antwerpen); *2, 512 B2.
Kapellen (Belg. Brabant); *6, 96 E2.
Kapelle-op-den-Bosch; *6, 96 C1.
 Kapit *5, 752 B2.
Kapitaal; (maatschappelijk kapitaal) 16, 813.
 Kapitan, El *3, 18 F2.
Kapitein; (van een vendel) 13, 593.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Kapittelzaal 1, 230.
 Kaplitz *5, 578 C3.
Kapoeas, Soengai; *5, 752 A3.
 Kapoeas, Soengai = **Dajakrivier**, Kleine.
 Kapoedjik *3, 462 C4.
 Kapoetan, Poelau *7, 160 B1.
 Kapoho *12, 822.
 Kapombo *15, 512 F6.
Kapos; (rivier en kanaal) *13, 512 D3.
 Kaposvár *13, 512 C3.
 Kapoudia, Kaap *17, 262 L3.
 Kappagetal (getijden) 11, 712.
 Kappel, vrede van (1529) 24, 768.
 Kappeln *8, 688 C4.
Kappeyne van de Coppello, J.; 16, 385.
 Kaprena (stad) 7, 271.
 Kaprijke *19, 176 B2.
 Kapsanten 14, 830.
Kapteyn, J. C.; 16, 412.
 Kaptsjak (Mongoolsch rijk) 4, 133.
 Kapu Dag (plaats) 8, 445.
 Kapuvár *13, 512 B2.
 Kar *3, 246 A2.
 Karabagh (territorium in Azerbeidsjan) 3, 463.
 Kara Balkan *19, 112 I6.
 Karabas 3, 769.
Kara Bogas; *21, 48 G6.
 Kara-Dagh (Joego-Slavië) *3, 672 D3.
Kara Dagh (Azerbeidsjan); *3, 462 D5.
Karadzja Dag = Karadza Gebergte = Sarnena Gora; *19, 112 I5.
 Karaëng (Makassaarsche titel) 15, 648.
 Karafoeto = **Sachalin**.
 Karagatsj *3, 672 G4.
 Karageorge (Servische nation. held) 1, 749.
 Karagom-gletsjer 1, 362.
 Karahissar *3, 35 D2.
 Karajas Steppe *3, 462 C2.
 Karakal (dierk.) 16, 765.
 Karakelong, Poelau *7, 160 bkt.
Kara-Koem; *3, 480 C4.
 Karakolen (wijngaardslakken) 6, 409.
Karakoroem; *10, 224 D1.
 Karakterkunde 12, 259; 15, 34.
 Karakters (Chineesch schrift) 7, 405.
 Karama, Kali *7, 160 A2.
Karang, Goenoeng *14, 496 A2.
 Karangampel *14, 496 D2.
Karanganjar; *14, 496 E3.
Karangasem; *3, 658 D1.
 Karangasem, Tandjoeng *3, 658 D1.
 Karangbolong *14, 496 E3.
 Karangboto, Oedjoeng *14, 496 E3.
 Karangpabajang, Tandjoeng *14, 496 A2.
 Karangpandan *14, 496 G3.
 Karansebes *19, 112 H4.
 Kara Oert *3, 462 E5.
 Karapan-stieren 17, 34.
 Karas *17, 816 C2.
 Karaso *3, 246 bkt A1.
 Kara Soe (Armenië) *3, 35 E3.
 Kara Soe (Azerbeidsjan) *3, 462 E5.
 Karasoe (Joego-Slavië) *12, 384 C1.
 Karasoe (Griekenland) *12, 384 E1.
 Karata *17, 608 C3.
 Kara Tepe *3, 672 H4.
Karatsjew; *21, 48 C4.
Karatsji; *10, 224 B3.
 Karatsoe (Korea) 15, 610.
 Karauli *11, 334 B1.
 Karaunda (plantk.) 7, 24.
Karawanken; *19, 112 D3.
 Kara-Zee = **Karische Zee**.
 Karbala = **Kerbela**.
 Karbeel (bouw.) 15, 607.
 Karbeelsteen (bouw.) 8, 54.
Kardeck, A. (aanv. dl).
 Kardinaal-Camerlengo 6, 709.
 Kardinaal-datarius 8, 550.
 Kardinaal-Groot-Penitencier (poenitentiarius maior) 20, 18.
 Kardinaalshoed (op wapen) 13, 191.
Kardinalen, zwarte; 24, 736.
Karditsa; *12, 384 C3.
 Kareërs (Joodsche sekte) 14, 606.
Karel de Stoute, hertog v. Bourgondië; 6, 24; 8, 503; 13, 414; 16, 556.
Karel V v. Duitschland; 8, 313 404; 9, 792.
Karel I v. Engeland; 14, 401.
Karel II v. Engeland; 16, 48.
Karel Martel (Frankische Rijk); 20, 364.
Karel de Groote (Frankische Rijk); (echtgenoot) 8, 737; (traditie) 12, 766; (schenking) 15, 201.
Karel II de Kale (Frankische Rijk); 13, 354; 21, 408.
Karel VII v. Frankrijk; 11, 88; (Praguerie) 16, 556; 20, 155.
 Karel I v. Hohenzollern 13, 431.
 Karel Antoon v. Hohenzollern 13, 431.
 Karel v. Lotharingen (kard.) 20, 29.
 Karel v. Lotharingen (gouv.-gen.) 6, 395 410.
 Karel de Boeze v. Navarra 14, 431.
 Karel Felix v. Savoye 21, 238.
Karélië; *21, 48 C1.
 Karelstad *15, 512 E4.
 Karema *1, 536 G5.
 Karenko *7, 384 H7.
 Karesuando *18, 704 E1.
 Kargan *3, 462 F6.
 Kariat Sefer = **Cariath Sepher**.
 Karies *3, 246 D2.
 Karif (zomer-oogst in Engelsch-Indië) 10, 218.
Karima; *1, 536 bkt a B4.
 Karima-Koeki *3, 448 C1.
Karimata, Poelau; *5, 752 A3.
 Karimata, Straat *18, 432 C6.
Karimoen = Karimon; *22, 288 E3.
Karimoendjawa-eilanden; *14, 496 F1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Karimon = **Karimoen**.
Karint(h)ïë; *19, 112 C3.
 Karische Poort *10, 432 J1.
Karische Zee = Kara-Zee; *3, 480 D1.
 Karissimbi (berg) *15, 512 G3.
 Karja *10, 720 B3.
 Karkamisj (stad) 7, 303.
 Karkanitische Zee = **Doode Zee** (Rusland).
 Karkar-eiland = **Dampier-eiland**.
 Karkar-Gebergte *1, 520 H3.
 Karki *1, 498 C1.
 Karlo *6, 96 C3.
 Karlö *10, 720 B2.
 Karlobag *19, 112 D4.
 Karloetoe-Kara *7, 238.
Karlovac = Karlstadt; *3, 672 A2.
Karloveci = Karlowitz; *14, 626 D2.
Karlovy Vary = Karlsbad; *9, 576 E3.
 Karlowitz = **Karloveci**.
 Karlsbad = **Karlovy Vary**.
 Karlsbader besluiten (1819) 9, 501.
 Karlsborg *18, 704 C4.
 Karlsburg = **Alba Julia** = Gyula Fehérvár (Roemenië); *19, 112 H3.
 Karlshamm *18, 704 C4.
Karlskrona; *18, 704 C4.
Karlsruhe; *9, 576 C4.
Karlstad; *18, 704 C4.
 Karlstadt = **Karlovac**.
 Karlük *19, 112 I6.
Karma(n); 6, 116.
 Karmania (Perzische provincie) 15, 317.
Karmö; *18, 704 A4.
Karmijn; 18, 673.
 Karnabikiöj *3, 672 bkrt b.
Karnak; (inscripties) 12, 753; 17 414; (tempel, obelisk) 12, 804 18, 162.
 Karnal *11, 334 B1.
Karnische Alpen = Carnische Alpen = Karnische Hauptkette; *14, 320 D1.
 Karnische Hauptkette = **Karnische Alpen**.
 Karnmüler, P. 5, 487.
 Karnten *22, 650.
 Karo (Batak-taal) 4, 106.
 Karoengi *18, 704 E2.
 Karoeno *1, 536 bkrt a B7.
Karo-landen; *22, 288 C2 nr IX 4.
Karolingische bouwkunst; 9, 543; 11, 116.
 Karolingische Renaissance 1, 726; 15, 47 339.
 Károlyi, Michaël 19, 41.
 Karora *1, 536 bkrt a C4.
 Karos *12, 384 G6.
 Karosa *7, 160 A2.
Karpaten; *20, 64 E4.
Karpathos = Scarpanto; *3, 672 G7.
 Karpatische Oekraïne = **Karpato-Rusland**.
Karpato-Rusland = Roethenië = Podkarpatsky'rus = Karpatische Oekraïne; *19, 112 H2; aanv. dl i. v. Karpato-Rusland en Tsjecho-Slowakije.
 Karpenision *12, 384 C4.
Karper; 22, 117.
 Karploeg 19, 823.
 Karree Berg *1, 520 F8.
 Karri-Karri (landschap), aanv. dl i. v. Kalahari.
Karoo (hoogvlakte); aanv. dl i. v. Kalahari.
Kars; *3, 35 F2.
 Karsavina, T. (danseres) 21, 65.
Karst; *14, 320 D2.
 Karstbronnen 15, 70.
 Kartalan (vulkaan) 7, 771.
Kartel; 2, 492; 15, 75.
 Karthadasht (stad) 7, 69.
Kartoem = Khartoem = Char-toem; *1, 536 bkrt a B4.
Kartuizerberg = Mont des Récollets; *11, 144 C2.
 Karup *8, 688 C2.
 Karwanbasji (karavaanleider) 15, 37.
Karwendelgebergte; *4, 330 F4.
 Karyaes *12, 384 F2.
 Karysto (stad) 7, 76.
 Kasa, Ras (gesch. Abessinië) 1, 246.
 Kasa, Poelau *2, 122 B1.
 Kasasa *15, 512 D5.
 Kasba el Machsen *17, 262 D4.
 Kasbah (plaats) 8, 60.
Kasbek; *21, 48 E6.
 Kasbon (Belg. hypotheekbank-wezen) 13, 797.
 Kascha = **Kosice** = Kassa.
 Kashan *3, 448 C5.
 Kasimbar *7, 160 B2.
 Kasimow *21, 48 E4.
 Kasintoeroe (berg) 7, 189.
Kasiroeta = Groot Tawali = Sigara; *17, 816 B2.
Kasjgar; *3, 448 E5.
 Kasjima *14, 464 bkrt Tokio.
Kasjmi(e)r; *10, 224 C1.
 Kasjmor *3, 686 E3.
 Kasjta (koning) 10, 394.
 Kasjtan Tau *21, 48 E6.
 Kaskaskia *14, 39.
 Kaskö *10, 720 B3.
 Kasoemgan *5, 752 B3.
 Kasoewijang (grondverdeeling bij Boegineezen) 5, 467.
Kasongo; *15, 512 F4.
Kasos = Caso; *3, 672 G7.
 Kaspar von der Loen 9, 526.
 Kaspische Laagvlakte *21, 48 F5.
Kaspische Zee; *3, 480 C5.
 Kasrez-Zoewera *9, 260.
 Kasr Hadsjle *9, 260.
 Kasr Sebbeh 17, 296; *19, 384 C6.
 Kassa = **Kosice** = Kaschau.
 Kassai-district *15, 512 E4.
 Kassai-rivier 1, 522; *15, 512 D3.
 Kassala (plaats) *1, 536 bkrt a C4.
 Kassala (prov.) *1, 536 bkrt a C5.
 Kassandra (schiereiland) 7, 276; *12, 384 E2.
 Kassandra, Golf van *12, 384 E2.
 Kassansje *15, 512 D5.
Kassel (Duitsland) = Cassel; *9, 576 C3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Kassel** (Fr. Vlaanderen) = Cassel; *11, 144 B2.
- Kasselberg** = Mont Cassel; *11, 144 B2.
- Kassidiari-Gebergte *12, 384 D3.
- Kassikassima *22, 320 C4.
- Kassiteros (metaal) 16, 612.
- Kastamoeni *3, 35 A2.
- Kastana, Punt *3, 246 D2.
- Kastanje**; (Australische en goudbladige) 7, 99.
- Kastanjeboleet (plantk.) 5, 611.
- Kaste**; 16, 254.
- Kasteelbrakel = **Braine-le-Château**.
- Kastel *19, 176 D3.
- Kastelholm *10, 720 B3.
- Kastelmeer *4, 686 C2.
- Kastenmakerslijm 19, 791.
- Kaster**; *24, 176 D5.
- Kasterlee**; *2, 512 D3.
- Kastner, Frédéric 20, 317.
- Kastoria**; *12, 384 C2.
- Kast Pedhiadha *3, 672 bkrt c C1.
- Kastri (dorp) 8, 653.
- Kastron (op Limnos) *12, 384 G3.
- Kastron (op Imbros) 14, 50.
- Kastrop *9, 576 bkrt.
- Kas voor Koopvaardij en Zeevisscherij, Gemeenschappelijke (België) 24, 512.
- Kaswin *3, 448 B5.
- Katakana (Japansch schrift) 14, 465.
- Katakoemba *15, 512 E5.
- Katamorphose**; 17, 546.
- Katana (Belg. Kongo) 17, 769.
- Katanè (Sicilië) 7, 149.
- Katanga** = Elisabethstad; *1, 536 F6; (Katanga-expeditie) 5, 443; 18, 119; (kerkelijk) 15, 533.
- Katanning *3, 288 B5.
- Katar, El *2, 630 E2.
- Kate**, J. J. L. ten; 16, 823.
- Kate**, Lambert ten; 22, 398.
- Katelectrotonus (geneesk.) 10, 97.
- Katendrecht**; *20, 819.
- Kater, Klaas 19, 538.
- Katernburg *9, 576 bkrt.
- Katerveer 24, 778 779.
- Katha**; *5, 231 C1.
- Katharen**; 8, 53.
- Katharinenhaven *21, 48 C1.
- Kathasaritsagara**; 6, 270.
- Katherine *3, 288 E1.
- Katherinenstad *21, 48 F4.
- Kathiawar**; *10, 224 C3.
- Kathlamba = **Drakensbergen**.
- Katholiciteit 15, 108.
- Katholiek Comité van Actie voor God** (aanv. dl).
- Katholiek Democratische Partij** (aanv. dl); 20, 783.
- Katholieke Actie** (aanv. dl); 19, 404.
- Katholieke Boeren- en Tuindersbond 5, 526.
- Katholieke Encyclopaedie 5, 331.
- Katholieke Filmactie** (aanv. dl).
- Katholieke Internationale Unie voor Maatschappelijk Hulpbe-
toon 14, 252.
- Katholieke Internationale ver-
eeniging der werken tot bescher-
ming van het jonge meisje 14,
251.
- Katholieke Jongens Centrale 14,
553.
- Katholieke Maatschappij, De 16,
816.
- Katholieke Nederlandsche Boe-
ren- en Tuindersbond 5, 524.
- Katholieke Nederlandsche Dag-
bladpers (vereeniging), aanv. dl
i. v. Algemeen Nederlandsch
Persbureau en Centraal Bureau
voor Courantenpubliciteit.
- Katholieke Radio Omroep 15,
692.
- Katholieke Sociale Actie (K.S.A.)
21, 76.
- Katholieke Sociale Bond (Ned.
Ind.) 18, 421.
- Katholieke Sociale School voor
Vrouwen 23, 721.
- Katholieke Turninternationale 23,
25.
- Katholieke Verpleegsters, Ver-
eeniging der 23, 716.
- Katholieke Vlaamsche hooge-
schooluitbreiding 13, 557.
- Katholieke Vlaamsche Meisjes Be-
weging 23, 716.
- Katholieke Vlaamsche Radio Om-
roep 15, 782.
- Katholieke Wereldpost 19, 633.
- Katholiek internationaal pers-
agentschap 15, 312.
- Katholiek Onderwijzers Verbond
19, 64.
- Katholiek Vlaamsch Verbond 23,
523.
- Katholikon (maandblad) 11, 780.
- Katholische Deutsche Frauenbund
23, 622.
- Katingan, Soengai = Mendawai
(riv.) *5, 752 B3.
- Katjangan, Poelau *3, 726 A1.
- Katje**; 10, 131.
- Katjoeng *3, 726 A1.
- Katlijk**; *11, 208 D3.
- Katmandoe** = Khatmandoe; *10,
224 F2.
- Katna (plaats) 10, 129.
- Katoen**; (industrie) 12, 460.
- Katoenenfluweel 15, 586.
- Katoenkapselkever, Mexicaan-
sche 5, 392.
- Katoenknopkever 15, 117.
- Katowice**; *20, 64 C3.
- Katrâne *19, 384 D6.
- Katsberg**; *11, 144 C2.
- Katsena** = Katsina; *1, 536 D3.
- Katsj**, Golf van = Runn of Cutch
= Rann of Cutch; *10, 224 B3.
- Katsja-Koeh *3, 686 A3.
- Katsji *3, 686 D3.
- Katso *24, 512 C2.
- Katsoebera *14, 464 bkrt Tokio.
- Katte, H. H. von 11, 165.
- Kattegat**; *8, 688 E2.
- Kattekop (pomp) 20, 67.
- Kattenbekje (plantk.) 10, 615.
- Kattendoorn (plantk.) 13, 56; 22,
60.
- Kattendijke**; *24, 512 C2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Katuil 5, 783.
 Katvisschen 24, 304.
 Katwoude *18, 672 B4.
Katwijk (N. Br.); *18, 631 K1 nr 52.
Katwijk (Zd. Holland); (Katwijk a. Zee = Katwijk Buiten) *24, 688 C2; (Katwijk a. d. Rijn = Katwijk Binnen) *24, 688 C2.
Katzbach; *9, 512 G3.
 Katzenbüchel *9, 512 C4; 18, 779.
 Katzen-gebergte *9, 512 G3.
 Kauai *12, 822 bkrt.
 Kauai Kanaal *12, 822.
Kaufbeuren; *4, 330 E4.
 Kaufmann, C. M. 17, 482.
 Kaufmann, Fr. Th. 19, 229.
 Kaufmann-piek 16, 293.
 Kaukasische taalstam 15, 123; 22, 397.
Kaukasus; *21, 48 E6.
 Kaukenau *17, 816 D2.
 Kaulakahi Kanaal *12, 822.
Kaulille; *16, 480 C2.
 Kau-ling (berg) 14, 829.
 Kaulitz, Marion 20, 86.
 Kau-loen = Kowloon *7, 384 F7; 13, 512.
Kaunas = Kowno; 16, 514 515; *20, 64 E1.
 Kaupo *12, 822.
 Kaurischelp 11, 490.
 Kautokeino *18, 704 E1.
 Kau-tsjou *7, 384 E7.
 K. A. V. (vrouwenbond) 23, 718.
 Kavaja *1, 666 B2.
Kavalla = Kavala = Kawalla; (plaats en golf) *12, 384 F2.
 Kavaratti *10, 224 C5.
 Kavieng *5, 243.
 Kawaihae *12, 822.
 Kawakami, Otogiro (Japansch tooneelspeler) 14, 475.
 Kawalla = **Kavalla** = Kavalala.
 Kawangkoan *7, 161 A1.
 Kawe *17, 816 C2.
Kawi, Goenoeng; 5, 341; *14, 496 H3; 15, 138.
 Kawjadarsja (Indische letterkunde) 8, 510.
Kayes; *1, 536 B3.
 Kaijser, C. C. 15, 131.
Kaijser-Gebergte; *22, 320 A5.
 Kazakstan = **Kozakken-republiek**.
Kazan; *21, 48 F3.
Kazanlik = Kazanlük = Kazanlak; *19, 112 I5.
 Kaz Dagħ *3, 672 G5.
 K. C. P. (keuringscommissie) 7, 256.
 Kea *12, 384 F5.
 Keam-District *3, 18 E2.
 Keate (gouverneur van Natal) 22, 748.
Keats, John; 16, 661.
 Keauhōu *12, 822.
 Kebado *1, 536 F2.
 Kebajan (Ned. Indische dorpsbode) 15, 184.
 Kebanjar *14, 496 H3.
Kebnekaise; *18, 704 D2.
Keboemèn; *14, 496 E3.
 Keemarok *19, 112 G2.
Keeskemét; *13, 512 E3.
 Kedah *18, 432 B4.
 Kedelé (plantk.) 14, 745; 21, 703.
 Kedes *19, 384 D2.
 Kedi *3, 686 B4.
Kedichem; *24, 688 F3.
Kediri; *14, 496 G3.
Kedoe; *14, 496 F3.
 Kedoengdjati *14, 496 F3.
 Kedoengwoeni *14, 496 E2.
 Kedorlaomer (koning) 7, 443.
 Kedria (hars) 3, 689.
Keel; (keelamandel) 2, 103; (la-ryngocele) 16, 139.
 Keeper (voetbal) 23, 580.
 Keeper *12, 464 B5.
 Keer *16, 448 C5.
Keerbergen; *6, 96 D1.
 Keerom Rivier *17, 816 E2.
 Keerploeg 19, 824.
 Keersop *18, 624 C2.
 Keesjesbloem 14, 735.
 Keesjeskruid 14, 735.
Keeten; *24, 512 C2.
Keetmanshoop (aanv. dl); *1, 536 E7.
Keewatin; *6 734 H2.
Kef, El *17, 262 K2.
 Kefe = **Feodosia**.
 Kéfer, Louis 23, 762.
Keffi; *1, 536 D4.
 Keflavik *24, 426.
 Kefrein, Wadi el *9, 260.
 Kegel (wisk.) 8, 106.
 Kegelspel (biljart) 5, 180.
 Kegeltjescellen (oog) 19, 122; 22, 33.
 Kegelzwam, gele 13, 776.
 Kehik-eilanden 4, 131.
 Kehl *10, 143 C2.
 Kehlheim *4, 330 F3.
 Kehli *17, 816 B3.
 Keibestrating 4, 786; 24, 95.
 Keibihorn *4, 686 B1.
Kei-eilanden = Ewab-eilanden = Ewaav-eil.; 16, 570; *17, 816 C3.
Keiem; *24, 176 B3.
Keighley; *12, 464 bkrt 1.
Keileem; 18, 70.
 Keill, E. 11, 361.
 Keilschrift 22, 28.
 Keitele *10, 720 C3.
 Keitum (plaats) 22, 362.
 Keizerin Augusta-rivier 17, 118.
 Keizersbaai *22, 288 F6.
Keizerskanaal (China) = Jün-liang-ho; *7, 384 G4.
 Keizerskanaal (Spanje) *21, 752 F2.
 Keizerskroning 15, 702.
 Keizerspinguïn 19, 764.
 Keizer Wilhelmkanaal = **Noord-Oostzeekanaal** = Kieler Kanaal.
 Keizerwoud *9, 512 E3.
Kekerdōm; *11, 512 D4.
 Kékes (berg) 17, 330.
 Kékescsúos *13, 512 E2.
 Kelabat-baai *3, 726 A1.
 Kelaboe (berg) 15, 325.
 Kéladi, Goenoeng *3, 726 C2.
 Kelai, Soengai *5, 752 C2.
 Kelajang, Tandjoeng *5, 184.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Kelang**; *17, 816 B2.
Kelantan *10, 224 I7.
Kelapa *3, 726 A1.
Kelapa (palm) 7, 646.
Kelapa, Oedjoeng *7, 161 A1.
Kelasjjuri *1, 221 C2.
Kelat = **Khelat**; *3, 448 D6.
Keldermans, Rombout; 17, 372.
Keldonk; *18, 631 I2 nr 97.
Kelémangebergte = **Calimangebergte**; *19, 112 I3.
Kelen (raapstelen) 17, 422.
Kelian, Oedjoeng *3, 726 A2.
Kelibia *17, 262 L2.
Kelk; 23, 215.
Kelkbladeren (plantk.) 5, 376.
Kelkid Tsjaï *3, 35 C2.
Kelkkafjes (plantk.) 14, 747.
Keller, Adalbert von 15, 158.
Keller, Friedrich Gottlob 13, 632.
Kelley, F. C. 7, 148.
Kelmis = **Moresnet** = **La Calamine**; 15, 164; *16, 704 E2; 18, 572.
Kelood, Goenoeng; *14, 496 H3.
Keloempang, Tandjoeng *5, 184.
Kelt, Wadi el *9, 260.
Keltolygiërs 15, 167.
Kem; *21, 48 C2.
Kema; *7, 160 C1.
Kemal Pasja Moestafa; 23, 22.
Kemandzje (muziekinstr.) 2, 635.
Kemangi Lampes (geneesmiddel) 4, 70.
Kembar Goenoeng; 2, 790.
Kemexhe; *16, 704 C2.
Kemi *10, 720 B2.
Kemijärvi *10, 720 C2.
Kemi Joki *10, 720 C2.
Kemiri-olie 1, 739.
Kemmel; *24, 176 B5.
Kemmelberg *24, 176 B5.
Kemp (plant) 15, 347.
Kemp, v. d. 12, 578; 20, 598.
Kempe, Stefan 12, 675.
Kempen (België); *4, 404 D1; 16, 462 463; (Brabantsche K.) 6, 101.
Kempen (Dtschland); *16, 448 D4.
Kempenaar (schip) 14, 803.
Kempensch Kanaal = **Kempisch Kanaal** *4, 404 C1.
Kemperberg *11, 512 D3.
Kempisch Kanaal = **Kempensch Kanaal** *4, 404 C1.
Kemp Land *1, 189 Zuidpool.
Kempner, A. 15, 227.
Kempton; *9, 576 D5.
Kemzeke; *19, 176 D2.
Kenai; *1, 658 C2.
Ken Angrok (Javaansch heerscher) 14, 497.
Kendahé-tahoena (landschap) 14, 807.
Kendal (Eng.) *12, 464 bkrt 2.
Kendal (Java) *14, 496 F2.
Kendang, Goenoeng *14, 496 C3.
Kendari; (landschap en plaats) *7, 160 B2.
Kendeng, Goenoeng 4, 771; 5, 661; *14, 496 G3.
Kendeng-fauna (palaeontologie) 14, 486.
Kendoerën, kendoeri (Mohamm. godsdienst) 21, 594.
Kene *1, 536 bkrt a B2.
Kenetri, El *9, 260.
Kenia; *1, 520 G4.
Kenia-kolonie; *1, 536 G4.
Kenitra = **Lyautey-haven**; *1, 536 C1.
Kenkri (havenplaats) 7, 209.
Kenmare *12, 464 A6.
Kenmerkverschillen (biologie) 10, 304.
Kennecott *1, 658 D2.
Kennelly-Heaviside-laag 12, 830.
Kennemerbeek 15, 181.
Kennemerland; 13, 81; *18, 672 A4.
Kennen; (zinnelijk) 24, 603.
Kenet; *12, 464 F6.
Kenneth (koning van Schotland) 21, 359.
Kenninck, Franc. 19, 311.
Kenosha *14, 39.
Kenrick (aartsbissh.) 3, 692.
Kensbeek-Miskom *6, 96 E2.
Kent (Gelderl.) *11, 512 C4.
Kent (Eng.); *12, 512 nr 18.
Kentenich, p. Josef 2, 589.
Kentering (getijden) 11, 713 715; (moesson) 17, 780; 18, 410.
Kentjana, Goenoeng *14, 496 C2.
Kentjong *14, 496 I4.
Kentucky *23, 320 I3.
Kenyon, F. G.; 19, 448.
Keokeo *12, 822.
Keo Piek = **Emboe lobo** = **Amboeroemboe**, Goenoeng.
Keos *3, 672 F6.
Kepahijang; *22, 288 E5.
Kepandjen *14, 496 H4.
Kepatihan (ambtswoning) 19, 532.
Keper; 23, 37.
Kepetengan (Ned. Indisch dorpschout) 15, 184.
Kephallenia = **Kephallinia** = **Cefalonia**.
Kephisos = **Kiphissos** = **Macroptamos** = **Cephis(s)us**.
Kepler, J.; 8, 128.
Keppel, Joost van 17, 516.
Ker (riv.) *10, 224 E3.
Ker, Meer van *22, 288 D5.
Kerak = **Kir-Moab** = **Kir-Heres** = **Kir-Hareset**; *19, 384 D6.
Kerak, Wadi el *9, 260.
Kerargyriet (erts) 24, 595.
Kerasin *3, 246 E3.
Keraten (chem.) 12, 652.
Keratoconus (geneesk.) 6, 245.
Kerbela = **Karbala**; *3, 448 B5; 12, 797.
Kercha (riv.) 10, 60.
Kerckhoffs, Josef 5, 598.
Kerckhoven, kap. Van 9, 156.
Keren *1, 536 bkrt a C4.
Kerenskij, A. F.; 15, 615; 21, 670.
Kerguelen Eilanden *1, 189 Zuidpool.
Kerihoen, Goenoeng *5, 752 C2.
Kerintji, Piek van = **Goenoeng Koerintji**; 14, 140; *22, 288 D4.
Kerintji-Painan *22, 288 D4 III 2.
Kerk van het nieuwe Jeruzalem 22, 357.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Kerka** = Krka; *8, 490 C2.
Kerk-Avezaath *11, 512 B4.
Kerkelijke Staat (Vaticaanse Stad); 23, 217.
Kerkem 16, 796; *19, 176 B5.
Kerkenbosch = **Zuidwolde** (Drenthe); *9, 352 A2.
Kerkenna Eilanden 7, 251; *17, 262 L3.
Kerken onder het Kruis (Protestantisme) 15, 731.
Kerkenveld *9, 352 B2.
Kerkhove; *24, 176 D5.
Kerkhove, Ladislav 7, 163.
Kerkhoven *16, 480 B2.
Kerkmuziek; (in Ned.) 18, 394.
Kerkmuziek-school, Kath. (in Ned.) 12, 314; 13, 671; 18, 173 394; (in België) 18, 174; (pauselijke) 10, 663; 20, 739; aanv. dl i.v. Santi en Sunyol.
Kerkoek (plaats) 18, 605.
Kerkom (Belg. Brabant); *6, 96 E3.
Kerkom (Belg. Limburg); *16, 480 A5.
Kerkordening(en), Apostolische 2, 591.
Kerkrade; *16, 448 D5; 16, 453; (Domaniale Mijn Mij) 9, 203; (Willem-Sophie Mijn) 24, 244.
Kerksken; *19, 176 C4.
Kerkuil; 5, 783; 15, 121.
Kerkvervolgung; 14, 220.
Kerkwerf; *24, 512 C2.
Kerkwijk; *11, 512 A4.
Kerkyra = **Corfu** = Coreyra.
Kerll, Joh. Kaspar 19, 150.
Kerman = **Kirman**.
Kermt; *16, 480 B4.
Kern, J. H. C.; 17, 99.
Kernbuis (diepboring) 5, 710.
Kerndeeling (biologie) 7, 186; 20, 471 472.
Kerniel; *16, 480 B5.
Kernkroon (diepboring) 5, 710.
Kern River; *6, 670 C3.
Keroelen *3, 480 I4.
Kéroutalle, Louise Renée de 15, 45.
- Kerr-effect**; 10, 93.
Kerry (graafschap) = Ciarraighe; *12, 512 nr 106.
Kerry Head *12, 464 B5.
Kerry Hills *12, 464 E5.
Kerry Mounts *12, 464 B6.
Kerschensteiner; 1, 352; 2, 733; 11, 399.
Kerseboom 15, 227.
Kerstboom (aanv. dl).
Kersten, G. H. 18, 608; 19, 308.
Kersten, Paul 5, 484.
Kerster *6, 96 B3.
Kerstgebak 9, 251.
Kerstmis-eiland = **Christmas-eiland**.
Kerstnacht (folkl.) 9, 129.
Kerstpoelen 6, 309.
Kerstputten 6, 309.
Kertopati = **Ketaoen**.
Kertosono; *14, 496 G3.
Kertsj; *21, 48 D5.
Kerwari-talen 17, 772.
Keryado *6, 214 C2.
Kesambi-olie 17, 87.
Kesch, Piz *24, 720 E3.
Keski *10, 720 D2.
Kessel (Antwerpen); *2, 512 C3.
Kessel (Ned. Limburg); *16, 448 D3.
Kessel (N. Brabant); *18, 631 H1 nr 33.
Kessel (Lier); 2, 513.
Kessel, W. van 5, 527.
Kessel-Loo; *6, 96 D2.
Kesselt *1, 689.
Kessener-systeem (zuivering afvalwater) 1, 566.
Kessenich; *16, 480 D2.
Kessewoei *17, 816 C2.
Kessler (graaf) 5, 485.
Kesteren; 2, 764; *11, 512 C4.
Keswick; *12, 464 bkrt 2.
Keszthely; *13, 512 C3.
Ketaoen = Kertopati; *22, 288 D5.
Ketapang (Borneo); *5, 752 A3.
Ketapang (afd. Borneo) *5, 752 B3.
- Ketapang** (Sumatra) *22, 288 F6.
Ketapang, Poelau *5, 184.
Ketel *24, 688 C3.
Keteldiep; *19, 336 A2.
Ketelproof 22, 210.
Ketonen (scheik.); 6, 820.
Ketoom, Goenoeng *5, 752 C2.
Kettenés *16, 704 F2.
Ketting; 24, 71.
Kettingbloem 19, 361.
Kettingboom (weeftechn.) 12, 725.
Kettingfluweel 10, 787.
Kettwig *9, 576 bkrt.
Keude Peureula *3, 251 C2.
Keukenkakkerlak 14, 756.
Keukenzout; 15, 461.
Keulen = Köln; (universiteit) 6, 124; *9, 576 B3; (Kölner Wirren) 12, 158; (confederatie van 1367) 12, 737.
Keulsche richting (centrum-politiek) 3, 537.
Keumiée; *18, 240 B2.
Keuning, Willem Eduard 17, 516.
Keuprili = Veles; *19, 112 G6.
Keurbriefje (van edel metaal) 10, 366.
Keurhessen (= Hessen-Kassel) 13, 287.
Keuringscommissie voor plant-aardappelen (Belg.) 7, 256.
Keuringsdienst, Nederl. Algemeene (landbouw) 7, 255.
Keurslijf 8, 191.
Keuruu *10, 720 B3.
Keutelstraat *9, 352 A2.
Keuzevakken (Hooger Onderw. in België) 13, 554.
Kevelaer; *16, 448 D2.
Kexholm *10, 720 D3.
Keyenberg, A. 11, 826.
Keijenberg *11, 512 F3.
Keijo = **Söeel**.
Keyser, N. de (aanv. dl); 2, 538.
Key West; *23, 320 J6.
Keyzer, Pieter Dirkz. (†1596) 13, 631.
K. F. A. (Katholieke filmactie) aanv. dl.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- K. G. M. (kilogrammeter) 10, 314.
 Khagan (Mongoolsch aanvoerder) 3, 422.
 Khanai *3, 686 D2.
 Khan-baliq (plaats) 7, 401.
 Khandwa *10, 224 D3.
 Khang, Jos. 13, 228.
 Khanh Hoa *10, 224 J5.
 Kharan *3, 686 C3.
 Kharga = **Charge(h)**.
 Kharkow = **Charkow** = Charkiv.
 Kharthwel-talen 15, 123.
 Khartoem = **Kartoem** = Char-toem.
Khasia; *11, 334 E2.
 Khaskoera (Indische taal) 18, 474.
 Khatmandoe = **Katmandoe**.
 Khedive 9, 824.
 Khelat = **Kelat**.
 Khenchela *17, 262 J3.
 Kherni, Johannes van 4, 36.
 Khodja's (sekte) 21, 574.
 Khoebilgan (Lamaïsme) 16, 39.
 Khoetoektœ (Lamaïsme) 16, 39.
Khotan = Chotan; *3, 448 E5.
 K'i (Chin. princip) 22, 810.
 Kia *7, 384 E3.
 Kiai *7, 384 E4.
 Kia-jing *7, 384 G6.
 Kialing *7, 384 D5.
 Kiang *7, 384 E4.
 Kiang (dierk.) 12, 650.
 Kiang-hai *18, 432 A2.
Kiang-si; *7, 384 F6.
Kiang-soe; *7, 384 H4.
 Kiang-tung *10, 224 H2.
 Kianta järvi *10, 720 C2.
 Kiaranus, Hl. 15, 269.
 Kia-sing *7, 384 H5.
 Kia-ting *7, 384 C5.
Kiau-hien = **Kiau-tsjou**; *7, 384 G3.
 Kiau-tsjou Baai *7, 384 H4.
 Kibangi (Bantoetaal) 3, 724.
 Kibara Gebergte *15, 512 F5.
 Kibbelgaarn *12, 448 D3.
 Kibo (vulkaantop) 15, 280.
 Kichelich (Joodsch gebak) 12, 673.
Kidderminster (tapijten); 22, 453.
 Kidjang (dierk.) 15, 263.
Kidoel, Goenoeng; *14, 496 F3.
 Kidoeng (Javaansche letterk.) 14, 504.
 Kie *11, 208 A2.
 Kiekendief 15, 754.
 Kiel, Corn. van 15, 279.
 Kiel (Antwerpen) *2, 512 B3.
Kiel (Duitschland); (vrede van 1814) 8, 691; 18, 664; *9, 576 D1.
Kielce; *20, 64 D3.
Kieldrecht; *19, 176 D1.
 Kieler Bocht *9, 512 D1.
 Kieler Kanaal = **Noord-Oostzee-kanaal** = Keizer Wilhelmkanaal.
Kielland, A. L.; 15, 322.
 Kielsand *8, 688 B3.
 Kielsterdiep 15, 264.
Kielvlak; 8, 673.
 Kielvleugel (piano) 19, 739.
 Kiel(water)-linie 10, 827.
 Kielzog 15, 265.
 Kiembraas 5, 306.
 Kiemenergie 15, 268.
 Kiemhuid 5, 305.
 Kiemkern 10, 9.
 Kiemproef 15, 267.
 Kiemvlek 10, 10.
 Kiemwit, -wortel 24, 446.
Kiemzak; 10, 13.
 Kien (Zwitserl.) *4, 686 B1.
 Kien (China) *7, 384 E4.
 Kienbach *4, 686 B1.
 K'ien-loeng (Chineesch keizer) 7, 402; 16, 116.
 Kien-ning *7, 384 G6.
 Kiental *4, 686 B1.
 Kien-tsjang *7, 384 G6.
 Kieretti järvi *10, 720 D2.
Kieselguhr; 14, 162.
Kiesenet (aan de Eule) = Quesnoy sur Deule; *11, 144 E3.
Kiesjenew = Chisinau; *19, 112 L3.
 Kieta (plaats) 5, 828.
Kieuwen; 18, 98.
 Kievitsbloem 23, 257.
Kiew = Kijew; *21, 48 C4.
 Kiewiet de Jonge, dr. H. J. 15, 444.
 Kiezel-algen 1, 777.
 Kiezelmangaan 20, 615.
 Kiezeloöliet (geol.) 19, 129.
Kiezelwieren; 3, 420.
 Kiezelzinkerts 6, 653.
 Kifiote (Bantoetaal) 10, 729.
Kigali; *15, 512 G3.
 Kigoma *1, 536 F5.
 Kihlao (volksstam) 7, 396.
 Kiholo *12, 822.
 Kii-Kanaal *14, 464 C4.
 Kikkerbloem (*Butomus umbellatus*) 24, 731.
 Kikkerbloempje (*Ranunculus sceleratus*) 5, 269.
Kikongo; 3, 620.
 Kilang *2, 122 B2.
 Kila Saiollah *3, 686 E2.
Kilauea; *12, 822.
Kildare; *12, 464 C5.
Kildare (graafschap); *12, 512 nr 123.
Kilder; *11, 512 E4.
 Kildin *10, 720 D2.
 Kileloe *1, 243 C2.
Kilia = Chilia Noua; *19, 112 L4.
Kiliaan, Corn.; 18, 240.
 Kilia-Vesi *10, 720 C3.
 Kilid-Bahr *3, 672 bkrt b.
 Kilim (tapijten) 15, 158; 22, 453.
Kilima Ndzjaro; *1, 520 G5.
 Kilimane *1, 536 G6.
Kilkenny; *12, 464 C5.
Kilkenny (graafschap); *12, 512 nr 112.
 Kil-kepers (dakpannen) 19, 427.
Kill *16, 735.
Killarney; *12, 464 B5.
Killem; *11, 144 C2.
 Killem-Linde *11, 144 C2.
Killian, G.; 6, 302.
 Kilmarnock *12, 464 D4.
 Kilmar Tor *8, 165 B2.
 Kilmoeri *7, 238.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Kilndried (kopra-fabricage) 15, 597; 22, 328.
Kilo; *15, 512 G2.
 Kilo . . . (maten en gewichten) 17, 323.
 Kiloeba (taal) 3, 684; 16, 566.
Kiloeng; *7, 384 H6.
 Kilogramm-meter 10, 314.
 Kilowatt-uur 2, 662; 10, 314.
 Kil-tsjoë *14, 464 B2.
Kilwa; *1, 536 G5.
 Kimara Gebergte = **Ceraunii Montes**.
 Kimba *3, 288 F5.
 Kimball, Mount *1, 658 D2.
Kimberley (Afrika); *1, 536 F7.
Kimberley(-devison) (Australië); *3, 288 D2.
 Kimberley Goudveld (Australië) *3, 288 D2.
Kimberliet; 19, 615.
 Kimmo Tenno 5, 456.
Kimolos = Argentiera; 7, 534; *12, 384 F6.
 Kimpulung = **Campoeloeng**.
Kimswerd; *11, 208 A2.
 Kin *7, 384 E7.
 Kin (Chineesch vorstenhuis) 7, 401; 17, 162.
 Kinabatangan, Soengai *5, 752 C1.
 Kincardine *12, 512 nr 79.
Kinderarbeid; 4, 708.
 Kinderen, onechte 19, 117.
 Kinder- en Damestooneel, Ons (lectuurgids) 16, 206.
Kinderkruistocht; 22, 148.
 Kindermaalstuk, kinderman(d)-stuk (folkl.) 15, 293.
 Kinderstuipen 9, 671.
Kinderuitzending; 11, 773 776.
 Kinderzee *14, 496 D3.
 Kindoe *15, 512 F3.
Kindschap Gods; 1, 74.
 Kinet, J. 24, 709 710.
 King, Gregory 20, 258; (wet van G.) 20, 528.
 Kinga, Zalige 4, 360; 5, 610.
 Ki-ngan *7, 384 F6.
 King and Queen Point *1, 520 bkr. g.
 King Eiland *3, 288 G6.
 Kingélina (Bantoetaal) 4, 587.
 Kingelimer (Kongotaal) 3, 724.
 King jang *7, 384 D3.
 King-juen *7, 384 E6.
 King Leopold Range *3, 288 D2.
 Kingman *3, 18 B3.
 King-menn *7, 384 F5.
 King-Pao (Chin. krant) 8, 231.
 Kings Baai *18, 704 bkr.
 King's Band, King's Chapel 6, 86.
 Kingscote *3, 288 F6.
Kings County (graafschap) = Offaly; *12, 512 nr 121.
Kingsley (Hypathia); 13, 782.
King's Lynn = Lynn Regis; *12, 464 G5.
 King Sound *3, 288 C2.
 Kingston (Austr.) *3, 288 F6.
Kingston (Jamaica); *17, 608 D2.
Kingston (New York); *18, 518.
Kingston (Canada); *23, 320 K2.
 Kingston-on-Hill = **Hull** (Engeland).
Kingstown = Dun Laoghaire; 9, 474; *12, 464 C5.
 King-te-sjen *7, 384 G5.
 King-toeng *7, 384 C6.
 Kinibaloë (berg) 4, 609; 5, 745; *5, 752 C1.
 Kinkajoe (dierk.) 20, 722.
 Kinkeldey, Otto 23, 331.
 Kinley, Mount *18, 608 C3.
Kinnaird Head; *12, 464 E3.
 Kinnekulle *18, 704 C4.
 Kino, Bengaalsch (gedroogd plantensap) 6, 537.
Kinrooi; *16, 480 C2.
Kinross; *12, 464 E3.
Kinross (graafschap); *12, 512 nr 76.
 Kin-sja-kiang *7, 384 C6.
 Kinsjasa *15, 512 C4.
 Kintamani *3, 658 C1.
 Kintong *7, 160 B2.
 Kintsjou *7, 384 H2.
Kintyre = Cantyre; *12, 464 D4.
 Kin-wa *7, 384 G5.
 Kinzig (Baden) *4, 330 C3.
 Kinzig (Hessen-Nassau) *9, 512 C3.
 Kioehngsj *3, 480 H5.
 Kioe-kiang *7, 384 F5.
 Kioeng-tsjoë *7, 384 E8; 12, 638.
Kioesjioë = Saikaido; *14, 464 C4.
 Kioga Meer *1, 536 bkr. a B7.
 Kioko (volksstam) 4, 136.
Klona = Giona (Griekenl.); *12, 384 D4.
Kioto; *14, 464 D4; 14, 459.
Kiphissos = Kephisos = Cephis(sus) = Macropotamos; *12, 384 D4.
 Kippel *4, 686 B2.
 Kipploeg 19, 824.
 Kiptsjak (Mongoolsch Rijk) 4, 133.
 Kipwagen (kipkar) 15, 312; 24, 141.
 Kirbet Arair (plaats) 3, 80.
Kirchenlexikon; 16, 376.
Kircher S.J., Athanasius; 8, 324.
 Kirchheim *4, 330 D3.
Kirchhoff, G. R.; 19, 32; 21, 22.
 Kirchhörde *9, 576 bkr.
 Kirchmair, Thomas 18, 256.
 Kirchwasser (drank) 6, 134.
Kirgiezensteppe; *3, 480 C4.
 Kir-Hareset = Kir-Heres = **Kerak** = Kir-Moab.
 Kirin (Abessinië) *1, 243 A2.
Kirin (Mantsjoekoeo); *14, 464 B2.
 Kirjat Sefer (plaats) 4, 343.
 Kirkcaldy *12, 464 E3.
Kirkeudbright (graafschap); *12, 512 nr 97.
 Kirkeby *8, 688 B3; 20, 765.
 Kirkenes *18, 704 G1.
 Kirki (plaats) 20, 17.
 Kirkpatrick Magee, William 9, 788.
Kirkwall; *12, 464 E2.
Kirman = Kerman; *3, 448 C5.
 Kir-Moab = **Kerak** = Kir-Heres = Kir-Hareset.
 Kiroendoe (plaats) 20, 74.
 Kiroenga Gebergte 1, 520 vlg.; 15, 511; *15, 512 G3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkr. = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Kiroengoe = **Boudewijnstad**.
 Kirthar Gebergte *3, 480 D6.
Kiruna; *18, 704 E2.
 Kisah Hireuën (dierenfabel) 9, 51.
 Kisale Meer *15, 512 F5.
 Kisamo, Baai van *3, 672 bkrt c A1.
 Kisamoe Kastelos *3, 672 bkrt c A1.
 Kisantoe *15, 512 C4; 15, 532.
Kisar = Kisser; *17, 816 B3.
Kisaran; *22, 288 C2.
 Kis Balaton *13, 512 C3.
 Kishont *13, 512 F2.
Kisil Irmak; *3, 35 A2.
 Kisil-Oesen *3, 462 F6.
 Kisil Tsjai *3, 462 C5.
Kis-Körös; *13, 512 E3.
 Kiskún *13, 512 E3.
Kis-Kun-Félegyháza; *13, 512 E3.
 Kis-Kun-Halas *13, 512 E3.
 Kishjar *21, 48 F6.
Kislowodsk; *21, 48 E6.
Kismajoe = Kisimajo = Chisi-maio; *1, 536 H5.
Kisoemoe; *1, 536 bkrt a B8.
 Kison *19, 384 C3.
Kis-Pest; *13, 512 E2.
 Kissavos (geb.) = **Ossa**.
 Kissavos, Kaap *12, 384 D3.
 Kisser = **Kisar**.
Kissingen; *9, 576 D3.
 Kiste Fjeld *18, 704 D1.
 Kistna *10, 224 D4.
 Kisveld *11, 512 G3.
 Kiswe *19, 384 E2.
 K'I-Tan (gesch. Mantsjoekwo) 17, 162.
 Kitauea *12, 822.
 Kitchener *18, 608 G5.
 Kitega (Roeanda-Oeroendi) 20, 686.
 Kitros *12, 384 D2.
 Kittilä *10, 720 B2.
 Kittl, Emmy 8, 747.
Kitzbühel; *22, 650.
 Kitzbühler Alpen *22, 650.
 Kitzingen *4, 330 E2.
 K'iu Juan (Chineesch dichter) 7, 410.
- Kiva (Indianen) 14, 91.
 Kivalo *10, 720 C2.
 Kivi järvi *10, 720 B3.
Kivoe; 15, 532.
 Kivoe District *15, 512 G3.
 Kivoe Meer *15, 512 G3.
 Kizil Arwat *21, 48 H7.
 Kizil Irmak (riv.) 12, 671.
 Kizil-Koem *3, 480 D4.
 Kjambil *21, 48 F6.
 K.J.C. (Kath. jeugdorganisatie) 14, 553.
 Kjöbenhavn = **Kopenhagen**.
 Kjöge Baai *18, 608 P3.
Kjökkenmöddinger; (Amerika) 2, 151; (Campignien) 6, 728; (Litorinatijd) 16, 521.
 Kjölen *18, 704 C2.
 K.J.V. (Kath. jeugdorganisatie) 14, 553.
Klaaglied; (elegie) 10, 97; (David) 14, 647; (Jeremias) 14, 524; 22, 608.
 Klaas Billen Baai *18, 704 bkrt.
 Klaaskerke *24, 176 B3.
 Klaas Klaasz. 14, 201.
 Klaas Pieterszoon 23, 10.
 Klaassen, Jan 20, 88.
Klaaswaal; *24, 688 C3.
 Klabat, Goengoeng *7, 160 C1; 17, 676.
Klabbeek=Clabecq; *6, 96 B4.
 Kladdebos (plant) 15, 405.
 Kladdewortel (plant) 15, 405.
Kladno; *19, 112 D1.
Klagenfurt; *19, 112 D3.
 Klagenfurter bekken *2, 40 F2 sub I.
Klages, L.; 12, 259
 Klaipeda = **Memel**.
 Klaj, J. 7, 573.
 Klakah *14, 496 I3.
 Klakring *8, 688 C3.
 Klamath River *6, 670 B1.
Klankbord; 11, 314.
 Klankkaatser 24, 452.
 Klankmethode (leesonderwijs) 16, 234.
- Blankverandering (geconditioneerde, spontane, voorwaardelijke) 23, 660.
 Klaphek 4, 535.
 Klapper (liturg.) 15, 381.
 Klapper (philol.) 11, 190; 17, 379.
 Klapper-eilanden *14, 496 A3.
 Klappermannetje (dierk.) 6, 92.
Klappersteen; 7, 818.
Klar Elf; *18, 704 C3.
 Klarenbeek (park te Arnhem) 3, 63.
 Klarendal (wijk te Arnhem) 3, 63.
 Klarrebos (plant) 15, 405.
Klassicisme (bouwk.); 18, 384.
Klatèn; *14, 496 F3.
 Klatering *9, 352 B2.
Klatovy = Klattau; *5, 578 B2.
 Klau, Christoph 7, 592.
 Klaus, Broeder 18, 537.
 Klausenburg = **Koloszvár**.
Klauw (gereedschap); 12, 757.
 Klauwier, grauwe 18, 455.
 Klauw-registers (recht) 13, 33.
 Klaver *23, 94.
 Klaver, Fransche 14, 73.
 Klaverbladboog (bouwk.) 5, 690.
Klavier; 12, 678.
K azienaveen; *9, 352 C2.
Kleederdrachten; (China) 7, 392 412.
Kleef; *9, 576 B3.
Kleef, Catharina van; 3, 69.
 Kleefstra, J. 6, 251.
 Kleideeg 7, 238.
 Kleigau *4, 330 C4.
Klei-lei; 15, 378.
 Klein-Amerika (kamp Byrd-expeditie) 6, 585.
 Klein-Andaman *10, 224 G5.
 Klein Atjeh (landschap) 13, 827.
 Klein Azewijn *11, 512 F4.
 Klein-Azië, Hoogland van *3, 480 A5.
 Kleinberen 4, 271.
 Klein Beroepscrediet, Hoofdkas voor het (België) 17, 633 635.
Klein-Bonaire; *5, 646.
 Klein-Brabant *4, 404 C1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Kleincomburg (klooster) 12, 653.
Klein-Dongen; *18, 631 E2 nr 74.
 Kleine Antillen = **Antillen**, Kleine.
 Kleine Atlas *1, 520 D1; 1, 791.
Kleine Balkan; *19, 112 K5.
 Kleine Berg *8, 363.
Kleine Brogel; *16, 480 B2.
 Kleine Dajak-rivier = **Dajak-rivier**,
 Kleine = Kapoeas.
 Kleine Dienstmaagden van het
 Allerh. Hart 6, 812.
 Kleine Gouwe (plantk.) 21, 787.
 Kleineheide *16, 480 A3.
 Kleine Hongaarsche Laagvlakte
 *13, 512 C1.
 Kleine Karpaten *19, 112 E2.
 Kleine Lohner *4, 686 B2.
 Kleine luiden (in de M.E.) 22, 49.
 Kleine Muna Berg *10, 379 D1.
 Kleine Nete = **Nete**, Kleine.
 Klein Engersdorf *24, 79.
 Kleine Oase *1, 520 F2.
 Kleine Oesen *10, 432 I3.
Kleine planeten; 19, 795.
 Kleine Schütt *13, 512 C2.
 Kleine Schijn *2, 512 C2.
 Kleine Simme *4, 686 A1.
Kleine Soenda-Eilanden; *18, 432
 E8.
 Kleine Syrte = **Gabes**, Golf van.
Kleine Vecht; *19, 336 D2.
 Kleine vos (vlinder) 21, 335.
 Kleine Wannehorn *4, 686 C2.
 Klein Fort Philips *11, 144 A1.
 Klein-Gelmen *16, 480 B5.
Kleinhandel; 12, 694.
 Kleinhoofdigheid (microcephalie)
 17, 603.
 Klein Kabylië *17, 262 I2.
 Klein Kei 15, 151; *17, 816 C3.
Kleinmoedigheid; 9, 703.
 Klein officie der H. Maagd 15, 368.
 Kleinplaveisel (wegenbouw) 4, 786;
 24, 95.
 Klein-Sinaai *19, 176 C2; 21, 551.
Klein-Spauwen; *16, 480 C5.
 Kleinste kwadraten (vierkanten),
 methode van de (foutentheorie)
 23, 453.
 Klein Synthe *11, 144 B1.
 Klein Tènès *17, 262 G2.
Kleintjes, Ph. (aanv. dl).
 Kleinwillebroek *2, 512 B4.
Klein Zundert; *18, 631 C3 nr 122.
Kleischalie; 15, 365.
 Kleist, E. J. von 16, 273.
Kleist, Heinr. von; 4, 652.
 Kleit 17, 97; *19, 176 A2.
 Klekovaca *3, 672 B2.
 Klemenskirke *5, 748.
Klemskerke; *24, 176 C2.
 Kleopas (bijbelsch persoon) 7, 603.
 Klepel (beiaard) 4, 327.
 Klepo, Kali *3, 726 B2.
 Klerikos 7, 607.
Klerk, C. R. de; 23, 481.
Klerken; *24, 176 B4.
 Kleros 7, 607.
 Kletje (kleedingstuk) 23, 606.
Kleur; (waarneming) 19, 124.
Kleurenblindheid; 1, 317; 14, 318;
 19, 124; 20, 230.
Kleurenphotographie; 15, 448.
 Kleurstof (pigment) 19, 754.
Kleutgen S.J., Jos. 13, 225.
 Kleyne, Martinus de 17, 604.
 Klezoorverband (bouw.) 17, 565.
 Klierepitheel 10, 283.
 Klievingskern (ei) 10, 9.
 Klikpenning (gesch. Fransch-Vlaan-
 deren) 11, 138.
 Klimaatschommeling, Brückner's
 6, 343.
Klimmen; *16, 448 C5.
Klimpijp (gasfabr.); 11, 375.
 Klinge *8, 688 D3.
Klinge, De; *19, 176 D1.
 Klingelbeek *11, 512 D4.
 Klingen (Vreemde Oosterlingen)
 23, 691.
Klinken; (koken na het) 15, 483.
 Klinkerbestrating 4, 785; 24, 95.
 Klinkerrijm 12, 651.
 Klinsji *21, 48 C4.
 Klipduif 20, 814.
 Klipvisch (visscherij) 23, 503.
 Klismos (zetel) 7, 146.
 Klissura *19, 112 I5.
 Klitte, De *24, 176 B5.
 Kljesje *1, 666 C2.
 Klioetsjew(skaja Sopka), vulkaan
 4, 609; 14, 799.
 Kloempang, Teloeck *5, 752 C3.
Kloengkoeng; *3, 658 C2.
Kloetinge; *24, 512 C2.
 Kloewat *3, 251 C3.
 Klokhuis (bouw.) 9, 733.
 Klokkebeien (plantk.) 5, 772.
Klokkengieters; (patrones) 1, 580.
 Klokke Roeland (cantate) 21, 141.
 Klokpoliepen 6, 723.
Klondike; 6, 737; *18, 608 E3.
 Klonisch stotteren 22, 222.
Klönne, mgr. B. H.; 11, 763.
 Kloof 8, 480.
Kloos, W.; (Guido) 12, 533; (Rey-
 neke v. Stuwe) 20, 604.
 Kloosterafvallige 1, 564.
 Klooster-Anjum (dorp) 17, 462.
Kloosterburen; *12, 448 B2.
 Kloosterkleed 15, 413.
 Klooster-Lidlum (dorp) 4, 18.
 Kloostermans, B. C. 8, 435.
Kloosternaam (aanv. dl).
Kloosterstaat; (roeping) 20, 700.
 Kloostertuin 15, 413.
 Kloosterveen (gem. Assen) *9, 352
 B2.
Kloosterveen (gem. Smilde); *9,
 352 A2.
Kloosterzande; *24, 512 D3.
 Kloostra, M. 16, 318.
 Klopas (Bijbelsche naam) 7, 603.
 Klopjacht 14, 395.
 Klopkever 5, 710.
 Kloppenburg-Faddegon (Zuider-
 zeeplan) 24, 675.
 Kloris en Roosje, Bruiloft van
 6, 548.
Klosterneuburg; *24, 79.
Klosters; *24, 720 E3.
 Kloveshof *8, 688 E3.
 Kloz (vioolbouwers) 15, 423.
 Kluisberg *4, 404 B2; 19, 169.
Kluizen; *19, 176 B2.
Klundert; *18, 624 B1; (H. Sacr.)
 18, 729.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Kluset (dierk.) 15, 425.
 Knapkers 23, 544.
 Knärod, vrede van 8, 691.
 Knauth, Robert 11, 145.
 Knebel, von (Duitsch geoloog) 3, 151.
 Knecht, F. J. (1839-1921) 6, 563.
Knegsel; *18, 631 H3 nr 141.
Knipp, S. A.; 24, 349.
Knesselare; *19, 176 A2.
 Knickerbocker-groep (letterk. Ver. Staten) 23, 329.
 Knidos (Cnidus) 7, 626.
Knight, Th. A.; 19, 736.
Knights of Labour; 11, 786.
 Knik (grondlaag) 12, 437.
 Knikplooï (geol.) 10, 763.
 Knin *8, 490 C1.
 Knip *8, 363.
 Knipbaai *8, 363.
 Knipbus (geweer) 11, 732.
 Kniplagen (geol. Curaçao) 8, 365.
 Knobs, The (landstreek) 15, 183.
 Knoflookhoornsteel (plantk.) 17, 170.
Knokke; *24, 176 D1.
 Knol, De *9, 352 A2.
 Knolamaniet (plantk.) 15, 438; 19, 372 787.
 Knol-boterbloem 5, 803.
Knollendam; *18, 672 A3.
 Knolspiraëa 10, 698.
 Knolsteeltje (plantk.) 18, 316.
 Knolzwan 19, 372.
 Knoopschrift 4, 256.
 Knoot (plantk.) 24, 221.
Knop; 1, 477.
 Knopaia Moi *22, 320 D5.
 Knopworm 22, 25.
 Knorripteris (plantk.) 1, 388.
 Knösen *8, 688 D1.
 Knox d'Arcy, William 2, 374.
Knoxville; *23, 320 J3.
 Knudsen, Hans 11, 433.
 Knudsgassen 24, 517.
 Knudshoved *8, 688 D3.
 Koala (dierk.) 6, 440.
 Koba (Aroe-eilanden) *17, 816 C3.
 Koba (Bangka) *22, 288 G5.
 Koba (schuilnaam van Stalin) 22, 59.
 Kobabat *1, 536 bkrt b C3.
 Kobbe Aa *5, 748.
Kobbegem; *6, 96 B2.
Kobe; *14, 464 D4.
 Kobell, Franz von 13, 288.
 Kobi *7, 238.
Koblenz = Coblenz; *9, 576 B3.
 Kobror *17, 816 C3.
Kocevje = Gottschee; *19, 112 D4.
 Koch (Eobanus Hessus) 10, 253.
 Koch, Carl 6, 610.
 Koch, Jodocus 14, 647.
 Koch, Johannes 7, 640.
 Koch, Josephine 11, 46.
Koch, Robert; 9, 422.
Kochanowski, Jan; 20, 45.
 Kocher *9, 512 C4.
 Kock Berg, De *22, 320 B4.
Kockengen; *23, 128 A2.
 Koder *1, 221 C2.
 Kodinos, Georgios 7, 658.
 Kodok = **Fasjoda**.
 Kodsja Tsjai *3, 672 bkrt b.
 Kodza Jaila *3, 672 F4.
 Kôdzjiki (Japansche letterk.) 14, 463 465.
 Kodzopapier, Japansch 6, 327; 19, 444.
 Koe (vereering) 13, 362; (dierk. en economisch) 21, 44 45.
 Koea, Poelau 19, 410.
 Koeala (Mal., = riviermond). Samenstellingen hiermede zoeke men op het tweede woord.
 Koeala (plaats) *3, 251 D3.
 Koealakapoeas (plaats) *5, 752 C3.
Koealakapoeas (afd.); *5, 752 B3.
 Koealakoeroen *5, 752 B3.
 Koealalansa *22, 288 C1.
 Koealalapis *18, 432 B5.
 Koeala-Loempoer *18, 432 B5.
 Koealamandah *22, 288 E3.
 Koealasimpang *22, 288 C1.
 Koealoe, Soengai *4, 107 C1.
 Koeandang (plaats en golf = teloeck) *7, 160 B1.
 Koeantan = **Indragiri** = Inderagiri.
Koeanza; *1, 520 E5.
 Koeba *3, 462 F2.
Koeban (rivier); *21, 48 D5.
 Koebango *1, 520 E6.
 Koe-Baee (Babylonische dynastie) 15, 319.
 Koeberger, W. 21, 299.
 Koebilai Khan (Mongolen-aanvoerder) 7, 395 401.
 Koeboe *3, 658 D1.
 Koeboe (volksstam) 12, 224; 22, 325.
 Koedoer-Ellil (koning) 15, 628.
Koedoes; *14, 496 F2.
 Koeds, El *19, 384 C5.
Koedijk; *18, 672 A3.
 Koefisch schrift 2, 637 vlg.; 10, 614.
Koefra Oasen; *1, 520 F2; 16, 397.
Koegras; *18, 672 A3.
 Koehak (a. d. Dasjt) *3, 686 B5.
 Koehak (a. d. Roed-i-Masjkil) *3, 686 B4.
 Koeh-i Dehna (berg) 19, 649.
 Koeh-i-Sebs *3, 686 C4.
 Koeh-i-Soeltan *3, 686 B3.
 Koeh-i-Taffan *3, 686 A3.
 Koeienboleet (plantk.) 5, 611.
 Koeito *1, 520 E6.
 Koe Jen-woe (Chineesch schrijver) 7, 411.
Koeke; *1, 536 E3.
 Koekan *18, 432 B3.
Koekange; *9, 352 A2.
Koekelare; *24, 176 B3.
Koekelberg; *6, 96 C3.
 Koekoek (kegelspel) 6, 366.
 Koekoekphoto *7, 384 E2.
Koekoeksbloem; 7, 497.
 Koekoeksbrood (plantk.) 15, 349.
 Koekoekskind 15, 453.
Koekoe-nor; *7, 384 B3.
 Koekoestan (berg) 16, 568.
Koelapparaat; 15, 458.
 Koelatsji *3, 686 D4.
Koeldsja; *3, 448 F4.
 Koelhuseieren 10, 12.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Koe-liang-tsjwan (Chineesch boek) 15, 307.
 Koelikoro *1, 536 C3.
 Koelin-Koernai's (Austr.) 3, 376.
 Koelkast 15, 458.
 Koelmachine 15, 458.
 Koelman, Th. A. 7, 229.
 Koeloeba *1, 536 C3.
 Koelor (Ceram) *2, 122 B1.
 Koelor (Saparoea) *2, 122 C2.
Koelpa; *19, 112 D4.
 Koem (woestijn) 24, 312.
 Koema (dierk.) 4, 271.
 Koema *21, 48 C1.
 Koemai (plaats en golf = teloek) *5, 752 B3.
 Koemamoto *14, 464 C4.
Koemanova = Kumanova; *19, 112 G5.
Koemassi; *1, 536 C4.
 Koembe *17, 816 E3.
 Koemboeti, La *7, 160 B2.
 Koemelembocai *7, 161 A1.
 Koemo *10, 720 B3.
 Koemoe *22, 288 D3.
Koempoelan (aanv. dl).
 Koemuilen (schoeisel) 15, 353; 21, 334.
 Koenasjiri *14, 464 F2.
 Koenawi *7, 160 B2.
 Koendar *1, 498 D3.
 Koende-Loengoe Plateau *15, 512 F5.
Koendoe; 3, 687.
 Koendoer *22, 288 E3.
Koenene; *1, 520 E6.
 Koeng-jang-tsjwan (Chineesch boek) 15, 307.
 Koengoer *21, 48 H3.
 Koeng-tsjang *7, 384 D4.
Koeningan; *14, 496 D2.
Koco-Min-Tang (Kwomintang); 7, 418 vlg.
 Koe Pa *14, 626 B2.
Koepang; *18, 432 F8.
Koepel; 22, 431.
 Koephonisi *3, 672 bkrt c D2.
 Koerulu III (grootvizier) 1, 619.
Koera; 15, 771; *21, 48 F6.
 Koeratjane *22, 288 B2.
 Koerau (plaats en rivier) *3, 726 B2.
 Koerboom, de *11, 512 G3.
Koerdistan; *3, 35 E3.
 Koere *14, 464 C4.
Koeria-Moeria-Eilanden; *2, 630 F4.
 Koeri-Boeren *3, 672 H4.
 Koerigalzoë III (koning) 15, 629.
Koerilen; *3, 480 L4.
 Koerilen Straat *3, 480 M3.
 Koerintji, Goenoeng = **Kerintji**, Piek van.
 Koerioet *19, 384 C4.
 Koerkoer, Oase *1, 536 bkrt a B3.
Koerland = Kurzeme; *10, 379 A2.
 Koermandsji (taal) 15, 469.
 Koeroenegala *7, 265 B3.
 Koeroeri *14, 464 bkrt Tokio.
 Koeroessa *1, 536 C3.
 Koeroetsja *3, 35 D3.
 Koeroki (Jap.-Russ. oorlog) 14, 478.
Koero Sjiwo; 22, 182.
 Koersbakens (luchtvaart) 20, 371.
 Koersche Haff *9, 512 I1.
 Koersche Nehrung *9, 512 I1.
Koersel; *16, 480 B3.
Koersk; *21, 48 D4.
 Koerslinie (meteorol.) 11, 228.
 Koersrekening en verheidsrekening (zeevaartk.) 24, 521.
 Koerta *1, 666 B1.
 Koesaie (eiland) 7, 52.
 Koesambe *3, 658 C2.
 Koesi *10, 224 F2.
 Koesjan-dynastie (Indië) 14, 101.
 Koesjieten (Ethiopië) 10, 395.
 Koesjima *14, 464 C4.
 Koesjk *3, 448 D5.
 Koeskoe (dierk.) 6, 440.
 Koeskoendjik *3, 672 bkrt a.
 Koesnetsk *21, 48 F4.
 Koesnetz *3, 448 F3.
 Koessoenai *14, 464 E1.
 Koet, Kali *14, 496 E3.
 Koeta *3, 658 C2.
Koetai; *5, 752 C2.
 Koetai-rivier = **Mahakam**, Soengai.
Koetais; *21, 48 E6.
Koetaradja; 3, 249 257; *22, 288 A1.
Koetari; *22, 320 A5.
 Koeteeërs (volksstam) 8, 401.
Koetjing = Serawak (stad); *5, 752 B2.
Koetoardjo; *14, 496 E3.
 Koetogedé *14, 496 F3.
 Koetrabbe *9, 260.
Koets S.J., P. J. (aanv. dl).
 Koetsjiki Kom *1, 666 B1.
 Kôetsoe (Japansch schilder) 14, 472.
 Koetswals (papierfabricage) 19, 442.
 Koettaka Kabar *3, 686 D4.
Koeverden, W. G. J. v. (aanv. dl); 11, 455.
 Koevinkje (vlinder) 24, 474.
 Koevoet 13, 49.
Koelvorden = Coelvorden; *9, 352 B2.
Koewacht (O. Vlaanderen); *19, 176 C2.
Koewacht (Zeeland); *24, 512 C4.
 Koewoe (Javaansch dorpschoofd) 9, 323.
 Koffiemakka's (volksstam) 5, 781; 8, 130.
 Koffiezet-apparaat 15, 247.
 Koffikamp *22, 320 D3.
Koffka, K.; 8, 752.
 Kofiau *17, 861 B2.
 Koftjalk 15, 476.
 Kog zie **Kogge**.
 Köge *8, 688 F3.
 Köge Bocht *8, 688 F3.
 Kogel (hoofdbedekking) 15, 638.
 Kogelkwal 20, 622.
Kogellager; 16, 14.
 Kogelmorielje 1, 195.
Kogge (aanv. dl); 11, 290.
 Kogge (Drechterland) 9, 380.
 Kogilnik *3, 672 H1.
 Kohala *12, 822.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Kohleth (H. Schrift) 9, 651.
 Kohlenkalk (geol. tijdperk) 6, 821; 23, 494.
 Kohloe *3, 686 E3.
Kohnstamm, Ph.; 21, 792.
 Kohroed Gebergte *3, 480 C5.
Koil = **Aligarh**.
Kolnè (wereld-Grieksch); 12, 346 349 350.
 Koisan (anthropologie) 20, 409.
 Koja *1, 536 bkrt a B3.
 Kojar *10, 224 D5.
 Kojonup *3, 288 B5.
Kokand; *3, 448 E4.
 Kokas *17, 816 C2.
 Kokhaan 12, 789.
 Kokkilai *7, 265 B2.
 Kokkola (Finsche stad) 11, 327.
 Kokoleh *7, 161 B1.
 Kokomo *14, 39.
Kokos-Eilanden; *24, 656 A2.
 Koksoak River *6, 734 K3.
 Kokstad 12, 379; *23, 94.
Koksijde; *24, 176 A3.
 Koktsja *1, 498 D1.
 Kol (bij paard en rund) 5, 321.
 Kola (Aroe-eilanden) *17, 816 C3.
 Kola (Rusland) *21, 48 C1.
Kola, Schiereiland; *21, 48 D1.
 Kolaka *7, 160 B2.
 Kolanoten 11, 347.
 Kolasjin *1, 66 B1.
 Kolb, Frans 12, 659.
Kolberg; *9, 576 F1.
Kolderveen; *9, 352 A2.
Kolderwolde; *11, 208 A3.
Kolding; *8, 688 C3.
 Kolding Sund *8, 688 D2.
 Kolenfornuis 15, 565.
Kolenkalk (tijdperk); 6, 821; 23, 494.
Kolenkalk (stof); 4, 631.
 Kolf (sport) 15, 502.
 Kolff, Kaap *17, 816 D3.
 Kolgoejew *21, 48 F1.
Kolham; *12, 448 C3.
 Kolhapoor *10, 224 C4.
 Kolhol *12, 448 D2.
Kolhorn; *18, 672 A3.
Kolin; *19, 112 D2.
 Kolla (klimaatstreek in Abessinië) 1, 245.
 Kollageen (scheik.) 11, 489.
 Kollet (bij diamant) 6, 247.
Kollewijn, R. A.; 13, 461.
 Kollo (berg) 1, 245.
Kollum; *11, 208 D1.
Kollumerzwaag; *11, 208 D1.
 Köln = **Keulen**.
 Kölner Krieg 15, 250.
 Kölner Wirren 12, 158; 15, 250.
Kol Nidre (aanv. dl).
 Kolomea = **Kolomyja**.
Kolomna; *21, 48 D4.
Kolomyja = Kolomea; *20, 64 F4.
 Kolonelsdiep = **Caspar Roblesdiep**.
 Koloniaal dialect 13, 291.
 Koloniën, dept. van (België) 8, 709; (Nederl.) 8, 708.
 Kolonodale *7, 160 B2.
Kolozsvár = Klausenburg; *19, 112 H3; (synode) 23, 109.
 Kolozsváry, Maarten, Georg en Thomas 13, 510.
Kolpino; *21, 48 C3.
 Kolthoren *11, 512 C3.
 Kolthuyn, C. 15, 573.
Koltsjak, A.; 16, 294.
 Kolwa *3, 686 B4.
Kolyma; *3, 480 M2.
 Komagtfjord *10, 720 B1.
 Komari *7, 265 C4.
 Komárno = Komárom = **Komorn**.
 Kombi *7, 161 A1.
 Komeet, De (vakblad) 24, 345.
Komen = Comines (Fr. VI.) *11, 144 E2; (W. VI.) *24, 176 C5.
 Komering *22, 288 F5.
Komering-Hoeloe; *22, 288 F6 VI 3.
 Komi = **Syrjenen-Republiek**.
 Komitadjis (gesch. Bulgarije) 6, 472.
 Komkommerkruid 5, 720.
 Kommandeursbaai *3, 122 B3.
Kommerzijl; *12, 448 B2.
Kommodo; *22, 637.
Kommodo, Poelau; *18, 432 E7.
 Kommoi (Grieksch tooneel) 8, 200.
 Komolom *17, 816 D3.
 Komono *1, 520 C4.
 Komoren = **Comoren**.
Komorn = Komarno = Komarom; *13, 512 D2.
Komotau = Chomutov; *5, 578 B1.
Komotini = Gümüldsjina; *12, 384 G1.
Kompas; (roos) 24, 264.
 Kompas Berg *1, 520 F8.
 Kompaskwal 12, 192.
Konakry; *1, 536 B4.
 Konam (H. Schrift) 15, 606.
 Konawehe, La *7, 160 B2.
Kong; *1, 536 C4.
 Konge Aa *8, 688 B3.
 Kongo (riv.) *15, 512 D2.
 Kongo (Bantoetaal) 15, 277.
Kongo, Belgisch; *1, 536 F5; *15, 512 515 523; (verwerving door Leopold II en België) 4, 434; (grondbezit) 12, 414.
 Kongoer *3, 462 C3.
 Kongola Berg *1, 520 E6.
 Kongolo *15, 512 F4.
Kongsberg; *18, 704 B4.
 Kongstad, Fr. 5, 483.
 Kongsvinger *18, 704 C3.
Konia = Konieh; *3, 448 A5; 13, 817.
 Konica *12, 384 B2.
 Konieh = **Konia**.
Königgrätz = Hradec Králové; *19, 112 D1.
Königshof (a. Elbe) = Dvur Králové; *5, 578 D1.
 Königsaal *5, 578 C2.
 Königsberg = **Koningsbergen** = Krolewic.
 Königsbrunn *24, 79.
Königshütte = Krolewska Huta; *20, 64 C3.
 Königs Meer *4, 330 G4.
 Königstuhl (berg) 4, 609.
 Koning, Johan 14, 127.
 Koning, L. de 6, 276.
Koning, P. W. de; 23, 599.

- Koning Christiaan IX Land *18, 608 P3.
 Koning Eduard VII Land *1, 189 Zuidpool.
 Koning Frederik VI Kust *18, 608 O3.
 Koning Frederik XIII Land *18, 608 P1.
 Koning George V Land *1, 189 Zuidpool.
 Koningin Adelaide Archipel *24, 656 B8.
Koningin-Charlotte-Eilanden; *18, 608 E4.
 Koningin Maud Land *1, 189 Zuidpool.
 Koninginnekruid 16, 367.
Koning Karel (I) land; *18, 704 bkrt.
 Koningsbelt *19, 336 C3.
Koningsbergen = Königsberg = Krolewic; *9, 576 I1.
 Koningsblaasvaren 5, 271.
 Koningsbosch *16, 448 C4.
 Koningsbrood (folkl.) 5, 708.
 Koningsdiep = **Boorn**.
 Koningsgist 23, 801.
 Koningsheim = **Koninksem**.
Koningshooikt; *2, 512 C4.
 Koningshout (plantk.) 10, 563.
 Koningskroning 15, 702.
 Koningskroon, Ned. 15, 704.
 Koningspalm (plantk.) 19, 237.
 Koningsparadijsvogel 19, 455.
 Koningspinguïn 19, 764.
 Koningspunt *18, 432 A5.
 Koningspelen (middeleeuwsche letterk.) 19, 493.
Koningswater (scheik.); 18, 595.
Koningszeer; 17, 20.
 Koning van Rome 20, 506.
 Koning Wilhelm Land *18, 608 Q2.
 Koninklijke Academie van Wetenschappen (Ned.) 1, 282.
 Koninklijke kabinetten, systeem der 18, 178.
 Koninklijke Militaire School (België) 17, 660.
 Koninklijke Ned. Middenstandsbond 17, 632.
 Koninklijke Sterrenwacht (België) 23, 81.
 Koninklijke Verbonden Ned. Watersportverenigingen 24, 46.
 Koninklijke Vlaamsche Academie 1, 282; 4, 469.
Koninklijk Instituut voor de Marine (Ned.); 24, 244.
 Koninklijk Meteorologisch Instituut van België 23, 81.
Koninksem = Koningsheim = Koninkshheim; (Chr. archeol.) 7, 463; *16, 480 B5.
Konitz = Chojnice; *20, 64 B2.
 Konkonante *1, 520 B4.
 Konkordienbuch 8, 173.
Konnersreuth; *9, 576 E4.
 Konotop *21, 48 C4.
Konradijn; 15, 54.
 Konsjakoskij Kamen *21, 48 H3.
 Konsonantendehnung 8, 55.
Konstantinopel = Istanboel = Stamboel; *3, 672 H4; (gesch.) 6, 591 vlg.; (milit. bouw.) 17, 654; (verdrag) 22, 312.
 Konstantinopel, Straat van = **Bosporus**.
Konstanz; (Edict v.) 9, 513; *9, 513.
 Konstanz, Meer van = **Bodenmeer**.
 Konstanz, magister Hans von 6, 422.
Kontieh; *2, 512 B3.
 Kontredam *24, 176 B2.
 Konungabók (IJslandsche letterk.) 13, 84.
Konijn (erfelijkheid); 13, 675.
 Koear *1, 536 E3.
 Koog (waterstaat) 9, 380.
Koog; *18, 672 A2.
Koog a. d. Zaan; *18, 672 A4.
Kooi, De (aanv. dl).
 Kooi, W. B. v. d. 11, 218.
 Kooianker 14, 142.
Koogem = Coygem; *24, 176 D6.
 Kooirotor (techn.) 14, 142.
Koolbaai (district); *21, 123.
Kooldruk; 24, 19.
 Koolgalmug 15, 572.
 Koolgas 11, 364 375.
Koolkerke; *24, 176 C2.
Kool(mon)oxyde; 11, 371 372.
 Koolpalm 19, 238.
Koolskamp; *24, 176 C3.
 Koolvlieg 15, 572; 23, 193.
Koolwitje; 15, 572.
Koolzuur; 11, 373.
Koolzuurbaden; 11, 366.
 Koolzuursneeuw 9, 432; 15, 459.
 Koorde (mechanica) 3, 422.
 Koordschrift 21, 375.
Koorgebed; 4, 559; 22, 370.
 Koortoon (muz.) 14, 790.
Koorts; 1, 486; 17, 95 121.
 Koos, Oom 8, 627.
Kooten; *11, 208 D2.
Kootwijk; *11, 512 D3; (radiostation) 24, 551.
 Kootwijkerbroek *11, 512 C3.
 Kop (zeewezen) 3, 733.
Kopaonik (Planina); *3, 672 D3.
 Kopeke (munt) 20, 687.
Kopenhagen = Kjöbenhavn; *8, 688 F3; (vrede van) 8, 691; 11, 155.
 Koper, Aagje 1, 674.
Koperen Stelen Fonds; 8, 804.
 Koperglans (erts) 10, 337.
 Koperhout (plantk.) 10, 430.
 Koperhydroxyde 8, 361.
 Koperjoduur 8, 361.
 Koperkies (erts) 7, 279; 10, 336; 15, 590.
 Kopersulfuur 8, 361.
 Kopervitriool 7, 279; 15, 591.
 Köpfel, Wolfgang 6, 790.
 Koppa (oud-Grieksche letter) 10, 279.
Köppen, W.; 15, 393 394.
Koppermaandag; 11, 778.
 Koppernigk, Niklas 8, 127.
 Koprëinitz = Koprivnica *13, 512 B3.
 Koprivnica = Koprëinitz.
 Koprivnik (berg) *1, 666 C1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Kopstal**; *16, 735.
 Kopstation 21, 826.
 Kopstukken, De *12, 448 E4.
Kopij; 8, 133.
 Kopzuiger (visch) 24, 692.
 Koraalhout (plantk.) 15, 615.
Koraalrit; 4, 22.
 Koraal-Zee *3, 288 H1.
 Korab *1, 666 C2.
Korai; 12, 354.
Koran; 2, 633 637.
 Korat *10, 224 I5.
Korbeek-Dijle; *6, 96 D3.
Korbeck-Loo; *6, 96 E3.
 Körbfluh *4, 686 A1.
 Korça = **Koritza** = Kortsja.
Kordofan; *1, 536 bkrt a A5.
Korea = Tsjosen; *14, 464 B3.
 Korea Baai *7, 384 H3.
 Korea Golf *14, 464 B3.
 Korea Straat *14, 464 B4.
 Korein *1, 536 bkrt b C2.
Korenbloem; (symbool) 5, 389.
 Korengarst *12, 448 D3.
 Koresand *8, 688 B3.
 Korf (zetmachine) 24, 559.
 Korfje (plantk.) 5, 376.
 Korica *3, 672 D4.
 Korida *17, 816 D2.
 Kōrin (Japansch schilder) 14, 472.
 Korinthos = **Corinthe**.
 Korintji (berg) 4, 609.
 Koritnik *1, 666 C1.
Koritza = Korça = Kortsja; *14, 626 E4.
Korjaken; 3, 468.
 Kornel (plantk.) 15, 615.
 Kornettoon (muz.). 14, 790.
 Korneuburg *24, 79.
 Kornoeb *19, 384 C6.
 Kornwerd *11, 208 A2; 24, 341.
 Koro *18, 762 bkrt.
 Koro, Kali *7, 160 B2.
 Koroen *1, 536 bkrt a B5.
 Koromandellak 16, 33.
 Koroni *12, 384 C6.
 Koroni, Golf van *12, 384 D6; 17, 352.
 Koropi *12, 384 E5.
Körös; *13, 512 F3.
 Körös-hegy *13, 512 C2.
Korosko; *1, 536 bkrt a B3.
 Korowelang, Oedjoeng *14, 496 F2.
Korporaal; 6, 241; (marine) 8, 625.
 Korre (visscherij) 23, 500.
 Korrer (in Stillen Oceaen) 19, 391.
 Korsör (plaats en meer = nor) *8, 688 E3.
Korsworm; *16, 480 A6.
 Korte Akkers *12, 448 D3.
Kortemark; *24, 176 C3.
Kortenaken; *6, 96 F2.
Kortenbergh; *6, 96 D2; (charter van) 6, 100.
Kortenbosch; *16, 480 B5.
Kortenhoeft; *18, 672 B4.
Korter Aar; *24, 688 D2.
Kortessem; *16, 480 B5.
Kortezwaag; *11, 208 D3.
Kortgene; *24, 512 C2.
 Korti *1, 536 bkrt a B4.
Kort Memoriaal (aanv. dl).
Kortrijk = Courtrai; *24, 176 D5.
Kortrijk-Dutse; *6, 96 E2.
 Kortsja = **Koritza** = Korça.
 Kortsluitingsanker 14, 142.
 Kortsluitingsrotor 14, 142.
 Kortstaartigen (krabben) 15, 645.
Kortijs; *16, 480 A6.
 Korzeniowski, Teodor Josef Konrad 8, 41.
 Kos = **Cos**.
 Kos, Golf van *3, 672 G6.
 Kosatsjek (kozakkendans) 21, 66.
 Kosciuszko, Mount *3, 288 H6.
 Köselitz, Heinrich 11, 388.
 Koserefski *1, 658 C2.
Kosice = Kassa = Kaschau; *19, 112 G2.
 Ko-Sjima *14, 464 D4.
 Koskulsulle (plaats) 17, 110.
 Köslin *9, 576 G1.
Koslow; *21, 48 E4.
 Kosmaj *19, 112 G4.
 Kosmanos *5, 578 C1.
 Kosmische snelheden 21, 660.
Kosseeën; 3, 511 515.
 Kosseir *1, 536 bkrt a B2.
 Kossogol Meer *3, 480 H3.
 Kossovopolje = **Lijsterveld**.
 Kossuthpartij (Hongarije) 19, 40.
 Kostamus *10, 720 D3.
 Kostbaar Bloed, Zusters van het 8, 222.
Köstendil = Kustendil; *19, 112 H5.
 Koster 21, 154.
 Kosti *1, 536 bkrt a B5.
Kostprijs; 8, 468; 20, 225.
Kostroma; *21, 48 E3.
 Kostrowitsky, Guillaume Apollinaire de 2, 569.
 Kostvracht 15, 630.
 Köszeg *13, 512 B2.
 Kosziusko, Thaddaeus 10, 716.
 Kota (beteekenis) 15, 474.
 Kota *3, 726 A2.
 Kotaagoeng *22, 288 F6.
 Kotabaroe (Borneo, Westerafdeling) *5, 752 B3.
 Kota Baroe (Malaka) *18, 432 B4.
 Kotabaroe (Poelau Laoet) *5, 752 C3; 20 14.
 Kotabaroe (Sumatra) *22, 288 D4.
 Kotaboemi *22, 288 F6.
 Kotakota *1, 536 G6.
 Kota Mobagoe *7, 160 B1.
 Kotapinang *22, 288 D3.
 Kotawaringin *5, 752 B3.
Kotka; *10, 720 C3.
 Kotlarewskij, Iwan 18, 793.
 Kotlas *21, 48 F2.
 Koto (Afrika) *1, 520 F4.
 Koto (Polen) *20, 64 C2.
 Kotor = **Cattaro**.
 Kotsji *14, 464 C4.
 Kotten *11, 512 H4.
 Koudekerk (Fr. Vlaanderen) *11, 144 B2.
 Koudekerk (Z. Holland) *24, 688 D2.
Koudekerke; *24, 512 B3.
Koudekerke-Vork = Coudekerque-Branche; *11, 144 B1.
Koudeschure = Coudescore; *11, 144 C3.
Koudum; *11, 208 A3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Kouroi**; 12, 353.
 Kouta järvi *10, 720 D2.
 Koutien *7, 384 G6.
 Koutlovmousi *3, 246 D2.
 Kouvola *10, 720 C3.
 Kowalski, Johannes 17, 227.
 Kowda *10, 720 D2.
Kowel; *20, 64 F3.
 Kowerla *19, 112 I2.
 Kowloon = Kau-loen *7, 384 F7; 13, 512.
 Kowno = **Kaunas**.
 Kozakken (ruiterij) 7, 166.
Kozakken-republiek = Kazakstan; *3, 448 D4.
 Kozani *12, 384 C2.
 Kozara Plateau *3, 672 B2.
Kozen; *16, 480 A4.
 Kozminski, Wacław-Florentin 13, 518.
 Kra *18, 432 A3.
Kra, Landengte van = Kra, Isthmus van; *10, 224 H6.
 Kra, Pas van *3, 480 G7.
 Kraagschroeven 6, 66 vlg.
 Kraagvogel 19, 456.
 Kraaienoogen (plantk.) 6, 92.
 Kraaiepoot (plantk.) 5, 803.
Kraainem; *6, 96 C3.
 Kraaivogels 15, 641.
Kraaiwijk; *11, 144 A2.
 Kraak, De *9, 352 A2.
 Kraakbeenvisschen (fossiel) 10, 62.
 Kraal (Kafferstad) 3, 762.
 Kraambedpsychose 20, 289.
 Kraambezoek 11, 432.
 Kraamverpleegster 23, 388.
 Kraan, Gerardus 14, 36.
Krabben; (strandkrabben) 22, 241.
 Krabbenbosschen 21, 91.
Krabbendijke; *24, 512 D3.
 Krabbenziekte (bijen) 6, 574.
 Krabber (praehistorisch werktuig) 18, 112.
 Krabbescheer (plantk.) 21, 280.
 Krachtighuizen *11, 512 C3.
 Kradenan *14, 496 G3.
Kraepelin, E.; 8, 659; 21, 322.
 Kragero *18, 704 B4.
 Kragoejewatsj = **Kragujevac**.
Kragujevac = Kragoejewatsj; *19, 112 G4.
 Kraichgau *4, 330 C2.
Krain = Krajina; *19, 112 D3.
 Krainburg *19, 112 D3.
 Krajina = **Krain**.
 Krak (burcht) 15, 187.
Krakatau, Poelau; 10, 339; *14, 496 A2; 23, 565.
 Krakau = **Kraków**.
Kraków = Krakau; *20, 64 C3.
Kraksään; *14, 496 I3.
Kralendijk = Playa (Bonaire); *5, 646.
Kralingen; *24, 688 D3.
 Kraljevina Jugoslavija = **Joego-Slavië**.
Kraljevo; *14, 626 E3.
 Kralowitz *5, 578 B2.
 Kram (geneesk.) 1, 600.
 Krameria triandra (plantk.) 20, 413.
Krammer; *24, 688 B4.
 Kranebek (plantk.) 18, 217.
 Kranidion *12, 384 E5.
 Kranjang (mand) 15, 655.
 Kranslijster 4, 290.
 Krantor (wijsgeer) 18, 482.
 Krantz, Albert 12, 738.
 Krao *18, 432 A3.
 Krapf, J. L. (1810-1881) 15, 179.
Krapina; *14, 626 B1.
 Krapjak, Panembahan Sédo (Javaansch vorst) 14, 498.
 Krasnik *20, 64 E3.
 Krasnoarmejsk = **Sarepta** (Rusland).
Krasnodar = Jekaterinodar; *21, 48 D5.
Krasnojarsk; *3, 448 G3.
 Krasnokoksjaik *21, 48 F3.
 Krasno-oefimsk *21, 48 H3.
Krasnowardesjk = Gatsjina; *21, 48 C3.
Krasnowodsk; *21, 48 G6.
 Kraszna *13, 512 H2.
 Krates van Mallos 1, 179.
 Kratie *18, 432 C3.
 Kratondanseres 4, 221.
 Kraton-schrift 18, 440.
 Krattigen *4, 686 B1.
Kraus, J. (aanv. dl).
Krawang; *14, 496 C2.
 Krawang, Oedjoeng *14, 496 C1.
 Kray *9, 576 bkrt.
Kraijenhoff, C. R. Th. baron v.; 22, 703; 23, 428.
 Kreatinine 5, 830.
 Krebs, Friedrich 13, 255.
 Krecke, F. W. C. 6, 546.
Krediet = **Crediet**.
 Kreeftdicht 20, 590.
Kreeften; (diepzeekreeften) 9, 37; (roeipootkreeften) 20, 689; (tienpootige kreeften) 22, 624.
Krefeld (-Uerdingen); *9, 576 B3.
 Kreichhauer (geoloog) 24, 433.
 Kreidolf, E. 5, 487.
 Kreisa (stad) 8, 282.
Krelage; (Mendeltulp) 17, 471.
Krementsoeg; *21, 48 C5.
Kreml(in); 18, 94 vlg.
Kremnica = Kremnitz; *19, 112 F2.
 Kremnitz = **Kremnica**.
 Kremnitz, Mite 7, 44.
Krems; *19, 112 D2.
 Kreamsier = **Kromeriz**.
 Krenides (stad in Macedonië) 19, 697.
 Krestowoj (pas in de Kaukasus) 15, 733.
 Kreta = **Creta** = Candia = Kriti.
Kretschmar, Hermann; 8, 700 761.
 Kreukelberm 4, 664.
 Kreukniet, W. 12, 703.
 Kreuz *20, 64 B2.
 Kreuzen (plantk.) 5, 772.
Kreuznach; *9, 576 B4.
 Kreuzzeitung 2, 406.
Krewerd; *12, 448 D2.
 Kribbe, De *11, 144 D3.
 Kribbebijter (paard) 16, 693.
 Kribi (Kameroen) 14, 788.
Kriek; 15, 228.
 Krim, De (Overijsel) *19, 336 D2.
Krim (Rusland); *21, 48 C5.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Krimml *22, 650.
Krimpen a. d. Lek; *24, 688 D3.
Krimpen a. d. IJssel; *24, 688 D3.
Krimpen Waard; *24, 688 D3.
 Krimtsjaken (Joden) 14, 613.
 Kringenbesluit (opium) 19, 191.
 Kringlijster 4, 290.
 Krinnen Pas *4, 686 A2.
 Krio, Kaap *3, 672 bkrt c A1.
 Krisjna I 10, 127.
 Krisjnagar *10, 224 F3.
 Krisjnapaksja (Indische tijdrekening) 19, 425.
Krispelen; 16, 212.
Kristal; 14, 765; 16, 354.
 Kristalberg *3, 122 A2.
 Kristalgebergte *15, 512 C4.
 Kristalkegel (dierk.) 10, 555.
 Kristalkelder (geol.) 4, 632.
Kristallisatie;(gefractioneerde) 19, 33.
 Kristalloluminescentie 16, 719.
Kristalstructuur; 6, 163.
 Kristen, Eduardus 4, 680.
 Kristiansand = **Christiaansand**.
 Kristianstad = **Christiaanstad**.
 Kristiansund = **Christiaansund**.
Kristinehamn; *18, 704 C4.
 Kristinestad *10, 720 B3.
 Kriti = **Creta** = Kreta = Candia.
 Kritik (der praktischen Vernunft etc.) 14, 819.
 Kritische isodapaan (bedrijfseconomie) 23, 426.
Kriwoj-Rog = Krywy Rik; *21, 48 C5.
 Krk = **Veglia**.
 Krka = **Kerka**.
Kroatië; *19, 112 D4.
Krochte; *11, 144 B2.
 Krodde (plantk.) 5, 550; 18, 102.
 Kroeëng (Atjeh, = rivier). Samenstellingen hiermede zoeke men ook op het tweede woord.
 Kroeï *22, 288 E6.
 Kroepskaja, Nadesjda Konstant. 16, 294.
 Krolesjevo *1, 666 D2.
 Kroezenstaal 10, 94.
 Kroja (Albanië) *3, 672 C4.
 Kroja (Java) *14, 496 E3.
 Krokodil, Das (letterk. vriendenkring) 18, 138.
Krokodillen; 18, 734.
 Krokodilrivier = **Limpopo**.
 Krokydoliet (mineral.) 20, 635.
 Krol, W., aanv. dl i. v. Mathijsen.
 Krolewic = **Koningsbergen** = Königsberg.
 Krolewska Huta = **Königshütte**.
Krombeke; *24, 176 A4.
Kromeriz = Kremsier; *19, 112 E2.
 Kromhout (scheepv.) 15, 698.
Kromme, evenwijdige; 19, 460.
Kromme Mijldrecht; *24, 688 E2.
Krommenie; *18, 672 A4.
 Kromme Rijn *23, 128 C2.
 Kromme van Lamé (wisk.) 16, 49.
Kromo; 15, 654.
 Kromstaf 5, 254; 22, 55.
 Kronenberg *9, 576 bkrt.
 Kronenburg *22, 320 C2 nr 11.
 Kronfeld, Arth. (*1886) 13, 789.
Kroning; (keizerskroning) 16, 10.
 Kronkeldarm 17, 627.
 Kronstadt = **Kroonstad**.
Krontjong (aanv. dl).
 Kroon (dierk.) 19, 327.
 Kroon (munt) 24, 748.
 Kroonbladeren (plantk.) 5, 376.
 Kroonkafjes (plantk.) 14, 747.
 Kroon-orde (België) 20, 634.
 Kroon-orde (Japan) 14, 456.
Kroonstad (Roemenië) = Brasov; *19, 112 I4.
Kroonstad (Rusland); *10, 720 C3.
 Kroonstad (Unie van Z. Afrika) *23, 94.
 Kroozen (plantk.) 5, 772.
Kropholler, A. J.; 18, 385.
 Kropoievaar 17, 169.
Kropswolde; *12, 448 C3.
 Krottenkopf (Beieren) 4, 328.
 Kroyer, Peter Severin 8, 697.
 Krtanagara (Javaansch vorst) 14, 497; 21, 556.
 Krtaradjasadjawardhana (Javaansch vorst) 14, 497.
Krueger, F. E.; 8, 59.
 Krugersdorp, slag bij (1896) 14, 428.
Kruikebe; *19, 176 E2.
Kruidboek; 13, 193.
 Kruidkaas 11, 196.
 Kruien (molen) 17, 803.
 Kruif, p. de 24, 655.
Kruiningen; *24, 512 D3.
 Kruipbeweging (dierk.) 5, 68.
 Kruip-boterbloem 5, 803.
 Kruipen (geologie) 8, 704.
Kruis; (Caravaca-kruis) 6, 814.
 Kruis, 't (dorp) 13, 36.
 Kruisboog (wapen) 12, 715.
 Kruisdaalder 1, 693.
 Kruisdochter van den Hl. Andreas 2, 322.
 Kruis-elatine (plantk.) 10, 64.
 Kruisgemeenten (Protestantisme) 15, 731.
Kruishoutem; *19, 176 B4.
 Kruising (van dieren) 10, 798; 11, 485.
Kruisland; *18, 631 B2 nr 57.
 Kruisribgewelf 12, 170; 18, 817.
 Kruissnelheid (vliegtuig) 23, 555.
Kruissteek; 10, 694.
 Kruissteng (scheepv.) 15, 732.
Kruisstraat; *19, 176 C2.
Kruistochten; (gevolgen voor Byzantijsche Rijk) 6, 607.
 Kruisvaart (jeugdorg.) 14, 553 651.
Kruisverheffing; 14, 530.
 Kruisvisioen (Constantijn de Gr.) 8, 62.
Kruisweg; 4, 215.
 Kruiswortel (plantk.) 11, 613.
 Kruis-zee 8, 419; 20, 311.
Kruizemunt; 18, 144.
 Krul (tabak) 22, 402.
Krumau = Cesky Krumlov; *5, 578 C3.
Krümml, O.; 6, 121.
 Kruseman, Mia 10, 641.
 Krusemeyer, Johanna 9, 217.

- Krusenstern (eiland) 9, 106.
 Krusenstjerna, A. von 24, 755.
 Krusevac *19, 112 G5.
 Kruyssen, B. 15, 733.
 Kruyt, majoor C. 18, 284.
 Kruyt, J. H. 22, 70.
Krijgsraad; 3, 306.
Krijgstucht; 17, 661.
 Kryohydraten 10, 463.
 Kryptozoëcum (geol.) 1, 798.
 Krywy Rik = **Kriwoj Rog**.
 Ksours (Algerië) *17, 262 F4.
 Ksours (Tunis) *17, 262 L4.
 Ksyl Orda *3, 448 D4.
 Ktesiphon (stad) 8, 326.
 Kuara *12, 384 F5.
Kubaard; *11, 208 B2.
 Kubbestijlen (beschoeiing) 4, 759.
 Kubisch kristalstelsel 15, 684.
 Kuborn, Mej. (ordestichter) 3, 811.
 Kuchen Spitz *24, 720 F2.
 Küddow *9, 512 G2.
 Kuduarra Well *3, 288 D8.
Kuenen, Ph. H.; 3, 87.
 Ku-foe *7, 384 G4.
Kufstein; *19, 112 C3.
Kugler, F. X.; 19, 419.
 Kuhmoniemi *10, 720 C3.
 Kuhn, C. H. 23, 105.
 Ku-ho *7, 384 D5.
 Kuik = **Cuyck**.
 Kuilenburg = **Culemborg**.
 Kuilgras (veevoeder) 10, 240 241; 23, 241.
 Kuilnet (visscherij) 23, 501.
 Kuiltoren (voor groenvoeder) 21, 539.
Kuilvoer; 19, 643.
Kuinder = Tjonger (Friesland); *11, 208 C3.
Kuinder (Overijssel); 19, 338.
Kuinre; *19, 336 A1.
Kuiperberg; *19, 336 E3.
 Kuittij *10, 720 D2.
 Kukaiau *12, 822.
 Kukakille 14, 757.
 Kukeon (drank) 7, 758.
 Kukus *1, 666 C1.
 Kulan (dierk.) 10, 535; 12, 650.
 Kulier-waren (text.) 22, 770.
 Kulla Vuur *8, 688 F2.
Kullen; *8, 688 F2.
Kulm (geol.); 23, 494.
 Kulm = **Chelm** (Pomorze) = Cholm; *20, 64 C2.
Kulmbach; *9, 576 D3.
Külpe, O.; 8, 752; 12, 83.
Kulturkampf; 23, 485.
 Kultuurleven (tijdschr.) 9, 215.
 Kumaniërs (volksstam) 13, 495.
 Kumanova = **Koemanova**.
 Kum-Kale *3, 672 bkrt b.
 Kummelspel 24, 761.
Kumtich; *6, 96 C3.
 Kumurkalba *3, 246 C1.
 Kun (volksstam) 13, 495.
 Kun, Hans 23, 83.
Kundt en Warburg, proeve van; 24, 517.
 Kungur (berg) 4, 609.
Kunibertus, Hl.; 21, 527.
 Kunstbeen 15, 765.
 Kunst bootst de natuur na (theorie) 13, 822.
 Kunst en Letterblad (Vlaamsch periodiek) 21, 660.
 Kunsthand 15, 765.
 Kunstivoor 14, 377.
 Kunstmatig stelsel (plantk.) 16, 488.
 Kunst-orde (philos.) 19, 230.
 Kunstrubber (synthetische rubber) 21, 18.
 Kunstturner 15, 254.
Kunstwol; 10, 525.
 Küntzig (plaats) = **Clemency**.
 Kunwald (Moravische broeders) 5, 575.
 Kunziet (gesteente) 3, 316.
Kuopio; *10, 720 C3.
 Kupetzky, Joh. 19, 150.
 Kupferdreh *9, 576 bkrt.
 Kupferschiefer (geol.) 10, 337.
 Kürbishütte (taal- en letterk. genootschap) 19, 407.
 Kuregem *6, 96 C3.
 Kurikke *10, 720 B3.
Kuringen = Curange; *16, 480 B4.
 Kurkeik 10, 31; 15, 773.
 Kurlbaum, F. 16, 720.
 Kürsner, Koenraad 19, 590.
Kurth, G.; 14, 221.
 Kurtzbach (officier) 19, 342.
 Kurzeme = **Koerland**.
 Kurzschluss-handlungen (psychologie) 13, 84.
 Küsjüh Mendere (rivier) 7, 174.
Kuskokwin River; *18, 608 C3.
Kussenblok; 16, 14.
 Kussens, Corn. 12, 194.
Küssnacht; *24, 720 D2.
 Kustendil = **Köstendil**.
 Kustendsje = **Constanta** = Constanta.
 Kusters, Frans 24, 439.
 Kust-Gebergte (Rusland) *14, 464 D1.
Kust-Gebergte (Noord-Amerika) = Coast Ranges; *18, 608 E4; *18, 608 F5.
 Küstner, F. 7, 293.
 Kust Provincie (Siberië) *3, 448 K3.
Küstrin; *9, 576 F2.
Kutna Hora = Kuttenberg; *5, 578 D2.
 Ku-tsing *7, 384 C6.
 Ku-tsjou *7, 384 G5.
Kuttehoven; *16, 480 B5.
 Kuttenberg = **Kutna Hora**.
Kuurne; *24, 176 D5.
 Kuusamo *10, 720 C2.
 Kuyck, Pieter 19, 402.
 Kuyk, Van (tooneelspeler) 7, 459.
Kuyle, Alb.; 18, 564.
Kuyper, A.; (Anti-rev. partij) 2, 484; (antithese) 2, 491; (Heraut en Standaard) 7, 466; (spoorwegstaking) 22, 9.
Kuypers, Ger. (aanv. dl).
 Kvalö *18, 704 D1.
 Kvalö, Noord *18, 704 D1.
 Kveng-hoeng *7, 384 C7.
 Kwa *15, 512 D3.
Kwaad; (God en het kwaad) 12, 66 67.

- Kwaadieperen** = Kwaadijper = Quadypre; *11, 144 B2.
Kwaadmechelen; *16, 480 A3.
Kwaadijper = **Kwaadieperen** = Quadypre.
Kwadraatrest 18, 554.
Kwadraten (vierkanten), methode van de kleinste (foutentheorie) 23, 453.
Kwadryga (Poolsche letterk.) 20, 46.
Kwadijk; *18, 672 A3; 19, 161.
Kwakel, De; *18, 672 A4.
Kwakers (Quakers) 20, 322.
Kwakkuil (visscherij) 23, 501.
Kwakoegeon *22, 320 C2.
Kwallen; 22, 727.
Kwammoe (Japansch keizer) 14, 459.
Kwamoet *15, 512 D3.
Kwamor, Poelau *7, 238.
Kwampakoe (Japansche hofmeiers) 10, 792.
Kwan (mandarijn) 7, 412; 17, 131.
Kwando *1, 520 F6.
Kwang-nan *7, 384 D6.
Kwang-ngai *18, 432 C2.
Kwango (rivier) 1, 522; *15, 512 D4.
Kwango (apost. vic.) *15, 513 B4; 15, 532.
Kwango district *15, 512 D4.
Kwang-ping *7, 384 F3.
Kwang-si; *7, 384 C6.
Kwang-si (provincie); *7, 384 D6.
Kwang-sin *7, 384 G5.
Kwang-soe; 14, 622.
Kwang-toeng; *7, 384 F7.
Kwangtsjeng *14, 464 A2.
Kwang-tsjou-wan; *7, 384 E7.
Kwangwoong (kever) 15, 333.
Kwan-hoa (Chineesche taal) 7, 405.
Kwannon (Boeddh.) 5, 457.
Kwanto, vlakke van (Japan) 14, 452.
Kwan-tseng-tseo *7, 384 I2.
Kwaos *17, 816 C2.
Kwaremont = Quaremont; *19, 176 B5.
Kwart; 8, 55.
Kwartierstaat; 19, 573; 22, 64.
Kwarts; 3, 422; 20, 316.
Kwartsdioriet; 3, 123.
Kwartsiet; 20, 600.
Kwartsporfier; 16, 497.
Kwast, Jacob 24, 314.
Kwatisore *17, 816 C2.
Kwatrijn (philol.) 20, 329.
Kwatta *22, 320 C2.
Kwattahede *22, 320 C3.
Kweekgras; 15, 793; 22, 463.
Kweekschool; 16, 233.
Kwei *7, 384 E7.
Kwei-jang *7, 384 D6.
Kwei-ling *7, 384 E6.
Kweite *7, 384 F4.
Kwei-to *7, 384 C4.
Kwei-tsjou (stad) *7, 384 E5.
Kwei-tsjou (provincie); *7, 384 D6.
Kwelder; 12, 158.
Kwenge *15, 512 D4.
Kwen-Lun (gebergte); *3, 480 E5.
Kwezel; 4, 309.
Kwikbarometer 4, 10.
Kwiklamp 11, 382; 15, 795.
Kwikzilver-oxalaat-actinometer 1, 353.
Kwiloe 1, 522; *15, 512 D4.
Kwi-nhon *18, 432 C3.
Kwint; 8, 55; (viool) 23, 483.
Kwi-tze (Chineesch geleerde) 17, 339.
Kwoka *17, 816 C2.
Kwo-min-tang; 14, 623.
K.W.P. (Kath. persbureau) 1, 584.
Kijaji (Javaansche titulatuur) 15, 322.
Kijanzi (Bantoe-taal) 3, 724.
Kyeng-mai *18, 432 A2.
Kyerman (folkl.) 15, 293.
Kijew = **Kiew**.
Kyffhäusergebergte; *9, 512 D3.
Kijkduin; *24, 688 B2.
Kijker; (gesch.) 14, 442.
Kykladen = **Cycladen**.
Kyll *4, 404 E3.
Kyllene (berg) = **Ziria** = Zyria.
Kyllini (plaats) *12, 384 C5.
Kymi *12, 384 F4.
Kyparissia (plaats en golf) *12, 384 C5.
Kyrchkys *3, 462 D4.
Kyriotissa (Maria-voorstelling) 17, 204.
Kyrö *10, 720 B3.
Kyrre, Olaf 4, 620.
Kythira = **Cythera** = Cerigo.
Kythnos *12, 384 F5.

L

- L**; 19, 468.
La, Kali *7, 160 B2.
Laacher Meer; *9, 512 B3.
Laaffelt *1, 689.
Laag *11, 208 D3.
Laaghalen *9, 352 B2.
Laag-Keppel (dorp) 13, 702.
Laagnieuwkoop *23, 128 A2.
Laag-Soeren (dorp) 20, 606.
Laagveen; 23, 233.
Laagvlakte 23, 538.
Laak *16, 480 B3.
Laak, de (riv.) *11, 144 B3.
Laakwerk *11, 208 B2.
Laaland; *8, 688 E4.
Laanbeplanting 24, 94.
Laar (Belg. Brabant) *6, 96 C2.
Laar (Luik); *16, 704 B1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

Laar, De *11, 512 D4.
 Laarhof (kasteel) 21, 288.
Laarne; *19, 176 C3.
 Laars (van ploeg) 19, 823.
 Laars, De (folkl.) 13, 593.
 Laarstraat, De *11, 512 D2.
 Laasolo = **Lasolo**.
Laatste H. Sacramenten; 4, 218; 24, 577.
 Laatste Nieuws, Het (dagblad) 4, 477; aanv. dl i. v. Hoste.
 Laaxum *11, 208 A3.
Laban, Rudolf von; 8, 523.
La Bassée; *11, 144 D3.
 Labe = **Elbe**.
 Labengke, Poelau *7, 160 B2.
 Labenwolf, P. 10, 809.
 Laberdaan (zoutevisch) 14, 739.
 Labiaalpijpen, labialen (orgel) 19, 244 247.
 Labiau *20, 64 D1.
 Labiovelaren (philol.) 17, 379.
 Labium (onderlip) 19, 51.
 Labobo, Poelau *7, 160 B2.
 Laboean (Java) *14, 496 A2.
 Laboean, Soengai (Sumatra) 8, 649.
Laboecha; *17, 816 B2.
Laboechan, Poelau (Borneo); *5, 752 C1.
Laboechan-Batoe; *22, 288 D2.
Laboechan-Bilik; *22, 288 D2.
 Laboek, Soengai *5, 752 C1.
 Laboek, Teloek *5, 752 D1.
 Labongai = Nieuw Hannover *5 244.
 Laboratory-plan (onderwijs) 8, 493.
 Laborde, methode van (kunstmatige ademhaling) 1, 397.
 Laboreza *19, 112 G2.
 Labotas (Sparta) 7, 306.
 Labour Co-partnership 2, 666.
 Labour Manager 14, 149.
La Bouverie; *13, 176 C4.
Labrador (schiereiland); *18, 608 L5.
 Labrea *6, 160 C3.
 Labriola (socialist) 21, 679.
 Labrunie, Gérard 18, 481.
Labuissière; *13, 176 D5.

La Bureba Rioja = **Rioja**, La (Spanje).
Labyrint; 9, 810.
 Lac *5, 646.
 Lacauti *3, 672 G2.
Laccoliet; 4, 125; 14, 264.
 Lacedonia *6, 718 C1; ant. geogr. = **Aquilonia**.
 Lacépède (natuurhistoricus) 6, 433.
La Chapelle d'Armentières; *11, 144 D3.
Lachgas; 8, 570.
 Lachlan River *3, 288 G5.
 Lachmeeuw 15, 484.
 Lacies (weefsel) 14, 816.
 Lac Léman = **Genève**, **Meer van** = Genfer See.
 Lacobriga (Rom. stad) 16, 22.
 Lacolma *16, 22.
 Lacombe, Fr. († 1715) 12, 560.
 Lacon *10, 224 H6.
Laconië = Lakoni; *12, 384 D6.
 Laconisch (dialect) 9, 315.
 Lacrepunt *5, 646.
 Lacto-ovo-vegetarisme 23, 245.
Lacuisine; *16, 736 C4.
 Lacus Brigantinus 5, 437.
 Ladangs (rijstvelden) 4, 570.
 Ladderbaai *21, 138.
 Ladderwedstrijd (schaken) 20, 296.
Ladeuze; *13, 176 C3.
 Ladgasjt *3, 686 B4.
 Ladik (stad) 16, 123.
Ladikije = Latakië; 16, 123; 22, 379.
 Ladinisch = Ladijnsch (dialect) 20, 385; 24, 775.
 Ladino (kleurling) 12, 520.
Ladino (Joodsche taal); aanv. dl.
 Ladislaw II Jagiello (van Litauen) 20, 42.
Lado; *1, 536 bkrt a B6.
 Ladoe (modderstroom uit vulkaan) 16, 24.
Ladoga-Meer; *10, 720 D3.
 Ladijnsch zie Ladinisch.
Ladysmith; *23, 94.
 Laembeek *16, 480 B3.

Laer, Pieter van; 3, 720.
 La Escala, *7, 126 D1.
Laesö; *8, 688 E1.
Laetare; (folklore) 15, 696.
 Laetmatius, Herman 16, 335.
 Lafayette (Alabama) *1, 649 D4.
 Lafayette (Indiana) *23, 320 I2.
Lafayette, M. J. P. Y. R. G. du Motier, markies de; 8, 592.
 Lafeuillade (zanger) 6, 93.
 Laffernhoek (plaats) 16, 244.
 La Flotte (plaats) 20, 430.
Laforêt; *18, 240 C7.
 Lafto *1, 243 C2.
 Lage-Bijssel *11, 512 D2.
 Lage-eilanden = **Paoemoto-eilanden** = Toeamoto-eilanden.
Lageland; 1, 569.
 Lage Mierde *18, 631 F3.
 Lagens, Villa das *1, 520 bkrt a.
 Lage Raam *18, 624 D1.
 Lagerström, H. 5, 486.
 Lager wal (zeilen) 19, 200.
 Lages *6, 160 E7.
 Lages, Rio de 6, 160 bkrt A2.
 Lage Tatra *19, 112 F2.
 Lageveld *9, 352 A2.
Lage Zwaluwe; *18, 631 D1 nr 12.
 Laghi, Kaap *1, 666 B2.
 Laghoeat *17, 262 H4.
La Gleize; *16, 704 E3.
 Lagoe (Javaansche melodie), aanv. dl i. v. Krontjong.
 Lagoen *8, 363.
Lago Maggiore; *14, 320 B1; 16, 22.
 Lago Poopo = Aullagasmee 5, 614.
La Gorgue = Ten Gorgele = Gorge; *11, 144 C3.
Lagos (Nigeria); *1, 536 D4.
Lagos (Portugal); *21, 752 B4.
Lagosta; *3, 672 B3.
Laguna (Brazilië); *6, 160 F7.
 Laguna, La (Canarische Eil.) *1, 520 bkrt c.
 Lagunen-eilanden = **Ellice-eilanden**.
Lahamaide; *13, 176 B2.
Lahat; *22, 288 E5.
 Lahatdatoe *5, 752 D1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

La Hestre; *13, 176 D4.

Lahewa *22, 288 B3.

Lahn; *9, 512 C3.

Laholm; *18, 704 C4.

Laholm Bocht *8, 688 F2.

Lahore; *10, 224 C1.

Lahore-richting (Islam) 1, 618.

Lahr *10, 143 C2.

Lahri *3, 686 E3.

Lahti; *10, 720 C3.

Lai = Lais; 8, 734; 17, 701.

Laibach (stad) = **Ljubljana**.

Laibach (riv.) = **Ljubljanica**.

Laicus 16, 218.

Lai-jang *7, 384 H3.

Lailoken (romanfiguur) 17, 514.

Lainsitz *5, 578 C3.

Lais (Celebes) *7, 160 B1.

Lais (Sumatra) *22, 288 E5.

Lais = **Lai**.

Laisser faire, laisser passer; 12, 199.

Lai-tsjou Baai *7, 384 G3.

Laiwoei (Celebes); *7, 160 B2.

Laiwoei (Obira) *17, 816 B2.

Lajang (plaats en rivier) *3, 726 A1.

Lajar, Tandjoeng *5, 752 C4.

Lajta = Leitha; *13, 512 B1.

Lak; 20, 112.

Lake-District *12, 464 bkrt 2.

Lakemond *11, 512 C4.

Laken; *6, 96 C2.

Lake Nash Station *3, 288 F3.

Lake View *6, 670 B1.

Lakkadiven; *10, 224 C5.

Lakki *3, 672 bkrt c A1.

Lakkiotikos (riv.) 1, 311.

Lakon; 14, 505.

Lakoni = **Laconia**.

Lakor = Leikor; *17, 816 B3.

Lalaing, Christine de; 9, 294.

Lalaing, Marie van 8, 314.

Lalang *22, 288 F5.

Lalden *4, 686 B2.

Lalemandet, Joh. 17, 695.

Lalemant S.J., Gabriel 17, 791.

Lalitpoer *10, 224 D3.

Lallemand, Fort *17, 262 J5.

Lallerstedt (architect) 24, 757.

Lalu *1, 498 C2.

La Madeleine(-lez-Lille); *11, 144 E3.

Lamain; *13, 176 A3.

Lamaisme; 22, 468.

Lamakera; 16, 50.

Lamandau, Soengai *5, 752 B3.

Lamantijn (dierk.) 24, 497.

Lamarck, J. B. P. A. de; 11, 22.

Lamarckisme; 22, 485; 24, 104.

Lamarque de Novoa, José 8, 815.

Lamata, Teloeck *7, 160 B2.

Lambaesis (Romeinsch legerkamp) 16, 47.

Lamballe *6, 214 D1.

Lambayeque; *24, 656 A3.

Lambermont; *16, 704 E2.

Lambersart; *11, 144 E3.

Lambert, pastoor 24, 708.

Lambert Scannabecchi 13, 519.

Lambertschaag; *18, 672 B3.

Lambertus, Hl.; 16, 459.

Lambertusnoot 16, 55.

Lambézellec *6, 214 B1.

Lambic (drank) 6, 409; 10, 603.

Lambrecht, Joos; 1, 232; 18, 240; 21, 790.

Lambrecht's polymeeter 20, 62.

Lambro *7, 771.

Lambusart; *13, 176 F4.

Lamé, G.; 6, 222.

Lamentatio B. Mariae 17, 230.

Lamia = Zitoeni; *12, 384 D4.

Lamia (Grieksche myth.); 18, 79.

Laminaire strooming 1, 72; 22, 263.

Lamine; *16, 704 C2.

Lammasberg 4, 610.

Lammasch, Heinrich; 21, 438.

Lammermuir Hills; *12, 464 E4.

Lamme IJsel 24, 422.

Lamminsvliet (plaats) 21, 629.

Lamoeroe; *7, 160 B2.

Lamongan; *14, 496 H3.

Lamontzée; *16, 704 B2.

Lamorteau; *16, 736 C4.

Lamoureux, Marie Thérèse Caroline de 3, 813.

Lampedusa; *14, 320 D7.

Lampenpoetser (plant) 16, 508.

Lampernisse; *24, 176 B3.

Lamphouder 10, 737.

Lampoen *5, 231 C3.

Lampoengbaai; *22, 288 F6.

Lampoengsche Districten; *22, 288 F6 VI.

Lampzender; 20, 381.

Lamsbekje (plantk.) 10, 615.

Lamsoor (plantk.) 11, 343.

Lamswaarde; *24, 512 D3.

Lamsweerde, H. baron van 17, 513.

Lanai *12, 822.

Lanaken; *16, 480 C4.

Lanak Piek *10, 224 D1.

Lanark; *12, 464 E4.

Lanark (graafschap); *12, 512 nr 93.

Lancashire; *12, 512 nr 43.

Lancaster (Californië) *6, 670 C3.

Lancaster (Engeland); *12, 464 E4.

Lancaster (koningshuis) 12, 468.

Lancaster, James 10, 222.

Lancaster, John 4, 494.

Lancaster Sont 3, 582.

Lanchantin, François-Prosper 8, 729.

Landau (Beieren) *4, 330 G3.

Landau (Rijnpalts) *9, 576 B4.

Landau, M. A. 1, 727.

Landbouw; (verenigingswezen) 5, 524 vlg.

Landbouw, dept. van (België) 8, 709.

Landbouwerisistonds(-wet) 16, 73.

Landbouwkundig ingenieur 16, 77.

Landbouwraad, Hoogere 13, 548.

Landbouwwetenschap 16, 91.

Landburen *11, 208 D2.

Landdekens (Holl. Zending) 13, 452.

Landeck; *19, 112 B3.

Landegem; *19, 176 B3.

Landelies; *13, 176 E4.

Landelinus; 1, 230.

Landelijk Algemeen Christelijk Verbond van Werkgevers 24, 133.

Landen; *16, 704 B1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Landenne**; *16, 704 B2.
Land- en Tuinbouwkunde, Congres voor 9, 568.
Landerneau *6, 214 B1.
Landes, Les; *11, 96 C4.
Landes (dep.); *11, 64 nr 71.
Landes de Lanvaux *6, 214 D2.
Landeskirchenamt, -rat (Protestantisme Duitsland) 8, 53.
Landhoofd; 22, 292.
Landibertus, Hl. 16, 46.
Landingsbakens 20, 371.
Landingskleppen 16, 91; 23, 556.
Landingssnelheid 23, 555.
Landino, Fr.; 3, 90.
Landklimaat 15, 392 396.
Landmeten; 3, 485.
Landolt, H. 16, 179.
Landport (plaats) 20, 101.
Landquart *24, 720 E3.
Landrassen (plantk.) 16, 538.
Landré, G. en W. (aanv. dl).
Landsberg (Beieren) *4, 330 E3.
Landsberg (Brandenburg); *9, 576 F2.
Lands End; *12, 464 D6.
Landshut; *9, 576 E4.
Landskouer; *19, 176 C4.
Landskron *5, 578 E2.
Landskrona; *18, 704 C5.
Landsmaal; 1, 207; 18, 666.
Landsmeer; *18, 672 A4.
Landsverdediging, dept. van (België) 8, 709.
Landulf (subdiaken) 19, 527.
Landulph van Aquino 22, 594.
Landvarkens; 24, 780 781.
Landvrede, Eeuwige; 9, 515.
Landwasser (riv.) 1, 706.
Lane = Lasne; *6, 96 D4.
Laneffe; *18, 240 A3.
Lanfranchi (chirurg) 16, 106.
Lang, Andrew; 18, 20.
Lang, Fritz; 10, 703.
Lang, Goenoeng *3, 726 B3.
Langaa *8, 688 C2.
Langanes *24, 426.
Langang, Tandjoeng *3, 726 B3.
Langasa *12, 384 E2.
Langa tabbetje *22, 320 D2.
Langaus (dans) 23, 805.
Langbroeker Wetering *23, 128 C2.
Langdorp; *6, 96 E2.
Lange, Sv. 8, 695.
Lange Graf (hunebed) 13, 705.
Lang-eiland (Bismarck Arch.) *5, 243.
Lang Eiland (Krakatau) 15, 650.
Langel (dorp) 20, 425.
Langeland; *8, 688 D4.
Langelands Belt *8, 688 D4.
Lange Lille, De *11, 208 C3.
Langelo *9, 352 A1.
Langemark; *24, 176 B4.
Langen *11, 512 F3.
Langen, Alb. 13, 86.
Langenberg; *9, 576 bkrt.
Langenboom; *18, 631 J1 nr 50.
Langendreer *9, 576 bkrt.
Langendijk; 18, 646.
Langenese *11, 144 A3.
Langenesz *8, 688 B4.
Langenhoven, C. J.; 23, 105.
Langenschwalbach = Schwalbach, Bad.
Lang-Enzersdorf *24, 79.
Langeoog; *9, 512 B2.
Lange Pier (bijnaam van P.Aertsen) 1, 471.
Langerak (Gelderland) *11, 512 F4.
Langerak (Z. Holland); *24, 688 E3.
Langerfeld *9, 576 bkrt.
Langerhans, Eilandjes van (menselijk lichaam) 14, 226.
Lange Streek = Streek.
Langeveen; *19, 336 D3.
Langeveld; *6, 96 C3.
Langevin, Paul; 9, 658.
Lange Weide *24, 688 E2.
Langewijk *12, 448 D3.
Langezwaag; *11, 208 C3.
Langfjeld *18, 704 A4.
Langhals (eend) 20, 307.
Langhveltdt, Joris v. 17, 26.
Langius (philoloog) 16, 605.
Langj kull; *24, 426.
Langkat; *22, 288 C2 IX 2.
Langkoe, Poelau *7, 160 B3.
Langley, Bolometer van 5, 620.
Langmuir, Irving; 1, 436; 16, 681.
Lang , *18, 704 C1.
Langoan *7, 161 A1.
Langpootmuggen; 10, 164.
Langrand-Dumonceau (Belgisch financier) 17, 465.
Langres (stad en plateau); *11, 96 F3.
Langsa; *22, 288 B1.
Langsa baai *22, 288 C1.
Lang-son *7, 384 D7.
Langue bleu (hulptaal) 24, 121.
Languedoc; *11, 96 E5.
Languidic *6, 214 C2.
Languido (muz.) 16, 117.
Langweer; *11, 208 B3.
Langzame-verbrandingspipet 10, 515.
Lanital (stof) 23, 435.
Lanjuinais, J. D.; 8, 69.
Lanklaar; *16, 480 C3.
Lan Ling (Chineesch prins) 7, 414.
Lannemezan; *11, 96 D5.
Lannion *6, 214 C1.
Lannoy = Lennik.
Lannoy, fam. de (wapen); 13, 189 190.
Lanquesaint; *13, 176 C2.
Lansier; 7, 166.
Lansing; *23, 320 J2.
Lanston, Tolbert 24, 559.
Lantaarndrager, Surinaamsche; 7, 525.
Lantaarnplaat 8, 808.
Lantailla, Punta *1, 520 bkrt c.
Lanthaniden (aardmetalen) 1, 165.
Lantin; *16, 704 D2.
Lantremange; *16, 704 C2.
Lan-tsang *7, 384 B6.
Lantsheere, Th. de 3, 163.
Lantsjou; *7, 384 C4.
Lanugoharen; 10, 160; 12, 583.
Lanval(e), Lai de (gedicht) 16, 302.
Lanzarote; 1, 520 bkrt c 1.
Lanzol, Rodrigo 1, 742.
Lao (staat) 16, 124.

- Lao Bengap *4, 107 A1.
 Laodamia (mythol.) 16, 127.
 Laoet, Poelau = **Poelau Laoet**.
 Laoet, Straat *5, 752 C3.
 Laoet-Ketjil-eilanden *5, 752 C4.
 Laoet Tawar *3, 251 B2; 11, 282.
 Lao Kiun (Lao-Tze) 16, 125.
Laon; *11, 96 E2.
 Laon, Guiard de 14, 791.
 Lao Renoen *4, 107 B1.
Laos; *10, 224 I4.
 Lao Simblin *4, 107 B1.
 Lao Tan (Lao-Tze) 16, 125.
Lao-tze; 7, 415; 22, 448 449 811.
 Lapalisse, monsieur de 6, 675.
 La Pawawoio Kraeng Segiri (expeditie) 7, 191.
La Pérouse, Straat = Soja Kaikjo; *14, 464 E1.
 Laperrine, generaal 11, 24.
 Lapidoth, Frits 22, 356.
 Lapinlahti *10, 720 C3.
Lapis lazuli; 5, 311.
 Lapis solaris (Bologneezer steen) 4, 51.
Lapithen; 7, 212.
Laplace, Hypothese van; 14, 821.
Laplaigne; *13, 176 A3.
Lapland; *18, 704 E1.
 Lappajärvi *10, 720 B3.
Lappeenranta = Villmanstrand; *10, 720 C3.
 Lappuan Joki *10, 720 B2.
 Lappvik (havenplaats) 10, 57.
 Lapsaki = Lepsek *3, 672 bkrt b; (gesch.) 16, 62.
Lapscheure; *24, 176 D1.
 Lapsnuitto 19, 286.
 Lara (Afghanistan) *3, 686 D2.
Lara (Venezuela); *24, 656 B2.
 Lara, Contessa 7, 153.
Laramie (City); *23, 320 E2.
Larantoeck; *22, 637.
Larat; *17, 816 C3.
Larat (orchidee); 22, 442.
 Larch River *6, 734 J3.
 Lard (vet) 20, 596.
 Laredo *23, 320 G5.
La Reid; *16, 704 E3.
Laren (Gelderland); *11, 512 F3.
Laren (N. Holland); *18, 672 B4; (processie) 20, 200.
 La Renaudie, samenzwering van 2, 120.
Lares; 7, 782.
 Largeau, kolonel 5, 741.
Lariang, Kali; *7, 160 A2.
 Lariano *6, 715 B2.
 Larike *2, 122 A2.
Lariks; (kanker) 8, 549.
Larissa; *12, 384 D3.
 Larka-Kols (ethnol.) 15, 502.
Larne; *12, 464 D4.
 La Roche (Vendée) *11, 96 C3.
Laroche(-en-Ardenne); *16, 736 D2.
 Larroca O.P., J. 9, 212.
Larsa; 14, 308.
 Laruette (basstem) 4, 53.
 Larum *2, 512 D3.
Larvik; *18, 704 B4.
 Laryngoscoop (keelspiegel) 15, 142.
 Las Aa *5, 748.
 Las Arenas (badplaats) 5, 174.
 Laschbont 16, 140.
Lasem; *14, 496 G2.
 Lasithi Voena *3, 672 bkrt c C1; 8, 278.
 Lasne = **Lane**.
Lasne Chapelle-Saint-Lambert; *6, 96 C4.
Lasolo = Laasolo (riv.); *7, 160 B2.
 Lasolo (plaats en baai) *7, 160 B2.
Lassalle, F.; 4, 779.
 Lasschen (v. hout) 13, 640.
Lassen Peak = Mount Lassen; 6, 668; *23, 320 B2.
 Lassing Alpen *2, 40 F2 sub G5c.
 Lassus, Orlandus 16, 143.
 Lastenkohier (bij aanbesteding) 1, 51.
 Lastgeld (bij schepen) 4, 365.
 Lasthebber (verbintenissenrecht) 16, 147.
 Lasus van Hermione 9, 150.
 Lat (gaarde) 11, 264.
 Lataf (Curaçao) 8, 371.
 Latakië = **Ladikije**.
 Latas, Michaël 19, 31.
 Lataste, Johannes-Joseph 4, 798.
 Latem (St-Martens-Latem) 21, 122.
Latemsche school (aanv. dl).
Lateraan (basiliek); 4, 68.
 Lateralen (medeklinkers) 17, 379.
 Latereh, Oedjoeng *7, 160 A2.
 Latewie (gemeente) 16, 153.
Lathum; *11, 512 E4.
Lathuy; *6, 96 E4.
 Latimodjong Gebergte *7, 160 B2; 7, 189.
 Latini (volk) 16, 156.
 Latinitas 16, 156.
 Latin moderno (hulptaal) 24, 121.
Latinne; *16, 704 B2.
Latinus; 16, 178.
Latium = Lazio; 1, 459; *14, 320 D3.
 Latoe *2, 122 C1.
 Latouche-Tréville 6, 11.
Latour; *16, 736 D4.
 Latour, Alfred 5, 483.
La Tour du Pin, René; 21, 684.
 Latrocinium (synode) 10, 261.
 Latterbach *4, 686 B1.
 Latvija = **Letland**.
Latijnsch schrift (in Ned.-Indië); 18, 440.
 Lauag *18, 432 F2.
 Lau Alas *22, 288 B2.
 Laubacum (oude stad) 16, 536.
 Lauban (textielnijverheid) 16, 172.
 Laubeuf (Fr. duikbootbouwer) 19, 65.
 Lauchen, Georg Joachim von 20, 605.
 Laude *12, 448 E4.
Laudy, A. (aanv. dl).
Lauenburg (Pommern); *20, 64 B1.
Lauenburg (Sleeswijk-Holstein); *9 576 D2; (gesch.) 5, 241.
 Lauenen (Berner Oberland) *4, 686 A2.
 Lauenen (bij Brieg) *4, 686 C2.
 Lauenenhorn *4, 686 A2.
 Lauffen *24, 720 D1.
 Lau-hokou *7, 384 E4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Lauibach *4, 686 A2.
 Laui = **Lugano**.
 Laukèh (Chineez in Ned. Indië) 21, 557; (werving) 24, 153.
 Laun *5, 578 B1.
 Launceston (Cornwall) *8, 165 B2.
 Launceston (Tasmanië) *3, 288 bkrt.
Laura (klooster); 3, 244.
 Laurasca *16, 22.
 Laurence-Biedl, syndroom v. (ge-neesk.) 13, 242.
 Laurentische Hooglanden, Laag-laaglanden 6, 735.
 Laurentius, Hl. (IJslan) 5, 239.
 Laurentius, tegenpaus 16, 167; 22, 365.
 Laurentiusklooster, St. (Bethlehem) 4, 803.
 Laurentum (Rom. oudheid) 16, 156.
 Laurierolie 4, 163; 19, 11.
Laurion = Lavrion = Ergasteria; *12, 384 F5.
 Laurissa (rijksabdij) 16, 641.
 Lauro, Monte 4, 609.
Lausanne; (school v.) 23, 803; *24, 720 B3.
Lausitz; *9, 576 F3.
Lausitzer Gebergte; *19, 112 D1.
 Laus Iulia Corinthus, Colonia 8, 147.
 Lautem *22, 637.
 Lauter *10, 143 D2.
 Lauteraar Gletsjer *4, 686 C1.
 Lauterbrunnen *24, 720 C3.
Lauterbrunnendal; *4, 686 B1.
 Lautoka *3, 710.
Lauw; *16, 480 B6.
Lauwe; *24, 176 C5.
 Lauwerenburgh (scheikundige) 1, 480.
Lauwers; *11, 208 D1.
Lauwerszee; *11, 208 D1.
 Laûwet, Robert 16, 180.
Lava; 6, 177.
 Lavache *12, 639.
Lavacherie; *16, 736 D2.
Laval; *11, 96 C2.
 Laval, Charlotte de 7, 686.
 Lavalle *2, 808 E4.
Lavaux-Sainte-Anne; *18, 240 D5.
 Lave, de *11, 144 C3.
 Lavendine (plantk.) 16, 176.
 Laveno *16, 22.
 Laventie *11, 144 D3.
 Laverton *3, 288 C4.
 Laveyne en Bolacre, dom de 24, 708.
Lavigerie, kard. de; (beschouwende Orden in missiegebied) 8, 87; (Oeganda) 18, 790.
 Lavino, Monte *11, 348.
Lavoir; *16, 704 B2.
Lavoisier, A. L. (ijscalorimeter); 6, 685.
 Lavra *12, 384 F2.
 Lavra, Kaap *3, 246 E3.
 Lavrion = **Laurion** = Ergasteria.
Law, John; 1, 350.
Lawa; *22, 320 D4.
 Lawajong (voorm. landschap in Ned. Indië) 16, 374.
Lawang; *14, 496 H3.
 Lawin-eilanden 4, 131.
 Lawit, Goenoeng *5, 752 B2.
 Lawlers *3, 288 C4.
 Lawoe, Goenoeng *14, 496 G3.
 Lawowa *7, 160 B2.
Lawrence (Massachusetts); *23, 320 L2.
 Lawrence (Kansas) 14, 812.
Lawrence, Th. Edw.; 22, 379.
 Lax *4, 686 C2.
 Laxeerwater, Weener 24, 85.
 Laxe Fjord *18, 704 F1.
 Laxey *12, 464 D4.
 Laya (landbouwwerktuig) 4, 81.
Layamon; 3, 107.
Layard, Austen H.; 20, 642.
Lazaret (aanv. dl).
 Lazarus (tsaar) 16, 771.
Lazarus, M.; 21, 791.
 Lazio = **Latium**.
 Lazise *11, 348.
 Lazorby *8, 354 C2.
Lazuursteen; 5, 311.
 Lazuur-verven 8, 626.
 Lazzaroni-koning 10, 652.
Lea; *12, 464 bkrt 3.
 Lead *23, 320 F2.
 Leadville *23, 320 E3.
Leamington; *12, 464 F5.
 Leba *9, 512 G1.
Lebak; *14, 496 B2.
 Le Bayon, pr. 6, 212.
Lebbeke; *19, 176 D3.
 Lebda *1, 536 F2.
Lebè; 9, 325.
 Lebeo (Bantoetaal) 3, 724; 4, 587.
 Lebesgue, integraaldefinitie van 14, 230.
 Leboa (Bantoetaal) 5, 414.
Lebunius, H.; 16, 382; 17, 174.
Lecce; *14, 320 G4.
 Leccio *8, 193 B2.
 Lecco (plaats en meer) *24, 720 E5.
Lech; *19, 112 B2.
Lechfeld; *9, 512 D5.
 Lechner, Edmond (1845-1914) 13, 511.
 Lechtaler Alpen *22, 650.
 Lechter, Melchior 5, 483.
 Lecithale eieren 10, 11.
 Leclerc, generaal 22, 722.
 Lecoq de Boisbaudran, P. E. 11, 312.
Lecouvreur, Adrienne; 7, 737.
Lector; (bij de Dominicanen) 9, 213.
 Lectuurrepertorium (van J. Baers) 16, 202 vlg.
 Lecythus = **lekuthos**.
 Leczycki, Nicolaus 16, 65.
 Leda *9, 512 B2.
Lede; *19, 176 C4.
 Lede (Leda), van de (geslacht) 3, 24.
Ledeakker; *18, 631 K2 nr 110.
Ledeberg; *19, 176 B3.
 Ledeburiet (gietijzer) 11, 800.
Ledegem; *24, 176 C5.
 Leder, waschbaar 24, 510.
 Lederschildpadden 20, 665; 24, 518.
Lederzeele; *11, 144 B2.
 Le Doulieu = **Zoetestede**.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Ledringem**; *11, 144 B2.
Leduger, Jean 9, 167.
Ledzjdzjoen, El *19, 384 C3.
Lee; *12, 464 B6.
Lee, William 6, 192.
Leebeke *19, 176 C5.
Leeds; *12, 464 bkrt 1.
Leedsprogram; 4, 669.
Leefdaal; *6, 96 D3.
Leefdael, Jan van 4, 626.
Leeghwater *18, 672 A4.
Leeghwater, J. A.; 12, 598.
Leegkerk; *12, 448 B3.
Leek (Engeland) *12, 464 bkrt 1.
Leek (Groningen); *12, 448 B3.
Leekenmoraal; 6, 503.
Leekenspel; 18, 395.
Leekermeer (plaats) 4, 648.
Leekstermeer; *9, 352 A1.
Leemans (gemaal) 24, 206.
Leemputten, H. F. v. d. 11, 680.
Leen, Gheraert; 8, 800.
Leenberg, Töger 8, 694.
Leende; *18, 631 I3.
Leenhof (Schaesberg) 21, 258.
Leens; *12, 448 B2.
Leer, Maria 18, 572.
Leeraar (onderwijsbevoegdheid) 16, 225; 19, 59; (leerarenvereniging St. Bonaventura) aanv. dl i. v. Bonaventura.
Leerbeek; *6, 96 B3.
Leerbroek; *24, 688 F3.
Leerdam; *24, 688 F3.
Leerdam, N.V. Glasfabriek; 2, 666.
Leering en Leiding (tijdschrift) 24, 136.
Leerlingen (discipelen) des Heeren (Bijbel) 9, 131.
Leerlingen des Heeren (Congregatie v. inlandsche priesters) 8, 22.
Leerlingsecretariaten (Belg.) 16, 229.
Leermens; *12, 448 D2.
Leernes; *13, 176 E4.
Leers; *11, 144 E3.
Leers-et-Fostean; *13, 176 D5.
Leers-Nord; *13, 176 A2.
- Leersum**; *23, 128 C2.
Leesbibliotheken 23, 601.
Leest; *2, 512 B4.
Leesten *11, 512 E3.
Leetbeek *11, 144 C3.
Leeuw (sterrenbeeld); 16, 312.
Leeuw, Arent Mertensz de 7, 218.
Leeuw, G. v. d. (aanv. dl); 13 568.
Leeuw, Oscar 22, 629.
Leeuwarden = Ljouwert; (plattegrond) 11, 208; *11, 208 C2.
Leeuwen; *11, 512 C4.
Leeuwenhoek, Anthoni van; 8, 640; 9, 739.
Leeuwenkop (pathol.) 17, 430.
Leeuwergem; *19, 176 C4.
Leeuwin, Kaap *3, 288 B5.
Leeuw van Vlaanderen (roman) 8, 45.
Leeward-Islands; 2, 463; 6, 75; 9, 210.
Lefebvre de la Barre 4, 19.
Lefferd, bissch. prefect in Groningen 12, 445 744.
Leffinge; *24, 176 B2.
Leffinghem, gevecht bij 10, 329.
Leffrinkhoek; *11, 144 B1.
Lefranc, Jeanne 6, 694.
Lefroy Meer *3, 288 C5.
Legaat (Belg. recht); 10, 311.
Legaat, pauselijke 2, 117.
Legaspi *18, 432 F3.
Legatus legionis (Rom. officier) 16, 258.
Legemeer *11, 208 B3.
Legerorders 20, 461.
Leger troepen 16, 251.
Leges caesareae 15, 155.
Leggelo *9, 352 A2.
Legio *19, 384 C3.
Legioen (legio); 20, 754.
Législative; 11, 93.
Legitimismo (Spaansche partij) 7, 26.
Léglise; *16, 736 D3.
Legnago; *14, 320 C2.
Legnancino, Monte *7, 771.
Legnone, Monte (bij het Comomeer) *7, 771.
- Legnone**, Monte (bij het Lago Maggiore) *16, 22.
Legok *14, 496 C2.
Legrand, Maurice 11, 59.
Leguer *6, 214 C1.
Lehmann, August 22, 146.
Lehmann, Karoline 7, 600.
Lehri *3, 686 E3.
Lehrte; *9, 576 C2.
Lei (bouwsk.) 19, 427.
Lei, leu (munt) 20, 695.
Leibnitz, G. W.; (psychol.) 2, 605; (historiogr.) 13, 378; (reken-toestel) 20, 523.
Leicester; *12, 464 F5.
Leicester, Rob. graaf; 18, 643.
Leicestershire *12, 512 nr 29.
Leichardt River *3, 288 G2.
Leichhardt, Ludwig 2, 17.
Leiden; *24, 688 C2.
Leiderdorp; *24, 688 D2.
Leidsche flesch; 7, 824; 16, 105.
Leidschendam; *24, 688 C2.
Leidsche Trekvaart; *24, 688 D1.
Leie = Lys; 4, 404 B2; 11, 144 D3; *24, 176 D4.
Leien, de *11, 144 D3.
Leie-offensief 23, 648.
Leigh Smith, Kaap *18, 704 bkrt.
Leignon; *18, 240 D3.
Leigraaf *18, 624 D1.
Lei-jang (Hoe-nan) *7, 384 E6 en F6.
Leikor = Lakor.
Lei-Ming-Yuen (Lazarist) 16, 192.
Leimuiden; *24, 688 D2.
Leine *9, 512 C3.
Leinster; *12, 464 C5.
Leinster, Boek van; 3, 793; 9, 101.
Leipannen 19, 427.
Leipoldt, Louis 23, 104.
Leipzig; *9, 576 E3.
Leiria; *21, 752 B3.
Leis (muziek) 11, 462.
Leisele; *24, 176 A4.
Leissigen *4, 686 B1.
Leith; *12, 464 E4.
Leitha = Lajta.
Leitimo(e)r; *2, 122 B2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Leitmeritz = **Litomerice**.
 Leitomischl = **Litomysl**.
 Leitourgiai (oud-Grieksche belasting) 7, 450; 12, 341.
 Leitrim *12, 512 D2.
 Lei-tsjou (plaats en schiereiland) *7, 384 E7.
 Leixoes; *21, 752 B2.
 Leizeele (dorp) 16, 215.
 Lejeune, J. C. W. 23, 615.
 Lek; *18, 320 C3.
 Lekaam, Goenoeng *18, 432 F7.
 Lekdijk 9, 311.
 Leke; *24, 176 B3.
 Leken Spieghele, Der; 5, 519.
 Lekitobi *17, 816 A2.
 Lekkerbeetje (generaal) 1, 261.
 Lekkerkerk; *24, 688 D3.
 Lekkerterp *11, 208 C2.
 Lekkum; *11, 208 C2.
 Leksmond *24, 688 F3.
 Lekstroom (electr.) 10, 85.
 Lektraan 16, 368.
 Lekuthos = lecythus; 3, 128.
 Lelai, Kaap *17, 816 B1.
 Lelantische oorlog 12, 330.
 Leles *14, 496 C3.
 Leleu, J. F. 14, 227.
 Lelewaoe (Celebes) *7, 160 B2.
 Lelewaoe (Poeloe Nias) *22, 288 B3.
 Leliaerts; 6, 366.
 Leliehaantje 16, 281.
 Lelietje van dalen (symbool); 5, 389.
 Lellens *12, 448 C2.
 Lely (gemaal) 24, 206.
 Lely, ir. C.; 24, 675.
 Lely, Jarich Gerrits v. d. 11, 218.
 Lelydorp; *22, 320 C2.
 Lelygebergte; *22, 320 D3.
 Lemahabang; *14, 496 D2.
 Le Maisnil; *11, 144 D3.
 Léman, Lac = **Genève**, Meer van = **Genfer See**.
 Lemanische Republiek 23, 757.
 Lembang; *14, 496 C2.
 Lembeek; *6, 96 B4.
 Lembeh, Poelau *7, 160 C1.
 Lembeh, Straat *7, 171 B1.
 Lembeke; *19, 176 B2.
 Lemberg = **Lwow** = **Leopol**.
 Lemberg (Zwab. Jura) 24, 727.
 Lemberge *19, 176 C4.
 Lèmbongan, Poelau *3, 658 C2.
 Lemelerberg; *19, 336 C3.
 Lemelerveld 19, 35; *19, 336 C3.
 Le Mesnil; *18, 240 B5.
 Lemiers; *16, 448 D5.
 Lemire pr., Jules; 12, 826.
 Lemmer; *11, 208 B3.
 Lemming *8, 688 C2.
 Lemnos = Limnos; *12, 384 G3.
 Lemon, Mount *3, 18 F6.
 Lemonnier, Léon 22, 581.
 Lemos O.P., Thom. de; 8, 30.
 Lempta (ruïnen) 16, 323.
 Lemvig; *8, 688 B2.
 Lena; *3, 480 J2.
 Lenaia (Grieksch wijnfeest) 9, 107.
 Lenape-Indianen; 4, 256.
 Lenard effect; 10, 75.
 Lendeledé; *24, 176 C4.
 Lendensteek 16, 717.
 Leneothea (myth.) 7, 626.
 Lengel *11, 512 F4.
 Lengtematen, Amsterdamsche 2, 263.
 Lenia *12, 384 B2.
 Lenin, W. I.; 17, 326; 18, 794.
 Leninakan = Alexandropol; 3, 35 36 38; *21, 48 E6.
 Leningrad = Sint Petersburg = Petrograd; (Staatsbibliotheek) 5, 124; *21, 48 C3.
 Lenitoe *2, 122 C2.
 Lenk; *4, 686 A2.
 Lenkoran; *21, 48 F7.
 Lennep, Jac. van; 16, 479.
 Lennik = Lannoy; *11, 144 E3.
 Lennisheuvel; *18, 631 G2 nr 86.
 Lenno *7, 771 A2.
 Lenôtre, A. de; (Loo) 16, 611.
 Lens (Frankrijk); *11, 96 E1.
 Lens (Henegouwen) *13, 176 C3.
 Lens-Saint-Remy; *16, 704 B2.
 Lens-Saint-Servais; *16, 704 B2.
 Lens-sur-Geer; *16, 704 C2.
 Lensbanden, -beursje, -kapsel, -zakje (oog) 19, 123.
 Lent; *11, 512 D4.
 Lente 14, 388.
 Lentepunt; 8, 461; 14, 384.
 Lentini, Jacopo da 14, 354.
 Lentulus, brief van 7, 494.
 Leo VI (Byzantium); 21, 543.
 Leo I de Groote, paus; 13, 339.
 Leo IX, paus; 7, 568.
 Leo X, paus; (Michelangelo) 17, 597; (Sangallo) 21, 208.
 Leo van Achrida (bissch.) 6, 634.
 Leoben; *19, 112 D3.
 Leocrates 16, 749.
 Leodio, Daniël 8, 513.
 Léogane *12, 639.
 Leogesellschaft 14, 665.
 León (Nicaragua); *17, 608 B3.
 León (Spanje); *21, 752 D1.
 León (Spanje, provincie); *21, 752 C2.
 Leonard, Joannes, Hl. (aanv. dl).
 Leonardo da Vinci; (anatomie) 2, 297; (capillariteit) 6, 787; (caricatuur) 7, 16; (stoommachine) 22, 212.
 Leonardus a Porto Maurizio, Hl.; (Heilig Hart-devotie) 12, 779; (Kruiswegdevotie) 15, 740.
 Leoni, L.; 14, 378.
 Leonidas van Tarente 10, 269.
 Leonidion *12, 384 D5.
 Leoninus; 3, 90.
 Leono *18, 608 H7.
 Leonora *3, 288 C4.
 Leontes; *19, 384 C2.
 Leontice (plantk.) 4, 596.
 Leontopolis (Joodsche tempel) 14, 329.
 Leopardi, G.; 20, 404.
 Leopol = **Lwow** = **Lemberg**.
 Leopold I (België) 4, 433; (Charlotte van Mexico) 7, 312.
 Leopold II (België); (Kongo) 4, 333; 15, 535; 18, 71; (Smet de Nayer) 21, 644; aanv. dl i. v. Banning.
 Leopold III (België); aanv. dl.
 Leopold (Hohenzollern) 13, 431.
 Leopold, Hl.; 13, 69.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Leopoldina *24, 656 D4.
Leopold-II-Meer; *15, 512 D3.
Leopold-orde; 20, 634.
Leopoldsburch; *16, 480 B3.
 Leopoldsdorf *24, 79.
 Leopoldskanaal *4, 403 B1.
Leopoldstad; *15, 512 C4.
 Leopolda, Martinus 21, 600.
 Leosthenes 16, 55.
 Leo-vereeniging (middenstandsvereniging) 17, 631.
Leovigild (Spanje); 3, 226.
 Leovigild (monnik) 7, 485.
 Le Palais (haven) 4, 500.
Lepanto; *12, 384 C4; (zeeslag bij L.) 21, 13; (hist. = Naupactos) 1, 308; *12, 336 C4.
 Lepar, Poelau *3, 726 B3.
 Lepar Straat *3, 726 B2.
Lepelstraat; *18, 631 A2 nr 58.
Lepidus (triumvir); 3, 331.
 Lepini, Monti *14, 320 D4.
 Lepontische Alpen *24, 720 D4.
 Leppa *2, 808 B5.
 Lepsek = Lapsaki *3, 672 bkrt b; (gesch.) 16, 62.
 Leptoom (plantk.) 23, 161.
 Leptosoom type 8, 68.
 Le Rahé (Bretonsche dichter) 6, 212.
 Lérans, Oedjoeng *14, 496 G2.
Lerida; *21, 752 G2.
 Lérins = Lerinum (klooster) 13, 517; 16, 324; 23, 471.
 Lero *7, 160 A2.
 Leros *3, 672 G6.
Le Roux; *18, 240 B2.
 Leroy de Saint-Arnaud, Armand Jacques 21, 104.
 Lerwick *12, 464 F1.
 Lesa *16, 22.
Les Avins; *16, 704 C3.
Lesbos = Mytilini; *12, 384 H3.
Les Bulles; *16, 736 C4.
L'Escaillère; *13, 176 bkrt.
 Lescluse, Charles 7, 624.
Lesdain; *13, 176 A3.
 Lesem (Palestina) 8, 508; 16, 27.
Les Hayons; *16, 736 B3.
Lesina = Hvar; *19, 112 E5.
 Lesina, Lago di *14, 320 E4.
Leskovac; *19, 112 G5.
Lesse; *18, 240 D4.
Lessen = Lessines; *13, 176 C2.
Lessenbosch = Bois de Lessines; *13, 176 C2.
Lesseps, Ferd. de; 22, 310.
 Lessines = **Lessen**.
 Lessines O.P., Gilles de 11, 810.
Lessing, G. E.; (als letterkundige) 9, 529; 20, 730.
Lessive; *18, 240 D4.
Lesterny; *16, 736 C2.
Lestrang, Dom Augustin; 7, 553.
 Lestrem *11, 144 C3.
Lesve; *18, 240 C3.
 Lesvliegtuig 21, 350.
Les Waleffes; *16, 704 B2.
Leszno = Lissa (Polen); *20, 64 B3.
 Lethbridge *23, 320 D1.
Lèti(-eilanden) = Letti(-eilanden); *17, 816 B3.
 Leticiageschil (gesch. Peru) 19, 646.
Letland = Lettija; *21, 48 A3.
Leto; 18, 587.
 Letorinazee (palaeogeographie) 19, 174.
 Letta, Goenoeng *7, 160 A2.
Lettelbert; *12, 448 B3.
Lettelingen = Petit Enghien; *13, 176 D2.
 Lettergreepschrift 22, 362.
Letterhoutem; *19, 176 C4.
Letteroefeningen (Nederlandsche); 24, 413.
 Letterrijm 2, 18.
 Lettersnijder, Corn. (bijbel) 6, 568.
Letterzetten; 12, 726.
 Letti(-eilanden) = **Lèti(-eilanden)**.
 Lettres-patentes (Belg. adelsrecht) 1, 391.
 Leu, lei (munt) 20, 695.
 Leucasio, Tirsi (pseudoniem) 24, 481.
 Leuchtenberg, hertog van 4, 182.
 Leucius, Hl. 22, 613.
 Leucius Charinus 14, 583.
 Leuconen (sponzen) 21, 824.
 Leucosia (stad) 18, 543.
Leudelange = Leudelingen; *16, 735.
Leugnies; *13, 176 D6.
Leuk (Duitschland); *16, 735.
Leuk (Zwitserland) = Loèche; *24, 720 C4.
Leukas = Levkas = Santa Maura; *12, 384 B4.
Leukerbad = Loèche-les-Bains; *24, 720 C4.
 Leuko-indigo 14, 120.
 Leukoplasten (plantk.) 7, 184; 24, 561.
 Leulingem *11, 144 A3.
Leunen; *16, 448 C2.
 Leupe, Johannes 16, 346.
Leupegem; *19, 176 B5.
 Leur (Gelderland) 4, 628.
Leur (Noord-Brabant); *18, 631 C2 nr 63.
 Leur, van de (architect) 4, 510.
 Leusbroek (dorp) 16, 346.
Leusden; *23, 128 C2.
 Leusden, Joh. (orientalist) 13, 14.
 Leuser, Goenoeng *22, 288 B2.
Leut; *16, 480 C4.
Leuth; *11, 512 D4.
 Leutingerwolde *9, 352 A1.
 Leutschau = **Levoca**.
Leuven (Belg.-Brabant) = Louvain; *6, 96 D2; (Bossche College) 13, 263; (universiteit) 17, 504.
 Leuven (Gelderland) *11, 512 A4.
 Leuvenheim *11, 512 E3.
 Leuven—Rupel-kanaal 6, 97.
 Leuvense Vaart *6, 96 D2.
 Leuvenum *11, 512 C2.
Leuze; *13, 176 B3.
Leuze(-lez-Dhuy); *18, 240 C1.
Levadia = Levhadia = Livadia; *12, 384 D4.
Leval-Chaudeville; *13, 176 D6.
 Levallois-Perret *11, 96 bkrt Parijs.
Leval-Trahegnies; *13, 176 D4.
 Levanger *18, 704 B3.
 Levantemeer 1, 768; 5, 447.
 Levau, Louis (1612-1670) 16, 563.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Levendbarend 23, 518.
 Levende Natuur, De (tijdschrift) 13, 83.
Levende Rozenkrans (aanv. dl).
Levensgemeenschap (biol.), aanv. dl.
 Levensparallelten 16, 354.
 Levensschool (onderwijs) 2, 734.
 Levensverrichtingen (Levensverschijnselen) 16, 360.
 Leventina, Val = Livinendal 1, 629.
Lever; (functie) 22, 31.
Leverabces; 9, 631.
 Lever-alvleeschklier 16, 364.
 Leveringscondities 20, 260.
Leveroij; *16, 448 C3.
Leverrier, U. J. J.; 16, 676; 18, 476.
Leverstad; *15, 512 D4.
 Levertraanzwam 18, 316.
 Levhadia = **Levadia** = Livadia.
 Levi, Daniel 4, 24.
 Levie *8, 193 B3.
 Levien, Ilse 11, 146.
 Levis *18, 608 L5.
 Levis (pseud.) 13, 421.
 Lévis, hertog van Ventadour, Henri de 7, 772.
 Lévis, hertog van (devies) 18, 602.
 Levitha *12, 384 H5.
 Levkas = **Leukas** = Santa Maura.
 Levkosia = Nikosia *3, 448 A5.
Levoca = Leutschau; *20, 64 D4.
 Levsina (plaats) 10, 104.
 Levstik (Sloweensch letterkundige) 21, 627.
 Levu *2, 808 B4.
 Levy (pseud.) 12, 62.
 Lévy, R. A. M. 20, 718.
 Levysohn, R. 16, 312.
 Lewajong (voorm. landschap in Ned. Indië) 16, 374.
 Lewedorp (plaats) 13, 32.
 Lewes, slag bij (1264) 13, 151.
Lewis (With Harris); *12, 464 C2.
 Lewis, G. N. 16, 113.
 Lewis River *18, 608 E3.
 Lewiston *23, 320 C1.
 Lewobelolong (Kl. Soenda-eil.) 16, 50.
 Lewolere (Kl. Soenda-eil.) 16, 50.
 Lexicograaf 16, 375.
 Lexicologie 16, 375.
Lexington; *14, 39.
 Lex Iulia (Romeinsche gesch.) 5, 49 660.
Lexius, J. H.; 17, 476.
 Lex orandi lex credendi 16, 526.
 Lex Villia annalis (Romeinsche gesch.) 19, 235.
 Leij *18, 624 C1.
 Leydenschene cellen (menschelijk lichaam) 1, 583.
 Leyen, Otte Van der 19, 257.
Leijen, De; *11, 208 D2.
 Leyenbroek (dorp) 21, 565.
 Leyster, Judith 17, 805.
 Leyte *18, 432 G3.
Lezing, geestelijke; 16, 326.
 Leziniana, Math. 13, 228.
 Lezzeno *7, 771.
Lhasa; *10, 224 G2; aanv. dl i. v. Desideri.
 Lheebroek *9, 352 A2.
Lho' Nga; *22, 288 A1.
Lho' Seumawe; *22, 288 B1.
Lho' soekon; *22, 288 B1.
 Li = **Lao-Tze**.
 Li (Chineesch princip) 22, 810; 23, 817.
 Li (volksstam) 7, 397.
 Liang *2, 122 B2.
 Liang (Chineesch vorstenhuis) 7, 400 401.
 Liang, Goenoeng *5, 184.
 Liangtsjou *7, 384 C3.
 Liao (Chineesch rijk) 7, 400; (Chineesch vorstenhuis) 7, 401.
 Liard River *18, 608 F3.
 Liaret *17, 262 G3.
 Liari *3, 686 D5.
 Liat, Poelau *3, 726 C2.
 Liao-ho *7, 384 H2.
 Liaujang *7, 384 H2; (slag bij) 14, 478.
Liautoeng, Golf van; *7, 384 H3.
 Liau-toeng, Schiereiland *7, 384 H2.
 Libanius (rhetor) 7, 512.
Libanon = Dzjebel el Libnan; 16, 383; *19, 384 D1; 22, 377.
Libau = **Liepaja**.
 Libelli Missae 17, 719.
Libenge; *15, 512 D2.
 Liberale Staatspartij (Vrijheidsbond) 16, 387; (Vrouwengroep van de L. S.) 23, 712.
 Liber Apologeticus 23, 777.
 Liberata, Hl. 19, 97.
Liberehies; *13, 176 E3.
 Liberec = **Reichenberg**.
 Liber horarum 6, 225.
Liberia; *1, 536 C4.
 Liber missalis 17, 719.
 Libertad, La (Ecuador) *24, 656 A3.
 Libertad, La (Guatemala) *17, 608 A2.
 Libertad, La (Salvador) *17, 608 B3.
 Libida (plaats) 16, 323.
Libin; *16, 736 C3.
 Libinium (Romeinsche nederzetting) 13, 219.
 Libobo-Kaap *17, 816 B2.
Libramont; *16, 736 C3.
Libreville; *1, 536 D4; 18, 337.
 Libri symbolici 4, 519.
Libye; *1, 536 E2.
Libysche Woestijn; *1, 520 F2.
 Licancaur *2, 808 C1.
 Liçarrague, Jean (bijbelvert.) 4, 80.
 Licata *14, 320 D6.
 Lichenase (scheik.) 7, 198.
 Lichnowsky, prins 3, 312.
Licht; (snelheid) 20, 763.
 Lichtaard *11, 208 C1.
Lichtaart; *2, 512 D3.
Lichtboogzender; 20, 381.
 Lichtenburg *23, 94.
Lichtenvoorde; *11, 512 G4.
Lichtervelde; *24, 176 C3.
 Lichtgevoeligheidsmeter 19, 728.
 Lichtgewicht (boksen) 5, 601.
 Lichting (boschbouw) 23, 68.
 Lichtmiddengewicht (boksen) 5, 601.
Lichtmiskanaal; *19, 336 B2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Lichtprojectielen 20, 216.
 Lichtquanten 16, 404.
 Lichtsterkte, spherische 16, 416.
 Lichtwerper 21, 402.
 Licinius (keizer) 8, 62.
 Licosa, Punta *6, 718 B2.
 Lida; *20, 64 F2.
 Lidköping; *18, 704 C4.
 Lido di Roma *6, 715 A2.
 Lidzji Jeassu (gesch. Abessinië) 1, 247.
 Lieb, Mihály von 18, 141.
 Lieben, R. von 20, 378.
 Lieber, E.; 22, 277.
 Liebig, Justus von; 16, 69 91; 17, 537.
 Lichtenstein; *24, 720 E2.
 Liedekerke; *6, 96 B2.
 Lied(e)wij(de), Hl. = **Liduina**, Hl.
 Liefdadigheid; 6, 588.
 Liefde, J. de 7, 465.
 Liefde (voor ouders); 15, 294.
 Liefde-slavernij van Maria 12, 378.
 Liefdezusters v. Napels (Rome) en Besançon 22, 607.
 Lieferinge; *19, 176 D5.
 Liège = **Luik**.
 Liegnitz; *9, 576 G3.
 Lie Jü K'ow (Chineesch filosoof) 16, 436.
 Liek = Oleye; *16, 704 C2.
 Lieksa järvi *10, 720 D3.
 Liem, Vincent 13, 228.
 Liempde; *18, 631 H2.
 Lièn *7, 384 F6.
 Lienden; *11, 512 C4.
 Liene Rivier *4, 686 A2.
 Lien-kiang *7, 384 G6.
 Lienne *16, 704 E3.
 Lien-ping *7, 384 F6.
 Lien-tsjou *7, 384 E7.
 Lienz; *19, 112 C3.
 Liepaja = Libau; *10, 379 A2.
 Lier; *2, 512 C3.
 Lier, De; *24, 688 C3.
 Lier (sterrenbeeld); 16, 768; 20, 650.
 Lieren *11, 512 D3.
 Lierna *7, 771.
 Lierneux; *16, 704 E3.
 Liernu; *18, 240 C1.
 Lierop; *18, 631 J3 nr 160.
 Liers; *16, 704 D2.
 Liesbosch; *18, 631 D2 nr 70.
 Lieshout; *18, 631 I2.
 Liesing *24, 79.
 Liessel; *18, 631 J3 nr 162.
 Liestal *24, 720 C2.
 Liesvelt, Van (Bijbel) 6, 567.
 Lietuva = **Litauen**.
 Lietwilt, Hl. = **Liduina**, Hl.
 Lieve Kanaal 6, 355; 8, 503; *19, 176 B2.
 Lielvelde *11, 512 G3.
 Lieve-Vrouwebroeders 7, 35.
 Lieve Vrouwe Parochie *11, 208 B1; 23, 722.
 Lievinge *9, 352 B2.
 Lieve = Lixhe; *16, 704 D1.
 Lielzel; *2, 512 D3.
 Lielzele; *2, 512 B4.
 Liezen-Mayer, Alexander (1839-1898) 13, 511.
 Lifar, S. (*1905) 21, 68.
 Liffey *12, 464 C5.
 Liffre *6, 214 E1.
 Lifou (eiland) 16, 662.
 Lifshitz, S. 24, 452 453.
 Lift (van een vleugel); 23, 547.
 Liga (Duitsche); 16, 168.
 Ligne; *13, 176 B3.
 Ligne, Albert de 3, 776.
 Ligne, Jean de 2, 793.
 Ligne, Oct. Ignace de 3, 776.
 Ligney; *16, 704 B2.
 Ligny (Fr. Vlaanderen) *11, 144 D3.
 Ligny (Namen); *18, 240 B1.
 Ligoncio, Pizo *24, 720 E4.
 Ligroine; 16, 28.
 Ligthart, Jan; 7, 83 798; 11, 681.
 Ligue Belge du droit des Femmes 23, 715.
 Ligue Internationale des femmes pour la paix et la liberté 14, 251.
 Liguorio (dorp) 12, 252.
 Lignes (volk) 3, 573.
 Ligurië; *14, 320 B2.
 Ligurische Alpen; *2, 40 B3 sub B1.
 Ligurische Zee *14, 320 B3.
 Lihir *5, 243.
 Lihou *14, 802.
 Lihue *12, 822.
 Liimfjord; *8, 688 B2, C1, D2.
 Li Juan-hoeng (Chineesch staatsman) 7, 402.
 Likeri-meer 8, 125.
 Li-ki (Chineesch rituale) 15, 306.
 Li-kiang *7, 384 C6.
 Likoepong *7, 160 C1.
 Likoepong Straat *7, 161 B1.
 Likpot (geneesk.) 10, 97.
 Lil, Wilhelmina van 6, 282.
 Lilburne, John 16, 351.
 Liliboi *2, 122 B2.
 Lilieneron, R. von; 8, 700.
 Lilium (plantk.) 16, 280.
 Lille = Sint Pieters Lille; *2, 512 D3.
 Lille = **Rijsel**.
 Lillehammer *18, 704 B3.
 Lille Lyse Grund *8, 688 E2.
 Lille Middel Grund *8, 688 E2.
 Lillois-Witterzée; *6, 96 C4.
 Lilloo *2, 512 B2.
 Lim; *19, 112 F5.
 Lima (Ambon) *2, 122 A2.
 Lima (Ohio) *14, 39.
 Lima (Peru); *24, 656 B4.
 Lima, Victor Meirelles de 6, 174.
 Limagas (gasbedrijf) 22, 43.
 Limal; *6, 96 D4.
 Liman *21, 48 E5.
 Limane (mineraalmodder) 10, 593.
 Limanowa, slag van (1914) 14, 667.
 Limapoeloh Kota *22, 288 D4 III 4.
 Li-ma-to (M. Ricci) 20, 624.
 Limay *2, 808 C4.
 Limbara, Monti *14, 320 B4.
 Limbarig, Soengai *5, 752 C1.
 Limboto; (plaatsen en meer = danau) *7, 160 B1.
 Limbourg, gebr. de 17, 694.
 Limbricht; *16, 448 C4.
 Limburg (Belg. prov.); *16, 480.

- Limburg** (Hessen-Nassau); *9, 576 C3.
Limburg (Luik); *16, 704 E2.
Limburg (Ned. prov.); *16, 448.
 Limburgsche Land- en Tuinbouw-
 bond 5, 525.
 Limburgsche Middenstandspost, De
 17, 632.
 Limburgsche successieoorlog 1,
 422; 16, 450; 24, 311.
Limelette; *6, 96 D4.
 Limen of Vathy (havenplaats) 2,
 193.
 Limequat (sinaasappel) 21, 552.
Limeriek (graafschap); *12, 512 nr
 111.
Limerick (stad); *12, 464 B5.
Limerlé; *16, 736 E2.
Limes; 11, 663.
 Limia *21, 752 C1.
 Limidario, Monte *16, 22.
Limmat; *24, 720 D2.
Limmel; *16, 448 B5.
Limmen; *18, 672 A3.
 Limmerbuurt (dorp) 16, 470.
 Limnophiel (plantk.) 1, 469.
 Limnoplankton 19, 798.
 Limnos = **Lemnos**.
 Limoe (volksstam) 7, 397.
 Limoenkruid 16, 62.
Limoges; *11, 96 D4.
 Limon (geneeskrachtige modder)
 10, 475.
 Limon Baai *19, 418.
 Limone *11, 348.
Limont; *16, 704 C2.
 Limonta *7, 771.
Limousin; *11, 96 D4.
 Limousin, L. (1505-1576) 16, 471.
 Limousine 3, 408.
 Limousinisch (dialect) 20, 244.
Limpopo = Krokodilrivier; *1,
 520 F7.
 Lina = **Nila**.
Lina (gebergte); *17, 816 C2.
 Linard, Piz *24, 720 F3.
Linares (Chili); *2, 808 B4.
Linares (Spanje); *21, 752 E3.
 Linas, Monte *14, 320 B5.
 Lincent = **Lysem**.
Linchet; *16, 704 C3.
 Linck, Wenzeslaus 16, 485.
 Lincoln (Engeland) *12, 464 F5.
Lincoln (V.S.); *23, 320 G2.
Lincoln Height = Lincoln Hills =
 Lincoln Edge; *12, 464 F5.
 Lincolnshire-Holland (graafschap)
 *12, 512 nr 32.
 Lincolnshire-Kesteven (graaf-
 schap) *12, 512 nr 33.
 Lincolnshire-Lindsey (graafschap)
 *12, 512 nr 34.
Lincoln Wolds; *12, 464 F5.
 Lincoln Zee *18, 608 I1.
 Linctus (geneesk.) 16, 445.
 Lindang, Poelau *5, 184.
Lindanus, Wilhelmus; (wapen) 13,
 185-186.
Lindau; *24, 720 E1.
 Lindberg, Carolus 5, 485.
Linde (Fr. Vlaanderen); *11, 144
 B3.
Linde (Friesland); *11, 208 C3.
 Linde (Gelderland) *11, 512 F3.
Linde, C. P. G. (methode van); 23,
 566.
 Lindel *16, 480 B2.
 Linden (Alabama) *1, 649 B4.
Linden (Belg. Brabant); *6, 96 E2.
Linden (N. Brabant); *18, 631 J1.
 Linden, Frans v. d. 24, 439.
 Lindenborn Aa *8, 688 C2.
 Linden d'Hoog(h)vorst, baron Jo-
 seph Maria Van der 13, 576; 17,
 422.
Lindesnäs; *18, 704 A4.
Lindi; *1, 536 G5.
 Lindi (riv.) *15, 512 F2.
Lindisfarne; 2, 347.
 Lindoe, La (rivier) *7, 160 B2.
Lindoe-meer; *7, 160 B2.
 Lindos (stad) 16, 481.
 Lindsay, Mount *3, 288 I4.
 Lindum Colonia (plaats) 16, 474.
 Line, River *8, 354 C2.
 Linea ascendens, descendens, rec-
 ta, transversa (bloedverwant-
 schap) 7, 669.
Linea (de la Concepción), La; *21,
 752 D4.
 Ling *7, 384 D3.
Ling, P. H.; 12, 567; 17, 309; 24,
 758.
 Lingala (Kongo-taal) 3, 723 724.
Lingard, John; 7, 636.
 Lingayen (golf en plaats) *18,
 432 F2.
 Lingbeek, ds. 13, 271.
Linge; *11, 512 D4.
 Lingga, Poeloe *22, 288 F4.
 Linggang *5, 184.
 Lingham *11, 144 B3.
 Lingoenda *15, 512 E2.
 Linguetta *1, 666 B3.
 Liniment (geneesk.) 21, 640.
 Linius, Martinus 17, 290.
 Link *11, 144 B2.
Linkebeek; *6, 96 C3.
 Linke Poot (pseudoniem) 9, 164.
 Linker Coppename *22, 320 B3.
Linkhout; *16, 480 A4.
 Lin-kiang *7, 384 F6.
Linköping; *18, 704 C4.
 Links 20, 444.
 Linksverschuiving (bloedonder-
 zoek) 3, 62.
Linlithgow; *12, 512 nr 72.
 Linn, Mount *23, 320 B3.
Linnaeus, Car.; 6, 609; 22, 383.
 Linnaeuskruid 16, 487.
Linne; *16, 448 C4.
 Linné, Carolus 16, 487.
 Linnenkast 5, 207.
 Linnenpers 19, 631.
 Linnensteek 10, 694.
 Lin-ngan *7, 384 C7.
 Linon (batist) 4, 131.
 Linosa *14, 320 D7.
 Linoxyne (grondstof voor linoleum)
 16, 490.
Linschoten; *23, 128 A2.
 Linschoteneilanden *14, 464 B5.
 Linsingen, von (generaal) 6, 287.
 Linsmeau = **Linsmeel**.
Linsmeel = Linsmeau; *6, 96 F4.
Lint; *2, 512 C3.
 Lintelo ten Noorden *11, 512 G4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Lintelo ten Zuiden *11, 512 F4.
 Linth *24, 720 E3.
 Lintha, Straat *22, 637.
 Lintho (hist. plaatsnaam) 16, 446.
Linthorst-Homankanaal; *9, 352 B2.
 Linthtal *24, 720 D3.
 Lintsing *7, 384 F3.
 Lintsj *12, 384 C5.
Lintwormen; 7, 667; 12, 632.
Linz; *19, 112 D2.
Linze; 24, 213.
Linzele; *11, 144 E3.
 Linzer Programm 19, 154.
 Lioe-tsjou *7, 384 E7.
Lion, Golfe du; *11, 96 E5.
 Lion, le *6, 214 F2.
Lion Cachet, C. A. (aanv. dl); 5, 480.
 Lioni (Lione), L. 16, 312.
 Lipari *14, 320 E5.
Lipariet; 15, 792.
Liparische Eilanden = Eolische Eilanden = Isole Eolie; *14, 320 E5.
Lipetsk; *21, 48 D4.
 Li-ping *7, 384 E6.
Lipman, Samuel; 11, 179.
 Lipona, gravin van 5, 649.
Lippe (riv.); *9, 512 B3.
Lippe (staat); *9, 576 C2.
Lippeloo; *2, 512 B4.
Lippenhuizen; *11, 208 D2.
Lippens, Jozef; 8, 577.
Lippi, Filippo; 8, 806.
Lippspringe; *9, 576 C3.
Lippstadt; *9, 576 C3.
 Lips, Joost 16, 505.
 Lipsanotheek (ivoren kistje) 6, 207.
 Lipso *3, 672 G6.
 Liptovsky Svätý *19, 112 F2.
 Liquor folliculi (dierk.) 10, 9.
 Liran *17, 816 B3.
 Liras (Spaansche verzen) 16, 144.
 Liré *6, 214 E2.
 Liri *6, 718 A1.
 Liro *24, 720 E4.
 Liroeng *7, 160 bkrt.
- Lirone (muziekinstrument) 8, 94.
 Lisabata *7, 238.
 Lisac *19, 112 G5.
Lisala; *15, 512 E2.
 Lisan, El *19, 384 C6.
 Lisanza *16, 22.
Lisboa = Lissabon.
 Lisboa, Antonio Francisco 6, 173.
 Lisburg *11, 144 A3.
 Li Se (Chineesch minister) 7, 405.
 Liselotte v. d. Paltz 7, 311.
Lisene; 19, 756.
Lisieux; *11, 96 D2; 16, 377.
Lisogne; *18, 240 C3.
 Lisp *2, 512 C3.
Lissa (Joego-Slavië) = Vis; *19, 112 E5; (zeeslag bij) 19, 633.
Lissa (Polen) = **Leszno**.
Lissabon = Lisboa; *21, 752 B3; (tractaat van 1859) 22, 638.
Lissajous, figuur van; 14, 760.
Lisse; 15, 671; *24, 688 D1.
 Lisserpolder-polder 24, 678.
Lissewege; (plaats en kanaal) *24, 176 C1.
 List *8, 688 B3.
 List (kasteel) 21, 358.
List, Fr.; 4, 752.
 Listerland 5, 319; *18, 704 A4.
 Li-Sze-sjioem (Chineesch schilder) 7, 408.
 Liszt, Cosima 16, 512; 23, 786.
 Li T'ai-po (Chineesch dichter) 16, 499.
Litani = Itani; *22, 320 D5.
Litauen = Lietuva; *20, 64 E1; (gesch.) 24, 252; aanv. dl.
 Liter 17, 324.
 Literae panis 19, 425.
Literarischer Handweiser; 16, 202 207.
 Literarischer Ratgeber 16, 205 206.
 Literarische Rundschau 16, 207.
 Literatmosphoe (eenheid van arbeid) 2, 662.
 Literatologie 16, 517.
 Literatuurgeschiedenis 16, 516 517.
 Litewski *20, 64 F2.
Lith; *18, 631 H1.
- Lith**, F. v.; 17, 773.
 Lith de Jeude, E. van 14, 127.
 Lithinos, Kaap *3, 672 bkrt c b2.
Lithographie; 3, 546.
Lithospheer; 1, 149; 3, 198.
 Lithoven *18, 631 H1.
 Lithol (geneesk.) 13, 817.
Litomerice = Leitmeritz; *19, 112 D1.
Litomysl = Leitomischl; *5, 578 E2.
Litorinatijd; 12, 174.
 Litros *3, 672 bkrt a.
 Littera grossa 20, 268.
 Litteraire taal 16, 519.
 Little Basses *7, 265 C4.
 Little Britain = Fulton (Pennsylv.) 11, 247.
 Little Colorado River *3, 18 E3.
 Littledale Fell *8, 354 C3.
 Little Mountains *21, 111.
Little Rock; 3, 23; *23, 320 H4.
 Little Sark *14, 802.
 Little Wabash *14, 39.
Littoria; *5, 673, 674.
 Liturgie v. d. H. Basilius 6, 600.
 Liturgie, Byzantijnsche 6, 600.
 Liturgie v. d. H. Gregorius Dialogus 6, 600.
 Liturgie v. d. H. Joannes Chrysostomus 6, 600.
 Liturgische gebaren 11, 414.
 Liturgische kleuren 15, 383.
 Liturgische taal 6, 600; 15, 213 218; 16, 524.
Litvak (aanv. dl).
 Litze (smal weefsel) 3, 709.
 Litzedraad (radiotechn.) 24, 292.
 Liudolfingers (adellijk geslacht) 16, 700.
Livadia (Griekenl.) = **Levadia** = Levhadia.
 Livadia (Rusland) *21, 48 C6.
 Liver Aa *8, 688 C1.
Liverpool; *12, 464 bkrt 1.
 Liverpool Bergen *3, 288 I5.
Lives; *18, 240 C2.
 Livinendal = Val(le) Leventina 1, 629.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Livingston**; *17, 608 B2.
Livingstone (Afrika); *1, 536 F6.
Livingstone (Alabama) *1, 649 A4.
Livingstone (Gebergte); *1, 520 G6.
Livingstone, David; 4, 287.
Livinus, Hl. 21, 120.
Livius Ammonius 17, 340.
Livius Andronicus; 7, 736.
Livno *19, 112 E5.
Livö *8, 688 C2.
Livojoki *10, 720 C2.
Livorno (Italië); *14, 320 C3.
Livorno (Suriname) *22, 320 C2.
Livre des Mestiers 7, 704; 11, 702.
Livres de Sapience 5, 144.
Livry *11, 96 bkrt Parijs.
Liwan (gedeelte van moskee) 14, 313.
Liwny *21, 48 D4.
Lixhe = Lieze.
Lixouri (stad) 7, 180.
Lizard (kanarie) 14, 804.
Lizard Head; *12, 464 D7.
Ljadgel *21, 48 K1.
Ljouwert = Leeuwarden.
Ljubeten *14, 626 E3.
Ljubljana = Laibach (stad); *19, 112 D4.
Ljubljana = Laibach (riv.); *16, 534.
Ljusnanberg (plaats) 24, 747.
Ljusne-Eli; *18, 704 C3.
Llanelly *12, 464 D6.
Llanes *21, 752 D1.
Llanos *24, 656 B2.
Llanquihue (meer); *24, 656 B7.
Llobregat *21, 752 H2.
Lloessens *11, 208 D1.
Llorena, Punta *17, 608 C4.
Lloyd; 7, 582.
Lloyd, Edward 16, 535.
Lloyd George; 3, 160.
L.L.T.B. (Boerenbond) 5, 525.
Lullaillaco *2, 808 C1.
Llummayor *3, 650 C2.
Llyndun (hist. plaatsnaam) 16, 596.
Lo *19, 336 E3.
Loa *7, 160 B2.
Loanda; *1, 536 E5.
Loanda, Sao Paulo de; *15, 512 C5.
Loango; *1, 536 E5.
Loangoee *15, 512 D5.
Lob, J. M. 7, 248.
Lobai *1, 520 E4.
Lobatschewsky, Nic.; 18, 552 vlg.
Löbau; *9, 576 F3.
Lobbes; *13, 176 E5.
Lobeia *7, 160 B2.
Lobetobi, Goenoeng *22, 637.
Lobith; *11, 512 E4.
Lobito; *1, 536 E6.
Lobitobi (vulkaan) 16, 374.
Lob-nor; *3, 480 G4.
Lobola (Bantoe-huwelijksgift) 3, 761.
Lobopodiën (biol.) 20, 271.
Lobos (Argentinië) *2, 808 E4.
Lobos, Isla de (Canarische Eilanden) *1, 520 bkrt c.
Lobositz; *5, 578 C1.
Lobrink *11, 512 E2.
Locaalanaesthesie (geneesk.) 14, 157; 19, 786.
Locarno = Luggarus; *24, 720 D4.
Locarnopact; 6, 229.
Lochammer, Wolflein von 16, 540.
Locha-moeren *7, 384 H2.
Lochem; *11, 512 F3.
Lochgilphead (stad) 2, 817.
Loch Leven (meer) 15, 310.
Lochos (onderdeel v. phalanx) 19, 687.
Loci communes 16, 541.
Locke, John; 8, 616.
Lockyer, J. N. 21, 780.
Loele, Le; *24, 720 B2.
Locociacum (klooster) 16, 443.
Locomotief, De (Ned.-Indisch dagblad) 15, 236.
Loere = Loker.
Loctudy *6, 214 B2.
Loculi (plantk.) 17, 395.
Loculi (in catacomben) 7, 119.
Lod (Bijbelsche plaats) 16, 749.
Lodde (visch) 16, 368.
Loddefiske (vischvangst) 16, 368.
Lodelinsart; *13, 176 E4.
Lodewijk IV van Beieren; 21, 148.
Lodewijk de Lamme (van Beieren) 16, 552.
Lodewijk I de Vrome (kon. Fran-kische Rijk); 16, 68.
Lodewijk II de Stamelaar (van Frankrijk) 16, 554.
Lodewijk VIII van Frankrijk; 5, 295.
Lodewijk XI de Heilige (van Frankrijk); 9, 291; 13, 151.
Lodewijk XIII van Frankrijk; 11, 90; 21, 563.
Lodewijk XIV van Frankrijk; 11, 90; 16, 335.
Lodewijk XVI van Frankrijk; 9, 712; 21, 118.
Lodewijk Adolf van Luxemburg 16, 738.
Lodewijk van Nassau; 13, 301.
Lodewijk Napoleon (van Nederl.); 13, 364 426.
Lodewijk II van Male (graaf van Vlaanderen); 6, 100; 21, 302.
Lodewijk van Granada; 14, 583; 19, 676.
Lodewijk van Orleans 14, 430.
Lodja; *15, 512 E3.
Lödöse (stad) 12, 166.
Lodz; *20, 64 C3.
Loe *7, 384 E3.
Loë, fam. de 17, 591.
Loeak *7, 160 B1.
Localaba; *15, 512 D2.
Loeang-Prabang *10, 224 I4.
Loeaoepoela *15, 512 G5.
Loeapoela; *15, 512 F5.
Loeasjimo *15, 512 E5.
Loebembe *15, 512 E5.
Loebero; *15, 512 G2.
Loebi *15, 512 E4.
Loebilasj *15, 512 E4.
Loeboedi (zijriv. Loelalaba) *15, 512 F5; 16, 565.
Loeboedi (zijriv. Sankoeroe) *15, 512 E4.
Loeboekbasoeng *22, 288 D4.
Loeboekbatang *22, 288 F5.
Loeboekpakam *22, 288 C2.
Loeboekraja *22, 288 C3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Loeboeksikaping *22, 288 D3.
 Loeboetoe *15, 512 F3.
 Loèche = **Leuk**.
 Loèche-les-Bains = **Leukerbad**.
 Loedd = **Lydda**.
Loeëbo; *15, 512 E4.
 Loëla *1, 520 F6.
 Loëembe *15, 512 F4.
Loëëna; *15, 512 E6.
 Loeffler, Charles 23, 331.
 Loefgierig (zeilen) 16, 567.
 Loefina *15, 512 F5.
 Loefira (rivier) 1, 522.
Loegansk; *21, 48 D5.
 Loegoe (Javaansche letterk.) 16, 32.
 Loehoe *7, 238.
 Loehuizen *11, 512 G3.
 Loelika *15, 512 E3.
 Loeloe *15, 512 E4.
 Loeisjia *15, 512 F5.
Loekafoe; *15, 512 F5.
 Loekenie *15, 512 E3.
Loekoega; *1, 520 F5.
 Loekolela *15, 512 D3.
 Loelanga *15, 512 D2.
Loeloea; *15, 512 E4.
Loeloeaburg; *15, 512 E4.
 Loeloea District *15, 512 E5.
 Loeloea-Katanga (missiegebied) 15, 533.
Loemadjang; *14, 496 I4; (ramp van L.) 21, 643.
 Loemar *5, 752 A2.
 Loemara *5, 558.
 Loembira *1, 536 G5.
 Loemboeng (Jav. credietbank) 18, 424.
 Loemoe *7, 160 A2.
 Loemoet (Malaka) *18, 432 B5.
 Loemoet (Sumatra) *22, 288 E5.
Loenda; *1, 536 F5.
 Loenen (Betuwe) *11, 512 D4.
Loenen (Veluwe); *11, 512 E3.
Loenen (Utrecht); *23, 128 B2.
 Loenensche Beek *11, 512 E3.
 Loengan *7, 384 F3.
 Loeng-jen *7, 384 G6.
 Loeng-ngan *7, 384 D4.
 Loeng-tsjou *7, 384 D7.
 Loengweboengoe (rivier) *15, 512 E6; 24, 468.
Loenhout; *2, 512 C1.
 Loeni *1, 498 D2.
 Loentienda *1, 520 G6.
 Loeo *15, 512 E4.
Loer, Bruno of Diederik; 13, 235.
 Loerbeek *11, 512 E4.
 Loeremo *15, 512 D5.
 Loerjo *1, 520 G6.
 Loeros *12, 384 B3.
 Loesaka (stad) 16, 530.
Loesambo; *15, 512 E4.
 Loes Bela *3, 686 D4.
 Loesi, Kali *14, 496 G3.
 Loesjiko *15, 512 E4.
 Loe Tan-wei (Chineesch schilder) 15, 452.
 Loe-tsjoe Eilanden *14, 464 B5.
 Loeveren (zeilen) 16, 176.
 Loevoea (rivier) 1, 522.
Loewoe; *7, 160 B2.
Loewoek; *7, 160 B2.
 Loezon = **Luzon**.
 L.O.F.C. (Vrouwengilde) 23, 718.
 Lof der Zotheid 10, 294.
Löffler, F. A. J.; 9, 119.
 Lofgebed 11, 417.
 Lofiti Baai *1, 520 E6.
Lofoten = Lofodden; 16, 368; *18, 704 B2.
 Löfsta *18, 704 D3.
 Logan, James 6, 708.
 Logan, Mount 6, 737; *18, 608 E3.
 Logar Gebergte *3, 686 C4.
Logarithme; 6, 241.
 Logbara (volksstam) 3, 79.
Logica; 8, 699.
 Logo logo, Baai de *1, 520 bkrt e.
 Logone *1, 520 E3.
Logos; 19, 712.
Logrono; *21, 752 E1.
 Lögstör *8, 688 C2.
 Lögstör-Bredning *8, 688 C2.
 Loh *7, 160 B2.
 Lohaja *2, 630 C4.
Lohengrin; 24, 721.
 Loherius, D. 16, 570.
 Lohest (archeoloog) 2, 765.
 Lohner *4, 686 B2.
 Lohrberg (Zevengebergte) 24, 566.
 Lohwei *7, 384 E8.
 Loiblpas (Karawanken) 15, 37.
 Loil *11, 512 E4.
 Loir *11, 96 D3.
Loire (dep.); *11, 64 nr 46.
Loire (riv.); *11, 96 D3.
Loire-Inférieure (dep.); *11, 64 nr 41.
Loiret (dep.); *11, 64 nr 24.
Loir-et-Cher (dep.); *11, 64 nr 34.
 Lois d'Oléron (zeerecht) 19, 9.
 Loiseaux, Joannes Jos. 19, 739.
 Loitsch *16, 534.
Loja; *21, 752 D4.
 Lo-jang (stad) 7, 399.
 Lokdera *1, 520 H4.
Loker = Locre; *24, 176 B5.
Lokeren; *19, 176 C3.
 Lokerne (hist. dorp) 16, 586.
 Loket (stad) 10, 67.
 Loki *7, 238.
 Lökken *8, 688 C1.
Loko(d)ja; *1, 520 D4.
 Lokolo *15, 512 E3.
 Lokon (vulkaan) 17, 676.
 Loko-no (Arowakken-Indianen) 3, 83.
 Lokop *3, 251 C2.
 Lokoro *15, 512 D3.
 Lokroi (stad) 16, 550.
Loksbergen; *16, 480 A4.
 Lokyer, Mount *3, 288 B3.
Lolerei; 8, 775.
 Loli, Goenoeng *7, 160 A2.
 Lo-ling *7, 384 E7.
 Lolium = **Raaigras**.
 Lolland *8, 688 E4.
Lollarden (aanv. dl); 24, 197.
Lolo (volkerengroep); 7, 397.
 Lolo (staat in Fransch Achter-Indië) 16, 124.
 Lolomboelan, Goenoeng *7, 161 A1.
 Loma Barranca *12, 639.
 Lomami (district) *15, 512 F4; (missiegebied) 15, 533.
Lomami (riv.); *15, 512 F3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Loma Tina *12, 639.
 Lombaerde, Leo 19, 528.
 Lombarden (credietwezen) 3, 749.
 Lombardia = **Lombardije**.
 Lombardische Alpen *2, 40 C3 sub H1.
Lombardstreet; 3, 734.
Lombardsyde; *24, 176 B2.
Lombardije = Lombardia; *14, 320 B2.
 Lombatta = **Lomblèn** = Lomblem.
 Lombe *22, 320 C3.
Lombise; *13, 176 C3.
Lomblèn = Lomblem = Lombatta; *18, 432 F7.
Lombok; 15, 373; *18, 432 E7.
 Lombok, Piek van 20, 647.
 Lombok, Straat *18, 432 E7.
Lomé; *1, 536 D4.
 Lomela *15, 512 E3.
 Lomellini, Vincentina 11, 12.
 Lomme (gem.) = **Holme**.
 Lomme (graafschap) 18, 251.
Lommel; *16, 480 B2.
Lommersweiler; *16, 704 F4.
Lomnitz; *5, 578 C2.
 Lomond *12, 464 D3.
 Lom Palanka *19, 112 H5.
 Lompo Battang, Goenoeng = **Bonthain**, piek van.
Lompret (Fr. Vlaanderen); *11, 144 D3.
Lompret (Henegouwen); *13, 176 bkrt.
Lomprez; *16, 736 B2.
 Lomza *20, 64 E2.
 Lona *12, 464 C3.
 Lonato *11, 348.
Lonein; *16, 704 D2.
Londen = London; *12, 464 F6 en bkrt 3; (plattegr.) 16, 598; (graafschap) *12, 512 nr 14; (tractaat van 1824) 3, 255; (vrede van 1913) 6, 472; (verdrag van 1106) 13, 150; (St. Paul) 15, 407; (Suikerovereenkomst) 22, 316.
Londerzeel; *6, 96 C1.
 Londinium 16, 596.
 London (Eng.) = **Londen**.
 London (Canada) *18, 608 K5.
 Londonderry Eiland *24, 656 B8.
Londonderry (graafschap); *12, 512 nr 104.
 Londonderry, Kaap *3, 288 D1.
Londonderry (stad); *12, 464 C4.
 Londonderry, H. R. S., markies van 7, 108.
 Londoniana (behangselpapier) 4, 315.
 Long *23, 320 K6.
 Longa, Laurentia 6, 801.
 Longanboom 10, 442.
 Long Beach (badplaats) 16, 605.
Longchamps(-bij-Bastenaken); *16 736 D2.
Longchamps(-lez-Dhuy); *18, 240.
 Longdor *3, 480 I3.
 Longemphyseem 10, 184; 16, 609.
Longen; 23, 74.
 Longepitheel 10, 283.
 Longerhou(w) *11, 208 A2.
 Longford (graafschap) *12, 512 nr 119.
 Longhilus (longen) 19, 616.
 Longinus (bijnaam v. d. fam. Casius) 7, 97.
 Longiram *5, 752 C2.
Long Island; *23, 320 L2.
 Longitudinaal-effect (natuurk.) 24, 509.
Longlier; *16, 736 C3.
 Longnawan *5, 752 C2.
 Longo *12, 384 E2.
Longobardisch schrift; 19, 309.
 Longoedeem 16, 609.
 Longos (schiereil.) 7, 276.
 Longpest 19, 658.
 Long shot (film) 10, 701.
 Longs Peak *23, 320 E2.
 Long Straat *3, 480 O1.
 Longtown *8, 354 C1.
Longueville; *6, 96 D4.
 Longueville, Catharina de 7, 579.
 Longus, J. 16, 112.
 Longuyon, Jacques de 7, 86.
 Longvilly *16, 736 E2.
 Longwa *1, 520 G6.
 Longwood Farm *1, 520 bkrt g.
Longwy; *11, 96 F2.
Longyearbyen = Longyear City; 1, 438; *18, 704 bkrt.
Lonneker; *19, 336 E3.
 Lonongot (vulkaan) 15, 179.
Lons-le-Saunier; *11, 96 F3.
 Lontar *3, 710.
 Lontor *17, 816 B2.
Lontsen; *16, 704 F2.
 Lonza *4, 686 B2.
Lonzée; *18, 240 B1.
Loo (W.Vlaanderen); *24, 176 B4.
 Loo, De (Coevorden) *9, 352 B2.
 Loo, Het (Oldebroek) *11, 512 D2.
Loo, Het (Apeldoorn); *11, 512 D3.
 Loo, 't (Duiven) *11, 512 D4.
Loo, 't (N. Brabant); *18, 631 H4 nr 144.
Looberg; *11, 144 B2.
Loochristi; *19, 176 C3.
 Lood (gewicht) 20, 71.
 Loodarsenaat 16, 618.
 Loodazide 10, 511; 16, 618.
 Loodbus (geweer) 11, 732.
 Loodchloride 16, 618.
 Loodchromaat 7, 499.
 Loodglans 11, 291; 16, 614.
Loodglas; 12, 23.
Loodiep; *9, 352 B2.
 Loodmineralen 16, 614.
 Loodperoxyde 19, 627.
Loodpleister; 19, 818.
 Loodspons (in accu) 1, 299.
 Loodstop (loodprop) 16, 616.
 Loodsulfaat 16, 614 618.
Loofplanten; 9, 74.
 Lookout, Mount *3, 18 E5.
 Loomis, Harvey Worthington 23, 331.
 Loon (Drente) *9, 352 B1.
 Loon (Fr. Vlaanderen) *11, 144 A2.
 Loon, Arnold van 3, 428.
Loon, Gerard van; 14, 650.
Loonbeek; *6, 96 D3.
 Loonbroederijen (kippenfokkerij) 6, 278.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Loon op Zand**; *18, 631 F2.
 Loonschendijk *18, 631 F1 nr 26.
 Loonstandaard 16, 625.
Loonstelsels; 2, 716.
 Loontje komt om zijn boontje 5, 708.
Loopende band; 22, 745.
 Looper (duinen) 22, 756.
 Loopers-Kapelle *24, 512 C2.
 Loopgaren 21, 617.
 Loopgraafmortier 5, 639.
 Loopgraafpantser 19, 434.
 Loop Head *12, 464 B5.
 Looptijden (seismologie) 1, 138.
 Loopweerstand (locomotief) 16, 546.
 Loopzand 24, 113.
Loos (bij Harbodem); *11, 144 E3.
 Loos, Henricus 19, 311.
Loosbroek; *18, 631 I1 nr 49.
Loosdrecht (Oud en Nieuw); *23, 128 B2.
Loosduinen; *24, 688 B2.
 Loosjes, Corn. 16, 340.
 Looten, C. 11, 138.
Lootenhulle; *19, 176 A3.
Loots, Ph. (aanv. dl).
 Looz = **Borgloon**.
Lo-Pa-Hong (aanv. dl).
 Lopatka, Kaap *3, 480 M3.
 Lopes, Gregorio (schilder) 20, 109.
Lopez, Kaap; *1, 520 D5.
 López, Diego José (Capucijn) 8, 827.
 Lopez (presidenten van Paraguay) 19, 457.
 Lophine 7, 343.
Lopik; *23, 128 A3.
 Lopikerwaard *23, 128 A3.
 Lopori *15, 512 E2.
Loppem; *24, 176 C2.
Loppersum (Groningen); *12, 448 C2.
Loppersum (Duitschland) *12, 448 E2.
Loquela; 11, 760.
 Lora *1, 498 C3.
 Loralai *3, 686 E2.
Lorca; *21, 752 F4.
- Lorce**; *16, 704 D3.
Lorch; 16, 170; 18, 684.
 Lord-kanselier 5, 187.
 Lordsburgh *3, 18 H6.
 Lorentino *7, 771.
 Lorentzbaken 20, 371.
Lorentzecontractie; 10, 738.
Lorentz-Rivier = Noord-rivier; *17, 816 D3.
 Lorenz (Deensch natuurk.) 16, 636.
 Lorenzini, Carlo 7, 703.
 Lorenzo fuori le mura, S. (basiliek) 16, 169.
Loreto (Italië); *14, 320 D3.
Loreto (Peru); *24, 656 B3.
 Loreto Nuns (Iersche congregatie) 3, 670.
 Lorica *17, 608 D4.
Lorient; *11, 96 B3.
 Loring brillen 6, 244.
 Lori (dierk.) 19, 439.
 Loris, Theophil 13, 421.
 Lorn Bay *12, 464 D3.
 Lörrach *24, 720 C1.
 Lorraine = **Lotharingen**.
 Lorrendraaiers (slavenhandel) 22, 339 340.
 Los (medeklinker) 17, 380.
 Losado, Diego de 6, 811.
 Los Angeles (Chili) *2, 808 B4.
Los Angeles (Californië); *23, 320 C4.
 Losari, Oedjoeng *14, 496 D2.
Loschmidt; 3, 437; 6, 336.
 Losone *16, 22.
Losser; *19, 336 F3.
 Lossing *16, 480 D2.
 Lost (mosterdgas) 18, 102.
Lot (Belg. Brabant); *6, 96 C3.
Lot (dep.); *11, 64 nr 68.
Lot (riv.); *11, 96 D4.
 Lota *7, 161 A1.
Lot-et-Garonne (dep.); *11, 64 nr 69.
Lotharingen = Lorraine; (hertog-togdom) 6, 382; (Belgisch L.) *4, 404 D3; 6, 99; (Fransch L.) *10, 143; *11, 96 G2.
- Lotharius I**; 15, 153.
Lotharius II; 13, 354; 18, 532.
 Lotharius van Provence 1, 387.
Lothians; *12, 464 E4.
 Lötschenfirn *4, 686 B2.
 Lötschenpas *4, 686 B2; 24, 768.
 Lötschental, -talgrat *4, 686 B2.
 Lötschert, P. 3, 810.
 Lottingen (oud-vaderlandsch recht) 10, 408.
Lotum; *16, 448 D3.
 Lotze, F. 1, 503.
 Louanne, de *11, 144 C3.
 Loucha *5, 578 D1.
 Loudéac *6, 214 D1.
 Loudon, John 5, 184.
Loudon; (wapen) 13, 185 186.
 Loudun (Ursulinenklooster) 22, 333.
Louette-Saint-Denis; *18, 240 C6.
Louette-Saint-Pierre; *18, 240 C6.
 Louf, Mme 4, 690.
 Lough Erne (meer) 10, 326.
 Louisa van Pruisen 11, 153.
 Louisablauw 4, 663.
 Louise (Fransche prinses) 16, 315.
 Louise Marie (koningin van België) 17, 228.
 Louise Juliana van Oranje-Nassau 11, 163.
 Louise van Toscane 11, 169.
Louise-Maria; *19, 176 B5.
 Louisiaansch mos 8, 289.
 Louisiade Archipel *3, 288 I1.
Louisiana; *23, 320 H4.
Louis-Philippe I; 11, 97; 17, 208.
Louisville; *23, 320 I3.
Loulé; *21, 752 B4.
 Louny *19, 112 C1.
Loupoigne; *6, 96 C5.
 Lourdel (Witte pater) 18, 790.
Lourdes; *11, 96 C5.
 Lourenço, Martin 10, 486.
Laurenzo Marquez; *1, 536 G7.
 Louris Jansz. 17, 703.
 Louth (Australië) *3, 288 H5.
Louth (Iersch graafschap); *12, 512 nr 118.
 Loutil, Edmond 16, 324.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Louvain = **Leuven**.
 Louveguée *16, 704 D2.
 Louvière, La *13, 176 D4.
Louviers; *11, 96 D2.
Louwmaand; 14, 450.
Loveen; *3, 672 C3.
 Lovee *19, 112 I5.
 Lovelocks *6, 670 C1.
Lovendaal, G. W. (aanv. dl).
Lovendegem; *19, 176 B3.
Lovenjoel; *6, 96 E3.
 Loveren (zeilen) 16, 176.
Loverval; *13, 176 E4.
Lovi(i)sa; *10, 720 C3.
 Lovns Bredning *8, 688 C2.
 Iowa (district en plaats) *15, 512 F3.
 Lowajong (voorm. landschap) 16, 374.
 Lowat *21, 48 C3.
Lowell; *23, 320 L2.
 Löwenberg (Zevengebergte) 24, 566.
Löwenstein, prins Karl von; 12, 636.
 Löwenthal, Sophie 16, 290.
 Lowery, Robert 7, 318.
 Lowerz *24, 720 D2.
Lowestoft; *12, 464 G5.
 Lowndes, F. S. 4, 509.
 Lowosersk *10, 720 D2.
 Lowth, R. 20, 24.
 Loya *24, 656 B3.
Loyalty-Eilanden; 18, 557; *18, 762.
Loyers; *18, 240 C2.
 Lozer *19, 176 B4.
Lozère (dep.); *11, 64 nr 66.
 Lozingem *11, 144 B3.
 Lozzo *16, 22.
 Lu (Chin. leenstaat) 8, 18.
 Luarca *21, 752 C1.
Lubbeek; *6, 96 E2.
 Lubbestok (plantk.) 16, 371.
Lübeck; (vrede van 1629) 8, 691; *9, 576 D2; (Hanze) 12, 736 vlg.
 Lübeck, Oldenburgsch 18, 829.
 Lübecker Bocht *9, 512 D1.
 Lüber, Thomas 10, 296.
Lublin; *20, 64 E3.
 Lublin, Adam v. 20, 47.
Lucania; *14, 320 F4.
Lucas, Hl.; 12, 696; 22, 809.
 Lucas Brugensis 16, 667.
 Lucasbad = **Banjaloeka**.
 Lucasgilde, Sint, aanv. dl i.v. Béthune.
Lucasschool, Sint (aanv. dl).
 Lucayos-eilanden = **Bahama-eil.**
Lucea; *14, 320 C3.
 Luccheni (Ital anarchist) 10, 117.
 Lucchesi-Palli, Hector 4, 729.
 Luce Bay *12, 464 D4.
Luceria = Lucera; *6, 718 C1.
Luchtballon; 12, 149.
Luchtband; 3, 407 681.
 Luchtbeweging 5, 71; 24, 259; (cyclonale) 8, 416; (anticyclonale) 2, 456.
Luchtdruk; 4, 14.
 Luchteren *19, 176 B3.
 Luchtexpansiemachines 1, 504.
 Luchtkruisers 23, 558.
 Luchtledig 23, 166.
Luchtpomp; 12, 526; 22, 19.
 Luchtpijp 6, 303; 16, 602.
Luchtschip; 12, 136.
 Luciabrood (folkl.) 9, 555.
 Lucianus van Antiochië 2, 473.
 Lucidel (schilder) 18, 492.
 Lucidor (pseudoniem) 24, 754.
Lucie-rivier; *22, 320 B4.
 Luciferase 16, 410.
 Luciferine 16, 410.
 Lucipara, Tandjoeng *22, 288 G5.
 Lucipara Eilanden *17, 816 B3.
 Lucius III (paus) 11, 158; 21, 149.
 Lucius, Gratianus 16, 761.
Luck; (slag van 1916) 6, 287; 14, 667; *20, 64 F3.
Luckenwalde; *9, 576 E2.
 Luckhardt, E. 14, 246.
Lucknow; *10, 224 E2.
 Lucomonen, Etruskische 10, 402.
 Lucretia, Hl. 16, 308.
 Lucretia Borgia 1, 742; 5, 736.
Lucretius, T. C.; 3, 277; 9, 415.
 Lucullus, M. L. 16, 418.
 Lud (Keltische god) 16, 596.
 Lüd Berg *1, 536 E7.
 Ludderweer *12, 448 C2.
Lüderitz = **Angra-Pequena**.
 Lüderitz, Adolf 24, 687.
 Lüderitz Baai *1, 536 E7.
Ludger, Hl.; 4, 693.
 Ludi (feesten en spelen) 10, 629; 17, 360.
 Luditz *5, 578 B1.
 Ludlow (stad) 7, 535.
 Ludolf (12e eeuw) 12, 744.
Ludolf van Saksen; 14, 585; 15, 828.
 Ludolph's Zahl 7, 263.
 Ludovic (schuilnaam van J. L. Gobbaerts) 12, 62.
Ludwigsburg; *9, 576 C4.
Ludwigshafen; *9, 576 C4.
Ludwigskanaal = Donau—Mainkanaal; *9, 512 D4.
Ludwigslied; 16, 554.
 Lueglen *4, 686 A2.
 Luenen *11, 512 C4.
Lugano = Lauis; *24, 720 D4.
Lugano Meer; *24, 720 D5.
 Lugara *3, 672 C4.
 Lugeon, M. 2, 40.
 Luggarus = **Locarno**.
Lugh; *1, 536 H4.
 Lugnaquilla *12, 464 C5.
Lugné Poë, A. M.; 8, 745.
Lugo; *21, 752 C1.
Lugoj = Lugos; *19, 112 G4.
 Lügumkloster *8, 688 B3.
 Luguvalium (plaats) 7, 26.
Luidheid; 24, 453.
 Luifelhoed 13, 528.
Luigne; *24, 176 C6.
Luik (stad) = Liège; (blindeninstuut) 5, 332; (Kartuizerklooster) 15, 80; (M. E. naam) 16, 123; *16, 704 D2.
Luik (prov.) = Liège; *16, 704.
 Luiksche schisma 12, 71.
Luinjeberd; *11, 208 C3.
 Luino *24, 720 D4.
 Luiskruid 11, 278.
 Luisziekte 8, 188.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Luitenant-generaal**; 23, 537 538.
 Luithagen *2, 512 B3.
 Luitpold Land *1, 189 Zuidpool.
 Luján, Mateo 1, 734.
 Lukasbruderschaft (Duitsche schil-
 dersgroep) 18, 328.
 Lukaswolde *12, 448 B3.
 Luksor = **Luxor**.
 Lula *12, 448 D3.
Lulea; *18, 704 E2.
 Lulea Jaur *18, 704 D2.
Lule Elf; *18, 704 E2.
 Lull, Ramon 7, 128.
 Lullische kunst 3, 90; 16, 716.
Lullus, Raymundus; 1, 711; 19,
 249.
Lully, J. B.; 3, 678 710; 7, 689.
 Lumax, drukkerij 24, 136.
 Lumber *11, 144 A3.
 Lumen (bij katoenvazel) 15, 117.
Lumey, Willem van; 18, 156.
Lumière, Louis en August; (kleu-
 renphotographie) 3, 387; 15,
 385; (film) 10, 702.
 Lumière (litteraire groep) 3, 429.
 Luminol 7, 343.
Lummen; *16, 480 A4.
 Lummen, Jan van 16, 721.
 Luna, Petrus de 4, 544.
 Lunchkaasjes 12, 195.
 Lund (Denemarken) *8, 688 C3.
Lund (Zweden); *18, 704 C5.
 Lundy *12, 464 D6.
 Lune, River *8, 354 C3.
Lüneburg; *9, 576 D2.
Lüneburger Heide; *9, 512 C2.
 Lünen *9, 576 bkrt.
 Lunéville *11, 96 G2.
 Lunga *19, 112 D5.
Lunten; *11, 512 C3.
 Luntersche Beek *23, 128 C2.
Luossavaara; *18, 704 E2.
Lupercalia (reinigingsfeesten); 10,
 625; 20, 515.
 Lupercus (godheid) 20, 515.
 Luppis, J. B. 22, 711.
 Lupuline (hopmeel) 13, 592.
 Luque *2, 808 E2.
 Lusatia (plaats) 16, 172.
 Luschnitz *9, 512 F4.
 Luscinius, Othmar 18, 233.
 Lusen *5, 578 B3.
 Lusignan, A. van 2, 101.
 Lusitanien (Juraformatie) 14, 708.
 Lussengaren 21, 617.
 Lussin *19, 112 D4.
 Lustenau *24, 720 E2.
Lustin; *18, 240 C2.
 Lustreermachine (garenfabricage)
 24, 442.
 Luteo-hormoon 8, 174.
 Luteoline (kleurstof) 20, 573.
 Lutgardis van Luxemburg 8, 831.
 Lütgen Dortmund *9, 576 bkrt.
Luther, Maarten; (famulus) 3, 344;
 (leer) 6, 692; (heksenprocessen)
 13, 93; (Schmalkaldische arti-
 kelen) 21, 328.
 Lutine, The (schip) 22, 534.
Lutjebroek; *18, 672 B3.
Lutjegast = Lutkegast; *12, 448
 B3.
 Lütje-Horn *12, 448 D1.
Lutjeswaard; *18, 672 A3.
 Lutkegast = **Lutjegast**.
 Lutkepost *11, 208 D2.
Lutkie, W. (aanv. dl).
Lutma, Jan; 22, 189.
 Lutschental *4, 686 C1.
 Lu-tsjou *7, 384 G5.
Lutte; *19, 336 E3.
 Lutte des sexes 23, 709.
 Luttelherpt (plaats) 13, 302.
Lutterade; *16, 448 C5.
Lutterhoofdwijk; 8, 599; *19, 336
 D2.
 Lutteroth, kolonel 14, 643.
 Lutto Joki *10, 720 C2.
Luttre; *13, 176 E3.
 Lützelburg 16, 737.
 Lützelflüh *24, 720 C2.
 Luur *11, 512 E3.
 Luverne *1, 649 C5.
 Luvinat *16, 22.
Lux, gasbalans (gasweger) van;
 11, 397.
 Luxemburg (Georgië) *3, 462
 B2.
Luxemburg (groothertogdom); *4,
 432; (natuurk.) *4, 404; (econ.
 unie met België) 12, 708; *16,
 735.
Luxemburg (stad in groothertogd.);
 *16, 735.
Luxemburg (Belg. provincie); *16,
 736.
 Luxemburg, Jacqueline van 8,
 315.
Luxemburg, Rosa (communiste);
 16, 423.
Luxeuil, abdij; 3, 382.
 Luxmeter 4, 491; 23, 372.
Luxor = Luksor; *1, 536 bkrt a
 B2.
 Luxwoude *11, 208 C3.
Luijksgeestel; (kerkelijk) 13, 263;
 *18, 631 G4.
 Luymes, J. L. H. (*1869) 21, 661.
Luypen, E. S.; 16, 280.
 Luzel, François Marie 6, 212.
Luzern; (radioconferentie) 12, 125;
 *24, 720 D2.
Luzon = Loezon; *18, 432 F2.
 L. W. (waterstand) 11, 713.
 Lwan-ho *7, 384 G2.
 Lwen-yu (Chineesch boek) 15, 307.
Lwow (stad) = Lemberg = Leo-
 pol; *20, 64 F4.
 Lwow (prov.) *20, 64 E4.
 Lyall, Alfred 2, 373.
 Lyall, Edna 4, 163.
 Lyantey-haven = **Kenitra**.
 Lyceum Club van België (Vrou-
 wenbond) 23, 715.
 Lyceum Theatre (Londen) 14, 298;
 22, 533.
 Lychnidos (plaats) 18, 769.
 Lycksele *18, 704 D2.
 Lycus (riv.) 18, 245.
 Lydall, D. 11, 360.
Lydda = Loedd; 9, 116; *19, 384
 B5; 19, 395.
 Lydenburg *23, 94.
 Lydford *8, 165 B2.
 Lydiet (geol.) 15, 276; 22, 676.
 Lydische toonreeks 12, 301; 22,
 695.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Lyell, Mount 4, 610; *23, 320 C3.
Lyell, Charles; 7, 131.
Lijfland = Vidzeme; *10, 379 C2.
 Lijflandsche Aa = **Gauja**.
Lijfrente; 16, 362.
 Lijgierig (zeilen) 16, 772.
Lijkschouwing; 13, 517.
Lijkverbranding; 9, 257.
 Lijkverstijving 20, 642.
 Lijkweg 4, 302.
Lyman, Th.; 21, 780.
 Lyme Bay *12, 464 E6.
Lijmers; *11, 512 E4.
 Lymphadenitis (geneesk.) 1, 403.
 Lymphadenoma (geneesk.) 16, 760.
Lymphangitis; 10, 692.
 Lymphcellen 16, 760.
Lymphklierontsteking; 1, 403.
 Lynceus (Grieksche myth.) 8, 508;
 13, 821.
Lynch, Charles 16, 762.
 Lynch (Dalton-stelsel) 8, 494.
Lynchburg; *23, 320 K3.
Lijnden, De; *18, 672 A4.
Lijnden van Hemmen, baron v.;
 12, 598.
 Lyndenfonds, Van 20, 463.
 Lyngby *8, 688 F3.
 Lynher, River *8, 165 B2.
Lynn; *23, 320 L2.
 Lynn Regis = **King's Lyn**.
Lijnolie; 23, 541.
 Lijnwaad 16, 489 490; 18, 75.
 Lijnwaadcontracten, geheime 12,
 697.
 Lyö *8, 688 D3.
Lyon; *11, 96 F4.
 Lyon, Armen van 23, 794.
 Lyonais *11, 96 F4.
 Lijons *11, 208 B2.
 Lyra (muziekinstrument) 22, 529;
 (Lyra barberina) 9, 237.
 Lys = **Lele**.
Lysa Gora; *20, 64 D3.
Lysander; 1, 590.
 Lysanias (koning) 1, 248.
 Lijsbeth van Delft 6, 250.
Lys-bij-Lennik; *11, 144 E3.
Lysefjord; *18, 704 A4.
 Lyse-Grund *8, 688 E2.
Lysekil; *18, 704 B4.
Lijsem = Lincent; *16, 704 B2.
Lysippus van Sieyum; 12, 355
 357.
 Lyskander, Klaus Kr. 8, 693.
 Lysnet *8, 688 D2.
Lijsterveld = Kossovopolje; *3,
 672 D3.
 Lythri (plaats) 10, 344.
 Lyttelton (havenplaats) 7, 460.

M

- Mâ (godin) 8, 411.
 Maagbitter 5, 708.
 Maagbloeding 16, 782.
Maagdenburg; *9, 576 D2.
Maagdenburgsche Centuriatoren; 6,
 755.
 Maaghevelen 16, 780.
 Maagsonde 16, 780.
 Maaier, F. A. 4, 576.
 Maaimachine 16, 783.
 Maalbak (Holl. papierfabricage)
 13, 446.
Maalstroom = Malström; *18,
 704 C2.
 Maan (stad) *2, 630 B1.
Maan (hemellichaam); 15, 785; 22,
 385.
 Maandelijksche bloeding 17, 494.
 Maan Elf *18, 704 B4.
 Maanen *11, 512 C3.
 Maan Gebergte *24, 656 D2.
 Maankop (plant) 15, 333; 16, 796.
Maanmythologie; 22, 162.
 Maan Selkä *10, 720 B2.
Maansverduistering; 22, 151.
Maarheeze; *18, 631 I4.
 Maarianhamina = **Mariehamn**.
Maarke; *19, 176 B5.
 Maarland *16, 448 B5.
Maarn; *23, 128 C2.
 Maarsbergen *23, 128 C2.
Maarschalk; 9, 434.
Maarszen; *23, 128 B2.
Maarsseveen Nieuw; *23, 128
 B2.
Maarten (Martinus van Tours),
 St.; 3, 28; 16, 443.
 Maarten, St. (kerk te Utrecht) 9,
 202.
 Maartenlook (plantk.) 11, 449.
Maartensdijk; *23, 128 B2.
 Maartenszomer, St. 14, 96.
 Maarten van Rossum 2, 166.
 Maartmann, Elsa 4, 760.
Maas = Meuse (riv.); 4, 412; *4,
 432 D2; *11, 96 F2; *18, 336
 C3; 23, 758.
Maasbommel; *11, 512 C4.
Maasbracht; *16, 448 C4.
Maasbree; *16, 448 D3.
Maasdam; *24, 688 D3.
Maaseik; *16, 480 D3.
Maas en Waal, land van; *11, 512
 B4.
Maashees; *16, 448 D2.
 Maasland (België) *4, 404 D2.
Maasland (Zuid-Holland); *24, 688
 C3.
Maasniel; *16, 448 D4.
 Maasplanck Stock *4, 686 C1.
Maassluis; *24, 688 C3.
Maastricht; *16, 448 B5; 16, 459
 468; (Witte Vrouwenklooster)
 24, 302.
 Maasvlakke *24, 688 B3.
 Maatglas 17, 511; 23, 632.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Maatnemen (costuumnaaien) 12, 422.
- Maatschap**; 12, 695.
- Maatschappelijk Dienstbetoon in Congo 23, 717.
- Maatschappelijke Assistenten, Ver. van Vlaamsche Katholieke 23, 716.
- Maatschappelijke Gezondheidszorg**; 9, 420.
- Maatschappelijk Hulpbetoon**; 14, 252.
- Maatschappij tot Bevordering der Bouwkunst 6, 57.
- Maatschappij tot bevordering der Toonkunst**; 8, 49; 18, 392 393 403.
- Maatschappij tot exploitatie van Staatsspoorwegen 22, 46.
- Maatschappij tot Nut van het Algemeen**; 9, 284; 13, 313.
- Maatschappij tot redding van drenkelingen 20, 463.
- Maatschappij van Katanga 15, 94.
- Maatslag 16, 809.
- Maatslagertje (vogel) 22, 659.
- Mabbog (stad) 3, 704.
- Mabéla (Kaffer-voedsel) 3, 762.
- Ma-Bellona (godin) 4, 509.
- Mabillon, J.**; 19, 387.
- Mabompré**; *16, 736 D2.
- Mabruwe *1, 536 bkrt b C1.
- Macacu, Rio *6, 160 bkrt C2.
- Macadamweg**; 24, 96.
- Mac an Bháird (Iersche bard) 14, 24.
- Macao**; *7, 384 F7.
- Macapa *6, 160 E1.
- Macarius (martelaar) 3, 103.
- Macáu *24, 656 F3.
- Mac Caghwell, Hugh 16, 821.
- Maccagno *16, 22.
- Macclesfield**; *12, 464 bkrt 1.
- Macclesfieldbank *18, 432 D2.
- Macclesfield-sstraat *3, 726 B2.
- Mac Cluer Golf *17, 816 C2.
- Mac Cuarta, Seumas (Iersch dichter) 14, 24.
- Macdonald, Alex.**; 5, 409.
- Macdonald, James Ramsay**; 15, 818.
- Macdonald Meer *3, 288 D3.
- Mac Donnell Gebergte *3, 288 E3.
- Mac Donnel Station *3, 288 G1.
- Mac Dowell *3, 18 D5.
- Macduff (moordenaar van Macbeth) 16, 824.
- Macedonië**; *3, 672 D4; (Macedonische oorlogen) 1, 482; 3, 286; 13, 73.
- Macée *18, 240 B5.
- Maceio *6, 160 H3.
- Macerata**; *14, 320 D3.
- Mach *3, 686 D3.
- Mach, E.**; 20, 113.
- Machabeër 16, 824.
- Machado (president van Cuba) 8, 330.
- Machado, B.**; 19, 380.
- Machado de Castro, J. 20, 108.
- Machærus**; *9, 260.
- Machaire, Hl. 16, 822.
- Mac Hale, John 14, 25.
- Macharen**; *18, 631 I1 nr 39.
- Machaut, Guillaume de**; 3, 90; 12, 535.
- Machelen** (Belg. Brabant); *6, 96 C2.
- Machelen** (O. Vlaanderen); *19, 176 A4.
- Machico *1, 520 bkrt i.
- Machicoulis (bouwk.) 17, 526.
- Machinezender**; 20, 380.
- Machtig hoopje (Russ. toonkunstenaars) 17, 782.
- Machtpunt (meetk.) 17, 18.
- Machtsstaat 20, 449.
- Maciejowice, slag bij (1794) 10, 716.
- Mackensen, Fritz (schilder) 24, 353.
- Mackenzie**; *18, 608 F3.
- Mackenzie-gebied**; 14, 88.
- Mackinder (bergbeklimmer) 15, 179.
- Mac Kinleyberg 1, 658.
- Macleod, Fiona 21, 498.
- Mac Liag (Iersche letterk.) 10, 694.
- Mac Maor, Florence 1, 28.
- Mac Mullan, Charles Walden Kirkpatrick 18, 142.
- Mâcon** (Frankrijk); *11, 96 F3.
- Macon** (Henegouwen); *13, 176 bkrt.
- Macon** (V.S.); *23, 320 J4.
- Maco-popeline (weefsel) 22, 770.
- Macpherson, James**; 10, 715.
- Macquarie (gouverneur van Australië) 3, 351.
- Macquarie Eiland *1, 189 Zuidpool.
- Maerinus**; 4, 62.
- Macromeren (biol.) 10, 35.
- Macropotamos = **Kiphissos** = Kephisos = Cephis(s)us.
- Macroseismische verschijnselen 1, 134.
- Macrosmatisch (reuk) 20, 592.
- Mac Séguin (ingenieur) 16, 546.
- Macula (gehoororgaan) 11, 477.
- Macva *3, 672 C2.
- Madagaskar**; *1, 520 H7; 12, 248; 14, 131.
- Madagaskisch onderrijk 10, 397.
- Madai (volksstam) 17, 387.
- Madalena *1, 520 bkrt e.
- Madapolam**; 20, 554.
- Madara *12, 384 D5.
- Madaras Gebergte *3, 672 bkrt c b1; 8, 278.
- Madawachchi *7, 265 B2.
- Madé**; *18, 631 D1.
- Madeira** (eiland); 1, 518; *1, 520 bkrt i.
- Madeira**; (rivier en watervallen) *6, 160 C3.
- Madejarstijl 1, 709.
- Mädelegabel 4, 328; *24, 720 F2.
- Madeleine-lez-Lille, La = **La Madeleine-lez-Lille**.
- Madelghijs (toovenaar) 17, 99.
- Madelief, groote 17, 196.
- Madeline *6, 670 B1.
- Maderno *11, 348.
- Madero (Mexicaansch generaal) 18, 756.
- Madesani, Gr. 8, 632.
- Mādhjamika (Boeddhistische filosofie) 14, 108.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Madhoe Soedan (Bengaalsch dicht-
ter) 4, 565.
M.A.D.I.C. (vrouwenorganisatie)
23, 717.
Madioen; *14, 496 G3.
Madi-Plateau. *5, 752 B2.
Madison; *23, 320 I2.
Madjalengka; *14, 496 D2.
Madjapahit = **Modjo Pahit**.
Madje lis (rechtspraak in Ned.
Indië) 16, 96.
Madjene; *7, 160 A2.
Madoera (bij Java); (Barisan-
korpsen) 3, 804; *14, 496 I2.
Madoera (Br. Indië); *10, 224 D6;
(Madoera-stijl) 14, 114.
Madoera, Straat *14, 496 I3.
Madoeroe Oya *7, 265 C3.
Madotheca (plantk.) 4, 504.
Madras; *10, 224 E5.
Madre de Dios Eilanden; *24, 656
B8.
Madrepore Bank *14, 320 D6.
Madre Sacramento 8, 742.
Madrid; (vrede van 1526) 11, 126;
(radioconferentie) 12, 125; *21,
752 E2.
Madris Horn *24, 720 E3.
Madü Meer *9, 512 F2.
Maduro (sigarenindustrie) 21, 526.
Maender = Menderez = Beujuk
Menderes; *3, 672 G6.
Maelgwn Gwynedd (vorst van
Noord-Wales) 10, 50.
Mael-Muru (Iersche letterk.) 10,
694.
Maerlant, Jacob van; (geboorte-
plaats) 8, 503; (Van den lande
van Oversee) 19, 332; (Spieghel
Historiael) 21, 801.
Maes, Jan (17e eeuw) 19, 478.
Maes, Joh. Petrus (19e eeuw) 24,
707.
Maes, Leo 16, 308.
Maesfrancx, L. 20, 351.
Maeslant (gouw) 16, 803.
Maestra, Sierra *17, 608 D1.
Maestre Pie (genootschap) 10, 698.
Maeterlinck, P. M. B.; 16, 395.
Mafeking; *1, 536 F7.
Maffe; *18, 240 E3.
Maffle; *13, 176 C3.
Mafia; *1, 520 G5.
Mafieten (geol.) 17, 752.
Mafiosi (Mafia-leden) 17, 43.
Mafoor = **Noemfoor** = Mefor =
Noefoor.
Magadino *16, 22.
Magalhães, Domingos J. G.; 6,
175.
Magalhaes, Straat = Magellaan,
Straat; *2, 808 C7.
Magallaense Wolken; 10, 525.
Magallanes = Magellanes = Pun-
ta Arenas *24, 656 B8.
Magama *7, 265 C4.
Magazine (gebergte) 3, 22.
Magazijnbalg (van orgel) 19, 242.
Magdala (Abessinië) *1, 536 G3.
Magdala (Palestina); *19, 384 C3.
Magdalena; *24, 656 B2.
Magdalena, Goenoeng *5, 752 C1.
Magdalena (Zuster); 24, 704.
Magdalena van Canossa 6, 769.
Magdalena v. d. H. Jozef 7, 144.
Magdalénien; 13, 438.
Magdula *19, 384 F1.
Magé *6, 160 bkrt C2.
Mageddo = **Megiddo**.
Magee *3, 18 E7.
Magellaan, Straat = **Magalhaes**,
Straat.
Magellanes = Magallanes = Pun-
ta Arenas *24, 656 B8.
Mager, Jörg 10, 80.
Magerö; 18, 704 F1.
Magetan; *14, 496 G3.
Maggia *16, 22.
Maggianico *7, 771.
Maggiore, Lago = **Lago Maggiore**.
Maggiore, Monte *11, 348.
Maghagha *1, 536 bkrt a B2.
Maghreb (Atlasgebergte) 1, 519
524.
Magie (gesch.); 13, 92.
Maginn, William 11, 147.
Magister cantus = Magister chori
20, 460.
Magister populi 8, 823.
Magister studii (bij de Dominicanen)
9, 213.
Maglemose; 1, 39.
Maglianella, La *6, 715 A2.
Maglione, L. (aanv. dl).
Magma; 8, 77; 22, 201.
Magmaglasasch 3, 137.
Magna; 2, 320.
Magna Charta Libertatum; 14,
431; 16, 116.
Magnèe; *16, 704 D2.
Magneetrots *22, 320 C4.
Magnesia = Manisa; *3, 672 G5.
Magnesiumchloride 15, 461.
Magnetische metingen 3, 680.
Magnetische pool; *1, 189 Noord-
pool en Zuidpool; 20, 801.
Magnetische stormen; 1, 135.
Magnetisch spectrum 21, 783.
Magnetisme; 10, 88.
Magnetopyriet (mineraal) 17, 53.
Magnificentia (moraaltheol.) 23,
731.
Magnifico, Il 17, 386.
Magno, Valerianus 17, 62.
Magnolia 3, 272.
Magnum monasterium (klooster)
17, 255.
Magnum umbraculum (liturg. eere-
teeken) 8, 41.
Magnus-effect 10, 759.
Magnus Eriksson II van Zweden
10, 802; 24, 750.
Magnus Lagaboter (koning) 18,
664.
Magnussaga 13, 31.
Magoary, Kaap *24, 656, E3.
Magognino *16, 22.
Magoworizk *10, 720 D2.
Magniel *19, 384 B3.
Magwe *18, 432, A1.
Magyarország = **Hongarije**.
Magyar Ovar *13, 512 C2.
Maha *7, 265 B3.
Mahajana *10, 224 C2.
Mahajana (godsdienst); 16, 38.
Mahakam, Soengai = Koetairivier;
*5, 752 C2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Mahanadi**; *10, 224 E3.
Maharaka *1, 536 bkrt a B3.
Mahârâsîtra; 14, 101.
Mahatma; 11, 329.
Mahaunameer 21, 217.
Mahaweli Ganga *7, 265 C3.
Mahâwira (sekte-stichter) 14, 421 569.
Mahdia *17, 262 L3.
Mahé (Seychellen); *1, 536 I5.
Mahé (Kust van Malabar) *10, 224 D5; 11, 140.
Mahebg *1, 520 bkrt h.
Mahilewy = **Mohilew** = Mogilew.
Mahmoed = **Mehemed** = **Mohammad** = **Mohammed**.
Mahmoeddsjik *3, 462 D7.
Maho *7, 265 B3.
Mahomerie, Grande (plaats) 10, 66.
Mahon *21, 752 H3.
Mahonihout; 6, 684.
Mähre *4, 686 A1.
Mährisch Ostrau = **Morawska Ostrava** = **Moravisch Ostrau**.
Mahukona *12, 822.
Mahusius, J.; 19, 342.
Maidagari (plaats) 5, 749.
Maidalchini, Olympia, 14, 196.
Maidenhead; *12, 464 bkrt 3.
Maidersk *10, 720 D3.
Maid of Kent, the (Elisabeth Barton) 4, 46.
Maid of Milan, the (opera) 13, 468.
Maidos *3, 672 bkrt b.
Maidstone; *12, 464 bkrt 3.
Maidstone Baai *1, 520 bkrt d.
Maier (psycholoog) 1, 359.
Maignan, Emmanuel (1601-1676) 17, 695.
Maikoor *17, 816 C3.
Maillen; *18, 240 C3.
Maimene *3, 448 D5.
Mai-Moenene; *15, 512 E4.
Main; *9, 512 C4.
Ma'in (plaats) 3, 487.
Mainardi (Ital. schilder) 11, 782.
Mainau *24, 720 E1.
Maine (Frankrijk) *11, 96 C2.
Maine (V.S.); *23, 320 M1.
Maine-et-Loire (dep.); *11, 64 nr. 42.
Mainland (Orkaden) = **Pomona**; *12, 464 E2.
Mainland (Shetland-eil.); *12, 464 F1.
Mainvault; *13, 176 B2.
Mainuz; *9, 576 C4.
Maio *1, 520 bkrt b.
Maipo Vulkaan *24, 656 C6.
Maire Straat, Le *2, 808 C8.
Maironis, Franciscus de 17, 361.
Maïs; 22, 319; (kleine maïs) 4, 538.
Maisières; *13, 176 C4.
Maisnil, Le = **Le Maisnil**.
Maisoer = **Mysore**; *10, 224 D5; 22, 646.
Maisons-Laffitte *11, 96 bkrt Parijs.
Maissin; *16, 736 B3.
Maissonneuve, P. C. de 6, 18.
Maistre, J. H. de; 16, 66.
Maitland *3, 288 I5.
Maitland, Thomas 6, 419.
Maiwa; *7, 160 A2.
Maizeret; *18, 240 C2.
Maja, Poelau *5, 752 A3.
Maja-begrip 18, 798.
Majada Dagh *3, 672 G4.
Maja Kotsnit *1, 666 B1.
Majan, Soengai *5, 752 C2.
Majang *14, 496 F2.
Majano, Benedetto da 14, 364.
Majara *17, 262 D6.
Maja Skanderbegut *1, 666 B2.
Majella *14, 320 E4.
Majesteit, apostolische 2, 591.
Majkop; *21, 48 E6.
Majoe *17, 816 B1.
Majoeba (berg) 2, 99; (slag bij M., 27 Febr. 1881) 12, 474; 14, 675.
Majoen = **Perim**.
Majoenga *1, 536 H6.
Majolica; 7, 243 247.
Majoor; (Ned.-Indië) 9, 149.
Major, Georg; 22, 372.
Major, Jean 3, 344.
Majorca = **Mallorca**.
Majordomus (aanv. dl).
Major et sanior pars 17, 399.
Makale; *7, 160 A2.
Makalla *3, 448 B7.
Makalle *1, 243 B1.
Makana (Kaffer-toovenaar) 3, 761.
Makarikari; *1, 520 F7.
Makarska *8, 490 D2.
Makassar = **Makasser**; *7, 160 A3.
Makassar, rijk van; 7, 190 vlg.
Makassar, Straat = **Straat Makasser** *5, 752 D3.
Makawar, Eiland *1, 536 bkrt a C3.
Makeblijde, Lod.; 18, 380.
Makhatsj Kala = **Petrowsk**.
Makian *17, 816 B1.
Makimono 14, 470.
Makkabeusdans 9, 252.
Makkinga; *11, 208 D3.
Makkum (Drente) *9, 352 B2.
Makkum (Friesland); *11, 208 A2.
Makmal (berg) 16, 383.
Makó *13, 512 F3.
Makower, W. 11, 481.
Makreel; 22, 694.
Makronision *12, 384 F5.
Makwana (gesch. Oranje-Vrijstaat) 19, 225.
Mal; *16, 480 C5.
Mala, Kaap *17, 608 C4.
Malabar; 1, 145; 3, 718.
Malabar, Goenoeng *14, 496 C3; 20, 169.
Malabar-Island 1, 727.
Malabar, Kust van; *10, 224 D5-6.
Malacca = **Malaka** = **Malakka** = **Maleisch Schiereiland**.
Malachias, Hl.; 7, 195.
Maladetta; *21, 752 G1.
Maladiven *10, 224 C7.
Malaga; *21, 752 D4.
Malagrotta *6, 715 A2.
Malajoe (rijk) 7, 190; 9, 158.
Malaka = **Malakka** = **Malacca** = **Maleisch Schiereiland**; 9, 13; *10, 224 I7.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Malaka**, Straat van; *22, 288 C1.
Malakophilie (plantk.) 4, 787.
Malandrini (Mafia-leden) 17, 43.
Malang; *14, 496 H3.
Malangbong *14, 496 D3.
Malankareezen 22, 381.
Malansje *15, 512 D5.
Malapane *9, 512 H3.
Malaria; 10, 414; 17, 775.
Mälar-Meer *18, 704 D4.
Malatajoer, Tandjoeng *5, 752 B3.
Malaten (scheik.) 17, 112.
Malatha *19, 384 C6.
Malatia *3, 35 D3.
Malayala's (volksstam) 9, 379.
Malburgen *11, 512 D4.
Malcesine *11, 348.
Maldegeer (plantk.) 11, 613.
Maldegem; *19, 176 A2.
Malden; *11, 512 D4.
Malderen; *6, 96 B1.
Maldonada *24, 656 D6.
Male, kasteel van 21, 118.
Malea, Kaap = Kaap Malia; *12, 384 E6.
Malebon *12, 384 D5.
Malebranche, N.; 19, 102.
Maleisch; 13, 447.
Maleisch-Polynesische talen; 3, 381.
Maleisch Schiereiland = **Malaka** = Malacca = Malakka.
Malempré; *16, 736 D1.
Malen = Mélin; *6, 96 E4.
Malengreau, Paul 17, 100.
Malert (Hongaarsche luchtvaart-mij.) 13, 497.
Malesco *16, 22.
Maleventum (plaats) 4, 563.
Malèves-Sainte-Marie-Wastinnes; *6, 96 E4.
Malfait, Zeger 23, 754.
Malgrate *7, 771.
Malhao *21, 752 C2.
Malherbe, D. F. 23, 105.
Malheureux, Kaap *1, 520 bkrt h.
Mali *10, 224 C7.
Malia, Kaap = **Malea**, Kaap.
Malienkolder 15, 486.
Malikha *5, 231 C1.
Malik Naro *3, 686 B3.
Malili; *7, 160 B2.
Malindi = Melinde; *1, 536 G5.
Malines = **Mechelen** (Antwerpen).
Malin Head *12, 464 C4.
Malino, Boekit *7, 160 B1.
Malintang, Goenoeng *22, 288 C3.
Malisch-methode (voor doofstommen) 9, 270; aanv. dl i.v. Her-mus.
Malisjko Meer *1, 666 C3.
Maliskamp *18, 631 H1 nr 37; 20, 800.
Malj Tsjoekali *1, 666 B1.
Malka Karsa *1, 243 C3.
Mallem *11, 512 G3.
Mallet, R. 1, 139 502.
Mallorea = Majorca; *21, 752 H3.
Mallow *12, 464 B5.
Malmaison *11, 96 bkrt Parijs.
Malmberget; *18, 704 E2.
Malmédy; 10, 439 440; *16, 704 F3; (abdij) 21, 527.
Malmö; *18, 704 C5.
Malmstedt, Anna Maria 16, 298.
Malo = Malo-les-Bains; *11, 144 B1.
Malobbi *22, 320 D3.
Maloe, Goenoeng *3, 726 B2.
Maloggia = **Malojapas**.
Malojapas = Maloggia; *24, 720 E4.
Malo-les-Bains = **Malo**.
Malone, Edm. 14, 290; 21, 497.
Malonestersynthese (scheik.) 17, 112.
Malonne; *18, 240 C2.
Malopterurus electricus (dierk.) 5, 213.
Malou, J.; 4, 479 vlg.
Malpelo *24, 656 A2.
Malpighische lichaampjes; 18, 548 vlg.
Malström = **Maalstroom**.
Malta; *14, 320 E7; 17, 443.
Malta, Kanaal van *14, 320 E6.
Malta-aardappel 8, 76.
Maltakoorts; 6, 338; 17, 604.
Maltezerzwam 8, 430.
Malthus, Thomas Robert; 5, 50; 18, 467.
Maltsch *5, 578 C3.
Malum cotunnii (geneesk.) 14, 304.
Maluwe (plantk.) 14, 735.
Malva, Plateau van *10, 224 D3.
Malvales (plantk.) 7, 728.
Malvern Hills; *12, 464 E6.
Malvoisin; *18, 240 C5.
Malwatta Oya *7, 265 B3.
Malwinen (eil.) 10, 582.
Maly Boleslav *5, 578 C1.
Mälzel, J. N.; 19, 229.
Malzwin *18, 672 A3.
Mamala *2, 122 B2.
Mamanguape *6, 160 I3.
Mama Oxll (Inca-myth.) 17, 130.
Mamasa (plaats en rivier) *7, 160 A2.
Mamberamo; *17, 816 D2.
Mambi *7, 160 A2.
Mameli, G. 14, 357.
Mamelukken; 5, 105; 11, 349.
Mamer; *16, 735.
Mammoetpomp; 24, 107.
Mammoetsboom; 5, 697; 20, 473.
Mammoth (Arizona) *3, 18 F6.
Mammoth (Californië) *3, 18 A5.
Mamoe *1, 536 B3.
Mamoedjoe; *7, 160 A2.
Mamoré = Guapay; *6, 160 B4.
Mampawah *5, 752 A2.
Man; *12, 464 D4.
Man (afk. bij orgelmuziek) 17, 165.
Mana *22, 288 E6.
Manaar; (eiland en golf) *10, 224 D6.
Manacor *21, 752 H3.
Manado = Menado; *7, 160 B1.
Manado (rivier en golf = teloeck) *7, 161 A1.
Manadotoewa, Poelau *7, 161 A1.
Manage; *13, 176 D4.
Managua *17, 608 B3; 18, 526 vlg.
Managua Meer *17, 608 B3.
Managut *1, 536 bkrt b C2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Mana Kanda** *7, 265 B2.
Manangkabwa (land) 17, 463.
Manaos; *6, 160 D2.
Manasse(s) (van Juda); 3, 192.
Manasse ben Israël (aanv. dl).
Manati (dierk.) 24, 497.
Manatoetoe *22, 637.
Mancha, La; *21, 752 E3.
Manche (dep.) *11, 64 nr 21.
Manche, La = **Kanaal**, Het = The Channel.
Manchester (Engeland); *12, 464 bkrt 1.
Manchester (V.S.) *23, 320 L2.
Mancini, Olympia 10, 431.
Mancini (volkenrechtskundige) 18, 294.
Mandalawangi (berg) 6, 464.
Mandalay = **Mandaleh**; *10, 224 H2.
Mandana, Poelau *5, 184.
Mandar (afdeeling); *7, 160 A2 nr VII.
Mandar (hoek = oedjoeng en golf = teloe) *7, 160 A2.
Mandara Gebergte *1, 520 E3.
Mandarijn; 7, 413.
Mandatum (liturgie) 23, 585.
Mandau *22, 288 D3.
Mandel (beek); *24, 176 D4.
Mandelard, Jean Antoine Anne 5, 416.
Mandello del Lario *7, 771.
Manderfeld; *16, 704 G3.
Mandimba Berg *1, 520 G6.
Mandingo (taal) 17, 132.
Mandioli; *17, 816 B2.
Mandola (muziekinstrument) 3, 721; 17, 134.
Mandoliko, Poelau *14, 496 F2.
Mandor *5, 752 A2.
Mandorla; 3, 343.
Mandra *19, 112 H4.
Mandsjoes = **Mantsjoes**.
Mandura (muziekinstrument) 3, 721.
Mandzjoesjri (god) 5, 455.
Manele *12, 822.
Manerba *11, 348.
Manes, Josef 5, 580.
- Manfredonia** *14, 320 E4.
Manfredonia, Golf van 1, 433; *14, 320 F4.
Mangaia Archipel = **Hervey eilanden** = Cook-Eilanden = Cooks Archipel.
Mangalore *10, 224 C5.
Manganitoe; *7, 160 bkrt.
Manga's (plantk.) 3, 725.
Mangelwortel 4, 288; 23, 574.
Mangfall Gebergte *4, 330 F4.
Manggar; *5, 184.
Manggarai; *22, 637.
Mangisjlak, Schiereiland *21, 48 G6.
Mangkalihat, Tandjoeng *5, 752 D2.
Mangkoenegoro I van Mataram 17, 321.
Mangkoerat van Mataram 17, 139; 17, 321; 22, 784.
Mangkoere (eiland) 4, 91.
Mangkol, Goenoeng *3, 726 B2.
Mangoenan *14, 496 I3.
Mangoenredja *14, 496 D3.
Mangoka *1, 520 H7.
Mangold, B. 5, 487.
Mangole; *17, 816 B2.
Mangostanboom; 11, 347.
Manhem (Zweedsche vereen.) 2, 32.
Mani; *12, 384 D6.
Manicure 18, 242.
Maniëma; *15, 512 F3.
Manierisme; 20, 551.
Manifas Göl *3, 672 G4.
Maniga *11, 348.
Manila; (plaats en baai) *18, 432 F3.
Manila-elemihars 10, 101.
Manimbaja, Oedjoeng *7, 160 A1.
Manin, Daniel 14, 349.
Maniokmeel; 3, 89; 7, 91.
Manipa; (eiland en straat) *17, 816 B2.
Manipel (2°); 17, 165.
Manipoe (Assam) *10, 224 G3.
Manipoe (riv., Assam) *10, 224 G2.
Manipoe (Hindostan) *10, 224 D2.
- Manisa** = **Magnesia**.
Manisch-depressieve psychose; 3, 183.
Manitoba; *6, 734 H3.
Manitoba-Meer; *18, 608 I4.
Manivet, Johanna 3, 297.
Manizales *24, 656 B2.
Manjara *10, 224 D4.
Manjón, Andrés 3, 425.
Manlicher geweer 12, 725.
Manlleu *7, 126 C1.
Manly (plaats) 22, 361.
Mann, Horace 3, 815.
Manna (plantk.) 10, 347.
Mannaerts, Oliverius 17, 127.
Manna-esch 10, 347.
Mannekensvere; *24, 176 B3.
Mannelli, Francesco 17, 135.
Mannelijk slot (muz.) 23, 706.
Mannerheim, K. G. von; 10, 722.
Mannheim; *9, 576 C4.
Männlichen *4, 686 B1.
Männlifuluh *4, 686 B1.
Mannoir, Julian 6, 212.
Mannried *4, 686 A1.
Mannsfield, A. 1, 334.
Mannus (Germaansche god) 11, 667.
Manö *8, 688 B3.
Mano, Aspasia 1, 747.
Manoa (legendarische stad) 10, 69.
Manoei, Poelau *7, 160 B2.
Manoek *17, 816 C3.
Manoel de Groote 17, 165.
Manoeming, Goenoeng *3, 726 A1.
Manokwari; *17, 816 C2.
Manondjaja *14, 496 D3.
Manos, Monte *11, 348.
Manresa; *21, 752 G2.
Mans, Le; *11, 96 D2.
Mansalar, Poelau *4, 107 B2.
Mansarde-kap 14, 830.
Mansfeld; *9, 576 D3.
Mansfeld, Agnes van 11, 425.
Mansfeld, Ernst van; 10, 760.
Mansiman *17, 816 C2.
Manso *8, 193 A2.
Mansoera *1, 536 bkrt b C1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Mansuete et fortiter 24, 782.
 Mantai *7, 265 A2.
 Mantalingajan *18, 432 E4.
 Mantegazza, gebroeders 7, 256.
Mantellaten; 14, 692.
 Mantels, Joan 17, 160.
 Manterawoe, Poelau *7, 160 B1.
 Manteuffel, von (generaal) 10, 565.
Mantgum; *11, 208 B2.
Mantinea; 1, 586 712.
 Mantinge (dorp) 24, 160.
 Mantiqueira, Serra da *6, 160 F6.
Mantsjoekwo = Mantsjoerije; *7, 384 G2.
 Mantsjoerije = **Mantsjoekwo**.
Mantsjoes; 3, 474; 7, 395; 17, 162; 18, 610.
 Mantua (Cuba) *17, 608 C1.
 Mantua (Italië); *14, 320 C2.
 Mantua, hertogen van; 12, 141.
 Mantuanus, Baptista 3, 765.
 Mäntyluoto (havenplaats) 20, 91.
Manuel I de Groote; 10, 177; 17, 165; 20, 104.
 Manuel Deutsch, Nic. 24, 776.
 Manuk, pr. 17, 375.
 Manus *5, 243.
Manutius, Aldus; 13, 788.
Manytsj; *21, 48 E5.
 Manzana *2, 808 C6.
 Manzanillaboom 4, 538.
Manzanillo (Cuba); *17, 608 D1.
Manzanillo (Mexico); *18, 608 H8.
 Manziana *6, 715 A1.
 Maoei *12, 822.
 Maoemi *7, 161 A1.
Maoemere; *18, 432 F7.
 Maon *19, 384 C6.
Maori's; 18, 576.
 Maos *14, 496 E3.
 Maospati *14, 496 G3.
 Maote (eiland) 7, 771.
 Maouin *17, 262 L2.
 Mapane *7, 160 B2.
 Mapembwe *15, 512 F5.
Mapia = Boenai = Sint Davids Eilanden; *17, 816 C1.
 Mapida *7, 160 A2.
Mappi (rivier); *17, 816 D3.
 Mappula (liturg. kleeding) 17, 146.
 Maquata, La *6, 670 D3.
 Maque *1, 520 bkrt c.
 Mara *7, 160 B2.
 Marabahan *5, 752 C3.
 Marabout 17, 501.
 Maracá *6, 160 E1.
Maracaibo (plaats en golf); *24, 656 B1.
 Maracanda (stad) 1, 746; 21, 191.
 Maraga *3, 462 D6.
 Maragall, Joan 7, 129.
 Maragogipe *6, 160 H4.
 Marajo, Ilha de *6, 160 F2.
 Maramaros = **Maramures** = Maramarosj.
 Maramaros Sziget = **Sighet**.
Maramures = Maramaros = Maramarosj; *19, 112 H3.
 Maranai, Poelau *5, 184.
Maranatha-beweging (aanv. dl).
 Marand *3, 462 C5.
 Maranges *2, 315 C3.
Maranhao; *6, 160 F3.
 Marano *18, 258.
 Maranon *24, 656 B3.
Maransart; *6, 96 C4.
 Marapi, Goenoeng *22, 288 D4.
 Maras, Goenoeng *3, 726 A1.
 Marasj *3, 35 C4.
Maratakka; *22, 320 B2.
Marathon; *12, 384 E4.
Marathon (wedstrijd); 3, 241 243.
 Marathonisi, Golf van *12, 384 D6.
 Maratocoe, Poelau *5, 752 D2.
 Maratti, Faustina 24, 481.
 Marattiineae (plantk.) 10, 696.
Marbais; *6, 96 D5.
Marbaix; *13, 176 E5.
 Marble Arch, kalksteengrotten van 10, 655.
 Marble-Bar *3, 288 B3.
Marbod van Rennes; 9, 49; 16, 126.
 Marble de Namur (gesteente) 4, 631.
Marburg (Duitschland); *9, 576 C3; 13, 288.
 Marburg (Joego-Slavië) = **Mari-bor**.
 Marcel, G. (philosoof) aanv. dl i.v. Heidegger.
 Marcellinus (Romeinsch priester) 10, 619.
 Marcellus II (paus) 2, 766.
 March = **Morava** (rivier in Moravië).
March, Auziàs; 7, 128.
Marchant, H. P.; 17, 615.
 Marchant d'Ansembourg, de (wapen) 13, 185 186.
Marche (prov. Luxemburg); 10, 586; *16, 736 C2.
 Marche (Frankrijk) *11, 96 D3.
 Marche (Italië) = Marken *14, 320 D3.
Marche-les-Dames; *18, 240 C2.
Marche-les-Ecaussines; *13, 176 D3.
 Marchfeld, slag op het (1278) 9, 514; 19, 292; 21, 25.
Marchienne-au-Pont; *13, 176 E4.
 Marchiennes *13, 176 A4.
Marchin; *16, 704 B3.
Marchipont; *13, 176 B4.
 Mar Chiquita *2, 808 D3.
Marchovelette; *18, 240 C1.
 Marcianise *6, 718 B1.
 Marcianus (bisschop) 3, 26.
 Marcianus (keizer); 7, 275; 16, 303; 20, 291.
Marcinelle; *13, 176 E4.
 Marck = **Mark** (Henegouwen).
 Marek, Adolf van der; 2, 368.
 Marek, Geraard van der 16, 709.
 Marco Basaiti 14, 366.
Marcoen, Hl.; 17, 20 248.
 Marcolini (graaf) 17, 426.
 Marcou (Marcoulphe), Hl. 17, 180.
Marcourt; *16, 736 D2.
 Marcq *6, 96 A3.
 Marcus Eiland *3, 480 M6.
 Marczal *13, 512 C2.
 Mar del Plata *2, 808 E4.
 Mardn *3, 35 E4.
Mardoek (god); 3, 511 515 516.
Mardijk; *11, 144 B1.
Mardijkers; 6, 509.
 Maré (eiland) 16, 662.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Marechaussée**; 6, 241; (in Ned.-Indië) 18, 426.
- Maredsous**; 1, 231; *18, 240 B3.
- Mare Erythraeum 2, 646.
- Maren**; *18, 631 H1 nr 34.
- Marengo**, slag bij; 7, 632.
- Marenne**; *16, 736 C2.
- Marenvlecht (folk.) 10, 109.
- Marépa *18, 762 bkrt.
- Marescalco, Il (Ital. schilder) 6, 488.
- Marforio aanv. dl i.v. Pasquino.
- Margaretha, Zalige (Dominicanes) 4, 360.
- Margaretha van Beieren**; 13, 443.
- Margaretha van Bourgondië 13, 443; 24, 232.
- Margaretha van Konstantinopel = **Margaretha II van Vlaanderen**.
- Margaretha van Provence 16, 555.
- Margaretha van Valois (dochter van Philips V v. Frankrijk) 16, 561.
- Margaretha II van Vlaanderen** = Margaretha van Konstantinopel; 5, 818; 12, 558; 17, 192.
- Margaretha Maria Alacoque, Hl. 1, 651; aanv. dl i.v. Eerste Vrijdag.
- Margariet**; 14, 771.
- Margarita *24, 656 C1.
- Margasari *5, 752 C3.
- Margate**; *12, 464 G6.
- Margeride, Montagne de la *11, 96 E4.
- Marggraf, Andr. 22, 315.
- Marghita *13, 512 H2.
- Marginaalplaten (dierk.) 20, 403.
- Margival, Nicole de 3, 672.
- Margos (rivier) 17, 778.
- Margraten**; *16, 448 C5.
- Marguareis, Cima (rots) 16, 443.
- Maria.**
- Bijbelsche personen.
- Maria van Cleophas = Maria van Jacobus 6, 275; 16, 781; aanv. dl i.v. Maria.
- Maria (moeder van Evangelist Marcus) aanv. dl i.v. Maria.
- Maria (Christin te Rome) aanv. dl i.v. Maria.
- Maria van Salome 16, 781. Vgl. **Salome**.
- Maria** (Moeder van Jesus); (verwantschap) 6, 275; aanv. dl i.v. Maria; (plaats van sterven) 10, 260; (Hulp der Christenen) 9, 168; 16, 319; 17, 220; (Sterre der Zee) 22, 151; (Maria-heiliging, de Mercede, Middelaars van alle genaden, Naam, Opdracht of Presentatie, der Slaven, Verwachting, Zuivering) 17, 218-220.
- Vorstelijke personen.
- Maria van Boutersem 9, 129.
- Maria Anna Carolina van Beieren 10, 177.
- Maria Hendrika van Hongarije, koningin van België 16, 315.
- Maria Eleonora van Brandenburg 12, 551.
- Maria de Katholieke** van Engeland; 11, 350.
- Maria de Medici** van Frankrijk; 21, 20.
- Maria Theresia (vrouw van Lodewijk XIV van Frankrijk) 8, 774.
- Maria Theresia** van Oostenrijk; 2, 591.
- Maria Stuart** (koningin van Schotland); 3, 506; 5, 810.
- Maria Carolina van Sicilië 10, 652.
- Maria Christina van Sicilië 10, 652.
- Maria Theresia van Sicilië 10, 652.
- Maria Christina** (koningin van Spanje); 18, 141; 21, 769.
- Niet-vorstelijke personen.
- Maria Bernarda, zuster 4, 670.
- Maria Dominica, zuster 4, 650.
- Maria van het H. Hart van Jesus 9, 13.
- Maria Jozefa van het H. Graf 16, 281.
- Maria Magdalena van de Allerheiligste Drievuldigheid 3, 813.
- Maria Magdalena de Pazzi**, Hl.; 14, 71.
- Maria Margaretha der Engelen 23, 182.
- Maria van de Menschwording**; 4, 746.
- Maria Oignies**; 14, 406.
- Maria Theresia van het H. Hart 9, 476.
- Mariager**; *8, 688 C2.
- Mariager Fjord *8, 688 D2.
- Mariahartjes (plant) 11, 434.
- Mariaheide**; *18, 631 I2 nr 93.
- Maria-Horebeke = **Sint-Maria-Horebeke**.
- Mariahout**; *18, 631 I2 nr 99.
- Maria Immaculata (Hooger Instituut voor Vrouwen) 13, 550.
- Mariakamp (klooster) 3, 167.
- Mariakerke** (Antwerpen); *2, 512 A4.
- Mariakerke** (O. Vlaanderen); *19, 176 B3.
- Mariakerke (W. Vlaanderen) *24, 176 B2.
- Maria-Latem = **Sint-Maria-Latem**.
- Maria-Lierde = **Sint-Maria-Lierde**.
- Maria-Lombeek *6, 96 B3.
- Marialoop *24, 176 D4.
- Maria Maggiore** (basiliek); 4, 68.
- Mariampol**; *20, 64 F4.
- Mariana**, J. de; 23, 53.
- Mariana, P. 16, 13.
- Marianen**; *3, 480 L7.
- Marianhill** (aanv. dl); 17, 732.
- Marianieten = **Marianisten**.
- Marianna *6, 160 G6.
- Mariano de Padilla y Ramos 3, 116.
- Mariano Filipepi, Alessandro di 5, 814.
- Marianus Scotus**; 23, 45.
- Maria-Oudenhove *19, 176 C5.
- Mariaschein *5, 578 B1.
- Maria Theresiopel** = Subotica = Szabadka; *19, 112 F3.
- Mariato, Punta *17, 608 C4.
- Maria-vereenigingen** (alcoholbestrijding) aanv. dl.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Mariawaterweg**; *21, 48 C2.
Maribo; *8, 688 E4.
Maribor = Marburg (Joego-Slavië); *3, 672 A1.
Marica (plaats en meer) *6, 160 bkrt C2.
Marica (eiland) *6, 160 bkrt C3.
Marie, Pierre 13, 241.
Marie de France 10, 360.
Mariehamn = Maarianhamina; 1, 39; *10, 720 A3.
Mariel *17, 608 C1.
Marienbad; *19, 112 C2.
Marienberg *19, 336 D2.
Mariembourg; *18, 240 B5.
Marienburg (Duitschland) *9, 576 H1.
Mariënborg (Suriname) *22, 320 C2 nr 4.
Mariëndaal (voorm. klooster) 3, 64.
Mariengaard (voorm. klooster) 11, 179.
Marienwaard *11, 512 A4.
Marienwerder; *20, 64 C2.
Marigot (op St. Martin) 6, 82; 8, 383; *21, 124.
Mariinsk *3, 448 I3.
Marilles; *6, 96 E4.
Marina, Donna 8, 195.
Marina grande, piccola (Capri) *6, 798.
Marindineezen; 15, 490.
Marinel, Georges le 16, 283.
Maringa *15, 512 E2.
Marinisten (sekte) 20, 269.
Marino *6, 715 B2.
Marino, G. B.; 14, 356.
Marinus (patriarch) 20, 269.
Marinus (rondtrekkend asceet) 2, 380.
Marioepol; *21, 48 D5.
Marion *14, 39.
Marion de Brésillac, mgr. Melchior 21, 682.
Maris (Etruskische god) 17, 271.
Marisa *7, 160 B1.
Marismas, Las; *21, 752 C4.
Maris Stella (rustoord) 24, 383.
Maristen; 7, 288.
Maritxell *2, 315 B2.
Maritza = Ebros; *19, 112 I5.
Marius; 22, 323.
Märjelen Meer *4, 686 C2.
Mark, De (Frankrijk) *11, 144 E3.
Mark (Henegouwen) = Marek; *13, 176 D2.
Mark (N. Brabant); *18, 624 B1.
Mark (munt); 21, 795.
Mark, H. v. d. 16, 206.
Marke; *24, 176 C5.
Markegem; *24, 176 D4.
Markelo; *19, 336 D4.
Marken (Italië) = Marche *14, 320 D3.
Marken (N. Holland); *18, 672 B4.
Markette = Marquette (Fr. Vlaanderen); *11, 144 E3.
Markgericht 17, 245.
Markham (rivier) 18, 650.
Markham, Mount *1, 189 Zuidpool.
Markies; (kroon) 15, 704.
Markillies = Marquillies; *11, 144 D3.
Mark-in-Baroeul; *11, 144 E3.
Markkanaal; *18, 624 B1.
Märklin-bouwdoos 6, 43.
Marko, Karel (1791-1860) 13, 510.
Markovic (Kroatisch schrijver) 21, 469.
Markt; 12, 690; 20, 257.
Marktgeleide 14, 390.
Marktprijs; 20, 257.
Marlagne; *18, 240 B2.
Marlborough; *12, 464 F6.
Marlborough, J. C.; 17, 460.
Marlental *16, 735.
Marlinne *16, 480 B6.
Marlinskij, Kosack 4, 785.
Marmara = **Marmora**.
Marmarosj = **Maramures** = **Maramaros**.
Marmolata *14, 320 C1.
Marmora = **Marmara**; (zee en eiland) *3, 672 G4.
Märn *8, 688 F3.
Marne (dep.); *11, 64 nr 16.
Marne (riv.); *11, 96 E2.
Marneffe; *16, 704 B2.
Marne—Rijn-kanaal *11, 96 F2.
Marne—Saône-kanaal *11, 96 F2.
Marnix van St. Aldegonde, Phil.; 20, 566.
Maro (rivier) 17, 500.
Maroech-Pas *1, 221 C1.
Maroedoe, Teloek *5, 752 C1.
Maroets (stormgoden) 14, 139.
Marokko (stad) = **Marrakesj**.
Marokko (gebied); *1, 536 C1; *17, 262.
Marollen (taal) 6, 392.
Marone, Monte *16, 22.
Maroni = **Marowijne**.
Maronieten; 22, 379 381.
Maros (Celebes) *7, 160 A2.
Maros (Roemenië) = **Mures**; *19, 112 H3.
Maros, Kali *7, 160 A3.
Marot-proces 8, 739.
Marowijne = **Maroni**; *22, 320 D2.
Marowijnekreek; *22, 320 D4.
Marquain; *13, 176 A3.
Marquais, Jacob van 4, 556.
Marquenoise *13, 176 bkrt.
Marquesas-Eilanden; *18, 762.
Marquet, Albert 10, 620.
Marquette (Fr. Vlaanderen) = **Markette**.
Marquette (V.S.); *23, 320 I1.
Marquillies = **Markillies**.
Marrakesj = **Marokko** (stad); *1, 536 C1.
Marrum; *11, 208 C1.
Marruvini (volksstam) 17, 277.
Mars (planeet); 3, 275, 16, 353; 19, 795.
Mars (godheid); 9, 101.
Mars (bier) 10, 603.
Marsa (plaats) 23, 13.
Mar Saba *9, 260.
Marsala; *14, 320 D6.
Marschformatie 10, 827.
Marsdenia (plantk.) 14, 119.
Marsdiep; *18, 672 A3.
Marseille; *11, 96 F5.
Marshall, H. T. 3, 87.
Marshall-Eilanden; *18, 762.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Marsh-apparaat 3, 97; 22, 301.
Marsman, Hendr.; 18, 564.
 Marso Matroech *1, 536 bkrt a A1.
Marsoulas; 13, 438.
 Marsstengen (scheepvaart) 17, 315.
 Marssum (Gron.) 2, 607.
Marssum (Friesl.); *11, 208 B2.
 Marstal 1, 466; *8, 688 D4.
 Marstal Baai *8, 688 D4.
 Marstonmoor, slag bij (1644) 8, 303.
Marsyas; 3, 231.
 Martaban *10, 224 H4.
Martaban, Golf van = Pegoe, Golf van; *18, 432 A2.
Martapoera (Borneo); *5, 752 C3.
 Martapoera (Sumatra) *22, 288 F6.
Martelaarsakten; 17, 291.
Martelaarsboeken (2°); 11, 32.
Martelingen = Martelange; *16, 736 D3.
 Martellange, E. 14, 568.
 Marten *9, 576 bkrt.
 Martensiet (staalstructuur) 12, 745.
 Martha, Hl. (martelares) 23, 128.
 Martha Land *1, 189 Zuidpool.
 Martica, Monte *16, 22.
 Martigne-Ferchaud *6, 214 E2.
Martigny; *24, 720 C4.
Martin, mgr. K.; 11, 45.
 Martin, R. 16, 34.
 Martin, Thérèse 22, 523.
 Martinazzi, Anna Maria 8, 88.
 Martinez (avonturier 16e eeuw) 10, 69.
 Martinez S.J., bisschop 13, 321.
 Martinez, Thomas (president van Nicaragua) 18, 527.
 Martini (klooster) 17, 255.
Martini, G.; 20, 728.
Martini, Simone; 16, 504.
 Martiniet (asbestcementplaten) 3, 133.
Martinique; *24, 656 C1.
Martinsberg = Pannonhalma; *13, 512 C2.
Martinus V (paus); 21, 149.
 Martinus van Tours, Hl. = **Maarten**, Sint.
- Martisberg *4, 686 C2.
 Martofte *8, 688 D3.
 Martorell, Joannot 7, 128.
Martouzin-Neuville; *18, 240 D5.
 Martyn, Edward 1, 217.
 Martyriën (Byzantijsche muziek) 6, 603.
Martyrologium; 22, 370.
Marum; *12, 448 B3.
Marvell, A.; 10, 753.
 Marwan II 19, 28.
 Marwar = **Jodhpoeer**.
Marx, H. K.; 7, 759 vlg. 767; 16, 141 vlg.
Marxstad = Jekaterinograd; *21, 48 F4.
 Mary van Teck (prinses) 11, 634.
 Maryborough *3, 288 I4.
Maryland; *23, 320 K3 nr 8.
 Maryport *12, 464 bkrt 2.
 Mary's Point *21, 138.
 Marzano, Monte *6, 718 C2.
 Marzio, Monte *16, 22.
 Marzolo, Paolo 16, 591.
 Mas, Kali 6, 156.
 Mas, Pierre du 7, 363.
Masaccio; 14, 365.
Masada; *19, 384 C6.
Masamba; *7, 160 B2.
 Masar eilanden *5, 184.
 Masarete *17, 816 B2.
Masaryk, T. G.; 22, 806.
 Masau (gouw) 16, 803.
Masaya; *17, 608 B3.
 Masbate *18, 432 F3.
Masbourg; *16, 736 C2.
 Mascara *17, 262 G3.
 Masci, Hieronymus 18, 533.
 Masciago *16, 22.
 Mascotte 22, 425.
 Masela *17, 816 B3.
 Masemunster (plaats) 18, 26.
Masenrempoeloe; *7, 160 A2.
 Maseras, Alfons 7, 129.
 Maserfelth, slag van (642) 19, 284.
 Maséroë (plaats) 4, 84.
 Masgid (moskee) 17, 298.
 Masirah Eiland *2, 630 F3.
- Masius, Wouter Jacobsz 22, 127.
 Masjka *3, 686 C4.
 Masjtots (leeraar der Armeense Kerk) 3, 39 41; 17, 530.
Maskarenen; *1, 520 bkrt h.
 Maskat *2, 630 F2.
Maskate; *3, 448 C6.
Maskerdansen; 11, 541.
 Maslera *1, 666 B4.
Masnuy-Saint-Jean; *13, 176 C3.
 Masoch, Leopold von Sacher- 21, 147.
Masoelipatam = Matsoelipatam; *10, 224 E4.
Masoeren; *9, 576 I2.
 Masoerische Meren *9, 512 I2.
 Masoerisch Kanaal *9, 512 I1.
 Masora = **Massora**.
 Masovië = **Masowsze**.
Masowsze = Masovië; *20, 64 C2.
 Mas Palomas, Punta (Gran Canaria) *1, 520 bkrt c.
 Massabielle, grot van 4, 670; 16, 655.
Massachusetts; *23, 320 L2 nr 3.
 Mas Said (vorst) 17, 321.
Massai-Steppe; *1, 520 G5.
 Massana *2, 315 B2.
 Massapunt (mechanica) 20, 294.
 Massarius (schrijver) 2, 128.
Massasoea; *1, 536 bkrt a C4.
 Masseeuw, Christ. 17, 309.
 Masselsk *10, 720 D2.
Massemen; *19, 176 C4.
Massenhoven; *2, 512 C3.
 Massenja *1, 536 E3.
 Massenzele *6, 96 B2.
 Massey, R. J. 7, 362.
Massief (geol.); 11, 423.
 Massi Kessi *1, 536 G6.
 Massina *1, 536 C3.
 Massino *16, 22.
 Massoe, Goenoeng *22, 637.
 Massoedi (geograaf) 1, 181.
 Masson, Jaak 16, 156.
 Mastanli *19, 112 I6.
 Mastenbroek (Drente) *9, 352 A2.
Mastenbroek; (plaats en polder) *19, 336 B2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Master of Arts (Eng. univ. titel) 17, 51.
- Mastgat**; *24, 512 D2.
- Masticator (rubberfabricage) 12, 687.
- Mastitis (mensch) 5, 761; (dier) 23, 64.
- Mastuj Yasin *1, 498 E1.
- Masyaf (vesting) 3, 162.
- Matabela-eilanden** = Watoebela-eilanden; *17, 816 C2.
- Matabele** (Bantoestam); 3, 760.
- Matadi**; *15, 512 C4.
- Matador 22, 174.
- Matador-bouwdoois 6, 43.
- Matagalpa**; *17, 608 B3.
- Matagne-la-Grande**; *18, 240 B5.
- Matagne-la-Petite**; *18, 240 B5.
- Matale *7, 265 B3.
- Matamoros**; *23, 320 G5.
- Matan *5, 752 B3.
- Matana-meer**; *7, 160 B2.
- Matandaoe *7, 160 B2.
- Matánzas**; *17, 608 C1.
- Matapalo, Kaap *17, 608 C4.
- Matapan**; *12, 384 D6.
- Matara *7, 265 B5.
- Mataram**; *18, 432 E7.
- Matarape, Teloeck *7, 160 B2.
- Matarie *1, 536 bkrt b C1.
- Mataro *21, 752 H2.
- Mataró, Joan Puyol di 7, 128.
- Matatsjingai *3, 480 O2.
- Matejko, Jan 20, 47.
- Maten *9, 352 C2.
- Maten en gewichten**; (Amsterd. lengtematen) 2, 263; (Eng. en Amer. apothekersgewicht) 2, 597.
- Mater**; *19, 176 B5.
- Mater (plant) 11, 342.
- Matera *14, 320 F4.
- Mater dolorosa 17, 764.
- Materialisme**; 22, 676.
- Mater Matuta (Romeinsche godin) 17, 339.
- Matase, Montagna del *14, 320 E4.
- Máté Szalka *13, 512 H2.
- Mathathoe, Eiland *1, 536 bkrt a C4.
- Mathenesse, huis van 21, 304.
- Mathias van Oostenrijk**; 8, 724.
- Mathilde (pseudoniem) 17, 436.
- Mathilde van Artois 3, 116.
- Mathilde van Montfort 8, 662.
- Mathorne, H. 3, 379.
- Mathraki *1, 666 B4.
- Mathusalem**; 17, 559.
- Mati 1, 665; *1, 666 B2.
- Matifoe, Kaap *17, 262 H2.
- Matignon-Grimaldi (vorstenhuis) 17, 822.
- Matina Baai *17, 608 C3.
- Matisco (plaats) 17, 23.
- Matius, Cnaeus 17, 673.
- Matividiri *3, 122 B2.
- Matkool 3, 296.
- Matoe *5, 752 B2.
- Matoela *19, 384 F1.
- Matoppo Berg *1, 520 F7.
- Matra** (Gebergte); *13, 512 E2.
- Matrae**; 17, 333.
- Matralia (Romeinsch feest) 17, 339.
- Matriarchaat**; (Ned.-Indië) 13, 734.
- Matringem *11, 144 A3.
- Matrix**; 10, 283.
- Matronalia (Romeinsch feest) 14, 704.
- Matroosjes (plant) 11, 434.
- Matrozenopstand (Kiel 1918) 15, 264.
- Matrijs** (typogr.); 14, 758; 16, 338; 19, 542.
- Matsoeda *14, 464 bkrt Tokio.
- Matsoedo *14, 464 bkrt Tokio.
- Matsoeje *14, 464 C3.
- Matsoelipatam = **Masoelipatam**.
- Matta *22, 320 C2.
- Mattenslinde *16, 480 C5.
- Matterhorn** = Mont Cervin = Monte Cervino; *24, 720 C5.
- Matthaeuspasse 19, 517.
- Matthes, B. F.**; 17, 87.
- Matthias**; 4, 27.
- Matthias-groep (Bismarck Archipel) *5, 243.
- Mattioli, graaf Hercules Antonius 17, 123.
- Matto Grosso**; (gebergte en plateau) *6, 160 D4.
- Matutinae (kerkelijke getijden) 16, 165.
- Mátyásföld (luchthaven) 5, 452.
- Matzatzal Mountains *3, 18 E4.
- Mau *7, 384 C5.
- Maua *6, 160 bkrt B2.
- Maubeuge**; *11, 96 E1.
- Maubray**; *13, 176 B3.
- Maud (poolschip) 2, 267.
- Maudit, Mont *24, 720 B5.
- Mauer *24, 79.
- Mauer Meer *9, 512 I1.
- Maulana Malik Ibrahim 12, 324.
- Maulde**; *13, 176 B3.
- Maulpertsch, F. A. (1724-1796) 13, 510.
- Maupassant, H. R. A. G. de**; 7, 175.
- Maupertuis, slag bij (1356) 14, 431; 19, 702; aanv. dl i. v. Zwarte Prins.
- Maurage**; *13, 176 D4.
- Maure *6, 214 E2.
- Mauregnault, fam. de (wapen) 13, 185-186.
- Mauretanië**; *1, 536 B3.
- Mauriacensische velden 7, 123.
- Maurik**; 2, 764; *11, 512 B4.
- Mauritania 17, 342.
- Mauritius** = Isle de France; *1, 520 bkrt h.
- Mauritius-cyclonen 14, 125.
- Mauritius en gezellen** (Thebaansch Legioen); 10, 421.
- Maurits**, prins, graaf van Nassau; 7, 686; 22, 124 168.
- Maurits van Nassau, de Braziliaan 14, 637.
- Mauritshuis 12, 274.
- Mauritsmijn**; 18, 182; 22, 43.
- Maurja-dynastie** (Indië); 15, 127; 22, 803.
- Mauser-geweer 12, 725.
- Mäuseturm (Muizentoren bij Bingen) 5, 203.
- M.A.V. (Hong. Staatsspoorwegen) 13, 497.
- Mavart (Hong. autobusmaatschappij) 13, 497.
- Mavri *3, 672 E7.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Mavros, Kaap *3, 246 A2.
 Mawensi (bergtop) 15, 280.
 Maxcanu *17, 608 A1.
 Maxillen (dierk.) 17, 826.
 Maximianus (dichter) 10, 98.
Maximiliaan I van Beieren; 16, 169 439.
Maximiliaan I v. Duitschland; 16, 102; 21, 457.
 Maximinus Daza 8, 62.
Maximinus Thrax; 15, 220.
 Maximumspanning (van damp) 8, 504.
 Maximus Confessor, Hl. 22, 570.
 Maxixe (dans) 17, 755.
Max von Baden; 9, 521.
 Maxwell, John (uitgever) 6, 108.
Maxwell, J. C. (natuurkundige); 10, 86; 16, 403.
May, Karl; 14, 548.
 Maya-Indianen 2, 155; 24, 434.
 Mayari *17, 608 D1.
 Maydeston, R. de 17, 71.
Mayenne (dep.); *11, 64 nr 36.
 Mayenne (riv.) *11, 96 C3.
Mayer, J. R.; 14, 675; 22, 582.
Mayer, J. T.; 16, 292.
Mayo (graafschap) = Muigheo; *12, 512 nr 128.
Mayotta; *1, 536 H6.
 Mayraira *18, 432 F2.
 Mayrhofen *22, 650.
 Maysi, Kaap *23, 320 L6.
 Maywood *14, 39.
Mazagan; *1, 536 C1.
 Mazametwol 16, 621.
 Mazar *3, 686 C4.
Mazarin, kard. J.; (en Louis Condé) 7, 822; (Rijnbond) 21, 86.
 Mazar-i-Sjerif *1, 498 C1.
Mazatlan; *18, 608 H7.
 Mazenod, Ch. E. de 18, 753.
 Mazinga *21, 111.
Mazy; *18, 240 B1.
 Mazzolini, Silvester 20, 171.
 Mbabane 22, 356; *23, 94.
 Mbahrowo *14, 496 F3.
 Mbari *1, 520 F4.
 Mboli (opperwezen) 3, 459.
 Mbridje *1, 520 E5.
 Mcarim *6, 160 F3.
 Mc Kenna, Chr. aanv. dl i. v. Holy Name Society.
 Mc Nicholas, J. aanv. dl i. v. Holy Name Society.
Méan; *18, 240 E3.
 Meander = **Maecander** = Menderes = Beujuk Menderes.
Meath (graafschap); *12, 512 nr 117.
Meaux; *11, 96 E2.
 Mechanicisme 17, 370.
 Mechanisch rendement (techn.) 14, 98.
Mechanisme; 16, 357.
 Mechanocardiogram 7, 10.
Meehelen (Antwerpen) = Malines; *2, 512 B4; 6, 100; (aartsbisdom) aanv. dl.
Meehelen (Belg. Limburg); *16, 480 C4.
Meehelen (Ned. Limburg); *16, 448 C5.
 Mechelsch hoen (Mechelsche koe-koek) 13, 404; 19, 746.
 Mecheria *17, 262 F4.
 Mecherino, Il 4, 192.
Mechitaristen; 3, 40.
 Mechtild van het Allerh. Sacrament 3, 768; 4, 542.
Mecklenburg; *9, 576 D2.
 Mecklenburger Bocht *9, 512 D1.
 Mecklenburgsch Merenplateau *9, 512 D2.
 Mécs, László (*1895) 13, 509.
Meesck (gebergte); *13, 512 D3.
Medaille; 1, 92.
Medan; *22, 288 C2; 22, 327.
Meddeho = Meddo; *11, 512 G3.
Medeklinker; (duur) 8, 56.
 Medel *11, 512 B4.
 Medel, Piz *24, 720 D3.
Medellin; *24, 656 B2.
Medemblik; *18, 672 B3.
 Medeschuldigheid (moraal-theol.) 17, 381.
 Mediaan (econ. statist.) 14, 83.
Mediaeval; 16, 341.
 Medici, Joannes Angelus 19, 779.
Medici (geslacht); (wapen) 13, 189 190.
Medici, Alex. de; 16, 305.
Medici, Cosimo de Oude de(i); 2, 342.
Medici, Joh. de; 16, 305.
Medici, Julius de; 7, 597.
Medici, Lorenzo de; (Laurenziana) 16, 170.
Medici-porselein; 7, 248.
 Medico-aviatiek 10, 478.
 Medicijnmannen 14, 134.
Medina; *3, 480 A6.
 Medina Azzahra (paleis in Spanje) 3, 482.
Medina del Campo; *21, 752 D2.
Medinet Haboe; 17, 459.
 Medio (katoenen garen) 15, 119.
 Mediolanum (plaats) 11, 308.
 Mediolanum Santonum (plaats) 21, 211.
Medische missionarissen, Gezelschap v. Kath. (aanv. dl).
 Medisch-Grieksche oorlogen (Perzische oorlogen) 3, 326; 12, 330.
 Medisch Missie-Comité, Ned. 15, 254; 17, 390.
 Mediterrane ras 10, 453; 12, 456.
 Medjerda (plaats) *14, 320 C6.
 Medjerda (rivier) 3, 592.
 Medjerda Gebergte *17, 262 J2.
Médoc; *11, 96 C4.
 Médréac *6, 214 D1.
 Medusa (oorlogsbodem) 21, 575.
Medway; *12, 464 bkrt 3.
 Medzjdel, El *19, 384 C3.
Meeden; *12, 448 D3.
Meedhuizen; *12, 448 D2.
Meeffe; *16, 704 B2.
Meekel, K. (aanv. dl).
Meel; (calorische waarde) 6, 689.
Meeldauw; 10, 343; 20, 786.
 Meelkop (plantk.) 19, 717.
 Meelppeer 16, 771.
 Meene, Groote en Kleine 21, 72.
Meenen = Menin; *24, 176 C5.
 Meening, zuivere 24, 696.
Meensel-Kiezegem; *6, 96 E2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Meer**; *2, 512 C1.
Meer, Het *11, 208 C3.
Meer (Calvinist) 17, 400.
Meerbeek; *6, 96 D2.
Meerbeke; *19, 176 D5.
Meerdervoort (voorm. gemeente) 24, 779.
Meerdonk; *19, 176 D1.
Meerenberg; (prov. ziekenhuis) 15, 660; *18, 672 A4.
Meerforel 10, 819.
Meer-hokkig (plantk.) 23, 725.
Meerhout; *2, 512 E3.
Meerkerk; *24, 688 F3.
Meerle; *2, 512 D1.
Meerlo; *16, 448 D2.
Meern, de *23, 128 B2; 23, 548.
Meerschaarploeg 19, 824.
Meerssen; (verdrag van 870) 15, 51; *16, 448 C5.
Meerstool 9, 478.
Meerten *11, 512 C4.
Meerval; 23, 192.
Meerveld *11, 512 D3.
Meerveldhoven; *18, 631 H3 nr 140.
Meerzinnigheid (logica) 2, 277.
Meerzorg *22, 320 C2.
Meesen = Messines; *24, 176 B5.
Meester, Andreas 8, 662.
Meester Jr., Johan de; 17, 773.
Meester (gilde) 11, 807; 16, 230.
Meester, Alkmaarder 3, 812.
Meester van Flémalle 6, 728.
Meester met den Mercuriusstaf (Jac. Barbari) 3, 779.
Meester van Moulins 19, 630.
Meester der H. Veronica 15, 251.
Meester Wilhelm 15, 251.
Meester-Cornelis; *14, 496 B2.
Meesterschapsprijs (letterk.) 16, 817.
Meesterus, Andreas 8, 662.
Meeswijk; *16, 480 D3.
Meetingpartij; 4, 480.
Meetjesland (tooneel) 1, 788; *4, 404 B1; 19, 169 vlg.
Meetkerke; *24, 176 C2.
Meetkunde, elliptische, hyperbolische, parabolische; 18, 553.
- Meeûs, Anna de** 20, 535.
Meeuwen (Belg. Limburg); (vondsten) 2, 765; *16, 480 C3.
Meeuwen (N. Brabant); *18, 631 E1 nr 7.
Mêfor = **Noemfoor** = Noefoor = Mafoor.
Mega, Poeloe *22, 288 D5.
Megacles 1, 713; 3, 235.
Mega-erg (eenheid van arbeid) 10, 314.
Megali Episkopi *3, 672 bkrt c b1.
Megalithische cultuur; 12, 227.
Megalokastron = Candia = Heraklion = Iraklion; *3, 672 F7.
Megalopsie (geneesk.) 17, 26.
Megaloschemen (berg Athos) 3, 246.
Megara; 22, 557.
Megchelen *11, 512 F4; 11, 569.
Megen; *18, 631 I1.
Megen, graaf Karel van 6, 249.
Megerle, Johann Ulrich 1, 260.
Meghna (riv.) 6, 117.
Megiddo = Mageddo; (opgravingen) 8, 763; (Harmageddon) 12, 758.
Megiddo, Vallei van = Mageddo, Vallei van = **Jezrahel**.
Megingold van Maienfeld 17, 420.
Meginhard (scholasticus) 3, 75.
Megora *12, 384 E4.
Mehadia; *19, 112 H4.
Mehaigne; (plaats en rivier) *18, 240 C1.
Mehedia *17, 262 C3.
Mehemed = Mahmed = Mahmoed = Moehammad = Mohammed.
Meibloem 16, 281.
Meiboom (folkl.) 16, 300; 17, 416.
Meiderlinus, Petrus 14, 192.
Meier (Groningsch recht) 4, 352; 22, 53.
Meierij, De; 13, 263; *18, 320 C3; 18, 640.
Meigem; *19, 176 B3.
Meigret, Loys 19, 718.
Mei Hang Fan (Chineesch tooneelspeler) 7, 414.
- Meihof, De** (Ned. Centraal Bureau voor volksdansen) 8, 227.
Meiknol (plantk.) 23, 25.
Meikruid (plantk.) 16, 438.
Meiktila *5, 231 B2.
Meilegem; *19, 176 B4.
Meilhac, H. (1831-1897) 16, 395.
Mei-ling Piek *7, 384 E6.
Meillet, Antoine; 17, 478.
Meina *16, 22.
Meingold, Hl.; 17, 478.
Meiningen; *9, 576 D3.
Meinradus, Hl.; 17, 415.
Meinwerk, Hl.; 17, 415.
Mei-prijs (letterk.) 16, 817.
Meiringen *24, 720 D3.
Meise = Meysse; *6, 96 C2.
Meissen; *9, 576 E3; 21, 165.
Meissner, tastlichaampjes v. (dierk.) 22, 471.
Mei-tze (Chineesch wijsgeer) 17, 427.
Meix-devant-Virton; *16, 736 C4.
Meix-le-Tige; *16, 736 D4.
Meizientje 17, 30.
Mejillones 7, 377; *24, 656 C5.
Mekerbrander; 11, 396.
Mekhong; 1, 319; *10, 224 I4.
Mekia (Azië) 3, 687.
Mekka *3, 480 A6; 4, 214; 15, 62; 18, 796.
Mekka-hars 7, 745.
Meklong *10, 224 H5.
Meknes *1, 536 C1.
Mekran (district) *3, 686 A5.
Mekran (land) 3, 687.
Mekthar *3, 686 E2.
Mekunen (adel) 1, 246.
Melaboën *3, 726 B2.
Melaidang, Poelau *5, 184.
Melalo, Oedjoeng *3, 726 A1.
Melancholici 8, 67; 22, 509.
Melanchton, Ph.; 16, 732.
Melanesië; *18, 762.
Melanion (Grieksche mythologie) 3, 222.
Melanippus (en Chariton) 7, 308.
Melasse; 22, 315.
Melawi; *1, 536 bkrt a B2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Melbourne**; *3, 288 H6.
Melbourne, Mount *1, 189 Zuidpool.
Melchhiades, HL; 17, 670.
Melde(gierst-, luis-, stink-); 11, 343.
Melden; *19, 176 B5.
Meldenius, Rupertus 14, 192.
Melderslo; *16, 448 D3.
Meldert (Belg. Brabant); *6, 96 E3.
Meldert (Belg. Limburg); *16, 480 A4.
Meldert (O. Vlaanderen); *19, 176 D4.
Meleager; 3, 222; 6, 698.
Meleda *3, 672 B3.
Melen; *16, 704 D2.
Melezza *16, 22.
Melfi *6, 718 C2.
Melieu *5, 752 B3.
Melibocus *9, 512 C4.
Melick; *16, 448 D4.
Melikow (pseudoniem) 13, 421.
Melilla; *21, 752 E5.
Mélin = **Malen**.
Melinck, Caspar 4, 73.
Melinde = **Malindi**.
Meliskerke; *24, 512 B2.
Melismatische zangwijze 12, 299.
Melissant; *24, 688 B3.
Melissant, Diert van 13, 185 186.
Melis Stoke (pseudoniem) 14, 127.
Melitene, martelaars van 10, 508.
Melitolopol; *21, 48 D5.
Melizoz, Cerro Los *2, 808 B6.
Melk, Wadi *1, 520 F3.
Melk; (afgeroomde) 1, 495; (controle) 6, 540; (calorische waarde) 6, 688; (fleschkinderen) 10, 757; (stolling) 22, 201.
Melkart (god) 14, 332.
Melkeppe (plantk.) 22, 614; 23, 208.
Melkegebit; 11, 426.
Melkiten = **Melchiten**.
Melkonderzoek; 3, 551.
Melkweg; 1, 95; 11, 284 285.
Melkwezer; *6, 96 F3.
Melle; *19, 176 C3.
Melle, Jan van 23, 105.
Mellery; *6, 96 D5.
Melles; *13, 176 A2.
- Mellet**; *13, 176 E3.
Mellier; *16, 736 D3.
Mellin, G. H. (1803-1876) 24, 755.
Melnik *5, 578 C1.
Melo *2, 808 F3.
Melodium (muziekinstrument) 12, 762.
Meloehoe, Goenoeng *7, 160 B2.
Meloen; 22, 319.
Meloet *1, 536 bkrt a B5.
Melolo *18, 432 F7.
Melophon (muziekinstrument) 12, 762.
Meloria, zeeslag bij (1284) 19, 772.
Melos = **Milo(s)**; *12, 384 F6.
Melote (plantk.) 13, 515.
Melreux *16, 736 C1.
Melsbroek; *6, 96 C2.
Melsele; *19, 176 E2.
Melsen; *19, 176 B4.
Melsetter (rivier) 20, 614.
Melsted *5, 748.
Melun; *11, 96 E2.
Melun, Pieter van 16, 35.
Meluna Pas *12, 384 D3.
Melville Baai *18, 608 M2.
Melville-Eiland (Australië); *3, 288 E1.
Melville Eiland (Parry-eilanden) *18, 608 G2.
Melville Schiereiland *18, 608 K3.
Melville Sont *18, 608 G2.
Melvil van Carnbée, P.; 23, 798.
Membach; *16, 704 E2.
Membalong *5, 184.
Membor *18, 432 E7.
Membraan (oor) 11, 475 476.
Membrana mucosa (slijmvlies) 21, 634.
Membranophonen (muziekinstrumenten) 18, 173.
Membre; *18, 240 C7.
Membruggen; *16, 480 C5.
Memel (riv.) = **Nemunes** = **Njemen**; *20, 64 E1.
Memel (stad) = **Klaipeda**; *20, 64 D1.
Memelgebied, aanv. dl i. v. Duitschland; 16, 515; 17, 458.
- Memmingen**; *9, 576 D5.
Mémorial abrégé (aanv. dl).
Memphis (Egypte); *1, 536 bkrt b C3.
Memphis (Tennessee); *23, 320 I3.
Menado = **Manado**.
Menaggio *7, 771.
Menaisianisme 6, 283; 16, 52.
Menai Straat *12, 464 D5.
Menaldum *11, 208 B2; 17, 462.
Menaldumadeel; *11, 208 B2 nr 12.
Menam; *10, 224 I4.
Menander 14, 101.
Menangkabauers; 22, 325 327.
Menarna (stad) 3, 595.
Menasse ben Israël (aanv. dl).
Mendawai *5, 752 B3.
Mendawai (riv.) = **Katingan**, Soengai *5, 752 B3.
Mende *11, 96 E4; 16, 662.
Mendel (Mendelisme); 12, 297.
Mendelia, Golf van *3, 672 G6.
Mendelssohn, Mozes; 14, 607.
Mendelssohn-Bartholdy, F. J. L.; 16, 425.
Menderes (bij de Dardanellen) *3, 672 G5.
Menderes (bij Samos) = **Macander** = **Beujuk Menderes**.
Menders, Punta *1, 666 B2.
Mendes *6, 160 bkrt A2.
Mendès, Catulle 11, 404.
Mendip Hills; *12, 464 E6.
Mendjangan, Poelau *3, 658 B1.
Mendocino, Kaap *23, 320 B2.
Mendoeloe, Poelau *5, 184.
Mendojo *3, 658 B1.
Mendonk; *19, 176 C2.
Mendoza; *2, 808 C3.
Mendoza, Antonio de 17, 581.
Mendoza, Petro de 6, 429.
Mendrisio *24, 720 D5.
Ménégos, Eugène 10, 683.
Menelili *7, 160 B1.
Menemen *12, 384 I4.
Menes *14, 496 A2.
Meneses, Jorge de 18, 565.
Mengeonus (bij injecteur) 14, 175.
Mengede *9, 576 bkrt.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Meng(el)talen**; 8, 274.
Menger, Karl; 20, 263.
Menggala; *22, 288 F6.
Menghers, Cornelis; 24, 480.
 Mengingsrekening (scheik.) 2, 17.
 Mengkoka, Teloek *7, 160 B2.
Mengoei; *3, 658 C2.
Mengs, Raphaël; 4, 135.
 Meng-se *7, 384 C7.
Mengsel; 23, 290.
 Meng T'ien (Chineesch generaal) 7, 405.
 Meng-ting *7, 384 B7.
 Meng-tze (Chineesch boek) 15, 307.
Meng-tze (wijsgeer); 7, 415.
 Menhardt, O. 5, 486.
 Menheli (berg en kaap) 3, 503.
Menhir; 12, 227.
Menie (lood-); 16, 616.
 Menigte (psychologie) 17, 312.
 Menin = **Meenen**.
 Menippus (Grieksch satyricus) 16, 694.
 Me-nium *10, 224 H4.
 Mennais, Hugues Félicité Robert de la 16, 50.
 Mennaisianisme 6, 283; 16, 52.
Mennekens, J.; 16, 93.
 Menoefie *1, 536 bkrt b B2.
 Menone, Monte *7, 771.
 Menorca = **Minorca**.
 Menou (generaal) 1, 253.
Mensch; (praehist.) 10, 254; (oude en nieuwe mensch, in de brieven van St. Paulus) 19, 295.
 Mensing, Bernard 16, 111.
 Mensk = **Minsk**.
 Mens nostra (encycliek) 19, 782; 20, 588.
 Mensur 23, 33.
Mensuraalnotatie; 18, 699; (cauda) 7, 156; (ligatuur) 16, 439.
Mensualisme; 8, 586.
 Mentaja *5, 752 B3.
 Mental hygiene 23, 608.
Mentana; *6, 715 B1; (slag bij) 14, 350.
Mentawai-Eilanden; *22, 288 C4.
 Menten, Jan van 12, 699.
 Mentholparaffine 13, 673.
 Mentoehotep (Egyptisch vorst) 9, 809.
Menton(e); *11, 96 G5.
 Mentsjikow (vorst) 7, 141.
Menzaleh-meer; *1, 536 bkrt b C1.
 Menzies *3, 288 C4.
 Méon, kasteel de 21, 163.
 Mephistopheles (sage) 9, 555.
 Me-ping *10, 224 H4.
Meppel; *9, 352 A2.
Meppelerdiep; *19, 336 B2.
Meppen; *9, 352 B2; 24, 759.
 Mequinenza *21, 752 G2.
 Mera *24, 720 E4.
 Merak *14, 496 A1.
 Meramee *14, 39.
Meran(o); *14, 320 C1.
 Meranus (Calvinist) 17, 400.
 Merapi, Goenoeng (Besoeiki) *14, 496 J4.
Merapi, Goenoeng (Jogjakarta); *14, 496 F3.
 Merapin *3, 726 B2.
 Merari (zoon van Levi) 16, 370.
 Meratoes Gebergte *5, 752 C3.
Merauke; *17, 816 E3.
Merbaboe, Goenoeng; *14, 496 F3.
Merbes-le-Château; *13, 176 D5.
Merbes-Sainte-Marie; *13, 176 D5.
 Merboek, Goenoeng *3, 658 B1.
 Mercadal *3, 650 E1.
 Mercalli (seismoloog) 1, 139.
Mercantilisme; 18, 468.
Mercator, G.; (atlas) 13, 486.
 Mercator, Isidorus 20, 269.
Mercatorprojectie; 16, 662.
 Mercé, Antonia 2, 805.
 Merced *6, 670 B2.
 Mercedes *2, 808 E3.
 Merchem = **Merkem**.
 Merchier, Willem 17, 503.
Merchtem; *6, 96 B2.
Mercia; (Finanus) 10, 713; (Hep-tarchie) 13, 179; (Hereford) 13, 204.
 Mercier, Le 16, 285.
 Mercisch (taal) 2, 348.
 Mercurago *16, 22.
 Mercurian S.J., Eberh. 14, 564.
Mercurius (planeet); (atmosfeer) 3, 275; (leven op) 16, 353; 19, 795.
Merdorp; *16, 704 B2.
Mere; *19, 176 C4.
 Mereau, Sophie 6, 205.
Merelbeke; *19, 176 B4.
 Meren, van der (Calvinist) 17, 400.
Merendree; *19, 176 B3.
 Merenslag (Wereldoorlog, 1914) 17, 304.
 Merer, Hans 8, 232.
 Mergadjambangan (berg) 15, 450.
Mergem = Merville; *11, 144 C3.
 Mergenthaler, Ottmar 24, 559.
Mergentheim; *9, 576 C4.
 Mergoei Archipel *10, 224 H5.
 Mergui *18, 432 A3.
 Merica, Leon. de 16, 310.
Merida (Mexico); *18, 608 K7.
Merida (Spanje); *21, 752 C3.
 Merida (Venezuela) *24, 656 B2.
 Meridian *1, 649 A4.
 Meriniden (dynastie) 10, 676.
 Meriones (Grieksche mythologie) 13, 828.
 Merionethshire *12, 512 nr 60.
Merkegem; *11, 144 B2.
 Merkelbach, Huberdina 24, 706.
Merkelbeek; *16, 448 C5.
 Merkeling (scheepvaart) 17, 510.
Merkem = Merchem; *24, 176 B4.
 Merknaam (geneesmiddelen) 21, 778.
Merksem; *2, 512 B3.
Merksplas; *2, 512 D2; (ter beschikking gestelde minderjarigen) 4, 757; 15, 175.
 Merle, Engel de 17, 521.
Merlemont; *18, 240 B4.
 Merlins (ponies) 18, 45.
 Merlo, J. (Merlo-Horstius) 11, 421; 17, 514.
 Merlijn (roofvogel) 21, 642.
 Merm *11, 512 D4.
 Mermier, abbé 18, 753.
 Mermillod, mgr. G. 23, 108.
Meroe (vulkaan); *1, 520 G5.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Meroë** (landschap); *1, 536 bkrt a B4.
Merom-Meer; *19, 384 D2.
Merowe *1, 536 bkrt a B4.
Merrick *12, 464 D4.
Merriman, Emily 16, 662.
Merris; *11, 144 C3.
Merry del Val, R. (aanv. dl); 19, 782.
Merrymount Press 5, 482.
Mersch; *16, 735.
Merseburg; *9, 576 D3; (slag bij) 13, 145.
Mersenne, Marin; (grondtoon en boventonen) 21, 652.
Mersey River; *12, 464 bkrt 1.
Mersina; *3, 35 B4.
Merten, Ambrose 10, 801.
Mertesheim (heerlijkheid) 20, 187.
Merthyr-Tydfil; *12, 464 E6.
Mertola *21, 752 C4.
Merula, Angelus; (M.-gasthuis) 6, 238.
Merville = **Mergem**.
Merw; *3, 448 D5.
Merwe (rivier) 4, 536.
Merwede; *24, 688 E3.
Merwedekanaal; *23, 128 B2; 23, 143.
Merwestein (uithof) 1, 230.
Méry (Fransch dichter) 4, 31.
Merz, Alfr.; (diepzeonderzoek) 9, 40.
Merzig *10, 143 B1.
Mes (van Jacquardmachine) 14, 415.
Mesa (Arizona) *3, 18 E5.
Mesa, steen van; 7, 288.
Mesamat, Teloek *7, 160 B2.
Mesaville *3, 18 B5.
Mesch(aw); *16, 448 B5.
Meseta (gebied in Marokko) 17, 263.
Mesetia (weduwenverbranding) 3, 663.
Mesfette, El *19, 384 E6.
Meshuar (rechtzaal) 1, 709.
Mesilim (koning) 15, 319.
Mesjabbe, Wadi el *9, 260.
Mesjed; *3, 448 C5.
- Mesjra er Rek** *1, 536 bkrt a A6.
Meslan *6, 214 C2.
Mesnil, Le = **Le Mesnil**; *18, 240 B5.
Mesnil-Eglise; *18, 240 C4.
Meslin-l'Evêque; *13, 176 C2.
Mesnil-Saint-Blaise; *18, 240 C4.
Mesocalamites (geologie) 3, 200.
Mesoedji *22, 288 F5.
Mesoerai *22, 288 E5.
Mesolongion = **Missolonghi**; *12, 384 C4.
Mesopotamië; *3, 480 B5; (bronzen tijdvak) 6, 311; (het zeeland) 24, 498.
Mesotaeniaceen (biol.) 14, 690.
Mespelare; *19, 176 D4.
Mesrop; 3, 39 41.
Messac *6, 214 E2.
Messenger, Charles 23, 462.
Messancy; *16, 736 E4.
Messara, Baai van *3, 672 bkrt c b1.
Messelbroek; *6, 96 E2.
Messenii; 3, 10; 12, 330; *12, 384 C5.
Messenius, Joh. 24, 754.
Messina; *14, 320 E5; (oude naam) 17, 531.
Messina, Straat van; *14, 320 E6.
Messines = **Meesen**.
Messini; *12, 384 D5; (oude naam) 17, 532.
Mesta = **Msta**; *3, 672 E4.
Mestiezen (Chili) 7, 376; (Middel-Amerika) 17, 613.
Mestintzwam 14, 184.
Mestrovic, Iwan; 8, 491.
Meststoffen; 4, 524 vlg.
Mestvergunning (Ned.) 21, 45.
Mesvin; *13, 176 C4.
Meta *24, 656 B2.
Meta, La *6, 718 A1.
Meta (in circus); 7, 543.
Meta-kooktoestel 15, 566; 17, 542.
Metacenter; 24, 788.
Metachlamydeen (plantk.) 22, 368.
Metaldehyd; 15, 567.
- Métal déployé** (gaas) 11, 265.
Metallisme; 11, 508; 18, 539.
Metalues (pathol.) 22, 376.
Metán *2, 808 D2.
Meta-overeenkomsten (handel) 2, 166.
Metapan *17, 608 B3.
Metaponto *14, 320 F4.
Metaproteïnen (scheik.) 10, 54.
Metasomatose; 7, 818.
Metastaseering (ziekteleer) 9, 140.
Metastasio, P.; 16, 395.
Metaurus, slag bij den; 12, 798.
Metaxas, J. (aanv. dl).
Metcalfe, Susan 7, 77.
Metcha *1, 243 B2.
Metellus; (Quintus Caecilius M. Scipio) 20, 69.
Metemma *1, 536 bkrt a B4.
Metecoor (vallende ster); 2, 621.
Meteor-expeditie; 21, 207.
Meteoriet; 22, 481.
Meteorologie; 1, 467.
Meterbeek *11, 144 C3.
Meteren (Fr. Vlaanderen); *11, 144 C3.
Meteren (Gelderland) 11, 502; *11, 512 B4.
Meterik; *16, 448 D3.
Methaan; 23, 295.
Methaandicarbonzuur 17, 112.
Methana = **Methane**; *12, 384 E5.
Methodius, Hl.; 23, 261.
Methol (scheik.) 17, 561.
Methylaethylaether (scheik.) 1, 479.
Methylal (scheik.) 10, 825.
Methylalcohol; 10, 825.
Methylmorphine (scheik.) 7, 650.
Methylrood (scheik.) 14, 98.
Methymna (stad) 16, 328.
Metilla *1, 536 C1.
Metis *18, 608 M5.
Metist (handel) 2, 166.
Metkovic; *19, 112 E5.
Metoalf *3, 18 G5.
Metrodorus van Lampsacus (Gr. wijsgeer) 10, 266.
Metselkalk 5, 413.
Metsjnikow, I.; 19, 687.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Metslawier**; *11, 208 D1.
Metsovon *12, 384 B3.
Mettau *5, 578 E1.
Mettekoven; *16, 480 B5.
Mettenijen, Bert van (pseudoniem) 19, 543.
Mettet; (archeol. vondst) 2, 765; *18, 240 B3.
Mettmann *9, 576 bkrt.
Metz; *11, 96 G2.
Metz, Zacharias de; 16, 23.
Metzger, J. G. 17, 309.
Meudon *11, 96 bkrt Parijs.
Meulaboh; *22, 288 B1.
Meulebeke; *24, 176 D4.
Meuleman, Cl. F. Th. J. (aanv. dl).
Meulen, H. ter 2, 282.
Meulunteren *11, 512 C3.
Meunasah (dorpshuis in Atjeh) 9, 323; 22, 549.
Meureubo *3, 251 B2.
Meureudoe *3, 251 B1.
Meurs, Adolf van Nieuwenaar, graaf van, 1, 423; 18, 559.
Meurs, Walburgis van 8, 313.
Meurthe; *11, 96 G2.
Meurthe-et-Moselle; *11, 64 nr 9.
Meuse (riv.) = Maas.
Meuse (dep.); *11, 64 nr 8.
Meuse Inférieure, Dép. de la (gesch.) *18, 367.
Meusnier de la Place, J. B. M. C.; 16, 682.
Meute 14, 395.
Meux *18, 240 C1.
Meuzegem; *6, 96 C2.
Mévergnies; *13, 176 C3.
Mewar = Oedaipoer.
Mexiana *24, 656 E2.
Mexico; *18, 608 I8; (letterk.) 21, 744.
Mexico, Golf van; *18, 608 I7.
Mexico City; 17, 613.
Meye (top) 19, 592.
Meijel; *16, 448 C3.
Meyerbeer, G.; 20, 728.
Meyerode = Meyrode; *16, 704 F3.
Meijers, E. M. (aanv. dl).
Meyier, Fenna de 14, 127.
Meynell, Francis 5, 482.
Meyrode = Meyerode.
Meysse = Meise.
Mez, Carl 22, 64.
Mezen *21, 48 E1.
Mezen (riv.) *21, 48 F2.
Mézières; *11, 96 F2.
Meziltajim (muziekinstrument) 14, 616.
Mezökövesd; *13, 512 F2.
Mezötúr *13, 512 F2.
Mezzano, Monte *16, 22.
Mezzofanti, G. (aanv. dl).
Mezzo-forte 17, 591.
Mezzola, Lago di *7, 771 B1.
Mezzolago *11, 348.
Mheer; *16, 448 C5.
Mia, Wadi *17, 262 H6.
Mialtepe *3, 672 bkrt a.
Miami; *23, 320 J5.
Mianeh *3, 462 E6.
Mianine (scheik.) 7, 434.
Miaotsen (volksstam) 7, 396.
Miauwen (spraakleer) 14, 216.
Miazzina *16, 22.
Mica; 19, 581.
Micara, C. (aanv. dl).
Micellen; 13, 826.
Michaël (folkl.); 21, 463.
Michaël IV de Paphlagoniër; 24, 612.
Michaël VIII Palaeologus; (her-eeniging met Rome) 14, 583; (dynastie) 19, 388.
Michaëlbeweging (politiek) 20, 783.
Michael de Cesena O.F.M. 17, 680.
Michael de Dappere (Walachije) 23, 790.
Michaëlis-procédé (scheik.) 3, 481.
Michael Sars (expeditieschip) 21, 221.
Michailow *21, 48 G7.
Michalowicz, Jan 20, 47.
Michalowski (Poolsch schilder) 20, 47.
Michaud, J. (aanv. dl).
Michaux, Ernest 21, 97.
Michel, Georges; 3, 786.
Michelangelo da Siena 2, 423.
Michelbeke; *19, 176 C5.
Michelin (luchtband) 3, 403.
Micheline (spoorwagen) 3, 408.
Michelis, E. 24, 706.
Michelozzo; 14, 361.
Michelson, échelon van; 14, 239.
Micheroux; *16, 704 D2.
Michiels Arnold Rijstlanden (West-Java) 6, 464.
Michigan; *23, 320 I1.
Michigan City *14, 39.
Michiganmeer; *23, 320 I2.
Michon, Pierre 6, 15.
Mickle Fell *8, 354 D2.
Microfarad (electrische eenheid) 6, 780; 9, 749.
Microfelsiet (geol.) 10, 640.
Microlithen; 12, 19.
Micromeren (biol.) 10, 35.
Micronesië; *18, 762.
Microperthiet (petrographie) 19, 101.
Microphagen (dierkunde) 17, 26.
Microfoon; 13, 659.
Microseismische verschijnselen 1, 135.
Microsmatisch (reuk) 20, 592.
Midas; 12, 149.
Midco-zegels (kleinhandel) 20, 357.
Middachten, Van (wapen) 13, 185-186.
Middelaar; *16, 448 C2.
Middelaar (bemiddeling van Christus); 7, 492; 13, 70.
Middel-Amerika; (oudheden) 2, 153; *17, 608; (letterk.) 21, 744.
Middelbaar onderwijs; (aansluiting) 1, 87.
Middelbeers; *18, 631 G3 nr 127.
Middelbert; *12, 448 C3.
Middelburg (Transvaal) *23, 94.
Middelburg (Walcheren); *24, 512 B2.
Middelburg (Zeeuwsch-Vlaanderen) *24, 512 A3.
Middel-Europeesche tijd 22, 72.
Middelfart; *8, 688 C3.
Middel-Franken *9, 576 D4.
Middel-Gebergte *19, 112 C1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Middelharnis**; *24, 688 B4.
Middel-Heurne *11, 512 G4.
Middelie; *18, 672 B3.
Middelkerke; *24, 176 B2.
Middellandsche ras 15, 125.
Middellandsche Zee; *1, 520 E1; *10, 432 F5.
Middelnederlandsch; 18, 377 404.
Middelste Eilanden *14, 464 B5.
Middelstum; *12, 448 C2.
Midden Aletsch Gletsjer *4, 686 C2.
Midden-Andaman *10, 224 G5.
Midden Atlas *17, 262 C4.
Midden-Beemster; *18, 672 A3.
Midden-Kalksteen-Gebergte *14, 496 G3.
Midden-klasse (sociol.) 17, 630.
Midden-Kongo; *1, 536 E5.
Middenmeer; *18, 672 A3.
Midden-Soedan *1, 520 D3.
Middenstandspost, De (periodiek) 16, 98.
Middenstijl (bouwk.) 22, 799.
Midden Toengoeska = Steenachtige Toengoeska *3, 480 G2.
Middlesborough; *12, 464 bkrt 4.
Middlesex; *12, 512 nr 13.
Middleton Murry, J. 17, 157.
Middletown *14, 39.
Middling (standaard-type voor ka-toen) 12, 142.
Midgard (sage) 3, 151.
Midhuizen *12, 448 B2.
Midia *3, 672 H4.
Midi d'Ossau, Pas du *11, 96 C5.
Midinettes 7, 142.
Midjan (Arabische stam) 17, 31.
Midleton, Alice 18, 67.
Midlum; *11, 208 A2.
Midnapoer *11, 334 D2.
Midouze *11, 96 C5.
Midsland; *18, 672 B1.
Midwolda; *12, 448 E3.
Midwolde; *12, 448 B3.
Midwoud; *18, 672 B3.
Midzor *3, 672 E3.
Miecislaw I (van Polen) 20, 42.
Miécret; *18, 240 E3.
Meidum *11, 208 C2; 16, 240.
Miége *4, 686 B2.
Mielen-boven-Aalst; *16, 480 A5.
Mielies (Bantoe-voedsel) 3, 762.
Mielje (plantkunde) 17, 438.
Mien *7, 384 D5.
Miere (plantk.) 22, 26.
Mieren; 12, 270; 22, 758.
Mierenvangers, Zuid-Amerik. 21, 368.
Mierenzuur; 6, 136.
Mieres *21, 752 D1.
Mieris, Frans van; 3, 288.
Mierlo; *18, 624 D2.
Miert, B. J. en M. 11, 46.
Mies *5, 578 B2.
Mies (riv.) *5, 578 A2.
Mies, Jacob v. 23, 136.
Migetianen (sekte) 7, 92.
Migliorati, Cosimo dei 14, 195.
Mignault; *13, 176 D3.
Migrodus, Jan 17, 644.
Mihintale *7, 265 B2.
Mikkeli *10, 720 C3.
Mikkelsen, Hans 13, 435.
Mikkola, Maila (Finsch schrijfster) 22, 429.
Mikro (Zuid-Afr. letterkundige) 23, 105.
Mikroklien (geol.) 23, 259.
Mikúlas *19, 112 F2.
Mikulov = Nikolsburg; *19, 112 E2.
Milaan = Milano; *14, 320 B2; (vrede van) 14, 349; (oude naam) 17, 390; (universiteit) 23, 116.
Milanji Bergen; *1, 520 G6.
Milankovitsch, M. 3, 211.
Milano = Milaan.
Milatos *3, 672 bkrt c C1.
Milbanke, Anne 6, 586.
Mildam; *11, 208 C3.
Mildura *3, 288 G5.
Milete; *3, 672 G6.
Miletto, Monte *6, 718 B1.
Mileve, synode van (416) 19, 586.
Millford; *12, 464 D6.
Millford Haven *12, 464 D6.
Milheeze; *18, 631 J2 nr 107.
Milik (adatrecht) 14, 186.
Milione, Marco 20, 56.
Militair boekje (Ned.) 23, 261; (België) 24, 461.
Militaire Academie, Koninklijke 6, 179 181; 17, 659.
Militaire kasten, koloniën 16, 254.
Militaire kringen (Belgische milit. vereen.) 16, 253.
Militaire politie 18, 355.
Militiekader 14, 745.
Militieleger 16, 255.
Miljoekow, Paul; 14, 745.
Milkom (Moloch) 17, 815.
Mill; *18, 631 J1.
Mill, John Stuart; 2, 720.
Millam; *11, 144 A2.
Millau; *11, 96 E4.
Millbrook *8, 165 B2.
Millebrugge *11, 144 C2.
Millefort (legende) 12, 538.
Milligem; *2, 512 E3.
Millen; *16, 480 C5.
Millet, G. 3, 247 248.
Millet, P. 24, 708.
Millevaches, Plateau des *11, 96 D4.
Mill-Hill *12, 464 bkrt 3.
Milli, Steph. de 16, 391.
Milliard; 5, 183.
Millikan, R.; 10, 91.
Millimicron 16, 291.
Millingen; *11, 512 E4; (stoeterij) 22, 195.
Milmort; *16, 704 D2.
Milorieblauw 8, 410.
Milo(s) = Melos.
Milos Obrenovic (koning van Servië) 18, 756; 21, 481.
Milten Schilpevoort, B. van 11, 238.
Miltiades (zoon v. Simon); 17, 171.
Miltindex (malaria) 17, 672.
Milton, J.; 10, 782.
Miltvuur; 15, 446.
Milwaukee; *23, 320 I2.
Mimesis (letterk.) 4, 137.
Mimfort (legende) 12, 538.
Mimicry 1, 76.
Mimigardeford (oude stad) 18, 143.
Mimika; *17, 816 D2.
Min *7, 384 C5.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Min** (vrouw); 23, 578.
Mina Berg *1, 520 C3.
Minahas(s)a; *7, 160 B1; 7, 161.
Minamoto (Japansche militaire familie) 14, 458 459.
Minarii (krijgskunde) 17, 692.
Minas *2, 808 E3.
Minas de Rio Tinto = **Rio Tinto**, Minas de.
Minas Geraes; *6, 160 F5.
Minas Novas *6, 160 G5.
Minboe *5, 231 B2.
Minch Kanaal; *12, 464 C3.
Mincio; *14, 320 C2.
Mindanao; *18, 432 F4.
Mindanao-trog (zeebekken) 19, 702.
Minden; *9, 576 C2.
Minderhout; *2, 512 D1.
Minderwaardigheid; 1, 413.
Mindoro; *18, 432 F3.
Mindoro = **Soeloe-zee** = **Jolo-Zee**.
Minerva Crescunt (genootschap) 16, 817.
Minervina (Romeinsche gesch.) 8, 294.
Minette; 16, 472.
Ming (Chineesch vorstenhuis) 7, 401; 17, 162; 18, 484.
Mingrelië; *21, 48 E6.
Ming-ti (Chineesch keizer) 5, 455.
Minho = **Mino**; *21, 752 B1.
Mini, Frans 14, 585.
Miniatuur, Byzantijsche; 6, 595.
Minicoy *10, 224 C6.
Minie *1, 536 bkrt a B2.
Minimalisten (Rusland) 5, 622; (Vlaanderen) 23, 523.
Minister-resident (diplomatie) 11, 758.
Minium (kleurstof) 17, 692.
Mink (vischotter) 18, 482.
Minkiang *7, 384 G6.
Minkowski, H.; 4, 529.
Minnaert, prof. dr. M. G. J.; 23, 152.
Minné *1, 243 C2.
Minneapolis; *23, 320 H1.
Minnertsga; *11, 208 B2.
Minnesota; *23, 320 H1.
- Mino** = **Minho**.
Minofor (metaal) 6, 257.
Mino Owari, aardbeving te 1, 144.
Minorea = **Menorca**; *21, 752 H3.
Minot *23, 320 F1.
Minota *14, 464 bkrt Tokio.
Minsk = **Mensk**; *21, 48 B4.
Minto, G. E.; 10, 224.
Minturno; *6, 718 A1.
Minuit, Pieter 17, 141.
Minuskelschrift; 18, 290.
Minuutplan (kadaster) 14, 743.
Minyers; 10, 115.
Mira *21, 752 B4.
Mirabeau, G. H. de Riqueti, graaf van; 16, 329.
Mirabella *6, 718 B1.
Mirabella, Baai van *3, 672 bkrt c1.
Mirabilis-type; 19, 775.
Miracidium; 7, 251.
Miraeus; 2, 512.
Miraflores, Pico *23, 320 D6.
Miraflores-meer 19, 418.
Mirage phonétique (philol.) 13, 785.
Mirakel- en heiligenspel; 18, 198 378.
Mira la Mar *3, 122 B3.
Miranda (Brazilië) *6, 160 D6.
Miranda (Spanje) *21, 752 E1.
Mirat *1, 666 C2.
Miribel, Fort *17, 262 H6.
Mirik, Kaap *1, 520 B3.
Mirim, Lago *2, 808 F3.
Mirity *6, 160 bkrt B2.
Mirjam (Hebreeuwsche naam) 17, 197.
Mirjawa *3, 686 A3.
Mirns; *11, 208 A3.
Mirnserkliif; *11, 208 A3.
Mirocles (bisschop van Milaan) 17, 650.
Mirwart; *16, 736 C2.
Miry, K. (aanv. dl).
Mirza Ali Mohammed (sekte-stichter) 3, 506.
Mirza Chan Ansari (Afghaansche ltt.) 1, 496.
Mirzapoor; *10, 224 E2.
- Mirza Wali Ahmad Bei** (Mohammedanisme in Ned. Indië) 1, 618.
Mis, Hl.; (intentie) 14, 234; (stipendium) 22, 188; (Protestanten over de H. Mis) 20, 232.
Misaki *14, 464 bkrt Tokio.
Misbruik van vertrouwen (Belg. recht) 23, 307.
Miscellanea Franciscana (tijdschrift) 8, 108.
Misdruk 17, 89.
Misgeboorte 17, 725.
Mishawaka *14, 39.
Mishooren; (op Zondag) 24, 626.
Misima (eiland) 16, 653.
Mision *2, 808 C7.
Misiones; *2, 808 F2.
Misiones Parana *24, 656 D5.
Misjna; 14, 605.
Miskolez; *13, 512 F1.
Misoen *17, 262 D4.
Mison, Punt *3, 246 B1.
Misoöl; *17, 816 C2.
Mispa (Palestina) 17, 306.
Mispel, Japansche 10, 318.
Misrajam; 17, 780.
Misr el Foestat (oude stad) 14, 752.
Misr el Kahira = **Kairo** = **Cairo**.
Missa Dominicalis (aanv. dl).
Missale mixtum 16, 330.
Missa matutinalis; 23, 700.
Missa plenaria (aanv. dl).
Missiegenootschap van den H. Apostel Paulus 19, 547.
Missielanden (kerkelijke organisatie) 2, 593.
Missiepriesters van Jesus en Maria 10, 424.
Missiepriesters van den H. Paulus, Congregatie der 11, 670.
Missievlag (aanv. dl).
Missiezusters van den H. Augustinus 17, 407.
Missiezusters van den H. Naam van Maria 17, 240.
Missilunghi = **Mesolongion**.
Missio Batava 13, 450.
Missionaris, Apostolisch; 2, 592.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Missi Regis 17, 728.
Mississippi; *23, 320 H4.
 Missoula *23 320 D1.
Missouri (rivier); *23, 320 G2.
Missouri (staat); *23, 320 H3.
 Missouri Coteau *23, 320 F1.
 Miste *11, 512 G4.
 Misti *24, 656 B4.
Mistral, Fr.; 3, 25.
Misweek (aanv. dl).
 Miswijn 24, 387.
Mitanni; 3, 185 187 193; 17, 29.
 Mitán = **Jelgawa**.
Mit brennender Sorge (encyclick) aanv. dl.
 Mitchell *3, 288 H4.
 Mitchell (rivier) *3, 288 G2.
Mitchell, Mount = Black Dome; *23, 320 J3.
 Mitfanghe, Fr. van 24, 708.
 Mith *19, 384 C6.
Mithra; (communie) 7, 758; (mysteriën) 18, 196; (zonnecultus) 24, 640; aanv. dl i. v. Aioon.
Mithradates I; 3, 92.
Mithradates VI; 16, 328.
 Mito *14, 464 E3.
 Mitochondriën (biol.) 7, 182 447.
Mitoemba (gebergte); *15, 512 F5.
Mitrailleur; 11, 734; 12, 725.
 Mitre, Bartolomé 2, 810.
Mitrovica; *19, 112 G5.
 Mitsrajim (= Egypte) 17, 726.
 Mittaghorn (bij Wildhorn) *4, 686 A2.
 Mittaghorn (bij Breithorn) *4, 686 B2.
 Mittags Berg *5, 578 B2.
 Mittagspitze *24, 720 E2.
 Mitteis, H. 16, 223.
 Mitteleuropäische Schlafwagen- und Speisewagen-gesellschaft 17, 744.
 Mittelland 4, 666; *24, 720 C3.
Mittellandkanaal; *9, 512 C2.
 Mittelmark *9, 512 E2.
Mittenwald; *4, 330 F4.
 Mittenzell (plaats) 20, 505.
 Mittholz *4, 686 B1.
Miva (aanv. dl).
Mixotrophe planten; 3, 172; 23, 576.
 Mizen, Kaap *12, 464 A6.
Mjösen-Meer; *18, 704 B3.
 Mkoeloenkoeloe (Bantoe-oppergeest) 3, 761.
Mlawa; *20, 64 D2.
 Mm (lengtemaat) 16, 291.
 Mna (munt) 10, 412.
 Mo (negertaal) 18, 100.
 Mo (stad) 20, 403.
Moa; *17, 816 B3.
 Moahout 10, 764.
 Moala (eiland v. d. Fidzji-eil.) *18, 762 bkrt.
 Moali (eiland v. d. Comoren) 7, 771.
 Moallak, El *19, 384 C1.
 Moanus (eiland) 1, 419.
 Moara *3, 18 B2.
 Mobali (volksstam) 3, 500.
 Mobangtso *10, 224 E1.
 Mobaye *15, 512 E1.
 Mobeka *15, 512 D2.
Mobile; *23, 320 I4.
 Mochta (leerling van St. Patrick) 3, 539.
Mockel, Alb.; 4, 451.
 Möckelby *18, 704 D4.
 Moco (berg) 20, 110.
 Mocovis *2, 808 D2.
Mocquereau, André; 4, 559; 20, 130.
Modave; *16, 704 C3.
 Modderbeek *23, 128 C2.
 Model (poseeren) 20, 111.
Modena; *14, 320 C2.
 Moder *10, 143 C2.
 Moderatorium (bij Dominicanen) 9, 213.
Moderne Devotie; 18, 202 323.
Modernisme; (Prot. theologie) 19, 218.
 Modestinus (Romeinsch rechtsgeleerde) 16, 375.
 Modica *14, 320 E6.
Modjokerto; *14, 496 H3.
Modjo-Pahit = Madjapahit; 7, 190; 18, 241.
Modlin = Nowogeorgjewsk; *20, 64 D2.
 Mödling *24, 79.
 Modon (middeleeuwsche stad) 17, 559.
 Modrus, Pas van 15, 10.
 Modus (econ. statist.) 14, 83.
 Modzjeb, Wadi el *19, 384 D6.
Moe, J.; 3, 134.
Moeadzdzin; 5, 174; 9, 325.
 Moealtak, Wadi el *9, 260.
 Moeang Thai = Siam.
Moeanza = Mwanza; *1, 536 bkrt a B8.
 Moeara (in aardrijkskundige namen) = monding.
 Moeara Aman 16, 194; *22, 288 E5.
 Moearaveliti *22, 288 E5.
 Moearaboengo *22, 288 E4.
 Moearadoea *22, 288 F6.
Moearaenim; *22, 288 E5.
 Moearafaboeh *22, 288 D4.
 Moeara Kelindjau *5, 752 C2.
 Moearaklingi *22, 288 E5.
 Moearakoempe *22, 288 F4.
 Moearalasan *5, 752 C2.
 Moearalemboc *22, 288 D4.
 Moearapladio 19, 789; *22, 288 F5.
 Moearasabak *22, 288 E4.
 Moeara Sibéroet *22, 288 C4.
 Moearatebo *22, 288 E4.
Moearatewe; *5, 752 C3.
 Moeari (eiland) 4, 131.
 Moebarras *2, 630 D2.
 Moechalid *19, 384 B4.
 Moederblad (dagblad) 15, 589.
 Moeder en Kind *18, 432 C3.
 Moedergang (dierkunde) 14, 11.
 Moedergesteente 1, 167.
Moederkoorn; 10, 315; 15, 675.
 Moederrecht 11, 769.
 Moederschap van Maria (leerstuk) 17, 199; (feest) 17, 220.
Moederschap; 22, 513.
 Moegan Steppe *3, 462 F4.
 Moeghal-school (schilderkunst) 20, 384.
 Moegodsjar Gebergte *10, 432 J4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

Mohammad = Mahmed = Mahmoed = Mehemed = Mohammed.

Mohammad ibn Abd al Wahhab 23, 788.

Mohammad ibn Abdoellah as Sjahrastani 21, 570.

Mohammadijah; 8, 471.

Mohammad Moesa 21, 695.

Moehaoewat, Wadi el *9, 260.

Moeharrar (Mohammedaansch rechtsboek) 20, 389.

Moehji ad-din Mohammad, Ibn al Arabi 13, 811.

Moelsca (Indianen), aanv. dl i. v. Tsjiebsja.

Moe'izz (kalief) 10, 614.

Moeka *5, 752 B2.

Moekajjir (ruïne) 18, 799.

Moekden; *7, 384 H2; 14, 462.

Moekes *19, 384 D3.

Moekoendaram Kawikangkam (Bengaalsche litt.) 4, 565.

Moekomoekeo *22, 288 D5.

Moelai Soleiman (sultan) 1, 224.

Moëlan *6, 214 C2.

Moel-Brigte (Iersch monnik) 17, 226.

Moelativoe *7, 265 B1.

Moelingen = **Mouland**.

Moeller, K. 14, 221.

Moeller van den Bruck, Arthur 8, 717.

Moeloe, Goenoeng *5, 752 C1.

Moeloed; 17, 789.

Moeloeja *1, 520 C1.

Moeloeja, Wadi *17, 262 E4.

Moeltan *10, 224 C1.

Möen (Denemarken); *8, 688 F3.

Moen (W. Vlaanderen) *24, 176 D5.

Moena, Poelau; *7, 160 B3.

Moencopie *3, 18 E2.

Moenda, Boekit *3, 658 D2.

Moenda-Kols (ethnol.) 15, 502.

Moendang, Goenoeng *5, 184.

Moendo (plaats, berg en rivier) *3, 726 A2.

Moendoek *3, 658 C1.

Moengo; *22, 320 D2.

Moenhango *15, 512 D6.

Möens Klint *8, 688 F4.

Moentai, Goenoeng *3, 726 B3.

Moentilan; *14, 496 F3.

Moentjak (dierk.) 13, 256; 15, 263.

Moera *1, 666 C2.

Moerad I en II (sultans); 16, 771.

Moerad (grootvizier) 1, 619.

Moerad Soe *3, 35 D3.

Moerama *7, 160 B2.

Moeras, Het *9, 352 B2.

Moerascypres; 5, 697.

Moeraseik 10, 31.

Moeraskonijn 24, 29.

Moerat *1, 536 bkrt a B3.

Moerbeilachten; 6, 327; 19, 444.

Moerbeke (bij Geeraardsbergen); *19, 176 C5.

Moerbeke (Waas); *19, 176 C2.

Moerbint (bouw.) 17, 776.

Moerdijk; *18, 631 C1 nr 11.

Moere (bij Oostende); *24, 176 B3.

Moere (bij Veurne); *24, 176 A3.

Moeren, de = Moëres, Les; *11, 144 C1.

Moerenland (Fr. Vl.) 11, 136.

Moëres, Les = **Moeren**, de.

Moergestel; *18, 631 G2.

Moeriah, Goenoeng *14, 496 F2.

Moeris *17, 816 E2.

Moerkapelle; *24, 688 D2.

Moerkele (Ceram) 7, 236.

Moerkerke; *24, 176 D2.

Moermankust; *21, 48 D1.

Moermansk; *21, 48 C1.

Moernaten *7, 238.

Moernia *3, 672 bkrt c C2.

Moëro *15, 512 G5.

Moeroea *3, 288 I1.

Moeroe-gab *1, 498 E1.

Moeroeng, Soengai *5, 752 C2.

Moer Oessae *10, 224 H1.

Moerom *21, 48 E3.

Moëro Meer *15, 512 G5.

Moerow *3, 462 D3.

Moersil I en II (koningen der Het-tieten) 13, 296.

Moersjidabad *11, 334 E2.

Moerstraten; *18, 631 B2 nr 59.

Moervaart *19, 176 C2.

Moerzeke; *19, 176 D3.

Moerzoek; *1, 536 E2.

Moesa *24, 720 E4.

Moesala, Poelau *4, 107 B2.

Moesalla (berg) 20, 644.

Moesang (dierk.) 16, 571.

Moesi; *22, 288 E5.

Moesj *3, 35 E3.

Moeskroen = Mouscron; *24, 176 C6.

Moesoeri (Moabitisch vorst) 17, 748.

Moesa el Sala *17, 262 D4.

Moessons; 3, 467; 22, 182.

Moet (Egypt. godin) 18, 162.

Moetara Roedahigoea (sultan) 17, 780.

Moetawallöe (koning) 13, 296.

Moetazilieten; 14, 741.

Moetin *17, 816 E3.

Moetis, Goenoeng *22, 637.

Moetsjinga Gebergte *1, 520 G6.

Moetsoehito; 14, 461; 17, 417.

Moëttra *10, 224 D2.

Moewahhidoen (Islam) 23, 788.

Moewakkad, Germanus 11, 670.

Moestaftarpoer *11, 334 D1.

Moetzel = Moselle; *9, 512 B4.

Moetzerib, El *19, 384 E3.

Mofetten (vulkanisme) 23, 743.

Moffat, Robert 4, 287.

Moffeloven; 3, 140.

Moffenpijp; 20, 310.

Mogadisjoe; *1, 536 H4.

Mogador *1, 536 C1.

Mogan *1, 520 bkrt c.

Mogaoeng *5, 231 C1.

Mogara *1, 536 bkrt a A1.

Mögel Berg *8, 688 C2.

Moggalana (leerling van Boeddha) 5, 453.

Mogilew = **Mohilew** = Mahilewy.

Mogok *5, 231 C2.

Mogolon Mesa *3, 18 E4.

Mogontiacum = Moguntiacum (plaats) 11, 663; 17, 76.

Vergedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Mogwandi (volksstam) 11, 412.
Moha; *16, 704 B2.
Mohács; *13, 512 D4; (slag bij) 16, 559.
 Mohallet el Kebir *1, 536 bkrt b C2.
 Mohammed = Mahmed = Mahmoed = Mehemed = Moehammed.
Mohammed; 2, 641; (Hadis) 12, 615.
 Mohammed, vorst der Goriden 14, 102.
 Mohammed Ahmed 17, 68.
Mohammed Ali; (dynastie) 9, 824.
Mohammedanen; (slavernij) 21, 603.
 Mohave (Arizona) *3, 18 B3.
 Mohave (Californië) *6, 670 C3.
Mohave Woestijn (Desert); *6, 670 C3.
 Mohawk Mountains *3, 18 C6.
 Mohelli *1, 536 H6.
 Mohilew (Oekraïne) *19, 112 K2.
Mohilew (Wit-Rusland) = Mogilew = Mahilewy; *21, 48 C4.
 Mohilla (eiland) 7, 771.
Mohiville; *18, 240 D3.
 Mohn, Kaap *18, 704 bkrt.
 Möhne *9, 512 C3.
 Mohorovicic, A. 1, 140.
 Mohr, mechanistische theorie van 1, 502.
Moignelée; *18, 240 B2.
 Moineaux, Georges 8, 237.
Moirey; *16, 736 C3.
Moiren; 10, 614.
 Moiris-meer 10, 574.
Moissan, H.; 8, 803.
Moji; *14, 464 C4.
 Mojo *22, 637.
Mok, De; *18, 672 A2.
 Mokalla *2, 630 D5.
 Mokdale *22, 637.
 Moki (Indianenstam) 13, 592.
Mokka; *3, 448 B7.
 Mokkasteen (mineralogie) 7, 276.
 Mokmer *17, 816 D2.
 Mokpo *14, 464 B4.
 Mokragora *14, 626 D3.
 Moksjan *21, 48 E4.
Mol (stad); *2, 512 E3; (industrie) 2, 515 516; (observatie-inrichting) 18, 756.
Mol (dierk.); 12, 193.
 Mola, Emilio (Spaansch generaal) 20, 570; aanv. dl i. v. Franco en i. v. Spanje.
 Mola, Kaap de la *3, 650 E2.
 Molai, Jacques de 17, 799.
 Molana, Poelau *2, 122 C2.
 Molangi (rivier) 11, 509.
Molanus; 13, 817.
 Molares (gebit) 11, 426.
 Molariteit (scheik.) 18, 688.
Moldau = Vltva; *19, 112 D2.
 Moldau-plateau *9, 512 E4.
 Moldauthein *5, 578 C2.
Moldavië (Roemenië); *19, 112 K3.
 Moldavië (Sovjet-republiek) *21, 48 B5.
 Moldawa *19, 112 K3.
Molde; (plaats en fjord) *18, 704 A3.
 Mole *12, 464 bkrt 3.
 Mole (negertaal) 18, 100.
 Moleculairdisperse phase (scheik.) 8, 801.
Moleculair-theorie; 8, 92.
 Molecuulspectrum 21, 784.
 Molenaar (plantk.) 18, 111.
Molenaarsgraaf; *24, 688 E3.
 Molenaartje (dierk.) 6, 92.
Molenbaix; *13, 176 A2.
 Molenbeek (riv. Belg. Brabant) *6, 96 B2.
 Molenbeek (riv. Ned. Limburg) *16, 448 D3.
Molenbeek-Wersbeek (plaats Belg. Brabant); *6, 96 E2.
Molenbeersel; *16, 480 C2.
 Molendorp *24, 176 B2.
 Molengat (vaargeul van het Haringsvliet) = **Ribben**.
 Molengat (vaargeul van het Marsdiep) 17, 273; *18, 672 A3.
 Molengraaff Gebergte *7, 160 A2.
 Molenhorn *12, 448 E3.
 Molenrijge *12, 448 B2.
Molenschot; *18, 631 E2 nr 78.
Molenstede; *6, 96 F1.
 Molensteinkragen (kleederdracht) 15, 353.
 Molenveld (prov. Antw.) 21, 43.
 Molfetta *14, 320 F4.
 Molibos (Grieksch woord voor lood) 16, 612.
Molière, Jean-Bapt.; 7, 736.
 Moline *18, 240 C3.
 Molina *11, 348.
Molina, Lud. de; 3, 722; 8, 30.
Moline; *14, 39.
 Molingem *11, 144 B3.
 Molinos, Miguel de (1628-1696) 20, 339.
 Molise *14, 320 E4.
 Molivo (plaats) 16, 328.
Molkenboer O.P., B. H.; 8, 124.
Molkenboer, Theo; 23, 481.
Molkwerum; *11, 208 A3.
 Moll, registreerende microphotometer van 17, 607.
 Mollah's (Sjiëtische theologen) 3, 506.
 Mölle (plaats) 15, 758.
 Mölle Berg *8, 688 C3.
Mollem; *6, 96 B2.
 Mollen, Karel 23, 191.
Mollendo; *24, 656 B4.
Moller, H. W. E.; 16, 226 e.v.
 Mollette *11, 96 bkrt Parijs.
 Molner Alpen *2, 40 F2 sub G5 e.
Mollweide, K. B.; 3, 505.
 Molo, Straat *22, 637.
 Moloe *17, 816 C3.
Mologa; *21, 48 D3.
Molokai; *12, 822.
 Molompar *7, 161 A1.
 Molonglo (rivier) 6, 750.
 Molopo (rivier) *1, 520 F7.
 Molopolole (plaats) *1, 536 F7.
 Molsheim *10, 143 C2.
 Moltsjaniki (Russische sekte) 24, 779.
Molukken = Specerij-eilanden; (burgers) 6, 509; 17, 816; *18, 432 G6.
 Molukkenkakatoe 14, 755.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Molukken Straat *18, 432 G6.
Moluksche Zee; *18, 432 F6.
 Molybdeniet (mineraal) 10, 336.
 Mom (heraldiek) 13, 185 nr 21.
Momalle; *16, 704 C2.
 Mombas = Mombassa *1, 536 G5.
 Mombollo *16, 22.
 Momentenlijn (mechanica) 6, 447.
Momignies; *13, 176 bkrt.
 Mommaert, Jan 4, 477.
Mommsen, Th.; 8, 172.
 Momotombo *17, 608 B3.
 Momparang eilanden *5, 184.
 Mömpelgard = **Montbéliard**.
Mompono; *15, 512 E2.
 Momus (voormalige sociëteit te Maastricht) 16, 468.
Mon; 1, 322.
 Mona *12, 639.
 Mona, Port *17, 608 C4.
 Monachus, Gulielmus 4, 53.
 Monacia *8, 193 B3.
Monaco; *11, 96 G5.
 Monacone *6, 798.
 Monaco Olivetano (musicus) 3, 708.
 Monadelphisch (plantk.) 17, 395.
 Monaghan *12, 512 130.
 Monaldeschi, Gian Rinaldo 7, 479.
 Mona Passage *12, 639.
Monarchianisme; 22, 574.
 Monarco, Monte *16, 22.
Monastir (Joego-Slavië) = Bitolia = Bitolj; *19, 112 G6.
 Monastir (Tunis) *17, 262 L3.
 Monate (stad en meer) *16, 22.
 Moncada, Francisco de 3, 456.
Monceau; *18, 240 C6.
Monceau-Imbrechies; *13, 176 bkrt.
Monceau-sur-Sambre; *13, 176 E4.
 Mönch (berg) 4, 683; *24, 720 C3; 24, 768.
 Monchique Serra *21, 752 B4.
 Mondego (rivier en kaap) *21, 752 B2.
 Mondelli, Fortunato 6, 683.
 Mondklem 22, 779.
Mondorf; *4, 432 E3.
 Mondragone *6, 718 A1.
Mongalla (provincie en stad in Anglo-Egypt. Soedan); *1, 536 bkrt a B6-7.
 Mongalla (rivier in Belg. Kongo) *15, 512 E2.
 Mongandoe (volksstam) 3, 724.
 Monger Meer *3, 288 B4.
Mongo; 3, 687.
Mongolen; (Avaren) 3, 422; (Mongoolsche dynastie in China) 7, 395 401.
Mongolië; *3, 448 H4.
 Mongoolsche Rijken (Akbar de Groote) 1, 634; (Aurangzeb) 10, 223; (Baboer) 3, 507; 14, 102; (Batoe) 4, 133; (Dzjinggis-Khan) 9, 636; (Groot-Moghol) 12, 498; (Hoelagoe) 13, 401; (Koebilaï) 7, 401; (Ogotai of Oktai) 4, 133; (Timoer-Lenk) 22, 634.
 Mongwe *15, 512 G3.
Monialis; 18, 616.
 Monica Baai *6, 670 C3.
 Monier, Joseph 11, 729.
Monisme; 12, 612.
 Monistrol *7, 126 B2.
 Moniteur Belge, Le (Belgisch staatsblad) 4, 477.
 Moniteur des Indes Orientales et Occidentales, Le (periodiek) 17, 457.
 Moniuszko, Stan. 21, 600.
 Monkira *3, 288 G3.
 Monmouth zie **Geoffrey of Monmouth**.
Monmouthshire; *12, 512 nr 51.
 Monnier, mad. 17, 708.
 Monnier, Philippe 24, 774.
Monnikendam; *18, 672 B4.
 Monniken der hereeniging 13, 204.
 Monniken- en nonnendak (bouw.) 19, 427.
 Monnikenwerf *18, 672 B4.
 Monniksaap 1, 107; 19, 828.
 Monnoyer, J. B. 11, 139.
 Mono (Indianen) 19, 566.
 Monochlooraethaan 1, 480.
 Monocucleose (geneesk.) 16, 759.
 Monodelphia (dierk.) 24, 650.
Monodie; 6, 709.
 Monoestrisch (brunstperiode) 6, 307.
Monogram; 3, 395.
 Mono Lake *6, 670 C2.
 Monomach, Wladimir 18, 485.
 Monominerale gesteenten 10, 231.
 Monophaag (dierk.) 20, 62.
Monophysisme; 2, 290; 14, 404.
Monothelietisme; 7, 490; 8, 64.
 Monozendra *3, 246 A1.
Monroe, J.; 16, 390.
 Monroeville *1, 649 B5.
Monrovia; *1, 536 B4; 16, 390.
 Mons (prov. Henegouwen) = **Bergen**.
 Mons (prov. Luik); *16, 704 C2.
Mons-in-Baroeul; *11, 144 E3.
 Monsoenia (moessongebied in China) 7, 386.
 Mons pietatis 3, 749.
Monster; 13, 56; *24, 688 D2.
Monstrelet, E. de; 14, 415.
Monstreux; *6, 96 C5.
Monstrum; 22, 520.
Monstruositeit; 22, 520.
Mont (prov. Luxemburg); *16, 736 E2.
Mont (prov. Namen); *18, 240 C3.
 Mont (Egypt. god) 17, 496.
Mont, Pol de; 12, 9.
 Montabaur, Congregatie van 6, 276.
 Montagnac *17, 262 F3.
 Montagne Noire *11, 96 B2.
 Montagu, Elizabeth 5, 310.
 Montaleux *24, 176 C6.
 Montana (Curaçao) *8, 363.
Montana (Vereen. St.); *23, 320 E1.
Montant (aanv. dl).
 Montanus, Petrus 8, 551.
Montauban; *11, 96 D4.
Montbéliard = Mömpelgard; *24, 720 B1.
Mont Blanc; *11, 96 G4.
 Montblanch *7, 126 B2.
Montbliart; *13, 176 D6.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Montcalm, Pic de 2, 316 A1.
Montceau les Mines *11, 96 F3.
Mont Cénis; *11, 96 G4.
Montchrestien, A. de; 4, 626.
Mont de Marsan *11, 96 C5; 16, 89.
Mont-Dore; *11, 96 E4.
Monte, Aegidius de; 4, 617.
Monte, Joh. Maria Ciocchi del 14, 697.
Monte Amiata (Italië) 14, 342.
Montebello, slag bij (1859) 14, 349.
Monte Cassino (klooster); *6, 718 A1; (Montecassinisch schrift) 16, 606; (congregatie) 22, 300.
Montecelio *6, 715 B1.
Monte Christi, Sierra de *12, 639.
Monte Christo *11, 96 bkrt Corsica.
Monte Colibre *3, 650 A2.
Monte del Fora (Ital. miniaturist) 11, 648.
Montefeltro, hertog Guidobaldo di 7, 104.
Montegnée; *16, 704 D2.
Montego *17, 608 D2.
Montejus (pomp) 20, 68.
Montélimar; *11, 96 F4.
Monte Mario (Rome) 20, 735.
Montemôr, Jorge de 20, 106.
Montenaken; *16, 480 A6.
Montenegro = Crna Gora; *19, 112 F5.
Monte Nuovo *14, 320 D4.
Monte Oliveto, klooster 3, 141.
Monterada *5, 752 A2.
Monterey = Monterery; *18, 608 H7.
Monterey Baai *6, 670 B2.
Monteria *17, 608 D4.
Monte Rosa; *2, 40 C3 sub A 4c; *14, 320 A2.
Monte Rotondo *6, 715 B1.
Montes (president van Bolivia) 5, 615.
Monte San Angelo (bij Rome) *6, 715 B2.
Monte Sant'Angelo (in Apulië) 11, 353.
Montes Claros *6, 160 G5.
Montesinos, Violante 23, 481.
Montespan, markiezin van; 17, 74.
Montesquieu; 1, 186.
Monte Testaccio (Rome) 20, 735.
Monteverdi, C.; 16, 53; 19, 185; 20, 652.
Monte Vergine; 24, 242.
Montevideo; *2, 808 E3.
Monte Viglio (Italië) 20, 722.
Monte Viso (Cottische Alpen) 8, 221.
Montfaucon, B. de; 19, 387.
Montfoort; *23, 128 A2.
Montfort (Bretagne) *6, 214 E1.
Montfort (Ned. Limburg); *16, 448 C4.
Montfort, Père de 12, 377.
Mont Gauthier; *18, 240 D4.
Montgelas, M. von (1759-1838) 4, 336.
Montgolfier, gebr. 3, 682.
Montgomery; *23, 320 I4.
Montgomeryshire; 12, 512 nr 61.
Month (Egypt. god) 17, 496.
Monthiersblauw 4, 663.
Monti, V.; 14, 357.
Montignies-le-Tilleul; *13, 176 E4.
Montignies-lez-Lens; *13, 176 C3.
Montignies-Saint-Christophe; *13, 176 D5.
Montignies-sur-Roc; *13, 176 B4.
Montignies-sur-Sambre; *13, 176 E4.
Montigny, Jan van 8, 472.
Montilla (stad) 18, 140.
Montleban; *16, 736 E2.
Montluçon; *11, 96 E3.
Montmagny *11, 96 bkrt Parijs.
Montmajour, abdij 3, 26.
Montmorency *11, 96 bkrt Parijs.
Montmorency, de (geslacht); (Anne) 7, 298; 13, 153; (Charlotte) 7, 822; (François Henri) 16, 734; (Joseph) 13, 602; (Philips, graaf van Hoorn) 13, 587.
Montoe (Egypt. god) 17, 496.
Montoir-de-Bret *6, 214 D2.
Montone, Braccio de 7, 828.
Montoz *24, 720 C2.
Montpelier (Vereen. Staten) *23, 320 L2.
Montpellier (Frkr.); (medische school) 3, 74; *11, 96 E5.
Montreal; *18, 608 L5.
Montreuil *11, 96 bkrt Parijs.
Montreux; *24, 720 B4.
Montrocul-au-Bois; *13, 176 B2.
Montrocul-sur-Haine; *13, 176 B4.
Montrose *12, 464 E3.
Mont Rouge = **Roodeberg**.
Mont-Saint-André; *6, 96 E4.
Mont-Saint-Aubert; *13, 176 A2.
Mont-Sainte-Aldegonde; *13, 176 D4.
Mont-Sainte-Geneviève; *13, 176 D4.
Mont-Saint-Guibert; *6, 96 D4.
Mont-Saint-Jean; *6, 96 C4.
Mont-Saint-Michel; *11, 96 C2.
Mont-Saint-Michel, Baai van *6, 214 E1.
Montsche Tundar *10, 720 D2.
Montsen; *16, 704 E2.
Montseny *21, 752 H2.
Montseny, Sierra de 7, 129.
Montserrat; *21, 752 G2.
Mont-sur-Marchienne; *13, 176 E4.
Montt, Manuel 7, 379.
Montijo, Eugénie Maria de 10, 430.
Monveda *15, 512 E2.
Monywa *5, 231 B2.
Monza; *14, 320 B2.
Monzov *7, 126 A2.
Mo'oetong; *7, 160 B1.
Mook; *16, 448 C2.
Mookerhei 13, 301; (slag op de) 16, 560.
Moonta *3, 288 F5.
Moor, E. 15, 350.
Moora *3, 288 B5.
Moerbeke; *11, 144 C3.
Moordammkultur (laagveenontginning) 23, 234.
Moordrecht; *24, 688 D3.
Moorea *18, 762 bkrt Tahiti.
Mooregem; *19, 176 B5.
Moore Meer *3, 288 B5.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Moorkaaiman 14, 723.
 Moorklavier (muziekinstr.) 15, 350.
 Moorkop (paard) 21, 316.
 Moors (Arabieren) 7, 266.
 Moors, prelaat 13, 43.
 Moorsel (Belg. Brabant) *6, 96 D3.
 Moorsel (O. Vlaanderen) *19, 176 D4.
Moorsele; *24, 176 C5.
Moorslede; *24, 176 C4.
 Moorsom-ton 6, 402; 22, 692.
Moortsele; *19, 176 C4.
 Mooser, Aloys 11, 174.
 Mooyen, P. A. J. 18, 442.
Mopertingen; *16, 480 C5.
 Moppen (baksteen) 23, 226.
 Mopsius, Gislenus 8, 514.
 Mopsuestia (plaats) 7, 532.
Moquegua; *24, 656 B4.
Moquette; 22, 452 455.
 Moquin *17, 262 L3.
 Mora *18, 704 C3.
Mora (verbintenissenrecht); 24, 696.
 Mora (president van Costa-Rica) 8, 214.
 Moraalpreek 24, 486.
 Morabiten (volksstam) 1, 222.
 Moradabad *10, 224 D2.
Moral sense; 21, 495.
 Morando, Il = **Cavazzola**, P. (Ital. schilder).
 Moraschttite = **Michaeas**.
 Morat = **Murten**.
 Morat, Meer van *24, 720 C3.
 Moratoewa *7, 265 A4.
 Moratsja *1, 666 B1.
Morava (riv. in Joego-Slavië); *19, 112 G5.
Morava (riv. in Moravië) = March; *19, 112 E2.
Moravië; *19, 112 E2.
 Moravische Poort *9, 512 H4.
 Moravisch Ostrau = **Moravska Ostrava** = Mährisch Ostrau.
 Moravska (prov. Joego-Slavië) *19, 112 G5.
Moravska Ostrava = Mährisch Ostrau (stad in Moravië); *19, 112 F2.
 Morawaka *7, 265 B4.
 Moray = **Elgin** (graafschap in Engeland).
 Moray Bay *12, 464 E3.
 Morazan (president van Guatemala) 12, 521.
 Morbihan (streek in Bretagne) *6, 214 D2.
Morbihan (departement in Frkr.); *11, 64 nr 40.
 Morcone *6, 718 B1.
 Mordwinen *21, 48 E4.
 More, Henry 23, 452.
 Morea = **Peloponnesus**; *12, 384 C5.
 Moréac *6, 214 D2.
 Morecambe Bay *12, 464 bkrt 2.
 Moree (Australië) *3, 288 H4.
 Morée (Frkr.) *11, 96 bkrt Parijs.
Moreelse, P.; 13, 635.
Morene; 22, 631 688.
 Mörel *4, 686 C2.
 Morel, Alex 6, 715.
 Morel, Eustache 8, 734.
 Morel, Hugo 7, 273.
 Moreland, Samuel 17, 413.
Morelia; *23, 320 F7.
 Morena, Sierra = **Sierra Morena**.
 Morenci *3, 18 G6.
 Moreni *3, 672 F2.
 Moreno, Bento 22, 494.
 Moresnet = **Kelmis** = La Calamine.
Moretus, Joh.; (Bijbel) 6, 568.
 Morez *24, 720 B3.
 Mór Fejér *13, 512 D2.
Morgan, J. J. M. de; 12, 682.
Morgan, Thomas Hunt; 7, 365 501 503.
 Morgenberghorn *4, 686 B1.
 Morgengeld (middeleeuwsche belasting) 4, 393.
 Morgenländische Gesellschaft, Deutsche 3, 464.
Morhet; *16, 736 D3.
Mori; *7, 160 B2.
Morialmé; *18, 240 B3.
 Moricone *6, 715 B1.
 Morillo, Gregorio 3, 20.
 Morin (kleurstof) 11, 448.
 Morinelplevier (dierk.) 19, 821.
 Morioka *14, 464 E3.
 Morion (bergkristal) 4, 632.
 Morison, Stanley 5, 482.
 Moritz van Spiegelberg 10, 181.
 Morjarvar *18, 704 E2.
 Mörk, J. H. 24, 754.
 Mörkemose Baai *8, 688 E3.
Morkhoven; *2, 512 D4.
 Morlaix *6, 214 C1.
 Morlanne, dr. 24, 709.
Morlanwelz; *13, 176 D4.
 Morlet, A. 12, 49.
 Mormont *16, 736 D1.
 Mormorion (kwarts) 20, 781.
 Mornago *16, 22.
 Mornes de la Hotte *12, 639.
Mornimont; *18, 240 B2.
 Morogoro *1, 536 G5.
 Moron *17, 608 D1.
 Moro's (volksstam) 19, 700.
 Moros *3, 672 D1.
Morotai; *17, 816 B1.
 Morphologie, vergelijkende 1, 557.
 Morphy, Paul 21, 249.
Morra; *11, 208 D1.
 Morren, Theophil 13, 421.
Morris, William; 1, 80.
 Morrison *7, 384 H7.
 Morristown *3, 18 D5.
 Morro do Chapeo *6, 160 G4.
 Morrosquillo, Golf van *17, 608 D4.
Mors; *8, 688 B2.
 Mörs *9, 576 bkrt.
 Morschach (plaats) 6, 381.
 Morselamp (seinwezen te water) 21, 437.
 Morsjansk *21, 48 E4.
 Morskie Oko (meer) 24, 462.
 Mortagne *6, 214 F3.
 Mortain *6, 214 F1.
Mortel; *18, 631 J2 nr 106.
Mortel; 4, 96.
 Morteratsj, Piz 4, 690.
 Mortes, Rio das *6, 160 E4.
Mortier; *16, 704 D2.
 Mortier, Dav. du 16, 632.
Mortroux; *16, 704 E2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Mort saisit le vif, Le 21, 163.
Mortsel; *2, 512 B3.
Morvan; *11, 96 F3.
Morville; *18, 240 B4.
Mosa (ceramieffabriek) 7, 249.
Mosac, P. 10, 537.
Mos-agaat (siersteen) 1, 574.
Mosau (gouw) 16, 803.
Moscheresch, H. M.; 16, 823.
Moschus, Johannes 21, 727.
Mosdok *21, 48 E6.
Moseley, H. G. J.; 3, 279.
Moselikatse (vader v. Lobengoela) 16, 537.
Moselle (dep.); *11, 64 nr 10.
Moselle (rivier) = **Moezel**.
Moses; (Godsverschijning) 12, 91; (en Israël) 14, 331; (en slang) 21, 595.
Moses van Chorene; 3, 41.
Moses van Huesca 9, 132.
Moshornsteel (plantk.) 18, 316.
Mosjesj (koning der Basoeto's) 4, 83.
Mosji *1, 536 G5.
Moskee; (bouwkunst) 6, 52; (groene moskee) 6, 287; (herkomst naam) 17, 298.
Moskou; (Kremlin) 15, 407; (theater) 18, 95; 22, 77 808; *21, 48 D3.
Moskwa; *21, 48 D3.
Mosley, sir Oswald 18, 284.
Mos Meer *8, 688 C2.
Mosoel; *3, 448 B5.
Moson *13, 512 C2.
Mosquera (president van Columbia) 7, 722.
Mosquito Bank *17, 608 C3.
Mosquito Golf *17, 608 C4.
Mossamedes (provincie en stad); *1, 536 E6.
Mosse, R.; 4, 652.
Mossel (gem. Ede) *11, 512 D3.
Mossel (gem. Vorden) *11, 512 F3.
Mossel Baai; *23, 94.
Mosseldiertje 1, 499.
Mosselkreek *24, 512 D2.
Mossen; 9, 74; 22, 12 20.
Mosseto (Abessinische adel) 1, 246.
Mosso (Indo-Chin. volk) = **Moso**.
Most = **Brüx**.
Mostaganem = Mostagenem 1, 794; *21, 752 G5.
Mostar; *19, 112 E5.
Mostart, Daniel 14, 814.
Mostazim = A-Mostasim (kalief) 1, 215.
Möstlin, Michael 17, 317.
Mot (veen) 21, 640.
Motagua, Rio *17, 608 A3.
Motala; *18, 704 C4.
Motaling *7, 161 A1.
Motherwell *12, 464 E4.
Mo Ti (Chineesch filosoof) = **Mei Ti**.
Motluizen 5, 285.
Moto *15, 512 G2.
Motorbenzol 7, 676.
Motschildluis 3, 458.
Mott, John R.; 24, 547.
Mott, Lucretia 10, 641.
Motte, A. Houdar de la 16, 58.
Motte, Fr. H. K. Fouqué baron de la 11, 26.
Motte, Kasteel de 21, 134.
Motte, La (Bretagne) *6, 214 D1.
Motte, La (Zwitserland) *4, 686 A2.
Motte-au-Bois = Wate 11, 143 144; *11, 143 C3.
Motte-Lambert, Pierre de la 14, 105; 23, 691.
Mottez, Victor L. 11, 186.
Motwerende middelen 10, 764.
Motye (plaats) 16, 447.
Mo-tze (Chineesch filosoof) = **Mei Ti**.
Moucheron, B. de; 3, 798.
Moudon *24, 720 B3.
Mouland = Moelingen; *16, 704 D1.
Moulbaix; *13, 176 B3.
Moulins *11, 96 E3.
Moulins, Meester van (schilder) 19, 630.
Moulmein *10, 224 H4.
Moulton *1, 649 B2.
Moulton, theorie van (aarde-tectoniek) 1, 152.
Mounakea *12, 822.
Moundbuilders (Indianen) 14, 87.
Mount Aboe *10, 224 C3.
Mountainpeak *21, 138.
Mount Albert Edward (Nieuw-Guinea) 19, 446.
Mount Magnet *3, 288 B4.
Mount Margaret (stad in West-Australië) *3, 288 B3.
Mount Margaret Goudveld *3, 288 C4.
Mount Margaret Station (stad in Oost-Australië) *3, 288 G4.
Mount Morgan *3, 288 I3.
Mounts Baai *8, 165 A2.
Mount Victoria (Nieuw-Guinea) 19, 446.
Moura *21, 752 C3.
Moura, Francisco Child Rolim de 20, 107.
Mourcourt; *13, 176 A2.
Mourne Mountains; *12, 464 C4.
Mourron, A. 7, 87.
Mourry, François 1, 581.
Mouscron = **Moeskroen**.
Moustier(-les-Frasnes); *13, 176 B2.
Moustier(-sur-Sambre); *18, 240 B2.
Mout; 11, 676.
Mouthegrotten, La; 13, 438.
Moutier = Münster (kanton Bern) *24, 720 C2.
Moutkoffie 11, 676; 15, 478.
Moutsuiker 17, 117.
Mouvaux; *11, 144 E3.
Mouw (grondpatroon) 12, 422.
Mouzaive; *18, 240 C7.
Mov *8, 688 D2.
Mowgli (uit Kipling's Jungle-books) aanv. dl i. v. Horde.
Mowry *3, 18 F7.
Moxa (Chineesche geneesk.) 7, 416.
Moxhe; *16, 704 B2.
Moy *12, 464 B5.
Moy, Maria Debora 13, 647.
Moye en Bertin, J. 24, 707.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Mozaïektegels 7, 207.
Mozaïekziekte (plantk.); 1, 126 B3.
 Mozambique = **Portugeesch-Oost-Afrika** = Africa Oriental Portuguesa.
Mozambique, Straat van; *1, 536 H6.
 Mozarabisch missaal 16, 330; 24, 406.
Mozet; *18, 240 C2.
 Mozley, James 7, 515.
 Mpapoea *1, 536 G5.
 Mpotsaris, Markos 5, 817.
 Mra *9, 260.
 Mranma = **Birma**.
 Mrawan *14, 496 I4.
 Mrima (vlakke) 22, 439.
 Msenga Berg *1, 520 G6.
 M.S.F. (pater v. d. H. Familie) 19, 528.
M'Siri; 5, 443.
 Msjatta (stad in Syrië) 3, 573; 22, 380.
 Msta = **Mesta**.
 M.T. = Moorsomton (tonnenmaat) 6, 402; 22, 692.
 Mtesa (koning v. Oeganda) 18, 790.
 M.T.S.-stelsel (natuurk.) 9, 93.
 Muang-Oetaradit *10, 224 I4.
Much, H.; 8, 782.
 Mucha (reclame-teekenaar) 1, 80.
Muckermann, Hermann; 10, 426.
 Mucronatenkrijt 4, 401.
 Mucus (dierlijk lichaam) 21, 634.
Mudacus; 6, 177.
 Muddy River *3, 18 B2.
 Mudenhurst, Benedictinessen-abdij 13, 208.
 Muge, O. 1, 268.
Muggen; 22, 102.
 Muggensnapper (dierk.) 23, 552.
 Muggio, Monte di *7, 771.
 Mugiasco *7, 771.
 Mühlldorf *4, 330 G3; (slag bij) 9, 514; 11, 160; 16, 554.
Mühlhausen; *9, 576 D3; (J.S. Bach) 3, 530.
 Mühlheim *9, 576 bkrt.
 Mühlbach *4, 686 C2.
Muiden; *18, 672 B4.
Muiderberg; *18, 672 B4.
 Muiderzand *18, 672 B4.
 Muidir-Plateau *1, 520 D2.
 Muigheo = **Mayo**.
 Muilrea (berg) 17, 360.
 Muirchu (Iersch schrijver) 3, 28; 19, 537.
Muis; 22, 21 22.
 Muisca (Indianen) 7, 366.
 Muismaki (dierk.) 9, 616.
 Muitrea *12, 464 B5.
Muizen (Belg. Brabant); *6, 96 D1.
Muizen (Belg. Limburg); *16, 480 A5.
 Muizenbekje (plantk.) 10, 615.
 Muizentoren (bij Bingen) 5, 203.
 Mulde *9, 512 E3.
 Mulder, A. = **Chrispijn Mulder**, A.
 Muletas, Archipel de los *17, 608 D4.
 Mulhacen (berg) 4, 608; 21, 524; *21, 752 E4.
Mulhouse = Mülhausen; *11, 96 G3.
 Mülinen *4, 686 B1.
 Muljani, Eiland *3, 246 B2.
Mull, Isle of; *12, 464 C3.
 Mullegen *11, 512 D2.
Mullem; *19, 176 B4.
 Müller, Bernhard 4, 681.
 Müller, Christine 23, 804.
Müller, Friedrich Max; 7, 147; 18, 306.
Müller, G. E.; 3, 183; 8, 59.
Müller, H.; 23, 394.
Müller, Johann; 16, 292; 20, 496.
 Müller, J. J. 14, 64.
Müller, John P.; 6, 462; 19, 736.
 Müller, Joh. Wilhelm von 6, 190.
 Muller, J. W. A. 17, 476.
 Müller, Maria Magdalena 23, 681.
Müller, Th.; 8, 65.
 Müller Gebergte *5, 752 B2.
 Müller-Lyer, figuren van 14, 42.
 Müllersche klieren 8, 180.
 Müllersche lichaampjes 17, 643.
Müllert(h)al; *16, 735.
 Mullet *12, 464 A4.
 Mull of Galloway *12, 464 D4.
 Mullingar (stad) 24, 171.
 Muluja *21, 752 E5.
 Mummieportret 13, 819.
 Muna, Berg *10, 379 D2.
München; (biblioth.) 5, 122; (ligging) *9, 576 D4; (conferentie van 30 Sept. 1938) aanv. dl i. v. Deutschland.
 Muncie *14, 39.
 Mund *4, 686 B2.
 Munda-talen, -volken = **Moenda-talen, Moendavolken**.
Münden; *9, 576 C3.
 Mundinus (ontleedkundige) 17, 826.
 Mungo (= Munger), Hl. 7, 215.
 Munin en Hugin (Germaansche mythologie) 18, 781.
Munkacevo = Munkáco; 18, 141; *19, 112 H2.
Munkzwalm; *19, 176 B4.
Munnekezijl; *11, 208 E1.
Munnikeburen; *11, 208 C3.
Muno; *16, 736 B4.
 Munro, Harold 11, 636.
Munster (Westfalen) = Münster; *9, 576 B3; (vrede van) 6, 131; 13, 38; aanv. dl i. v. Munster.
 Münster (Elzas) *10, 143 C2.
Munster (Ierland); *12, 464 B5.
 Münster (kanton Bern) = Moutier *24, 720 C2.
Münster (kanton Graubünden) = Mustair; *24, 720 F3.
 Münster (kanton Luzern) *24, 720 D2.
 Münster (kanton Wallis) *4, 686 C2.
Münsterberg, Hugo; 1, 647.
Munsterbilzen; *16, 480 C4.
Munstergeleen; *16, 448 C5.
 Munsterland *9, 512 B3.
Munstersche Veld; *9, 352 C2.
Munt (geldwezen); 2, 16 20; 17, 828; 18, 145 718 vlg.; (munttheorie van Oresme) 18, 539.
Munt (penningk.); 14, 79.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Muntaner, Ramon 7, 128.
Munte; *19, 176 B4.
Muntendam; *12, 448 D3.
Muntenië 2, 34.
Munthe, G. (aanv. dl).
Muntjac (dierk.) 13, 256; 15, 263.
Muntok; *22, 288 F5.
Muntheorie 18, 539. Zie ook **Geldswaarde**.
Münzer, Thomas; 24, 767.
Muonio Elf *18, 704 E2.
Mûr (Bretagne) *6, 214 D1.
Mura = Mur (riv.); *19, 112 D3.
Muralt, B  t de 24, 773.
Murano (glasblazer) 12, 23.
Murchison *3, 288 B4.
Murchison Gebergte *1, 520 D4.
Murchison, Kaap 5, 716.
Murcia; (stad) *21, 752 F4; (prov.) *21, 752 E3.
Murdoch, William 11, 374.
Mures = **Maros** (Roemenië).
Muret, slag bij (1213) 1, 694 695.
Murgab *1, 498 B1.
Murgas *3, 672 E3.
Murgie, Le *14, 320 F4.
M  ritz Meer *9, 512 E2.
Murmellius, Joannes; 19, 447.
Murmerwoude; *11, 208 C1.
Muro, Kaap *8, 193 A3.
Muro Lucano *6, 718 C2.
Murray; *3, 288 G5.
Murray, sir James 6, 109.
Murray, John 8, 90.
Murray, T. C. 1, 217.
Murraygidsen 3, 574.
M  rren; *24, 720 C3.
Murrumbidgee River *3, 288 G5.
Murten = Morat; *24, 720 C3.
Murvi  dro = **Sagunto**.
Musakhel Bazar *3, 686 E2.
Musala *1, 520 bkrt d.
Musang (dierk.) 19, 409.
Muscardine (ziekte van zijderupsen) 5, 811.
Muschelkalk; 22, 765 766.
Muschetola, Sergius 3, 805.
Muscovado; 22, 315.
Musculi (dierlijk lichaam) 21, 803.
Musgrave *3, 288 G1.
Mushroomconstructie (betonbouw) 4, 810.
Musical (film) 11, 532.
Musiquette (operette) 19, 186.
Musket; 11, 732.
Muskoviet (mineralogie) 14, 765.
Muskusbisam 5, 235.
Muskus-wortel 10, 668.
Muss Alla *19, 112 H5.
Mussel Aa; *12, 448 E4.
Mussel(e), Corneille 16, 310.
Musselhuizen, De *12, 448 E4.
Musselkanaal; *12, 448 D4.
Musso *7, 771.
Musson; *16, 736 D4.
Mussy-la-Ville; *16, 736 D4.
Mustag Piek; *10, 224 D1.
Mustair = **Münster** (kanton Graubünden).
Mustapha, Kaap *14, 320 C6.
Must  r = **Disentis**.
Muttaborra *3, 288 G3.
Muttenthorn *4, 686 C1.
Muttler *24, 720 F3.
Mutus, J. C. 21, 744.
Muur (plantk.) 18, 166; 22, 161; (roode muur) 12, 531.
Muurpissebed 19, 774.
Muurruit (plantk.) 22, 254.
Muzen; 7, 99.
Muziek; (absolute) 1, 266; (barok-periode) 3, 831; (Byzantijsche) 6, 601; (Grieksche) 3, 14; 12, 357; (instrumentale) 14, 224.
Muziekpaedagogiek 10, 509.
Muziekschool 8, 49. Zie ook Kerkmuziekschool in dit register.
Muzillac *6, 214 D2.
Mwanga (koning van Oeganda) 18, 790 vlg.
Mwanza = **Mocanza**.
Mwata Yamvo (rijk in Kongo) 3, 684.
Mwita-nzige = **Edwardmeer** = Albert-Edwardmeer.
My; *16, 736 D1.
Myceensche kunst (bouwkunst) 6, 50; (sierkunst) 8, 280.
Mycelium (plantk.) 13, 788; 24, 730.
Mycene = Mykene; *3, 672 E6; (cultuur) 12, 329.
Myconius = **Mykonius**.
Mydische stijl (Attische vazen) 3, 294.
Mijdrecht; *23, 128 A2.
Mijen Baai, Van *18, 704 bkrt.
Myers, F. W. H. 22, 498.
Mykene = **Mycene**.
Mykolajew = **Nikolajew** (Oekraïne) = Wjernoleninsk.
Mykonos; *12, 384 G5.
Mykopol = **Nikopol**.
Mijlbeke (plaats) 1, 46.
Mijn (handel); (botermijn) 5, 806; (eiermijn) 13, 403.
Mijn (kolen, erts enz.); 6, 69.
Mijnenwerper 5, 639.
Mijnsheerenland; *24, 688 C3.
Myocard (hartspier) 12, 774 792.
Myologie 2, 293.
Myrmexiet (geol.); 17, 605.
Myrrhe; 7, 744.
Myrrhophore (iconographie) 17, 207.
Myrtle = **Atlas-metaal**.
Myslowice; *20, 64 C3.
Myson (wijze van Griekenland) 24, 568.
Mysore = **Maisoor**.
Mysten (bij Grieksche mysteriën) 18, 196.
Mysteriën, heidensche; 13, 133.
Mysteriespel; 18, 378.
Mystiek, Duitsche; 9, 550.
Mystieke Wijnpers 24, 392.
Mijt (landbouw) 12, 212.
Mytho *18, 432 C3.
Mytilini = **Lesbos**.
Mijtziekte 6, 574.
Myxolydische toonreeks 12, 301; 22, 675.
Mzabiten *17, 262 H4.
Mzensk; *21, 48 D4.

Vergedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

N

- N VII, XVII, XVIII, XIX (akten Nijverheidsonderwijs) 13, 679 680.
- Naadental** = **Naantali**.
- Naaischolen** 18, 741.
- Naald** (krater) 10, 339.
- Naaldenbord** (weefstoel) 14, 415.
- Naaldenkaap** = **Agulhas**, Kaap.
- Naaldstuwen**; 5, 62.
- Naaldwijk**; *24, 688 B3.
- Naalehu** *12, 822.
- Naam**; 9, 276.
- Naam Jesus**; 14, 536; 24, 616.
- Naamlooze vennootschap**; 3, 632.
- Naantali** = **Naadental**; *10, 720 B3.
- Naarden**; *18, 672 B4.
- Naarden**, Joannes van 1, 814.
- Naarden**, Nicolaas van 14, 201.
- Naardermeer**; *18, 672 B4.
- Naast**; *13, 176 D3.
- Naastenliefde**; 3, 811.
- Nab** *9, 512 E4.
- Nabakewi** *1, 221 C2.
- Nabal** (Bijbelsche naam) 1, 248.
- Nabardi** *1, 536 bkrt a B3.
- Nabatije** *19, 384 C2.
- Nabeul** *17, 262 L2.
- Nabi Kilir** (Indonesische literatuur) 7, 370.
- Nabi Moesa** (Arabisch = Moses) 17, 779.
- Nabire** *17, 816 D2.
- Nabloes** = **Naboeloos**.
- Naboe** (Babylonische god) 3, 516; 4, 28; 18, 332.
- Naboeloos** = **Nabloes**; 10, 752; *19, 384 C4.
- Nabootsingstheorie** (philol.) 19, 140.
- Naccherino**, Michelangelo (Ital. beeldhouwer) 4, 692.
- Nachamkes** (bolsjewiek) 14, 515.
- Nachit** *3, 462 C4.
- Nachitsjewan** (Sowjet-republiek) 3, 463; *21, 48 F7 nr 4; (stad) *21, 48 F7.
- Nachod** *5, 578 E1.
- Nachschieben** (uitverkoopwezen) 23, 76.
- Nachtarbeid** 2, 741; 4, 407; 19, 336.
- Nachtbloeijs**; 18, 728.
- Nachtegaalrietzanger** 21, 666.
- Nachtevening** 18, 231.
- Nachtkaars** (plantk.) 15, 553; 22, 701.
- Nachtmaar** (folk.) 16, 796.
- Nachtpauwoog**, kleine; 18, 244.
- Nachtstroomreservoir** 13, 44.
- Nachtstuk** (schilderkunst) 11, 454.
- Nacriet** (mineraal) 14, 830.
- Nadler**, Karl G. 13, 288.
- Nado**, Poelau *5, 184.
- Nadrin**; *16, 736 D2.
- Naengbesar**, Poelau *7, 161 A1.
- Naervö** (eiland) 1, 41.
- Naevius**, C.; 7, 736.
- Naevus** (moedervlek) 17, 768.
- Nafraiture**; *18, 240 C6.
- Nagalmtijd**; 24, 452.
- Nagara** *3, 672 bkrt b.
- Nagasaki**; *14, 464 B4.
- Nagashout** 17, 538.
- Nagavolkeren** 3, 161; 18, 240.
- Nagel** (plantk.) 5, 379.
- Nagelfluh**; 8, 20.
- Nägeli**, J. B. 11, 188.
- Nägeli**, K. W. von; 13, 826; 17, 466.
- Nagina** *11, 334 B1.
- Nagoetsji** (Japansch arts) 14, 477.
- Nagoja**; *14, 464 D3.
- Nagpoer**; *10, 224 D3.
- Nagtsjoe** *10, 224 G1.
- Nagual** (beschermgeest) 21, 392.
- Nagyagiet** (mineraal) 5, 284.
- Nagy-Becskerek** = **Veliki Beckerek** = **Grossbetschkerek**.
- Nagy-Kanizsa**; *13, 512 B3.
- Nagy-Kikinda** = **Velika Kikinda** = **Grosskikinda**.
- Nagy-Körös**; *13, 512 E2.
- Nagykún** *13, 512 F2.
- Nagy Varad** = **Grosswardein** = **Oradea Mare**.
- Nahe** *9, 512 B4.
- Nahod**, El *1, 536 bkrt a A5.
- Nahr Asj-Sjariat al Kabir** = **Jor-daan**.
- Nahr az Zarka** = **Jaboc**.
- Nahr el Hasbani** *19, 384 D2.
- Nahr el Litani** *19, 384 C2.
- Nahr Na'aman** (rivier) 4, 518.
- Nahuatlans** (volksstam) 17, 613.
- Naiba**, Baai de *12, 639.
- Naim** = **Nain** (Palestina); *19, 384 C3.
- Nain** (Canada) *6, 734 K3.
- Nain** (Palestina) = **Naim**.
- Nain**, Le zie **Le Nain**.
- Nainsouk** (batist) 4, 131.
- Naïrvolken** 3, 37.
- Nairn**; *12, 464 E3.
- Nairn** (graafschap); *12, 512 nr 83.
- Nairobi**; *1, 536 G5.
- Najaars-entoloma** (plantk.) 10, 245.
- Najo** (rivier) 14, 68.
- Najoeban** (Javaansche danspartij) 9, 376.
- N.A.K.** (keuringsdienst) 7, 255; 11, 731; 18, 398.
- Nakada** (dorp) 18, 453.
- Nakkawaram** (eilandengroep) 18, 531.
- Nakonsawang** *18, 432 B2.
- Nakrar Piek** *21, 48 E6.
- Nakskov** *8, 688 E4.
- Nal** *3, 686 D4.
- Nalabo** *18, 432 A3.
- Nalande** *7, 265 B3.
- Nalatenschap**; 16, 246.
- Nalinnes**; *13, 176 E5.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Naltsjik *21, 48 E6.
 Namaken (juridisch) 23, 195.
Namaland; (Groot Namaland) *1, 536 E7; (Namaqualand) 24, 687.
 Namdinh *18, 432 C1.
Namèche; *18, 240 D2.
Namen = Namur; (prov.) *18, 240; (stad) *18, 240 C2.
 Namib *1, 520 E7.
 Nam-kwan *7, 384 H6.
Namlea; *17, 816 B2.
 Nammaw *5, 231 C2.
 Namo *7, 160 A2.
 Namoi River *3, 288 H5.
 Namsen Elf *18, 704 C2.
 Nam-si *10, 224 I4.
 Namsos *18, 704 B2.
 Namur = **Namen**.
 Nana (Afrika) *1, 520 E4.
 Nana (Eng. Indië) *10, 224 D1.
 Nana (Germaansche godin) 11, 666.
 Nanak (sekte-stichter) 14, 115; 21, 532.
Nancy; *11, 96 G2.
 Nanda-dynastie (Indië) 22, 803.
 Nandi *18, 762 bkrt.
 Nandoe (vogel) 22, 270.
Nandrin; *16, 704 C2.
 Nanduri *18, 762 bkrt.
 Nangabadau *5, 752 B2.
 Nangaboelik *5, 752 B3.
 Nanga Mocalang *5, 752 B2.
 Nangapinoh *5, 752 B3.
 Nangaserawai *5, 752 B3.
 Nangatajap *5, 752 B3.
 Nangka (plantk.) 3, 116.
 Nangka, Poelau Groot *3, 726 A2.
Naninne; *18, 240 C2.
 Nan-jang *7, 384 F4.
 Nan-kang *7, 384 F5.
Nanking; *7, 384 G5.
 Nannar (maangod) = **Sin**.
 Nan-ngan *7, 384 F6.
 Nannine *3, 288 B4.
 Nanning *7, 384 E7.
 Nan-sioeng *7, 384 F6.
Nan-sjan; *7, 384 B3.
 Nansjatti *1, 666 B2.
 Nansum *12, 448 D2.
 Nantai *14, 464 D3.
 Nan-tau *7, 384 D6.
 Nanterre *11, 96 bkrt Parijs.
Nantes; *11, 96 C3.
Nantsjang; *7, 384 F5.
 Nantueil, geste de (gedicht) 3, 455.
Naom6; *18, 240 D6.
 Napeën (dalmiften) 18, 585.
Napels = Napoli; (aquarium) 2, 622; (stad en golf) *6, 718 A2; *14, 320 E4; *18, 258.
Napelsch geel; 6, 628.
 Naphthenol 8, 415.
 Napier, G. Th. (gouverneur v. d. Kaap) 18, 279.
 Napier (stad) 12, 823.
 Napje (plantk.) 8, 362.
 Napoe (hert) 9, 616.
Napoleon I; (veldslagen) 7, 631 vlg.; (St. Helena) 16, 660; (Waterloo) 24, 34.
 Napoleon (stad) 3, 23.
 Napoli = **Napels**.
 Napuberteit 1, 421.
 Nar, Wadi en *9, 260.
 Narakadoe *7, 265 A3.
Narbada; *10, 224 D3.
Narbonne; *11, 96 E5.
 Narborough (eil.) 11, 287.
Narcose; 6, 321.
 Narcose-aether 1, 478.
Narcotica (moraal); 23, 302.
Narenta = Neretva; *19, 112 E5.
 Nares, George 7, 279.
Narew; *20, 64 E2.
 Narida *14, 464 bkrt Tokio.
Narodna Odbrana; 19, 34.
 Naroemonda *4, 107 C1.
 Naroeto *14, 464 bkrt Tokio.
 Narrabri *3, 288 H5.
 Narracoorte *3, 288 G6.
 Narrandra *3, 288 H5.
 Narrenschiff (-schip) 5, 309; 6, 156; 18, 269.
 Narrinyeri (volksstam) 3, 376.
 Narsingh Meta (dichter) 12, 103.
 Narva = Narwa = **Joesuu**.
Narvik; *18, 704 D1.
 Narwa = **Joesuu** = Narva.
Narwal; (in verband met de Eenhorens van St. Marie) 9, 754.
Narxis; 22, 478.
 Naryn *1, 498 D1.
 Narysjkina, Natalia 1, 762.
 Naschi (Arab. schrift) 2, 638.
 Naseby, slag bij (1649) 8, 303; 10, 573.
 Nash, papyrus 6, 552.
 Nashville *23, 320 I3.
Nasi (rijst); 19, 374.
 Nasi, Poeloe *22, 288 A1.
 Näsijärvi *10, 720 B3.
 Nasirabad *3, 686 B4.
 Nasireddin (sjah) 19, 652.
 Nasr (kalief) 21, 189.
 Nasretabad *3, 686 A2.
 Nassara *1, 536 bkrt a C2.
 Nassau, Fort *21, 111.
 Nassau (stad) 3, 593.
Nassau, Van (familiewapen); 13, 185-186.
 Nassau, Maria van 13, 35.
 Nassau eiland *22, 288 D5.
Nassau-Gebergte (Nieuw-Guinea); *17, 816 D2.
Nassau Gebergte (Suriname); *22, 320 D3.
 Nässeby *10, 720 C2.
 Nasse Strahlegg *4, 686 C1.
Nassogne; *16, 736 C2.
Nästved; *8, 688 E3.
 Nasu, N. 1, 134.
Natal (Brazilië); *6, 160 H3.
 Natal (Sumatra) *22, 288 C3.
Natal (Unie van Z. Afrika); *1 536 G7.
 Natalis (sekte-hoofd) 3, 142.
 Natas *4, 107 C1.
 Natchez *23, 320 H4.
 Naters *4, 686 B2.
 Nathorst Land *18, 704 bkrt.
 Nathusius-oven 10, 89.
 Natie (stuwadoorgilde v. d. Antwerpsche havens) 2, 528.
 Nationaal Arbeids-Secretariaat 23, 175.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Nationaal Comité van Kivu (Kongo) 15, 322.
- Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk onderzoek**; 1, 681; 6, 408; 22, 282.
- Nationaal Hanzebureau 17, 631.
- Nationaal Hulp- en Voedingscomité, Belg. 9, 149.
- Nationaal park = **Natuurreserveaat**.
- Nationaal-socialisme**; 23, 375.
- Nationaal Verbond der Christelijke Vrouwengilden 2, 673.
- Nationaal Verbond der Kath. Turnkringen 23, 25.
- Nationaal Verbond van Invaliden 19, 315.
- National Charter Association of Great Britain, the 7, 319.
- Nationale Bank van België**; 7, 793.
- Nationale Conventie (Frankr.) 13, 39.
- Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid 24, 139.
- Nationale Federatie der Kath. Patroons van België 24, 133.
- Nationale Maatschappij voor goedkoop woningen 2, 696; 6, 64.
- Nationale Padvinderraad 23, 361.
- Nationale Strijdersbond 19, 315.
- Nationale Unie 17, 777.
- Nationale Verrekenkas 23, 389.
- National Forests (Ver. Staten v. Amer.) 23, 320.
- National Geogr. Society 1, 194.
- National Industrial Recovery Act 15, 75.
- Nationalisten (Vlaamsche Beweging) 23, 523.
- National Labour Party 15, 818.
- Natoena-eilanden**; *18, 432 C5.
- Natoye**; *18, 240 D3.
- Natpartij (papierfabricatie) 19, 442.
- Natrium**; 8, 570.
- Natriumaethylaat 1, 715.
- Natriumaluminaat 2, 82.
- Natriumhyposulfaat 13, 791.
- Natriummethylaat 1, 715.
- Natroliet (geol.) 24, 556.
- Natron Meren *1, 536 bkrt b B2.
- Natronwaterglas**; 6, 151.
- Natter, abt Bonifatius, aanv. dl i. v. Vonier.
- Natura Artis Magistra**; 2, 621; 3, 115.
- Naturel (Bantoe) 3, 756.
- Naturel-papier (behangsel) 4, 316.
- Naturisme 18, 313.
- Natuurbad 24, 762.
- Natuurbescherming 18, 307 813.
- Natuurding 11, 441.
- Natuurgodsdienst, natuurlijke godsdienst 8, 616; 12, 77.
- Natuurklanktheorie 19, 140.
- Natuurkunde** (gesch.); 12, 340.
- Natuurlandschap 16, 99.
- Natuurlijk kind**; 6, 504.
- Natuurlijk stelsel (plantk.) 16, 488.
- Natuurlijk systeem (tariefstelsel) 23, 783.
- Natuurmonument 18, 309 vlg.; 22, 41.
- Natuurmonumenten in Nederland, Ver. tot Behoud van 23, 335.
- Natuurreserveaat** = Nationaal park; 6, 745; 12, 13; 18, 813.
- Natuurwetenschappelijke psychologie**; 20, 277.
- Nauernasche vaart**; 21, 298.
- Nauheim**; *9, 576 C4.
- Naumburg**; *9, 576 D3.
- Naupactus** = **Lepanto**.
- Nauplia** = Nauplion; (stad en golf) *12, 384 D5.
- Nauplius (myth.) 7, 151.
- Nauroe (eiland) 3, 379 380.
- Nautch girls (bajadères) 3, 604.
- Nautical Almanac 2, 27; 17, 301.
- Nautilus, Straat *17, 816 C2.
- Navajo Springs *3, 18 G3.
- Navarino** = Pylos (slag 1827) 12, 368; 13, 813; (stad) *12, 384 C6.
- Navarra**; *21, 752 F1.
- Navarrete, M. de 21, 744.
- Navayas *17, 608 C1.
- Nave, de *11, 144 C3.
- Navene *11, 348.
- Naville, E. H.; 8, 718.
- Navolging van Christus**; 18, 202.
- Nawa *19, 384 E3.
- Nawè (Bijbelsche naam) 18, 604.
- Naxia = Naxos.
- Naxos = Naxia; *12, 384 G5.
- Nay, Corn. Cornelisz. 3, 798; 16, 491.
- Naijling (electrotechn.) 5, 759.
- Nazareners** (2°) ; 4, 31.
- Nazareth (Brazilië) *6, 160 H3.
- Nazareth** (Palestina) = En Nasirah; *19, 384 C3.
- Nazareth** (O. Vlaanderen); *19, 176 B4.
- N.C.B. (Boerenbond) 5, 525.
- N.C.R.V.** (radiovereeniging) aanv. dl.
- N.D.A.W. (arbeidsbemiddeling) 24, 139.
- Ndona**; 16, 131.
- Neagh**, Lough (meer); *12, 464 C4.
- Neamtu *3, 672 G1.
- Neanderthal** (mensch); 13, 472; 22, 27.
- Neapolis (stad) 16, 313.
- Nebel (Amrum) *8, 688 B4.
- Nebel (Jutland) *8, 688 B3.
- Nèbèl**; 14, 616.
- Nebi Daoud, moskee van 3, 438.
- Nebo** = Naboe; 3, 516; 4, 28.
- Nebo**, Berg; *19, 384 D5.
- Neboekadnezar II**; 8, 411.
- Nebraska**; *23, 320 F2.
- Nebrodici, Monti = Nebrodisch gebergte *14, 320 E6; 17, 533.
- Nebti-naam (pharao) 19, 690.
- Néchin**; *13, 176 A2.
- Necho**; 14, 529.
- Neckar**; *9, 512 C4.
- Neckar-Heuvelland *9, 512 C4.
- Neckarkreis *4, 330 C2.
- Neckarsulm *4, 330 D2.
- Necker de Saussure, Alb. 24, 773.
- Neckmanns grond (Oostzee) 8, 467.
- Nectariën (v. planten) 13, 515.
- Neder-Asselt**; *11, 512 C4.
- Neder-Beieren *9, 576 E4.
- Neder-Betuwe *11, 512 B4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Nederbiel *11, 512 G3.
Nederboelare; *19, 176 C5.
Nederbrakel; *19, 176 C5.
Neder-Californië *23, 320 C4.
Nedercanne *1, 689.
Nederduitsch 9, 67.
Nedereenname; *19, 176 B5.
Neder-Egypte *1, 536 bkrt a B1.
Neder Guinea; *1, 520 E5.
Nederhasselt; *19, 176 C5.
Nederheers = Bas-Heers; *16, 480 B6.
Nederheim = **Neerem**.
Neder Hemert; *11, 512 A4.
Nederhorst-den-Berg; *18, 672 B4.
Nederland; (gesch. v. bezittingen in Amerika) 2, 143; (kartelwetgeving) 2, 494; 15, 75 76; (archeologie) 2, 763; 7, 460; (pers) 7, 464; 21, 681; 23, 310; (natuurk.) *18, 320; (staatk.) *18, 336; (radio) 20, 379; aanv. dl i. v. Ned. Christ. Radiovereeniging, Nozema en Phohi.
Nederland, N.V. Stoomv. Mij.; 18, 416.
Nederlander, De (dagblad); 7, 465.
Nederlandsch (taal) 9, 67.
Nederlandsch Artilleriemuseum 9, 299.
Nederlandsche Alg. Keuringsdienst; 11, 731.
Nederlandsche Boerenbond 5, 526; 16, 72.
Nederlandsche Botanische Vereeniging 19, 804.
Nederlandsche Christelijke Radiovereeniging (aanv. dl).
Nederlandsche Dagbladpers, De (vereeniging) 8, 463; aanv. dl i. v. Algemeen Nederlandsch Persbureau „A.N.P.” en i. v. Centraal Bureau voor Courantenpubliciteit.
Nederlandsche Exlibris-Kring 10, 502.
Nederlandsche Gedachten (periodiek) 7, 465; 12, 403.
Nederlandsche Handelmaatschappij zie **Handelmaatschappij**, Nederlandsche.
Nederlandsche Korfbalbond 15, 612.
Nederlandsche Maatschappij van Tuinbouw- en Plantkunde 15, 671.
Nederlandsche Middenstandsbank 17, 634.
Nederlandsche Omroep-Zender Maatschappij (aanv. dl).
Nederlandsche Padvindere Organisatie 19, 376.
Nederlandsche Roomsche Katholieke Middenstandsbond 17, 631.
Nederlandsche Seintoestellen Fabriek 13, 350.
Nederlandsche Spaarbankbond 21, 748.
Nederlandsche Tooneelvereeniging 7, 459.
Nederlandsche Vereeniging voor Economische Geographie 1, 193.
Nederlandsche Vereeniging voor Volkscredietwezen en Woekerbestrijding 23, 603.
Nederlandsche Werkelijke Schuld 23, 69.
Nederlandsche Zendingsvereeniging 24, 548.
Nederlandsch Guyana *24, 656 D2.
Nederlandsch Hervormde Kerk; 10, 473; 15, 208; 22, 373.
Nederlandsch Hervormd Verbond tot Kerkherstel 15, 211.
Nederlandsch Historisch Instituut; 6, 292.
Nederlandsch-Indië = Indonesië = Insulinde; *18, 432; (grondbezit) 12, 413; (grondrechten) 12, 423; (Indische Katholieke Partij) 14, 122; (inlandsche beweging) 14, 187; (N.I.R.O.M.) 20, 380.
Nederlandsch-Indische Handelsbank 12, 698.
Nederlandsch-Indische Radio-Omroep-Mij. 20, 380.
Nederlandsch-Indisch verbond 18, 702.
Nederlandsch Instituut voor Volkshuisvesting en Stedebouw 23, 610.
Nederlandsch Medisch Missie-Comité 15, 254; 17, 390.
Nederlandsch Natuur- en Geneeskundig Congres 1, 192.
Nederlandsch Onderwijzers Genootschap 19, 64.
Nederlandsch Tooneel, Kon. Ver. Het 18, 395.
Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen; 23, 176.
Nederlandsch Wiskundig Genootschap 24, 284.
Nederlandsch Zendeling-Genootschap zie **Nederlandsch Zending-Genootschap**.
Nederlandsch Zending-Genootschap; 18, 438; 24, 546 548.
Neder-Lotharingen; 6, 99.
Nedermaas, dept. van de (Dépt. de la Meuse inférieure) 16, 460 465.
Nederokkerzeel; *6, 96 D2.
Neder-Schouwbroek *11, 144 B2.
Neder-Silezië *9, 576 F3.
Neder-Veluwe *11, 512 C3.
Neder-Volta (apost. vic.) 22, 678.
Neder-Waasten = Warneton Bas; *11, 144 D3.
Nederwaver = Neerwaver = Basse Wavre; 2, 765; *6, 96 D4; 24, 55.
Nederweert; *16, 448 B3.
Nederwetten; *18, 631 I3 nr 147.
Nederwoud *11, 512 C3.
Nederzalm-Hermelgem; *19, 176 B4.
Nedsjeb *3, 480 B6.
Neede; *11, 512 G3.
Neeltje Jansplaat *24, 512 C2.
Neer; *16, 448 C3.
Neerbeek (plaats) 11, 510.
Neerbosch; *11, 512 D4.
Neerem = Nederheim; *16, 480 C5.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Neerglabbeek**; *16, 480 C3.
Neerharen; *16, 480 C4.
Neerheillesem; *6, 96 E3.
Neerhespen; *16, 704 B1.
Neeritter; *16, 448 C4.
Neerkant; *18, 631 K3 nr 165.
Neerlanden; *16, 704 B1.
Neerlandia-film, Mij. 20, 61.
Neerlangbroek 16, 107; *23, 128 C2.
Neerlangel; *18, 631 I1 nr 43.
Neerlinter; *6, 96 F3.
Neerloot; *18, 631 I1 nr 47.
Neeroeteren; *16, 480 C3.
Neerpede *6, 96 C3.
Neerpelt; *16, 480 B2.
Neerrepem; *16, 480 B5.
Neerslag (max.); 15, 260.
Neervelp; *6, 96 E3.
Neerwaasten; *24, 176 B5.
Neerwaver = Basse Wavre = **Nederwaver**.
Neerwinden; (slag van 1793) 7, 631; 9, 570; *16, 704 B1.
Neerijnen (dorp) 23, 766.
Neerijsehe; *6, 96 D3.
Nefasti, dies 10, 610.
Nefer (Egyptisch muziekinstrument) 18, 332.
Nefertoem (Egypt. godheid) 16, 650.
Nefftzer, Auguste 22, 512.
Nefoed; *3, 480 B6.
Nefta *17, 262 J4.
Negapatam; *10, 224 D5.
Negara; *3, 658 B1.
Negara, Soengai *5, 752 C3.
Negatief; 15, 617.
Negatieve godskennis 9, 498 550 669.
Negatieve theologie (Prot. theologie) 8, 799.
Negen Graad Kanaal *10, 224 C6.
Negenjarige oorlog (1688-'97) 11, 90.
Negenkruidenspreuk (bezweringsformule) 5, 98.
Negenooog (geneesk.) 6, 823; 22, 123.
Neger; 3, 756; 11, 133 142; 15, 515.
Negker, Joost de 7, 573.
Negoi (berg) 10, 561; *19, 112 I4.
Negombo *7, 265 A3.
Negotin *19, 112 H4.
Negrais, Kaap; *10, 224 G4.
Negre, Port *2, 315 A1.
Negregran Pas *3, 462 F6.
Negrelli (ontwerper van het Suezkanaal-plan) 22, 310.
Negrettischaap 17, 510.
Négrier, generaal 22, 690.
Negrito's; 3, 468.
Negro, Kaap *21, 752 H2.
Negroponte = **Euboea**.
Negros *18, 432 F4.
Nehalennia; 9, 205; 12, 730.
Nehemias; 14, 528.
Nehra, mad. de 17, 708.
Neidhart Fuchs (middeleeuwsch humoristisch boek) 18, 459.
Neigem; *19, 176 D5.
Neilgherryhills = **Nilgiri-gebergte**.
Neira (plaats) *3, 710.
Neira, Poelau = **Bandaneira** = **Banda**; *3, 710; *17, 816 B2.
Neisse (riv.); (Glatzer N.) *9, 512 G3; (Lausitzer N.) *9, 512 F3.
Neisse (stad); *9, 576 G3.
Neithard Fuchs (generaal van Albrecht III van Saksen) 1, 708.
Neiva *24, 656 B2.
Nekkrap; 17, 480; 24, 100.
Neksö *8, 688 bkrt F4.
Nellore; *10, 224 D5.
Nelson River 1, 684; 6, 738; *18, 608 I4.
Nelson, Straat *24, 656 B8.
Nemecky Brod = **Deutsch Brod**.
Nemencha Gebergte *17, 262 J3.
Nemesianus (Romeinsch dichter) 6, 425.
Nemi (plaats en meer); *6, 715 B2.
Nemirowitsj Dantsjenko, W. I.; 21, 65.
Nemosia (stad) 16, 313.
Nemunus = **Memel** (riv.) = **Njemen**.
Nemzeti Bank (Hongarije) 13, 497.
Nen(e); *12, 464 F5.
Nennius (geschiedschrijver) 3, 106; 6, 412; 16, 194.
Nenoesa, Poelau Poelau *7, 160 bkrt.
Neo-Hellenisme (bouw.) 6, 56.
Neo-Klassicisme (bouw.) 15, 335; 18, 472.
Neomelie (broedzorg) 6, 279.
Neonbooglamp 5, 693.
Neonlicht; 6, 281.
Neo-Platonisme; 3, 426; 12, 337 vlg. 350.
Neo-Platoonsch Empirisme (philosophie) 13, 566.
Neoptolemus; 16, 748.
Neo-syndicalisme 21, 678.
Nepal; *10, 224 E2.
Nephin *12, 464 B4.
Nephriet; 14, 416.
Nephritis (geneesk.) 18, 549; 22, 408.
Nepo *24, 656 B3.
Nepomuk *5, 578 B2.
Neptunisten; 11, 625.
Neptunus (planeet); 3, 275; 19, 795.
Ner (Bijb. naam) 1, 251.
Ner *9, 512 H3.
Nérac *11, 96 D4.
Nereiden (Grieksche zeenimfen) 18, 585.
Neresheim *4, 330 E3.
Nerestang, Philibert de 16, 189.
Neretva = **Narenta**.
Nerfoesja *1, 666 B2.
Nergena *11, 512 C4.
Nerianer (Oratorianen) 19, 227.
Nernst, verdelingswet van (chemie) 7, 341.
Nero; 1, 348; 7, 192; 16, 665; 18, 774; 20, 87.
Neroliolie 19, 222.
Nerthus; 12, 786.
Nervi; *14, 320 B2.
Nes (Ameland); *11, 208 C1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Nes** (gem. Utingeradeel); *11, 208 C2.
Nes (gem. Westdongeradeel); *11, 208 D1.
Nesibin *3, 35 E4.
Ness, Loch; *12, 464 D3.
Nessental *4, 686 C1.
Nesso *7, 771.
Nessonvaux; *16, 704 E2.
Nest (forellenvoedsel) 10, 821.
Nesterowa, Irina 7, 441.
Nesthorn *4, 686 B2.
Nestorius, patriarch; 7, 484 490 662; 10, 260.
Net (textiel) 23, 562.
Nete; *2, 512 C4; (Groote en Kleine N.) 2, 512 C3.
Netelroos; 18, 487; 22, 266.
Netersel; *18, 631 G3 nr 128.
Nethalennia (Germaansche godin) 11, 666.
Nethen; *6, 96 D3.
Nèthes, Département des deux (gesch. Nederland) *18, 367.
Nethinim (tempeldienaars bij de Joden) 13, 329.
Nettelhorst *11, 512 F3.
Nettesheim, Corn. Agrippa van 8, 324.
Nettilings *6, 734 J2.
Nettillingmeer 3, 582.
Nettinne; *18, 240 E3.
Netvlies; 10, 28.
Netwerkevel (sterrenkunde) 24, 720.
Netze = Notec; *9, 512 G2.
Netze Bruch *9, 512 F2.
Neu-Brandenburg; *9, 576 E2.
Neu-Breisach *10, 143 C2.
Neuburg *4, 330 F3.
Neu Bydzw *5, 578 D1.
Neuchâtel = Neuenburg; (plaats) *24, 720 B2; (kanton) *24, 720 B 2-3; (meer) *24, 720 B3.
Neudek *5, 578 A1.
Neudörfer, Johann 11, 35.
Neuenahr; *9, 576 B3.
Neuenburg = **Neuchâtel**.
Neuerburg *4, 432 E2.
Neue Wiener Schule (econ.) 14, 178.
Neuf-Berquin = **Nieuw Berkyn**.
Neufchâteau (-lez-Visé); *16, 704 E2.
Neufchâteau (prov. Luxemburg); *16, 736 C3.
Neufmaison; *13, 176 C3.
Neufville; *13, 176 D3.
Neuhaus (Bohemen) *5, 578 D2.
Neuhaus (Zwitserland) *4, 686 A1.
Neuhäusel *13, 512 D2.
Neuhoff, Theodor, baron von; 8, 193.
Neuilly Plaisance, Neuilly sur Marne *11, 96 bkrt Parijs (rechts).
Neuilly sur Seine; (vrede van 1919) 6, 472 473; *11, 96 bkrt Parijs (midden).
Neu Kagan *24, 79.
Neumann, Michael (Duitsch humanist) 18, 331.
Neumark *9, 512 F2.
Neumarkt *4, 330 G3.
Neumatische zangwijze (Gregoriaansch) 12, 299.
Neumünster; *9, 576 C1.
Neunkirchen; *9, 576 B4.
Neu Paka *5, 578 D1.
Neuquen (gebied) *2, 808 B4.
Neuquen (rivier en stad); *2, 808 C4.
Neurenberg = Nürnberg; *9, 576 D4; 10, 809.
Neuroglia; 5, 201.
Neuruppin; *9, 576 E2.
Neusatz = **Novi Sad**.
Neusdoek 23, 608.
Neusholte; 6, 579.
Neushoorndieren; 3, 554; (fossiel) 20, 611.
Neushoornkever; 15, 332.
Neusiedler Meer = **Fertő**.
Neuskeelamandel 1, 403; 2, 103.
Neusplaat 18, 501; 19, 808.
Neuss (Duitschland); *9, 576 bkrt.
Neuss (Zwitserland) = **Nyon** *24, 720 B4.
Neustadt (Opper-Silezië); *9, 576 G3.
Neustadt (Rijnpalts); *9, 576 C4.
Neustadt (Sleeswijk-Holstein) *9, 576 D1.
Neustift am Wien *24, 79.
Neu-Strelitz; *9, 576 E2.
Neusziekte 1, 336.
Neut (basement) 4, 60.
Neutra (rivier, stad en gebergte) = **Nyitra** = **Nitra**.
Neu-Ulm *4, 330 E3.
Neuveville *24, 720 C2.
Neuville (Namen); *18, 240 B4.
Neuville-en-Condroz; *16, 704 C2.
Neuville-in-Ferrain; *11, 144 E3.
Neuville-sous-Huy; *16, 704 C2.
Neuwerk *9, 512 C2.
Neuwied; *9, 576 B3.
Neuzen (stad en pas van N.) *24, 512 C3.
Nevada (Californië) *6, 670 B2.
Nevada (staat); *23, 320 C2.
Nevada, Sierra (Californië en Spanje) = **Sierra Nevada**.
Nevada, Sierra (Chili) *2, 808 B2.
Nevada de Santa Marta, Sierra (Columbia) *24, 656 B1.
Nevado (Argentinië) *24, 656 C6.
Nevado (Mexico) *23, 320 F7.
Nevado de Tocano *18, 608 H8.
Neve *19, 384 E3.
Nevele; *19, 176 B3.
Nevers; *11, 96 E3.
Nevez *6, 214 C2.
Newa; *10, 720 D4.
New Albany; *14, 39.
New Almaden *23, 320 B3.
New Amsterdam (tegenw. Buffalo) 6, 431.
Newari (Indische taal) 18, 474.
Newark *23, 320 L2.
New Bedford; *23, 320 L2.
New Brunswick; *23, 320 M1.
Newburgh *18, 518.
Newcastle (Australië); *3, 288 I5.
Newcastle-upon-Tyne; *12, 464 bkrt 4.
Newcastle Waters *3, 288 E2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- New-Chaman *3, 686 D2.
 Newcomen (stoommachine) 22, 212.
 New Education Fellowship, The (paedagogische wereldbond) 19, 378.
 New England Range *3, 288 I5.
 New Forest *12, 464 F6.
 New Foundland; 6, 137 746; *18, 608 N5.
 New-Hampshire; *23, 320 L2 nr 1.
 Newhaven (Engeland); *12, 464 G6.
 New Haven (Ver. Staten v. Amer.); *23, 320 L2.
 Newjasja *20, 64 E1.
 Newman, J. H.; 6, 125; 9, 184.
 New Nursia, abdij 3, 379; 24, 157.
 New Orleans; (slag bij) 14, 400; *23, 320 H5.
 Newport (Curaçao) *8, 363.
 Newport (Monmouthshire); *12, 464 E6.
 Newport (Ver. Staten van Amer.); *14, 39.
 Newport News; *23, 320 K3.
 New Quay; *8, 165 A2.
 New River = Nieuwe Rivier; *22, 320 A5.
 New Rochelle 18, 519.
 Newry *12, 464 C4.
 News Chronicle (Engelsch dagblad) 8, 474.
 Newton, I.; (wet van) 1, 467; (afkoelingswet) 1, 503; (licht) 16, 403; (grondwetten der mechanica) 17, 367 (traagheidswet) 22, 725.
 Newtontop (berg) 4, 610.
 New York (staat); *18, 518; *23, 320 L2 nr 6.
 New York (stad); *23, 320 L2.
 Ney *12, 464 bkrt 3.
 Ney (muziekinstrument) 2, 635.
 Neyne, Pieter de 8, 697.
 Neyrot, A. 2, 509.
 Neys, Jan 9, 396.
 Nezaualcoyotl (Aztekenkoning) 24, 639.
 Nezerka *5, 578 C2.
 Nezim Bei (Albaneesche schrijver) 1, 668.
 Ngabang (plaats) 16, 67.
 Ngami (meer); *1, 536 F7.
 Ngandjoek; *14, 496 G3.
 Ngandong (palaeontol. vondst) 13, 473.
 Nganglaringho *10, 224 E1.
 Ngan-hwa *7, 384 F5.
 Ngan-hwei *7, 384 G4.
 Ngan-king *7, 384 G5.
 Ngan-loe *7, 384 F5.
 Ngan Sjoen *7, 384 D6.
 Ngantoeng = Antoeng = Sha-ho-tsoe.
 Ngaoendéré; *1, 536 E4.
 Ngau *18, 762 bkrt.
 Ngawi; *14, 496 G3.
 Ngbandi (volksstam in Belgisch Kongo) 11, 412.
 Ngedoe ketjik (spel) 15, 238.
 Ngoessa *17, 262 I4.
 Ngolopopo Kaap *17, 816 B1.
 Ngosjan *7, 384 E3.
 Niagara Falls; 7, 290; *23, 320 J2.
 Nialo Piek *10, 224 E1.
 Niamé = Niamey; *1, 536 D3.
 Niangara; 9, 157; *15, 512 F2; 15, 533.
 Niangpo *1, 536 C4.
 Niangwe = Nyangwe.
 Nias; *22, 288 B3 II 4.
 N.I.A.S. (Ned.-Indische artsenschool) 3, 117.
 Nias, Poeloe *22, 288 B3.
 Niavuli-olie 12, 133.
 Niawier *11, 208 D1.
 Nibbixwoud; *18, 672 B3.
 Nibe *8, 688 C2.
 Nibelungenlied; 24, 481.
 Nicaragua (republiek en meer); *17, 608 B3.
 Nicasius Hezius, Hl.; 13, 45.
 Nice = Nizza; *11, 96 G5.
 Nicephorus Callistus; 19, 700.
 Nicholson, W.; 7, 26.
 Nicias; (vrede van 421 v. Chr.) 3, 11; 12, 331.
 Nickerie; *22, 320 B2.
 Nicolaes, Hendrik 10, 591.
 Nicoba(a)r, Groot *10, 224 G6.
 Nicobaren; *10, 224 G6.
 Nicocles (koning van Paphus op Cyprus) 3, 450.
 Nicodemus (iconogr.); 14, 669.
 Nicolaas V (tegenpaus) 16, 554; 21, 814.
 Nicolaas II van Rusland; 19, 107.
 Nicolaas van Cusa; 4, 681.
 Nicolaas van Lyra (aanv. dl); 20, 118.
 Nicolaas van Myra, Hl.; 6, 363.
 Nicolaas van Putten 14, 432.
 Nicolaas Kanaal *23, 320 J6.
 Nicolaas II Land = Noord-Land (Azië) *3, 480 G1.
 Nicolaasvuur (St. Elmsvuur) 10, 129.
 Nicolaleten; 3, 628.
 Nicolaistad (Finland) 23, 161.
 Nicolas, J. (aanv. dl); 12, 29.
 Nicolosi, G. B. 3, 89.
 Nicomedes III 5, 259.
 Nicopoli (Bulgarije); *19, 112 I5.
 Nicopolis (Palestina) 10, 177.
 Nicostratus (Romeinsche martelaar) 8, 168.
 Nicot, Jean 22, 403.
 Nicotine; 8, 78.
 Nicoya, Golf van *17, 608 B4.
 Nicoya, Schiereiland 17, 608 B3.
 Nieteroy; *6, 160 bkrt B2.
 Nida *20, 64 D3.
 Nidaros (bisdom) 18, 664.
 Nider, J. (aanv. dl).
 Nidsj *3, 462 E3.
 Nidwalden (Nid dem Wald) 23, 116; *24, 720 D3.
 Niebergall, Ernst E. 13, 288.
 Niebert; *12, 448 B3.
 Niebuhr, Carsten; 3, 196.
 Niebüll *8, 688 B4.
 Nied *10, 143 B1.
 Niederbronner Zusters; 10, 285.
 Nedere Tauern (Oost-Alpen) *2, 40 E2 sub E4a-d.
 Niederhorn *4, 686 A1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Niederried *4, 686 B1.
 Nieder Simmental *4, 686 A1.
 Niederstocken *4, 686 B1.
 Niederwald (Duitschland); *9, 512 B3.
 Niederwald (Zwitserland) *4, 686 C2.
 Niedertzell (plaats) 20, 505.
 Niehove; *12, 448 B2.
 Niekerk (gem. Oldekerk); *12, 448 B3.
 Niekerk (gem. Ulrum); *12, 448 B2.
 Niel(-bij-Asch); *16, 480 C3.
 Niel(-bij-Boom); *2, 512 B4.
 Niel(-bij-St. Truiden); *16, 480 A6.
 Niëlleeren (edelsmeedkunst) 9, 705; 12, 286.
 Nielsen, Michael 18, 541.
 Niemöller, M. (aanv. dl); ook ibid. i. v. Belijdende Kerk.
 Nienhuis, Bert 7, 248.
 Niepce, Nicephore (uitvinder photogr. procédé) 10, 741.
 Nieppe (rivier) *11, 144 C3.
 Nieppe (bij Armentiers) *11, 144 D3.
 Nieppe (bij Hazebroek) *11, 144 B3.
 Nieppebosch; *11, 144 C3.
 Nierepitheel 10, 283.
 Niers; *18, 320 D3.
 Niersen *11, 512 D2.
 Niervergiftiging 23, 118.
 Nies, Franz 5, 601.
 Niesenhorn *4, 686 A2.
 Niet al te rijp (pseudoniem) 24, 518.
 Nietigverklaring (van het huwelijk) 19, 75.
 Nieuport = Nieuwpoort (W. Vlaanderen).
 Nieuwleet = Nieuwerleet.
 Nieuwaar *11, 512 A4.
 Nieuw Amsterdam (Drente) *9, 352 B2.
 Nieuw Amsterdam (Br. Guyana) *24, 656 D2.
 Nieuw-Amsterdam (eiland in den Indischen Oceaan) 2, 261.
 Nieuw Amsterdam (Suriname) *22, 320 C2 nr 6.
 Nieuw-Amsterdam (Ver. Staten v. Amer.) 18, 520.
 Nieuw-Antwerpen; 15, 512 D2; 15, 532.
 Nieuw-Beerta; *12, 448 E3.
 Nieuw-Beierland; *24, 688 C3.
 Nieuw-Berkyn = Neuf Berquin; *11, 144 C3.
 Nieuw Borgvliet; *18, 631 A3 nr 117.
 Nieuw-Brittannië; *18, 762.
 Nieuw-Buinen; *9, 352 B2.
 Nieuw-Caledonië; *18, 762.
 Nieuw-Castilië = Castilië, Nieuw.
 Nieuw-Castilië, Hoogvlakte van *10, 432 D5.
 Nieuw Corinthe = Corinthe, Nieuw.
 Nieuw-Dordrecht; *9, 352 B2.
 Nieuwdorp (Zeeland) 13, 32.
 Nieuwe Amsterdamsche Courant 1, 787.
 Nieuwe-Bildtzijsl *11, 208 B1.
 Nieuwe Brug *11, 208 C3.
 Nieuwe Dag, De (courant) 23, 310.
 Nieuwe Dagblad, Het 16, 801.
 Nieuwediep *18, 672 A3.
 Nieuwe Dordtsche Courant, De 16, 801.
 Nieuwedorp *24, 512 C3.
 Nieuwe Gedachte, De (periodiek) 8, 464.
 Nieuwe Gemeenschap (sociale hervormingsbeweging) aanv. dl.
 Nieuwe Haarlemsche courant 23, 310.
 Nieuwe haske *11, 208 C3.
 Nieuwe Hebriden; *18, 762.
 Nieuwehorne *11, 208 D3.
 Nieuwe Kath. Partij 20, 783.
 Nieuwe Maas; *24, 688 B3.
 Nieuwe Maasmond = Verlegde Maas = Bergsche Maas.
 Nieuwe Merwede; *24, 688 E3.
 Nieuwendam; 9, 555; *18, 672 A4.
 Nieuwendijk; *18, 631 E1 nr 4.
 Nieuwenhagen; *16, 448 D5.
 Nieuwenhoorn; *24, 688 B3.
 Nieuwenhove; *19, 176 C5.
 Nieuwenhuis, A. W.; 22, 644.
 Nieuwenhuijzen, J. F. N. (vice-president v. d. Raad v. Ned.-Indië) 3, 255.
 Nieuwe-Niedorp; 15, 419; *18, 672 A3.
 Nieuwenkamp, W. O. J. (*1874) 13, 637.
 Nieuwenrode; *6, 96 C2.
 Nieuwe-Pekela; *12, 448 D3.
 Nieuwer-Amstel; *18, 672 A4.
 Nieuwe-Reemst *11, 512 D3.
 Nieuwe Republiek (Natal) 23, 733.
 Nieuwe Rivier = New River.
 Nieuwerkerk (Zeeland); *24, 512 D2.
 Nieuwerkerk (Zuid-Holland); *24, 688 D3.
 Nieuwerkerke *24, 512 C2.
 Nieuwerkerken (Belg. Limburg); *16, 480 A5.
 Nieuwerkerken (O. Vlaanderen); *19, 176 D4.
 Nieuwerleet = Nieuwleet; *11, 144 B2.
 Nieuwermolen (kasteel in Belg. Brabant) 21, 134.
 Nieuweroord; *9, 352 B2.
 Nieuwe Roosendaalsche Vliet *18, 624 A1.
 Nieuwerschie (plaats) 21, 304.
 Nieuwersluis; *23, 128 B2.
 Nieuwer Ter Aar *23, 128 A2.
 Nieuwervvaart *11, 208 C2.
 Nieuwe-Schans; *12, 448 E3.
 Nieuwe Schiedamsche Courant, De 16, 801.
 Nieuwe Schoot *11, 208 C3.
 Nieuwe Sluis (dorp) 24, 207.
 Nieuwe Statenzijl *12, 448 E3.
 Nieuwe Testament; 13, 89.
 Nieuwe Tijd, De (Ned. tijdschrift) 12, 108 159; (Vlaamsch tijdschrift) 18, 563.
 Nieuwe-Tijdgroep (socialisme) 21, 681.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Nieuwe Tijdingen (courant) 8, 231.
 Nieuwe Uitwateringskanaal *24, 512 A3.
 Nieuwe Vaart (Zuid-Holland) 17, 108.
 Nieuweveld Berg *1, 520 F8.
Nieuwe Waterweg; *24, 688 B3.
 Nieuwe Wetering (Friesland) 5, 712.
 Nieuwe Wetering (Gelderland) *11, 512 E2.
Nieuwe Wetering (Overijssel); *19, 336 B3.
Nieuwe Wetering (Zuid-Holland); *24, 688 D2.
Nieuwe Zakelijkheid; 6, 43 47.
 Nieuwe Zuid-Hollander, De (courant) 16, 801.
 Nieuwe Zwemmer (kanaal) 18, 563.
 Nieuw Feministisch Secretariaat 23, 712.
 Nieuw Friesland *18, 704 bkrt.
 Nieuw-Granada (Koninkrijk, Republiek en Ver. Staten van) 7, 722.
Nieuw-Guinea; *17, 816.
 Nieuw Hannover = Labongai *5, 243.
Nieuw-Helvoet; *24, 688 B3.
 Nieuw-Holland 8, 112.
Nieuw-Ierland; *18, 762.
 Nieuw Jakobskondre *22, 320 C3.
Nieuwkapelle; *24, 176 B4.
Nieuwkerke; *24, 176 B6.
Nieuwkerken-Waas; *19, 176 D2.
Nieuwkoop; *24, 688 E2.
 Nieuwkruisland (Friesland) 15, 491.
Nieuwkuijk; *18, 631 G1 nr 30.
 Nieuwland (plaats bij de Lauwerszee) *11, 208 D1.
 Nieuwland (voorm. dorpje bij Leeuwarden) 16, 240.
 Nieuwland (Zuid-Holland, Voorne) *24, 688 B3.
Nieuwland (Zuid-Holland, Vijfheerenlanden); *24, 688 F3.
 Nieuwland (Zeeland) *24, 512 B3.
 Nieuwland, Bank het *11, 144 A1.
 Nieuw-Lekkerkerk *24, 688 D3.
 Nieuw-Leusden *23, 128 C2.
Nieuwleusen; *19, 336 C2.
Nieuw-Lissabon = Nova Lisboa; *1, 536 E6.
 Nieuw-Loosdrecht *23, 128 B2.
 Nieuw Maarsveen *23, 128 B2.
 Nieuw Mexico *23, 320 E4.
 Nieuwmoer *2, 512 C1.
Nieuw-Moresnet; *16, 704 F2.
 Nieuwmunster; *24, 176 C1.
 Nieuw-Namen *24, 512 D3.
Nieuw-Nickerie; *22, 320 B2.
Nieuwolda; *12, 448 D3.
 Nieuw-Oosterbroek 17, 394.
Nieuwpoort (W. Vlaanderen) = Nieupoort; *24, 176 B2.
Nieuwpoort (Zuid-Holland); *24, 688 E3.
 Nieuwpoort-Bad *24, 176 A2.
Nieuwrode; *6, 96 E2.
Nieuw-Scheemda; *12, 448 D3.
Nieuw-Schoonebeek; *9, 352 C2.
 Nieuw Schotland 6, 746; *18, 608 M5.
 Nieuw Siberië *3, 480 L1.
Nieuw-Siberische Eilanden; *3, 480 K1.
 Nieuwstad (Groningen) *12, 448 D2.
Nieuwstad (Ned. Limburg); *16, 448 C4.
 Nieuwstad (bij Leeuwarden) 16, 240.
 Nieuw Stadskanaal (Groningen) *12, 448 D4.
 Nieuw-Syra = **Hermupolis** = Heropolis.
 Nieuw Tonge *24, 688 B4.
 Nieuw-Valladolid 7, 731.
Nieuwveen; *24, 688 E2.
Nieuw-Vennep; *18, 672 A4.
Nieuwvliet; *24, 512 A3.
Nieuw Vossemeer; *18, 631 A2.
 Nieuw Waldecke *22, 320 A2.
Nieuw-Zeeland; 8, 112; 13, 271; *18, 762.
 Nieuw-Zeelandisch vlas 19, 719.
 Nieuwzilver, galvanisch 7, 483.
Nieuw-Zuid-Wales; *3, 288 G5; 8, 112.
Nièvre; *11, 64 nr 32.
 Nieuwaal (Gelderl., gem. Gameren) 11, 327.
 Nieuwindt, mgr. M. J. 6, 81; 8, 383; 18, 569; 24, 245.
Niezijl; 24, 684.
 Nifesima (aardkern-zone) 1, 149.
Niftrik; *11, 512 C4.
 Niftrik, J. G. van 11, 503.
Niger; *1, 520 D3.
Nigeria; *1, 536 D4.
Niger-Kolonie; *1, 536 D3.
 Nigrita *12, 384 E2.
Nigtevecht; *23, 128 B1.
 Nigua (zandvloo) 24, 475.
 Niha (Libanon) 16, 383.
 Nihilum album (zinkoxyde) 24, 600.
 Nihin *3, 686 B4.
 Nihon sjogi (Japansche godsdienst) 14, 463.
Niigata; *14, 464 D3.
 Niihae *12, 822.
 Nijogo (gamelan) 11, 326.
 Nikalo Berg *1, 520 F6.
 Nikaria = **Ikaria**.
 Nikh *1, 498 B3.
 Nikiboko (dorp op Bonaire) 5, 647.
 Nikiniki *22, 637.
 Nikita, Punt *3, 246 D2.
 Nikita (vorst van Montenegro) 18, 37.
 Nikko *14, 464 D3.
 Nikolaas Kanaal *8, 327 C1.
Nikolajew (Oekraïne) = Mykola-jew = Wjernoleninsk; *21, 48 C5.
 Nikolajew (Beneden-Wolga-Gouw) *21, 48 F5.
 Nikolajewsk (Rusland) = **Poe-gatsjew**.
 Nikolajewsk (Siberië) *3, 448 L3.
 Nikolsburg = **Mikulov**.
 Nikolsk *14, 464 C2.
 Nikolskoje *21, 48 I1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Nikon (patriarch van Moskou, 1605-1681) 1, 762; 20, 410; 21, 58.
- Nikosia = Levkosia (op Cyprus) *10, 448 H5.
- Niksar *3, 35 C2; 6, 615.
- Nikschtsch = Niksie *19, 112 F5.
- Nila = Lina; *17, 816 B3.
- Nilgala *7, 265 C3.
- Nilgiri Gebergte = Neilgherryhills; *10, 224 D5.
- Nil-Saint-Vincent-Saint-Martin; *6, 96 D4.
- Nilus, abt 17, 551.
- Nimach *10, 224 C3.
- Nimbostratus; 19, 403.
- Nimburg *5, 578 D1.
- Nimbus; 3, 343.
- Nimes; *11, 96 F5.
- Nimfparkiet 19, 438.
- Nimrod, Kon. Ned. Jachtveren. 14, 396.
- Nims *16, 735.
- Nimule *1, 536 bkrt a B7.
- Nimy; *13, 176 C4.
- Nina, Hl. 7, 477.
- Nin-Egal (Soemerische godin) 10, 129.
- Ning *7, 384 D4.
- Ning-joe-en *7, 384 C6.
- Ning-koeo *7, 384 G5.
- Ningoeta *14, 464 B2.
- Ning-Po = Jin-hien; *7, 384 H5.
- Ningretongo = Neger-Engelsch 22, 336.
- Ningsia (prov.); *7, 384 C2.
- Ningsia = Irgai *7, 384 D3.
- Ning-toe *7, 384 F6.
- Ning-Woe *7, 384 F3.
- Ninian (Ninianus), Hl.; 11, 312.
- Ninilchik *1, 658 C2.
- Ninive; 3, 185 186 193.
- Ninlil (Soemerische godin) 4, 493; 17, 13.
- Ninni = Ishtar (Babylonische godin) 18, 587.
- Ninoerta (Nimrod) 3, 516; 18, 586.
- Ninove; *19, 176 D5.
- Nin-toe (Soemerische godin) 17, 13.
- Niobe; 1, 446.
- Nioer *3, 726 A2.
- Nioetsjwang = Jingkou.
- Nioro; *1, 536 C3.
- Niort; *11, 96 C3.
- Nios *3, 672 F6.
- Nipigon Meer *18, 608 K5.
- Nip-pon; 21, 576.
- N.I.R. (radio-omroep) 18, 283.
- Niris Meer *3, 480 C6.
- N.I.R.O.M. (radio-omroep) 20, 380.
- Niryros *3, 672 G6.
- Nis = Nisj.
- Nisibis (exegetenschool); 9, 711; 18, 274.
- Nisj = Nis; *19, 112 G5.
- Nismes; *18, 240 B5.
- Nispen; *18, 631 B3 nr 119.
- Nispen tot Sevenaar, jhr. O. van 11, 761.
- Nissa A *8, 688 F2.
- Nisse; *24, 512 C3.
- Nissen, Momme 16, 107.
- Nissum (Bredning en Fjord) *8, 688 B2.
- Nistelrode; *18, 631 I1.
- Nisus; 10, 459.
- Nitakajama (berg op Formosa) 4, 609.
- Nith; *12, 464 E4.
- Niton (emanatie) 9, 701.
- Nitra (riv., stad en gebergte) = Nyitra = Neutra; *19, 112 F2; (stad) 21, 626.
- Nitreerzuur 18, 592.
- Nitrocellulosen 22, 22.
- Nitrogenium 22, 175.
- Nitroglycerine; 10, 511.
- Nitropenta-erythriet (scheikunde) 19, 601.
- Nitrose (scheikunde) 16, 614.
- Nittakajama *7, 384 H7.
- Nittersdorf, Ritter von 18, 128.
- Nivas (suikerverkooporganisatie) 22, 316.
- Nivelles = Nijvel.
- Niverlée; *18, 240 B5.
- Nivernais; *11, 96 E3.
- Nives; *16, 736 D3.
- Nizam, rijk van den 12, 637.
- Niznij Nowgorod = Gorkij; *21, 48 E3.
- Nizza = Nice.
- Njabang *5, 752 A2.
- Njassaland = Nyassaland; *1, 536 G6.
- Njassameer = Nyassameer; *1, 520 G6.
- Njemen = Memel (rivier) = Nemunas.
- Njeri, Kali *3, 726 B2.
- Njesjin *21, 48 C4.
- N.J.H.C. (jeugdherbergcentrale) 14, 547.
- N.J.I. (jeugdleidersinstitut.) 14, 549.
- Njo (sinjo) 21, 557.
- Njodr (Germaansche god) 11, 666.
- Njong *1, 520 E4.
- N.J.V. (jongelingsverbond) 20, 236.
- N.K.B. (korfbalbond) 15, 612.
- N.L.T.B. (tennisbond) 16, 181.
- Nmaikha *5, 231 C1.
- Noa, Kaap la *21, 752 G3.
- Noailles, kardinaal 14, 444.
- Noailles, P. 24, 709.
- Nobelkruid 3, 680.
- Nobelletter 21, 375.
- Nobressart; *16, 736 D4.
- Nocco *16, 22.
- Nocera *6, 718 B2.
- Noche triste (gesch. Mexico) 17, 613.
- Nochtgas (desinsectie-middel) 8, 739.
- Noda *14, 464 bkrt Tokio.
- Noddack-Tacke, echtpaar 20, 609.
- Nodebais = Nodebeke; *6, 96 D3.
- Nodenvoord = Noduwez; *6, 96 E4.
- Nodzoe (Japansch generaal) 14, 478.
- Noecha *21, 48 F6.
- Noefoor = Noemfoor = Méfor = Mafoor.
- Noe Gariep (rivier) 19, 225.
- Noehoe Joet = Groot Kel.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Noekoehai *7, 238.
 Noekoekiwa (eiland) 17, 270.
 Noël, Alexandre 1, 749.
 Noël-Bouton de Chamilly (Fransch officier) 1, 714.
Noemer; 6, 220.
Noemfoor = Noefoor = Mëfor = Mafoor; *17, 816 D2.
 Noenival Eiland *1, 658 B2.
 Noerhatsji (Mongoolsch stamhoofd) 17, 162.
 Noesa Heli *17, 816 C2.
Noesa-Laoet; *2, 122 C2.
Noesa-Laoet, Poelau; *7, 238.
 Noesanive, Tandjoeng *2, 122 B2.
 Noesa Penida *3, 658 D2.
 Noeshet (Arabisch muziekinstrument) 2, 635.
 Noeso Baroeng *14, 496 I4.
 Noeso Kambangan *14, 496 D3.
 Noetapkaoesjpe *14, 464 E2.
 Noewara *7, 265 B4.
 Nogales *3, 18 F7.
 Nogara *1, 536 bkrt a C5.
 Nogaret, G. de 7, 709.
 Nogat *9, 512 H1.
 Nogent *11, 96 bkrt Parijs.
 Nógrád *13, 512 E1.
 Noguchi, H. 8, 659; 11, 517.
 Noguera Pallaresa *7, 126 B1.
 Noguera Ribagorzana *7, 126 A1.
 Noidekijn zie **Callstaf**.
Noircarmes, Philips van Sint-Aldegonde, heer van; 20, 349.
Noirchain; *13, 176 C4.
Noirefontaine; *16, 736 B3.
 Noirmont, Pointe (Kanaal-eilanden) *14, 802.
Noirmoutier (eiland en stad); *6, 214 D2.
Noiseux; *18, 240 E3.
 Noisy *11, 96 bkrt Parijs.
 Nojima, Kaap *14, 464 bkrt Tokio.
Nokere; *19, 176 B4.
 Nok Kondi *3, 686 B3.
 Nokogiri *14, 464 bkrt Tokio.
Nola; *6, 718 B2.
 Nolde *9, 352 A2.
 Nolens, dr. W. H.; 13, 541.
 Nolinsk *21, 48 F3.
 Nollet, abbé 19, 275.
Nolleaux; *16, 736 B3.
 Nolot *2, 122 C2.
 Nolst Trenité, G. 7, 308.
 Noman's Land *3, 288 E4.
 Nomarchos (Grieksch districts-hoofd) 18, 613.
Nome; *18, 608 B3.
 Nominale waarde (van een aan-deel) 1, 60.
Nominalisme; 3, 324.
Nomogrammen; 14, 324.
Nomothetische natuurwetenschappen; 14, 128.
 Nona, Hl. 4, 652.
Nona (vrouw); 14, 130.
 Nonae (Romeinsche kalender) 8, 550.
 Nonesuch Press (boekdrukkunst) 5, 482.
 Nong-han *18, 432 B2.
 Nong-Seng *10, 224 I4.
 Non-Intercourse Act (gesch. Ver. Staten) 17, 32.
 Nonius, Petrus 18, 615 721.
 Nonja (vrouw) 18, 598.
 Non ladder (kettingtricot) 17, 651.
 Nonna (moeder van Gregorius v. Nazianze) 12, 311.
 Nonparel (lettertype) 16, 339.
 Nonsberger Alpen *2, 40 D2 sub H2e.
 Nooddoop 9, 278; 17, 725.
 Noodmunt 18, 719.
 Noodweg (begrafenisgebruiken) 4, 302.
Noorbeek; *16, 448 C5.
 Noord *3, 122 A2.
Noord-Albaneesche Alpen = Prokletije-gebergte; *19, 112 F5.
 Noord-Albingië 13, 459.
Noord-Amerika; *18, 608.
 Noord-Andaman *10, 224 G5.
Noord-Australië; *3, 288 E2.
 Noord-Bangka *3, 726 A1.
Noordbarge; *9, 352 B2.
Noord-Beveland; *24, 512 B2.
 Noord-Birma *10, 224 H3.
Noord-Brabander, De (courant); 21, 649.
Noord-Brabant; *18, 624 631.
 Noord-Brabantsche Christelijke Boerenbond 5, 525.
Noordbroek; *12, 448 D3.
Noord-Carolina; *23, 320 J3.
 Noord-Chineesch Bergland *7, 384 E4.
Noord-Dakota; *23, 320 F1.
 Noordduitsche Laagvlakte *10, 432 F3.
Noorddijk; *12, 448 C3.
 Noord-Eexterveen *9, 352 B1.
Noord-Eiland; *18, 762.
 Noordeind (Drente) *9, 352 A1.
 Noordeinde (dorp in Noord-Holland) 13, 36.
Noordeloos; *24, 688 E3.
 Noordelijke Eilanden (Rioe-Kioe-eilanden) *14, 464 B5.
 Noordelijke Kerk (Boeddhisme) 17, 66.
 Noordelijke Sporaden = **Sporaden**, Noordelijke.
Noordelijke IJsee; *1, 193 Noordpool.
 Noorden *11, 512 C2.
 Noordenveld (dingspel) 9, 99.
 Noord- en Zuid-Hollandsche Reddingmaatschappij 20, 462.
Noordergronden; *18, 672 B1.
 Noorderhaaks *18, 672 A3.
 Noorder-Hoogbrug (Groningen) *12, 448 C3.
Noorder kanaal = North Channel; *12, 464 C4.
 Noorder-Kolonie *12, 448 D3.
 Noordermeer *11, 208 C2.
 Noorderpost, De (dagblad) 23, 310.
Noordervaat; *16, 448 C3.
Noorderwijk; *2, 512 D3.
 Noorderzon 17, 636.
 Noord-Friesche Eilanden *8, 688 B4.
 Noord-Friesche Waddeneilanden *9, 512 C1.
Noordgat; *18, 672 B1.
Noordgouwe; *24, 512 C2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Noordhoek**; *18, 631 C2 nr 62.
Noord-Holland; *18, 672.
 Noord-Hollandsch Dagblad, Het 23, 310.
 Noord-Hollandsche blauwen (hoenderras) 19, 746.
Noord-Hollandsch-Kanaal; *18, 672 A3.
 Noord-Hollandsch Noorderkwartier (hoogheemraadschap) 18, 645.
Noordhorn; *12, 448 B2.
 Noordkaap (Celebes) = Tandjoeng Torawitan *7, 160 B1.
 Noordkaap (Noord-Oostland) *18, 704 bkrt.
Noordkaap (Noorwegen); *18, 704 F1.
 Noordkaap (IJsland) *24, 426.
 Noord-Kalksteen-Gebergte *14, 496 G2.
 Noordkant *8, 363.
 Noord-Katanga 15, 533.
 Noordkust van Atjeh *22, 288 B1 I3.
 Noord-Land (Azië) = Nicolaas II Land *3, 480 G1.
 Noordland (Zeeland) *24, 512 B2.
Noordlaren; *12, 448 C3.
 Noord Lhee *9, 352 A2.
 Noordmark (Duitschland) 6, 129.
 Noordoostkaap *18, 432 A4.
 Noordoostland *18, 704 bkrt.
 Noordoostpolder *18, 320 C2.
Noord-Oostzeekanaal = Kieler Kanaal = Keizer Wilhelm kanaal; *9, 512 C1.
 Noord-Pagaï *22, 288 D5.
Noord-Peene = Peene (Fr. Vlaanderen); 11, 143 vlg.; *11, 144 B2.
 Noordplaspolder (Zuid-Holland) 24, 678.
 Noordpool *1, 189.
 Noordpunt (Curaçao) *8, 363.
 Noordpunt (St. Martin) *21, 124.
 Noordpunt (Saba) *21, 138.
 Noord-Rhodesia = **Rhodesia**, Noord.
 Noord-rivier = **Lorentzrivier**.
 Noord-Russische Rug *21, 48 E3.
 Noord-Salinja (dorp op Bonaire) 5, 647.
Noord-Scharwoude; *18, 672 A3.
 Noordsche rollen = Drentsche rollen (keisoort) 15, 150.
Noordschote; *24, 176 B4.
 Noordsleen *9, 352 B2.
 Noord-Tiroler Alpen *22, 650.
 Noordvaerder (oud-Hollandsch schip) 10, 785.
 Noord-Waddinxveen = **Waddinxveen**, Noord.
 Noordwelle *24, 512 C2.
 Noordwestelijke Doorvaart *18, 608 H2.
 Noord-West-Kaap *3, 288 A3.
 Noordwestpolder = **Wieringermeer(polder)**.
 Noordwest-Territoriën (Canada) *6, 734 D/K2.
Noord-Willemskanaal; *9, 352 B1.
Noordwolde (Friesland); *11, 208 D3.
Noordwolde (Groningen); *12, 448 C2.
 Noordwijk (Drente) *9, 352 B2.
Noordwijk (Groningen); *12, 448 B3.
Noordwijk (Z. Holland); *24, 688 C2.
Noordwijkerhout; *24, 688 C1.
 Noordwijksche school (Ned. letterk.) 23, 665.
 Noordijk *11, 512 G3.
Noordzee; *10, 432 E3.
Noordzeekanaal; *18, 672 A4.
Noordzeekrab; 6, 751; 15, 645.
Noormannen; 3, 76 430 431.
 Noorsch (taal) 6, 582; 18, 665.
Noort, A. v. (aanv. dl).
Noorwegen; (kartelwetgeving) 2, 493; *18, 704.
 Nootdink *11, 512 F3.
Nootdorp; *24, 688 C2.
 Nootdorpsche droogmakerij 24, 679.
No-property-movement; 14, 402.
 Noppengaren 5, 821.
 Norberfeld (plaats) 24, 747.
Norbertus, Broeders van den Hl.; 6, 276.
Norbertijnen; 24, 295.
 Norborg *8, 688 C3.
Nord; *11, 64 nr 1.
 Nordby (Denemarken, op Fanö) *8, 688 B3.
 Nordby (Denemarken, op Samsö) *8, 688 D3.
 Norddeich *12, 448 E1.
Norden; *9, 576 B2.
Nordenskjöld, Otto; 16, 137.
 Nordenskjöld Zee *3, 480 I1.
Norderney; *9, 512 B2.
 Nordhagen, Olaf 18, 669.
Nordhausen; *9, 576 D3.
 Nordheim, Otto van 4, 335.
 Nordhorn *19, 336 F3.
Nordkyn; *18, 704 G1.
Nördlingen; *9, 576 D4; 18, 816.
 Nordpeene = **Noord-Peene**.
 Nordre Rønner *8, 688 D1.
 Nore *12, 464 C5.
Norfolk (graafschap); *12, 512 nr 22.
 Norfolk (Oceanië) *18, 762.
Norfolk (Ver. Staten van Amer.); *23, 320 K3.
Norg; *9, 352 A1.
Norgervaart; *9, 352 A1.
 Norhem *11, 144 B3.
Noria; 21, 754.
 Noringnor *7, 384 B4.
 Norische Alpen *2, 40 F2 sub E5.
 Norley *3, 288 G4.
 Normaalfilm 21, 637.
 Normaaloeverlijnen 20, 666.
 Normaalpapierformaten 10, 823.
 Normaalzout 4, 75.
 Normaliseeringswerken (rivier) 20, 665.
 Norman, Ludwig 24, 757.
 Normanby Eiland *3, 288 I1.
Normandië; *11, 96 C2; 18, 657.
 Normandiërs zie **Noormannen**.
 Normandische Eilanden = **Kanaal-eilanden**.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Norman River *3, 288 G2.
 Normanton *3, 288 G2.
 Noroeste *6, 160 B4.
 Nörre Aa *8, 688 C2.
 Nörre Sundby 1, 41; *8, 688 C1.
Nörköping; *18, 704 C4.
Norrländ; *18, 704 C2; 24, 745.
 Norseman *3, 288 C5.
 Nors Meer *8, 688 B1.
 Nortes (wind) 17, 577.
 Northam (Australië) *3, 288 B5.
 Northam (Eng.) *8, 165 B1.
Northampton; *12, 464 F5.
Northamptonshire; *12, 512 nr 27.
 North Channel = **Noorderkanaal**.
 North Devon *18, 608 K2.
 North Downs *12, 464 F6.
 Northernkik (zwemmen) 24, 764.
 North Point *1, 520 bkrt f.
 North Saskatchewan *18, 608 H4.
 North Somerset *18, 608 I2.
Northumberland (graafschap); *12, 512 nr 40.
 Northumbersch (Angelsaksisch) 2, 348.
Northumbrië; 13, 179.
 Northwich *12, 464 bkrt 1.
 Norton Baai *18, 608 B3.
Norwich; *12, 464 G5.
 Norwicks (kanarie) 14, 804.
 Norwood *14, 39.
 Nosema (bijenziekte) 6, 574.
 Nosob *1, 520 E7.
 Nossa Senhora das Neves (op São Thomé) *1, 520 bkrt e.
 Nossa Senhora Do Desterro (Brazilië) 10, 774.
Nossegem; *6, 96 D2.
Nossi Bé; *1, 520 H6.
 Nossig, Alfred 20, 600.
 Nostoi (gedichten) 8, 414.
 Nota *10, 720 D2.
 Notae iuris (abbreviatie-verzameling) 16, 153.
Notariaat; (honorarium) 13, 517.
 Nöteborg, vrede van (1323) 10, 721 723.
 Notec = **Netze**.
Nothomb; *16, 736 E3.
Nothus (bijnaam van Darius II) 8, 536.
Notker III Labeo; 6, 566; 15, 340.
 Noto, Schiereiland *14, 464 D3.
Notodden; *18, 704 B4.
 Notonecta (insect) 5, 717.
 Nôtre, Le zie **Lenôtre**.
 Notre Dame du Grau (bedevaart-plaats) 1, 583.
Nottingham; *12, 464 F5.
Nottinghamshire; *12, 512 nr 31.
 Nottuln (klooster) 13, 211.
 Nottyn S. J., Phil.; 22, 363.
Noumea; 18, 558.
Nouvelles; *13, 176 C4.
 Nouwens, dr. 17, 631.
 Nova Gallego, Juan de 3, 135.
 Nováh, Arthur 5, 486.
 Nova impendit (encycliek) 19, 107.
 Novalguassu *6, 160 bkrt B2.
 Nova Lisboa = **Nieuw-Lissabon**.
 Novar *22, 320 B2.
Novara; *14, 320 B2.
 Nova Roma 15, 560.
 Novaterra, Nicolaus (bisschop van Haarlem) 18, 570.
 Novaterranus, Franciscus 18, 556.
Nova Zembla = Nowaja Zemlja; *3, 480 C1.
 Novela picaresca (schelmenroman) 21, 289.
Novellino; 7, 216.
November; 5, 357.
Noverre, Jean George; 3, 678.
 Nov-Esperanto 24, 121.
 Nové Zamky *13, 512 D2.
 Novi *19, 112 E4; (slag bij) 14, 675.
 Novibazar = **Novipazar**.
 Novi Becej *13, 512 F4.
Noville (prov. Luxemburg); *16, 736 E2.
Noville-les-Bois (prov. Namen); *18, 240 C1.
Noville-lez-Fexhe (prov. Luik); *16, 704 C2.
Noville-sur-Méhaigne (prov. Belg. Brabant); *6, 96 E5.
 Noviodunum (Nyon) 13, 128.
 Noviomagus (Lisieux) 16, 377.
 Noviomagus, Johannes 6, 305.
Novipazar = Novibazar; *19, 112 G5.
Novi Sad = Neusatz; *19, 112 F4.
 Novy Maros *13, 512 D2.
 Nowaja Zemlja = **Nova Zembla**.
 Nowgong *5, 231 B1.
Nowgorod; *21, 48 C3.
 Nowinka *14, 464 D2.
 Nowo Bajaset *3, 462 C3.
 Nowogeorgjewsk = **Modlin**.
Nowogrodek (stad en provincie); *20, 64 F2.
 Nowo-Nikolajewsk = **Nowo-Sibirsk**.
 Nowo Oesensk = **Nowowesensk**.
 Nowo Radomsk *20, 64 C3.
Noworossijsk; *21, 48 D6.
Nowosibirsk; *3, 448 F3.
Nowotsjerkask; *21, 48 E5.
Nowowesensk = Nowo Oesensk; *21, 48 F4.
 Nowy-Afon *1, 221 B1.
Nowy Sacz; *20, 64 D4.
 Nowy Troki *20, 64 F1.
Nozema (Nederl. Omroep-Zender Maatschappij) aanv. dl.
 N.P.B., N.P.O. en N.P.V. (padvinderversvereiniging) 19, 376.
 N.S.B. (Belg. oudstrijdersvereniging) 19, 315.
 N.S.F. (seintoestellenfabriek) 13, 350.
 Nsoeani (eiland van de Comoren) 7, 771.
 Nuba Mounts *1, 536 bkrt a B5.
Nubië; *1, 520 G2.
Nubische Woestijn; *1, 520 G2.
 Nuchter-blijven vóór de Hl. Communie 7, 756; 24, 577.
 Nucleïne (biol.) 7, 183.
 Nucleoli (biol.) 7, 183 vlg.
 Nucleoplasma 20, 241; zie ook **Cel**.
 Nucleus (celkern) 7, 182; (nucleus caudatus) 8, 174; 16, 300.
 Nudisme 18, 214.
 Nudo, Monte *16, 22.
Nudorp = Wihogne; *16, 704 D2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Nuenen = **Nunen**.
 Nuestra Senora de Asuncion = **Asuncion**.
 Nueva Caceres *18, 432 F3.
 Nuevitas *17, 608 D1.
Nuggets; 12, 177.
 Nuil *9, 352 A2.
Nuis; *12, 448 B3.
 Nuits *11, 96 F3.
Nukerke; *19, 176 B5.
Nuland; *18, 631 H1.
 Nulato *1, 658 C2.
 Nulde *11, 512 C2.
Nullarborvlakte; *3, 288 D5.
 Nulmeridiaan 16, 292.
 Numansdorp (Kaapprovincie) *23, 94.
 Numansdorp (Z. Holland); *24, 688 C4.
Numantia; *21, 752 E2.
Numerieke differentiatie (integratie); 17, 369.
 Numidische beer 4, 271.
Nunen = Nuenen; *18, 631 I3.
 Nunez, Rafael (president van Columbia) 7, 722.
 Nunez Vela, Blasco (vice-koning van Peru) 19, 646.
Nunhem; *16, 448 C3.
 Nunia, Hl. 7, 477.
Nunspeet; *11, 512 D2.
Nuntius; 2, 117.
 Nuoro *14, 320 B4.
 Nuorti Järvi *10, 720 D2.
 Nuova Gerona *17, 608 C1.
 Nuovo Marsico *6, 718 C2.
 Nürburgring (Eifel) 3, 411.
 Nurmes *10, 720 C3.
 Nürnberg = **Neurenberg**.
 Nushki *3, 686 D3.
 Nustkoek (folkl.) 16, 711.
 Nut, Het, zie **Maatschappij tot Nut van het Algemeen**.
Nuth; *16, 448 C5; 23, 170.
 Nuttal (physicus) 11, 481.
Nuttig effect (van een krachtbron); 17, 17.
 Nutzotingebergte 1, 658.
 Nuivak (eiland) 1, 657.
Nuyens, W.; 18, 289.
 N.V.I. (Belg. oudstrijdersvereniging) 19, 315.
 Ny Alesund *18, 704 bkrt.
Nyangwe = Niangwe; *15, 512 F4.
 Nijar *21, 752 E4.
 Nyassaland, -meer = **Njassaland, -meer**.
Nyborg; *8, 688 D3.
 Nijbroek *11, 512 E2; 23, 656.
 Nyby *10, 720 C2.
 Nyctalopie (dagblindheid) 8, 463.
Nijega (gem. Hemelum-Oldphaert); *11, 208 B3.
Nijega (gem. Smallerland); *11, 208 D2.
Nijeholtpade; *11, 208 D3.
Nijeholtwolde; *11, 208 C3.
 Nijehove (historisch dorpje) 16, 240.
Nijelamer; *11, 208 C3.
Nijemirdum; *11, 208 B3.
 Nijenrode (Utrecht) 6, 222.
 Nijensteek *9, 352 A2.
 Nijerf *11, 512 D4.
Nijetrijne; *11, 208 C3.
Nijeveen; *9, 352 A2.
 Nijgh, H. 18, 562.
 Nijgraaf *11, 512 E4.
Nijhuizum; *11, 208 A3.
Nyiregyháza; *13, 512 G2.
 Nyitra (rivier, stad en gebergte) = **Nitra** = **Neutra**.
Nijkerk; *11, 512 B3.
Nykjöbing; *8, 688 B2.
 Nyköbing (Falster) *8, 688 E4.
 Nyköbing (Seeland) *8, 688 E3.
Nyköping; *18, 704 D4.
Nijl (Afrika); *1, 536 G2 en bkrt a-b; (Blauwe Nijl) 3, 197; 6, 338; (Nijldelta) *1, 536 bkrt b; 8, 655; (Oude Nijlmond) *1, 536 bkrt b B1 en D1.
 Nijl (riv. in Belgisch Brabant) *6, 96 D4.
Nijland (Friesland); *11, 208 B2.
 Nyland (Zweden) 1, 66.
 Nijlande *9, 352 B2.
Nijlen; *2, 512 C3.
 Nijlsleutel (Egyptisch symbolisch teeken) 2, 299.
 Nylund, F. 10, 725.
Nijmegen; *11, 512 D4; (plattegr.) 11, 512 bkrt.
 Nymfenburg, verdrag van (1741) 15, 44.
 Nympe Bank *12, 464 C6.
 Nyngen *3, 288 H5.
Nijnsel; *18, 631 H2 nr 91.
 Nyon = Neuss (Zwitserland) *24, 720 B4.
 Nijpels, Charles 5, 481.
 Nyrop, Martin 8, 696.
 Nijssesoord *12, 448 E3.
 Nyslott = **Savonlinna**.
 Nystad = **Uusikaupunki**.
 Nysted *8, 688 E4.
 Nyström, C. G. 10, 724.
 Nijswiller (Nijswijlre) *16, 448 C5; 24, 301.
Nijvel = Nivelles; *6, 96 C5.
Nijverdal; *19, 336 C3.
 Nijverheidslaboratorium (Delft) 18, 744.
Nijverheidsonderwijs; 18, 218.
 Nijverheidsonderwijswet 16, 229; 18, 740.
 Nzambi (Bantoe-geest) 3, 761.
 N.Z.H.R.M. (reddingswezen) 20, 462.

O

Oahoe; *12, 822.
Oakland; *23, 320 B3.
 Oami *14, 464 bkrt Tokio.
Oaxaca; *18, 608 I8.
Ob; *3, 480 E2.
Obaix; *13, 176 E3.
Oban; *12, 464 D3.
 Obba *1, 243 B3.
Obbia; *1, 536 H4.
Obbicht; *16, 448 C4.
Obdam; *18, 672 A3.
 Obdiplostemonie (plantk.) 9, 121.
 Obdorsk *21, 48 K1.
 Obediëntie (Westersch schisma) 24, 163.
 Obeh *1, 498 B2.
 Oberaargau (landschap) 4, 666.
 Oberaarhorn *4, 686 C1.
Oberammergau; *9, 576 D5.
 Ober-Audorf *4, 330 G4.
Obergum; *12, 448 C2.
 Oberhalbsteiner Alpen *2, 40 C2 sub E 2a.
Oberhausen; *9, 576 bkrt.
 Oberhofen *4, 686 B1.
 Oberkirchenrat (Protestantisme Duitsland) 8, 53.
 Ober-Kritzendorf *24, 79.
 Ober-Laa *24, 79.
 Ober-Leutensdorf *5, 578 B1.
 Oberried (Ober-Simmental) *4, 686 A2.
 Oberried (bij Meer van Brienz) *4, 686 B1.
 Ober-Simmental *4, 686 A2.
Oberstdorf; *22, 650.
Oberstein; *9, 576 B4.
 Obertus, Hl. 3, 618.
 Oberwald *24, 720 D3.
 Oberwil *4, 686 A1.
 Oberzell (plaats) 20, 505.
 Obidos *6, 160 D2.
Obi-eilanden = Ombi-eilanden; *17, 816 B2.

Obigies; *13, 176 A2.
 Obilatoe *17, 816 B2.
 Obira *17, 816 B2.
 Obispo *19, 418.
Objectief, photographisch (optica); 2, 291 559.
Objectpsychotechniek; 2, 738.
 Oblaten van den H. Ambrosius zie **Ambrosianen**.
Oblaten van den H. Franciscus van Sales, van Troyes; 7, 302.
 Oblaten van het H. Hart van Maria 8, 318.
 Oblaten van den H. Hilarius 19, 745.
Oblaten van Onze Lieve Vrouw; 13, 759.
Oblaten van Sint Benedictus; 11, 44.
Obligatie; 12, 415; 19, 420.
 Oblingem *11, 144 C3.
 Oblomow (Russische term) 12, 140.
Obok; *1, 536 H3.
Obool; 7, 314.
Obourg; *13, 176 D4.
 Obra *9, 512 F2.
 Obra-Kanaal *20, 64 B2.
 O Brien, Branterre (Iersch arbeidersleider) 7, 318.
 Obsessie 5, 86.
Obsidiaan; 3, 137; 12, 19.
 Obtsjei Syrt *21, 48 G4.
 Obwalden (Ob dem Wald) 23, 116; *24, 720 D3.
 O Carolan, Torlough (Iersch dichter) 14, 24.
 Occhi (frivolité) 11, 222.
Oceo (Ocko), Pompeius; 2, 252.
Oceaan, Stoomvaart-Maatschappij 18, 416.
 Oceaniden (nimfen) 18, 585.
Oceanië; *18, 762.
 Ocellen 20, 296.

Ocha; *12, 384 F4.
Ochamps; *16, 736 C3.
 Ochetus (muziekterm) 13, 432.
Ochil Hills; *12, 464 E3.
Ochino, Bernardinus; 6, 802.
Ochotsk; *3, 448 L3.
Ochotsk, Zee van; *3, 480 L3.
Ochrid(a); *19, 112 G6.
Ochrida Meer; *3, 672 D4.
 Ochs, Adolpha 11, 518.
 Ochsen *4, 686 A1.
 Ochsenfurt *4, 330 E2.
 Ochsenmäuler (schoen) 21, 334.
 Ochten 9, 659; *11, 512 C4.
Ochtezele; *11, 144 B2.
 Ocko, Pompeius, zie **Oceo**.
 Ocoa, Baai de *12, 639.
O Connor, Feargus; 7, 318.
 Ocos *17, 608 A3.
 O Criomhthain, Tomás (Iersch schrijver) 14, 25.
Octavia; 1, 348.
 Octaviana (bibliotheek) 5, 121.
 Octillawas 11, 27.
Octrooirecht; 10, 21.
 O Dalaigh, Aengus (Iersch schrijver) 14, 24.
 Odalricus, Hl. 23, 88.
 Odaija, El *1, 536 bkrt a A5.
 Odby *8, 688 B2.
Odde; *18, 704 A3.
 Oddeyri (plaats) 1, 648.
 Odegondis, Hl. 22, 350.
Odeigne; *16, 736 D1.
 Odelsting (Noorsch Lagerhuis) 18, 664.
 Ödenburg *13, 512 B2.
Odense; *8, 688 D3.
 Odenwald = **Odenwoud**; *9, 512 C4.
Oder; *9, 512 G3.
 Oder Bruch *9, 512 F2.
 Odescalchi, Benedictus 14, 196.
Odessa; *21, 48 C5.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Odessus** = Warna; *19, 112 K5; 24, 9.
- Odeur** = Elderen; *16, 704 C2.
- Odilia**, Hl.; 22, 357.
- Odilo van Cluny**; 23, 172.
- Odin**; 3, 144 145 151; 11, 188 666 667.
- Odine**, zuster 9, 271.
- Odle**, A. en D. 20, 626.
- Odo** (paus Urbanus II) 23, 119.
- Odofredus**, formulierverzameling van 11, 12.
- O Doirín**, Peter (Iersch dichter) 14, 24.
- Odomari** *14, 464 E1.
- Odonata** (insecten) 14, 206.
- O Donnell**, Maghnus (Iersch schrijver) 14, 24.
- Odoorn**; *9, 352 B2.
- Odo van Kamerijk**; 9, 295.
- Odrada**, Hl. 18, 831.
- Odijk**; *23, 128 B2.
- Odysseus**; 18, 318.
- Odzin** (Japansch keizer) 14, 458.
- Oeadaï** (Fransch Equat. Afrika) 1, 244.
- Oeamami Plateau** *1, 520 E7.
- Oearsenis Gebergte** *17, 262 G3.
- Oebaid**, Al = **Al Oebaid**.
- Oebaid-Allah**; 1, 252.
- Oebangi**; *15, 512 D2; 15, 533.
- Oebangi-Sjari**; *1, 536 E4.
- Oebon** *18, 432 B2.
- Oebsa Nor** *3, 480 G4.
- Oechakow**, Simon, zie Oesjakow, S.
- Oedaipoer** = Mewar; *10, 224 C3.
- Oedeem**; 20, 340.
- Oedelem**; *24, 176 D2.
- Oedjoeng** = Kaap. Samenstellen hiermede zoeke men op het tweede woord.
- Oedjoeng** *7, 160 B2.
- Oedmoert** = **Wotjaken Republiek**.
- Oedsjda** *17, 262 F3.
- Oeëkoeli** *7, 160 B2.
- Oeële**; *15, 512 F2.
- Oeële**, Neder- (district in Belg. Kongo) *15, 512 E2.
- Oeëre** *15, 512 F1.
- Oefa**; (rivier) *21, 48 H3; (stad) 21, 48 H4.
- Oefenboekjes** (gesprekboekjes) 11, 702.
- Oeffelt**; *18, 631 K1.
- Oegala** *1, 520 G5.
- Oeganda**; *1, 536 bkrt a B8.
- Oeger padalangan** (Javaansch tooneel) 8, 482.
- Oeggar** (oud-Joodsch muziekinstrument) 14, 616.
- Oegrish** aanv. dl i. v. Oeral-Altai-sche talen.
- Oegrish** volken 3, 474; 21, 509.
- Oegrish** type (ethnologie) 13, 495.
- Oegstgeest**; *24, 688 C2; (Ned. Zendingsschool) 18, 439.
- Oehl**, W.; 11, 65.
- Oehlenschläger**, A. G.; 3, 589.
- Oei** *4, 686 B1.
- Oeil** *21, 48 H5.
- Oeja** *5, 752 B2.
- Oeken** *11, 512 E3.
- Oekene**; *24, 176 C4.
- Oekerewe** = **Victoria-meer** = Victoria-Njanza.
- Oekraine**; *21, 48 C5.
- Oelad Nail** (gebergte en streek) *17, 262 H3-4.
- Oelala** *3, 448 F3.
- Oelama**; 3, 253.
- Oelan-Bator-Choto** = Oeljanbator = Oerga; *3, 448 H4.
- Oelar Boeloe**, Goenoeng *5, 752 B2.
- Oelarsawa** (slang) 20, 597.
- Oelcinj** = **Duleigno**.
- Oelegem**; *2, 512 C3.
- Oeljanbator** = **Oelan-Bator-Choto** = Oerga.
- Oeljanow**, A. en W. 16, 293.
- Oeljanowsk** = Simbirsk; *21, 48 F4.
- Oelkoesi** *22, 637.
- Oello**, Isabel Chimpu 16, 144.
- Oeloe Darat**; *22, 288 C2.
- Oeloeë Lheue** *3, 251 A1.
- Oels**; *9, 576 G3.
- Oemâ** (Indische mythologie) 14, 763.
- Oemakondre** *22, 320 C3.
- Oeman** *21, 48 C5.
- O(e)mar Effendi** (Turksch dichter) 18, 453.
- Oemar ibn Abi Rabia**; 17, 789.
- Oemed Dzijma**, Wadi *19, 163.
- Oemer Rebila** *17, 262 C4.
- Oemm Dzjerar** *19, 384 A6.
- Oemтали** (plaats) 20, 614.
- Oena**; *19, 112 E4.
- Oena Oena**, Poelau *7, 160 B2.
- Oenau** (dierk.) 16, 703.
- Oene** *11, 512 E2.
- Oenerdijk** *11, 512 E2.
- Oengama Baai** *1, 520 H5.
- Oengaran**; (plaats en berg) *14, 496 F3.
- Oenkerk**; *11, 208 C1.
- Oenoë** (myth.) 11, 645.
- Oenoeng Djati** *14, 496 F2.
- Oenomaus** (Grieksche mythologie) 16, 343.
- Oenotriërs** (volk) 16, 665.
- Oepang** *22, 288 F5.
- Oepemba Meer** = Upemba; *15, 512 F5.
- Oequier** *16, 704 C3.
- Oeraga Straat** *14, 464 bkrt Tokio.
- Oeral**; 14, 426; *21, 48 G5.
- Oeral-Altai'sche talen** (aanv. dl); 22, 397.
- Oeralsk** *21, 48 G4.
- Oerawa** *14, 464 bkrt Tokio.
- Oerdarm**, -mond 11, 394.
- Oereicellen** 10, 9.
- Oeren**; *24, 176 A3.
- Oerfa** = Edessa (Mesopotamië); *3, 35 D4.
- Oerga** = **Oelan-Bator-Choto** = Oeljanbator.
- Oering** *2, 122 A2.
- Oerinsecten** 23, 547.
- Oerle** (Luik) = Oreye; *16, 704 C2.
- Oerle** (N. Brabant) *18, 631 H3 nr 138.
- Oermensen** (-volken) 20, 181.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Oermia (plaats en meer) *3, 462 C6.
Oeroek; 23, 828.
Oeroemtsji; *3, 448 F4.
 Oeroendi *15, 512 G3; 15, 532.
 Oeroten (Mongolenstam) 7, 395.
 Oerpijpes (geol.) 18, 799.
 Oer-siw (volkspartij der Kei-eilanden) 16, 570; 18, 794.
Oerstedt, H. Chr.; (piëzometer van O.) 19, 753.
 Oertaki (koning v. Elam) 10, 318.
 Oerzoogdieren 20, 220.
 Oesbal *21, 48 H7.
Oesbekistan; *3, 448 D4; 10, 654.
 Oeschs *4, 686 A1.
Oeselgem; *24, 176 D4.
 Oesen *21, 48 F5.
 Oesjakow, S. (1626-1686) 13, 819; 21, 63.
 Oe-sjambara = **Sjambara**.
 Oesjem = Uksem (Fr. Vlaanderen) 23, 81.
 Oeskoedar = **Skoetari** (Turkije).
Oesoemboera; *15, 512 G3.
 Oesoen Ada *21, 48 G7.
 Oesophagisme (pathol.) 21, 620.
 Oessa *21, 48 II.
Oessoeri; *14, 464 C2.
 Oestel (gescut) 11, 685.
 Oest(j)-Syssolsk = Syktywar *21, 48 G2; 22, 381.
Oest-Oert-Plateau; *3, 480 C4.
 Oestonice (vondst) 13, 472.
Oestreich, K.; 8, 569.
 Oest-Sylma *21, 48 G1.
Oeta (Griekenland); *12, 384 D4.
Oeta (Nieuw-Guinea) = Oetawa; *17, 816 D2.
 Oetamaro (1753-1806) 13, 637.
 Oetar, Oedjoeng *3, 726 A1.
 Oeta-vers 14, 467.
 Oetawa = **Oeta** (Nieuw-Guinea).
 Oethal *3, 686 D5.
Oetingen; *6, 96 B3.
Oet-Napisjtim; 24, 635.
 Oetsjali, verdrag van (1889) 17, 473.
Oeudeghien; *13, 176 B2.
- Oevel**; *2, 512 D3.
 Oever 15, 775.
 Oever, den (Drente) *9, 352 B2.
Oever, den (Noord-Holland); *18, 672 B3.
 Oeveren, Willem van 12, 396.
 Oeverval 9, 623.
 Oevertvliegen 19, 624.
Oevira; *15, 512 G3.
 Oewalli *21, 48 G2.
 Oewimmerah (rivier in Ned. Nieuw Guinea) 9, 81.
Oeynhausens; *9, 576 C2.
 Oezza (godin) 18, 227.
 Ofanto 3, 313; *14, 320 E4.
 Ofenbruch (zinkoxyde) 24, 600.
Offagne; *16, 736 B3.
 Offally = **King's County**.
Offenbach, J.; 10, 621.
 Offenburg *4, 330 B3.
 Offermans, pastoor 16, 78.
 Offerte 1, 56.
Officier van Justitie; (huiszoeking) 13, 685.
 Officiola (kleine getijden) 23, 677.
 Officium votivum (votief-officie) 23, 677.
Offingawier; *11, 208 B2.
 Ofoten Fjord *18, 704 D1.
 Ogaden *1, 536 H4.
 Ogan (riv.) *22, 288 F5.
 Ogan *22, 288 F6 nr VI 3.
Ogden; *23, 320 D2.
 Ogepoe (politie in Sowjet-Rusland) 11, 643.
 Oggebbia *16, 22.
 Oggiono *7, 771.
 Ogilvie *1, 658 E2.
 Oginski, Mich. K. 18, 606.
 Oginsk-Kanaal *20, 64 F2.
 Oglethorpe, J. 11, 639.
Oglio; *2, 40 D3.
 Ognon *11, 96 F3.
 Ogoamas, Goenoeng *7, 160 B1.
 Ogodai (Mongolen-khan) zie Ogotai.
Ogoewe = Ogowew; *1, 520 E5.
 Ogotai (Mongolen-khan) = Ogotai = Oktai 4, 133; 7, 401.
- Ogowew = **Ogoewe**.
 O.G.P.Oe. (politie in Sowjet-Rusland) 11, 643.
 O Grianna, Seumas (Iersch schrijver) 14, 25.
Ogulin; *14, 626 B2.
 Ogulnia, Lex 3, 319.
Ogy; *13, 176 C2.
Ohain; *6, 96 C4.
Ohé; *16, 448 C4.
 Oheimir, El (plaats) 15, 319.
 O Heodhasa, Eochaidh en Giolla Brighde (Iersche dichters) 14, 24.
Ohay; *18, 240 D2.
 O Higgins, Bernardo (dictator van Chili) 7, 379.
 O Higgins, Brian (Iersch dichter) 14, 20.
Ohio (rivier); *23, 320 I3.
Ohio (staat); *23, 320 J2.
Ohligs; *9, 576 bkrt.
 Ohm (electr. eenheid) 9, 749; 24, 87.
 Ohmmeter 24, 88.
 Ohre *19, 112 C1.
 O Huiggin, Tadhg Dall (Iersch dichter) 14, 24.
 Oien *4, 686 B1.
Oignies; *18, 240 B5.
Oil City; *18, 518.
 Olliades (Grieksche mythologie) 1, 622.
 Oirjaten *3, 448 F3.
 Oirlo *16, 448 D2; 23, 279.
Oirsbeek; *16, 448 C5.
Oirschot; *18, 624 C1.
Oise (dep.); *11, 64 nr 5.
Oise (riv.); *11, 96 E2.
 Oisin (legendarische figuur) 10, 726; 19, 277.
 Oisquercq = **Oostkerk** (Belg. Brabant).
Oisterwijk; *18, 624 C1.
 O.I.T. (organisatie van den Arbeid) 14, 248.
 Oitos Pas *19, 112 K3.
Oizy; *18, 240 D6.
Ojama, I.; 17, 771.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Oja Sjiwo**; 22, 183.
Ojem = **Osuma** = Ossam.
Ojondo *1, 520 G5.
Oka; *21, 48 E3.
Okaba *17, 816 D3.
Okanda *7, 265 C4.
Okawango *1, 520 E6.
Okegem; *19, 176 D5.
Oker *9, 512 D2.
Oker (mineral.); 16, 472.
Oki *14, 464 C3.
Okinawa *14, 464 B5.
Okkernoot 18, 824; 23, 802.
Oklahoma; *23, 320 G3.
Okoe (Japansch generaal) 14, 478.
Okoem *1, 221 C2.
O-Koeni (Japansche danseres) 14, 474.
Oksanen, A. 1, 616.
Okselaar (Belg. Brabant) *6, 96 F1.
Okselare = Oxelaere (Fr. Vlaanderen); *11, 144 B2.
Oktaï (Mongolen-khan) zie Ogotai.
Ökumenische Arbeitsgemeinschaft 13, 562.
Olaa *12, 822.
Olafsvik *24, 426.
Olaf Trygwason 18, 663.
Öland (Denemarken) *8, 688 C1.
Öland (Zweden); *18, 704 D4.
Olat *2, 122 C2.
Ölberg, Groszer (Zevengebergte) 24, 566.
Olburgen *11, 512 E3.
Olcott (stichter theosophische vereniging) 5, 315.
Oldambt; *18, 320 D1.
Old Beach *6, 670 D3.
Oldcastle, sir John 10, 585.
Oldeberkoop; *11, 208 D3.
Oldeboorn; *11, 208 C2.
Oldebroek; *11, 512 D2; (legerplaats) 3, 114.
Oldeclooster (gem. Wonseradeel) 24, 341.
Oldehoeve (historisch dorpje) 16, 240.
Oldeholtgade; *11, 208 D3.
Oldeholtwolde; *11, 208 D3.
Oldehove; *12, 448 B2.
Oldeklooster (bij Appingedam) 12, 803.
Oldelamer; *11, 208 C3.
Oldenburg (Birkenfeld); *4, 330 B2.
Oldenburg (Hongarije) = Sopron.
Oldenburg (Lübeck); *9, 576 D1.
Oldenburg (vrijstaat); *9, 576 C2.
Oldeneibergen *11, 512 G3.
Oldenmarkt *19, 336 A1.
Oldenzaal; *19, 336 E3.
Oldenzijl; *12, 448 C2.
Oldetrijne; *11, 208 C3.
Oldham; *12, 464 bkrt 1.
Old Harbour *17, 608 D2.
Old Man *8, 354 B3.
Öle Aa *5, 748.
Olean *18, 518.
Oleanderpijlstaart 8, 614.
O Leary, Peter 14, 25.
Oleaster (plantk.) 19, 23.
Oleine; 19, 14.
Oleio *7, 771.
Olekma *3, 480 J3.
Oleographie; 22, 111.
Oléron; *11, 96 C4.
Olesa de Montserrat (Catalonië) *7, 126 B2.
Oleskirke *5, 748.
Oleum exorcismi (catechumenen-olie) 7, 137.
Oleum pinhoën (geneesmiddel) 14, 484.
Oleye = **Liek**.
Olfactometer 20, 591.
Olga Straat *18, 704 bkrt.
Olga *16, 22.
Olibrius 6, 675.
Oliden, Kaspar 16, 429.
Olie (calorische waarde); 6, 687.
Oliebusje (liturg.) 23, 215.
Oliekust *1, 520 D4; 18, 578.
Olielei 16, 277.
Oliemotor 10, 514.
Oliesel, Hl.; 24, 577.
Olieverfschilderen 21, 310.
Olifantenschildpadden 16, 102.
Olifants River *1, 520 G7.
Olifantsvallen *15, 512 D1.
Olifantsvlinder 3, 444; 8, 614.
Olifantswortel (plantk.) 10, 103.
Oligolecithale eieren 10, 10.
Oligophrenie; 3, 183.
Oligotrophe planten 13, 575.
Olim, Kali *3, 726 B2.
Olisiana (Indianen) 6, 71.
Oliva (Canarische Eil.) *1, 520 bkrt c.
Oliva, Maria d' 20, 795.
Oliva, vrede van; 18, 653.
Olivarez (Olivera), graaf Gaspar van 19, 709; 21, 809.
Oliveira, Manuel Dias de (Braziliaansch schilder) 6, 173.
Olivieri, Domenico Francesco 3, 766.
Olland; *18, 631 H2 nr 90.
Oller, Narcis 7, 129.
Ollignies = **Woelingen**.
Olloy; *18, 240 B5.
Olmo, Bloeiende (volksnaam voor Moerasspiraea) 10, 698.
Olmen; *2, 512 E3.
Olmenhorn *4, 686 C2.
Olmenhout 14, 10.
Olmütz = **Olmue**.
Olne; *16, 704 D2.
Olmue = **Olmütz**; *19, 112 E2.
Olonets; *21, 48 C2.
Olonos; *12, 384 C5.
Oloron; *11, 96 C5.
Olot *7, 126 C1.
Olrik, Axel; 5, 266.
Olsene; *19, 176 A4.
Olst; *19, 336 B3.
Olt = **Aloeta**.
Olten (Duitschland) *9, 576 bkrt.
Olten (Zwitserland); *24, 720 C2.
Olti *3, 35 E2.
Oltoe *19, 112 I4.
Oly, Trijn Jans; 7, 152.
Olympia (Griekenland); *12, 384 C5.
Olympia (Ver. Staten van Amer.) *23, 320 B1; 24, 15.
Olympias 1, 743; 3, 87.
Olympische godsdienst 12, 336.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Olympische spelen**; 3, 241.
Olympos = Olympus.
 Olympos (berg in de Ver. Staten v. Amer.) 24, 15.
Olympus = Olympos; *12, 384 D2.
 Oma = **Haroeke** (eil.).
Omaha; *23, 320 G2.
Omal; *16, 704 B2.
Omal, Jan van; 13, 304.
 Omalgie (spierpijn) 21, 805.
Omalus d'Halloy, J. B. J. d'; 11, 626.
Oman (sultanaat en golf); *2, 630 F3; (gesch.) 2, 643.
 Omar zie **Oemar**.
 Omatako Berg *1, 520 E7.
 Ombai, Straat *17, 816 A3.
 Ombi-eilanden = **Obi-eilanden**.
Ombret-Rawsa; *16, 704 C2.
Omdoerman; *1, 536 bkrt a B4.
 Omecée *18, 240 B4.
 Omer-effendi (Turksch generaal) 19, 31.
 Omeros (pseud.) 24, 53.
 O-mi *7, 384 C5.
 Omis = **Almissa**.
Omkooperij; 9, 9.
Omladina; 14, 483.
 Omloop (boschbouw) 19, 34.
Om mani padme hoem; 16, 40.
 Ommata, Ommatidiën (facetoog) 10, 555.
 Omme Aa *8, 688 B3.
 Ommegang van Dankzegging (te Killem) 15, 281.
Ommel; *18, 631 J3 nr 161.
 Ommelanden *22, 288 C3 nr II 1.
Ommelanderwijk; *12, 448 D3.
Ommen; *19, 336 C2.
 Ommeren *11, 512 B4; 16, 431.
Ommerkanaal; 8, 599; *19, 336 C2.
Ommerschans; *19, 336 C2.
 Omnipotentis Dei (bulle) 8, 30.
 Omo *1, 536 bkrt a C6.
 Omō *8, 688 E3.
 Omoa (legendarische stad) 10, 69.
 Omoel *19, 112 I4.
 Omophagie 3, 439; 7, 759.
 Omori (Japansche seismograaf) 1, 137.
 Omositoli = Goenoengsitoli *22, 288 B3.
 Omphal, familie van (wapen) 13, 185 186.
 Omri (Amri) v. Israël 2, 214.
Omsk; *3, 448 E3.
 Omslagbelasting 4, 384.
Omslagen; 23, 287.
 Omtrekking (krijgskunde) 1, 96.
 Omvatting (krijgskunde) 1, 96.
Omwindsel (plantkunde); 6, 108.
On (prov. Luxemburg); *16, 736 C2.
 On = Heliopolis 13, 109.
Onager (dierkunde); 10, 535; 12, 650.
 Onbepaalde wijs 14, 157.
Onbevleete Ontvangen; 10, 313; 14, 152.
Onbevleete Ontvangen van Maria, Broeders van de; 6, 277.
 Onbevleete Hart van Maria, Dochters van het 8, 301.
 Onbevleete Hart van Maria, Missiecongregatie der Oblaten van het 8, 318.
 Oncken, J. G. 3, 766.
 Ondava *19, 112 G2.
Onderdendam; *12, 448 C2.
 Onderdominant (muziek) 9, 209; 22, 299.
Onderdijk; *18, 672 B3.
 Ondere, Jochem van (pseudoniem) 23, 515.
 Ondergrondspakker (landbouw) 23, 666.
 Ondergrondsploeg 19, 824.
 Onderhandelingsstarief (handelspolitiek) 12, 706.
 Onderhandsch geschrift 21, 370.
 Onderhandstelling (bewaargeving) 5, 60.
 Onderkaakspeekselklieren 17, 827.
 Onderkruipen (staking) 22, 58.
 Onderlinge kassen (verrekenkas) 23, 389.
Onderlinge verzekering; 18, 165.
 Onderlinge Vrouwen-Bescherming, Vereen. 23, 712.
 Onderloopsheid (dijk) 9, 621.
 Ondernemerspremie 20, 259.
 Onderschuiving (geol.) 19, 332.
 Onder-Senoon (geologische formatie) 20, 321.
 Ondertongspeekselklieren 17, 827.
Onderwereld; 1, 311; 3, 429; 10, 299.
Onderwijs; (België) 1, 98; (Amerika) 2, 147 vlg.
 Onderwijs, dept. van (Nederland) 8, 708.
 Onderwijsleer 8, 825.
Onderzoek; 10, 237.
Ondeugd; 24, 633.
 Ondina (crinoline) 8, 289.
 Ondolean *7, 160 B2.
 Ondulator (radio-schrijfontvangst) 21, 376.
 Ondverdarnes *24, 426.
 O Neachtain, Séan en Tadhg (Iersche dichters) 14, 24.
Onega; (stad, baai en meer) *21, 48 D2.
 Oneonta *1, 649 C3.
 Ongedoopte kinderen 23, 646.
 Ongelukswet (Belgische schoolstrijd) 13, 697.
 Ongelijkspierigen 11, 538.
 Ongesteldheid (menstruatie) 17, 494.
Ongeval; 19, 78.
Onhaye; *18, 240 C4.
 Onihaly *1, 520 H7.
 Onima, Boca *5, 646.
Onkerzele; *19, 176 C5.
Onkuisheid (iconographie); 13, 534.
 Onnadenkendheid 5, 94.
 Onnen *12, 448 C3.
Onnezies; *13, 176 B5.
 Onno *7, 771.
Onoz; *18, 240 B2.
Onrechtmatige daad; 24, 653.
 Onrust *18, 672 A3.
Onrust; 23, 154.
 Ons Eigen Land (tijdschrift) 2, 542.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Ons Geestelijk Erf (tijdschrift) 6, 143.
- Ons Huis;** 6, 542.
- Onslow *3, 288 B3.
- Onstwedde;** *12, 448 E3.
- Ontaarden = degenereren (landb.) 23, 283.
- Ontaarding, maligne (geneesk.) 17, 106.
- On-take *14, 464 D3.
- Ontario;** *6, 734 I4.
- Ontario Meer;** *23, 320 K2.
- Onthoudingsdag 17, 47.
- Ontkenning 18, 453.
- Ontkisting van beton 4, 348.
- Ontleding (scheik.) 20, 430.
- Ontologisme;** 12, 267.
- Ontsmetting zie ook **Gasontsmetting.**
- Ontspanningsdrift 11, 695.
- Ontsteking (verbrandingsmotoren) 23, 295.
- Ontstekingsmiddel;** (ontstekings-massa) 4, 52.
- Ontwikkelingscentrale der Katholieke Arbeidersbeweging 2, 670.
- Ontwikkelingsmechanica (biol.) 5, 219; 24, 651.
- Ontwikkelingsfysiologie (biol.) 24, 651.
- Ontzetting van krankzinnige (Belg. recht) 8, 387; 15, 657.
- Onveranderlijkheid der Kath. Kerk 15, 108.
- Onverwacht *22, 320 C2.
- Onwaardigheid (erfrecht) 10, 307.
- Onze Lieve Vrouw, College van (Douai) 20, 176.
- Onze Lieve Vrouw van Altijddurenden Bijstand** (aanv. dl).
- Onze Lieve Vrouw van Barmhertigheid tot vrijkoop van slaven, Orde van 17, 503; (feest) 17, 219.
- Onze Lieve Vrouw van den Berg Carmel 7, 31; (feest) 17, 219; (scapulier) 21, 245.
- Onze Lieve Vrouw Besloten Hof (Norbertinessenklooster) 13, 207.
- Onze Lieve Vrouw ter Eik 23, 256.
- Onze Lieve Vrouw van Goeden Raad** (aanv. dl).
- Onze Lieve Vrouw van het H. Hart, Broeders van 6, 277.
- Onze Lieve Vrouw ter Linde 23, 61.
- Onze Lieve Vrouw van Loreto 16, 638; (feest) 17, 220.
- Onze Lieve Vrouw van Lourdes 16, 655; (feest) 17, 219.
- Onze Lieve Vrouw van Montesa 17, 503.
- Onze Lieve Vrouw ter Nood 13, 81.
- Onze Lieve Vrouw van den Rozenkrans (feest) 17, 219.
- Onze Lieve Vrouw schud-de-panne 17, 222.
- Onze Lieve Vrouw „des Tombes” 23, 467.
- Onze Lieve Vrouw Verzoenster 21, 173.
- Onze-Lieve-Vrouw-Waver;** *2, 512 C4.
- Onze Lieve Vrouw Welriekende 13, 397.
- Onze Lieve Vrouw van Zeven Smarten (Broeders van) 6, 277; (feesten) 17, 219; (godsvrucht) 24, 567.
- Onze Vader;** (uitgave in 155 talen van Bodoni) 5, 442.
- Oodnadatta (Zuid-Australië) *3, 288 F4.
- Ooeloe** = Uleaaburg = Oulu; *10, 720 C2.
- Ooftmot 22, 189.
- Oog;** (accommodatie) 1, 294; (aderfig. van Purkinje) 1, 404; (ziekte) 10, 504.
- Oog, boos 5, 715.
- Oogappel = oogbol 19, 122; (uitpuling van o.) 10, 504.
- Oögenese (ei) 10, 9.
- Oog- en oormethode (sterrenkunde) 17, 509.
- Oog-fibulae 10, 678.
- Oogheekunde** (aanv. dl).
- Ooglens 17, 607; 18, 777.
- Ooglid 19, 121.
- Oogrok 19, 122.
- Oogstbelasting 4, 379.
- Oogvlekken 19, 120.
- Oogvlekkenziekte (graanstengelziekte) 23, 585.
- Ooievaarsbek** (plantk.); 18, 217.
- Ooigem;** *24, 176 D4.
- Ooike;** *19, 176 B5.
- Ookmeer (Zuid-Holland) 24, 678.
- Oolen;** *2, 512 D3; 2, 516.
- Ooltgensplaat;** *24, 688 C4.
- Oombbergen;** *19, 176 C4.
- Oomen (gebroeders) 6, 182; (Adrianus) 11, 812.
- Oöplasma (ei) 10, 10.
- Oorbeek;** *6, 96 C3.
- Oordeel** (logica); 2, 614.
- Oordegem;** *19, 176 C4.
- Oorderen;** *2, 512 B2.
- Oorlog, God van den 2, 800; 17, 271.
- Oormaki (dierk.) 11, 286.
- Oorprop 19, 141.
- Oorsmeer 19, 141.
- Oorzaak;** (afhankelijke, tweede) 17, 611.
- Oorzakelijk werkwoord 7, 161.
- Oorziekte (plantk.) 3, 458.
- Oos;** 18, 70.
- Oöspheer (plantkunde) 11, 327.
- Oöspore (plantkunde) 11, 327; 19, 126.
- Oost *16, 448 B5.
- Oost-Afrikaansch onderrijk (dienrijk) 10, 397.
- Oostakker;** *19, 176 C3.
- Oost-Anglië 13, 179.
- Oostbeek *11, 512 D2.
- Oost-Beskiden *20, 64 D4.
- Oostburg;** *24, 512 A3.
- Oost-Chats *10, 224 D5.
- Oost-Chineesche Zee;** *3, 480 J6.
- Oost Dal Elf *18, 704 C3.
- Oostdorp-Buurt *11, 512 G4.
- Oostduinkerke;** *24, 176 A3.
- Oost-Durham *12, 464 bkrt 4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Oosteekloo**; *19, 176 B2.
Oosteind; *18, 631 E2 nr 73.
Oosteinde *12, 448 D2.
Oostelbeers; *18, 631 G3.
Oostelijke Euphraat *3, 35 D3.
Oostelijk Kanaal *14, 464 B4.
Oostenberg *21, 123.
Oostendam (dorp in Zuid-Holland) 20, 633.
Oostende; *24, 176 B2.
Oostendorp (Gelderland) 9, 295; *11, 512 D2.
Oostenrijk; *19, 112 B3; (nieuwste geschiedenis) aanv. dl.
Oostenrijksche Alpen *2, 40 F2 sub G 5 a-i.
Oostenrijksche Hoogvlakte *9, 512 E4.
Oostenrijksche School; 10, 25; 21, 684.
Ooster *24, 512 B1.
Ooster-afdeeling *5, 752 C3.
Oosterbeek; *11, 512 D4.
Oosterbierum; *11, 208 A2.
Oosterblokker (Noord-Holland) 5, 399; *18, 672 B3.
Oosterboorn *11, 208 C2.
Oosterbroek (Drente) 9, 736.
Ooster-Dender *13, 176 C3.
Oosterdiep; *12, 448 D3.
Ooster Eems *12, 448 D1.
Oosterend (Friesland); *11, 208 B2.
Oosterend (Terschelling); *18, 672 B1.
Oostergo; *18, 320 C1; 24, 160.
Oosterhaule; *11, 208 C3.
Oosterhesselen; *9, 352 B2.
Ooster-Hoogbrug *12, 448 C3.
Oosterhout; (bouw.) 4, 510; *18, 624 B1.
Ooster Huizen *11, 512 E3.
Oostering *9, 352 A2.
Oosterland (N. Holland); *18, 672 B3.
Oosterland (Zeeland); *24, 512 D2.
Oosterlittens; *11, 208 B2.
Oosterlo *2, 512 D4.
Oostermeer; *11, 208 D2.
Oostermoer; (oude rechtsgemeenschap) 9, 99; *9, 352 B1.
Oostermoersche vaart = Drentsche Diep = Hunze.
Oosternieland; *12, 448 D2.
Ooster Ourthe *16, 736 E2.
Oostersche Kerken; (recht) 15, 208; (Uniaten) 23, 91.
Oostersche kwestie; 23, 22.
Ooster-Schelde; *24, 512 C2.
Oostersche Ritus, Hl. Congreg. van den 8, 28.
Oostersch Instituut (Rome) 13, 204.
Oostervant; (graaf van O.) 11, 65; (Willem van O.) 14, 432.
Oostervierum (Friesland); *11, 208 B2.
Oosterwolde (Friesland); *11, 208 E3.
Oosterwolde (Gelderland) *11, 512 D2.
Oosterzand (Groningen) *12, 448 B3.
Oosterzele (Oost-Vlaanderen); *19, 176 C4.
Oost-Europeesche Laagvlakte *3, 480 A4.
Oost-Europeesche Tijd 22, 72.
Oost-Friesche eilanden; *9, 512 B2.
Oost-Friesland; *9, 512 B2.
Oostgat (Java) *14, 496 H3.
Oostgat (Zeeland) *24, 512 A2.
Oostham; *16, 480 A3.
Oosthaven = Pandjang; *22, 288 F6.
Oosthem; *11, 208 B2.
Oosthoek (Boeton) *7, 160 B3.
Oosthoek (Friesland) *11, 208 B1.
Oosthoven *2, 512 D2.
Oosthuizen; *18, 672 A3.
Oost-Indische Compagnie; 18, 429.
Oost-Jordaanland = Transjordanië; *19, 163.
Oostkaap; *3, 480 P2.
Oostkamp; *24, 176 C2.
Oostkapelle; *24, 512 B2.
Oostkappel; *11, 144 C2.
Oostkerk (Belg. Brabant) = Oisquercq; *6, 96 B4.
Oostkerke (ten N. van Brugge); *24, 176 D1.
Oostkerke (ten W. van Diksmuide); *24, 176 B3.
Oostkerke (Zeeland) 24, 318; *24, 512 C2.
Oost-Knollendam (N. Holland) 24, 350.
Oostkust van Atjeh *22, 288 B1 I4.
Oostkust van Sumatra = Sumatra's Oostkust.
Oost-Kwango (Belgisch Kongo) 15, 533.
Oostmahorn; *11, 208 D1.
Oostmalle; *2, 512 C2.
Oost-Manasse (Israëlitische stam) 19, 165.
Oostnieuwkerke; *24, 176 C4.
Oost-Noenoekan *5, 752 C2.
Oost-Nijkerk *11, 208 D1.
Oost-Pruisen; *9, 576 H2.
Oostpunt (Aruba) *3, 122 C3.
Oostpunt (Curaçao) = Punt Kanon *8, 363.
Oost-Quarken *10, 720 B3.
Oostroozebeke; *24, 176 D4.
Oostrum (Friesland); *11, 208 D1.
Oostrum (Ned. Limburg); *16, 448 D2.
Oostseinpост *8, 363.
Oost-Soedan *1, 520 F3.
Oost-Souburg; *24, 512 B3.
Oost-Syrische liturgie; 17, 716.
Oost-Tirol *19, 112 C3.
Oost-Toerkestan *3, 448 F5.
Oostum *12, 448 B2.
Oostvaerder (oud-Hollandsch schip) 10, 785.
Oostveld *24, 176 D2.
Oost-Vlaanderen; *19, 176.
Oostvleteren; *24, 176 A4.
Oost-Vlieland; *18, 672 B2.
Oostvoorne; *24, 688 B3.
Oostwinkel; *19, 176 B2.
Oostwold(e) (gem. Leek); *12, 448 B3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Oostwold(e)** (gem. Midwolda); *12, 448 E3.
Oostwolder Hamrik *12, 448 E2.
Oostwoud; *18, 672 B3.
Oostzaan; *18 672 A4.
Oostzee = Baltische Zee; *10, 432 F3.
Oot (landbouw) 12, 817.
Ootegem; *24, 176 D5.
Ootmarsum; (volkskunde) 3, 27; 6, 317; *19, 336 E3.
Ooij *11, 512 D4.
Opava = **Troppau**.
Opbergen, Anthonis van (bouwmeester) 8, 696.
Opbod 23, 249.
Opbrakel; *19, 176 B5.
Opbrussel (Belgisch Brabant); 21, 113.
Opdiep (Groningen) 22, 526.
Opdorp; *19, 176 D3.
Opeinde; *11, 208 D2.
Openbaar onderwijs (lager onderwijs in België) 1, 98; 16, 20; (lager onderwijs in Ned.) 16, 18; (schoolstrijd) 21, 347.
Openbare kas van leening (België) 3, 750.
Openbare Werken, dept. van (België) 8, 709.
Opende; *12, 448 A3.
Open Door International (vrouwenorganisatie) 10, 642.
Openluchtbad 24, 762.
Openluchtmuseum, Nederlandsch 3, 63.
Opera; (buffonistenstrijd) 6, 434; (kameropera) 14, 789; (België) 4, 458; (Ned.) 18, 396; (Pergolesi) 19, 612.
Operment (arseenzwavelverbinding) 3, 92.
Opgeldenaken; *6, 96 E4.
Opglabbeek; *16, 480 C3.
Opgrimbie; *16, 480 C4.
Ophein-Bois-Seigneur-Isaac; *6, 96 C4.
Op Hasselt; *19, 176 C5.
Opheers; *16, 480 B6.
Ophellisse; *6, 96 E4.
Ophemert; *11, 512 B4.
Ophera *19, 384 C5.
Opheusden *11, 512 C4; 15, 236.
Ophioglossinae (palaeontologie) 10, 696.
Ophiolitische facies (tectoniek der aarde) 1, 153.
Ophir (het bijbelsche); 17, 300; 18, 18.
Ophir (Sumatra); *22, 288 D3.
Ophoven (Belgisch Limburg); *16, 480 D2.
Ophoven (Nederlandsch Limburg) 21, 565.
Ophovius, Michael (bisschop van Den Bosch); 3, 652.
Ophthalmologie 11, 573.
Ophthalmoreactie; 19, 315.
Opitiis, Benedictus de 13, 283.
Opitter; *16, 480 C3.
Opiumregie 19, 191.
Opiumschiiver 19, 191.
Opjager (bij locomotief) 16, 549.
Oplinter; *6, 96 C3.
Oploo; *18, 631 K2.
Oplosbaarheidsproduct (scheikunde) 14, 283.
Opmeer; *18, 672 A3.
Opnemingsdienst (militaire cartographie) 22, 703.
Opoeteren; *16, 480 C3.
Opont; *16, 736 B3.
Oporto = **Porto** (Portugal).
Oppeln; *9, 576 G3.
Oppem; *6, 96 C2.
Oppenort, G. M. (1672-1742) 16, 564.
Oppe-Aletsch-Gletsjer (Berner Oberland) *4, 686 B2.
Oppe-Beieren *9, 576 D4.
Oppe-Beieren; *18, 672 B3.
Oppe-Egypte *1, 536 bkrt a B3.
Oppe-Franken *9, 576 D3.
Oppe-Guinea = **Guinea**, **Oppe**.
Oppehuidplooing (geologie) 10, 267.
Oppe-Kooten *11, 208 D2.
Oppe-Oostenrijk *19, 112 D2.
Oppe-Oostenrijksch heuvelland *2, 40 E2 sub G 4 f.
Oppe-Palts *9, 576 D4.
Oppepaltser Woud *9, 512 E4.
Oppersen (van grondspecie) 19, 204.
Oppe-Silezië; *9, 576 G3.
Oppervlak, ontwikkelbaar (meetk.); 19, 108.
Oppervlakte-exploratie (mijnbouw) 10, 510.
Oppervlaktegolven (aarde) 1, 137.
Oppervlakte-spanning; 17, 801.
Oppe-Volta; *1, 536 C3.
Oppe-wezen; 13, 567.
Opportuna, Hl. 7, 499.
Opprebaais; *6, 96 E4.
Oppeurs; *2, 512 A4.
Oppechte Haarlemsche Courant 8, 233.
Oppe-ruiming (in het winkelbedrijf) 23, 76.
Oppe-schuiving (geol.); 6, 218.
Oppe-ser, Joachim 11, 304.
Oppe-sporingsonderzoek (recht) 19, 66.
Oppe-stal; *19, 176 D4.
Oppe-stal, P. Van 20, 184.
Oppe-sterlandsche Compagnonsvaart; *11, 208 D2.
Oppe-tica; (geometrische) 11, 628; (physische) 16, 403.
Oppe-tische indicatrix (kristallografie) 15, 684.
Oppe-tische tubuslengte (microscopie) 17, 608.
Oppe-totypen (gezichtsonderzoek) 21, 660.
Oppe-us distinctionis (schepping) 8, 205.
Oppe-us ornatus (schepping) 8, 205.
Oppe-us reticulatum (metselwerk) 19, 210.
Oppe-us rusticum (metselwerk) 21, 69.
Oppe-us spicatum (metselwerk) 19, 210.
Oppe-velp; *6, 96 E3.
Oppe-voedkunde, Hoogere Instituten voor 13, 548.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Opwekking (techniek) 4, 356.
Opwijk; *6, 96 B2.
Opijnen; *11, 512 B4.
 Opzegging (van dienstbetrekking) 2, 728.
Opzetten (van dieren) aanv. dl.
 Opzetters (beschoeiing) 4, 759.
Opzullik = Silly; *13, 176 C2.
 Or. (congregatie) 19, 227.
 Or, Monte d' *24, 720 B3.
 Oradea Mare = **Grosswardein** = Nagy Varad.
 Öraefa Jökull *24, 426.
 O Raftery, Antony (Iersch dichter) 14, 24.
 Orage, A. R. 11, 809.
Oran (Algerië); *1, 536 C1; (meer van O.) 17, 262 F3.
 Orán (Argentinië) *2, 808 D1.
Orange = Oranje; (oudheid) 2, 656; *11, 96 F4.
 Orange Walk (Britsch-Honduras) *17, 608 B2.
 Orang Laoet (volksstam) 3, 727; 19, 220.
 Oranje = **Orange**.
 Oranje, Kaap van (Fransch-Guyana) *24, 656 D2.
 Oranje-aderzwam 19, 714.
 Oranjebaai *21, 111.
Oranjedorp; *9, 352 B2.
Oranje Gebergte (Nieuw-Guinea); *17, 816 E2.
Oranje Gebergte (Suriname); *22, 320 D4.
Oranjekanaal; *9, 352 B2.
Oranje-Nassau-mijnen; 18, 182.
 Oranje Pan *5, 646.
 Oranjepartij (Prinsgezinden) 6, 124; 20, 188.
Oranjerivier; *1, 520 F7.
 Oranjesluizen (IJ) 1, 495.
Oranjestad (Aruba) = Playa; *3, 122 A2; 19, 816.
Oranjestad (St. Eustatius); *6, 74 B3.
 Oranjetip (dierkunde) 19, 664.
 Oranjevink 15, 143.
Oranje-Vrijstaat; *1, 536 F7.
Oranjewoud; *11, 208 C3.
 Oransbari *17, 816 C2.
 Orasso *16, 22.
 Oratia, Mount *1, 658 B2.
 Oratio acquisita, school der (mystiek) 14, 222.
 Oratio indirecta (grammatica) 14, 121.
 Oratio infusa, school der (mystiek) 14, 222.
 Orationale (liturgisch boek) 7, 690.
 Orationarium (liturgisch boek) 7, 690.
 Oratio obliqua (grammatica) 14, 121.
 Oratoriumvereniging, Roomsche Katholieke 6, 580.
 Orava (riv.) 3, 127.
Orbais; *6, 96 E4.
 Orban, Marcel 23, 762.
 Orbe *24, 720 B3.
 Orbetello *14, 320 C3.
 Oreen *16, 448 D3.
 Oreenensis (Calvinistisch theoloog) 19, 268.
 Orchestratie 14, 224.
Orchimont; *18, 240 C6.
Orchomenos; 1, 609.
Orcq; *13, 176 A3.
 Ordaz, Diego de 10, 69.
Orde, natuurlijke; 19, 236.
 Orde, El *1, 536 bkrt a B4.
 Ordesregel (kloosterregel) 15, 416 417.
Ordinarius; 5, 237.
Ordningen; *16, 480 A5.
 Ordino *2, 315 B2.
 Ordo (bedrijfsschap) 4, 238.
 Ordoe *3, 35 C2.
 Ordonnantie (beeldende kunst) 7, 786.
 Ordos (Mongolenstam) 7, 395.
 Ordrup *8, 688 F3.
 Ordzonokidze = **Wladikawkas**.
 Oreaden (nimfen) 18, 585.
 Oreala *22, 320 A2.
 Oreb (Madianietische koning) 17, 31.
Örebro; *18, 704 C4.
Oregon; *23, 320 B2.
 Oregon-pine (Noord-Amer. houtsoort) 9, 337.
 Orehoved *8, 688 F4.
 Orel (Albanië) *3, 672 D4.
Orel (Rusland) = Arjol; *21, 48 D4.
Orenburg; *21, 48 H4.
Orense; *21, 752 C1.
 Orestes (oud-gediende van Attila) 3, 331.
 Öresunt = **Sont**.
Oret; *18, 240 B3.
 Oreye = **Oerle** (Luik).
 Orf (visch) 24, 261.
 Orfani = Orfano (stad en golfzie Orphani).
 Organi, Fr. degli (Ital. musicus) 16, 92.
 Organisation Internationale du Travail 14, 248.
 Organische ziekten 11, 250.
Organisme; 19, 238.
 Organistrum (muziekinstrument) 23, 450.
 Organos, Sierra de los (Cuba) *17, 608 C1.
Orgel; 6, 412.
Orgeo; *16, 736 C3.
 Orgesch (gesch. Beieren) 4, 337.
 Orichalcum (koperlegeering) 17, 534.
 Oriental Society, American 3, 464.
 Oriënt-tabak 21, 527.
 Origin of Species, On the (geschrift) 8, 543.
 Orihuela *21, 752 F3.
Orinoeco; (rivier en delta) *24, 656 C2.
Orissa; *10, 224 F3.
Oristano; (plaats en golf) *14, 320 B5.
 Ori-Vesi *10, 720 D3.
 Orizaba *18, 608 I8.
 Orizaba, Piek van 4, 610; *18, 608 I8; 23, 284.
Orkaden = Orkney Islands; *12, 464 E2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Örkla Elf *18, 704 B3.
 Orkney *12, 512 nr 87.
 Orkney Islands = **Orkaden**.
 Orlan de Polignac, François d' 10, 171.
 Orléanai *11, 96 D2.
Orleans; (botanische tuin) 5, 701; (oude naam) 7, 208; *11, 96 D3.
Orleans, Ferdinand van (aanv. dl).
Orleans, Helena van (aanv. dl).
 Orleans-Longueville, Antoinette van 4, 542.
 Orleans-methode (azijnbereiding) 3, 480.
 Orlik, Emil 5, 580.
 Orlow, drie gebroeders, graven (Grigorij 1734-1783; Alexei 1737-1808; Feodor 1741-1796) 7, 141 vlg.; 19, 662; (Alexei) 19, 258.
 Ormara *3, 686 C5.
 Ormat, abt 11, 304.
Ormeignies; *13, 176 C3.
 Ormig-proces (verveelvuldigingsmanier) 23, 406.
 Ormulum (middeleeuwsch Eng. boek) 19, 258.
Ornament; 16, 629.
 Orne *11, 64 nr 22.
 Orneau *18, 240 B1.
 Ornithopolis *19, 384 C2.
 Ornithurae (palaeontologie) 23, 590.
 Örnköldsvik *18, 704 D3.
 Oro, Kaap d' *3, 672 F5.
 Oro, Monte d' *8, 193 B2.
Orogenetische (orogene) perioden; 2, 419.
 Oroitas (satraap) 20, 59.
 Orolauno vicus (plaats) 1, 200.
 Oropa (plaats) 5, 155.
 Oros *12, 384 F2.
 Orosi *17, 608 B3.
 Orosius (bisschop van Marseille) 17, 275.
 Orosji *1, 666 C2.
 Orotava, La *1, 520 bkrt c.
 Oroyakoorts 23, 391.
 Orphani = Orphano (stad en golf) *3, 672 E4.
 Orphanotrophia (weeshuizen) 16, 427.
 Orpheoreon (muziekinstrument) 19, 263.
 Orpheotelestes (Griekse sekte) 19, 263.
Orphici; 9, 460.
Orp-le-Grand; *6, 96 E4.
 Orrery, graaf van 6, 87.
Orroir; *19, 176 A6.
 Orsières *24, 720 C4.
Orsini (geslacht); 3, 179.
 Orsini, Pietro 4, 544.
 Orsk *21, 48 H4.
Orsmaal-Gussenhoven; *6, 96 F3.
 Orso (Ital. edelman) 19, 264.
 Orsolina *16, 22.
Orsova = Orsowa; *19, 112 H4.
 Orsoy *9, 576 bkrt.
 Orta, Lago d' *24, 720 D5.
 Ortaköi *3, 672 bkrt a.
 Orta Nova *6, 718 C1.
Ortellius, Abraham; 13, 317.
Orthen; *18, 631 G1 nr 31.
Ortho; *16, 736 D2.
 Orthophosphorzuur 19, 722.
 Orthros (Oostersche liturgie) 22, 370.
 Ortigueira *21, 752 C1.
Ortler; *14, 320 C1.
 Ortospana (plaats) 14, 740.
Ortygia; 3, 199.
Oruro; *6, 160 B5.
Orval, abdij van; *16, 736 C4.
 Orvelte *9, 352 B2; 24, 160.
Orvieto; *14, 320 D3.
 Osa, Jacobus de 14, 578.
Osaka; *14, 464 D4.
 Oscar (figuur uit een Iersche sage) 10, 726.
 Öschinen (top) 5, 412.
 Öschinendal en -meer *4, 686 B2.
 Oscilleeren (radiotechniek) 11, 587.
Oscillograaf; 19, 68.
 Osee van Israël, koning (732-724) 21, 176.
 Ösel *10, 379 B1.
 Oshaar *9, 352 A2.
 Oshawa *18, 518.
Osiander; 8, 127.
 Osigova Gebergte (Joego-Slavië) *19, 112 H6.
 Osimo (stad) 3, 420.
 Osimo, Zal. Clemens van (Augustijn) 3, 329.
Osiris; 18, 196 475.
 Osja (berg) *19, 384 D4.
 Osjek *13, 512 D4.
 O-Sjima *14, 464 D4.
Oskarhamn; *18, 704 D4.
 Oskar II Land *18, 704 bkrt.
 Oslawa *5, 578 E2.
Oslo = Christiania; *18, 704 B4.
Oslo Fjord; *18, 704 B4.
 O.S.M. (Ordo Servorum Mariae) 21, 482.
Osma = Ossam = Ojem; *3, 672 F3.
Osmanen; 23, 20.
 Osmanli (Turksche taal) 23, 22.
 Osman Pasja = **Ripperda**, Jan Willem, baron van.
Osmiumzuur; 19, 810.
Osnabrück; *9, 576 C2.
 Osoem *1, 666 C3.
 Osorhei *19, 112 I3.
 Osorno *2, 808 B5.
Osowiec; *20, 64 E2.
 Ospel *16, 448 C3.
 Osramlampen 12, 711.
Oss; 6, 83; *18, 624 D1.
Ossa = Kissavos; *12, 384 D3.
 Ossam = **Osma** = Ojem.
 Ossegg *5, 578 B1.
 Osseine (dierk.) 4, 260.
 Ossel *6, 96 C2.
Ossendrecht; *18, 631 A3; (werk-kamp) 24, 135.
 Ossenisse *24, 512 C3.
 Ossenoog (pathol.) 6, 490.
 Ossenpikker (vogel) 6, 489.
Ossian; 6, 779.
 Ossoli, Margaret 11, 246.
 Ost, Jacob van 11, 139.
 Ostasjkow *21, 48 C3.
 Östberg, Ragnar 24, 757.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Oste *9, 576 C2.
 Osten Au *8, 688 C4.
 Osteomyelitis (geneesk.) 4, 266; 19, 282.
 Österbotten (streek in Finland) 10, 717.
 Osterfeld *9, 576 bkrt.
 Östergötland; *18, 704 C4.
 Osteria Nuova *6, 715 A1.
 Öster Mariekirke *5, 748.
 Ostermyra *10, 720 B3.
 Österö (eiland van de Färöer-groep) 10, 603.
 Osterrisor *18, 704 B4.
 Östersund; *18, 704 C3.
 Osthoff, H.; 6, 364.
 Ostia; *14, 320 D4; 17, 179.
 Ostiches; *13, 176 C2.
 Ostium abdominale tubae (bij eileider) 19, 282.
 Ostland *12, 448 C1.
 Ostmark (aanv. dl); 17, 245.
 Ostrau, Moravisch = **Moravska Ostrava**.
 Ostroleka = Ostrolenka (slag van 1806) 19, 308; *20, 64 D2.
 Ostrovo Göl *12, 384 C2.
 Ostrowice *20, 64 D3.
 Ostrowo *20, 64 B3.
 Ost-Tirol *19, 112 C3.
 Ostuni (bisdom) 6, 251.
 Ostvaagö (eiland) 23, 158.
 O Suilibháin, Muiris (Iersch schrijver) 14, 25.
 Oswald, James 12, 75.
 Oswald III van Bergh 13, 35.
 Oswego *18, 518.
 Osweiler *16, 735.
 Oswiezim *20, 64 C3.
 Osijek = Essegg = Eszek.
 Otaroe *14, 464 E2.
 Otawi *1, 536 E6.
 Oteppe; *16, 704 B2.
 Oterdum (plaats) 8, 643.
 Oterleek; *18, 672 A3.
 Othain (Iersch schrijver) 10, 694.
 Othée = Eleh.
 Othonoi *1, 666 B4.
 Othrysgebergte; *12, 384 D3.
 Oti *1, 520 D3.
 Otoliet; 16, 126.
 Otomari (stad op Sachalin) 21, 146.
 Otorhinolaryngologie 11, 573.
 Otranto; *14, 320 G4.
 Otranto, Straat van; *14, 320 G5.
 Otranto, hertog van 11, 25.
 Otringen *16, 480 B6.
 Otsjemsjyri *1, 221 C2.
 Ottavio, Il conte (pseudoniem) 18, 823.
 Ottawa; (conferentie van 1932) 6, 263; *18, 608 L5.
 Ottawa River; *23, 320 K1.
 Otten, Felix (aanv. dl).
 Otten, Henri 7, 458.
 Otten, Joh. Fr. (aanv. dl).
 Ottenburg; 2, 765; *6, 96 D3.
 Otter Elf *18, 704 A4.
 Ottergem; *19, 176 C4.
 Otterlo; *11, 512 D3.
 Otterspitsmuis 24, 45.
 Ottersum; *16, 448 C2.
 Otterterp *11, 208 D2.
 Ottignies; *6, 96 D4.
 Otto, Hl.; 13, 82.
 Otto, Berthold (paedagoog) 4, 736 vlg.
 Otto, R. (aanv. dl).
 Otto van Bamberg, Hl.; 21, 132; 24, 116.
 Otto I van Duitschland; 15, 153; 16, 554; 17, 328.
 Otto III van Duitschland; 21, 541.
 Otto van Gelre (graven) 11, 499; (Otto I) 15, 736.
 Otto van Griekenland; 12, 368.
 Otto van Lek 13, 35.
 Otto de la Roche 3, 238 239.
 Ottoboni, Pietro 1, 743.
 Ottoland; *24, 688 E3.
 Ottomanen 23, 20.
 Otus (Grieksche mythologie) 2, 33.
 Otway, Kaap *3, 288 G6.
 Otway, Thomas; 16, 13.
 Ötz *22, 650.
 Ötztaler-Alpen; *22, 650.
 Ouachitabergen (Ver. Staten van Amer.) 3, 22.
 Oubaas (aanv. dl).
 Ouchy, vrede van (1912) 14, 351; 16, 397.
 Oud-Alblas; *24, 688 D3.
 Oud-Beierland; *24, 688 C3.
 Oud-bisschoppelijke Clerezie 18, 449; 19, 310.
 Oud-Castilië = Castilië, Oud.
 Oud-Castilië, Hoogvlakte van *10, 432 D4.
 Oud-Christelijke letterk. 9, 184.
 Oud-Dongola (Egypte) *1, 536 bkrt a B4.
 Ouddorp; *24, 688 A3.
 Oude-Bildtzijsl *11, 208 B1.
 Oude diep = Echterenstroom; *9, 352 B2.
 Oudedijk (gemeente Beerta) *12, 448 C2.
 Oudedijk (gemeente Baflo) *12, 448 E3.
 Oudega (gemeente Hemelum-Oldelphaert); *11, 208 B3.
 Oudega (gemeente Wijmbritseradeel); *11, 208 B3.
 Oudega (gemeente Smallerland); *11, 208 C2.
 Oudegem = Audegem; *19, 176 D3.
 Oude-God *2, 512 B3.
 Oudehaske; *11, 208 C3.
 Oudehorne; *11, 208 D3.
 Oude Kale (riv.) *19, 176 A3.
 Oudekapelle; *24, 176 B3.
 Oudelande; *24, 512 C3.
 Oude Maas; *24, 688 C3.
 Oude Maasje *18, 624 B1.
 Oudemirdum; *11, 208 B3.
 Oudemirdummerkif; *11, 208 B3.
 Oudemolen *9, 352 B1.
 Oudenaarde = Audenaarde; 19, 171; *19, 176 B5.
 Oudenaken; *6, 96 B3.
 Oudenbosch (Noord-Brabant); (St. Pieter) 4, 69; *18, 624 B1.
 Oudenbosch (Oost-Vlaanderen) 16, 586.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Oudenburg**; *24, 176 C2.
Oudendijk (Noord-Holland); *18, 672 A3.
Oudendijke (Zeeland) *24, 512 C2.
Oudenhoorn; *24, 688 B3.
Oudeniedorp; *18, 672 A3.
Oudenrijn; *23, 128 B2.
Oudens, Maria de (echtgen. van Jan Luiken) 16, 711.
Oude Pekela; *12, 448 E3.
Ouder-Amstel; *18, 672 A4.
Ouderdom; 1, 365.
Oude-Reemst *11, 512 D3.
Oudergem; *6, 96 C3.
Ouderkerk (-aan-den-Amstel); *18, 672 A4.
Ouderkerk (-aan-den-IJssel); *24, 688 D3.
Ouderlijk gezag; 19, 105.
Ouderwijk *11, 144 A2.
Oude Rijn; *24, 688 D2.
Oude-Schans; *12, 448 E3.
Oude Schild; *18, 672 A2.
Oudeschip; *12, 448 D2.
Oude-Schoot *11, 208 C3.
Oude Smildervaart = **Beiler Stroom** = Dwingeler Stroom.
Oude Tonge; *24, 688 B4.
Oude van den Berg 3, 162.
Oudeverlaat *12, 448 D3.
Oudewater; *24, 688 E2.
Oude Wetering (rivier); *19, 336 B3.
Oude Wetering (plaats); *24, 688 D2.
Oudewierden *12, 448 A3.
Oude IJssel *11, 512 F6; *24, 422.
Oude IJssel, Departement v. d. 19, 344.
Oudezele; *11, 144 B2.
Oude Zeug (plaats) 17, 380.
Oud-Gastel *18, 631 B2.
Oud-Genepiën = **Vieux-Genappe**.
Oud-Heverlee; *6, 96 D3.
Oudkerk; *11, 208 C1.
Oudler *16, 735.
Oud-Leusden *23, 128 C2.
Oud-Loosdrecht *23, 128 B2.
Oud-Nederlandsch 18, 376 404.
Oud-Noorsch; 18, 665.
Oudorp; *18, 672 A3.
Oud-Schoonebeek; *9, 352 B2.
Oudshoorn; *24, 688 D2.
Oud Testament 19, 316.
Oud-Turnhout; *2, 512 D2.
Oud-Valkenburg; *16, 448 C5.
Oud-Vossemeer; *24, 512 D2.
Oud-Vroenhoven; *16, 448 B5.
Oudwoude; *11, 208 D1.
Oud-Wulven *23, 128 B2.
Oudijk (dorp) 24, 177.
Oud-IJslandsch 18, 665.
Oued Seibouse (Algerië) *17, 262 J2.
Ouesra, El (plaats) 21, 242.
Ouffet; *16, 704 C3.
Ougrée; *16, 704 D2.
Ouldabinna *3, 288 E4.
Ouled-sidi-Cheikh (Algerië) *17, 262 G4.
Oulu = Uleaaborg = Ooeloe.
Oulu Järvi *10, 720 C3.
Oulu Joki *10, 720 C3.
Ounas Selkä *10, 720 B2.
Ounas Tunturi *10, 720 B2.
Oupeye; *16, 704 D2.
Our; *16, 704 F4.
Ourthe; *4, 404 D2.
Ouse (Norfolk); *12, 464 G5.
Ouse (Yorkshire); *12, 464 F5.
Oust *6, 214 D1.
Outer *19, 176 D5.
Outgaarden; *6, 96 C3.
Outokumpu *10, 720 C3.
Outrelouxhe; *16, 704 C2.
Outrijve; *24, 176 D5.
Outtersteene; *11, 144 C3.
Ouvrières Féminines Chrétiennes, Lignes des 23, 718.
Ouwedorp *11, 512 C3.
Ouwegem; *19, 176 B4.
Ouwkerk; *24, 512 C2.
Ouwerschie (plaats) 21, 304.
Ova Dere *3, 672 bkrt b.
Ovalle *2, 808 B3.
Ove Meer *8, 688 B2.
Oven (electrische) 10, 89.
Overasselt; *11, 512 D4; *23, 791.
Overbeck, Baron van 6, 267 286.
Over-Betuwe *11, 512 D4.
Overbiel *11, 512 G3.
Overboelare; *19, 176 C5.
Overbroek *2, 512 C2.
Overcompoundeeren (electrotechn.) 7, 790.
Over de Linden, Cornelis 18, 800.
Overd'Hage, Petrus van 24, 713.
Overdinkel *19, 336 F3.
Overflakkee; 1, 34; *24, 688 B4.
Overgangstijd (bij de vrouw) aanv. dl.
Overgevoeligheid (voor serum) 2, 287.
Overhaalfeeste (folk.) 6, 542.
Overhaasting (moraaltheol.) 19, 337.
Overhang (positief en negatief, bij vliegtuigen) 23, 557.
Overhespen; *16, 704 B1.
Overhoven (dorp) 21, 565.
Overlaar *6, 96 C3.
Over-Langbroek 16, 107; *23, 128 C3.
Overlangel; *18, 631 I1 nr 48.
Overleker Ambacht (West-Friesland) 24, 166.
Overlevingskassen 19, 50.
Overloon; *18, 631 K2 nr 116.
Overlijden (Burgerlijke Stand) 1, 67.
Overmaas, landen van; 13, 38.
Overmacht; 22, 668.
Overmere; *19, 176 C3.
Overmetseling 23, 71.
Overmoed 17, 763.
Overnaadsche boot 12, 13; 20, 689.
Overpelt; *16, 480 B2.
Overrepen; 16, 480 B5.
Overschie; *24, 688 C3.
Overschild (plaats) 16, 635.
Overslag (Oost-Vlaanderen); *19, 176 C2.
Overslag (Zeeland); *24, 512 C4.
Overspelige kinderen 5, 363.
Overtocht *12, 448 D2.
Overveen; *18, 672 A4.
Over-Veluwe *11, 512 D2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Overwelden 19, 327.
Overwinden; *16, 704 B2.
 Overwoud *11, 512 C3.
Overijsehe; *6, 96 D3.
Overijssel; *19, 336.
Overijsselsche Kanalen; *19, 336 C3 D3.
 Oviduct (dierk.) 10, 36.
Oviedo; *21, 752 D1.
 Ovi-vivi-paar (dierk.) 19, 346.
 Ovocyten, Ovogenese, Ovogoniën (dierk.) 10, 9.
 Ow *2, 122 C2.
 Owa *14, 39.
Owen, Robert (Eng. socialist); 8, 117; 11, 809.
Owen, R. (medicus) 22, 769.
 Owen Glass Act (bankwezen Ver. Staten v. Amer.) 10, 626.
 Owens, Lake *6, 670 C2.
 Owensboro *14, 39.
 Owens River *6, 670 C2.
 Owyhee River *6, 670 C1.
 Oxelaere = **Okselare**.
 Oxelösund 12, 249; *18, 704 D4; 24, 747.
Oxford; *12, 464 F6.
Oxfordshire; *12, 512 nr 9.
 Oxus 2, 191; *3, 480 D5.
Oxydatie; 6, 280.
 Oxydkathode 12, 42.
Oxyrhynchus, papyri van; 12, 318.
 Oyagua *6, 160 B6.
 Oye, Eugene van (Vlaamsch dichter) 3, 643.
Oijen; *18 631 H1.
 Oyen, Florentius van (Minderbroeder) 16, 377.
 Oyenkerke = **Adinkerke**.
 Oyster Pond Kwartier *21, 123.
 Oza (Bijb. naam) 18, 748.
 Ozark *1, 649 D5.
 Ozd *13, 512 F1.
 Ozia (berg) 8, 413.
 Ozias *12, 384 G6.
Ozias; 14, 302.
 Ozonisator 19, 354.
 Ozonlaag 22, 249.

P

- Pa *7 384 D5.
 Paä Järvi *10, 720 D2.
Paal (Belgisch Limburg); *16 480 A3.
 Paal (Zeeland) *24, 512 D3.
 Paalberg *11, 512 C2.
 Paalkistrecht (handelsprivilege) 10, 233.
 Paalwegen = Veenbruggen = Pontes longi 9, 224; 23, 234.
Paalwoning; (Po-vlakte) 6, 311; (pakbouw) 19, 384.
Paalworm; 5, 711; 18, 99.
 Paar *9, 512 D4.
Paard; (Engelsch volbloedpaard) 10, 226.
Paardaachtigen; 10, 288.
Paardans; 11, 545.
 Paardantiloop 21, 317.
 Paardehaarzwammetje 17, 170.
Paardekracht; 17, 16.
Paarden; 22, 460.
Paardenbaai; *3, 122 A2.
 Paardenbil (rund) 9, 82.
 Paardenbloem 16, 243.
Paardenbreedte; 3, 267.
 Paardendaas 5, 328.
 Paardendag, groote (volkskunde) 22, 149.
 Paardenegel 5, 375.
 Paardenvoet (afwijking) 8, 98.
 Paardenwesp 13, 585.
 Paardestaart (plantk.) 22, 20.
 Paarlemoer 21, 289.
Paars (aanv. dl).
 Paaschbrood 19, 508.
 Paaschdatum 19, 508.
 Paaschei 19, 508.
 Paaschkaars 13, 137; 19, 507; 21, 152.
 Paaschkring 14, 386; 23, 41.
 Paaschkroniek (Chronicon paschale) 7, 504.
 Paaschlam 16, 62; (Joodsch) 19, 506.
 Paaschstrijd (over den Paaschdatum) 23, 443.
 Paaschvuren (volkskunde) 19, 508.
 Paaschweide (volkskunde) 19, 508.
 Paats Joki *10, 720 C2.
 Pab Gebergte *3, 686 D4.
Pabjanice; *20, 64 C3.
 Pacaraima, Serra *6, 160 C1.
 Pacengo *11, 348.
Pacher, Michael; 19, 150.
 Pachmakli *19, 112 I6.
 Pachtbureau 19, 368.
 Pachtkamer 19, 368.
Pachuca; *23, 320 G6.
 Pacific = **Stille Oceaan** = Stille Zuidzee = Groote Oceaan.
 Pacificatie van Gent 3, 282; 11, 612.
 Pacificoorlog = Salpeteroorlog (1879-1884) 7, 380.
 Paciuolo, Luca 16, 665.
Pactolus; 17, 611.
 Pactum de compromittendo (recht) 7, 792.
 Padalangan (Javaansch idioom) 8, 482.
 Padamarang, Poelau *7, 160 B2.
Padang; *22, 288 D4.
 Padang, Goenoeng 2, 548.
 Padang, Poeloe *22, 288 E3.
Padang Pandjang; 1, 144; *22, 288 D4.
Padangsidimpoean; *22, 288 C3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Padang Tidji *3, 251 A1.
 Padangtikar, Poelau *5, 752 A3.
 Padas, Seengai *5, 752 C1.
 Paddebladen (plantk.) 13, 395.
 Paddepoel *12, 448 C2.
 Paddi (gewas) 19, 374.
 Padea, Poelau *7, 160 B2.
 Padenghe *11, 348.
Paderborn; *9, 576 C3.
 Padicah *14, 39.
 Pading, Goenoeng *3, 726 B2.
 Padmasambhawa (Lamaïsme) 16, 38.
 Padokhout 20, 282.
 Padonteloe, Goenoeng *14, 496 D3.
Padua = Padova; *14, 320 C2.
 Paduana (oud-Italiaansche dans) 19, 566.
 Paducah *23, 320 I3.
 Pad van Wanica (Suriname) *22, 320 C2.
 Padvinderstent 22, 517.
 Padvindsters-gilde, Nederlandsch 23, 712.
 Paë Choi *21, 48 I1.
 Paedagogiek 19, 214 vlg.
 Paedagogium (voor opleiding van priesters) 20, 176.
 Paepe, Camillus de 17, 453.
 Paeschen, Hans van 8, 696.
 Paesschen, Jan van 15, 740.
Paestum = Pesto; *14, 320 E4.
 Paets van Troostwijk (scheikundige) 1, 480.
 Paezens *11, 208 D1.
Pagan; 8, 102.
 Paganelli, Bern. 10, 431.
Paganini, Niccolò; 4, 653; 12, 520.
 Pagasaëische Golf 14, 644.
 Pagatan *5, 752 C3.
 Page, Violet 16, 217.
 Pageants (tooneel) 18, 198; 23, 784.
 Pagella (kerkel. recht) 20, 17.
 Pager, Goenoeng *5, 184.
 Pageralam *22, 288 E6.
 Pagès, L. A. 11, 357.
 Pagimana *7, 160 B2.
 Pagi-soré (Javaansche hoofddoek) 4, 129.
 Pago *19, 112 D4.
 Pagoejamar, Teloek *7, 160 B1.
 Pago Pago (havenplaats) 21, 197.
 Pagus mosanus (gouwnaam) 16, 803.
 Pahang *10, 224 17.
 Paida Baai *3, 246 D2.
Paiïve; *16, 704 D2.
 Päijänne *10, 720 C3.
 Pai-jar *21, 48 I1.
 Paille *16, 704 C3.
 Pailobó Kanaal *12, 822.
 Paimboeuf *6, 214 D2.
 Paimpol *6, 214 C1.
 Painan *22, 288 D4.
 Painted Desert *3, 18 D2.
 Paionios (Grieksch beeldhouwer) 18, 581.
 Pai-sje (Chineesch schilder-letterkundige) 16, 445.
Paisley; *12, 464 D4.
 Paitan, Teloek *5, 752 C1.
 Paiton *14, 496 I3.
 Paix des lignages, La (gesch. Haspengouw) 3, 447.
 Paiz do Vinho (landstreek in Portugal) 2, 76.
Pajakoemboeh; *22, 288 D4.
 Pajala *18, 704 E2.
 Pajottenland (Belg. Brabant) 6, 95.
 Pakamandara (West-Soemba) 16, 124.
 Pakem (Javaansche letterkunde) 16, 33.
Paketvaart Maatschappij, Koninklijke; 18, 416.
 Pakfong (legeering) 18, 582.
 Pak-hoi *7, 384 E7.
 Paknam *18, 432 B3.
 Pakoean-Padjadjaran (oude Javaansche stad) 19, 374.
 Pakoeboewono I, II, III (vorsten van Mataram) 17, 321.
 Paks *13, 512 D3.
 Paksja (Voor-Indische tijdrekening) 19, 425.
 Pakwan-Padjadjaran (oude Javaansche stad) 19, 374.
 Pal *2, 315 A1.
 Pâla (koningen van Bengalen) 14, 101.
 Palaboean *14, 496 B2.
 Palacios, Catalina de 7, 257.
 Palaeo-Aziatische volken 3, 474.
 Palaeobiologie 19, 389.
 Palaeobotanie 19, 388.
Palaeographie; 12, 721.
 Palaeoklimatologie 19, 389.
 Palaeosphyra, Andreas 2, 73.
 Palaeotropisch gebied (plantkunde) 19, 801.
 Palaeozoicum (geologie) 22, 245.
 Palaepoli (ruïnen) 17, 161.
 Palaestra 12, 563.
 Palafiten (bronzen tijdvak van Italië) 6, 311.
 Palafrenieri (draggers) 21, 423.
 Palagnedra *16, 22.
 Palais, Le *6, 214 C2.
 Palamas, Kostas 18, 564.
 Palamos *7, 126 D2.
 Palanzolo, Monte *7, 771.
Palaoe Eilanden; *3, 480 K8.
 Palatina (bibliotheek) 5, 121.
Palatijnsch (aanv. dl).
 Palavicini, Benedetto 19, 402.
Palawan; *18, 432 E4.
 Pale (Ierland) 14, 18.
 Paleisgarde (Palatijnsche eere-wacht) 23, 218.
 Paleleh *7, 160 B1.
Palembang; *22, 288 F5.
 Palembangse Benedenlanden *22, 288 F5 VI 1.
 Palembangse Bovenlanden *22, 288 E5 VI 2.
Palencia; *21, 752 D1.
 Paléophone (soort phonograaf) 8, 306.
Palermo; (Byz. kunst) 6, 595; *14, 320 D5.
Palestina; (ceramiek) 7, 245; *19, 384; (Philistijnen) 19, 711.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Palestrina** (stad); 20, 151.
Palestrina, G. P. da; (Medicea-uitgave) 17, 386; (P.-renaissance) 6, 521.
Palestijnsche canon (Bijbel) 6, 764.
Palghat (landstreek in Voor-Indië) 8, 619.
Pali, Kaap *1, 66 B2.
Palias Tunturi *10, 720 B2.
Paliat, Poelau *14, 496 bkrt J2.
Palidoro *6, 715 A2.
Palik *22, 288 E5.
Paliseul; *16, 736 B3.
Palissade *7, 384 I2.
Palisse, monsieur de la 6, 675.
Palissy, Bernard 7, 247; 10, 565; 22, 822.
Paljas (stroobed) 19, 383.
Palk's Baai *7, 265 A1.
Palkstraat; *10, 224 D6.
Pall, Hl. 5, 239.
Palla (mantel) 15, 352.
Palladas (Grieksch dichter) 10, 269.
Palladio, Palladianisme; 3, 823 vlg.; 6, 55 vlg.; 14, 362; 21, 365; 23, 463.
Palladisme 22, 476.
Pallai *7, 265 B1.
Pallanza 16, 21; *24, 720 D5.
Pallas (wapen) 5, 302; 8, 608.
Pallene (ant. geogr.) 7, 276.
Pallidum (hersenen) 8, 174.
Pallóczen (Hongarije) 13, 495.
Pallu, François 14, 105.
Palma (Canarische Eilanden); *1, 520 bkrt c.
Palma (Mallorca); *21, 752 H3.
Palma, Baai van *3, 650 C2.
Palmas *18, 432 G4.
Palmas, Kaap *1, 520 C4.
Palmas, Las; *1, 520 bkrt c.
Palma Vecchio (Ital. schilder) 14, 367.
Palm Beach *23, 320 J5.
Palmbessem (volkskunde) 19, 408.
Palmensynode (Synodus Palmaris) 16, 167; 22, 366.
Palmer-goudvelden (Australië) 8, 113.
Palmerston = **Port Darwin**.
Palmerston, H.; 12, 474.
Palmerville *3, 288 G2.
Palmet (sierkunst); 16, 620.
Palmhöltje (volkskunde) 19, 408.
Palmi *14, 320 E5.
Palmiet (plantkunde) 7, 647.
Palmkernolie 19, 408.
Palmkool (plantkunde) 19, 238.
Palmolie; 12, 746.
Palmvet 19, 406.
Palmyra; 22, 380.
Paloe; (plaats en rivier) *7, 160 A2.
Paloemeu; *22, 320 C4.
Paloeweh (eiland) 19, 410.
Palombara *6, 715 B1.
Palopo *7, 160 B2; 16, 572.
Palos, Kaap *21, 752 F4.
Palos de la Frontera; *21, 752 C4.
Palpetoe, Tandjoeng *5, 558.
Palts = Rijnpalts = Pfalz; 4, 327, 331; *9, 512 B4.
Palts-Tweebruggen (Zweedsche dynastie) 24, 751.
Palü, Piz 4, 690; *24, 720 F4.
Palumbus Torquatus (dierkunde) 5, 775.
Pamabo, Goenoeng *5, 752 C2.
Pamanoekan (plaats en hoek = oedjoeng) *14, 496 C2.
Pamantjangah (Javaansche letterkunde) 14, 503.
Pamekasan; 3, 804; *14, 496 I3.
Pamel; *6, 96 B3.
Pamèle, de (geslacht) 3, 77.
Pamfili, Joh. Bapt. 14, 196.
Pamir; *1, 498 E1.
Pamirski Post *1, 498 E1.
Pamoekan, Teloeck *5, 752 C3.
Pampa, aanv. dl i. v. Steppe.
Pampa de Tamarugal 7, 375; *24, 656 B5.
Pampas; *24, 656 C6.
Pampashaas 23, 489.
Pampelt, De *11, 512 D3.
Pampeluna = **Pamplona** = Iruña.
Pamphilus; 10, 461.
Pamphylish (taal) 2, 753.
Pampitya *7, 265 B1.
Pamplona = Pampeluna = Iruña; 4, 80; *21, 752 F1.
Pampus; *18, 672 B4.
Pan (mythologie); 10, 617; 20 515.
PAN (noodsein) 18, 620.
Pan-Afrikaansche Congressen in Amerika 9, 476.
Panagia Aggelokistos (Maria-voorstelling) 17, 592.
Panagia Hodigitria (Maria-voorstelling) 13, 392.
Panai (Philippijnen) = Panay; *18, 432 F3.
Panai (Sumatra); *22, 288 D2.
Panaitan, Poeloe = Prinseneiland (Ned.-Indië) *14, 496 A2.
Panama (staat); (oude cultuur) 2, 155; (afscheiding) 7, 723; *17, 608 C4.
Panama (hoofdstad); (congres van 1826) 3, 453; *17, 608 D4.
Panama, Golf van *17, 608 D4.
Panamakanaal; 3, 638; *19, 418.
Panamakanaal-zone *17, 608 C4.
Panandjoeng Baai *14, 496 D3.
Panareti *1, 666 C3.
Panaro *14, 320 C2.
Panaroekan; *14, 496 I3.
Panata gama (titel van een Javaanschen vorst) 1, 575.
Panatellas (sigaar) 21, 526.
Panathenaeën; 3, 291.
Panay (Philippijnen) = **Panai**.
Pancevo *19, 112 G4.
Panchachali *10, 224 E1.
Pancration (Grieksche spelen) 19, 26.
Panda (Zoeloehoofdman) 24, 613.
Pandai = **Pantar**.
Pandakan *14, 496 H3.
Pandan, Goenoeng (Djambi) *22, 288 D5.
Pandan, Goenoeng (Z. Bengkoelen) *22, 288 E6.
Pandaras, Tandjoeng *5, 752 D1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Pandbrief;** 13, 797.
Pandeglang; *14, 496 B2.
 Pandhouder (positie bij faillissement) 21, 461.
 Pandhuis 23, 603.
 Pandjang = **Oosthaven**.
 Pandjang, Oedjoeng (Celebes) *7, 160 B1.
Pandjang, Poelau (bij Bangka); *3, 726 B2.
 Pandji *14, 496 J3.
 Pandokrator, Punt *3, 346 D2.
 Pandora (muziekinstrument) 3, 721.
Pandora (mythologie); 10, 273.
 Pandsj *1, 498 D1.
Pandzjab = Pendsjaab = Punjab; 10, 224; *10, 224 C1.
 Pane *4, 107 C2.
Panevezys = Poniewiez; *20, 64 F1.
 Pangalanen-kanaal (Madagaskar) 17, 27 vlg.
Pangani; *1, 520 G5.
 Panggerango (berg) 11, 441.
 Panghoeloe (dorpshoofd in de Bataklanden) 19, 595.
Pangkadjene; *7, 160 A2.
 Pangkah, Oedjoeng *14, 496 H2.
 Pangkalanboeoen *5, 752 B3.
Pangkalanbrandan; *22, 288 C1.
Pangkalansoesoe; *22, 288 C1.
 Pangkal-Pinang *22, 288 G5.
 Pangkalsiang Oedjoeng; *7, 160 B2.
 Pangeroean *22, 288 C2.
 Pangoh *3, 726 C2.
 Pongan (vulkaan) 9, 14.
 Pan Guajaibon *8, 327 B1.
 Panheel (dorp) 13, 27.
 Panhuys, familie van 16, 219.
Panhuijsen, Jos. (aanv. dl).
 Panier (kledingstuk) 15, 354.
 Panigi *7, 160 B2.
 Panion (Jonische stedenbond) 14, 654.
 Panipat (slag van 1526) 3, 508; *11, 334 B1.
 Panisel, Mont (provincie Henegouwen) 4, 619.
 Panklova, Bozena (Tsjechische schrijfster) 18, 462.
 P'an-koe (Chineesche mythologie) 22, 449.
Panne, De; *24, 176 A3.
 Pannekoek *8, 363.
 Pannel-heating (verwarming) 7, 223.
 Pannemaker, Pieter 22, 456.
Pannerden 6, 580; *11, 512 E4.
Pannerdensch Kanaal; *11, 512 E4.
Panningen; *16, 448 C3.
 Pannisellus (toebehooren van een bisschopsstaf) 5, 255; 22, 55.
 Pannonhalma = **Martinsberg**.
Pannonië; (mark) 3, 423; (Bato) 4, 133.
 Pannonio, Michele (gest. 1464) 13, 510.
 Panoe, Anton 20, 697.
 Panorama-papieren (behangsel) 4, 315.
 Panorama-photo (uit de lucht) 16, 680.
 Panormitanus (canonist) 18, 540.
 Pan-Scandinavische beweging 19, 415.
 Pansumerisme 19, 419.
 Pantagruel (letterkundige figuur) 20, 358.
 Pantai Timorbaai *3, 658 C2.
 Pantaleon, Jac. 23, 119.
Pantar = Pandaï; *22, 637.
Pantar, Straat; *22, 637.
Pantellaria; *14, 320 D6.
 Panthersprong (politieke gesch.) 17, 266.
 Pantin *11, 96 bkrt Parijs.
 Pantjatanderan (dierenverhaal) 9, 51.
 Pantjendiensten (Ned.-Indië) 13, 35.
Pantocrator; 7, 494.
Pantoen; 17, 102.
 Pantoffelbloem 19, 433.
Pantomime; 4, 127; 11, 415.
 Pantragismus 12, 831.
Pantsering; 5, 330.
 Pan-Tsjen-Lama (Lamaïsme) 16, 39.
 Pantsjim = Goa, Nova.
 Panuco, Rio *23, 320 G6.
 Panyassis van Halicarnassus 10, 277.
 Pan y toros 19, 424.
 Panzer, Georg Wolfgang 14, 79.
Paemoto-eilanden = Toeamoto-eilanden = Lage-eilanden *18, 762.
 Pápa (Hongarije) *13, 512 C2.
 Papa, Monte (Italië) *14, 320 E4.
 Papadikè (Papadische zang) 6, 603 vlg.
 Papagayo, Golf del *17, 608 B3.
 Papagayos (Mexicaansche winden) 17, 577.
Papandajan; *14, 496 C3.
 Papapoeli *12, 384 D2.
 Papar *14, 496 H3.
 Papara *18, 762 bkrt.
 Papareschi, Gregorius 14, 194.
 Pape, L. de 19, 478.
Papeete; *18, 762 bkrt.
Papegem = Papignies; *13, 176 C2.
Papekop; *24, 688 E2.
Papenbroeck (Papebrochius), Daniël; 17, 521; 19, 440.
Papenbrug; *9, 576 B2.
Papendrecht; *24, 688 D3.
 Paphnutius (hagiograaf) 19, 83.
 Paphnutius, Hl. (kluizenaar) 22, 555.
Papiamento; 8, 376.
Papias; 17, 182.
Papier; (gebruik) 5, 469; (geribd of geveergeerd) 11, 723; (formaten) 10, 823; 19, 443.
 Papignies = **Papegem**.
 Papilio (eereteken eener basiliek) 8, 41.
Papillomen; 6, 826.
 Papillon, Jean 4, 314.
 Papilzwammetje 18, 607.
Papin, D.; 22, 212.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Papini**, G.; (La Voce) 16, 178.
Papoea; 18, 411.
Papoeafoelie 10, 793.
Papoeasia (deel van Nieuw-Guinea) 19, 446.
Pappia Poppaea, lex 5, 49.
Pappus, van Alexandrië; 12, 544.
Papworth (Village Settlement) 18, 330; 23, 210.
Papyrus (bladeren); 12, 371.
Pâque, Désire 23, 762.
Para, Rio; *24, 656 E3.
Para-assai (plantkunde) 10, 464.
Paraboolliggers (techniek) 23, 178.
Paracamby *6, 160 bkrt A2.
Paracatu *6, 160 F5.
Paracel-Eilanden *10, 224 K4.
Paracelsus; 13, 808; 17, 60; 21, 749.
Paracyaan (scheik.) 8, 409.
Paradenija *7, 265 B3.
Paradise *22, 320 B2.
Paradis-hill *21, 124.
Paradisus (deel v. c. vroeg-Christel. basiliek) 3, 284.
Paradisus animae (boek) 11, 421.
Paradijs (aardsche); 22, 632.
Paradijskster 19, 455.
Paradijskop, gekraagde (paradijsvogel) 19, 455.
Paradijssekte (Boeddhisme Japan) 2, 170.
Paraffinewas 1, 173.
Paraform (paraformaldehyde); 10, 826.
Parafunctie (psychologie) 14, 261.
Paragnostisch waakgezicht (psychologie) 23, 32.
Paraguana, Schiereiland *24, 656 B1.
Paraguay (rivier); *6, 160 D6.
Paraguay (staat); *6, 160 D6; (oorlog met Bolivia) 12, 245.
Parahyba; *6, 160 I3.
Parahyba, Rio (riv. in Parahyba) *6, 160 H3.
Parahyba, Rio (riv. in Rio de Janeiro) *6, 160 G6.
Paraiso *19, 418.
Parakan *14, 496 F3.
Parakramabâhoe (koning op Ceylon) 7, 267.
Parallelcirkel (= breedte-cirkel) 6, 186; 16, 292.
Parallelinductie (biol.) 14, 141.
Parallelliggers (techniek) 23, 178.
Parallellisme (letterkunde); 20, 24.
Paralues (pathologie) 22, 376.
Paramaribo; *22, 320 C2; (plattegr.) 22, 320.
Paramo (steppen in Peru) 19, 645.
Parana (rivier); *6, 160 D7; (laagland van de) 2, 805.
Parana (staat); *6, 160 E6.
Parana (stad); *2, 808 D3.
Parana, Sierra do *6, 160 F5.
Paranagua *6, 160 F7.
Paranahyba *6, 160 E5.
Paranapanema *6, 160 E6.
Paranimfen (bij promotie) 20, 221.
Parara *7, 160 B2.
Parasietenindex (malaria) 17, 672.
Parasitisme 19, 468; 22, 363.
Parasolzwammen; 19, 787.
Parataxis; 24, 599.
Paratoluol (stof) 7, 437.
Paratype (biologie) 23, 51.
Paratyphusbacil 21, 177.
Parauroe (ethnologie Australië) 3, 377.
Paravanetuig (bij mijnenveger) 18, 185.
Parbati *10, 224 D2.
Parbatija (Indische taal) 18, 474.
Parcival; 12, 209.
Pardo, Rio *6, 160 G5.
Pardubice = Pardubitz; *19, 112 D1.
Paré; *14, 496 H3.
Parel (lettertype) 16, 339.
Parelmoer 21, 289.
Parelmossels 19, 473.
Parelsago 7, 91.
Parelsnoerbliksem 5, 325.
Parentucelli, Thom. 18, 533.
Paré-Paré; *7, 160 A2.
Parforce-jacht 14, 395.
Paria, Golf van; *24, 656 C1.
Pariaman; *22, 288 D4.
Parike; *19, 176 C5.
Parima Gebergte (Venezuela) *24, 656 C2.
Pariña, Punta (Peru) *24, 656 A3.
Parintins *6, 160 D2.
Paris, François de; 8, 111.
Parishill *21, 138.
Parisie, F. P. J. 10, 580.
Paritpadang *3, 726 B1.
Park; *6, 96 D3.
Park, Mungo (ontdekkingsreiziger) 1, 542; 19, 91.
Parker (zeeofficier) 9, 183.
Parkeriseeren; 8, 191.
Parket; 5, 93.
Parketkinderen (kinderrecht) 18, 815.
Parketvloeren; 10, 352.
Parkhurst, J. 19, 731.
Parlement, Lange (gesch. Engeland) 15, 44.
Parlement (Hooge Raad) van Mechelen 12, 495 500; 13, 540.
Parler, Peter 5, 581.
Parler mieux (philol.) 13, 785.
Parma; (slag bij) 11, 159; *14, 320 C2.
Parmenio; 1, 746; 3, 286.
Parmisan Gebergte *3, 726 B2.
Parnahybar *6, 160 G3.
Parnassus; *12, 384 D4.
Parnes; *12, 384 E4.
Parnon; *12, 384 D5.
Pärnu = Pernau (stad en rivier); *10, 379 C1.
Paroehie; 24, 589.
Parodontose (pathol.) 20, 309.
Paron *14, 496 G3.
Paroo River *3, 288 G5.
Paros; *12, 384 G5.
Parquet (effectenbeurs) 8, 226.
Parrega; *11, 208 A2.
Parry-Eilanden; *18, 608 G2.
Parsisme; 24, 128.
Parsoboeran *22, 288 C2.
Partageverdrag van 1661 13, 38.
Partenkirchen; *9, 576 D5.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Partes (penningkunde) 17, 762.
Parthenogenesis; 11, 585 586.
 Parthenonstijl 3, 294.
 Parthenopaeus (Gr. held) 24, 563.
 Parthenope (oude stad) 18, 259;
 (Parthenopeische Republiek) 18,
 260; 19, 491.
 Partiaaltönen (toonontleding) 1,
 806.
 Particula (liturgie) 19, 493.
 Partimen (letterkunde) 9, 138.
 Partinico *14, 320 D5.
 Parti Socialiste Unifié (Frankrijk)
 21, 679.
 Partridge, J. 22, 359.
 Partij-autonomie (leer der over-
 eenkomst) 8, 97.
 Partijen, politieke (algemeen) 19,
 494; 20, 52; (in België) 4, 479
 vlg.; (in Ned.) 18, 351 vlg.
 Paru *6, 160 E2.
 Parwan *11, 334 B2.
 Parwati (echtgenoot van Sjiwa)
 8, 706.
Parijs; *11, 96 E2; (plattegrond)
 19, 498; (omgeving) 11, 96
 bkrt; (moderniseering) 12, 811;
 (Sacré Coeur) 15, 407; (tapijt-
 kunst) 22, 455; (verdrag van
 1259) 16, 555; (gezondheids-
 verdrag) 13, 774; (oetooi-
 verdrag) 18, 776; (vrede van
 1898) 8, 330.
 Parijsch blauw 4, 663; 8, 410.
 Parijsch Genootschap der Vreemde
 Missiën (Achter-Indië) 14, 105;
 (algemeen) 23, 691.
 Parijsch zwart 11, 387.
 Pas, Cornelius van der 11,
 442.
 Pas balancés, battus, coulés, de
 Basque, de Bourrée, élevés,
 Fleuret, sautés, soutenus, sur
 les pointes (ballet-danspassen)
 8, 522 vlg.
 Pasa *2, 122 B2.
Pasadena; *6, 670 C3.
 Pasahari *7, 238.
 Pasangkajoe *7, 160 A2.
 Pasar-Gedé (district op Java)
 15, 635.
 Pasartais *22, 288 E6.
 Pascagoula River *1, 649 A5.
Pascal, Blaise; (moraal) 16, 184;
 (natuurkunde) 16, 675.
 Pasch, M. 3, 449.
 Pascha, Jan 4, 215.
Paschalis II; 13, 148.
Paschalis III (tegenpaus); 11, 157;
 20, 428.
Paschasius Radbertus; (Avond-
 maal) 3, 442.
Paschen; (Paaschplicht) 7, 755;
 (voorbereidingstijd) 23, 213 659.
 Paschen-reeks (natuurk.) 19, 509.
 Pasco, Cerro de *24, 656 B4.
Pas-de-Calais (dep.); *11, 64 nr 2.
 Pas de Calais = Calais, Nauw van
 = **Dover**, Straat van; *12, 464
 F6.
 Pasé Gebergte *3, 251 C2.
 Pasempa (plaats op Celebes) 7,
 191.
 Paserwadjo, Baai van *7, 160 B3.
 Pasi, Poelau *7, 160 B3.
Pasigraphie; 19, 569.
 Pasing *4, 330 F3.
 Pasini (grondrecht) 14, 186.
 Pasiphilus, Herman 6, 526.
 Pasir *5, 752 C3.
 Pasir, Poelau *3, 726 B2.
 Pasir, Soengai *5, 752 C3.
 Pasirian *14, 496 I4.
 Pasirpengarajan *22, 288 D3.
 Pasir-poetih *17, 816 B1.
 Pasir Poetih, Oedjoeng *7, 161 A1.
Pasiteles; 8, 129.
 Pasjto (Afghaansche taal) 1, 496.
Paskwil (aanv. dl).
Pasman S. J., Ger.; 22, 363.
 Pasmans, L. 20, 21.
Pasoeroean; *14, 496 H3.
 Pasowan (Javaansche term) 19,
 510.
Pasquinade (aanv. dl).
Pasquino (aanv. dl).
 Passageule *24, 512 B3.
 Passarge *9, 512 I1.
 Passaro, Kaap *14, 320 E6.
 Passarowitz (vrede van 1717) 10,
 432; *14 626 E2.
Passaten; 22, 182.
Passau; (Bataven) 4, 110; *9,
 576 E4.
Passchendale; *24, 176 C4.
 Passeerbaan 19, 510.
 Passemant, astronomische klok
 van 6, 641.
 Passerat C.ss.R., Jozef 8, 21; 20,
 465.
 Passeriformes (dierk.) 24, 478.
 Passero, zeeslag bij Kaap (1718)
 1, 679.
 Passewaaij *11, 512 B4.
 Passieverhalen 16, 751.
 Passieweek 19, 519.
 Passio domini in theotisco (boek)
 18, 377.
 Passiones (martelaarsakten) 17,
 280.
 Passon, kalkmeter van 14, 772.
Pasteuriseeren; 10, 758.
Pasto; *24, 656 B2.
 Pastolik *1, 658 B2.
Pastorale; 19, 526.
 Pastor Bonus (Duitsch tijdschrift)
 15, 625.
 Pastrengo *11, 348.
Patagonië; 2, 806; *24, 656 C7.
 Patah, Goenoeng *22, 288 E6.
 Patah Sembilan (top) 9, 158.
 Patalipoetra (Bengaalsche stad) 4,
 566; (bouwkunst van P.) 14,
 112.
 Patamacca (rivier in Suriname)
 8, 221.
 Patani (Halmahera) *17, 816 B1.
 Patani (Malaka) *10, 224 I6.
 Patas, Goenoeng *3, 658 B1.
 Patavium (oude stad) 4, 110.
Pateen; 23, 215.
Patentolie; 3, 620.
 Paterbusch (prov. Hannover) 3,
 73.
 Paternoster (visscherij) 23, 508.
 Paternosterboom 3, 459; 17, 440.
Paternoster-Eilanden; *18, 432 E7.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Paternoster-Eilanden, Kleine = Balabalagan *5, 752 D3.
Paternosterknechten; 17, 97.
 Paternosterlift 16, 439.
 Paternoster-systeem (transport) 22, 745.
 Paterson *23, 320 L2.
 Paters van het Geloof 14, 566; 19, 366.
 Paters van het H. Hart, Congregatie der (vroegere) 14, 566.
Pater(s)wolde; *9, 352 B1.
 Paterswolder Meer *12, 448 C3.
 Pathogenese (ziekteleer) 11, 573.
Pathologie; 11, 573; 12, 341.
 Pathologische plantenanatomie 17, 740.
Pati; *14, 496 G2.
 Patiala *10, 224 D1.
 Patientie, Straat *17, 816 B2.
Patignies; *18, 240 C6.
 Patipal *7, 265 C3.
 Patirobaloe *7, 160 B2.
 Patjet *14, 496 C2.
 Patjinan, Oedjoeng *14, 496 J3.
 Patjol (landbouwgereedschap) 12, 643.
Patmos; *3, 672 G6.
Patna; *10, 224 F2.
 Patoea (berg) 20, 169.
 Patoedaka, Poelau *7, 160 B2.
 Patoeha, Goenoeng *14, 496 C3.
 Patos, Lago dos *6, 160 E8.
 Patos Lagune *24, 656 D6.
Patras = Patrae; (plaats en golf) *12, 384 C4.
Patriarch (kerkelijke waardigheid); 3, 179.
 Patriarchaalkerken 4, 68.
Patrieciërs (in de middeleeuwen); 22, 49 vlg.
Patricius, Hl.; (Canones van) 3, 28; (Brehonwetten) 6, 191; (graf) 9, 342.
 Patrick *8, 363.
 Patriot, Die (letterkundig orgaan) 23, 104.
 Patriote, Le (Belgisch dagblad) 16, 395.
Patriotten; 6, 124 783.
 Patroclus (gunsteling van Nero) 19, 551.
 Patroclus (bisschop van Arles) 3, 26.
 Patronage-comité (onderwijs België) 21, 344.
 Patroniet (scheikunde) 23, 197.
Patroon- of Beschermeiligen (aanv. dl).
 Patrijs, roode 4, 630.
 Patuca (kaap en rivier) *17, 608 C2.
Pâturages; *13, 176 C4.
Pau; *11, 96 C5.
 Pau-king *7, 384 E6.
 Paulano = **Gabii**.
Paulatem; *19, 176 B4.
Paulinus van Nola, Hl.; 8, 654.
 Paulista's (geschiedenis Brazilië) 6, 170 172.
Paulus, Apostel; (Agnostos theos) 1, 596; (over hoofdbedekking) 13, 528; (graf) 19, 555; (apocriefe briefwisseling met Seneca) 21, 456.
Paulus III (paus); (Hendrik VIII) 13, 153; (Michelangelo) 17, 597; (slavernij) 21, 604.
Paulus IV; (Hieronymus Aemiliani) 13, 335.
 Paulus van Konstantinopel (patriarch) 22, 570.
Paulus van Samosate; 3, 103.
Paulus (St. Paulus buiten de muren); 4, 68; 19, 555.
 Paulus-abdij, St. (Utrecht) 13, 431; (Oosterhout) 19, 156.
 Paunet, Théodoric (mystiek schrijver) 8, 60.
 Pauning *7, 384 D5.
Paus; (gesch. v. h. primaat) 21, 219.
Pausanias; (Itinerarium) 14, 371.
 Pausboek 16, 391.
Pauschal-polis; 8, 97; 19, 184.
 Pauselijk, zie ook → Apostolisch (dl 2 kol. 590 vlg.) en → Pala-tijnsch (aanv. dl).
 Pauselijke Academie der Adellijken 1, 283.
 Pauselijke Academie der Wetenschappen (Pontificia Accademia Scientiarum) 20, 738.
 Pauselijke bureau's (officia) 18, 814.
 Pauselijke constitutie 8, 66.
 Pauselijke Datarie 8, 550.
 Pauselijke Hoogere Muziekschool 20, 739; aanv. dl i. v. Santi.
 Pauselijke secretariaten (officia) 18, 814.
 Pauselijke Staat 15, 203; 23, 217.
 Pauselijke zegen 2, 592; 11, 580.
 Pauselijk wapen (zegel) 23, 218.
 Paushuis (Utrecht) 23, 149.
 Pauting *7, 384 F3.
 Pautoe *7, 384 E2.
 Pauwel Jonas 14, 649.
 Pauwelbende, -broodje (volkskunde) 11, 314.
Pavia; (bisschop Epiphanius) 10, 274; *14, 320 B2; (slag bij) 19, 566; 22, 723.
 Pavuna, Rio *6, 160 bkrt B2.
 Pawan, Soengai *5, 752 B3.
 Pawenang *3, 658 E1.
 Pawlograd *21, 48 D5.
Pawlow, I. P.; 4, 317.
 Pawlowo *21, 48 E3.
 Pawlowsk = **Sloetsk**.
 Pawtucket (stad in de Ver. Staten van Amer.) 20, 612.
 Pax Iulia (plaats) 4, 344.
Paxos; *12, 384 B3.
Pax Romana (verbond); 22, 280.
 Paxton, sir Joseph 8, 325.
 Payne, J. K. 23, 331.
 Paysandu *2, 808 E3.
 Payta *24, 656 A3.
 Paytiti (legendarische stad) 10, 69.
 Payva, Antonio de 18, 433.
 Paz, La (Argentinië) *2, 808 E3.
Paz, La (Bolivia); *6, 160 B5.
 Paz, La (Californië) *23, 320 D6.
 Paz, La (Honduras) *17, 608 B3.
 P. C.-mortel (cement) 7, 207.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Pelycosauria (palaeontologie) 15, 716.
- Pemalang**; (plaats en kaap = oedjoeng) *14, 496 E2.
- Pemali, Kali *14, 496 D2.
- Pemangkat *5, 752 A2.
- Pematangsiantar**; *22, 288 C2.
- Pemba**; *1, 520 G5; 24, 480.
- Pemboeang, Soengai *5, 752 B3.
- Pembroke *12, 464 D6.
- Pembrokeshire *12, 512 nr 54.
- Pemphredo (Grieksche mythologie) 10, 252.
- Pen (veeren) 23, 589.
- Pena (president van Argentinië) 2, 810.
- Pena de la Nao *3, 650 A2.
- Penanttafel 22, 415.
- Pena Prieta *21, 752 D1.
- Penaranda, generaal 12, 246.
- Penas, Golf van *2, 808 B6.
- Penas de Europa *21, 752 D1.
- Penck**, Albrecht; 6, 342.
- Pendle Hill *12, 464 bkrt 1.
- Pendolo * 7, 160 B2.
- Pendsjaab = **Pandzjab** = Punjab.
- Penedo *6, 160 H4.
- Peneios = **Peneus**.
- Penelope**; 18, 784.
- Peneus** = Peneios (Elis); *12, 384 C5.
- Peneus** = Peneios = Salambria (Noord-Griekenland); *12, 384 C3; 21, 168.
- Pengalengan *14, 496 C3.
- Pengaron *5, 752 C3.
- Pengastoean *3, 658 B1.
- Pénicaud**, J.; 16, 471.
- Peniche *21, 752 B3.
- Penjaboeng, Oedjoeng *3, 726 A1.
- Penjak *3, 726 B2.
- Penjoesah, Oedjoeng *3, 726 A1.
- Penmarch, Pointe de *11, 96 A3.
- Penmarcho *6, 214 B2.
- Penner (bij Nellore en bij Pondichéry) *10, 224 D5.
- Penn-ho *7, 384 E4.
- Penning (edelsmeedkunst) 18, 145 718 vlg.
- Pennings, Kanunnik 24, 158.
- Penninische Alpen *24, 720 C4.
- Penninisch Gebergte**; *12, 464 E4.
- Pennsylvania**; *23, 320 K2 nr 7.
- Penon de Venez de la Gomera *21, 752 D5.
- Penrhyn Slate Quarries (leigroeven) 3, 729.
- Penrose Fry, T. (Anglicaansch predikant) 15, 130.
- Pensacola *23, 320 I4.
- Penseelwier 10, 59.
- Penser Gebergte (Oost-Alpen) *2, 40 D2 sub E2h.
- Penta (toovenares) 3, 580.
- Pentaan (scheikunde) 1, 173.
- Pentacyclisch (plantkunde) 5, 376.
- Pentadekaancarbonzuur 19, 408.
- Pentagram (magisch teeken) 23, 752.
- Pentamethyleenimine 14, 51.
- Pentedaktylon = **Taygetos**.
- Pentelicon** = Brilessus; *12, 384 E4.
- Penthode (radiotechniek) 20, 374.
- Pentima (stad) 8, 144.
- Pentland Hills *12, 464 E4.
- Pentland Straat *12, 464 E2.
- Pentweazle (pseudoniem) 21, 638.
- Penty, A. J. 11, 809.
- Penvénan *6, 214 C1.
- Penza**; *21, 48 F4.
- Penzance**; *12, 464 D6.
- Penzberg *4, 330 F4.
- Peoria *23, 320 I2.
- Pepatik dalem (Europeesch bestuursambtenaar op Java) 23, 671.
- Pepe, generaal 18, 260.
- Peper-Baai *14, 496 A2.
- Peperboompje**; 11, 358.
- Peperga**; *11, 208 D3.
- Peperkust**; *1, 520 B4.
- Pepervreter (dierk.) 22, 664.
- Peperwortel 16, 320.
- Peping** = Peking = Peiping; *7, 384 G3.
- Pepingen**; *6, 96 B3.
- Pepinster**; *16, 704 E2.
- Pepi-sjan *14, 464 B2.
- Pepo, Genni di 7, 533.
- Peponas *3, 672 bkrt c cl.
- Peptiden (scheikunde) 10, 732.
- Peptisatie 7, 629.
- Pepuzianen (sekte) 18, 32.
- Pepijn de Oudere**; 4, 294; 11, 678; 19, 607.
- Pepijn de Middelste**; 20, 363.
- Pepijn de Jongere**; 1, 630; 4, 741; 15, 201.
- Pera *3, 672 bkrt a.
- Pera, Kaap de *3, 650 D2.
- Perachora (plaats) 8, 147.
- Perak**; *10, 224 I6.
- Peralba, Monte *14, 320 D1.
- Peranakans (Chineezers) 7, 423; 21, 557.
- Per-Bast (stad) 5, 444.
- Perceval (sage) 19, 470.
- Perche**; *11, 96 D2.
- Percheronpaard 19, 608.
- Perchevaal (sage) 19, 470.
- Perchtoldsdorf *24, 79.
- Perdu, Mont *21, 752 F1.
- Perea**; 14, 660; *19, 163.
- Peregrinus Amstelijs (pseudoniem) 22, 553.
- Pereira, Gonçalo (aartsbisschop) 6, 111.
- Perelada *7, 126 D1.
- Perelik *19, 112 I6.
- Perelmann, Jos. 9, 624.
- Perencis *11, 144 D3.
- Pereskop *21, 48 C5.
- Perestrello, Philippe 7, 725.
- Peresyp *21, 48 C5.
- Perez, Juan 7, 725.
- Perfectief (philologie) 1, 647.
- Perfectionisten, Orde der 14, 42.
- Perfuchs (vroegere gemeente) 16, 87.
- Pergam *3, 726 B2.
- Pergameensche School (philologie) 12, 343.
- Pérgamino *2, 808 D3.
- Pergamon** *3, 672 G5; (perkaament) 19, 623.
- Perganga *10, 224 D4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Pergolesi**, G. B.; (opera buffa) 6, 434.
Peri *8, 193 A3.
Peri, J.; 11, 581; 19, 185; 20, 652.
Periander; (zeven wijzen) 24, 568.
Perianth (plantkunde) 5, 376.
Perica (rivier) 8, 221.
Pericles; 3, 153 236.
Perigeum; 14, 384; 16, 791.
Pérignon (Benedictijner monnik) 7, 289.
Périgueux; *11, 96 D4.
Perigynisch (plantkunde) 5, 379.
Perihelium; 1, 147.
Perilymph (oor) 11, 475.
Perim (Majoen); 3, 503.
Perim Gebergte *19, 112 H6.
Perinthus (stad) 13, 180.
Periode (gynaecologie) 17, 494.
Periode (natuurkunde) 22, 773.
Periscopische glazen 6, 244.
Perisjim (Farizeeërs) 10, 600.
Perispomenè (klankleer) 7, 542.
Peristeri *14, 626 E4.
Peritoneum (menschelijk lichaam) 6, 454; 16, 402.
Peritupalm 3, 552.
Perk; *6, 96 C2.
Perk, Betsy 2, 665.
Perkament; 12, 371.
Perkelaar *11, 512 E3.
Perkin, synthese van (scheikunde) 14, 809.
Pèrlak = Peureulá; *3, 251 C2.
Perlang, Poelau *3, 726 B2.
Perlas, Laguna de las *17, 608 C3.
Perlati *1, 666 C2.
Perlé; *16, 735.
Perledo *7, 771.
Perliet; 11, 800; 12, 745.
Perm *21, 48 H3.
Permanence de l'inventaire; 14, 235.
Permanent Hof van Internationale Justitie 14, 249; (zetel) 23, 684.
Permeke = Prêmesques; *11, 144 D3.
Permoefakatan Perhimpoean Politiek Kebangsaan Indonesia (confederatie van politieke organisaties in Ned.-Indië) 5, 463.
Pernambuco; *6, 160 H3.
Pernau (stad en rivier) = **Pärnu**.
Pernet, C. 24, 706.
Pernet, Et. 3, 195.
Pernettes (zustercongregatie) 24, 706.
Pernis; *24, 688 C3.
Per-Oeazit (oude stad) 5, 567.
Peroesjim (Farizeeërs) 10, 600.
Péronne; *11, 96 E2.
Péronnes-lez-Antoing; *13, 176 A3.
Péronnes-lez-Binche; *13, 176 D4.
Perosi, L.; (Requiem) 20, 571.
Perotinus; 3, 90.
Peroxydaten (scheikunde) 19, 627.
Perozes (Perzisch koning) 10, 731.
Perpignan; *11, 96 E5.
Perrault, Charles; 22, 24.
Perregaux *17, 262 G3.
Perreux, Le *11, 96 bkrt Parijs.
Perrin, Claude Pierre 23, 445.
Perrin, Jean; 10, 91.
Perrin, Pierre; 6, 701.
Perrol (havenstad) 11, 295.
Perron; 22, 588.
Perrotinedruk 9, 442.
Pers (typographie) 9, 444 vlg.; (handpers) 12, 719; (lord Ch. Stanhope) 22, 76.
Pers; (in België) 4, 477; (Christelijke) 7, 464; (Katholieke) 15, 112; (in Nederland) 18, 397.
Persante *9, 512 G2.
Persbureau 8, 184; aanvullings-deel i.v. Algemeen Nederlandsch Persbureau „A.N.P.”
Persephonè; 19, 262.
Persepolis; (drietalige inschriften) 22, 29.
Persepolis (= Elymais) 10, 141.
Perseus; 1, 459; 2, 332.
Persico (likeur) 19, 654.
Persingen *11, 512 D4.
Perskade (techniek) 19, 204.
Personeele belasting; (navordering) 18, 325.
Personenvervoer 22, 670 vlg.; 23, 355 vlg.; aanv. dl i.v. Autobussen.
Persons S. J., Robert 19, 489.
Persoonlijkheidsvorming 19, 639.
Persoonsuitgang 19, 641.
Persoonsverbeelding 19, 638.
Perspiratie (dierk.) 1, 395.
Persse, Augusta 12, 315.
Perswerk (smeedtechniek) 21, 639.
Perth (Engeland) *12, 512 nr 77.
Perth (West-Australië); *3, 288 B5; 11, 177.
Pertuis Breton *11, 96 C3.
Pertuis d'Antioche *11, 96 C3.
Pertusat, Kaap *8, 193 B3.
Pertz, G. H. (1795-1876) 18, 50.
Peru; (letterk.) 21, 745; *24, 656 B3.
Perubalsem; 3, 688.
Perugia; *14, 320 D3.
Peru-stroom; 22, 181 183.
Péruwelz; *13, 176 B3.
Perwez (Belg. Brabant) = **Perwijs**.
Perwez (Namen); *18, 240 D2.
Perwinka *1, 221 A1.
Perwijs = Perwez (Belg. Brabant); *6, 96 E5.
Perwijze *24, 176 B3.
Perija, Serra de *24, 656 B2.
Perzië; *3, 448 C5; (spijkerschrift) 22, 29.
Perzische Golf; *3, 480 B6.
Perzische liturgie 19, 167.
Perzische stijlgroep (bouwkunst) 14, 314.
Perzisch-Grieksche (Medische) oorlogen 3, 236; 12, 330.
Pesa, J. de Dios (Mexicaansche schrijver) 21, 744.
Pesaro; *14, 320 D3.
Pesaro, Simone da 6, 771.
Pescadores-Eilanden; *7, 384 G7.
Pescara *14, 320 E3.
Pesche; *18, 240 A5.
Peschel, Oscar; 1, 187.
Peschiera; *14, 320 C2.
Pesegems (dwerger) 18, 566.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Peshawar = **Pesjavar**.
 Pesistratus (Grieksche mythologie) 18, 484.
Pesjavar = Peshawar; *10, 224 C1.
Pesjit(t)o; 6, 553; 20, 360.
Peso (aanv. dl).
 Pesqueira *6, 160 H3.
Pesse; *9, 352 A2.
 Péssinus (stad in Galatië) 8, 412; 11, 288.
Pessoux; *18, 240 D3.
Pest; 24, 736.
 Pest *13, 512 E2.
Pestalozzi, J. H.; (landbouw-onderwijs) 16, 79.
 Pesto = **Paestum**.
 Pesuerga *21, 752 D2.
 Pet (stad) 19, 680.
 Peta, slag bij (1826) 19, 695.
 Petach Tikwa *19, 384 B4.
 Petali, Golf van *12, 384 F5.
 Petange = **Petingen**.
 Petasus (reishoed) 11, 292; 13, 223.
Petavius S. J., Dion.; (chronologie) 23, 47.
Petegem (a. d. Leie); *19, 176 B4.
 Petegem (bij Oudenaarde) *19, 176 B5.
Petèn; *17, 608 A2.
 Peter van Bretagne, hertog 11, 44.
 Peter II van Aragon 14, 200.
 Peter II van Montenegro (graf) 16, 659; (als letterkundige) 21, 649.
Peter I de Grootte (Rusland); (St. Petersburg) 16, 295; (economische politiek) 17, 502; (patriarchaat van Moskou) 18, 95.
 Peter de Grootte, Baai van *14, 464 C2.
Peterborough; *12, 464 F5.
 Peter I Eiland 18, 662.
Peterhead; *12, 464 E3.
Peterhof; *21, 48 B3.
 Peterinck, F. J. 20, 92.
Peterkanaal, Koning- = Franz-kanaal; *14, 626 D2.
 Petermann Top 12, 397; *18, 608 Q2.
 Peter Pan 4, 22.
Peters, Carl; 23, 448.
 Petersborough *18, 518.
 Petersburg (Australië) *3, 288 F5; 24, 667.
 Petersburg Woordenboek (Sanskrit) 5, 588.
 Peterselie, wilde 13, 488.
 Peterson-Berger, W. 24, 757.
Petigny; *18, 240 B5.
Petingen = Petange; *16, 735.
 Petinggi (Javaansch dorpshoofd) 9, 323.
Petite Chapelle; *18, 240 B6.
 Petit Enghien = **Lettelingen**.
 Petite Pierre, La *10, 143 C2.
 Petites écoles (van Port-Royal) 20, 100; 21, 108.
Petit-Fays; *18, 240 C6.
 Petit granit (hardsteen) 4, 631; 7, 829; 12, 750.
Petit-Hallet; *16, 704 B2.
 Petitio (belasting) 4, 207.
 Petitot, Jean 24, 776.
 Petitot, L. P. 19, 228.
Petit-Rechain; *16, 704 E2.
Petit-Roculx-lez-Braine; *13, 176 D3.
Petit-Roculx-lez-Nivelles; *13, 176 E3.
 Petit Suisse (kaasoort) 20 781.
Petit-Thier; *16, 736 E1.
 Petjangan *14, 496 F2.
 Peto *17, 608 B1.
 Petra (Mallorca) *3, 650 D2.
Petra (Transjordanië); *19, 163.
Petrarca; 2, 56; 17, 287.
Petrarquisten; 14, 355.
 Petrefacten (palaeontologie) 11, 22.
 Petreus van Kampen, Th. 15, 81.
 Petrella, Monte *6, 718 A1.
Petrem = Piétrain; *6, 96 E4.
 Petric *19, 112 H6.
 Petrikau = **Piotrkow**.
 Petrischaal (bacteriologie) 19, 669.
 Petro-Bey (Grieksche vrijheidsheld) 17, 347.
 Petrograd = **Leningrad** = St. Petersburg.
Petrographie; 16, 520.
 Petroleumstel 15, 565 566.
 Petrolina *6, 160 G3.
 Petronax (abt) 18, 35.
 Petronella van Saksen 8, 831; 21, 88.
Petropawlowsk (Kamtsjatka); *3, 448 M3; 14, 799.
 Petropawlowsk (bij het Oeralgebergte) *21, 48 H2.
 Petropolis *6, 160 G6.
 Petrosulfal (scheikunde) 13, 817.
Petrowsk = Makhatsj Kala; *21, 48 E5.
 Petrozawodsk = **Kalininsk**.
Petrucci, Ottaviano di; 10, 691.
Petrus, Hl.; (belijdenis) 4, 518.
 Petrus Alphonsi 9, 132.
 Petrus Aurelius (pseudoniem) 21, 108.
 Petrus Cadalaus (tegenpaus) 13, 519.
 Petrus Cathanii 11, 49.
Petrus Comestor; 5, 106.
 Petrus van Corbara 16, 554.
 Petrus van Dacien O.P. 7, 480.
Petrus Damianus, Hl.; (schaakspel) 21, 249; (Mariaverering) 24, 482.
 Petrus de Dieve 9, 150.
Petrus Fullo (patriarch); 22, 576.
 Petrus van Gent 24, 713.
 Petrus Manducator 19, 676.
 Petrus Martyr, Hl. 19, 679.
 Petrus a Matre Dei 4, 740; 19, 678.
 Petrus van Murrone 7, 663.
 Petrus a Nativitate Dominæ Mariæ 7, 77.
 Petrus van Peloponesus 6, 602.
 Petrus Philargi 1, 741.
 Petrus Praeceptor 19, 676.
 Petrus van der Slachmolen, Hl. 3, 163; 12, 154.
 Petrus de Walcourt 15, 727 728.
Petrusliefdewerk, Sint; 17, 729.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

Petruswater, Sint 19, 679.
Petsamo; *10, 720 D2.
Petsjora; (rivier en baai) *21, 48 G1.
Petten; *18, 672 A3.
Pettenkofer, M. v.; 9, 422.
 Petty, Francis 7, 170.
Petty, Sir William; 1, 186.
 Peuerl, Paul 19, 150.
 Peulis *2, 512 C4.
 Peuple, Le (Belgisch dagblad) 4, 743.
 Peuple, Le (Fransch dagblad) 7, 832.
 Peuren (visscherij) 23, 508.
 Peureulä = **Pèrlak**.
 Peureula, Oedjoeng *3, 251 C2.
Peursum; *24, 688 E3.
Peusangan; *3, 251 B2.
 Peusangan, Oedjoeng *3, 251 B1.
Peutie; *6, 96 C2.
 Pewsum *12, 448 E2.
 Pexos, Los *1, 520 bkrt c.
Pey; *16, 448 C4.
 Peyotl (cactus) 17, 525.
 Pezens (dorp) 19, 144.
 Pezza, Michele 11, 35.
 pf (muziek) 11, 16.
Pfäfers; *24, 720 E3.
Pfaff, Chr. M.; 7, 696; 20, 233.
 Pfaffeien *4, 686 A1.
 Pfäffikon *24, 720 D2.
 Pfahl, der *4, 330 G2.
 Pfalz = **Palts** = Rijnpalts.
 Pfalz-Zweibrücken (Zweedsche dynastie) 24, 751.
 Pfänder, Ther. 11, 45.
 Pfanner, abt Franc. 17, 732; aanv. dl i.v. Marianhill.
 Pfannkopfgroep (Zuidelijke Kalkalpen) *2, 40 D2 sub H3c.
 Pfanser (hofprediker) 14, 543.
 Pfaundler, calorimeter van 6, 686.
Pfeffer; 24, 26.
Pfefferkorn, J.; 10, 281.
 Pfeife *4, 686 A1.
 Pfeiffer, A. 17, 426.
 Pfin *4, 686 B2.
 Pfinzing, Melchior 22, 587.

Pfordten, K. H. von der (Beiersch minister) 4, 337.
 Pforzheim *4, 330 C3.
 Pfunderer-groep (Oost-Alpen) *2, 40 D2 sub E3f.
 Phaeaken (Grieksche mythologie) 1, 713.
 Phaenotype (biologie) 1, 125.
 Phaeophyten (plantkunde) 22, 383.
Phalaris, tyran van Agrigentum; 7, 308.
Phalèse, Pierre; (tweestemmige liederen) 5, 134.
 Phalesius, Petrus 19, 688.
 Phaliesen, Pieter van den 19, 688.
 Phalline (gifstof) 19, 372.
Phanarioten (aanv. dl); 12, 367; 20, 696.
 Pharanghi (ziekte) 11, 36.
 Pharis (grafkunst) 1, 451.
 Pharphar *19, 384 E2.
Pharsalus = Fersala; *12, 384 D3.
 Phasa (eetbare aarde) 1, 155.
 Phasenanker 14, 143.
Phasenregel; 20, 322.
 Phasenrotor 14, 143.
 Phasianus colchicus (dierkunde) 5, 775.
 Phasis (rivier) 20, 654.
 Phat Diem *10, 224 J4.
 Pheleppe (oude plaatsnaam) 23, 263.
 Pheneos Meer *12, 384 D5.
Phenol (carbol); 16, 512.
 Phenomène des orteils (pathologie) 23, 585.
 Phenylmethanol (scheikunde) 4, 587.
 Pherae (Achaëische bond) 1, 308.
 Pherecydes van Syrus (Grieksch filosoof) 23, 744.
 Phialo (Grieksche mythologie) 1, 445.
 Phidaris *12, 384 C4.
Phidias; 24, 562.
 Philadelphia (Oost-Jordaanland) = **Amman** = Rabbat Ammon = Rabba.

Philadelphia (Ver. Staten van Amerika); 23, 320 L2.
 Philadelphus coronarius (boerenjasmijn) 5, 550.
Philae (eiland); 9, 822.
 Philalethes (pseudoniem) 14, 638.
 Philantropinisme 4, 57.
 Philaret (patriarch) 21, 54.
 Philes, Manuel (Byzantijsch dichter) 3, 808.
 Philetaerus (koning van Pergamum) 10, 437.
 Philiatra *12, 384 C5.
 Philibertkap (bouwkunde) 14, 830.
Philidor; (Anne Danican Philidor) 7, 802; (François André Danican Philidor) 21, 249.
 Philippa van Gelre 9, 129.
 Philippa van Henegouwen-Holland 9, 722.
 Philippa van Vlaanderen 12, 559.
Philippeville (Algerië); *1, 536 D1; 8, 59.
Philippeville (prov. Namen); *18, 240 B4.
Philippi; *3, 672 F4.
 Philippi, theorie van (geol.) 3, 211.
Philippine; *24, 512 C3.
 Philippiner (congregatie) 19, 227.
 Philippisten (Calvinisme) 8, 323; 12, 57.
Philippopel = Plovdiv; *19, 112 I5.
 Philippow, Danila 7, 441.
 Philippsdorf *5, 578 C1.
 Philippon, Ludw. 14, 607 618.
 Philippus (Russisch monnik) 19, 697.
Philippus Arabs (keizer); 3, 509.
Philippus Neri, Hl.; 2, 766.
Philippus van Macedonië; 13, 73; 19, 25.
Philippijnen; (talen) 5, 234; *18; 432 F2.
 Philips van Borselen 10, 778.
Philips (de Goede) van Bourgondië; 6, 24 100; 8, 503.
Philips (de Stoute) van Bourgondië; 6, 23; 16, 561.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Philips II** van Frankrijk (Philippe Auguste); 14, 163.
- Philips IV** (de Schoone) v. Frankrijk; 16, 556; 22, 508.
- Philips I** (de Grootmoedige) van Hessen; 6, 541.
- Philips Willem** van Oranje; 9, 63.
- Philips van Orleans (stamvader van het huis Orleans) 19, 257.
- Philips** van Orleans (1674-1723); 7, 311.
- Philips II** van Spanje; 6, 691; 13, 154; 21, 720.
- Philips IV** van Spanje; 21, 770.
- Philips V** van Spanje; 10, 118.
- Philips van Zwaben (tegencandidaat van Otto IV) 19, 289.
- Philips, A. F. en G. L. F. 19, 710.
- Philisburg** = Greatbay; *6, 74 A1.
- Philips' Gloeilampenfabrieken**; (winstdeeling) 2, 666.
- Philistea *19, 384 B5; 19, 711.
- Philister** (aanv. dl).
- Phillips, G. W. 24, 598.
- Philochorus (Grieksch kroniekschrijver) 3, 289.
- Philocrates-vrede (346) 12, 332.
- Philodemus (Grieksch wijsgeer) 10, 266.
- Philologie en taalwetenschap 22, 398; (in Griekenland) 12, 343.
- Philomathen (Poolsche patriotten) 17, 602.
- Philon (Grieksch bouwmeester) 19, 712.
- Philosophumena**; 9, 106.
- Philoxenie 24, 403.
- Phinees (hoogepriester) 19, 198.
- Phlegmatisch (psychologie) 8, 67.
- Phlipon, M. J. 20, 716.
- Phloëem (plantk.) 4, 91; 23, 161.
- Phlyax (oud-Dorisch tooneel) 12, 349; 20, 611.
- Phocas**; 8, 438.
- Phociërs 13, 73.
- Phocis**; *12, 384 D4.
- Phoebe (Griekse mythologie) 16, 337.
- Phoel (koning van Babylon) 22, 627.
- Phoenicië**; *19, 384 C2.
- Phoenix (Georgië) *1, 649 D4.
- Phoenix** (Arizona); *23, 320 D4.
- Phoenix** (vogel); 12, 189.
- Phoenix, John 8, 715.
- Phoenix-Eilanden**; *18, 762.
- Phoenix Theatre Iersch tooneel) 1, 217.
- Phonascus (leider van den koorzang) 20, 460.
- Phos hilaron (Griekse ochtendzang) 13, 779.
- Phosphiden (scheik.) 19, 722.
- Phosphoproteïnen (eiwitstoffen) 10 53.
- Phosphor**, zwarte; 6, 233.
- Phosphorescentie** (dieren en planten); 16, 409 410.
- Photius** (patriarch); 12, 370; 17, 593.
- Photizomenoi (doopleerlingen) 7, 135.
- Photobacterium 16, 410.
- Photocel**; 10, 137.
- Photofluxlamp 19, 728.
- Photogeen 16, 410.
- Photogeen-olie 22, 486.
- Photogenase 16, 410.
- Photo-litho**; 22, 111.
- Photometer**; 3, 214.
- Photophobie (lichtschuwheid) 1, 696.
- Phraortes**; 8, 411.
- Phreatische eruptie (bij vulkanen) 10, 340; 22, 658; 24, 23.
- Phreatisch veen (hoogveen) 13, 574.
- Phrenico-exairesis (longtherapie) 19, 731.
- Phrenicotomie (longtherapie) 19, 731.
- Phrenomagnetisme 17, 60.
- Phrygiërs (aanhangers van het Montanisme) 18, 32.
- Phtaalimide (scheik.) 14, 51.
- Phthiotis**; *12, 384 D4.
- Phthiriasis (luisziekte) 8, 188.
- Phurni *12, 384 H5.
- Phylogenie**; 19, 101.
- Phyromachus**; (beeld van Aesculaap) 1, 474.
- Physiocraten**; 19, 236.
- Physiologie**; 16, 360.
- Physoclisten**; 24, 762.
- Phytochlorine (scheik.) 7, 440.
- Phytolieten (geol.) 5, 217.
- Phytomoneren (biologie) 17, 828.
- Phyto-fysiologie 19, 735.
- Phytoplankton (biologie) 19, 798.
- Phytotomie (plantk.) 2, 293.
- Piaam**; *11, 208 A2.
- Piacentini (Italiaansch architect) 14, 363.
- Piacenza**; *14, 320 B2.
- Piacenza, hertog van 16, 196.
- Piameel 3, 89.
- Pianbello, Monte *16, 22.
- Pian cavallone *16, 22.
- Pianchi (koning van Ethiopië) 10, 394.
- Piancompra, Monte *16, 22.
- Pian Leone *16, 22.
- Piano** (mechanische); 17, 369.
- Piano del Cavaliere (stad in midden-Italië) 7, 65.
- Pianoforte (muziekinstrument) 10, 291.
- Pianosa (Adriatische Zee) *14, 626 B3.
- Pianosa (Tyrrheense Zee) *11, 96 bkrt Corsica.
- Pian Ruscada *16, 22.
- Piatra *19, 112 K3.
- Piauhy**; (staat en gebergte in Brazilië) *6, 160 G3.
- Piave**; *14, 320 D1.
- Piazzi, Giuseppe (1746-1826) 7, 252.
- Pica *2, 808 C1.
- Picador (stierenvechter) 22, 173.
- Picardië**; *11, 96 E2.
- Picart, Bernard 19, 740.
- Picasso**, Pablo; 22, 344.
- Piccardo, Antonio 11, 147.
- Picciniïsten (aanhangers van Nicola Piccini) 12, 50.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Piccio, Il (Ital. schilder) 7, 48.
 Pic d'Anie (Pyreneëën) 20, 314.
 Piche, evaporimeter van 10, 474.
 Pichler (Tirolsche kunstenaars-familie) 6, 706.
 Pichon, Léon 5, 483.
 Pickel, Konrad 7, 203.
Pickering, E. C.; 1, 153; 6, 761; 21, 783.
Pico (Azoren); *1, 520 bkrt a.
Pico (Kaapverdische Eilanden) *1, 520 bkrt b.
 Picussinnen 24, 703.
 Picquigny O. Cap., Bernardin de 4, 675.
Pierinezuur; 8, 753; 10, 511.
 Pictenmuur = Hadrianusmuur 7, 26; 12, 618.
 Pictet, A. 19, 390.
 Pictographie 4, 256.
 Pictolin-gas 8, 739.
Pidië; *22, 288 B1 I2.
 Pidië, Tandjoeng *3, 251 A1.
 Pièces de Théâtre, Les (lectuur-gids) 16, 206.
 Piedado *6, 160 bkrt B2.
 Pied de roi (lengtemaat) 23, 580.
 Piedimonte (d'Alife) *6, 718 B1.
 Pieksämäki *10, 720 C3.
 Piek van Bali 1, 597.
 Pielisjärvi (stad) *10, 720 D3.
 Pielisjärvi (meer) *10, 720 C3.
Piemont; *14, 320 A2.
 Pienaar, A. A. (letterkundige) 23, 105.
 Pieperij *9, 352 A2.
 Pierchon, Pierre de 16, 138.
 Pierleoni (tegenpaus) 2, 273.
Piero della Francesca (dei Francesi); 16, 406.
 Piero di Giovanni (Ital. schilder) 16, 638.
 Piero di Lorenzo (Ital. schilder) 19, 747.
 Pierre *23, 320 F2; 24, 668.
 Pierrefitte *11, 96 bkrt Parijs.
Piershil; *24, 688 C3.
 Pier van Heemstra (Friesch krijgsman) 12, 495.
 Pietarsaari = **Jakobstad**.
Pieter, Sint (kerk); 4, 68; 6, 123; 7, 522.
 Pieter Gilles (Nederlandsch humanist) 19, 675.
 Pieter van Gent 19, 677.
 Pieter van Scouwen 21, 167.
 Pieterburen 9, 756; *12, 448 B2.
Pieter-Maritzburg; *1, 536 G7.
 Pieters, Katrijn 20, 88.
Pietersbierum; *11, 208 A2.
 Pietersburen *11, 208 D2.
 Pietersburg *23, 94.
 Pieterskop (Natal) 6, 479.
Pieterspenning, Sint (aanv. dl).
 Pietersz, J. I. 20, 73.
Pieterzyl; *12, 448 B2.
Piéton; *13, 176 E4.
 Pietra *8, 193 B2.
 Pietrabbondante (stad in midden-Italië) 6, 83.
 Piétrain = **Petrem**.
Piétrebais; *6, 96 E4.
 Pietrosoel *19, 112 I3.
 Piëzo-kristal 20, 316.
Pigge, Albertus; 14, 796.
 Pigmentkanker 17, 435.
 Pignatelli, Antonio 14, 196.
 Pignotti (Italiaansche fabeldichter) 10, 542.
 Pigouchet, Philippe 11, 122.
 Pihem *11, 144 A3.
 Pihlajavesi *10, 720 B3.
 Pihtipudas *10, 720 C3.
Pik; 19, 584.
 Pik (veen) 21, 640.
 Pikes Peak *23, 320 F3.
 Pikeur 14, 395.
 Pikhaan (folkl.) 19, 408.
Pikien-Rio; *22, 320 C4.
 Pikol (handelsgewicht) 15, 477.
 Pilar, Ricardo do (Braziliaansch schilder) 6, 173.
 Pilar, villa del *2, 808 E2.
 Pilat, Mont *11, 96 F4.
Pilatus; *24, 720 D3.
Pilatus; 12, 60.
 Pilbarra Goudveld *3, 288 B3.
Pilcomayo; *6, 160 C6.
 Pilgram *5, 578 D2.
Pilgrimfathers; 20, 675.
 Pilica *20, 64 D3.
 Pilis *13, 512 E2.
 Pillar *12, 464 bkrt 2.
 Pillau *20, 64 C1.
 Pillegiften (folkl.) 11, 432.
 Pillis *13, 512 D2.
 Pilot Hill (St. Eustatius) *21, 111.
 Pilot Peak (Californië) *6, 670 B2.
 Piloty, Karl 17, 84.
 Pilou (satijsstof) 19, 758.
 Pilsen = **Plzen**.
Pilsudski, Josef; 20, 44; 24, 252.
 Piltawa = **Poltawa**.
 Pin *7, 384 G3.
 Pinaja (berg op Ceram) 7, 236; *17, 816 B2.
Pinakoïde; 22, 772.
 Pinan *7, 384 H7.
Pinang, Poelau; *18, 432 B4.
 Pinar, Kaap del *3, 650 D2.
 Pinar del Rio *17, 608 C1.
 Pindaré *6, 160 F2.
Pindarus; 21, 547.
Pindorp = Wouwsche Plantage; *18, 631 B3 nr 118.
Pindus = Pindos; *12, 384 C3.
 Pine Creek *3, 288 E1.
 Pinega *21, 48 E2.
 Pinerolo *14, 320 A2.
 Ping-jang *7, 384 E3.
 Ping-jau *7, 384 F3.
Pingjum; *11, 208 A2.
 Ping-liang *7, 384 D4.
 Ping-lo *7, 384 E6.
 Ping-siang *7, 384 F6.
 Pini, Poeloe 4, 134; *22, 288 C3.
 Pinianus (adellijk Romein) 17, 433.
 Pinios *12, 384 D3.
 Pinjarrah *3, 288 B5.
Pink; 5, 630.
 Pinke, F. (diepzee-onderzoeker) 9, 40.
 Pinkers, Lucia en Elisabeth 9, 217.
Pinksterbloem; 5, 803.
 Pinksterfeest, Israëlitisch 24, 106.
 Pinkstermaandag (volkskunde) 13, 90.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Pinnosa, Hl. 23, 128.
Pino (Corsica) *8, 193 B2.
Pino (Italië) *16, 22.
Pino, Punta di (Capri) *6, 798.
Pinoline (scheik.) 12, 771.
Pinos, Mount (Californië) *6, 670 C3.
Pinos Eiland (bij Cuba) *17, 608 C1.
Pinrang *7, 160 A2.
Pinsk; *20, 64 G2.
Pinta (geneesk.) 17, 97.
Pinte, De; *19, 176 B4.
Pintjang *7, 160 B1.
Pinto, Frei Heitor (Portugeesch schrijver) 20, 107.
Piny, A. (aanv. dl).
Pioche *6, 670 D2.
Piombino 7, 251; *14, 320 C3.
Pionier Downs *3, 288 G1.
Pionten (plantk.) 4, 577.
Piota (Zwitserland) *24, 720 D4.
Piota, La (Italië) *16, 22.
Piotrkow = Petrikau; *20, 64 C3.
Pioverna *7, 771.
Pipaix; *13, 176 B3.
Pipelines (petroleumvervoer) 1, 172.
Piper (plantk.) 19, 604.
Piperi *12, 384 F3.
Piperidine (scheik.) 14, 51.
Piperno *6, 718 A1.
Piperonal (scheik.) 13, 110.
Pipestills (raffinage van petroleum) 1, 172.
Piquetberg *23, 94.
Piraeus; *12, 384 E5.
Pirano; *14, 320 D2.
Piratenkust = Zeerooverskust; *2, 630 E2.
Pirelli-stelsel (bij electr. kabel) 14, 738.
Pirrenne, H.; 12, 499.
Pires, Diogo 20, 108.
Pirgos *3, 672 bkrt a.
Piringen; *16, 480 B5.
Pirithous (Grieksche mythologie) 16, 127.
Pirmasens; *9, 576 B4.
Pirna; *9, 576 E3.
Piroe; *17, 816 B2.
Pir'oe (pharao) 5, 420.
Piroe-baai *17, 816 B2.
Pironi (architect) 24, 775.
Pirot *19, 112 H5.
Pirot (geestelijke) 6, 253.
Pirquet, reactie van; 19, 315.
Pisa; (verdrag van 1664) 1, 743; *14, 320 C3.
Pisagua *6, 160 A5; 7, 377.
Pisan, Christine de 10, 641.
Pisang, Poelau; *3, 710.
Pisano, Antonio di Puccio 19, 772.
Pisa Vaara *10, 720 C2.
Piscaderabaai *8, 363.
Piscarol 13, 817.
Pisciotta *6, 718 C2.
Pisco *24, 656 B4.
Pisek *19, 112 D2.
Pisga-gebergte 18, 332.
Pishin *3, 686 D2.
Pisistratus; 3, 235; 7, 534.
Pisjil *3, 686 A4.
Pisjin *3, 686 D2.
Pisok, Oedjoeng *7, 161 A1.
Pissebedden; 17, 92.
Pistoja; (synode van 1786) 3, 302; *14, 320 C3.
Pistolet (teekengereedschap) 17, 90.
Pistol; (zelflader) 12, 725.
Pitcairn (eiland) 6, 13.
Pitchlake (asfaltmeecrop Trinidad) 3, 156.
Pitea *18, 704 E2.
Pite Elf *18, 704 D2.
Pitesti *19, 112 I4.
Pitgam; *11, 144 B2.
Pithou, P. 11, 306.
Piton des Neiges (berg) *1, 520 bkrt h; 4, 609.
Pitsanoelok *18, 432 B2.
Pi-tsie *7, 384 D6.
Pitso (Bantoe-regeeringsraad) 3, 762; 4, 286.
Pitt, W.; 10, 152.
Pittacus van Mitylene (Grieksche wijsgeer) 24, 568.
Pitte, J. v. d. (aanv. dl).
Pittem; *24, 176 D4.
Pitting (aantasting van metalen) 8, 190.
Pittorino, Il Padre (Ital. schilder) 5, 238.
Pitt-passage = **Ceram-zee**.
Pitt River *6, 670 B1.
Pittsburgh; *23, 320 K2.
Pityusen; *3, 650; *21, 752 G3.
Pityussa (plaats) 16, 62.
Piura *24, 656 A3.
Pius IV; 13, 262.
Pius V; (Wees gegroet) 3, 425; (Avondmaalsbulle) 14, 75.
Pius IX; 12, 780 vlg.; 14, 348; 16, 49.
Pius X; (brevier) 6, 226; (kerkmuziek) 15, 215.
Pius XI; 2, 56; 17, 493; 18, 444; aanv. dl.
Pius XII (aanv. dl).
Pixaria *12, 384 E4.
Piz Buin (Vorarlberg) 23, 665.
Pizoenda *1, 221 B1.
Pizzocolo, Monte *11, 348.
Pjatigorsk; *21, 48 E6.
Pjoerjoeta *17, 262 I2.
Pjông-Jang *3, 448 J5; (slag van 1894) 7, 421.
Plaat (plantk.) 5, 379.
Plaatboor 8, 221.
Plaatcondensator (electr.) 7, 824.
Plaatepitheel 10, 282.
Plaatsbepaling; (op zee) 24, 521.
Plaatsingsisomerie (scheikunde) 14, 322.
Plaatijzer (gegalvaniseerd en gegolfd) 11, 466.
Platzwammen; 6, 459.
Placentinus (middeleeuwsch rechtsgeleerde) 11, 12.
Placidus = **Eustachius**, Hl.
Placidia, Galla 11, 299.
Placké, Henri 5, 601.
Placodermi (palaeontologie) 3, 106; 23, 497.
Placodontia (palaeontologie) 15, 716.
Plafondkalk 5, 413.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Plafondverwarming 7, 223.
Plainevaux; *16, 704 D2.
 Plaisians, G. de 5, 303.
 Plaja Canoa, Boca *8, 363.
 Plaja grandi *8, 363.
 Plak, De *11, 512 D4.
 Plan *5, 578 A2.
Plancenot; *6, 96 C4.
 Planchs (Provençaalsche treurliederen) 17, 701.
Plancius, P.; 3, 798.
Planck, M.; 12, 125; 19, 794; 22, 239.
 Planconcaaf 16, 299.
 Planconvex 16, 299.
 Plandoek (dierk.) 9, 616.
 Planer, Minna 23, 785.
 Planet-diep (Indische Oceaan) 14, 124.
 Planet-expeditie 6, 204.
 Plangäuli *4, 686 B1.
 Planina *16, 534.
Planisfeer; 20, 215.
 Planitza = **Argos**.
 Plank 8, 599.
 Planquaer, H. 20, 351.
 Planque, Jos. Aug. 21, 682.
Plantage; 8, 344.
 Plantenafrukken 1, 489.
Plantentuin; (kruidentuin) 11, 572; ('s Lands P. te Buitenzorg) 22, 764.
 Plantin, Chr. = **Plantijn**, Chr.
Plantkunde; (bijzondere) 6, 609; vgl. ook 22, 383.
Plantijn, Christoffel; 18, 240.
 Plas, Louise Van den 10, 642; 23, 714.
 Plascencia *21, 752 C3.
 Plaskett, J. S. 6, 661; 19, 806.
 Plasmocytoma (pathol.) 19, 806.
 Plasmolen *16, 448 C2.
 Plasschendale *24, 176 C2.
 Plasschendale, Kanaal van *24, 176 B2.
 Plasselb *4, 686 A1.
Plassey, slag bij (1757); 6, 262; 7, 617.
 Plastine (biol.) 7, 183.
Plata, La; *2, 808 E4.
Plata, Rio de la; *2, 808 E4.
 Plata Forme *12, 639.
 Platea, Cornelius a (een martelaar van Alkmaar) 8, 160.
 Plateel-bakkerij Zuid-Holland 7, 249.
 Platen, gravin 1, 615.
 Platen-koppeling (automobiel) 3, 406.
 Platensis, Petrus 16, 138.
 Plateresco (Spaansche Renaissance) 21, 764.
 Platevoet, Petrus 19, 793.
 Platformbegraving 9, 257.
 Plati, Kaap *3, 246 C1.
 Platinen (ijzeren staven) 6, 193.
 Platiniet (legeering) 19, 810.
Plato; (herinnering) 2, 285; (neo-Platonisme) 18, 469.
 Platstaart (slang) 24, 519.
 Platteau, Juliaan 11, 231.
 Plattelandersbond 1, 601.
 Plattenburg *11, 512 D4.
 Platten-meer = **Balaton-meer**.
Platte River; *23, 320 G2.
 Plat-vol (bouwkunst) 23, 579.
Plauen; *9, 576 E3.
 Plaut-Vincentische combinatie (ge-neesk.) 2, 104; 22, 793.
Plavuizen; 22, 487.
 Play, P. G. F. le 16, 322.
Playa (Aruba) = Oranjestad; *3, 122 A2.
 Playa (Bonaire) = **Kralendijk**.
 Playfair, J. 1, 502.
Plechelmus, Hl.; (Oldenzaal) 18, 829.
 Plechtige Communie 9, 274.
Pléiade (letterk.); 11, 106.
 Pleisterepitheel 10, 282.
Pleisterwerk; 22, 276.
Pleitbezorger; (honorarium) 13, 517.
Plejaden (sterrenk.); 11, 285.
 Plélan *6, 214 D1.
 Plélo *6, 214 D1.
 Plemet *6, 214 D1.
 Plenaria (kerkelijk recht) 8, 29.
 Plenarium (misboek) 17, 727.
 Pléneuf *6, 214 D1.
 Pleonast (mineral.) 21, 807.
 Plèrèd *14, 496 D2.
 Plérin *6, 214 D1.
 Pleskau = **Pskow**.
 Pleskau Meer *21, 48 B3.
 Plessé *6, 214 E2.
 Plessidi *12, 384 E3.
 Plessis, A. E. en J. A. du 20, 627 628.
 Plessur *24, 720 E3.
 Plessur Alpen *2, 40 C2 sub F1.
Plethysmograaf; 18, 100.
 Pleubian *6, 214 C1.
 Pleura (palaeont.) 22, 774.
Pleuritis; 10, 187.
Pleven = Plewna; *19, 112 I5.
Plevieren (dierk.); 22, 242.
 Plewna = **Pleven**.
 Plica polonica (pathologie) 13, 531.
 Pljesevica Planina (gebergte) 15, 10.
Plock; *20, 64 C2.
 Plockenstein (Bohemer Woud) 5, 582.
Ploegsteert; *24, 176 B6.
 Ploegvoor 19, 823.
 Ploemeuro *6, 214 C2.
 Ploërmel *6, 214 D2.
Ploësti; 8, 61; *19, 112 K4.
 Ploëzal *6, 214 C1.
Ploffer; 8, 56.
 Plomb du Cantal *11, 96 E4.
 Plomelin *6, 214 B2.
 Plöne *9, 512 F2.
 Plon-Plon (= Napoleon J. Ch. P. Bonaparte) 5, 650.
 Plooidal (geol.) 19, 826.
 Plooidekblad (geol.) 19, 826.
 Plooi-overschuiving (geol.) 19, 332 826.
 Plooirug (geol.) 19, 826; 24, 458.
 Plooischaar 22, 275.
 Ploso *14, 496 H3.
Plotinus; (emanatie-leer) 10, 148.
 Plouarzel *6, 214 B1.
 Plouasne *6, 214 E1.
 Plougastel *6, 214 B1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Plouha *6, 214 D1.
 Plouhinec *6, 214 B1.
 Plouider *6, 214 B1.
 Plouquerneau *6, 214 B1.
 Plousgasnou *6, 214 C1.
 Plouvien *6, 214 B1.
 Plovdiv = **Philippopel**.
Plücker, J.; 11, 483.
 Pluim-esch 10, 347.
Pluimgierst; 23, 476.
 Pluimpot (Zeeland) 21, 121.
 Pluizen-papier (behangselpapier) 4, 315.
 Plumas *6, 670 B2.
 Plumbi-verbinding 16, 618.
 Plumbo-verbinding 16, 618.
 Plumbum (album en nigrum) 16, 612.
 Pluméliau *6, 214 D2.
 Plunjerpomp 20, 67.
 Plunket, Gerald en Richard 15, 164.
Plunket, Oliver; 3, 28; 18, 747.
Pluritaliteit; 1, 267.
Pluto (planeet); 3, 275; 19, 795.
 Plutonisch gesteente 11, 705; 22, 201.
 Pluvia *7, 126 D1.
 Pluvigner *6, 214 C2.
Plymouth; *12, 464 D6.
 Plynlimmon *12, 464 E5.
Plzen = Pilsen; *19, 112 C2; 23, 800.
 Pneumoconiosen (pathologie) 16, 609.
Pnom-Penh; *10, 224 I5.
 Pnong (volksstam) 17, 795.
Po (Italië); 8, 272; 10, 316; *14, 320 C2; 19, 375.
 Po, Tandjoeng (Borneo) *5, 752 B2.
 Poa, Poelau *7, 160 B2.
 P.O.B. (Belg. socialistische partij) 4, 483.
 Pobjedonostsew, Constantijn Petrowitsj (1827-1907) 21, 56.
Pochette; 24, 462.
 Podagra 14, 569.
 Podalirius (Grieksche mythologie) 3, 142.
 Podansk *10, 720 D3.
Podatus; 16, 439; 18, 495.
 Podebrad = Podebrady *5, 578 D1.
 Podebrad, George van 20, 11.
 Podelta *14, 320 D2.
 Podersam *5, 578 B1.
Podgoritza = Podgorica; *19, 112 F5.
Podiebrad, George van; 10, 595.
 Podkarpatsky'russ = **Karpato-Rusland** = Roethenië.
 Podmokly = **Bodenbach**.
Podolië; *20, 64 G4.
 Podolsk (stad) 20, 12.
Podsol (-bodems); 12, 410.
Poe, Edg.; 4, 141.
 Poeang, Poelau *7, 160 bkrt.
 Poe-Atoeat *18, 432 C2.
 Poederchocolade 13, 628.
Poederlee; *2, 512 D3.
Poederoijen; *11, 512 A4.
 Poederschurftziekte (aardappel-
 ziekte) 1, 131.
 Poedjon *14, 496 H3.
 Poe-err *7, 384 C7.
Poegatsjew = Nikolajewsk (Rus-
 land); *21, 48 F4.
 Poeger *14, 496 I4.
 Poegeran *14, 496 H3.
Poeke = Poucques; *19, 176 A3.
 Poel (verkeerstal in West-Soedan) 10, 793.
Poelau (Mal., = eiland). Samen-
 stellingen hiermede zoeke men
 ook onder het tweede woord.
Poelau Laoet; *5, 752 C3.
Poelau Sembilan; *3, 251 D2.
Poelau We(h); *22, 288 A1.
Poeldijk; *24, 688 B2.
 Poelen, De *11, 208 B2.
Poelhekke, M. A. P. C.; 23, 481.
Poelkapelle; *24, 176 B4.
Poelkowa; *21, 48 C3.
 Poelo = **Poelau**.
 Poeloe = eiland. Samenstellingen
 hiermede zoeke men ook onder
 het tweede woord.
 Poeloe (koning van Babylon) 22,
 627.
 Poeloekan (plaats en rivier =
 toekad) *3, 658 B1.
 Poeloeraja *22, 288 A1.
Poels, H.; 6, 64; 23, 41.
 Poeltawa, slag bij (1709) 1, 619;
 19, 661.
Poen; *10, 224 C4.
 Poenakha *10, 224 F2.
 Poenè, Oedjoeng *3, 726 A2.
 Poenitent 5, 564.
 Poenti (volksstam) 15, 788.
 Poeli *7, 384 F3.
 Poepoetan (gesch. Bali) 3, 660 664.
 Poer (palingvisscherij) 23, 509.
 Poera (oude stad) 11, 444.
 Poerati *10, 224 B2.
 Poeratoe = **Euphraat**.
Poerbalingga; *14, 496 E3.
 Poernawarman (West-Javaansch
 koning) 14, 495.
 Poerneah *10, 224 F2.
 Poeroektjae *5, 752 C3.
Poerwakarta; *14, 496 C2.
 Poerwo = **Blambangan**, Schier-
 eiland.
 Poerwo, Tandjoeng *14, 496 J4.
 Poerwodadi (Kedoe) *14, 496 E3.
Poerwodadi (Semarang); *14, 496
 F3.
 Poerwokarto *14, 496 G3.
 Poerwokerto *14, 496 E3.
 Poerworedjo (Banjoemas) *14, 496
 E3.
Poerworedjo (Kedoe); *14, 496 F3.
 Poerwosari *14, 496 H3.
 Poesele *19, 176 B3.
 Poesoek *3, 726 A1.
 Poesoekboekit, Dolok *4, 107 B1.
 Poesoko = **Poesaka**.
 Poesta 1, 769; aanv. dli. v. Steppe.
 Poestaha (wichelboek) 4, 107.
 Poeteran, Poelau *14, 496 J3.
 Poet laureate 20, 22.
 Poetoessibau *5, 752 B2.
 Poetsjou *7, 384 E4.
 P'oe-tswen (Chineesch kroonprins)
 5, 602.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Poet talam *7, 265 A2.
 Pofmouw 6, 113.
 Poggendorff, figuur van 14, 42.
 Poglietti, Al. 19, 150.
 Pognana *7, 771.
 Pogorjelskaja *21, 48 F1.
 Poh, Teloek *7, 160 B2.
 Pohl, E. 3, 29.
 Pohlern *4, 686 B1.
 Poigar (plaats en rivier) *7, 161 A1.
 Poik *16, 534.
 Poika *22, 320 C2.
 Poincaré, H.; 14, 264.
 Point; 14, 817.
 Point Arena *6, 670 B2.
 Point colbert (kant); 14, 816.
 Point coupé (kant); 14, 816.
 Point de croise (bij filetwerk) 10, 694.
 Point de Galle; *10, 224 E6.
 Point de reprise, P. d'esprit en P. de toile (bij filetwerk) 10, 694.
 Pointe des Galets (stad) 20, 593.
 Pointe Noire *1, 536 E5; 11, 134.
 Pointe Percée *24, 720 B5.
 Pointillé (boekband) 11, 270.
 Pointillisten (schilderk.) 16, 719.
 Poiseuille; (strooming van) 1, 72; 22, 263.
 Poisson, Jeanne Antoinette 20, 68.
 Poitevin, Louis 6, 321.
 Poitiers; *11, 96 D3.
 Poitou; *11, 96 C3.
 Pojang Meer *7, 384 G5.
 Po-Kiu-i (Chineesch dichter) 16, 499.
 Pola; *14, 320 D2.
 Polacca *3, 18 F3.
 Polana (berg) 10, 339.
 Polanen (geslacht); 6, 178 182; 13, 188; 18, 277.
 Polangen *20, 64 D1.
 Polarisatie (4°); 18, 531.
 Polarisatiestroom 11, 371; 20, 34.
 Polarisator 16, 503; 20, 32.
 Polariscoop van Savart 21, 236.
 Polarisieren 20, 35.
 Polastron, Yolande Martine Gabrielle de 20, 48.
 Polder; (Belgisch recht) 24, 42.
 Polderland = Polders = Polderstreek (prov. Antwerpen en Oost-Vlaanderen) 2, 514; 4, 407 408.
 Polding, John Bede 3, 379.
 Poleang *7, 160 B2.
 Polen = Rzeczpospolita Polska; (anti-semietisme) 2, 487; (volk) 13, 808; *20, 64; (gesch.) 24, 252.
 Polesië = Polesje (landstreek en Poolsche prov.); *10, 432 G3; *20, 64 F2.
 Polewali 5, 211; *7, 160 A2.
 Polgahawela *7, 265 B3.
 Poli.... zie ook Poly....
 Policastro *6, 718 C2.
 Policastro, Golf van *14, 320 E5.
 Policka *5, 578 E2.
 Polidoro (Ned. schilder) 12, 30.
 Pognac, François d'Orlan de 10, 171.
 Poligyros = Polygyros 7, 277; *12, 384 E2.
 Polikliniek 15, 401.
 Polillo *18, 432 F3.
 Polis; (bij brandverzekering) 6, 150.
 Politianus, Angelus 20, 55.
 Politie; (gemeentepolitie) 11, 548 549; (ambtenaar van gerechtigde politie) 13, 685; (militaire politie) 18, 355.
 Politieke en sociale wetenschappen, School voor de (Leuven) 13, 305.
 Politie rechtbank (België) 20, 54 440.
 Pollainolo, Simone del 8, 305.
 Pollanen = Polanen.
 Pollare; *19, 176 C5.
 Pollensa, Baai van *3, 650 D2.
 Pollet, Louis Edouard 8, 138.
 Polleur; *16, 704 E2.
 Pollina (plaats) 2, 575.
 Pollinkhove; *24, 176 A4.
 Pollino, Monte *14, 320 F5.
 Pollio, Vedius 20, 112.
 Polna *5, 578 D2.
 Polomenon (Hellenistisch schilder) 1, 760.
 Polonium (element) 8, 392.
 Polonnaroewa (oude stad op Ceylon) 7, 266.
 Polotsk; *21, 48 B3.
 Pols(slag) 6, 110.
 Polsbroek; *23, 128 A3.
 Polska, Rzeczpospolita = Polen.
 Polstokspringen 22, 20.
 Polsterpont 19, 603.
 Poltawa = Piltawa; *21, 48 C5.
 Poltrot de Mérey (Hugenoot) 12, 540.
 Poly.... zie ook Poli....
 Polychaeta (dierk.) 23, 228.
 Polydelphisch (plantk.) 17, 395.
 Polydoros (Grieksch beeldhouwer) 3, 226; 12, 357; 16, 123.
 Polyedriet (steenmeteoriet) 1, 316.
 Polyglotte; (van kard. Ximenes en van Antwerpen) 6, 553.
 Polygnotische stijl (Grieksche vaas-kunst) 3, 294.
 Polygnotus (Grieksch schilder) 18, 318.
 Polygonum (plantk.) 14, 119.
 Polygoon = Brasschaat-Polygoon *2, 512 C2; 6, 160.
 Polygyros = Poligyros 7, 277; *12, 384 E2.
 Polykandros *12, 384 F6.
 Polymastie (biol.) 17, 446.
 Polymeer (scheik.) 14, 319; 20, 62.
 Polymnie (eiland van de Aldabragroep) 1, 727.
 Polynesië 18, 759; *18, 762.
 Polynices (Gr. mythologie) 10, 391; 18, 788; 24, 563.
 Polynomen van Legendre (wisk.) 5, 611.
 Polynos *12, 384 F6.
 Polypeptiden (scheik.) 10, 54.
 Polypheumus; 11, 287.
 Polyphontes (Grieksche mythologie) 17, 517.
 Polyphyodontie (gebitsvorm) 11, 426.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Polysaccharide 7, 199 201.
 Polijstvlakje (van een gesteente) 1, 88.
 Polysynthetische talen 14, 77.
 Polytechnische School 22, 480.
 Pom *17, 816 D2.
 Pombo, Poelau (bij Ambon) *2, 122 B2.
 Pombo, Poelau (bij Saparoea) *2, 122 C2.
 Pomeranus, Doctor 6, 435.
 Pomis, Pietro de 12, 288.
 Pommerellen = **Pomorze**.
Pommeren; *9, 576 E2.
Pommeroeul; *13, 176 B4.
 Pommerische Bocht *9, 576 F1.
 Pommerisch Merenplateau *9, 512 F2.
 Pomona = **Mainland** (Orkaden).
 Pomono *6, 670 C3.
Pomorre = Pommerellen; *20, 64 B2.
 Pomp, De *11, 208 D1.
 Pompanoea *7, 160 B2.
 Pompbeweging (zwembeweging bij vsch. dieren) 5, 68.
 Pompebloem 19, 826.
 Pompei = **Pompeji**.
 Pompeiopolis (plaats) 7, 532.
Pompeji = Pompei; *14, 320 E4.
 Pompholyx (zinkoxyde) 24, 600.
Pompoen; (zaad) 15, 816.
Pomponatius, Petrus; 24, 584.
 Pomponius, Lucius (Romeinsch tooneelschrijver) 3, 224.
 Ponape (berg) 4, 610; (eiland) 7, 52.
Poncelet, J. V.; 6, 222 vlg.
Pondichéry; *10, 224 D5.
 Ponens (bij Romeinsche Congregatie) 8, 29.
 Po Nensa *3, 650 D2.
 Pongo (cañon in Peru) 19, 645.
 Pongracz, Stephan 8, 290.
Poniatowski; 7, 142.
 Poniewiez = **Panevezys**.
Ponorogo; *14, 496 G3.
 Ponorogo-schrift (Oost-Javaansch schrift) 18, 440.
 Ponsoen (stempel en graveerders-werktuig) 20, 27.
Pont-à-Celles; *13, 176 E3.
 Ponta Crossa *6, 160 E6.
 Pont-à-Mousson *10, 143 B2.
 Pontang, Tandjoeng *14, 496 B1.
Pontanus, Joh. = Pontano, Giov.; 14, 355.
Pont-de-Loup; *13, 176 F4.
 Pont-de-Veyle (pseud.) 22, 513.
 Pontecorvo *6, 718 A1.
 Pontecorvo, prins van 4, 670; 15, 58.
 Ponte Galera *6, 715 A2.
 Ponterson *6, 214 E1.
 Pontes longi = Paalwegen = Veenbruggen 9, 224; 23, 234.
Pontevedra; *21, 752 B1.
Ponthierstad; *15, 512 F3.
Pontianak; 5, 746; *5, 752 A3.
Pontianus (bisschop); 14, 308.
 Pontifices, Fratres (Orde der Brugbroeders) 6, 354.
 Pontificia Accademia Scientiarum 20, 738.
Pontillas; *18, 240 D1.
 Pontinat, Kaap *3, 650 E1.
 Pontinia (Italiaansche stad) 5, 674; 20, 78.
 Pontische Steppe *21, 48 C5.
Pontisch Gebergte; *10, 432 H4.
 Pontivy *6, 214 D1.
 Pont l'Abbé *6, 214 B2.
 Ponto-Kaspische Laagte *21, 48 E5.
Ponton; 18, 618.
Pontresina; 24, 720 E4.
 Ponts, Les *24, 720 B3.
 Pontsen (folkl.) 2, 362.
 Pontus (Grieksche mythologie) 8, 208.
 Pontus Euxinus 24, 739.
 Pontusval, Pointe de *6, 214 B1.
 Pontijnsche Eilanden *14, 320 D4.
Pontijnsche Moerassen; 5, 674; *14, 320 D4.
 Ponziani, Lorenzo de 11, 44.
 Pool (weeftechniek) 10, 787.
Pool, magnetische; 17, 57.
Poole; *12, 464 F6.
 Poole, H. H. 1, 503.
Poollicht; 5, 228.
 Poolplanimeter 19, 798.
 Poolsch Silezië = Slask *20, 64 C4
Poolshoogte; 6, 187.
 Poonecarie *3, 288 G5.
Poortader; 16, 363.
 Poortambacht (bij Zierikzee) 24, 590.
Poortugaal; *24, 688 C3.
Poortvliet; *24, 512 D2.
Poot, H. C.; 8, 640.
 Pooverpot (rommelpot) 7, 47; 10, 792.
 Popa *17, 816 B2.
 Popayan 7, 154; *24, 656 B2.
Pope, Alex; 7, 519; 22, 579.
 Popelin, Marie 10, 642; 23, 715.
 Popelzwam 19, 717.
Poperinge; *24, 176 A5.
Popocatepetl; *18, 608 H8.
 Popowzjij (Russische sekte) 20, 410.
Poppaea; 22, 626.
Poppel; *2, 512 E1; 20, 423.
 Poppenwieg (bij iepenspintkever) 14, 11.
 Pöppig, Eduard Friedrich 19, 91.
Poppingawier; *11, 208 B2.
Poppo (aanv. dl); 23, 600.
Popuelles; *13, 176 B2.
 Populaire, Le (dagblad) 21, 682.
 Populaire wijsbegeerte 17, 470.
Populares; 19, 208.
 Popolari (Italiaansche volkspartij) 22, 289.
 Populisme (letterkunde) 21, 551 581.
 Populonium (plaats) 7, 251.
 Poquelin, Jean-Baptiste 17, 808.
 Porcareccia *6, 715 A2.
Porcelain; 1, 156.
 Porceleyne Fles, De (ceramiekfabriek) 7, 248.
Porcheresse (prov. Luxemburg); *16, 736 B3.
Porcheresse (Namen); *18, 240 E3.
 Porcupine (pseud.) 7, 636.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Porcupine Bank *10, 432 C3.
 Porcupine River *18, 608 D3.
Pori = Björneborg; *10, 720 B3.
 Poriën, natuurkundige 21, 192.
 Porlezza *7, 771.
 Pornocratie (geschiedenis v. Rome) 17, 269.
 Porogamie (plantk.) 5, 58.
 Porogen *21, 48 C5.
 Porong, Kali 6, 156.
 Poros *12, 384 E5.
 Porosi = Calauraea.
 Porphyron *19, 384 C1.
 Porphyryplateau van Bozen *2, 40 D2 sub H3b.
 Porrentruy *24, 720 C2.
 Porreras *3, 650 D2.
 Porro, afstandsmeter van (geodetisch instrument) 1, 560.
 Porsanger Fjord *18, 704 F1.
Porsenna; 7, 618.
 Porta *2, 315 D2.
 Portaas, H. (Noorsch dichter) 24, 218.
 Porta Delgada (Azoren) *1, 520 bkrt a.
 Porta Delgada (Madeira) *1, 520 bkrt i.
 Porta do Sol *1, 520 bkrt i.
 Portadown *12, 464 C4.
Portaels, J. (aanv. dl).
 Portail, Punte du *1, 520 bkrt h.
 Portal, abbé 12, 653.
Portalegre; *21, 752 C3.
 Port Alfred *23, 94.
 Port Amelia *1, 536 H6.
 Port Angeles *23, 320 B1.
 Port Antonio *17, 608 D2.
Port Arthur (Japan) = Riojoenko; *7, 384 H3.
 Port Arthur (Canada) *18, 608 K5.
 Port Augusta (West-Australië) *3, 288 B5.
 Port Augusta (Zuid-Australië) *3, 288 F5.
Port au Prince; *18, 608 L8.
 Portbail *14, 802.
Port Darwin = Palmerston; *3, 288 E1.
 Port de Paix *12, 639.
 Port Dickson *18, 432 B5.
 Port Douglas *3, 288 H2.
 Port Durnford *1, 536 H5.
Port Elizabeth; *1, 536 F8.
 Port Erin *12, 464 D4.
 Port Etienne *1, 536 B2.
Port Gentil; *1, 536 D5.
Port Glasgow; *12, 464 D4.
 Port Graham *1, 658 C3.
 Porthan, H. (Franschletterkundige) 10, 645.
Port Harcourt; *1, 536 D4.
 Portici *18, 258.
 Portieraanhangsels (dierkunde) 2, 605.
 Portinari, Beatrice 8, 524.
Port Jackson; 22, 361.
 Portland (Australië) *3, 288 G6.
Portland (Engeland); *12, 464 E6.
Portland (Maine); *23, 320 L2.
Portland (Oregon); *23, 320 B1.
 Portland-cement 6, 662; 7, 204.
 Portlandian (geologie) 14, 707 708.
 Port Leon (Nieuw-Guinea) 19, 446.
 Port Lincoln *3, 288 F5.
 Port Lobos *23, 320 G6.
Port Louis; *1, 520 bkrt h.
 Port Mackay *3, 288 H3.
 Port Mathurin (op Rodriguez) 20, 684.
 Port Moresby *3, 288 H1; 19, 446.
 Port Natal = **Durban**.
 Port Nelson *18, 608 I4.
 Port Nolloth *1, 536 E7.
 Porto (Corsica) plaats en golf *8, 193 A2.
Porto (Portugal) = Oporto; *21, 752 B2.
Porto Alexandre; *1, 536 E6.
Porto Allegre; *6, 160 E7.
 Porto do Moniz *1, 520 bkrt i.
Portoferrajo; *14, 320 C3.
 Port of Spain *24, 656 C1.
 Porto Grande *1, 520 bkrt b; 14, 727.
Portolanen; 14, 730.
 Porto Lutro (stad op Creta) 19, 717.
 Porto Nacional *6, 160 F4.
 Porto Novo (Madeira) *1, 520 bkrt i.
Porto Novo (Fransch West-Afrika); *1, 536 D4.
Porto Rico; *18, 608 L8.
Porto Santo; *1, 536 B1.
 Porto Valtravaglia *16, 22.
 Porto Vecchio *11, 96 bkrt Corsica.
 Porto Vecchio, Golf van *8, 193 B3.
 Porto Velho *6, 160 C3.
 Portoviejo *24, 656 A3.
 Port Patrick *12, 464 D4.
 Port Pirie *3, 288 F5; 6, 289; 24, 667.
 Port Plair *10, 224 G5.
 Port Roper *3, 288 F1.
 Port Royal *17, 608 D2.
 Port Rush *12, 464 C4.
Port Said; *1, 536 bkrt b D1.
 Portsea (plaats) 20, 101.
 Port Simpson *6, 734 D3.
Portsmouth (Engeland); *12, 464 F6.
Portsmouth (Ver. Staten van Amer.); *23, 320 J3.
Port Soedan; *1, 536 bkrt a C4.
 Port Stanley 10, 582; *24, 656 D8.
 Port Townsend *23, 320 B1.
Portugal; 2, 143; *21, 752.
 Portugalete (Baskische stad) 5, 174.
 Portugeesch Guinea = Guinea
 Portugeza *1, 536 B3; 12, 538.
Portugeesch-Oost-Afrika = Mozambique = Africa Oriental Portuguesa; *1, 536 H6.
Portugeesch-West-Afrika = Angola = Africa Occidental Portuguesa; *1, 536 E6.
 Portulane (kustbeschrijving) 20, 99.
 Portus Cale (plaats) 20, 99.
 Portus Classis (Romeinsche haven) 20, 425.
 Port Valais *24, 720 B4.
 Port Vendres = Vendres, Port.
 Port Victoria (Seychellen) 21, 493.
 Port Weld *18, 432 B5.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

Porvenir *2, 808 B7.
 Porvoo = **Borgaa**.
 Posadas *2, 808 E2.
 Pos Dagh *3, 672 G5.
 Po-se *7, 384 D7.
Poseidon (mythologie); 3, 229; 20, 62.
 Poseidon (maand) 9, 107.
 Poseidonia (Grieksche kolonie in Italië) 19, 380.
 Posen (Poolsche stad en provincie) = **Poznan**.
 Posen-West-Pruisen (Grenzmark) *9, 576 F/G 2; 20, 253 vlg.
 Posetran (olie) 16, 369.
 Posidippus (Hellenistisch dichter) 10, 269.
Posilipo; *18, 258.
 Posita statio (postwezen in de Oudheid) 20, 121.
Positivisme; 19, 218.
Positronen; 10, 72.
 Po-Sjan *7, 384 G3.
Poso; (plaats, rivier en meer = danau) *7, 160 B2.
 Posoegroenoe *22, 320 B3.
 Possem (plantk.) 11, 278.
 Possessie 5, 86.
Possevinus S.J., Antonius; 24, 752.
Possibilia (aanv. dl).
 Possibilisten 21, 679.
 Possony = Pressburg = **Bratislava**.
 Post (plantk.) 11, 278.
Post, Pieter; 5, 767.
Postchèque-en girodienst; (Centrale Beleggingsraad) 21, 674.
 Posted Flacq *1, 520 bkrt h.
Postel; *2, 512 E2.
Posterholt; *16, 448 D4.
 Posterijen (postcongres 1885) 6, 236; (departement van Post, Telegrafie en Telefonie in België) 8, 709; (Duitsche Rijkspost) 9, 515; (papierformaat) 19, 443; (postwezen) 20, 120 vlg.
 Posthoren (slak) 19, 799.
 Postiljon-eilanden *7, 160 A3.
Postillen; 12, 115.

Postl, Karl A. 21, 413.
 Post Roman conditum 20, 120.
 Postumia = **Adelsberg**.
 Postumia, Grotte di 1, 389.
 Postvorta (bijnaam van Romeinsche godin) 2, 435.
Postwezen; (particulier p. in Frankrijk) 10, 251; zie ook Posterijen.
 Poznan = **Poznan** = Posen.
 Poznanski, Alfred 21, 237.
 Pot, Lod. 19, 402.
 Potamophiel (plantk.) 1, 469.
Potasch; 3, 136; 7, 162; 17, 348.
Potehefstroom; *23, 94.
Potemkin, G. A.; 7, 355.
 Potentia (tegenw. Potenza) 16, 665; *20, 768 E4.
 Potentiaalverschil 7, 799; 20, 127.
 Potentiana, Hl. 20, 288.
 Potenza (in de Oudheid Potentia) *14, 320 E4.
 Potestas ordinis (wijdingsmacht) 5, 249; 24, 380.
 Pothinus van Lyon, Hl. 11, 310; 14, 290; 16, 767.
Poti; *21, 48 E6.
Potiorek, O. (aanv. dl).
 Potjapan (Javaansch tooneel) 16, 32.
 Potjo Rananah (berg) 10, 772.
 Potkamp, Gerhard 20, 125.
 Potklei 11, 198.
 Potlatch-feesten (Indianen) 14, 88.
Potlood; 12, 255.
Potloodaffaires; 4, 826.
 Potma, Jacob (Friesch schilder) 11, 218.
 Potonié, Henry (1857-1913) 1, 166.
Potosi; *6, 160 B5.
 Potribo *22, 320 D2.
Potsdam; *9, 576 E2.
 Pott, Joh. H. 12, 255.
 Pottelberg (Henegouwen) 13, 165.
 Pottenbakkersschijf 7, 239.
 Pottenbakkersstoel 7, 239.
 Potter, Beatrice 24, 56.
Potter, Dirc; 17, 702.

Pottes; *13, 176 A2.
Pottier, A.; 7, 469.
 Pottsche ziekte 20, 132.
Poucet; *16, 704 B2.
 Poucque-beek 9, 593.
 Poucques = **Poeke**.
 Poudre d'or *1, 520 bkrt h.
 Pouky'ach Ivriem (Joodsche blindenrichting) 5, 331 332.
Poulaines; 6, 26.
 Pouldreuzic *6, 214 B2.
 Poule, La *22, 320 C2.
 Poullart des Places, Claude 19, 528.
Poulet, E. (aanv. dl).
Poulseur; *16, 704 D2.
Pound, Ezra; 14, 49.
Poupehan; *16, 736 B3.
Pourpoint; 6, 25.
Pousset; *16, 704 C2.
 Poverello, Il 11, 48.
 Powakka *22, 320 C2.
 Powell, John 23, 331.
 Powell Station *3, 288 E2.
 Power, Lionel (Eng. musicus) 9, 577; 10, 620.
 Poynings, wet van (gesch. Ierland) 9, 427.
Poynting, J. H. 16, 414.
 Pozarevac *19, 112 G4.
Poznán = Posen; *20, 64 B2.
Pozzuoli; *14, 320 E4.
 P.P.P.K.I. (confederatie van politieke organisaties in Ned.-Indië) 5, 463.
Praag = Praha; *19, 112 D1; (vrede van 1866) 21, 611.
 Praamgracht *23, 128 C2.
 Praatavond (geloofsverbreiding) 23, 38.
 Praboemoetih *22, 288 F5.
 Prachatitz *5, 578 B2.
 Prachtappel 15, 228.
 Prachtbundelzwam 19, 717.
 Prachtparadijsvogel 19, 455.
Pradeele; *11, 144 C3.
 Prado (museum in Madrid) 17, 36.
 Pradzjapati (Brahmanistische god) 6, 116.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Praeambulum (muzikale vormleer) 20, 150.
Praeclara gratulationis; 19, 107.
Praedestinator; 3, 68.
 Praelaurentische plooiing (geologie) 1, 154.
 Praemolares (gebit) 11, 426; 17, 446.
 Praeparaat, anatomisch 2, 294.
 Praepareeren (anatomie) 2, 294.
 Praepositus generalis (kloosterwezen) 11, 580.
Prae-Raffaëlieten; 6, 331 419; 12, 489; 18, 83.
 Praesens (taalk.) 23, 39.
 Praesumptio (vermetel vertrouwen) 23, 378.
 Praet, Lodewijk van 16, 562.
 Praeteritum (taalk.) 23, 39.
 Praetextatus (bisschop) 3, 789.
 Praetextatus, Catacombe van 3, 31.
Praetor; 5, 187; (p. maximus) 8, 823.
 Prager Fenstersturz 10, 646.
Pragmatieke Sanctie (van Karel VI); 6, 14.
 Praha = **Praag**.
 Praia (Kaapverdische Eilanden) *1, 520 bkrt b; 14, 727.
 Praia da Victoria (Azoren) *1, 520 bkrt a.
 Praia Grande, Baai da (São Thomé) *1, 520 bkrt e.
Prairie; 14, 89; aanv. dli v. Steppe.
 Prajadhipok (vorst van Siam 1925-1935) 21, 507.
 Prakriti (Indische wijsbegeerte) 20, 19.
 Prangwedono (Javaansche vorstentitel) 17, 139.
 Praoe, Goenoeng *14, 496 E3; 15, 139.
 Prapat *4, 107 B1.
 Prästö *8, 688 F3.
 Prater (park te Weenen) *24, 79; 24, 80.
 Prâtiḥâra (Indisch vorstenhuis) 14, 101.
 Pratt, J. H. 1, 629.
 Pratica di Mare *6, 715 A2.
 Pratz, Martinus 20, 154.
 Pravadio *3, 672 G3.
 Pravda (communistische krant) 7, 766.
 Prawle Point *11, 96 B1.
 Praxedis (keizerin) 13, 148.
Praxiteles; 22, 632.
 p.R.c. (na de stichting van Rome) 20, 120.
 Preanger Regentschappen = **Priangan**.
 Precaria (belasting) 4, 207.
 Preciesen (Contra-Remonstranten) 9, 309; 20, 543.
Precieusen; 20, 727.
Preconisatie (aanv. dl).
Predealpas = Tömöspas; *19, 112 14.
 Predikant, Apostolisch 2, 592.
Predmost; 17, 121.
Preek; 10, 471.
 Pregasina *11, 348.
 Pregel *9, 512 I1.
 Preissig, Vojtech 5, 486.
Prelaat; aanv. dl i. v. Huisprelaat.
 Premana *7, 771.
 Premeno *16, 22.
 Prêmesques = **Permeke**.
 Premie (in de handelspolitiek) 12, 707.
 Premiebeer (veeteelt) 21, 442.
 Premieloon (loonstelsel) 2, 718; 16, 724.
 Premmeti *1, 666 C3.
Prémontre; 18, 674 678.
 Premysliden (dynastie Bohemen) 18, 65; 22, 806.
 Prentbriefkaarten 3, 387.
 Preparis Noord-Kanaal *10, 224 G4.
 Preparis Zuid-Kanaal *10, 224 G5.
 Preradovic (Kroatisch dichter) 21, 469.
 Prerau = **Prerov**.
Prerov = Prerau; *19, 112 E2.
 Presbameer = **Prespameer**.
Presbyterianisme; 6, 692.
 Prescott *23, 320 D4.
 Presentatietijd (plantkunde) 14, 141; 19, 730.
Presgaux; *18, 240 A5.
Presles; *13, 176 F4.
 Presovo *14, 626 E3.
Prespameer = Presbameer; *3, 672 D4.
 Pressburg = **Bratislava** = Possony.
 Prestes, Antonio 20, 106.
Preston; 8, 303; *12, 464 bkrt 1.
 Prestone (antivriesmiddel) 1, 480.
Pretoria; *1, 536 F7.
 Preuilly, Godefroi de 22, 721.
 Preuve (dotatie) 13, 420.
Preveza; (district) *12, 384 B3; (stad) *12, 384 B4.
 Prezern (Sloweensch letterkundige) 21, 627.
Prezzolini, G.; 16, 178.
Priangan = Preanger Regentschappen; *14, 496 B2.
 Pribilof-eilanden 1, 657.
 Pribizlaw (vorst der Wenden) 1, 700.
 Pribram *19, 112 D2.
 Prickenscheydt (Limburgsch dorp) 21, 258.
 Prielvogels 19, 456.
 Priem (werktuig) 10, 131.
Priene; (acropolis) 1, 344.
 Prieska *23, 94.
Priester; (woordverklaring) 19, 314; aanv. dl i. v. Ad catholici sacerdotii.
 Priesters van het Allerh. Sacrament 10, 531.
 Priesters van de Barmhartigheid 19, 528.
 Priesterzaterdag 24, 482.
 Prignano, Barth. 23, 120.
 Prignitz *9, 512 D2.
Prikkel; (zintuigelijke prikkel) 24, 605.
 Prikkeldraad (versperring) 24, 440.
 Prikkelrempel (psychologie) 1, 265; 24, 603.
 Prikkelhoogte (psychologie) 24, 603.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Prilep**; *19, 112 G6.
Priloeki *21, 48 C4.
Primaporto (plaats) 3, 332.
Prima Primaria (Maria-congregatie) 8, 30.
Primates; 1, 105.
Primaticcio, Fr. 9, 26.
Prima volte (muziekterm) 20, 184.
Primbom; 18, 522.
Prime; 8, 55; 13, 533.
Primo de Rivera; 21, 201.
Primorska *19, 112 E5.
Primus (petroleum-gastoestel) 15, 566.
Princenhage = **Prinsenhage**.
Princeps (bij de Romeinen) 15, 152.
Princesa *18, 432 E4; 19, 391.
Princip (moordenaar van hertog Frans Ferdinand) 11, 129; 21, 216.
Principaat; 20, 748.
Principe; *1, 536 D4.
Principe (beginisel) 4, 295.
Pringgitan (deel van Javaansch huis) 8, 485.
Prins Albert (stad) *18, 608 H4.
Prins Albert Land *18, 608 G2.
Prins-Alexander Polder; 24, 679; *24, 688 D3.
Prins Eduard Eiland (Canada) *18, 608 M5.
Prins Eduard Eiland (Zuidpool) *1, 189.
Prins Hendriktop *17, 816 E2.
Prins Karels Voorland *18, 704 bkrt.
Prins Patrick Eiland *18, 608 F2.
Prins Rupert *6, 734 E3.
Prins van Wales, Kaap *18, 608 B3.
Prins van Wales Eiland (Alaska) *18, 608 E4.
Prins van Wales Eiland (Australië) *3, 288 G1.
Prins van Wales Land (Canada) *18, 608 I2.
Prinsen Eiland (Turkije) *3, 672 bkrt a.
Prinsen Eiland = Poeloe Janaitan *14, 496 A2.
Prinsenhage = Princenhage; *18, 631 D2.
Prinsen Kwartier *21, 123.
Prinsenstraat *14, 496 A2.
Prinses Marianne Straat *17, 816 D3.
Prinses-Ragnhildland (Zuidpool) 18, 662.
Printemps, Yvonne 12, 541.
Printwriting (blokschrift) 21, 375.
Prinzip (moordenaar van hertog Frans Ferdinand) 11, 129; 21, 216.
Pripet; 20, 64 H2; *21, 48 B4.
Prisca (Bijb. persoon) 20, 188.
Priscilla (Montaniste) 18, 33.
Priscilla, catacombe van; 3, 766.
Prisjtina = **Pristina**.
Prisma (rechtziend); 2, 168.
Pristina = Prisjtina; *19, 112 G5.
Privaatrecht, zie ook **Internationaal Privaatrecht**.
Privas *11, 96 F4.
Private bill (Eng.-Amer. recht) 5, 182.
Private mis 22, 179.
Privilegium Casimirianum (statuut van Danzig, 1454) 8, 528.
Prizren; *19, 112 G5.
Prjepolje *19, 112 F5.
Proatin (landraad in Ned.-Indië) 16, 96.
Probabilisme; 5, 147.
Problaka Baai *3, 246 B2.
Probolingo; *14, 496 I3.
Probus, Marcus Aurelius (aanv. dl); 14, 304.
Proces (van heiligerklaring) 13, 80; (van zaligverklaring) 24, 465.
Procida; *14, 320 D4.
Procles (legendarisch koningszoon) 3, 10.
Proclisis, proclitica (taalkunde); 3, 278.
Proclus (Neo-Platonist) 18, 469.
Procnis (Grieksche mythologie) 7, 235.
Proconsul (Romeinsche staatsinrichting) 8, 72.
Procurator (kloosterwezen) 7, 196.
Procyon; 15, 371.
Prodjopoestoko (Javaansche letterk.) 19, 374.
Productie (economie); 2, 288.
Productiekosten; 20, 258.
Proeftank (scheepsbouwkunde) 21, 609.
Proepoek *14, 496 E3.
Proeth = Prut; *19, 112 K3.
Profeet Ilias *3, 672 bkrt b.
Pro Fide Rege Et Lege 24, 299.
Profiellood (bij glas in lood) 12, 25 26.
Profit-sharing (economie) 2, 666.
Proglottiden (dierk.) 16, 493.
Prognosis, II *11, 348.
Progo, Kali *14, 496 F3.
Progreso; *18, 608 K7.
Proitus (Grieksche mythologie) 4, 502.
Projectie; (van Cassini-Soldner) 7, 94; (conische) 15, 147; (cartogr.) 22, 153.
Prokletije-gebergte = **Noord-Albaneesche Alpen**.
Prokopowitsj, Theoph. (Russisch godgeleerde) 13, 76.
Prokowsk *21, 48 F4.
Prologatie (effectenhandel); 8, 92.
Proloog (prologus); 7, 736.
Prome *10, 224 H4.
Promesse aan order (handelsrecht); 19, 234.
Promotor iustitiae (kerkel. recht) 8, 391.
Promotors (bankwezen); 3, 736.
Pronksteeletoet (zwamsoort) 9, 87.
Pronomen indefinitum (taalk.) 14, 80; 23, 653.
Prop (vulcanisme) 10, 339.
Propaganda Fide, Congregatio de; 21, 421.
Propanol (scheik.) 20, 226.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Propertius**; 8, 430.
Propolis (bijenteelt) 6, 574.
Propertio divina (gulden snee) 12, 543.
Propositio maior (logica) 17, 76.
Propositio minor (logica) 17, 704.
Propyläen (tijdschr.) 13, 598.
Proseliet 4, 345.
Proske, K.; 20, 489.
Prosna *20, 64 B3.
Prosperspolder; *19, 176 D1.
Prospheora (liturgie); 6, 763.
Prossnitz=**Prostejov** *19, 112 E2.
Prostates (antiek belastingwezen) 14, 325.
Prostejov = **Prossnitz**.
Prostoma (biologie) 11, 394.
Protandrie (plantkunde) 4, 787; 8, 818.
Protection de la jeune Fille, Association pour la 23, 715.
Proteïnekorrels (plantk.) 1, 740.
Proteosen (scheik.) 10, 54.
Protestantisme; (leer over de hiërarchie) 2, 130; 15, 193.
Protestantsche kerkenbouw; 9, 546 vlg.
Protocanonische boeken (Heilige Schrift) 6, 764 767.
Protocol (oorkondenleer) 19, 132.
Protocolen van de Wijzen van Sion (aanv. dl).
Protonemes; 17, 166.
Protogynie (plantkunde) 4, 787; 8, 818.
Proton (natuurk.); 10, 72.
Protonema (plantk.); 16, 619.
Protonike (keizerin) 15, 719.
Protoplast (biol.) 7, 181.
Protucius (Duitsch humanist) 7, 203.
Proudhon, P. J.; 7, 761; 16, 129.
Proustiet (mineralogie) 24, 595.
Proven; *24, 176 A4.
Provençaalsch; 3, 143.
Provençaalsche Bergen *11, 96 F5.
Provençaalsche letterkunde (daglied) 8, 466; (*Félibrige*) 10, 635; (*Guillaume IX*) 12, 535; (hoof-
sche lyriek) 13, 535; (*jeux floraux*) 14, 559; (*minnellyriek*) 17, 700; (*Mistral*) 17, 738; (*Sirventes*) 21, 563.
Provence; *11, 96 F5.
Providence; *23, 320 L2.
Provinciaal bestuur 4, 789.
Provinciaal Middenstandssecretariaat 17, 632.
Provinciale belasting; 4, 368 vlg.
Provisie (handelsrecht) 8, 237.
Provnets *21, 48 C2.
Provondeville *18, 240 C2.
Provoost (militaire straf); 3, 85 306; 9, 155.
Pruik; 16, 563.
Pruikenstijl; 6, 56.
Pruisen; *9, 576 D2.
Pruisch Merenplateau *9, 512 H2.
Prüm (rivier en gemeente) *16, 735.
Prunelli *8, 193 A3.
Pruntrut *24, 720 C2.
Prusa (stad) 5, 259.
Prut = **Proeth**.
Pry; *18, 240 A3.
Prijs; zie ook **Concurrentie** en **Concurrentieprijs**.
Prijspolitiek, gedifferentieerde; 8, 76.
Prijsrechtspraak; 14, 249.
Prijsstijging 20, 260.
Prijsvorming (econ.) 12, 323; 20, 263.
Przemysl; *20, 64 E4.
Psalmista (koorgebed) 6, 776; 20, 460.
Psalmodie (psalmodische zangen); 20, 578.
Psalterium (muziekinstrument) 18, 332.
Psaltes (koorgebed) 20, 460.
Psammetichus (tyran van Corinthen) 8, 436.
Psara *12, 384 G4.
Pseudarthrose (beenbreuk) 4, 264.
Pseudocoön (oog) 10, 555.
Pseudo-isodorische decretalen; 1, 589.
Pseudosuchia (palaeontologie) 15, 717.
Pseudotuberculose 19, 469.
Psiloriti Gebergte *3, 672 bkrt c B1; 8, 278.
Pskhoe *1, 221 B1.
Pskow = **Pleskau**; *21, 48 B3.
Psyche, *Amor* en 2, 192.
Psychiatrie, gerechtelijke; 11, 652.
Psychische hygiëne 23, 608.
Psychische ziekte 24, 587.
Psycho-analyse; 2, 13; 22, 301 365.
Psychologie; (analytische) 2, 284; (onto- en phylogenetische) 11, 589; (gerechtelijke) 11, 652; (groepen-) 12, 406; (industriële) 20, 280; (qualitatieve) 20, 323; (reactie-) 20, 430; (differentieele) 22, 541. Verder nog 4, 316; 11, 704; 22, 268 300.
Psychopathen-wet 11, 652; 20, 280.
Psychopatisch kind 1, 251.
Psychotechniek; 18, 752; 22, 300 541.
Psychotria Ipecacuanha (plantk.) 14, 286.
Psysj *1, 221 C1.
Ptah; 17, 461.
Pterodactyloidea (palaeontologie) 15, 717.
Pteropodenslik; 9, 36.
Pterylia (dierk.) 23, 238.
Ptinus (kever) 5, 710.
Ptitsj *20, 64 H2.
Ptolemaeus, *Claudius* (astronoom); 1, 179.
Ptolemaeus II Philadelphus (Egyptische diadoch) 1, 759.
Ptolemaeus Lagi; 19, 692.
Ptomainen (scheik.) 8, 807; 16, 756.
Ptygmatische plooiing (geologie) 17, 545.
Püb, *Carl* 7, 342.
Puberteitsepilepsie 10, 272.
Pubicum (dierk.) 4, 348.
Public bill (Eng.-Amer. recht) 5, 182.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Public Schools**; 12, 237.
 Public Worship Act, The (gesch. Engeland) 10, 152.
 Publius, Hl. 3, 238.
 Publius Claudius Pulcher 1, 406.
 p.u.c. (tijdrekening) 20, 120.
Puccini, G.; 11, 784.
 Puccio, Antonio di 19, 772.
Puck = Putzig; *20, 64 C1.
 Pückler-Muskau, tuinstijl van 22, 825.
 Pudasjärvi *10, 720 C2.
Puddelproces (staalbereiding); 22, 34; 24, 438.
 Pudels Kern, Das also war des 8, 548.
Puebla (Mexico); *18, 608 I8.
 Puebla, La (Mallorca) *3, 650 D2.
Pueblo (Colorado); *23, 320 F3.
Pueblo (Indianen); (volksbeschrijving) 14, 91.
 Puegnago *11, 348.
 Puelche (landwind in Chili) 7, 375.
 Puelches *2, 808 C4.
 Puente S. J., Ludovicus de la 20, 74.
 Puente Genil *21, 752 D4.
 Puerco River *3, 18 G3.
 Puercos, Punta *17, 608 C4.
 Puerta Gorda *17, 608 B2.
 Puerto Barrios *17, 608 B2.
 Puerto Bello *17, 608 D4.
 Puerto Cabello *24, 656 C1.
 Puerto Christo *3, 650 D2.
 Puerto Cortez *17, 608 B2.
 Puerto das Caixas *6, 160 bkrt C2.
 Puerto Deseado *2, 808 C6.
 Puerto Gallegos *2, 808 C7.
 Puerto Limon *17, 608 C4.
 Puerto Matryn *2, 808 C5.
 Puerto Montt *2, 808 B5; 7, 382.
 Puerto Padre *17, 608 D1.
 Puerto Plata *12, 639.
Puerto Principe = Camaguey; *17 608 D1.
 Puerto Tibirica *6 160 E6.
 Puf (vischvoedsel) 10, 821.
 Pugin, Augustus Welby Northmore (1812-1852) 4, 26; 14, 26.
 Puglia = Apulië.
Puiflijk; *11, 512 C4.
 Puigcerda *7, 126 B1.
 Puigmal (berg) 20, 314.
Puimsteen; 12, 20; 18, 757.
 Puingras 22, 463.
Puivelde; *19, 176 D2.
 Pulaski *1, 649 C1.
Pulcheria (college te Leuven); 13, 646 vlg.
Pulderbosch; *2, 512 C3.
 Pulham *12, 464 G5.
Pulle; *2, 512 C3.
 Pullmann *23, 320 C1.
Pulp; 1, 128.
Pulpa (tandheelk.); 22, 434 437.
 Pulpenozze *11, 348.
 Pulpitis (tandheelk.) 22, 437.
 Pulque (Mexicaansche wijn) 5, 353.
 Pulsatie (bij wisselstroom) 24, 291.
 Pulsatietheorie van Eddington (sterrenkunde) 7, 235.
Pultusk; *20, 64 D2.
 Pulverisateur (land- en tuinbouw) 22, 23.
 Pulvillen (hechtschijfjes, dierk.) 13, 20.
 Puna (in Bolivia) 5, 614.
 Puna (in Peru) 19, 645.
 Punaluu *12, 822.
 Puncteermethode (typographie) 9, 27.
 Pungelen (landbouw) 2, 797.
Punische oorlogen; 7, 69; 17, 119.
 Puno *24, 656 B4.
 Punta, la (gebergte) 1, 355.
 Punta Arenas = Magallanes *24, 656 B8.
 Punta Negra *1, 520 bkrt a.
Puntarenas; *17, 608 C3.
 Puntdam 15, 320.
 Puntenrace 20, 296.
 Punto (kantnijverheid) 14, 816.
 Pupanhapalm 3, 552.
 Pupurningahem = Poperinge.
 Purbeckien (geol.) 14, 708.
 Purdah (Islam) 20, 19.
 Purgeernoot (plantk.) 14, 484.
Purkinje; (aderfiguren van P.) 1, 404.
 Purmer *18, 672 A4.
Purmerend; *18, 672 A4.
Purnode; *18, 240 C3.
 Purperslak 20, 298.
 Purtscheller (ontdekkingsreiziger) 17, 584.
 Purus *6, 160 C3.
 Pus (pathologie) 23, 412.
 Pusey, E. B.; 6, 125.
 Pusiano, Lago di *7, 771.
Pussemange; *16, 736 A3.
 Put, P. v. d. 20, 588.
 Putamen (hersenen) 8, 174.
 Putbroek *16, 448 C4.
 Puteus, Andrea 20, 139.
 Puthoste, Roger 22, 581.
 Putje, heilig 19, 773.
 Putkapel *6, 96 D2.
 Putrescine (scheik.) 16, 756.
 Putt (beurstern) 20, 162.
 Putte (ten N. van Antwerpen) *2, 512 B2.
Putte (bij Mechelen); *2, 512 C4.
Putte (Noord-Brabant); *18, 631 B3.
 Putten, Nicolaas van 14, 432.
Putten (Gelderland); *11, 512 C2.
Putten (Zuid-Holland); *24, 688 C3.
 Putten (buurtgilden) 6, 542.
 Putterdistel 23, 227.
Puttershoek; *24, 688 D3.
 Puttkamer, Jesco von 22, 678.
 Puttkamer, Johanna von 5, 240.
 Putumayo = Ica *24, 656 B3.
 Putzig = Puck.
 Putziger Wiek *9, 512 H1.
 Paula-Vesi *10, 720 C3.
Puurs; *2, 512 B4.
Puvis de Chavannes; P.; 12, 63.
 Puy, Jean 10, 620.
Puy, Le; *11, 96 E4.
Puy-de-Dôme (dept. Frankrijk); *11, 64 nr 55; (bergtop) *11, 96 E4.
 Puy de Meymac *11, 96 E4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Puydt, De (Belgisch archeoloog) 2, 765.
 Puyot *2, 315 A1.
 Puységur (geneesheer) 17, 528.
 P.V.B.A. (België: personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid) 19, 637.
 Pweto *15, 512 G5.
 Pwo-Hai (Aziatisch rijk) 17, 162.
 Pija, Mountains de *17, 608 B2.
 Pygmaeën; 1, 527; 15, 514 516.
 Pygmalion; 8, 829.
 Pyhä Järvi (prov. Turku Pori) *10, 720 B3; (prov. Oulu) *10, 720 C3.
 Pyhä Joki *10, 720 B3.
 Pyhä Selkä *10, 720 D3.
 Pyhä Tunturi *10, 720 C2.
 Pyimana *5, 231 C2.
 Pylades (Grieksch tooneelspeler) 4, 127.
 Pijlinktvisch; 7, 234.
 Pylorus (menschelijk lichaam) 16, 775 782; 20, 306.
 Pylos = Navarino.
 Pijlstaarten (vlinders); 18, 236.
 Pijnacker; *24, 688 C2.
 Pijnappelklier (menschelijk lichaam) 9, 14.
 Pijnenborg, Corn. 6, 277.
 Pijpaarde; 7, 240.
 Pijpbeen 4, 264.
 Pijpekop (plantk.) 17, 785.
 Pijpelheide *2, 512 D4.
 Pijptorkruid 22, 710.
 Pyramid, Lake *6, 670 C2.
 Pyramiden, Egyptische; 13, 327.
 Pyreneëën; *21, 752 F1.
 Pyrénées-Orientales; *11, 64 nr 78.
 Pyrethrum; 10, 764.
 Pyrgos; *12, 384 C5.
 Pyriet; 17, 245.
 Pyrmont (Nieuw-Zuid-Wales) 22, 361.
 Pyrmont (vorstendom) 23, 792.
 Pyrogalluszuur 7, 343.
 Pyrolusiet; (mangaan-erts) 17, 138.
 Pyrrhus van Epirus; 8, 660; 10, 546.
 Pyrrhus van Konstantinopel 22, 570.
 Pyrrhus van Syracuse 22, 376.
 Pyrrolidine (scheik.) 14, 51.
 Pythagoras, stelling van; 14, 117.
 Pytheas (zeevaarder); 22, 610.
 Pythia; 6, 299.
 Python (dierk.) 6, 272; 23, 49.
 Python, Georges 11, 174.

Q

- Q (schrijverspseudoniem) 20, 293 339.
 Quadragesimo Anno; (arbeidersvraagstuk) 2, 678; (bedrijfschapen) 4, 238; (handelsmoraal) 12, 701.
 Quadruplexpansie-stoommachine 1, 375.
 Quadypre = Kwaadieperen = Kwaadyper.
 Quaestor; 17, 52.
 Quakers; 3, 791; aanv. dl i. v. Woodbrookers.
 Qualiteitscriterium (volkenk.) 17, 555.
 Quang-binh *18, 432 C2.
 Quânon, Quanoom = Kanoen (Arab. muziekinstrument).
 Quantiteitstheorie (economie); 11, 508.
 Quantz, J. J.; 10, 784.
 Quanza *15, 512 C5.
 Quaregnon; *13, 176 C4.
 Quaremont = Kwaremont.
 Quaresmi (Franciscaan) 4, 802.
 Quarken (West- en Oost-Quarken) *18, 704 E3; (Zuid-Quarken) *18, 704 D3.
 Quarken Straat 5, 810.
 Quarles Gebergte *7, 160 A2.
 Quarnero, baai van 1, 434.
 Quarr (abdij); 4, 510.
 Quart (Eng. maat) 11, 312.
 Quartier (wagenshot) 23, 783.
 Quartodecimani; 3, 308.
 Quasi-domicilium (kerkelijk recht) 24, 343.
 Quasi-toog (alleluja, priesterkleed) 1, 822.
 Quas primas (encycliek) 19, 782.
 Quast, Thijs 22, 469.
 Quatre-Bras; *6, 96 C5.
 Quatrefages J. L. A. de 2, 445.
 Quattrocento; 20, 550 551.
 Quattuor Coronati, Hl. 8, 168.
 Quay, prof. J. E. de 20, 825.
 Quebec; *18, 608 L5.
 Qued, El *17, 262 J4.
 Quedlinburg; *9, 576 D3; (verdrag van) 13, 345.
 Qued Zem *17, 262 C4.
 Queenborough; *12, 464 G6.
 Queen Elisabeth (schip) 24, 193.
 Queen Mary (schip) 24, 193.
 Queen Mary Land *1, 189 Zuid-pool.
 Queens (wijk in New York) 18, 519.
 Queen's County; *12, 512 nr 122.
 Queensferry (stad) 11, 16.
 Queensland; *3, 288 F3.
 Queenstown = Cobh; *12, 464 B6.
 Queen Wilhelmina-professor (aan de Columbia Universiteit te New York) 3, 818.
 Queimado *1, 520 bkrt a.
 Queimados *6, 160 bkrt B2.
 Quelpart *14, 464 B4.
 Quenast; *6, 96 B4; 9, 115.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

Queranus, Hl. = **Kieran**.
 Queretaro 17, 354; *23, 320 F6.
 Quertenmont, A. B. de 7, 571.
Quervain; 1, 140.
 Quesada (Spaansch generaal) 24, 698.
 Quesnes van Béthune (ridder) 8, 40.
 Quesnoy sur Deule = **Kiesenet aan de Eule**.
 Quessant *11, 96 A2.
 Quetrupillan *24, 656 B6.
Quetta; *3, 448 D5.
 Quetzacoatl (godheid der Azteken) 7, 758.
 Queue de Paris (kleederdracht) 15, 354.
Queue-du-Bois; *16, 704 D2.
Quevaucamps; *13, 176 B3.
Quévy-le-Grand; *13, 176 C5.
Quévy-le-Petit; *13, 176 C5.
Quezaltenango; *17, 608 A3.
 Quiaca, La *24, 656 C5.

Quibéron; *11, 96 B3.
 Quicke, Petrus 12, 811.
 Quid-pro-quo = **Qui-pro-quo**.
Quietisme; 19, 612.
Quiévrain; *13, 176 B4.
 Quilbignon *6, 214 B1.
 Quill (vulkaan) 6, 76 vlg.; *21, 111.
 Quillo *24, 656 B6.
 Quilon *10, 224 D6.
 Quimper *11, 96 A3.
 Quimperlé *6, 214 C2.
Quincey, Th. de; 4, 141.
 Quinctius, Lucius zie **Cincinnatus**.
 Quinctius, Titus zie **Flamininus**.
 Quincey *23, 320 H3.
 Quindennia (belasting ten behoeve van de pauselijke curie) 2, 400.
 Quinriver (Noord-Amerika) 5, 278.
 Quinol (scheik.) 13, 765.
Quinones, F. de; 17, 681.
 Quintal (Spaansche maat) 7, 378.
Quintana Roo; *17, 608 B2.

Quintenz, brugbalans van 6, 353; 24, 74.
 Quintfagot 10, 563.
 Quintilis (Romeinsche kalender) 14, 690.
 Quintilla (Montanistische profetes) 6, 649.
 Quintus (broer van Cicero) 9, 154.
 Quintus vagans (muziek) 23, 171.
 Quippu = **Khipoc**.
 Quiricus, Hl. = Cyricus, Hl. 14, 696.
Quirinalis; 21, 174.
 Quiroga (Spaansch generaal) 20, 636.
 Quistinic *6, 214 C2.
 Quis ut Deus (devies) 17, 593.
Quito; *24, 656 B3.
 Quivero *3, 18 D3.
 Quod di omen avertant 20, 344.
 Quod nimis probat, nihil probat 20, 341.
 Quotiteitsbelasting 4, 384.

R

R (stoornis in de uitspraak) 19, 468.
 Raab (stad in Hongarije) = **Györ**.
 Raab (rivier in Hongarije) = **Raba**.
 Raad (lid van gerechtelijke macht) 11, 655; 20, 353.
 Raad van Arbitrage voor de Bouwbedrijven in Nederland 2, 746.
 Raad voor Economische geschillen 23, 428.
 Raad voor den Handel, Katholieke, aanv. dl i. v. Handel.
 Raad van Justitie (Ned. Ind. rechtspraak) 16, 96; 18, 419.
 Raad van Kerken voor praktisch Christendom, Ned. 18, 786.
Raad van State; (Bourgondische tijd) 12, 495; (Koninkrijk der Nederlanden) 2, 131.

Raad der Vijfhonderd (Frankrijk) 20, 350.
 Raadt, Petrus de 18, 658.
 Raah *1, 536 bkrt a A6.
Raahe = Brahestad; *10, 720 B3.
 Raakmaatsboezem (N. Holland) 13, 36.
Raalte; *19, 336 C3.
Raam; *18, 624 D1.
Raamsdonk; *18, 631 E1.
Raamsdonkveer; *18, 624 B1 nr 17.
 Raapkoek (veevoeder) 15, 576.
Raard; *11, 208 C1.
 Raäs (eiland = poelau en straat = selat) *14, 496 J3.
 Raat (honig) 6, 572.
Raath; *16, 448 C5.
Raathshoven = Racour; *16, 704 B2.

Rab (stad en eiland van Joego-Slavië) = **Arbe**.
Raba (riv. Hongarije) = Raab; *13, 512 C2.
 Raba (Soembawa) *18, 432 E7.
 Rabanisch glossarium 15, 227.
Rabat; *1, 536 C1.
Rabat (handel); 10, 526.
 Rabaul (stad in apostolisch vicariaat) *5, 243; 5, 244; 18, 557 569.
 Rabba (Afrika) *1, 536 D4.
 Rabba (Transjordanië) = Rabbat Moab = **Amman**.
 Rabbi (winter-oogst in Engelsch-Indië) 10, 218.
 Rabbula, Hl. 20, 360.
Rabener, G. W.; 6, 200.
Rabenhaupt, Karel van; 12, 446.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Rabil *1, 520 bkrt b.
Rabka; *20, 64 C4.
 Racheecourt = **Roesig**.
Rachel; 14, 403.
Racine, Jean; 4, 605.
 Racine *14, 39.
 Racine de bruyère (plantkunde) 5, 700.
 Rackgalla *7, 265 B3.
 Racloir (krabber uit den steentijd) 18, 112.
 Racour = **Raatshoven**.
 Radautz *19, 112 I3.
Radboud, Hl.; 17, 174.
Radboudstichting; 23, 114.
 Radbusa *5, 578 B2.
Rädecker, John (aanv. dl).
Radegundis, Hl.; 23, 266.
 Radet, Etienne 17, 185.
Radiator; 3, 405.
 Radicale Bond (Nederlandsche partij) 16, 386.
 Radimski, Vaclav (Boheemsch schilder) 5, 580.
Radingem; *11, 144 D3.
Radiobaken; 3, 610.
 Radiobode (periodiek) 3, 447.
 Radio-Raad (Ned.) 20, 380.
Radio-uitzending; (vroeger Oostenrijk) 19, 281; (Duitschland) 20, 506.
 Radium-emanatie 9, 701.
 Radius-Zuccari, Anna 18, 448.
 Radja, Oedjoeng (Bangka) *3, 726 B1.
 Radja, Oedjoeng (Sumatra) *22, 288 B2.
 Radja, Poelau (bij Madoera) *14, 496 I3.
 Radjabasa, Goenoeng *22, 288 F6.
 Radjasa (Javaansch vorst) 14, 497.
 Radjasanagara (Javaansch vorst) 14, 498.
 Radnor Forest *12, 464 E5.
Radnorshire; *12, 512 nr 58.
 Radokooza Pas *3, 672 D4.
 Radolfzell *24, 720 D1.
Radom; *20, 64 D3.
 Radomiro *1, 666 C2.
 Radomsko *20, 64 C3.
 Radon (scheikunde) 10, 148.
 Radovitsjka *1, 666 C3.
 Radploeg 19, 823.
 Radstätter Tauern (Oost-Alpen) *2, 40 E2 sub E4a.
 Radijsboompje 21, 658.
Radzjpoetana; *10, 224 C2; 12, 103.
Radzjpoets; 14, 101.
 Raemdonck, gebroeders van 24, 439.
Raeren = Raren; *16, 704 F2.
Raetia; 16, 470; 24, 771.
 Rafaël-Catalogus van Roomsche Jeugdlectuur 16, 205.
 Rafaï (inlandsch opperhoofd in Kongo) 9, 157.
 Rafelvisschen 24, 511.
Raffles, Thom.; 18, 146.
 Ragama *7, 265 A3.
Ragaz; *24, 720 E2.
 Ragidoeps (weefsels) 21, 198.
Ragnies; *13, 176 E5.
 Ragoeng *14, 496 I3.
 Raguel (Bijbelsch persoon) 14, 515.
 Ragusa (Joego-Slavië) = **Dubrovnik**.
 Ragusa (Sicilië) *14, 320 E6.
 Raha *7, 160 B2.
 Rahad *1, 536 bkrt a B5.
Rahier; *16, 704 E3.
 Raibler Alpen *2, 40 E2 sub H6a.
 Raichor *10, 224 D4.
 Raidjoea (eiland) 4, 570.
 Raigarhdistrict (præhist.) 13, 439.
 Raimbert de Paris 18, 817.
 Raimeux *24, 720 C2.
 Raimundus Martini 13, 13.
 Rainald van Segni 1, 741.
 Raincy, Le *11, 96 bkrt Parijs.
 Rainerius 19, 505.
 Rainier, Mount *23, 320 B1.
 Rainulf (Noormannenvorst in Z. Italië) 3, 431.
 Raipoer *10, 224 E3.
 Raja, Boekit *5, 752 B3.
 Raja, Goenoeng *22, 288 D5.
 Rajel, Wadi *19, 163.
 Rajkot *10, 224 C3.
 Rajputana = **Radzjpoetana**.
 Rakata (eiland van de Krakatau-groep) 15, 650.
 Rakingem *11, 144 B3.
 Rakit, Poelau *14, 496 D1.
 Rakonitz *5, 578 B1.
 Raksjan-Roed *3, 686 C4.
 Rakwana *7, 265 B4.
Raleigh; *23, 320 K3.
Raleigh, Walter; 10, 69 117.
 Raleighvallen *22, 320 B3.
 Raliegroep (eil. in den Stillen Oceaan) 17, 276.
Ram (stormwerktuig); 22, 219.
 Ram (sterrenbeeld) 2, 823; 20, 144.
Ram, mgr. P. de; 20, 594.
 Rama (Phoenicië) = Rame *19, 384 C2.
 Rama (Palestina) *19, 384 C4.
 Rama (koningen van Siam) 21, 507.
Ramadan (Mahomedaansche vastenmaand); 3, 601.
 Ramah *18, 608 M4.
 Ramatha (plaats) 4, 798.
 Rambertvillers *10, 143 B2.
 Rambipoedji *14, 496 I4.
 Rambouillet *11, 96 D2.
 Rame = Rama (Phoenicië) *19, 384 C2.
Rameau, Jean Philippe; 11, 251; 12, 761.
 Ramée, Pierre de la 20, 401.
Ramegnies (-lez-Quevaucamps); *13, 176 B3.
Ramegnies-Chin; *13, 176 A2.
 Rameh (plantk.) 5, 468.
 Ramelau, Goenoeng *22, 637.
Ramelot; *16, 704 C3.
 Ramenghi, Bartolomeo 3, 590.
 Ramenghi, Giovan Battista 3, 590.
 Ramesses = **Ramses**.
Ramet; *16, 704 C2.
Ramillies-Offus; *6, 96 E4.
 Ramiro II van Leon 10, 658.
Ramleh; *1, 536 bkrt b A1.
 Ramman (Babyl. god) 1, 361.
 Rammelbeek *19, 336 E3.
 Rammelsberg (bij Gosla) 12, 163.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Rammohoen Roy (Bengaalsch schrijver) 4, 565.
- Ramoe (Nieuw-Guinea) 18, 650.
- Ramot *19, 384 E3.
- Rampart *1, 658 C2.
- Rampoer *10, 224 D2.
- Rampoer Boala *11, 334 E2.
- Ram Prasad (Bengaalsch schrijver) 4, 565.
- Ramri eil. *5, 231 B3.
- Ramsauer, Hertha 5, 486.
- Ramsdonk**; *6, 96 C1.
- Ramsel**; *2, 512 D4.
- Ramses** (stad) = **Ramesses**; 3, 423; 9, 812.
- Ramses II** (Egyptische koning); 7, 331.
- Ramses III** (Egyptische koning); 12, 770.
- Ramsgate**; *12, 464 G6.
- Ramskapelle** (bij Brugge); *24, 176 C1.
- Ramskapelle** (bij Nieuwpoort); *24, 176 B3.
- Ramsö Fjord *18, 704 B3.
- Ramtau *5, 752 C3.
- Rana-Meer *17, 816 B2.
- Ranaumeer**; 10, 340; *22, 288 E6.
- Rancaqua *2, 808 B3.
- Rance (Bretagne) *6, 214 D1.
- Rance** (Henegouwen); *13, 176 E6.
- Rancé**, A. J. le Bouthillier de; 16, 157.
- Rancho *8, 363.
- Rancio di Lecco *7, 771.
- Ranco *16, 22.
- Rancy, Georges 22, 84.
- Randers**; (stad en fjord) *8, 688 D2.
- Randinzinking** = randtrog; 21, 612; 22, 180.
- Randolph, John 16 331.
- Randon, Le *11, 96 E4.
- Randow *9, 512 F2.
- Randsel *12, 448 D1.
- Randselgat *12, 448 C1.
- Randwijk *11, 512 C4; 13, 291.
- Rangani *1, 536 G5.
- Ranggi *3, 726 A1.
- Rangkasbitong (Java) *14, 496 B2; 16, 191.
- Rangkok (dierk.) 18, 504.
- Rangoen**; *10, 224 H4.
- Rangoon-boonen 15, 666.
- Rangsang *22, 288 E3.
- Rankboon 5, 707.
- Ranket (muziekinstrument) 10, 563.
- Rann of Cutch = Runn of Cutch = **Katsj**, Golf van.
- Ranojapo, Kali *7, 161 A1.
- Ranonkel 5, 803.
- Ranowangko, Kali *7, 161 A1.
- Ransart**; *13, 176 E4.
- Ransätt, Fredrek pa (pseudoniem) 8, 472.
- Ransberg**; *6, 96 F3.
- Ransdorp**; *18, 672 A4.
- Ranst**; *2, 512 C3.
- Rantaka (Javaansch geschut) 14, 759.
- Rantau, Poeloe *22, 288 E3.
- Rante Kambola, Goenoeng *7, 160 A/B2.
- Rantepao**; *7, 160 A2; 17, 84.
- Ranters (sekte) 21, 426.
- Ranti (berg) 13, 827.
- Rantjaekes *14, 496 C2.
- Rantsji *11, 334 D2.
- Raoe *17, 816 B1.
- Raoeng** (berg op Java) = **Raoen**; 5, 661; *14, 496 J4.
- R.A.P.** (Reglement autovervoer) aanv. dl.
- Rapagelonis (Litausch dichter) 16, 515.
- Rapagnano, Felix 21, 467.
- Rapaljepartij 24, 196.
- Rapallo**; *14, 320 B2.
- Rapat (rechtbank in Ned.-indië) 16, 96.
- Rapè (Sumatraansch inlandsch hoofd) 17, 463.
- Rapenburg *24, 512 C3.
- Rapertingen *16, 480 B4.
- Raphaël**; (Aartsengel) 1, 207; (en Tobias) 22, 661.
- Raphael, Nicolo da 10, 691.
- Raphanus (plantk.) 20, 383 397.
- Rapidecht (kleurstof) 9, 443; 23, 408.
- Rapidogeenkleurstoffen 9, 443; 23, 408.
- Rappard, dr. E. ridder van 18, 285.
- Rappen (munt) 24, 770.
- Rapperswyl *24, 720 D2.
- Rappresentazioni, sacre (Italiaansch tooneel) 14, 355.
- Raptatores (roofvogels) 23, 544.
- Rapti *10, 224 E2.
- Raren = **Raeren**.
- Raron *4, 686 B2.
- Rarotonga, eil. 13, 271.
- Ras Aboe Dara *1, 536 bkrt a C3.
- Ras Aboe Med *1, 536 bkrt a C3.
- Ras Addaz = Bon, kaap *1, 520 E1.
- Rasaman *18, 432 A5.
- Ras Asis *1, 536 bkrt a C4.
- Ras Benas**; *1, 536 bkrt a C3.
- Rasca, Punta de la *1, 520 bkrt c.
- Ras Dasjen**; *1, 520 G3.
- Ras Dimas *14, 320 C7.
- Ras-el-Abiad 5, 298.
- Ras-el-Had *3, 480 D6.
- Rasenna (Etrusken) 10, 401.
- Ras Hadarba *1, 536 bkrt a C3.
- Ras Hatiba**; *1, 536 I3.
- Ras Hatiba *1, 536 bkrt a C3.
- Rasjid = **Rosette**.
- Rasj Sjamra**; (spijkerschrift) 22, 30.
- Ras-Koeh *3, 686 C3.
- Ras Madrak *3, 480 C7.
- Ras Mohammed *1, 536 bkrt a B2.
- Rasna (Etrusken) 10, 401.
- Rasophoren (Athos-kloosters) 3, 246.
- Raspe (beeldhouwk.) 20, 411.
- Rasphuis 11, 610 718; 22, 817.
- Raspitte *4, 686 B2.
- Ras Raweija *1, 536 bkrt a C3.
- Rassen *24, 512 A2.
- Rassenkruising 10, 798.
- Rastatt**; *9, 576 B4.
- Rastrelli, Bartolomeo (1700-1771) 21, 62.
- Rat 5, 235; 18, 124.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Rat**, Port de *2, 315 A1.
Ratae Coritanorum (oude stad) 16, 267.
Ratafia (vruchtensappen) 16, 445.
Ratahan *7, 161 A1.
Ratakgroep (eil. in den Stillen Oceaan) 17, 276.
Ratboeri *5, 231 C4.
Rath *9, 576 bkrt.
Rathenow; *9, 576 E2.
Rathlin *12, 464 C4.
Ratib (Mohammedaansche sekte) 9, 83.
Ratibor; *9, 576 H3.
Ratichius, W. 20, 418.
Rätikon (Noordelijke Kalkalpen) = Rhätikon 2, 39; *24, 720 E2.
Ratin (rattenverdelgingsmiddel) 8, 740.
Rating Bank, De *11, 144 A1.
Ratingen *9, 576 bkrt.
Rationalisatie; 12, 694; 17, 368.
Rationalisme; 22, 362.
Ratisbonne, Theodoor; 20, 178.
Rätische Alpen *24, 720 E3.
Ratitae (dierk.) 7, 23.
Ratlam *10, 224 D3.
Ratnapoera *7, 265 B4.
Rato *7, 160 B2.
Ratramnus; 3, 443.
Rattenberg *22, 650.
Rattenworstjes (rattenverdelgingsmiddel) 24, 489.
Rattoxin (rattenverdelgingsmiddel) 8, 740.
Ratum; *11, 512 H4.
Ratumsche beek *11, 512 H4; 21, 616.
Ratzel, Fr.; 20, 53.
Raudnitz *5, 578 C1.
Raufarhöfn *24, 426.
Rauflihorn *4, 686 A1.
Rauhe Alb *9, 512 C4.
Raule (Hollandsch zeevaartkunding) 6, 131.
Rauma (Finland) = Raumo; *10, 720 B3.
Rauma Loug (Noorwegen) *18, 704 B3.
- Raumo** = **Rauma**.
Rauracien (geologie) 14, 708.
Rauw *2, 512 E3.
Rauwerd; *11, 208 B2.
Rauxel *9, 576 bkrt.
Rauzan, abbé 3, 812.
Ravels; *2, 512 E2.
Ravenbosch (bij Ruurlo) 21, 72.
Ravenna; *14, 320 D2.
Ravenpennen (bij clavecimbel) 7, 589.
Ravensberg *11, 144 B3.
Ravensburg *24, 720 E1.
Ravenstein; *18, 624 D1.
Ravenswaaij *11, 512 B4; 17, 344.
Ravenswood *3, 288 H3.
Raverzijde *24, 176 B2.
Ravi *10, 224 C1.
Rawal Pindi; *10, 224 C1.
Rawaruska *20, 64 E3.
Raway, Erasmus (Waalsch toonkunstenaar) 23, 762.
Rawil Pas *4, 686 A2.
Rawlings *23, 320 E2.
Rawson *2, 808 C5; 7, 514.
Rayleigh, lord; 1, 151 268; 19, 719.
Raymakers, Henr. (Scheutist) aanv. dl i.v. Missievlag.
Raymond VI van Toulouse 1, 695.
Raymond du Puy (Johannieter-generaal) 14, 639.
Raynouard (Provençaalsch letterkundige) 10, 636.
Raz, Pointé du *6, 214 B1.
Raza *6, 160 bkrt B3.
Razgrad *19, 112 K5.
Raznava (Slowaaksche bisschopszetel) 21, 626.
Razo *1, 520 bkrt b.
Razoemowskij, Alexei 10, 118.
Re (Egypt. god); 22, 607.
Re (Italië) *16, 22.
Ré, Ile de (Frankrijk); *11, 96 C3.
Reaal (munt) 17, 318.
Reaal, Elisabeth 3, 54.
Reactantie (bij wisselstroom) 24, 291.
- Reactie** (scheikunde); (omkeerbare reactie) 19, 31; (reactiesnelheid) 19, 231; (zure reactie) 24, 700.
Reading (Engeland); *12, 464 F6.
Reading (Pennsylvania) *23, 320 K2.
Realencyclopadie der class. Altertumswissenschaft 15, 696; 19, 555; 24, 293.
Realgar (scheik.); 3, 92 95 96.
Realia, realien (onderw.) 24, 451.
Re-Atoem (Egyptische zonnegod) 20, 429.
Réaumur's porselein 19, 93.
Rebab (Arabisch muziekinstrument) 2, 635.
Rebaix; *13, 176 C2.
Rebecca; 14, 299.
Rebecq-Rognon = **Rosbeek** (a. d. Zenne).
Reben-Schwarz (verfstof) 11, 70.
Reccaffred (bisschop van Sevilla) 1, 224.
Reccared (koning van Spanje); 16, 191 319.
Rechob = **Rohob** (stad in Syrië).
Recht; *16, 704 F3.
Rechtbank (België); (huwelijkstoesstemming) 13, 745.
Rechter-commissaris; (huiszoeking) 13, 685.
Rechter Coppename *22, 320 B3.
Rechthalten *4, 686 A1.
Rechtsbijstand 20, 445.
Rechtsgeleerdheid 14, 712.
Rechtsopvatting 14, 712.
Rechtsvordering 1, 349; (burgerlijke) 6, 505.
Rechtswezen, dept. van (België) 8, 708.
Rechtvaardigheid; (sociale) 1, 43.
Rechtvaardigmaking; 11, 524 565 566.
Rechtziend prisma 2, 168.
Rechtzinnig 19, 266.
Recife (de Pernambuco); *6, 160 H3.
Reciprocum (taalk.) 23, 652 653.
Recitatief; 19, 480; 20, 267.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Reckingen *4, 686 C2.
 Recklinghauserbekken 21, 33.
 Reclame, coöperatieve, zie **Collectieve reclame**.
 Reclame (militaire rechtspraak) zie **Beklag**.
 Reclusen 15, 426.
Recogné; *16, 736 C3.
 Recogné-Plateau *4, 404 D3.
 Récollets, Mont des = **Kartuizerberg**.
Reccorde, Robert; 11, 537.
 Recuperatie-systeem (gasbereiding) 16, 688; 20, 488.
 Redange = **Redingen**.
 Redbad = **Radboud**.
 Reddie, C. 16, 88.
 Reddingsboei, -boot, -gordel 20, 462.
Reddingswezen; 15, 738.
Rede; 14, 231.
 Rededing (philos.) 11, 441.
 Redemptus a Cruce, Zl. 18, 434.
Redeneering; 2, 614.
Rederijkers; 6, 271 415; 16, 92.
Redgers; 22, 531.
 Redichem *11, 512 A4.
Redingen = Redange; *16, 735.
 Redingpandjang *3, 726 A1.
 Redintegrante (actie tot rechts-herstel) 5, 90.
Redjaf; *1, 536 bkrt a B7.
 Redjang, Soengai *5, 752 B2.
 Red Lake *3, 18 B3.
 Rednitz *9, 576 D4.
 Redon *6, 214 D2.
 Redonda *6, 160 bkrt B3.
 Redoxindicatoren (scheikunde) 19, 352.
Red River (Oklahoma) = Roode Rivier; *23, 320 G4.
 Red Rock *3, 18 E6.
 Redruth *8, 165 A2.
 Redsea *1, 536 bkrt a C4.
 Red Slate Peak *6, 670 C2.
Redu; *16, 736 B2.
Reducties van Paraguay; 7, 760.
 Redwood, James 7, 148.
 Reebeek *11, 144 B3.
 Reede (Schouwen) *24, 512 C2.
 Reede (Ooster-Schelde) *24, 512 C2.
Reeder, **Reederij**; 5, 209; 15, 20.
Reek; *18, 631 J1.
 Reekleed (folkl.) 9, 264.
Ree Lough; *12, 464 B5.
 Reep (visscherij) 23, 500.
 Reersö *8, 688 E3.
 Rees *18, 336 D3.
 Rees, H. de 20, 638.
Rees Gebergte, van; *17, 816 D2.
Reest; *9, 352 A2.
Reet; *2, 512 B4.
 Reeth, Fl. van 2, 536.
Reeuwijk; *24, 688 D2.
Reeves, William; 3, 28.
 Reeweg (folkl.) 4, 302.
 Referein (rederijkers) 20, 467 482.
 Refereynen-feest (rederijkers) 16, 92.
 Reflectie (lichtbreking) 6, 197; 22, 538.
 Reflextheorie (linguistiek) 19, 140.
 Reformatory-stelsel (gevangeniswezen) 11, 718.
 Reformisten (socialisme) 21, 679.
Refractie; (gezichtsvermogen) 11, 765.
 Refractometer (botercontrôle) 5, 804.
 Refsnäs *8, 688 D3.
 Refter 20, 476.
 Rega *9, 512 F2.
Regaliënstrijd; 14, 196.
 Regaus, Beda 13, 91.
 Regeeringsordonnantie (Ned. Ind.) 1, 786.
 Regel (van Orde of religieuze Congregatie) 15, 416 417.
 Regelatie (ijsvorming) 24, 419.
Regelend recht; 20, 438.
 Regelingsweerstand (electr.) 20, 485.
 Regels (bouw.) 23, 179.
 Regels (menstruatie) 17, 494.
 Regen *9, 512 E4.
Regen; 15, 260.
 Regenboog-agaat 1, 574.
 Regenboog-waterval 23, 448.
Regence (kunststijl); 7, 689.
 Regendaas 5, 327.
 Regenerador (Portugeesche politieke partij) 21, 170.
Regeneratie (luchtverhitting); 16, 688; 20, 487.
 Regenkleed (folkl.) 9, 264.
 Regenrijkste plaats der aarde 22, 809.
Regensburg; *9, 576 E4; (Rijksdag 1630) 8, 725.
 Regens chori (koorgebed) 20, 460.
 Regens studii (Dominicanen) 9, 213.
 Regenwater 9, 420; 24, 50.
Regenworm; 1, 393 395.
Regge; *19, 336 D3.
Reggio (Calabrië); *14, 320 E5.
 Reggio (Emilia) *14, 320 C2.
 Reggio, Baldassare da (Ital. schilder) 3, 641.
 Régiment de Marine (Nederl.) 17, 237.
Regina; *18, 608 H4.
 Reginald van Valkenburg 21, 824.
 Régis zie **Franciscus Regis**, Hl.
 Registan Woestijn *3, 686 C2.
 Regium, Collegium (Leuven) 20, 176.
 Regla *8, 327 B1.
Regnault, H.V.; (methode van dichtheidsonderzoek, natuurk.) 8, 820.
 Regnitz *9, 512 D4.
 Regressieve mutatie (erfelijkheidsleer) 23, 372.
 Régression phonétique erronée 13, 785.
 Regula Monachorum (van den Hl. Benedictus) 15, 417.
 Regularis 19, 231. Vgl. **Regulier**.
 Regulateur (uurwerk) 3, 421.
 Regulating Act (Eng. Indië) 10, 223.
Regulier; 15, 415; 19, 231.
 Rehoboth *1, 536 E7.
 Rehr *10, 224 E3.
Reichardt, J. F.; 16, 425.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Reichenau (Bohemen) *5, 578 E1.
Reichenau (Duitschland); *24, 720 E1.
 Reichenau (Graubünden) *24, 720 E3.
 Reichenbach, afstandsmeter van 1, 559.
Reichenbach (Saksen); *9, 576 E3.
Reichenbach (Silezië); *9, 576 G3; (conventie van 1790) 18, 671.
 Reichenbach (Zwitserland, in Frutigerdal) *4, 686 B1.
 Reichenbach (Zwitserland, bij Meiringen) *4, 686 C1.
 Reichenbach (Zwitserland, in Simmedal) *4, 686 A1.
Reichenberg = Liberec; *19, 112 D1.
Reichenhall; *4, 330 G4.
Reichensperger, August; 5, 755.
 Reichert-Meisl-Wollny-getal (botercontrole) 5, 804.
 Reichsdeputations-hauptschluss (gesch. Duitschland) 9, 517; 21, 421.
 Reichsmark 17, 245.
 Reichstadt *5, 578 C1.
 Reid, La = **La Reid**.
 Reid, H. 1, 142.
Reid, Thomas; 7, 750.
 Reidar Fjord *24, 426.
Reiderland; *12, 448 E3.
 Reidomp (dierk.) 20, 700.
 Reie, de (vaart bij Brugge) 6, 355; 16, 502.
Reimar de Oude; 23, 809.
Reimarus, H. S.; 8, 617.
Reims; *11, 96 F2.
 Reinach *24, 720 D2.
Reinaerde, van den Vos 1, 464 713; 14, 305. Vgl. Reinke de Vos en Renart.
 Reinald, graven van Gelre 11, 499.
 Reinbold, Hartmann 20, 509.
 Reine Land, sekte van het 14, 621.
 Reinier I Langhals v., Henegouwen 13, 166.
 Reinier van Hoei 9, 707.
 Reiniging, ritueele 20, 514.
 Reinke de Vos 9, 526. Vgl. **Reinaerde** en Renart.
 Reinosia *21, 752 D1.
Reinoud I, graaf van Gelre; 16, 449 450.
 Reinoud van Vianen 24, 186.
 Reinout van Montalbaen 5, 81.
 Reinula, Hl. 12, 757.
 Reinwardt, C. G. 6, 465.
 Reis- en verblijfpas (Nederl. recht) 23, 687.
 Reispotchèqueboekje 20, 116.
 Reiss, Philipp 22, 500.
 Reissnersche membraan (gehoororgaan) 11, 476.
Reitdiep; *12, 448 B2.
Reizen; 22, 668.
 Reju, G. C. 20, 520.
 Rek (natuurk.) 7, 670; 10, 62.
 Rekarne (landschap Zweden) 10, 357.
 Rekem (Transjordanie) 19, 668.
Rekem (Belg. Limburg) = Rekheim; *16, 480 C4.
Rekenhof; 7, 793 vlg.
Rekenkamer, algemeene; 2, 131.
 Rekere (water in Noord-Holland) 15, 181.
 Rekheim = **Rekem** (Belg. Limburg).
Rekkelijken; 9, 309.
 Rekkem (West-Vlaand.) *24, 176 C5.
Rekken; *11, 512 G3.
Rekspoede = Rexpoede; *11, 144 C2.
 Relatief (philos.) 4, 814.
 Relatief gehoor (muz.) 1, 270.
 Relatief recht 20, 485.
Relativiteitsprincipe van Galilei; 13, 752.
 Relegatie (deportatie) 8, 710.
Relegem; *6, 96 C2.
 Relief Church (Protestantisme, Schotland) 12, 477.
 Reliëf-film 10, 702.
 Reliëf-papier (behangselpapier) 4, 316.
 Religieuzen, Hl. Congregatie der 8, 28.
 Religionisten 3, 439.
 Relindis, Hl. 22, 350.
 Relizane *21, 752 G5.
 Relst *6, 96 D2.
Remaclus, Hl.; 8, 335; 16, 95.
Remagne; *16, 736 D3.
Rembang (stad en regentschap); *14, 496 G2-3.
 Remboken *7, 161 A1.
Rembrandt Harmensz. van Rijn; 18, 390.
 Remedios *17, 608 D1.
Remersdaal; *16, 704 E2.
 Remi, Philippe de 4, 185.
Remich; *4, 432 E3.
Remicourt; *16, 704 C2.
 Remiremont *10, 143 B2.
 Remkleppen (bij vliegtuig) 23, 556.
 Remmen (bij automobiel) 3, 407; (bij trein) 20, 544.
 Remouchamps, Sougné 21, 733.
 Remoudou-kaas 16, 466.
Remscheid; *9, 576 bkrt.
 Remstoelen (in haven) 9, 478.
Renaissance; (en barok) 3, 822 vlg.; (in de bouw.) 6, 54; (Bretonsche kunst) 6, 216; (Bijbel in de kunst) 6, 560; (Engelsche bouw.) 12, 486; (schilderen beeldhouwk. in Noord- en Zuid-Nederland) 18, 384-387; (neo-Renaissance) 18, 472; (tuinkunst) 22, 823.
 Renaissance, Byzantijnsche (letterk.) 6, 598.
 Renaissance, Karolingische (letterk.) 1, 726; 15, 47 339.
 Renard, Charles (1847-1905) 16, 683.
 Renart le Contrefait, Renart le Nouvel 9, 50. Vgl. **Reinaerde** en Reinke.
Renata van Ferrara; 6, 695.
 Renatus, Hl. 20, 576.
 Renazé *6, 214 E2.
Rendement, mechanisch; 14, 98.
 Renders, Em. 24, 188.
Rendeux; *16, 736 D2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Rendier 13, 256; 17, 647.
Rendier-Keten *18, 608 G4.
Rendier-Meer *18, 608 H4.
Renescur = **Ruisscheure**.
Renesse; *24, 512 C2.
Renet (werktuig hoefsmid) 4, 770.
Renfrew; *12, 512 nr 92.
Rengasdengklok *14, 496 C2.
Rengat *22, 288 E4.
Renildis, Hl. 20, 515.
Reninge; *24, 176 B4.
Reningelst; *24, 176 B5.
Renkum; *11, 512 C4.
Renlies; *13, 176 E6.
Rennenkampf, P.; 17, 304.
Renner, O. 13, 292; 18, 798.
Rennes; *11, 96 C2.
Reno (Italië) *14, 320 C2.
Reno (Vereen. Staten van Amer.) *23, 320 C3.
Reno, Monte *8, 193 B2.
Rensburg, van (Zuid-Afrikaansche voortrekker) 22, 756.
Renswoude; *23, 128 D2.
Renula, Hl. 20, 515.
Reo *18, 432 F7.
Repartimiento (gesch. Indianen) 24, 664.
Repeal; 18, 772.
Repel (stalinrichting) 12, 407.
Repelen (van vlas) 23, 541.
Répertoire alphabétique (lectuurgids) 16, 204.
Répertoire de 22 000 Romans et Pièces de Théâtre (lectuurgids) 16, 204.
Rephaïm (volk, Oude Testament) 4, 56.
Reposoir-groep (Fransche Kalk-alpen) *2, 40 B3 sub C3d.
Reppel; *16, 480 C2.
Reprobus (heiligenlegende) 7, 482.
Reps (weeftechniek) 20, 622.
Repton (Engelsch tuinarchitect) 10, 214.
Republiek Post (plaats Suriname); *22, 320 C2.
Republiek der VII Vereen. Prov.; 18, 365-366.
Requabatterij (krijgsk.) 17, 743.
Rerenggan (Javaansch tooneel) 16, 32.
Resum Novarum; 2, 677; 23, 108.
Rerum orientalium (encycliek) 13, 204.
Res *18, 608 D4.
Rèsam, Goenoeng *3, 726 B2.
Rescontredagen (beurshandel); 10, 740.
Reservaties (Ver. Staten van Amer.) 18, 624 vlg.
Reservoirgesteente 1, 167.
Residentiegerecht (in Ned. Indië) 18, 420.
Resiet (kunsthars) 3, 610.
Resista-staal 8, 506.
Resistencia *2, 808 E2; 7, 269.
Resitol (kunsthars) 3, 609.
Resjt *3, 448 B5.
Resol (kunsthars) 3, 609.
Resolution *18, 608 M3.
Resorptiecellen (dierk.) 19, 219.
Resorptie-epitheel (dierk.) 10, 283.
Responsum (liturg.) 23, 393.
Ressaix; *13, 176 D4.
Ressegem; *19, 176 C4.
Ressen 4, 526; *11, 512 D4.
Rest (organische chemie) 20, 369.
Resteigne; *18, 240 D5.
Resulteerend veld (electr.) 2 388.
Retalhuleu *17, 608 A3.
Retard (uurwerk) 3, 421.
Rethondes, wapenstilstand van (1918) 10, 345; 23, 821.
Réthymno(n) = Retimo; *3, 672 F7.
Retie; *2, 512 E2.
Retiers *6, 214 E2.
Retimo = **Réthymno(n)**.
Retinne; *16, 704 D2.
Retinula (dierk.) 10, 555.
Retourweg (wegenbouw) 15, 144.
Retraite; 23, 619.
Retranchement; *24, 512 A3.
Retributie; 6, 569.
Returner (lawntennis) 20, 435.
Retzius, A. A. 2, 445.
Reuchlin, Joann.; 3, 71; 19, 249.
Reuland, Burg; *16, 704 F4.
Réunion = Bourbon; *1, 520 bkrt h.
Réus; *21, 752 G2.
Reus, de Vechtende (sterrenbeeld Orion) 19, 253.
Reusel (riv.) *18, 624 C2.
Reusel (gemeente); *18, 631 F3.
Reuss; *24, 720 D2.
Reutigen *4, 686 B1.
Reutlingen *9, 512 C4.
Reutte *22, 650.
Reuver; *16, 448 D3.
Reuzenbloem, Sumatraansche 20, 388.
Reuzendam *12, 464 C4.
Reuzengebergte = Riesengebirge; *9, 512 F3.
Reuzenviool 19, 599.
Reval = Tallinn; *21, 48 A3.
Revelaar (zaad) 10, 245; 22, 694.
Revelaarskind = **Twenterzaad**.
Revers (van medaille) 3, 430.
Rèves; *13, 176 E3.
Revolver; 7, 716.
Revue Bénédictine 17, 187.
Revue de droit international 3, 169.
Revue des Auteurs et des Livres (Kath. lectuurtijdschrift) 16, 207.
Rewish, Erhard 4, 680.
Rexpoede = **Rekspoede**.
Rex sacrorum (Romeinsch priester) 13, 807.
Reyes *6, 160 B4.
Reykjanas; *24, 426.
Reykjavik; *10, 448 B2.
Reijmer *16, 448 C5.
Reyn, Jan de 9, 495; 11, 139.
Reynaert, Corn. 6, 160.
Reynaerts, Petrus 14, 405.
Reynoldsche getal (natuurk.) 22, 264.
Reynsdorp *22, 320 D2 nr 8.
Reys, H. de 20, 638.
Reysen, R. van 16, 801.
Rezat *9, 512 D4.
Rezé *6, 214 E2.
Rezekne = Rossitten *10, 379 D2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Rezzago *7, 771.
 Rezzonico *7, 771.
 Rezzonico, Carolus 7, 597.
 Rha *11, 512 E3.
 Rhabdoom (physiol. van het oog) 10, 555.
 Rhachis (palaeontologie) 22, 774.
 Rhamphorynchoidea (palaeontologie) 15, 717.
Rhat = Ghat; *1, 536 E2.
 Rhätikon (Noordelijke Kalkalpen) = Rätikon 2, 39; *24, 720 E2.
 Rhau, G. 5, 134.
 Rhea (Gr.-Rom. mythologie) 8, 208.
 Rhead (affiche-kunst) 1, 81.
 Rhebruggen *9, 352 A2.
Rheden; *11, 512 E3.
 Rhee *9, 352 B1.
 Rhegium 20, 493; *20, 768 E5.
Rhegius, Urbanus (humanist); 10, 520.
Rheinau; *10, 143 C2.
 Rheinberg *9, 576 bkrt.
 Rheindahlen, gevecht bij (1568) 8, 472.
Rhine; *9, 576 B2.
 Rheineck *24, 720 E2.
 Rheinfelden *24, 720 C1.
Rheingau; *9, 512 B3.
 Rheinwaldhorn *24, 720 E4.
Rhenen; *23, 128 D3.
 Rhenoi (dorp) 4, 278.
 Rhett, Lake *6, 670 B1.
Rhianus van Creta; 10, 277.
 Rhienderen *11, 512 E3.
Rhigas, Konstantin; 12, 367; 13, 290.
 Rhinkanaal *9, 512 E2.
 Rhinopharyngitis mutilans (geneesk.) 11, 336.
 Rhinophyma (geneesk.) 1, 336; 18, 500; 20, 796.
 Rhipsalis (plantk.) 20, 688.
 Rhipsime, Hl. 7, 477.
Rhisnes; *18, 240 C1.
 Rhizopodiën (biologie) 20, 271.
 Rhodanide (scheik.) 10, 665.
Rhode Island; *23, 320 L2 nr 4.
 Rhodens (dierk.) 5, 260.
Rhodes, C. J.; 7, 317.
 Rhodes (medicus) 3, 305.
Rhodesia (Noord- en Zuid-); *1, 536 F6.
Rhodope = Despoto Gebergte; *12, 384 G1; 19, 112 I6.
 Rhodophyten (plantk.) 22, 383.
Rhodos = Rhodus; *3, 672 H6.
 Rhodosfaience 10, 565.
 Rhoemel 8, 60; *17, 262 J2.
Rhön; *9, 512 C3.
 Rhondda *12, 464 E6.
Rhône; (rivier) *11, 96 F4; *24, 720 C4; (departement) *11, 64 nr 47.
Rhônegletsjer; *24, 720 D3.
 Rhoon = Roon (Zuid-Holland) *24, 688 C3.
 Rhoxane = **Roxane**.
 Rhuddlan, Statuut van (gesch. Wales) 10, 51.
 Rhuslak 14, 477.
 Rhynchota (dierk.) 11, 701; 14, 206.
 Rhyndacenus, J. L. 16, 139.
 Rhijne, Ten (medicus) 1, 360.
 Rhyoliet (geolog.) 15, 792; 16, 497.
 Riano *6, 715 B1.
 Riantec *6, 214 C2.
 Riario, Familie de 21, 568.
 Riau *3, 725 A1.
 Ribadeo *21, 752 C1.
 Ribas *21, 752 H1.
Ribben = Molengat; *24, 688 B3.
 Ribben (gewelf) 11, 737-738.
Ribble; *12, 464 bkrt 1.
Ribe; *8, 688 B3.
 Ribeauville *10, 143 C2.
 Ribeira Brava (São Nicolau) *1, 520 bkrt b.
 Ribeira Grande (São Antão) *1, 520 bkrt b.
 Ribeira Grande (São Miguel) *1, 520 bkrt a.
 Ribeira Grande (São Thiago) *1, 520 bkrt b.
 Ribeirao Preto *6, 160 F6.
 Ribeiro, Antonio 20, 106.
 Ribémont, verdrag van (880) 16, 554.
 Ribémont-Dessaigues, Georges 10, 595.
 Riberalta *6, 160 B4.
 R.I.C. (Internat. Spoorwegreglement) 23, 781.
 Ricanaca *22, 320 D2.
Ricardo, David; 20, 263 326.
 Ricci, Catharina 2, 345.
Ricci, L. (generaal der Jezuïeten); 16, 175.
Ricci, M. (missionaris China); 22, 622.
Richard I Leeuwenhart, koning van Engeland; 14, 431.
Richard II, koning van Engeland; 19, 801.
 Richard van Fournival 4, 784.
 Richard, abt van S. Vannes 4, 555.
Richard van St. Victor; (absolutie bij de biecht) 5, 141.
 Richard, barograaf van 4, 12.
 Richard, Jean 7, 336.
Richardson, S.; 20, 730.
Richelieu, kardinaal; 1, 625; 16, 307.
Richelle; *16, 704 D2.
Richilde (van Henegouwen); 5, 823.
 Richinen *4, 686 C2.
 Richk-bodem (geol.) 8, 467.
 Richmond (Australië) *3, 288 G3.
Richmond (Engeland); *12, 464 bkrt 3.
 Richmond (Indiana) *14, 39.
Richmond (Virginia); *23, 320 K3.
 Richter, Hans 10, 704.
Richtofen, Ferdinand von; 1, 188.
Richtofengebergte; *7, 384 B3.
 Richtofentop (Fridtjof-Nansen-land) 11, 145.
Richtlijn (wisk.); 5, 608.
 Richtvlak (wisk.) 5, 608.
Rieimer; 1, 654.
 Ricketts (bibliophiel) 5, 480.
 Ricknell, Mary 8, 57.
 Rictiovarus (officier in het Rom. leger) 22, 613.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Riddarholm (eil.) 22, 193.
Ridderkerk; *24, 688 D3.
 Ridders van het H. Lijden, Orde der 13, 759.
 Ridderschap (van Holland) 13, 445; (krijgsmansstand) 16, 254.
 Ridderslag 20, 632.
Riding; *12, 464 E4.
 Rids (insecten-verdelgingsmiddel) 8, 740.
Riebeck, Jan van; 14, 725.
 Ried (bij Brieg) *4, 686 C2.
 Ried (Lötsch-dal) *4, 686 B2.
 Ried (Simme-dal) *4, 686 A1.
Ried (Friesland); *11, 208 B2.
 Rieger, Urbanus 20, 607.
Riel; *18, 631 F2 nr 83.
 Riel, P. M. van (geb. 1878) 9, 40; 21, 661.
 Rielcy *19, 112 K3.
Riemann, G.; 18, 552 vlg.
Riemenschneider, T.; 8, 358.
 Riempst = **Riemst**.
 Riemsag, peilen op 19 582.
Riemst = Riempst; *16 480 C5.
Riemtaal (oorlogsbelasting) aanv. dl i.v. Kogge.
Rienne; *18 240 C6.
 Rienza *22, 650.
 Riesener, J. H. 14, 227.
 Riesenerferner-groep (Oost-Alpen) *2, 40 E2 sub E3 g.
 Riesengebirge = **Reuzengebergte**.
 Rieser, G. 14, 607.
Riet; 22, 270.
 Rietfontein *1, 536 F7.
Riethoven; *18, 631 H3.
 Rieti *14, 320 D3.
 Rietmusch 20, 640.
Rietveld; *24, 688 E2.
 Rietvink 20, 640.
Rièzes; *13, 176 bkrt.
 Rif (gebergte) 1, 519; 3, 272; 17, 260; *17, 260 D3.
Rif (zeilvaart); 20, 598.
 Riffenmatt *4, 686 A1.
 Riffler *24, 720 F2.
 Rifsnes *24, 426.
Riga; (stad en golf) *21, 48 A3.
 Rigaih *3, 251 A2.
 Righetti, Carlo 3, 88.
 Righi, molasse van (geologie) 17, 799.
Rigi; *24, 720 D2.
 Rigor nundinarum (jaarmarkt-recht) 14, 391.
 Rihab *19, 384 E4.
 Rikanau (rivier) 8, 221.
 Rikli, Arnold (1823-1906) 16, 415.
Riksingen; *16, 480 B5.
Rikwa-meer = Roekwa-meer; *1, 520 G5.
Rila Planina = Rilo Dag; *19, 112 H5.
Rillaar; *6, 96 E2.
Rilland; *24, 512 D3.
 Rilo Dag = **Rila Planina**.
Rimini; *14, 320 D2.
 Rimini, Francesca da 17, 96.
 Rimnik *19, 112 I4.
 Rimnik Sarat *19, 112 K4.
Rim-Sin; 16, 136.
Rimskij Korsakow, N. A.; 10, 785.
 Rinaldo van Taranto 6, 250.
 Rinascimento (Ital. cultuurgesch.) 14, 361; 20, 547.
 Rincón (Aruba) *3, 122 C3.
Rincón (Bonaire); *5, 646.
 Rinderhorn *4, 686 B2.
 Rinderwald *4, 686 B1.
Rindja; *22, 637.
 Ring (pessarium) 19, 657.
 Ringelgans 20, 810.
 Ringelooren (ceramiek) 7, 243.
 Ringgenburg *4, 686 B1.
Ringkøbing; (stad en fjord) *8, 688 B2.
 Ringness Eiland *18, 608 H2.
 Ringslang 7, 716; 24, 45.
 Ringsted *8, 688 E3.
 Ringvaart *18, 672 A4.
 Ringvatsö *18, 704 D1.
 Rink *11, 144 B3.
 Rinkel, dr. 19, 311.
Rinnegom; *18, 672 A3.
Rinsumageest; *11, 208 C1.
 Rio, Lodewijk del 20, 349.
 Riobamba *24, 656 B3.
 Rio Branco (rivier in Bolivia) *6, 160 C5.
 Rio Branco (stad in Brazilië) *6, 160 B3; (rivier in Brazilië) *6, 160 C1.
 Rio Canario *8, 363.
 Rio Cuarto *2, 808 D3.
Rio de Janeiro; (stad) *6, 160 G6; 6, 170; (omgeving) *6, 160 bkrt.
 Rio de la Plata (aestuarium) 19, 808.
Rio de Oro; (kolonie en baai) *1, 536 B2.
 Rio di Noto (rivier) 3, 148.
Rioe-Kioe-Eilanden; *14, 464 B5.
 Rio-elemihars 10, 101.
 Rio Falconare (rivier) 3, 148.
 Rio Grande (Bolivia) *6, 160 C5.
Rio Grande (Brazilië); *6, 160 E5.
 Rio Grande (Nicaragua) *17, 608 C3.
Rio Grande (Port. Guinea); *1, 520 B3.
 Rio Grande, rug (Atlantische drempel) 3, 260 262.
 Rio Grande de Belmonte (rivier in Brazilië) 14, 522.
 Rio Grande del Norte (rivier in New Mexico) 7, 372; *23, 320 E4.
Rio Grande do Norte (staat in Brazilië); *6, 160 H3.
 Rio Grande de Santiago (rivier in Mexico) 14, 681; *18, 608 H7.
Rio Grande do Sul (staat in Brazilië); *6, 160 E8.
 Riohacha *24, 656 B1.
Rioja, La (Argentinië); *2, 808 C2.
Rioja, La (Spanje) = La Bureba Rioja; *21, 752 E1.
 Riojoenko = **Port Arthur** (Japan).
Riom; *11, 96 E4.
 Rio Muni (kolonie) 12, 538.
Rion; *21, 48 E6.
Rio Negro (Argentinië); (district) *2, 808 C5; (rivier) *2, 808 D5.
Rio Negro (Brazilië); *6, 160 C2.
Rio Negro (Uruguay); *2, 808 E3.
 Rio Preto *6, 160 F6.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Rio Tinto** (riv.); *21, 752 C4.
Rio Tinto, Minas de (stad); *21, 752 C4.
Riouw-Archipel; *22, 288 F3.
 Ripidion (liturgische waaier) 23, 758.
 Ripolanus, Antonius 2, 509.
 Ripoll *21, 752 H1.
Ripon; 2, 355.
 Rips (weefsel) 20, 622.
Rips, De; *18, 631 J2 nr 108.
 Riquet (kanaalontwerper) 6, 748.
 Riquetti de Mirabeau, Marie Antoinette de 12, 569.
Riquier, St.; 2, 364.
 Risjiri *14, 464 E1.
 Rispe Berg *5, 748.
 Risquonstout *24, 176 C5.
 Rissik, Johannes 14, 639.
 Rister (onderdeel van ploeg) 19, 823.
 Ritabel *17, 816 C3.
Ritencongregatie; 21, 22.
 Ritigala Rock *7, 265 B2.
 Ritiri (kloosters van strengste afzondering) 5, 657.
Ritnaalden; 15, 436.
Ritschl, Fr.; 8, 172.
 Ritter, Johann Wilhelm (1776-1810) 1, 299.
 Ritter, Karl 1, 148 187.
Ritthem; *24, 512 B3.
Riva; *14, 320 C2.
 Rivadavia (Noord-Argentinië) *24, 656 C5.
 Rivadavia (Zuid-Argentinië) *2, 808 C6; 7, 514.
Rivail, L. H. D. (aanv. dl).
 Rivas *17, 608 B3.
 River-oak (plantk.) 7, 114.
 Riverside Press (boekdrukkunst) 5, 482.
 Rivier, antecedente en epigenetische 8, 481.
Riviera, Fransche; *14, 320 A3.
Riviera di Levante; *14, 320 B2.
Riviera di Ponente; *14, 320 A3.
Rivière; *18, 240 C8.
 Rivoliverones *11, 348.
 Rivoltella *11, 348.
 Rivo Ponale *11, 348.
 Riwa *3, 672 bkrt a.
Rixensart; *6, 96 D4.
 Rixhöft *9, 512 H1.
 Rize *3, 35 E2.
 Rizzanese *8, 193 A3.
Rjazan; *21, 48 D4.
 Rjazsk *10, 448 I3.
 Rjeka *1, 666 B1.
R. K. O. D. V. (organisten en dirigentenver.) aanv. dl.
 R. M. M. (Religieuzen Missionarissen van Marianhill) aanv. dl i.v. Marianhill.
 Roadster (automobil) 3, 408.
Roanne; *11, 96 F3.
 Roapoke *1, 649 D3.
 Roatan *17, 608 B2.
 Robaais = **Roobeek** (Fr. Vlaanderen) = Roubaix.
 Roba el Chali *3, 480 B7.
 Robberecht, Joris 10, 771.
Robechies; *13, 176 bkrt.
Robelmont; *16, 736 D4.
 Robert II (hertog van Artois) 3, 116; 12, 544.
 Robert II (Stuart) van Schotland 21, 359.
 Robert de Dappere (graaf van Tours) 11, 43.
Robert I de Fries (graaf van Vlaanderen); 8, 831.
Robert II van Jeruzalem (graaf van Vlaanderen); 7, 600.
 Robert van Bethune zie **Robert III** (graaf van Vlaanderen).
 Robert van Genève 7, 597.
Robert Guiscard; 18, 259.
 Robert II van Gwijne 10, 544.
Robert van Molesme; 1, 677.
 Robert van Orlent 10, 778.
 Robert, Claude 11, 305.
 Robertis, G. de 16, 178.
Roberts, F. S.; 7, 799.
 Roberts, John (1575-1610) 9, 343.
 Robertson, Suze 5, 251.
 Roberttornow, Walter 11, 723.
Robertville; *16, 704 F3.
Roberval, G. Persone de; 24, 73.
 Robeson Kanaal *18, 608 M1.
Robespierre, M. M. J.; 22, 822.
 Robigalia (vruchtbaarheidsrite) 5, 58.
Robinia; 1, 281.
 Robinson, Lennox 1, 217.
 Robinson-Crusoe-eiland 7, 375.
Roboam; 14, 529.
 Robson Peak *18, 608 G4.
 Robusti, Jacopo 22, 646.
 Robijn, Kaapsche 2, 27.
Robjnglas; 15, 761.
 Robijnspinel 9, 702.
 Roca, graaf de la 7, 216.
 Roca, J. A. 2, 810.
 Roca, Kaap de *21, 752 B3.
 Roca, la *7, 126 C2.
 Rocca di Papa *6, 715 B2.
 Roc d'Enfer *24, 720 B4.
 Rocha *2, 808 F3.
 Rocha, Diego de 7, 52.
Rochdale; *12, 464 bkrt 1.
 Rochdale Equitable Pioneers, the 8, 117; 12, 458.
 Roché, Antonio de la 24, 685.
 Roche, la *6, 214 B1.
Rochefort (Frankrijk); *11, 96 C4.
Rochefort (Namen); *18, 240 D4.
 Rochefort-en-Terre *6, 214 D2.
Rochehaut; *16, 736 B3.
Rochelle, La; *11, 96 C3.
Rocherath; *16, 704 G3.
Rochester (Engeland); *12, 464 bkrt 3.
Rochester (Ver. Staten v. Amer.); *23, 320 K2.
 Rochetta *11, 348.
 Rock (rivier) *14, 39.
 Rock, Fort *3, 18 C3.
Rockall (Bank); *10, 432 C3.
 Rockefeller(stichting) 22, 282.
 Rocket, the (locomotief) 16, 546 547; 22, 150.
Rockford; *23, 320 I2.
 Rockhampton *3, 288 I3; 20, 332.
 Rock Island *14, 39.
 Rockport *23, 320 G5.
 Rock Springs *23, 320 E2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Rocky Mountains *18, 608 G4;
18, 622; 23, 312.
- Rocleng-sur-Geer = **Rukkelingen**
(op-den-Jeker).
- Rococo**; (bouwkunst) 3, 824; 6, 55;
(tuinkunst) 22, 824.
- Rocourt**; *16, 704 D2.
- Rocroi (hoogten van) 4, 409;
(overwinning bij) 7, 822.
- Rodakowski, H. 20, 47.
- Rodaun *24, 79.
- Rodbertus-Jagetzow**, J. K. v.; 16,
814.
- Rødby (stad en fjord) *8, 688 E4.
- Rödning *8, 688 C3.
- Rode (hoofdplaats van de gouw
Taxandrie) 21, 127.
- Rode (heerlijkheid) 13, 264.
- Rode (hoofdmeierij) 21, 112.
- Rode, Monte *16, 22.
- Rodeio *6, 160 bkrt A2.
- Roden**; *9, 352 A1.
- Rodenburg (plaats) 1, 156.
- Rodez *11, 96 E4.
- Roding *12, 464 bkrt 3.
- Rodiny *16, 735.
- Rodney (admiraal) 6, 80.
- Rodoni, Kaap *1, 666 B2.
- Rodosto *3, 672 G4.
- Rodrigues, Olinde 4, 167; 10, 204.
- Rodriguez, Alph. (martelaar) 12,
141.
- Rodriguez, Simon 14, 30.
- Rødvig *8, 688 F3.
- Rodzianko (voorzitter van de
Doema in 1917) 9, 179.
- Roead (eiland) 2, 648.
- Roeaha *1, 520 G5.
- Roeanda**; *15, 512 G3.
- Roeanda-Oeroendi** (grondbezit); 12,
415.
- Roeaza (plaats) 21, 78.
- Roebroek** (Rubroek), Willem v.;
7, 401.
- Roebuck, loodenkamer van (zwa-
velzuurbereiding) 16, 614.
- Roebuck Baai *3, 288 C2.
- Roedaki (Perzische dichter) 19,
652.
- Roede (penis) 11, 698.
- Roedenbundel (fascies) 10, 402 604.
- Roeden-pluche 19, 827.
- Roed-i-Masjkil *3, 686 B4.
- Roefidsji** = Roefiji; *1, 520 G5.
- Roefisque**; *1, 536 B3.
- Roebeweging (dierk.) 5, 67.
- Roebroet, Roeien zie **Roeisport**.
- Roestaartslang 24, 519.
- Roievoetigen 20, 688.
- Roekel *11, 512 C3.
- Roeki (rivier in Belg. Kongo) 1,
522; *15, 512 D3.
- Roekwa-meer = **Rikwa-meer**.
- Roeland (slied)**; 3, 639; 19, 18.
- Roelandt, Lod. 2, 537.
- Roelofarendsveen**; *24, 688 D2.
- Roelofs**, W. (aanv. dl).
- Roelofs**, Ch. F. (aanv. dl).
- Roem (rijk) 6, 608; 17, 166.
- Roemahkai *2, 122 C1.
- Roembia *7, 160 B2.
- Roemboekgam *7, 265 C4.
- Roemidah, El (plaats) 13, 16.
- Roemenië** = România; *19, 112
H4; (anti-semietisme) 2, 488.
- Roemerswaal (stad) 20, 509.
- Roempoe, Goenoeng *5, 752 A2.
- Roemyten (Mongolenstam) 7, 395.
- Roen** = Run; (plaats en eiland) *3
710.
- Roendeng *22, 288 B2.
- Roengan, Soengai *5, 752 B3.
- Roengwe *1, 520 G5.
- Roensoro (hooggebergte) =
Roewenzori.
- Roepat**, Poeloe; *22, 288 D2.
- Roepen (koninkrijk) 3, 40.
- Roer**; *9, 512 B3.
- Roer, Dép. de la *18, 367.
- Roer (ziekte) 6, 574; 9, 631.
- Roerganger 22, 291.
- Roerhek (kaas-makerij) 12, 767.
- Roering (bij ankers) 2, 385.
- Roerkruid (plantk.) 9, 430.
- Roermond**; (stad) *16, 60; 16, 448
C4; (bisdom) 16, 460.
- Roesa, Poelau (bij Billiton) *5,
184.
- Roesa Radja (eiland bij Flores)
19, 410.
- Roesbrugge-Haringe**; 24, 176 A4.
- Roeselare**; *24, 176 C4.
- Roeselare, Kanaal van *24, 176 D4.
- Roesig** = Rachecourt; *16, 736
D4.
- Roesleria (plantk.) 1, 195.
- Roesselare, Van (priester-dichter)
20, 826.
- Roessingh, dr. K. H. 17, 759.
- Roestsjoek** = Russé = Rusčuk;
*19, 112 I5.
- Roestvrij staal**; 7, 508.
- Roet, Philippa de 7, 331.
- Roethenië = Karpatische Oekraïne
= Podkarpatsky'rus = **Karpato-
Rusland**.
- Roethodje (plantk.) 19, 830.
- Roetsjoeroe *15, 512 G3.
- Roelux**; *13, 176 D3.
- Roewat-lakon (Javaansche letterk.)
16, 32.
- Roewe *15, 512 F5.
- Roewenzori** = Roensoro; *15,
512 G2.
- Roewiz *15, 512 G3.
- Rofangroep (Noordelijke Kalk-
alpen) *2, 40 D2 sub G3c.
- Rogemont, Aimé de 6, 16.
- Roger, Pierre 7, 596.
- Roger I** (koning van Napels); 18,
259.
- Rogierus, A. 20, 708.
- Rogers, Bruce 5, 482; 14, 522.
- Rogers, James Edwin Thorold
(1823-1890) 13, 382.
- Rogge**; 8, 178; 12, 210 vlg.
- Rogge**, H. C. (aanv. dl).
- Roggel**; 16, 448 C3.
- Roggenplaat *24, 512 C2.
- Roggeveen**, Jacob; 6, 12.
- Roggeveld Berg *1, 520 E8.
- Rogier**, Charles; 6, 93.
- Rognée**; 2, 766; *18, 240 A3.
- Rogodjampi *14, 496 J4.
- Rohan *6, 214 D1.
- Rohan (Japansch letterkundige)
14, 467.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

Rohel *11, 208 C3.
 Rohl *1, 536 bkrt a A6.
Rohlf, Gerh.; 3, 139.
 Rohmoiva *10, 720 C2.
Roisin; *13, 176 B5.
 Roja Aguado, Lago *6, 160 B4.
 Rojaal (kers) 15, 228.
Rok van Trier, Hl.; 19, 237.
 Roka, Tokoetomi (Japansh schrijver) 14, 467.
Rokan; *22, 288 D3.
Rokitno-Moerassen; *20, 64 G2.
 Rokitzan *5, 578 B2.
 Rokkanje *24, 688 B3.
 Rokkapiek (vulkaan op Flores) 14, 153.
 Rokko, Kaap *14, 464 D3.
 Rokoego *14, 464 bkrt Tokio.
Roksem; *24, 176 C2.
Roland Holst, R. N.; 5, 480; 21, 82.
 Rolandsbres *21, 752 F1.
 Rolandswerth (klooster) 18, 616.
 Rolbaan (transportinrichting) 22, 745.
Rolde; *9, 352 B2.
 Rolderdingspel 9, 99.
Rolduc; *16, 448 D5.
 Rolffs, E. 9, 28.
Rolgewricht; 11, 750.
 Rolgordijn 20, 826.
 Rolkranen 9, 352.
 Rollager 9, 349; 16, 14.
 Rolle *24, 720 B4.
Rollegem; *24, 176 D5.
Rollegem-Kapelle; *24, 176 C5.
 Rollen (van vliegtuig) 8, 105.
 Rollensluis (begrafenisgebruik) 4, 302.
 Rollhausen *9, 576 bkrt.
 Rollier, Emmanuel 5, 550.
 Rollo (aanvoerder der Noormannen) 15, 51; 18, 657 688.
Roloux; *16, 704 C2.
 Rolpissebed 19, 774.
 Rolroeren (van vliegtuig) 23, 556.
 Roltrappen (transportinrichting) 22, 746.
Roly; *18, 240 B4.

Roma (Australië) *3, 288 H4.
 Roma (Italië) = **Rome**.
Roma (Nederlandsch-Indië); *17, 816 B3.
Romaansche kunst; (bouwkunst) 6, 53; (Bretonsche) 6, 216; (neo-Romaansche) 18, 472.
 Romadurkaas 16, 466.
 Romain, Louis le 10, 784; 13, 614.
 Romainville *11, 96 bkrt Parijs.
 Roman *19, 112 K3.
 Roman, J. (Nederl. bouwmeester) 8, 766.
 Roman, J. H. (Zweedsch musicus) 24, 757.
 Romana, La *12, 639.
 Romanche (dialect) 24, 775.
 Romanche-diepte = **Romaucheketel**; *1, 520 B5.
 România = **Roemenië**.
 Roman Kosj *21, 48 C6; 21, 51.
 Romano-Fransche liturgieën 9, 213.
 Romanos (Byzantijsch keizer) 24, 612.
 Romanos IV Diogenes (Byzantijsch keizer) 17, 166.
Romanow, W. K. (aanv. dl).
 Romanowskoje *1, 221 B1.
 Romans à lire et Romans à proscrire (lectuurgids) 16, 205.
 Romanshorn *24, 720 E1.
Romantiek; (bouwkunst) 12, 486; (neo-Romantiek) 18, 469.
 Romanus (Byzant. keizers) zie Romanos.
 Romanus (Italiaansch monnik) 4, 547.
Romanus de Melode (of de Zanger), Hl.; 4, 73; 6, 599.
 Romarich (kluizenaar) 3, 77.
 Romberg, J. 13, 611.
 Romboldus, Hl. 21, 43.
 Rombout, Hl. 4, 102; 21, 43.
Rome; *14, 320 D4; (plattegrond) *20, 732; (wallen) 17, 654; (zeven heuvelen) 24, 566; (zeven kerken) 24, 566; (akte van 1928) 3, 383; (accorden van 1934) 9, 197.

Rome (Georgië) *1, 649 D2.
 Rome (New York) *18, 518.
Romedenne; *18, 240 B4.
 Rō Meer *8, 688 G2.
 Romeinsche Muur *12, 464 E4.
Romeinsche rijk; (bevolking) 5, 19; (gesch.) 14, 340; (kunst) zie ook **Ceramik** en **Pompeji**.
 Romeinsche Unie 23, 130.
Romerée; *18, 240 B4.
Romershoven; *16, 480 B5.
 Romien, Auguste 20, 776.
 Rommelpot (volkskunde) 7, 47; 10, 792.
Romny; *21, 48 C4.
Römö; *8, 688 B3.
 Romoon *7, 161 A1.
 Rompot (volkskunde) 7, 47; 10, 792.
 Rompparlement, Het (gesch. Engeland) 8, 303.
Rompstand; 7, 383; 21, 72.
 Romsdals *18, 704 A3.
Romsée; *16, 704 D2.
 Romulus imperator (dierenfabel) 9, 47; 10, 360.
 Romulus Neveleti, Nilantii (dierenfabel) 10, 360.
 Roncador, Sierra do *24, 656 D4.
Roncevalles; *21, 752 F1.
Roncevalles, pas van; *11, 96 C5.
 Roncevaux, Roman de 7, 296.
 Ronco *16, 22.
 Roneq = **Ronk**.
 Ronda *21, 752 D4.
Rond den Heerd; 11, 760.
 Rondeau, Thérèse 3, 813.
 Ronde Klip *8, 363.
 Rondenbosch (bij St. Gerlach) 6, 515.
 Rondkoppen = **Roundheads** = **Ironsides**.
 Rondo (muz.) 20, 482 766.
 Ronger, Florimond (Fr. componist) 13, 270.
 Rongkob *14, 496 F4.
Rongy; *13, 176 A3.
Ronk = Roneq; *11, 144 E3.
Rönne; *8, 688 bkrt F4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Ronquières**; *13, 176 D3.
Ronsdorf *9, 576 bkrt.
Ronsdorfer Zionisten 10, 123.
Ronse; 19, 170; *19, 176 B5.
Ronselarij van vrouw (Belg. recht) 21, 735.
Ronsele; *19, 176 B2.
Ronslé, mgr. Van 8, 134.
Röntgen, G. M.; 4, 123.
Röntgen, Julius; 16, 108.
Röntgenstralen; 2, 461; 7, 794; 15, 266.
Roobeek (Pas-de-Calais) stad en rivier *11, 144 C3.
Roobeek (Fr. Vlaanderen) = **Roubaix** = **Robaais**; *11, 144 E3.
Rooborst; *19, 176 C5.
Rood (liturg.); 24, 736.
Roo-de beek *16, 448 C4.
Roo-de Bekken (China) *7, 384 D5; 7, 385.
Roodeberg = **Mont Rouge**; *24, 176 B5.
Roode-figurenstijl (Grieksche vazen) 23, 160.
Roodehaan (gem. Noorddijk) *12, 448 C3.
Roodehaan (gem. Leens) *12, 448 B2.
Roodekoolzwam 10, 814.
Roode meer (runderziekte) 22, 11.
Roode Rivier (Oklahoma) = **Red River**.
Roode Rivier (N. Dakota) *23, 320 G1.
Roode Rose (rederijderskamer) 16, 467.
Roodeschool; *12, 448 D2.
Roode Star (aardappel) 1, 127; 8, 76.
Roode Toren-pas; *19, 112 I4.
Roode Zand *8, 688 E4.
Roode Zee; *1, 520 G2; (kleur) 19, 271.
Roodhalsgans 24, 495.
Roodoorgrond; 12, 437.
Roodte (meekrap) 17, 394.
Roodwieren; 24, 495.
Rood-ijzersteen 12, 620.
Roodzinkerts 24, 601.
Roof; 9, 9.
Roofdieren; 23, 396.
Roofmier, bloedroode 10, 828.
Rooktopaas 4, 632.
Roome, Jan van 6, 16.
Roompot *24, 512 B2.
Roomsch-Catholijke Bibliotheek (periodiek) 6, 283.
Roomsch Katholieke Volkspartij 20, 783.
Roomsch Katholieke Vredesbond 23, 684.
Roon (Nederlandsch-Indië); *17, 816 C2.
Roon (Zuid-Holland) = **Rhoon**.
Roordahuizum; *11, 208 C2.
Roos; (rozenteelt) 12, 283; (roos van Jericho) 18, 783.
Roos (geneesk.); 19, 778.
Roos (van kompas) 15, 508; 24, 264.
Roosbeek (a. d. Zenne) = **Rebecq-Rognon**; *6, 96 B4.
Roosbeek (bij Tienen); *6, 96 E3.
Roosendaal; *18, 624 A1.
Roosevelt rivier *6, 160 C3.
Roosmalen, mgr. Theodorus A. L. M. van 22, 341.
Roosterbeek *16, 480 B4.
Roosteren; *16, 448 C4.
Roosterspoel (radiotechniek) 14, 145.
Roost-Krenwik = **Rosoux-Crenwick**; *16, 704 B2.
Root, F. G. 23, 331.
Roothaan, Catharina 9, 217.
Roothaan, J. Ph.; 11, 461.
Roovere, Anthonis de; 18, 729; 21, 642.
Roovers, Hiëronyma 9, 217.
Rooversynode (van 449) 10, 260.
Roozebeke; *19, 176 C5.
Roper *3, 288 E1.
Ropi *10, 720 B2.
Rops, Felicien; 6, 10.
Ropstwenkij (Russ. admiraal) 9, 183.
Roque, Pointe la *14, 802.
Roquefeuil, R. de 3, 184.
Roquefort *11, 96 E5.
Roquelaere, Joannes Armandus de 1, 205.
Roquetas *7, 126 A3.
Roqueto (eiland) 1, 287.
Röraas = **Röros**.
Roraima *24, 656 C2.
Rorate coeli desuper (advents-responsorium) aanv. dl.
Röros = **Röraas**; *18, 704 B3.
Rorschach; *24, 720 E2.
Rosa, Monte = **Monte Rosa**.
Rosario; *2, 808 D3.
Rosart, Jean François 10, 240.
Rosas, Bocht van *7, 126 D1.
Roschach, Henricus Phoeniceus van (pseudoniem) 10, 520.
Roscoät, Zoë Rolland du 24, 706.
Roscoff *11, 96 B2.
Roscommon *12, 512 nr 125.
Rose (Dalton-stelsel) 8, 494.
Roseau = **Charlottetown** 9, 210.
Rose Belle *1, 520 bkrt h.
Rosée; *18, 240 B4.
Roseg, Piz 4, 690.
Roseires *1, 536 bkrt a B5.
Roselies; *13, 176 F4.
Rosenberg *5, 578 C3.
Rosenberg, Alfred; 23, 600; aanv. dl i. v. Totaliteitsgedachte.
Rosenberg (Russisch tooneel-decorateur) 3, 621.
Rosendaal *11, 144 B1.
Rosenfeld, Ignaz Franz (pseudoniem) 7, 101.
Rosenfeld, Leo (Russisch staatsman) 14, 781.
Rosenheim; *4, 330 G4.
Rosette = **Er Rasjid**; *1, 536 bkrt b B1; (Grieksche naam) 5, 608; (steen van) 8, 672.
Rosetti, Franz Anton (componist) 20, 807.
Roseveltplek *22, 320 C4.
Roshaar (paardenhaar) 19, 362.
Rosier = **Faassen**, P. J.
Rosières; *6, 96 D4.
Roskilde; *8, 688 F3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Roskilde Fjord *8, 688 E3.
 Roskot (bij hoeve) 13, 410.
Roslawl; *21, 48 C4.
Rosmalen; *18, 631 H1.
Rosmeer; *16, 480 C5.
Rosmini-Serbati, Antonio; 9, 746; 17, 167.
 Rosne (riv.) *11, 96 bkrt Parijs.
 Rosny *11, 96 bkrt Parijs.
 Rosoux-Crenwick = **Roost-Krenwik**.
 Rospigliosi, Julius 7, 597.
Rosport; *16, 735.
 Ross (stad) *12, 464 B5.
 Ross, Mount 4, 610.
Ross, James Clarke; 24, 685 686.
 Ross, sir John 5, 716.
 Ross and Cromarty *12, 512 nr 84.
 Rossbreite (Atlantische Oceaan) 3, 267.
 Ross Dependentie *1, 189 Zuidpool.
 Rossello, Maria Guiseppa 3, 813.
 Rossem *6, 96 C2.
Rossetti, D. G.; 6, 419.
 Rossi, Francesco de' 21, 186.
 Rossi Ord. Carm., J. B. de 14, 592; 22, 522.
 Rossi, Julius Caesar 16, 168.
Rossi, Luigi; 11, 581.
Rossi, Pellegrino L. E., graaf; 19, 781.
 Rossi-Forel, schaal van (seismologie) 1, 141.
Rossignol; *16, 736 C4.
 Ros(s)itten (Letland) = Rezekne *10, 379 D2.
Rossitten (Duitschland) aanv. dl.
 Rossitz *5, 578 D1.
Rosslare Harbour; *12, 464 C5.
 Rosso, Giov. 9, 26.
Rossum (Gelderland); *11, 512 B4.
 Rossum (Overijssel) *19, 336 E3.
 Rossum, Corn. J. van 14, 536.
 Rossija = **Rusland**.
 Ross IJsplateau *1, 189 Zuidpool.
Ross Zee; *1, 189 Zuidpool; 6, 585.
 Röst *18, 704 C2.
Rostock; *9, 576 E1.
- Rostopchin (Russisch generaal) 21, 430.
Rostow; *21, 48 D5.
Rostrum (2°); 4, 401.
 Rost van Tonningen, generaal 3, 664.
 Rös Vand *18, 704 C2.
Roswinkel; *9, 352 C2.
Röt; 5, 687.
 Rota *6, 715 A1.
 Rotan, Poelau *5, 184.
 Rotatieas (aardas), rotatiepool 1, 131.
 Rotatorische aardbevingen 1, 142.
 Rote Fahne (Communistischekrant) 7, 766.
Rotem; *16, 480 C3.
 Röth, Martinus 4, 680; 6, 191.
Rothaargebergte; *9, 512 C3.
Rothem; *16, 448 B5.
Rotherham; *12, 464 F5.
Rotheux-Rimière; *16, 704 C2.
 Röthgroep (Oost-Alpen) *2, 40 E2 sub E3 i.
 Rothorn (Emmen-Alpen) *4, 686 B1.
 Rothorn (Penninische Alpen) *24, 720 C4.
 Roth Stock *4, 686 B2.
 Roti (eiland en straat) *18, 432 F8; 3, 484.
 Rötihorn *4, 686 C1.
 Rotlauhorn *4, 686 B2.
 Rotmann, B. 20, 812.
 Rotondo, Monte (bij Comomeer) *7, 771.
 Rotondo, Monte (Corsica) *11, 96 bkrt.
Rotselaar; *6, 96 D2.
 Rotsgebergte *18, 608 G4.
 Rotsteekeningen, rotsschilderingen 3, 126; 12, 438.
 Rotstempels 3, 555; 8, 784; 13, 439; 14, 113.
 Rotstergaast *11, 208 C3.
 Rotsterhaule *11, 208 C3.
 Rott *4, 330 G3.
 Rotta, rotte (muziekinstrument) 20, 808.
- Rotte**; *24, 688 D3.
Rottenburg; *4, 330 C3.
 Rottenmanner Tauern (Oost-Alpen) *2, 40 F2 sub E4d.
Rotterdam; *24, 688 C3; (plattegrond) *20, 818; (havens) *20, 819; (gesch.) 13, 171; (tunnel) 23, 15.
 Rotterdamsche Bankvereniging 3, 738.
Rotterdamsche Lloyd; 18, 416.
Rottevalle; *11, 208 D2.
 Rotti (eil.) 20, 809.
 Rottineesch 20, 813.
 Rottmayer, Joh. Michael 6, 209; 19, 150.
Rottum (Friesland); *11, 208 C3.
Rottum (Groningen); *12, 448 C2.
 Rottumeroog *12, 448 C1.
 Rottumer Plaat *12, 448 B1.
 Rottweil *4, 330 C3.
 Rotulus (boekrol) 7, 494.
 Röt-zout 5, 687.
Rouaan = Rouen; *11, 96 D2.
 Roubaix = **Roobeek** (Fr. Vlaanderen) = Robaais.
 Rouchi (dialect) 23, 795.
 Rouen = **Rouaan**.
Rouffaer, G. P.; 4, 128.
 Rouffaer Rivier 7, 218; *17, 816 D2.
 Rougemont *4, 686 A2.
 Roundheads = Rondkoppen = **Ironsides**.
Rousseau, J. J.; 8, 617; 11, 110; 16, 542; 17, 326; 20, 730.
Roussillon; *11, 96 E5.
 Routelichten (luchtvaart) 16, 691.
 Rouveen *19, 336 B2.
 Rouveroy *13, 176 D5.
Rouvieux; *16, 704 D3.
 Rouwersberg (Gelderland) 20, 607.
 Rouwgeld 3, 86.
 Rouwkwik (vogel) 15, 798.
 Rouwpeperkoek (volkskunde) 9, 256.
Roux; *13, 176 E4.
 Roux, Kaap *17, 262 K2.
 Roux, Le = **Le Roux**.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Roux, W. 24, 651.
Roux-Miroir; *6, 96 E4.
Rovaniemi; *10, 720 B2.
Rovenius, Philippus; 2, 23 24; 15, 24.
Rovere, Familie de 21, 568.
Rovere, Francesco della 21, 568.
Rovere, Francesco Maria II della 19, 655.
Rovere, Julianus della 14, 195 696.
Rovereto *14, 320 C2.
Rove-tunnel (bij Marseille) 4, 728.
Rovigno *14, 320 D2.
Rovigo *14, 320 C2.
Rovoema; *1, 520 G6.
Rowlands, John 22, 77.
Rowlandson, Thomas; 7, 732.
Rowley, Thomas 7, 330.
Rowno; *20, 64 G3.
Roxburgh *12, 512 nr 66.
Roy; *16, 736 C2.
Roy, H. de 20, 500.
Roy, J. Le 1, 494.
Roy, Marcus 10, 684.
Royaards, W.; 18, 395.
Royal Canal; *12, 464 C5.
Royal Dutch (Petroleum Maatsch.) 15, 557.
Roye, Jean de 7, 505.
Royere, Michiel de la 6, 160.
Roazanow, Mich. 18, 818.
Rozenaken = Russeignies; *19, 176 B6.
Rozenbladwesp 20, 786.
Rozenburg; *24, 688 B3.
Rozendaal; *11, 512 D3.
Rozengain (eiland en plaats) *3, 710.
Rozengalwesp 4, 208; 11, 322.
Rozenhoed (Vlaamsch tooneel) 16, 93.
Rozenhout 6, 684; 20, 282.
Rozenkrans; (Franciscaansche) 24, 568; (der Kruisheeren) 15, 730.
Rozenkransfeest 17, 219.
Rozenkruisers; 23, 733.
Rozenoorlog; 17, 190; 22, 550 820.
Rozen-Paschen 19, 764.
Rozenspons 4, 208.
Rozenveldt, L. T. J. 6, 59.
Rozerood (liturg.) 20, 796.
Rozinant 20, 801.
Roznava *19, 112 G2.
Rozsnyo *19, 112 G2.
Rshev *21, 48 C3.
Rua, Michaël 21, 172.
Rubber; 5, 20; zie ook **Carpodinus en Castilloa**.
Rubberdruk; 12, 547.
Rubeba, rubella (muziekinstr.) 20, 434.
Rubel (Amerikaansche drukker) 18, 815.
Rubens, P. P.; 18, 388.
Rubenschlacht, Die (sage) 9, 66.
Rubicel (edelsteen) 21, 807.
Rubinstein, gebr.; 21, 64.
Rubió i Ors, Joaquim (Catalaansch dichter) 7, 129.
Rbjerg Knude (Jutland) *8, 688 C1.
Rubli *4, 686 A2.
Rubroek; *11, 144 B2.
Rubroek, W. van, zie **Roebroek**, Willem van.
Rubus (plantk.) 6, 92; 11, 37.
Rucka Tunturi (Finland) *10, 720 C2.
Ruckelingen, L. van 17, 329.
Rückert, ir. 22, 628.
Ruephen; *18, 631 C2.
Rudder, Renaat de 24, 439.
Ruddervoorde; *24, 176 C3.
Rudelsburg (burcht) 15, 627.
Ruderwolde *9, 352 A1.
Rüdesheim; *9, 576 B4.
Rudköbing *8, 688 D4; 16, 108.
Rudloff (krater) 3, 151.
Rudolf I van Habsburg; 16, 552.
Rudolf IV van Oostenrijk 19, 151.
Rudolf-Meer; *1, 536 bkrt a C7.
Rudolf Provincie *1, 536 bkrt a B8.
Rudolph (seismoloog) 1, 142.
Rudolph, P. 24, 532.
Rudolstadt; *9, 576 D3.
Rudzki, M. P. 1, 150.
Rueil *11, 96 bkrt Parijs.
Ruette; *16, 736 E4.
Ruffyn, Jan 21, 467.
Rufinus, Hl. 3, 177.
Rufinus van Aquilea; 17, 434.
Ruffin, Justine Eléonore 5, 654.
Rugby; *12, 464 F5.
Ruge, Arnold 17, 292.
Rügen; *9, 512 E1; (gesch.) 23, 793.
Ruggemerg; 5, 157.
Ruggemergstering 22, 408.
Ruggemergsvliesontsteking 19, 370.
Ruggen (zeewezen) 3, 733.
Rugvuur; 10, 204.
Rugzwemmen 24, 764.
Ruhnerberg (Mecklenburg) 17, 376.
Ruhr; *9, 512 B3; *9, 576 bkrt.
Ruhrgebiet; *9, 576 bkrt.
Ruhrort; *9, 576 bkrt.
Rui Chat *1, 498 B2.
Ruilen; *19, 176 A5.
Ruigahuizen; *11, 208 B3.
Ruige Kluft *9, 352 A2.
Ruigelollum *11, 208 B2.
Ruimte, doode (krijgskunde) 15, 147.
Ruimte (muntgehalte) 20, 541.
Ruimtegolven (aardbeving) 1, 137.
Ruinen; *9, 352 A2.
Ruiner Aa; *9, 352 A2.
Ruinerdijk *9, 352 A2.
Ruinerwold; *9, 352 A2.
Ruisbroek (Antwerpen); *2, 512 B4.
Ruisbroek (Belg. Brabant); *6, 96 C3.
Ruislede; *24, 176 D3.
Ruisscherbrug *12, 448 C3.
Ruisscheure = Renescure; *11, 144 B3.
Ruiten Aa; (riviertje en kanaal) *12, 448 E4.
Ruiterskerk; *19, 176 D3.
Ruitertje (sterrenk.) 1, 725.
Ruitjesschrift (muziek) 18, 700.
Ruivo, Pico (Madeira) *1, 520 bkrt i; 17, 29.
Ruiz, Hernán 8, 141.
Rukkelingen-op-den-Jeker = Roclenge-sur-Geer; *16, 480 C5.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Rukkelingen-Loon**; *16, 480 B6.
Rul = **Dommel**, Kleine.
Rulles; *16, 736 D4.
Rum *12, 464 C3.
Rumbeke; *24, 176 C4.
Rumburg (Bohemen) *5, 578 C1; 16, 172.
Rumen (pens) 19, 599.
Rumes; *13, 176 A3.
Rumillies; *13, 176 A3.
Rumingem *11, 144 A2.
Rümlingen *4, 432 E3.
Rummen; *6, 96 F2.
Rumoldus, Hl. (= Rombout); 4, 102.
Rumpen; *16, 448 C5.
Rumpst; *2, 512 B4.
Rumpt; *11, 512 A4.
Rumsdorp; *16, 704 B1.
Run (Banda-eilanden)=**Roen**.
Run (Noord-Brabant) *18, 624 C2.
Run (cricket) 4, 137.
Rundbogenklavier 15, 350.
Runderen; (België) 4, 488; (Friesch-Holl. rund) 18, 646.
Runderoog (geneesk.) 6, 490.
Runderteek 18, 207.
Runderziekten 23, 242 544.
Rundling (dorpsvorm) 9, 319 506.
Runius, J. 24, 754.
Runkelen; *16, 480 A5.
Runn of Cutch = **Katsj**, Golf van = **Rann of Cutch**.
Runo *16, 22.
Runxputte (Heilo) 13, 81.
Rupel; *2, 512 B4.
Rupelmonde; *19, 176 E2.
Rupert House *18, 608 L4.
Rupertsberg (plaats) 13, 342.
Rupertus van Deutz; 18, 674.
Ruphias = **Alpheus**.
Ruritaansche romance 13, 592.
Ruscuk = **Russé** = **Roestsjoek**.
Rusland = **Rossija**; *21, 48; (anti-semietisme) 2, 487; (geopolitiek) 3, 470.
Russé = **Roestsjoek** = **Ruscuk**.
Russeignies = **Rozenaken**.
Russell, B. 24, 193.
Russelville *1, 649 A2.
Russisch-Turksche oorlog 19, 157; 21, 56.
Russo, Julius Caesar 16, 168.
Russon = **Rutten**.
Rust *8, 363.
Rustenberg *23, 94.
Rust en Werk (Suriname) *22, 320 C2 nr 13.
Rustica (bouwk.) 6, 54.
Rustoord *2, 512 B2.
Rüstringen; *9, 576 C2.
Ruststroom-principe (electr.) 19, 119.
Rütenbroek *12, 448 E4.
Rutherford, E.; 1, 268; 3, 280.
Rutlandshire; *12, 512 nr 28.
Rutscher (galop) 11, 316.
Rutten = **Russon**; *16, 480 B6.
Rutten, F.; 16, 395.
Rutten, L. H.; 6, 277.
Rutz, O. A. B.; 7, 383.
Ruurlo; *11, 512 F3.
Ruurlosche Beek *11, 512 G3.
Ruusbroee, Jan van; 6, 367 370 374; 16, 412; 18, 199-205; 23, 777.
Ruwaard (drost) 9, 434.
Ruwenhof *11, 512 G3.
Ruwiel; *23, 128 A2.
Ruwolliemotor 10, 514.
Ruyneman, Daniël 10, 94.
Ruysbroek, Jan van (bouwmeester) 6, 396 399.
Ruijsch, Frederik 3, 690.
Ruytenburg, Willem van 18, 236.
Ruyter, Michiel de; 8, 577; (handschrift) 12, 258; 23, 351.
Ruzzante, Angelo 4, 589.
R. V. B. (verzekeringsbank) 19, 78.
Rija (titel) 3, 20.
Rya Aa *8, 688 C1.
Rybatsji = **Visschers-schiereiland** *10, 720 D2.
Rybinsk; *21, 48 D3.
Ryckholt; *16, 448 B5.
Rijdraad (electr. tractie) 6, 71.
Rijen *18, 631 E2 nr. 76.
Rijf (hark) 12, 757.
Rijke, H. de 20, 638.
Rijkel; *16, 480 B5.
Rijken, Th. J. 24, 401.
Rijkevoort; *18, 631 K2 nr 109.
Rijkevorsel; *2, 512 D2; 15, 175.
Rijkhoven; *16, 480 C5.
Rijks-adelaar (Duitschland) 9, 464.
Rijksasyls 9, 612.
Rijkskamergericht (Duitschl.) 9, 515.
Rijkspostspaarbank; 21, 674.
Rijksraad (Ned. Indië, rechtspraak) 16, 96.
Rijk van Nijmegen *11, 512 D4.
Rijm (gepaard en paarsgewijs); 19, 364.
Rijmenam; *2, 512 C4.
Rymill, John 24, 686.
Rijn; *24, 720 E3; 9, 512 C4.
Rijn-Hernekanaal; 9, 498.
Rijnland (Z. H.); 21, 87; 24, 681; *24, 688 D2.
Rijnleisteengebergte; *9, 512 B3.
Rijnpalts = **Palts** = **Pfalz**.
Rijnprovincie; *9, 576 B3.
Rijnsaterwoude; *24, 688 D2.
Rijnsburg; 2, 764; *24, 688 C2.
Rijnvaart-commissie; 1, 101.
Rijnvaartovereenkomst (aanv. dl).
Rijnvaart-politiereglement 1, 101.
Ryoeasaki *14, 464 bkrt Tokio.
Rijp, Jan Cornelisz. de 3, 798; 18, 652.
Rijp, De; *18, 672 A3.
Rijpend *11, 208 A2.
Rijperkerk; *11, 208 C2.
Rijs, H. de 20, 638.
Rijsbergen; *18, 631 D2.
Rijsbes (plantk.) 5, 772.
Rijsdam *12, 448 E4.
Rijsel = **Lille**; *11, 144 E3; 14, 218.
Rijsenburg; *23, 128 C2.
Rijsoord (dorp) 20, 633.
Rijssen; *19, 336 D3.
Rijst (calorische waarde); 6, 689.
Rijstvogeltje 12, 29.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

Rijswaarden (griencultuur) 12, 372.	Rijswijk (Noord-Brabant); *18, 631 F1.	Rijve (relikwiehouder) 20, 536.
Rijswijk, Jac. van 14, 201.	Rijswijk (Zuid-Holland); *24, 688 C2.	Rijver (steendruk) 12, 720.
Rijswijk (Gelderland) *11, 512 B4; 17, 344.	Rytterknechten *8, 688 bkrt F4.	Rijverenigingen (ruitersport) 21, 41.
		Rzeszów ; *20, 64 D3.

S

San Abbondio *7, 771.	San Angelo *6, 718 C2.	Saint-Austell (plaats en baai) *8, 165 B2.
Sint Aegtendorpe (hist. plaats) 5, 16.	San Angelo, Monte *6, 718 B2.	Saint-Avold *10, 143 B1.
Sint Aegtenkerke (hist. plaats) 5, 16.	Santa Anna (Madeira) *1, 520 bkrt i.	Sint-Baafs-Vijve ; *24, 176 D4.
Santa Agata (Apulië) *6, 718 C1.	Sint Anna (O. Vlaanderen) *19, 176 D3.	Santa Barbara (stad in Californië); *6, 670 C3.
Santa Agata (Lombardije) *16, 22.	Sint-Annaland ; *24, 512 D2.	Santa Barbara (eiland bij Californië) *6, 670 C3.
Sint-Agatha ; *18, 631 K1 nr 54.	Sint-Anna-Parochie ; *11, 208 B1.	Santa Barbara (Curaçao) *8, 363.
Sint-Agatha-Rode ; *6, 96 D3.	Sint Anna ter Muiden 21, 629; *24, 512 A3.	Santa Barbara Eilanden *23, 320 C4.
Santo Ajeixo *6, 160 bkrt C2.	Sainte-Anne *14, 802.	Saint-Barthélemy *6, 74 B2; 8, 383.
Saint Albans ; *12, 464 bkrt 3.	Sint-Anneke *2, 512 B3.	Saint Bartholomey, Kanaal van *21, 123.
Sint Alfonsuskamp *22, 320 D2.	Sint-Annen *12, 448 C2.	Sint-Beatenberg *4, 686 B1.
Saint Amand (-lez-Fleurus); *13, 176 F3.	Santo Antao *1, 520 bkrt b; 20, 185.	Santa Beatrice *1, 520 bkrt a.
Saint Amand, Gabriël Randon de 20, 632.	Sint-Antelinks ; *19, 176 C5.	Saint-Bees Head *12, 464 bkrt 2.
Saint Amand les Eaux *13, 176 A4.	Sint-Anthonis (Gelderland) *11, 512 D4.	Saint Benoit (Réunion) 1, 520 bkrt h.
Sint Amands ; *2, 512 A4.	Sint-Anthonis (N. Brabant); *18, 631 K2 nr 111.	San Bernardino (stad) *6, 670 C3.
Sint Amandsberg ; *19, 176 C3.	San-Antioco *14, 320 B5.	San Bernardino (berg) 4, 610; *6, 670 C3.
San Ambrosio *24, 656 B5.	Sint-Antonieberg *8, 363.	San Bernardino Straat *18, 432 F3.
Santa Ana (Californië) *6, 670 C3.	San Antonio (Andorra) *2, 315 B2.	Saint Bertrand de Cominges 16, 702.
Santa Ana (Salvador) *17, 608 B3.	San Antonio (Argentinië) *24, 656 C7.	San Blas *23, 320 E6.
Saint André (Réunion) *1, 520 bkrt h.	San Antonio (Brazilië) *6, 160 C3.	San Blas, Golf van *17, 608 D4.
Saint André (Fr. Vlaanderen en Luik) = Sint Andries .	San Antonio (Pityusen) *3, 650 B3.	Sankt Blasien ; *10, 143 C3.
Saint André, Kaap *1, 520 H6.	San Antonio (Texas); *23, 320 G5.	Sint-Blasius-Boekel ; *19, 176 B5.
Saint Andreas fault (bij San Francisco) 1, 144.	San Antonio, Kaap *17, 608 C1.	Saint Brelade *14, 802.
Saint Andrews ; 12, 123; *12, 464 E3.	Sint Antonius *2, 512 C2.	Saint-Brieuc ; *11, 96 B2.
Sint-Andries (Fr. Vlaanderen) = Saint-André; *11, 144 E3.	Sint Aubertsberg *4, 404 B2; 13, 165.	Saint-Brieuc, Baai de *6, 214 D1.
Sint-Andries (Luik) = Saint-André; *16 704 E2.	Saint-Aubin (Kanaal-Eilanden) *14, 802.	Sint-Brixius-Rode *6, 96 C2.
Sint-Andries (W. Vlaanderen); *24 176 C2.	Saint-Aubin (Namen); *18, 240 B4.	Saint Budeaux *8, 165 B2.
	Saint-Augustin, Kaap *18, 432 G4.	San Cajetano *17, 608 C1.
	Saint Augustine ; *23, 320 J4.	San Carlo di Pinhal *6, 160 F6.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- San Carlos (Arizona) *3, 18 F5.
 San Carlos (Fernando Póo) *1, 520 bkrt d.
 San Carlos (Nicaragua) *17, 608 C3.
 San Carlos de la Rapita *21, 752 G2.
 Santa Catalina *6, 670 C3.
 Santo Catalina, Pico de *23, 320 C4.
 Santa Catharina (Kaapverdische Eilanden) *1, 520 bkrt b.
 Santa Catharina (staat en eiland, Brazilië) *6, 160 E7.
Sainte Cécile; *16, 736 B4.
 San Christobal de la Habana = **Havana** = Habana.
 Sint-Christoffel *8, 363.
 Saint Christopher = **Saint Kitts**.
 Sainte-Claire-Deville, H. E. 2, 84.
 Santa Clara *17, 608 D1.
 Santa Clara, Sierra de *3, 18 B6.
Saint-Claude; *11, 96 F3.
 San Clemente *6, 670 C3.
Saint Cloud; *11, 96 bkrt Parijs.
 Santa Coloma de Farnes *7, 126 C2.
 San Costanzo *6, 798.
 San Cristobal (Cuba) *17, 608 C1.
 San Cristobal (Galapagos-eil.) 11, 287.
 San Cristobal (Guatemala) *17, 608 A2.
 San Cristobal (Mexico) 7, 365; *17, 608 A2.
 Sainte Croix *24, 720 B3.
 Sainte-Croix, Gaudin de 6, 253.
 Santa Cruz (Argentinië) *2, 808 C6.
 Santa Cruz (Aruba) *3, 122 B3.
 Santa Cruz (Azoren) *1, 520 bkrt a.
 Santa Cruz (Cuba) *17, 608 D1.
 Santa Cruz (Galapagos-eilanden) 11, 287.
 Santa Cruz (Loezon) *18, 432 F3.
 Santa Cruz (Rio de Janeiro) *6, 160 bkrt A2.
 Santa Cruz (São Thomé) *1, 520 bkrt e.
 Santa Cruz, Kanaal (Californië) *6, 670 C3.
Santa Cruz-Archipel (Oceanië); *18, 762.
Santa Cruz de la Palma (Canarische Eilanden); *1, 520 bkrt c.
 Santa Cruz de la Sierra (Bolivia) 5, 615; *6, 160 C5.
 Santa Cruz del Bravor (Mexico) 20, 342.
Santa Cruz de Tenerife (Canarische Eilanden); *1, 520 bkrt c.
 Sint Davids Eilanden = **Mapia** = Boenai.
 Santa de Demanda *21, 752 E1.
 Santa del Cadi *7, 126 B1.
 Santa del Monsech *7, 126 A1.
Saint Denis (Réunion); *1, 520 bkrt h.
Saint Denis (Frankrijk); *11, 96 E2; (abdij) 22, 313.
Saint Denis (Henegouwen); *13, 176 D4.
 Saint Denis (Namen) *18, 240 C1.
Saint Denis (W. Vlaanderen) = Sint Denijs; *24, 176 D5.
Sint-Denijs-Boekel; *19, 176 B5.
Sint-Denijs-Westrem; *19, 176 B3.
 Saint-Dié *11, 96 G2.
 San Diego (Californië) *23, 320 C4.
 San Diego, Kaap (Vuurland) *2, 808 D7.
 Saint-Dolay *6, 214 D2.
Santo Domingo (Haïti); *18, 608 L8.
 San Domingos, Serra de (Brazilië) *6, 160 F4.
 Santa Elena *24, 656 A3.
 Sint Eliasberg (Alaska) 1, 658.
 Sint Elmusvuur 10, 129.
Sint-Eloois-Vijve; *24, 176 D4.
Sint-Eloois-Winkel; *24, 176 C4.
 Sankt Emmeram (abdij) 3, 71; 10, 180.
 Saint-Etienne (Basses Pyrénées) *11, 96 C5.
Saint Etienne (Loire); *11, 96 F4.
 San Eufemia, Golf van (Italië) *14, 320 E5.
 San Eugenio, Kaap (Neder-Californië) *23, 320 C5.
 Santa Eulalia *3, 650 B3.
Sint Eustatius = Statius; 4, 536; 6, 74; *6, 74 B3; 21, 111.
 San Familia *6, 160 bkrt A1.
Santa Fé (provincie en stad in Argentinië); *2, 808 D3.
Santa Fé (Nieuw Mexico); *23, 320 E3.
 Santa Fé de Bogota = **Bogota**; *24, 656 B2.
 San Felio *7, 126 C2.
 San Felipe 1, 337; *2, 808 B3.
 San Feliu de Guixols *7, 126 D2.
 Sint Felix (eiland) 7, 375.
 San Fernando (Argentinië) *2, 808 E3.
 San Fernando (Chili) *2, 808 B3.
 San Fernando de Atabapo (Venezuela) 2, 112.
 San Fernando de Catamarca = **Catamarca**.
 San Filipe, Villa de *1, 520 bkrt b.
 Saint-Florent (plaats en golf) *8, 193 B2.
 Saint Flour *11, 96 E4.
San Francisco (stad); 21, 476; *23, 320 B3.
 San Francisco, Ilha de (Brazilië) *6, 160 F7.
 San Francisco, Kaap (Ecuador) *24, 656 A2.
 San Francisco, Rio (Brazilië) *6, 160 G3.
 San Francisco Mountains 3, 19; *23, 320 D3.
 San Fructuosa *2, 808 E3.
 Sint Gabriel *6, 160 B2.
 Sankt Gallen = **Gallen**, Sankt.
 Sint Geerten Minne (drank) 11, 456; 14 446.
Sint-Geertruid; *16, 448 C5.
 Sinte Geertruydsbronne (te Bergen op Zoom) 4, 623 vlg.
Sint-Genesius-Rode; *6, 96 C4.
 Sint George (Utah) *3, 18 C1.
 Sint George (Australië) *3, 288 H4.
 Saint George (Bermuda-eilanden) 4, 665.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Sint George (Roemenië) *19, 112 I4.
- Sint George Baai (Argentinië) *2, 808 C6.
- Sint George Kanaal (Bismarck-archipel) *5, 243.
- Sint George Kanaal (Engeland) = Zuider Kanaal; *12, 464 C6; *14, 15 E7.
- Saint Georges (Frankrijk) *6, 214 F2.
- Saint Georges (Fr. Vlaanderen) = **Sint Joris**.
- Saint Georges (Luik); *16, 704 C2.
- Saint Gérard; *18, 240 B3.
- Sint Gerlach 13, 629; *16, 448 C5.
- Saint-Germain (Fr. dep. Ille-et-Vilaine) *6, 214 E1.
- Saint-Germain (Namen); *18, 240 C1.
- Saint-Germain-en-Laye; *11, 96 bkrt Parijs; (vrede van 1679) 11, 154.
- Sankt German *4, 686 B2.
- San Germano 7, 84; (vrede van 1230) 11, 159.
- Saint Gervais *24, 720 B5.
- Saint Géry; *6, 96 D5.
- Saint Ghislain; *13, 176 C4.
- Saint Gildas, Pointe de *6, 214 D2.
- Sint-Gillis (Belg. Brabant); *6, 96 C3.
- Sint-Gillis (O. Vlaanderen); *19, 176 D3.
- Sint-Gillis-Waas; *19, 176 D2.
- San Giovanni di Medua = Shengjin; *3, 672 C4.
- San Gonçalo *6, 160 bkrt B2.
- Sint-Goriks-Oudenhove; *19, 176 C5.
- Sint Gotthard; (tunnel) 12, 162; *24, 720 D3.
- Saint-Gratien *11, 96 bkrt Parijs.
- Sint-Helena; *1, 520 bkrt g.
- Sint-Helena Baai *1, 520 E8.
- Saint Helens; *12, 464 bkrt 1.
- Saint Hélier; *14, 802.
- Sant Hermína (stroomversnelling Marowijne) 3, 53.
- Saint Honorat (eiland) 13, 517; 16, 324.
- Saint-Hubert (Belg. Luxemburg); *16, 736 C2.
- Sint Hubert (N. Brabant); *18, 631 J1 nr 51.
- Sint Hubertusburg, vrede van (1763) 11, 165; 24, 566.
- Sint-Huibrechts-Hern; *16, 480 B5.
- Sint-Huibrechts-Lille; *16, 480 B2.
- San Ignacio *6, 160 C5.
- San Ildefonso, verdrag van (1777) 6, 170; 8, 658.
- Saint Imier *24, 720 B2.
- Santa Ines Eilanden *24, 656 B8.
- Sankt Ingbert *4, 330 B2.
- Santa Isabel; (plaats en berg = pico) *1, 520 bkrt d.
- Saint Ives (plaats en baai) *8, 165 A2.
- Santa Izabel *6, 160 G4.
- Sint-Jacobiparochie; *11, 208 B1.
- Sint Jacobsbraak (landbouw) 14, 410.
- Sint-Jacobs-Kapelle; *24, 176 B3.
- San Jame *2, 315 B2.
- Saint-James *6, 214 E1.
- Sint Jan (Curaçao) *8, 363.
- Sint-Jan (W. Vlaanderen); *24, 176 B5.
- Sint-Jan-in-Eremo; *19, 176 B1.
- Sint-Jansbaai *8, 363.
- Sint-Jans-Geest; *6, 96 E4.
- Sint-Janskappel; *11, 144 C2.
- Sint-Janskles (folkl.) 14, 445.
- Sint Jansklooster (plaats) 23, 626.
- Sint Jans Minne (drank) 14, 446.
- Sint-Jans-Molenbeek; *6, 96 C3.
- Sint Jansrogge (plantk.) 14, 447.
- Sint-Jansteen; *24, 512 D3.
- Sint Jansziekte 10, 343.
- Sint Jan-Ter-Biezen *24, 176 A5.
- Saint Jean d'Acre 1, 639; *19, 384 C3.
- Saint Jean-de-Corcoué *6, 214 E3.
- San Jeronimo de Juste = San Yuste; *21, 752 D2.
- Sint-Joachimsmoer; *18, 631 F2 nr 81.
- Sao Joaquim (stad, Brazilië) *6, 160 C2.
- San Joaquin (riv., Californië) *23, 320 B3.
- San Joaquin River; *6, 670 C2.
- Sint-Job-in-'t-Goor; *2, 512 C2.
- Sint-Johannesga *11, 208 C3.
- Saint John; *18, 608 M5.
- Saint Johns (Arizona) *3, 18 G4.
- Saint Johns (Engeland) *12, 464 D4.
- Saint-Johns (New-Foundland); *18, 608 N5.
- Saint-John's (Saba); *21, 138.
- Sint-Joost-ten-Noode; *6, 96 C3.
- Sao Jorge; *1, 520 bkrt a.
- San Jorio, Pas *7, 771.
- Sint-Joris (W. Vlaanderen); *24, 176 B3.
- Sint-Joris = Saint-Georges (Fr. Vlaanderen); *11, 144 A2.
- Sint Joris, Groot en Klein *8, 363.
- Sint Jorisbaai *8, 363.
- Sint-Joris-ten-Distel; *24, 176 D3.
- Sint-Joris-Weert; *6, 96 D3.
- Sint-Joris-Winge; *6, 96 E2.
- San Jorje, Bocht van (Catalonië) *7, 126 A3.
- San José (Californië); *23, 230 B3.
- San José (Costa Rica); *17, 608 C4.
- San José (Guatemala) *17, 608 A3.
- San José de Cucuta (Columbia) 21, 210.
- San José de Tocantins (Brazilië) *6, 160 F4.
- Saint Joseph (Arizona) *3, 18 F4.
- Saint-Joseph (Missouri); *23, 320 H3.
- Sint Joseph (Réunion) *1, 520 bkrt h.
- Sint-Jozef (W. Vlaanderen) *24, 176 C4.
- Sint-Jozef-parochie (N. Brabant) *18, 631 J3 nr 158.
- San Juan (Argentinië); *2, 808 C3.
- San Juan (Catalonië) *7, 126 C1.
- San Juan (Guatemala) *17, 608 A2.
- San Juan (Portorico); *18, 608 L8.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- San Juan, Rio (Mexico) *23, 320 G5.
- San Juan, Rio (Nicaragua) *17, 608 C3.
- San Juan de Fuca Straat *6, 734 E4.
- San Juan del Norte *17, 608 C3.
- San Juan del Sur *17, 608 B3.
- San Juan Mountains *23, 320 E3.
- San Juan River *3, 18 F1.
- Sint Juliaan *24, 176 B4.
- San Julian Loria *2, 315 A3.
- Saint Just *12, 464 D6.
- Sint-Justina, Benedictijner Congregatie 18, 35; 22, 300.
- Sinte-Katelijne-Waver**; *2, 512 C4; 9, 486.
- Sint-Katharinakapelle *24, 176 C5.
- Sint-Katherina-Lombeek**; *6, 96 B2.
- Saint Kitts** = Saint Christopher; *6, 74 B3.
- Sint-Kornelis-Horebeke**; *19, 176 B5.
- Sint-Kruis (Curaçao) *8, 363.
- Sint-Kruis** (W. Vlaanderen); *24, 176 C2.
- Sint-Kruis** (Zeeland); *24, 512 B3.
- Sint-Kruisbaai *8, 363.
- Sint-Kruis-Winkel**; *19, 176 C2.
- Sint-Kwintens-Lennik**; *6, 96 B3.
- Sint-Lambrechts-Woluwe**; *6, 96 C3.
- Sint-Laureins**; *19, 176 B2.
- Sint-Laureins-Berehem**; *6, 96 B3.
- Sint-Laurens (rivier) 6, 738; *23, 320 K2.
- Sint-Laurens** (Zeeland); *24, 512 B2.
- Sint-Laurens Baai (Canada) *18, 608 M5.
- Sint-Laurensstelsysteem (net van waterwegen, Canada) 6, 743.
- Saint-Laurent (Frans Guyana) 11, 135; *22, 320 D2.
- Saint Lawrence (Australië) *3, 288 H3.
- Saint Lawrence Eiland (bij Alaska) *1, 658 B2.
- Saint-Leger** (Henegouwen); *13, 176 A2.
- Saint-Leger** (Belg. Luxemburg); *16, 736 D4.
- Saint-Leger Harrison, mrs. Mary 17, 105.
- Sint-Lenaarts**; *2, 512 C2.
- Santa Leonekust *1, 520 B4.
- San Leopoldo *6, 160 E7.
- Saint Levan *8, 165 A2.
- Sint-Lievens-Essehe**; *19, 176 C5.
- Sint-Lievens-Houtem**; *19, 176 C4.
- Saint-Lô**; *11, 96 C2.
- San Lorenzo (Corsica) *8, 193 B2.
- San Lorenzo (Honduras) *17, 608 B3.
- Saint Louis (Afrika) *1, 536 B3.
- Saint Louis** (Missouri); *23, 320 H3.
- Saint Louis (W. Vlaanderen) *24, 176 D5.
- Saint Louis du Nord (Haïti) *12, 639.
- Sint Lucas (ceramiekfabriek) 7, 249.
- San Lucas, Kaap *23, 320 D6.
- Sint-Lucia-Baai *5, 752 C2.
- San Luis *2, 808 C3.
- San Luis Obispo (plaats en baai) *6, 670 B3.
- San Luis Potosi**; *18, 608 H7.
- Sao Luiz *6, 160 G2.
- Sao Luiz de Caceres *6, 160 D4.
- Santa Luzia *1, 520 bkrt b.
- Sint-Maarten**; *18, 672 A3.
- Sint-Maartens-Bodegem *6, 96 B3.
- Sint-Maartensdijk *24, 512 D2.
- Sint-Maartens-Lennik *6, 96 B3.
- Saint-Malo**; (plaats en golf) *11, 96 B2.
- Saint-Mandé *11, 96 bkrt Parijs.
- San Manoel, Rio *6, 160 D3.
- Saint-Marc (Haïti, plaatsenkanaal) *12, 639.
- Saint-Marc** (Namen); *18, 240 C2.
- San Marco (Italië) *6, 718 B1.
- Saint-Mard**; *16, 736 D4.
- Santa Margherita Ligure**; *14, 320 B2.
- Sint-Margriete** (Oost-Vlaanderen); *19, 176 B1.
- Sint-Margriete-Houtem** (Belg. Brabant); *6, 96 C3.
- Sainte-Marguerite (eiland) 16, 324.
- Santa Maria (Azoren) *1, 520 bkrt a.
- Santa Maria (Brazilië) *6, 160 E7.
- Santa Maria (Curaçao) *8, 363.
- Santa Maria (Kaapverdische Eilanden) *1, 520 bkrt b.
- Santa Maria (Mallorca) *3, 650 C2.
- Sint-Maria-Aalter**; *19, 176 A3.
- Sint-Mariaburg *2, 512 B2.
- Santa Maria Citrella *6, 798.
- Santa Maria de los Buenos Aires = **Buenos Aires**.
- Santa Maria de Retancuria *1, 520 bkrt c.
- Santa Maria di Leuca, Kaap *14, 320 G5.
- Sint-Maria-Horebeke**; *19, 176 B5.
- Sint-Mariakappel *11, 144 C2.
- Sint-Maria-Latem**; *19, 176 B4.
- Sint-Maria-Lierde**; *19, 176 C5.
- Sainte Marie (eiland bij Madagaskar) *1, 536 H6.
- Sainte Marie** (Belg. Luxemburg); *16, 736 D4.
- Sainte Marie (Gambia) 11, 325.
- Sainte Marie** (Neufchâteau); *16, 736 C3.
- Sainte Marie, Kaap (Curaçao) *8, 363.
- Sainte Marie, Kaap (Madagaskar) *1, 520 H7.
- Sainte Marie aux Mines *10, 143 C2.
- Sainte-Marie-de-Ré (plaats) 20, 430.
- Sint Marloef *17, 262 H3.
- Santa Marta (Columbia) 7, 720.
- Sint-Martens-Latem**; *19, 176 B3.
- Sint-Martens-Leerne**; *19, 176 B3.
- Sint-Martens-Lierde**; *19, 176 C5.
- Sint-Martens-Voeren**; *16, 704 E1.
- Sint-Martha, Groot *8, 363.
- Santa Martha, Serra de *6, 160 E5.
- Sint Marthabaai *8, 363.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Sainte-Marthe, fam. de 11, 305.
 Saint Martin (abdij) 22, 722.
Sint Martin (Bovenwindsche Eilanden); 4, 536; *6, 74 A1; *21, 123 124.
 Saint Martin (Kanaal-Eilanden) *14, 802.
Saint Martin (Namen); *18, 240 B1.
 San Martin, José de 7, 379.
 Saint Martin de Provencals *21, 752 H2.
 Saint-Martin-de-Ré (plaats) 20, 430.
 San Martino, Giov. Battista 21, 196.
 San Martino, Monte *16, 22.
 Saint Mary's Canal (Canada) 12, 290.
 San Mateo *7, 126 A3.
 Saint Mathie, Pointe de *6, 214 B1.
 San Matias Baai *2, 808 D5.
 Saint Maur (Frankrijk) *11, 96 bkrt Parijs.
Saint Maur (Henegouwen); *13, 176 A3.
 Santa Maura = **Leukas** = Levkas.
 Saint Maurice (Frankrijk) *11, 96 bkrt Parijs.
Saint Maurice (Zwitserland); *24, 720 B4.
Saint-Médard; *16, 736 C3.
 San Merino *14, 320 D3.
 Saint-Michael *18, 608 B3.
 Saint Michaels (Ver. Staten v. Amer.) *3, 18 G3.
 Saint Michaels Mount (Engeland) *8, 165 A2.
 Saint Michel *10, 720 C3.
 Sint-Michielbaai *8, 363.
Sint-Michiels; *24, 176 C2.
Sint-Michielsgestel; *18, 624 C1.
Sao Miguel (Azoren); *1, 520 bkrt a.
 San Miguel (Californië) *6, 670 B3.
 San Miguel (Salvador) *17, 608 B3.
 San Miguel Eiland (bij Panama) *17, 608 D4.
 Saint-Minver *8, 165 B2.
Sint-Mommelin = Saint Momelin; *11, 144 B2.
Santa Monica (aanv. dl); *23, 320 C4.
Sankt-Moritz; *24, 720 E4.
Saint-Nazaire; *11, 96 B3.
 San Nicholas *6, 670 C3.
 Sint Nicolaas (plaats en baai) *3, 122 C3.
Sint-Nicolaasga; *11, 208 B3.
 Sint-Nicolaas Poort *14, 496 B1.
 San Nicolao *8, 193 B2.
Saint Nicolas (Luik); *16, 704 D2.
Sao Nicolau; *1, 520 bkrt b.
Sint-Niklaas; *19, 176 D2.
Sint-Odiliapael; *18, 631 J2 nr 102.
Sint-Odillenbergh; *16, 448 D4.
Sint-Oedenrode; *18, 624 C1; 18, 778.
Sint-Omaars = Saint-Omer; 6, 13; *11, 144 A2.
 San Onofrio *6, 715 A2.
 San Pablo *19, 418.
 San Pamón, Cerro (Chili) 21, 210.
Sint Pancras; *18, 672 A3.
 Sint Paul (Liberia) *1, 520 B4.
 Saint Paul (Réunion) *1, 520 bkrt h.
Saint Paul (Ver. Staten v. Amer.) *23, 320 H1.
Sao Paulo; *6, 160 F6.
 Sao Paulo de Loanda = **Loanda**, Sao Paulo de.
 Sao Paulo de Olivenca *6, 160 B2.
Sint-Pauwels; *19, 176 D2.
 San Pedro (Curaçao) *8, 363.
 San Pedro, Boca (Curaçao) *8, 363.
 San Pedro (Paraguay) *2, 808 E1.
 San Pedro Baai (Californië) *6, 670 C3.
 San Pedro Carcha *17, 608 A2.
 San Pedro de Macoris *12, 639.
 San Pedro Martir, Sierra de = Calamahueberge 3, 603.
 San Pedro River *3, 18 F6.
 San Pedro Sula *17, 608 B2.
 Saint-Père-en-Retz *6, 214 D2.
Saint Peter Port; *14, 802.
 Sint Petersburg (Florida) 10, 774.
 Sint Petersburg = **Leningrad** = Petrograd.
 Saint Philippe *1, 520 bkrt h.
Sint-Philipsland; *24, 512 D2.
 Saint Pierre (Finisterre) *11, 96 A2.
 Saint Pierre (Henegouwen) *13, 176 C3.
 Saint Pierre (Martinique) 18, 47.
 Saint Pierre (Morbihan) *6, 214 C2.
 Saint Pierre (Réunion) *1, 520 bkrt h; 20, 593.
Saint-Pierre-en-Ardenne (Belg. Luxemburg); *16, 736 C3.
Sint-Pieter; *16, 448 B5.
Sint-Pietersberg; *16, 448 B5.
Sint-Pietersbroek; *11, 144 A2.
Sint-Pieters-Jette; *6, 96 C2.
Sint-Pieters-Kapelle (Henegouwen); *13, 176 C2; 13, 229.
Sint-Pieters-Kapelle (W. Vlaanderen); *24, 176 B2.
Sint-Pieters-Leeuw; *6, 96 B3.
 Sint-Pieters-Lille = **Lille**.
 Sint-Pietersluis *1, 689.
Sint-Pieterspenning (aanv. dl).
Sint-Pieters-Rode; *6, 96 E2.
Sint-Pieters-Voeren; *16, 704 E2.
Sint-Pieters-Woluwe; *6, 96 C3.
 San Pietro (eiland bij Sardinië) *14, 320 B5.
 San Pietro, Monte (Corsica) *8, 193 B2.
 San Pietro (Italië) *11, 348.
 Saint Pol *6, 214 C1.
Sint-Pol-aan-Zee; *11, 144 B1.
Sankt-Pölten; *19, 112 D2.
 Saint Pons, klooster 22, 360.
 San Primo, Monte *7, 771.
 Saint-Privat *10, 143 B1.
 Saint-Quen (Frankrijk) *11, 96 bkrt Parijs.
 Saint Quen (Kanaal-Eilanden) *14, 802.
Saint Quentin; (slag van 1871) 10, 565; (overwinning van 1557) 10, 177; *11, 96 E2; (socialistencongres) 22, 39.
 San Rafael *2, 808 C3.
 San Ramon *17, 608 C3.
Sint-Remigius-Geest; *6, 96 C3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- San Remo**; *14, 320 A3.
Saint-Remy-lez-Chimay; *13, 176 bkrt.
Saint-Remy-lez-Dalhem; *16, 704 D2.
 Sint Renelde *6, 96 B4.
 Saint-Riquier (abdij) 2, 364; 20, 657.
 Saint-Roch *16, 704 D3.
 Saint Roque, Kaap *6, 160 H3.
 Santa Rosa (Californië) *6, 670 B2.
 Santa Rosa (Curaçao) *8, 363.
 Santa Rosa (eiland bij Californië) *6, 670 B3.
 Santa Rosa Baai (Brazilië) *24, 656 D/E3.
 Sinta Rosa de Copan *17, 608 B3.
 Santa Rosa de Toay *2, 808 D4.
Sint-Rijkers; *24, 176 A4.
 San Salvador (Afrika) *15, 512 C4.
 San Salvador (Bahama-eilanden) = Watting *23, 320 L6.
 San Salvador (Middel-Amerika) *17, 608 B3.
 Sao Salvador do Bahia (Brazilië) = **Bahia**.
 San Salvador da Bahia de todos os Santos = San Salvador do Bahia = **Bahia**.
 Saint Samson, Jean de 7, 34.
Saint-Sauveur; *13, 176 B2.
 Saint Saviour *14, 802.
 San Sebastian (Canarische Eilanden) *1, 520 bkrt e.
San Sebastian (Spanje) = Donostia; *21, 752 F1.
 San Sebastiao, Ilha de *6, 160 F6.
Saint-Servais; *18, 240 C2; (opvoedingsgesticht) 18, 756; 19, 214.
 Saint Servan *6, 214 D1.
 San Severa *6, 715 A1.
Saint-Severin; *16, 704 C2.
 San Severo *6, 718 C1.
Saint-Simon, C. H. de; 3, 735; 7, 795; 20, 113.
 Sint Sophia (Kartuizer-klooster) 15, 80.
San Stefano = Jesjlkeuj; *3, 672 H4; (vrede van 1878) 19, 167.
 Sankt Stephan *4, 686 A1.
Sint-Stevens-Woluwe; *6, 96 C3.
 Sainte Suzanne *1, 520 bkrt h.
Sint-Sylvesterkappel; *11, 144 C2.
Saint-Symphorien; *13, 176 D4.
Sao Thiago (eiland en stad); *1, 520 bkrt b.
 Sint-Thomas (Loezon) *18, 432 F2.
 Sint-Thomas (Nevada) *3, 18 B2.
 Saint Thomas Mylapor *10, 224 E5.
Sao Thomé; *1, 520 bkrt e.
 Sao Thomé, Pico de *1, 520 D4 en bkrt e.
Sint-Truiden; *16, 480 A5.
Sint-Ulriks-Kapelle; *6, 96 B2.
Saint-Vaast; *13, 176 D4.
 San Valentin *2, 808 B6.
 Sankt-Veit *24, 79.
Sao Vicente; 1, 520 bkrt b.
 Sao Vicente, Kaap = Kaap Sint Vincent *21, 752 B4; (zeeslag van 1833) 18, 261.
 San Vigilio *11, 348.
Saint-Vincent; *16, 736 C4.
 Sint Vincent, Kaap = Sao Vicente, Kaap.
 San Vincente (Salvador) *17, 608 B3.
 San Vincente (Spanje) *21, 752 D1.
Saint-Vith; *16, 704 F3.
 Sankt Wendel *10, 143 C1.
Sint-Willebrord; *18, 631 C2 nr 66.
 San Willibrordo *8, 363.
Sint-Winoksbergen = Bergues-Saint-Winoc; *11, 144 B2.
 San Yuste = **San Jeronimo de Yuste**.
 San Zeno *11, 348.
 Sa (rivier in Britsch-Indië) *11, 334 C1.
 Sa, Wadi (rivier in Algerië) *17, 262 E3.
 Saafingen, Verdronken land van 9, 176; *24, 512 D3.
 Saaksun *12, 448 B2.
Saale, Frankische; *9, 512 C3.
Saale, Saksische; *9, 512 D3.
 Saaleck (burcht) 15, 627.
 Saalfelden *22, 650.
 Saane (rivier) *24, 720 C3.
 Saanen *4, 686 A2.
Saar = Sarre; *9, 512 B4.
Saarbrücken; *9, 576 B4.
 Saar-Buckenheim = Saarunion = Sarre-Union *10, 143 C2.
 Saarbun (Duitschland) *9, 576 B4.
 Saarbun (Frankrijk) = Sarrebun *9, 576 B4.
 Saare (eil.) 18, 803.
 Saaremaa *10, 379 B1.
Saargebied; *9, 576 B4.
 Saargemünd = Sarreguemines *10, 143 C1.
 Saarijärvi *10, 720 C3.
 Saari Selkä *10, 720 C2.
 Saarlouis *10, 143 B1.
 Saarunion = Sarre-Union = Saar-Buckenheim *10, 143 C2.
Saaxumhuizen; *12, 448 B2.
 Saaz (Bohemen) *5, 578 B1.
 Saaz (Zwitserland) *24, 720 C4.
Saba; 4, 536; *6, 74 A3; *21, 137.
Sabadell; *21, 752 H2.
 Sabalkanskij (bijnaam van graaf Diebitsj) 8, 830.
Sabang; *22, 288 A1.
 Sabaranpoer *10, 224 D2.
 Sabaria (stad) 22, 386.
 Sabarmati *10, 224 C3.
 Sabasios (feesten) 3, 439.
 Sabatati (Waldenzen) 23, 794.
Sabatier, A.; 10, 683.
 Sabaudia (Savoye) 21, 238.
 Sabbioncello *8, 490 D3.
 Sabelgroei (plantk.) 16, 133.
Sabellianisme; 19, 538.
Sabellieus, M.; 13, 378.
Sabellius; 17, 750.
 Sabhana *3, 672 F4.
 Sabia (stad) 3, 149.
Sabina, Hl.; 7, 474.
 Sabina van Beieren 4, 338.
 Sabine *23, 320 H4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Sabine (absorptie-eenheid van geluid) 1, 275.
Sabi-rivier; *1, 520 G7.
 Sable, Kaap (Florida) *18, 608 K7.
 Sable, Kaap (Nieuw-Schotland) *23, 320 M2.
 Sables d'Olonne, Les *11, 96 C3.
 Sablje *21, 48 H2.
 Sabo *7, 160 B2.
 Säby (Jutland) *8, 688 D1.
 Säby (Seeland) *8, 688 E3.
 Sabije, P. 5, 483.
Sabijnsche Maagdenroef (aanv. dl); 8, 77.
 Saccharine 21, 145; 22, 320 345.
 Saccharomyces cerevisiae (gist) 5, 159.
Saccheri S. J., H.; 18, 552.
 Sacconi (religieuze broederschap) 13, 759.
 Sacer, Gottfried W. 20, 509.
Sachalin = Karafoto; *3, 480 L3.
 Sacharimetrie 1, 357.
 Sachs, Hans (toonkunstenaar) 21, 356.
 Sachtleven, Cornelis 21, 158.
Säckingen; *24, 720 C1.
Sacramentarium; 5, 415 490.
 Sacramenten, H. Congregatie der 8, 28.
Sacramento; *23, 320 B3.
 Sacramentsdans 18, 71.
Sacrarium; 19, 524.
 Sacro, Monte *6, 718 C2.
 Sacrovir, Iulius 12, 620.
 Sadajakko (Japansche actrice) 14, 475.
 Sadang, Kali *7, 160 A2.
 Sadari, Oedjoeng *14, 496 C1.
 Sadhoe (Hindoeïsme) 13, 73.
 Sadino, Elmano (Portugeesch dichter) 20, 107.
 Sadnig Kreuzeck-groep (Oost-Alpen) *2, 40 E2 sub E3i.
 Sado *14, 464 D3.
 Sado (wagentje) 4, 121.
Sadowa; 5, 241.
 Sadija *10, 224 H2.
Sadeleer, Fr. de (aanv. dl).
 Saelmaeckers, Barbara en Anna 11, 45.
Saeul; *16, 735.
Safed; *19, 384 C3.
 Safety-bicycle (rijwiel) 21, 98.
 Saffoerije = Sephoris = **Sepphoris** = Diocaesarea.
 Saffraanhout 7, 94.
 Safi *17, 262 B4.
 Safonisch (taal) 20, 412.
 Saga (Japansch opstandeling) 14, 461.
 Sagaing *5, 231 B2.
 Sagami Baai *14, 464 D3.
 Sagarra, Josep de (Catalaansch dichter) 7, 129.
 Sagehomme, G. 16, 204.
 Saginaw *23, 320 J2.
 Sagis *21, 48 G5.
 Sagittaal beeldpunt (natuurkunde) 3, 202.
Sagittarius (sterrenk.); 11, 285.
 Sagone (plaats en golf) *8, 193 A2.
 Sagra, La *21, 752 E4.
 Sagre, Punta de *1, 520 bkrt d.
 Sagres *21, 752 B4.
 Sagna la Grande *17, 608 C1.
Sagunto = Murviedro; *21, 752 F3.
Sahara = Groote Woestijn; *1, 520 C2; 1, 520 792.
 Sahara-Atlas = Groote Atlas *1, 520 D1; 3, 272.
 Sahara Oasen *17, 262 H6.
 Sahel (rivier in Algerië) *17, 262 I2.
 Sahel (streek in Tunis) 23, 12.
 Sahel Mitidja (streek in Algerië) *17, 262 H2.
 Sahend Berg *3, 462 D6.
 Sahidan *3, 686 A3.
 Sahl el-Battof (vlakke in Palestina) 3, 152.
 Sahn (binnenhof) 14, 313.
 Sahoel Plat *17, 816 C4; 18, 409.
 Saibi *22, 288 C4.
 Said *2, 122 B2.
 Said, khedive 20, 101.
 Saida (Libanon) = **Sidon**.
 Saïda (plaats en gebergte in Noord-Afrika) *17, 262 G3.
 Saiema (Letlandsche Landdag) 16, 336.
Saigon; 1, 320; *10, 224 J5; 17, 782.
 Saikaido = **Kioesjioe**.
Sailly-bij-Lennik = Saily-lez-Lanoy; *11, 144 E3.
Saimaa-meer; *10, 720 C3.
 Sainghin-en-Weppes = Singem-in-Wepe.
 Saintonge *11, 96 C4.
Sais; 18, 460.
 Saisan Meer *3, 480 F4.
 Saisette *10, 224 C4.
Saive; *16, 704 D2.
 Sajama 5, 613; *6, 160 B5.
 Sajang *17, 816 B1.
Sajanisch gebergte; *3, 480 G3.
Sajo; *13, 512 F1.
 Sakai *14, 464 D4.
 Sakalaven (volkstam) 17, 27.
Sakania; *15, 512 G6.
 Sakan Kalat *3, 686 C4.
 Sakata *14, 464 D3.
 Sakataly *3, 462 D2.
 Sakesep, Jakemon de (middel-eeuwsche romanschrijver) 7, 325.
Sakkara; *1, 536 bkrt b C3.
Saksen (provincie in Pruisen); *9, 576 D2.
Saksen (land); *9, 576 E3.
 Saksen-Coburg, Ferdinand I van (koning van Bulgarije) 10, 648.
 Saksingenheim (plaats) 21, 227.
Saksisch; 3, 388.
 Saksköbing *8, 688 E4.
Sal; *1, 520 bkrt b.
Sala; *18, 704 D4.
Salabangka-eilanden; *7, 160 B2.
 Sala Comacina *7, 771 A2.
 Sala Consilina *6, 718 C2.
 Saladilla *2, 808 D2.
Saladin; 9, 824.
Salado (Argentinië, San Luis); *2, 808 C4.
Salado (Argentinië, Santa Fé); *2, 808 D2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Salah, Oase in *1, 520 D2.
 Salajar (eiland en straat) *7, 160 B3.
Salak, Goenoeng; *14, 496 B2.
 Salama *17, 608 A2.
Salamanca; *21, 752 D2.
 Salamandervisch 16, 607.
 Salamat *1, 520 F3.
Salambria = Peneios = **Peneus** (N. Griekenland); *12, 384 C3.
Salamis; *12, 384 E5.
 Salana, Archipel van *8, 327 C1.
Salangaan; 13, 438.
 Salang Eilanden *10, 224 H6.
 Salankemen, slag bij (1691) 1, 619.
 Salaro, Monte *6, 798.
 Salathiël (Bijbelsche naam) 18, 478.
Salatiga = Solotigo; *14, 496 F3.
 Salavin (litt. type) 9, 488.
Salawati; *17, 816 C2.
 Salawat Pas *3, 462 F2.
Salazar, Antonio (de) Oliveira (aanv. dl); 20, 105.
 Salboetoe, Goenoeng *2, 122 B2.
 Saldana (ontdekkingsreiziger) 1, 519.
 Sale *3, 288 H6.
 Salé *17, 262 C3.
 Salebaboe (plaats en eiland) *7, 160 bkrt.
 Salecha (plaats) 4, 56.
Salée, A. (aanv. dl).
 Saleh, Teloeck *22, 637.
 Salem (Br. Indië) *10, 224 D5.
Salém (Oregon); *23, 320 B2.
Salerno; (plaats en golf) *14, 320 E4.
 Sales O.P., fr. Marcus 17, 51.
 Salfholm *8, 688 F3.
 Salforse (desinsectie-middel) 8, 739.
Salford; *12, 464 bkrt 1.
 Salgesch *4, 686 B2.
Salgótarján; *13, 512 E1.
 Salice *8, 193 A2.
Salie; 10, 246.
 Salier, Jac. (theoloog) 17, 695.
 Salinas (zoutmoerassen in Argentinië) 19, 413; (Las Salinas) *2, 808 C3; (Salinas Grandes) *2, 808 C/D 2-3.
 Salinas, Kaap de (Mallorca) *3, 650 D2.
 Salinas de Uyuni (Bolivia) *6, 160 B6.
 Salinas River (Californië) *6, 670 B2.
 Salisbury (Afrika) *1, 536 G6.
Salisbury (Engeland); *12, 464 F6.
 Salisbury, Johannes Parvus 19, 665.
 Salisbury, Robert Arthur Cecil; 12, 475.
Salisbury Plain; *12, 464 E6.
 Saliva (speeksel) 21, 785.
 Saliwahana (Indische jaartelling) 23, 43.
 Saljany *3, 462 F4.
Salland; *18, 320 D2; 19, 337 vlg; 21, 180.
 Sallan Tunturit *10, 720 C2.
 Salleron, J. 12, 569.
Salles; *13, 176 bkrt.
 Salling *8, 688 B2.
 Salm *16, 736 E1.
Salmanassar III (koning van Assyrië); 3, 188.
 Salmansdorf *24, 79.
 Salmantica (plaats) 21, 168.
 Salmeron S. J., Alphonso 14, 30.
 Salmi *10, 720 D3.
 Salmia *1, 536 bkrt a B4.
Salmon, André; 10, 595.
 Salò *11, 348.
Saloeën; *7, 384 B6; *10, 224 H3.
 Salome (echtgen. van de H. Anna) 16, 781.
Salomé; *11, 144 D3.
Salomon; 10, 387; 13, 370; 14, 328; aanv. dl i. v. Joab.
Salomons-Eilanden; *18, 762.
 Salomonson, H. 14, 127.
 Salomonsville *3, 18 G6.
 Salong *15, 512 E3.
Saloniki = Thessaloniki; (stad en golf) *12, 384 D2; (patroon van S.) 8, 661.
 Salop = Shropshire.
Salpaus Selkä; *10, 720 B3.
Salpeter; 18, 592.
 Salpeteroorlog = Pacificoorlog (1879-1884) 7, 380; 19, 646.
Salpeterzuur; 18, 592.
 Sal Rei *1, 520 bkrt b.
 Salsette-eiland (Britsch-Indië) 5, 684.
 Salso *14, 320 E6.
 Salsona *7, 126 B2.
Salta (provincie); *2, 808 D1.
Salta (stad); *2, 808 C1.
 Salten Fjord *18, 704 C2.
Saltillo; *23, 320 F5.
Salt Lake, Great = Groot Zoutmeer; *23, 320 D2.
Salt Lake City; *23, 320 D2.
 Salto *2, 808 E3.
Salt River; *3, 18 F5.
 Saltus (minnelyriek) 17, 701.
 Salustri, Carlo 22, 775.
 Salut (gedicht) 3, 60.
Salvador (staat); *17, 608 B3.
 Salvandy (Fransch gezant) 8, 522.
Salvator van Horta, Hl. (aanv. dl).
 Salvati, Diana; 3, 299.
Salzach; *9, 512 E4.
Salzburg; *19, 112 C3.
 Salzburger Kalkalpen *2, 40 E2 sub G4a-f.
 Salzburger paard 18, 684.
 Salzburger Schiefer-Alpen *2, 40 E2 sub F2a-d.
Salzkammergut; *19, 112 C3.
 Salzwedel *9, 576 D2.
Samaden; *24, 720 E3.
 Samai *18, 762 bkrt.
 Samak, Tandjoeng *5, 184.
 Samakow *19, 112 H5.
Samalanga; *3, 251 B1.
 Samana, Punta (Albanië) *1, 666 B3.
 Samaná Kaap (Haïti) 12, 639.
 Samantang, Poelau *7, 160 B1.
 Samar *18, 432 G3.
 Samara (Afrika) = Debra Tabor *1, 536 G3.
Samara (Rusland); *21, 48 G4.
Samaria = Sjomeron; *19, 384 C4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Samarina (berg in Griekenland) 10, 276.
 Samarinda (district) *5, 752 C2.
Samarinda (stad); *5, 752 C3.
Samarkand; *3, 480 D5.
 Samarowsk *3, 448 D2.
Samart; *18, 240 B4.
 Samate *17, 816 C2.
 Samawang, Tandjoeng *3, 658 C2.
 Samba (Japansch letterkundige) 14, 466.
 Sambaetiba *6, 160 bkrt C2.
 Sambalioeng *5, 752 C2.
 Sambalpoer *10, 224 E3.
 Sambar, Tandjoeng *5, 752 B3.
Sambas; *5, 752 A2.
Sambeek; 17, 567; *18, 631 K2.
Samber = Sambre; *4, 404 C2.
 Sambhal *11, 334 B1.
 Sambiche, Martin (Fransch bouwmeester) 7, 284.
Sambor; *20, 64 E4.
 Sambre = **Samber**.
 Same *17, 816 B3.
 Samensmelting (taalk.) 8, 81.
 Samenstand (sterrenk.) 8, 37.
Samenwerkende vennootschap; 8, 118.
 Samenwerkende Zendings-Corporaties 18, 439 444.
 Samerius (aalmoezenier) 22, 124.
 Samieh (plaats) 10, 263.
Samland; *9, 512 I1.
 Sammanius (Nederlandsch geleerde) 17, 671.
 Sam Mirza Schoffi (sjah van Perzië) 1, 214.
Samoa-eilanden = Schippers-eilanden; *18, 762.
 Samoeie Eilanden *18, 432 A4.
 Samoëns *24, 720 B4.
 Samoer *3, 462 E2.
Samogitië = Zemeiten = Schamaiten; *20, 64 E1.
Samojeden-Schiereiland = Jamal; *3, 480 D2.
Samos; *12, 384 H5.
Samosir; *22, 288 C2.
 Samosujvar (plaats) 11, 780.
 Samot *2, 122 B2.
Samothrace; *12, 384 G2.
Sampang; *14, 496 I3.
 Sampanmangoi, Tandjoeng *5, 752 C1.
 Sampara *7, 160 B2.
 Sampean, Kali *14, 496 J3.
 Sampi (Grieksche letter) 10, 279.
 Sampit (plaats, baai en rivier) *5, 752 B3.
Samrée; *16, 736 D2.
Samsara (zielsverhuizing); 6, 116; 13, 361; 24, 586.
 Samsat (plaats) 21, 198.
 Samsö (eiland) *8, 688 D3.
 Samsö Belt *8, 688 D3.
 Samsöë, Ole Johannes (Deensch letterkundige) 8, 694.
 Samsoun *3, 35 C2; (naam in oudheid) 2, 174.
 Samter, W. v. (Poolsch musicus) 21, 600.
Samuel, profeet; 10, 122.
 Samwat (Indische jaartelling) 23, 43.
 San *20, 64 E3.
San'a (Arabië); *3, 480 B7.
 Sana (rivier in Joego-Slavië) *3, 672 B2.
Sanaga; *1, 520 E4.
 Sanagapokken (geneesk.) 1, 661.
Sanana; *17, 816 B2.
 Sanatogen 12, 53; 23, 578.
Sanatorium; 2, 736; 6, 191.
 San benito (tuniek) 3, 388.
 Sanchez *12, 639.
 Sancho (koning van Castilië) 7, 529.
 Sancho I, III (koningen van Navarra) 18, 321.
 Sancho Panza 7, 257.
 San-cian *7, 384 F7.
 Saneti Spiritus *17, 608 D1.
Sand, George; 7, 448.
Sandakan; (plaats en golf) *5, 752 D1.
 Sandarbans (landschap in Bengalen) 4, 566.
Sandawe; 3, 756.
 Sanday *12, 464 E2.
 Sandelhout-eiland = **Soemba** = Poelau Tjendana.
 Sandelwood-paard 21, 692.
 Sanden *8, 688 E2.
 Sanderbans *3, 480 F6.
 Sanderbout (= Zwentibold) 24, 766.
 Sanders (papierfabr.) 11, 491.
 Sandez *20, 64 D4.
Sandhi; 4, 220.
Sandjaja; 17, 320.
Sandoa; *15, 512 E5.
Sandomierz = Sandomir; *20, 64 D3.
 Sandri-boom 4, 566.
 Sandvig *8, 688 bkrt F4.
 Sandvoort, Th. v. d. (pseudoniem) 8, 435.
 Sandwich (havenplaats in Engeland) 7, 538.
 Sandwich-eilanden = **Hawaii-eilanden**.
 Sandwichgroep *1, 189 Zuidpool.
 Sandwichmen 13, 672.
 Sandy Eiland *3, 288 C1.
 Sane Ruïne *3, 246 B1.
 Sanfedisten (legerbende) 11, 35.
Sanga; *1, 520 E4.
 Sangal *3, 686 C5.
 Sangamon *14, 39.
 Sangasanga *5, 752 C3.
 Sangau, Oedjoeng *3, 726 A1.
 Sangenges, Goenoeng *22, 637.
 Sanggar, Teloeck *22, 637.
Sanggau (Pontianak); *5, 752 B2.
Sanggau (Singkawang) *5, 752 A2.
 Sangiang, Poelau *14, 496 A1.
Sangi-eilanden; 7, 160 bkrt.
 Sangiro (pseud.) 23, 105.
 Sang-kan-ho *7, 384 F2.
 Sangkapoera 4, 160; *14, 496 bkrt I2.
 Sangkoe *3, 726 A2.
 Sangkoelirang *5, 752 D2.
 Sanglier des Ardennes (Willem van Arenberg) 17, 179 180.
 Sangnier, Marc 21, 539.
Sang-Po; *10, 224 G2.
 Sangro *14, 320 E3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Sangsara (zielsverhuizing) 13, 361.
 Sangsit *3, 658 C1.
 Sanguinici (sanguinisch type) 8, 67; 22, 509.
 Sanhoer (Fajjoem) *1, 536 bkrt b B3.
 Sanhoer (Gharbie) *1, 536 bkrt b B1.
 Sanitaire conventies 13, 774.
 Sanjin, Kojo (Japansch schrijver) 14, 467.
Sankoeroe; (district en rivier) *15, 512 E3; 15, 533.
 Sanlucar *21, 752 C4.
Sannazaro, J.; 14, 355.
 Sannois *11, 96 bkrt Parijs.
 Sanntaler Alpen *2, 40 F2 sub H6c.
 Sanocrysine (geneesk.) 17, 814.
 Sanok *20, 64 E4.
 Sansanding *1, 536 C3.
 Sansculottides (tijdrekening) 23, 46.
 Sans frais (wissel) 24, 631.
 San-sjoei *7, 384 F7.
Sansovino, A.; 14, 362.
 Sant, Mont *7, 126 A2.
Santander; *21, 752 E1.
 Santander (president van Columbia) 7, 722.
 Santany *3, 650 D2.
 Santarem (Brazilië) *6, 160 E2.
Santarem (Portugal); *21, 752 B3.
 Santarem Kanaal (bij Cuba) *23, 320 K6.
 Santes = **Zande** (Fransch Vlaanderen).
Santi, A. de (aanv. dl).
Santiago (Chili); *2, 808 B3.
Santiago (Haïti); *12, 639.
 Santiago (Panama) plaats en berg *17, 608 C4.
 Santiago, Punta de (Fernando Póo) *1, 520 bkrt d.
 Santiago, Rio (Honduras) *17, 608 B2.
 Santiago de los Caballeros = **Santiago** (Haïti).
Santiago de Compostela; *21, 752 B1.
Santiago de Cuba; *17, 608 D2.
Santiago del Estero; *2, 808 D2.
 Santiago de Guatemala = **Guatemala** = Guatemala la Nueva.
 Santigron *22, 320 C2.
 Santo, Monte *6, 715 A1.
 Santorinaarde 7, 204.
 Santorini = **Thera** = Thira.
 Santorio, S. 22, 584.
Santos; *6, 160 F6.
 Santos, Antonio 10, 69.
 Santos, Los *17, 608 C4.
Santpoort; 6, 183; *18, 672 A4.
 San-tsjan, eiland *7, 384 F7.
 Sanzio, Raffael 20, 386.
 Saoeampa, Boekit *7, 160 B1.
 Saoebi, Poelau *14, 496 bkrt J2.
 Saoera Wadi 1, 521; *17, 262 F6.
 Saoetsjboelak *3, 462 C7.
 Saona *12, 639.
Saône; 2, 653; *11, 96 F3.
Saône-et-Loire; *11, 64 nr 31.
 Saorstat Eireann (= Iersche Vrijstaat) 14, 15.
 Sap, Gustaaf 22, 70.
Saparoeca; (plaats en straat) *2, 122 C2; *17, 816 B2.
 Sapcanin, M. 21, 469.
 Sape, Straat *18, 432 E7.
 Saphir, M. 23, 15.
 Sapientiales (didactische boeken van de H. Schrift) 8, 826.
 Sapienti Consilio (bulle) 8, 27.
 Sapme (volksstam) 16, 128.
 Sapoeidi (eiland en straat) *14, 496 J3.
Saponine; 24, 515.
Sapor II; 21, 743.
 Saporosje *21, 48 D5.
 Sappada-groep (Zuidelijke Kalkalpen) *2, 40 E2 sub H4c.
Sappemeer; *12, 448 D3.
 Sapporo 13, 432; *14, 464 E2.
Sapropelithen; 6, 147.
 Sara *1, 520 E4.
 Saracin, Jan 21, 223.
 Saráfend *19, 384 C2.
Saragossa = Zaragoza; (synode van 592) 14, 584; *21, 752 F2.
 Sarai (plaats) 4, 134.
Sarajevo; *19, 112 F5.
Sara-kreek; *22, 320 D3.
Saramacea (rivier); *22, 320 C2.
 Saramaccapolder (plaats) *22, 320 C2.
 Sarangani Baai *18, 432 G4.
 Saransk *21, 48 F4.
 Sarantavli (plaats) 8, 200.
 Sarapoel *21, 48 G3.
 Sáraspatak *13, 512 G1.
Saratow; *21, 48 F4.
 Saravli (plaats) 8, 200.
 Sarawan *3, 686 D3.
 Sarca *11, 348.
 Sarcagroep (Zuidelijke Kalkalpen) *2, 40 D3 sub H2d.
 Sarcelles *11, 96 bkrt Parijs.
Sarcophaag (afbeeldingen); 6, 558.
 Sar Dagh *14, 626 E4.
 Sardegna = **Sardinië**.
Sardes; (veldslag van 395) 22, 651.
Sardine; 12, 755.
Sardinië = Sardegna; *14, 320 B5.
 Sardinische Zee *14, 320 A4.
 Sardinium (halfedelgesteente) 9, 702.
 Sardona-groep (West-Alpen) *2, 40 C2 sub B5b.
Sarèkat Islam; 14, 189.
 Sarentini, Monti *22, 650.
Sarepta (Phoenicië) 10, 110; *19, 384 C2.
Sarepta (Rusland) = Krasnoarmejsk; *21, 48 E5.
 Sargans *24, 720 E2.
Sargasso-zee; 3, 265.
Sargon II (koning van Assyrië); 3, 421; 17, 388; 21, 190.
 Sarie (Kroatisch aartsbisschop) 21, 469.
 Sarine *4, 686 A2.
 Saripoetta (leerling van Boeddha) 5, 453.
 Sarjektjakko *18, 704 D2.
 Sark *14, 802.
 Sarkander, Joh. 5, 147.
 Sarmi *17, 816 D2.
 Sarmiento, Domingo Faustino (president van Argentinië) 2, 810.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Sarmiento, Felix Ruben Garcia (schrijver) 8, 535.
 Särna *18, 704 C3.
 Sarnen *24, 720 D3.
 Sarnena Gora = **Karadzja Dag** = Karadza Gebergte.
 Sarner Meer *24, 720 D3.
 Sarno *6, 718 B2.
 Sarny *20, 64 G3.
 Sarolangoen *22, 288 E5.
Saron, vlakke van; *19, 384 B4.
 Sarena *19, 384 B4.
 Saros, Golf van *3, 672 G4.
S.A.R.O.V. (Radio-omroepver.) aanv. dl.
Sarpi, Paolo; 19, 552.
 Sar Plateau *19, 112 G5.
Sarpsborg; *18, 704 B4.
 Sarraceniaceae (plantk.) 14, 210.
 Sarracium (liturgische kleeding) 22, 331.
 Sarra *1, 536 bkrt a B3.
 Sarre = **Saar**.
 Sarrebourg = Saarburg (Frankrijk) *11, 96 G2.
 Sarreguemines = Saargemünd *10, 143 C1.
 Sarre-Union = Saarunion = Saar-Buckenheim *10, 143 C2.
Sars-la-Bruyère; *13, 176 C4.
Sars-la-Buissière; *13, 176 D5.
Sart; *16, 704 E2.
Sart-Bernard; *18, 240 C2.
Sart-Custinne; *18, 240 C6.
Sart-Dame-Avelines; *6, 96 C5.
 Sartène *8, 193 A3.
Sart-en-Fagne; *18, 240 B4.
Sart-Eustache; *18, 240 B3.
Sarthe (dep.); *11, 64 nr 35.
Sarthe (riv.); *11, 96 C3.
 Sartrouville *11, 96 bkrt Parijs.
Sart-Saint-Laurent; *18, 240 B2.
 Sàrvizk *13, 512 D2.
 Sary-pul *1, 498 C1.
 Sarzeau *6, 214 D2.
 Sas (buskruit) 6, 456 457; 23, 751.
 Sas, Joseph Maria 20, 343.
Sasebo; *14, 464 C4.
Saseno; *3, 672 C4.
Saskatchewan; *18, 608 H4.
Saskatoon; *18, 608 H4.
 Sasroningrat (Javaansch vorst) 15, 77.
 Sassa (plaats) 9, 157.
 Sassabeneh *1, 243 C2.
 Sassandra (rivier) *1, 520 C4.
 Sassandra (stad) *1, 536 C4.
Sassanieden; 3, 595.
 Sassano *6, 718 C2.
Sassari; *14, 320 B4.
Sassenheim; *24, 688 D2.
 Sassenlant, H. van 2, 548.
 Sassina *7, 771.
 Sasso *6, 715 A1.
 Sasso Grande *16, 22.
 Sassolin (boorzuur) 5, 714.
 Sassone *16, 22.
Sas van Gent; *24, 512 C4.
 Satanisme (letterk.) 3 783.
 Satano, Kaap *14, 464 C4.
Satansaap; 1, 107; 19, 828.
 Satansboleet 5, 611.
 Satara *10, 224 C4.
Sätersdal; *18, 704 A4.
 Satiman S. J., Franc. Xaverius 17, 774.
 Satirikon (spotblad) 3, 447.
Satladzj = Sutley = Sjatadroe; *10, 224 C2.
Satoe Mare = Szatmar-Nemeti; *19, 112 H3.
 Sator *19, 112 E4.
 Sátoralya-Ujhely *13, 512 G1.
 Satsoema, opstand van (gesch. Japan) 14, 461.
Sattasai; 20, 156.
 Sattelhorn *4, 686 B2.
 Sattler, Joseph 1, 80.
 Saturnia (godin) 14, 704.
Saturnus (planeet); 3, 275; 16, 353 613.
 Satijnvogel 19, 456.
Satyr (Sater); 9, 368; 10, 617.
 Satyrus (biograaf) 5, 217.
Sau = Save; *19, 112 E4.
 Saudade, saudosismo (Portugeesche litt.) 20, 108; 22, 494.
 Saudek, R. 12, 259.
Sauer = Sûre; *4, 432 E3.
 Sauer, G. 11, 44.
Sauerland = Söderland; *9, 512 B3.
 Saujet Koenta *17, 262 F7.
 Saul (plaats) 9, 342.
 Saula, Hl. 23, 128.
 Saulgau *4, 330 D3.
 Sault-Sainte-Marie *18, 608 K5.
Saumlakki; 14, 427; *17, 816 C3.
Saumur; *11, 96 C3.
 Sauret, Emile 7, 63.
 Saurischia (dierk.) 9, 101.
 Saururae (palaeontologie) 2, 756; 23, 590.
 Sautet, Samuel Friedrich 5, 151.
Sautin; *13, 176 D6.
Santour; *18, 240 B4.
Sauvenière; *18, 240 B1.
Sauwerd; *12, 448 C2.
 Savaii *18, 762 bkrt.
 Savaneta *3, 122 B3.
 Savannah (Tennessee) *1, 649 A1.
Savannah (Georgië); *23, 320 J4.
Savannen; aanv. dl i. v. Steppe.
 Save = **Sau**.
 Sæve, C. 24, 753.
 Saverne = **Zabern**.
 Savery (stoommachine) 22, 212.
 Savino, Guido 17, 83.
 Savoia = Savoie = **Savoie** (landschap).
 Savoie (dep.); *11, 64 nr 50.
Savona; *14, 320 B2.
Savonarola, Hieronymus; 18, 273.
 Savonet *8, 363.
Savonlinna = Nyslott; *10, 720 C3.
 Savonnerie (tapijten) 12, 62 63; 22, 454.
 Savorgnan de Brazza (Kongo-reiziger) 1, 542.
 Savornin Lohman, de, zie **Lohman**, de Savornin.
Savoie = Savoie = Savoia (landschap); *11, 96 G4.
 Savoyer Alpen *2, 40 B3 sub B3.
Savska; *19, 112 D4.
 Savukoski *10, 720 C2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Sawahloento**; *22, 288 D4.
 Sawai *17, 816 B2.
 Sawai, Teloek = Seleman, Teloek *7, 238.
 Sawal, Goenoeng *14, 496 D3.
 Sawan *3, 658 C1.
 Sawelan *3, 462 E5.
 Sawito (Boegineesch staatje) 1, 411.
 Sawoe, Poelau; *18, 432 F8.
 Sawoe-Zee; *18, 432 F7.
 Saxder (halfedelgesteente) 7, 276.
 Saxeten *4, 686 B1.
 Say; *1, 536 D3.
 Sayas *18, 432 F3.
 Sayee, A. H.; 13, 331.
 Saygor *10, 224 D3.
 Saynetes (tooneel) 8, 322.
 Sayn-Wittgenstein, Karolyne 16, 512.
 Sayn-Wittgenstein-Ludwigsburg, L. A. P. vorst zu 24, 303.
 Sazawa *9, 512 F4.
 Scabini (schepenen) 21, 295.
Scafell Pike; *12, 464 bkrt 2.
 Scaldemarieland (gesch. Zeeland) 24, 503.
 Scaliger, Joseph Justus; 23, 46.
 Scaliger, Julius Caesar 15, 341.
 Scaligers (geslacht) 23, 386.
 Scalzen (ongeschoeide Carmelieten) 4, 21.
 Scamandrus (Grieksche mythologie) 12, 30.
 Scamozzi, V.; 19, 149.
 Scandia (land) 10, 449.
Scapa Flow; *12, 464 E2.
 Scapelingheberg (bij Heemskerck) 13, 29.
 Scaphidiën (plantk.) 11, 239.
Scarabeeën; 6, 705.
 Scarborough *12, 464 F4.
 Scarpanto = **Karpathos**.
 Scaw Fell (berg) 8, 353.
 Sceattas (munten) 2, 357 358.
 Sceaux *11, 96 bkrt Parijs.
 Sceilig Michael (rotseiland) 21, 583.
Scepticisme; 18, 30.
 Scesaplana *24, 720 E2.
 Schaafpapier 21, 408.
Schaal (bij weekdieren); 24, 75.
 Schaamlippen 11, 699; 16, 501.
Schaap; 18, 109.
 Schaapbullen *12, 448 D2.
 Schaapseilanden (Färöer) 14, 746.
Schaarbeek; *6, 96 C3.
 Schaarsbergen *11, 512 D3.
 Schaarstaart (dierk.) 23, 568.
 Schaar van Waarde *24, 512 D3.
 Schaarvogel-eilanden *5, 184.
Schaatsenrijden; 9, 709.
 Schaay, Johanna Hendrika 15, 779.
 Schacht (veer) 23, 238.
 Schachtbrett (klavierinstrument) 21, 807.
 Schack von Staffeldt, A. W. 8, 694.
 Schade, Abr. 20, 222.
 Schaduwigebied (seismogram) 1, 138.
 Schaduwhoutsoort 16, 411.
 Schaduwweeffel (textiel) 19, 30.
 Schaepman, Frans 23, 180.
Schaepman, H. J. A. M.; 7, 504; 8, 267; 11, 148; 18, 289.
 Schaepman, Th. F. M. 7, 229.
 Schaepmanhuis, Dr. (bureau R.K. Staatspartij) 20, 784.
Schaesberg; *16, 448 D5.
 Schafberg (Berner Oberland) *4, 686 A1.
 Schafberg (Salzkammergut) 21, 188.
Schaffen; *6, 96 F2.
Schaffhausen; *24, 720 D1.
 Schaft 5, 741; *18, 631 H4 nr 146.
 Schaftelen *4, 686 C1.
Schagen; *18, 672 A3.
Schagerbrug; *18, 672 A3.
 Schager en Niedorper Koggen (West-Friesl.) 24, 166.
 Schagius, P. 11, 270.
 Schaho, slag aan de (1904) 14, 478.
 Schaik-fonds, Kanunnik van 24, 136.
 Schaik-Willing, Jeanne van 16, 569.
 Schakelriemen (drijfriemen) 9, 456.
Schaking (Ned.-Indië); 13, 734.
Schalafie = Escanaffles; *13, 176 A1.
 Schaliendecker, Loy de 16, 393; 20, 257.
Schalkhoven; *16, 480 B5.
Schalkwijk; *23, 128 B3.
Schalmei; 7, 281.
Schalsum; *11, 208 B2.
Schaltin; *18, 240 D3.
 Schamaiten = **Samogitië** = Ze-meiten.
 Schanserdiep (Groningen) 6, 459.
 Schapebloem 15, 347.
 Schapehok, Het *12, 448 C3.
 Schapenklaver 15, 349.
 Schapenoor (plantk.) 16, 62.
 Schapenwolken 2, 75.
Schardam; *18, 672 B3.
 Schardt, H. 2, 40.
 Scharen, Gerard van 14, 589.
 Scharendijke *24, 512 C2.
 Scharhörn *9, 512 B2.
Scharl; *11, 208 A3.
 Scharlakenzwammetje 13, 776.
Scharmer; *12, 448 C3.
Scharnegoutum; *11, 208 B2.
Scharnierligger; 11, 651.
 Scharwoude (plaats) 3, 427.
 Schässburg *19, 112 I3.
 Schattenhalb *4, 686 C1.
 Schatzlar *5, 578 D1.
 Schauby *8, 688 C4.
 Schauenburgers (dynastie) 13, 459.
 Schäufelein, H. L. (1480-1539) 13, 635.
 Schaulen = **Sialiai**.
 Schaumburgers (dynastie) zie Schauenburgers.
Schaumburg-Lippe; *9, 576 C2.
 Schaveren *11, 512 D2.
 Schaxel, cytomorphose van (biol.) 10, 305.
Schajik; *18, 631 I1.
Schedel (van jonge kinderen); 10, 807.
 Schedelindex 2, 445 828; 13, 530.
 Schedeloog 19, 476.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Schedelverweeking 8, 256.
 Scheefkelk (plantk.) 20, 402.
 Scheele, Maria von 18, 281.
 Scheele's groen (verfstof) 3, 95.
Scheemda; *12, 448 D3.
 Scheemdermeer *12, 448 D3.
 Scheenbeengebak (volkskunde) 9, 255.
 Scheepsonderofficieren 8, 625.
 Scheepsroeper 11, 534; 17, 413.
Scheepvaart (aanvaring); 1, 99.
 Scheerling, gevlekte (plantk.) 8, 34.
 Scheffel, J. V. von 11, 398.
Scheffer, J. G. de Hoop; 6, 112.
 Scheibe *4, 686 B1.
 Scheidhaag (urnenveld) 12, 390.
 Scheidingsgebergte (China) 7, 385.
 Scheidsrechter (voetbalsport) 23, 581.
 Scheikundige aantrekking 1, 493.
 Scheikundig Jaarboekje 7, 342.
Schelde; *4, 404 B2; 4, 411; (vroeger departement) 19, 173.
Schelderode; *19, 176 B4.
Scheldewindeke; *19, 176 C4.
Schelle; *2, 512 B3.
Schellebelle; *19, 176 C3.
 Schellekens, Martinus 4, 192.
 Schelling, Ernest 23, 331.
Schellingwoude; *18, 672 A4.
Schellinkhout; *18, 672 B3.
Schelluinen; *24, 688 E3.
Schelmanroman; 7, 108.
 Schelpenkalk (geol.) 18, 155; 22, 782.
 Schelven (landbouw) 13, 432.
 Schembart-loopen (volkskunde) 21, 342.
Schemering; 8, 464.
 Schemnitz = *Stiavnica*.
 Schemoné-esré (Joodsch gebed) 1, 331; 19, 118.
 Schenk van Toutenburg, George 18, 827; 21, 294.
Schendelbeke; *19, 176 C5.
 Schengen *16, 735.
 Schenkenschans 6, 580.
 Schenute (archimandriet) 1, 315.
 Scheool (Sjeol) 1, 211; 21, 573.
Schedaal; *6, 96 B3.
 Schepelenberg (bij Heemskerk) 13, 29.
 Schepenwet (Ned.) 21, 277.
 Schepers, mgr. 22, 341.
 Schepmans, W. 18, 288.
 Schep, Chr. L. 20, 186.
 Scheppers, kanunnik 3, 813.
 Scheppers (Broeders van O. L. Vrouw van Barmhartigheid) 3, 813; 6, 277.
Schepnad; 4, 523.
 Scherenschnitt (silhouet) 5, 153.
 Scheria (eiland der Phaeaken) 8, 145.
 Schering (weefkunst) 15, 241; 24, 71.
 Scherm, schermwerking (warmte-leer) 23, 831.
Schermer; *18, 672 A3.
Schermerhorn; *18, 672 A3.
 Scherp (bekleedingsmuur) 10, 347.
Scherpenheuvel (Belg. Brabant); *6, 96 E2.
 Scherpenheuvel (Curaçao) *8, 363.
Scherpenisse; *24, 512 D2.
Scherpenzeel; *11, 208 C3.
 Scherpenzeel Heusch, von (separatist) 16, 461.
 Scherrebeek *8, 688 B3.
 Schervencobalt (geologie) 3, 92.
Schettens; *11, 208 A2.
Scheuchzer, J.; 19, 388.
 Scheuchzeria (plantkunde) 24, 658.
Scheur, Het; 18, 559 563; *24, 688 C3.
 Scheurkies (dierkunde) 16, 97.
Scheut *6, 96 C3; (Kartuizer-klooster) 15, 80.
 Scheven (vlas) 23, 541.
Scheveningen; *24, 688 C2.
 Schevichaven, Jacob van 14, 376.
 Scheydt (Limburgsch dorp) 21, 258.
Schiaparelli, G. V.; 19, 387.
Schie; *24, 688 C3.
Schiebroek; *24, 688 C3.
Schiedam; *24, 688 C3.
Schieland; *24, 688 C3.
 Schiereilandstation (spoorwegen) 21, 826.
Schieringers; 21, 655.
Schiermonnikoog; *11, 208 D1.
 Schieter (scheepvaart) 5, 468.
Schietkatoen; 6, 530.
 Schildboortigen 24, 108.
Schilde; *2, 512 C3.
Schilderkunst; (absolute) 1, 268.
 Schildhuizen *12, 448 D2.
Schildklier; (pathologie) 15, 708 vlg.
 Schildknecht, Nikolaus 24, 775.
Schildmeer; 9, 599; *12, 448 D2.
 Schildmethode (tunnelbouw) 23, 15.
 Schildpad, Grieksche 16, 102.
 Schildpadden Baai *14, 496 E3.
 Schildpad-eilanden (Banda Zee) *17, 816 B3.
 Schildpad-eilanden (Golf van Gorontalo) = Togian-eilanden *7, 160 B2.
 Schildvisch 24, 692.
Schildwolde; *12, 448 D3.
Schiller, Joh. Christ. Friedr.; (Die Horen) 13, 598.
 Schilthorn *4, 686 B2.
Schimmelpenninck, R. J.; (Groot Besogne) 4, 772.
Schimmels (plantkunde); 1, 126; 18, 120 177; 22, 12.
Schimmert; *16, 448 C5.
Schingen; *11, 208 B2.
Schinnen; *16, 448 C5.
 Schinnen, Dirk van (wapen) 13, 185 186.
 Schinner, M. 21, 560.
Schin-op-Geul; *16, 448 C5.
 Schinopsis (plantkunde) 20, 331.
Schinveld; *16, 448 C5.
 Schinwari (volksstam) 1, 518.
Schipbeek; *19, 336 C4.
 Schipborg (dorp) 2, 389.
 Schipdonk *19, 176 B3.
 Schipdonk. Kanaal van *19, 176 B2; *24, 176 D2.
 Schip is territoire (rechtsregel) 21, 278.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Schiplaken *6, 96 D2.
Schipluiden; *24, 688 C3.
 Schippers-eilanden = **Samoa-eilanden**.
 Schippertje (klok) 23, 155.
 Schip van oorlog 11, 172.
 Schirmeek *10, 143 C2.
 Schiza *12, 384 C6.
 Schizocoel (menschelijk lichaam) 16, 402.
Schizophrenie; 3, 183.
 Schizophyceae (plantkunde) 5, 314.
 Schizophyten (plantkunde) 21, 491; 22, 383.
 Schizotrypanum (pathologie) 7, 272.
 Schlackenwerth *5, 578 A1.
 Schladminger Alpen *2, 40 E2 sub E4b.
 Schlagintweit, Gebroeders 3, 465.
 Schlan *5, 578 C1.
 Schlaraffenland 16, 712.
Schlegel, August Wilhelm von; (Athenaeum) 3, 231; (Shakespeare-vertaling) 4, 143.
Schlegel, Friedrich von; (Athenaeum) 3, 231; (Deutsches Museum) 8, 763.
Schlegel, J. E.; 6, 200.
 Schlei *8, 688 C4.
Schleicher, Kurt von; 18, 284.
 Schleiden, Jan Sturm van 20, 572.
Schleiden, M. J.; 7, 198.
 Schleiermacher, Daniel 10, 124.
Schleiermacher, Fr.; 10, 340.
 Schleinitz, Georg E. G. von 9, 40.
Schlesinger, Bruno (aanv. dl).
 Schlesinger, Leo 10, 705.
 Schlesinger, reactie van (geneesk.) 23, 126.
 Schleswig = **Sleeswijk**.
 Schleswig-Holstein = **Sleeswijk-Holstein**.
 Schlieffen, Alfred von 6, 757.
 Schlüsselburg *10, 720 D4.
Schmalkalden; *9, 576 D3.
Schmalkaldische oorlog; 9, 795.
 Schmeling, Gertrud Elisabeth 17, 169.
 Schmerling, Philippe Charles (1791-1836) 2, 765.
 Schmettau, Samuel von 11, 311.
 Schmid, Ferd. von 9, 377.
 Schmid-Kolting (dierenarts) 1, 469.
 Schmidlin, Jacob 2, 319.
 Schmidt, A. 1, 138 vlg.
 Schmidt, G. C. 20, 370.
Schmidt, Johann (philoloog); 12, 127.
 Schmidt, Johann Caspar 22, 190.
Schmidt S.V.D., Wilhelm; 17, 772; 18, 20.
 Schmitz, Ettore 22, 353.
 Schmitz, Maria 10, 547.
 Schmitz, Michel 3, 772.
 Schmoeken *4, 686 B1.
Schmoller, Gustav; (bevolkingsvraagstuk) 5, 51.
 Schmutzer, F. 5, 485.
Schmutzer, J. I. J. M. (aanv. dl); (beeldhouwkunst) 18, 443.
 Schnaase, Karl (1798-1875) 6, 48.
 Schnebelhorn (berg) 24, 700.
 Schneeberg *9, 512 D3; 10, 681.
 Schneeberggroep (Noordelijke Kalkalpen) *2, 40 F2 sub 5Gd.
 Schneehorn *4, 686 B2.
Schneekoppe = Snezka; *9, 512 F3.
Schneidemühl; *9, 576 G2.
 Schneider, Johann 1, 606.
 Schneifel *4, 404 E2.
 Schnella *5, 578 B2.
 Schnitzer, Eduard (eigenlijk Isaac) 10, 173.
Schnürer, G. (aanv. dl).
 Schober, mr. 11, 496.
 Schober-groep (Oost-Alpen) *2, 40 E2 sub E3k.
 Schodnica (aardolieontginning) 20, 39.
 Schoeck, O. 24, 776.
Schoenberg; *16, 704 G3.
 Schöffner, Peter 9, 443; 11, 258; 12, 554.
Schokland; *11, 512 D1.
Schola cantorum; 17, 718.
 Schola Palatina 1, 282; 15, 47.
Scholastica, Hl.; 4, 541.
 Scholastica, Santa (abdij) 22, 300.
 Scholastiek, Neo- 18, 470.
Schollaert, F. V. M. G.; 4, 481.
 Schollava (geol.) 5, 399.
 Scholmer Au *8, 688 C4.
Scholten, P. (aanv. dl).
Scholtenskanaal; *9, 352 C2.
 Schomburgk, R. H. 8, 136.
 Schonauwen *23, 128 B2.
 Schönberggranaat (bluschapparaat) 6, 127.
 Schonen = **Skaane**.
 Schönried *4, 686 A2.
Schoobeke = Escobèques; *11, 144 D3.
 Schoofdeeling (landbouw) 12, 649.
 Schoofstroo 22, 262.
School; 19, 212 213.
 Schoolbaden 3, 559.
 Schoolbehoeften 16, 231.
 School en Leven (tijdschrift) 16, 442.
 Schoolenquôte (van prof. Heymans) 13, 316.
 Schoolmis 15, 293.
 Schoon, Cornelis 21, 342.
Schoonaarde; *19, 176 D3.
 Schoonbroek *2, 512 E2.
 Schoonderbeek, Johan 8, 156.
 Schoonderbuken *6, 96 E2.
Schoondijke; *24, 512 B3.
Schoonebekerdiep; *9, 352 B2.
 Schoonheidsbeleven 1, 476.
Schoonhoven; *24, 688 E3.
 Schoonlo *9, 352 B2; 20, 718.
Schoonoord; *9, 352 B2.
 Schoonrewoerd *24, 688 F3.
Schoorl; *18, 672 A3.
 Schoot (Belg. Limburg) *16, 480 A3.
 Schoot (N. Brabant) *18, 631 14 nr 154.
Schopeeren; 8, 191; 23, 297.
 Schopfer, Jean (pseudoniem) 2, 338.
 Schoppen-Rieglerapparaat (papier-fabricatie) 19, 441.
Schor; 1, 87.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Schore** (West-Vlaanderen); *24, 176 B3.
- Schore** (Zeeland); *24, 512 D3.
- Schoren** (bouwkunde) 23, 179.
- Schorisse**; *19, 176 B5.
- Schorlemer-Alst**, Burghard von; 5, 525; 16, 78.
- Schot** (weefkunst) 14, 212; 24, 71.
- Schot**, Het *12, 448 E4.
- Schotel**, G. (aanv. dl).
- Schoten** (Antwerpen); *2, 512 C2.
- Schoten** (Noord-Holland); *18, 672 A4.
- Schotland**; *12, 464.
- Schotsche Hooglanden** = High-lands; *12, 464 D3.
- Schott**, G.; 23, 182.
- Schott S. J.**, Kaspar 8, 324.
- Schottburg** *8, 688 C3.
- Schottel**, J. G. 19, 407.
- Schottershuizen** *9, 352 A2.
- Schouten**, W. C.; 13, 585.
- Schouten-eilanden**; *17, 816 D2.
- Schoutisten** (gesch. Amsterdam) 3, 578.
- Schouwbroek** *11, 144 B2.
- Schouwen**; *24, 512 C2.
- Schouwerzijl** *12, 448 B2; 16, 222.
- Schraapgoot** (mechanisch transport) 22, 746.
- Schramberg** *4, 330 C3.
- Schratten** (geomorphologie) 15, 69.
- Schreckhorn** (top) 4, 683.
- Schreeflooze letter**; 16, 341.
- Schriek**; *2, 512 C4.
- Schrift**; in Ned. Indië (kraton-, Balisch, Javaansch schrift enz.) 18, 439 vlg.
- Schriftexpertise** 12, 259.
- Schriftgraniet**; 19, 581.
- Schrikkelmaand** 10, 157.
- Schrobbelmolen** (mechanisch spinnen) 21, 808.
- Schrobnat** (visscherij) 23, 500.
- Schröder**, J. Chr. (aanv. dl).
- Schröder**, Wilhelmine; 8, 779.
- Schrödinger**, E.; 12, 126.
- Schroefvliegtuig** 13, 106.
- Schröter**, C. J. (aanv. dl).
- Schrötter**, prof. von 6, 648.
- Schrijfkamerstilleven** 5, 206.
- Schrijftaal** 1, 780; 16, 519.
- Schubart**, J. C. 16, 69.
- Schubben**; 23, 496.
- Schubbensauriërs** (palaeontologie) 16, 321.
- Schubert**, Fr.; (ballade) 3, 672.
- Schuchardt**, Hugo; 12, 127; 17, 478.
- Schudgoot** (mechanisch transport) 22, 745.
- Schuermans**, Lodewijk; 8, 565.
- Schuhplatteln**; 16, 93.
- Schuierskapelle**; *24, 176 D3.
- Schuiengewricht** (dierk.) 11, 750.
- Schuietrompet**; 4, 173.
- Schuilingsoord** (dorp) 24, 684.
- Schuim-flotatie van ertsen** 10, 780.
- Schuiten** *12, 448 C3.
- Schulen**; *16, 480 A4.
- Schulpengat** *18, 672 A3.
- Schuls** *24, 720 F3.
- Schulte**, Karl Joseph, kardinaal 15, 250.
- Schulte O.M.I.**, Paul, aanv. dl i. v. Miva.
- Schultze**, Hermann 3, 55.
- Schulz(e)**, Hieronymus 20, 153.
- Schulze**, J. H. 19, 727.
- Schumann**, Robert Alexander; (Kreisleriana) 13, 417.
- Schumann-Wieck**, Clara; 3, 800.
- Schurega** *11, 208 D3.
- Schurftziekte** (aardappelen) 1, 130.
- Schussen** *24, 720 E1.
- Schüzler**, dr. Wilhelm Heinrich 5, 213.
- Schüttenhofen** *5, 578 B2.
- Schuurders** (klankleer) 17, 379.
- Schuurmerk** (op emballage) 13, 531.
- Schuurwortel** (plantkunde) 21, 641.
- Schützenbach** (azijnfabricatie) 3, 481.
- Schwabach** *4, 330 F2.
- Schwabe**, S. H. 24, 646.
- Schwabenkrieg** (gesch. Zwitserland) 24, 772.
- Schwadowitz** *5, 578 E1.
- Schwalbach**, Bad = Langenschwalbach; *9, 576 C3.
- Schwaltern** *4, 686 B1.
- Schwanden** *4, 686 C1.
- Schwandi** *4, 686 B1.
- Schwaner Gebergte** 5, 745; *5, 752 B3.
- Schwartze**, operatie van 17, 318.
- Schwartzenberg van Heerle** 13, 38.
- Schwarz**, Bertha 5, 103.
- Schwarz**, David 16, 683.
- Schwarzawa** *9, 512 G4.
- Schwarzenburg** *24, 720 C3.
- Schwarzerd** = Melanchton, Ph.
- Schwarzhorn** *4, 686 C1.
- Schwarz-See** *4, 686 A1.
- Schwarzwald** = Zwarte Woud.
- Schwarzwalder Hochwald** 13, 708.
- Schwaz** *22, 650.
- Schwechat** *24, 79.
- Schweickhardt**, Catharina Wilhelmina 5, 175.
- Schweidnitz** *9, 576 G3.
- Schweinfurth**; *9, 576 D3.
- Schweinsberg** *4, 686 A1.
- Schweitzer**, Albert; (eschatologische school) 10, 350.
- Schweizerhall** *24, 720 C1.
- Schweizerische Eidgenossenschaft** 24, 768.
- Schweizerisches Zivilgesetzbuch** 13, 649.
- Schwelm** *9, 576 bkrt.
- Schwenden** *4, 686 B1.
- Schwendi** *4, 686 C1.
- Schweningen** *4, 330 C3.
- Schwenter**, Daniël 8, 324; 22, 126.
- Schwere Reiter** (cavalerie) 7, 166.
- Schwerin**; *9, 576 D2.
- Schwerte** *9, 576 bkrt.
- Schwyz**; *24, 720 D2.
- Schijt**; *18, 631 C3 nr 121.
- Schijfcactus** 23, 753.
- Schijf-fibulae** (sieraden) 10, 678.
- Schijfkouter** (onderdeel van een ploeg) 19, 823.
- Schijfslak**; 19, 799.
- Schyl** = Jiul = Jiu.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Schijnagave 11, 28.
 Schijnbare beweging (sterrenkunde) 19, 796.
Schijndel; *18, 624 C1.
 Schijndel, van (pastoor) 11, 45.
 Schynige Platte *4, 686 B1.
Schijninkomen; 24, 273.
 Schijnvoetjes (biologie) 20, 270.
Scientific management; 13, 646.
Schilly-Eilanden; *12, 464 C7; (ontdekking) 13, 153.
Scipio; (Publius Corn. Scipio Africanus Maior) 8, 141; (Publius Corn. Scipio Aemilianus Africanus Minor) 8, 154.
 Scippelinger (heuvel bij Heemskerk) 13, 29.
 Scirophorion (oud-Griekse maand) 9, 122.
 Selater, P. L. 9, 58.
Sclayn; *18, 240 D2.
 Sclera (oog) 19, 122.
 Sclerenchym (plantkunde) 7, 698.
 Sclerodermie (pathologie) 1, 343.
 Sclerotienziekte (plantenziekte) 23, 9.
Sclerotium; 24, 730.
 Scobedo, Bartolomé de 10, 354.
 Scoetari = **Skoetari** (Albanië) = Scodra = Skodra.
Scop; 12, 481.
Scopas (Grieksch beeldhouwer); 18, 478.
 Scorlicium (kleedingstuk) 22, 331.
 Scorpioenen (geslacht) 11, 685.
 Scoten (volk) 12, 457; 21, 359.
 Scotia (gebied) 14, 18; 21, 359.
 Scoto, Amadeo 10, 691.
 Scott, George Gilbert 4, 125; 16, 529.
Scott, Robert F.; 24, 686.
Scott, Sir Walter; 12, 495.
 Scottsboro *1, 649 D2.
 Scotus, Joh. Duns, Zl.; 3, 324; 9, 575.
Scotus Eriugena, Joannes; 4, 604.
 S.C.R. (Sacrorum Congregatio Rituum) 20, 659.
Seranton; *23, 320 K2.
 Scratch (sport) 12, 717.
 Screti, Karl 5, 580.
Scribe, A. E.; 11, 35; 16, 395.
 Scripties (hooger onderwijs) 9, 140.
 Scriptura saxonica (palaeographie) 14, 225; 21, 241; 22, 693.
 Scriptura scottica (palaeographie) 14, 225; 21, 241; 22, 693.
 Scrittura umanistica (palaeographie) 14, 368.
 Scrofano *6, 715 A1.
 Scrotum (menschelijk lichaam) 11, 697.
 Scrub (struikgewas) 3, 359.
 Scrub eiland *6, 74 B1.
 Scudder, W. P. 24, 559.
Scudéry, M. de; 20, 727.
 Scupi (stad) 21, 585.
Seupoli, Laurentius; 7, 731.
Seutken, Joannes; 6, 567.
Sey; *18, 240 D3.
 Scylla (dochter van Nisus) 7, 544.
 S.D.S. (Societas Divini Salvatoris) 21, 185.
 Sean, Kaap 3, 503.
 Seanad Eireann (Iersche staatsinrichting) 14, 17.
 Seathwaite *12, 464 bkrt 2.
Seattle; *23, 320 B1.
 Sea View, Mount *3, 288 I5.
 Seba (op Sawoe) 21, 240; *22, 637.
 Seba, Wadi es (Palestina) *19, 384 B6.
Sebaldeburen; *12, 448 B3.
Sebastiani, F. H. B.; 21, 445.
Sebastopol = Sewastopol = Achtjar; *21, 48 C6.
 Sebastijeh *19, 384 C4; 21, 189.
 Sebatik, Poelau *5, 752 C1.
 Sebedani *19, 384 E1.
 Sebek (Egyptische god) 8, 298.
 Sebenico = **Sibenik**.
 Sebesi, Poelau *14, 496 A1.
 Sebid *2, 630 C5.
 Seblat, Goenoeng *22, 288 E5.
 Seboekoe (stad en rivier = soengai) *5, 752 C1.
 Seboekoe, Poelau (bij Borneo) *5, 752 C3.
 Seboekoe, Poelau (bij Java) *14, 496 A1.
 Sebol, Monte *7, 771.
 Sebsor *1, 498 B2.
 Sebta (havenstad) 7, 263.
 Secchia *14, 320 C2.
 Secession Church (gesch. Protestantisme Schotland) 12, 477.
 Sechmet (godin) 21, 147.
 Seckenheim, slag van (1462) 11, 163.
 Seclin *11, 144 E3.
 Second sight (parapsychologie) 23, 32.
 Secrétan, Ch. 24, 774.
Secretarium; 19, 524.
 Secreta secretorum (leerdicht) 13, 83.
 Secretine (klierproduct) 13, 600.
 Seetie (anatomie) 2, 294.
 Sectio divina (meetk.) 12, 543.
 Sedah, mpoe (oud-Javaansche letterkunde) 5, 100.
Sedan; *11, 96 F2.
 Sedan (automobieltipe) 3, 408.
 Sedano, Tandjoeng *14, 496 J3.
Sedecias; 17, 326.
 Sede plena, Sede vacante (kerkelijk recht) 1, 417.
 Sedes (sancta) 7, 146.
 Sedil-Bahr *3, 672 bkrt b.
Sedimenten; (biogene s.) 5, 213.
 Sedimentproef (veeteelt) 22, 787.
Sedisvacatie (aanv. dl).
 Sédo Krapjah (Mataramsch vorst) 17, 320.
Sedulius Scotus; (dierenfabel) 9, 48.
 See, J. J. 24, 326.
 Seebach, K. von 1, 140.
Seebeck, Th. J.; (sclerometer van S.) 12, 748.
 Seehorn *4, 686 A1.
Seeland (Denemarken); *8, 688 E3.
 Seeland (Zwitserland) 4, 666; *24, 720 C2.
 Segah, Soengai *5, 752 C2.
 Segamah, Soengai *5, 752 D1.
 Segeri *7, 160 A2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Segerkegels (temperatuurmeting) 21, 427; 22, 107; 23, 750.
- Segesvar *3, 672 F1.
- Segher van Kortrijk 8, 197.
- Seghers, Henricus (Augustijn) 3, 337; 21, 24.
- Segimer (koning) 3, 53.
- Segnatura Apostolica 21, 530.
- Segni, Lothario di 14, 194.
- Segoe *1, 536 C3.
- Segoroanakan *14, 496 D3.
- Segovia (Nicaragua) = Rio Coco *17, 608 B3.
- Segovia (Spanje); *21, 752 D2.
- Segré (Frankrijk) *6, 214 F2.
- Segre (riv. in Spanje) *21, 752 G2.
- Seguidilla (dans) 21, 466 (schrijfwijze Sequidilla onjuist).
- Segura; *21, 752 F3.
- Sehekin-rivier (Ver. Staten van Amer.) 7, 337.
- Seibo *12, 639.
- Seibouse, Oued (Algerië) *17, 262 J2.
- Seidel, M. F. 16, 264.
- Seihoen *3, 35 B4.
- Seiland *18, 704 E1.
- Seil el Esal *9, 260.
- Seil el Hadite *9, 260.
- Seil el Kadi *9, 260.
- Seil Heidan *9, 260.
- Seille (riv.) *10, 143 B2.
- Seilles; *16, 704 B3.
- Seimas (Litausche Landdag) 16, 515.
- Sein, Ile de *6, 214 B1.
- Seine; *11, 96 D2.
- Seine Baai *11, 96 C2.
- Seine-et-Marne (departement); *11, 64 nr 17.
- Seine-et-Oise (departement); *11, 64 nr 18.
- Seine-Inferieure (departement); *11, 64 nr 4.
- Seinlap; 10, 322.
- Seinpost, optische 19, 209.
- Seitoen *3, 35 C4.
- Seitz, Rudolf 5, 480.
- Seizoenslaap (dierk.) 24, 277.
- Sejal, Wadi el *9, 260.
- Sejm (Poolsche Landdag) 20, 41.
- Sejro (eiland) *8, 688 E3.
- Sejro Bocht *8, 688 E3.
- Sekadau *5, 752 B3.
- Sekajoe *22, 288 E5.
- Sekampoeng *22, 288 F6.
- Se-khong *10, 224 J5.
- Sekondi; *1, 536 C4.
- Selaginella; 10, 226.
- Selamo *3, 710.
- Selan, Soengai *3, 726 B2.
- Selandoe, Poelau *5, 184.
- Selange; *16, 736 E4.
- Selangor; *10, 224 I7.
- Selanik (stad) 21, 181.
- Selaroe; (hoofdplaats) 1, 376; *17, 816 C3.
- Selat = straat. Samenstellingen hiermede zoeke men ook op het tweede woord.
- Selatan, Tandjoeng *5, 752 C4.
- Selb *4, 330 G1.
- Selborne, Lord 23, 99.
- Selcha (stad in Trans-Jordanië) 4, 56.
- Seldte, Franz (*1882) 22, 57.
- Sele (Italië) *6, 718 B2.
- Sele, Kaap (Nieuw-Guinea) *17, 816 C2.
- Select Collection of Old Plays 9, 174.
- Selectors (landbouwers) 3, 363.
- Seleman *7, 238.
- Seleman, Teloeck = Sawai, Teloeck *7, 238.
- Seleniumphotometer 3, 215.
- Selentsjoeksk *1, 221 C1.
- Sélésta *10, 143 C2.
- Seleucieden, rijk der; 22, 378.
- Selham (mantel) 5, 557.
- Selibühl *4, 686 A1.
- Seliman, Teloeck *5, 752 D2.
- Selimbau *5, 752 B2.
- Selimbria (vroeger bisdom) 14, 442.
- Selinta, Oedjoeng *3, 726 B2.
- Selinus; 22, 376.
- Selioe, Poelau *5, 184.
- Selita *1, 666 C2.
- Seliwanow (Russisch sekte-stichter) aanv. dl i. v. Skopzen.
- Selkingen *4, 686 C2.
- Selkirk; *12, 464 E4.
- Selkirk (graafschap); *12, 512 nr 67.
- Selkirk, Alexander 8, 319 505.
- Selkirk Gebergte *18, 608 G4.
- Selk'nam (volksstam) 14, 95; 19, 40; 23, 747.
- Sella (Libye) *1, 536 E2.
- Sella, Kaap de la (Baia de la) *3, 650 D1.
- Sellado, Monte *6, 160 F6.
- Sellam *17, 262 B6.
- Sellasia (stad) 1, 308.
- Sellin, E. 22, 400.
- Sellingen; *12, 448 E4.
- Selm *1, 649 B4.
- Selmien *11, 208 D2.
- Seloignes; *13, 176 bkrt.
- Selokaton *14, 496 E2.
- Seltan-Segghed (negus) 19, 381.
- Selva *3, 650 C2.
- Selvaggio (Italiaansch dagblad) 22, 242.
- Selva's (oerwoud Zuid-Amer.) 5, 614; 6, 167.
- Selymes van Ilosva, Peter 22, 681.
- Selz *10, 143 D2.
- Semaforo *6, 798.
- Semajang Meer *5, 752 C3.
- Semang's (volksgroep) 1, 321; 17, 93; (taal) 13, 474.
- Se-mao *7, 384 C7.
- Semaoe; *22, 637.
- Semarang; *14, 496 F2; (katoencultuur) 15, 117.
- Sembakoeng, Soengai *5, 752 C2.
- Sembilan, Poelau = Poelau Sembilan.
- Semboeloe, Teloeck *5, 184.
- Semboeng oetan (plantkunde) 5, 411.
- Semei; 3, 596.
- Semendria = Smederevo.
- Semenenko, Peter 20, 583.
- Semeni *3, 672 C4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Semeroe = Goenoeng Semeroe = **Smeroe**.
Semieten; (Azië) 3, 474.
 Seminaria generalia van Joseph II 11, 580; 16, 348.
 Seminaries en Universiteiten, H. Congregatie der 8, 29.
 Seminoeng, Goenoeng *22, 288 F6.
 Seminole *23, 320 F4.
Semipalatinsk; *3, 448 F3.
Semiramis; 3, 188.
 Semitau *5, 752 B2.
 Semliki (rivier) 1, 522; *15, 512 G2.
 Semlin = **Zemun**.
Semmering-Pas; *19, 112 D3.
 Semmerzake = **Zemmersake**.
 Semnonen (volkengroep) 1, 653.
 Semoeda *5, 752 B3.
 Semoeloet *3, 726 A1.
 Semoen *10, 224 I4.
Semois; *4, 404 D3; aanv. dl.
 Sempach (plaats en meer) *24, 720 D2.
Semper, G.; 6, 43.
 Sempronia (echtgen. van Scipio Africanus Minor) 8, 154.
 Sempronius, Hl. 8, 168.
 Sena (Afrika) *1, 536 G6.
 Sena (Bengaalsche dynastie) 14, 101.
 Senagan *3, 251 B2.
Sénancour, E. P. de; 10, 170.
 Senarmontiet (scheikunde) 2, 470.
 Senatus consultum ultimum 23, 449.
 Sencie (Vlaamsch hoogleeraar) 9, 71.
Sendai; *14, 464 E3.
Sendgerecht (Send); 14, 199.
 Sendoro, Goenoeng *14, 496 E3.
Seneffe; *13, 176 E3.
Senegal (kolonie); *1, 536 B3.
Senegal (rivier); 1, 522; *1, 536 B3.
 Senetosa, Kaap *8, 193 A3.
 Senf, Leo 7, 248.
 Se-ngan *7, 384 E7.
 Sengora *10, 224 I6.
 Senigallia *14, 320 D3.
 Senio (pseudoniem) 1, 736.
 Senior, Poelau *3, 726 B2.
 Senj *19, 112 D4.
 Senjen *18, 704 D1.
 Senkereh = Ellasar = **Larsa**.
Sennaar; *1, 536 bkrt a B5.
Sennabladen; 24, 553.
Sennacherib; 3, 161 186 188; 18, 586.
 Senne = **Zenne**.
 Sennette = **Zennette**.
 Sennheim *10, 143 C3.
 Sennhütte 7, 279.
 Senofroe (Egypt. koning) 9, 808.
 Senoi-Sakai's (volksgroep op Malaka) 1, 321.
 Senoritas (kleine sigaren) 21, 526.
 Sense *4, 686 A1.
Sensenruth; *16, 736 B3.
 Sensjoe *14, 464 bkrt Tokio.
 Sensualisme (psychologie) 10, 100.
 Senta = **Zenta**.
Sentani-meer; *17, 816 E2.
 Sentinel (top) 9, 368.
 Sentis *24, 720 E2.
 Sentryhill *21, 123.
Seny; *16, 704 C3.
Senzeille; *18, 240 A4.
 Seo de Urgel *21, 752 G1.
Sëoel = Keyo; *14, 464 B3.
 Sepandjang, Poelau *14, 496 bkrt J2.
 Separatorlamp (radiotechniek) 4, 294.
 Sepasoe *5, 752 C2.
 Seph *19, 384 C3.
 Sephoris = **Sepphoris** = Saffoerije = Diocaesarea.
 Sepik 15, 155; *17, 816 E2.
 Sepioliet (gesteente) 17, 403.
 Sepoetih *22, 288 F6.
Sepoy-opstand; 10, 224; 14, 96; 18, 262.
Sepphoris = Sephoris = Saffoerije = Diocaesarea; 17, 198; *19, 384 C3.
 Septemviri epulones (Romeinsche ambtenaren) 7, 260.
 Sept Iles, Les *6, 214 C1.
 Septimer Pas *24, 720 E4.
 Septimius Odainathos 24, 553.
Septimius Severus; (kerkvervolging) 15, 220.
Septon; *16, 736 C1.
Sequedin; *11, 144 D3.
Sequester (menschelijk lichaam); 4, 263 266.
 Sequoia National Park *6, 670 C2; 18, 311.
 Sera *17, 816 C3.
 Serada, Monte *7, 771.
 Serafinowicz, Leszek Josef (Poolsch dichter) 16, 198.
Serafijnen; 8, 84.
 Serafijsche heilige 7, 144; 11, 48.
 Serafijsche leeraar (doctor seraphicus) 5, 655; 13, 161.
Seraing; *16, 704 D2.
Séraing-le-Château; *16, 704 C2.
 Seraja, Goenoeng *3, 658 D1.
 Serajoe (gebergte en rivier) *14, 496 E3.
 Seran = **Ceram** = Serang (Molukken).
Serang (Java); *14, 496 B2.
 Serang (Molukken) = **Ceram** = Seran.
 Serang, Kali (Java) *14, 496 F2.
 Seran-Laoet-eilanden = **Ceram-Laoet-eilanden**.
 Serapeum *22, 311.
 Seraphoonregisters (orgelregisters) 19, 245.
 Serasan, Poelau *5, 752 A2.
 Serat (kalkplateau in Arabië) 14, 517.
Serawak (staat); *5, 752 B2; (geschiedenis) 6, 319.
 Serawak (stad) = **Koetjing**.
 Sercus = **Zerkel**.
 Serdang en Deli (afdeeling op Sumatra) *22, 288 C2 nr IX 1.
 Serdobsk *21, 48 E4.
 Seregno *24, 720 E5.
 Serehziekte (phyto-pathologie) 22, 319.
Serena, La (Chili); *2, 808 B2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Serena, La (Spanje) *21, 752 D3.
 Serenas (Provençaalsche lyriek) 17, 701.
 Serent *6, 214 D2.
 Serenus Sammonicus (Gr. medicus) 1, 258.
 Seres = Serres; *12, 384 E1.
 Sereth = Siret; *19, 112 K3.
 Serge; 23, 37.
 Sergeant-majoor; 17, 83; 19, 51.
 Sersgipe; *6, 160 H4.
 Sergius, Hl. 3, 523.
 Sergius (patriarch van Moskou) 18, 95.
 Sergius Alexandrowitsj (grootvorst) 21, 239.
 Sergius van Napels 3, 431.
 Sergius Orata 3, 555.
 Sergius Paulus; 19, 440.
 Sergijew, Iwan Ilijs (Russisch metropoliet) 14, 591.
 Seriboedolok *4, 107 B1.
 Sericine (afscheidingsproduct van zijderups) 17, 777; 24, 783.
 Serinchamps; *18, 240 D4.
 Serinus (dierk.) 14, 804.
 Seriphos; *12, 384 F5.
 Serke *11, 144 A2.
 Sermata; *17, 816 B3.
 Serna, La (Spaansch onderkoning) 3, 453.
 Seroea; *17, 816 B3.
 Seroeawan *2, 122 B1.
 Seroe grande *5, 646.
 Seroei *17, 816 D2.
 Seroe largoe *5, 646.
 Seroewai *22, 288 C1.
 Serooskerke (Schouwen); *24, 512 C2.
 Serooskerke (Walcheren); *24, 512 B2.
 Serow, Walentin Alexandrowitsj (1865-1911) 21, 63.
 Serowe (inboorlingendorp) 4, 288.
 Serpentstongen (plantkunde) 20, 306.
 Serpentijn (geschat) 11, 686.
 Serpoechow; *21, 48 D4.
 Serra (geomorphologie) 18, 70.
 Serra de Mantiqueira (Brazilië) 20, 652.
 Serra do Mar (Brazilië) 20, 652.
 Serrat, Kaap (Tunis) *17, 262 K2.
 Serrat, le (Andorra) *2, 315 B2.
 Serre (plantenteelt) 22, 757.
 Serrere, Pic de *7, 126 B1.
 Serres = Seres.
 Serri, Maria Theresia 9, 107.
 Serskamp; *19, 176 C4.
 Sersoe, Plateau *17, 262 G3.
 Serumziekte; 2, 287.
 Servante (tafeltje) 5, 152.
 Servants of India Society 12, 118.
 Servatius, Hl.; 16, 807.
 Server (lawntennis) 20, 435.
 Servië; *19, 112 G5.
 Servieten; (Rozenkrans der Servieten) 21, 13.
 Serville; *18, 240 C4.
 Servitia communia, minuta (kerkelijk recht) 2, 400.
 Servituten; (boschrechten) 5, 782.
 Servius Tullius; 10, 288.
 Serwaroe *17, 816 B3.
 Serweytens (vrouwelijke religieuzen) 9, 18.
 Sesajap (plaats en rivier = soengai) *5, 752 C2.
 Sesam *10, 224 J5.
 Sesoeto (taal) 4, 82.
 Sessa (Italië) *6, 718 A1.
 Sessa (Zwitserland) *16, 22.
 Sessions, Roger H. 23, 331.
 Sessjoe (Japansch schilder) 14, 472.
 Sesto *16, 22.
 Sestos = Bovalli-Kalessi; *3, 672 bkrt b.
 Setagen *5, 752 C3.
 Sète = Cette; *11, 96 E5.
 Sétif 8, 59; *17, 262 I2.
 Setjang *14, 496 F3.
 Setnitsa *1, 666 C1.
 Seton, Ernest Thompson 14, 795; 19, 542.
 Se-tsjeng *7, 384 D6.
 Se-tsjou *7, 384 E6.
 Setsoesan *7, 384 H6.
 Settat *17, 262 C4.
 Settignano, Desiderio da (Ital. beeldhouwer) 8, 737.
 Setubal; *21, 752 B3.
 Seulimeum; *22, 288 A1.
 Seven Manieren van Minnen (mystiek geschrift) 4, 177.
 Sevenum; *16, 448 D3.
 Severin, Christian 16, 606.
 Severn (Engeland); *12, 464 E5.
 Severn River (Canada) *6, 734 H3.
 Severus, Alexander; 17, 120 355.
 Severus van Antiochië; 9, 109; 19, 732.
 Sevilla; *21, 752 C4.
 Sevljus *13, 512 I1.
 Sevran *11, 96 bkrt Parijs.
 Sèvre (riv.) *11, 96 C3.
 Sèvres; *11, 96 bkrt Parijs; (porcelain) 3, 537; (Internationaal Bureau van maten en gewichten) 17, 323.
 Sewamono (Japansch tooneelkunstenaar) 22, 810.
 Seward *1, 658 D2; 15, 176.
 Sewastopal = Sebastopol = Ach-tjar.
 Sèwoe, Goenoeng *14, 496 F4.
 Sewoegaloer *14, 496 F3.
 Sewola *20, 64 F4.
 Sexbierum; *11, 208 A2.
 Sexualiteit; 10, 332.
 Sexupara (dierkunde) 5, 285.
 Seychellen; *1, 536 I5.
 Seydistjord; *10, 448 C2.
 Seymour, Eduard 18, 690.
 Seyne, La *11, 96 F5.
 Seyring *24, 79.
 sf, sfz, fz, (muziek) 11, 262; 21, 494.
 Sfardi (Joden) 21, 427.
 Sfax *1, 536 E1.
 Sfondrati, Coelestinus 11, 304.
 Sforza, Bianca 19, 151.
 Sforza, Giovanni 5, 736.
 Sfumato (schildertechniek) 16, 310.
 Sgraffitto; 7, 243; 17, 590.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Shackleton**, E. H.; (Zuidpoolexpedities) 24, 686.
- Shaftesbury**, A. A. C., graaf v.; 16, 541.
- Shag** (tabak) 22, 402.
- Sha-ho-tsoe** = **Antoeng** = Ngantoeng.
- Shakespeare**, William; (critiek) 7, 700; (As You Like It) 16, 564; (woordenschat) 24, 346.
- Shannon**; *12, 464 B5.
- Shap** *8, 354 C2.
- Sharig** *3, 686 D2.
- Shasta**, Mount; *23, 320 B2.
- Shaw**, G. B.; (Fabian Society) 10, 543.
- Sheehan**, P. A. (aanv. dl).
- Sheerness**; *12, 464 G6.
- Sheeveport** (Ver. Staten van Amerika) 16, 654.
- Sheffield**; *12, 464 bkrt 1.
- Shelfalt** (asphalt) 3, 156.
- Shell-shock** (pathologie) 21, 503.
- Shell-tox** (desinsectiemiddel) 8, 740.
- Shemoné-esré** (Joodsch gebed) 1, 331; 19, 118.
- Shen-Gjin** = **San Giovanni di Medua**.
- She-oak** (plantkunde) 7, 114.
- Sheppey**, Isle of (Engeland) 22, 354.
- Shepstone**, sir Theophilus; 22, 748.
- Sherboro Eiland**; *1, 536 B4.
- Sherbrooke** *18, 608 L5.
- Sherley**, Antony en Robert 1, 214.
- Sherman-Aet**; 5, 299.
- Shetland** *12, 512 nr 88.
- Shetland Eilanden**; *12, 464 F1.
- Shikarpur** *3, 686 E4.
- Shildon** *12, 464 bkrt 4.
- Shilh** (philologie) 4, 596.
- Shillong**, Plateau van (Engelsch-Indië) 10, 217.
- Shinagawa** *14, 464 bkrt Tokio.
- Shin Meer** *12, 464 D2.
- Shinty** (groepsspel) 13, 391.
- Shipping rings** (economie) 20, 648.
- Shire** = **Sjire**.
- Shishaldin** (vulkaan op de Aleoeten) 23, 107.
- Shita-gasane** (Japansche tuniek) 14, 476.
- Shkipetaren** (Albaneezen) 1, 664.
- Shkipnija** = **Albanië**.
- Shock**; (behandeling) 21, 323.
- Shore**, John 22, 140.
- Shreveport** *23, 320 H4.
- Shrewsbury**; *12, 464 E5.
- Shropshire** = Salop; *12, 512 nr 46.
- Shull**, G. H. (plantkundige) 6, 491.
- Shuntynamo**; 7, 789.
- Shuntmotor**; 7, 790.
- Siak**; *22, 288 D3.
- Siak-sri-Indrapoera** *22, 288 E3.
- Sial** (geol.); 3, 221; 20, 83.
- Sial**, Tandjoeng (Ceram) *2, 122 A2.
- Sialkot** *10, 224 C1.
- Siam** = Moeang Thai; *10, 224 I4.
- Siam**, Golf van *10, 224 I5.
- Si-angi** *7, 384 E6.
- Siang-jang** *7, 384 F5.
- Siangtan** = Hsiangtan; *7, 384 F6; 21, 507.
- Siantoe**, Tandjoeng *5, 184.
- Siaoe**; *17, 816 B1.
- Siatista** *12, 384 C2.
- Siauliai** = Schaulen; *20, 64 E1.
- Siau-woe-tai** *7, 384 F3.
- Sib** (plantkunde) 14, 229.
- Sibawaih** (Arabisch philoloog) 2, 631.
- Sibbe** *16, 448 C5.
- Sibbolet(h)** 21, 574.
- Sibculo** = Sibkelo; (Cisterciënser-klooster) 7, 553; (buurtschap) *19, 336 D3.
- Sibela** *17, 816 B2.
- Sibenik** = Sebenico; *14, 626 C3.
- Siberia** (Californië) *6, 670 D3.
- Siberië** (Azië); *3, 448 E2.
- Siberië** (Curaçao) *8, 363.
- Siberisch** Laagland (Azië) *10, 432 K2.
- Sibéroet** (straat en eiland = poeloe) *22, 288 C4.
- Sibi** *3, 686 D3.
- Sibicho** (Ermanarik-sage) 10, 324.
- Sibillet**, Thomas 21, 415.
- Sibissi** *17, 262 D6.
- Sibiu** = **Hermannstadt**.
- Sibkelo** = **Sibculo**.
- Sibmacher**, Hans 5, 729.
- Siboa** *7, 160 B1.
- Siboeatan**, Dolok *4, 107 B1.
- Siboehoean** *22, 288 C3.
- Siboetoe**, Poelau *5, 752 D1.
- Siboga** = Sibolga; *22, 288 C3.
- Siboga-expeditie**; 9, 36; 18, 551.
- Siboga rug** *17, 816 B3.
- Siboldus** (stichter van Oldeklooster) 18, 827.
- Sibolga** = **Siboga**.
- Siborongborong** *22, 288 C2.
- Sibret**; *16, 736 D3.
- Sichem** (België) = **Ziehem**.
- Sichem** (Palestina); 9, 95; *19, 384 C4.
- Sichen-Sussen en Bolder** = **Zichen-Zussen-Bolder**.
- Sichota-alin** *14, 464 D1.
- Sicia** (stad) 21, 564.
- Siellie**; (koninkrijk) 13, 149; (eiland) *14, 320 D6.
- Sicilië**, Straat van *14, 320 C6.
- Sicilische Zee** *14, 320 D6.
- Sickel**, Th. 19, 387.
- Sickingen**, Franz von; 16, 103.
- Sidajoe** *14, 496 H2.
- Siddal**, E. 20, 803.
- Siddeburen**; *12, 448 D3.
- Sidderrog**; 5, 213.
- Siddharta** (godsdienststichter) 5, 452.
- Sideby** *10, 720 B3.
- Sidenreng** (staatje op Celebes) 1, 411.
- Sidenreng**, Danau *7, 160 A2.
- Sideriet**; 10, 337.
- Siderische omlooptijd**; 22, 373.
- Sideros**, Kaap *3, 672 bkrt c d1.
- Siderosis** (pathologie) 16, 609.
- Siderurgie** 17, 544.
- Sidi-bel-Abbès** *21, 752 F5.
- Sidikalang**; *22, 288 C2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Sidiro Kastron *12, 384 C5.
 Sidjoek *5, 184.
 Sidlaw Hills *12, 464 E3.
Sidney, Sir Philip; 6, 318; 12, 166.
 Sidoa *7, 160 B1.
Sidoardjo; *14, 496 H3.
 Sidole, Boekit *7, 160 A2.
Sidon = Saida (Phoenicië); *19, 384 C1.
 Sidotblende (scheikunde) 16, 411.
Siebungewald; *16, 448 D2.
 Siebenhirten *24, 79.
 Sieberg, A. 1, 134 vlg.
 Sieders *24, 720 C4.
Siedlee; *20, 64 E2.
 Sieg *9, 512 B3.
Siegburg; *9, 576 B3.
Siegen; 9, 546; *9, 576 C3.
 Siegen, Ludwig von 24, 737.
Siegenbeek, M. (aanv. dl); 19, 404.
Siegerswoude; *11, 208 D2.
Siegfried-linie (aanv. dl).
 Siel (berg op Boeroe) 5, 557.
Siemens, Werner von; (sneltelegraaf) 21, 661; (thermometer) 22, 584.
Siena; *14, 320 C3.
Sienkiewicz, Henryk; 20, 46 346.
 Sierck *16, 735.
 Siero *21, 752 D1.
 Sierra de la Demanda (Spanje) 13, 810.
 Sierra de Grédos (Spanje) 3, 435.
Sierra de Guadalupe (Spanje); *21, 752 D3.
Sierra Leone (Afrika, Eng. kolonie); *1, 536 B4.
 Sierra de Luquillo (Antillen) 20, 99.
Sierra Madre Occidentale (Mexico); 17, 576; *18, 608 H7-8.
Sierra Madre Orientale (Mexico); 17, 576; *18, 608 I8.
 Sierra Madre Plateau (New Mexico) *23, 320 E4.
Sierra Morena (Spanje); *21, 752 C3.
Sierra Nevada (Californië); *23, 320 B3.
- Sierra Nevada** (Spanje); *21, 752 E4.
 Sierra de S. Pedro Martir (Neder-Californië) 3, 603.
 Sierra de Tarahumares (Mexico) 7, 372.
 Sierre *24, 720 C4.
 Siersteenen 9, 702.
 Sie sollen ihn nicht haben, den freien deutschen Rhein 4, 199.
 Sievering (dorp) 24, 80.
Sievers, E.; (wet van) 22, 371.
 Sifeca (Ermanarik-sage) 10, 324.
 Siffin, slag van (658) 14, 311.
 Sigara = **Kasiroeta** = Groot Tawali.
Sigebertus van Gembloers; 6, 203; 17, 111.
 Sigerswolde *11, 208 C2.
 Sighen *1, 536 F2.
Sighet = Maramaros Sziget; *19, 112 I3.
 Sighisoara *19, 112 I3.
 Sigillographie 24, 525.
 Sigisbaldi, Guittone 7, 538.
Sigismund I van Polen; 17, 305.
Sigismund II Augustus; 20, 383.
Sigismund III van Polen; 21, 581.
Sigli; *22, 288 A1.
 Siglufjord *24, 426.
Sigmaringen; *9, 576 C4.
Signac, Paul; 16, 719.
 Signach *3, 462 C2.
Sigtuna; *18, 704 D4.
 Siguer, Port de *2, 315 B2.
Sigurd; 23, 630.
 Sihi-groep (West-Alpen) *2, 40 C2 sub B5c.
 Sika *22, 637.
 Sikawei = Sjikaweh = Zikawei (meteorologisch instituut) 21, 571.
 Sikhim = **Sikkim**.
 Si-kiang *3, 480 H6.
 Sikimos *12, 384 G6.
 Sikja *3, 246 krt B1.
Sikkel (2°); 16, 782.
Sikkim = Sikhim; *11, 334 E1.
 Siklós *13, 512 D4.
- Sikoetoe *7, 160 B1.
 Sil *21, 752 C1.
 Sila (Molukken) *2, 122 C2.
 Sila, La (Italië) *14, 320 F5.
 Silaboean *4, 107 B1.
 Siladeng, Poelan *7, 161 A1.
 Silalahi *4, 107 B1.
 Silau, Soengai *4, 107 C1.
 Silbe (philologie) 16, 338.
Silbermann, Gottfried; 7, 203.
 Silbern timer, Klara 24, 469.
 Silchar *10, 224 G3.
 Silencieuses de Marie (religieuze Congregatie) 7, 260.
 Silenen (Grieksche mythologie) 9, 368.
Silenrioux; (vondst) 2, 765; *18, 240 A4.
Silezië; *19, 112 E1.
 Silhouet (Scherenschnitt) 5, 153.
 Sili *15, 512 F1.
 Siliciumcarbide (scheikunde) 6, 822.
Silistria = Silistra; *19, 112 K4.
 Silitstaal 19, 428.
 Silius (echtgen. van Messalina) 17, 531.
Silius Italicus (Romeinsch dichter); 13, 468.
 Siliwri (stad) 14, 442.
 Silka Joki *10, 720 B3.
 Silkeborg *8, 688 C2.
 Sill *22, 650.
 Silla de Torellas *3, 650 C2.
 Sillein (stad) 24, 593.
 Silloth *12, 464 E4.
 Silly = **Opzullik**.
Silo; *19, 384 C4.
 Siloempoer *22, 288 F5.
 Si-loeng *7, 384 D6.
 Sils *24, 720 E4.
 Silvaplanca *24, 720 E4.
 Silva Porto *15, 512 D6.
 Silva y Torres, aartsbisschop van Goa 12, 61.
 Silverbell *3, 18 E6.
 Silver City *23, 320 E4.
 Silverking *3, 18 E5.
 Silvermine Mounts *12, 464 B5.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Silver spruce (luchtvaart) 23, 556.
 Silvertown *3, 288 G5.
 Silves *21, 752 B4.
Silvester II (paus); (humanist) 15, 340.
 Silvester, methode van (kunstmatige ademhaling) 1, 396.
Silvia, Hl. (aanv. dl).
 Silvretta *24, 720 F3.
 Sim, Kaap *17, 262 B5.
 Sima (bouw.) 11, 483.
 Sima (geologie) 3, 221; 9, 35; 20, 83; 21, 506.
Simaloer = Simeuloeë = Poelau Babi (ten W. van Atjeh); *18, 432 A5.
 Simanoek Manoek *22, 288 C2.
Simba; *15, 512 E2.
 Simbach *4, 330 G3.
 Simbirk = **Oeljanowsk**.
 Simeloengoen *22, 288 C2 IX 4.
Simeon (heilige grijsaard); (lofzang) 18, 721.
 Simeon Barsebae (bisschop) 19, 650.
Simeon Stylites (Simon de Styliet), Hl.; 14, 759.
 Simested Aa *8, 688 C2.
 Simeuloeë = Poelau Babi (ten W. van Atjeh) = **Simaloer**.
 Simferopol = **Ak-Metsjet**.
Simla; *10, 224 D1.
 Simler, Josias 2, 56.
 Simme *24, 720 C3.
 Simmefall *4, 686 A1.
 Simmental *24, 720 C3.
Simmentaler vee; 24, 777.
Simon (apostel); 2, 584.
 Simon Bar Kokba (Joodsch opstandelingenleider) 3, 806.
 Simon de Zuilbewoner (Simeon de Styliet), Hl. 14, 759; 21, 543.
Simonides van Keos; 3, 303; 9, 150.
Simonie; 11, 462.
 Simons S.J., J. 19, 396, 22, 665.
 Simons, L. 16, 819.
 Simons Zand *12, 448 B1.
Simpang (Atjeh); *5, 752 B3.
Simpang Kanan, Soengai (Atjeh) *3, 251 C2.
Simpang Kanan, Soengai (Bataklanden) *3, 251 C4.
Simpang Kiri, Soengai (Atjeh) *3, 251 C2.
Simpang Kiri, Soengai (Bataklanden) *3, 251 C4.
Simpelveld; *16, 448 C5.
 Simplicies (palaeontologie) 10, 696.
 Simplicius, Hl. (martelaar) 4, 175.
Simplon; *24, 720 D4.
Simson, lijn van (aanv. dl).
Simsonbaai; (plaats, baai en lagune) *21, 123.
Sin (Babylonische god); 3, 516; 18, 799.
Sinaai; *19, 176 D2.
 Sinabang *22, 288 B2.
 Sinaboeng *22, 288 C2.
Sinai (schiereiland); *1, 536 bkrt a B2.
Sinaia; *3, 672 F2.
Sinaloa; *23, 320 E5.
 Sinanthropus pekinensis 7, 455; 13, 471.
 Sinclair Bay *12, 464 E2.
 Sindael (neteldoek) 19, 251.
 Sindal *8, 688 D1.
 Sindanglaja *14, 496 C2.
 Sinder = **Zinder**.
 Sinderen *11, 512 F4.
Sindh (provincie); *10, 224 B2; 14, 99.
 Sindh (rivier) *10, 224 D2; (oude naam) 14, 99.
 Sindjai 5, 173; *7, 160 B3.
 Sindok (Oost-Javaansch vorst) 14, 496.
 Sindoro (berg op Java) 15, 139.
 Sinear (Babylonië) 21, 693.
 Sinémurien (geologie) 14, 708.
 Sines *21, 752 B4.
 Sineu *3, 650 D2.
 Sine-umbralampen 16, 59.
 Singal Hill *21, 111.
Si-ngan = Hsingan; *7, 384 E4.
Singapore; *10, 224 I7.
Singaradja; *18, 432 E7.
Singem-in-Wepe = Sainghin-en-Weppes; *11, 144 D3.
 Singen *24, 720 D1.
 Singgahmata, Goenoeng *3, 251 B2.
Singhasari; 18, 241.
 Sing-hwa *7, 384 G6.
 Sing-i *7, 384 D6.
 Singkang *7, 160 B2.
Singkawang; *5, 752 A2.
 Singkel (Baroe) = **Singkil**.
Singkep, Poeloe; *22, 288 F4; (tinconcessie) 22, 533.
Singkil (Baroe) = Singkel; *3, 251 C4.
 Singulier (psychologie) 24, 632.
 Sinj *19, 112 E5.
 Sinjak *12, 384 C2.
Sinkiang; *3, 448 F4.
Sinking = Hsinking; *14, 464 A2.
Sinope; *3, 35 B2; (slag van 1853) 18, 230.
 Sinowjewsk *21, 48 C5.
Sinsin; *18, 240 E3.
 Sintaïsi-poëzie (Japansche letterkunde) 14, 468.
Sintang; *5, 752 B2.
 Sintels 21, 593.
Sinter; 22, 820.
 Sinteren (bij steenbakken) 3, 622; 22, 106.
 Sin-toe *7, 384 D5.
 Sin-tsjou *7, 384 E7.
 Sinusknoop (hart) 12, 774 777.
Sio; *13, 512 D3.
 Sioempoe, Poelau *7, 160 B3.
Sioet = Assioet; *1, 536 bkrt a B2.
Siófok; *13, 512 D3.
Sion = Sitten; *24, 720 C4.
 Sion, Reguliere Kanunniken der Congregatie van 22, 127.
Sioux City; *23, 320 G2.
Sioux Falls; *23, 320 G2.
Sipaliwini; *22, 320 A5.
Siphnos = Syphnos; *12, 384 F6.
 Siphonogamen (plantkunde) 24, 448.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Sipirok 2, 365; *22, 288 C3.
 Sipkapas = **Sjipkapas**.
 Sipora (eiland en straat) *22, 288 C5.
 Sippar (Babylonische stad) 20, 412.
Sippenaken; *16, 704 E1.
 Sirahan *4, 107 B1.
 Sirakami, Kaap *14, 464 E2.
 Sirampoer *10, 224 F3.
 Sirara, Wadi *17, 262 I5.
Sirault; *13, 176 C3.
 Siren, J. S. 10, 724.
Sirene, van Cagniard; 6, 643.
Sirenen (mythologie); 16, 54.
 Siret = **Sereth**.
 Sirhan, Wadi *1, 536 bkrt a C1; *19, 163.
 Siriboean, Boekit *2, 122 A2.
 Sirik, Tandjoeng *5, 752 B2.
 Siri Sori *2, 122 C2.
Sirius; 21, 731.
 Siriusjaar 14, 384.
 Sir Jansland *24, 512 D2.
 Sirko (pseudoniem) 21, 523.
 Sirksena, Ulrik 22, 561.
 Sirmione *11, 348.
 Siroea, gebergte van (Marokko) 17, 260.
 Sirola, B. 21, 600.
 Sirreh *3, 686 A2.
 Sis *3, 35 B4.
 Sisak = **Sissek**.
 Sisal *17, 608 A1.
Sisal (plantkunde); 1, 582; 24, 434.
Sisara; 14, 420.
 Sisco *8, 193 B2.
Sissek = Sisak; *19, 112 E4.
 Sisson *6, 670 B1.
 Si-tai-sja *7, 384 H5.
 Sitar (muziekinstrument) 14, 117.
 Sithiu (abdijen) 21, 105.
 Sithone (ant. geogr.) 7, 276.
 Sitjan Meer *18, 704 C3.
 Sitka 1, 752; *18, 608 E4.
Sitoebondo; *14, 496 J3.
Sittard; *16, 448 C4.
 Sitte, Camillo; 22, 96 98.
- Sitten = **Sion** (Zwitserland).
 Sittenfeld, K. 1, 687.
 Sitter *24, 720 E1.
Sitter, W. de; 21, 36.
 Sittra, Meer *1, 520 F2.
Sivry; *13, 176 D6.
Siwa(h); (oase) *1, 520 F2; (plaats) *1, 536 F2.
 Siwalikbergen (Midden-Azië) 13, 352.
 Siwas *3, 35 C3; 21, 414.
 Siwasch (gedeelte van de Zee van Azow) 3, 479.
 Six, Groupe des (muziek) 9, 590.
 Sixneire *4, 686 A2.
Sixtus, Sibrandus; 2, 257.
Sixtijsche kapel; (Giovanni di Pietro de Dolci) 9, 191; (Moses-cyclus) 21, 531.
 Sizum *6, 214 B1.
 Sjaamba Boeroeba *17, 262 I5.
 Sjaamba Moeadhi *17, 262 H5.
 Sjabaka (pharao) 5, 420.
 Sja'ban (Mohammedaansche maand) 20, 707.
 Sjabas *1, 536 bkrt b B1.
 Sjabatz *19, 112 F4.
 Sjadwan, Eiland *1, 536 bkrt a B2.
 Sjaerda, fam. 11, 63.
 Sjafi'ieten (school in de rechtsgeleerdheid) 18, 326; 21, 570.
 Sjahjahanpoer *10, 224 E2.
 Sja-ho *7, 384 F4.
 Sjahpur *3, 686 E3.
 Sjaieh (Islam) 13, 72.
 Sjailendra (dynastie) 14, 496; 21, 579.
 Sjair (Indonesische letterkunde) 17, 102.
 Sja-jang *7, 384 F5.
 Sjaka's (volk) 14, 139.
Sjakti; 16, 38 vlg.
 Sjalland *8, 688 E3.
 Själlands Odde *8, 688 E3.
 Sjaloeif *22, 311.
 Sjalottenvlieg 23, 63.
 Sjamalenge *15, 512 F5.
Sjamanen; 5, 257.
- Sjamasj (zonnegod) 3, 516; 16, 137.
Sjamasjsjoemoeckin; 3, 188 191 192.
Sjammai; 22, 446.
 Sjammar *3, 448 B6.
 Sjamu *3, 480 H4.
 Sjang (Chineesch vorstenhuis) 7, 399.
Sjanghai; *7, 384 H5.
Sjang-Kai-Sjek (Tsjang Kai-Sjek); 7, 419.
Sjansi; *7, 384 E3.
Sjan-staten; *10, 224 H3.
 Sjantaboon *10, 224 I5.
Sjantoeng; *7, 384 G4.
 Sjantoeng, Schiereiland *7, 384 H3.
 Sjantoengzijde zie **Shantung**.
Sjao-hing; *7, 384 H5.
 Sjar *3, 686 E3.
 Sjara-moeren *7, 384 G2.
 Sjardsjui *3, 448 D5.
 Sjarif (titel) 21, 164.
 Sjari-Saboel *3, 686 A2.
 Sjarkie *1, 536 bkrt b C2.
 Sjarmijn-thee 16, 183.
 Sjaroein *17, 262 F6.
 Sjasji (rivier in Zuid-Afrika) *1, 520 F7.
 Sja-Sji (stad in China) *7, 384 F5.
 Sjastra (Hindoeïsme) 13, 361.
 Sjatadroe = **Satladzj** = Sutley.
 Sjatapatha-Brahmana (Indische letterk.) 6, 115 242.
 Sjau-tsjou *7, 384 F6.
 Sjau-woe *7, 384 G6.
 Sjawabti (Egyptisch beeldje) 18, 803.
 Sjawki, Ahmed (Egyptisch dichter) 18, 557.
 Sjechitah-verbod (Joden) 14, 609.
 Sjedet (stad) 8, 298.
Sjefela; *19, 384 B5.
 Sje-hwang-ti (Chineesch keizer) 7, 399 419.
 Sjeikh Hoesain *3, 686 C3.
 Sjeikh Hoesseir *1, 243 C3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Sjeik Said (territorium) 3, 503.
 Sje-king (Chineesch boek) 15, 306.
 Sje-ki-tsjenn *7, 384 F4.
 Sjeksa *21, 48 D3.
 Sje-li (Chineesch boek) 15, 307.
 Sjemacha *3, 462 F3.
 Sjemoné-esré (Joodsch gebed) 1, 331; 19, 118.
 Sjendi *1, 536 bkrt a B4.
 Sjengane *1, 520 G7.
 Sjenn-juen *7, 384 E6.
 Sjensi *7, 384 E4.
 Sjensjin (Russische letterkundige) 10, 670.
 Sjerian *3, 35 F3.
 Sjerifchant *3, 462 C5.
 Sjewtsjenko, Taras (Oekraïnsche dichter) 18, 793.
 Sjiham *2, 630 D4.
 Sji bin el Kanatir *1, 536 bkrt b C2.
 Sji bin el Koem *1, 536 bkrt b B2.
 Sji boeya *14, 464 bkrt Tokio.
 Sji gatse *10, 224 F2.
 Sji han, Berg *19, 384 D6.
 Sjikari *14, 464 E2.
 Sjikawe = Sikawei = Zikawei (meteorologisch instituut) 21, 571.
 Sjikokoe; *14, 464 C4.
 Sjikla; *3, 480 I3.
 Sji long 3, 160; *10, 224 G2.
 Sji longo *15, 512 F5.
 Sji-menn *7, 384 H5.
 Sji monoseki; (vrede van 1895) 7, 421; *14, 464 C4.
 Sjin (letter); 21, 101.
 Sji-nan *7, 384 E5.
 Sjinano *14, 464 D3.
 Sji ndsjoekoe *14, 464 bkrt Tokio.
 Sji ndwin *10, 224 H2.
 Sji getti = Chinguetti; *1, 536 B2.
 Sji nko *1, 520 F4.
 Sji ntô (en Christendom) aanv. dl.
 Sji-pa-sjoeng (China) 7, 384.
 Sji kpas = Sipkas; *3, 672 F3.
 Sji ranes (Japansche vulkanen) 14, 452.
 Sji ras; *3, 448 C6.
 Sji rbin *1, 536 bkrt b C1.
 Sji ré = Shire; *1, 520 G6 (apostolisch vicariaat) 18, 598.
 Sji rinkoem Steppe *3, 462 E4.
 Sji riya, Kaap *14, 464 E2.
 Sji rwah Meer *1, 520 G6.
 Sji rwan *3, 462 F3.
 Sji dra *21, 48 C4.
 Sji sjkit *3, 480 G3.
 Sji sjkow (Russische letterkunde) 3, 129.
 Sji tomir *21, 48 B4.
 Sji-tsien *7, 384 E6.
 Sji-tsoei-tse *7, 384 D3.
 Sji wa; 4, 109; 14, 757.
 Sji-wang-ti (Chineesch keizer) 7, 406.
 Sji wo, Kaap *14, 464 D4.
 Sji zokoe (Japan) 21, 197.
 Sji koembi *1, 666 B2.
 Sji oa; *1, 536 G3.
 Sji bek *19, 163.
 Sji oe; 19, 82.
 Sji oan Toeng (keizer van Mant-sjoekwo) 20, 14.
 Sji odraka; 14, 112.
 Sji oe-tsjou *7, 384 F5.
 Sji eja; *21, 48 E3.
 Sji e-king (Chineesch boek) 15, 306.
 Sji eklapaksja (halve maand) 19, 425.
 Sji omen = Soemla = Sji emla; *3, 672 G3.
 Sji omeri, Wadi *19, 163.
 Sji emla = Sji omen = Soemla.
 Sji ening *7, 384 F4.
 Sji en-ning *7, 384 B6.
 Sji ensjoe, Tamenaga (Japansch schrijver) 14, 467.
 Sji ente *7, 384 F3.
 Sji esja *3, 462 D4.
 Sji ester *2, 630 D1.
 Sji ewalow, Iwan 10, 118.
 Sji far (Joodsch muziekinstrument) 14, 616.
 Sji gren, E. 24, 758.
 Sji lapoeer *10, 224 D4.
 Sji meron = Samaria.
 Sji ran *3, 686 D3.
 Sji sjong *23, 94.
 Sji strand, Carl 10, 725.
 Sji ot Dzjerif *1, 520 D1.
 Sji ot-ech-Ghergui *17, 262 G3.
 Sji ot el Gharbi *17, 262 H3.
 Sji ot el Hodna *17, 262 I3.
 Sji ot el Rharsa *17, 262 K3.
 Sji ot Melghir *17, 262 J3.
 Sji riwidjaja; 19, 392.
 Sji webo *5, 231 B2.
 Sji wetâmbara (sekte) 14, 421.
 Sji aane = Schonen; *18, 704 C4; 24, 744 751.
 Sji aga Fjord *24, 426.
 Sji agen (Denemarken); *8, 688 D1.
 Sji agen (Zweden) *10, 720 A3.
 Sji agen, Kaap (Denemarken) *8, 688 D1.
 Sji agens Horn (Denemarken) *18, 704 B4.
 Sji agerrak; *8, 688 B1.
 Sji agi *24, 426.
 Sji alanova *3, 672 G6.
 Sji alitz *5, 578 C2.
 Sji als Aa *8, 688 C2.
 Sji amander (Poolsche letterkunde) 20, 46.
 Sji anderborg *8, 688 C2; 10, 56.
 Sji andinavië; *18, 704.
 Sji andinavisch Hoogland *10, 432 E2.
 Sji ane = Sji aane.
 Sji aptarjökull (gletsjer) 23, 220.
 Sji ara *18, 704 C4.
 Sji aramangagebergte (Griekenland) 1, 446.
 Sji eidarajökull (gletsjer) 23, 220.
 Sji eireins (Gotische letterkunde) 12, 168.
 Sji elder Vik *8, 688 F2.
 Sji elleftea *18, 704 E2.
 Sji ellefte Elf *18, 704 D2.
 Sji elskör *8, 688 E3.
 Sji erki Bank *14, 320 C6.
 Sji athos *12, 384 E3.
 Sji iddaw *12, 464 bkrt 2.
 Sji en; *18, 704 B4.
 Sji ernierwice *20, 64 D3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Skilton (musicus) 23, 331.
 Skiti (ten O. van Athos) *3, 246 E3.
 Skiti (ten W. van Athos) *3, 246 D3.
 Skive (stad en fjord) *8, 688 C2.
 Skive Aa *8, 688 B/C2.
 Skjalfandafljot *24, 426.
 Skjalfandi *24, 426.
 Skjern *8, 688 B3.
 Skjern Aa *8, 688 B3.
 Sklodowska, Maria 8, 392.
Skoetari (Albanië) = Scoetari = Skodra = Scodra; (plaats en meer) *3, 672 C3.
Skoetari (Turkije) = Oeskoedar; *3, 672 H4.
 Skofde *18, 704 C4.
 Skopelos *12, 384 E3.
Skoplje = Üsküb; *19, 112 G6.
Skopzen (aanv. dl); 7, 441.
 Skovgaard, Joachim 8, 696.
 Skroe *17, 816 C2.
 Skudenaeshavn *18, 704 A4.
Skye; *12, 464 C3.
Skyros; *12, 384 F4.
Sla; 15, 709.
 Slaapappel 4, 208.
 Slaapbewegingen (plantkunde) 5, 381.
Slaapziekte; 10, 192; 22, 103; (Europeesche) 21, 588.
 Slaapziekte (bij komkommer) 15, 506.
Slaboon; 22, 795.
Slag (biol.); 20, 409.
Slagader; (verwijding) 2, 339.
 Slagbaai 5, 642; *5, 646.
 Slagdrempel, -stijl (bij sluis) 20, 295; 21, 392.
Slagelse; *8, 688 E3.
 Slagharen *19, 336 D2.
Slagkwik; 12, 724.
 Slaglicht (verlichtingstechniek) 21, 402.
 Slagpenning (penningkunst) 19, 598.
 Slagstelsel (landbouw) 16, 84.
Slagtanden; 22, 215.
Slakken; (kalkschaal) 10, 275.
 Slakkenhuis (bij centrifugaal-pomp) 7, 225.
 Slamaaiers (Maleiers in Zuid-Afrika) 23, 96.
Slamat, Goenoeng; *14, 496 E3.
 Slambantota *7, 265 C4.
 Slamse volk (Zuid-Afrika) 23, 96.
 Slaney *12, 464 C5.
 Slang (geschut) 11, 686.
 Slangbrandspuit 13, 313.
 Slaoeng *14, 496 G4.
 Slaolie, Delftsche 2, 647.
Slappeterp; *11, 208 B2.
 Slargando (muziekterm) 16, 133.
 Slask = Poolsch-Silezië *20, 64 C4.
 Slater, Samuel 20, 612.
 Slatina (Bohemen) *5, 578 E1.
 Slatina (Roemenië) *19, 112 I4.
 Slättaratindur (berg op de Färöer) 4, 609; 10, 603.
Slaven (volk); 3, 422; 6, 60; 10, 454.
Slavenkust; *1, 520 D4.
Slavenmeer, Groot; *18, 608 G3.
Slavernij; (abolitionisme) 1, 255.
 Slavernij van Maria 12, 378.
 Slavianoff, principe van (electrisch lasschen) 16, 142 vlg.
 Slavici, J. 20, 698.
 Slavkova u Brna = **Austerlitz**.
Slavonië; *19, 112 E4.
Slawi; *14, 496 E2.
Slawiansk = Slowianska; *21, 48 D5.
 Sleat = **Sloten** (Friesland).
 Sledengewricht (dierk.) 11, 750.
 Slee *22, 320 C3.
Sleen; *18, 336 D2.
 Sleepcultivator (landbouw) 23, 239.
 Sleeplade (orgel) 19, 242.
 Sleeppring (electrotechniek) 7, 694.
 Sleeppringanker, -rotor (electrotechniek) 14, 143.
 Sleepruim (plantkunde) 21, 607.
Sleeswijk = Schleswig; *8, 688 C4.
Sleeswijk-Holstein = Schleswig-Holstein; *9, 576 C1.
 Sleeswijk-Holsteinsch Heuvelland *9, 512 C1.
Sleeswijk; *18, 631 E1 nr 1.
Sleidinge; *19, 176 B2.
 Sleipnir (sage) 18, 538 781; 19, 360.
Slenaken; *16, 448 C5.
Slenk, Centrale; (N. Brabant) 18, 627.
 Slentando (muziekterm) 16, 300.
 Slepnd rijm 23, 705.
 Sleutelbos, De (vrouwenvereniging) 23, 712.
Slevogt, Max; 5, 484.
 Slibowitz (brandewijn) 6, 134.
 Slichtenhorst *11, 512 C3.
 Slide Mountain (Ver. Staten van Amer.) 7, 153.
Sliedrecht; *24, 688 E3.
 Slieten (Saksische hoeve) 5, 532.
Slieve Bloom; *12, 464 C5.
 Slieve Donard *12, 464 D4.
Sligo; (stad en baai) *12, 464 B4.
 Sligo (graafschap); *12, 512 nr 127.
 Slikken (physische aardrijkskunde) 1, 103.
Slikkerveer; *24, 688 D3.
Slinge, Aaltensche = Aaltensche beek = Slingerbeek; *11, 512 F4.
Slinge, Groenlosche; *11, 512 G3.
 Slingelandt, Govert van 23, 517.
 Slingerbeek = Aaltensche beek = **Slinge**, Aaltensche.
 Slingerbeweging (biol.) 5, 70.
 Slingerkiel (scheepsbouw) 15, 283.
Slingerwormen (buiswormen); 6, 459; 9, 36.
 Slingervijde (mechanica) 2, 212.
Slins; *16, 704 D2.
 Slip (electrotechniek) 14, 143.
 Slipjacht 14, 395.
Sliven = Slivno; *19, 112 K5.
 Slobodskoj *21, 48 G3.
Slochteren; *12, 448 D3.
Sloe; *24, 512 B3.
 Sloeharing 5, 599.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Sloet tot Oldhuis, baron 16, 91.
Sloetsk = Pawlowsk; *21, 48 E4.
 Slokah, Tandjoeng = Java's Oosthoek *3, 658 B2.
Slonim; *20, 64 F2.
 Sloorzaad 15, 576.
Slootdorp; *18, 672 A3.
 Slootwijk *22, 320 D2 nr 1.
 Slotemaker de Bruïne, J. R. (*1869) 21, 791.
Sloten (Friesland) = Sleat; *11, 208 B3.
Sloten (Noord-Holland); *18, 672 A4.
Sloterdijk; *18, 672 A4.
 Sloterdijkstermeer 24, 678.
 Sloter Meer *11, 208 B3.
 Slotprotocol (oorkondeleer) 19, 132.
 Slovenië *14, 626 B2.
Slovakije; zie ook Tsjecho-Slowakije (aanv. dl).
 Slowakije, Neder- *19, 112 E2.
 Slow-fox (dans) 11, 33; 23, 38.
 Slowianska = Slawiansk.
 Sluiering van een maagd 16, 779; 23, 250.
 Sluis (Antwerpen) *2, 512 E3.
 Sluis (Zeeland); *24, 512 A3.
 Sluis, Kanaal van (West-Vlaanderen) *24, 176 D1.
Sluiskil; *24, 512 C3.
Sluiter; (spleetsluiter) 2, 422.
 Sluiterkesdag (folklore) 22, 594.
Sluitkool; 14, 741.
Sluizen; *16, 480 C5.
Sluter, Claus; 6, 24; 12, 172; 18, 386.
 Slutsch *20, 64 G3.
 Sluijs, A. G. H. van 3, 258.
 Slijk Ewijk *11, 512 D4; 23, 180.
Slijkgat; *24, 688 A3.
 Slijkgrond 1, 103.
 Slijk Well *11, 512 A4.
 Slijmgasten (Bataafsche Republiek) 17, 755.
 Slijmkop (plantkunde) 13, 776.
 Slijmvliesontsteking (in de keel) 15, 142.
 Slyne Head *12, 464 A5.
Slijpe; *24, 176 B2.
 Slijpsteen 6, 823.
Slijterij; (België) 13, 194.
 Slijtplaat (bij spoorwegrails) 6, 66 vlg.
 S. M. A. (pater der Afr. Missiën) 21, 682.
 Smaadrede (antieke welsprekendheid) 14, 269.
Smaaland; *18, 704 C4.
 Smaalands vaarwater *8, 688 E3.
Smakt; *16, 448 D2.
 Smalbij (dierk.) 21, 672.
 Smalle Bank *11, 144 B1.
 Smalle Ee *11, 208 D2.
 Smalspoor 21, 826; 24, 141.
 Smaragdus, Hl. 10, 443.
 Smarrito (pseudoniem) 8, 552.
Smash; 1, 513.
Smederevo = Semendria; *3, 672 D2.
 Smeekolen 10, 371.
 Smeeks, H. 8, 319.
 Smeekschrift der Edelen 9, 732.
Smeerebbe-Vloerzegem; *19, 176 C5.
Smeerenburgbaai; *18, 704 bkrt.
 Smeerling *12, 448 E3.
Smegma-bacil; (afscheiding) 3, 630.
 Smeken, Jan; 18, 729.
Smeltpunt; 3, 140.
Smelttraject; 3, 141.
 Smeroe, Goenoeng; *14, 496 H4.
 Smestre, Joannes de 14, 720.
 Smet, Andr. de 9, 156.
 Smet, Eugénie de 3, 420.
 Smetana C. ss. R., Rudolf von 8, 21.
Smetlede; *19, 176 C4.
 Smidowitsj, W. W. 24, 129.
 Smigly-Rydz (Poolsch maarschalk) 20, 44.
Smilde; *9, 352 A2.
 Smildervaart = **Drentsche Hoofdvaart**.
 Smildervaart, Oude = Dwingeler Stroom = **Beilerstroom**.
 Smirgelgesteenten (geologie) 14, 772.
 Smit, Jan Olav 18, 825.
 Smit, Jelle 10, 543.
 Smit en Co's Internationale Sleepdienst 24, 490 519.
Smith, Adam; (belastingtheorie) 4, 372; (waardetheorie) 15, 344; (prijs-theorie) 20, 263; (voorlooper) 22, 820.
 Smith, Emilie 7, 25.
 Smith, Willem 10, 547.
 Smithson, Harriet 4, 653.
 Smith Straat *18, 608 L2.
Smokkelen (moraaltheologie) aanv. dl; (recht) 14, 275.
 Smokkelwaar (bij vervoer over zee) 8, 93.
 Smölen *18, 704 B3.
Smolensk; *21, 48 C4.
 Smolika *1, 666 C3; 10, 276.
 Smolnik *19, 112 G2.
 Smoluchowskij, M. v. 6, 336.
 Smoorklep (automob.) 3, 405; 6, 824.
 Smouten (van wol) 24, 316.
Smuid; *16, 736 C2.
 Smulders, A. 23, 545.
Smyna; (stad en golf) *3, 672 G5.
Snaaskerke; *24, 176 B2.
Snae Fell; *12, 464 D4.
 Snake Island = **Anguilla**.
Snake River; *23, 320 C2.
 Snedum Aa *8, 688 B3.
Sneek = Snits; *11, 208 B2.
Sneeker Meer; *11, 208 B2.
 Snees (kringtaal) 12, 711.
 Sneeuwgebergte = **Centraal-gebergte**.
 Sneeuwzwammetje 13, 776.
 Snehaetta *18, 704 B3.
 Sneissa *17, 262 E7.
 Snelgoed (tarief) 22, 10.
Snelheid; (mechanisch bewogen voorwerp) 1, 97; (renpaard) 10, 227.
 Snelheidskegel (straalpomp) 5, 274.
 Snelkoker 15, 247.
Snellaert, dr. F. A.; 8, 31; 23, 521.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Snellegem**; *24, 176 C2.
 Snelle Körös *13, 512 G3.
 Snellen, M. 5, 191.
 Snelle troepen 16, 409.
 Snellius, Rudolf 3, 54.
Snellius, Willebrord; (basismeting) 4, 76; (buigingsverschijnselen) 6, 449 vlg.
 Snellman (Finsch nationalist) 10, 722.
 Snelpers 9, 445; 12, 720.
 Snelperslichtdruk 14, 227.
Snelrewaard; *23, 128 A2.
 Snenut *18, 704 A4.
 Sneta (Belgische luchtvaart) 21, 143.
 Sneuen (visscherij) 23, 500.
 Snezka = **Schneekoppe**.
 Snienik *3, 672 D4.
Snieders, dr. Aug.; (Handelsblad van Antwerpen) 12, 699.
Snikzwaag; *11, 208 C3.
 Snits = **Sneek**.
Snoek, Andries; 18, 395.
 Snoekblad (plantkunde) 20, 306.
 Snögebek *8, 688 bkrt F4.
Snouck Hurgronje, Christiaan; 7, 656.
Snowdon; *12, 464 D5.
 Snowflake *3, 18 F4.
 Snurrevaad (visscherij) 23, 502.
 Snijders, generaal Cornelis Jacobus (1852-1939) 11, 579.
 So *7, 384 F3.
 Soares, Antonio da Fonseca = **Chagas**, Antonio das.
 Soa-Sioe *17, 816 B1.
Sobat (rivier); *1, 536 bkrt a B6.
 Sobat-Pibor (provincie) *1, 536 bkrt a B6.
 Sobeide (Bagdad) 1, 735.
 Sobelsohn, Karl 20, 365.
 Sobger Rivier *17, 816 E2.
 Sobral *6, 160 G2.
Sobrietas; (België) 2, 450.
 Sochondo *3, 480 I4.
 Sociaal-Democratische Vrouwenclubs, Bond van 23, 712.
 Sociale hygiëne 16, 811; 23, 664.
 Sociale Zaken, dept. van (Nederl.) 8, 708.
Socialisatie; 4, 231.
 Socialistische Oudstrijders (Belg. vereniging) 19, 315.
 Società Asiatica Italiana 3, 464.
 Società polifonica romana 7, 84.
 Societas Divini Salvatoris 21, 185.
 Société Asiatique (Parijs) 3, 464.
 Société belge d'Economie sociale 6, 158.
 Société Botanique de France 6, 304.
 Société de Géographie 1, 193.
 Société des droits de l'homme 8, 138.
 Société des instruments anciens (muziek) 7, 76.
 Société Générale des Pays Bas (bankwezen) 3, 735 739.
 Sociëteit van Maria (priestercongregatie) 17, 240.
 Sociëteit van Maria (zustercongregatie) 20, 535.
Sociëteit van Suriname; 22, 339 340.
 Sociëteit der Vreemde Missiën van Parijs 23, 691.
 Society of Friends (sekte) 20, 323.
 Socii (populi Romani) 8, 599.
Socinianen; 3, 70; 23, 109.
Sociologie; (Union de Fribourg) 23, 108.
 Socorro Eiland *18, 608 G8.
Socrates; (giftbeker) 8, 34; (ethiek) 10, 393.
 Socratische leervorm 17, 557.
 Socx = **Soks**.
Soda; 7, 162.
 Sodaliteit (kerkelijk recht) 8, 21.
Söderhamm; *18, 704 D3.
 Söderköping *18, 704 D4.
 Söderland = **Sauerland**.
Södermanland; *18, 704 D4.
 Södermann, Aug. 24, 757.
 Södertelge *18, 704 D4.
Sodom(a); *19, 384 C6.
 Soe *7, 384 G4.
 Soeaheli, Soeahili (Bantoe's) 1, 531; 22, 354.
Soekakin; *1, 536 bkrt a C4.
 Soean-pan (Chineesch rekenbord) 1, 210.
 Soebak (Bali) 24, 43.
Soebang; *14, 496 C2.
 Soebarnarekha *10, 224 F3.
 Soebhi azal (Islamietische sekte-leider) 3, 507.
 Soebi, Poelau *5, 752 A2.
 Soebi-Blanco-conglomeraat (Bonaire) 5, 644.
 Soeboetai (Mongoolsch generaal) 4, 133; 7, 401.
 Soechoem *1, 221 C1; 1, 222.
Soechona; *21, 48 E3.
Soedak; *21, 48 C6.
Soedan = Bilad as Soedan; *1, 520 D3; 1, 520 532.
 Soedan-koffie 19, 479.
 Soedo, Teiken (Japansch tooneelhervormer) 14, 475.
 Soeoh *1, 536 bkrt a A6.
 Soegdidi *1, 221 C2.
 Soegoet, Soengai *5, 752 C1.
 Soehheid *5, 752 B2.
 Soehoedol *1, 666 C2.
 Soei-foe = Soetsjou (Sz-tsjwan) *7, 384 D5.
 Soei-Joean *7, 384 D3.
 Soeiko-periode (geschiedenis Japan) 14, 470.
 Soei-ting *7, 384 D5.
Soekaboemi; *14, 496 B2.
 Soekadana (Borneo) *5, 752 A3.
 Soekadana (Sumatra) *22, 288 F6.
 Soek-Ahras (N. Afrika) 22, 418.
Soekaradja = Soekorodjo; *14, 496 E3.
 Soekasade *3, 658 C1.
 Soeket (berg op Java) 5, 661.
Soekhoem; *21, 48 E6.
Soekkoer; *10, 224 B2.
 Soekorodjo = **Soekaradja**.
 Soek Wadi Barada (Anti-Libanon) 1, 248.
 Soelabesi *17, 816 B2.
Soela-eilanden; *17, 816 B2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Soelanga District *15, 512 E2.
 Soeli *2, 122 B2.
 Soelima *1, 520 B4.
Soelina; *19, 112 L4.
 Soeloe-Eilanden = Jolo-eilanden *18, 432 F4.
Soeloek; 16, 32; 18, 522.
Soeloe Zee = Jolo-Zee = Mindoro-Zee; *18, 432 E4.
 Soemadija *14, 626 E2.
 Soemak (tapijten) 22, 453.
 Soemalata *7, 160 B1.
 Soemari *14, 496 H3.
Soemba = Poelau Tjendana = Sandelhout-eiland; 15, 373; (badlanderosie) 3, 571; *18, 432 E7.
 Soemba, Straat *22, 637.
 Soemba-Floresregeling (school-monopolie) 15, 373.
 Soembatoe *7, 160 B2.
Soembawa; *18, 432 E7.
 Soembawabesar *22, 637.
 Soembing (berg op Java) *14, 496 F3; 15, 139.
 Soembing (berg op Sumatra) 9, 158.
Soemedang; *14, 496 C2.
Soemenep; (Barisan-korpsen van Madoera) 3, 804; *14, 496 I2.
Soemerie; (gesch.) 3, 512 vlg.; (zilveren vaas van Entemena) 10, 242; (taal) 12, 648; 22, 16; (spijkerschrift) 22, 28.
 Soemerilogie 3, 195.
 Soemida *14, 464 bkrt Tokio.
 Soemla = **Sjoemen** = Sjoemla.
 Soemoesoe *7, 160 B2.
 Soemoroto *14, 496 G3.
 Soempangbinangaë 4, 25; *7, 160 A2.
Soemy; *21, 48 C4.
 Soenan Bonang (verbreider van den Islam op Java) 5, 648; 22, 663.
 Soenda, Straat *14, 496 A2.
 Soendaplat 18, 409.
 Soenda Zee *18, 432 C5.
 Soengai (Mal., = rivier). Samen-
 stellingen hiermede zoeke men ook op het tweede woord.
 Soengaigerong *22, 288 F5.
 Soengailiat (district) *3, 726 A2.
 Soengailiat (stad) *3, 726 B1.
 Soengaipenoe *22, 288 D5.
 Soengaiselan *22, 288 G5.
Soengari; *3, 480 K4.
 Soeng-dynastie (China) 7, 400; 22, 803.
 Soenggoeminasa *7, 160 A3.
 Soeng-kiang *7, 384 H5.
 Soeng-pan-ting *7, 384 C4.
 Soeng-periode (geschiedenis Japan) 14, 472.
 Soenwei *7, 384 F7.
 Soepa (Boegineesch staatje) 1, 411.
 Soepiorl *17, 816 D2.
 Soepiloloema (Hettietisch koning) 13, 296.
 Soer = Zoer = **Tyrus**.
 Soera (Sanskrit) 3, 152.
Soerabaja; *14, 496 H3.
 Soeradza Daula (vorst van Bengalen) 10, 223.
Soerakarta; *14, 496 F3.
 Soerapati (vrijbuiters) 22, 413.
Soerat; 10, 222; *10, 224 C3.
 Soerchab *1, 498 D1.
 Soerchan *1, 498 C1.
 Soeren *11, 512 E3.
Soerendonk; *18, 631 I4 nr 153.
 Soerigao *18, 432 G4.
 Soerjâ (Hindoe-mythologie) 3, 218.
 Soerjawarman II (koning) 2, 366.
 Soerma (rivier in Bengalen) 6, 117.
 Soeroelangoen *22, 288 E5.
 Soeroemana *7, 160 A2.
 Soes, Wadi *17, 262 B5.
 Soesa (Perzië) = **Susa**.
Soesa (Tunis) = Sousse; *1, 536 E1; (oudheid) 1, 434.
 Soesah, Tandjoeng *22, 288 D2.
 Soesak = **Susak**.
 Soesitsa *1, 666 B3.
 Soe-sjen (volksstam) 17, 162.
 Soesjroeta (Indisch geneesheer) 14, 118.
 Soesoh *22, 288 B2.
Soest; *23, 128 C2.
 Soest, Albert van 1, 683.
 Soest, Johann van 16, 448.
Soestdijk; *23, 128 C2.
Soesterberg; *23, 128 C2.
Soest-Wetering; *19, 336 B3.
 Soetkens, Beatrix 24, 483.
 Soetowidjojo (vorst van Mataram) 14, 498.
 Soetsjou (Sz-tsjwan) = Soei-foe *7, 384 D5.
Soetsjou (Kansoe); *7, 384 B3.
Soc-tsjou (Kiangsoe); *7, 384 H5.
 Soettapitaka (heilige boeken der Boeddhisten) 5, 457.
 Soeva (haven) 10, 685.
 Soevla *3, 672 bkrt b.
 Soevorin, fam. 18, 712.
 Soeweime *9, 260.
 Soezoerloe *3, 672 H5.
 Sofa (meubelkunst) 6, 749.
Sofala; (stad) *1, 536 G7; (baai) *1, 520 G7.
Soffioni; 5, 714.
Sofia (Bulgarije); *19, 122 H5.
 Sofia (Madagaskar) *1, 520 H6.
 Sogada *1, 536 bkrt a C5.
Sognefjord; 18, 704 A3.
Soheit-Tinolot; *16, 704 C3.
 Sohie, gebroeders 9, 438.
Sohier; *16, 736 B2.
 Sohier, Hector 6, 633.
 Soignes, Forêt de = **Zoniënbosch**.
 Soignies = **Zinnik**.
Soiron; *16, 704 E2.
Soissons; *11, 96 E2; (gesch.) 22, 310.
 Soja Kaikjo = **La Pérouse**, Straat.
 Sojano *11, 348.
 Sokal *20, 64 F3.
 Soke of Peterborough *12, 512 nr 25.
 Sokita *7, 160 B2.
Sokna; *1, 536 E2.
 Sokota *1, 243 B1.
Sokoto; (stad en district) *1, 536 D3.
Sokotra; *3, 480 C7.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Soks** = Socx; *11, 144 B2.
Sokusti *10, 720 C2.
Sol *1, 536 bkrt b C3.
Sol (munt) 19, 645.
Sol (scheik.); 11, 486.
Solari, Santino (1576-1646) 21, 187.
Solaro *8, 193 B3.
Soldatenpastoor (H. C. Verbraak) 23, 294.
Soldau *9, 512 I2.
Solden *2, 315 C2.
Soldner, Johann Georg von (1776-1833) 7, 94 vlg.
Soldijleger 16, 255.
Soleb *1, 536 bkrt a B3.
Soledad *6, 670 B2.
Sölehøj *8, 688 C2.
Soleiman II; 21, 553.
Soleiman Gebergte *3, 686 F2.
Solen *19, 384 C3.
Solent; *12, 464 F6.
Solesmes; (abdij) 12, 524.
Solfataren (zwavelbronnen) 23, 742.
Solfège; 10, 409.
Soli (stad) 7, 532.
Solidus; 3, 344.
Solikamsk *21, 48 H3.
Solimani, Giovanna Maria 3, 767.
Solingen; *9, 576 bkrt.
Sol Invictus; 3, 342; 17, 742; 24, 640.
Solis, Juan de 2, 809.
Solis, Virgil (1514-1562) 13, 635.
Solitaires (Port-Royal) 20, 100.
Solitaires de Marie 7, 260.
Solitario, El (pseudoniem) 10, 374.
Solium (zetel) 7, 146.
Soll, Het *11, 512 C3.
Sollacaro *8, 193 A3.
Soller *3, 650 C2.
Sollerius (Dusollier), J. B. (1669-1740) 13, 283.
Solling *9, 512 C3.
Solloem; *1, 536 F1.
Solms, Hof van 18, 821.
Solnhofen; *4, 330 E3.
Solo = Bengawan Solo; *14, 496 H3.
- Sologne** *11, 96 E3.
Solok *22, 288 D4.
Solomon *1, 658 B2.
Solon; 3, 235.
Solor, Poelau *18, 432 F7.
Solothurn; *24, 720 C2.
Solotigo = **Salatiga**.
Solowjetsy = **Solowki**; *21, 48 D1.
Solre-Saint-Géry; *13, 176 D6.
Solre-sur-Sambre; *13, 176 D5.
Solt *13, 512 E3.
Solta *14, 626 C3.
Soltikow (gesch. Rusland) 7, 142.
Solvay, Ern. (aanv. dl); (S.-instituten) 6, 407; (S.-proces) 21, 686.
Sölvesberg (Zweden) 5, 319.
Solway Bay *12, 464 E4.
Soma *3, 672 G5.
Soma (drank); 14, 134.
Soma (Bijz. muziek) 6, 603.
Somali Schiereiland; *1, 520 H4; 3, 503.
Somaskers (religieuze congregatie) 13, 336.
Somatisch-zinnelijk leven 19, 68.
Sombor = **Zombor**.
Sombreffe; *18, 240 B1.
Sombrero Kanaal *10, 224 G6.
Sombro, empoe (legendarisch wapensmid) 15, 679.
Someren; *18, 624 D2.
Somerland (gesch. van Zeeland) 24, 503.
Somereilanden = **Bermuda-eilanden**.
Somerset (Australië) *3, 288 G1.
Somerset (Bermuda-eilanden) 4, 665.
Somerset, hertog van (= Edward Seymour) 9, 723.
Somerset, F. J. H. 20, 389.
Somersetshire 4, 126; *12, 512 nr 3.
Somes = **Szamos**.
Somma, Monte 23, 429.
Somme (dep.); *11, 64 nr 3.
Somme (rivier); *11, 96 D1.
Somme-Leuze; *18, 240 E3.
- Somme li Roy** (geschrift) 8, 36.
Sommelsdij(c)k (heerlijkheid) 22, 50.
Sommelsdijk; *24, 688 B4.
Sommelsdijk, familie van 22, 339.
Sommethonne; *16, 736 C4.
Sommière; *18, 240 C3.
Somogy *13, 512 C3.
Somosta *1, 536 bkrt b B4.
Somzée; *18, 240 A3.
Son (Engelsch-Indië) *10, 224 E3.
Son (Noord-Brabant); *18, 631 H2.
Sona *11, 348.
Sonag *1, 536 bkrt a B2.
Sondel; *11, 208 B3.
Sonder *7, 161 A1.
Sönderborg; *8, 688 C4.
Söndervig *8, 688 B2.
Sondrio; *14, 320 B1.
Song, Goenoeng *5, 752 C2.
Song-bo *10, 224 I3.
Songkhoi; *10, 224 I3.
Song-ma *10, 224 I3.
Soninjani *3, 686 D5.
Soniou (Bretonsche letterkunde) 6, 212.
Sonneberg; *9, 576 D3.
Sonneck, O. G. 23, 331.
Sonnega; *11, 208 C3.
Sonnemareland (gesch. van Zee-land) 24, 503.
Sonona *3, 18 F7.
Sonora (Californië) *6, 670 B2.
Sonora, Rio (Mexico) *23, 320 D5.
Sonorisch rijk (diergeographie) 18, 331.
Sonotone (gehoorapparaat) 11, 474.
Sont = Öresunt; *8, 688 F3; (de Ruyter) 21, 77; (tol) 21, 295.
Sonthofen *4, 330 E4.
Sontius (rivier) 14, 323; *20, 768 D 1-2.
Sooeng *7, 160 A2.
Soolbaden 3, 558 570; 6, 309.
Soonwald (Duitschland) 13, 708.
Sophia Augusta van Anhalt-Zerbst 7, 141; 19, 662.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Sophia Dorothea van Brunswijk-Celle 1, 615; 11, 632.
 Sophia Dorothea van Hannover 11, 164.
 Sophonisbe (dochter van Hasdrubal) 17, 299.
 Sopi (plaats en kaap, Molukken) *17, 816 B1.
 Soping *7, 384 F2.
 Sopoetan, Goenoeng 1, 474; *7, 160 B1; 17, 676.
Sopron = Oldenburg (Hongarije); *13, 512 B2.
 Sora Arpino *6, 718 A1.
Sorben; 13, 250.
Sorbon, Robert de; 6, 751.
Sorbonne; 19, 496.
 Sordavala *10, 720 D3.
 Sore, Martin 1, 607.
 Soreang *14, 496 C3.
Sorée; *18, 240 D2.
 Soreth (Norbertijner abdij) 21, 391.
 Sorigiana *16, 22.
 Sorgvliet *22, 320 C2 nr 3.
Soria; *21, 752 E2.
 Sorianistas (Spaansche partij) 5, 303.
Sorinne; *18, 240 C3.
Sorinne-la-Longue; *18, 240 D2.
 Sorkam *4, 107 B2.
 Sormorra *11, 208 C2.
 Sorö (Denemarken) *8, 688 E3.
 Sörö (Noorwegen) *18, 704 E1.
 Soroako *7, 160 B2.
 Sorocaba *6, 160 F6.
 Soroksár *13, 512 E2.
 Sorong *17, 816 C2.
Soroptimisten, aanv. dl; zie ook aldaar i.v. Wijnaendts-Franken Dyserineck.
 Soror (kloosterleven) 17, 830; 24, 702.
 Sorotska *21, 48 C2.
Sorrento; *14, 320 E4.
 Sorring Loddenhöj *8, 688 C2.
 Sorsele *18, 704 D2.
 Sort *7, 126 B1.
 Sorte Odde *5, 748.
 Sorterup, Jörgen 8, 694.
 Sörup *8, 688 C4.
 S. O. S. (noodsein) 18, 619; 21, 100.
 S. O. S. (Belg. oudstrijdersvereniging) 19, 315.
 Sosen, Mori (Japansh schilder) 14, 472.
Sosnowice; *20, 64 C3.
Sosoye; *18, 240 C3.
 Soswa *21, 48 I2.
 Sotelo, Calvo, aanv. dl i.v. Spanje.
 Soto *8, 363.
 Sotsji *1, 221 A1.
 Sotta *8, 193 B3.
 Souchong (thee) 22, 564.
Sougné-Remouchamps; *16, 704 D3.
 Souillac *1, 520 bkrt h.
 Soulas (Provençaalsche lyriek) 17, 701.
Soulme; *18, 240 B4.
Soumagne; *16, 704 E2.
Soumoy; *18, 240 A4.
 Sources, Mont aux *1, 520 F7.
 Soure *6, 160 F2.
 Souren, M. 1, 45.
 Souris, André 23, 762.
 Sourre *1, 243 C2.
 Sousse = Soesa.
Southampton; *12, 464 F6.
 Southampton-eiland *18, 608 K3.
South Bend; *23, 320 I2.
 South Downs *12, 464 F6.
 South-East-Head *1, 520 bkrt f.
Southey, R.; 16, 30.
 South-Point *1, 520 bkrt f.
 Southport (Australië) *3, 288 E1.
Southport (Engeland); *12, 464 bkrt 1.
 South Saskatchewan *18, 608 H4.
 Southsea (badplaats) 20, 101.
 South Sea Bubble, aanv. dl i.v. Zuidzee-compagnie.
South Shields; *12, 464 bkrt 4.
 South-West-Bay *1, 520 bkrt f.
 Souville, Augustine 5, 296.
Souvret; *13, 176 E4.
Sovet; *18, 240 D3.
 Sowchozen (Rusland) 21, 742.
Soy; *16, 736 D1.
Soye; *18, 240 B2.
Spa; *16, 704 E3.
 Spaansche baai *8, 363.
Spaansche koloniën (gesch.); 2, 143.
Spaansche mat (aanv. dl).
 Spaansche veldtocht (van Wellington) 24, 110.
 Spaansch Guinea = Guinea Española *1, 536 D4; 12, 538.
 Spaansch Lagoen *3, 122 B3.
 Spaansch Marokko 17, 260 vlg.; *21, 752 D5.
 Spaansch mos 8, 289.
 Spaansch tooneel 10, 193; 21, 769 770.
 Spaansch water *8, 363.
 Spaarbankboekje (van gehuwde vrouw) 13, 724.
 Spaarbank der Christelijke Werklieden (België) 4, 471.
 Spaarbekkenkrachtwerk 24, 31.
 Spaarkassen (in Ned.) 19, 50.
Spaarndam; *18, 672 A4.
Spaarne; *18, 672 A4.
 Spaen Lalecq, baron van 1, 391.
 Spagnuoli Ord. Carm., Baptista (Baptista Mantuanus) 3, 765; 7, 34.
Spahi; 7, 166.
 Spakenburg (kleederdracht) 6, 379; 23, 606; (administratief) 6, 485; *23, 128 C2.
 Spalato = Split.
 Spalavera, Monte *16, 22.
Spalbeek; *16, 480 A4.
Spalding, A. (aanv. dl).
Spanbroek; *18, 672 A3.
Spandau; *9, 576 E2.
 Spanderswoud 13, 349.
Spanga; *11, 208 C3.
 Spangen *20, 819.
 Spanish Town *17, 608 D2.
Spanje; *21, 752; (koloniale gesch.) 2, 143; 21, 746; (jongste gesch.) aanv. dl.
 Spanjoolsch (Jodentaal) 14, 612.
 Spankeren *11, 512 E3; 20, 606.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Spann**, Othmar; (bevredegingsmid-
delenfonds) 5, 54; (Romantiek)
20, 731; (Ganzheitslehre) aanv.
dl i. v. Totaliteitsgedachte.
- Spanningsbuik**, -knoop (natuur-
kunde) 16, 198.
- Spanningsmeter** (alarm-toestel) 1,
657.
- Spanningwet** van Volta 23, 630.
- Spant**; 14, 172.
- Sparding Meer** *9, 512 I2.
- Sparjebird** *11, 208 D2.
- Sparre** (plantk.) 22, 26.
- Sparrekruid** 11, 261.
- Sparta** = **Sparti**; *12, 384 D5.
- Spartacus** en -beweging (20e eeuw)
16, 423.
- Spartel**, Kaap *10, 432 D5.
- Sparti** = **Sparta**; *12, 384 D5.
- Spartivento**, Kaap (Calabrië) *14,
320 F6.
- Spartivento**, Kaap (Sardinië) *14,
320 B5.
- Spasmus facialis** (pathol.) 1, 66.
- Spatelzwam** 1, 195.
- Spatha**, Kaap *3, 672 bkrt e a1.
- Spaubeck**; *16, 448 C5.
- Specerij-eilanden** = **Molukken**.
- Specerijstruik**; 1, 361.
- Spechtinktzwam** 14, 184.
- Species intentionalis** (kenleer) 15,
177.
- Specifieke weerstand** (electriciteits-
leer) 21, 723.
- Spectator**, Hollandsche (van Justus
v. Effen) 9, 777.
- Spectator**, Nederlandsche (week-
blad, 1856-1908) 16, 481.
- Spectraalphotometrie** (spectropho-
tometrie); 3, 216.
- Spectroscop** 20, 791; 21, 781.
- Spectrum**; 10, 174.
- Speculatie**; (effecten) 9, 775.
- Spedding**, staalmolen van 11, 372.
- Speeljacht** 14, 395.
- Speelvogel** 19, 456.
- Speenvarken** 5, 171.
- Speerhaai** 9, 292.
- Speerkruid** 14, 411.
- Speet** (visch) 5, 599.
- Spiegel**, H. 24, 754.
- Speke**, John Hanning; 3, 612; 18,
733.
- Spekholzerheide**; *16, 448 D5;
(Willem-Sophie-mijn) 24, 244.
- Speksteen**; 22, 426.
- Spekwortel** 21, 641.
- Speldenwerk** (kloskant) 15, 422.
- Spelen** van sinne 18, 62 378; 24,
604.
- Spelmethode** (leesonderwijs) 16,
234.
- Spelonk**, Boca (Bonaire) *5, 646.
- Spencer**, H.; 17, 147.
- Spencer**, John 10, 213.
- Spencer Golf** *3, 288 F5.
- Spener**, Phil. Jacob; 11, 764.
- Spercheus** = **Spercheios**; *12, 384
D4.
- Sperma** (menschelijk lichaam) 11,
696.
- Spermalee-zusters** (België) 24, 708.
- Spermatide** (plantkunde) 11, 327.
- Spermatophyten** (plantk.) 8, 323;
24, 448.
- Sperry-horizon** (luchtvaartinstru-
ment) 12, 569.
- Spervensterkingen** (krijgskunde)
23, 401.
- Spessart**; *9, 512 C3.
- Spessartiet**; 16, 62.
- Speulde** *11, 512 C2.
- Spey** *12, 464 E3.
- Speybrouck**, J. (aanv. dl).
- Speyer** = **Spiers**.
- Spezia**; *14, 320 B2.
- Spezund** *3, 686 D2.
- Sphagnetum** (veen) 13, 574.
- Sphakia** *3, 672 F7.
- Spheer** (sterrenk.); 20, 444.
- Spheroïdale toestand** (natuurkun-
de) 16, 270.
- Sphincter** (maag) 16, 775.
- Sphinx**, de (ceramiekfabriek) 7,
249; 20, 502.
- Sphinxen** (vlinders) 18, 236.
- Sphinxenmuts** (Egypte) 9, 816.
- Sphragistiek** 24, 525.
- Spicheren**, slag bij (1870) 10, 815.
- Spiegels** (hout) 16, 115.
- Spiegeltelescoop**; 7, 91.
- Spiegelijzer** 17, 137.
- Spiegel Historiae**; 17, 39.
- Spiekeroog** *9, 512 B2.
- Spientes**; *13, 176 C4.
- Spier** *9, 352 A2.
- Spierantagonisme** (mensch) 21, 30.
- Spierbeweging** 5, 66.
- Spierdijk**; *18, 672 A3.
- Spiere**; *24, 176 D6.
- Spierontsteking** 18, 194.
- Spiers** = **Speyer**; *9, 576 C4;
(oudheid) 18, 463.
- Spiers**, Johann van 14, 522.
- Spiesbok** 11, 734.
- Spiesglanserts**, wit 2, 470.
- Spies**, H. 24, 774.
- Spiez** *24, 720 C3.
- Spiez**, kapitein 9, 40.
- Spiezwiler** *4, 686 B1.
- Spillgerten** *4, 686 A1.
- Spilolie** 21, 807.
- Spina**, mgr. 7, 813.
- Spina** (circus) 7, 543.
- Spina bifida**; 20, 362.
- Spindler**, X. 5, 151.
- Spinelli**, Josephus (1721-1731) 15,
23.
- Spinet**; 19, 738.
- Spinnaker** (zeilvaart) 22, 822.
- Spinnen**; 22, 456 548; 24, 324.
- Spinoza**, Baruch; (causa sui) 7, 161.
- Spint** (plantenziekte) 3, 458; 18,
207.
- Spintweggen**; 9, 255.
- Spioenkop**, slag bij (1900) 5, 551;
6, 479.
- Spiraalwier** (Spirogyra); 21, 491.
- Spirillen**; 3, 550.
- Spiritualen**; 14, 573.
- Spiritualisme**; 14, 129.
- Spiritus-gastoestel** 15, 566.
- Spirochaeta pallida** (geneesk.) 21,
268 815.
- Spirte** Njarga *18, 704 F1.
- Spiske**, R. 24, 708.
- Spitaler**, R. 1, 134 vlg.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Spitsbergen** = Svalbard; *18, 704 bkrt.
Spitsbergen-archipel *18, 704 bkrt.
Spitse band (palaeographie) 21, 241.
Spitskoppen (Z. Afrika) 23, 92.
Spitsvoet (afwijking) 8, 98.
Spitzhorn (bij Gsteig) *4, 686 A2.
Spitzhorn (bij Gümmelen) *4, 686 B1.
Spleetsluit (photographie) 12, 149.
Split = Spalato; *14, 626 C3; (bouwkunst) 22, 380.
Split (leder); 8, 311; 16, 212.
Splitbewijs (goederenhandel) 8, 651.
Splitsingswetten (erfelijkheidsleer) 17, 466.
Splügen (berg); *24, 720 E3.
Splügen (stad) *24, 720 E3.
Spodsbjerg *8, 688 E3.
Spoecllysma (watergeneeswijze) 13, 771.
Spoelstra, B. 9, 273.
Spoelworm; 8, 402.
Spoils-system (Ver. Staten v. Am.) 14, 400; 23, 326.
Spokane; *23, 320 C1.
Spölalpen *2, 40 D2 sub E2d.
Spoleto; *14, 320 D3.
Spongiosa (beenmassa) 4, 260 vlg.
Spontin; *18, 240 D3.
Spontini, G. L. P.; 18, 78.
Spookaap (fabel) 9, 51.
Spookkreeft 23, 568.
Spoor (psychol.) 20, 567.
Spoorboekje 20, 517.
Spoordonk *18, 631 G2 nr 87.
Spoorwegen; 23, 356.
Spoorwijdte (vervoer op rails) 21, 826; 24, 141.
Sporaden; (Noordelijke) *12, 384 F3; (Zuidelijke) *12, 384 H5.
Sporaden, Centraal-Polynesische = Christmas Eilanden *18, 762.
Sporenkapsel (embryo) 10, 160.
Sporenslag (Guldensporenslag) 12, 543.
Sporeplanten 8, 323; 10, 162.
Sporogonium; 10, 160.
Sporophyta (plantkunde) 8, 323.
Sportulae (Rom. oudheid) 7, 614.
Spoturno, Francesco Giuseppe 8, 223.
Spraakstoornissen; 12, 557.
Sprang-Capelle; *18, 631 F1 nr 19, 25 en Sprang.
Spranger, E.; 16, 360; 20, 280; 22, 268.
Spratt, Punt *3, 246 B1.
Spratt Archer (gerst) 6, 330.
Spree; *9, 512 F3.
Sprenger O.P., Jac. 13, 93.
Spreuken, Boek der (en Boek van Amenemope) 2, 140.
Sprimont; (vondst) 2, 765; *16, 704 D2.
Springaal (geslacht) 11, 685.
Springbaai *21, 138.
Springbak 17, 331.
Springbok *1, 536 E7.
Springer (dierkunde) 5, 780.
Springer, L. (arch.); 22, 629.
Springersdiep; *24, 688 A3.
Springfield (Illinois); *23, 320 I3.
Springfield (Massachusetts); *18, 518.
Springfield (Ohio); *23, 320 J2.
Springelatine 9, 625; 18, 599.
Springlade (orgel) 19, 242.
Springprocessie 9, 660.
Springregres (handelsrecht) 7, 349.
Springsure *3, 288 H3.
Sprinkhanen; (wandelend blad) 23, 814.
Sprockhövel *9, 576 bkrt.
Sproeien (electriciteit) 8, 167.
Sproeiers (automob.) 6, 824.
Sprong, De *11, 512 D2.
Spronggewricht (dierk.) 20, 719.
Spronghoogte (geol.) 19, 332.
Sprookje; (Andersen) 2, 310; (Grimm) 12, 383.
Sprundel; *18, 631 C2 nr 67.
Sprüngli (Zwitserse architect) 24, 775.
Spui; *24, 688 C3.
Spurn Head *12, 464 G5.
Spuwer; 24, 46.
Spy; (vondst) 2, 765; *18, 240 B2.
Spijk (Gelderland); *11, 512 E4.
Spijk (Groningen); *12, 448 D2.
Spijkenisse; *24, 688 C3.
Spijker; *11, 144 B2.
Spijkerboor *9, 352 B1.
Spyridion, Hl. 21, 812.
Spyros (hardlooper) 17, 171.
Spijsordalia (godsoordeel) 12, 90.
Squatters (Australische veeteelt) 3, 362 363.
Squillace, Golf van *14, 320 F5.
Sragèn; *14, 496 G3.
Sredne Kolymsk *3, 448 M2.
Sri (rijstgodin) 18, 427.
Srinagar; *10, 224 C1.
S.S. (Duitschland) 21, 395.
Ssabaki *1, 520 G5.
Ssari *1, 520 E4.
S.S.C.C. (Picpus-paters) 19, 529.
S.S.S. (Paters van het H. Sacrament) 19, 529.
Staal S.J., mgr. W. 18, 436.
Staal; (temperen van) 1, 73.
Staalbergen (Oisterwijk) 18, 822.
Staalbjerg-Hoek *24, 426.
Staan rijm 17, 151.
Staarstenen (geologie) 3, 200.
Staartkern (hersenen) 8, 174.
Staartnoot (muziek) 23, 485.
Staartsteun (vliegtuig) 4, 593.
Staatsbeleid (politiek beleid) 23, 663.
Staatsch-Opper-Gelre (Staats-Overkwartier van Gelre) 11, 584.
Staatsschuld; (Ned.) 2, 196; 18, 353; (België) 22, 42.
Staatssocialisme; 20, 681.
Staatsspoorwegen. Maatschappij tot exploitatie van S. 18, 404.
Staat van beleg; (posterijen) 6, 235.
Stab, Jacob 8, 746.
Stab en Werner, projectie v. 24, 147.
Stabiël (natuurk.) 10, 478.
Stabili, Francesco di Simone 7, 176.
Stablo = Stavelot.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Stabroek**; *2, 512 B2.
Staccato; (teken) 20, 294.
Stad-aan-'t Haringvliet; *24, 688 B4.
Stad van het Vaticaan 15, 203; 23, 217.
Staden (plaats); *24, 176 C4.
Staden (eiland) 22, 193.
Stadil Fjord *8, 688 B2.
Stadskanaal; *12, 448 D3.
Stadsreiniging (aanv. dl).
Stadsstaat 12, 329.
Stadsterapelkanaal *12, 448 E4.
Stadt, Kaap = Kaap Stadtnäs *18, 704 A3.
Stadttau *24, 79.
Stadtnäs *18, 704 A3.
Stadtnäs, Kaap = Kaap Stadt *18, 704 A3.
Staël, Madame de 8, 58.
Staffelberg *9, 512 D3.
Stafford; *12, 464 E5.
Staffordshire; *12, 512 nr 45.
Stafkerk = Stavkirke (bouwsk. Noorwegen) 18, 669.
Stag (over s. gaan); 24, 530.
Stagel, Elsbeth 22, 717.
Staketsel 19, 357.
Stal *16, 480 B3.
Stalagmometer (scheik. en geneesk.) 9, 451.
Stalhille; *24, 176 C2.
Stalinabad *3, 448 E5.
Stalingrad = Tsaritsyn; *21, 48 E5.
Stalinin = Tsjinwali 24, 685.
Stalin(o) = Joesowka; *21, 48 D5.
Stalinport = Archangel(sk).
Stallanus (heilige maagschap van Jesus Christus) 10, 166.
Stalpaert van der Wiele, J. B.; 15, 419; 17, 87; 18, 380.
Stam (biol.); 20, 409.
Stamboel = Konstantinopel = Istanboel.
Stamboon 5, 707.
Stambruges; *13, 176 B3.
Stamina (plantkunde) 17, 395.
Stamisoleerende talen; 14, 322.
Stammersdorf *24, 79.
Stampalia = Astropalia.
Stampersgat; *18, 631 B2 nr 61.
Stampkom (vullen) 23, 600.
Standaard (vlag); 23, 159.
Standaard, De (Ned. dagblad) 7, 466.
Standaardcatalogus (lectuurgids) 16, 204.
Standaard-Engelsch 12, 480.
Standaardkilogram 12, 237.
Ständchen (muz.) 21, 469.
Standaardbuiten; *18, 631 C2.
Standenschool 1, 88.
Standrecht (aanv. dl).
Stanfordbridge, slag van (1066) 12, 741.
Stange, Thomas 14, 37.
Stanger, Vater 18, 108.
Stanger's bad (electrotherapie) 13, 767.
Stanimaka *19, 112 I5.
Stanisławów = Stanislau; *20, 64 F4.
Stanley, J. R.; 3, 184.
Stanleypool; *15, 512 C4.
Stanleystad; *15, 512 F2.
Stanleystad District *15, 512 F2.
Stanley-vallen; *15, 512 F2.
Stanovoi Gebergte *3, 480 K3.
Stans *24, 720 D3.
Stanton, Elisabeth Cady 10, 641.
Stanton Kanaal *3, 726 B3.
Stanzen (van Raffael) 23, 219.
Stapel; *11, 144 B3.
Stapel (van s. loopen) 1, 512.
Stapelia (plantkunde) 24, 783.
Staphorst; *19, 336 B2.
Staphorster boertje 10, 737.
Stappen, Ch. Van der 14, 378.
Stapulensis, Jacobus 10, 542.
Stara Boleslav = Altbunzlau.
Stara Planina = Balkan (gebergte).
Stara Plateau *19, 112 H5.
Stara Zagora; 10, 358; *19, 112 I5.
Starbuck, E. D.; 12, 83.
Staré Mesto (district in Moravië) 2, 79.
Stargard; *9, 576 F2.
Staring, Winand Carel Hugo; 3, 796; 5, 774.
Staringen (pathologie) 10, 271.
Starly, J. 21, 98.
Starnberg *4, 330 F3.
Starogard *20, 64 C2.
Starowjerij (Russische sekte) 20, 410.
Starter, Jan; 18, 380.
Startz, Edwin 16, 712.
Starum = Stavoren.
Stasegem *24, 176 D5.
Stassfurt; *9, 576 D3.
Stassfurtiet (geol.) 5, 720.
Statenbijbel; (spelling) 21, 790.
Staten Eiland *2, 808 D7.
Statenjacht 14, 395.
Statieafflaten; 4, 215.
Statie-vasten 5, 563.
Stationnaire strooming; 1, 72.
Status = Sint Eustatius.
Statorphasen (electrotechn.) 14, 144.
Statoust *10, 448 J3.
Staub, Clemens 14, 511.
Staubach Fall *4, 686 B1.
Staufer (instrumentmaker) 15, 350.
Staun Creek *17, 608 B2.
Staurophoren (monniken der Oostersche Kerk) 3, 246.
Stavanger; *18, 704 A4.
Stave; *18, 240 B3.
Staveds Aa *8, 688 D3.
Stavele; *24, 176 A4.
Stavelèy *8, 354 C3.
Stavelot = Stablo; *16, 704 E3; (abdij) 21, 527.
Stavenisse; *24, 512 D2.
Staverden *11, 512 C2.
Stavkirke = Stafkerk (bouwkunst Noorwegen) 18, 669.
Stavns Hoved *8, 688 D2.
Stavoren = Starum; *11, 208 A3.
Stavras *3, 246 bkrt B1.
Stavria (Frankische gouw) 22, 350.
Stavros, Kaap *3, 672 bkrt c b1.
Stawropol; *21, 48 E5.
Stedum; *12, 448 C2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Steedsel (belofte van celibaat) 4, 309.
 Steeg, De *11, 512 E3.
 Steekmachine (houtbewerking) 10, 715.
 Steekpalm 13, 693.
 Steekpasser 19, 516.
 Steelblaadjes (plantkunde) 5, 375.
 Steele *9, 576 bkrt.
Steele; *2, 512 D3.
 Steeliep (plantkunde) 14, 10.
Steelezwammen; 19, 372.
 Steen, Cornelis Cornelissen van den 16, 126.
 Steenachtige Toengoeska = Mid-den-Toengoeska *3, 480 G2.
Steenbeek (beek); *11, 144 C2.
Steenbeek (gemeente); *11, 144 B3.
 Steenbergen (Drente, gem. Roden) *9, 352 A1.
 Steenbergen (Drente, gem. Zuid-wolde) *9, 352 A2.
Steenbergen (N. Brabant); *18, 624 A1.
 Steenbergsche Vliet *18, 624 A1.
 Steenbil (rond) 9, 82.
Steenboom, Kaap; *17, 816 D2.
 Steenbrand (plantenziekte) 6, 155.
 Steenbreker (arend) 24, 489.
Steenbrugge; *24, 176 C2.
 Steenbus (krijgskunde) 5, 631.
 Steendam *12, 448 D2.
Steenderen; *11, 512 E3.
Steendorp; *19, 176 E2.
Steendruk; 12, 316.
Steene (Fransch Vlaanderen); *11, 144 B2.
Steene (West-Vlaanderen); *24, 176 B2.
Steenenhoek; 21, 296.
 Steenenkoraal *8, 363.
Steenen Tijdperk (Steentijd); 23, 749.
Steengoed; 7, 240.
 Steengroeven (recht) 18, 188; 22, 116.
Steenhoff-Smulders, Albertine; 10, 642.
Steenhuffel; *6, 96 C2.
- Steenhuize-Wijnhuize**; *19, 176 C5.
Steenkerke (Henegouwen); *13, 176 D2.
Steenkerke (West-Vlaanderen); *24, 176 A3.
Steenkool; 6, 147; 23, 295; (calorische waarde) 6, 687; (vorming) 6, 821; (productie) 16, 455; (mijnen) 18, 180 190.
 Steenkruid 3, 778.
Steenokkerzeel; *6, 96 D2.
Steenput = Estaimpuis; *13, 176 A2.
 Steenruit (plantk.) 22, 254.
Steensel; *18, 631 H3 nr 142.
 Steenslagweg 24, 95.
 Steensnäs *8, 688 D1.
 Steentje *11, 144 C3.
 Steenvliegen 19, 624.
Steenvoorde; *11, 144 C2.
Steenwerk; *11, 144 D3.
 Steenwinkel, van (Hans) 8, 696; (gebroeders) 7, 476 vlg.
Steenwijk; *19, 336 B1.
 Steenwijk Sr., H. van 2, 779.
Steenwijker A; *19, 336 B1.
Steenwijkerdiep; *19, 336 B1.
Steenwijkerwold; *19, 336 B1.
 Steep, Kaap *3, 288 A4.
 Stefan Doesjan (gesch. Servië) 21, 481.
Stefanie-Meer; *1, 536 bkrt a C7.
 Stefano, Francesco di 19, 657.
 Steffens, Henrik 8, 694.
 Stege *8, 688 F4.
 Steger (stenograaf) 22, 144.
Stegers = Estaires; *11, 144 C3.
Steggerda; *11, 208 D3.
 Steghers, Octaaf, aanv. dl i. v. Vlaamsch Leven.
 Steiermark = **Stiermarken**.
 Steiger Woud *9, 512 D4.
Stein (N. Limburg); (vondst) 2, 764; *16, 448 C5.
 Stein (bij Säckingen) *24, 720 C1.
 Stein (bij het Untermeer) *24, 720 D1.
 Stein, Aurel 3, 465.
Stein, Charlotte von; 12, 111.
- Steinacher** Heuhütte (landbouw) 21, 40.
 Steinach'sche operatie 23, 352.
 Steinamanger *13, 512 B2.
 Steinbach, Erwin von 10, 341.
 Stein Callenfels, dr. von 22, 705.
 Steiner-school 23, 795.
Steinfort; *16, 735.
 Steinitz, W. 21, 249.
 Steinkerque (das) 8, 260.
 Steinle, Ed. 5, 152; 19, 150.
 Stein Meer *4, 330 G4.
 Steinmetz, generaal 7, 190.
 Steinmetz, H. E. (resident) 17, 687.
 Steinmetz, J. W. A. (componist) 22, 65.
 Steinweg = Steinway (pianofabriek) 12, 507; 22, 131.
 Steirer (volksdans) 16, 93.
 Stekel (plant) 23, 227.
Stekelbaars; 6, 279.
 Stekelroos 21, 280.
 Stekelvarken, wollig 5, 704.
 Stekelvinnigen 23, 479.
Stekene; *19, 176 D2.
 Stella, Monte *14, 320 E4.
 Stella Duce (tijdschrift) 8, 30.
 Stella Maris Broederschap (Broederschap van O. L. Vrouw Sterre der Zee) 24, 488.
Stellendam; *24, 688 B3.
Stellingoorlog; 5, 72.
Stellionaat; (moraal-theologie) 9, 9.
 Stelp (hoeve) 5, 532.
 Stembandverlamming 15, 143.
Stembert; *16, 704 E2.
 Stemhebbend (medeklinker) 17, 380.
 Stemloos (medeklinker) 17, 380.
Stempel (band); 16, 213.
 Stempel (mijnbouw) 22, 289.
 Stempelplanten 4, 209.
 Stemstoringen 4, 722.
Stemvork; 17, 439.
 Stenbjerg *8, 688 B2.
 Stendal *9, 576 D2.
 Stengelaaltje (parasiet) 1, 49 129; 10, 343.
 Stenhammer, W. 24, 758.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Stenko Razin (Donkozakken-leider) 1, 762.
- Stenographie**; 6, 106; 22, 204.
- Stensele *18, 704 D2.
- Stepankert *21, 48 F7.
- Stephan, H. von 20, 121.
- Stephani, Joachim en Matthias 10, 278.
- Stephanus I de Heilige**; 2, 591.
- Stephanus van Luik 21, 85.
- Stephanus Niobes 18, 588.
- Stephen, V. 24, 342.
- Stephen Harding**; 4, 678.
- Stephens, Josef Renier 7, 318.
- Stephens S.J., Thomas 2, 373.
- Stephenson**, George en Robert; 3, 400; 16, 546 547.
- Steppe** (aanv. dl).
- Steppenklimaat 9, 431.
- Steppenkuikendief 15, 755.
- Steppes, slag van (1213) 13, 143.
- Ster**; (kleur) 15, 383; (rotatie) 20, 809.
- Ster van Afrika (diamant) 8, 337.
- Ster van het Zuiden (diamant) 8, 804.
- Sterck**, J.; 16, 111.
- Stercq (pseudoniem) 19, 698.
- Stereophoto (luchtphotogr.) 16, 680.
- Sterfboek 3, 91.
- Sterftetafels (-tabellen) 22, 156; 23, 420.
- Sterigma (plantkunde) 8, 34.
- Sterilisatie** (eugenetica); (wetten) 10, 428.
- Steriliseeren** (van stoffen); 8, 50; 23, 50.
- Steriliteit**; 19, 114.
- Ster in het Oosten, Orde van de 19, 231.
- Sterisch effect (chemie) 9, 774.
- Sterkenburg (voorm. gemeente) 9, 397.
- Sterkrade *9, 576 bkrt.
- Sterksel**; *18, 631 I3 nr 152.
- Sterkstroomkabels 14, 737.
- Sterk water**; 21, 182.
- Sterlitamak**; *21, 48 H4.
- Stern, Daniel 1, 599; 16, 512.
- Stern, L. 17, 586.
- Stern, O. 11, 660.
- Stern**, W.; 19, 636; (convergentiewet) 1, 125.
- Stern (dierkunde) 24, 524 525.
- Sternberg *19, 112 E2.
- Sterne**, Laurence; 6, 524.
- Sterre der Zee, Broederschap van O. L. Vrouw 24, 488.
- Sterrebeek**; *6, 96 D3.
- Sterremos 17, 747.
- Sterren**; (fonkelen) 10, 805.
- Sterrencatalogus**; 10, 748.
- Sterrengebergte (Nieuw-Guinea) 7, 218.
- Sterrenkamer (gerechtshof) 12, 468; 13, 152.
- Sterrenkundig Laboratorium „Kapteyn” 15, 31.
- Sterroetdauw (plantenziekte) 20, 786.
- Stervensgevaar (geestelijke hulp) 4, 218; 24, 577.
- Stettin**; *9, 576 F2.
- Stettin (hertogenlinie) 20, 67.
- Stettiner Haff *9, 512 F2.
- Steur, Ir. A. G. van der 8, 140.
- Steur, „Pa” van der 18, 423.
- Steurharing 5, 599.
- Stevensbeek**; *18, 631 K2 nr 112.
- Stevenson, sir John 18, 54.
- Stevensweert**; *16, 448 C4; (gesch.) 11, 584.
- Stevin**, principe van; 7, 752; 13, 770.
- Stevnsklint**; *8, 688 F3.
- Stevooit**; *16, 480 A4.
- Stewart-Eiland *18, 762.
- Steijl**; *16, 448 D3.
- Steyr**; *19, 112 D2.
- Stheno (Grieksche mythologie) 12, 151.
- Stiavnica** = Schemnitz; *19, 112 F2.
- Stichirarische zang (Byzant. liturgie) 6, 604.
- Stieltjes**, Thomas Johannes; 24 675.
- Stieltjeskanaal**; *9, 352 B2.
- Stiemberbeek *16, 480 B4.
- Stiens**; *11, 208 B1.
- Stier**; (vereering) 13, 109.
- Stiermarken** = Steiermark; *19, 112 D3.
- Stigmatæe (plantkunde) 4, 209.
- Stikstof**; (ademhaling) 1, 394.
- Stikstofoxyde 5, 229.
- Stilfser Joch 19, 267; *24, 720 F3.
- Stilicho**; 1, 656.
- Stille, Hans (*1876) 1, 154; 3, 87.
- Stille Oceaan** = Groote Oceaan = Stille Zuidzee = Pacific; *1, 188.
- Stille Omgang**; 10, 133.
- Stille Week (kerkelijk jaar) 12, 99.
- Stille Zuidzee = **Stille Oceaan** = Groote Oceaan = Pacific.
- Stilling, isochromatische tafels van 14, 318.
- Stillingfleet, Benjamin 5, 310.
- Stillwater *6, 670 C2.
- Stiltegordel**, stiltezone; (in besloten ruimte) 21, 38.
- Stilus Franciscus (chronologie) 19, 365.
- Stim fen Fryslân, De (weekblad) 15, 691.
- Stimmatini, Padri 4, 741.
- Stimmen der Zeit (tijdschrift) 17, 221.
- Stimmer**, Tobias (aanv. dl).
- Stinkzee (gedeelte van de Zee van Azow) 3, 479.
- Stiol **Pas** *19, 112 I3.
- Stip *14, 626 F4.
- Stiphout**; *18, 631 I3.
- Stippelgravure**; 19, 210.
- Stirling** (stad); *12, 464 E3.
- Stirling** (graafschap); *12, 512 nr 73.
- Stitswerd**; *12, 448 C2.
- Stjedrin, N. (pseudoniem) 21, 183.
- Stjernhjelm, Gg. (Zweedsch dichter) 24, 754.
- Stoa**; 3, 235.
- Stock (plantenziekte) 20, 710.
- Stockalper (kasteel) 6, 238.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

Stockheim = Stokheim = **Stokkem.**

Stockholm; *18, 704 D4; (Oecumenische conferentie) 18, 14 786; (bloedbad) 7, 474; 12, 551; 24, 750.

Stockhorn *24, 720 C3.

Stockport; *12, 464 bkrt 1.

Stockton (Californië); *6, 670 B2.

Stockton-on-Tees (Engeland); *12, 464 bkrt 4.

Stockum Berg, van *22, 320 B3.

Stoegara *1, 666 C4.

Stoel, Apostolische of Heilige 2, 592.

Stoelgang 23, 74.

Stoengtreng *18, 432 C3.

Stoepa; 12, 229.

Stoessel, Albert 23, 331.

Stoet; (bij bruiloft) 6, 370.

Stof-en-vormleer; 3, 12; 17, 485.

Stoffels, Denijs 7, 485.

Stof-oorzaak (wijsbegeerte) 19, 142.

Stofwants 20, 779.

Stofwisseling; 6, 688; 16, 360.

Stöhr *9, 512 C2.

Stojan, mgr. Antonius 23, 261.

Stojanovic (Servisch musicus) 21, 600.

Stok *16, 448 C5.

Stokboon 5, 707.

Stoke-on-Trent; *12, 464 bkrt 1.

Stokershorst (gesticht) 6, 277.

Stokes Berg *24, 656 B7.

Stokheim = Stockheim = **Stokkem.**

Stokhouder; 22, 56.

Stokkel; *6, 96 C3.

Stokkem = Stokheim = Stockheim; *16, 480 D3.

Stokksnes *24, 426.

Stokrooie; *16, 480 B4.

Stol (berg van Goloebinje-gebergte) *3, 672 E2.

Stol (berg van de Zuidelijke Kalkalpen) 15, 37.

Stola; 8, 791; 15, 352; 23, 12.

Stolberg-Stolberg, graaf Joseph 5, 672.

Stolksche kaas 12, 195; 22, 203.

Stollanus (heilige maagschap van Jesus) 10, 166.

Stolp *9, 576 G1.

Stolpe *9, 512 G1.

Stolpe, Sven 24, 755.

Stolpunt (natuurk.) 21, 642.

Stoltze, Friedr. 13, 288.

Stolwijk; *24, 688 E3.

Stolzestraat (zeestraat in Ned.-Indië) 11, 385.

Stompert (heuvel) 23, 141.

Stompetoren (dorp) 21, 299.

Stompstaartpapegaaien 19, 438.

Stompwijk; *24, 688 C2.

Stonden (menstruatie) 17, 494.

Stonehaven *12, 464 E3.

Stonehenge; 12, 227.

Stoneyschuiven (waterbouwk.) 22, 309.

Stoom, oververhitte; 19, 334.

Stoomblokkei, Morrison's (heirichting) 18, 84.

Stoomboot Maatschappij, Kon. Ned.; 8, 375.

Stoomend (handelsterm) 24, 530.

Stoomhamer; 18, 84.

Stoomkool 22, 119.

Stoommachine; 7, 789 791 823; 10, 513; 18, 512.

Stoomploeg (landbouw) 19, 824.

Stootgoot (mechanisch transport) 22, 745.

Stootstraat (seismologie) 1, 135.

Stoottijd (seismologie) 1, 135.

Stop (electrotechniek) 24, 533.

Stopgelden 22, 103.

Stoppeldijc (priorij) 1, 230.

Stoppelhanen (volkskunde) 19, 126.

Stoppelknollen 13, 208.

Stoppelvruchtbouw 16, 84.

Stopsteek 10, 693.

Stopwetje 17, 614; 22, 303.

Stor Aa *8, 688 B2.

Stor Afvan *18, 704 D2.

Storeh, Nikolaas; 24, 767.

Storeheddinge *8, 688 F3.

Store Middel Grund *8, 688 F2.

Stor-Fjord; *18, 704 bkrt.

Stör Fond *18, 704 A4.

Storfors (waterval) 14, 79.

Storlien *18, 704 C3.

Storm, Edv. 8, 694.

Storm Berg *23, 94.

Stor Meer *18, 704 C3.

Stormkaap (Zuid-Afrika) 8, 809; 12, 95.

Stormonweer 19, 116.

Storm van Leeuwen, W. (aanv. dl).

Stornoway; *12, 464 C2.

Stortemelk; *18, 672 B2.

Stor Uman *18, 704 D2.

Stöszel, generaal 20, 96.

Stoumont; *16, 704 E3.

Stoutenburg; *23, 128 C2.

Straal (communisme) 7, 763.

Straaldouche 5, 341.

Straassa (plaats) 24, 747.

Straatsburg; *11, 96 G2.

Stracittà-beweging (Italië) 22, 242.

Strada, Domenico 11, 398.

Straelen *16, 448 E3.

Straelen, E. Van 23, 41.

Straeten, C. van der 8, 160.

Strafrecht; (gemeentelijk) 7, 751; (en tuchtrecht) 22, 818.

Strahan *3, 288 bkrt.

Strahhorn *4, 686 B2.

Strahlhorner *4, 686 C2.

Straight-jazz 14, 509.

Straighttime (dansmuziek) 20, 389.

Straimont; *16, 736 C3.

Straits-Settlements; *10, 224 I7.

Strakonitz *5, 578 B2.

Stralencomplex (wiskunde) 7, 783.

Straling (warmteleer) 22, 238; 23, 831.

Stralingsoververhitter 19, 334.

Stralsund *9, 576 E1; (vrede van 1370) 8, 690; 12, 737.

Stramien; 6, 754.

Stramproij; *16, 448 B4.

Strandberg, C. V. A. 24, 755.

Strande Fjord *18, 704 A3.

Strandfacies (geologie) 10, 556.

Strandgaper; 18, 98 vlg.

Strandhollandsch 11, 216; 24, 683.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Strandkievit 21, 339.
Strandkrab; 6, 828.
 Strandleeuwerik 4, 632.
 Strandplevier 19, 821.
 Stranraer *12, 464 D4.
Strassen; *16, 735.
 Straszendorf (dorpstype) 9, 506.
 Straten, H. (*1892) 13, 637.
Stratford-on-Avon; *12, 464 F5.
 Stratis O. Carth., D. a 16, 570.
Stratosfeer; 14, 326.
Stratum; *10, 39.
 Straubing *9, 576 E4.
 Strauss, R.; 19, 255.
Strazeele; *11, 144 C3.
 Streabbog (pseudoniem) 12, 62.
 Streaneshalch (dubbeklooster) 13, 340.
 Strebensdorf *24, 79.
Strée (Henegouwen); *13, 176 E5.
Strée (Luik); *16, 704 C3.
Streefkerk; *24, 688 E3.
Streek = Lange Streek; *18, 672 B3; 18, 646; (Causa Strecana) 22, 784.
 Streeктаal 8, 792.
 Strehlenau, Niembsch Edler von 16, 290.
 Strehler, B. 20, 337 338.
Streitberg, W.; 6, 364.
 Strela Pas *24, 720 E3.
 Strelitz *9, 576 E2.
 Stremmen (van melk) 14, 732.
 Streng (garen) 11, 352.
 Strengziekte 11, 252.
Strépy-Bracquegnies; *13, 176 D4.
Stresa; *16, 22.
Streuvels, Stijn; 23, 41.
 Strickland, lord 17, 115.
 Strigel, Victorinus 22, 372.
 Strik (jacht) 14, 395.
 Stringendo (muziekterm) 1, 597.
 Strippen (van tabak) 21, 526.
 Stroe (Gelderland) *11, 512 C3.
 Stroe (Noord-Holland) 24, 205.
Stroema; *19, 112 H6.
 Stroemitza (riv.) *12, 384 D1.
 Stroemitza (stad) *19, 112 H6.
 Ström *18, 704 C3.
Strombeek-Bever; *6, 96 C2.
Stromboli; *14, 320 E5.
 Strome Ferry *12, 464 D3.
 Stronkbes 5, 772.
 Stronsay *12, 464 E2.
Strooband, Kees; 18, 396.
Stroobloemen; 14, 57.
 Stroobos (dorp) 12, 493; 16, 173.
 Stroom, strooming (zee) 24, 520.
 Stroombuik, -knoop (electriciteit) 16, 197.
 Stroomenkaap *7, 160 B1.
 Stroomgoud 4, 627.
 Stroomkaveling (zeevaartk.) 24, 521.
Strooperij; (moraaltheol.) aanv. dl.
 Stroosnijder, Jan 8, 218.
 Stroot, M. 3, 52.
 Strootje (visch) 5, 599.
Strossmayer, J. G.; 15, 694.
 Stroud, afstandsmeter van 1, 560.
 Strübe, H. 6, 523.
Struensee, J. F., graaf van; 8, 691.
 Struer *8, 688 B2.
 Struikboon 5, 707.
 Struikdikblad 20, 677.
Struisvogels; (Madagaskar-struisvogel) 23, 590.
 Strule *12, 464 C4.
 Strumpfsohlen (folkl.) 13, 26.
 Strutt, R. J. 1, 151.
Struycken, dr. H.; (bronchoscopie) 6, 303; (monochord) 18, 13.
 Struye, L. 24, 707.
 Strijbos, Albertus 11, 560.
 Strychnos Ignatii (plantk.) 5, 709.
 Strijdkreet, De (periodiek) 16, 250.
Strijen; *24, 688 D4; (gouw) 6, 182; (heerlijkheid) 20, 302.
Strijensas; *24, 688 D4.
Stryj; *20, 64 E4.
Strijken; 19, 822 vlg.
 Strijkgeld (bij veilingen) 19, 825.
 Strijklat (bij maaien) 24, 569.
Strijp; *10, 39.
Strijpen; *19, 176 C5.
 Strijpsche beek *18, 624 D1.
 Stryrode, Godevaert 16, 350.
Strijtem; *6, 96 B3.
 Stuart *3, 288 E3; 7, 216.
 Stuart, Janet Erskine; 3, 772.
Stubaier Alpen; *22, 650.
 Stubbeköbing *8, 688 F4.
Stübel, A.; 1, 149.
 Stuck *20, 64 G2.
 Student, De (tijdschrift) 3, 447.
 Student Christian Movement 18, 786.
 Studia generalia (middeleeuwsch onderwijs) 23, 112.
 Studianka (a. d. Berezina) 4, 607.
Studiën (tijdschrift) aanv. dl.
Studion; 1, 336.
 Stuhlweissenburg = Székesfehérvár.
Stuifbrand; 12, 819.
 Stuifpoeder (plantkunde) 24, 323.
 Stuifzand *9, 352 B2.
Stuivekenskerke; *24, 176 B3.
Stuivezand; *18, 631 D1 nr 15.
 Stuizen *6, 96 C3.
 Stukkenrekening 20, 521.
 Stukloon 2, 717; 16, 724.
Stumpf, C.; (phonogram) 19, 718.
 Stura (rivier en stad in Italië) 3, 217.
 Sturla (IJslandsch geslacht) 24, 429.
Sturmi; 16, 716.
Sturzo, don Luigi; 10, 609.
Stuttgart; *9, 576 C4.
 Stuurplennen (van vogels) 19, 597.
 Stuurriem (scheepvaart) 20, 700.
Stuwadoor (aanv. dl).
Stuwage (aanv. dl).
 Stuwbuis (luchtvaart) 22, 293.
 Stuwe, Eline van 20, 604.
 Stuwwind 10, 796.
Stuyt, J. (aanv. dl); (centraalbouw) 7, 217.
 Stuyvaert, Victor (*1897) 13, 637.
Stuyvesant, Pieter; 13, 390.
 Stycas (munten) 2, 358.
Styevourt, Jan van; 12, 571.
 Stijfheid (van vaste stoffen) 20, 642.
 Stijgsnelheid (van vliegtuig) 23, 555.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Styhead Pas *12, 464 bkrt 2.
 Stijl (bouwk.) 23, 179.
 Stijl, De (groep architecten) 15, 771.
 Styr *20, 64 F3.
Styrax; 3, 688.
 Suameer *11, 208 C2.
Suarlée; *18, 240 C2.
Suawoude; *11, 208 C2.
 Suberine (stof) 8, 401.
 Subimago (dierkunde) 12, 626.
 Subincisio (besnijdenis) 4, 770.
 Sublieme Porte 23, 22.
 Subotica = **Maria-Theresiopel** = Szabadka.
 Sub-Philippijnsche talen 17, 676.
 Subsidie (economische politiek) 12, 707.
 Subtiaba (Indianenstam) 17, 227.
Subvenite; 24, 577.
Successierecht; (navordering) 18, 326.
 Such *12, 464 B5.
 Suchet, Mont *24, 720 B3.
Suere; 3, 453; *6, 160 B5.
Suere y de Alcala, Ant.; 5, 615; 9, 694.
 Sucy *11, 96 bkrt Parijs.
 Suczawa *19, 112 K3.
 Sudatorium (badinrichting) 3, 556.
 Sudbury *23, 320 J1.
 Sudergo (Frankische gouw) 22, 350.
Sudeten (gebergte); *9, 512 F3.
Sudeten-Duitschers; aanv. dl i.v. Duitschland.
 Suenwa *7, 384 F2.
Suess, Ed.; 1, 149; 17, 393.
 Suestra (oude stad) 22, 350.
Suez; *1, 536 bkrt b D2.
 Suez, Golf van *1, 536 bkrt a B2.
Suezkanaal; 20, 101; *22, 311.
Suffix; 1, 511.
 Suffix-substitutie (philologie) 1, 329.
Suffolk-East (graafschap); *12, 512 nr 20.
Suffolk-West (graafschap); *12, 512 nr 21.
 Sufili *12, 384 H1.
 Sugar Loaf Point *1, 520 bkrt g.
 Sugny *16, 736 A3.
 Sui-juan *7, 384 E2.
Suiker; (denatureeren) 8, 677; (raffineeren) 20, 388; (sulfiteeren) 22, 314 322.
 Suikereschdoorn 10, 352.
 Suikerij (witlof) 7, 527.
Suikerziekte = Diabetes; 22, 408.
 Suir *12, 464 C5.
 Suis, Jean 8, 656.
Suisse (aanv. dl).
Sujet; 1, 568.
 Suk (bazaar) 4, 166.
 Suldtal *4, 686 B1.
 Sulfaten 24, 743.
 Sulferkleurstof 24, 742.
 Sulfiden 24, 743.
 Sulfomonoperzuur 7, 55.
 Sulfur 24, 741.
Sulitelma; *18, 704 D2.
Sulla, Lucius Cornelius; 3, 147; 8, 154.
Sullivan, Arthur Seymour; 11, 805.
 Sullivan, Louis 23, 330.
 Sul ponticello (muziekterm) 20, 75.
Sumatra; *22, 288.
Sumatra's Oostkust; *22, 288 D3.
 Sumava = **Bohemer Woud**.
 Sumbek *19, 112 E2.
 Sumbul (pharmacol.) 10, 668.
 Summa cum laude 8, 355.
 Summatietoon (geluidsleer) 7, 733.
 Summer, Will 18, 268.
 Suna *16, 22.
 Sundbyerne *8, 688 F3.
 Sunde, Janus Hercules de 22, 126.
Sunderland; *12, 464 bkrt 4.
Sundsvall; *18, 704 D3.
 Sunem *19, 384 C3.
 Sunmøre *18, 704 A3.
 Sunnonmariland (gesch. van Zee-land) 24, 503.
Sunyol O.S.B., Greg. Maria (aanv. dl).
 Suomen Selkä *10, 720 C3.
 Suomi = **Finland**.
 Suomussalmi *10, 720 C3.
Superior, Lake = Boven Meer; *23, 320 I1.
 Supermarmite (voedings-extract) 17, 254.
 Superpanchromatische plaat (photographie) 19, 419.
 Superphantoom (draadtelephonie) 19, 690.
 Suphelle Brae *18, 704 A3.
 Supplinburg, graaf van 16, 648.
 Sur *24, 720 D2.
Sura, Hl.; (fontein) 6, 309.
 Surcot (kleederdracht) 6, 24.
 Sûre = **Sauer**.
Surhuisterveen; *11, 208 D2.
Surhuizum; *11, 208 D2.
Surice; *18, 240 B4.
Suriname (rivier); *22, 320 C2.
Suriname = Ned. Guyana; *22, 320; (cacaoteelt) 6, 617.
Surrey (graafschap); *12, 512 nr 15.
 Sursee *24, 720 D2.
 Surville, J. J. Etienne de 10, 171.
 Survilliers, graaf van 5, 650.
 Surviz kanaal *14, 626 D1.
 Surzur *6, 214 D2.
 Susa (Italië) *14, 320 A2.
Susa = Soesa (Perzië); 10, 376; 12, 682.
 Sus Aa *8, 688 E3.
Susak = Soesak; 14, 629; 15, 693; *19, 112 D4.
 Suse A *8, 688 F2.
 Sushitna *1, 658 C2.
 Su Sje-tsj'ang (Chineesch staatsman) 7, 402.
 Suslow, Iwan 7, 441.
Sussex-East (graafschap); *12, 512 nr 17.
Sussex-West (graafschap); *12, 512 nr 16.
 Sustenhorn *24, 720 D3.
 Susten Pas *4, 686 C1.
Susteren; *16, 448 C4.
 Susteren, Henricus van 16, 45.
 Süsz, Hans 15, 759.
 Süzenbrunn *24, 79.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Sutherland (Kaapprovincie) *23, 94.
Sutherlandshire (Schotland); *12, 512 nr 85.
 Sutley = **Satladzj** = Sjatadroe.
 Sutphania (oude stad) 24, 712.
 Sutri, synode van 12, 305; 21, 541.
 Su-tsjou *7, 384 G4.
 Sutte (weduwenverbranding) 10, 224; 24, 69.
 Sütterlin, Ludwig 1, 80; (S.-schrift) 21, 375.
 Suva *18, 762 bkrt.
Suwalki; *20, 64 E1.
Suxy; *16, 736 C3.
 Suijs, Tieleman Franciscus 2, 260 536.
 Svalbard = **Spitsbergen**.
 Svalöf Prinsesse-gerst, Svalöf Zege-gerst 6, 330.
 Svaneke *8, 688 bkrt F4.
Svartis; *18, 704 C2.
 Svatoopluk (Moravisch vorst) 18, 65 vlg.
 Sveagruban *18, 704 bkrt.
Svealand; *18, 704 C3.
 Svedberg, J. 24, 754.
 Svekomanen (Finsche partij) 10, 645 719.
 Sven (Sven), koningen van Dene-marken 8, 690.
Svendborg; *8, 688 D3.
 Svenstrup (bij Aalborg) *8, 688 C2.
 Svenstrup (aan de Jammerbocht) *8, 688 C1.
 Sverre (koning van Noorwegen) 18, 664.
 Svinhufvud (Finsch staatsman) 10, 722.
 Svinö Baai *8, 688 E3.
Svistov = Swistow; *19, 112 I5.
 Svitavy *19, 112 E2.
 Svolvaer (visschersplaats) 16, 573.
 Svuku Fjeld *18, 704 B3.
 Swadesji (politieke beweging) 11, 330.
 Swaen, Martinus de 15, 23.
Swakopmund; *1, 536 E7.
Swale; *12, 464 F4.
Swalm; *16, 448 D4.
Swalmen; *16, 448 D4.
 Swamp-oak (plantkunde) 7, 114.
 Swan Hill *3, 288 G6.
Swansea; *12, 464 E6.
 Swartbroek (dorp) 24, 89.
Swatau; *7, 384 G7.
Swaziland; *23, 94.
Swellendam; *23, 94.
 Swellengrebel, Hendrik 22, 358.
 Swen (Sven), koningen van Dene-marken 8, 690.
 Swardlow, Jacob Michailowitsj († 1919) 14, 515.
 Swardlowsk = **Jekaterinenburg**.
Swetchine, S. (aanv. dl).
 Swi (Chineesch vorstenhuis) 7, 400.
 Swichum = Zwichem *11, 208; 16, 240.
 Swierew *3, 448 F1.
Swieten, F. H. L. en Ger. Adr. v.; 22, 826.
Swieten, J. van; 3, 256.
Swift, Jonathan; (Gulliver's reizen) 12, 546; (Scribblerus) 21, 409.
 Swine *9, 512 F2.
Swinemünde; *9, 576 F2.
 Swinkels, mgr. 22, 341.
Swir; *21, 48 C2.
 Swistow = **Svistov**.
Swolgen; *16, 448 D3.
Sybaris; *14, 320 F5.
Sijbekarspel; *18, 672 B3.
 Sybel, L. von 2, 767.
 Sychaeus (mythologie) 1, 303.
 Syconen (sponzen) 21, 824.
Sydney (Australië); *3, 288 I5; 3, 352.
 Sydney (Cap Breton Eiland) *23, 320 N1.
 Sydra, Golf van = **Groote Syrte**.
 Syktywkar = Oestj-Syssolsk *21, 48 G2; 22, 381.
 Sylhet *5, 231 A1.
Sylt; *9, 512 C1.
 Sylvia, Piek *7, 384 H6.
 Sylvius, Franc. (geneeskundige) 5, 443.
 Symi *3, 672 G6.
 Symmer, theorie van (electr.) 10, 71.
 Symons' grondthermometer 12, 430.
 Symphalangie (afwijking) 19, 266.
 Symphonia (muziekinstrument) 23, 450.
 Symphosius (dichter) 20, 352.
 Symplegaden (eilanden) 8, 410.
 Symposius van Astorga 20, 189.
 Symptomatologie (geneeskunde) 11, 573.
 Syn-anti-isomerie (scheikunde) 14, 322.
Synaxis; 7, 690.
 Synchitrium (plantenziekte) 1, 129.
Syneope (taalkunde); 9, 672.
 Syncytium (biologie) 16, 355.
Synderesis; (zielevonk) 23, 639.
 Syndesmologie (geneeskunde) 2, 293.
 Syndicaat (verenigingsvorm) 8, 56.
 Syneresis (scheik.) 13, 767.
 Synge, J. M. 1, 217.
 Synode, Hl. (Bulgarije) 6, 470; (Griekenland) 12, 369; (Rusland) 13, 76; (Joego-Slavië) 14, 626; (Roemenië) 20, 692.
 Synodus Palmaris (Palmensynode) 16, 167; 22, 366.
 Syntagme (krijgskunde) 19, 687.
 Synthen, Johannes 21, 558.
Syphilis; 11, 34; 12, 792; 15, 266; 22, 408 762; (Wassermann-reactie) 24, 22.
 Syphnos = **Siphnos**.
 Syphonogama (plantkunde) 10, 162.
Syr; *16, 735.
 Syra = **Syros**.
Syracuse (Italië); *14, 320 E6.
Syracuse (Ver. Staten v. Amer.); *23, 320 K2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

Syr-Darja; *3, 480 D4.

Syrië; *3, 448 A5; (ceramiek) 7, 245.

Syrina *12, 384 H6.

Syringomyelie; 12, 39; 17, 74.

Syrische Woestijn *3, 480 A5.

Syrjenen = Komi; *21, 48 G2.

Syrmaea (plantensap) 3, 690.

Syrmie; *14, 626 D2.

Syro-Egyptische stijl 14, 314.

Syro-Jacobietische Kerk 14, 409.

Syros = Syra; *12, 384 F5.

Syrten-Woestijn; *1, 520 E1.

Sijsele; *24, 176 D2.

Sysmä *10, 720 C3.

Sysran; *21, 48 F4.

Szaba *14, 626 E1.

Szabadka = **Maria-Theresiopel** = Subotica.

Szabolcs *13, 512 G1.

Szamos = **Somes**; *19, 112 H3.

Szamos Ujvar *19, 112 I3.

Szarvas *13, 512 F3.

Szatmar-Nemeti = **Satoe Mare**.

Szczara *20, 64 F2.

Sze *7, 384 G4.

Széchenyi, Stephanus (1791-1860) 13, 505.

Szeged; *13, 512 F3.

Szeghalom *13, 512 G2.

Székelij, Bartolomeus (1835-1910) 13, 511.

Székesfehérvár = **Stuhlweissenburg**; *13, 512 D2; 19, 429.

Szekszárd *13, 512 D3.

Szentes; *13, 512 F3.

Szepes (bisschopszetel) 21, 626.

Szigetvár *13, 512 C3.

Szikszó *13, 512 F1.

Szinyei Merse, Paulus 13, 511.

Szjoeba *1, 520 H4.

Sz-nan *7, 384 E6.

Szob; *13, 512 D2.

Szolnok (provincie en stad); *13, 512 F2.

Szombathely; *13, 512 B2.

Sz-tsjwan *7, 384 D5.

Szymanowska, Celine 17, 602.

T

Taaffe, Eduard 19, 152.

Taag = **Tejo** = **Taja**; *21, 752 D3.

Taailing, harige en scherpe (plantkunde) 17, 170.

Taak en Tijd (socialistisch tijdschrift) 21, 682.

Taakloon 2, 717.

Taalgeschiedenis 19, 733.

Taalkundige aardrijkskunde 8, 794.

Taalstrijd, Vlaamsche; 6, 271.

Taalvermenging 17, 478.

Taalverwantschap; (parallellet.) 11, 571.

Taarlo *9, 352 B1.

Taasinge *8, 688 D3.

Tabago (eiland) 2, 463.

Tabanan *3, 658 C2.

Tabanan, Piek van *3, 658 C1.

Tabar-eilanden *5, 243.

Tabari, Aboe D. Moehammad at; 22, 417.

Tabarije = **Tiberias**.

Tabasco; *17, 608 A2.

Tabatinga *6, 160 B2.

Tabbetje (in Suriname) 9, 414.

Tabelbala *17, 262 E6.

Tabelkosa *17, 262 G6.

Taberfane *17, 816 C3.

Taberg; *18, 704 C4.

Tabernakeltoren 21, 153.

Tabik, Wadi-el *9, 260.

Tabiki (in Suriname) 9, 414.

Tablas (eiland van de Philippijnen) *18, 432 F3.

Tablas, Las (plaats in Panama) *17, 608 C4.

Taboeai-Eilanden *18, 762.

Taboean, Poelau *3, 658 A1.

Taboen *1, 536 bkrt a B3.

Taboer, Goenoeng *5, 752 C2.

Tabor; *19, 112 D2.

Tabora; *1, 536 G5.

Tabulae Rudolphinae (sterrenk.) 15, 185.

Taburno, Monte *6, 718 B1.

Tacana *17, 608 A2.

Taceno *7, 771.

Tachau *5, 578 A2.

Tachtigers (zie ook: **Beweging van '80** in dit register); 6, 194.

Tachygraphie 6, 106.

Tachyno Göl *12, 384 E2.

Tachyseismische bewegingen 1, 141.

Tacna; *6, 160 A5.

Tacoma; *23, 320 B1.

Tacozijl; *11, 208 B3.

Tactiek (sport) 22, 480.

Tadah, Oedjoeng *3, 726 A2.

Tadam *10, 224 E2.

Tadema, Alma 8, 115.

Tademait, Plateau van; *1, 520 D2.

Tadjakant *17, 262 B7.

Tadjam, Goenoeng *5, 184.

Tafel (van een briljant) 6, 247.

Tafel Baai *23, 94.

Tafelbasalt 4, 55.

Tafelberg (Curaçao) *8, 363.

Tafelberg (N. Holland) 12, 143; *18, 672 B4.

Tafelberg (Z. Afrika) 4, 610.

Tafelen (folk.) 6, 371.

Tafelen der wet (aanv. dl); 3, 20; 8, 580.

Tafelfichte *9, 512 F3.

Tafelhoek *3, 658 C2.

Tafelland (klimaat) 13, 571.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Tafeltennis 19, 763.
Tafilleit; *1, 536 C1.
 Tafonato *8, 193 A2.
 Taga *18, 762 bkrt.
Taganrog; *21, 48 D5.
 Tagant *1, 536 B3.
 Tagelied (letterkunde) 9, 65.
 Tagliamento *14, 320 D1.
 Tagliapietra, Giovanni 7, 63.
Taglioni, Maria; 10, 136.
 Taglionisten 10, 136.
 Tago *18, 432 F2.
 Tagoela (eiland) 16, 653.
 Tagoelandang, Poelau *7, 160 bkrt.
 Tagomago, Ilha de *3, 650 B2.
 Tagore, Debrenda Nath 21, 188.
 Taguary *6, 160 D5.
 Taguegarao *18, 432 F2.
 Taguima = **Basilan**.
Taharka = Tirhaka; 3, 162 192.
Tahiti; *18, 762.
 Tahiti-eilanden = **Gezelschaps-eilanden**.
 Tahoe (stad) *6, 670 B2.
Tahoe-meer; *6, 670 B2.
 Tahoena *17, 816 B1.
 Tahta *1, 536 bkrt a B2.
Taihokoe; *7, 384 H6.
 Tai-juen *7, 384 F3.
 Taikjoe (Korea) *14, 464 B3.
 Taikoe (N.O. China) *7, 384 F3.
 Taikwa (Japansch recht) 14, 458.
 Tai Kwei (Chineesch beeldhouwer) 7, 407.
Tailles; *16, 736 E2.
Taimir, schiereiland; *3, 480 G1.
 Tain *12, 464 D3.
 Tainan *7, 384 H7.
 Tai-ngan *7, 384 G3.
Taintignies; *13, 176 A3.
 Tai-ping (Kwang-si) *7, 384 D7.
 Taiping (Malaka) 19, 608.
 Tai-ping (Ngan-hwei) *7, 384 G5.
Talping (Chin. sekte); 24, 738.
 Taira (Indianen in Suriname) 4, 536.
 Taira (Japansche familie) 14, 458 vlg.
- Tais *2, 630 C5.
Taiserbo Erbehna; *1, 536 F2.
 Tai-sjan *7, 384 G3.
 Tai-tsjou *7, 384 H5.
 T'ai-tsoeng (Chineesch keizer) 7, 400.
 Taiwan = **Formosa**.
 Taiwan-foe *7, 384 H6.
 Taja = Tejo = **Taag**.
 Tajumulco (berg in Guatemala) 4, 610.
Tajan; *5, 752 B2.
 Tajando-eilanden *17, 816 C3.
 Tajipuru (rivier) 2, 112.
 Tajoe *14, 496 G2.
 Tajumulko *17, 608 A2.
 Taju-Sjan *3, 480 I6.
 Takalar *7, 160 A3.
 Takasj (vorst) 7, 455.
 Takaudzji (Japansch officier) 14, 460.
 Takazze (rivier) 3, 197.
 Takezawa Gorinemon (Jap. too-neelkunst) 22, 810.
 Ta-kiang *7, 384 E5.
 Takingeun *22, 288 B1.
 Tako *14, 464 bkrt Tokio.
 Takoe *7, 384 G3.
 Takoradi (havenplaats) 12, 191.
 Ta-kou *7, 384 H7.
 Taksila (plaats) 11, 329.
Tak van Poortvliet, J. P. R. (aanv. dl); 16, 386.
 Tala (Ceram) *2, 122 C1.
 Tala (Egypte) *1, 536 bkrt b B2.
 Talaat Pasja (Turksch staatsman) 3, 38.
 Talab *3, 686 A3.
 Talach *3, 686 B5.
 Talagabodas (berg op Java) 20, 169.
 Talakmau *22, 288 D3.
 Talamo, Salvatore 22, 691.
 Talang, Goenoeng *22, 288 D4.
 Talangakar *22, 288 E5.
 Talangbetoetoe *22, 288 F5.
 Talaoer, Poelau Poelau *7, 160 bkrt.
 Talar Pas *3, 686 B5.
- Talaud-eilanden**; *7, 160 bkrt; *18, 432 G5.
 Talavera de la Reina *21, 752 D3.
 Talawaan, Kali *7, 161 A1.
Talea; *2, 808 B4.
Taleahuano; *24, 656 B6.
 Talequah *23, 320 H3.
 Talgwarab *1, 536 bkrt a C4.
 Tali *7, 384 C6.
Taliaboe, Poelau; *7, 160 B2.
 Ta-lien-wan = **Dairen**.
 Taliesin (bard) 2, 339.
 Talisari, Poelau *7, 160 C1.
 Taliwang *22, 637.
 Talkie (film) 11, 532.
 Talladega *1, 649 C3.
 Tallahassee 10, 774; *23, 320 J4.
Talleyrand-Périgord, C. M. de; 3, 549; 16, 125.
 Tallinn = **Reval**.
 Tallowan *3, 288 E5.
 Talltendre *2, 315 C3.
Talma, A. S.; (bakkerswet) 3, 618.
 Talodaä *7, 160 B1.
 Taloeck *22, 288 D4.
 Taloe's (volksgroep) 9, 379.
 Taloi Gebergte *3, 686 C5.
 Talparii (middeleeuwsche genie-soldaten) 17, 692.
Taltal; *2, 808 B2.
 Talmachek (taal) 4, 596.
 Tamako *7, 160 bkrt.
 Tamalea *7, 160 A2.
 Taman *21, 48 D5.
 Tamankadoewa *7, 265 C3.
 Tamanoa (dierkunde) 17, 642.
Tamar; *12, 464 D6.
 Tamarin (Mauritius) *1, 520 bkrt h.
Tamarin (Suriname); *22, 320 D2.
 Tamaro, Monte *16, 22.
 Tamarugal, Pampa de 7, 375; *24, 656 B5.
 Tamasp (sjah van Perzië) 1, 214.
Tamatave; *1, 536 H6; (neerslag) 17, 782.
 Tambak *14, 496 bkrt I2.
Tambang Sawah; *22, 288 E5.
 Tambelan-eilanden *18, 432 C5.
 Tamboe *7, 160 A2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Tamboek-Kalessi (plaats) 13, 322.
 Tamboer, Mareysche (psychotechniek) 17, 189.
 Tambolongan, Poelau *7, 160 B3.
Tambora; (eruptie) 10, 340; *22, 637.
Tambow; *21, 48 E4.
 Tambre *21, 752 B1.
 Tamburini, Tommaso (1591-1675) 16, 184.
 Tamega *21, 752 C2.
 Tamentit *1, 536 C2.
 Tamerlan = **Timoer Lenk**.
 Tamiang, Straat *3, 251 D2.
 Tamiang, Tandjoeng *22, 288 C1.
 Tamilaoe *7, 238.
Tamines; *18, 240 B2.
 Taming *7, 384 F3.
 Tamins *24, 720 E3.
 Tamisier, Maria Martha Emilie 10, 418.
Tammann, Gustav; 1, 152.
 Tammerfors = **Tampere**.
 Tammisaari = **Ekenäs**.
 Tamoeramano Sakanoë (Japansch generaal) 21, 579.
Tampa (Florida); *23, 320 J5.
 Tampa (Kongo) *15, 512 C4.
 Tampak-Siring (heilige badplaats) 11, 785.
Tampere = Tammerfors; *10, 720 B3.
Tampico; *18, 608 I7.
 Tampilan *3, 726 A2.
 Tampolonandjing, Dolok *4, 107 C2.
 Tampomas, Goenoeng *14, 496 C2.
 Tamrau Gebergte *17, 816 C2.
 Tam-soei *7, 384 H6.
Tana; *1, 520 G5.
 Tana (zoogdier) 23, 16.
 Tana Elf *18, 704 F1.
 Tana Fjord *18, 704 G1.
Tanagra; *12, 384 E4.
 Tanagro *6, 718 C2.
 Tanah, Oedjoeng *14, 496 D2.
 Tanah ampo (eetbare aarde) 1, 155.
 Tanahbala, Poeloe 4, 134; *22, 288 C4.
 Tanahbatoe *22, 288 C3.
Tanahdatar; *22, 288 D4 nr 5.
 Tanah Djampea, Poelau 5, 664; *7, 160 B3.
 Tanahgrogot *5, 752 C3.
 Tanahmasa Poeloe 4, 134; *22, 288 C4.
Tanahmerah (Nieuw-Guinea); 6, 68; *17, 816 E3.
 Tanahmerah, Poeloe *5, 752 C3.
 Tanahtinggi (interneeringskamp op Nieuw-Guinea) 22, 433.
 Tanaïs (rivier) 10, 448.
 Tanakeke, Poelau *7, 160 A3.
Tana-Meer = Tsana-Meer; *1, 536 bkrt a C5; 8, 658.
 Tanami *3, 288 D2.
 Tanami Goudveld *3, 288 D/E 2-3.
 Tanana River *1, 658 D2.
Tananarivo; *1, 536 H6.
 Tanang *3, 480 H8.
 Tanaro *14, 320 A2.
 Tanawangko *7, 161 A1.
 Tandil *2, 808 D4.
 Tandjoeng = kaap. Samenstellingen hiermede zoeke men ook op het tweede woord.
Tandjoengbalai; *22, 288 C2.
 Tandjoengdjati *22, 288 E3.
Tandjoengkarang; *22, 288 F6.
 Tandjoenglaboe *3, 726 B2.
Tandjoengpandan; *18, 432 C6.
Tandjoengpinang; *22, 288 F3.
 Tandjoengpoera (Celebes) 7, 190.
Tandjoengpoera (Sumatra); *22, 288 C2.
 Tandjoengpoeting = Vlakke Hoek (Borneo) *5, 752 B3.
Tandjoengpriok; *14, 496 B2.
 Tandjoengradja *22, 288 F5.
 Tandjoengredeb *5, 752 D2.
Tandjoengselor; *5, 752 C2.
 Tandmedeklinker 8, 703.
 Tandrad van Savart (sirene) 21, 561.
 Tandstelsel (gebit) 11, 425.
Tandvielen; 5, 74.
Tandzjoer; 16, 40.
 Tanega *14, 464 C4.
 Taneti *17, 816 B2.
 Tanfana (Germaansche god) 11, 666.
 T'ang (Chineesch vorstenhuis) 7, 400 vlg.
Tanga; *1, 536 G5.
 Tanga-eilanden *5, 243.
 Tangalla *7, 265 B4.
 Tanganjika *15, 512 F4.
Tanganjika-meer; *15, 512 G4; (ontdekking) 16, 531.
Tanganjika-territorium; *1, 536 G5.
 Tange *12, 448 E3.
 Tangen *8, 688 D2.
Tangentenbousoule; 20, 135.
 Tangentiaal beeldpunt (optica) 3, 202.
Tanger; (verdrag van 1844) 14, 317; *21, 752 D5.
 Tangerang *14, 496 B2.
 Tanggal (halve maand) 19, 425.
 Tanggamoës, Goenoeng *22, 288 F6.
 Tangkelemboke Gebergte *7, 160 B2.
 Tangkoebanprahoe = **Tankoebanpraoe**.
Tango; 17, 755.
 Tangoelandang *17, 816 B1.
 Tangra Juntso *10, 224 F1.
 T'ang-tijd (geschiedenis Japan) 14, 470.
 Tanh-hoa *18, 432 C2.
Tanimbar-eilanden; *17, 816 C3.
 Tanjore *10, 224 D5.
 Tankebyggardorden (Zweedsche letterk.) 18, 681.
 Tankei (beeldhouwer) 3, 149.
Tankenber; *18, 320 D2.
Tankoebanpraoe, Goenoeng; *14, 496 C2; 16, 284; 20, 169.
Tannenber, slag bij (1914); 6, 87.
 Tannis Baai *8, 688 D1.
 Tannoe Ola *3, 480 G3.
Tannoe-Toewa; *3, 448 G3.
 Tano *1, 520 C4.
Tansillo, L.; 14, 356.
Tanta; *1 536 bkrt b B2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Tantalium**; 7, 671.
Tantalo (pseud.) 18, 823.
Tantalus; (Niobe) 18, 587.
Tantoera 9, 305; *19, 384 B3.
Tantrakhajika (Indische literatuur) 19, 435.
Tantrisme; 17, 66.
Tanucci (minister) 10, 652; 18, 260.
Tanya (dorp) 1, 769; (scholen) 15, 350.
Tanzimat (gesch. Turkije) 1, 225.
Tao; 7, 415.
Taoë *10, 224 H5.
Taoefik, Port *22, 311.
Taoefikia *1, 536 bkrt a B6.
Taoengdoet *5, 231 B1.
Taoeng-gyi *5, 231 C2.
Taoisme; 5, 455.
Taokuang (Chineesch keizer) 19, 608.
Taormina; *14, 320 E6.
Tapah Eilanden *22, 288 B2.
Tapajoz; *6, 160 D3.
Tapaktoean *22, 288 B2.
Tapalang *7, 160 A2.
Tapanahony; *22, 320 D4.
Tapanoeli; *22, 288 C3 II.
Taparelli d'Azeglio, Luigi, Massimo en Roberto 3, 459 460.
Ta-pa-shan *7, 384 D4.
Tapat *17, 816 B2.
Tape (weefsel) 3, 709.
Tapel Adam (Javaansche letterkunde) 20, 209.
Taphnes (Egyptische stad) 8, 530.
Tapiannoeli, Baai van *4, 107 B2.
Tapiocameel 3, 89; 7, 91; 17, 144.
Tapiro (dwerger) 18, 566.
Tapoeripa *22, 320 C2.
Tapoes *4, 107 B1.
Tapolcza *13, 512 C3.
Tappoeni, Ignatius G., kardinaal (aanv. dl).
Taps *18, 704 F4.
Tapiti; *10, 224 D3.
Tapijt; (Axminster) 7, 347; (Centraal-Azië en China) 7, 411.
Tara *1, 221 C2.
Tarabison = **Trebizonde** = Trapezonde.
Tarah-Roed *10, 224 A1.
Tarai = Terai; *11, 334 C1.
Tarakan, Poelau; *5, 752 C2.
Taraktogenos Kurzii (plantkunde) 7, 334.
Tarapaca *24, 656 B4.
Tarasp *24, 720 F3.
Taratak Boeloeh; *22, 288 D3.
Taravo *8, 193 A3.
Tarbes; *11, 96 D5.
Tarchon (Etruskische held) 10, 402.
Tarcienne; *18, 240 A3.
Tardiveaux, René 6, 88.
Tarente; *14, 320 F4.
Tarente, Golf van *14, 320 F4-5.
Tarentisme (danswoede) 14, 369.
Targi (volksstam) 22, 663.
Targomindah *3, 288 H4.
Targu Jiu *19, 112 H4.
Tarichea (plaats) 17, 45.
Tariefwet; 4, 753.
Tarifa *21, 752 D4.
Tarim; *3, 480 F4.
Tarim Bekken *3, 480 F5; 22, 672.
Tarin *6, 96 D4.
Tarlton (nar) 18, 268.
Tarm *8, 688 B3.
Tarn (dep.); *11, 64 nr 80.
Tarn (riv.); *11, 96 E4.
Tarnak *10, 224 B1.
Tarn-et-Garonne; *11, 64 nr 75.
Tarnopol; *20, 64 F4.
Tarnów; *20, 64 D3.
Tarnowice = Tarnowskie Gory; *20, 64 C3.
Tarnowitz Plateau *9, 512 H3.
Tarnowskie Gory = **Tarnowice**.
Taroeb (vulkaan op Java) 16, 56.
Taroedant *17, 262 B5.
Taroemanagara (Javaansch rijk) 14, 495.
Taroetoeng; *22, 288 C2.
Taroktso *10, 224 E1.
Tarquinii (koningsgeslacht); 3, 10; 10, 401.
Tarquinius Collatinus 16, 697; 22, 460.
Tarquino, Pico de (Cuba) 4, 610.
Tarra (gereguleerde); 11, 657.
Tarragona (provincie); *7, 126 A3.
Tarragona (stad); *21, 752 G2.
Tarrasa; *21, 752 H2.
Tarsus; *3, 35 B4; 8, 422.
Tartaro (rivier) 3, 283.
Tartkoel *3, 448 D4.
Tartoe = Tartu = Dorpat = Joerjew; *10, 379 D1; (vrede van 1920) 10, 722.
Tarwe; 12, 210 vlg.; (valorisatie) 22, 465.
Tarwehalm-dooder (plantenziekte) 23, 585.
Tarija; *6, 160 C6.
Tasikmalaja; *14, 496 D3.
Ta-sji-lhoen-po (Taski-Lhoempo); 16, 39.
Tasjkent; *3, 448 D4.
Tasj-Kurgan *1, 498 E1.
Tasman, Abel; 3, 351.
Tasmanië; *3, 288 bkrt; 22, 361.
Tasmaniërs 3, 375 vlg.
Tasmanland *3, 288 C3.
Taso = **Thasos**.
Tassili (plateau); *1, 520 D2.
Tassis, Lamoraal 22, 612.
Tassissioejong *11, 334 E1.
Tasso *11, 348.
Tasso, Torquato; 17, 158.
Tast, Ton van (pseudoniem) 23, 189.
Tasti (bij muziekinstrument) 6, 482.
Tata; *13, 512 D2.
Tataren Gebergte *3, 480 K4.
Tataren Golf *14, 464 E1.
Tatarenpas 14, 393.
Tataren-republiek; *21, 48 F/G3.
Tatarinowa, mevr. 5, 752.
Tatar Pazardzjik; *19, 112 I5.
Ta-tenen (Egyptische god) 20, 281.
Tate Station *3, 288 G2.
Tatianus; 6, 566; 13, 105.
Ta-ting *7, 384 D6.
Tatjitan *14, 496 G4.
Tatler, The (tijdschr.) 1, 379; 22, 104.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Tatoeng *7, 384 F2.
 Tatoi (plaats in Griekenland) 8, 582.
Tatra; *19, 112 F2.
 Ta-tsien-loe *7, 384 C5.
 Ta-tsing *7, 384 C3.
 Ta-tsjoeng-hoea-min-koeo (naam van China) 7, 384.
 Tau *7, 384 E8.
 Taubaté *6, 160 F6.
 Tauber *9, 512 C4.
 Taucher, Jodocus 6, 209.
Tauern, Hohe; *19, 112 C3.
 Taufstein *9, 512 C3; 23, 591.
 Taula (praehist. rest) 3, 652.
 Taungs (fossiele schedel) 13, 470.
Taunton; *12, 464 E6.
Taunus; *9, 512 C3.
Taurië = Tawrida; *21, 48 C5.
 Taurirt *17, 262 E3.
 Taurisch Gebergte = **Jaila-Gebergte**.
 Taurogen *20, 64 E1.
Taurus; *3, 480 A5.
 Taus (Bohemen) *19, 112 C2.
 Taus (Marokko) *17, 262 E5.
 Tauscher, M. 7, 44.
Taussig, F. W.; 2, 721.
Tautochronisme; 14, 318.
 Tavastehus = **Hämeenlinna**.
 Tavasten (volksgroep in Finland) 10, 719.
 Tavda *21, 48 I3.
 Taveiros, Pay Soarez de (Portugeesch dichter) 20, 106.
Taverne, B. M. (aanv. dl).
 Taveuni *18, 762 bkrt.
Tavie; *16, 704 C3.
Taviers; *18, 240 C1.
 Tavignano *11, 96 bkrt Corsica.
Tavigny; *16, 736 E2.
 Tavira *21, 752 C4.
Tavistock; *12, 464 D6.
 Tavoy *18, 432 A3.
 Tavrü, Piz *24, 720 F3.
 Tawaëli (landschap op Celebes) 3, 708.
 Tawaëlija *7, 160 B2.
 Tawali = Groot-Tawali = **Kasirocta** = Sigara.
- Tawan Karang (kliprecht) 3, 663.
 Tawrida = **Taurië**.
 Taxis, Franz von 20, 121 122; 22, 612.
 Taxonomie (plantkunde) 22, 383.
 Taxuskever 19, 286.
 Taxusworm 19, 286.
Tay; *12, 464 E3.
Taygetos = Pentedaktylon; *12, 384 D5.
 Taylor, J. Deems 23, 331.
 Taylor, J. E. 10, 316; 22, 477.
 Taylor, Philip M. 2, 373.
Taylorstelsel; 16, 627.
 Taytao, Schiereiland *24, 656 B7.
 Taza 17, 260; *17, 262 D3.
 Tazio, Catherina 4, 690.
 Tehara *1, 243 B3.
 Tehiny *1, 221 C2.
Tezew = Dirschau; *20, 64 C1.
Teakhout; 10, 764; 14, 793; 20, 282.
 Teallach *12, 464 D3.
 Teano *6, 718 B1.
 Teaping (klipper) 15, 405.
 Teapot-dome-schandaal (Ver. Staten van Amer.) 1, 174.
 Teau = **Teoen** = Teon = Tiau.
 Tebak, Goenoeng *22, 288 F6.
 Tebaldeo, A. 14, 355.
 Tebang, Boekit *5, 752 C2.
 Tebessa (plaats en gebergte) 1, 518; *17, 262 K3.
Tebing Tinggi (Deli); *22, 288 C2.
 Tebingtinggi (Palembangsche Boevenlanden) *22, 288 E5.
 Teboe *22, 320 C4.
 Teboek *1, 536 bkrt a C2.
 Teboelos *3, 462 C1.
Tebris; *3, 462 D5.
Technisch onderwijs; 18, 741 vlg.
 Techum *11, 208 C2.
Te Deum; 2, 126.
 Tèdjakoële *3, 658 C1.
 Tedschen *1, 498 B1.
 Tee (golfsport) 12, 123.
Teeffelen; *18, 631 H1 nr 35.
 Teekenaap (instrument) 19, 434.
 Teelt, reine 10, 798.
 Teeltbal 11, 697.
- Teer**; 7, 676.
 Teerafscheider (gastechniek) 19, 591.
Teerns; *11, 208 C2.
 Teerolie 22, 486.
Teerspijs; 7, 755 vlg.; 24, 577.
Tees; *12, 464 bkrt 4.
 Tees Dale *12, 464 bkrt 4.
 Tef (plantkunde) 16, 430.
 Teffé *6, 160 C2.
Tefillim; 19, 732.
Tegal; *14, 496 E2.
Tegelen; *16, 448 D3.
Tegendeelen (oordeelen); 15, 563.
Tegernsee; *4, 330 F4; (abdij) 15, 138.
 Teggiano *6, 718 C2.
Tegner, Esaias; 11, 191; 18, 819.
Tegucigalpa; *17, 608 B3.
 Teguisse *1, 520 bkrt c.
 Tegurium 7, 522.
Teheran; *3, 448 C5.
 Tehoro *17, 816 B2.
Tehuantepec; *18, 608 I8.
 Tehuelches *2, 808 C5.
Teichmann, Constance; 10, 642.
 Teifi *12, 464 D5.
Teign; *12, 464 E6.
 Teignmouth *12, 464 E6.
 Teima *1, 536 bkrt a C2.
 Teintje, Seroe *8, 363.
Teirlinck, Herman; (landjuweel) 16, 93; (Nationaal Vlaamsch Tooneel) 18, 288.
Teisserenc de Bort, L.; 17, 553.
 Teixeira Lopes (Portugeesch beeldhouwer) 20, 108.
 Tejasir *19, 384 C4.
 Tejo = Taja = **Taag**.
 Tekir Dagh *3, 672 G4.
 Tekoe *9, 260.
 Telamones (bouwk.) 3, 270.
 Telamonios (Grieksche mythologie) 1, 622.
Tel-Aviv; *19, 384 B4.
 Telaw *3, 462 C2.
 Telde *1, 520 bkrt c.
 Tel-dwang (afwijking) 9, 610.
Telefoonkabels; 14, 738.

Vergedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Telefoonlijn**; 20, 297.
Telegonia (Grieksche letterkunde) 8, 414.
Telegonus (Grieksche mythologie) 18, 785.
Telegraafkabels, onderzeesche; 14, 738.
Telegraphie (ontvangst); 9, 444; 21, 376.
Teleilat Ghassoel = **Toelailat** Ghassoel.
Telemarken; *18, 704 B4.
Telemsi *1, 520 D3.
Telen, Soengai *5, 752 C2.
Teleostomi (dierkunde) 23, 497.
Telescoop; (Hooker-telescoop) 18, 110.
Telescoopvisch 12, 196.
Telescopische afbeelding (natuurk.) 1, 483.
Telesio, Bernardinus; 6, 719.
Tel es Safi 5, 297; *19, 384 B5.
Telesterion (tempel te Eleusis) 10, 104.
Telgt *11, 512 C2.
Teling's (volksstam) 9, 379.
Tell (Afrika); 1, 792; 23, 12.
Tell, El *19, 384 D3.
Tell Arfad (Noord-Syrië) 3, 83.
Tell Asjtara *19, 384 E3.
Tell-Atlas (Afrika) 1, 791.
Tell ed-Damije (Palestina) 1, 424.
Tell el Kadr *19, 384 D2.
Tell el-Kefrein *9, 260.
Tell el-Rame *9, 260.
Tellens *11, 208 B2.
Teller *1, 658 B2.
Teller (wisk.); 6, 220.
Tell Hoem 6, 785; *19, 384 C3.
Tellier, Franc. Michel le 16, 657.
Tellin; *16, 736 B2.
Tello (aartsdiaken) 15, 726.
Tell Or *19, 384 D3.
Tell Zakarija (Palestina) 3, 459.
Telmo, San = **Petrus Gonzales**.
Teloek (Mal., = baai of golf).
 Samenstellingen hiermede zoeke men ook op het tweede woord.
Teloekbatoe, Goenoeng *3, 726 B2.
Teloekbetoeng; 14, 477; *22, 288 F6.
Teloekdalem *22, 288 B3.
Teloeti-Baai *17, 816 B2.
Telolecithale eieren; 10, 11.
Telpherage (spoorwegstelsel) 3, 456.
Telsche *20, 64 E1.
Temangoeng; *14, 496 F3.
Temassinin *1, 536 D2.
Temax *17, 608 B1.
Tembesi; *22, 288 E4.
Tembilahan *22, 288 E4.
Tembo *15, 512 D4.
Teme *12, 464 E5.
Temes = Timis; *19, 112 G4.
Temesvar = Timisoara; *19, 112 G4.
Temir Chan Sjoera Boeinaksk *21, 48 F6.
Tempati *22, 320 D2.
Tempe (rivier in Griekenland) *12, 384 D3.
Tempe, Danau (Celebes) *7, 160 A2.
Tempe Baai (Spitsbergen) *18, 704 bkrt.
Tempe-dal *3, 246 bkrt A2.
Tempel; (Romeinsche) 7, 194; (Birmaansche) 22, 808.
Tempelieren, Orde van de Jonge 19, 231.
Tempeliersgraden (Vrijmetselarij) 23, 736.
Tempelslaap 12, 340.
Temperatuur; (potentiele) 20, 127.
Templeuve; *13, 176 A2.
Temploux; *18, 240 B2.
Temporales (Mexicaansche winden) 17, 577.
Tempus (muz.); 16, 809.
Tempyô-tijd (gesch. Japan) 14, 470.
Temsara *3, 35 D2.
Temsche; *19, 176 D2.
Temuco *2, 808 B4.
Ten Aart; *2, 512 D3.
Ten Arloo *9, 352 A2.
Tenasserim; *10, 224 H5.
Tenay *8, 354 C3.
Ten Boer; *12, 448 C2.
Tendoeft *17, 262 B6.
Tendre, Mont 23, 756; *24, 720 B3.
Tenebrae-luchter, aanv. dl i. v. Kaarsegge.
Tenedos *3, 672 G5.
Teneriffa; *1, 520 bkrt c.
Teneriffa, Piek van (Canarische Eil.) = **Teyde**, Pico de.
Tènès *17, 262 G2.
Te-ngan *7, 384 F5.
Tengbom, Ivan 24, 757.
Tenggaroeng; *5, 752 C3.
Tengger; *14, 496 I4.
Tenggerezen; 6, 294.
Tengoebat *3, 462 E5.
Ten Gorgele (Fr. Vlaanderen) = **La Gorgue** = Gorge.
Tengrinor *10, 224 G1.
Teng-tsjou *7, 384 H3.
Teniers de Jonge, David; 16, 668.
Tennants Creek *3, 288 E2.
Tennessee; *23, 320 I3.
Tennessee River; *23, 320 I4.
Tenneville; *16, 736 D2.
Tenningering *3, 288 I4.
Tenno (titel van den Jap. keizer) 14, 456.
Tenochtitlan (stad) 17, 613; 18, 610.
Tenom (Borneo) *5, 752 C1.
Tenom (Sumatra) *3, 251 A2.
Tenor; 4, 50.
Tenor-fagot (muziekinstrument) 10, 563.
Tenorio, Juan 9, 239.
Tenos = **Tinos**.
Ten Sift, Wadi *17, 262 B5.
Tenso (Provençaalsche lyriek) 17, 701; 19, 493.
Tentena *7, 160 B2.
Tenuis; 17, 385.
Teoen = Teon = Teau = Tiau; *17, 816 B3.
Tepa 3, 500; *17, 816 B3.
Tepe, L. (aanv. dl).
Tepel 5, 758; 17, 446; 23, 64.
Tepeleni *1, 666 C3.
Tepic; *23, 320 F6.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Tepl *5, 578 A2.
 Tepler Gebergte *5, 578 A1; 14, 754.
Teplíce-Sanov = Teplitz-Schönau; *19, 112 C1.
 Ter *7, 126 C1.
Ter Aar; *24, 688 D2.
 Ter Aard *9, 352 B1.
Terai = **Tarai**.
Teralfene; *6, 96 B2.
Teramo; (oudheid) 14, 234; *14, 320 D3.
 Terano, Mat. van 3, 329.
Ter Apel; *12, 448 E4; (Kruisheeren-klooster) aanv. dl.
 Ter Apelkanaal 23, 537.
Terband; *11, 208 C3.
Terborg; *11, 512 F4.
 Terborg, Engelbertus van 1, 814.
 Ter Borgt *12, 448 E4.
Terceira; *1, 520 bkrt a.
 Tercentesimale temperatuur 1, 269.
Terdegem; *11, 144 C2.
 Teredo (dierkunde) 5, 711.
Terek; *21, 48 F6.
 Teresia van den H. Augustinus 7, 782; 16, 653.
Teresia van Avila, Hl.; 4, 676; 10, 521 vlg.; 16, 372 412; 18, 200 vlg.
 Ter Gun *11, 512 F4.
 Ter Haar *12, 448 E4.
Terhagen; *2, 512 B4.
 Ter Heide 13, 56; (zeeslag van 1653) 18, 26; *24, 688 B2.
Terheijden; *18, 631 D2.
 Terhorst *9, 352 B2.
Terhulpen = La Hulpe; *6, 96 C4.
Ter Idzerd; *11, 208 D3.
 Teriem *3, 448 B7.
 Terir, Wadi *17, 262 I5.
Terjoden; *19, 176 D4.
Terkaple; *11, 208 C2.
 Terlaenen, Alfred 20, 158.
Terlanen; *6, 96 D3.
 Terlet *11, 512 D3.
Termes; *16, 736 C4.
 Termini *14, 320 D6.
 Terminus maior (logica) 17, 77.
 Terminus minor (logica) 17, 704.
Termunten; *12, 448 E2; 18, 826.
Termunterzijl; *12, 448 E2.
Termijn; (vervaltermijn) 10, 612.
Ternaaien; *16, 480 C5.
Ternaard; *11, 208 C1.
Ternat; *6, 96 B3.
 Ternate (Italië) *16, 22.
Ternate (Ned.-Indië); *17, 816 B1.
 Terne-plate (bliksoort) 22, 643.
Terneuzen; *18, 336 A3.
Terneuzen, Kanaal van; *24, 512 C4.
Terni; (oudheid) 14, 234; *14, 320 D3.
 Terniats (geologie) 10, 586.
 Ternooy Apel (tooneelkunstenaar) 7, 459.
 Terp *11, 208 D1.
Terpander; 7, 561.
 Terpjenya Baai *3, 480 L4.
 Terra (president van Uruguay) 23, 132.
Terracina; *14, 320 D4.
Terra cotta; 6, 37.
Terra de Siena; 16, 472.
 Terral (landwind in Chili) 7, 375.
 Terra Magellanica 24, 685.
 Terramaren (paaldorpen) 6, 311.
 Terranova *10, 448 E4.
 Terra Nova, Franciscus 18, 556.
 Terranova di Sicilia 11, 486.
 Terra sigillata 16, 287.
 Terrazzotegels 7, 207.
Terre Haute; *23, 320 I3.
 Terres Basses Point *21, 124.
 Terrible, Mont *24, 720 C2.
 Terrible Bank *14, 320 D6.
 Terrier van Haarlem, Adriaan 24, 432.
 Terrigeen slik 17, 231.
 Territorialiteitsbeginsel (internat. recht) 18, 293; 19, 636.
 Territorio de los Andes *2, 808 C2.
 Terror (Ross-eiland) 2, 429.
 Terror (Victorialand) 4, 610.
Terschelling; *18, 672 B1.
 Terschellingbank (lichtschip) *18, 320 B1; 18, 644; 22, 534.
 Terschellinger Wad *18, 672 B1.
 Tersje Kust *21, 48 D1.
 Tertiaire nomenclatuur (biologie) 4, 530.
 Tertiaris 8, 717.
Tertre; *13, 176 C4.
Tertullianus; (Florinus) 10, 776; (Marcion) 17, 178; (Minucius Felix) 17, 705 (Traducianisme) 22, 732.
Teruel; *21, 752 F2.
 Terugstootladers (mitrailleurs) 17, 743.
 Tervant *16, 480 A3.
Tervuren; *6, 96 D3.
Terwaan = Théroutanne; *11, 144 B3.
Terwagne; *16, 704 C3.
 Terwen (beeldhouwer) 18, 386.
 Ter Wisch *12, 448 E4.
Terwispel; *11, 208 D2.
 Terwolde *11, 512 E2; 23, 656.
 Terwoldsche Wetering *11, 512 E2.
 Terijoki *10, 720 C3.
Terzool; *11, 208 B2.
Teschen = Tesin = Cieszyn = Ciecina; *20, 64 C4; aanv. dl.
 Tesselschade, Alg. Ned. Ver. 23, 712.
Tessenderloo; *16, 480 A3.
 Tessin (Sen. en Jun.) 24, 756 757.
 Tessiner Alpen *24, 720 D4.
Tessino = Ticino; *14, 320 B2.
Test; (combinatietest) 7, 733.
Testament; (captatie) 6, 800.
Testelt; *6, 96 E1.
 Testi, F. 14, 356.
Tet; *7, 126 C1.
Tetanus; 21, 220 804.
Tete; *1, 536 G6.
Tetegem; *11, 144 B1.
Teteringen; *18, 631 D2.
Tethys; (seismisch gebied) 1, 144.
 Tethyssynclinale (plooidal) 3, 466.
 Tetjoeche *14, 464 D2.
Tetoean; *21, 752 D5.
 Tetoella *7, 265 C4.
Tetovo; *14, 626 E4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Tetraboornzuur 5, 714.
 Tetragonaal prisma (kristal) 15, 685 vlg.
 Tetragonale bipyramide (kristal) 15, 685 vlg.
 Tetrahedraalgetallen 20, 311.
 Tetramethyleenimine (scheik.) 14, 51.
Tetschen = Decin; *19, 112 D1.
 Teuge *11, 512 E3; (vliegsschool) 23, 554.
 Teulada, Kaap *14, 320 B5.
 Teunissen, Cornelis 2, 439.
 Teutberga (echtgen. van Lotharius II van Lotharingen) 12, 617.
 Teuten (kooplieden) 4, 627.
Teutoburger Woud; *9, 512 B2.
Teuven; *16, 704 E1.
 Tevere = **Tiber**.
 Teverone 2, 383; *6, 715 B2.
 Te Wahi-Pounamu = **Zuid-Eiland**.
Tewkesbury; *12, 464 E6.
Texas; *23, 320 G4.
 Texato (asphalt) 3, 156.
Texel; *18, 672 A2.
Texelsch schaaap; 16, 476.
Texelstroom; *18, 672 A2.
 Texier O.P., Barth. 9, 211.
 Texier, C. 13, 298.
 Texier, Jean 7, 320 vlg.
 Textor, Katharine Elisabeth 12, 110.
Teyde, Pico de = Piek van Teneriffa; *1, 520 bkrt c.
 Teyler's Stichting 12, 593; 22, 553.
 Teyng, J. 7, 249.
 Teysmann (hortulanus) 6, 465.
 Tezcatlipoca (godheid der Azteken) 7, 758.
Thabor; *19, 384 C3.
 Thadal (Hettieten-koning) 22, 663.
 Thaer, Albrecht 16, 69 80 91.
 Thai (volksgroep in Achter-Indië) 1, 320 322 vlg.
 Thaingen *24, 720 D1.
 Thalassa (plaats) 8, 281.
Thales van Milete; 10, 71.
 Thalia (een der Charites) 7, 307.
Thallium; 8, 306.
 Thamar *19, 384 C6.
 Thamar (persoon) 1, 264.
 Thamiam *1, 536 bkrt a C4.
 Thammuz (god) 1, 425.
 Thamrin, Mohammed 14, 829.
 Thamugadi (plaats in Noord-Afrika) 1, 518; 22, 633.
 Thanatos (Gr. mythol.) 13, 789.
Thanksgivings Day (aanv. dl).
 Thann *10, 143 C3.
 Thaon, Philippe van 4, 784.
 Tharaca (Egyptisch vorst) 22, 418.
Thar-woestijn = **Indische woestijn**; *10, 224 C2.
Thasos = Taso; *12, 384 F2.
 Thasrup, Thomas 8, 694.
 Thaya *19, 112 E2.
 Thayetmio *10, 224 H4.
 Théâtre de la Foire (kermistoonneel) 11, 416.
Theatijnen; 6, 650.
Thebaansch Legioen; 10, 421.
Thebe (Egypte) = Waset; *1, 536 bkrt a B2.
Thebe (Griekenland); *12, 384 E4; (heilige oorlogen) 13, 73.
Theems; *12, 464 F6.
Theems-Baai; *12, 464 G6.
 Theerandjes, Utrechtsche 13, 777.
 Theglat-Phalassar (vorst) = **Tiglat-Pileser**.
 Thein Pins *12, 464 A5.
Theiss = Tisza; *19, 112 G3.
Theissling O.P., Ludovicus; 9, 212.
 Theix *6, 214 D2.
 Theix, Olivier 1, 406.
 Thekoa *9, 260.
Thema (muz.); 18, 510.
 Themistius (diaken) 1, 595.
Theobromine; 6, 620 641.
 Theoctistus (asceet) 10, 465.
 Theoctistus van Psathyropolis (hoofd eener sekte) 20, 269.
Theodebert (Theudbert) II van Austrasië; (Utrechtsche St. Maarten) 23, 149.
Theodelinde; 1, 589; 16, 605.
Theoderik de Groote; 16, 167; 22, 365.
 Theoderik van Austrasië 6, 380; 22, 568.
 Theoderik van Lucca 11, 574.
Theodicee; (Leibniz) 16, 266.
 Theodora van Theate 22, 594.
 Theodore, Rio *24, 656 C3.
Theodoretus van Cyrus; 22, 578.
 Theodorus Aemilius 3, 54.
 Theodorus van Amasea of Tyro 22, 571.
 Theodorus van Canterbury 1, 581.
 Theodorus van Corsica 18, 492.
Theodorus van Mopsueste; 19, 167.
 Theodorus van Tarsus 2, 347.
 Theodorus Tyro of van Amasea 22, 571.
Theodosius de Groote (Romeinsch keizer); 14, 199 352.
Theodosius II (Byzantijsch keizer); 10, 260; 20, 291.
Theodotus de Leerlooier; 3, 142.
Theodotus de Wisselaar; 3, 142.
 Theoktistos zie Theoctistus.
 Theologie der crisis 8, 799.
Theonomie; (positivisme) 18, 57.
 Theophanes Confessor 11, 640.
 Theophilo Ottoni (plaats in Brazilië) *6, 160 G5.
 Theophilus, Joannes (pseudoniem) 22, 576.
 Theophilus (patriarch van Alexandrië) 7, 512; 10, 275.
Theophrates; 22, 633.
 Theophylactus (Rom. senator) 22, 570.
 Theopista (legendarische figuur) 10, 462.
 Theoromorpha (dierkunde) 15, 715.
 Theotimus, pater 23, 347.
Theotókos; 10, 260.
Thera = Thira = Phira = Santorini; *12, 384 G6.
 Therapie 11, 572.
 Theremin, Leo 10, 80.
 Therese (pseudoniem) 3, 538.
 Theresia = Teresia.
 Therezina *6, 160 G3.
 Therezopolis *6, 160 bkrt C1.
Theriodontia; 15, 716.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Thermas, Mattheus 3, 329.
 Thermen (plaats) *4, 686 C2.
 Thermen (bronnen) 6, 295 vlg.
 Thermengroep (Noordelijke Kalk-alpen) *2, 40 F2 sub G5h.
 Thermia *12, 384 F5.
 Thermodynamische temperatuur 1, 269.
 Thermo-electrisch effect 9, 774.
Thermometer; (Fahrenheit) 10, 564; (ijken) 24, 412.
 Thermophile planten 1, 469.
Thermopylae; *3, 672 E5.
Thermosflesch; (uitvinding) 8, 780.
 Thermosyphonsysteem (automobiltechniek) 3, 405.
 Thermozuil (meetinstrument) 16, 330.
 Theron van Acragas 21, 513.
 Thérouanne = **Terwaan**.
 Thèse (hoogere studiën) 9, 140.
Theseion; (schilderingen) 17, 603.
Theseus; (Cercyo) 7, 251; (Procrustes) 20, 201.
Thesinge; *12, 448 C2.
 Thesmothetai (Atheensch bestuur) 2, 781.
 Thesprotiërs (Noord-Griekenland) 10, 276.
Thessalië; *12, 384 D3.
 Thessalisch (dialect) 1, 460.
 Thessaloniki = **Saloniki**.
 Thetardus (Friesch kloosterstichter) 18, 827.
 Theudbert (Theodebert) II van Austrasië 22, 568; (Utrechtsche St. Maarten) 23, 149.
Theux; *16, 704 E2.
 Theveste (stad in Noord Afrika) = Tebessa 1, 518.
 Thiatbrat (bisschop van Utrecht) 9, 203.
Thiaumont = Diedenberg; *16, 736 D4.
 Thibault, François-Anatole 11, 38.
 Thibaut, Willem 12, 194.
 Thibaut de Champagne 11, 103.
 Thibaw *5, 231 C2.
 Thiele *24, 720 B3.
 Thiennes = **Tienen** (Fransch-Vlaanderen).
 Thierachern *4, 686 B1.
 Thierberg *4, 686 C1.
 Thiers *11, 96 E4.
Thiers, Adolphe; 11, 97 vlg.
 Thietmar, graaf 4, 672.
Thieu; *13, 176 D4.
Thieulain; *13, 176 B3.
 Thieushoek *11, 144 C2.
Thieusies; *13, 176 D3.
 Thigenol (preparaat) 13, 817.
 Thigmotropie (biologie) 8, 80.
Thiméon; *13, 176 E4.
Thimister; *16, 704 E2.
Thimougies; *13, 176 B2.
Thines; *6, 96 C5.
 Thiniëten (Egyptische dynastie) 22, 592.
 Thiobacteriën 24, 742.
 Thionville = Diedenhofen *10, 144 B1.
 Thioureum (scheikunde) 20, 612.
 Thira = Phira = **Thera** = Santorini.
Thirimont; *13, 176 D5.
Thisnes; *16, 704 B2.
Thissen, Franciscus Hub. Jos. (aanv. dl).
 Thisted *8, 688 B2.
 Thisted Bredning *8, 688 B2.
 Thistil Fjord *24, 426.
 Thoean-an *18, 432 C2.
Thoetmes III; 12, 770 804.
Tholen; *24, 512 D2.
 Tholens, K. 2, 260.
 Tholey (Benedictijner abdij) 24, 115.
 Tholmaï (koning van Gessur) 1, 264.
 Thomas, Brueder (Minderbroeder) 1, 465.
Thomas van Aquino; (Aristotelisme) 3, 15; (Augustinisme) 3, 324 vlg.; (Averroïsme) 3, 430; (Catena aurea) 7, 139; (bedelorden) 24, 240.
 Thomas van Cantilupe (Thomas van Hereford) 22, 596.
Thomas van Cantimpré; 18, 299.
Thomas van Celano O.F.M.; (Dies irae) 9, 62.
 Thomas Hemerken (Thomas van Kempen) 22, 597.
 Thomas van Modena 3, 422.
 Thomas, Emile 3, 224.
 Thomas, John 7, 460.
 Thomasieten (sekte) 7, 460.
Thomasius, Christian; (tooverij) 13, 94.
Thommen; *16, 704 F4.
 Thompson, Benjamin 21, 42.
 Thompson-Urrutia-verdrag (van 1914) 7, 723.
 Thoms, mr. (folklorist) 10, 801.
 Thomsen, Vilhelm 23, 23.
 Thomson, Charles Wyville (1830-1882) 7, 279; 9, 40.
Thomson, J. J.; 17, 312.
Thomson, W. (lord Kelvin); 1, 148 vlg. 267.
 Thomson River *3, 288 G3.
Thon; *18, 240 D2.
 Thonon *24, 720 B4.
 Thooft, Joost 7, 248.
 Thoosa (Grieksche mythologie) 20, 62.
Thorbecke, J. R.; (van Hall) 12, 654; (H.B.S.) 13, 544; (regering en kunst) 15, 762; (liberale partij) 16, 385.
 Thorbecke-aardappel 1, 127.
 Thorda, synode te 23, 109.
Thorembais-les-Béguines; *6, 96 E4.
Thorembais-Saint-Trond; *6, 96 E4.
Thoricourt; *13, 176 C3.
 Thorlak, Hl. (Thorlakur Thorhalls-son) 5, 239; 24, 429.
Thorn (Ned. Limburg); *16, 448 C4; (land van Thorn) 22, 240.
 Thorn (Polen) = **Torun**.
 Thosan (Cisterciënser abdij) 16, 511.
Thot (Egyptische god); 13, 224 228.
 Thou, François-Auguste de 7, 538.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Thracië**; *3, 672 F4.
Thrasamund (koning der Vandalen) 10, 433.
Thrasymedes (Grieksch beeldhouwer) 1, 473.
Three Points, Kaap *1, 520 C4.
Thrips (parasiet) 3, 458; 8, 189.
Thrombogeën (pro-enzymatische stof) 5, 350.
Thronos, thronus (bisschopszetel) 7, 146.
Thugga (Romeinsche kolonie) 1, 518; 9, 486.
Thuillies; *13, 176 E5.
Thuin; *13, 176 E5.
Thulden, Theod. van; 12, 29; 13, 260.
Thulin; *13, 176 B4.
Thulir (dichters) 9, 699.
Thumaide; *13, 176 B3.
Thun; *24, 702 C3.
Thuner Meer *24, 720 C3.
Thur *24, 720 D1.
Thuret, G. 5, 748.
Thurgau; *24, 720 E1.
Thüringen; *9, 576 D3.
Thüringer Woud; *9, 512 D3; (oudheid) 3, 525.
Thurnen *4, 686 A1.
Thurso; *12, 464 E2.
Thusis *24, 720 E3.
Thusnelda (echtgen. van den Germaanschen vorst Arminius) 3, 53.
Thvera *24, 426.
Thyborön (plaats) *8, 688 B2; (Thyborön Kanaal) *8, 688 B2; 16, 444.
Thyland *8, 688 B2.
Thijle *6, 96 D5.
Thy-le-Bauduin; *18, 240 B3.
Thy-le-Château; *18, 240 A3.
Thijmalmanak 23, 601.
Thyness; *18, 240 C3.
Thijs; *16, 704 C2.
Thysanoptera (dierkunde) 14, 206.
Thysdrus (stad in Noord-Afrika) 1, 518; 10, 70.
Thijssse, J. P. (aanv. dl).
Thijsstad; *15, 512 C4.
Tiaar; (oudheid) 13, 525.
Tiahuanaco; 2, 156; 19, 646.
Tiamat; 3, 517.
Tiangka, Kali *7, 160 B3.
Tianjar *3, 658 D1.
Tiau = Teoen = Teon = Teau.
Tibboe's (volksstam) 21, 161.
Tiber = Tevere; *14, 320 D3.
Tiberias = Tabarije; *19, 384 D3.
Tiberio, Villa di *6, 798.
Tiberius, Julius Caesar Augustus; 11, 313.
Tibesti, Bergland van; *1, 520 E2.
Tibet; *3, 448 F5; (Hipp. Desideri) aanv. dl i. v. Desideri.
Tibet, Hoogland van *3, 480 F5.
Tibeto-Birmanen; 1, 322.
Tibeto-Chineesche taalstam 22, 397 617.
Tibeto-Chineezers 3, 474.
Tibiti; *22, 320 B2.
Tibne *19, 384 D4.
Tibnin *19, 384 C2.
Tiburon; *23, 320 D5.
Tiburtius, Hl. 6, 629.
Tichwin *21, 48 C3.
Ticino = Tessino.
Ticlivinni (Rijk van Lotharius) 9, 84.
Ticul *17, 608 B1.
Tidjikdja; *1, 536 B3.
Tidoengsche landen *5, 752 C2.
Tieck, Johann Ludwig; 4, 143; 23, 773.
Tiedemannsche klieren 4, 32.
Tiefenkastel *24, 720 E3.
Tiegem; *24, 176 D5.
Tielen; *2, 512 D3; (slag van de Tielenheide, 1598) 23, 24.
Tielerwaard *11, 512 A4.
Tielrode; *19, 176 D3.
Tielt (Belgisch Brabant); *6, 96 E2.
Tielt (West-Vlaanderen); *24, 176 D4.
Tiemen (landbouw) 24, 90.
Tiendeveen; *9, 352 B2.
Tienen (Belgisch Brabant) = Tirlmont; *6, 96 E3.
Tienen (Fransch-Vlaanderen) = Thiennes; *11, 144 B3.
Tien-ender (gewei) 11, 735.
Tien Geboden 8, 580; 11, 428.
Tien Gemeten; *24, 688 C4.
Tien Graad Kanaal *10, 224 G6.
Tienhoven (Utrecht); *23, 128 B2.
Tienhoven (Zuid-Holland); *24, 688 E3.
Tienhoven, mr. P. G. v. 18, 813.
Tien-Hsia (naam van China) 7, 384.
Tiennes (kalksteenruggen in Zuid-België) 10, 586.
Tienraij; *16, 448 D3.
Tien-Sjan; *3, 480 E4.
Tien-tsin; *7, 384 G3.
Tierra caliente, fria, templada (klimaatzones in Columbia) 7, 719.
Tierra Del Fuego = Vuurland.
Tiete *6, 160 F6.
Tietjerk *11, 208 C2; 22, 625.
Tietjerksteradeel; *11, 208 C2 nr 7.
Tifinagh (alphabet) 16, 398.
Tiflis; *21, 48 E6.
Tifoe *17, 816 B2.
Tigaras *4, 107 B1.
Tigchelwerk, Het *11, 208 C1.
Tige (hoogterug in Zuid-België) 7, 829.
Tighina = Bendery = Bender.
Tiglat-Pileser I; 13, 296.
Tiglat-Pileser III; 3, 188 515 519; 21, 20; 22, 378.
Tigliboom (plantkunde) 8, 309.
Tignée; *16, 704 D2.
Tigre; *1, 536 G3.
Tigris; *3, 480 B5.
Tihange; *16, 704 C2.
Tihany; *13, 512 C3.
Tihoelale *2, 122 C1.
Tihöje *8, 688 B2.
Tilamoeta *7, 160 B1.
Tilawai *2, 122 C2.
Tilborg, G. van (aanv. dl).
Tilburg; *18, 624 C1; (wijkkaart) 22, 629.
Tilbury; *12, 464 bkrt 3.
Tildonk; *6, 96 D2.

- Tiletanus, Justus 20, 426.
Tilff; *16, 704 D2.
 Tilke *11, 144 A2.
 Till *11, 512 B4.
 Tillemont, Louis le Nain de 6, 84; 16, 289.
Tillet; *16, 736 D2.
Tilleur; *16, 704 D2.
Tillier; *18, 240 C1.
 Tillo de Saks 14, 382.
Tilly; *6, 96 D5.
 Tilos *3, 672 G6.
Tilsit; *9, 576 I1.
 Timaeus (Grieksch geschiedschrijver) 12, 343; (tijdrekening) 19, 25.
 Timan Gebergte *21, 48 F1.
 Timankust *21, 48 F1.
 Timarchos 1, 472.
Timboektoe; *1, 536 C3.
 Timiawine *1, 536 D2.
 Timimoen *1, 536 D2.
 Timis = **Temes**.
 Timisoara = **Temesvar**.
 Timmerbok (kever) 8, 700.
Timoer Lenk = Tamerlan; 3, 604 605.
 Timoer Sjah 1, 620.
Timok; *3, 672 E3.
 Timoleon (Grieksch staatsman) 8, 288; 11, 486; 22, 376.
Timomachus van Byzantium; 12, 357.
Timor; 15, 373; *18, 432 F7.
 Timor, Tandjoeng *7, 238.
 Timor-Dilli = **Dilli**.
Timor en Onderhoorigheden; *22, 637.
Timor Laoet; *17, 816 C3.
Timor-Zee; *17, 816 B3.
 Timotheus; 10, 259; 13, 58.
Timsah-Meer; *22, 311.
Tin; (productie) 5, 614.
 Tina, Mount (Santo Domingo) 21, 109.
Tinaarlo; *9, 352 B1.
 Tinajas *3, 18 B6.
Tinallinge; *12, 448 C2.
 Tinchebrai, slag bij (1106) 13, 150.
 Tindale, William 23, 50.
 Tindaro, Mariano, markies del 20, 399.
 Tindjil, Poelau = Trouwers-eil. *14, 496 A2.
Tinel, Edgar; 22, 492.
 Ting (Chineesche vaas) 7, 405.
 Ting-joean-in *7, 384 D3.
 Tingleff *8, 688 C4.
 Ting-tsjou *7, 384 G6.
 Tinguiririca (berg in Chili) 4, 610.
 Tinjar, Soengai *5, 752 C2.
 Tinompo *7, 160 B1.
 Tinonee *3, 288 I5.
Tinos = Tenos; *12, 384 G5.
 Tinpest 22, 642 643.
 Tinsteen 10, 336.
 Tintamarre *6, 74 B1.
Tintigny; *16, 736 D4.
 Tintina *2, 808 D2.
 Tintoemma *1, 520 E3.
 Tiong Hwa (naam der Chineezenv) 7, 423.
 Tioor *17, 816 C2.
 Tioro (plaats en straat = selat) *7, 160 B2.
 Tipasa (Marokko), sarcophaag van 13, 728.
 Tipi (Indianentent) 14, 86 90.
Tipperary (plaats); *12, 464 B5.
Tipperary (graafschap); *12, 512 nr 109.
Tirana; *3, 672 C4.
 Tirano *24, 720 F4.
Tiraspol = Tyraspily; *21, 48 B5.
 Tiratsj mir (berg in Afghanistan) 13, 363.
 Tirconail (Iersch graafschap) 9, 236.
 Tiréchan (Iersch bisschop) 3, 28; 19, 537.
 Tirhaka (Egyptisch vorst) = **Taharka**.
 Tiridates (Partisch koning) 3, 92.
 Tirkasi *3, 686 D3.
 Tirlmont = **Tienen** (België).
 Tirnova = **Trnowo** = Tirnovu.
 Tirnschilapally = **Trichinopoly**.
Tirol; *19, 112 B3; *22, 650.
 Tironchamps *13, 176 F4.
 Tirs (geologie) 17, 263.
 Tirso *14, 320 B4.
 Tirtha (heilig bad) 11, 332.
Tiryns; (kunst) 1, 451.
Tischendorf, C. (aanv. dl).
 Tisgi *17, 262 B6.
 Tisia-massief (Hongarije) 13, 492.
 Tisiphone (Grieksche mythologie) 10, 318.
 Tis Meer *8, 688 E3.
 Tiso, mgr., aanv. dl i. v. Slowakije.
 Tisselt *2, 512 B4.
 Tisserand, Jehan 18, 604.
 Tistoe *11, 334 E1.
 Tisza = **Theiss**.
 Titaanwit (scheikunde) 16, 618.
Titan(en); 6, 230; 11, 802.
 Titange *16, 736 E3.
Titelkerken; 4, 69.
 Tithoon (geologie) 14, 708.
Titicaca-meer; *6, 160 B5.
 Titlis 2, 38; *24, 720 D3.
Titoele; *15, 512 F2.
 Titratie (conductometrische) 7, 830; 16, 810; (potentiometrische) 20, 127.
 Titteri Gebergte *17, 262 H3.
 Titus (goede moordenaar) 9, 136.
 Titus Flavius Clemens (consul) 9, 223.
 Titus Pomponius Atticus 5, 508.
 Tiu = Tiwaz (Germaansche god) 11, 666; 24, 609.
 Tiurana *7, 126 B2.
Tivoli (Italië); *14, 320 D4.
 Tivoli (Noord-Brabant) *18, 631 I3 nr 150.
 Tiwaz zie Tiu.
 Tjakraboewana *14, 496 D3.
 Tjalang *22, 288 A1.
Tjalleberd; *11, 208 C3.
 Tjamplong *22, 637.
 Tjandikesoema *3, 658 B1.
 Tjantoeng *5, 752 C3.
 Tjap (wasstempel bij batikken) 4, 130.
 Tjappans (gestempelde batikdoeken) 4, 130.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Tjarangan (Javaansch tooneel) 16, 32.
 Tjara Piek (op Sachalin) 21, 146.
 Tjarebon = **Cheribon**.
Tjarémé = Tjerimai; *14, 496 D2.
 Tjareuh (dierkunde) 16, 571.
 Tjarik (Ned.-Indische dorpssecretaris) 15, 184.
 Tjaringing *14, 496 A2.
 Tjaringnor *7, 384 B4.
 Tjebia, Poelau *3, 726 A1.
 Tjeloe kantrimabaai *3, 658 B1.
 Tjempi, Teloeck *22, 637.
 Tjemzengebergte *17, 262 E3.
 Tjendana, Poelau = Sandelhout-eiland = **Soemba**.
 Tjeningan, Poelau *3, 658 C2.
 Tjenrana (plaats) *7, 160 A2.
 Tjenrana, Kali *7, 160 B2.
Tjepoe; *14, 496 G3.
 Tjerimai = **Tjareme**.
 Tjeroetjoek *5, 184.
Tjeuke-meer; *11, 208 C3.
 Tjhorsa *24, 426.
Tjiamis; *14, 496 D3.
Tjiandjoer; *14, 496 B2.
 Tjiasem *14, 496 C2.
 Tjibeët *14, 496 C2.
 Tjibinong *14, 496 B2.
 Tjidjoelang *14, 496 D3.
Tjiftaf; 10, 737.
 Tjikadjang *14, 496 C3.
 Tjikalele (Amboneesch vuistgevecht) 5, 601.
 Tjikalongwétan *14, 496 C2.
 Tjikampèk *14, 496 C2.
 Tjikaso *14, 496 B3.
 Tjikoerai (berg op Java) 20, 169.
 Tjilaki *14, 496 C3.
 Tjilamaja *14, 496 C2.
Tjilatjap; *14, 496 E3.
 Tjilegon *14, 496 B2.
 Tjiletoeh *14, 496 B3.
 Tjiliwoeng *14, 496 B2.
Tjimahi; *14, 496 C2.
 Tjimandiri *14, 496 B3.
 Tjimanoeck *14, 496 D2.
 Tjimiring, Tandjoeng *14, 496 E3.
Tjioedjoeng *14, 496 B2.
 Tjipetir *14, 496 B2.
 Tjipoenagara *14, 496 C2.
 Tjirebon = **Cheribon** = Tjerebon.
 Tjirnpoe *7, 160 B2.
 Tjisadane *14, 496 B2.
 Tjisanggaroeng *14, 496 D2.
 Tjisokan *14, 496 B3.
 Tjitandoej *14, 496 D3.
 Tjitaroem *14, 496 C2.
 Tjiwidej *14, 496 C3.
 Tjiwoelan *14, 496 D3.
Tjoemen; *3, 448 D3.
 Tjoenda Gebergte *22, 288 B1.
 Tjoepèl *3, 658 B1.
 Tjoeroep *22, 288 E5.
 Tjokroaminoto (Javaansch politicus) 21, 220.
 Tjomal (plaats en rivier) *14, 496 E2.
 Tjonger = **Kuinder**.
 Tkhinwali *21, 48 E6.
 Toala's (volksstam) 21, 216.
 Toarcien (geol.) 14, 708.
 Tob, Baal Sechèm of Baalsjem, zie **Baalsjem**, Israël.
 Toba (stad in Baloetsjistan) *3, 686 D3.
 Toba (Batak-taal) 4, 106.
Tobago; *24, 656 C1.
Tobameer; (ontstaan) 10, 340; *22, 288 C2.
 Tobas *2, 808 D1.
Tobelo; *17, 816 B1.
 Tobermory *12, 464 C3.
Tobias; 11, 268.
 Toblach *14, 320 D1.
 Tobo *7, 238.
 Toboali *22, 288 G5.
Tobol; *3, 480 D3.
Tobolsk; *3, 448 D3.
Tocantins; *6, 160 F3.
 Toce *24, 720 D5.
Toechtgenooten van Sint Frans (aanv. dl).
 Tocopilla (havenplaats in Chili) 7, 377.
 Toda's (groep van de Drawida-bevolking in Voor-Indië) 9, 379.
 Tode, Johannes 8, 694.
 Todeschini, Franc. 19, 779.
 Tödi-groep (West-Alpen) 2, 38; *24, 720 D3.
 Todos os Santos, Bahia de = **Allerheiligenbaai**.
 Toea, Tandjoeng *14, 496 A1.
Toeal; *17, 816 C3.
 Toeamotoe-eilanden = **Paoemotoe-eilanden** = Lage-eilanden.
 Toean, Oedjoeng *22, 288 C3.
 Toeapese *21, 48 D6.
Toeat, Oasen van; *1, 520 D2.
Toeban; *14, 496 H2.
 Toedchalia IV (koning der Hettieten) 13, 296.
 Toedjoeh, Poelau = Zeven Eilanden (bij Bangka) *3, 726 A1.
 Toe Foe (Chineesch dichter) 16, 499.
Toegela = Tugela; 6, 479.
 Toeggoer *17, 262 E4.
 Toegoe *14, 496 G4.
Toegoert; (stad) *1, 536 D1; (territorium) *17, 262 I3.
 Toehaha *2, 122 C2.
 Toe-jun *7, 384 D6.
 Toekad = meer. Samenstellingen hiermede zoeke men ook op het tweede woord.
 Toekangbesi-eilandengroep 5, 567; *7, 160 B3.
 Toekangkambang, Poelau *3, 726 A1.
 Toekka *4, 107 B1.
 Toekoelti-Ninverta (koning der Hettieten, 1260-1232) 13, 296.
 Toekoeng, Boekit *5, 752 B3.
Toela; *21, 48 D4.
Toelailat Ghassoel = Teleilat Ghassoel; *9, 260; 17, 109; 19, 165.
Toelang Bawang; *22, 288 F6.
 Toelcea *19, 112 L4.
Toeloengagoeng; *14, 496 G4.
 Toemalehoe *2, 122 C1.
 Toemba (stad) *15, 512 C4.
Toemba-meer; *15, 512 D3.
 Toemen *14, 464 B2.
 Toemlong *11, 334 E1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Toemoekhoemak Gebergte**; 12, 559; *24, 656 D2.
Toempa'an *7, 161 A1.
Toempang *14, 496 H3.
Toendra (Azië) 3, 467; (Canada) 6, 735.
Toendsja; *3, 672 G3.
Toeng *7, 384 H5.
Toeng-hai, Eiland *7, 384 E7.
Toeng-kiang *7, 384 D5.
Toeng-kwan (Honan) *7, 384 E4.
Toeng-kwan (Kwang-toeng) *7, 384 F7.
Toengoeska (Beneden- en Midden-Toengoeska) *3, 480 G2; (Boven-Toengoeska) *3, 480 G3.
Toengoeskoje *3, 448 G2.
Toeng-sjenn *7, 384 E6.
Toeng-ting meer *7, 384 F5.
Toeng-tsjang *7, 384 G3.
Toeng-tsjou *7, 384 E4.
Toeng-tsjwan (in Sz-tswan) *7, 384 D5.
Toeng-tsjwan (in Yun-nan) *7, 384 C6.
Toepi-Indianen zie Tupi-Indianen.
Toeraansch type (Hongaren-type) 12, 132; 13, 495.
Toeran (landstreek in Azië) *3, 480 C4; 22, 672.
Toerane *10, 224 J4.
Toerda *1, 536 bkrt a A5.
Toerekeningsleer (economie); 23, 299.
Toergenew, Iwan; 18, 580.
Toerkestan; *3, 448 D4; 10, 251.
Toerkmenistan = Toerkmenië; *3, 448 C4.
Toerkoe = Aabo; *10, 720 B3.
Toerkonje = Tourcoing; *11, 144 E3; (tapijtkunst) 22, 455.
Toernich; *16, 736 E4.
Toeroechansk *3, 480 F2.
Toesidde *1, 520 E2.
T'oe-sjoe-ki-tsj'eng (Chineesche encyclopaedie) 7, 410.
Toessoem *22, 311.
Toestemming; (bij onbekwaamheid) 17, 18.
Toeval (geneeskunde); (epileptisch) 10, 271; 22, 284; (hysterisch) 13, 803.
Toevalligheidsepitheton 10, 283.
Toevluchtshuis (ter beteugeling van bedelarij in België) 4, 209.
Toewing, Oedjoeng *3, 726 B1.
Tof (Joodsch muziekinstrument) 14, 616.
Toga; 15, 351.
Togatae (Romeinsche blijspelen) 1, 517.
Toggenburg *24, 720 E2.
Togger, Theodor 6, 342.
Togian (plaats) *7, 160 B2.
Togian-eilanden = Schildpad-eilanden (Golf van Gorontalo) *7, 160 B2.
Togo; *7, 160 B2.
Togwomeri *17, 816 C2.
Tohogne; *16, 736 C1.
Tojapakéh *3, 658 D2.
Tokaj; *13, 512 G1.
Tokala (plaats en berg) *7, 160 B2.
Tokat *3, 35 C2.
Tokelaoe-eilanden = Union-eilanden; *18, 762.
Tokelau (huidziekte) 22, 644.
Tokharisch (Indo-Germaansche taaltak) 10, 634.
Tokio = Tokyo; (stad) 14, 461; *14, 464 D3; (baai) *14, 464 bkrt Tokio.
Tokoegawa; 14, 460 466; 21, 576.
Tokokoe Kitamoera (Japansch dichter) 14, 468.
Tököly, Imre (1657-1705) 13, 503.
Tokyo = **Tokio**.
Tolbert *12, 448 B3; 16, 218.
Toldijk *11, 512 E3.
Toledo (Ohio); *23, 320 J2.
Toledo (Spanje); (Sacramentsdans) 18, 71; (Mozarabische liturgie) 18, 116 vlg.; *21, 752 D3.
Toledo, Montes de *21, 752 D3.
Tolerantie (constr. techniek); 12, 320.
Tolima (berg) *24, 656 B2.
Toli Toli *7, 160 B1.
Tollembeek; *6, 96 A4; (gesch.) 13, 229.
Tollens, Hendrik F. C.; (volkslied) 24, 204.
Töll-pos-is (berg) 18, 800; *21, 48 H2.
Tolna *13, 512 D3.
Tolo (rivier in Mantsjoekwo) *7, 384 H1.
Tolo, Teloe (Celebes) *7, 160 B2; 7, 188.
Tolomeus van Lucca 4, 37.
Tolox, Sierra de *21, 752 D4.
Toltec *3, 18 E6.
Tolteken (oud-Mexicaansch cultuurvolk) 2, 153 vlg.; 17, 613.
Tolubalsem; 3, 688.
Toluol; 7, 676.
Tolvucht (luchtvaart) 23, 698.
Tölz, Bad; *4, 330 F4.
Tomahoe (berg) *17, 816 B2.
Tomaiki, golf van (Celebes) 7, 188.
Tomardse *3, 35 B3.
Tomaschau = **Tomaszow Masowiecki**.
Tomassini (Capucijn) 18, 764.
Tomaszow Masowiecki = Tomaszau; *20, 64 C3.
Tombatoe *7, 161 A1.
Tombaugh, C. 19, 830.
Tombea *11, 348.
Tombeek *6, 96 D3.
Tomestone *3, 18 F7.
Tomea, Poela *7, 160 B3.
Tomini *7, 160 B1.
Tomini, Teloe *7, 160 B2; 7, 188.
Tommekesdag (folklore) 22, 594.
T'ömoetsjin (Mongool) 7, 401.
Tomohon *7, 161 A1.
Tomor 1, 664; *1, 666 C3.
Tomori, Teloe *7, 160 B2.
Tömöspas = **Predealpas**.
Tomsk; *3, 448 F3.
Ton; (long en short ton) 23, 321.
Tonaliteit; (tonus en modus) 5, 566.
Tondano (plaats en meer = danau) *7, 160 B1.
Tondano, Kali *7, 161 A1.
Tonde *11, 512 E3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Tondern**; *8, 688 B4.
Tondj *1, 536 bkrt a A6.
Tone *14, 464 D3.
Tonga-eilanden = Vriendschaps-eilanden; *18, 762.
Tongamandel (in keel) 2, 103.
Tongariro (berg op Nieuw-Zeeland) 4, 610.
Tongataboe-eiland (Stille Oceaan) 2, 262.
Tongblaar 17, 825.
Tongelre; *10, 39.
Tongelreep *10, 39.
Tongereren (Gelderland) *11, 512 D2.
Tongereren (Belgisch Limburg); (heiligdomsvaart) 13, 67; *16, 480 B5.
Tongerloo (Antwerpen); *2, 512 D4.
Tongerloo (Belg. Limburg); *16, 480 C2.
Tongkin = Ton-Kin; *10, 224 I3.
Tongo (Soedan) *1, 536 bkrt a B6.
Tongo (Bantoestam) 3, 760.
Tongoland (Zuid-Afrika) 2, 110.
Tongre-Notre-Dame; *13, 176 C3.
Tongre-Saint-Martin; *13, 176 C3.
Tongrine; *18, 240 B1.
Tongwerken (orgelregisters) 19, 244.
Tonisch stotteren 22, 222.
Tonkaboonen 9, 123.
Ton-kin = **Tongkin**.
Ton-kin, Golf van *10, 224 J3.
Tonlager (techniek) 9, 349; 16, 14.
Tonle-sap (meer) *18, 432 B3.
Tonle Srepok (rivier) *10, 224 J5.
Tonopan *6, 670 C2.
Tons *11, 334 C2.
Tönsberg; (Concordaat) 18, 664; *18, 704 B4.
Tontelange; *16, 736 E4.
Tonti, Lorenzo 22, 694.
Tonijn; (vangst) 23, 503.
Tooke, Th.; 3, 745.
Tooneel, Het (tooneelgezelschap) 21, 9.
Tooneel; (illusietooneel) 14, 43.
Tooneeldecor (algemeen) 8, 593; (telari) 22, 494.
Tooneelrepertorium, Ons Nederlandsch 16, 205.
Toonkunst, Maatschappij tot bevordering der (algemeen) 16, 819; (muziekonderwijs) 8, 49; 18, 173.
Toonkunstenaarsvereniging, Koninklijke Ned. 18, 173 406.
Toonsafstand (interval) 14, 259.
Toornenburgh (gesch. Alkmaar) 1, 814.
Toorop, Charley; 16, 199.
Toorop, Jan; (ceramiek) 7, 248.
Tootschoenen 15, 353; 20, 135.
Tooverhazelaar (plantkunde) 12, 672.
Topbont (plantenziekte) 1, 130.
Tope da Coroa *1, 520 bkrt b.
Topeka; *23, 320 G3.
Topèng (Javaansch tooneel) 17, 302.
Töpfer, Rodolphe 24, 773.
Topinamboer (plantkunde) 1, 176; 24, 637.
Topkanker (plantenziekte) 14, 810.
Topoi (rhetoriek) 16, 541.
Topolia (meer in Griekenland) 8, 125.
Topolya (rivier in Slowakije) *19, 112 G2.
Topsjin *3, 672 E4.
Topweer *12, 448 A3.
Tor *2, 315 A1.
Toradja-landen; *7, 160 A2.
Toradja's; (Barèe) 3, 796.
Torawitan, Tandjoeng = Noord-kaap (Celebes) *7, 160 B1.
Torbole *11, 348.
Torchon (kant) 11, 621.
Torck (wapen) 13, 185.
Torelli, Luise 2, 344.
Torell Land *18, 704 bkrt.
Torenberg *11, 512 D3.
Toren des zwijgens 19, 489.
Torensilo (conserveeren van veevoeder) 10, 241.
Torentjeswolk 7, 101.
Torero (bij stierengevecht) 22, 174.
Torgny; *16, 736 C4.
Torhout; *24, 176 C3.
Tori, Agnolo 6, 312.
Toriboeloe *7, 160 B2.
Torinana, Kaap *21, 752 B1.
Torino = **Turijn**.
Torische glazen (brilleglazen) 6, 244.
Tormes *21, 752 C2.
Torna *13, 512 G1.
Tornacelli, Pietro 5, 670.
Tornäus, Johan 16, 128.
Tornea = **Tornio** *10, 720 B2.
Torne Elf *18, 704 E2.
Torne Träsk *18, 704 D1.
Tornio = **Tornea** *10, 720 B2.
Tornio Joki *10, 720 B2.
Torno *7, 771.
Toro (riv. in Italië) *14, 320 C2.
Toro, El (berg op Minorca) *3, 650 E2.
Török-Szent-Miklós *13, 512 F2.
Torone (ant. geographie) 7, 276.
Torontál *13, 512 F3.
Toronto; *18, 608 L5.
Torpedo-lanceerinrichting 16, 64.
Torquato Tasso; 7, 153.
Torquay; *12, 464 E6.
Torquemada, Th.; 3, 388.
Torquino, Pico de (Cuba) 8, 327.
Torre, fam. della 22, 612.
Torre, Francisco della (generaal) 21, 476.
Torre, Jac. de la; 15, 24.
Torre, Marcantonio della 2, 297.
Torre, Pedro de la 2, 809.
Torre Annunziata *6, 718 B2.
Torre del Greco; *6, 718 B2.
Torre Maggiore *6, 718 C1.
Torrems Meer *3, 288 F5.
Torrems Punt *21, 138.
Torrems-rivier (Australië) 1, 385.
Torrent *4, 686 B2.
Torrentius, Johannes; 18, 477.
Torreon *23, 320 F5.
Torres Straat *3, 288 G1.
Torre tre Teste *6, 715 B2.
Torricelli, E.; (barometer) 4, 10.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Torri del Benaco *11, 348.
 Torridge, River *8, 165 B2.
 Torrigia, Monte *16, 22.
 Törring *8, 688 C3.
 Torrione, Monte *16, 22.
 Torsiestijfheid (natuurkunde) 6, 450.
 Torsjok *21, 48 C3.
 Torstein (top) 21, 187.
 Torti (missionaris) 16, 128.
 Tortkovac *3, 672 C2.
 Tortona (ant. geographie) 8, 727.
Tortosa; (oudheid) 8, 727; *21, 752 G2.
 Tortosa, Kaap *21, 752 G2.
 Tortuga *12, 639.
 Torum (oude stad) 9, 196.
Torun = Thorn (Polen); *20, 64 C2.
 Torus (bouwkunst) 4, 74.
 Tory *12, 464 B4.
 Tosa Baai *14, 464 C4.
 Tosari *14, 496 H3.
Toscane; (dictatuur) 12, 528; *14, 320 C3.
 Toscolana *11, 348.
 Tossa Plana *2, 315 B3.
 Tossignano, Joh. van 14, 577.
 Tossoen nor *10, 224 H1.
 Tostig (graaf van Northumberland) 12, 741.
 Toston *1, 520 bkrt c.
Totaliteitsgedachte (aanv. dl).
Totemisme; 7, 757; 12, 690.
 Totenritt (krijgskunde) 6, 185.
Toties-quoties afflaet (aanv. dl).
 Totma *21, 48 E3.
 Totness *22, 320 B2.
Totok; 14, 130.
 Totok (plaats) *7, 160 B1.
 Totok, Teloek *7, 160 A2.
 Totonaken (oud-Mexicaansch cultuurvolk) 2, 154.
 Totonicapan *17, 608 A3.
 Tottenham *12, 464 bkrt 3.
 Tottori *14, 464 C3.
 Touche, Louis Barreau de la 7, 362.
 Toucheeren (geneeskunde) 23, 373.
 Toucher royal 15, 554.
 Touches (muziek) 6, 482.
Toufflers; *11, 144 E3.
Toul; *11, 96 F2.
 Toulaëron *6, 214 C1.
Toulon; *11, 96 F5.
Toulouse; *11, 96 D5.
 Toungoo *10, 224 H4; 14, 104.
 Tour, Bertrandus de la 4, 745.
Touraine; 14, 140.
 Tourcoing = **Toerkonje**.
 Tourills (scheikunde) 5, 635.
Tourinne-la-Chaussée; *16, 704 B2.
 Tourinnes-la-Grosse = **Deurne**.
Tourinnes-Saint-Lambert; *6, 96 D4.
 Tournai (Henegouwen) = **Doornik**.
Tournay (Belgisch Luxemburg); *16, 736 C3.
 Tournepe = **Dworp**.
Tournooi; 23, 33.
Tourpes; *13, 176 B3.
Tours; *11, 96 D3.
 Toutant, Pierre Gustave 4, 189.
 Touwlava 19, 383.
 Townesend, Stephen 6, 521.
 Townsville *3, 288 H2; 20, 332.
 Towoeli, Danau *7, 160 B2.
 Towoetimeer (Celebes) 21, 217.
 Towoomba *3, 288 I4.
 Towy *12, 464 D6.
 Toxicologie 23, 344.
 Toijala *10, 720 B3.
 Toyama (plaats en baai) *14, 464 D3.
 Traagheidspool (aardas) 1, 131.
Traceering; 12, 171; 16, 809.
 Tracheiden (plantkunde) 23, 162.
Trachoom; 10, 250.
 Tractarians (Oxfordbeweging) 19, 349; 23, 824.
Tractie-systeem; (electrische tractie) 6, 71.
 Tradescant, John 3, 146.
Traditio Apostolica; (Abessinische liturgie) 1, 247.
 Tradstrup *8, 688 D2.
Traducianisme; 11, 585.
Trafalgar; (slag van 1805) 10, 229; 18, 462; *21, 752 C4.
 Tragant (plantenslijm) 22, 733.
 Tragara, Punta *6, 798.
 Tragir *14, 626 C3.
 Tragus, Hieronymus 5, 423.
 Traiectum (oude stad) 23, 149.
 Trailer (aanhangwagen) 22, 443.
Trajanus, Marcus Ulpius; 8, 452; 17, 529; (poort van T.) *3, 672 E3; (wal van T.) *3, 672 H2.
 Trajectorie (meteorologie) 3, 487.
 Trakehnen (stoeterij) 19, 166.
 Tralee *12, 464 B5; 15, 227.
Tram (electr.); (Siemens) 21, 520.
 Trampvaart 21, 275; 24, 219.
 Trandberg (predikant) 5, 749.
 Trane Berg *8, 688 C3.
 Trangan *17, 816 C3.
 Trani *14, 320 F4.
 Trani, Anseramus van 3, 809.
 Trani, Barisanus van 3, 805.
 Transalbingië 13, 459.
Trans-Baikalië; *3, 480 I3.
Transdanubië; *13, 512 C3.
 Transfermatorium, Duitsche (1933) 18, 63.
Trans-Himalaja = Hedin-gebergte; *3, 480 F5.
 Transhumance 7, 376.
Transinne; *16, 736 B2.
 Transito-paspoort 19, 512.
 Transjordanie = **Oost-Jordaanland**.
Trans-Kaukasië; *21, 48 E6.
 Transmigratieleer (primitieve geneeskunde) 11, 575.
 Transportatie (straf) 8, 710.
 Transportband (bedrijfssysteem) 16, 628 vlg.
 Transportschroef (transportinrichting) 22, 745.
Transsubstantiatie; (bij niet-ge-unieerde Oosterlingen) 10, 265.
 Transsylvanië = **Zevenburgen** = Ardeal = Erdely.
 Transsylvanische Alpen = Zuid-Karpaten *19, 112 H4.
Transvaal; *1, 536 F7; (Groote trek) 22, 756.
 Transversaal-effect (natuurkunde) 24, 509.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Transversale golven (natuurkunde) 22, 774.
- Transversarius-lagen (geologie) 14, 708 (schema).
- Trap, Heilige 21, 243.
- Trapani** (oudheid); 9, 392; *14, 320 D5.
- Trapassi, Pietro 17, 549.
- Trapbreuken (geol.) 6, 218.
- Trapezonde = **Trebizonde** = Tarabison.
- Trappen (geestelijk leven) 15, 828.
- Trappen, Adriaan van 3, 709.
- Trappen, Joost van 3, 742.
- Trappenrooster van Michelson (natuurk.) 14, 239.
- Trarego *16, 22.
- Trasele, Punta di *6, 798.
- Trasi (ingrediënt voor rijsttafel) 3, 583.
- Trasimeense Meer**; *14, 320 D3.
- Trattenimento (kameropera) 14, 789.
- Tratto, Monte *11, 348.
- Traun *9, 512 F4.
- Traun Meer *19, 112 C3; 21, 188.
- Traunstein *4, 330 G4; 21, 188.
- Trautenu *19, 112 D1.
- Travail et Progrès (devies) 16, 242.
- Travemünde**; *9, 576 D2.
- Travendal, vrede van (1700) 11, 155.
- Travertijn (geologie) 14, 773; 19, 271.
- Travesia (wind in Chili) 7, 375.
- Travnik**; *19, 112 E4.
- Trazegnies**; *13, 176 E4.
- Traz os Montes**; *21, 752 C2.
- Trebbia**; *14, 320 B2.
- Tre Berg *8, 688 D3.
- Trebinje *19, 112 F5.
- Trebitsch *9, 576 F4.
- Trebizonde** = Tarabison = Trapezonde; *3, 35 D2.
- Trébuchet, Sophie 13, 662.
- Trechtergang (geologie) 20, 649.
- Tre corde (muziekterm) 8, 137.
- Trectis (stad) 16, 807.
- Tredvoetigen 24, 609.
- Treeg, Trega (stad) 16, 807.
- Treignes**; (archeologie) 2, 766; *18, 240 B5.
- Trek**, Groote; (Somerset) 21, 715.
- Trekgeld 19, 825.
- Trekhond (belastingrecht) 13, 484.
- Trekkebek (plantkunde) 21, 607.
- Trekschoor (waterbouwkunde) 20, 295.
- Trekstations (vogeltrek) 23, 591.
- Trekvastheid (van staven) 22, 758 vlg.
- Trelleborg *18, 704 C5.
- Tremalzo *11, 348.
- Trembleur**; *16, 704 D2.
- Tremeloo**; *6, 96 D2.
- Tremezzo *7, 771.
- Tremiti Eiland *14, 320 E3.
- Tremosine *11, 348.
- Trémouille, Louis de la 7, 361.
- Temp *7, 126 A1.
- Tremplin (springplank) 22, 21.
- Trenchfever (pathologie) 24, 324.
- Trencin**; *19, 112 F2.
- Trenggalek**; *14, 496 G4.
- Trengganoe *18, 432 B5.
- Trent**; *12, 464 F5.
- Trente** = Trient = Trento; *14, 320 C1; (Concilie) 21, 295.
- Trentino *14, 320 C1.
- Trento = **Trente** = Trient.
- Trenton**; *23, 320 L2.
- Trepang (dierkunde) 24, 489.
- Tréport**, Le; *11, 96 D1.
- Treptow, landdag van 20, 67.
- Tresa *24, 720 D5.
- Tres Forcas, Kaap de *21, 752 E5.
- Treslong, Willem van Bloys, heer van 5, 408; 6, 238.
- Tres Marias**, Las; *23, 320 E6.
- Tres Montes, Kaap *24, 656 B7.
- Tres Puntas, Kaap *2, 808 C6.
- Treub**, M. W. F.; (liberale partij) 16, 386.
- Treuresch 10, 348.
- Treurspel 22, 733.
- Trevigiano-silo (conserveeren van veevoeder) 10, 241.
- Travisago *16, 22.
- Treviso**; *14, 320 D2.
- Trevose Head *8, 165 A2.
- Trianon**; *11, 96 bkrt Parijs.
- Triatoma (pathologie) 7, 272.
- Tribhoewanottoenggadewi-Djajawisjnoewardhani (Javaansche vorstin) 14, 497.
- Triboluminescentie (natuurkunde) 16, 719.
- Tribunal des conflits (Frankrijk) 8, 48.
- Tribunus**; 1, 446.
- Triburbus, Jacobus 24, 661.
- Triburg *4, 330 C3.
- Trichet, Louise 9, 169.
- Trichinopoly** = Tirnschilapally; *10, 224 D5.
- Trichloornitromethaan (scheikunde) 7, 435.
- Tricht (stadsnaam) 16, 807.
- Triconchos (bouwkunst) 3, 42; 18, 505.
- Tricot**; 15, 243.
- Tri Cuke *19, 112 H5.
- Tridacna**; 9, 284.
- Triebert, Frédéric 13, 389.
- Triemen *11, 208 D1.
- Trient = **Trente** = Trento.
- Trier**; *9, 576 B4.
- Triest**, Petrus Josephus; 6, 276; 24, 703 708.
- Triëst(e)**; *14, 320 D2.
- Trieux *6, 214 C1.
- Trigland, Cornelis 24, 237.
- Triglav**; *19, 112 E5.
- Trigoria *6, 715 A2.
- Triker (kaars) 14, 728.
- Trikkala**; *12, 384 C3.
- Trilbeton 11, 731.
- Trilgoot (voor transport) 22, 745.
- Trilhaarbeweging (dierkunde) 5, 66.
- Trilhaarepitheel**; 10, 283.
- Trillen (= zwelen) 24, 762.
- Trimontium (oude stad) 19, 697.
- Trimorphe bloemen 4, 788.
- Trimtrampje (vogel) 22, 659.
- Trimunt *12, 448 A3.
- Trimvlak (luchtvaart) 9, 418.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Trincomali *10, 224 E6.
 Trincomali Baai *7, 265 C3.
 Trinidad (Cuba) *17, 608 C1.
Trinidad (Kl. Antillen); *24, 656 C1.
Trinidad de Mojos (Bolivia); *6, 160 C4.
 Trinidad épuré (asphalt) 17, 398.
 Trinil *14, 496 G3; (geologie en palaeontologie) 13, 470; 14, 486.
Trinitrotoluol; (detonatie-snelheid en -temperatuur) 8, 753.
Trinity River; *6, 670 B1.
 Trinkler, Emil 3, 465.
 Trinomenclatuur (biologie) 4, 530.
 Trioleïne 19, 10.
 Triomfzuil 24, 692.
 Trional (scheikunde) 17, 560.
 Trip, Hendrik 22, 779.
 Trip, Louis 22, 779.
Trip, Mr. L. J. A.; (herstelbeta-lingen) 3, 751.
 Trip, Th. J. G., aanv. dl i. v. Zonnehuis.
 Tripa *22, 288 B1.
 Tripalmitine (scheikunde) 19, 10.
Triphylie; *12, 384 C5.
 Triplepatte (letterkundig type) 4, 675.
 Tripoli (Syrië) *3, 448 A5.
Tripoli(s) (Libye); *1, 536 E1.
Tripolis (Arcadië); *12, 384 D5.
 Triptychon (wastablet) 20, 63.
 Trisanna *24, 720 F2.
Trissino, Giangiorgio; 14, 356.
 Tristearine 19, 10.
Trithelmsme; 9, 400.
Trithemius, Johannes; (geheim-schrift) 8, 324.
 Triton-Isaïas 14, 303.
 Triton Baai *17, 816 C2.
 Triumph (aardappel) 1, 127.
 Triungulinen (dierkunde) 19, 11.
 Trivandrum *10, 224 D6; (bis-dom) 22, 381.
 Trivia (godin) 13, 18.
 Trnava (Hongarije) *13, 512 C1.
Trnowo (Bulgarije) = Trnovo = Tirnovo = Tirnova; 6, 471 475; *19, 112 I5.
 Troch, J. Fr. de (kardinaal) 23, 813.
 Trochilus (bouwkunst) 4, 74.
Troebeztkoj, Nic.; 19, 718.
 Troeboek (vischkuit) 3, 583.
 Troek (eiland van de Carolinen) 7, 52.
 Troemon *22, 288 B2.
 Troglav *3, 672 C3; 8, 489; 9, 97.
 Trognée = **Truielingen**.
 Troisvierges = **Ufflingen**.
 Troitsk *21, 48 E5.
 Troja (Italië) *6, 718 C1.
 Trojan Pas *3, 672 F3.
Troje; *3, 672 G5; (beleg) 3, 683.
 Trollhättan *18, 704 C4.
 Trombetas *6, 160 D2.
 Trombose 22, 608.
 Trommelfluit 10, 689.
Trommelvlies; (accomodatatie) 1, 294; (trommelvliessnede) 19, 453.
Tromp, Cornelis; 12, 272.
 Trompenburg (Gooi) 12, 272.
 Trompetdiertje 1, 499.
 Trompetter (kanarie) 14, 804.
 Trompet-viool 22, 789.
Tromsø; *18, 704 D1.
 Tronador, Monte *2, 808 B5.
Trond, St.; (heilige) 22, 797; (ab-dij) 22, 798.
 Tronde *11, 208 D3.
 Trondheim Fjord *18, 704 B3.
Trondhjem = Drontheim = Trondheim; *18, 704 B3.
 Tronson, Louis 22, 324.
 Troodos (berg op Cyprus) 4, 609.
 Troostbieren (folklore) 9, 246.
 Troostenberghe, Carolus van 7, 718.
 Trooster, Maria Dominica 9, 217.
 Troparia (Byzantijsche liturgie) 6, 601 vlg.
 Trophimus-legende 3, 26.
 Trophonius (Grieksche mythologie) 1, 576.
 Tropla *20, 64 D4.
Tropopause; 14, 271.
Troppau = Opava; *20, 64 B4.
 Troppau, Joh. von 19, 150.
 Trotten Beek *16, 735.
Troubadours; (canzone) 6, 778.
 Trou de Frontal (praehistorie) 1, 262.
 Trou de la Naulette (praehistorie) 1, 262.
 Trouille *13, 176 D5.
 Trou moet blijken (rederijkers-kamer) 16, 110.
 Trouville *11, 96 D2.
 Trouwers-eil. = Tindjil, Poelau *14, 496 A2.
 Troy (Alabama) *1, 649 D5.
Troy (New York); *18, 518.
Troyes; *11, 96 F2.
 Truchsess (ambtenaarstitel) 9, 434.
 Truchsess, Gebhard 15, 250; 18, 559.
Truchsess, Otto von; 3, 316.
 Truck (techniek) 9, 353.
Truiden, St.; (abt) 24, 239.
Truielingen = Trognée; *16, 704 B2.
 Trujillo (Honduras) *17, 608 B2.
Trujillo (Peru); *24, 656 B3.
 Trujillo (Spanje) *21, 752 D3.
Trullaansche synode; 8, 60; 20, 341.
 Trumbull, Mount *3, 18 D2.
 Trumbull, Jonathan 6, 273.
 Truncinium (stad) 9, 429.
Truro; *12, 464 D6.
Trust; (beleggingstrust) 4, 398; (wetgeving) 15, 75.
 Trustshares 4, 398.
 Truttisberg Pas *4, 686 A2.
 Truyere *11, 96 E4.
 Trijn van Leemput 23, 684.
 Tryptophaan (zuur) 14, 97.
Tsaad-meer; *1, 520 E3.
Tsaad-territorium; *1, 536 E3.
 Tsana-meer = **Tana-meer**.
 Tsang *7, 384 G3.
 Ts'ao K'wen (Chineesch staats-man) 7, 402.
 Tsaratanana *1, 520 H6.
 Tsaritsyn = **Stalingrad**.
 Tsarskoje Selo (stad) 9, 161.
 Tsautsjou *7, 384 F4.
 Tsawo *1, 536 bkrt a C8.
 Tschermak, Armin von 10, 304.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Tschingelhorn (bij het Lötschental) *4, 686 B2.
- Tschingelhorn (bij Zaun) *4, 686 C1.
- Tschingel Pas *4, 686 B2.
- Tschuggen *4, 686 B1.
- Ts'e-hi (Chineesche keizerin) 5, 602.
- Tseng-te = Jehol *7, 384 G2.
- T'Serclaes**; (bezitting) 18, 46; (Evert) 8, 224; 18, 25; (Johan, graaf van Tilly) 22, 631.
- Tsi (Chineesch vorstenhuis) 7, 400.
- Tsi-kiang *7, 384 F5.
- Tsin (Kan-Soe) *7, 384 D4.
- Tsin (Sjan-si) *7, 384 F3.
- Ts'in (Chineesch vorstenhuis) 7, 399 vlg.
- Tsinan**; *7, 384 G3; 21, 573.
- Tsing *7, 384 E6.
- Tsing (Chineesch vorstenhuis) 7, 401.
- Tsing-hwa *7, 384 F4.
- Tsing-kiang-poe *7, 384 G4.
- Tsingtau**; *7, 384 H3.
- Tsing-wang-tau *7, 384 G3.
- Tsining *7, 384 G4.
- Tsin-Ling-Sjan**; *7, 384 D4; 7, 385.
- Tsiribihia *1, 520 H7.
- Tsjachar *7, 384 F2.
- Tsjafadjavonal *1, 520 H6.
- Tsjafa Sjtoga *1, 666 B1.
- Tsjagai (plaats en gebergte) *3, 686 C3.
- Tsjager-Beg (Seldzjoeken-generaal) 22, 679.
- Tsjaka (Zoeloehoofdman) 24, 613.
- Tsjakar *3, 686 E3.
- Tsjaloekja-stijl**; 8, 784; 14, 101.
- Tsjamag *3, 686 A3.
- Tsjambal *10, 224 D2.
- Tsjamloe Dere *3, 672 bkrt b.
- Tsjamoloengma = **Everest**, Mount.
- Tsjam's (volksstam) 1, 322.
- Tsjandragepta**; 12, 105; 14, 101.
- Tsjandranagar = Tsjandranagore 11, 140; *11, 334 E2.
- Tsjangho *7, 384 F3.
- Tsjang-lan-tsjenn *7, 384 F3.
- Tsj'ang-ngan (stad) 7, 399.
- Tsjang-peï-tsjan (berg) 4, 609.
- Tsjang-te (Hoe-nan) *7, 384 E5.
- Tsjang-te (Honan) *7, 384 F4.
- Tsjangtsja**; *7, 384 F5.
- Tsjang-tsjau *7, 384 G6.
- Tsjang-tsjoe *3, 448 H6.
- Tsjang-tsjou**; *7, 384 H5.
- Tsjang-tsjwan-sjan Eiland *7, 384 F7.
- Tsjang Tswolin (Chineesch generaal) 7, 403; 17, 162.
- TsjanTengri (berg) = **Chan Tengri**.
- Tsjao-Meng-foe (Chineesch schilder) 7, 409.
- Tsj'ao-Sien (rijk in Mantsjoekwo) 17, 162.
- Tsjapra *11, 334 D2.
- Tsjaraka (Indisch geneesheer) 14, 118.
- Tsjari *1, 520 E3.
- Tsjarika *1, 498 D2.
- Tsjarsji (Turksche bazaar) 4, 166.
- Tsjataldzja (Turksche fortenlinie) 3, 666.
- Tsjatoerbhoedzj (holentempel te Dhamnar) 8, 784.
- Tsjatta *1, 221 C1.
- Tsjau-jang (Jehol) *7, 384 H2.
- Tsjau-jang (Kwang-toeng) *7, 384 G7.
- Tsjau-king *7, 384 E7.
- Tsjau-toeng *7, 384 C6.
- Tsjau-tsjou**; *7, 384 G7.
- Tsjeboksary**; *21, 48 F3.
- Tsjecho-Slowakije** = Cesko Slovenská Republika; (gesch.) 13, 498 en aanv. dl; *19, 112 D2.
- Tsjedym *1, 221 C1.
- Tsje-kiang**; *7, 384 G5.
- Tsjeljabinsk**; *21, 48 K4.
- Tsjeljoeskin**, Kaap; *3, 480 H1.
- Tsjemoelpo *14, 464 B3.
- Tsjeng-ngan *7, 384 D5.
- Tsjeng-te *7, 384 G2.
- Tsjeng-ting *7, 384 F3.
- Tsjeng-toe**; *7, 384 D5.
- Tsjenk (muziekinstrument) 2, 635.
- Tsjenn-ngan *7, 384 D7.
- Tsjenn-tsjou (Hoe-nan) *7, 384 E5.
- Tsjenn-tsjou (Honan) *7, 384 F4.
- Tsjerdyn *21, 48 H2.
- Tsjeremissen Gebied *21, 48 F3.
- Tsjerkasy**; *21, 48 C5.
- Tsjernigow**; *21, 48 C4.
- Tsjernijar *21, 48 F5.
- Tsjernysjewskij-universiteit (te Saratow) 21, 217.
- Tsjeskaja Baai *21, 48 F1.
- Tsje-tjoe *14, 464 B4.
- Tsjetsjen-lesgi-talen 15, 123.
- Tsjiamdo *7, 384 B5.
- Tsjiatoeri**; *21, 48 E6.
- Tsjiba *14, 464 bkrt Tokio.
- Tsjiebsja** = Chibcha (aanv. dl).
- Tsji-feng *7, 384 G2.
- Tsji-foe *7, 384 H3; 21, 573.
- Tsjikafoesa, Kitabatake (Japansch letterkundige) 14, 466.
- Tsjikapa *15, 512 E4.
- Tsji-kou *7, 384 C5.
- Tsji-li, Golf van *7, 384 G3.
- Tsjiloeba (Bantoe-taal) 16, 566.
- Tsjim *3, 448 D3.
- Tsjimampo *14, 464 B3.
- Tsjingkiang *7, 384 G4.
- Tsjing-tsjou *7, 384 G3.
- Tsjinomija *14, 464 bkrt Tokio.
- Tsjinwali = Stalinin 24, 685.
- Tsjio (Chineesche vaas) 7, 405.
- Tsjioembo *15, 512 E5.
- Tsji-peng *7, 384 G2.
- Tsjistopol**; *21, 48 G3.
- Tsjita**; *3, 448 I3.
- Tsjitikhar *3, 448 J4.
- Tsjitkan *3, 686 C4.
- Tsji-tsjou *7, 384 G5.
- Tsjittagong *10, 224 G3.
- Tsjnanpien *7, 384 B5.
- Tsjoe *3, 480 E4.
- Tsjoeapa *15, 512 E3.
- Tsjoe Hsi (Chineesch schrijver) 7, 410.
- Tsjoe-hsien-tsjenn *7, 384 F4.
- Tsjoe-Koe-Tien (palaeontologische vondst) 13, 471.
- Tsjoeksjen (stam der Korjaken) 3, 468; 15, 614.
- Tsjoecktsjen Schiereiland *1, 658 A2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Tsjoeng (Chineesche klokken) 7, 405.
 Tsjoeng *7, 384 E5.
 Tsjoengkiakou *7, 384 G3.
 Tsjoeng-king; *7, 384 D5.
 Tsjoeng-koeo (naam van China) 7, 384.
 Tsjoeriisk *1, 221 C2.
 Tsjo-san Eilanden *7, 384 H5.
 Tsjo-sioeng *7, 384 C6.
 Tsjo-tsjo *7, 384 G5.
 Tsjoewazië *21, 48 F3 nr 1.
 Tsjola-koningen 14, 101.
 Tsjola-stijl (Ind. bouwk.) 14, 114.
 Tsjōng-tsjo *14, 464 B3.
 Tsjopo *15, 512 F2.
 Tsjo *7, 384 H1.
 Tsjoroch *21, 48 E6.
 Tsjosen = Korea.
 Tsjosjamatsji *14, 464 bkrt Tokio.
 Tsjo (Chineesch geschiedschrijver) 7, 405.
 Tsjo (Chineesch vorstenhuis) 7, 399 401.
 Tsjo-Jing (Chineesch schilder) 7, 409.
 Tsjo-kia-kou *7, 384 F4.
 Tsjo-kwan (Chin. boek) 15, 307.
 Tsjo-li (Chin. boek) 15, 307.
 Tsj'wen (Japansche prins) 14, 622.
 Tsj'wen-ts'ioe (Chin. boek) 15, 306.
 Tsoe (China) *7, 384 D5.
 Tsoe (Japan) = Tsoesjima.
 Tsoegaroe Straat *14, 464 E2.
 Tsoen (Chineesche pot) 7, 405.
 Tsoenami (vloedgolf) 1, 135; 23, 565.
 Tsoenfeng *7, 384 G6.
 Tsoeng-ngan *7, 384 G6.
 Tsoen-i *7, 384 D6.
 Tsoeroegi, Kaap *14, 464 bkrt Tokio.
 Tsoesjima = Tsoe (Japan); *14, 464 B4.
 Tsong-kha-pa (Boeddhist) 16, 38.
 Tsorgosj Njarg *18, 704 F1.
 Tsuan-tsjo *7, 384 G6.
 Tturnati (berg) *12, 384 C3.
 Tuba; 5, 633.
 Tubac (Inca-vorst) 24, 639.
 Tubbergen; *19, 336 E3.
 Tubeke = Tubise; *6, 96 B4.
 Tuberculose; (aangeboren) 1, 66; (sputum) 22, 26 vlg.; (onderzoek) 10, 564; (bestrijding) 1, 58.
 Tuberkelbacil; (Koch) 15, 447.
 Tubières, Anne-Claude Ph. de 7, 173.
 Tübingen; (universiteit) 6, 206; *9, 576 C4.
 Tubise = Tubeke.
 Tuboflexpomp 5, 277.
 Tubuliflorae (plantkunde) 21, 193.
 Tubungato (berg) 4, 610.
 Tuchel *9, 576 G2.
 Tuchler Heide *20, 64 B2.
 Tucson; *23, 320 D4.
 Tucumán; *2, 808 C2.
 Tudela *21, 752 F1.
 Tu-Duc (koning van Annam) 2, 398.
 Tuenta (landschap) 23, 36.
 Tufkrijt 15, 748; 17, 507.
 Tugela = Toegela.
 Tu Göl *3, 35 A3.
 Tuguet, Le *24, 176 C5.
 Tuighuizen 17, 655.
 Tuiles du Nord (dakpannen) 19, 427.
 Tuimelaar (walvisch) 22, 437.
 Tuin (waterbouwkunde) 21, 95.
 Tuinarchitectuur; (Engelsche tuin-stijl) 13, 193.
 Tuinbouwconsulent 22, 827 vlg.
 Tuinbouw- en Plantkunde, Nederlandsche Maatschappij van 15, 671.
 Tuinbouwraad, Hoogere (België) 13, 549.
 Tuinfluiter; 12, 262.
 Tuinkamperfoelie 14, 798.
 Tuinkers 15, 713; 22, 161.
 Tuin van Engeland (streek) 15, 182.
 Tuin van Frankrijk (streek) 22, 720.
 Tuisco (Germaansche god) 11, 667.
 Tuitjenhorn; *18, 672 A3.
 Tulare, Lake; *6, 670 C2.
 Tulear; *1, 536 H7.
 Tulk, Kees 7, 248.
 Tull; *23, 128 B3.
 Tullamore *3, 288 H5; 15, 308.
 Tulle *11, 96 D4.
 Tulln *19, 112 D2.
 Tulom Joki *10, 720 D2.
 Tuls; *23, 320 G3.
 Tumble-down-Dickbay *21, 111.
 Tumblerschakelaar 15, 314.
 Tummo *1, 536 E2.
 Tummo-Gebergte; *1, 520 E2.
 Tumoren (pathologie) 6, 826; 11, 777.
 Tun (weiland) 24, 428.
 Tuna = Eskilstuna.
 Tunas, Las *17, 608 D1.
 Tunbridge = Tonbridge.
 Tunbridge Wells; *12, 464 G6.
 Tung Hai = Oost-Chineesche Zee.
 Tunheim (nederzetting) 4, 603.
 Tunis (gebied); *1, 536 D1.
 Tunis (stad); *1, 536 E1.
 Tunis, Golf van *17, 262 L2.
 Tunö *8, 688 D3.
 Tuopio-järvi *10, 720 D2.
 Tupi; 6, 167; 14, 93; 23, 15.
 Tupungato *2, 808 C3.
 Turano Veketi (anagram) 15, 275.
 Turati, Philippo; 21, 679.
 Turbine; 19, 489.
 Turbulente strooming (van vloeistof) 22, 263.
 Turch, Henricus 7, 38.
 Turciensky Svätý Martin; *19, 112 F2.
 Turegum (stad) 24, 701.
 Turf; 6, 147; 23, 295; (calorische waarde) 6, 687.
 Turfschip van Breda 6, 181.
 Turgenia latifolia (plantkunde) 5, 760.
 Turia = Guadalaviar.
 Turalba (vulkaan) 8, 212.
 Türkenlouis = Lodewijk Wilhelm I van Baden.
 Turksche krenten 23, 587.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Turksche stijl (bouwkw.) 14, 314.
Turkvolken; 3, 474; 21, 509.
Turkije; *3, 448 A5; (wapen) 12, 670; (herstelbetalingen) 13, 252.
 Turn Berg *9, 512 H1.
 Turn (muziek) 9, 470.
 Turnau *5, 578 D1.
 Turnblad, Het (bondsorgaan) 15, 558.
 Turnbull's blauw 5, 356.
 Turneffe Eiland *17, 608 B2.
Turner, J.; 3, 786.
 Turner, systeem van (betonbouw) 4, 810.
Turnhout; *2, 512 D2.
 Turno (bij kerkelijke rechtbank) 20, 808.
Turnu Severin; *19, 112 H4.
 Turolodus (Roland-epos) 7, 296.
 Turquino, Pico de *17, 608 D2.
 Turtmann *4, 686 B2.
Turiijn = Torino; (slag van 1706) 10, 432; *14, 320 A2.
 Tusayan (Indianenstam) 13, 592.
Tuscaloosa; *1, 649 B3.
 Tusci (Rom. gesch.) 10, 401.
Tusculum; *6, 715 B2.
 Tuskegee *1, 649 D4.
 Tussah-zijde 24, 784.
 Tusschenhersen 9, 13.
 Tusschen-klappen *12, 448 D3.
 Tusschen-loegen *12, 448 D3.
 Tusschenoorzaak 17, 611.
Tusschen-Samber-en-Maas; *18, 240 B3.
 Tusschenvorm (erfelijkheid) 17, 468.
 Tusschenvruchtbouw 16, 84.
 Tutia (zinkwit) 24, 600.
 Tuticorin *10, 224 D6.
 Tuttlingen *4, 330 C4.
 Tutuila (eiland) 21, 197.
Tuuk, H. N. van der; 8, 780; 22, 661.
 Tuulijärvi *10, 720 D3.
 Tuxer Tonschiefer-gebergte *2, 40 D2 sub F2a.
 Tuxpan (aardolie) 1, 168; *23, 320 G6.
 Tuxtla (Guttierez) 7, 364; *17, 608 A2.
 Tuy *21, 752 B1.
 Tuyll van Serooskerke, Isabelle Agnes Elisabeth van 7, 315; 24, 717.
 Twaalfgodenkruid 1, 500.
Twaalfjarig Bestand; (Neyen) 18, 521; (votiekerk) 21, 299.
 Twaalfman (armenzorg) 3, 50.
 Twaalfvlak (wiskunde) 23, 231.
 Twan K'i-zjwi (Chineesch staatsman) 7, 402.
Tweed; *12, 464 E4.
 Tweede Punt *3, 726 A2.
 Tweehuis *11, 208 C2.
Tweelingen (sterrenbeeld); 11, 563.
 Tweelingploeg 19, 824.
 Tweetakmotoren 10, 514.
 Tweevoudig Verbond (1879) 9, 417.
 Tweewegen *18, 672 A3; 24, 207.
 Twelfthnight, Twelfthnightking (folklore) 9, 408.
Twello; *11, 512 E3.
Twente; 19, 337 vlg.
 Twente-Rijn-kanaal *11, 512 F3.
 Twentsche Bank 3, 737.
Twerj = Kalinin; *21, 48 D3.
Twikkelsche Vaart; *19, 336 D3.
 Twintigste Eeuw, De (periodiek) 23, 413.
 Twintigvlak (wiskunde) 23, 231.
Twisk; *18, 672 B3.
Twist; *18, 631 K2 nr 115.
Two-step; 19, 72.
Twijfel; (philos.) 15, 183.
 Twyncham (plaats) 7, 460.
Twijzel; *11, 208 D2.
Tijd, De (dagblad); (J. W. Brouwers) 6, 329.
 Tydeman, G. F. 9, 40.
 Tijdens, B. L. 4, 505; 23, 332.
 Tijdenskanaal, B. L. 23, 332.
Tijd en Vlijt, Met; (Davidsfonds) 8, 565.
 Tydeus (Grieksche mythologie) 24, 563.
Tijdig; 6, 64.
 Tijdloon 2, 716; 16, 724.
Tijdrekening; 10, 296.
 Tijdschrift voor Kunsten en Wetenschappen van het Departement der Zuiderzee 16, 340.
 Tijgerbekje (plantkunde) 10, 615.
 Tijgereilanden *7, 160 B3.
Tijloos; (herfsttijloos) 7, 680.
 Tylor, E. B.; 18, 20.
 Tijna, Tandjoeng *22, 288 F6.
 Tyndareus (Grieksche mythologie) 16, 208.
Tyne; *12, 464 bkrt 4.
Tynemouth; *12, 464 bkrt 4.
Tynje; *11, 208 C2.
 Tynwald, Court of 17, 123.
 Tyonok *1, 658 C2.
Type; (psycho-fysisch) 18, 105; (biologisch) 20, 409.
 Typenmonsters 22, 71.
 Typhotozine (scheikunde) 16, 756.
Typhus; 3, 542.
 Typograph (zetmachine) 24, 559.
 Tyr (Germaansche god) 24, 609.
 Tyraspily = **Tiraspol**.
 Tyree *12, 464 C3.
 Tyrnau *13, 512 C1.
 Tyrnavos *12, 384 D3.
Tyrone; *12, 512 nr 105.
Tyrrheense Zee; *14, 320 C4.
 Tyrtamos (Grieksch wijsgeer) 22, 578.
 Tyrus = Soer = Zoer; *19, 384 C2.
 Tijuco (stad in Brazilië) 8, 806.
Tzara, Tristan; 22, 344.
Tzum; *11, 208 B2.
Tzummarum; *11, 208 B2.

U

- U.A. (bij Coöperatie) 8, 119.
 Uaupes *24, 656 B2.
 Ubarca, Kaap de *3, 650 B2.
 Ubatiba *6, 160 bkrt C2.
Ubbergen; *11, 512 D4.
 Uberaba *6, 160 F5.
 Überentäuserung (philologie) 13, 785.
 Überfangglas (glasfabr.) 12, 20 vlg.
 Überlingen *4, 330 D4.
 Überlinger Meer 5, 437; *24, 720 E1.
 Überruhr *9, 576 bkrt.
 Übesch *4, 686 B1.
 Ubingen = **Aubange**.
Ucayali; *24, 656 B3.
 Ucciali, verdrag van (1889) 14, 351; 17, 473.
 Uccle = **Ukkel**.
 Uchatius, F. von 11, 688.
 Uchelen *11, 512 D3.
 Üchtland *24, 720 C3.
Ucimont; *16, 736 B3.
 Ucker *9, 512 E2.
 Uckermark *9, 512 E2.
 Uddel *11, 512 D2.
Uddelermeer; (archeologie) 2, 764 vlg.; *11, 512 D3.
Uddevalia; *18, 704 B4.
Uden; (archeologie) 2, 764; *18, 624 D1.
Udenhout; *18, 631 F2.
Udine; *14, 320 D1.
 Udo van Aarlen 23, 803.
Ufa; 18, 490.
 Uffelte *9, 352 A2.
 Ugerby Aa *8, 688 D1.
 Ugoclooster (dorp) 24, 341.
 Ugocsa *13, 512 H2.
 Ugolino = Hugolinus, kardinaal 11, 49; 12, 308; 17, 678 vlg.
 Uhlanen 7, 166.
 Uhlenbeck, G. E. (*1900) 21, 806.
 Uhorst *19, 336 C2.
 U.I.C. (sportorganisatie) 22, 14.
 Uienzweefvlieg 18, 271.
Uikhoven; *16, 480 C4.
Uilen (vlinders); 18, 234.
Uilen (vogels); 18, 791.
Uintah Mountains; *23, 320 D2.
Uist (Noord- en Zuid-Uist); *12, 464 C3.
Uitbergen; *19, 176 C3.
 Uiteinde *12, 448 D2.
 Uiterburen *12, 448 D3.
Uitgeest; *18, 672 A3.
Uitgever; (drukkerswetgeving) 9, 447.
Uithoorn; *18, 672 A4.
Uithuizen; *12, 448 C2.
Uithuizermeeden; *12, 448 C2.
 Uithuizer Wad *12, 448 C2.
Uitkerke; *24, 176 C1.
 Uitlaatslag (van motor) 23, 294.
 Uitroeptheorie (philologie) 19, 140.
 Uitrooken van schepen (hygiëne) 8, 739.
 Uitrusting, militaire 23, 821.
 Uitschakelingstendenz (handel) 23, 27.
 Uitschudden (extraheeren) 10, 526.
 Uitslag (techniek) 17, 89.
 Uitvoerder (beeldhouwk.) 20, 142.
Uitwierde; *12, 448 D2.
 Uitwijk 2, 30; *18, 631 F1 nr 3.
 Uiver = **Ooievaar**.
Uj-Pest; *13, 512 E2.
Ukkel = Uccle; *6, 96 C3.
Uksem; *11, 144 B1.
Ulbeek; *16, 480 B5.
 Ulcus durum, Ulcus molle bubo 21, 572.
 Ulcus ventriculi 16, 781.
 Uleaaburg = **Ooeloe** = Oulu.
 Ulea Meer *10, 720 C3.
Ulecoten; *18, 631 E3 nr 125.
Ulestraten; *16, 448 C5.
 Ulf van Mercia 5, 227.
 Ulfilas (bisschop) = **Wulfilas**.
Ulflingen = Troisvierges; *4, 432 E2.
 Ulfsby (middeleeuwsche stad) 20, 91.
Ulfst; *18, 336 D3.
 Ullerberg *11, 512 C2.
 Ulloa, Francisco 3, 603.
 Ullucus tuberosus (plantkunde) 4, 59.
 Ullug-mus-qtag (berg) 4, 609.
Ulm; *9, 576 C4.
 Ulmanis, K. 16, 336.
 Ulmenhorst (vogelwaarnemingspost te Rossitten) aanv. dl i. v. Rossitten.
 Ulpiana (boekery) 5, 121.
Ulpianus, Domitius; (lex citandi) 16, 375; (rechtvaardigheid) 20, 461.
 Ulpia Traiana (stad) 23, 430.
 Ulrich van Württemberg 24, 373.
Ulrich van Zatzikhoven; 16, 122.
 Ulrich van Zell (Benedictijn) 13, 371.
 Ulrichen *4, 686 C1.
 Ulrike Eleonora v. Zweden 11, 169.
Ulrum; *12, 448 B2.
Ulsda; *12, 448 E3.
Ulster; *12, 464 C4.
 Ultrafeminisme 10, 642.
Ultraviolet; (drinkwater) 9, 423; (photographie) 17, 607.
Ulvenhout; *18, 631 D2 nr 72.
 Ulverston *12, 464 bkrt 2.
 Ulvik (plaats) 12, 744.
 Ulvila (middeleeuwsche stad) 20, 91.
 Ülzen *9, 576 D2.
 Umanak *18, 608 N2.
 Umba *10, 720 D2.
 Umballa = **Ambala**.
 Umberto (kroonprins van Italië) 14, 345.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Umberto I** = Humbert I; 14, 350.
Umboi *5, 243.
Umbrail, Piz *24, 720 F3.
Umbrië; *14, 320 D3.
Umea; *18, 704 E3.
Umea Elf *18, 704 D2.
Umlauff (musicus) 19, 150.
Umlaut; 14, 160.
Umptek *10, 720 D2.
Umsiligazi (Kafferhoofd) 19, 225; 22, 747; 24, 258.
Umtata *23, 94; (apost. vicariaat) *23, 102 nr 15.
Una corda (muziekterm) 8, 137.
Unalaklik *1, 658 B2.
Unalaska (plaats) 1, 736.
Unciaal; 12, 651.
Unctorium (antieke badinrichting) 3, 556.
Undulatie-theorie (licht) 16, 403.
Undulatus-wolk; 12, 127.
Ung *13, 512 G1.
Unguligradie (dierkunde) 13, 395.
Ungvar = **Uzhorod**.
Unie van Christelijke Onderwijzers 19, 64.
Unie van Kalmar 17, 190; 18, 664.
Unie van Zuid-Afrika; *1, 536 F8; *23, 94.
Unigenitus; 14, 444.
Unilever 17, 194.
Unio Catholica 14, 665; aanv. dl i. v. Besson.
Union (Nederlandsche organisatie v. meisjesbescherming) 23, 710.
Union, La; *21, 752 F4.
Union Bill (gesch. Ierland) 10, 152.
Union Catholique d'études internationales 23, 684.
Uniondale *23, 94.
Union-eilanden = **Tokelaoe-eilanden**.
Union fait la force, L' 7, 817; 9, 744; 16, 318.
Union Géographique Internationale 1, 192.
Union internationale des Educateurs Catholiques 19, 378.
Union internationale des mères et des éducatrices pour la paix 14, 251.
Unionisten (België) 1, 357.
Union Kanaal *18, 608 F2.
Union mondiale des femmes pour la concorde internationale 14, 251.
Unions de la paix sociale 16, 322.
Union Springs *1, 649 D4.
United Provinces of Agra and Oudh = **Vereenigde Provincies**.
United States of America = **Vereenigde Staten van Amerika**.
Universaalploeg 19, 824.
Universal (hulptaal) 24, 121.
Universitaire Stichting (Brussel) 6, 408; 18, 282; 22, 281.
Universitas Gregoriana 7, 698.
Universiteit (II A); (de Cuvier) 8, 403.
Unst *12, 464 F1; 21, 502.
Unster 24, 73.
Unstrut *9, 512 D3.
Unterfuren *4, 686 C1.
Unter-Kritzendorf *24, 79.
Unter Laa *24, 79.
Unter Meer 5, 438; *24, 720 D1.
Unterseen *24, 720 C3.
Unterstock *4, 686 C1.
Unterwalden; *24, 720 D3.
Unterwasser *4, 686 C1.
Untra (stroomversnelling) 8, 484.
Unz *16, 534.
Upa = **Aupa**.
Updike, D. B. 5, 482.
Upemba = **Oepemba**.
Upigny; *18, 240 C1.
Upington *23, 94.
Upolu *18, 762 bkrt.
Upper Nile *1, 536 bkrt a B6.
Upsala; *18, 704 D4.
Upsaterland (Friesland) 19, 206.
Upstalboom; 3, 344.
Uraba, Golf van *17, 608 D4.
Uranus (Grieksche mythologie); 6, 230.
Uranus (planeet); 3, 275; 16, 353; 19, 795.
Urban, Joseph 23, 332.
Urbanisten (aanhangers van Urbanus VI) 24, 162 vlg.
Urbanus II; (Hendrik IV van Duitschland) 13, 148.
Urbanus III; (Barbarossa) 11, 158.
Urbanus IV; (Wees gegroet) 3, 425.
Urbino; *14, 320 D3.
Urbino-stijl (majolica) 17, 82.
Urbion, Pico de (Spanje) 9, 484.
Ürdingen; *9, 576 bkrt.
Ürdingerlinie (dialectgrens) 16, 457; 19, 429.
Ure *12, 464 F4.
Ureka *1, 520 bkrt d.
Ureterp; *11, 208 D2.
Urft; *9, 576 B3.
Uri; *24, 720 D3.
Uriburu (Argentijnsch generaal) 2, 810; 14, 291.
Urio *7, 771.
Uri-Rotstock *24, 720 D3.
Urk; *18, 320 C2.
Urmond; *16, 448 C5.
Urner Meer *24, 720 D3.
Urquiza, J. J. 2, 810.
Urraca (koningin van Aragon) 1, 771.
Ursel *19, 176 A2.
Ursem; *18, 672 A3.
Ursem, Klaas van 10, 737.
Ursicinus (bisschop) 6, 207.
Ursinus, Zacharias 13, 57.
Ursmarus, Hl. 16, 536.
Urson (dierkunde) 5, 704.
Ursulinen van Chavagnes 4, 144.
Urtica (pathologie) 20, 320.
Urtiet; 14, 34.
Urubamba *6, 160 A4.
Urubu *6, 160 D2.
Uruguay (republiek); *2, 808.
Uruguay (rivier); *2, 808 E2.
Uruguayana *6, 160 D7.
Urville, Kaap d'; *17, 816 D2.
Urvinum Metaurense (oude stad) 23, 122.
Usedom; *9, 512 E2.
Useldingen = **Useldange**; *16, 735.
Ushuaia *2, 808 C7.

Üsküb = Skoplje.

Uskwerd; *12, 448 C2.

Uslawa *5, 578 B2.

Usneaceeën (plantkunde) 3, 495.

Ussher (aartsbisschop) 15, 164.

Usteri, Johann Martin 11, 188.

Ustica *14, 320 D5.

Usti nad Labem = Aussig.

Usuardus; (martyrologium) 17, 291.

Utah; *23, 320 D3.

Utajärvi *10, 720 C3.

Utamaro = Oetamaro (Japansh houtsnijder) 9, 43; 13, 637.

Ütendorf *4, 686 B1.

Utenhove, Jan (bijbel) 6, 568.

Utica; *23, 320 K2.

Utilitarisme; 4, 578; 14, 129.

Utmann, Barbara 14, 817.

Uto-Azteken (volk) 14, 87.

Utopia 18, 68; 23, 136.

Utrecht (Natal) *23, 94.

Utrecht (prov.); *23, 128.

Utrecht (stad); *23, 128 B2; (plattegrond) 23, 145; (Norbertinesenabdij) 24, 302; (vrede van 1713) 11, 164; 21, 219; (Unie van 1579) 14, 432.

Utrecht (bisdommen); (schisma) 19, 310; (concilie) 19, 311.

Utrechtsche Heuvelrug *23, 128 C2.

Utrechtsche steen (baksteen) 23, 226.

Utrechtsch Historisch Genootschap 1, 282.

Utrera; *21, 752 D4.

Utsjkoelan *1, 221 D1.

Utsjoki *10, 720 C2.

Unsikaupunki = Nystad; *10, 720 B3; (vrede van 1721) 18, 653.

Utgong (oude haven) 17, 462.

Uvéa (eiland) 16, 662.

U.V.O.M. (Ver. voor ongehuwde moeders) 16, 813.

Uwarowiet (gesteente) 12, 241.

Uylenbroeck, P. J.; 3, 76.

Uylenburgh, Saskia van 20, 539.

Uyttewael, Joachim 5, 553.

Uyuni *6, 160 B6.

Uyuni, Salinas de = Zoutmeer van Uyuni *6, 160 B6.

Uzhorod = Ungvar; *19, 112 H2.

Uzice *19, 112 F5.

Uznach *24, 720 E2.

V

Vaagö; *18, 704 C1.

Vaalbeek; *6, 96 D3.

Vaalkrans, slag bij (1900) 5, 551; 6, 479.

Vaalrivier; *1, 520 F7.

Vaals; *16, 448 D5.

Vaalserberg *16, 448 C5.

Vaam (lengtemaat) 23, 168.

Vaargeld 4, 302.

Vaars 21, 44.

Vaartsche Rijn *23, 128 B2.

Vaasa; *10, 720 B3.

Vaassen; (vondsten) 2, 764; *11, 512 D2; 10, 256.

Vaatmerk (plantkunde) 7, 275.

Vac = Waitzen; *13, 512 E2.

Vacantiegenoegens (vereniging) 23, 730.

Vacantiecolonies (volksgezondheid) 11, 776.

Vacantievreugde (vereniging) 23, 730.

Vacuolen; 7, 182 vlg.

Vadas, Monte, *16, 22.

Vader (Hl. Drievuldigheid); (toeschrijving) 2, 611.

Vaderlandslievende Bond tegen het Alcoholisme 2, 451.

Vaders, Apostolische 2, 592.

Vadomis (gesch. Letland) 16, 336.

Vadoos water 6, 296 vlg.; 14, 720.

Vadret, Piz *24, 720 E3.

Vadsö *18, 704 G1.

Vadstena; *18, 704 C4.

Vaduz *24, 720 E2.

Vaenius, Otto 23, 234.

Vafio = Vaphio *1, 447.

Vagevuur; 12, 225; 23, 745.

Vaginaalkogels (biologie) 19, 346.

Vago, Bernardinus Dal 4, 676.

Vahalis (rivier) 23, 758.

Valda (Roemeensch staatsman) 6, 160.

Vaigai *10, 224 D6.

Vaillant, W. 11, 139.

Vairano *16, 22.

Vakvereniging; (interconfessionaaliteit) 14, 235.

Val *7, 771.

Val, Jean du 4, 680.

Valadier, Joseph (1762-1839) 14, 363.

Valadon, Suz. 23, 153.

Valais = Wallis.

Valamo; *10, 720 D3.

Valbert, G. 7, 351.

Valburg; *11, 512 D4.

Valchetta *6, 715 A2.

Valconet = valk (geschut) 11, 686 690.

Valdepenas *21, 752 E3.

Valderrobres *7, 126 A3.

Valders; *18, 704 B3.

Valdes, Fernando de 2, 82.

Valdez (Alaska) *18, 608 D3.

Valdez, Schiereiland (Argentinië) *2, 808 D5; 7, 514.

Valdivia; *2, 808 B4.

Valdivia, Pedro de 7, 376 379.

Val Dritta *11, 348.

Vale *14, 802.

Valence; *11, 96 F4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Valencia (Groot-Brittannië) = **Valentia**.
- Valencia** (Spanje); (prov. en stad = V. del Cid) *21, 752 F3.
- Valencia** (Venezuela); *24, 656 C1.
- Valencia, Golf van *21, 752 G3.
- Valenciennes**; *11, 96 E1.
- Valenciennes, Achilles 6, 611.
- Val-en-Meer = **Valmeer**.
- Valentia** = Valencia (Groot-Brittannië); *12, 464 A6.
- Valentia** S.J., Greg. van; 8, 30.
- Valentinianus I**; (tegenover ketters) 14, 199.
- Valentinois, hertogin van 8, 807.
- Valentinus C. P., pater 19, 521.
- Valentijn**, F.; 14, 419.
- Valerianus, Hl. 6, 630.
- Valerius (bisschop v. Hippo) 3, 327.
- Valerius Messala Corvinus**, Marcus; 6, 425.
- Valetta**, La; *14, 320 E7.
- Valette S.J., Antoine de la 16, 175.
- Valetudinaria (huizen voor zieken en gebrekkigen) 16, 427.
- Valga = Walk *10, 379 D2.
- Vali *3, 672 bkrt c B1.
- Valinco, Golf van *8, 193 A3.
- Valira *2, 315 A3.
- Valira del Norte *2, 315 B2.
- Valira del Orien *2, 315 B2.
- Valjevo**; *19, 112 F4.
- Valk = valconet (geschut) 11, 686 690.
- Valk, De *11, 512 C3.
- Valk, Dirk 18, 572.
- Valk, W. 7, 217.
- Valkenberg *11, 144 A3.
- Valkenburg** (Nederlandsch Limburg); *16, 448 C5.
- Valkenburg** (Zuid-Holland); *24, 688 C2.
- Valkendorf, Erik (bisschop) 18, 758.
- Valkenswaard**; (archeol. vondsten) 2, 764; *18, 624 C2.
- Valkoog (dorp) 21, 120.
- Valla**, Lorenzo; (Pseudo-Dionysius Areopagita) 9, 109.
- Valladolid (Mexico) *17, 608 B1.
- Valladolid** (Spanje); *21, 752 D2.
- Vallée, Jean de la 24, 756.
- Vallejo, Felipe Fernández (aartsbisschop) 3, 386.
- Valle Leventina Riviera *24, 720 D4.
- Vallenar *2, 808 B2.
- Valley City *23, 320 G1.
- Vallfogona, Rector di 7, 128.
- Vallgornera, Thomas van 10, 523.
- Vallis Poenina (oude aardrijkskunde) 23, 801.
- Vallo di Lucania *6, 718 C2.
- Vallore *24, 720 B3.
- Valls *21, 752 G2.
- Valmadrera *7, 771.
- Valmeer** = Val-en-Meer; *16, 480 C5.
- Valmy**, kanonnade van; 7, 631.
- Valois, Frans van 1, 736.
- Valona** = Vlora = Avlona; *3, 672 C4.
- Valona, Baai van *1, 666 B3.
- Valparaiso**; *2, 808 B3.
- Valsam Platz *24, 720 E3.
- Valsch**, Kaap; *17, 816 D3.
- Valsche Baai *23, 94.
- Valsche eerste punt *3, 726 A2.
- Valser Rhein *24, 720 E3.
- Valta *3, 246 bkrt B1.
- Valtellina = **Veltlin**.
- Valthe**; *9, 352 B2.
- Valthermond**; *9, 352 B2.
- Valuta**; (contrôle) 12, 707.
- Val van Urk**; *18, 672 B3.
- Valverde *1, 520 bkrt c.
- Vammas Vaara *10, 720 C2.
- Vamos *3, 672 bkrt c B1.
- Ván = Waag (riv.) *13, 512 C1.
- Van, Pointe du *6, 214 B1.
- Vance**; *16, 736 D4.
- Vancouver**; (bisdom) 6, 101; *18, 608 F5.
- Vancouver, G. 6, 260.
- Vancouver Eiland**; *18, 608 F5.
- Vandeloos Baai *7, 265 C3.
- Vandenhove, Hubert 8, 237.
- Vanderplancke, F. 12, 62.
- Vandet Meer *8, 688 B1.
- Vandetijd (folklore) 11, 432.
- Vandrille** (Wandrille), St.; 20, 130.
- Vanen (Germaansche mythologie) 3, 144.
- Vang *18, 704 B3.
- Vanger-Frank, mevr. 14, 127.
- Vangsnieren (bij uniform) 11, 27.
- V.A.N.K. (vereeniging voor ambachts- en nijverheidskunst) 23, 335.
- Vannes**; *11, 96 B3.
- Vanni, Andrea 4, 43.
- Vannucci, Pietro di Cristoforo 19, 647.
- Van Nu en Straks** (tijdschr.); 4, 449; 6, 548.
- Vanozza de Cataneis (Romeinsche familie) 1, 742.
- Vantini, Rodolfo 6, 207.
- Vanua Levu = Vanoea Levoe (eiland) 10, 685; *18, 762 bkrt.
- Vaphio = Vafio *1, 447.
- Var**; *11, 64 nr 85.
- Vara, Pico de *1, 520 bkrt a.
- Varaan**; (Timor) 22, 636.
- Varagna *11, 348.
- Varallo *24, 720 D5.
- Varanger** = Varjag Njarga; *18, 704 G1.
- Varanger Fjord *18, 704 G1.
- Varano, Lago di *14, 320 E4.
- Vararo *16, 22.
- Varberg**; *18, 704 C4.
- Varchi, Benedetto (Ital. biograaf) 14, 356.
- Vardar**; *3, 672 E4.
- Vardarska**; *19, 112 G6.
- Varde *8, 688 B3.
- Varde Aa *8, 688 B3.
- Vardö**; *18, 704 G1.
- Varen *4, 686 B2.
- Varen (folklore) 6, 371.
- Varendonk**; *2, 512 D4.
- Varenna *7, 771 A1.
- Varenne *6, 214 F1.
- Varenplanten (differentiatie) 9, 74; (sporen) 22, 12; (algemeen) 23, 162.
- Vares, Kaap *10, 432 D4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Varese**; (plaats en meer); *24, 720 D5.
Vargas, Juan de 20, 349.
Variabele kosten (bedrijfsuishoudkunde) 23, 284.
Variatie (aardmagnetisme) 1, 161.
Varibobba (letterkundige) 1, 668.
Varicocele (pathologie) 24, 460.
Varik; *11, 512 B4.
Variometer; 22, 295.
Varistisch Gebergte; 6, 820.
Varjag Njarga = **Varanger**.
Varken; (Tamworth) 22, 433.
Varkenseiland = **Babi**.
Varkenshars 7, 623.
Varkenshoek *18, 432 C7.
Varna = **Warna** = **Odessus**.
Varro, Marcus Terentius; (als biograaf) 5, 217; (adoptiefzoon) 16, 418.
Varro Atacinus (dichter) 10, 278.
Varrone *7, 771.
Varsenare; *24, 176 C2.
Varsety (roeisport) 22, 278.
Varsseel *11, 512 F3.
Varsseveld; *11, 512 F4.
Varus, Quinctilius; 3, 53.
Vas *13, 512 B2.
Vasa *10, 720 B3.
Vasarhely *19, 112 I3.
Vasconcellos, Joaquim de (Portug. kunsthistoricus) 17, 595.
Vascones (volk) 13, 810.
Vasoconstrictoren, **Vasodilatoren** (biologie) 23, 211.
Vassena *7, 771.
Vast (Vedastus), Hl. 14, 791; 23, 227.
Vast (medeklinker) 17, 380.
Vastelandsvorming 10, 275.
Vasten; (Groote v.) 6, 810; (Joodsche v.) aanv. dl i. v. Ab.
Vastenavond; 15, 596.
Vastendag; (Zaterdag) 24, 482.
Vaste waarde (in het binnenland, in het buitenland) 23, 692.
Vât (tempelcomplex) 24, 23.
Vatelot, J. 24, 707.
Vatelottes (congreg.) 24, 707.
Vathy (Ithaca) *12, 384 B4; 14, 370.
Vathy (Samos) *12, 384 H5.
Vaticaanse Archief; 22, 565.
Vaticaanse stad = **Città del Vaticano**; *14, 320 bkrt; 15, 203.
Vaticinium Leninense 16, 264.
Vatna Jökull; *10, 432 C2.
Vatopedion, Punt *3, 246 D2.
Vauban, S. L.; (kazerneering) 15, 133; (sappeurs) 21, 214.
Vaucelles; *18, 240 B5.
Vaucluse; *11, 64 nr 83; (bron) 15, 70.
Vaud = **Waadt**.
Vaulx (bij Chimay); *13, 176 bkrt.
Vaulx (bij Doornik); *13, 176 A3.
Vauville *14, 802.
Vaux-Chavanne; *16, 736 D1.
Vaux-et-Borset; *16, 704 B2.
Vaux-les-Rosières; *16, 736 D3.
Vaux-sous-Chèvremont; *16, 704 D2.
Vauzelle, Blasius 13, 518.
Vavius (Romeinsch dichter) 4, 159.
Vavoeniya *7, 265 B2.
Vavsa *12, 384 G5.
Vaxholm *18, 704 D4.
Vay *6, 214 E2.
Vayson (archeoloog) 12, 49.
Vazev, Ivan 6, 476.
Vaz Lopez Netto, Gonsalvus 7, 93.
V.D.M. 10, 471.
Veccaten (dorp) 24, 466.
Veccia *11, 348.
Vecelli, Tiziano 22, 654.
Vechmaal; *16, 480 B5.
Vecht (Overijssel); *19, 336 C2.
Vecht (Utrecht); *18, 672 B4; *23, 128 B2.
Vechten = **Fectio**.
Vechtтарief (economische politiek) 12, 706.
Vector; 22, 517.
Vede *19, 112 I5.
Vedra, Ilha del *3, 650 B3.
Vedrin; *18, 240 C1.
Vedulphus, Hl. 3, 282; 14, 791.
Veehoudersbonden 22, 174.
Veelbroederig (plantkunde) 17, 395.
Veele *12, 448 E3.
Veel geschreeuw en weinig wol 19, 494.
Veelhoek; 17, 624.
Veelvlak; 17, 624.
Veelzijdige kennis 1, 784.
Veen; *18, 631 F1.
Veen; (recht) 18, 188; 23, 236; (vorming) 22, 192.
Veenbruggen = **Paalwegen** = **Pontes longi**; 9, 224 389.
Veendam; *12, 448 D3.
Veendijk (Drente) *9, 352 A2.
Veendijk (Groningen) *12, 448 D3.
Veenendaal; *23, 128 D2; (folklore) 16, 60.
Veenhuizen (Drente); *9, 352 A1.
Veenhuizen (Groningen) *12, 448 E3.
Veenhuizen (N. Holland) 13, 36.
Veenhuizen, De (Drente, bij Dalen) *9, 352 B2.
Veeningen *9, 352 A2.
Veenkers (bevolking Drente) 9, 388.
Veenklooster *11, 208 D1.
Veenwouden; *11, 208 C2.
Veer, Gerrit de 3, 798.
Veerbalans; 24, 74.
Veerdeelig (plantkunde) 5, 280.
Veere; (vrede van 1297) 24, 239; *24, 512 B2.
Veergat *24, 512 B2.
Veerisberg *8, 363.
Veerle; *2, 512 D4.
Veerlobbig (plantkunde) 5, 280.
Vermansplaat *24, 512 C1.
Veerspletig (plantkunde) 5, 280.
Veerste Veldhuis *12, 448 E4.
Veertigurengebed; 5, 136.
Veerunsters 23, 237; 24, 74.
Veessen *11, 512 E2; 13, 33.
Veeteelconsultant; (België) 21, 46.
Veeweide *6, 96 C3.
Vega, La (Haïti) *12, 639.
Vega, La (Spanje) *21, 752 E4.
Vegas, Las *3, 18 A2.
Vegen *18, 704 B2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Vege sack (bij Bremen) 6, 199.
 Vegetatieve functies (biologie) 2, 382.
 Vegetatieve pool (ei) 2, 382.
Veghel; *18, 624 D1.
Veglia = Krk; *19, 112 D4.
 Vehementer Nos (encycl.) 21, 284.
 V.E.H.I. (electrotechn. handel- en industrie-verbond) 14, 216.
 Vei (negerstam) 23, 173.
 Veilby *8, 688 C3.
Veile; (plaats, rivier en fjord) *8, 688 C3.
 Veilgeld 4, 365.
 Veille, C. M. de 24, 102.
 Veitsdans, St. 7, 450; 23, 516.
Velaine; *18, 240 B2.
Velaines; *13, 176 A2.
 Velbert *9, 576 bkrt.
Veld-Driel; *11, 512 B4.
 Veldduiker (dierkunde) 9, 491.
 Velde, E. Van der; 2, 671.
Velde, Henry Van de; (boek) 5, 481; (glasschilderen) 12, 29; (vermicellistijl) 23, 380.
Veldegem; *24, 176 C3.
Velden; *16, 448 D3.
Velden, M. van (aanv. dl).
 Veldener, Joh. 5, 471.
 Veldhoeksche bosschen (Gelderland) 21, 72.
Veldhoven; *18, 631 H3.
Veldhuizen (Gelderland); *11, 512 C3.
Veldhuizen (Utrecht); *23, 128 B2.
 Veldkant *11, 512 E3.
 Veldmuis, langstaartige 5, 780.
Veldspaat; 14, 767.
 Veldstreek *12, 448 B3.
Veldwezelt; *16, 480 C5.
 Veldwijk (bij Ermelo) *11, 512 C2.
 Veldwijk (bij Vorden) *11, 512 F3.
Velebit Gebergte; *19, 112 D4.
 Veles = Keuprüllü.
 Veleso *7, 771.
 Veleta *21, 752 E4.
Velez Malaga; *21, 752 D4.
 Velhas, Villa das *1, 520 bkrt a.
 Velia = Elea 10, 70; *20, 768 E4.
Velika Kikinda = Grosskikinda = Nagy-Kikinda; *19, 112 G4.
 Velika Sturac *3, 672 D2.
Veliki Beckerek = Grossbetschkerrek = Nagy-Becskekerek; *19, 112 G4.
 Vell *6, 715 A1.
 Velle *19, 176 D2.
Vellereille-le-Sec; *13, 176 D4.
Vellereille-lez-Brayeux; *13, 176 D4.
Velletri; *6, 715 B2.
Velm; *16, 480 A5.
 Velocipede kraan (hefwerktuig) 9, 352.
 Velp (Belgisch Brabant) *6, 96 F2.
Velp (Gelderland); *11, 512 D4.
Velp (Noord-Brabant); *18, 631 J1.
Velroux; *16, 704 C2.
Velsen; *18, 672 A4.
 Velsen, mgr. A. van 18, 436.
 Velswijk *11, 512 F3.
Veltem; *6, 96 D2; (zendstation) 24, 551.
Veltlin = Valtellina; *14, 320 B1.
 Veluchi *12, 384 C3.
 Velum quadragesimale (liturgie) 13, 512.
Veluwe; *18, 320 C2.
Velvet; 10, 787.
 Velijn (papier) 23, 262.
Velzeke-Ruddershove; *19, 176 C4.
 Vemb *8, 688 B2.
 Vemde *11, 512 E2.
 Ven, Petrus van de 11, 148.
Venantius Fortunatus; (letterkundige) 15, 339; (Pange lingua .. lauream) 19, 424.
Veneimont; *18, 240 C5.
Vendée; (departement) *11, 64 nr 60; (landschap) *11, 96 C3.
 Vendrell *21, 752 G2.
Vendres, Port; *11, 96 E5.
Vendsyssel; *8, 688 D1.
 Venediger (Alpentop) 2, 39.
Venermeer; *18, 704 C4.
Venersborg; *18, 704 C4.
Venetie = Venezia; (vrede van 1177) 1, 741; (staatsgalei) 6, 418; (Byzant. kunst) 6, 594; (Dogen) 9, 182; (stad en golf) *14, 320 D2; (plattegr.) 23, 270.
 Veneto (Ital. landschap) 23, 269.
 Venezia = **Venetie**.
 Venezianer Alpen *2, 40 E2 sub H4a-c.
Veneziano, Domenico; 7, 98.
Venezuela; (letterkunde) 21, 745; *24, 656 C2.
 Venezuela, Golf van 17, 169.
Venhorst; *18, 631 J2 nr 103.
Venhuizen; *18, 672 B3.
Venizelos; 8, 65; 12, 368 vlg.
 Venkelhout 21, 226.
Venlo; *16, 448 D3.
Vennootschap; (balans) 3, 631 vlg.
 Venö Baai *8, 688 B2.
Venraij; *16, 448 C2.
 Venster (geologie) 8, 620.
 Ventilegne, Golf van *8, 193 A3.
 Ventimiglia, Antoninus 18, 434.
 Ventnor *12, 464 F6.
 Ventotene *6, 718 A2.
Ventoux; *11, 96 F4.
 Ventox (gas) 8, 416.
 Ventroso, Punta *6, 798.
 Ventspils = **Windau** (stad).
Venus (planeet); (albedo) 1, 672; (athmosfeer) 3, 275; (overgang over de zon) 3, 419; (leven op V.) 16, 353.
 Venusgordel (dierkunde) 20, 622.
Vera Cruz; *18, 608 I8.
Veranderlijke sterren; (p. Hagen S.J.) 12, 631.
 Verapaz = **Coban**.
 Verapoly *10, 224 D5; 14, 103.
Vérard, Antoine; (getijdenboeken) 11, 714.
Verbas = Vrbas; *19, 112 E4.
 Verbeek Gebergte *7, 160 B2.
Verbeelding; 19, 688.
 Verbenaceen (plantkunde) 3, 433.
 Verbena-olie 16, 503.
 Verberne O.S.B., P. 3, 118.
Verbiest S.J., Ferdinand; 7, 417.
Verbindendverklaring van overeenkomsten (aanv. dl).

Vetgedrukt betekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Verbindingen, complexe (scheikunde) 7, 784.
- Verblindings**; (autolichten) 3, 409.
- Verboden gangen** (muziek); (hoornquinten) 13, 588.
- Verbodsborden, -teekens (verkeer) 23, 359.
- Verbond van Dietsch nationaal-solidaristen 9, 97.
- Verbond der Katholieke Vrouwen (België) 23, 714.
- Verbond van Nederlandsche Werkgevers 24, 132.
- Verbond van Protestantsch-Christelijke Werkgevers in Nederland 24, 132.
- Verbondsbrood (folklore) 15, 242.
- Verbrandingsmotoren**; 7, 791.
- Verbruggen, Suzanne 13, 264.
- Verbum** (tijdschrift); 16, 53.
- Verburch, Franciscus 9, 438.
- Vercana *7, 771.
- Verceja *7, 771.
- Vercelli**; *14, 320 B2.
- Vereingetorix**; 3, 128.
- Verclaringhe, Dat boecken der 23, 777.
- Vercorsgroep (Frankische Kalkalpen) *2, 40 A3 sub C3a.
- Vercruysse S.J., Bruno (1797-1880) 11, 422.
- Vercijferen 7, 372.
- Verdagale (hoepelrok) 10, 599.
- Verdalen *18, 704 B3.
- Verdampingshygrometer (condensatiehygrometer) 7, 823.
- Verdampingsmachines (luchtafkoe-ling) 1, 504.
- Verdampingsmeter**; 10, 474.
- Verde (riv. en fort) *3, 18 E4.
- Verdinaso (staatkundige organisa-tie) 9, 97.
- Verdon, Le *11, 96 C4.
- Verdringingskruising (biologie) 10, 798.
- Verduistering**; (moraaltheologisch) 9, 9.
- Verdun**; (cuesta) 8, 334; *11, 96 F2.
- Verduurzamen (van levensmidde-len) 24, 60.
- Veredelingskruising (veeteelt) 10, 798.
- Veredelingsteelt (landb.) 19, 802.
- Vereenigde Belgische Staten 4, 431.
- Vereenigde Provincies** = United Provinces of Agra and Oudh; *11, 334 B1.
- Vereenigde Staten van Amerika** = United States of America; (vlootbasis) 3, 470; (kartel- en trustwetgeving) 15, 75; (Presi-dent en Congres) 23, 625; *23, 320.
- Vereenigde Staten van Centraal-Amerika, Republiek der 17, 612.
- Vereeniging, weg der (geestelijk leven) 8, 82.
- Vereeniging ter behartiging van de belangen der jonge Meisjes, Nederlandsche 9, 15.
- Vereeniging tot bevordering der bijenteelt 6, 575.
- Vereeniging van Hoofden van Scholen in Nederland 19, 64.
- Vereenigingen van staatsburgeres-sen voor vrouwenkiesrecht 14, 250.
- Vereeniging van Vrijzinnig-Her-vormden 17, 760.
- Vereeniging voor Christelijk On-derwijs (Nederland) 19, 64.
- Vereeniging voor Nederlandsche Muziekgeschiedenis 18, 393.
- Vereeniging voor Publiciteits-waarde 3, 305.
- Veren *8, 688 C3.
- Vergara, prins van 10, 361.
- Vergasser (petroleumstel) 15, 566.
- Vergé**; 11, 723; 16, 26.
- Vergeet-mij-nietje, Amerikaansch 19, 36.
- Vergeldingstaksen (Belg.) 20, 158 590.
- Vergelijkingsterm (logica) 17, 636.
- Vergeving van zonden (biecht) 1, 269; 5, 138; (doopsel) 9, 279; (onvergeeflijke zonden) 19, 112; (rechtvaardigmaking) 20, 452.
- Vergiate *16, 22.
- Vergile, Polydore 3, 107.
- Vergnies**; *13, 167 E6.
- Vergunningstaks (België) 22, 465.
- Verhaegen, Arthur**; 7, 469.
- Verhaegen, Th. 4, 479 482.
- Verhang (helling) 1, 551.
- Verheij, Th. H. H.** (aanv. dl).
- Verhoeven, Abraham 4, 477; 8, 232.
- Verismo**; 6, 800.
- Verjaring**; (eigendomsverkrijging) 10, 22; 23, 134; (stuiting) 22, 285.
- Verkade, Eduard**; 8, 255; 18, 395; 23, 681.
- Verkalen (chemische techniek) 6, 660.
- Verkavelingsrente 21, 35.
- Verkeerde Kanaal = **Bristol**, ka-naal van.
- Verkeersborden 23, 359; 24, 98.
- Verkeersteekens**; 24, 98.
- Verkhne Oedinsk *3, 448 H3.
- Verkolje, Jan en Nicolaas 24, 737.
- Verlaine**; *16, 704 C2.
- Verlaten eiland**; *14, 496 A2.
- Verlatenen (religieuze strooming) 2, 82.
- Verlée**; *18, 240 E3.
- Verlegde Maas** = Bergsche Maas = Nieuwe Maasmond; *18, 624 B1.
- Verlegen Hoek *18, 704 bkrt.
- Verlengde Hoogeveensche Vaart *9, 352 B2.
- Verlengde merg 17, 507.
- Verlensis, Hieronymus 23, 173.
- Verlichten (religieuze strooming) 2, 82.
- Verlichtingssterkte**; 4, 492.
- Verlichtingstheorie (wijsbegeerte) 14, 42.
- Verlingem**; *11, 144 D3.
- Verlof, groot (van militairen) 9, 20.
- Verlofgeld (licent) 16, 398.
- Verloren Maandag 11, 778.
- Verloren vorm** (cire perdue); 17, 540.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Verlossingsverbond (gereformeerde theologie) 23, 293.
 Verlostang 19, 399.
 Vermeulen, A. C. G. 16, 819.
 Vermigli, Pietro 20, 29.
 Verminal (desinsectiemiddel) 8, 739.
Vermland; *18, 704 C3.
Vermogensbelasting; (navordering) 18, 325.
 Vermogensinkomsten (belastingrecht) 14, 179.
Vermont; *23, 320 L2 nr 2.
 Vermurail aanv. dl i. v. Nicolas.
 Verna, La (berg) 2, 93.
 Vernazza, Hector 7, 144.
 Vernerus, Johannes 24, 147.
 Vernon *1, 649 A3.
 Vero *8, 193 A2.
 Verodigen (plantkunde) 23, 477.
Verona; *14, 320 C2.
 Verouderingstheorie (biologie) 8, 608.
Verplanten; 23, 389.
 Verpleegsters, Nationaal Verbond der Belgische 23, 716.
 Verpleegsters, Vereeniging der Katholieke (België) 23, 716.
 Verpleegsters-bezoeksters, Vereeniging der (België) 23, 716.
Verponding; 4, 379.
Verrebroek; *19, 176 D1.
 Verrekijker 14, 442; 15, 802 vlg.
 Verria = **Berroia**.
 Verriet O.P., mgr. P. I. 8, 383.
 Verrius Flaccus 10, 670.
 Verrijn Stuart, S. E. 7, 249.
Versailles; *11, 96 E2; (verdrag van) 12, 830.
 Versbouw 6, 37.
 Verschijningsvorm (phaenotype) 1, 125.
 Versecz = **Vrsac** = Werschetz = Wersjits.
 Versikel (liturgie) 23, 393.
 Versi sciolti (poëzie) 5, 300.
 Verskunst 17, 561.
Versluys, J. (*1873) aanv. dl.
Versluys, J. (*1880) aanv. dl.
 Verspeyen, G., aanv. dl i. v. Pieterspenning.
 Verspreuwen, J. F. C. 22, 415.
 Verssne 17, 629.
 Verst *8, 688 C3.
 Versteeg, W. F. 17, 457.
 Versteening 19, 389.
 Verstegen, Richard 11, 422.
Verstek; (zuivering) 24, 696.
 Versterkingsbataljon 14, 223.
 Versus (liturgie) 23, 393.
Vertegenwoordiging, evenredige; 10, 447.
 Vértes Gebergte *13, 512 D2.
 Verticaalslinger (seismologie) 1, 137.
 Verticilliose (plantenziekte) 15, 229 506.
 Vertou *6, 214 E2.
 Vertraging (anthropologie) 20, 583.
Vertrijk; *6, 96 E3.
 Verts-boucs (rooversbenden) 5, 598.
 Verturving 14, 177.
 Verulam, lord 3, 546.
 Verulam(ium), oude stad in Engeland 1, 669; 21, 103.
Verval; 11, 713.
 Vervangbaarheid (fungibiliteit) van goederen 4, 824 vlg.
 Vervangingsbeenderen (biologie) 2, 21; 4, 265.
Verven (van kleedingstukken); 24, 20.
 Vervening (recht) 18, 188; 23, 236.
Verviers; *16, 704 E2; 16, 709.
 Vervins, vrede van (1598) 1, 682.
 Vervoer, departement van (België) 8, 709.
Verwey, Alb.; 12, 533; aanv. dl i. v. Beweging.
 Verwolde *11, 512 F3.
 Vryan Baai *8, 165 B2.
 Verzadigingsgraad (van grond) 24, 715.
Verzekering; (mutualiteit) 18, 165.
 Verzinken (chemische techniek) 11, 318.
Verzuim (recht); (zuivering) 24, 696.
 Verzwoeren Maandag 11, 778.
 Vescera (stad in Algerië) 5, 239.
Vesder = Vescere; *16, 704 D2.
 Vesontio (= Besançon) 4, 748; 11, 40; 14, 698.
 Vesoul *11, 96 G3.
Vespasianus; 4, 63.
Vespers; (rang) 21, 549.
Vespucci, Amerigo; (geographische lengte) 16, 292; (naam Amerika) 23, 810.
Vesqueville; *16, 736 C2.
Vessem; *18, 631 G3.
 Vest 23, 813.
Vesteraalen; *18, 704 C1.
Vesterbotten; *18, 704 E2.
 Vester Meer *8, 688 G2.
 Vesterö *8, 688 D1.
Vestervik; *18, 704 D4.
Vest Fjord; *18, 704 C2.
 Vestigingsvergunning 23, 427; aanv. dl i. v. Bedrijfsvergunningenwet.
 Vesting-agaat 1, 574.
 Vestitura (zakelijk recht) 11, 739; 14, 272.
 Vestmanland *18, 704 C4.
 Vestmann Öer *24, 426.
 Vestvaagö (eiland) 23, 158.
Vesuvius = Vesuvio; *14, 320 E4.
Veszprém; *13, 512 C2.
Vet; 24, 99.
 Vetay, Monts du *11, 96 E4.
 Vetblad (plantkunde) 14, 210.
Vetkaas; (calorische waarde) 6, 688.
Vetkolen; 7, 674.
 Vetpuist 1, 335.
Vettermeer; *18, 704 C4.
 Vettori, Pier (Ital. schrijver) 14, 356.
 Veturia (legendarische figuur) 8, 150.
 Vetrlekphotometer van Bunsen 6, 486.
Vetzucht; 13, 242.
Veulen = Fologne; *16, 480 B5.
Veur; *24, 688 C2.
Veurne; *24, 176 A3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Veurne-Ambacht *4, 404 A1;
24, 175.
Veurne—Loo, Kanaal *24, 176 A3.
Veurne—(St. Winoks)berge(n),
Kanaal *24, 176 A3.
Vevelin, George 6, 475.
Vevera *16, 22.
Vevey; *24, 720 B4.
Vexiö; *18, 704 C4.
Vézère; *11, 96 D4.
Vezin; *18, 240 D2.
Vezon; *13, 176 B3.
Vezza *16, 22.
Vianden; *4, 432 E3.
Viane; *19, 176 C6.
Vianen, Adam van 3, 831; 16, 733.
Vianen (Noord-Brabant); *18, 631
K1 nr 53.
Vianen (Zuid-Holland); *24, 688
F3.
Vianna do Castello; *21, 752 B2.
Viardot, familie 22, 668.
Viart, Charles 5, 394.
Viator, Clerici van den Hl. 21,
139 154.
Viatrix, Hl. 4, 175.
Viaud, Louis-Marie-Julien 16, 648.
Viborg (Denemarken); *8, 688 C2.
Viborg (Finland) = Viipuri =
Wipoeri.
Vicariatus foraneus (kerkelijk
recht) 8, 621.
Vicarius capitularis (kerkelijk
recht) 1, 214; 15, 25.
Vicarius perpetuus (kerkelijk recht)
23, 439.
Vicentinische Alpen *2, 40 D3
sub H2f.
Vicenza; *14, 320 C2.
Vich *21, 752 H2.
Vichte; *24, 176 D5.
Vichy; *11, 96 E3.
Vichyzout; 18, 296.
Vicia (plantkunde) 5, 706.
Vicksburg; *23, 320 H4.
Victor van Capua (Evangelien-
harmonie) 8, 811.
Victor Emmanuel I; 7, 479.
Victor Emmanuel II; 7, 171.
Victor Emmanuel III; 14, 345.
Victoria (Australië, staat); *3,
288 G6.
Victoria (Brazilië) *6, 160 G6; 10,
364.
Victoria (Canada); *18, 608 F5.
Victoria (China) = Hongkong.
Victoria (Mexico) 9, 586.
Victoria (Nigeria) *1, 536 D4.
Victoria (Noord Australië) *3, 288
E2.
Victoria (Zuid-Rhodesia) *1, 536
G7; 20, 614.
Victoria van Baden 12, 553.
Victoriaberg (Nieuw-Guinea) 4,
610.
Victoria Downs Station *3, 288 E2.
Victoria Eilanden *18, 762.
Victoria Land *18, 608 H3.
Victoria-meer = Oekerewe =
Victoria-Njanza; *1, 520 G5.
Victoria Peak (Britsch Honduras)
*17, 608 B2.
Victoria Peak (Philippijnen) *18,
432 E4.
Victoria Peak (Vancouver Eiland)
*18, 608 F4; 23, 198.
Victoria Vallen (Brazilië) *6, 160
E7; 14, 33.
Victoria Waterval (Afrika); *1, 520
F6; 24, 648.
Victoria West (Zuid-Afrika) *23,
94.
Vid *3, 672 F3.
Vidal *3, 18 B4.
Vidal de Besalú, Raimon 7, 127.
Vidalin (IJslandsch geschiedschrij-
ver) 14, 657.
Vidbäk *8, 688 B2.
Vidi, L. 4, 11.
Vidi aquam (liturgie) 3, 155.
Vidigueyra, graaf van 11, 324.
Vidzeme = Lijfland.
Viedma *2, 808 D5.
Viedma, Lago *2, 808 B6.
Viejo, El *17, 608 B3.
Vielle; 7, 296; 22, 275.
Vielliechentag (folklore) 23, 185.
Vielsalm; *16, 736 E1.
Viemme; *16, 704 C2.
Vienne (departement); *11, 64
nr 58.
Vienne (rivier); *11, 96 D3.
Vienne (stad); *11, 96 F4.
Vientiane *10, 224 I4.
Vierambachtspolder (Zuid-Hol-
land) 24, 678.
Vierde Punt (Sumatra) *3, 726 A2.
Vierduitsduk 22, 286.
Vierhouten *11, 512 D2.
Vierhuizen; *12, 448 B2.
Vierjarenplan aanv. dl i. v.
Duitsland.
Vierkant, Punt (Bonaire) *5, 646.
Vierkleurendruk; 5, 402; 10, 708
709.
Vierlandenpunt *16, 448 D5.
Viermogendheden-verdrag (aanv.
dl).
Vier Noorder Koggen (waterschap)
24, 166.
Viersel; *2, 512 C3.
Viersen; *18, 336 D3.
Vierset-Barse; *16, 704 C3.
Viertakt-motor 10, 512 vlg.
Vierukker *11, 512 E3.
Vierverlaten; *12, 448 B3.
Vierves; *18, 240 B5.
Vierwaldstättersee = Vierwoud-
steden Meer.
Vierwoudsteden Meer = Vierwald-
stättersee; *24, 720 D2.
Viesville; *13, 176 E4.
Vieux Berquin = Berkin.
Vieux Colombier, théâtre du 8, 126.
Vieux-Genappe = Oud-Genepiën;
*6, 96 C5.
Vieuxville; *16, 704 D3.
Vieux-Waleffe; *16, 704 B2.
Vigan *18, 432 F2.
Vigeland, Gustav 18, 669.
Vigilanti cura (pauselijke breve)
aanv. dl i. v. Katholieke Film-
actie.
Vigileerverbod (strafrecht) 20, 229.
Vigilie; 17, 566.
Vigilius, Joh. 23, 772.
Vigla *3, 246 C1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Viglia (berg) 8, 443.
 Vigna, Pier della 14, 354.
 Vignerón, Amable-Firmin 10, 730.
 Vignerón Dahl-patent (visscherij) 23, 501.
 Vignoles-spoorstaaf 6, 66.
 Vignone *16, 22.
 Vigny, A. de; 7, 330.
 Vigo; *21, 752 B1.
 Vigognegaren 14, 51.
 Vigouroux, F. G.; 3, 552; 20, 60.
 Vigsö Baai *8, 688 B1.
 Vigten eilanden *18, 704 B2.
 Viipuri = Wipoeri = Viborg (Finland).
 Vilagos *19, 112 G3.
 Vilaine *11, 96 C3.
 Vilajet (gesch. Turkije) 21, 206.
 Vilanova, Arnau de 7, 128.
 Vilcanota *24, 656 C4.
 Vildbjerg *8, 688 B2.
 Villela Barboza, F. 6, 174.
 Vilhelmina *18, 704 D2.
 Vilksmerge *20, 64 F1.
 Villa Bella 5, 614; *6, 160 B4.
 Villach; *19, 112 C3.
 Villa Cisneros (plaats) 20, 653.
 Villa do Porto *1, 520 bkrt a.
 Villafranca *7, 126 B2.
 Villa Franca do Campo *1, 520 bkrt a.
 Villa Maria *2, 808 D3.
 Villa Montes *6, 160 C6.
 Villance; *16, 736 B3.
 Villanella; 6, 778.
 Villa Nova da Rainho *6, 160 G4.
 Villa Nueva *21, 752 D3.
 Villanueva S.J., pater 20, 588.
 Villanueva y Geltru *7, 126 B2.
 Villány *13, 512 D4.
 Villa Real; *21, 752 C2.
 Villa Rica *2, 808 E2.
 Villazon (president van Bolivia) 5, 615.
 Ville, Anton de 2, 56.
 Villedieu *6, 214 E1.
 Ville-en-Hesbaye; *16, 704 B2.
 Villejuif *11, 96 bkrt Parijs.
 Villemomble *11, 96 bkrt Parijs.
 Ville-Pommeroeul; *13, 176 B4.
 Villeroi (generaal) 10, 432.
 Villerot; *13, 176 C4.
 Villers-aux-Tours; *16, 704 D3.
 Villers-Deux-Eglises; *18, 240 A4.
 Villers-devant-Orval; *16, 736 C4.
 Villers-en-Fagne; *18, 240 B4.
 Villers-la-bonne-Eau; *16, 736 E3.
 Villers-la-Loue; *16, 736 C4.
 Villers-la-Tour; *13, 176 bkrt.
 Villers-la-Ville; *6, 96 D5.
 Villers-le-Bouillet; *16, 704 C2.
 Villers-le-Gambon; *18, 240 B4.
 Villers-le-Peuplier; *16, 704 B2.
 Villers-le-Temple; *16, 704 C2.
 Villers-l'Évêque; *16, 704 C2.
 Villers-lez-Heest; *18, 240 C1.
 Villers-Notre-Dame; *13, 176 B3.
 Villers-Perwin; *13, 176 E3.
 Villers-Poterie; *13, 176 F5.
 Villers-Saint-Amand; *13, 176 B3.
 Villers-Sainte-Gertrude; *16, 736 D1.
 Villers-Saint-Ghislain; *13, 176 D4.
 Villers-Saint-Simeon; *16, 704 D2.
 Villers-sur-Lesse; *18, 240 D4.
 Villers-sur-Semois; *16, 736 D4.
 Ville-sur-Haine; *13, 176 D4.
 Villette *4, 686 A1.
 Villgratner-groep (Oost-Alpen) *2, 40 E2 sub E3h.
 Villiers, Barbara 7, 612.
 Villingen *4, 330 C3.
 Villmanstrand = Lappeenranta.
 Villon, François; 3, 672; 11, 104.
 Villota (muziekgenre) 6, 778.
 Vilmorin, Louis de 17, 310.
 Vilnius = Wilna = Wilno.
 Vils (rivier) *9, 512 E4.
 Vils (gemeente) *22, 650.
 Vilser Gebergte (Noordelijke Kalk-Alpen) *2, 40 D2 sub G3e.
 Vilshofen *4, 330 H3.
 Vilsund *8, 688 B2.
 Viltaburg (Wiltenburg) 24, 256.
 Vilvoorde; *6, 96 C2.
 Vinalmont; *16, 704 B2.
 Vinaroz *7, 126 A3.
 Vincennes; *11, 96 bkrt Parijs.
 Vincent, A. (pseudoniem) 8, 435.
 Vincent, Henry 7, 318.
 Vincent, Jacob (aanv. dl).
 Vincentius, Hl. (martelaar); 7, 474.
 Vincentius de Lagos 1, 707.
 Vincentius Madel(g)arius, Hl. 16, 97; 23, 794.
 Vincentius a Paulo, Zusters en Broeders van den Hl. (van Cotelengo) 8, 222.
 Vincentiusvereniging (Nederl. Indië); 18, 422.
 Vinck O.F.M., Servatius; 22, 363.
 Vinckeboons (kunstenaarsfamilie) 23, 475.
 Vinderhout; *19, 176 B3.
 Vindex, Julius 14, 698.
 Vindhya Gebergte *10, 224 D3.
 Vindinum (oude stad) 17, 156.
 Vinet, Alexandre; 9, 789; 10, 398.
 Vinga *13, 512 G3.
 Vinger; 16, 209.
 Vingerafdrukken 2, 448; 8, 453.
 Vingergebarentaal 8, 452.
 Vingerhoedskruid; 14, 773.
 Vingts (schildersgroep) 22, 700.
 Vinh *10, 224 J4.
 Vinh-Longo *18, 432 B3.
 Vinkega *11, 208 D3.
 Vinkel; *18, 631 H1 nr 38.
 Vinkem; *24, 176 A3.
 Vinkeveen; *23, 128 A2.
 Vinkt; *19, 176 A3.
 Vinnen; 16, 209.
 Vinograd (plaats) 20, 12.
 Vinvoetigen 20, 667.
 Vio, Thomas de 6, 649.
 Vioa (dierkunde) 5, 713.
 Viola pomposa (muziekinstrument) 10, 563.
 Violet-le-Duc, Eug. Emm.; 6, 43 48.
 Violoncello; 12, 689; 23, 483.
 Viooltje; (symbool) 5, 389.
 Viosa = Vojuca = Vojoetza *1, 666; 2, 544.
 Vipiteno *22, 650.
 Vipsania Agrippina 3, 148; 11, 313.
 Vipsanius Agrippa; 3, 332.
 Vir = Virpasar *19, 112 F5.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Vira *16, 22.
 Virág, Benedek (1754-1830) 13, 508.
 Virago (pathologie) 13, 787.
Virbalis = Wirballen = Wersjbalowo; *20, 64 E1.
 Virдумarus (Keltisch aanvoerder) 17, 174.
Virelles; *13, 176 bkrt.
 Virgen del Pilar (bedevaatskerk te Saragossa) 21, 765.
 Virgilius van Salzburg, Hl. 7, 514.
Virginal-Samme; *6, 96 B4.
 Virgines, Kaap *2, 808 C7.
Virginia (staat); *23, 320 J3; (gesch.) 20, 393.
 Virginia (Nevada) *6, 670 C2.
 Virgin River *3, 18 B2.
 Viroenga-massief = Kiroenga-massief 1, 520 vlg.; 15, 511; *15, 512 G3.
 Viroflay *11, 96 bkrt Parijs.
 Viroin *18, 240 B5.
 Virovitica *13, 512 C4.
 Virpasar = Vir *19, 112 F5.
 Virteburch (castellum) 24, 375.
Virton; *16, 736 D4.
 Virtus nobilitat (devies) 16, 242.
 Vis = **Lissa** (Joego-Slavië).
 Visayas-eilanden *18, 432 F3.
Visby; (Hanze) 12, 736 vlg.; *18, 704 D4.
 Vischmeel 23, 503.
Visconti, Caterina; 7, 256.
Viscositeit; 1, 72.
Visé = Wezet; *18, 336 C4.
 Visegrad (Hongarije) *13, 512 D2.
 Visegrad (Joego-Slavië) *19, 112 F5.
 Visie (filmassociatie) 18, 396 397.
 Visio Philiberti of Fulberti 21, 520.
 Visitatio liminum (kerkelijk recht) 5, 249.
 Viso, Monte 2, 39; *14, 320 A2.
 Visp *24, 720 C4.
 Visschers-schiereiland = Rybatsji *10, 720 D2.
 Visschersweert (dorp) 20, 791.
Vissenaken; *6, 96 C3.
 Visser, A. G. 23, 105.
Visser, P.; 3, 465.
Vissoyl; *16, 704 B2.
 Vistea *3, 672 F2.
Vistritza = Vistrica; *12, 384 C2.
 Vistula = Wisla = **Weichsel**.
Visvliet; *12, 448 A2.
 Vitalis (kerkelijk geschiedschrijver) 19, 234.
Vitalisme; 16, 360.
 Vitalitii (onderhoudsplicht) 19, 425.
 Vitamine A 15, 187.
 Vitareta, Punta di *6, 798.
 Vitelleschi S.J. 14, 564.
Viterbo; *14, 320 D3.
 Viti-eilanden = **Fidji-eilanden** = Fiji-eil. = Fidschi-eilanden.
 Viti Levu (Levoe) 10, 685; *18, 762 bkrt.
Vitoria = Vittoria; *21, 752 E1.
 Vitos(a) = **Witosja**.
 Vitré *6, 214 E1.
 Vitriaco, Philippus de 23, 515.
 Vitricius, Hl. 4, 436.
 Vitriool, groene 24, 444.
Vitriual; *18, 240 B2.
Vitruvius Pollio; 24, 37.
 Vitry *11, 96 bkrt Parijs; (besprekingen) 14, 415.
Vitry, Ph. de; 3, 90.
 Vittore, Monte *14, 320 D3.
 Vittoria = **Vitoria**.
 Vittoria, hertog van 10, 361.
Vittorio Veneto; (slag van 1918) 24, 127.
Vitus, Hl.; (vereering in het Gooi) 12, 143.
Vitznau; *24, 720 D2.
Vivarini, Alvise; 4, 54.
 Vivatia (Romeinsche stad) 3, 582.
Vivegnis; *16, 704 D2.
 Vivero 11, 295; *21, 752 C1.
 Viversel *16, 480 B4.
Vives, Joannes Ludovicus (aanv. dl); 3, 47 50; 15, 341.
 Vivina, Hl. 24, 305.
Vivisectie; 18, 302.
 Vivone de Savelli, Cath. de 20, 396.
Vivy; *16, 736 B3.
Vizagapatam; *10, 224 E4.
 Vizcaya = **Biskaje**.
 Vizcaya, Golf van = Biscaya, Golf van = Gascogne, Golf van = **Biskaje**, Golf van.
Vizeu; *21, 752 C2.
 Vjavico *3, 246 A1.
 V.J.K.A. (organisatie der vrouwelijke jeugd) 23, 714.
 V.K.A.J. (arbeidsters-organisatie) 23, 714.
 V.K.B.J. (vrouwelijke burgers- en middenstandsjeugdorganisatie) 23, 714.
 V.K.H.J. (hoog-studentinnenorganisatie) 23, 714.
 V.K.S.J. (studentinnenorganisatie) 23, 714.
 Vlaamsch Aardrijkskundig Genootschap 1, 193.
 Vlaamsche Ardennen *4, 404 B2; 19, 169.
Vlaamsche Beweging; (Vader der Vl. beweging) 24, 243.
 Vlaamsch Economisch Verbond 24, 133.
 Vlaamsche Eilanden = **Azoren**.
Vlaamsche Kruis (aanv. dl).
 Vlaamsche Laagvlakte *10, 432 E3.
Vlaamsche Leeuw; 4, 199.
 Vlaamsche Toeristenbond 4, 421.
Vlaamsch Leven (aanv. dl).
 Vlaamsch nationalistische partij 4, 487.
 Vlaamsch Opvoedkundig Tijdschrift 13, 644.
 Vlaamsch paard 4, 476.
Vlaanderen; (eentaligheid) 9, 757.
Vlaardingen; *24, 688 C3.
Vlaardinger Ambacht; *24, 688 C3.
Vlaardingsche Vaart; *24, 688 C3.
 Vlacich, Math. 10, 743.
 Vladeracken, Geertruida v. 20, 84.
Vladsloot; *24, 176 B3.
 Vlaemynck (activist) 20, 351.
 Vlag (van vogelveer) 23, 238.
 Vlag (plantk.) 23, 563.
 Vlaghaver 12, 817.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Vlagtwedde**; *12, 448 E3.
Vlakke Hoek (Borneo) = Poeting, Tandjoeng *5, 752 B3.
Vlakke Hoek (Saba) *21, 138.
Vlakke Hoek (Sumatra) *22, 288 F6.
Vlakmaaldery (meelfabricatie) 17, 395.
Vlam, gevoelige 17, 155.
Vlamertinge; *24, 176 B5.
Vlaminck, Maurice de 10, 620.
Vlaming, Petrus De 11, 270.
Vlas; (roten) 20, 809.
Vladdodder (plantkunde) 13, 715.
Vlechtgebak; 12, 600.
Vlechthuinen (waterbouwkunde) 4, 817.
Vledder; *9, 352 A2.
Vledder diep *9, 352 A2.
Vledderveen; (school) 3, 426; *9, 352 A2.
Vleermuizen eiland 12, 605.
Vleers = Flers; *11, 144 E3.
Vleesch; (onderzoek) 3, 551; (calorische waarde) 6, 688.
Vleeschgraten (visch) 23, 496.
Vleet (visscherij) 23, 500.
Vlekkem; *19, 176 C4.
Vlerken (visscherij) 23, 501.
Vleteren = Flêtre; *11, 144 C2.
Vleugel (geologie) 19, 826.
Vleugellatten (van vliegtuig) 23, 557.
Vleugelmuren (waterbouwkunde) 16, 89.
Vleuten; *23, 128 B2.
Vlie; *18, 336 C1.
Vliebergh, prof. E.; (Davidsfonds) 8, 566.
Vliegbeweging (biologie) 5, 69.
Vlieggewicht (bokssport) 5, 601.
Vliegtuig; (motoren) 1, 85; (Adèr) 1, 404; (schroef) 21, 820.
Vliegtuigongeval; (aansprakelijkheid van den vervoerder) 1, 90 vlg.
Vliceland; *18, 672 A2.
Vlierden; *18, 631 J3 nr 159.
Vliering (van huis) 24, 622.
Vliermaal; *16, 480 B5.
Vliermaalroot; *16, 480 B5.
Vlierzele; *19, 176 C4.
Vliestroom *18, 672 B2; 23, 548.
Vlieszwammen (plantkunde) 19, 372.
Vliet = Delftsche Vliet; *24, 688 C2.
Vliezenbeek *6, 96 B3.
Vlimmeren; *2, 512 D2.
Vlissegem; *24, 176 C1.
Vlissingen; *24, 512 B3.
Vlist; *24, 688 E3.
Vlodrop; *16, 448 D4.
Vloeddeuren (waterbouwkunde) 9, 642.
Vloedgolf; 1, 135.
Vloedstroom 11, 713.
Vloeistof; (volkomen of ideale) 13, 767.
Vloeistof-barometer 4, 10.
Vloek (halve, gebroken) 4, 95.
Vloertegels 19, 816; 22, 487; 23, 567.
Vloesberg = Flobecq; *13, 176 B2.
Vlokhoven *18, 631 H3 nr 136.
Vlokken-papieren (behangsel) 4, 315.
Vlokkenvlies (embryologie) 10, 159.
Vloktapioca 7, 91.
Vlookreeft, borende; 5, 732.
Vlora = Valona = Avlona.
Vloszijde 7, 302.
Vlottende schuld 22, 44.
Vltva = Moldau.
Vluchtig, Piet (pseudoniem) 21, 648.
Vlijmen; *18, 631 G1.
Vlijtingen; *16, 480 C5.
V. O. (onderwijs) 16, 17.
Vobarno *11, 348.
Vocalise; 10, 409; 14, 684.
Vochtmeter 2, 798.
Vochtweiger 2, 798.
Vodbuurt *11, 512 B3.
Vodecée; *18, 240 B4.
Vodelée; *18, 240 B4.
Vodena = Wodena = Bodena = Edessa.
Voeding; (assimilatie) 3, 172; (kunstmatige) 15, 766.
Voedingscellen (ei) 10, 9.
Voedingsdooier 10, 17.
Voedselgeldwaarde 23, 577.
Voeljagen (folklore) 11, 339.
Voer; *6, 96 D3.
Voerendaal; *16, 448 C5.
Voeren-in-Wepe = Fournes-en-Weppes; *11, 144 D3.
Voers Aa *8, 688 D1.
Voet (dierk.); (algemeen) 16, 209; (vogelvoet) 23, 592; (bij weekdieren) 24, 75.
Voetbal; 21, 28.
Voetboog 12, 715.
Voetianen 7, 641.
Voetius, G.; (zendingsleer) 24, 546.
Voetpunten (van gewelf) 11, 737 vlg.
Voets, Arnoldus 13, 521.
Voets, Ludovicus 1, 814.
Voetwerk (bokssport) 4, 263.
Voetziekte; (erwt) 10, 343.
Vogelenzang 5, 388; *18, 672 A4.
Vogelgiert 23, 476.
Vogelheim *9, 576 bkrt.
Vogel-Klip *1, 520 E7.
Vogelkop; *17, 816 C2.
Vogelkruid (plantkunde) 22, 161.
Vogelkunde 19, 260.
Vogelpootje (plantkunde) 21, 476.
Vogelsberg; *9, 512 C3.
Vogelvrij 23, 683.
Vogelée; *18, 240 A4.
Vogesensandstein 5, 687.
Vogesiet; 16, 62.
Vogezen = Vosges = Wasgenwald; *11, 96 G2.
Vogt, Joh. Collett 7, 699.
Vogtland; *9, 512 E3.
Vohibe Piek *1, 520 H7.
Vohwinkel *9, 576 bkrt; 10, 65.
Voile Latine, La (tijdschrift) 7, 537.
Vojoetza = Vojuca = Viosa *1, 666; 2, 544.
Vojvodina = Wojwodina; *14, 626 D2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Vôla** (Germaansche zieneres) 11, 667.
- Volcán Fuego** *17, 608 A3.
- Volcano**, Pico 4, 610.
- Volcano Baai** *14, 464 E2.
- Volck**, Georg 13, 288.
- Völkerdorp** (Z. Beveland) 20, 644.
- Volendam**; *18, 672 B4.
- Volendammertjes** (plantkunde) 11, 434.
- Volkegem**; *19, 176 B5.
- Volk**; *18, 631 I2 nr 94.
- Volkenbond**; (Smuts) 21, 651.
- Volkenkunde** (ethnologie); 4, 98.
- Volkenpsychologie**; 4, 98.
- Volkenrecht**; (Suarez) 22, 299.
- Volkerak**; *24, 688 C4.
- Volkerinkhove**; *11, 144 B2.
- Volkmannsche kanalen** (dierk.) 4, 262.
- Volkscharter** 7, 318.
- Volkscultuur** 23, 612.
- Volksdans**; 20, 507.
- Volksepos** 10, 284.
- Volkslectuur** (Nederl. Indië); 21, 694 vlg.
- Volksmissionaris**, De (maandschrift) 8, 22.
- Volkstoonel** (vereniging) 23, 527.
- Volksvljijt**, Algemeene Nederlandsche Maatschappij ter begunstiging van de 9, 206.
- Vollaard** (koek) 10, 211.
- Vollenhove**; *19, 336 A2.
- Vollenhove**, Ambt; *19, 336 A2.
- Vollenweider**, H. 5, 487.
- Vollerte** (wittebrood) 17, 593.
- Vollezele**; *6, 96 B3.
- Volmer**, J. G. Ch.; 12, 704.
- Völmerstod** (berg) 4, 609.
- Vologaeses** (koning der Parthen) 3, 434.
- Volo(s)**; (plaats en golf) 14, 644; *12, 384 D3.
- Volpicelli**, Cath. 6, 812.
- Volsceus** (Romeinsche mythologie) 10, 459.
- Volsk** *21, 48 F4.
- Volta**; *1, 520 C4.
- Voltaire**; 6, 656; 11, 110.
- Volterra**; *14, 320 C3.
- Volterra**, Daniela da 20, 624.
- Volto Santo** 19, 97.
- Volturno**, Monte *14, 320 E4.
- Volturno**; *14, 320 D4.
- Völtz**, methode van (landbouw) 10, 241.
- Voltz Berg** *22, 320 B3.
- Voltzia-zandsteen** 5, 687.
- Volumnia** (Romeinsche mythologie) 8, 150.
- Volumnius**, Publius 10, 465.
- Voluntarisme**; 3, 324.
- Vomer** (neusbeen) 19, 825.
- Vondel**, Joost van den; (Adam in ballingschap) 1, 373; (Adonias) 1, 425; (Altaergeheimenissen) 2, 67; (Bespiegelingen) 4, 772; (Heerlijkheid der Kercke) 13, 38.
- Vondeling-plaat** *24, 512 C2.
- Vondeljuweel** (Vlaamsch tooneel) 16, 93.
- Vonèche**; *18, 240 C5.
- Vonier**, Ansharius (aanv. dl).
- Vonk**, A. 11, 148.
- Vonkbaan** (radio-techniek) 24, 550.
- Vonkenzender** (radio-techniek) 20, 380.
- Voocht**, Leo de 6, 160.
- Voorbehoud**, innerlijk (moraaltheologie) 20, 582.
- Voorbereidend Hooger Onderwijs** 17, 614.
- Voorbladeren** (plantk.) 5, 375.
- Voorbroek**, Jacob 19, 621.
- Voorburg** (Suriname) *22, 320 C2 nr 5.
- Voorburg** (Zuid-Holland); *24, 688 C2.
- Voord** *16, 480 B5.
- Voorde**; *19, 176 C5.
- Voor-God-actie** (aanv. dl).
- Voorhanger** (bril) 6, 245.
- Voor-Heurne** *11, 512 F4.
- Voorhoudhoek** (krijgskunde) 5, 637.
- Voorhout**; (nijverheidsschool) 6, 278; *24, 688 C2.
- Voorhuid** 11, 698.
- Voor-Indië**; *3, 448 E7.
- Voor-Indische Laagvlakte** *3, 480 E6.
- Voor-Indisch onderrijk** (diergeographie) 19, 249.
- Voorjaars-entoloma** (plantkunde) 10, 245.
- Voorjaars-pholiota** (plantkunde) 19, 717.
- Vookern** (ei) 10, 9.
- Vooknie** (dierk.) 15, 433.
- Voorloop** (branderij-product) 6, 134.
- Voormezele**; *24, 176 B5.
- Voorne**; 24, 304.
- Voorne**; *24, 688 B3.
- Voorne Kanaal**; *24, 688 B3.
- Vooropbrengsten** (boschbouw) 23, 67.
- Voorordner** 19, 235.
- Voor-Rijn** *24, 720 D3.
- Voorschea** 19, 824.
- Voorschoten**; *24, 688 C2.
- Voorshoven** *16, 480 C3.
- Voorst**; *11, 512 E3; 23, 626.
- Voorstellingsvermogen** 23, 289.
- Voorstonden** *11, 512 E3.
- Voorstondensche Beek** *11, 512 E3.
- Voorst tot Voorst**, J. J. G. van (aanv. dl).
- Voorst tot Voorst**, van (wapen) 13, 189-190.
- Voort**, Joannes van der 4, 678.
- Voortgezet onderwijs**; (aansluiting op lager o.) 1, 87.
- Voortgezette gemeenschap** (recht) 5, 459.
- Voorthuizen**; *11, 512 C3.
- Voortkapel** *2, 512 D4.
- Voortplantingsdrift** 11, 696.
- Voortrekkers** (verkennerij) 19, 376; 23, 361; aanv. dl i. v. Oubaas.
- Voortrekkers** (Zuid-Afrika) 22, 747 756.
- Vooruitziende vrouw** (mutualistische vrouwengroepering) 23, 715.
- Voorwas** (dierkunde) 6, 574.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Voorwerken (kloosterwezen) 23, 156.
- Voorijling (electrotechniek) 5, 759.
- Voorzorgsfonds (sociale verzekering) 4, 724.
- Vopna Fjord *24, 426.
- Vorarlberg**; *19, 112 A3.
- Vorarlberger Schema (bouwkunst) 4, 268.
- Vorchten *11, 512 E2; 13, 33.
- Vorden**; *11, 512 F3.
- Vordensche Beek**; *11, 512 F3.
- Vorder Brühl *24, 79.
- Vordingborg *8, 688 E3.
- Voren (visch) 23, 651; 24, 304.
- Vorgod Aa *8, 688 B2.
- Vöringfos**; *18, 704 A3.
- Vorkkapiteel 6, 50.
- Vorm 10, 17; *18, 704 B3.
- Vormcriterium (volkenkunde) 17, 555.
- Vorme *9, 576 bkrt.
- Vorning**; 19, 212; 24, 451.
- Vormingsdooier 10, 17.
- Vorm-oorzaak (causa formalis) 19, 142.
- Vormsel**; 3, 766; 8, 16 52.
- Voronoff-methode (verjongingsmethode) 23, 353.
- Voroux-les-Liers**; *16, 704 D2.
- Vorselaar**; *2, 512 D3.
- Vorsen**; *16, 480 A6.
- Vorst** (Antwerpen); *2, 512 E4.
- Vorst** = Forest (voorstad van Brussel); *6, 96 C3.
- Vorst, Sulpicius van 9, 63.
- Vorstenafzetting, recht van 12, 306.
- Vorstenbosch**; *18, 631 I2 nr 92.
- Vorsterman, Lucas 1, 494.
- Vorsthoekper (bij dakbedekking) 19, 427.
- Vorstius, Conrad 12, 132.
- Vortex (zonnevlek) 24, 646.
- Vortum-Mullem**; *18, 631 K2 nr 113.
- V.O.S. (Vlaamsche vereeniging van oud-strijders) 19, 314.
- Vos** (sterrenkunde); 11, 285.
- Vos, O.M.Cap., De 21, 467.
- Vos, Jan (prior van Windesheim) 24, 263.
- Vösendorf *24, 79.
- Vosges** (departement); *11, 64 nr 13.
- Vosges (gebergte) = Wasgenwald = **Vogezes**.
- Voskuil *11, 512 E2.
- Vosmaer**, Carel; 10, 749; 13, 310.
- Vosmeer**, Sasbout; (Kapittel van Haarlem) 15, 23.
- Voss *18, 704 A3.
- Vossebelt, De *9, 352 B2.
- Vosselaar**; *2, 512 D2.
- Vosselare**; *19, 176 B3.
- Vossem**; *6, 96 D3.
- Vossepels *11, 512 D4.
- Vossepolle *11, 208 D2.
- Vosterman (uitgever) 6, 567.
- Vostitza (havenstad) 1, 456.
- Vostre, Simon 11, 122.
- Vottem**; *16, 704 D2.
- Voutkamer (in hoeve) 13, 410.
- V.O.V. (ouderdomsverzekering) 21, 674.
- Vraa *8, 688 D1.
- Vraag (philologie) 14, 257.
- Vraca = **Wrata**.
- Vrachori Meer *3, 672 D5.
- Vrachtgoed (tarief) 22, 10.
- Vragender** (beoosten en bewesten); *11, 512 G4.
- Vranckx, Cornelis 18, 379.
- Vranica Plateau *3, 672 B2.
- Vranja *19, 112 G5.
- Vrazene**; *19, 176 D2.
- Vrbas = **Verbas**.
- Vrbaska**; *19, 112 E4.
- Vredeloos**; 1, 317.
- Vredeman de Vries**, J.; (tuinarchitectuur) 22, 824.
- Vredesbeweging**, internationale; 14, 251.
- Vredesbond, Ned. Roomsche-Katholieke 16, 111; 23, 684.
- Vredespaleis**; 12, 275.
- Vree**, mgr. F. J. van; (emancipatie) 10, 150; (bijeekoms in de Geleerde Man) 11, 511.
- Vreeland**; *23, 128 B2.
- Vreemdgeldrekening 20, 521.
- Vreeren** = Freeren; *16, 480 C5.
- Vreese**, W. de; 11, 307; 17, 624.
- Vreeswijk**; *23, 128 B2.
- Vreewijk**; *20, 819.
- Vremde**; *2, 512 C3.
- Vresse**; *18, 240 C7.
- Vriendinnen van het Jonge Meisje, Nationale Unie v. d. 23, 715.
- Vriendschaps-eilanden = **Tonga-eilanden**.
- Vries**; *9, 352 B1.
- Vries, prof. mr. F. de 14, 129.
- Vries**, Hugo de; 10, 304; 17, 466; 18, 798.
- Vrieschelo *12, 448 E3.
- Vriezenveen**; *19, 336 D3.
- Vroedvrouwen Vereeniging, Nationale 23, 716.
- Vroegling (plantkunde) 19, 717.
- Vroenhoven**; *16, 480 C5.
- Vromelle** = Fromelles; *11, 144 D3.
- Vroom**, Hendrik Cornelisz; 7, 248.
- Vroomshoop *19, 336 D3.
- Vrouwelijk Jeugdverbond voor Kath. Actie 14, 554.
- Vrouwenarbeid**; 4, 707; (Nationaal Bureau voor) 6, 497; (Nationale Vereeniging voor) 23, 713.
- Vrouwenbelangen en Gelijk Staatsburgerschap, Nederlandsche Vereeniging voor 23, 713.
- Vrouwenbestuur (Rome) 17, 269.
- Vrouwenbond Constance Teichmann 23, 714.
- Vrouwenbond tot Verhooging van het Zedelijk Bewustzijn, Nederlandsche 23, 713.
- Vrouwenbond voor Vrede en Vrijheid, Internationale 14, 251; 23, 713.
- Vrouwenclub, Vereeniging de Ned. 23, 713.
- Vrouwen-emancipatie 23, 708.
- Vrouwenheide *18, 320 C4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Vrouwen-Kruistocht (vereeniging) 23, 713.
 Vrouwen met Academische Op-
 leiding, Nederlandsche Vereeni-
 ging van 23, 712.
Vrouwenpolder; *24, 512 B2.
 Vrouwenraad van Nederland, Na-
 tionale 23, 713.
 Vrouwenschap (in kerk) 23, 719.
 Vrouwen van den Hl. Andreas
 (religieuzen) 2, 322.
 Vrouwen werkzaam in Bedrijf en
 Beroep, Nederlandsche Vereeni-
 ging van 23, 713.
Vrsac = Wersjits = Werschetz =
 Versecz; *3, 672 D2.
Vruchtbaarheidsriten; (Germanen)
 5, 58; 14, 633; (Spanje) 18, 71;
 (Engeland) 18, 84; (Nederl.) 19,
 765.
 Vruchtenteelt 11, 235.
 Vruchtpluis 24, 446.
 Vruchtvliezen (dierkunde) 10, 51.
 Vruchtvuurschimmel (parasiet) 15,
 506.
 Vruchtwisselstelsel (Nederl. Indië)
 8, 346.
 Vrijaldenhoven, Chr. van 14, 305.
 Vrij België (weekblad) 7, 163.
Vrijblijvend; 18, 812.
 Vrijburg *1, 536 F7.
Vrijburgers; 23, 96.
 Vrijcorpsen (18e eeuw) 10, 498.
Vrijdag; (vasten) 21, 449.
 Vrije, Adriaan de 12, 194.
 Vrije Bladen, De (periodiek) 6, 91.
 Vrije kassen (België) 23, 389.
 Vrijgericht 23, 232.
 Vrijgestelde 5, 94.
 Vrijgraaf 23, 232.
Vrijheid; *23, 94.
 Vrijheid, Gelijkheid en Broeder-
 schap 23, 370.
 Vrijheid van Arbeid voor de Vrouw,
 Comité tot Verdediging van de
 23, 713.
Vrijhoeve-Capelle; *18, 631 F1
 nr 25.
Vrijmetselarij; (encycliek) 13, 697.
 Vrijschepenen 23, 232.
 Vrijzinnig-Democratische Vrou-
 wenclubs 23, 713.
 Vua-ni-Vatu, Mount 4, 610.
Vucht; *16, 480 C4.
 Vueltas, Las *17, 608 D1.
 Vuez, A. de 11, 139.
Vught; *18, 624 C1.
 Vulcaniet 10, 677.
 Vulcano *14, 320 E5.
 Vulgata Sixto-Clementina (Cle-
 mentijnsche vulgaat) 7, 601.
Vulkaan; (IJsland) 24, 425.
 Vulkaan Eiland *3, 480 L6.
 Vulkaan Pas *19, 112 H4.
Vulkanisme; 22, 276.
 Vulpus, Christiane 12, 112.
Vulstemmen; 19, 244.
 Vulturnus (wind) 10, 459.
 Vulvovaginitis gonorrhoeica (pa-
 thologie) 9, 440.
 Vuoksen *10, 720 D3.
Vuren; *11, 512 A4.
 Vurkano (berg) 14, 371.
Vurste; *19, 176 B4.
 Vuuraanbidders 19, 489.
 Vuurkruisers (vereeniging van Belg.
 oud-strijders) 19, 315.
Vuurland = Tierra del Fuego; *2,
 808 C7.
 Vuuropaal (gesteente) 19, 175.
Vuursalamander; 23, 518.
Vuursche, De; *23, 128 B2.
 Vuursteenslot (krijgskunde) 12,
 724.
 Vuurvaste steen (gebakken) 3,
 623; 23, 750.
 Vuurvereering 23, 746.
 Vuurverlooden, -vertinnen, -ver-
 zinken 23, 297.
 Vuurzuil (Oude Testament) 24,
 327.
Vuijsteke, J. P.; 24, 468.
 V.V.V. (vereeniging van Belg. oud-
 strijders) 19, 315.
 Vijf Geboden der H. Kerk 11, 428.
Vijf-Heerenlanden; 8, 832; *24,
 688 F3.
 Vijfhuizen *11, 208 B1.
 Vijfstroomland = **Pandzjab**.
Vijgcactus (Opuntia); 7, 642.
 Vijgh, Dirk 22, 620.
 Vykarleby *10, 720 B3.
Vyle-et-Tharoul; *16, 704 C3.
Vijlen; *16, 448 C5.
 Vijvekapelle *24, 176 D2.

W

- W. (getijden) 11, 713.
 W. A. (bij coöperatie) 8, 119.
Waad = Vaud; *24, 720 B3.
Wag; *19, 112 F2.
 Waaggebouw (Amsterdam) 2, 223.
 Waaijer (van pomp) 7, 225.
 Waaijermot (dierkunde) 23, 228.
 Waakhond (belastingrecht) 13, 484.
Waal (tuinbouw); 15, 228.
 Waal (gem. Berkhout) 4, 648.
Waal (rivier); *11, 512 C4.
Waal (Texel); *18, 672 A2.
 Waal, 't (Utrecht) *23, 128 B3.
 Waal, J. H. H. de 23, 105.
Waalhaven; *20, 819.
Waalre; *18, 631 H3.
Waalsh; 23, 795.
Waalshkapel = Wallon-Cappel;
 *11, 144 B3.
 Waalvorm (baksteen) 23, 226.
Waalwijk; *18, 624 C1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Waanrode**; *6, 96 F2.
Waar, Het *12, 448 D3.
Waarbeke; *19, 176 C5.
Waardamme; *24, 176 C3.
Waarde; *24, 512 D3.
Waarde (economisch); 12, 322.
Waardeeringsvermogen (psychologie) 21, 268.
Waardenburg; *11, 512 B4.
Waardepapieren; 9, 774.
Warder; *24, 688 E2.
Waarderechten (belastingrecht) 14, 276.
Waardgronden *18, 672 B2.
Waardhuizen; *18, 631 E1 nr 3.
Waard-Nieuwlandpolder (Wieringen) 24, 205.
Waard Polder *18, 672 A3.
Waarland; *18, 672 A3.
Waarloos; *2, 512 B4.
Waarmaarde; *24, 176 D5.
Waarneming; 11, 726; 13, 246; 24, 603.
Waarnemingszenuwen 13, 250.
Waarschoot; *19, 176 B2.
Waarschuwingsteekens voor ge-
 vaar 23, 360.
Waarschijnlijkheid (wiskunde) 17,
 410.
Waas, Land van; *19, 176 D2.
Waasmont = Wamont; *16, 704
 B2.
Waasmunster; *19, 176 D3; 21, 126.
Waast, Hl. 23, 227.
Waasten (Fransch-Vlaanderen)
 *11, 144 D3.
Waasten (West-Vlaanderen); *24,
 176 B6.
Waaxens (Friesl., gem. Hennaarde-
 raad) *11, 208 B2.
Waaxens (Friesl., gem. Westdonge-
 raad) *11, 208 C1.
Wabash *23, 320 I3.
Wace, Rob.; 3, 107; 16, 185.
Wachau; *9, 512 F4.
Wachtebeke; *19, 176 C2.
Wachtendonck, Arnold 15, 65.
Wachtendonck, Joannes van 1,
 205.
Wachtendoncksche psalmen 15, 65;
 18, 377.
Wachtmeester; 6, 241.
Wachtum *9, 352 B2.
Wad *3, 686 D4.
Wadai *1, 536 F3.
Wadan (Arabië) *1, 536 bkrt a C3.
Wadan = Wandan = Banda-eilan-
den.
Wadas *14, 496 C2.
Wadden 12, 158; 23, 775.
Waddeneilanden, Nederlandsche;
 *9, 512 B2.
Waddenzee; *18, 672 A2.
Waddinxveen (Noord en Zuid); *24,
 688 D2.
Wadelai *1, 536 bkrt a B7.
Wadelincourt *13, 176 B3.
Wadeniojen; *11, 512 B4.
Wadi el Hasa (Oost-Jordaanland)
 = Wilgenbeek 17, 747.
Wadi Halfa; *1, 536 bkrt a B3.
Wadi Kana (Palestina) 6, 732.
Wadi Modzjib (Oost-Jordaanland)
 3, 75.
Wadinagala *7, 265 C3.
Wad Medani *1, 243 A1.
Wadpolders *12, 448 C2.
Wadsworth *6, 670 C2.
Waë *2, 122 B2.
Waela *7, 238.
Waelhem, Vrijheid van 9, 486.
Waelravens, Cornelis van 8, 161;
 9, 64.
Waesamoe *2, 122 B1.
Wae-Sekampoeng (Sumatra) 16,
 60.
Waessenaer, Jacob 22, 66.
Wafangou, slag bij (1904) 14, 478.
Waffelaert, mgr. G. J.; (Gezelle)
 11, 760.
Wagadoegoe; *1, 536 C3; 19, 200.
Wagau, Boris Andrejewitsj 19, 758.
Wâgbhata (Indisch geneesheer) 14,
 118.
Wagenaar, Joh.; 8, 49.
Wagenberg; *18, 631 D1 nr 16.
Wagenborgen; *12, 448 D2.
Wageningen; *11, 512 C4.
Wagenmakersvallei (Zuid-Afrika)
 24, 110.
Wagenspinner (spinnmachine) 21,
 444.
Wagenvoort, Maurits; 23, 675.
Wagga-Wagga *3, 288 H6.
Waghemaker, Dominicus de 2,
 535.
Waghemaker de Oude, Herman de
 2, 536.
Wagnelée *13, 176 F3.
Wagner, Otto; 6, 56.
Wagner, Richard; (Bayreuth) 4,
 165; (Brahms) 6, 117; (H. St.
 Chamberlain) 7, 282; (Leitmoti-
 tiv) 16, 272.
Wagram, vorst van 4, 735.
Waha; *16, 736 C2.
Wahai; *17, 816 B2.
Wahl, Edgar von 18, 758.
Wahlen *4, 686 B1.
Wahlwijlre *16, 448 C5.
Wahsatch Mountains *23, 320 D3.
Waialea *12, 822.
Waialua *12, 822.
Waianae *12, 822.
Waïda-Guba *10, 720 D2.
Waidringer Alpen *2, 40 E2 sub
 G4a.
Waigatsj; *21, 48 H1.
Waigeo = Batan Wagé; *17, 816
 C2.
Waigeo-Misool-archipel (Ned.-
 Indië) 19, 446.
Waikane *12, 822.
Waillet; *18, 240 E3.
Wailuku *12, 822.
Waimes *16, 704 F3.
Wai-ngan *7, 384 G4.
Wainganga *10, 224 D3.
Waingapoe *18, 432 F7.
Waipoga *17, 816 D2.
Waitzen = Vac.
Wajaboela *17, 816 B1.
Wajer *3, 710.
Wakal *2, 122 B2.
Wakasihoe *2, 122 A2.
Wakayama *14, 464 D4.
Wakaza Baai *14, 464 D3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart
 aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

Wakde *17, 816 D2.
 Wake *18, 762.
Wakefield; *12, 464 bkrt 1.
 Wakkanai *14, 464 E1.
Wakken; *24, 176 D4.
 Wakkere Dijk (bij Eemnes) 9, 737.
 Wakkerveel *6, 96 D2.
 Wakoea Steppe *1, 520 G5.
 Wakonda (volksstam) 14, 90.
 Wal, De *11, 208 D2.
 Wal, hoge, lager 19, 200.
Walachije; 2, 34; *19, 112 I4.
 Walaens (theoloog) 24, 546.
Walafried Strabo; (liturgieverklaring) 16, 527.
 Walawaã, Goenoeng *2, 122 B2.
 Walbaas (reçu) 22, 292.
Walcheren; *24, 512 B2.
Walcheren, Kanaal door; *24, 512 B3.
 Walcourt *18, 240 A3.
 Wald (plaats) 21, 709.
 Waldaf *21, 48 C3.
Waldalhoogten; *21, 48 C3.
Waldemar II van Denemarken; 8, 690.
 Waldemar I van Zweden 10, 802; 24, 750.
Waldenburg; *9, 576 G3.
 Waldericus (bisschop van Luik) 3, 644.
 Waldhamstow *12, 464 bkrt 3.
 Waldheimia flavescens (dierkunde) 3, 58.
 Waldhoorn 14, 397.
 Waldrada, vrouw van Lotharius II 12, 617; 18, 532.
 Waldsee *4, 330 D4.
 Waldsee, Koenraad Kügelin von 10, 119.
 Waldshut *24, 720 D1.
 Waldus, Petrus 19, 680.
 Walea Bahi, Poelau *7, 160 B2.
 Waleffes, Les = **Les Waleffes**.
 Walel *1, 520 G4.
Walem; *2, 512 B4; (vrijheid van) 9, 486.
 Walendoe (volksstam) 3, 653.
 Walen Meer *24, 720 E2.

Wales; (oude naam) 6, 704; (gesch.) 12, 457; *12, 464 E5.
 Wales, Bergland van *12, 464 D5.
 Walese (volksstam) 3, 583.
Walfridus, St.; (Groningen) 12, 445.
Walgrave, Aloïs; (spel van Halle) 12, 657.
Walhain-Saint-Paul; *6, 96 D5.
 Walhorn *16, 704 F2.
 Walk = Valga *10, 379 D2.
 Walker, Lake *6, 670 C2.
 Walker, Fred 1, 80.
 Walkuren 11, 667.
 Walkvat (lederbereiding) 9, 738; 16, 211 vlg.
Wallace, Alfred Russel; 1, 642; 9, 58; 18, 409 vlg.
 Wallace, William (1297-1305) 20, 669.
 Wallacea (geomorphologie) 18, 409.
 Wallace Gebergte *2, 122 C1.
 Wallach, Maxim 16, 529.
 Wallaroo *3, 288 F5.
 Wallawalla *23, 320 C1.
 Wallenberg, J. 24, 754.
 Wallendorf *16, 735.
 Waller, dr. G. (medicus) 6, 648.
 Wallgett *3, 288 H5.
 Wallia (koning der West-Goten) 23, 798.
Wallis = Valais; *24, 720 C4.
 Walliser Alpen = Penninische Alpen *24, 720 C5.
 Walliser Fiescher Firn *4, 686 C1.
 Wallon-Cappel = **Waalschkapel**.
 Walney Eiland *12, 464 bkrt 2.
 Walpurgis, Hl. = **Walburgis**, Hl.
 Walpurgis van Egmond 24, 232.
Walram III van Limburg; 10, 325.
Wal(e)ram van Valkenburg (Mon-schau); 21, 565.
 Walrat (Spermaceti) 20, 135; 23, 806.
 Walraven van Meurs 21, 26.
 Wals *11, 512 F4.
Walsall; *12, 464 F5.
 Walsbets *16, 704 B2.
 Walschot (plantkunde) 18, 233.

Walsh, Helena 7, 796.
Walshoutem = Houtain-l'Evêque; *16, 704 B2.
Walsoorden; *24, 512 D3.
 Walstroopijlstaart 8, 614.
Walter, Bruno (aanv. dl).
 Walteri, Jan 10, 487.
 Walton, Brion 20, 60.
 Walton, F. 16, 490.
Walvischaas; 12, 399.
Walvisch Baai (Afrika); *1, 520 E7.
 Walvisch Baai (Spitsbergen) *18, 704 bkrt.
 Walvischstaart *24, 512 A3.
 Walvischtraan 12, 746; 23, 812.
 Walvischverdrag 23, 507.
 Walwilder *16, 480 C5.
 Wamar *17, 816 C3.
 Wamba (rivier) *15, 512 D4.
Wamba (gemeente); *15, 512 G2.
Wambeek; *6, 96 B3.
 Wambetoe (volksstam) 3, 583.
 Wambrechies = **Wemercis**.
 Wambuisknoopen (plantkunde) 15, 440; 17, 196.
Wamel; *11, 512 B4.
 Wami *1, 520 G5.
 Wamont = **Waasmont**.
 Wamps, B. 11, 139.
 Wan (China) *7, 384 E5.
 Wan (Turkije) *3, 35 F3.
Wancennes; *18, 240 C5.
 Wandamen Baai *17, 816 C2.
 Wandan = Wadan = **Banda-eilanden**.
 Wanderprediger 4, 21.
 Wandervogel (jeugdbeweging Duitsland) 20, 337.
 Wandfluh *4, 686 A1.
 Wandgraf 18, 167.
 Wandloopkranen 8, 54.
 Wandoe *1, 536 bkrt A6.
Wandre; *16, 704 D2.
 Wandrille (Vandrille), St. (abdi) 10, 810; 20, 130; 23, 199.
Wandsbek; *9, 576 D2.
 Wandtabernakel 21, 153.
Wanfercée-Baulet; *13, 176 F4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Wange** = Wanghe; *16, 704 B1.
Wangelima = **Bangelima**.
Wangenes; *13, 176 F4.
Wangeroog *9, 512 B2.
Wanghe = **Wange**.
Wangi Wangi, Poelau *7, 160 B3.
Wang Jang-Ming; 7, 411.
Wang jin = **Wani** (Koreaansch geleerde) 14, 458 465.
Wang Sjouzjen (Chineesch wijsgeer) = **Wang Jang Ming**.
Wang Wei (Chineesch schilder) 7, 408.
Wanhatti *22, 320 D2.
Wani = **Wang jin** (Koreaansch geleerde) 14, 458 465.
Wanica *22, 320 C2.
Wankie; *1, 536 F6.
Wanlin; *18, 240 D4.
Wan-Meer; *3, 35 F3.
Wanne (Luik); *16, 704 E3.
Wanne (Ruhgebied) *9, 576 bkrt.
Wannebeek = **Wannebecq**; *13, 176 C2.
Wannegem-Lede; (Machutus-bede- vaart) 4, 215; *19, 176 B4.
Wanneperveen; *19, 336 B2.
Wanroy; *18, 631 J2.
Wanscher, V. 5, 483.
Wansin; *16, 704 B2.
Wansoulx *18, 240 C1.
Wanssum; *16, 448 D2.
Wansteg *12, 464 bkrt 3.
Want; 16, 629.
Wantsen; 1, 129; 20, 779.
Wan-tsjou *7, 384 E8.
Wanvracht 8, 573.
Wanze; *16, 704 B2.
Wanzele; *19, 176 C4.
Wap, J. J. Fr.; 11, 780.
Wapendicht 13, 192.
Wapenveld *11, 512 E2; 13, 33.
Wapoetih *17, 816 B2.
Wapse *9, 352 A2.
Wapserveen; *9, 352 A2.
Wapsipinicon *14, 39.
Waraan (dierkunde) 23, 203.
Warad-Sin (koning van Larsa) 16, 136; 20, 646.
Waran, woestijn *1, 520 B2.
Warandab *1, 243 D3.
Waras (plantkunde) 10, 756.
Warasdin *19, 112 E3.
Warburg, E. G.; 15, 761.
Warche *16, 704 F3.
Warchin; *13, 176 A3.
Wareoing; *13, 176 A2.
Ward, Anne 20, 365.
Ward, Artemus 6, 332.
Warder; *18, 672 B3.
Wardha *10, 224 D3.
Wardhamâna (Indisch godsdienstig leider) 14, 569.
Wardin; *16, 736 E3.
Wardrek *11, 144 B3.
Wardroom (op oorlogsschip) 16, 606.
Waregem; *24, 176 D4.
Warehouse-receipt (handelsrecht) 7, 581.
Warekawu = **Chatham-eilanden**.
Waremme = **Borgworm**.
Wareng *17, 816 C2.
Wares, Madame de 20, 827.
Waret-la-Chaussée; *18, 240 C1.
Waret-l'Evêque; *16, 704 B2.
Warfhuizen; *12, 448 B2.
Warfstenmolen *11, 208 D1.
Warfum; *12, 448 C2.
Warga; *11, 208 C2.
Wargla *1, 536 D1.
Warham, William 4, 46; 8, 257.
Warhem; *11, 144 B2.
Warin, Anth. 6, 239.
Warin (Benedictijner abt) 8, 198.
Warken *11, 512 F3.
Warmbad *23, 94.
Warmenhuizen; *18, 672 A3.
Warmond; (groot-seminarie) 10, 210; 12, 596; *24, 688 D2.
Warmte-onweder 19, 116.
Warmtestraling; 14, 161.
Warna = **Varna**; *19, 112 K5; (oudheid) 18, 780.
Warnant; *18, 240 C3.
Warnant-Dreye; *16, 704 B2.
Warneton-Bas = **Neder-Waasten**.
Warneton-Sud = **Zuid-Waasten**.
Warniahuizen *11, 208 C2.
Warnow *9, 512 E2.
Warns; *11, 208 A3.
Warnsdorf *5, 578 C1; 16, 172.
Warnsveld; *11, 512 E3.
Waroe *17, 816 C2.
Waroena; 7, 148.
Waroeta *17, 816 E2.
Warquignies; *13, 176 C4.
Warrant; 12, 96.
Warrego River *3, 288 H4.
Warrington; *12, 464 bkrt 1.
Warnambool *3, 288 G6.
Wars (plantkunde) 10, 756.
Warsage = **Weerst**.
Warschau = **Warszawa**; *20, 64 D2.
Warstiens *11, 208 C2.
Warszawa (provincie) *20, 64 C2.
Warszawa (stad) = **Warschau**.
Wartburg; *9, 576 D3.
Wartena; *11, 208 C2.
Wartenberg, F. W. von 23, 300.
Warthe; *9, 512 H2.
Warthe Bruch *9, 512 F2.
Warven (terpwoonigen) 17, 246.
Warwick; *12, 464 F5.
Warwick, the Kingmaker (1428-1471) 9, 723.
Warwickshire; *12, 512 nr 47.
Warzée; *16, 704 C3.
Was (van bijen); 6, 573.
Wasch-dwang (psychopath.) 9, 610.
Waschfluweel 17, 129.
Wasconië 11, 368.
Wasen *24, 720 D3.
Waset = **Thebe** (Egypte).
Wasgenwald = **Vosges** = **Vo-gezen**.
Wash; *12, 464 G5.
Washabo *22, 320 A2.
Washburn, Carlton 24, 271.
Washikemba, Boca *5, 646.
Washikemba-formatie 5, 644.
Washington (staat); *23, 320 B1.
Washington (stad); *23, 320 K3; (plattegrond) 24, 15.
Washingtoniet (geologie) 14, 47.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Wasia** *2, 122 C1.
Wasilkow *21, 48 C4.
Wasilij III van Rusland 21, 54.
Wasjka *21, 48 F2.
Wasjsjoegani (stad) 17, 740.
Wasjt *3, 686 A3.
Wasmes; *13, 176 C4.
Wasmes(-Audemez-Briffocil); *13, 176 B3.
Wasmot 6, 578.
Wasmuel; *13, 176 C4.
Wasoe *2, 122 B2.
Waspik; *18, 631 E1.
Wasquehal; *11, 144 E3.
Wa-ssandawi (Afrik. volksgroep) 21, 204.
Wasseiges; *16, 704 B2.
Wasselnheim *10, 143 C2.
Wassenaar; *24, 688 C2.
Wassenaarsche Polder 24, 678.
Wassenberg *16, 448 D4.
Wassende-breedtekaart 17, 503 617.
Wasserbillig *16, 735.
Wasserburg; *4, 330 G3.
Wasserkuppe *9, 512 C3.
Waswahili (Bantoe's) 22, 354.
Waszwammetje 13, 776.
Wat; (tempel) 3, 728.
Watach *24, 720 D1.
Watambajoli *7, 160 B2.
Watamponé; (expeditie) 7, 191.
Watanae, Kali *7, 160 B2.
Wate = **Motte-au-Bois** *11, 144 C3.
Watene (Fr. Vlaanderen) = **Watten**; *11, 144 A2.
Water; (ademhaling in) 1, 395.
Wateraloe 21, 280.
Waterberg *11, 512 D3.
Waterbezie 24, 25.
Waterbies (plantkunde) 22, 710.
Waterboa (dierkunde) 2, 273.
Waterboer, Nikolaas 12, 379.
Waterdrukproef 22, 210.
Wateren *9, 352 A2.
Waterford (graafschap); *12, 512 nr 108.
Waterford (stad); *12, 464 C5.
Watergang (dorp) 16, 103.
Watergas; 11, 376.
Watergebint (bij beschoeiing) 4, 758.
Watergraafsmeer; *18, 672 A4.
Waterhaas (Agouti) 19, 365.
Wateringen; *24, 688 C2.
Waterkampioen, De (periodiek) 24, 46.
Waterkanker (plantenziekte) 15, 229.
Waterkasteel; 24, 26.
Waterkervel 22, 710.
Waterkeyn, John en Paul, aanv. dl i. v. **Missa Dominicalis**.
Waterland; *18, 672 A4.
Waterland-Oudemans; *19, 176 B1.
Waterlandskerkje; *24, 512 B3.
Waterlating, te (van schip) 1, 512.
Waterleiding; (in de Oudheid) 10, 439.
Waterloo (Belgisch Brabant); *6, 96 C4; (slag van 1815) 6, 120.
Waterloo (Suriname) *22, 320 B2.
Waterloo(s) (Fransch-Vlaanderen) = **Wattrelos**; *11, 144 E3.
Waterloo Wells *3, 288 E3.
Waterlucht (in de Poolzeeën) 24, 29.
Watermaal-Boschvoorde; *6, 96 C3.
Watermeloen; 7, 563.
Watermolen *24, 176 D5.
Waterpassen; (kromming der aarde) 1, 160.
Waterplaats *3, 710.
Waterree, Chineesche 13, 256.
Waterroos 24, 33.
Waterschei *16, 480 C4.
Waterslag (bouwkunde) 24, 29.
Watersloof (waterbouwkunde) 4, 758.
Waterslot (burcht) 24, 26.
Waterstaat, departement van (Nederland) 8, 708.
Waterstaatskerken (aanv. dl).
Waterstof; 1, 71; 11, 371 vlg.; 23, 295.
Waterstofbaden 11, 367.
Waterstof-exponent 19, 684.
Watertorren 24, 31.
Watertown *18, 518.
Watertulp, witte 24, 33.
Wateruurwerk 7, 604.
Watervliet; *19, 176 B1.
Watervoorziening; (van locomotieven) 15, 487.
Waterwaarde (warmteleer) 6, 685; 23, 830.
Waterzuivering, proefstation voor (Ned.-Indië) 9, 423.
Wates (Jogjakarta) *14, 496 F3.
Wates (Kediri) *14, 496 H3.
Watford (eiland) 4, 665.
Watica (dorp) 23, 776.
Watling *23, 320 L6.
Watoebela-eilanden = **Matabela-eilanden**.
Watoewila, Goenoeng *7, 160 B2.
Watoezi (volksstam in Kongo) 3, 594; 20, 686 vlg.
Watou; *24, 176 A5.
Watrigant S.J., **Henri**; (retraite-huizen) 20, 588.
Watson, John B. 4, 317.
Watt, James; (automobiel) 3, 400; (balansmachine) 3, 632.
Watteeuw, J. 11, 139.
Watten (Fransch Vlaanderen) = **Watene**.
Watten (Ruhrgebied) *9, 576 bkrt.
Wattenwil *4, 686 B1.
Watting = **San Salvador** (Bahama-eilanden) *23, 320 L6.
Wattrelos = **Waterloo(s)** (Fransch Vlaanderen).
Wattripont; *13, 176 B2.
Wattson, Paul J. 14, 247.
Watzmann *4, 330 G4.
Watzmannmassief (Beieren) 4, 328.
Waubach; *16, 448 D5.
Waudrez; *13, 176 D4.
Waukegan *14, 39.
Waulsort; *18, 240 C4.
Wauthier-Braine = **Wouters-Bra-kel**.
Wave Hill Station *3, 288 E2.
Waveney *12, 464 G5.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Waver** = Wavre; *6, 96 D4.
Waveren = Wavria; *11, 144 D3.
 Waverveen *23, 128 A2; 23, 478.
 Wavre = **Waver**.
Wavreille; *18, 240 E5.
 Wavria = **Waveren**.
 Wawatjan (Javaansch tooneel) 16, 32.
 Waij = Ai (Ned.-Indië) *3, 710.
Wayaux; *13, 176 E4.
 Wayombo *22, 320 B2.
Ways; *6, 96 C5.
 Wé, Poeloe = **Poelau We(h)**.
Weald; 12, 455 460.
 Weale, James 20, 766.
Wear; *12, 464 bkrt 4.
 Weaver *12, 464 bkrt 1.
 Weaver Hill *12, 464 bkrt 1.
 Weaverville *6, 670 B1.
 Web *1, 520 H4.
Webbekom; *6, 96 F2.
 Weber, Alfred (*1868) 23, 426.
 Weber, Constanze 18, 117; (portret) 18, 65.
Weber, Wilhelm; 1, 160.
Webi Sjebeli; *1, 520 H4.
Wechelderzande; *2, 512 D2.
Weda; (plaats en baai) *17, 816 B1.
 Wedda's (volksgroep) 3, 468; 7, 266.
Wedde; *12, 448 E3.
 Weddel Eilanden *24, 656 B8.
Weddel Zee; *1, 189 Zuidpool.
 Weddenschap (recht) 21, 786.
 Wedderhofte *12, 448 E3.
 Wedderveer *12, 448 E3.
 Wedding Cake (folklore) 13, 733.
Wederdoopers; (spotnaam) 1, 232; (Obbe Philipsz) 18, 748.
Wedergeboorte (in Brahmanisme en Hindoeïsme); 3, 423; 6, 116; 13, 361; 24, 586.
 Wedgwood, Emma 8, 542.
 Wedono (Javaansch districtshoofd) 24, 62.
 Weduwenpensioen 19, 600.
 Weduwstaat 13, 720.
Weebosch; *18, 631 G4 nr 134.
Weefgetouw (weefstoel); 18, 690.
 Weefkamer (in hoeve) 5, 544; 13, 409.
Weefsels; (Byzantijsche) 6, 608.
 Weefstoel 18, 690; 24, 70.
 Weeghaak 9, 628; 23, 237; 24, 74.
 Weekschillen (tuinbouw) 10, 342.
 Weekvinnigen 23, 479.
 Weende *12, 448 E4.
Weenen (Natal); *23, 94.
Weenen (Oostenrijk) = Wien; *19, 112 E2; (plattegrond) 24, 82; (omgeving) *24, 79; (Congres van 1815) 14, 348; (vrede van 1738) 15, 44.
Weener Bekken; *19, 112 E2.
 Weener Woud *9, 512 F4.
 Weer, were (rechtsgeschiedenis) 11, 739.
Weerde; *6, 96 C2.
Weerdiging; *9, 352 B2.
 Weerdingermark *9, 352 B2.
Weerkaarten; 6, 135.
 Weerlam (dierkunde) 24, 45.
Weerlicht; 19, 115.
Weerselo; *19, 336 E3.
Weerst = Warsage; *16, 704 E2.
 Weerstand, passieve (moraaltheologie) 19, 205.
 Weerstandsoven (electrometallurgie) 10, 89.
Weert (Antwerpen); *2, 512 A4.
Weert (Nederlandsch-Limburg); *16, 448 B3.
 Weert, Niklaas van 6, 384.
 Weervisscherij 24, 502.
 Weerwille *9, 352 A2.
 Weerijs = **Aa** (bij Zundert).
 Weesbeek *6, 96 D2.
Weesp; *18, 672 B4.
Weesperkarspel; *18, 672 A4.
 Weëteboela (plaats) 16, 124.
 Weezenpensioen 19, 600.
 Wegdek 4, 785.
 Wegelin O.S.B., abt G. 24, 104.
Wegener, Alfred; 24, 433.
Wegnez; *16, 704 E2.
 Wegrakingen (pathologie) 10, 271.
Wegwijzer; (Nederland) 2, 541.
 Wegwijzer, De (lectuurgids) 16, 205.
 Wehe *12, 448 B2; 16, 222.
Wehl; *11, 512 E4; (kerkelijke gesch.) aanv. dl.
 Wehrli, Johann J. (1790-1855) 16, 79.
 Wei (Chineesche staat) 7, 400.
 Wei (stad) *7, 384 G3.
Wei (kaasbereiding); 14, 732.
 Weiberregiment (te Rome) 17, 269.
Weichsel = Vistula = Wisla; *9, 512 I2.
Weidechampignon; 14, 798; 19, 373.
 Weidekampernoelje 14, 798.
Weidekringzwam; 17, 170.
 Weiden *4, 330 G2.
 Weidetorkruid 22, 710.
 Weidling *24, 79.
Weidum; *11, 208 B2.
Wei-hai-wei; *7, 384 H3.
Weiho; *7, 384 D4.
 Wei-hwei *7, 384 F4.
 Weil, René 8, 115.
Weil, ziekte van; 16, 323.
 Weiler (nederzettingstype) 9, 506.
 Weilheim *4, 330 F4.
 Wei-li *7, 384 C6.
Weillen; *18, 240 C3.
Weimar; *9, 576 D3.
 Weinami *17, 816 D2.
 Wei-ngan *7, 384 G6.
 Weinheim *4, 330 C2.
 Weinsberger Woud *9, 512 F4.
 Weipert *5, 578 B1.
 Wei-si *7, 384 B6.
Weismann, August; (kiemplasma-theorie) 15, 268; (mimetisme) 17, 673.
Weiss, A.; 19, 154.
 Weiss, E. R. 5, 483.
 Weiss' complexen (magnetisme) 17, 58.
 Weisse Frau (berg) 5, 412.
 Weissenbach *4, 686 A1.
 Weissenburg (Duitschland) *4, 330 E2.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Weissenburg** (Frankrijk) = Wissembourg; *10, 143 C1.
Weissenburg (Zwitserland) *4, 686 A1.
Weissenfels *9, 576 D3.
Weissenstein *4, 404 E2.
Weisshorn *24, 720 C4; 24, 768.
Weisskugel (berg) 19, 292.
Weistritz *5, 578 E1.
Weitmar *9, 576 bkrt.
Wei-tsjou *7, 384 G5.
Weizmann, Ch. (aanv. dl).
Wekelsdorf *5, 578 E1.
Wekerom *11, 512 C3.
Wel (bron); 6, 294.
Welahan *14, 496 F2.
Welawe Ganga *7, 265 B4.
Welberg; *18, 631 B2 nr 56.
Welde *2, 512 D1.
Welden; *19, 176 B4.
Weldonproces (chemische techniek) 7, 433.
Weleri *14, 496 F2.
Welfare Worker (sociaal werk) 14, 149.
Welikij Oestjoeg; *21, 48 F2.
Welirang, Goenoeng 2, 790.
Welkenraat; *16, 704 E2.
Welkomst Baai *14, 496 A2.
Well (Gelderland); *11, 512 A4.
Well (Nederl. Limburg); *16, 448 D2.
Welland-kanaal (Noord-Amerika) 12, 290.
Welle; *19, 176 D4.
Wellen; *16, 480 B5.
Wellesley, Richard C. 10, 224.
Wellesley Eilanden *3, 288 F2; 7, 58.
Wellevendheid (aanv. dl).
Wellhorn (Berner Alpen) 2, 38.
Wellin; *16, 736 B2.
Wellington (Engeland); *12, 464 E5.
Wellington (Nieuw-Zeeland); (gesch.) 3, 302; *18, 762.
Wellington (Zuid-Australië) *3, 288 F6.
Wellington Eiland *24, 656 B7.
Wells (Engeland) *12, 464 G5.
Wells (Nevada) *6, 670 D1.
Wellseind *11, 512 A4.
Wells Meer (Australië) *3, 288 C4.
Welpen (jeugdorganisatie) 19, 376; 23, 361.
Wels *19, 112 C2.
Welschap (vliegveld) *18, 624 C2; 10, 41; 23, 554.
Welsh, Jane 7, 29.
Welsk *21, 48 E2.
Welsrijp; *11, 208 B2.
Welsum *19, 336 B3.
Weltevreden; (seismol. station) 1, 145; *4, 119.
Welvaart; 4, 321.
Welvaart (Belgische coöperatie) 4, 471; 8, 118.
Welwater 24, 107.
Welwyn (Engelsche tuinstad) 22, 830.
Welij *11, 512 C4.
Wely O.P., J. M. van 9, 217.
Welijzer 24, 111.
Wemaarskapel = Blauwkapel (Fransch Vlaanderen); *11, 144 B2.
Wemax-riem 9, 456.
Wembley; *12, 464 bkrt 3.
Wemeldinge; *24, 512 C2.
Wemereis = Wambrechies; *11, 144 E3.
Wemmel; *6, 96 C2.
Wemmenhove *9, 352 A2.
Wenceslaus van Luxemburg 6, 100; 24, 118.
Wendat (Indianenstam) 13, 710.
Wende-kreis (onderwijs) 11, 546.
Wendel (plaats) 23, 626.
Wenden; 6, 129.
Wendisch (taal) 21, 728.
Wendrock, Van (pseudoniem) 18, 542.
Wenduine; *24, 176 C1.
Wenezianow, Al. (1780-1847) 21, 63.
Wengen *4, 686 B1.
Wenggi (schrift) 18, 440.
Wengi *4, 686 B1.
Wenker, G.; 8, 794.
Wenkop *11, 512 C3.
Wennekers (wereldgeestelijke) 22, 341.
Wennerbeg, Gunnar 24, 755.
Wentholt, L. R. 11, 503.
Wentke (Hindelooper dracht) 23, 606.
Wen-tsjou; *7, 384 H6.
Wenum *11, 512 D2.
Wenzel van Luxemburg; 6, 100.
Wepe 11, 136; *11, 144 D3.
Wepener, Louw 22, 554.
Wépion; *18, 240 C2.
Werbetanz 9, 550.
Werbomont; *16, 704 D3.
Werchojansk; *3, 448 K2.
Werchojansk, Golf van *3, 480 J2.
Werchter; *6, 96 D2.
Werchtoerje *21, 48 I3.
Werden; *9, 576 bkrt.
Were zie Weer.
Wereldbond der Kerken 18, 786.
Wereldburger 8, 210.
Wereldfederatie van Christen-Studenten-Vereenigingen 18, 401.
Wereldgeestelijke 7, 607.
Wereldkaart (hoogten en diepten) *1, 188.
Wereldkortschrift 19, 430.
Wereldtuin (onderwijs) 3, 425.
Wereldverkeer *1, 148.
Wereldwonderen; (Helios) 13, 109.
Werg, Karl Benjamin 18, 318.
Weris; *16, 736 D1.
Werken; *24, 176 B3.
Werken, De; *18, 631 E1.
Werkendam; *18, 624 B1.
Werken van barmhartigheid 3, 811; 4, 645.
Werkhoven; *23, 128 B2.
Werkliedenverbond, R. K.; (levensverzekeringmaatschappij) 7, 817.
Werkspoor (kleinspoor); 15, 377.
Werkspoor (fabriek), aanv. dl i. v. Cremer.
Werktuigkunde 17, 366.
Werkverbond (gereformeerde theologie) 23, 293.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Werkwoord;** (onpersoonlijk) 14, 62.
Werm; *16, 480 B5.
 Wermeskerken, Henri van 14, 127.
 Werne *9, 576 bkrt.
Werner, Abraham Gottlob; 11, 625; 18, 476.
Werner, Zacharias; 18, 619.
Wernhout; *18, 631 C3 nr 124.
Wernigerode; *9, 576 D3.
 Wernoje (stad) 2, 24.
Wernz S.J., Franciscus; 8, 30.
 Werra *9, 512 C3.
 Werschetz = Wersjits = Versecz = **Vrsac.**
 Wersjbalowo = Wirballen = **Virbalis.**
 Wersjits = Versecz = Werschetz = **Vrsac.**
 Wertach *9, 512 D5.
 Wertheim, A. C. 17, 465.
Werveke = Wervicq-Sud; *11, 144 E2.
 Wervel (kolk) 15, 490.
 Wervelonweer 19, 116.
 Wervelstorm 23, 51.
Wervershoof; *18, 672 B3.
 Wervicq, Celestinus van (Capucijn) 6, 808.
 Wervicq-Sud = **Werveke.**
Wervik; *24, 176 C5.
 Wéry, J. L. 22, 144.
 Wesan *17, 262 D3.
 Wesel = **Wezel** (Duitschland).
 Wesel, Johannes von 21, 23.
 Wesen *24, 720 E2.
 Wesensschau (wijsbegeerte) 13, 713.
 Weser (rivier) = **Wezer.**
 Weser Bergland = Wezer Bergland *9, 512 C3.
 Wesermünde = Wezermünde 6, 200.
Wesley, John; 6, 318.
Weselaar; *6, 96 D2.
Wespen; 12, 207.
 Wessel, Johannes H. 8, 694.
 Wessel *11, 512 C3.
 Wessel Eilanden *3, 288 F1.
Wessem; *16, 448 C4.
 West, J. H. 11, 436.
 West-Afrikaansch onderrijk (diergeographie) 10, 397.
 West Antarktis *1, 189 Zuidpool.
West-Australië = Westralië; *3, 288 B3.
 West-Beskiden *19, 112 F2.
Westbroek; *23, 128 B2.
 Westcar-papyrus 19, 449.
 West Dal Elf *18, 704 C3.
Westdongeradeel; *11, 208 C1 nr 2.
 Westdorp (Drente) *9, 352 B2.
 Westdorp-Buurt (Gelderland) *11, 512 G4.
Westdorpe; *24, 512 C4.
 West-eiland (Oost-Afrika) 1, 727.
 West Einde *11, 512 D2.
Westeinder Plas; *18, 672 A4.
 Westelijke Euphraat *3, 35 E3.
 Westelijk Kanaal (Oost-Azië) *14, 464 B4.
 Westen, Thomas van 16, 128.
Westende; *24, 176 B2.
 Westendorp *11, 512 D2.
 Westendorp (ten Noorden en ten Zuiden) *11, 512 F4.
 Westeneng *11, 512 C3.
Westenwinden-drift; 3, 266 269; 22, 183; 24, 520.
 Wester *13, 176 B3.
 Westerafdeeling (Borneo) *5, 752 B2.
Westerblokker; *18, 672 B3.
Westerbork; *9, 352 B2.
Westerbroek; *12, 448 C3.
 Westerburen *11, 208 D1.
 Westerdijkshorn *12, 448 C2.
 Wester Eems *12, 448 C1.
 Wester-eilanden = **Hebriden.**
Westeremden; *12, 448 C2.
Westergeest; *11, 208 D1.
Westergo; *18, 320 C1.
Westerhoven; *18, 631 H3.
 Westerhoven, Marie van 7, 458.
 Westerkanaal (Noord-Holland) 1, 495.
Westerkwartier; *12, 448 B3.
 Westerland (Duitschland) *8, 688 B4; 22, 362.
 Westerland (gem. Wieringen) 24, 205.
Westerlee; *12, 448 D3.
Westerlo; *2, 512 D4.
 Westerman, G. F. 18, 298.
Westermeer; *11, 208 C3.
 Westernieland *12, 448 B2.
 Wester-Nijkerk *11, 208 C1.
 Wester-Ourthe *16, 736 D2.
 Westersche Kerk 16, 158.
Wester-Schelde = Hont; *24, 512 B3.
 Westerschelling *18, 672 B1.
 Westerschouwen *24, 512 B2.
Westersch Schisma; 15, 51.
Westervoort; *11, 512 D4.
Westerwolde; *12, 448 E4.
Westerwoldsche Aa; *12, 448 E3.
Westerwoud; *9, 512 B3.
 Westerwijdwerd (dorp) 17, 625.
 Westertzij (dorp) 16, 470.
 West-Europeesche tijd 22, 72.
 Westfaalsche Poort *9, 512 C2.
Westfaalsche vrede; 8, 726; aanv. dl i. v. Munster.
 Westfaalsch kolenbekken 21, 32.
Westfalen; *9, 576 B3.
Westfriesch; 11, 216.
West-Friesland; *18, 672 A3.
 Westgat (Java) *14, 496 H3.
 Westgat (Noord-Holland) *18, 672 A3.
 Westgat (Zeeland) *24, 512 B2.
 West-Ghats *10, 224 C4.
West-Gotisch Schrift; 22, 682.
Westham; *12, 464 bkrt 3.
West-Hartlepool; *12, 464 bkrt 4.
Westhem; *11, 208 B2.
 Westhoek *11, 208 B1.
Westhoff, Plan (aanv. dl).
Westkapel; *11, 144 C2.
Westkapelle (West-Vlaanderen); *24, 176 D1.
Westkapelle (Zeeland); *24, 512 A2.
Westkerke; *24, 176 C2.
 Westkust van Atjeh *22, 288 B1 I5.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Westkust van Sumatra *22, 288 D4 III.
- Westland**; 24, 681; *24, 688 B3.
- Westlaren (dorp) 24, 684.
- Westmaas**; *24, 688 C3.
- Westmalle**; *2, 512 C2.
- Westman, Carl 24, 757.
- Westmeath**; *12, 512 nr 120.
- Westmeerbeek**; *2, 512 D4.
- Westminster**; (Statuut van) 6, 263; (Verdrag van) 11, 165.
- Westmoreland**; *12, 512 nr 42.
- Weston *5, 752 C1.
- Weston-element (electro-meettechniek) 6, 627; 18, 685.
- Westouter**; *24, 176 B5.
- Westphal, balans van (natuurk.) 17, 794.
- West-Pilbarra *3, 288 B3.
- Westport (Californië) *6, 670 B2.
- Westport (Ierland) *12, 464 B5.
- Westpunt (Aruba) *3, 122 A2.
- Westpunt** (Curaçao); *8, 363.
- Westpuntbaai *8, 363.
- West-Quarken *10, 720 B3.
- Westralië = **West-Australië**.
- Westray *12, 464 E2.
- Westrem**; *19, 176 C4.
- Westrich *4, 330 B2.
- Westrode *6, 96 C2.
- Westroozebeke**; *24, 176 C4.
- Westrussische rug *21, 48 B4.
- West-Soedan *1, 520 C3.
- West-Souburg**; *24, 512 B3.
- West-Spitsbergen *18, 704 bkrt.
- Westswine (oude stad) 22, 359.
- West-Syrische liturgie**; (Eucharistieviering) 17, 715.
- West-Toerkestan *3, 448 D4.
- West-Virginia**; *23, 320 J3.
- West-Vlaamsche Gebroeders (gilde) 23, 527.
- West-Vlaanderen**; *24, 176.
- Westvleteren**; *24, 176 A4.
- West-Vlieland = Hors *18, 672 A2.
- Westwoud**; *18, 672 B3.
- Westzaan**; *18, 672 A4.
- Westzee *18, 704 A5.
- Wet**; (positieve) 20, 112.
- Wetar**; (eiland en straat) *17, 816 B3.
- Wetenschap**; (en geloof) 11, 526.
- Wetgeleerde (bij de Joden) 21, 370.
- Wetloega (Iwanowo) *21, 48 E3.
- Wetloega (Nizjni Nowgorod) *21, 48 F3.
- Wetsinge**; *12, 448 C2.
- Wettach, Adrien 12, 390.
- Wettelijke interessen 23, 296.
- Wetter (rivier) *9, 512 C3.
- Wetter (a. d. Ruhr) *9, 576 bkrt.
- Wetterberg, K. A. 24, 755.
- Wetteren**; *19, 176 C3.
- Wetterhorn 4, 683; *24, 720 D3.
- Wetterlatte *4, 686 B1.
- Wetterstein Gebergte 2, 39; *4, 330 F4.
- Wetthorn *4, 686 C1.
- Wettstein, R.**; 22, 383.
- Wetumpka *1, 649 C4.
- Wetzel, Karl 5, 657.
- Wetzens *11, 208 D1.
- Wetzikon *24, 720 D2.
- Wetzstein(horn) *4, 686 A2; 11 67.
- Weurt**; *11, 512 D4.
- Weustenraad, Theodoor 4, 450; 16, 467.
- Wevelgem**; *24, 176 C5.
- Weven *6, 96 C3.
- Weven**; (als handwerk) 12, 725.
- Wexford** (stad); *12, 464 C5.
- Wexford** (graafschap); *12, 512 nr 113.
- Wey, J. J. v. d. 20, 784.
- Weyden**, Rogier van der; 6, 34; 18, 386.
- Weyens, Gaspard 15, 537.
- Weyerhorst, Karel 16, 466.
- Weyland-Gebergte *17, 816 D2.
- Weymouth**; *12, 464 E6.
- Weyprecht, K. 11, 145; 19, 568.
- Wezel (Antwerpen) *2, 512 E3.
- Wezel** (Duitschland) = Wesel; *9, 576 B3.
- Wezelbekje (plantkunde) 10, 615.
- Wezemaal**; *6, 96 E2.
- Wezembeek-Oppen**; *6, 96 C3.
- Wezep *11, 512 E2.
- Wezepe *19, 336 B3.
- Wezer** = Weser; *9, 512 C2.
- Wezer Bergland = Weser Bergland *9, 512 C3.
- Wezeren**; *16, 704 B2.
- Wezermünde = Wesermünde (visschersplaats) 6, 200.
- Wezet = Visé.
- Wezup *9, 352 B2; 24, 759.
- Wez-Velvain**; *13, 176 A3.
- Wharfe *12, 464 bkrt 1.
- Wheatstone, Ch.**; (Kaleidophoon) 14, 760.
- Wheeler Peak *6, 670 D2.
- Wheeling**; *23, 320 J2.
- When Britain first, at Heaven's command 21, 42.
- Whigs**; (orgaan) 9, 716.
- Whist (kaartspel) 6, 231.
- Whitby**; *12, 464 E4; (synode) 2, 347 355.
- White *14, 39.
- White, A. G. 11, 372.
- White, W. L. (schoener) 24, 363.
- Whitehaven**; *12, 464 bkrt 2.
- Whitehills *3, 18 B3.
- White Horse Hills (Eng.) 17, 252.
- White Nile = Witte Nijl *1, 536 bkrt A B5.
- White Plains (Ver. Staten van Amerika) 18, 519.
- White Point *1, 520 bkrt g.
- Whitney *6, 670 C2.
- Whitney, Mount 6, 668; 23, 313; *23, 320 C3.
- Whitney, W. D.**; 4, 592.
- Whitworthdraad (schroefdraad) 6, 257 vlg.
- Wiak *17, 816 D2.
- Wiaart, H. Carton de 7, 72.
- Wiaux, Lodewijk 18, 164.
- Wibe, Johannes 8, 694.
- W.I.B.-koffie 15, 477.
- Wibrin**; *16, 736 D2.
- Wicar, J. B. 11, 139.
- Wichelen**; *19, 176 C3.
- Wichern, J. H. 24, 548.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Wichita**; *23, 320 G3.
Wichmann *11, 512 F3.
Wichmond (dorp) 24, 10.
Wick; *12, 464 E2.
Wicklow (graafschap); *12, 512 nr 115.
Wicklow (stad); *12, 464 C5.
Wicklow Mounts *12, 464 C5.
Wiequefort, A. de; 4, 82.
Wicres = **Wyker**.
Wid *12, 464 bkrt 3.
Widal, Fernand; 5, 361; 7, 443; 23, 53.
Widin; *19, 112 H5.
Widmanstätter figuren (geologie) 17, 552.
Widnes *12, 464 bkrt 1.
Widoöie; *16, 480 B5.
Widsith (sage); 13, 707.
Widsjoe *7, 384 I2; 14, 424.
Widukind; 12, 603.
Widzjanagar-stijl (bouwk.) 14, 114.
Widzjapoera (plaats) 5, 137.
Widzjnânawâdins (Indische wijsbegeerte) 14, 108.
Wie *11, 208 D1.
Wiechert, E.; 1, 136 vlg. 148.
Wied (vorstenhuis) 18, 508; (Wilhelm von) 1, 667.
Wiegand, W. 5, 484.
Wiegand vom Kahlenberg 14, 748.
Wiehen Gebergte *9, 512 C2.
Wieken, De *11, 512 F4.
Wiekevorst; *2, 512 D4.
Wiel *11, 512 B4; 17, 344.
Wieland, Chr. M.; 8, 762.
Wielen (van water) 24, 201.
Wieliczka; *20, 64 D4.
Wielingen; *24, 512 A3.
Wielsbeke; *24, 176 D4.
Wien, Wilh.; 19, 794; 22, 239.
Wien = **Weenen** (Oostenrijk).
Wiener Kreis (philosophie) 17, 548; 20, 113.
Wiener Neustadt; *19, 112 E3.
Wieprz *20, 64 E3.
Wier; *11, 208 B2.
Wierde; *18, 240 C2.
- Wierden**; *19, 336 D3.
Wierikkedijk (bij Bodegraven) 13, 556.
Wieringen; *18, 672 B3.
Wieringermeer(polder) = Noordwestpolder; 9, 304; *18, 672 A3; 24, 206 676.
Wieringerwaard; *18, 672 A3.
Wieringerwerf; *18, 672 B3.
Wiers; *13, 176 B3.
Wiersels (landbouw) 24, 762.
Wierum (Friesland); *11, 208 D1.
Wierum (Groningen) *12, 448 C2.
Wiesbaden; *9, 576 C3.
Wiese *24, 720 C1.
Wiesme; *18, 240 C4.
Wiessel *11, 512 D2.
Wierwerd; (sieraden) 3, 494; (bestuur) 6, 107; *11, 208 B2.
Wieze; *19, 176 D4.
Wigan; *12, 464 bkrt 1.
Wigand, toestel van 24, 570.
Wigand van Frankfurt 14, 597.
Wigformatie (krijgskunde) 10, 827.
Wigger *24, 720 C2.
Wight; *12, 464 F6.
Wight, ziekte van (bijenziekte) 6, 574.
Wigman, Mary; 19, 808.
Wigton *8, 354 B2.
Wigtown *12, 512 nr 96.
Wihâra (Indische bouwkunst) 13, 439; 14, 113.
Wihéries; *13, 176 C4.
Wihogne = **Nudorp**.
Wikramaditja (Ind. vorst) 2, 108; 22, 803; (tijdrekening) 23, 43.
Wil; (vrijheid van) 22, 667; 23, 731.
Wilanow; *20, 64 D2.
Wilcannia *3, 288 G5.
Wildbad; *9, 576 C4.
Wildban (jachtrecht) 14, 398.
Wildbolz, reactie van (bij tuberculose) 10, 31.
Wilde duif 20, 814.
Wilde Frau *4, 686 B2.
Wildeman Rivier; *17, 816 D3.
Wildenburg *24, 176 D3.
Wildenschwert *5, 578 E2.
- Wilderer**; *16, 480 A5.
Wilderswil *4, 686 B1.
Wildert *2, 512 B1.
Wildervank; *12, 448 D3.
Wildey, Thos. 18, 778.
Wildgrubenspitze (Ostmark) 23, 665.
Wildhas (krijgsman) 12, 625.
Wildhorn 4, 683; *24, 720 C4.
Wild Spitze *19, 112 B3; 19, 292.
Wildstrubel 4, 683; *24, 720 C4.
Wildtras 4, 640.
Wildungen; *9, 576 C3.
Wilerhorn *4, 686 B2.
Wilfried, Hl.; (kunst) 2, 355; (abdij van Hexham) 13, 311.
Wilgenbeek = **Wadi el Hasa** (Oost-Jordaanland) 17, 747.
Wilgenhout; 12, 372.
Wilgenhoutrups, roode of groote 13, 626.
Wilhelm, Karl 9, 71.
Wilhelminadorp 5, 768; *24, 512 C2.
Wilhelmina Gebergte *3, 251 C3.
Wilhelmina Kanaal; *18, 624 C1.
Wilhelminaketen; *22, 320 B4.
Wilhelminapolder (Zeeland) 5, 768.
Wilhelminatop; *17, 816 D2.
Wilhelmshaven; *9, 576 C2.
Willis, Goenoeng; *14, 496 G3.
Wilkes Land *1, 189 Zuidpool.
Wilkomir *20, 64 F1.
Willaupuis; *13, 176 B3.
Willebeek Lemaire, Mevr. 3, 164.
Willebringen; *6, 96 E3.
Willebroek; *2, 512 B4; 5, 271.
Willebroek, Kanaal van *4, 404 C2; 6, 97.
Willekeuren (corporatief recht) 17, 245.
Willem I (plaats op Java) * 14, 496 F3.
Willem I van Duitschland; 16, 552.
Willem I van Engeland; 16, 106.
Willem van Gulik 12, 544 vlg.
Willem IV de Wijze, landgraaf van Hessen; 13, 287.
Willem I, graaf van Holland; (Kruistocht) 15, 736.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Willem II, graaf van Holland;** (echtgenoot) 10, 117.
- Willem I, koning der Nederlanden;** (Concordaat) 7, 815; 16, 305; (van Maanen) 16, 793; (Volks-vlijt-bank) 21, 682.
- Willem II, koning der Nederlanden;** (Concordaat) 7, 815.
- Willem I van Oranje;** (Apologie) 2, 581; (echtgenooten) 7, 312 686; (Lalaing) 16, 34; (Saavis tranquillus) 21, 156.
- Willem III van Oranje;** (Heinsius) 13, 89; (secretaris) 13, 755; (Holl. Waterlinie) 13, 449; (slag bij St. Denis) 21, 108.
- Willem, bisschop van Utrecht;** 14, 272.
- Willem I en II, koningen van Wurttemberg 24, 373.
- Willem van Afflighem;** 16, 467 468.
- Willem van Bergh 13, 35.
- Willem I van Champagne (kardinaal) 20, 510.
- Willem van Champeaux;** 14, 827; 23, 445.
- Willem Durandus (Rationale) 20, 416.
- Willem van Hirsau;** 13, 371.
- Willem van Malaval 24, 222.
- Willem van Melitona 1, 751.
- Willem Snickerieme (W. van Duvenvoorde) 9, 602.
- Willem van St. Carileph 9, 591.
- Willem van Wye 7, 505.
- Willem met den IJzeren Arm 9, 428.
- Willemeau;** *13, 176 A3.
- Willems, Adriaan 11, 447.
- Willems, Bert 24, 439.
- Willems, prof. Pieter;** 8, 565.
- Willemsdorp;** *24, 688 D4.
- Willems Eiland *18, 704 bkrt.
- Willemsfonds;** 8, 565.
- Willemsoord;** *19, 336 B1.
- Willemstad (Curaçao);** *8, 363; 8, 368; (plattegr.) 8, 374; (omgeving) *8, 367.
- Willemstad (Noord-Brabant);** *18, 624 A1.
- Willemsz, Duveke 7, 474.
- Willerzie;** *18, 240 C6.
- Willesden;** *12, 464 bkrt 3.
- Willeskop;** *23, 128 A2.
- William, Mount *3, 288 B5.
- William, Tandjoeng *7, 160 A2.
- William, Wallace (1297-1305) 20, 669.
- William Eiland *18, 608 I3.
- Williams (Arizona) *3, 18 D3.
- Williams (Californië) *6, 670 B2.
- Williamson, E. D. 1, 149 vlg.
- Williams River *3, 18 C4.
- Willibrordus, Hl;** 16, 47; 24, 222; (Society of St. W.) 18, 786; (College van St. W.) 20, 176.
- Willibrordusputten, St. 9, 62; 13, 81.
- Willich *9, 576 bkrt.
- Willige-Langerak;** *23, 128 A3.
- Willigis;** 19, 289; 24, 222.
- Willinkbeek *11, 512 H4.
- Willis, John 8, 324; 22, 143.
- Willis, Nat. P. 23, 117.
- Willoughby (Noordpoolreiziger) 18, 651 708.
- Willow *6, 670 B2.
- Willy, C. en H. 7, 684 vlg.
- Willyama = **Broken Hill.**
- Wilmarsdonk *2, 512 B2.
- Wilmington *23, 320 K4.
- Wilmington *23, 320 K3.
- Wilna = Vilno = Vilnius;** *20, 64 F1.
- Wilnis;** *23, 128 A2.
- Wilno = Vilnius = **Wilna.**
- Wilp *11, 512 E3; 23, 656.
- Wilrijk;** *2, 512 B3.
- Wilsele;** *6, 96 D2.
- Wilskerke;** *24, 176 B2.
- Wilson, C. T. R.;** 7, 794.
- Wilson, Mortimer 23, 331.
- Wilson, Samuel 23, 89.
- Wilson, pres. W.;** 22, 417.
- Wilson (schoonzoon van Grévy) 12, 327.
- Wilson, Kaap *3, 288 H6.
- Wilson, Mount *23, 320 C4.
- Wilson Peak *23, 320 E3.
- Wilster-flapper (bij jagen) 14, 395.
- Wilsun;** *19, 336 A2.
- Wilsvorming 24, 254.
- Wilszwakte 24, 254.
- Wilton (droogdokmaatschappij) 9, 187.
- Wiltshire;** *12, 512 nr 7.
- Wiltshire cut (varkensvleesch) 3, 546.
- Wiltz (gem.);** *4, 432 D3.
- Wiltz (riv.);** *16, 735.
- Wilija *20, 64 F1.
- Wimmenum (Noord-Holland) 9, 796.
- Wimmer O.S.B., Dom Bonifaz 4, 553.
- Wimmertingen;** *16, 480 B4.
- Wimperparelgras 19, 471.
- Wimpfen;** *4, 330 D2.
- Wina (muziekinstrument) 14, 117.
- Winajapitaka (Boeddhistische lit.) 5, 457.
- Winburg;** *23, 94.
- Winchester;** (school van) 10, 392; *12, 464 F6.
- Winckel, J. van de 3, 337.
- Wind;** (afwijkingshoek) 1, 572; (Beaufortschaal) 4, 184.
- Wind, C. H.;** 5, 191.
- Windau (rivier) *10, 379 B2.
- Windau (stad) = Ventspils;** *10, 379 A2.
- Winde *9, 352 B1.
- Winde, Juul De 24, 439.
- Windel Elf *18, 704 D2.
- Winden (dorp) 19, 337.
- Windermere;** *12, 464 bkrt 2.
- Windesheim;** *19, 336 B3.
- Windesi *17, 816 C2.
- Windeveer *12, 448 D3.
- Windham *2, 512 B4.
- Windhandel (actiehandel) 1, 350.
- Windhoek *1, 536 E7; 24, 688.
- Windhond 18, 215; 13, 481.
- Windisch (dorp) 23, 475.
- Windischgrätz, ministerie 19, 152.
- Windkalmte 24, 265.
- Windmaatschappij 1, 350.
- Windmeuleveld (dorp) 21, 72.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Windmill Ranch *3, 18 G4.
 Windorah *3, 288 G4.
 Windrecht (bij molen) 17, 803.
 Windsor (Canada) 8, 754.
Windsor (Engeland); *12, 464 bkrt 3.
Windthorst, L.; (parel van Mep-pen) 17, 499.
Windtunnel; 1, 466.
Windward-Islands; 6, 75.
 Windward Passage *12, 639.
Windwardside; *21, 138.
 Windwerk (hefwerktuig) 13, 50.
Winenne; *18, 240 C5.
Wing Easton, N.; 6, 663.
Wingene; *24, 176 D3.
Winghe, Nicolaas van; (bijbel-vertaling) 6, 568; 16, 350.
 Winileodos (liederen) 18, 376.
Winkel; *18, 672 A3.
 Winkelman *3, 18 F5.
 Winkelomheide *2, 512 E3.
 Winkler, Clemens (1838-1904) 11, 669.
Winkler Prins, A.; (gedichten) 6, 112.
Winksele; *6, 96 D2.
 Winlaton *12, 464 bkrt 4.
Winnezele; *11, 144 C2.
Winnipeg; (plaats en meer) *18, 608 I4.
 Winnipegosis Meer *18, 608 H4.
 Winnisimmett (Ver. Staten van Amerika) 7, 337.
Winnitsa; *21, 48 B5.
 Winnoc, Hl. 24, 272.
 Winona *23, 320 H2.
 Winongan *14, 496 H3.
Winschoten; *12, 448 E3.
Winschoterdiep; *12, 448 D3.
 Winschoteroostereinde *12, 448 E3.
 Winschoterzijl *12, 448 E3.
 Winslow *3, 18 F3.
Wissen; *11, 512 C4.
 Winstpooling (economische be-langengemeenschap) 4, 360.
Winsum (Friesland); *11, 208 B2.
Winsum (Groningen); *12, 448 C2.
 Winsum, Pier van 24, 272.
Wintelre; *18, 631 H3 nr 137.
 Winter (aan neus en ooren) 24, 276.
 Winter, Pharaon de 11, 139.
 Winter, Thomas 10, 621.
 Winterboeran (wind) 5, 531.
 Wintereieren (dierkunde) 10, 262.
 Wintereik 10, 31.
 Winterkoning, de 11, 163.
 Winterkust *21, 48 E1.
Wintershoven; *16, 480 B5.
 Winterslag *16, 480 B4.
 Winterslag (Wereldoorlog) 17, 305.
 Winterstock *4, 686 C1.
Winterswijk; *11, 512 G4.
Winterthur; *24, 720 D1.
 Winton *3, 288 G3.
Wipo; (Victimae paschali laudes) 23, 442.
Wipoeri = Viipuri = Viborg (Fin-land); *10, 720 C3.
Wippelgem; *19, 176 B2.
 Wipper *9, 512 D3.
 Wipploeg 19, 824.
 Wipstaartparkieten 19, 438.
 Wirballen = Wersjbalowo = **Vir-balis**.
 Wirbel *4, 686 C2.
Wirdum (Friesland); *11, 208 C2.
Wirdum (Groningen); *12, 448 D2.
 Wiropoestoko (Javaansch letter-kundige) 19, 374.
 Wirt, W. A. 11, 362.
Wirtsjärw; *21, 48 B3.
 Wisaja (Indonesische stam) 5, 234.
Wisbech; *12, 464 G5.
 Wisby = **Visby**.
 Wisch (Frankrijk) *11, 144 A3.
Wisch (Gelderland); *11, 512 F4.
Wisconsin (staat); *23, 320 I1.
Wisconsin (rivier) *23, 320 I2.
Wiseman, Nicholas; (herstel der kerkelijke hiërarchie) 13, 325.
 Wishart, George 4, 175.
Wishi = Juici; *8, 363.
Wisnoe; 3, 423; 11, 358.
 Wisnijn-Wolotsjok *21, 48 C3.
Wiskunde; (Griekenland) 12, 339.
 Wisla = Vistula = **Weichsel**.
 Wisling, Dorothea 18, 537.
 Wisloka *20, 64 D3.
 Wisnoegoepa (Indisch letterkun-dige) 15, 127.
Wissekerke; *24, 512 C2.
Wissel; (assignatie) 3, 171.
 Wisselbouwstelsel of vruchtwissel-stelsel 16, 69; (Ned.-Indië) 8, 345.
 Wisselhandel (beurs) 4, 827.
Wisselkoersen; (contrôle) 8, 773.
 Wisselstraat (spoorwegen) 10, 186.
Wisselstroommotor; 3, 220.
 Wisselweerplicht (krijgskunde) 16, 254.
 Wissembourg = **Weissenburg** (Frankrijk).
 Wissmann vallen *15, 512 E4.
 Wistätthorn *4, 686 A2.
 Wit, het (plantenziekte) 10, 343 17, 394.
 Witbooi, Hendrik 24, 688.
 Witboom 14, 754.
 Witbrons 10, 646.
Witebsk; *21, 48 C3.
 Witenberg *4, 686 A2.
Witham; *12, 464 G6.
Witheriet; 4, 51.
 Withesand Baai *8, 165 B2.
 Withom *12, 464 F5.
 Witim *3, 480 I3.
 Witkalk 24, 301.
 Witkopaap 1, 107; 19, 828.
 Witkowski, Isidor 12, 747.
Witlox, J. H. J. M. (aanv. dl).
Witmarsum; *11, 208 A2.
 Wit Meer = Bjelo Osero = **Bjelo-meer**.
 Witmetaal 16, 16.
Witoeland; *1, 536 H5.
Witosja = Vitos(a); *19, 112 H5.
 Wit-Rusland *21, 48 B4.
Witry; *16, 736 D3.
 Witsuiker 4, 289.
Witt, Cornelis de; 22, 618.
Witt, Johan de; 8, 237; 15, 288; (Acte van Seclusie) 21, 418.
Witte van Haemstede; 14, 432.
 Witte, Livinus De 6, 157.
Witte Berg; *5, 578 C1.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Wittechiniet (erts) 5, 246.
- Witte Donderdag**; (wederopname der boetelingen) 1, 269; 5, 142; (concelebratie) 7, 797; (Metten en Laudén) 9, 241.
- Witte Drin *3, 672 D3.
- Witte Ernz *16, 735.
- Witte Huis** (White House); 24, 16.
- Witte Karpaten *19, 112 E2.
- Wittekind de Sakser 24, 198; (in het epos) 12, 562.
- Wittelsbach *4, 330 F3.
- Wittelsbach** (vorstenhuis); 6, 130.
- Wittelte *9, 352 A2.
- Witte Lüttschine *4, 686 B1.
- Wittem**; *16, 448 C5.
- Witten (Drente) *9, 352 B2.
- Witten (Deutschland) *9, 576 bkrt.
- Witten (Frankrijk) *11, 144 B3.
- Wittenberg**; *9, 576 E3.
- Wittenberge *9, 576 D2.
- Wittenbrink *11, 512 F3.
- Wittener bekken (Ruhrgebied) 21, 33.
- Witte Nijl (district) = White Nile *1, 536 bkrt a B5.
- Witte Nijl (rivier) = **Bahr el Abiad**.
- Witte Pan *5, 646.
- Witte pokken 1, 661.
- Witternesse *11, 144 B3.
- Witterzée (parochiedorp) 16, 446.
- Witte schaapje (plantkunde) 17, 452.
- Witteveen (dorp) 24, 160.
- Witte vlieg 3, 458.
- Witte Volta *1, 520 C3.
- Witte Water *18, 240 A5.
- Wittewierum**; *12, 448 D2.
- Witte Zee**; *21, 48 D1.
- Wittingau *5, 578 C2.
- Wittingham Beers, Clifford 23, 609.
- Witu-eilanden *5, 243.
- Witveen, Het *11, 208 D2.
- Witz**, Josué (aanv. dl); 7, 149.
- Wivallius, Lars 24, 754.
- Wivet, Frederik 8, 694.
- Wiwannihorn *4, 686 B2.
- Wjasa (Indisch ziener) 17, 66; 20, 18.
- Wjasma *21, 48 C3.
- Wjatka** (rivier); *21, 48 G3.
- Wjatka** (stad); *21, 48 F3.
- Wjernoleninsk = Mykolajew = **Nikolajew** (Oekraïne).
- Wladigeroff, P. 21, 600.
- Wladikawkas** = Ordzonokidze; *21, 48 E6.
- Wladimir**; *21, 48 E3; (Byzantijnsche kunst) 6, 595.
- Wladimirowska *21, 48 F5.
- Wladislaw (Hongaarsch koning) 24, 9.
- Wladislawow *20, 64 C2.
- Wladiwostok**; *14, 464 C2.
- Wlingi**; *14, 496 H4.
- Wlodelawek**; *20, 64 C2.
- Wodan**; 2, 89; 11, 666; (en St. Nicolaas) 18, 538.
- Wodan-spreuk 5, 98.
- Wodecq**; *13, 176 B2.
- Wodena = Vodena = Bodena = **Edessa**.
- Woe (Chineesche staat) 7, 400.
- Woehoechol (dierkunde) 5, 235.
- Woehan = **Hankou**.
- Woe-hoe *7, 384 G5.
- Woe-is-jan (gebergte) 5, 575.
- Woe-kiang *7, 384 D5.
- Woeliaroe *17, 816 C3.
- Woelingen** = Ollignies; *13, 176 C2.
- Woeloer *17, 816 B3.
- Woelwijk, Adriaan van 20, 787.
- Woe-ni-kiang *7, 384 D7.
- Woenkei (Japansh beeldhouwer) 3, 149.
- Woensdag**; (vasten) 21, 449.
- Woensdrecht**; *18, 631 A3.
- Woensel**; *10, 39.
- Woerd, De *11, 512 C4.
- Woerden**; *24, 688 E2.
- Woeringen**, slag bij (1288); 13, 157 188; 14, 430.
- Woeroes (verfstof) 10, 756.
- Woerth-sur-Sauer = **Wörth**.
- Woe Sjeng (Chineesch schilder) 15, 452.
- Woeste**, Charles; 4, 480 vlg.; 23, 293.
- Woeste Hoeve, De *11, 512 D3.
- Woesten**; *24, 276 B4.
- Woeste Oeral *21, 48 I2.
- Woesthoven, Rebecca Catharina 5, 175.
- Woestine *11, 144 B3.
- Woestijne**, Gustaaf vande (aanv. dl).
- Woestijnklimaat 9, 430.
- Woe-tai-sjan *7, 384 F3.
- Woe-Tao-tse (Chin. schilder) 7, 408.
- Woeting *7, 384 G3.
- Woetsjang**; (Boeddhistisch Instituut) 5, 456; *7, 384 F5.
- Woe-tsjin-sjan *18, 432 D2.
- Woe-tsjou *7, 384 E7; 15, 788.
- Woe-tsoeng (Chineesch keizer) 5, 455.
- Wogmeer**; *18, 672 A3.
- Wognum**; *18, 672 B3.
- Wojciechowski, Stanislaw (president van Polen) 20, 44.
- Wojla *22, 288 B1.
- Wojwodina = **Vojvodina**.
- Wokam *17, 816 C3.
- Wol** (industrie); (Groot-Brittannië) 12, 460.
- Wolbol (plantkunde) 6, 468.
- Wolchow *21, 48 C3.
- Wold *11, 512 G4.
- Wold Aa**; *9, 352 A2.
- Woldberg**; *11, 512 D2.
- Woldendorp**; *12, 448 E2.
- Wold Hills *12, 464 F5.
- Wolf, R. 24, 646.
- Wolfdaken (van boerderij) 5, 537.
- Wolfe, James (generaal) 18, 33.
- Wolfenbittel (district) 6, 387.
- Wolff**, Christian von; (natuur-philosophie) 8, 209; (natuurrecht) 18, 308; (zielkunde) 20, 276.
- Wolff, F. von 1, 149 vlg.
- Wolff, Maria (Maeike) de 23, 634.
- Wolff S.J.**, Mathias; 24, 704.
- Wolff-Eisner, tuberculineactie volgens 8, 37.
- Wolff-vallen *15, 512 F4.
- Wolfgang Alpen *2, 40 E2 sub G4d.
- Wolfheze**; *11, 512 D4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Wolfke (natuurkundige) 15, 144.
Wolfram; (Engelsche naam) 23, 11.
Wolfram von Eschenbach; 12, 209; 23, 810.
 Wolfsbarge *12, 448 C3.
 Wolfsbekje (plantkunde) 10, 615.
 Wolfsboleet (plantkunde) 5, 611.
 Wolfsdonk *6, 96 E1.
 Wolfsmelkvlinder 8, 614.
 Wolfsmuil (pathologie) 13, 407.
Wolga; *21, 48 F5.
 Wolga-Plateau *21, 48 E4.
 Wolgast (hertogelijk huis) 20, 67.
 Wolk-agaat 1, 574.
 Wolkenspiegel 18, 474.
Wolkrange; *16, 736 E4.
 Wolkruid 22, 701.
Wollaston, W. H.; 17, 539.
 Wollaston Land *6, 734 F2.
Wollin; *9, 512 F2.
 Wollinghuizen *12, 448 E4.
 Wolmuis 7, 418.
Wologda; *21, 48 D3.
Wolsum; *11, 208 B2.
Woltersum; *12, 448 C2.
Wolvega; *11, 208 D3.
 Wolven (van wol) 24, 316.
Wolverhampton; *12, 464 E5.
 Wolverlei (plantkunde) 23, 191.
Wolvertem; *6, 96 C2.
Wolvot; 24, 13.
 Wolyn (district) *20, 64 F3.
Wolynië; *20, 64 F3.
 Wölzer Alpen *2, 40 F2 sub E4c.
Wommelgem; *2, 512 C3.
Wommels; *11, 208 B2.
Wommersom; *6, 96 F3.
Wondelgem; *19, 176 B3.
 Wonder-bacil 20, 204.
 Wonderbeeld (genadebeeld) 11, 567.
 Wonderknollen 9, 430.
 Wonderkruid, heidensch 12, 543.
 Wonderkuil (visscherij) 23, 501.
Woning (China); 7, 392 396.
Woninginspectrice; 6, 64.
Woningwet (Ned.); 6, 62 65.
Wonk; *16, 480 C5.
Wonogiri; *14, 496 F3.
Wonokromo *14, 496 H3.
 Wonopringgo *14, 496 E2.
 Wonosari *14, 496 F3.
Wonosobo; (aardbeving) 1, 144; (Lampoeng-kolonisatie) 16, 60; *14, 496 E3.
Wonotobbo-vallen; *22, 320 A3.
 Wonreli *17, 816 B3.
 Wons *11, 208 A2; 24, 341.
Won-san; *14, 464 B3.
Wontergem; *19, 176 A4.
 Wood, Annie 4, 749.
 Wood, H. D. 1, 137.
Woodbrookers (aanv. dl).
 Wood-lamp 23, 156.
 Wood-oils 13, 632.
 Woodward, B. B. 4, 742.
 Woolworth, F. W. 9, 752.
Woonwagen-Liefdewerk; 23, 713.
 Wooramel River *3, 288 A4.
 Woord *11, 512 C4.
 Woordenboek der Nederlandsche taal 23, 697.
 Woeroorooka *3, 288 H4.
Worcester (Engeland); *12, 464 E5.
Worcester (Kaapkolonie); (slag van 1650) 8, 303; *23, 94.
Worcester (Ver. Staten van Amerika); *23, 320 L2.
Worcestershire; *12, 512 nr 48.
 Worcestershire Beacon 17, 117.
 Wordragen *11, 512 A4.
Wordsworth, W.; (Lake Poets) 16, 30.
 Wörgl *22, 650.
Wörishofen; *9, 576 D4.
 Workai *17, 816 C3.
 Working Men's Association 7, 318.
 Workington *12, 464 bkrt 2.
 Work-study-play-plan (onderwijs) 11, 362.
Workum; *11, 208 A3.
 World's Women Christian Temperance Union 14, 251.
 Worm *16, 448 D5.
Wormeldingen = Wormeldange; *16, 735.
 Wormen *11, 512 D3.
 Wormen, grauwe 10, 164.
Wormer; *18, 672 A4.
Wormerveer; *18, 672 A4.
Wormhout; *11, 144 B2.
 Wormkruid, wild 5, 555.
Worms; *9, 576 C4; (synode van 1075) 12, 306.
 Wormser, J. A. 7, 465.
 Wormzaad, Amerikaansch 19, 9.
 Wörnitz *9, 512 D4.
Woronesj; *21, 48 D4.
 Woroux-Goreux *16, 704 C2.
 Worstfagot (muziekinstrument) 10, 563.
Wortegem; *19, 176 B5.
Wortel; *2, 512 D1.
 Worteldoornen (plantk.) 16, 692.
 Wortelmutsje (plantk.) 12, 393; 24, 355.
 Wortelranken (plantk.) 16, 692.
Wortels; (luclwortels) 16, 692.
 Wortelzone (geologie) 8, 620.
Wörth = Wörth-sur-Sauer; *10, 143 C2.
 Wosoe *7, 160 B2.
Wotjaken Republiek = Oedmoert; *21, 48 G3.
 Wotoe *7, 160 B2.
 Wottawa *5, 578 B2.
Woubrechtgem; *19, 176 C5.
Woubrugge; *24, 688 D2.
 Woudboeken (Sanskrit-letterkunde) 2, 653.
 Woude, Jacob van 23, 829.
Woudenberg; *23, 128 C2.
 Woudhuis *11, 512 E3.
 Woudmeester (België) 22, 42.
Woudrichem; *18, 624 C1.
 Woudrijke Oeral *21, 48 H4.
Woudsend; *11, 208 B3.
 Woulf, Chr. de 16, 725.
Woumen; *24, 176 B4.
Wouters-Brakel = Wauthier-Braine; *6, 96 C4.
Wouterswoude; *11, 208 D1.
Wouw; *18, 631 B2.
 Wouwaapje (vogel) 20, 508.
 Wouwsche Plantage = **Pindorp**.
 Wowoni, Poelau *7, 160 B2.
 Woyens *8, 688 C3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- W. P. K. (waterpaardekracht) 24, 37.
Wrangel, P. N.; 16, 294.
 Wrangel, Mount *18, 608 D3.
Wrangel Eiland; *18, 608 A2.
 Wrangwortel (plantkunde) 18, 551.
Wrath, Kaap; *12, 464 D2.
Wratza = Vraca; *19, 122 H5.
Wrekin, The; *12, 464 E5.
Wren, sir Christopher; 12, 685.
Wrexham; *12, 464 E5.
 Wroebel, Michael 21, 63.
 Wrijving, inwendige (natuurk.) 23, 493.
 Wrijvingsweerstand (van grondsoorten) 6, 458.
 Wschetat *5, 578 C1.
Wulfeniet; 17, 818.
Wulfila(s) = Ulfilas; 10, 461; 12, 168.
 Wülfrath *9, 576 bkr.
 Wullokken (folklore) 6, 409.
Wulpen; 13, 23; *24, 176 A3.
Wulvergem; *24, 176 B5.
Wulveringem; *24, 176 A3.
 Wumme *9, 512 C2.
Wundt, Wilhelm; 2, 606; 8, 67.
Wupper; *9, 512 B3.
Wuppertal; *9, 576 B3.
 Wurm Meer *9, 576 D5.
 W Ursae Majoris-sterren 4, 794.
Wurtemberg; *9, 576 C4.
Würzburg; *19, 112 A2.
Wuustwezel; *2, 512 C1.
 Wyalong *3, 288 H5.
 Wybe Jansz. Zee *18, 704 bkr.
 Wybenga, A. M. 15, 690.
 Wybicki, Jozef 18, 606.
Wijbosch; *18, 631 H2 nr 89.
Wychen; *11, 512 C4.
Wijchmaal; *16, 480 B2.
 Wyck (voormalige plaats) 9, 312.
 Wijck, de = **Beverwijk**.
 Wijck, J. C. van der 3, 258.
 Wijck, Philippe van 7, 645.
 Wijde Baai *18, 704 bkr.
Wijdenes; *18, 672 B3.
Wijdeveld, Gerard; (Valbijl) 23, 180.
Wijde Wormer; *18, 672 A4.
Wye; *12, 464 E5.
Wijer; *16, 480 A4.
 Wijgmaal *6, 96 D2.
Wijhe; *19, 336 B3.
 Wyk (Duitsland) *8, 688 B4.
Wijk (Ned.-Limburg); *16, 448 B5.
Wijk (N. Brabant); *18, 631 F1.
Wijk, De (Drente); *9, 352 A2.
Wijk-aan-Zee; *18, 672 A4.
Wijk-bij-Duurstede; *23, 128 C3.
Wijkel; *11, 208 B3.
Wijker = Wicres; *11, 144 D3.
 Wijkmeer (Noord-Holland) 5, 17.
Wijlder; *11, 144 B2.
 Wyler *4, 686 B1.
Wijlre; *16, 448 C5.
Wijmelenberg, Henr. van den; 23, 61.
Wijn; (in vino veritas) 14, 273.
Wynaendts Francken, C. J. (aanv. dl).
Wynaendts Francken-Dyserinck, E. W. (aanv. dl).
 Wijnnaendts Francken-prijs 16, 817.
Wijnaldum; *11, 208 A2.
Wijnandsrade; *16, 448 C5.
Wijnbergen; *11, 512 F4.
 Wyndham *3, 288 D2.
 Wyndham, wet van (gesch. Engeland) 13, 465.
Wijnegem; *2, 512 C3.
Wyneken, G.; 16, 726.
 Wijnendale *24, 176 C3; (ambacht en kasteel van W.) 22, 710.
Wijngaarden; *24, 688 E3.
Wijnjeterp; *11, 208 D2.
 Wijnkoops Baai *14, 496 B3.
 Wijns *11, 208 C1.
 Wijnvlek (menschelijk lichaam) 12, 620; 17, 768.
Wyoming; *23, 320 E2.
 Wijsgeerige Grondbegrippen (brochuren-reeks) 9, 262.
Wijshagen; *16, 480 C3.
Wijsheidsboeken; 8, 826.
 Wijster *9, 352 B2.
Wijtschate; *24, 176 B5.
 Wytsjegda *12, 48 F2.
 Wijwaterschelp (dierkunde) 9, 284.

X

- Xa-doai *10, 224 J4.
Xanten; *18, 336 D3; (gesch.) 23, 430.
Xanthi; *12, 384 F1.
 Xanthopulos (Byzantijsch schrijver) 18, 529.
 Xarayas, meer van (Paraguay) 19, 458.
 Xemoerkoel Pas *3, 462 F5.
 Xenogamie (biologie) 11, 485.
 Xenylverbindingen (scheikunde) 9, 117.
 Xerxes, Kanaal van *3, 246 B1.
Xhendelesse; *16, 704 E2.
Xhendremael; *16, 704 C2.
Xhoris; *16, 704 D3.
Ximenes de Cisneros, F.; (polyglot) 7, 785.
 Ximenes de Quesada, Gonzalo 10, 69.
Xingu; *6, 160 E3.
 Xinia (gebergte in Zuid-Griekenland) 10, 343.
 Xirochorion *12, 384 E4.
Xosa; 14, 747.
 Xyleem (biologie) 23, 161.
Xylol; 7, 676.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkr = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

Y

- IJ**; *18, 672 A4.
Yacuiba *6, 160 C6.
Yaguareté Corá = Concepcion (Paraguay).
Yakima *23, 320 B1.
Yakmach *3, 686 B3.
Yakoetat *1, 658 E3.
Yakoma (Belgisch Kongo) 14, 423.
Yala *7, 265 C4.
Yalgoo *3, 288 B4.
Yalgoo Goudveld *3, 288 B4.
Yanam = Yanaon; *10, 224 E4.
Yankton *23, 320 G2.
Yanonge = **Janonge**.
Yan Oya *7, 265 B2.
Yapura *24, 656 B3.
Yaqui, Rio (Haïti) *12, 639.
Yaqui, Rio (Mexico) *18, 608 G7.
Yare *12, 464 G5.
Yari gat *14, 464 D3.
Yarmouth (Canada) *18, 608 M5.
Yarmouth (Oostkust Engeland) = Great Yarmouth; *12, 464 G5.
Yarmouth (Zuidkust Engeland) *12, 464 F6.
Yarro Tsangpo *10, 224 F2.
Yary *6, 160 E2.
Yasawa Groep (Fidzji-eilanden) *18, 762 bkrt.
Yasma (Perzisch offerboek) 3, 432.
Yates *23, 320 G4.
Yatheroo *3, 288 B5.
Yatiantota *7, 265 B3.
Yawata = Jawata.
Ybera, Estuarium de *2, 808 E2.
Ybl, Nicolaas (1814-1891) 13, 511.
Ydema, Jacob 24, 360.
Yeats, W. B.; (Abbey Theatre) 1, 217.
Yeddo = Yedo = **Tokio**.
Yei-sai (Japansch godsdienst-lee-raar) 5, 456.
Yell *12, 464 F1; 21, 502.
Yellowstone National Park; *23, 320 D2.
Yellowstone River; *23, 320 E1.
Yeomanry (cavalerie) 12, 466.
Yepes, Gonzalo de 14, 591.
Vernée-Fraineux; *16, 704 C2.
Yerseke; *24, 512 D3.
Yersekebank *24, 512 D3.
Yes Tor *8, 165 B2.
Yeu *11, 96 B3.
Yezo = Jesso = Hokkaido.
Yggdrasil (Germaansche mythologie) 11, 667.
IJhorst *9, 352 A2.
Yilgarn *3, 288 B5.
Ying (Japansche prins) 5, 455.
Ylen, Jean d' 1, 81.
Ylievieska *10, 720 B3.
Ylläs Tunturi *10, 720 B2.
IJlst = Drielst; *11, 208 B2.
IJmeer; *18, 672 B4.
Ymeloot, Jacques 14, 52.
IJmesfjeld *18, 704 A3.
Ymper, Jan 14, 60.
IJmuiden; (sluizen) 18, 656; *18, 672 A4.
Yn ús eigen tael (periodiek) 15, 691.
Yoga, Yogi(n) 14, 634.
Yojca Meer *17, 608 B3.
Yola = Jola.
Yolanda (Fransche prinses) 2, 97.
Yonne (departement); *11, 64 nr 25.
Yonne (rivier); *11, 96 E2.
York; (Angelsaksische kunst) 2, 355; (Constantius Chlorus) 8, 60; *12, 464 F5.
York (Australië); (kaap en schier-eiland) *3, 288 G1.
York Eiland (Chili) *24, 656 B8.
Yorkshire; (East Riding) *12, 512 nr 35; (North Riding) *12, 512 nr 36; (West Riding) *12, 512 nr 37.
York Wolds; *12, 464 F5.
Yosemite National Park; *6, 670 C2.
Yostedals Brae *18, 704 A3.
Young, Brigham 18, 80.
Young, Thomas; (cartouche) 7, 72; (kleurentheorie van Young-Helmholtz) 15, 385; 19, 124.
Younghusband, E. 19, 91.
Young-plan; (Internat. bank) 3, 750.
Youngstown *23, 320 J2.
Young Women's Christian Association 14, 250; 23, 716; 24, 418.
Ypes, Bote 5, 566.
IJpolders *18, 672 A4.
Yriarte, Juan de 14, 291.
Yriarte, Tomás de 10, 542; 14, 291.
Ysabel Kanaal *5, 243.
IJsbank 24, 424.
IJsbergen *11, 144 B3.
IJsbergen; (Atlantische Oceaan) 3, 268 vlg.
IJsbrechtum; *11, 208 B2.
IJscalorimeter van Bunsen 6, 685.
IJsel; (Geldersche) *11, 512 E3; (Oude) *11, 512 F4.
IJsel, Gekanaliseerde *23, 128 A2.
IJselmeer; *18, 320 C2.
IJselmonde (eiland); *24, 688 C3.
IJselmonde (gemeente); *24, 688 D3.
IJselmuiden; *19, 336 A2.
Yser = IJzer (West-Vlaanderen).
IJs Fjord *18, 704 bkrt.
IJsgrond (kloskant) 17, 375.
IJskaap *3, 480 D1.
IJsland = Island; *10, 448 C2; *24, 426; (tijd) 22, 72.
IJslandsche rug 3, 260.
IJslandsch kristal 6, 659.
IJslumburen *11, 208 A2.

Vermeld betekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- IJsselstein (Utrecht) *23, 128 B2.
IJsselsteijn (Nederlandsch Limburg); *16, 448 C3; 23, 279.
IJstad (Ystad); *18, 704 C5.
IJstijden; (theorie van Adhémar) 1, 406.
 Yuanes *2, 808 D2.
Yucatan; (staat, schiereiland, straat en bank) *17, 608 B1; *18, 608 K7-8.
 Yucatan-eleminhars 10, 101.
Yukon (rivier) = Joekon = Jukon; *6, 734 C3; *18, 608 D3.
Yukon-territorium; = Joekon-territorium = Jukon-territorium; *6, 733 D2.
 Yuma *23, 320 D4.
 Yuna, Rio *12, 639.
- Yun-nan (provincie en stad) = **Junnan**.
 Yuscaran *17, 608 B3.
 Yvan, Antoine 3, 813.
 Yverdon *24, 720 B3.
 Yves (riv.) *18, 240 A4.
Yvoir; *18, 240 C3.
 Y.W.C.A. 14, 250; 23, 716; 24, 418.
 IJzendooorn *11, 512 C4.
IJzendijke; *24, 512 B3.
 IJzer (Belgisch Brabant) *6, 96 D3.
IJzer (West-Vlaanderen) = Yser; *24, 176 B4.
IJzer; 22, 34.
 IJzercarbonaat (scheikunde) 24, 717.
 IJzeren loonwet (economie) 2, 720; 16, 142.
- IJzeren Man *10, 39.
 IJzeren man (baggerwerktuig) 10, 490.
IJzeren Poort; *19, 112 H4.
 IJzeren Poort Pas *19, 112 H4.
 IJzererts 24, 437; (minières) 18, 188.
 IJzerglans (scheikunde) 14, 47.
 IJzerglimmerschist (gesteente) 14, 339.
 IJzerhout, Caribisch 10, 561.
 IJzeringen *6, 96 B3.
 IJzerlo *11, 512 G4.
 IJzerman-Junius, mevr. 14, 127.
 IJzermenie 9, 250.
IJzermeteoriet; 17, 551.
 IJzevoorde *11, 512 F4.

Z

- Zaadbal (biologie) 11, 697.
 Zaadcontrôle, Rijkslandbouwproefstation voor (Ned.) 24, 450.
 Zaadfooi (folklore) 19, 126.
 Zaadhuid, -kern, -pluis, -vlies (plantkunde) 24, 446.
 Zaadlijst (plantkunde) 24, 447.
 Zaadvarens 20, 282.
 Zaakgelastigde (diplomatie) 11, 758.
 Zaaksgevolg (recht) 9, 429.
 Zaakwaarnemers (praktizijns) 20, 156.
 Zaalbeek *11, 144 C2.
Zaamslag; *24, 512 C3.
Zaan; *18, 672 A4.
Zaandam; *18, 672 A4.
Zaandijk; *18, 672 A4.
 Zabeda *19, 384 E1.
Zabern = Saverne; 10, 143 C2.
 Zab Gebergte *17, 262 I3.
Zacatecas; *18, 608 H7.
 Zacatecoluca *17, 608 B3.
 Zachariae, J. F. W.; 6, 200.
- Zachte planten 24, 276.
 Zacynthus = Zakynthos = **Zante**.
Zadel (geologie); 19, 826.
 Zadelgewricht (dierk.) 11, 750.
 Zadelrob 24, 496.
 Zadelzwam 20, 63.
Zaffelare; *19, 176 C2.
 Zagarolo *6, 715 B2.
 Zagazig *1, 536 bkrt b C2.
 Zagreb = **Agram**.
 Zagreus (Dionysus) 3, 439.
Zagyva; *13, 512 E2.
 Zahir ad-din-Mohammed (groot-mogol) 3, 507.
 Zahleh *19, 384 D1.
 Zähringer, familie 4, 735.
 Zaid ibn Thabit 15, 605.
 Zákány *13, 512 B3.
Zakat; (Ned.-Indië) 7, 423.
 Zakkenbiljart 5, 179.
 Zakoeskin (Russisch gerecht) 13, 605.
Zakopane; *20, 64 C4.
 Zaktraan 16, 369.
- Zak-uurwerk 23, 155.
 Zakynthos = Zacynthus = **Zante**.
Zakzwammen; 19, 372.
 Zala (provincie) *13, 512 B3.
 Zala (rivier) *13, 512 C3.
 Zala-Egerszen *13, 512 B3.
Zalk; *19, 336 B2.
Zalm; 10, 819.
 Zalmforel 10, 819.
 Zalmtractaat 23, 507.
Zaltbommel; *11, 512 B4.
Zamachsjarj, Mahoemad; 22, 417.
 Zambesi *1, 520 G6.
 Zamboanga *18, 432 F4.
 Zammel *2, 512 D4.
Zamora; *21, 752 D2.
 Zamosc *20, 64 E3.
 Zampogna (muziekinstrument) 9, 175.
 Zanardelli, Joseph 14, 351.
 Zancara (rivier) 12, 516.
 Zand, 't (Noord-Holland) *18, 672 A3; 24, 787.
 Zandbaai *14, 496 B3.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Zandberg**; *9, 352 C2.
Zandbergen; *19, 176 C5.
 Zandblad (tabak) 22, 401.
Zande (Fransch-Vlaanderen) =
 Santes; *11, 144 D3.
Zande (West-Vlaanderen); *24,
 176 B3.
Zander, dr. Gustaf; 17, 371.
Zandweer; *12, 448 C2.
 Zandfilter (voor waterzuivering)
 9, 423.
Zandgrond; 1, 103; 15, 769.
Zandhoven; *2, 512 C3.
 Zandhuizen *11, 208 D3.
 Zandkolom (bij windhoos) 24, 474.
 Zandkreek *24, 512 C2.
 Zandkruid (plantk.) 24, 474.
 Zandnerf (steen) 22, 106.
 Zandprik (dierkunde) 20, 180.
Zandsteen; 14, 830.
Zandt, 't (Groningen); *12, 448 D2.
Zandvliet; *2, 512 B2.
Zandvoorde (ten Z.O. van Oosten-
 de); *24, 176 B2.
Zandvoorde (ten Z.O. van Ieperen);
 *24, 176 B5.
Zandvoort; *18, 672 A4.
Zand-Wetering; *19, 336 B3.
 Zandwijk *11, 512 B4.
 Zandzuil (bij windhoos) 24, 474.
Zangmis (aanv. dl).
 Zangparkiet 19, 438.
Zante = Zacynthus = Zakyntos;
 *12, 384 B5.
Zantedeschia; 3, 82.
Zanzibar; *1, 520 G5.
 Zapadnik (gesch. Rusland) 22, 668
 802.
 Zapata (moerasgebied op Cuba) 8,
 327.
 Zapateado (dansvorm) 21, 381.
 Zapatosa (moerasgebied in Colum-
 bia) 17, 45.
 Zápolya (1487-1540) 13, 503.
 Zapoteken (volk) 2, 155.
Zara; (oudheid) 16, 396; *19, 112
 D4.
 Zaragoza = Saragossa.
 Zarhouan *14, 320 C6.
- Zaria**; *1, 536 D3.
 Zarka *19, 384 D4.
Zarlardingen; *19, 176 C5.
Zarlino, Gioseffo; 3, 16.
Zarneke, Fr.; (Literarisches Zen-
 tralblatt) 16, 516.
Zarren; *24, 176 B3.
 Zarskoje Selo *10, 720 D4.
 Zarzis *17, 262 L4.
 Zarzuela (operette) 3, 784.
 Zatec *19, 112 C1.
 Zaun *4, 686 C1.
Zaventem; *6, 96 C2.
Zawiercie; *20, 64 C3.
 Zbrucz *20, 64 G4.
 Zchinwali *3, 462 B1.
 Zdunska Wola *20, 64 C3.
 Zea canina (plantkunde) 10, 422.
 Zeb (Madianitisch koning) 17, 31.
 Zebbidar *1, 520 G4.
 Zebeldinsk *1, 221 C1.
 Zebra-rups 9, 497.
 Zeda, Monte *16, 22.
Zeddam; *11, 512 F4.
Zedelgem; *24, 176 C2.
Zedelijkheid; 17, 487.
Zederikkanaal; *24, 688 F3.
 Zee (zeebodem); 24, 493.
 Zee-aanvaringsreglement (Ned.
 recht) 1, 100.
 Zee-Alpen *14, 320 A2.
 Zeeanjelier (dierkunde) 24, 489.
 Zeebloem Straat *22, 288 C4.
 Zeebout, Ambrosius 11, 783.
 Zeebries 24, 524.
Zeebrugge; (vondsten) 2, 765;
 (plaats en kanaal) *24, 176 C1.
 Zeeburg (fort) 20, 398.
 Zeefmethode van Eratosthenes
 (wisk.) 10, 296.
 Zeefvaten (plantkunde) 23, 161.
Zeege; *9, 352 B1.
 Zeehaan, vliegende 23, 552.
 Zeehaver 11, 675; 24, 473.
 Zeehondenplaat *24, 512 B2.
Zeeland (Noord-Brabant); *18, 631
 J1.
Zeeland (provincie); *24, 512.
 Zeeland O.P., Dom. van 9, 217.
- Zeeloopers (geomorphologie) 23,
 646.
Zeelst; (folklore) 3, 27; *18, 631
 H3 nr 139.
 Zeemansfonds, Nationaal 20, 463.
Zeemleer; 16, 212.
Zeemijl; 16, 291.
 Zeephout 13, 642.
 Zeepennetjes (geneeskunde) 24,
 558.
 Zeespiritus 24, 514.
 Zeerechtconferentie, Londensche
 12, 282; 24, 516.
 Zeerisico (organisatie) 24, 511.
 Zeeroovers-eilanden 18, 295.
 Zeerooverskust = **Piratenkust**.
Zeerijp; *12, 448 D2.
Zeester; 9, 37.
 Zeeuwsche Blauwe (aardappel) 1,
 27; 8, 76.
 Zeeuwsch-Vlaanderen *24, 512 B3.
 Zeevisscherij 6, 544; 23, 500.
 Zeevlotgras 24, 765.
 Zeezegen (vischtuig) 23, 502.
 Zegelring 20, 647.
Zegelsem; *19, 176 B5.
 Zegen 23, 501 vlg.
Zegen (liturgie); 11, 415.
Zegerskapel; *11, 144 B2.
Zegge; *18, 631 C2 nr 65.
 Zeghers, Daniel en Hercules, zie
Seghers, D. en H.
 Zeghers, Gerard (schilder) 2, 538.
 Zeghers, Henricus (Augustijn) 3,
 337; 21, 24.
Zegveld; *23, 128 A2.
 Zegwaard *24, 688 D2.
 Zehngerichten Bund (Zwitserland)
 12, 269.
Zeila; *1, 536 H3.
Zeilberg; *18, 631 J3 nr 157.
 Zeilschepen 3, 269.
Zeiriden; 10, 676.
Zeist; (blindeninrichting) 5, 332;
 *23, 128 B2.
 Zeisterberg *23, 128 C2.
 Zelandus, Conradus 4, 731.
 Zelatrices (Picpus-zusters) 24, 703.
 Zelaya (zeehaven) 5, 409.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Zelaya, José Santos 18, 527.
Zele; *19, 176 D3.
Zelem; *16, 480 A4.
 Zelfbeschikkingsrecht der volken 18, 294.
Zelfbestuur; 3, 412.
 Zelfcontrôle, systematische (ascese) 19, 68.
 Zelf-kruinende molen 1, 605.
 Zelfspinner (spinnmachine) 21, 444.
 Zelfstarter (bij automobiel) 3, 404.
Zelhem; *11, 512 F3.
 Zelio (ontrattingspreparaat) 8, 740.
 Zelvka *5, 578 D2.
 Zell am See *19, 112 C3.
 Zelle, Marie Geertruida 17, 320.
 Zellerfeld (prov. Hannover) 15, 346.
 Zeller See 5, 438.
Zellik; *6, 96 C2.
Zelzate; *19, 176 C2.
 Zeman, Kamiel 18, 826.
Zemgale; (gesch.) 1, 683.
 Zemieten = Schamaiten = **Sa-mogitië**.
 Zemlin *19, 112 G4.
Zemmerzake = Semmerzake; *19, 176 B4.
 Zemplén *13, 512 G1.
Zemst; *6, 96 C2.
Zemun = Semlin; *3, 672 D2.
 Zen (Boeddhistische sekte) 5, 456.
 Zenaga (Berber-dialect) 4, 596.
 Zendbrief, Pauselijke 10, 196.
 Zendelingenootschap, Neder-landsch 12, 548; 24, 546.
 Zendingsconsulaat (Ned.-Indië) 18, 439.
 Zendingscorporatie, Samenwerken-de 18, 439 444.
 Zendingsraad (Ned.-Indië) 18, 439.
 Zendingschool, Nederlandsche 18, 439 444.
Zendstation; (bandbreedte) 3, 713; 24, 783.
 Zéneida R-wa (pseudoniem) 10, 561.
 Zengg 15, 693; *19, 112 D4.
 Zengövár (berg) 17, 377.
 Zenna *16, 22.
- Zenne** = Senne; *4, 404 C2.
Zennette = Sennette; *13, 176 D3.
Zeno, keizer; (tegenkeizer) 4, 71; (medekeizer) 16, 307.
Zeno van Elea; (Achilles en de schildpad) 1, 313.
Zenobia; 16, 604.
 Zenodotus (Alexandrijnsch bibliothecaris) 1, 759; 8, 297.
 Zenon, Bernardinus 11, 12.
 Zenone, Monte *11, 348.
Zenta = Senta; (slag van 1697) 10, 431; *19, 112 G4.
 Zenuwknoop 11, 335.
Zenuwstelsel; 3, 414.
 Zenuwvlekken (in evenwichtsor-gaan) 10, 478.
 Zeoditoe (keizerin van Abessinië) 14, 513.
Zepperen; *16, 480 B5.
 Zerbst (stad) 2, 379; 9, 546.
 Zerín 14, 560; *19, 384 C3.
 Zerka Main, Wadi *9, 260.
Zerkegem; *24, 176 C2.
Zerkel = Sercus; *11, 144 B3.
Zermatt; *24, 720 C4.
Zermezele; *11, 144 B2.
 Zervanisme (Perzische godsdienst) aanv. dl i. v. Aioon; 24, 558.
Zesde zintuig (aanv. dl).
 Zesender (gewei) 11, 734.
Zesgehuchten; *18, 631 I3 nr 151.
 Zesvlak 23, 231.
 Zeta-Banaat = **Zetska**.
 Zetkop (bij klinknagels) 15, 401.
 Zetmeelscheede (plantkunde) 22, 142.
Zetska = Zeta-Banaat; *19, 112 F5.
Zetten; *11, 512 C4.
 Zeugdistel 17, 445.
 Zeugherr (architect) 24, 775.
 Zeugitane Gebergte *17, 262 K3.
 Zeule, De *11, 144 D3.
 Zeumeren *11, 512 C3.
Zeus; 12, 336.
Zevekote; *24, 176 B2.
Zevenaar; *11, 512 E4.
Zevenbergen; *18, 624 B1.
- Zevenbergsche Hoek**; *18, 631 D1 nr 13.
 Zevenborren (priorij) 21, 112.
Zevenburgen = Transsylvania = Ardeal = Erdely; *19, 112 H3.
Zevenburger Ertsgebergte; *19, 112 H3.
Zeveneecken; *19, 176 C3.
 Zeven eilanden (bij Bangka) = Poeloe Toedjoeh *3, 726 A1.
 Zeven Eilanden (bij Japan) *14, 464 D4.
 Zeven Eilanden (bij Spitsbergen) *18, 704 bkrt.
Zevengebergte; *9, 512 B3.
 Zeven Gebroeders (klippen in Straat Bab el Mandeb) 3, 503.
Zevenhoven; *24, 688 E2.
Zevenhuizen (Groningen); *12, 448 B3.
 Zevenhuizen (Utrecht) *23, 128 C2.
Zevenhuizen (Zuid-Holland); *24, 688 D2.
 Zevenjaarsbloem 9, 430.
Zevenjarige Oorlog; 11, 165.
Zevensprong; 13, 736.
 Zevenstroomland *3, 480 E4.
 Zeventien, Heeren (Oost-Indische Compagnie) 19, 162.
Zevenwouden = Zevenwouden; *18, 320 C2.
Zevedonk; *2, 512 D2.
Zeveren; *19, 176 B3.
Zevergem; *19, 176 B4.
Zeijen; *9, 352 B1.
Zgierz; *20, 64 C3.
 Zhabliac (stad) 7, 262.
 Z.H.M.R.S. (reddingsmaatschap-pij) 20, 462.
Zhob; *1, 498 D3.
Zichem = Sichem (België); *6, 96 E1.
 Zichemis, E. De 20, 665.
Zichen-Zussen-Bolder = Sichen-Sussen en Bolder; *16, 480 C5.
 Zicher, Monte *16, 22.
 Ziegler, Marg. 16, 728.
Ziehen, G. E.; 8, 65.
Ziehen, Th.; 3, 183.

Ziek *11, 512 F4.
 Ziekenkassen (België) 24, 580.
 Ziekenolie 7, 797; 19, 11.
Ziekentriduum; 10, 421.
 Ziekteleer (pathologie) 11, 573; 12, 341.
Ziel, zinnelijke; 24, 603.
Zielebrood; 9, 255.
Zielsverhuizing; (Brahmanisme) 6, 116; (Hindoeïsme) 13, 361.
 Zieltjeskoek (folklore) 24, 585.
 Zien 19, 124.
Zierikzee; *24, 512 C2; (etymologie) 1, 34.
 Ziesenis-Wattier (actrice) 18, 395.
 Zieuwent *11, 512 G3.
 Zihl *24, 720 C2.
 Zikawei = Sikawei = Sjikaweh (meteorologisch instituut) 21, 571.
Zillebeke; *24, 176 B5.
 Ziller *22, 650.
Zillertaler Alpen; *22, 650.
 Zillingtso *10, 224 F1.
 Zilven *11, 512 E3.
 Zilverbisam (dierkunde) 5, 235.
 Zilverchloride (scheikunde) 7, 437.
 Zilverdistel, De (uitgeverij) 5, 481; 21, 11.
 Zilveresch 10, 348.
 Zilverjodide (scheikunde) 14, 622.
 Zilverpapier 17, 541.
 Zilverperoxyde (scheikunde) 19, 627.
 Zilver schoon (plantkunde) 23, 570.
Zilvervloot; (Piet Heyn) 13, 316.
 Zimmer, L. 16, 433.
 Zimony *3, 672 D2.
Zinder = Sinder; *1, 536 D3.
Zingem; *19, 176 B4.
 Zingla, Monte *11, 348.
 Zingst *9, 512 E1.
 Zinkenstock *4, 686 C1.
 Zinkglas 10, 337.
 Zinkwit 16, 618.
Zinnik = Soignies; *13, 176 D3.
 Zinowjewsk (stad) 14, 516.
 Zinsbouw 6, 37.
 Zinthus, Johannes 21, 558.

Zintuigepitheel 10, 283.
 Zio (Germaanse god) 24, 609.
Zionisme; aanv. dl i. v. Jabotinskij en i. v. Weizmann; (Nieuw-Hebreeuwsch) 13, 13.
 Zionsmutter, die 3, 313.
 Ziph *19, 384 C6.
 Zipoites (Bithynisch vorst) 5, 259.
Zirez; *13, 512 C2.
Ziria = Zyria = Kyllene; *3, 672 E6.
 Zirknitz *14, 626 B2.
Zirknitzer Meer; *16, 534.
Zirkoonaarde; 1, 164.
Ziska, Jan = Zizka van Trocnov; 10, 646.
 Zisoedra (Babylonische Noe) 18, 806.
 Zitoeni = **Lamia**.
 Zitploeg 19, 824.
Zittaart = Zittard; *2, 512 E4.
Zittau; *9, 576 F3.
Zittert-Lummen; *6, 96 C3.
 Zitterwald *4, 404 E2.
 Zizka van Trocnov = **Ziska**, Jan.
 Zjoeng-loe (Chineesch onderkoning) 14, 622.
 Z.K.B. (bureau voor zuivelonderzoek) 24, 694.
 Zlato-Oest *21, 48 H3.
Znaim = Znojmo; *19, 112 E2.
 Znojmo = **Znaim**.
 Z.O. (Belgisch peil) 1, 690.
 Zoan (Bijbelsche plaats) 22, 443.
 Zoatham = **Dismas**.
 Zobten *9, 512 G3.
 Zoeker (photographie) 19, 726.
Zoelen; *11, 512 B4.
 Zoelmond *11, 512 B4.
 Zøemba *1, 536 G6.
 Zoengebed 11, 417.
 Zoengeroe *1, 536 D4.
 Zoer = Soer = **Tyrus**.
Zoerle-Parwijs; *2, 512 D4.
Zoersel; *2, 512 C2.
 Zoerte *9, 352 A2.
 Zoeten (van diamant) 8, 804.
 Zoetenaai = **Zoutenaai**.
Zoetermeer; *24, 688 C2.

Zoetermeersche Polder (Zuid-Holland) 24, 678.
Zoeterwoude; *24, 688 D2.
Zoetestede = Le Douliou; *11, 144 C3.
Zoetwatergarnaal; 4, 245.
 Zoetwaterkanaal (langs Suezkanaal) *22, 311.
Zoetwatermossels; 5, 261.
 Zogdepôts (zuigelingenverzorging) 17, 675.
 Zogge *19, 176 D3.
Zohar (aanv. dl).
Zola, Emile; (J'accuse) 14, 394; (Groupe de Médan) 17, 378.
Zolder; *16, 480 B3.
 Zollernberg (bij Hechingen) 13, 430.
Zöllner, J. C. F.; 23, 452.
 Zolyom *19, 112 F2.
 Zombeke *19, 176 D3.
 Zombolje = **Hatzfeld** = Dzombolj = Jimbolea.
Zombor = Sombor; *19, 112 F4.
 Zomerbitterling (plantkunde) 5, 260.
 Zomerboeran (wind) 5, 531.
 Zomereieren (dierkunde) 10, 262.
Zomergem; *19, 176 B3.
 Zomerkade (waterbouwkunde) 14, 745.
 Zomerknol (plantkunde) 23, 25.
 Zomerkust *21, 48 D2.
 Zomerland (gesch. van Zeeland) 24, 503.
 Zomerslaap (dierk.) 24, 277.
Zon; (afplatting) 1, 516; (afstand) 1, 562; (perioden der zonne-activiteit) 24, 646.
 Zondadari, kardinaal 15, 23.
Zondag; (liturgisch) 9, 210.
 Zondagsarbeid 19, 336.
 Zondagschool, Broeders der 8, 484.
 Zondagsrivier (Zuid-Afrika) 1, 797.
 Zondagswet (Ned. recht) 10, 631; 24, 270.
 Zondagswet (Iersch geschrift) 6, 645.
Zonde; (vreemde) 17, 382; (hoofdzonde) 19, 68.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Zondek-Aschheim, reactie van (bij zwangerschap) 3, 139; 13, 241.
 Zonderblad (plantkunde) 22, 198.
Zondereigen; *2, 512 D1.
 Zonder protest (bij wissel) 24, 631.
 Zondesmet 24, 629.
 Zonen van den H. Jozef (religieuze congregatie) 8, 302.
Zonhoven; *16, 480 B4.
Zoniënbosch = Soignes, Forêt de; *6, 96 C3.
Zonnebeke; *24, 176 B5.
Zonnecultus; 13, 109; 22, 162.
 Zonnecyclus 24, 638.
Zonnedaauw; 14, 210.
Zonnegem; *19, 176 C4.
Zonnehuis, Het (aanv. dl).
Zonnelied; 11, 49.
Zonnemaire; *24, 512 C2.
 Zonnemaireland (gesch. van Zee-land) 24, 503.
 Zonnestaat = Civitas solis (geschrift van Thomas Campanella) 6, 720.
Zonnestraal (sanatorium); 15, 592; 18, 330.
 Zonnewarmte 1, 502.
 Zoolhoorn (dierkunde) 24, 652.
 Zoölieten (geol.) 5, 217.
 Zoom, De *11, 512 D2.
 Zoömoneren (biologie) 17, 828.
Zoon (God de Zoon); (appropriatie) 2, 611.
 Zoö-fysiologie 19, 735.
 Zoöplankton 19, 798.
 Zoötomie (dierkunde) 2, 293.
 Zopfstil (beeldende kunst) 5, 152; 17, 571.
 Zor (stad) 23, 55.
 Zorn *10, 143 C2.
 Zornasco *16, 22.
Zoroaster (Zarathoestra); 17, 50.
 Zosimas (abt) 17, 214.
Zosimus (paus); (primaat van Arles) 3, 26.
 Zosum Berg *5, 578 B2.
Zouaven; (bond) 24, 253 656.
Zout (denatureeren); 8, 677.
 Zoutberg *9, 260.
 Zoutdal *19, 384 C7.
 Zoute *24, 176 D1.
Zoutelande; *24, 512 A2.
Zoutenaai = Zoetenaai; *24, 176 B3.
 Zoutevisch 14, 739; 23, 503.
Zoutkamp; *12, 448 B2.
Zoutleeuw; *6, 96 F3.
 Zout Meer (Australië) *3, 288 B4.
 Zoutmeer, Groot (Utah) = **Salt Lake**, Great.
 Zoutmeer van Uyuni (Bolivia) = Salinas de Uyuni *6, 160 B6.
 Zoutmoeras (Z. Afrika) *1, 520 E6.
Zoutmijn; (van Wieliczka) 24, 202.
 Zoutpeilers 24, 658.
 Zouttectoniek 24, 657.
Zoutzuur; 1, 333; 7, 436.
 Zoutzuurgas 7, 436.
 Zschopau *5, 578 B1.
 Zuccaro, Monte *16, 22.
 Zuckerhütl (Alpen) 22, 276.
 Zuffenhausen *4, 330 D3.
Zug; (plaats en meer) *24, 720 D2.
Zugspitze; *9, 512 D5.
 Zuid-Afrikaansche Stroom 4, 567.
 Zuid-Afrikaansche Unie = **Unie van Zuid-Afrika**.
 Zuid-Afrikaansch onderwijs (diergeographie) 10, 397.
Zuid-Amerika; *24, 656.
 Zuid-Andaman *10, 224 G5.
Zuid-Australië; *3, 288 E4.
 Zuid-Bangka *3, 726 B2.
 Zuidberge *9, 352 B2.
Zuid-Beveland; *24, 512 C3; kanaal en Verdrongen Land van Z.-Beveland) *24, 512 D3.
Zuid-Beijerland; *24, 688 C4.
 Zuid-Birma *10, 224 H4.
Zuidbroek; *12, 448 D3.
 Zuidbuurt (dorp) 24, 617.
Zuid-Carolina; *23, 320 J4.
 Zuid-Chineesch Bergland *7, 384 D6.
Zuid-Chineesche Zee; *18, 432 C4.
Zuid-Dakota; *23, 320 F1.
Zuiddorpe; *24, 512 C4.
 Zuid-Eexterveen *9, 352 B1.
 Zuid-eiland (Afrika) 1, 727.
Zuid-Eiland (Oceanië) = Te Wahi-Pounamu; *18, 762.
 Zuideind (Drente) *9, 352 A1.
 Zuideind (Noord-Holland) 16, 470.
 Zuideinde (Drente) *9, 352 B1.
 Zuidelijke Eilanden *14, 464 bkrt Formosa.
 Zuidelijke Orkaden *1, 189 Zuidpool.
 Zuidelijke Shetland Eilanden *1, 189 Zuidpool.
 Zuidelijke Sporaden = **Sporaden**, Zuidelijke.
Zuidelijke IJszee = Zuidpoolzee = Antarctische Oceaan; *1, 189 Zuidpool.
 Zuidelijk Territorium (Afrika) *1, 536 D2.
Zuidenveld; *9, 352 B2; (gesch.) 9, 99.
 Zuider-afdeeling (Borneo) *5, 752 B3.
 Zuiderdiep *24, 688 B3.
 Zuider-gebergte *14, 496 G4.
 Zuiderhaaks *18, 672 A3.
 Zuiderkanaal (Birma) *5, 231 B4.
 Zuiderkanaal (Iersche Zee) = **Sint-Georgekanaal**.
 Zuiderkolonie (Groningen) *12, 448 D3.
Zuiderkruis; 15, 488.
Zuidervisch; 10, 803.
Zuiderzee; *24, 674; 6, 482; 22, 220.
 Zuiderzee, Département du *18, 367.
 Zuid-Georgië *1, 189 Zuidpool.
 Zuidhoek *7, 160 B3.
Zuid-Holland; *24, 688.
 Zuid-Hollandsche Maatschappij tot Redding van Schipbreukelingen 20, 462.
Zuidhorn; *12, 448 B3.
 Zuidkaap (Spitsbergen) *18, 704 bkrt.
 Zuidkaap (Tasmanië) *3, 288 bkrt.
 Zuid-Karpaten = Transsylvanische Alpen *19, 112 H4.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Zuidkote**; *11, 144 B1.
Zuidlaardermeer; *12, 448 C3.
 Zuidlaarderveen *9, 352 B1; 24, 684.
Zuidland; *24, 688 C3.
Zuidlaren; *9, 352 B1.
 Zuid-Lhee *9, 352 A2.
 Zuid-Ooster-eilanden *17, 816 C3.
 Zuid-Oostkust van Borneo *5, 752 C3.
 Zuid-Oost-Polder (droogmaking Zuiderzee) *11, 512 B2; *24, 673.
 Zuid-Oost-Punt (Saba) *21, 138.
 Zuid-Pagaf *22, 288 D5.
Zuidpeene; *11, 144 B2.
Zuidplaspolder; 24, 679; *24, 688 D2.
Zuidpool; *1, 189.
 Zuidpoolzee = Antarctische Oceaan = **Zuidelijke IJszee**.
 Zuid-Rhodesia = **Rhodesia**, Zuid.
 Zuid-Russische Landrug *21, 48 C5.
 Zuidrijk (Judea) 14, 687.
Zuid-Scharwoude; *18, 672 A3.
Zuidschote; *24, 176 B4.
 Zuidschotsch Gebergte *12, 464 E4.
 Zuidsleen *9, 352 B2.
 Zuidtiroler Dolomieten *2, 40 D2 sub H3d.
 Zuidvelde *9, 352 A1.
 Zuid-Victoria-Land *1, 189 Zuid-pool.
Zuid-Waasten = Warneton-Sud; *11, 144 D3.
 Zuid-Waddinxveen = **Waddingxveen**, Zuid.
 Zuidwal *18, 672 A3.
 Zuidwending (dorp) 23, 234.
 Zuid-West-Afrika *1, 536 E7.
 Zuid-Wester-eilanden *17, 816 B3.
 Zuid-West-Polder (droogmaking Zuiderzee) *18, 672 B3; *24, 673.
Zuid-Willemsvaart; *16, 448 B4.
Zuidwolde (Drente) = Kerkenbosch; *9, 352 A2.
Zuidwolde (Groningen); *12, 448 C2.
- Zuidzande**; *24, 512 A3.
Zuidzeecompagnie (aanv. dl).
Zuidzee-verdrag (aanv. dl).
Zuikerkerke; *24, 176 C1.
 Zuigslangapparaat (reddingstoe-
 stel) 20, 464.
Zuil (bouwkunde); 6, 51; 22, 715.
 Zuil (van een ploeg) 19, 823.
Zuilen; *23, 128 B2.
 Zuilenbasalt 4, 55.
Zuilichem; *11, 512 A4.
 Zuivelconsulent (Nederl. en Bel-
 gië) 24, 695.
 Zukor, Adolph 19, 466.
Zullik = Bassilly; *13, 176 C2.
Zulte; *19, 176 A4.
Zulzeke; *19, 176 B5.
Zunderdorp; *18, 672 A4.
Zundert; *18, 624 B2.
 Zuppo, Piz (Alpen) 4, 690.
Zurich (Friesland) = Zurig; *11,
 208 A2.
Zürich (Zwitserland); (vrede van
 1860) 14, 349; (plaats en meer)
 *24, 720 D2.
 Zurig = **Zurich** (Friesland).
Zuringzout; 19, 347.
 Zuringzuur 19, 347.
 Zusterhulp, Vereeniging 23, 714.
 Zusters van het Allerkostbaarst
 Bloed (Turijn) 8, 222.
 Zusters der Eerherstellende Aan-
 bidding (Parijs) 9, 476.
 Zusters der Hl. Familie 7, 253.
 Zusters van den Goddel. Heiland
 en der Hl. Maagd (Evaux) 17,
 214.
 Zusters der Kindsheid van Jesus
 (van De Decker) 8, 589.
 Zusters van het Kostbaar Bloed
 (Schellenberg) 6, 381.
 Zusters van het Kruis en Lijden
 Onzes Heeren Jesus Christus
 (Engeland) 19, 521.
 Zusters van Liefde van het Kind
 Maria (Milaan) 6, 790.
 Zusters van de H. Maagd Maria
 (van M. Wolff S.J.) 11, 763;
 24, 320.
- Zusters van Niederbronn 10, 285.
 Zusters van den H. Paulus a
 Cruce (Italië) 19, 521.
 Zusters Reparatrien 8, 30.
 Zusters-missionarissen van de re-
 guliere Derde orde van Maria
 17, 240.
Zutendaal; *16, 480 C4.
Zutphen; *11, 512 E3; (graafschap)
 1, 319.
 Zuuk *11, 512 E2.
Zuun; *6, 96 C3.
Zuurdijk; *12, 448 B2.
Zuurstofapparaat (reddingstoe-
 stel); 20, 464.
 Zviknitz *16, 534.
 Zvolen *19, 112 F2.
 Zvornik *19, 112 F4.
Zwaag; *18, 672 B3.
Zwaagwesteinde; *11, 208 D1.
 Zwaaihaak (meetwerktuig) 7, 733.
 Zwaarden (plantk.) 23, 563.
 Zwaargewicht, zwaarmiddenge-
 wicht (boksport) 5, 601.
Zwaartekracht; 12, 284.
Zwaben = Schwaben; (stamher-
 togdom) 6, 493; *9, 576 D5.
 Zwabenoorlog 24, 772.
 Zwabische Alb (Jura) 24, 727.
 Zwabische Hoogvlakte *9, 512 C5.
Zwabische Jura; *9, 512 C4.
Zwakzinnigen; 1, 327; 19, 17.
 Zwaluwvisch 23, 552.
Zwammen; (bouw) 13, 788.
Zwammerdam; *24, 688 D2.
 Zwamvlok (plantkunde) 24, 730.
Zwanenburg; *18, 672 A4.
 Zwanenhemd, -ring (folklore) 24,
 720.
 Zwanen Rivier *3, 288 B5.
Zwanenwater; *18, 672 A3.
 Zwangere vrouwen (patroon) 13,
 760.
Zwangerschap; (reactie van Asch-
 heim-Zondek) 3, 139; 13, 241;
 (foetale harttonen) 10, 794;
 (striae gravidarum) 22, 258;
 (buitenbaarmoederlijke zwanger-
 schap) 6, 459.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

- Zwart, het (plantenziekte) 20, 786.
- Zwartberg (Belgisch Limburg) *16, 480 B4.
- Zwartberg (Kaapkolonie) 6, 666.
- Zwarte Beek *16, 480 A4.
- Zwarte Berg (Curaçao) *8, 363.
- Zwarteberg (Fransch-Vlaanderen) *11, 144 C2.
- Zwarte Berg (Zuid-Afrika) *1, 520 F8.
- Zwarte Bonaparte 17, 711.
- Zwartebroek *11, 512 C3.
- Zwarte Drin *3, 672 D4.
- Zwarte Elster *9, 512 E3.
- Zwarte Ernzt *16, 735.
- Zwarte Hand (politieke organisatie) 18, 273.
- Zwarte kraai 15, 641.
- Zwarte kunst (typographie); 12, 122.
- Zwarte Mis 20, 570.
- Zwarte mop (plantenziekte) 23, 63.
- Zwarte Prins (aanv. dl); 9, 721; (wapenspreuk) 13, 815.
- Zwarte ruiter (dierkunde); 22, 242.
- Zwarte-schaduwbeeldenstijl (Griekse vaaskunst) 23, 160.
- Zwarte steen (van Mekka) 14, 723; 15, 62.
- Zwarte tabak 21, 527.
- Zwarte Vlaggen; 22, 420.
- Zwarte Volta *1, 520 C3.
- Zwartewaal; *24, 688 B3.
- Zwarte Water (Namen); *18, 240 A6.
- Zwarte Water (Overijssel); *19, 336 A/B2.
- Zwarte Woud = Schwarzwald; *9, 512 B5.
- Zwarte Zee; *3, 480 A4.
- Zwarte zusters (Zwartzusters) 1, 763; 3, 323.
- Zwartkiemers (erwtensort) 23, 183.
- Zwartkop (rivier) 1, 797.
- Zwartkopbloesemkever 5, 393.
- Zwartkoplori 19, 438.
- Zwart lichaam (natuurk.) 19, 509; 22, 237 238.
- Zwartsel (scheikunde) 11, 387.
- Zwartsluis;** *19, 336 B2.
- Zwartveen *11, 208 D2.
- Zwavedioxyde 16, 614 670; 24, 742.
- Zwavelkies (= pyriet) 20, 315; (Fransch mijnrecht) 18, 188.
- Zwavellicht (scheikunde) 24, 742.
- Zwavelmonochloride 7, 437.
- Zweden;** *18, 704.
- Zweder van Dingede (Groningsch edelman) 9, 501.
- Zweder van Kuilenburg** (kroniekschrijver); 19, 253.
- Zweder van Runen 6, 250; 9, 32.
- Zweedsche bank (gymnastiek) 3, 733; 24, 759.
- Zweedsch Terrasland *10, 432 F2.
- Zweefvliegbewijs 24, 759.
- Zweekhorst *11, 512 E4.
- Zweeloo;** *9, 352 B2.
- Zweeldoek van Christus;** (Cahors) 6, 644.
- Zwegem *24, 176 D5.
- Zweibrücken;** *9, 576 B4.
- Zweihaak (meetwerktuig) 7, 733.
- Zweins 11, 63; *11, 208 B2.
- Zwei-Quellentheorie (bijbelwetenschap) 22, 374.
- Zweisimmen *4, 686 A1.
- Zwemblaas;** 23, 497.
- Zwembonden (Nederland en België) 24, 764.
- Zwermbewingen (seismologie) 1, 142.
- Zwerver 23, 171.
- Zwetsloot (hoogveen) 20, 354.
- Zwette;** *11, 208 B2.
- Zwevezele;** *24, 176 C3.
- Zwichem = Swichum *11, 208 C2; 16, 240.
- Zwichtstelling (van molen) 17, 803.
- Zwickau;** *9, 576 E3.
- Zwickauer Mulde *9, 512 E3.
- Zwiep *11, 512 F3.
- Zwiezelburg *4, 686 B1.
- Zwiggelte *9, 352 B2; 24, 160.
- Zwik (bij gewelf) 11, 737 vlg.
- Zwinderen *9, 352 B2.
- Zwingli;** (Bullinger) 6, 479.
- Zwitserland;** (neutraliteit) 18, 507; *24, 720.
- Zwitsersche Lutschine *4, 686 B1.
- Zwitsersche-Fransche Jura *24, 720 B3.
- Zwittau *19, 112 E2.
- Zwittawa *5, 578 E2.
- Zwölften (folklore) 9, 408.
- Zwolle;** *19, 336 B2.
- Zwollerkerspel;** *19, 336 B2.
- Zwolsche Diep *19, 336 A2.
- Zwijnaarde;** (inrichting voor achterlijke kinderen) 1, 327 vlg.; *19, 176 B3.
- Zwijndrecht** (Antwerpen); *2, 512 B3.
- Zwijndrecht** (Zuid-Holland); *24, 688 D3.
- Zwijnen;** zie ook **Landvarkens**.
- Zwijsen, Mgr.;** (hulpbisschop) 8, 713; (Gerra) 11, 673; ('s Hertogenbosch) 13, 260.
- Zija Gök Alp;** 23, 23.
- Zijde;** 24, 14.
- Zijdeapje;** 19, 599.
- Zijdegas, Japansch 7, 417.
- Zijdestreep (bij visschen) 23, 496.
- Zygaspas *12, 384 C3.
- Zygomorph (plantkunde) 1, 353; 5, 380.
- Zygophyten (plantkunde) 22, 383.
- Zijl *24, 688 D2.
- Zijl, Dirk van 12, 194.
- Zijldiep *12, 448 E2.
- Zymase (scheikunde) 11, 829.
- Zijns-orde (wijsbegeerte) 19, 230.
- Zypaeus, Franciscus 24, 787.
- Zijpe** (Noord-Holland); *18, 672 A3.
- Zijpe** (Zeeland); (plaats en stroom) *24, 512 D2.
- Zijpenberg;** *11, 512 D3.
- Zyrdardow *20, 64 D2.
- Zyria = **Ziria** = Kyllene.
- Zijtaart;** *18, 631 I2 nr 96.

Vetgedrukt beteekent: het woord komt ook als hoofdtrefwoord voor. Door een ster (*) wordt een kaart aangegeven. Bkrt = bijkaart. Aanv. dl = Aanvullings- en Registerdeel.

S L O T W O O R D

Nu de voorzitter van den Zuid-Nederlandschen Raad van Redactie, Kan. Prof. Dr. A. Boon, ons tijdens den arbeid door den dood is ontvallen, rust op mij de taak om tot besluit van dit laatste deel namens de beide Raden van Redactie een bescheiden, maar daarom niet minder oprecht gemeente hulde te brengen aan de twee achtereenvolgende Hoofdredacteuren, Dr. J. Sassen O.P. en Dr. G. Gorris S.J., aan wier gestadig idealisme en edelmoedige toewijding de voltooiing van de Katholieke Encyclopaedie voor een groot deel te danken is.

Nadat de eerste voorbereidende maatregelen door de beide Raden van Redactie in voortdurend overleg waren getroffen, is bij de uitvoering van het werk de dagelijksche leiding toevertrouwd aan een Hoofdredacteur, die met het oppertoezicht over de samenstelling der Encyclopaedie ook het contact met de medewerkers op zich zou nemen. Welk een energie en doorzettingsvermogen deze leiding gekost heeft, is ook aan ingewijden slechts bij benadering bekend. Het meeste werk is in dezen verzet door Dr. G. Gorris: van de 24 deelen zijn er 17 onder zijn toezicht verschenen.

Raden van Redactie en medewerkers zijn den beiden Hoofdredacteuren veel dank verschuldigd. Het moge hun tot voldoening strekken, dat hun arbeid onder Gods zegen met succes is bekroond, en dat zij iets hebben tot stand gebracht, wat aan het Nederlandsche volk nog lang ten zegen zal zijn.

Dr. FERD. SASSEN,

Voorzitter van den Noord-Nederlandschen
Raad van Redactie.

